Wængonguï nänö Apænegaïnö

New Testament in Waorani

Contents

Mäateo 1
Mäadoco 71
Odoca 113
Wäö 186
Näni Cægaïnö 239
Odömänoidi 308
1 Coodintoidi 341
2 Coodintoidi 372
Gadataidi 392
Epetoidi 404
Pidipenteidi 416
Codotenteidi 424
1 Tesalónicanam 431
2 Tesalónicanam 437
1 Tímoteo 441
2 Tímoteo 450
Tito 456
Pidemöö 461
Ebedeoidi 463
Tantiago 489
1 Pegodo 497
2 Pegodo 506
1 Wäö 511
2 Wäö 519
3 Wäö 520
Codaa 521
Nänö Odömongaïnö 524

Wængonguï nänö Apäenegaïnö

New Testament in Waorani (EC:auc:Waorani)

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

Language: Waorani

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Waorani [auc], Ecuador

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http:// creativecommons.org/ licenses/ by-nc-nd/ 3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Waorani

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

ISBN 978-1-5313-0061-6

PDF generated on 20 Sep 2016 from source files dated 20 Sep 2016

9bedab5a-39ff-5163-a35b-8056cbbe8690

This print-on-demand edition of Scripture is designed, produced, and provided at cost by the Digital Bible Society. This is made possible through partnerships with the Bible League of Canada, Open Doors International and other missions and translation agencies. We are deeply grateful for the sacrifices made in translating this edition of Scripture and the generosity of others in making this Bible available to you.

To order additional copies of this Bible or hundreds of translations like it or to learn more about our ministries and the mission of Scripture distribution in every language, we invite you to visit www.DBS.org (USA), www.BibleLeague.ca (Canada), and www.OpenDoors.org (Europe). May God bless your work in sharing and teaching these Scriptures, until, as it is written, the earth is *"filled with the knowledge of the glory of the LORD, as the waters cover the sea."* (Habakkuk 2:14)

Itota Codito ingantedö ante Mäateo
nänö watapä ante yewämongainta

Itota Codito wämäidi
(Odoca 3.23-38)

1 Në Ponguingä, ante dodäni näni në
angaingä ïñömö Itota Codito ïnongä
ingampa. Tömengä ïñömö Abadäö wodi
päingä në ingaingä inte Awënë Dabii
wodi päingä mönö ïnongä ingacäimpa.
Tömengä wämäidi ïïmaï ëmongadänimpa,
ante yewämonte ongompa.

2 Abadäö wodi wengä Itæca ëñagacäimpa.
Ayë wæë Itæca wodi wengä Aacobo ëña-
gacäimpa.
Ayë wæë Aacobo wodi wënäni Oodaa näni
caipë ëñagadänimpa.
3 Ayë wæë Oodaa wodi Tämata ingante
monte Pade tönö Dada ïnate tapëi-
gacäimpa.
Ayë wæë Pade wodi wengä Etedöö ëña-
gacäimpa.
Ayë wæë Etedöö wodi wengä Adäma ëña-
gacäimpa.
4 Ayë wæë Adäma wodi wengä Ämïnadabo
ëñagacäimpa.
Ayë wæë Ämïnadabo wodi wengä Näatöö
ëñagacäimpa.
Ayë wæë Näatöö wodi wengä Tädämöö
ëñagacäimpa.
5 Ayë wæë Tädämöö wodi pæte Adacaba
ingante möninque Boodo ingante
tapëigacäimpa.
Ayë wæë Boodo wodi pæte Odoto in-
gante monte Obedo ingante tapëi-
gacäimpa.
Ayë wæë Obedo wodi wengä Yæte ëña-
gacäimpa.
6 Ayë wæë Yæte wodi wengä Dabii
ëñate pædinque awënë odeye
bagacäimpa.

Ayë wæë Dabii wodi pæte Odiya wodi
nänöogængä ïningä ingante
möninque Tadömöö ingante
tapëigacäimpa.
7 Ayë wæë Tadömöö wodi wengä Doboäö
ëñagacäimpa.
Ayë wæë Doboäö wodi wengä Abiya ëña-
gacäimpa.
Ayë wæë Abiya wodi wengä Ata ëña-
gacäimpa.
8 Ayë wæë Ata wodi wengä Ootapato ëña-
gacäimpa.
Ayë wæë Ootapato wodi wengä Oodäö
ëñagacäimpa.
Ayë wæë Oodäö wodi wengä Otiya ëña-
gacäimpa.
9 Ayë wæë Otiya wodi wengä Ootäö ëña-
gacäimpa.
Ayë wæë Ootäö wodi wengä Acadæ ëña-
gacäimpa.
Ayë wæë Acadæ wodi wengä Etequiya ëña-
gacäimpa.
10 Ayë wæë Etequiya wodi wengä Mänatee
ëñagacäimpa.
Ayë wæë Mänatee wodi wengä Ämöö ëña-
gacäimpa.
Ayë wæë Ämöö wodi wengä Ootiya ëña-
gacäimpa.
11 Ïninque Ootiya wodi quëwengäñedë idæ-
goidi ïnänite babidöniaidi ponte ö
ë gobæ wabæca mäodäni gogadän-
impa.
Ayë wæë Babidöniabæ näni goyedë Ootiya
wodi wënäni Eecöniya näni caipë
ëñagadänimpa.

12 Mäniï Babidöniabæ ö ænte godäni ate
ayë wæë Eecöniya wodi wengä
Tadatiedo ëñagacäimpa.
Ayë wæë Tadatiedo wodi wengä Dodob-
abedo ëñagacäimpa.
13 Ayë wæë Dodobabedo wodi wengä
Abiodo ëñagacäimpa.
Ayë wæë Abiodo wodi wengä Ediaquïmö
ëñagacäimpa.
Ayë wæë Ediaquïmö wodi wengä Atodo
ëñagacäimpa.
14 Ayë wæë Atodo wodi wengä Tadoco ëña-
gacäimpa.
Ayë wæë Tadoco wodi wengä Aquïï ëña-
gacäimpa.
Ayë wæë Aquïï wodi wengä Ediodo ëña-
gacäimpa.
15 Ayë wæë Ediodo wodi wengä Edeadado
ëñagacäimpa.
Ayë wæë Edeadado wodi wengä Mäatäö
ëñagacäimpa.
Ayë wæë Mäatäö wodi wengä Aacobo ëña-
gacäimpa.

[16] Ayë wæë Ootee wodi ingante Aacobo
tapëigacäimpa.
Ayë Ootee wodi ëñate pæte wæë Itota badä
inguingä ingante Mäadiya ingante
mongacäimpa.

Mäadiya ingante mongä ate tömengä wæætë Itota ingante mangacäimpa. Tömengä ïñömö Awënë bacæcäimpa, ante cædinque Wængonguï oguinguipë gao cæcä ate edæ, Codito, ante nänö në pemongaingä ingacäimpa.

[17] Mänömaï ï incæ Abadäö wodi pë̈ïnäni wæë nänömoidi wæë, önompo tipæmpoga wæë mempoga go mempoga mänimpoga näni yebë̈ñedë ate Abadäö wodi pë̈ingä Dabii ë̈ñagacäimpa. Ayë wæë Awënë Dabii wodi pë̈ïnäni wæë nänömoidi wæë, önompo tipæmpoga wæë mempoga go mempoga mänimpoga näni yebë̈ñedë ate Oodeoidi ïnänite wabæca Babidöniabæ ænte gogadänimpa. Ayë Babidöniabæ ænte godäni ate tömënäni pë̈ïnäni wæë nänömoidi wæë, önompo tipæmpoga wæë mempoga go mempoga mänimpoga näni yebë̈ñedë ate mönö Codito nänö ponguinque ë̈ñagacäimpa.

Itota Codito ë̈ñacampa
(Odoca 2.1-7)

[18] Itota Codito ïïmaï ë̈ñagacäimpa. Wäänä Mäadiya wodi nänö baquecäñedë Ootee wodi tömengä ingante do, Monguïmo, angä ë̈ñë̈ningä inte ayë mönämaï ïñongante Wængonguï Tæiyë Waëmö Önöwoca angä ë̈ñë̈ninque do yædëmadä bacä adänitapa. [19] Yædëmadä ingä adinque Ootee cöwë nö cædongä inte, Pïinte änäni wæcæ wæ, ante wædinque, Awëmö pango cæcæboimpa, ante pönengantapa.

[20] Ante önöwënenque pönë̈ninque möwocodë wïïmöñongä Wængonguï tömengä anquedo ingante da pönongä pönë̈ninque anquedo ïñömö ïïmaï angantapa. "Ootee, Awënë Dabii pë̈ïmi ïnömi inte bitö nänöogængä Mäadiya ingante guïñë̈nämaï æncæbiimpa. Tömengä ïñömö Wængonguï Tæiyë Waëmö Önöwoca angä ë̈ñente beyænque ënengä adinque bitö ïñömö tömengä ingante ee moncæbiimpa. [21] Tömengä Wë̈ñængä onguïñængä ingante mancæcäimpa. Mangä pæcä ate tömengä ïñömö, Botö guiidëmïni mïni wæquinque wënæ wënæ cæmïnipa, ante adinque botö ë̈mo beyænque quë̈wencæmïnimpa, ante cæcæcäimpa cæbii. Bitö tömengä ëmöwo ante, Në Ængä ïnongä ingampa, ante Itota pemoncæbiimpa," ante anquedo Wængonguï nänö në da pönë̈ningä ponte Ootee ingante angacäimpa.

[22] Ïninque Wængonguï beyë̈ në apë̈negaingä ïïmaï ante nänö yewë̈mongaïnö baï ante ïinque batimpa.
[23] "Baquecä incæ yædëmadä badinque
Wë̈ñængä onguïñængä ingante
mancæcäimpa.
Mangä ë̈ñacä adinque tömengä ëmöwo,
Ëmänoedo, ante godö pemon-
cædänimpa."
Ante näni yewë̈mongaïnö baï cædinque tömengä ëmöwo, "Wængonguï mönö weca quë̈wengampa," ante, Ëmänoedo, ante pemonte ïnongäimpa.

[24] Ootee mänïï wïïmonte ñäni ömë̈mongä ate Wængonguï nänö da pönë̈ningä anquedo nänö ämaï ë̈ñente cædinque oncönë ænte gocä incæte guë̈a mönämaï ingadaimpa. [25] Edæ bamoncadengä ë̈ñacä ate, Itota, ante pemonte ate tömë̈na mänïñedë ate guë̈a mongadaimpa.

2

Në ë̈ñë̈näni Itota weca ë̈ñacæ pönänipa

[1] Itota Bedë̈ë näni quë̈wë̈ñömö ë̈ñacä ate mänïñedë edæ Edode Oodeabæ awënë odeye nänö ïñedë edæ në nö ë̈ñë̈näni gobæ nænque tamönö quë̈wë̈näni inte Eedotadë̈ë pongadänimpa. [2] Ponte äninque,

—Oodeo Awënë Odeye ïñömö ñöwocä ë̈ñadingä ïñömö æyömönö owocää, ante ë̈ñencæte ante wæmönipa. Edæ nænque tamönö quë̈wë̈ñömöni Awënë nëmö ta ñongë̈ adinque mönitö tömengä weca ædæ wæë̈ninque edæ, Bitö Wængonguï ïmidö anguë̈në, ante watapë̈ apë̈necæ pömöni ïmönipa, änänitapa.

[3] Ayë̈, Wacä Awënë Odeye ë̈ñacampa, ante tededäni ë̈ñente wædinque mänïömæ tömämæ awënë odeye Edode wæætë pïinte bayongä Eedotadë̈ë quë̈wë̈näni tömänäni tömengä tönö godongämë̈ guïñente wædänitapa. [4] Ïninque, Wængonguï quï, ante në godönäni ñë̈në̈näni tönö Wængonguï nänö wææ angaïnö ante në odömönäni tönö tömänäni ïnänite Edode äñecä godongämë̈ pönänitapa. Pönäni ate tömengä, Codito näni angaingä ïñömö æyömönö ë̈ñaquingää, ante æbänö yewë̈monte öñö amïnii. [5] Äñongante,

—Oodeabæ ïñömö Bedëë näni
quëwëñömö mänïñömö ëñacæcäimpa,
ante Wængonguï beyë në apënecä incæ
ïïmaï ante yewëmongacäimpa, ante
apënedänitapa.
6 "Oodabæ awënë gobedönadodoidi
tæiyënäni ïñönäni
mïnitö adobæca Oodabæ quëwëninque
Bedëë ïñömö mïni quëwencabo
ïñömö
mëa pönï ïmïni incæte edæ wïï önömïnique
incæmïnimpa.
Ïñæmpa Wëñængä adocanque ëñate pæd-
inque në Awënë bate taodinque
në aacä baï ïnongä inte botö guiidënäni
idægoidi ïnänite aacæcäimpa."
Ante yewëmongä amönipa.
7 Ante apënedäni ëñente wædinque
Edode wæætë në nö ëñënäni ïnänite
awëmö äñete pönäni ate, Nëmö æyedënö
mä pönï tamö amïnitawo. Äñongante
tömënäni, Mänïñedë tamö atamönipa, ante
apënedäni. 8 Ëñëninque Edode ïñömö,
—Mïnitö wæætë Bedëë ïñömö mäo
në ëñadingä ingante diqui diqui minte
aedäni. Tömengä ingante adinque wæætë
adodö pöninque apënemïni ëñëmoedäni.
Edæ mïnitö gote æbänö wëñë ingante
apënemïni baï botö adobaï edæ gote
ædæ wæëninque edæ, Wængonguï Awënë
ïmidö anguënë, ante watapë apënecæte
ante ämopa, ante Edode önonque ante
pönëninque apënegacäimpa.
9 Angä ëñëninque nëmö në adïnäni
ïñömö Bedëë taadö gote ëmö ayönäni
edæ ado nëmö tömënäni nænque tamönö
quëwëninque näni adïmö incæ wo go
adinque edæ të wocë goyönänite nëmö
Wëñë owoyömö oncömanca tæcædæca
ïnö në gongë adänitapa. 10 Adinque
tömënäni edæ, Mönö acæ pönongä ïñömö
ongongampa, ante pönëninque watapë
togadänimpa. 11 Mänïï näni adincönë go
guiite ayönäni Wëñængä ïñömö wäänä
Mäadiya tönö ongongä adinque tömënäni
Wëñængä weca ædæ wæëninque, Bitö
Wængonguï Awënë ïmidö anguënë, ante
watapë apënedänitapa. Ayë tömënäni
näni ænte pönincoo wi æmpodinque
oodo tönö oguï waa quï tönö tï nä öni
pæquï tönö, Bitö quï impa, ante pædæ
godönäni ængacäimpa. 12 Idæwaa adinque
tömënäni möwocodë wïïmöñönänite
wacä ponte apënecantapa. Mïnitö
awënë Edode weca ocë ëmænte godämaï
ïedäni, angä ëñëninque tömënäni wæætë
yaatænque godinque tömënäni ömæ wadæ
gogadänimpa.

Ooteeidi Equitobæ wodii wïnönänipa

13 Godäni ïninque edæ Ootee wïïmöñongä
Wængonguï anquedo ingante da
pönongä ponte apënedinque, "Edode
do Wëñængä ingante wënoncæte ante
diqui mincæcäimpa cæbii. Ængë gantite
Wëñængä näna badancaya ïnate ö ænte Eq-
uitobæ wodii goe. Ayë gote quëwëñömïni
botö ämo ate pöedäni," angä.
14 Ëñëninque Ootee tömengä nänö
wïïmöönæ ayaönënëña incæ ængë
gantidinque Wëñængä näna badancaya
ïnate ö ëninque edæ Equitobæ gocantapa.
15 Godinque Ootee näni wencabo ïñömö
Edode nänö wænguinganca quëwencæ
gogadänimpa. Go quëwënäni ïninque
mönö Awënë Wængonguï ïïmaï ante nänö
apënegaïnö ante ïinque batimpa. "Botö
Wëñængä Equitobæ quëwëñongante äñebo
pongantapa," ante Wængonguï beyë në
apënecä nänö yewëmongaïnö baï edæ do
ïinque batimpa.

Wëñënäni ïnänite Edode angä wënönäni wënänipa

16 Edode guiquënë, Nëmö në nö ëñënäni
botö änïnö ante ëñënämaï inte dæ
godänipa, ante adinque edæ ænguï
bacantapa. Ænguï badinque tömengä,
Wëñënäni ïnänite mäo wënöedäni,
angantapa. Äninque tömengä, Mëa
wadepo ïñonte nëmö ta atamönipa,
ante në ëñënäni näni änimpoga ante
pönëninque, Mëa wadepo ëñadïnäni tönö
ayë ëñadïnäni tönö Bedëë quëwënäni
incæ Bedëë eyequeï quëwënäni incæ
onguïñënänique ïnänite mäo wënöedäni,
angantapa. Ïninque në wënönäni wæætë
awënë nänö adïnänique ïnänite capo
ado tedë wënönäni wængadänimpa.
17 Wënäni wædäni ïninque Wængonguï
beyë në apënegaingä Eedëmiya wodi ïïmaï
ante nänö angaïnö baï edæ ïinque batimpa.
18 "Nämaa näni quëwëñömö në Ca ca
wæwënä nänä Ca ca wæpämo
ëñënänitapa.
Wäänä në Yæ yæ änönä inte,
Daquedä ïñömö, Botö wëñënäni, ante
wædä ëñënänitapa.

Dæ änäni pönente wædinque wäänä ædö
cæte piyënë cæquïnää,"
ante Eedëmiya wodi yewëmongacäimpa.
19 Ayë ate awënë Edode wængä ïninque
Ootee ïñömö Equitobæ ayë quëwëninque
wïïmöñongä Wængonguï anquedo ponte a
ongöninque tömengä ingante apënecan-
tapa. 20 "Ootee ëñëmi. Wëñængä ingante
wënoncæ änönäni incæ dobæ wënänipa
cæbii. Ængë gantite Wëñængä näna
badancaya ïnate Idægobæ adodö ænte
gocæbiimpa," angä.
21 Ëñëninque Ootee ïñömö edæ ængë
gantidinque näna badancaya ïnate Idæ-
gobæ adodö ænte gocantapa. 22 Mänïñedë
wæmpo Edode wængä ïninque, Wæætë tö-
mengä wengä Adoquedao Oodeabæ awënë
odeye bacantapa, ante tededäni ëñente
wædinque Ootee ïñömö, Botö Oodeabæ
ædö cæte wæætë goquïmoo, ante guïñente
wæcantapa. Wæætë tömengä möwocodë
wïïmöñongä wacä angä ëñëninque Oode-
abæ wodo tebë godinque Gadideabæ go-
cantapa. 23 Godinque Ootee näni wencabo
Näatadeta ponte quëwënänitapa. Ïninque,
Näatadënö ingampa, ante pemoncædän-
impa, ante Wængonguï beyë në apënë-
gaingä nänö angaïnö baï cædinque wadäni
ñöwo mönö Codito ingante, Näatadënö,
ante pemonte baï apënegadänimpa.

3

Wäö önömæca ponte apënecä ëñënänipa
(Mäadoco 1.1-8; Odoca 3.1-9, 15-17; Wäö 1.19-28)

1 Mänïñedë Wäö mönö në æpënë
guidönongä inte Oodeabæ önömæca
ponte apënecä ëñengadänimpa. 2 Ponte
apënedinque tömengä, "Öönædë Awënë
incæ inguipoga tömämæ Awënë Odeye
bacæcäimpa cæmïnii. Mïnitö wënæ wënæ
cædïnö ante, Ancaa wæwente awædö,
ante ñimpo cæedäni," ante Wäö apënecä
ëñënänitapa.
3 Mänömaïnö ante në apënecä ingant-
edö ante Wængonguï beyë në apënë-
gaingä Itaiya wodi ïïmaï ante do yewëmon-
gacäimpa.
"Önömæca ïñömö adocanque ogë tedete
aa pecæcäimpa.
'Awënë nänö ponguïnö ante mïnitö tee
moncate baï cæedäni.
Taadö töïnö pïnonte baï cædinque mïnitö
wënæ wënæ mïni cædïnö ante
edæ wido cæedäni,' ante aa pecä
ëñengëimpa,"
4 Ante Itaiya wodi nänö në angaingä inte
Wäö ñöwo pongantapa. Tömengä weocoo
ante cämeyo ocaguincoo nonte badonte
wëñate mongëninque pacadeyænta ante
ëmontai badonte encadeyënongäimpa.
Tömengä cænguï ante ñäwäique cëninque
tömengä bequï ante guïñëmænque ade
bete quëwënongäimpa. 5 Quëwëñongä, Ee-
dotadëë quëwënäni tönö Oodeabæ tömäo
quëwënäni tönö Oododänonga biyönæ
tömäo quëwënäni tönö tömengä weca
tate bee tëninque änänitapa. 6 Bitö ämaï
näwangä wënæ wënæ cæte quëwëmöni
inte wæmönipa, ante wædäni ëñëninque
Wäö Oododänö æpënë guidongä guiidäni-
tapa.
7 Ayë Paditeoidi tönö Tadoteoidi
guiquënë Wäö nänö guidöñömö pönäni
adinque tömengä ayë wæætë tömënäni
ïnänite angantapa. "Tæntæ pëïmïni baï
ïnömïni inte mïnitö ïñömö ëñënämaï cæte
quëwëmïnipa. Oo pönï wënompadäni,
ante æcänö wææ angä ëñëninque wodii
wïnonte pömïnii. 8 Ïñæmpa Wængonguï
Awënë gämënö mïnitö dicæ ocë ëmænte
poncæ cæmïniyaa. Nö cæte pömïni
ïninque mïnitö në ocë ëmænte pönäni
näni waa cædö baï adobaï waa cæedäni.
9 Ayë nämä wææ äninque, 'Mönitö
adomönique docä Abadäö wodi pëïmöni
inte möni quëwenguinque ïmönipa,' ante
mïni tedewënö ante pönënämaï inguënë
quëwëmïnii. Ïñæmpa Wængonguï, Botö
pëïnäni bacædänimpa, angä baï dicacoo
incæ dobæ tömengä pëïnäni baï bacædön-
impa. 10 Edæ awë yecæte ante awænca
näni më yequinca eyewa pönï nëënäni
baï Wængonguï nänö panguinca nëænte
baï do edæ a ongongampa. Tömengä
wainca ante a ongöñongä ömæcawë baï
wïï pönente cædäni adinque awæncaca
wægo yete godö gongapamö iya tante baï
cæcæcäimpa, ante ämo ëñëmaïmïnipa."
11 Ayë, "Mïnitö wënæ wënæ mïni cædïnö
ante wido cæcæmïnimpa, ante cædinque
botö mïnitö ïmïnite æpënë guidömo
guiimïnipa. Incæte botö mänömaï cæbo
ate wacä ayë poncæcäimpa. Tömengä
ïñömö tëï ëmongä ëwocadongä ïñongante
botö wæætë wædämo ïnömo inte tömengä

awæncata incæ ædö cæte godö ænte
näëëmaïmoo. Tömengä da pönongä
pöninque Wængonguï Tæiyë Waëmö
Önöwoca incæ pö guiidinque mïnitö
mïmö mënongacæcäimpa. Ayë mïnitö
wënæ wënæ cædïnö ante gonga tante
baï tömengä cæcæcäimpa. 12 Waocä,
Todigo tömëmö wati wati tënöninque botö
tënönïïñömö önömancaque baquinque
botö apænte ëninque waïña tömämö
oncönë da wencæboimpa, ante timpodæ
näëænte wo ëëæntodö wo ëëæntodö
cædinque ontapocoo wæëincoo wadæ
ñëmænte wo ëwengampa. Waocä mänömaï
wo ëwencæte ante timpodæ näëængä
baï mönö në Ponguingä ïñömö adobaï
oo pönï apænte ancæcäimpa. Todigo
waïñacooque oncönë da wente në mangä
baï tömengä adobaï në waëmö ïnäni
ïnänite apænte ængä ate tömënäni
tömengä nempo guiicædänimpa. Wæætë
wadæ ñëmænte wo ëwente baï cædinque
tömengä në ontapocoo wæëincoo baï
ïnäni ïnänite cöwë bæcoyömö iya tangä
gonte wæcædänimpa," ante Wäö apënë-
gacäimpa.

Itota æpënë guiicampa
(Mäadoco 1.9-11; Odoca 3.21-22)

13 Wäö ayë apëneyongä Itota ïñömö Ga-
dideabæ quëwëninque, Wäö botö ïmote
æpënë guidongä guiicæboimpa, ante cæd-
inque Oododänonga pongantapa. 14 Ponte,
Guidömi guiiboe, äñongante Wäö wæætë
wææ äninque,

—Botö waëmö ïmopa diyë bitö ïmite
guidömo guiiquïmii. Bitö wæætë botö
ïmote guidömi guiibo baï waa incædön-
impa.

15 Ante wæyongante Itota wæætë,

—Cöwë ee cæbi, ämopa. Wængonguï
nänö änö ante tömänö ëñente nö cæmö
inguënëmö ïmompa.

Ante apënecä ëñëninque Wäö Ao ante
ee guidongä guiigacäimpa. 16 Guiite æpë do
tao gongænte ëmö ayongä ïñontobë öönæ
incæ wëä godömonte bayö Wængonguï
Önöwoca incæ equemö wæë baï tömengäa
wæë pö guiicä acantapa. 17 Wæë guiicä ay-
ongä edæ öönædë ïnö apënedinque, "Mäni-
ngä ïñömö botö Wëñængä ïnongä inte
botö në waadecä ingampa. Tömengä in-
gante adinque botö watapë tobopa," ante
öönædë ïnö apënecä ëñengacäimpa.

4

Itota incæ wënæ wënæ cæcæcäimpa, ante wënæ cæcampa
(Mäadoco 1.12-13; Odoca 4.1-13)

1 Ayë mänïïñedë edæ, Itota ïñömö wënæ
angä ëñente æbänö cæquingää, ante
Wængonguï Önöwoca incæ Itota ingante
önömæca mëicä æigacäimpa.

2 Æi quëwëninque tömengä wantæpiyë
coadenta ëönæ mänimpoönæ itædë woy-
owotë cënämaï quëwëninque gue ënente
wægacäimpa. 3 Gue ënente wæyongä
wënæ awënë, Wënæ wënæ cæe, ante në
änewengä ïnongä inte Itota weca pöninque,

—Bitö Wængonguï Wëmi ïmitawo.
Näwangä ï ïninque dica incæ päö ämi ba
cëmaïmipa.

4 Äñongante Itota ïñömö,

—"Cænguinque cænte ædö cæte
quëwenguïï. Wængonguï nänö apënedö
tömäne ëñente cædinque waocä cænguï
cænte baï quëwencæcäimpa." Mänömaïnö
ante Wængonguï beyë yewëmonte ongö
apa änewëë, äninque Baa angantapa.

5 Wënæ awënë ayë Itota ingante Ee-
dotadëë tæiyë waëmö näni quëwëñömö
ænte mäocä gocantapa. Ayë Wængonguï
oncö ñënænconga wënömënæca ænte
mëi gönongä në gongængantapa. 6 Në
gongëñongante wënæ awënë wæætë,

—Bitö Wængonguï Wëmi ïmitawo.
Näwangä ï ïninque bitö to wæibi ate dodäni
ïïmaïnö ante näni yewëmongaïnö baï
ïinque ba abaimpa.

"Bitö beyë ante cædinque Wængonguï
tömengä anquedoidi ïnänite angä
pöninque,
tömënäni bitö ïmite wææ aate ïñë æm-
podäni ate
bitö dicaa tee tëwadämaï incæbiimpa,"
ante yewëmonte ongompa cæbii.

7 Äñongante Itota,

—Ïñæmpa godömenque ante yewëmon-
gatimpa. "Bitö Awënë bitö Wængonguï
ïñongante bitö wæætë edæ, 'Ëñënämaï
cæbo incæte mönö Awënë Wængonguï
æbänö cæquingää,' ante acæte ante cædä-
maï incæbiimpa," ante adobaï wææ yewë-
monte ongö apa änewëë, ante Itota angan-
tapa.

8 Ayë wæætë wënæ awënë Itota in-
gante æibæ pönï onquiyaboga mëicä æi-
cantapa. Æi ongöñongä wënæ awënë
ïñömö awënë odeye ömæcoo inguipoga

tömäo ongöñömæcoo adoyömö a ongonte
baï ado tedæ̈ odömöninque awënë odeyeidi
waa pönï näni ëmönö adobaï odömongä
acantapa. 9 Itota ingante apæ̈nedinque
wënæ awënë,
—Bitö botö weca ædæ wææ̈ninque,
Tatänabi bitö Wængonguï Awënë baï
ïnömi ïmipa, ante watapæ̈ apæ̈nebi
ëñëmoe. Mänömaïnö ante apæ̈nebi
ëñëninque botö wæætë, Mänïömæ tömäo
ongöñömæ pönömo æ̈ninque bitö tömämæ
Awënë babaïmipa, ante wënæ incæ
änewengantapa.
10 Änewëñongante Itota wæætë,
—"Bitö Awënë Wængonguï weca
ædæ wææ̈ninque tömengä ingante,
Bitö Wængonguï ïmidö anguënë, ante
watapæ̈ apæ̈necæbiimpa. Ayæ̈ tömengä
adocanque ingante në cæbi incæbiimpa,"
ante Wængonguï beyæ̈ yewæ̈mongatimpa
cæbii. Botö weca ongönämaï gobäwe,
angantapa. 11 Angä go ate Wængonguï
tömengä anquedoidi pöninque Itota beyæ̈
pönö waa cægadänimpa.

Gadideabæ ponte Itota mä apæ̈necampa
(Mäadoco 1.14-15; Odoca 4.14-15)

12 Ayæ̈ quëwëñongä, Wäö ingante dobæ
tee mönedänipa, ante tededäni ëñente
wædinque, Itota wæætë Gadideabæ
wadæ gogacäimpa. 13 Wadæ godinque
tömengä Näatadeta ponte wodo pænta
godinque godömenque go gäwapæ̈
yæwedeca Tabodööidi tönö Nempatadiidi
näni owogaïmæ ïñömö pöninque edæ
Capënaömö näni quëwëñömö ponte
quëwengantapa. 14 Itota mänïñömö ponte
quëwengä ïninque Itaiya wodi Wængonguï
beyæ̈ në apæ̈necä nänö angaïnö baï
mänïñedë ïinque batimpa.
15 "Tabodöömæ tönö Nempatadiibæ
ingaïñömö,
Gäwapæ̈no gämæ̈nö godö,
Oododänö æ̈mæ̈mäa ïñömö,
Gadideabæ ïñömö wïï oodeoidi wadäni näni
quëwëñömö impa.
16 Në ëñënämaï ïnäni wëmö ïñömö con-
tayönäni,
tömënäni weca ñäö guïnæ̈ tamö baï adäni-
tapa.
Tömënäni näni wænguïmämo oo ïñonte
wëmö ïñömö contayönäni,
mönö Codito ñäö ëmongä inte do pongä
adänitapa."

Ante Itaiya wodi nänö yewæ̈mongaïnö
baï ante cædinque Itota mänïñömö ponte
apæ̈necä ëñënänitapa.
17 Itota mänïñedë ïïmaï ante mä apæ̈necä
ëñënänitapa. "Öönædë Awënë incæ
inguipoga tömämæ Awënë Odeye oo
bacæcäimpa cæmïnii. Mïnitö wënæ wënæ
cædïnö ante, Ancaa wæwente awædö,
ante pönente ñimpo cæedäni," ante cöwë
apæ̈necä ëñengadänimpa.

Në gæyæ dadöwënäni ïnänite Itota aa pecampa
(Mäadoco 1.16-20; Odoca 5.1-11)

18 Ayæ̈ mänïï pöninque Itota gäwapæ̈
Gadideapæ̈ yæwedeca gote cægonte
ayongä Timönö Pegodo näni änongä
tönö Æntade näna caya ïnate acan-
tapa. Në gæyæ dadöwëna ïnöna inte
tömëna ñöwo dicamöñæ̈ æpæ̈në wo gui-
todonte dadöwëñöna Itota gote acantapa.
19 Tömëna ïnate Itota,
—Ïñäna, botö mïñæ̈ edæ tee empo pöeda,
ämopa. Në dadonte ænte pömïna inte
botö weca pöñömïnate botö pönö cæbo
ate mïnatö wæætë në apæ̈nemïna badinque
waodäni ïnänite në ænte pömïna bacæmï-
naimpa, angantapa.
20 Angä ëñëninque tömëna dicamöñæ̈ do
ëmö cæte godinque Itota mïñæ̈ edæ tee
empo wadæ godatapa.
21 Mänïñömö ongonte wadæ godinque
Itota wada ïnate Tebedeo wëna Tanti-
ago tönö Wäö näna caya ïnate acan-
tapa. Tömëna mæmpo tönö wipodë on-
gonte dicamöñæ̈ tadömoncöna adinque
Itota tömëna ïnate, Botö mïñæ̈ pöeda, ängä.
22 Ëñëninque tömëna Ao äninque Tebedeo
wëna Tantiago tönö Wäö wæmpocä in-
gante wæætë, Mæmpo ëñëmi, änatapa.
Në cædäni tönö wipodë owote cæyömïnite
mönatö bitö ïmite ëmö cæte godinque Itota
mïñæ̈ gomönapa, äninque adodaque wadæ
gogadaimpa.

Tæiyæ̈näni ïnänite Itota odömonte apæ̈necä ëñënänipa
(Odoca 6.17-19)

23 Ayæ̈ Gadideabæ tömämæ godinque
Itota ïñömö Wængonguï apæ̈necä näni
ëñente yewæ̈mongainta ate odömöincönë
go guiite odömonte apæ̈negacäimpa.
Öönædë Awënë incæ inguipoga tömämæ
Awënë oo badinque waa cæte aacæcäimpa,
ante apæ̈necä ëñengadänimpa. Ayæ̈

waodäni wënæ wënæ inte näni wæwënö
ante ayë quïëmë beyë wæncæ cæte
wædäni incæ Itota tömënäni näni wædö
ante pönö cæcä ate tömänäni waa
badänitapa. [24] Adinque, Itota mänömaï cæ-
campa, ante Tidiabæ tömämæ gode änäni
ëñëninque waodäni pöninque në wënæ
wënæ inte wæwënäni ïnänite tömengä
weca ænte pönänitapa. Ayë nantate
wæwënäni tönö wënæ inte quëwënäni
ïnänite ænte pöninque dowænte ïnäni tönö
cömäïnäni ïnänite tömengä weca ænte
pönäni adinque tömengä godö cæcä ate
në wënæ wënæ ïnïnäni inte tömänäni waa
bagadänimpa.

[25] Ayë Gadideabæ quëwënäni tönö
Decapodibæ quëwënäni pöñönäni wadäni
Eedotadëë quëwënäni tönö Oodeabæ
quëwënäni ayë Oododänö ëmëmäa
quëwënäni tæiyënäni pöninque tömengä
mïñë tee empote gogadänimpa.

5

Itota änanquidi æite apënecä ëñënänipa

[1] Tæiyënäni pönäni adinque Itota ïñömö
änanquidi æi të contayongä tömengä
mïñë në godäni pönäni. [2] Ate tömengä ïñë
ënete nanguï tedete ïïmaï ante odömonte
apënecä ëñengadänimpa.

Waocä ïïmaï cæte watapë tote quëwencæcäimpa, ante
(Odoca 6.20-23)

[3] "Waodäni, Botö waëmö ëwocabopa
diyë öönædë Awënë weca go guiiquïmoo,
ante në wædäni ïñömö tömënäni näni
watapë toquinque edæ öönædë Awënë
Odeye nempo tömënäni quëwenguïnö do
ëadänipa," angantapa.

[4] "Në wæwente quëwënäni ïñömö
tömënäni näni watapë toquinque
wædänipa. Edæ Wængonguï tömënäni
ïnänite waadete godö cæcä ate tömënäni
wampo pönencædänimpa."

[5] "Në gänë pönente ædæmö cæte
quëwënäni ïñömö tömënäni näni watapë
toquinque edæ inguipoga tömämæ
ëninque awënëidi baï bacædänimpa."

[6] "Wængonguï nö pönï nänö entawënö
baï adobaï entawencæboimpa, ante æcänö
cænguï cëïnente baï wæda, æcänö tepë
gëwænte baï wæda tömënäni ïñömö
näni watapë toquinque wædänipa. Edæ
tömënäni tömo cænte baï Wængonguï
nänö nö entawënö ænte ædæmö entawente
tocædänimpa," ante Itota apënecantapa.

[7] "Wadäni quëwencædänimpa, ante në
godö waadete waa cædäni ïñömö tömënäni
näni watapë toquinque cædänipa. Edæ
mänömaï në cædäni ïnänite wadäni
wæætë, Quëwencæmïnimpa, ante näëmë
apënedinque godö waadete waa cæcædän-
impa."

[8] "Mïmö ñäö baï në entawënäni ïñömö
tömënäni näni watapë toquinque edæ
Wængonguï ingante do acædänimpa," ante
apënecantapa.

[9] "Guëadö guëa pïïnämaï ïedäni, ante
në wææ wææ änäni ïñömö tömënäni
näni watapë toquinque edæ wææ änänipa.
Tömënäni ïnänite wadäni edæ, Mïnitö
Wængonguï wëñëmïni ïmïnipa, ante do
apënedäni ëñente tocædänimpa."

[10] "Nö cædäni beyænque wadäni pïinte
pänäni në wæwënäni ïñömö edæ tömënäni
näni watapë toquinque wæwënänipa.
Tömënäni öönædë Awënë Odeye nempo
näni quëwenguïnö edæ do ëadänipa."

[11] "Wadäni botö beyë pïïninque mïnitö
ïmïnite babæ ante änänitawo. Mïnitö
ïmïnite edæ togænte pänänitawo. Ïninque
edæ mïni watapë toquinque impa. Ayë, Në
wïwa cæmïni ïmïnipa, ante wadäni pïinte
änewënäni wæmïni ïninque edæ mïni wat-
apë toquinque impa. [12] Edæ, Öönædë
mönö ænguïnö ante nanguï ongompa, ante
pönëninque mïnitö ñöwo wadäni näni
pïinte cæyedë incæ watapë toedäni. Edæ
mïnitö ïmïnite pïinte pänäni baï mïnitö
ayë dæ äñedë Wængonguï beyë në apëne-
gaïnäni ïnänite adobaï pïinte pangadän-
impa, ante toquënë wæwëmïnii," ante Itota
odömonte apënegacäimpa.

Cati baï ïmïnipa. Ñäö baï ïmïnipa, ante
(Mäadoco 9.50; Odoca 14.34-35)

[13] Godömenque apënedinque Itota,
"Mïnitö ïñömö inguipoga quëwënäni beyë
cati quïmonte cëï baï inte ongömïnipa.
Ïninque mïnitö cati baï yæpë ëmonte baï
ïnömïni inte wæætë edæ nongëmonte
baï badämaï ïedäni. Cati ïñömö yæpë
ëmönämaï nongëmonte ba adinque edæ
æbänö cæte wæætë yæpë waa ëmonguïï.
Waa impa cænguïnänii anguënë. Ïñæmpa
wido cæte näni pïnä gäwate cægonguinque
babaimpa," ante odömonte apënecantapa.

[14] Ayë, "Ñäö baï ëmömïni inte mïnitö
ïñömö edæ inguipoga quëwënäni beyë tica

ënente baï cædinque, Edonque acædänimpa, ante cæmïni ïmïnipa. Änanquidi tæiyënäni mënonte quëwënäni ïninque edæ ædö cæte wë womonte inguïï. Edæ edonque abaimpa. 15 Waocä ædö cæte tï wodönote godö cængënë boo cæcaquingää anguënë. Edæ, Mönö quëwencabo edonque acëimpa, ante cædinque waocä tï wodönodinque wënömënæcapaa cö cæcä ate edonque bæco aquïnäni. 16 Mïnitö guiquënë, Wadäni mönö waa cædïnö adinque mönö Mæmpo öönædë në quëwengä ñäö baï tömengä nänö ëmönö ante waa ate apënecædänimpa, ante cædinque cöwë ñäö baï pönëninque waa cæte quëwëedäni," ante Itota odömonte apënecantapa.

Wængonguï nänö wææ angaïnö ante

17 Ayë ïïmaï ante godömenque odömonte apënecantapa. "Wængonguï, Ïïmaï cæedäni, ante Möitee wodi ingante angä ëñëninque tömengä nänö wææ yewëmongaïnö ante ayë Wængonguï beyë në apënedäni näni yewëmongaïnö ante mïnitö, Mänïnö ante Itota wido cæcæte ante pongampa, ante ædö cæte pönëmïnii. Ïñæmpa wïï wido cæcæte ante pönïmo inte botö tömënäni näni angaïnö baï ïinque cæbo bacëimpa, ante pömo ïmopa. 18 Edæ näwangä ämopa. Inguipoga tönö öönæ ïinque baganca Wængonguï, Ïïmaï cæedäni, ante nänö wææ angaïnö ïñonte adodeque pönï wë womonte badämaï ingëimpa. Edæ guiyä tënoncaï incæ picë yewëmönï incæ adodeque cöwë wadæ cædämaï ïñonte tömengä nänö angaïnö baï tömänö adodö ïinque cæte bacëimpa. 19 Ïninque Wængonguï nänö wææ angaïnö ante æcänö adodeque pönï ante ëñënämaï cæda ïñömö tömengä ïñömö edæ öönædë Awënë Odeye nempo quëwengä incæte önonganque pönï inguingänö anguënë. Ayë adobaï Wængonguï nänö wææ angaïnö adodeque pönï ante odömöninque, Mänïne ante ëñënämaï cæedäni, ante æcänö odömonte apëneda tömengä ïñömö öönædë Awënë Odeye nempo quëwengä incæte önonganque inguingänö anguënë. Wæætë mänïnö Wængonguï nänö wææ angaïnö ante në ëñente cædinque æcänö adodö ante odömonte apëneda guiquënë tömengä wæætë öönædë Awënë Odeye nempo quëwëninque ñënængä pönï inguingänö anguënë. 20 Incæte mïnitö ïmïnite ïïmaï ämopa. Ïïmaï cæedäni, ante näni wææ yewëmongaïnö ate në odömönäni näni cægancaque nö cæmïni incæte Paditeoidi näni cægancaque nö cæmïni incæte mïnitö wïï godömenque nö cæmïni ïninque mïnitö edæ öönædë Awënë Odeye nempo ædö cæte guiite quëwëmaïmïnii," ante Itota odömonte apënecantapa.

Piïnte näni änö ante Itota odömonte apënecampa

(Odoca 12.57-59)

21 Mänömaïnö ante apënedinque Itota godömenque odömonte apënecantapa. "Möitee wodi ïñömö, 'Wacä ingante godö wënönämaï ïe. Në wënongä nänö apænte pante wæquinque impa,' ante dodäni ïnänite tömengä nänö wææ angaïnö ante mïnitö ïñömö do ëñëninque Ao ämïnitawo. 22 Botö ïñömö edæ godömenque ante nö ämopa. Näni caipë ïñönäni æcänö tömengä tönïñacä ingante pïïna ïñömö tömengä nänö apænte pante wæquinque cæcampa. Ayë tömengä tönïñacä ingante æcänö, Ëñënämaï ïmipa, äna edæ tömengä ingante në Apænte näni Äincabo weca nänö panguinque ænte gönoncædänimpa. Edæ wacä ingante æcänö, Bitö mïmö ömædëmi inte wïï ëñencædö, ante në äna ïñömö tömengä tadömengadænguipo gonga bæcoyömö nänö wido cæquinque angampa töö," ante Itota apënegacäimpa.

23 Ayë, "Mänömaï beyë bitö, Wængonguï quï, ante näni iya täïmoga godoncæte ante tæcæ cædinque, Æ, botö tönïñacä ingante edæ wënæ wënæ cæbo pïingampa, ante pönëmi ïninque, 24 bitö godonguincoo näni iya täïmoga gäänë ñönöninque bitö tönïñacä weca täno gote nö apëneyömi mïnatö guëa piyënë cæmïna ate bitö ïñömö adodö ponte godöe," angantapa.

25 Ayë, "Bitö ïmite në piïnte cæcä ïñömö në apænte anguïnäni weca gönoncæte ante ænte idömæ goyongä bitö tömengä ingante waa apënebi ëñëninque tömengä wæætë piyënë cædinque ee abaingampa. Edæ taadö godinque guëa waa apënedinque piyënë cædämaï ïmïna ïninque tömengä ïñömö në awënë apænte anguingä weca ænte mäocä gobaïmipa. Ayë awënë në apænte angä ingante pædæ godongä ëninque tömengä bitö ïmite wæætë wææ wänongä ingante angä ëñëninque tömengä

wæætë bitö ïmite bæi ongonte do tee
mönebaingampa. 26 Tee mönecä ïninque
edæ bitö godonte ëinta tömanta pönï
pædæ godonte tabaïmipa, ante ämo ëñë-
maïmipa," ante Itota apënegacäimpa.

Näni godö towëmämo ante Itota odömonte apënecampa

27 Ayë apënedinque, "Möitee wodi,
'Bitö nänöogængä ïnämaï ïñongante bitö
godö mönämaï incæbiimpa,' ante nänö
wææ angaïnö ante ëñëninque mïnitö
Ao ämïnitawo. 28 Botö godömenque
apënedinque nö ämopa. Onquiyængä
ingante wïwa toïnente adingä ïñömö
tömengä nänöogængä ïnämaï ïñongante
do godö monte baï mïmö dobæ wentamö
entawengampa."

29 Ayë, "Bitö tömëmö ïnö incæ ad-
inque wënæ wënæ toïnente babi ïninque
tömëmi adïmö incæ o togëmonte baï cæd-
inque wënæ wënæ bitö cædïnö ante wido
cæbi waa ïmaimpa. Wæætë bitö wënæ
wënæ adïmö wido cædämaï ïninque bitö
baö tömäo tadömengadænguipo wido cæte
baquïnö anguënë. 30 Adobaï bitö önompoca
tömëmë ïnö incæ wënæ wënæ cædïmi inte
tömëmi cædimpo incæ aa wi æmpote baï
cædinque bitö wënæ wënæ cædïnö ante
wido cæbi waa ïmaimpa. Edæ a wi æmpote
wido cædämaï ïmi ïninque bitö baö tömäo
tadömengadænguipo wido cæte baquïnö
anguënë," ante Itota apënegacäimpa.

Näni pämænte wædö ante Itota odömonte apënecampa

(Mäateo 19.9; Mäadoco 10.11-12; Odoca 16.18)

31 Godömenque odömonte apënedinque
Itota, "Ayë, 'Onquiyængä ingante æcänö
pämëïnëna tömengä ïñömö yewëmöinta
ænte yewëmöninque, Bitö ïmite ëmëwo
pämëmopa, ante yewëmonte onquiyængä
ingante godongä æncæcäimpa,' ante
dodäni näni angaïnö ante do ëñëninque
Ao ämïnitawo. 32 Botö edæ wadö ante
ïïmaï ante nö ämopa. Onquiyængä awëmö
todämaï ee quëwëñongante tömengä
nänöogængä godö pämængä ïninque
onquiyængä në towengä nänö baquinque
wacä ingante godö möwengampa. Ayë
onquiyængä pämænte goyongä wacä
onguïñængä tömengä ingante godö
möninque adobaï në towengä bacampa,
ante apënebo ëñëmaïmïnipa," ante Itota
apënegacäimpa.

Cöwë baquïnö anguënë, ante näni änewënö ante

33 "Ayë wæætë edæ, 'Botö Wængonguï
cöwë quëwengä baï botö änö cöwë
baquïnö anguënë, ante ämi ïninque
Wængonguï ëñengä beyænque bitö
änïnö ante cöwë cædinque bitö wadö
cædämaï incæbiimpa,' ante Möitee wodi
dodäni ïnänite angacäimpa. Mïnitö
ïñömö tömengä nänö wææ angaïnö ante
ëñëninque Ao ämïnitawo. 34 Botö wadö
ante nö ämo ëñëedäni. Edæ mänïnö,
Botö änö nöingä baquïnö anguënë, ante
änämaï ïedäni. Ayë mänïnö ancæte
ante mïnitö Wængonguï ëmöwo ante
apënedämaï ïmïni incæte mïnitö, Öönæ
tæï ongö baï impa, ante apënedämaï
ïedäni. Ïñæmpa, Öönæ, ante ämïni ïninque
mïnitö Wængonguï öönædë waa pönï
nänö contayömö ante apënebaïmïni apa
änewëmïnii. 35 Ayë Wængonguï ëmöwo
ante änämaï ïninque mïnitö, Ïmæca
cöwë ongö baï botö änö cöwë baquïnö
anguënë, ante adobaï apënedämaï ïedäni.
Ïñæmpa, Ïmæca, ämïni ïninque mïnitö
Wængonguï pï cæwate nänö ongöñömö
ante apënebaïmïni apa änewëmïnii. Ayë,
Eedotadëë cöwë ongö baï botö änö cöwë
baquïnö anguënë, ante apënedämaï
ïedäni. Ïñæmpa Eedotadëë ïñömö
mönö Tæiyë Awënë Odeye ongongä apa
änewëmïnii. 36 Ayë adobaï, Botö änö
nöingä baquïnö anguënë, ancæte ante bitö,
Tömëmo ocabo tæï ongö baï impa, ante
mïni änewënö ante änämaï ïe. Ïñæmpa
bitö ocaguï wentamö encabi ïninque bitö
ædö cæte adoguinque pönï godö cæbi
näämænta baquïï. Ayë näämænta encabi
ïninque bitö ædö cæte adoguinque pönï
godö cæbi wentamö baquïï anguënë.
37 Ïninque mïnitö Ao äïnëmïni inte 'Ao'
äninque mäninque äedäni. Ayë edæ
Baa äïnente wædinque 'Baa' äninque
edæ mäninque äedäni. Godömenque
äninque mïnitö edæ në wïwa cædongä
angä beyænque ämïnipa töö," ante Itota
odömonte apënegacäimpa.

Näëmë wënæ wënæ näni cædö ante (Odoca 6.29-30)

38 Ayë godömenque odömonte apënedinque Itota, "Ïïmaï ante dodäni näni angaïnö ante ëñëninque Ao ämïnitawo.

'Bitö godö cæbi beyä wacä awinca tæigä-
mongä bacä ïninque tömengä näëmä cæcä
beyænque bitö awinca adobaï tæigämömi
bacæbiimpa. Ayä bitö godö cæbi beyä
wacä baga tä tobä gogacä ïninque tömengä
näëmä cæcä beyænque bitö baga adobaï
tä tobä gogacæbiimpa.' 39 Botö wæætë
wadö ante nö ämo ëñëedäni. Në wïwa pönö
cæcä ingante näëmä cædämaï ïedäni. Edæ
wacä bitö tömempaga ïnö pönö tamongä
wædïmi inte bitö wæætë ämæmpaga
ïnö dadi ëmämonte ee ongömi wæætë
tamongäe. 40 Ayä wacä, Bitö ïmite në
apænte angä weca ænte godinque botö
bitö weocoo æncæboimpa, ante cæyongä
bitö mänincooque tömengä ingante pædæ
godöninque wacoo bitö yabæ mongæncoo
tönö ee abi ö æncæcäimpa. 41 Ayä wacä bitö
ïmite, Bado, mäninganca mongænte mäobi
goboe, angä ëñëninque bitö tömengä
nänö äninganca mäobi goyongante ayä
adoganca godömenque mongænte mäobi
gocäe. 42 Ayä në, Pönömi ämoe, angä
ingante godömi ængäe. Ayä wacä, Bitö
quinca pönömi ænte cæte ate wæætë
pönömo äe, ante në angä ingante bitö
pæ gompodämaï incæbiimpa," ante Itota
apënegacäimpa.

Në pïinte änäni ïnänite waadete cæedäni, ante
(Odoca 6.27-28, 32-36)

43 Ayä apënedinque Itota, "Mïnitö
dodäni näni angaïnö ante do ëñëninque
edæ Ao ämïnitawo. Tömënäni ïñömö,
'Bitö guiidengä ingante waadete cæe,'
äninque edæ, 'Në pïingä ingante näëmä
pïinte cæe,' ante wææ änänitapa. 44 Botö
ïñömö edæ wadö ante nö ämo ëñëedäni.
Mïnitö ïmïnite në pïinte cædäni ïnänite
mïnitö wæætë waadete cæedäni. Ayä
mïnitö ïmïnite në togænte pänäni beyä
ante Wængonguï ingante apëneedäni.
45 Mänömaï cædinque mïnitö mönö
Mæmpo öönædë në quëwengä wëñämïni
bacæmïnimpa. Edæ në wïwa cædäni beyä
incæ në waa cædäni beyä incæ Mæmpo
Wængonguï angä nænque tamompa. Ayä
në nö cædäni beyä incæ në nö cædämaï
ïnäni beyä incæ Wængonguï angä cöönæ
cæpa. 46 Mïnitö guiquënë mïnitö ïmïnite në
waadedänique ïnänite waadete pönëmïni
ïninque mïnitö mïni cædïnö beyä ante
dicæ paga ænguïmïniyaa. Ïñæmpa
odömäno awënë beyä në äwënäni incæ
mïnitö waadete pönenganca adoganca
cædinque tömënäni ïnänite në waadete
pönënänique ïnänite waadete pönënänipa
töö. Bitö godömenque cæbitawogaa. 47 Ayä
mïnitö tönïñadänique ïnänite waadete
apënedinque mïnitö dicæ godömenque
cæmïniyaa. Ïñæmpa wadäni në, Nämä
cæte quëwenguïmo, ante në ëñënämaï
cædäni incæ mïni cædö baï adoganca
cædäni apa quëwëmïni. 48 Mönö Mæmpo
öönædë quëwengä në nö waa cædongä
ingä baï mïnitö adobaï cædinque picämïni
badinque nö waa cæte quëwëedäni," ante
Itota odömonte apënegacäimpa.

6

Æbänö cæte waa cæquïï, ante Itota apënecampa

1 Itota ayä godömenque ïïmaï ante
odömonte apënegacäimpa. "Mïnitö
edæ, Wængonguï nänö änö ëñente nö
cæbote, ante cæmïnitawo. Ïninque mïnitö,
Waodäni botö ïmote waa acædänimpa,
ante änämaï inte wïï waodäni ayönäni
cædinque waa cæedäni. Edæ, Waodäni botö
ïmote waa acædänimpa, ante pönëninque
cæmïni ïninque mönö Mæmpo öönædë në
quëwengä ïñömö mïnitö cædï beyä wæætë
pönönämaï ïmaingampa," angantapa.

2 Ayä, "Wadäni në wadö ante wadö
cædäni guiquënë, Ömaadäni inte në
wædäni quï, ante pædæ godoncæte ante
cædinque, Botö æbänö waa pönï cæboo,
ante tömänäni ponte waa acædänimpa,
ante pönente todompeta näni ancadeca
we we öönänipa. Tömënäni mïnitö
odömöincönë go guiite ongöninque
ayä taadö gote cægöninque, Botö waa
pönï cæbo aedäni, ante yedæ änäni
ëñente godongämä pönäni ate tömënäni
tömänäni ayönäni godönänipa. Bitö ïñömö
tömënäni näni, Pönö waa acædänimpa,
wædö baï wædämaï inte edæ pæ wëënete
godöe. Tömënäni waodänique godö waa
adäni äninque mäninque äänänipa. Wæn-
gonguï guiquënë waa adämaï incæcäimpa.
Näwangä ämopa. 3 Bitö ïñömö, Ömaadäni
inte në wædäni quï, ante godoncæte ante
cædinque bitö guiidengä eyequeï pönï
ongongä incæ adämaï incæcäimpa, ante
wææ cæe. 4 Mänömaï wææ cædinque
awëmö godömi æncædänimpa. Mänömaï
cæbi adinque bitö Mæmpo në wëmö ïñömö

në acä ïnongä inte awëmö bitö godönï ante wæætë eyepë pönongä æncæbiimpa," ante Itota angacäimpa.

Wængonguï ingante æbänö apënequiï, ante Itota apënecä

(Odoca 11.2-4)

5 Ayë godömenque apënedinque, Itota, "Wadäni Wængonguï ingante apënedinque nämanque ante näni cæbaï mïnitö ïïñömö wïï adobaïnö ante Wængonguï ingante apëneedäni. Mänïnäni guiquënë, Botö apënebo adinque waodäni pönö waa acædänimpa, ante pönëwëninque mïnitö odömöincönë go guiidinque në gongëninque Wængonguï ingante apënedänipa. Ayë tömënäni näni quëwëñömö ñænquedæmpo ïïñömö gote në gongëninque Wængonguï ingante apënedänipa. Näwangä ämopa. Tömënäni waodänique godö waa adäni ëninque mäninque ënänipa. Wængonguï guiquënë waa adämaï incæcäimpa. 6 Bitö ïïñömö tömëmi oncönë guiite odemö tee mönedinque mönö Mæmpo në awëmö quëwengä ingante apënee. Mänömaï cæbi adinque bitö Mæmpo wëmö ïïñömö në acä ïnongä inte awëmö bitö cædïnö ante wæætë eyepë pönongä æncæbiimpa," ante Itota odömonte apënecantapa.

7 Ayë, "Nämä cæte quëwenguïmo, ante në änäni önonque näni tedewënö baï tededämaï inte mïnitö nö cædinque Wængonguï ingante apëneedäni. Tömënäni ïïñömö, Wantæpiyë tedebo beyænque Wængonguï ëñencæcäimpa, ante babæ ante pönëninque önöneque tedewënänipa cæmïnii. 8 Mïnitö ïïñömö edæ tömënäni önöneque tedete näni cædö baï edæ cædämaï ïedäni. Ïñæmpa mönö Mæmpo ingante apënedämaï ïïñömonte tömengä mönö anguïnö ante wëënëñedë do ëñengä apa tedewëmïni. 9 Ïninque edæ ïïmaï ante Wængonguï ingante apëneedäni.

'Mönitö Mæmpo në öönædë quëwënömi inte ëñëmi.
Bitö ëmöwo Tæiyë Waëmö ëmömi adinque mönitö bitö ëmöwo ante waa adinque apënemönipa.
10 Bitö öönædë Awënë në ingaïmi inte inguipoga Awënë Odeyebi edæ bitö baquinque quingë pöe.
Öönædë owodäni ëñente cædäni baï inguipoga adobaï bitö änö ante edæ ëñente cæte bacæimpa.
11 Mönitö ïmönite bitö, Cænguï, ante ïïmö ïïñö ïïmö ïïñö bitö pönönï ñöwoönæ incæ eyepë pönömi ænte cëmönie.
12 Mönitö ïmönite në waa cæquënënäni inte pönö wënæ wënæ cædäni adinque
mönitö godö ñimpo cæmöni quëwënäni baï bitö në panguënëmi incæ adobaï cædinque
mönitö në waa cæquënëmöni inte wënæ wënæ cæmöni adinque pönö ñimpo cæbi quëwëmönie.
13 Ayë mönitö wënæ wënæ cæïnente wædö ante bitö pönö wææ cæbi ate mönitö taadö oda cædämaï inte wënæ wënæ cædämaï incæmönimpa.
Edæ në wïwa cædongä nempo ongonte wæyömönite bitö gä peyæmpote ëmi quëwencæmönie, ämönipa.
Tömëmique edæ Awënë Odeye tæï pïñëmi ïïñömi mönitö bitö nempo ongömönipa. Nämä ñäö baï entawëmi inte bitö cöwë tæï ëmömi ïnömi ïmipa.
Amëë, ante, Näwangä impa, ante apënemönipa.'

Mänömaïnö ante Wængonguï ingante apëneedäni," ante Itota odomonte apënegacäimpa.

14 Ayë godömenque odömonte apënedinque Itota ïïmaïnö ante apënegacäimpa. "Mïnitö ïmïnite wënæ wënæ cæyönänite mïnitö godö ñimpo cæmïni ïninque mönö Mæmpo në öönædë quëwengä adobaï mïnitö wënæ wënæ cædïnö ante pönö ñimpo cæcä quëwëmaïmïnipa. 15 Wæætë mïnitö waodäni näni wënæ wënæ cædïnö ante ñimpo cædämaï ïmïni adinque edæ mönö Mæmpo adobaï mïnitö wënæ wënæ cædïnö ante ñimpo cædämaï inte pönö piincæcäimpa," ante Itota apënegacäimpa.

Wængonguï beyë ante æbänö cënämaï ï, ante

16 Ayë odömonte apënecantapa. "Wadö ante në wadö cædäni guiquënë ïïmaï ante mä pönëninque cædänipa. Wængonguï beyë ante ee ate cënämaï inte botö wæwente baï ëmömo adinque wadäni botö ïmote waa acædänimpa, ante awinca nämönänipa. Mïnitö ïïñömö Wængonguï beyë ante cædinque ee ate cënämaï ïmïni ïninque tömënäni näni cæbaï cædämaï ïedäni. Wæætë nämönämaï inte Wængonguï beyænque ante cënämaï ïedäni. Näwangä mïnitö ïmïnite ämopa.

Tömënäni waodänique godö waa adäni
äninque mäninque äänäpa. Wængonguï
guiquënë waa adämaï incæcäimpa. 17 Bitö
guiquënë Wængonguï beyænque ante ee
ate cænämaï inte cæbi ïninque awinca
ñä mëmonte ayë ocabo öni pæcate cæe.
18 Bitö ee ate cænämaï ïmi ïninque, Waodäni
edonque acædänimpa, ante änämaï inte
wæætë, Mæmpoque acæcäimpa, ante
mänömaï cæe. Bitö mänömaï cæbi
adinque mönö Mæmpo në wëmö ïñömö
quëwengä ïnongä inte wëmö ïñömö
edonque adinque awëmö bitö cædïnö ante
wæætë eyepë pönongä æncæbiimpa," ante
Itota apënegacäimpa.

Öönædë mïni waa pönï manguincoo ante
(Odoca 12.33-34)

19 Godömenque odömonte apënedinque
Itota, "Tömëmo mäincoo, ante mancæte
ante wædinque mïnitö inguipogaque cayë
cænte to tamonte ïñömö cabo të gæte da
wënämaï ïedäni. Edæ në ö äänäni bæ tate
näni ö ænguinque inguipogaque da wëmïni
apa quëwëmïni. 20 Öönædë ongoncoo
guiquënë to tamönämaï impa. Cayë
guiidämaï ï ïninque mäincoo wodämaï
ongompa. Ayë në ö ænguïnäni adobaï
mänïñömö bæ tate guiidämaï ïnäni ïninque
mäincoo cöwë wë wodönämaï ee ongompa.
Ïninque, Waadete mïni cædincoo cabo
të gæte baï cædinque mïnitö öönædë
waa pönï incoo mïni ænte manguinque
ñöwo ïñömö waodäni ïnänite waadedinque
ee cæedäni. 21 Edæ waa pönï mïnitö
mäincoo ongöñömö mïnitö mänïñömö
adoyömö quëwencæte ante wæmïni
ïmïnipa, ante adinque botö mänömaïnö
ante apënetabopa," ante Itota odömonte
apënecantapa.

Awinca wainca mönö ëmönö ante
(Odoca 11.34-36)

22 Ayë odömonte apënedinque, "Baonga
quëwëninque mönö edonque adinque
cæcæimpa, ante mönö awinca ëmömompa.
Ïninque awinca wainca ëmonte edonque
ate baï bitö mïmöno adobaï ñäö entawë-
inque, Nö cæbote, ante pönëmi ïninque
bitö baonga nö cæte quëwëmaïmipa.
23 Wæætë edæ awinca wïï wainca ëmön-
inque adämaï inte baï wentamö entawëmi
ïninque bitö, Wïwa cæbote, ante mïmöno
pönëñömite bitö baonga wïwa cæbaïmipa.
Edæ mïmö ñäö entawëñömi wentamö
ba ïninque bitö quëwenguïmämo mæ
mämonte baï baquïnö anguënë," ante Itota
apënecantapa.

Wængonguï beyë cædinque mäincoo beyë
cæquï
(Odoca 16.13)

24 Ante apënedinque Itota ayë odömonte
apënecantapa. "Mënaa awënëna bayönate
waocä ïñömö mënaa awënëna näna
änö ante ædö cæte ëñente cæquingää.
Ïñæmpa adocanque ingante pïïninque
tömengä wacä ingante waadebaingampa.
Wæætë ïingä mïñë tee empo godinque
tömengä mäningä ingante edæ wïwa
adinque ëmö cæte gobaingampa. Mïnitö
adobaï Wængonguï beyë ante në cæmïni
inte ædö cæte mäincoo beyë ante cæte
quëwenguïmïnii," ante Itota angacäimpa.

Mæmpo Wængonguï mönö ïmonte aa-
campa, ante
(Odoca 12.22-31)

25 Äninque, Itota ayë godongämë
odömonte apënedinque, "Mänömaï
beyë botö mïnitö ïmïnite ïïmaï ämopa,
angantapa. Mïnitö inguipogaque mïni
quëwenguïmämo ante wædämaï ïedäni.
Cænguï bequï ante ayë weocoo ante wædä-
maï ïedäni. Cænguï cænte beyænque mönö
dicæ quëwëmongaa. Weocooque mönö
mongënö beyænque dicæ quëwëmongaa.
Mönö quëwëmämo ïñömö godömenque
impa. 26 Ayamöidi awënæca në cæwodäni
ïnänite amïnitawo. Tömënäni dicæ
tömëmö minte pæ ate tä pete daga wente
mänäniyaa. Incæte mönö Mæmpo öönædë
quëwënongä inte wæætë tömënäni ïnänite
eyepë godongä cænäni aedäni. Mïnitö
guiquënë ayamöidi ïnämaï ïñömïnite
Wængonguï mïnitö ïmïnite godömenque
waa adinque eyepë pönongä cænte apa
wæwëmïni. 27 Edæ Wængonguï nänö
anganca quëwenguënëmïni inte mïnitö,
Wantæ ïño incæ godömenque quëwëmote,
ante wæwëmïni incæte edæ ædö cæte
nämä cædinque godömenque wantæpiyë
quëwenguïmïnii."

28 Äninque Itota godömenque odömonte
apënecantapa. "Ïninque mïnitö, Weocoo
quincoodö wëñaquïï, ante pönente
quïnante wæwëmïnii. Ïñæmpa ongaicoo
ömædë pæ ïñömö weocoo ante daque
daque dadämaï inte wodonte tïnämaï
tömenque pæ aedäni. 29 Incæte Awënë

Tadömöö wodi waëmoncoo pönï ëña-
gaingä incæ wïï ongai baï ëñagacäimpa.
Ongai ïñömö godömenque waëmö pönï
ënodänipa. 30 Gaguïmæ ïñömö ïïmö ate
edæ gongapamö guitodonte tanguinque
pæ incæte ñöwoönæ Wængonguï pönongä
waëmö wëñate ënopa. Ïninque, Waëmö
ënodö në pönongä inte Wængonguï
mönö ïmonte godömenque eyepæ
pönï pönongä ænte wëñacæimpa, ante
pönëmïniyaa. 31 Ïninque mïnitö, 'Quïmönö
impa cænguïmöö,' ante, 'Quïmænö impa
bequïmöö,' ante ayæ, 'Quincoodö impa
wëñaquïmöö,' ante pönëninque guïñente
wæwënämaï ïedäni. 32 Mänïnö ante wadäni
në ëñënämaï ïnäni näni cabo näni cabo
wædäni incæte mïnitö guiquënë, Mönö
æïnente wædö ante mönö Mæmpo ïñömö
edæ do ëñengampa, ante pönëninque
edæ guïñente wædämaï incæmïnimpa.
33 Wæætë edæ, Wængonguï Awënë Odeye
nempo quëwencæboimpa, ante nanguï
cædinque mïnitö, Tömengä nö cæte nänö
waa quëwënö baï adobaï nö cæte waa
quëwencæboimpa, ante adobaï nanguï
cæedäni. Mänömaï quëwencæte ante
täno wæmïni adinque Mæmpo Wængonguï
mänïnö ante do edæ eyepæ pönï pönongä
æñömïni mänincooque mïni wædö ante
adobaï eyepæ pönongä æncæmïnimpa.
34 Mänömaï ï ïninque, Ïïmö ate æbänö
cæquïï, ante guïñente wædämaï ïedäni.
Edæ ïïmö ate mänïnö ante pönëninque
eyepæ pönente inguimpa. Ïninque
mïnitö, Ñöwoönæque æbänö cæquïï, ante
guïñente pönëninque mäninganca pö-
nente quëwëedäni," ante Itota odömonte
apænegacäimpa.

7

Wadäni ïnänite apænte änämaï ïedäni, ante
(Odoca 6.37-38, 41-42)

1 Mänömaïnö ante odömonte apæned-
inque Itota godömenque apænegacäimpa.
"Mïnitö wacä ingante, Wënæ wënæ
ïmipa, ante apænte änämaï ïedäni. Edæ
mïni apænte wæquinque mïnitö wadäni
ïnänite apænte ämïnipa. 2 Mïnitö wadäni
ïnänite tee mante godömïni näni ænganca
wæætë adoganca pönönäni æncæmïnimpa.
Ayæ mïni apænte anganca adoganca
apænte änäni wæcæmïnimpa. 3 Bitö
tönïñacä wædænque wënæ wënæ cæcä
ïñongante bitö guiquënë nanguï bitö
wënæ wënæ cædïnö ante pönënämaï
inte quïnante tömengä ingante pïinte
änewëmii. Tömengä edæ awinca guiyä mæ
owo ëmongä baï entawente wæyongante
bitö wæætë awæmpa wææ ëmongä baï
wææ entawëmi inte ædö cæte ate baï
tömengä ingante apænte ämii. 4 Edæ
tömëmi awinca awæmpa wææ ëmonte
baï bitö wënæ wënæ adïmö ëmömi inte
bitö tönïñacä ingante, 'Biwï, bitö awinca
guiyangä mæ owo baï ate æ wimömoe,'
ante edæ abipa diyæ æ wimonguïmii.
5 Ïñæmpa wadö tedete wadö cædömi
inte bitö edæ tömëmi awinca awæ wææ
ongompa täno wido cæte ate edonque
adinque bitö tönïñacä awinca guiyä mæ
owodö æmoncæbiimpa."

6 Äninque Itota godömenque apæned-
inque, "Guintaidi ïnänite, Tömenäni
cænguï, ante tæiyæ waëmö cænguï
godönänitawoo. Edæ godönämaï ïnäni
baï mïnitö adobaï Wængonguï nänö
tæiyæ waëmö apænedö ante në Baa änäni
ïnänite apænedämaï ïedäni. Ayæ odæ
wængänäidi weca waodäni wamoncoo
waa pönï ëmoncoo wææntodönämaï ïnäni
baï mïnitö adobaï Wængonguï beyæ waa
pönï näni apænegaïnö ante në ëñente
cædämaï ïnäni ïnänite apænedämaï ïedäni.
Edæ odæ wængänä pïnä gäwa baö wänä
ñænte baï cædinque tömenäni ëñënämaï
inte cædinque dadi ëmænte tömëmïni baö
wangö pocænte baï pïïmaïnänipa, ante
mïnitö apænedämaï ñïne cæedäni," ante
Itota apænegacäimpa.

Pönömi æmoe, ante mönö angæimpa, ante
(Odoca 11.9-13; 6.31)

7 Ayæ apænedinque Itota, "Pönömi æ-
moe, ante në angä baï cædinque mïnitö
mïni ænguïnö ante Wængonguï ingante
apæneedäni. Æyömönö ïï, ante në diqui
diqui mingä baï cædinque mïnitö, Æbänö
ïï, ante ædæmö ëñencæte ante Wængonguï
ingante wede pönente apæneedäni. Odemö
mönitö beyæ wi æneccæimpa, ante aa pecä
baï cædinque mïnitö, Æbänö cæquïmoo,
ante ëñencæte ante Wængonguï ingante
nanguï apæneedäni. 8 Edæ, Pönömi æmoe,
ante në änäni ïñömö edæ do æänipa.
Në diqui diqui mïnäni adobaï do adänipa.
Ayæ odemö ponte në aa pedäni tömenäni

näni guiiquinque edæ do wi ënete baï
bacëimpa."
9 Ayë, "Bitö waobi ïnömi inte ëñëmi.
Bitö wëñængä cænguï ante päö angä ëñën-
inque bitö dicæ dicaque pædæ godömiyaa.
10 Gæyæ angä ïninque bitö tæntæ incæ dicæ
pædæ godömiyaa. 11 Mïni waocabo në wïwa
cædömïni incæ, Quïnö waa ï, ante ëñën-
inque mïnitö wëñënäni ïnänite waëmon-
cooque godömïni ënänipa. Ïninque mönö
Mæmpo öönædë në quëwengä ïñömö në
änäni ïnänite waëmoncooque ante godö-
menque pönongampa," ante Itota odö-
monte apënecantapa.
12 Ayë, "Mïnitö, Waodäni botö ïmote
waa cædäni ëninque waa tobaïmopa, ante
wæmïnitawo. Ïninque mïni ante wædö
baï ante mïnitö tömënäni ïnänite adobaï
waa cæedäni. Mänïnonque ante wææ an-
cæte ante dodäni, Ïïmaï cæedäni, ante wææ
angadänimpa. Ayë Wængonguï beyë në
apënedäni adodö ante ancæte ante yewë-
mongadänimpa. Ïninque botö änö baï cæd-
inque mïnitö tömënäni näni angaïnö baï do
edæ cæbaïmïnipa," ante Itota odömoncæte
ante apënecantapa.

Odemö guiyänemö ante
(Odoca 13.24)

13 Itota godömenque odömoncæte ante
ïïmaï apënecantapa. "Mïnitö guiyänemö
guiidinque quëwenguïnö taadonque
pöedäni. Wænguïnö godö guiiquïnemö
guiquënë yabæ ïnö ñënënemö ongö
adinque tæiyënäni önonque pö guiite edæ
tömënäni näni wænguinque ñënënonque
godänipa. 14 Wæætë wædænque ïnäni
guiquënë diqui minte guiyänemö adinque
quëwenguïnö guiyänö guiite pönänipa,"
ante Itota apënecantapa.

Awë æbänö ïwë, ante tömenca bete
ëñengëimpa, ante
(Odoca 6.43-44)

15 Itota ayë godömenque odömonte
apënecantapa. "Pancadäniya, Wængonguï
beyë në apënemöni ïmönipa, ante në
babæ apënedäni ïñönänite mïnitö gomö
ate tömënäni ïnänite ëñënämaï ïedäni.
Tömënäni ïïñömö edæ mëñeidi baï ïnäni
incæ obega ëmontai baï wëñate baï babæ
cædänipa. Obega ee quëwënäni baï ee
cæmöni ïmönipa, ante edæ babæ ante
pönäni tamëñedäni. 16 Edæ tömenca
adinque mïnitö, Awë æbänö ïwë, ante tä
pete bete do ëñëmïni baï, Ïïnäni ædänidö
ïnänii, ante ëñencæte ante tömënäni näni
cædïnö adinque edæ do ëñencæmïnimpa."
"Yowemö æncæte ante waodäni dicæ daa
mongëwäa tä pete ënäniyaa. Iigowëñeca
æncæte ante waodäni dicæ wæntowäa
edæ tä pete ënäniyaa. 17 Waïwë tömäwë
wainca incapa. Baawë wæætë baaca
incapa. 18 Waincawë incæ ædö cæte baaca
incaquïï. Wæætë wïwa ïwë incæ ædö cæte
wainca incaquïï. 19 Awë quïwëmenque
wainca incadämaï ï ïninque mänïwë
tömëwë më yete gongapamö guitodönäni
gonguinque ñongæmpa. Tömënäni adobaï
näni gonte wæquinque babæ cædänipa.
20 Ïninque, Awë æbänö ïwë, ante tömenca
adinque do ëñënäni baï waocä nänö cædö
ante adinque, Tömengä æbänö ingää,
ante edæ do ëñencæmïnimpa," ante Itota
apënegacäimpa.

Wïï tömänäni öönædë guiiquïnäni, ante
(Odoca 13.25-27)

21 Ayë godömenque odömonte apënedinque Itota ïïmaï apënecantapa. "Botö ïmote, 'Awënë, bitö botö Awënë ïmipa,' ante në tededäni näni tededö beyænque ædö cæte öönædë Awënë Odeye ömæ guiiquïnänii. Wæætë mönö Mæmpo öönædë quëwengä nänö änö baï në cædingä ïñömö tömenganque guiicæcäimpa.
22 Ïinque bayonte pancadäniya botö ïmote, 'Awënë, Awënë,' äninque, 'Bitö beyë apënegamönïï ae, ancædänimpa. Ayë, Bitö ëmöwo apënedinque wënæ inte wido cægamönïï ae. Bitö ëmöwo apënedinque mönitö, Ate pönencædänimpa, ante bamönengë cædinque nanguï waa cægamönïï ae,' ancædänimpa. 23 Ëñëninque botö wæætë, 'Ïñæmpa botö mïnitö ïmïnite cöwë adämaï inte tæcæ abopa. Në ëñënämaï cædïmïni inte botö weca ongönämaï gobäewedäni,' ancæboimpa," ante Itota apënegacäimpa.

Në mënöna ïnate ante
(Mäadoco 1.22; Odoca 6.47-49)

24 Ayë wæætë odömöninque Itota
ïïmaï apënecantapa. "Ïninque edæ botö
apënebo ëñëninque në ëñente cædäni
ïñömö tömënäni waocä në ëñengä inte
nänö nö ëñente cæï baï cædänipa. Në
ëñengä ïñömö tëëmoncaa mënongampa.
25 Tëëmoncaa mënongä ate cöönæ nanguï
cæ ate æpë eyede äninque pö tapæmpa.
Ayë woboyë nanguï pëmænte pö incæte

oncö tëëmoncaa mënonte ongö ïninque ædö cæte cabænte bobænte guiiquïï.
Në ëñente cædäni ïñömö mänïñömö
mënongä baï inte todänipa. [26] Wæætë
botö apënebo ëñëninque në ëñënämaï
cædäni guiquënë tömënäni ïñömö waocä
ocai ömæcacä nänö ëñënämaï cæï baï
cædänipa. Në ömæcacä ïñömö ëmönaiya
aquïï ïñömö mënongampa. [27] Aquïï ïñömö
mënongä ate cöönæ nanguï cæ ate æpë
eyede ante tapæmpa. Ayë woboyë nanguï
pëmænte pö adinque mänincö öñonte
ætæwo goquinque edæ do acapowate
bogocæ të go wææmpa. Në ëñënämaï
cædäni ïñömö mänïñömö mënongä baï
inte wædänipa," ante Itota odömonte
apënegacäimpa.
[28] Mäninganca ante ïinque apënecä
ëñëninque tömänäni, Quïnö baï angää, ante
guïñente wædinque, [29] Wïï mönö ïmonte
në odömönäni näni odömönö baï tömengä
ïñömö në angä inte baï edæ godömenque
nöingä ante odömongä ëñëmompa, ante
tedegadänimpa.

8

Në baadingä ingante Itota wadæ caacampa
(Mäadoco 1.40-45; Odoca 5.12-16)

[1] Mänïï änanquidi ongöninque ïinque
apënete wæængä adinque tæiyënäni tö-
mengä mïñë wæængadänimpa. [2] Tömengä
mïñë tee empote wæë goyönäni wacä
baate ëñawengä ïnongä inte eyepë pö bee
tëninque Itota önöwa gäänë ædæ wæën-
inque apënecantapa.
—Awënë, Bitö Ao ämi inte wadæ caabi
ïninque botö waintai baabaïmopa.
[3] Äñongante Itota pædæ wææmpo
gampo caadinque,
—Ao ämopa. Bitö waintai baacæbiimpa.
Angä ïninque ñömëintai nänö ëñadin-
tai dæ baadinque tömengä waintai edæ do
baacantapa. [4] Itota edæ tömengä ingante,
—Botö æbänö cæboo, ante wadäni
ïnänite mäo apënedämaï ïmäwe. Wæætë,
Näwangä impa, ante acædänimpa, ante
cædinque bitö, Wængonguï quï, ante në
godongä weca töingä godinque waintai
bitö baadintai odömömi acæcäimpa. Ayë
Möitee wodi wææ ante nänö angaincoo
baï ænte pöninque bitö waintai bitö
baadï beyë ante edæ, Wængonguï quï,
äninque në godongä ingante pædæ godömi
æncæcäimpa, ante Itota angacäimpa.

Capitäö ingante në cæcä ingante Itota cæcä waa bacampa
(Odoca 7.1-10)

[5] Mänïï pöninque Capënaömö pö
guiiyongä odömäno tontadoidi awënë
capitäö incæ, Itota pönö cæcæcäimpa, ante
apënecæte ante pongantapa. [6] Pöninque
tömengä,
—Awënë, botïmote në cæcä ïñömö
cömäingä badinque nanguï pönï nantate
oncönë öñongampa cæbii.
[7] Ante äñongante Itota,
—Gote cæbo waa bacä ae.
[8] Angä ëñëninque,
—Awënë ëñëmi. Botö waëmö ïmopa
diyë bitö botö oncönë pö guiiquïmii. Edæ
bitö adoyömö ongöninque ämi ïninque
botö ïmote në cæcä waa bacæcäimpa.
[9] Bitö ïñömö Awënë Wængonguï ingante në
ëñente cædömi ïmi baï botö adobaï wacä
awënë ingante në ëñente cæbo ïmopa.
Ïninque botö awënë ëabo inte botö awënë
beyænque ämo ëñëninque tontadoidi
wæætë guïñente wædinque botö änö ante
ëñente cædänipa. Ïninque adocanque
ingante botö, Goe, ämo ëñëninque edæ
do gocampa. Wacä ingante, Pöe, ämo
ëñente pongampa. Ayë botö ïmote në
cæcä ingante, Cæe, ämo ëñëninque edæ
do cæcampa.
[10] Ante tontado capitäö nanguï ëñengä
inte apënecä ëñente wædinque Itota
wæætë tömengä mïñë tee empo pönäni
ïnänite apënedinque,
—Mïnitö ïmïnite näwangä ämopa.
Mönö idægocabo ïñömonte mäningä wede
pönengä ingä baï adocanque incæ edæ dæ
angä awædö, angantapa. [11] Incæte ïïmaïnö
ante apënebo ëñëedäni. Mönö wëmëidi
Abadäö wodi Itæca wodi Aacobo wodi
öönædë Awënë Odeye ëëmë ponte waa
beyönäni edæ nænque tamönö gämënö
quëwënäni tönö nænque guiidö gämënö
quëwënäni ïñömö idægoidi ïnämaï ïnäni
incæ tæiyënäni adoyömö pöninque mönö
wëmëidi tönö godongämë becædänimpa.
[12] Wæætë Wængonguï Awënë Odeye ömæ
në guiiquënënäni guiquënë tömënäni
wëmö ïñömö, näni guingo imonte Yæ
yæ wæyömö mänïñömö guitodonte
wæquïnänidö anguënë.
[13] Äninque Itota wæætë tontado capitäö
ingante,

—Ñöwo wadæ goe. Bitö pönënö baï do bacæimpa.

Ante äñongä adoyedë Itota nänö änïñedë incæ awënë ingä në cæcä do waa bagacäimpa.

Pegodo nänöogængä badä ingante Itota cæcä waa bacä
(Mäadoco 1.29-31; Odoca 4.38-39)

14 Ayë Itota mänïñömö pöninque Pegodo oncönë pö guiite ayongä Pegodo nänöogængä wäänä daicawo gawænte möïmoga öñongä acantapa. 15 Adinque tömengä önompo pædæ wææmpote bæi ongongä ate onquiyængä wæætë gancæ badinque ængë gantidinque Itota beyë pönö cæcantapa.

Nantate wæwënäni ïnänite Itota cæcä waa badänipa
(Mäadoco 1.32-34; Odoca 4.40-41)

16 Mänïönæ gäwadecë ba ïninque wënæ tönö quëwënäni tæiyënäni ïnänite ænte pönäni adinque adodeque äninque Itota wënæ inte wido cæcantapa. Ayë quïëmë quïëmë nantate wæwënäni ïnänite, Waa baedäni, angä waa badänitapa. 17 Itota mänömaï cæcä ïninque Wængonguï beyë në apënecä Itaiya wodi do ïïmaï ante nänö angaïnö baï ïinque batimpa. "Mönö nantate wæwëmämo ö ëninque mönö daicawoidi teëmente gote mäo wido cæte baï cædinque tömengä teëmente wængä beyænque quëwëmö ïmompa," ante Itaiya nänö angaïnö baï Itota cægacäimpa.

Itota mïñë në goïnëna
(Odoca 9.57-62)

18 Itota ïñömö, Tæiyënäni godämë gongënäni awædö, ante pönëninque tömengä mïñë në godäni ïnänite, Gäwapë ëmë wedeca mantamïni taoboedäni. 19 Äninque ayë ongöñongante wacä tömënäni näni wææ yewëmongaïnö ante në adingä inte në odömongä ïnongä inte Itota weca pöninque,

—Awënë në Odömömi ëñëmi. Bitö ædömë goyömite botö bitö mïñë pö gocæboimpa.

20 Angä ëñëninque Itota wæætë edæ,

—Babæ guintaidi ïñömö ontatodë monguï ëadäni ïnänipa. Ayamöidi ongonta ëadäni ïnänipa. Botö Waobo ëñagaïmo guiquënë monguï ömaabo ïmo apa poncæ ämii, ante Itota wææ apënegacäimpa.

21 Ayë wacä tömengä ëmïñængä incæ tömengä ingante,

—Awënë ëñëmi. Botö täno gote botö wæmpo wængä ate daga wente ate pömoe.

22 Äñongante Itota wæætë,

—Ïñæmpa në wëwocadäni incæ tömënäni guiidënäni wënäni ate ee abi daga wencædänimpa. Bitö wæætë botö mïñë ee pöe, angacäimpa.

Itota angä ëñente woboyë æpë në gongæmpa
(Mäadoco 4.35-41; Odoca 8.22-25)

23 Mänïï tao gocæte ante wipodë guiiyongä tömengä mïñë në godäni godongämë guiidinque tömengä tönö tao godänitapa. 24 Tao wogaa goyönäni woboyë ïñontobë nanguï pönï pëmëninque æpë mængonta mængonta pöninque gao gao goyonte wipo ñänæ ñänæ æi guidentapa. Itota ïñömö mö ñongantapa. 25 Mö ñongä adinque tömengä tönö godäni ïñömö tömengä weca gote, Ömëmoncæcäimpa, ante tao cædinque,

—Awënë, bete wæncæ cæmompa cæbii.

26 Ante äñönäni,

—Mïni pönëegade, quïmë guïñëwëmïnii.

Äninque tömengä ængë gantidinque, Woboyë pëmënämaï ïmäwe. Gäwapë incæ cædämaï në gongëmäwe, angä ëñente woboyë pëmënämaï ïñö gäwapë incæ në gongëninque ñancæ ñancæ gongëmënimpa. 27 Äñongä tömënäni ancai guïñëninque nämäneque tededinque,

—Æcämë inte angä ëñente woboyë incæ æpë incæ gongæmpa, ante guïñente wægadänimpa.

Guedatabæ ïñömö wënæ inte në ënempoda
(Mäadoco 5.1-20; Odoca 8.26-39)

28 Mänïï ëmëmäa tao ti wæænte Guedatabæ pöñongä wënæ inte quëwëna ïñömö wao wodido quëwente pöninque Itota ingante mämö bee tënatapa. Töména ïñömö, Waodäni taadö godämaï incædänimpa, ante wææ cæcæte ante në pïinte cædöna inte edæ, 29 pö bee tëninque ogë tededatapa.

—Bitö Wængonguï Wëmi ïnömi incæ quïmë mönatö weca pöwëë. Ïinque bayedë möna pante wæquënënö ante pönëninque bitö ñöwo do pancæte ante pömitawo, ante wædatapa.

30 Ante äñönate odä̈ wængänäidi nanguï
ïnäni a ongonte cä̈näni adinque, 31 wënæidi
guiquënë Itota ingante äninque,
—Bitö cöwë wido cæcæte ante pönëmi
ïninque edæ odä̈ wængänäidi baönë ämi
gobaïmönipa.
32 Ante ancaa tedete äna ëñëninque Itota,
—Gobäewedäni, angä.
Ëñëninque tömënäni tao godinque odä̈
wængänäidi baönë guiiyönäni odæncato
wæætë ontadäa wæä̈nömëmö ïñömö
gäwapä̈no pogodo wæi guiite becadote
capo wængadänimpa.
33 Becadote wä̈näni adinque odä̈
wængänäidi në aadïnäni guiquënë pogodo
wodii wïnonte tömënäni quëwëñömö
mäo, Itota mänömaï cæcä wæmönipa,
ante tededänitapa. Ayä̈, Wënæidi tönö
në quëwënïna ïnate Itota mänömaï cæ-
campa, ante wæmönipa, ante apä̈nedäni.
34 Ëñëninque tömänäni Itota ingante bee
tencæte ante tömënäni näni quëwëñömö
tate pönänitapa. Tömengä ingante
adinque, Mönitö ömæ ïñömö quëwënämaï
gobäwe, ante nanguï angadänimpa.

9

Në cömäingä ingante Itota angä dao dao gocampa

(Mäadoco 2.1-12; Odoca 5.17-26)

1 Mänïnö ante änäni ëñëninque Itota
wadæ godinque wipodë go guiidinque
ïmæmäa tate tömengä quëwëñömö
pongacäimpa. 2 Pongä adinque wadäni në
cömäingä möimpataa öñöñongante edæ
ä̈matä̈ ä̈matä̈ bæi ongöninque tömengä
ingante näæante pönänitapa. Näæante
pönäni adinque, Në näæante pönïnäni tönö
në cömäingä wede pönente pönänipa, ante
adinque Itota ïñömö në cömäingä ingante,
—Botö wëmi ëñëmi. Wënæ wënæ bitö
cædïmämo ante ñöwo ñimpo cætimpa.
3 Ante apä̈necä ëñëninque edæ në
wææ odömönäni guiquënë pancadäniya
nämäneque pönente tededinque, "Ïingä
ïñömö Wængonguï ingampa diyä̈ mänö-
maï cæquingää. Edæ babæ ancædö."
4 Ante pönëñönäni Itota tömënäni näni
pönëwënö ante önöwëninque do ëñën-
inque edæ,
—Mïnitö mïmöno quïmä̈ wïwa ante
pönëwëmïnii. 5 "Në cömäingä nänö
wënæ wënæ cædïmämo ante do ñimpo
cætimpa," ante botö Wængonguï baï ämo
ëñëninque mïnitö guiquënë, Wængonguï
ingampa diyä̈ mänömaï cæquingää,
ante pönëmïnipa. Ayä̈ wæætë, "Ængä̈
gantidinque dao dao gocæcäimpa," ante
botö Wængonguï baï cæbo adinque mïnitö
edæ, Wængonguï ingampa diyä̈ mänö-
maï cæquingää, ante adobaï pönëmïni
ïmaïmïnipa, ante awædö. Ïñæmpa
mänömaïnö ante pönëmïni ïninque mïnitö
edæ æbänö cæquënëmo ïmo ämïnii.
6 Incæte waodäni näni wënæ wënæ
cædïmämo ante botö Waobo ëñagaïmo
inte inguipoga quëwëninque në ämo inte
ñimpo cæbo quëwënänipa, ante mïnitö
edæ ëñencæmïnimpa, ante botö ïïmaï
cæbopa.
Äninque edæ në cömäingä ingante edæ,
—Ængä̈ gantidinque bitö möimpata
topo cædinque ænte tömëmi oncönë
näæante goe.
7 Angä ëñëninque cömäingä ïningä
incæ edæ ængä̈ gantidinque tömengä
oncönë wadæ gocantapa. 8 Dao dao gocä
ate wædinque godongämä̈ ongönäni
ïñömö, Æbänö cæcäï, ante ëñënämaï inte
guïñente wædinque, Wængonguï pönö
cæcä beyænque waocä ñöwo në angä
badinque mänömaï cæcä amönipa, ante
pönëninque, Wængonguï bitö ñäö baï
ëmömi inte tæï pïïñænte cæbi amönipa,
ante watapä̈ apä̈negadänimpa.

Mäateo ingante Itota angä tee empote gocampa

(Mäadoco 2.13-17; Odoca 5.27-32)

9 Itota edæ mänïnö godömenque gocæ
cæte ayongä adocanque Mäateo ïñömö,
Odömäno awënë quï bacä̈impa, ante
godonte ä̈inta näni ä̈incönë ongonte cæcä
adinque Itota guiimö adinque Mäateo
ingante angantapa.
—Botö mïñä̈ pöe, angä.
Ëñëninque Mäateo edæ do ængä̈ gantid-
inque Itota mïñä̈ tee empote wadæ gocan-
tapa.
10 Ayä̈ ate Itota tömengä mïñä̈ në
godäni tönö Mäateo oncönë go guiite
cængöñönäni odömäno awënë beyä̈ në
ä̈wënäni tönö në ëñënämaï cædäni tönö
nanguï ïnäni ponte godongämä̈ cä̈näni-
tapa. 11 Adinque Paditeoidi guiquënë
tömengä mïñä̈ në godäni ïnänite äninque,
—Mïnitö Awënë në Odömongä ïñömö
odömäno awënë beyä̈ në ä̈wënäni tönö në

ëñënämaï cædäni tönö quïmë godongämë
cëwengää.
12 Änäni ëñëninque Itota,
—Në waa ingä guiquënë, Cæbi waa
baboe, änämaï ingampa. Në wënæ wënæ
inte wæcä guiquënë dotodo ingante,
Cæbi waa baboe, ante do aa pecampa.
13 Pancadäniya, Nämä incæ nö entawëmo
ïmopa, ante në änäni ïnänite adinque
botö në dotodo baï adobaï ïnömo inte
tömënäni ïnänite aa pedämaï incæboimpa.
Wadäni guiquënë, Nämä wënæ wënæ
cæbo ïmopa, ante në änäni guiquënë,
Wængonguï gämënö poncædänimpa,
ante botö tömënäni ïnänite aa pecæ
pönömoimpa. "Baö, Wængonguï quï
baquimpa, ante në iya tänäni ïnänite
wïï aïnëwædö, wæætë godö waadete
waa cædäni ïnänite aïnëmo ïmopa," ante
Wængonguï angä apa quëwënäni. Ñöwo
edæ godinque Wængonguï nänö änö
æbänö ante angä ëñente pömäewedäni,
ante Itota apënegacäimpa.

Ee ate cënämaï ingëimpa, ante në änäni
(Mäadoco 2.18-22; Odoca 5.33-39)

14 Mänïïñedë Wäö mïñë në godäni pön-
inque Itota ingante äninque,
—Paditeoidi tönö Wäö mïñë möni go-
cabo tönö mönitonque Wængonguï beyë
ante ee ate wïï cëmönipa. Bitö mïñë
në godäni guiquënë quïnante Wængonguï
beyë ante cædämaï inte edæ do cënänii.
15 Änäni ëñëninque Itota wæætë,
—Onguïñængä në monguingä nänö
wente ænte në pönäni baï ïnönäni inte botö
mïñë në godäni ïñömö ædö cæte wæwente
baï cënämaï inguïnänii. Wæætë ayë ate
guiquënë, Monguingä, näni në änongä
baï ïñömote wadäni ponte botö ïmote ö
ænte gocædänimpa. Mänömaï cædäni ate
botö mïñë në godäni ïñömö mänïïñedë ate
wæætë cënämaï inte wæcædänimpa, ante
apënedinque Itota godömenque ïïmaï ante
apënegacäimpa.
16 "Waocä dicæ mïincoo ëninque pedæn-
cooga pönö tadömonguingëa. Mänömaï
cæcä ïninque edæ mïincoo incæ dobæ
gäni tamonte guipite ate godömenque
wänä tente baquënë. Mïnitö, Awente
baï cënämaï inte waa quëwengëimpa,
ante mïni änewënö guiquënë pedæncoo
baï inte ëwenguincoo baï ënepa. Codito
nempo watapë quëwengëimpa, ante
botö apënedö guiquënë mïincoo baï inte
quëwenguïne ënepa. Ïninque ëwenguïne
tönö quëwenguïne edæ ædö cæte adoyömö
ëñente cæquïï. 17 Ayë adobaï yowepë
bïïnömë näni ämë mïïmë ëninque
waodäni ædö cæte picë ëmontaicadedë
godö pe ñïïñænguïnänii. Edæ picë
ëmontaicadedë pe ñïïñënäni ïninque yedæ
ëninque ætæwo goquïnö anguënë. Wæætë
edæ ëmontai mïincadedë pe ñïïñænte ate
yedæ ëninque tæi æbënämaï ee ongöñö
edæ mïïmë tönö ëmontaicade adobaï ee
ongongëimpa, apa quëwëmïnii," ante Itota
apënegacäimpa.

Gaido wëñængä beyë cæcæ goyongante
onquiyængä Itota weocoo gampocampa
(Mäadoco 5.21-43; Odoca 8.40-56)

18 Tömënäni ïnänite tæcæ apëneyongä
wacä tömënäni odömöincö awënë ïnongä
inte Itota weca ponte ædæ wæëninque
apënecantapa.
—Botö wëñængä baquecä ïñömö edæ
dobæ wæncæ cæcampa cæbii. Bitö
ponte tömengä ingante gampobi ate
quëwencæcäimpa.
19 Angä ëñëninque Itota ïñömö ængë
gantidinque tömengä tönö goyöna
tömengä mïñë në godäni godongämë
godänitapa. 20 Idömæ goyönäni edæ
wacä onquiyængä wantæpiyë dote
wadepo cöwë wepë wantæ bidämaï wæë
wæwëningä ïñömö ñöwo Itota önöñabæ
ïnö pöninque tömengä weocoo yæwede-
cooque gampocantapa. 21 "Tömengä
weocooque gampote waa bawënëmote,"
ante onquiyængä nämä pönëninque
gampocantapa. 22 Gampocä ate Itota dadi
ëmëmonte adinque,
—Onquiyëmi, wæwënämaï ïe. Bitö wede
pönënö beyë edæ wantæ bawënëmipa.
Ante äñongä do edæ wantæ bawënen-
gacäimpa.
23 Itota mänïï godinque awënë oncönë go
guiite ayongä në ööña baï öönäni tönö nan-
guï ïnäni cægonte Yæ yæ wædäni ïnänite
adinque, 24 tömënäni ïnänite,
—Gä goedäni, äninque, Ïñæmpa ïñömö
wëñængä wodi wïï ëmëwo wængampa.
Önonque edæ mö ñongampa.
Angä ëñëninque tömënäni, Angantedö
amïni, ante tömengä ingante badete
todänitapa. 25 Ayë mänïï angä taodäni
adinque Itota pö guiidinque wëñængä
baquecä wodi ingante pædæ wææmpo bæi

ongonte töö ëmængä ate wëñængä ængë
ganticantapa. 26 Mänömaï cæcä adinque
në adäni ïñömö gode ä gode ä cædäni
ate mänïñömö quëwënäni tömänäni
ëñengadänimpa.

Babetamöna ïnate Itota gampomongä waa adapa

27 Itota wadæ gote godömenque goyongä
babetamöna tee empo ponte aa pedinque,
—Awënë Dabii pëïmi ïnömi inte mönatö
ïmönate pönö waadete waa cæbi ëmönae,
ante ancaa aa pedatapa.
28 Aa peyöna tömengä edæ oncönë go gui-
icä adinque adoyömö pö guiidatapa. Guiida
adinque Itota tömëna ïnate,
—Mïna änö ante nö waa cæquïmo, ante
pönëmïna.
Äñongante,
—Ao. Awënë, bitö änö baï cæcæbiimpa,
ante pönëmönapa.
29 Apëneda ëñëninque Itota pædæ gopo
gampomöninque,
—Në pönëmïna ïnïmïna inte mïna pö-
nenganca do waa bacæmïnaimpa.
30 Ante äñongä edæ tömëna awinca wi
ëmonte baï adatapa. Itota ïñömö edæ,
—Botö cædïnö ante apënedämaï in-
guënë quëwëmïnaa. Edæ pæ wëëneyömïna
ëñënämaï incædänimpa, ante nanguï an-
gantapa.
31 Ïninque wadæ godinque Itota nänö
änïnö ante wïï ëñente cædinque tömëna,
Itota mänömaï cæcä waa bamontamönapa,
ante tömämæ mäo apëneda ëñengadän-
impa.

*Wënæ inte wido cæyongä babetadecä ïn-
ingä tedecampa*

32 Wadæ goyöna edæ wënæ tönö cæcä
inte babetadecä ïnongä ingante Itota weca
ænte pönäni. 33 Adinque wënæ ingante
Itota wido cæyongä babetadecä ïningä
ïñömö edæ do tedecä adinque tömänäni
ancai guïñëninque,
—Itota nänö cædö baï mönö idægocabo
adocanque incæ dicæ cæcä atamongaa,
ante wædänitapa.
34 Paditeoidi guiquënë,
—Wënæidi awënë tönö cædingä inte tö-
mengä wido cæcä apa änewënänii, ante
pïingadänimpa.

Itota waodäni ïnänite waadete waa acampa

35 Itota ïñömö nanguï näni quëwëñömö
ayë wædænque näni quëwëñömö wayömö
wayömö godinque Wængonguï angä näni
ëñente yewëmongainta ate odömöincönë
go guii go guii cædinque odömongä adäni-
tapa. Ayë, Mönö Awënë Odeye inguipoga
oo ponguïnö anguënë, ante nänö waa pönï
änïnö ante apënecä ëñënänitapa. Ayë
quïëmë daicawo cæpämo adinque quïëmë
wæncæ cæte wæwënö adinque tömengä
godö cæcä waa badänitapa. 36 Cëningancoo
baï waodäni incæ bacoo ïnäni ïñönäni në
aadingä dæ angä baï ïnänipa, ante acan-
tapa. Mänömaï ïnäni inte babæidi wïñaate
wædïnäni baï ængë gantidämaï ïnäni baï
waodäni incæ wæwëñönäni Itota tömënäni
tönö godongämë wæwente baï pönengan-
tapa. 37 Ayë tömengä mïñë në godäni
ïnänite apënedinque,
Tömëmoncoo bacoo baï ïnäni ïñönänite
tä pete ïnäni baï në gode änäni
ïñömö mënäniya pönï ïnänipa cæmïnii.
38 Tömëmoncodë gæquï angä Awënë ïñon-
gante mïnitö tömengä ingante apënedin-
que, Tömëmoncodë në gæquïnäni
da godömi gote gæte baï äñete pon-
cædänimpa, ante Wængonguï ingante
apëneedäni, ante Itota apënegacäimpa.

10

*Itota angä ate dote ganca ïnäni në gode
änäni badänipa*

(Mäadoco 3.13-19; Odoca 6.12-16)

1 Ayë ate tömengä mïñë në godäni
önompo tipæmpoga go mënäniya mä-
nimpodäni ïñönänite Itota äñecä pönäni
ate tömengä, Botö pönö cæbo ate mïnitö
në ämïni badinque wënæidi në wentamö
ëwocadäni ïnänite wido cæcæmïnimpa, an-
gantapa. Ayë, Quïëmë daicawo gawënäni
incæ quïëmë beyë wæncæ cæte wæwënäni
incæ mïnitö eyepë inte godö cæmïni ate në
wæwënïnäni waa bacædänimpa, ante pönö
cægacäimpa.
2 Itota nänö në da godönïnäni önompo
tipæmpoga go mënäniya mänimpodäni
ïnänipa, ante adinque, Dote, ante näni go-
cabo ïnänipa, ante tededänipa. Tömënäni
ïïmaï ëmönäni ïnänipa. Tänoda Timönö
Pegodo mönö änongä tönö Æntade näna
caya ïnapa. Ayë Tebedeo wëna Tantiago
tönö Wäö näna caya ïnapa. 3 Pedipe tönö
Batodömëë mënaa ïnapa. Odömäno awënë
beyë në ëwëningä Mäateo tönö Tömato
mënaa ïnapa. Adepeo wengä Tantiago tönö
Tadeo ïnapa. 4 Wacä, Mönö ömæ ingëimpa,

ante në nanguï cædingä incæ wacä Timönö ingampa. Ayë Itota ingante odömonte në godonguingä Codaa Icadiote mönö änongä ingacäimpa. Mänimpodäni Itota mïñë näni, Dote, ante gocabo ïnänipa.

Wængonguï Awënë ingantedö ante apëneedäni, ante Itota angä godänipa
(Mäadoco 6.7-13; Odoca 9.1-6)

5 Ïninque Itota mïñë näni, Dote, ante gocabo ïñönänite tömengä, "Mïnitö idægoidi ïnämaï ïnäni taadö godämaï inte edæ Tämadiaidi näni quëwëñömö go guiidämaï ïedäni, ante da godongantapa. 6 Edæ cëningäidi obegaidi gueogë gote baï ïnönäni inte mönö idægocabo taadö oda cædinque tömënäni näni wë womonte wænguïnö godänipa, ante adinque mïnitö tömënäni weca gote cæedäni. 7 Godinque mïnitö, Öönædë Awënë Odeye oo poncæcäimpa cæmïnii, ante mäo apënemïni ëñencædänimpa. 8 Ayë quïëmë beyë nantate wæwënäni adinque godö cæmïni ate waa bacædänimpa. Do wænïnäni ïnänite godö cæmïni ate ñäni ömëmoncædänimpa. Baate ïnäni ïnänite godö wadæ caamïni waintai baacædänimpa. Wënæidi inte godö wido cæedäni. Botö önonque änämaï inte pönö cæbo ënïmïni inte mïnitö botö cæbo baï adobaï cædinque wadäni ïnänite änämaï inte önonque godö cæmïni æncædänimpa," ante Itota angantapa.

9 Ayë, "Mïnitö gocæ cædinque, Godonte ëinta, ante tiguitamö incæ oodo incæ padata incæ edæ wente ëincadedë da wente ënämaï ïedäni. 10 Edæ wadäni beyænque në cæcä ïñömö tömengä eyepë ænte quëwencæcäimpa cæmïnii. Mäincoo da wenguincade ënämaï inte goedäni, Weocoo mïni ëñacooque ëñate awæncata mïni ëwataque ëwate ongonto mïni näëæntoque näëænte goedäni," angantapa.

11 Ayë apënedinque Itota tömengä mïñë në godäni ïnänite angantapa. "Nanguï pönï näni quëwëñömö incæ wædænque ïnäni näni quëwëñömö incæ mïnitö mänïñömö go guiidinque waocä në nö cæcä ingante ante diqui minte adinque mäningä oncönë go guiite owodinque wayömö mïni go quëwenganca mänincönenque quëwëedäni. 12 Mänincönë go guiidinque, Ïñänäni, waa quëwëedäni, äedäni. 13 Ayë äninque, Mïnitö weca æbänö pö guiite quëwenguïmönii, äñömïni Ao änäni ate mïnitö tömënäni weca go guiite gänë pönëninque ee quëwëedäni. Wæætë nö cædämaï ïnäni adinque mïnitö edæ ee quëwënämaï edæ wadæ gomïni wæcædänimpa. 14 Edæ, Pöedäni, änämaï ïnäni adinque ayë mïnitö apënemïni ëñënämaï ïnäni ïninque mïnitö wæætë tömënäni oncodo tao godinque, Mïnitö quëwëñömö näwate awædö, ante odömoncæte ante cædinque önöwa wadæ wadæ cæwate wadæ goedäni. 15 Edæ näwangä ämopa. Botö apænte anguïönæ ïñonte Todömä ïñömö quëwengaïnäni tönö Gömoda ïñömö quëwengaïnäni tönö nanguï pante wæwëñönäni mïnitö ïmïnite në Baa änäni guiquënë godömenque pante edæ wæwencædänimpa," ante Itota tömënäni ïnänite da godongä godänitapa.

Togænte pancædänimpa, ante

16 Ayë äninque Itota, "Cöwä aedäni, angantapa. Mïnitö ïñömö në cæningäidi baï ïñömïnite botö ïñömö mëñe baï ïnäni weca da godömo godinque mïnitö tæntæ nämä wææ cæcæte ante nänö ëñente cæbaï adobaï ëñente cæedäni. Wæætë edæ equemö nänö ee cæbaï mïnitö adobaï pïïnämaï inte ee cæte quëwëedäni. 17 Ayë edæ mïnitö ïmïnite bæi ongöninque waodäni tömënäni në apænte änäni weca mäo pædæ godönäni æncædänimpa. Ayë godömenque tömënäni odömöincönë mäo ænte godinque mïnitö ïmïnite tæi tæi pancædänimpa cæmïnii. Ïninque mïnitö edæ, Æbänö cæquïnänii, ante do ëñëmïni inte edæ nämä wææ aaedäni. 18 Ayë, Awënëidi tönö në ëñënämaï ïnäni adobaï ëñencædänimpa, ante cædinque botö ämo ëñëninque mïnitö ïmïnite mäo pancabaa awënëidi gobedönadodoidi weca ayë tömämæ awënëidi odeyeidi weca gönönäni gongëninque mïnitö botö beyë apënecæmïnimpa. 19 Mänïñedë tömënäni näni ænte mäo gönöñedë, Quïnö baï apënequïmoo, ante guïñënete wædämaï ïedäni. Mänïñedë edæ quïnö baï apënequïï, ante do ëñencæmïnimpa. 20 Ïñæmpa wïï nämä pönëninque apënequïmïni wæætë mönö Wæmpo Önöwoca incæ apënecä ëñëninque apënequïmïni ïmïnipa," ante Itota apënegacäimpa.

21 Ayë godömenque apënedinque Itota, "Mänïñedë edæ näna caya ïñönate adocanque näëmë pïïninque, Wënoncæ,

äninque tömengä tönïñacä ingante da godongä gocæcäimpa. Näna wencaya ïñönate mæmpocä ïñömö näëmë pïïninque, Wënoncæ, äninque tömengä wengä ingante da godongä gocæcäimpa. Ayë wëñënäni incæ wæmpoda ïnate näëmë pïïninque mäo apënedäni ëñëninque wadäni tömënäni wæmpoda ïnate mämö wënönäni wæncædaimpa. 22 Ayë, Coditoidi ïmïnipëë, ante tömänäni botö ëmöwo beyænque mïnitö ïmïnite nanguï pïincædänimpa. Pïïnäni wæwëmïni incæ æcänö ïïmæca ïinque baganca wæntædämaï inte botö ëmöwo beyë pïinte badämaï ingää tömengä ingante botö ëmo beyænque quëwencæcäimpa. 23 Mänïñedë ate waodäni togænte pancæte ante mïni quëwëñömö pönäni ate wædinque mïnitö ïñömö wayömö wadäni näni quëwëñömö wodii wïnöedäni, ämopa. Edæ näwangä ämopa. Edæ mönö Idægobæ wayömö wayömö wodii wïnöninque pancayömonga goyömïni botö Waobo ëñagaïmo inte edæ do poncæboimpa," ante Itota apënegacäimpa.

24 Ayë, "Në odömongä ingante pïinte cæyönäni tömengä mïñë në gocä ingante edæ ædö cæte pïinte cædämaï inguïnänii. 25 Awënë në odömongä wæwente quëwëñongä tömengä mïñë në gocä guiquënë ædö cæte wæwënämaï quëwenguingää. Edæ në cæcä tömengä awënë baï bacä ïninque idæwaa edæ ïmaimpa. Botö oncö ëacä baï në Awënë ïmo ïñömote wadäni, Wënæ awënë Beedeboobi ïmidö anguënë, ante pïïnäni incæ mïnitö botö tönö mïni quëwencabo ïñömïnite wadäni godömenque wënæ wënæ ante pïincædänimpa," ante Itota apënecä ëñengadänimpa.

Guïñënämaï ïedäni, ante
(Odoca 12.2-7)

26 Ayë apënedinque, "Incæte tömënäni ïnänite guïñënämaï ïedäni. Ïñæmpa, Adämaï incædänimpa, ante quïëmë wë womonte ï incæ ïincayë ate tömää wi ënete bayonte edonque pönï bacëimpa. Ayë quïëmë awëmö cæteï incæ ïincayë ate edonque pönï acædänimpa. 27 Botö wëmö ïñömö mïnitö ïmïnite apënebo ëñente ate mïnitö botö apënedö ante ñäö apäiyömö apënecæmïnimpa. Ayë godö wæntæ botö äniïnö ëñente ate mïnitö æibæ oncömanca æidinque ogë tedete apënemïni ëñencædänimpa. 28 Ayë në baonque wënönäni inte önöwoca wënönämaï ïnäni ïnänite adinque mïnitö tömënäni ïnänite guïñënämaï ïedäni. Wæætë edæ baö tönö önöwoca tadömengadænguipo në ömëe ëwënongä ingante guiquënë mïnitö tömengä ingante guïñente wæedäni."

29 Äninque, Itota godömenque apënecantapa. "Waocä ayamöidi önompo æmæmpoque mänimpodäni beyë tiguitamö adotamonque ante pædæ godongä amïnitawo. Incæte mïnitö Mæmpo änämaï ïñonte ayamö adocanque incæ yæipodë wæënämaï ingampa. 30 Mönö ocaguï incæ æpoguïnö encamöö, ante Mæmpo Wængonguï do ëñëninque mönö ïmonte aacampa. 31 Edæ, Ayamöidi bacoo pönï ïninque önonque ïnänipa, ante në äningä inte mönö Mæmpo ïñömö mïnitö ïmïnite wæætë waa acä apa guïñëwëmïnii," ante Itota apënegacäimpa.

Waodäni ëñëñönäni mönö Itota ingante Ao angëimpa, ante
(Odoca 12.8-9)

32 Godömenque apënedinque Itota, "Æcänö waodäni ëñëñönäni botö ïmote Ao äninque, Bitö botö Awënë ïnömi ïmipa, ante äna tömengä öönædë æiyongante botö tömengä ingante wæætë edæ Ao äninque, Bitö ïñömö botö mïñë në gogaïmi ïnömi ïmipa, ante botö Mæmpo ëñëñongä ancæboimpa. 33 Wæætë waodäni ëñëñönäni botö ïmote në Baa angaingä ingante guiquënë botö Mæmpo öönædë në quëwengä ëñëñongä botö tömengä ingante adobaï edæ Baa ancæboimpa," ante Itota apënegacäimpa.

Botö beyænque guëa pïincædänimpa, angampa
(Odoca 12.51-53, 14.26-27)

34 Ayë apënedinque Itota, "Inguipoga quëwënäni piyënë cæte wæætedö wæætë cædämaï inte quëwencædänimpa, ante cæcæte ante Itota ïmæca pongaingä ingampa, ante mïnitö pönëmïnitawo. Ïñæmpa yaëmë näëante baï pömo ïmopa. 35 Botö apënedö beyë onguïñëna näna wæmpocaya incæ näëmë pïincædaimpa, ante pömo ïmopa. Onquiyëna adobaï näna badancaya incæ näëmë pïincædaimpa. Näna wæntecaya incæ näëmë waadedämaï inte pïincædaimpa, ante pömopa. Mänömaï cæbo ïmopa, ante pönëmïniyaa. 36 Ïninque, botö änö beyë

näni owocabo incæ näëmë waadedämaï
pïincædänimpa,” ante apënegacäimpa.
37 Ayë apënedinque Itota ïïmaï
apënecantapa. “Edæ æcänö mæmpo
tönö wäänä ïnate ædæmö waadedinque
botö ïmote wæætë pönömenque waadeda
ïñömö tömengä ïñömö botö në ëmïñængä
ædö cæte baquingää. Adobaï wëñængä
ingante ædæmö waadedinque botö ïmote
pönömenque në waadecä ïñömö tömengä
wæætë botö në ëmïñængä ædö cæte
baquingää. 38 Ayë æcänö botö mïñë
pöïnëna tömengä ïñömö edæ, Awë
botö wænguïwë, ante näænte ponte
baï cædinque, Wënönäni wëmo incæte
Itota mïñë cöwë gocæboimpa, ante
poncæcäimpa. Wæætë æcänö mänömaï
cædämaï ïna guiquënë tömengä ædö cæte
botö në ëmïñængä inguingää. 39 Æcänö
nämanque pönente, Ïmæcaque waa
quëwenguïmo, ante änaa tömengä ïñömö
quëwënämaï incæcäimpa. Wæætë edæ,
Wëmo incæ wæwëmo incæ botö öönædë
Awënë angä ëñente cöwë cæcæboimpa,
ante æcänö äna guiquënë tömengä ïñömö
edæ cöwë quëwencæcäimpa,” ante Itota
apënegacäimpa.

Në pönengä nänö waa cædïnö beyë eyepë
æncæcäimpa
(Mäadoco 9.41)

40 Ayë apënedinque, “Mïnitö ïmïnite Ao
äninque waocä botö ïmote do edæ Ao äni-
ngä ingampa. Ayë botö ïmote Ao äninque
botö ïmote në da pönongaingä ingante do
edæ Ao äningä ingampa. 41 Wængonguï
beyë në apënecä ingante bitö, Wængonguï
beyë në apënebi inte pöe, ämi ïninque
Wængonguï beyë në apënecä nänö paga
ænganca bitö adopo æncæbiimpa. Ayë në
nö cæcä ingante, Bitö në nö cæbi inte pöe,
ämi ïninque në nö cæcä nänö paga æn-
ganca bitö adopo æncæbiimpa. 42 Näwangä
ämopa. Bitö Itota mïñë në gobi inte æpë
becæbiimpa, ante bitö guiyangä ingante
pædæ godömi ængä ïninque bitö godönï
beyë eyepë æncæbiimpa,” ante apënedi-
nque Itota tömënäni ïnänite da godongä
gogadänimpa.

11

Wäö tömengä mïñë në goda ïnate da
pönongä pönapa
(Odoca 7.18-35)

1 Ayë tömengä mïñë näni, Dote, ante
gocabo ïnänite ïinque apënedinque
Itota wadæ godinque tömënäni näni
quëwëñömö odömoncæte ante ayë,
Ëñencædänimpa, ante apënecæte ante
wayömö wayömö gocantapa.
2 Mänïñedë edæ Wäö ïñömö tee mönete
ongöñongante wadäni tömengä weca pön-
inque, Mönö Codito ïïmaï cæcampa, ante
tededäni ëñente wædinque Wäö wæætë
tömengä mïñë goda ïnate Itota weca da
godongä godatapa. 3 Ïninque Wäö beyë an-
cæte ante pöninque tömëna ïïmaïnö ante
Itota ingante apënedatapa.
—Bitö ïñömö dodäni näni, Në Pongu-
ingä, ante në angaïmi adobi ïmitawo.
Wæætë tömënäni näni në angaïmi ïnämaï
ïmi ïninque bitö wæætë, Wacä ponguingä,
ante wänö cöedäni, ämitawoo. Æbänö
mönitö cæquïmönii, ante ëñencæte ante
wæmönipa.
4 Ante äñönate Itota wæætë, “Mïnatö
ponte ëñëñömïna botö æbänö apënebo
ëñëmïnatawo, ante ayë, Botö æbänö cæbo
amïnatawo, ante mïnatö wæætë Wäö
weca gote mäo apënemïna ëñengäeda.
5 Botö godö cæbo ate babetamö ïnïnäni
incæ waa bamonte adäni amïnapa.
Cömante ïnïnäni incæ waa bate dao dao
godäni amïnapa. Baate ïnïnäni incæ
ëmontai waëmontai baadäni amïnapa.
Babetamonca ïnäni ïñönänite botö godö
cæmömo ate önömonca waa bamoncate
ëñënäni amïnapa. Do ëmëwo wænte
öñönäni ïñönänite botö godö cæbo ate
ñäni ömëmönäni amïnapa. Ömaadäni inte
wæyönänite botö Wængonguï waa pönï
nänö pönö cægaïnö ante apënebo ëñente
todäni amïnapa. 6 Ayë, Botö beyë waocä
wïï pïinte wadæ gocä ïñömö tömengä
watapë nänö quëwenguinque edæ oda
cædämaï incæcäimpa, ante apënebo
ëñëninque mïnatö Wäö ingante mäo adodö
ante apënemïna ëñengäeda,” ante Itota
angantapa.
7 Angä ëñëninque Wäö beyë në
änïna wadæ goyöna edæ Itota wæætë
tömänäni ïnänite, Wäö æbänö ingää,
ante apënecantapa. “Mïnitö guiquënë
quïnö acæte ante önömæca gomïnitapa.
Cëwipa woboyë pëmænte ate ëmënö
ædæ ëmënö ædæ gobaingä ingante mïnitö
dicæ acæ gomïnitawogaa. 8 Ïninque edæ
quingänö ingante acæte ante gomïnitapa.

Waocä weocoo waëmoncoo mongënongä
ingante mïnitö dicæ acæ gomïnitawogaa.
Ïñæmpa waëmoncoo mongængä ïñömö
awënë oncönë quëwengä apa quëwënänii.
9 Ïninque edæ quïnante gomïnitawo. Mïnitö
mïni në go acæ cædongä ïñömö edæ
Wængonguï beyë në apënecä ingantawo.
Näwangä impa. Wængonguï beyë në
apënecä Wäö ingampa. Incæte tömengä
wïï Wængonguï beyë në apënegaïnäni
baï ïnongä inte godömenque nanguï cæcä
ingampa, ante apënebo ëñëmaïmïnipa.
10 Wængonguï ïïmaï angampa, ante
yewëmongatimpa.

'Botö beyë në apënecä ingante da pönömo
pöninque tömengä taadö täno
beyænte baï cæcæcäimpa.

Tömengä bitö Codito ïmi beyë ante taadö
waa pïnonte baï waa cæcæcäimpa.'
Mänömaïnö ante dodäni adocä Wäö
ingantedö ante pönëninque yewëmon-
gadänimpa. 11 Ñöwo ïñömö ämo ëñëedäni.
Ïmæca mïni ëñagaincabo ïñömïnite æpënë
mönö në guidönongä Wäö adocanque
ñënængä ïñongante wacä tömengä baï
edæ dæ angampa. Incæte öönædë
Awënë Odeye nempo quëwënäni ïñönäni
adocanque guiyangä pönï ingä incæte
Wäö pönömenque wædangä ingampa,"
ante Itota apënecantapa. 12 Ayë ïïmaï
ante godömenque apënecantapa. "Wäö
täno nänö apënedöñedë ayë godömenque
ñöwo ganca tëï pïñënäni pogodo pön-
inque, Öönædë Awënë Odeye nempo mönö
wäänë guiicëimpa, ante tee tate guiite
baï cædinque, Mönö Awënë incæcäimpa,
ante edæ ö ænte baï cædänipa. 13 Edæ
Wængonguï beyë në apënegaïnäni tönö,
Ïïmaï cæedäni, ante në wææ angaingä
tönö tömënäni tömänäni edæ, Awënë
poncæcäimpa, ante cöwë Wäö nänö
ponganca apënegadänimpa. 14 Ïninque,
Ediya wodi ayë poncæcäimpa, ante näni
në änongä Wäö ïñömö adocä ingampa,
ante pönëmïniyaa. 15 Ëamonca ongonte
ëñëedäni," angantapa.

16 Godömenque apënedinque Itota
ïïmaï angantapa. "Inguipogaque ante
në quëwënäni ïñömö quingämë baï
ïnänipa. Quïëmë baï edæ quëwënänipa.
Wëñënäni mönö godonte ëïñömö të
contate owempodäni näni owempodö
baï edæ adobaï cædänipa, ante awædö.
Wëñënäni näni owempote cæcabo incæ
ëëmë cæte baï owempote cædinque
wadäni ïnänite aa pedänipa. 17 'Mïnitö
beyë öönа we we öönömöni mïnitö
wæætë edæ äwadämaï ïmïnitapa töö,'
ante owempodinque wëñënäni pïinte
tedewënänipa. Ayë wæætë, Waocä do
wængä ate näni wæbaï ante wëñënäni näni
owempote cæcabo ïñömö, 'Mönitö Ca ca
wæyömöni mïnitö wæætë edæ wædämaï
ïmïni wæmönipa,' ante pïïninque aa pedäni
baï ñöwodäni ïñömö edæ adobaï pïinte
tedewënäni ïnänipa. 18 Ïïmaï edæ impa.
Wëñënäni näni wædö baï Wäö ïñömö
cænguï cënämaï tepë bedämaï ponte
quëwëñongante ñöwodäni guiquënë,
Wënæ tönö Wäö quëwengampa, ante
pïïnänipa. 19 Ayë wæætë botö Waobo
ëñagaïmo inte edæ ponte në cænte bete
quëwëmo adinque botö ïmotedö ante
mïnitö ïñömö, Cëowëobi inte cëmipa.
Beowëobi inte bebipa, ante badete
tomïnipa. Ayë godömenque, Odömäno
awënë beyë në ëwënäni tönö në ëñënämaï
cædäni ïñönänite bitö tömënäni ëmigo
ïmipëë, ante botö ïmote pïïninque
mïnitö wëñënäni näni pïinte aa pedö
baï änewëmïnipa töö. Incæte, Në nö
ëñënäni ïñömö nö cædänipa, ante adinque,
Näwangä nö ëñënänipa, ante mönö
ëñengëimpa," ante Itota apënegacäimpa.

Në ëñënämaï cædäni ïnänite Itota pïingampa
(Odoca 10.13-15)

20 Ayë, Mïnitö quëwëñömö botö bamö-
nengë nanguï cæbo adïmïni incæ mïnitö
wënæ wënæ mïni cædïnö ante, Ancaa
wæwente awædö, ante dicæ wæmïnita-
wogaa, ante pïïninque Itota wayömö
wayömö tömengä nänö nanguï cædïñömö
quëwënäni ïnänite ïïmaïnö ante mä
pïingantapa. 21 "Codatïï ïñömö quëwëmïni
ëñëedäni. Betaida ïñömö quëwëmïni
ëñëedäni. Mïnitö mïni wæwenguinque
ëñënämaï cæte quëwëmïnidö anguënë.
Edæ botö mïnitö weca tëï pïñænte botö
cædï baï Tido näni quëwengaïñömö
Tidöö näni quëwengaïñömö adobaï cæbo
baï mänïñömö quëwengaïnäni ïñömö
tömënäni dobæ wënæ wënæ näni cægaïnö
ante ñimpo cædinque weocoo gömæ
ëmoncoo wëñadinque gönai öni pæcate
Ca ca wæcægadänimpa. 22 Ïninque
mïnitö ïmïnite ämopa. Wængonguï nänö

apænte anguïönæ ïinque bayonte Tido
ïñömö quëwengaïnäni tönö Tidöö ïñömö
quëwengaïnäni ïnänite nanguï pangä
wæwënäni incæte tömengä mïnitö ïmïnite
godömenque pangä wæwencæmïnimpa.
23 Ayë Capënaömö ïñömö quëwëmïni
ëñëedäni. Mïnitö ïmïnite Wængonguï
dicæ öönædë wo ëæntodongä æi gote to-
quïmïniyaa. Ïñæmpa tadömengadænguipo
wææntodongä guii wæcæmïnimpa. Edæ
botö mïnitö weca tæï pïñænte botö cædï
baï Todömä näni quëwengaïñömö adobaï
cæbo baï tömënäni näni quëwengaïñömö
edæ godömenque ñöwo ganca edæ më
ongoncædönimpa. 24 Ïninque edæ ämo
ëñëedäni. Wængonguï nänö apænte
anguïönæ ïinque bayonte Todömä quëwen-
gaïnäni ïnänite nanguï pangä wædäni
incæte mïnitö ïmïnite godömenque pangä
wæcæmïnimpa," ante Itota tömënäni
ïnänite pïingacäimpa.

Botö weca pö guëmäedäni, angampa
(Odoca 10.21-22)

25 Ayë mänïñedë Wængonguï ingante
apënedinque Itota, "Mæmpo ëñëmi.
Wadäni nämä ocai encadäni tönö nanguï
adinque në ëñënäni tönö mänïnö bitö
ëñengaïnö ante ëñënämaï incædänimpa,
ante cædinque bitö cægaïnö ante wë
wodonte baï pæ wëënegabiimpa. Wæætë
edæ wëñënäni näni pönënö baï në
pönënäni ïnänite wæætë bitö edonque
odömömi adinque do ëñënänipa. Bitö
öönædë Awënë ingaïmi inte inguipoga
Awënë adobi ïnömi inte edæ mänömaï
cæbipa, ante adinque botö bitö ïmite waa
ate pönëninque apënebopa. 26 Mæmpo,
bitö tömëmi änö baï cædinque waa cæbi
adinque botö Ao ämopa," ante Wængonguï
ingante waa apënecantapa.

27 Wængonguï ingante ïinque apëned-
inque Itota godongämë ongönäni ïnänite
wæætë apënecantapa. "Botö Mæmpo nö
ëñengä inte pönö odömongä beyænque
botö ïñömö tömänö ante në ëñëmo ïmopa.
Ayë, Botö tömengä Wëñëmo ïñömote botö
Mæmpoque botö ïmote në againgä ïñon-
gante wadäni adämaï ïnänipa. Wæætë edæ
Mæmpocä ingante botö tömengä Wëñëmo
ïnömo inte adoboque në agaïmo ïmopa.
Ïninque, Botö abo baï ïïnänique adobaï
ate baï pönencædänimpa, ante cædinque
botö mïnitö ïmïnite odömömo adinque
mïnitö adobaï Mæmpocä ingante në ate baï
pönëmïni bamïnipa."

28 "Teëmë mongænte baï nangë
batawëmïni ïninque mïnitö botö weca
pömïni ate botö wæætë teëmë mongænte
mïni wæwënö ante ö ëmo ate mïnitö
wæætë gancæ pönente guëmancæmïn-
impa. 29 Edæ botö mïmöno gänë pönën-
inque nämä beyænque änämaï quëwëmo
adinque mïnitö botö weca pömïni ïninque
botö mïnitö tönö ïïñacabo cæcæboimpa.
Edæ wagadada awæmpaa goti wïmoncate
äämencaque goda baï möna guëa cæcaya
bayömöna botö nö ëñënömo inte pönö
odömonte apënebo ëñëninque mïnitö
önöwoca wampo pönente guëmancæmïn-
impa. 30 Edæ botö tönö äämencaque baï
cædinque bitö ïñömö oo wïmoncadimpa
mongænte baï edæ do cæcæbiimpa. Botö
mongæncoo wodëï ïñonte bitö wæætë
edæ wodëï mongænte gote baï nangë
badämaï incæbiimpa," ante Itota ïinque
apënegacäimpa.

12

Guëmanguïönæ ïñonte tömëmö tä pete
ënänipa
(Mäadoco 2.23-28; Odoca 6.1-5)

1 Mänïñedë guëmanguïönæ ïñonte
Itota tömëmoncodë tæcæguedencodë
gocantapa. Goyongä tömengä mïñë në
godäni guiquënë gëwænte wædinque
tömëmö tä pe tä pe ëninque tæcæ cænæ
cædäni. 2 Adinque Paditeoidi guiquënë
Itota ingante wæætë,

—Bitö mïñë në godäni æbänö cædänii,
ante cöwä aquënë. Ïñæmpa, Guëman-
guïönæ ïñonte mänïnö baï cædämaï ïedäni,
ante dodäni näni wææ angaïnö ante ëñënä-
maï inte ïïnäni ïñömö do cædänipa töö.

3 Ante pïïñönänite Itota,

—Mïnitö ïñæmpa docä Dabii wodi
tönö godongämë godäni tönö gëwænte
wædäni ïninque tömengä æbänö cægacäï
ante yewëmonte ongö incæte mïnitö
ïñömö adämaï inte baï änewëmïni awædö.
4 Tömengä ïñömö Wængonguï oncönë go
guiicantapa. Mänincönë, Wængonguï
quï, ante në godönänique cænguï impa,
ante wææ näni angaïnö baï cædinque
tömënäni, Wængonguï quï, ante päö
ñoncæ ñoncæ cædönänimpa. Incæte
mänïï päö wïï Dabiidi cænguï ïnï incæ
Dabii do cængantapa. Ayë tömengä

tönö cægönäni adobaï godongämæ
cængadänimpa. 5 Ayæ, Wængonguï quï,
ante në godönäni ïñömö Wængonguï
oncönë ñænæncönë ïñömö önönæque
näni cæbaï guëmanguïönæ ïñonte adobaï
cædäni incæte wentamö entawënämaï
önonque cæcædänimpa, ante Möitee wodi
wææ yewëmongacäimpa. Mïnitö ïñömö
mänïnö ante adämaï inte baï änewëmïnipa
töö, angantapa.
6 "Ayæ apænebo ëñëedäni. Mïnitö,
Wængonguï oncö ñænæncö waa pönï
ongoncompa, ante ayömïni edæ botö
ñöwo mïnitö weca në ongömo guiquënë
wïï Wængonguï oncö baï ongömo inte
wïï önömoque ongömopa. Wæætë edæ
nämä nö cædömo inte botö ïñömö edæ
godömenque waa pönï ongömo apa
quëwëmïni. 7 Incæte, Wængonguï ïïmaïnö
ante apænecampa. 'Wængonguï quï,
äninque mïni iya tänö ante pönömenque
waa adinque botö në waadete mïni godö
waa cædö ante godömenque waa abopa,'
ante Wængonguï angampa. Ïninque
mïnitö ïñömö Wængonguï nänö angaïnö
ante ëñëmïni inte baï ïïnäni wentamö
mongænämaï ïñönänite, Mïni pante
wæquinque mänömaï cæmïnipa, ante
apænte pïïnämaï incædömïnimpa. 8 Botö
ïñömö Waobo në ëñagäïmo ïñömö Tæiyæ
Awënë ïnömo ïmopa. Ïninque botö në
guëmanguïönæ Awënë ïnömo inte edæ,
Guëmanguïönæ ïñonte edæ æbänö cæquïï,
ante adobo në Ämo ïmopa," ante Itota
apænegacäimpa.

Nï cömampoingä
(Mäadoco 3.1-6; Odoca 6.6-11)

9 Äninque wadæ godinque Itota ïñömö
Wængonguï angä näni ëñente yewæmon-
gainta ate oodeoidi näni odömöincönë
go guiigacäimpa. 10 Mänïñömö nï cö-
mampoingä a ongongä adinque Paditeoidi
guiquënë, Itota wapiticæ cæcä ïninque
mönö mäo pïinte angæimpa, ante në äneni
inte tömengä ingante änänitapa.
—Guëmanguïönæ ïñonte wacä waa
bacæcäimpa, ante cæedäni, ante Wæn-
gonguï wææ angantawo.
11 Ante Itota ingante äñönänite tömengä
wæætë,
—Guëmanguïönæ ïñonte waocä tö-
mengä cæningä ontatodë goyæ guii
adinque mïni waocabo ïmïni incæ
æcämë pædæ guiipote ænämaï ïmaingää.
12 Cæningä önonganque ïñongante waocä
ïñömö waëmö pönï ingampa, ante
adinque guëmanguïönæ ï incæte waodäni
beyæ cöwë waa cæcæimpa, ante ämo
ëñëmaïmïnipa.
13 Äninque nï cömampoingä ingante
wæætë,
—Pædæ pompobi, angä.
Ëñëninque tömengä pædæ gopodinque
æmæmpo baï waa empocä bacantapa.
14 Adinque edæ Paditeoidi guiquënë wadæ
godinque, Æbänö cæte tömengä ingante
wænömö wænguingää, ante godongämæ
pönëninque tedegadänimpa.

Codito æbänö cæquingä, ante Itaiya nänö apænegaïnö

15 Tömënäni, Wænongæimpa, ante
pönente tededäni wædinque Itota ïñömö
wadæ gocantapa. Wadæ goyongä
tæiyænäni tee empo godäni ate wædinque
tömengä godö cæcä ate në wënæ wënæ inte
wæwëninäni tömänäni waa badänitapa.
16 Ayæ në waa badïnäni ïnänite, Mïnitö, Botö
æbodö ïmo, ante mäo apænedämaï ïedäni,
ante wææ angantapa. 17 Ïninque Itaiya wodi
Wængonguï beyæ në apænecä ïïmaïnö ante
nänö yewæmongaïnö baï ïinque cætimpa.
18 "Wængonguï ïïmaï ante apænecampa.
Botö ïmote në cæquingä in-
cæcäimpa, ante botö në apænte
ænongä ïñömö a ongongä aedäni.
Adocä botö në waadedongä ïñongante botö
tömengä ingante adinque watapæ
tobopa.
Botö Önöwoca ingante da pönömo ænte
ëwocadinque botö ïmo në cæcä
ïñömö,
Botö nö cæte apænte ancæboimpa, ante
tömengä oodeoidi ïnämaï ïnäni
ïnänite mäo apænecæcäimpa.
19 Incæte tömengä wïï wæætedö wæætë
pïincæcäimpa. Ogæ tededämaï in-
cæcäimpa.
Waodäni taadö godinque tömengä dicæ Yæ
yæ ante tedecä ëñënäniyaa.
20 Cæwipa bede näëënimpa wä tadämaï
ïnäni baï waocä wæwengä ïñon-
gante tömengä adobaï në wæwengä
ingante wido cædämaï ingampa.
Ayæ gongapæncade cömencaguï mïni
tente tëëmämoque go adinque pï
ongömönämaï ïnäni baï tömengä
adobaï waocä wæntæye bayongante

tömengä ingante godö pïïnämaï
ingampa.
Adocä botö ïmote në cædongä ingaingä
inte tömengä në Awënë nänö
baganca cöwë nöingä ante apænte
äninque cöwë waa cæcæcäimpa.
21 Ayë botö ïmote në cædongä në Awënë
bacä adinque wadäni oodeoidi ïnä-
maï ïnäni incæ, Tömengä ëmöwo
beyænque mönö quëwengëimpa,
ante pönencædänimpa,"
ante Itaiya wodi Wængonguï beyë nänö
yewëmongaïnö baï Itota mönö Codito
ñöwo ponte waa cæcä ingampa.

Wënæ tönö cæcä ïmaingampa, ante wapiticë änänipa
(Mäadoco 3.20-30; Odoca 11.14-23, 12.10)

22 Mänïñedë wacä wënæ tönö
quëwënongä inte babetamongä ba-
betadecä badingä ïñongante wadäni
tömengä ingante ænte mämönäni pongä
adinque Itota godö cæcä ate tömengä
awinca adinque në tedecä bacantapa.
23 Cæcä waa bacä adinque tömänäni, Æbänö
cæcää, ante guïñente wædinque, "Awënë
Dabii wodi pëingä wabänö ïmaingampa,"
ante pönente wægadänimpa.
24 Mänömaïnö ante wædäni ëñëninque
Paditeoidi guiquënë, "Ïñæmpa wënæidi
awënë Beedeboo tönö në cæcä ïnongä inte
Itota wënæidi ïnänite wido cæbaingampa,"
ante tedewënänitapa.
25 Wapiticë tömënäni pönënö ante
ëñente wædinque Itota tömënäni ïnänite,
"Awënë odeye nempo quëwënäni ïñömö
näëmë wæætedö wæætë cædäni ïn-
inque awënë odeye nänö ömædempote
wæquinque tömënäni nämä ëwente
cæbaïnänipa. Ayë adocönë owocabo incæ
adoyömö godongämë quëwënïnäni incæ
näëmë wæætedö wæætë cædäni ïninque
tömënäni oncö woquinque näwë gob-
aïnänipa. 26 Ayë Tatäna nempo quëwënäni
ïñömö edæ näëmë pïïninque wæætedö
wæætë cædinque tömengä ingante wido
cædäni ïninque Tatäna dicæ tömënäni
awënë odeye ïmaingää. 27 Mïnitö, Beedeboo
tönö cædinque Itota wënæidi ïnänite wido
cæcampa, ante tedewëmïnipa. Mänïnö
mïni änewënö näwangä ï baï mïnitö mïñë
në godäni guiquënë æcänö tönö cæte
wido cædänii. Ïninque mïnitö mïñë në
godäni incæ mïni änewënö beyænque ante
näëmë pïïninque mïnitö ïmïnite wæætë
apænte äninque pïincædänimpa anguënë.
28 Botö ïñömö Wængonguï Önöwoca tönö
cæte wënæidi ïnänite wido cæbo apa
änewëmïni. Mänömaï ï ïninque botö
Wængonguï Awënë Odeye ïnömo inte
mïnitö weca do pömo aedäni," ante Itota
apënegacäimpa.
29 Ayë apënedinque tömengä, "Në tæï
pïñængä ingante wïï goto wïninque waocä
ædö cæte tömengä oncönë guiite mäincoo
ö ænguingää. Edæ në ëacä ingante bæi
ongonte goto winte ate pö guiite ö ënäni
baï botö ïñömö wënæ inte në bæi ongonte
wido cæbo ïmopa," angantapa.
30 Ayë, "Botö tönö æcänö wïï godongämë
cæcä ïñömö tömengä ïñömö edæ Baa ante
botö ïmote pïinte cæcä ingampa. Ayë
botö, Waodäni botö mïñë poncædänimpa,
ante cæyömo waocä botö tönö wïï cæcä
ïñömö tömengä wæætë botö mïñë poncæ
cæyönänite tatodongä wadæ godänipa,"
ante apënecantapa.
31 Ayë, "Ïninque apënebo ëñëedäni,
angantapa. Mïni waocabo wënæ wënæ
cæmïni incæ Mæmpo Wængonguï in-
gantedö ante babæ ante godö wïwa
ämïni incæte Wængonguï wæætë tömänö
beyë pönö ñimpo cæcä beyænque
quëwencæmïnimpa. Wæætë edæ Wæn-
gonguï Önöwoca ingante babæ ante godö
wïwa ämïni ïninque Wængonguï mänïnö
ante cöwë ñimpo cædämaï incæcäimpa.
32 Ayë botö Waobo ëñagaïmo ïñömote botö
ïmotedö ante waocä pïïninque adodeque
angä incæte Wængonguï godö ñimpo cæcä
ate quëwencæcäimpa. Wæætë botö Tæiyë
Waëmö Önöwoca ingantedö ante æcänö
pïïninque babæ äna guiquënë tömengä
inguipoga nänö quëwengäñedë incæ
wænte ate nänö goyedë incæ Wængonguï
tömengä nänö wënæ wënæ änïnö ante
cöwë ñimpo cædämaï incæcäimpa," ante
Itota apënegacäimpa.

Awë æbänö ïwë, ante tömenca bete ëñengëimpa, ante
(Odoca 6.43-45)

33 Ayë waomö mönö cædïnö ante awë
incate baï impa, ante odömoncæte ante
Itota ïïmaï ante apënegacäimpa. "Awë
æbänö ïwë, ante ëñencæte ante mönö
tömenca tä pete bete ëñengëimpa. Awë
waïwë ïwë ïninque tömenca wainca
incaquïwë impa. Wæætë awë baawë ïwë
ïninque edæ tömenca baaca incaquïwë

ïwæmpa, ante ëñengäimpa. 34 Mïmönë
mönö pönëmämo eyede tate baï tao
godedinque mönö mänïmämoque ante
pönëninque tedemompa. Ïninque mïnitö
tæntæ päïmïni baï ïmïni ïñömö wïwa cæte
quëwëmïni inte mïnitö ædö cæte waa ante
apënequïmïnii. 35 Ayë waa pönï mäincoo
da wente ate tadonte ënäni baï cædinque
në waa cæcä ïñömö mïmönë waa pönï
nänö entawënïnö ante pönëninque waa
pönï tedete waa cæcampa. Në wïwa cæcä
guiquënë mïmönë wïwa nänö entawënïnö
ante pönëninque wïwa tedete wënæ wënæ
cæcampa."
36 "Edæ apënebo ëñëedäni. Wængonguï
tömengä nänö apænte anguïönæ ïñonte,
Mänïne quïnante önonque tedebitawo,
ante angä ëñëninque mïni waocabo
edonque apënequënëmïni ïmïnipa.
37 Ïninque mïni tedepämo tömämämo
ante Wængonguï apænte äninque edæ
pancamïniya ïmïnite ñimpo cædinque edæ
pancamïniya ïmïnite, Mïni panguinque
tedewëmïnipa, ancæcäimpa," ante Itota
apënegacäimpa.

Mä cæte odömömi amönie, ante änänipa
(Mäadoco 8.11-12; Odoca 11.29-32)

38 Apënecä ëñëninque në odömönäni
tönö Paditeoidi pancadäniya Itota ingante
apënedinque,
—Awënë në Odömömi ëñëmi. Pö-
nencædänimpa, ante mä cæte bitö
odömönö ante mönitö aïnente wæmönipa.
39 Äñönäni Itota wæætë,
—Mïni në wïwa cæcabo inte Wængonguï
ingante ëmö cæte pangote baï mïni
wadæ godincabo ïñömö mïnitö, Mä cæte
odömömi adinque pönëmaïmönipa, ante
ancaa ämïni awædö. Näwangä ämo
ëñëedäni. Ñöwomïni ïmïnite mä cæte
odömönämaï ingäimpa. Cönäö wodi
beyë nänö cægaïnö ante edæ mäninque
mïni aquinque cæcäimpa änewëmïnii.
40 Mëönaa go adoönæque ïñonte gæyæ
cæncadë Cönäö wodi nänö ongongaï baï
edæ botö adobaï Waobo ëñagaïmo inte
edæ mëönaa go adoönæque adopoönæ wao
wodido ongoncæboimpa. 41 Cönäö wodi
Wængonguï beyë apënecä ëñëninque
Nïnebaidi wënæ wënæ näni cægaïnö ante
ñimpo cædinque Wængonguï gämënö
pongadänimpa. Cönäö wodi wædangä
ïñongante botö në ñënëmo inte nö
ante apënebo ëñëninque mïnitö wæætë
ëñënämaï ïmïnipa. Ïninque Nïnebaidi
Wængonguï gämënö në pongaïnäni
incæ Wængonguï në apænte angä weca
pöninque mïni ñöwo quëwencabo tönö
godongämë gongænte ongöninque, Mïni
panguinque ëñënämaï ingamïnimpa töö,
ante apænte pïïnänidö anguënë.
42 "Ayë adobaï betamonca gämënö ömæ
awënë onquiyængä ïñömö awënë Tadömöö
wodi nanguï ëñente nänö apënedö ante
ëñencæte ante doönæ quëwëninque
pongacäimpa. Tadömöö wædænque
ëñengä ïñongante botö godömenque
nanguï ëñëmo inte mïnitö weca ongöñö-
mote mïnitö ïñæmpa wïï ëñëmïnipa
töö. Ïninque mäningä onquiyængä
incæ Wængonguï në apænte angä weca
pöninque mïni ñöwo quëwencabo tönö
godongämë ongöninque, Mïni panguinque
ëñënämaï ingamïnimpa töö, ante apænte
pïincæcäimpa," ante Itota apënegacäimpa.

Wënæ waodë owote godingä inte adodö
pongampa, ante
(Odoca 11.24-26)

43 Ayë apënedinque Itota ïïmaï ante
apënecantapa. "Waocä baönë owote ate
tao godinque wënæ ïñömö edæ, Quingänö
baönë go guiidinque edæ guëmante
quëwenguïmoo, ante diqui diqui minte
ayongä önömæca to aminte ï ate wædinque
edæ, 44 'Botö tao godincönë adodö go
guiite quëwencæboimpa,' ante pönëninque
adodö pongampa. Ponte ayongä waocä
önonganque bayongante wacä önöwoca
tömengäa owodämaï ingä adinque wënæ
wæætë, Æ waocä botö owodincö baï ïnongä
inte ñöwo önonconque baï wadæ ñëmænte
mäincoo cabo të gæte baï ömæwocacä
ingä abopa. 45 Ante adinque tömengä
wæætë godinque wënæidi godömenque
wïwa cædäni tiæte ganca mänimpodäni
ïnänite ænte pongampa. Tömënäni
tömänäni waocä baönë godongämë pö
guiite owodäni ate waocä ïñömö wënæ
yewëninque godömenque wæwengampa.
Ñöwomïni guiquënë wïwa mïni cæcabo
adobaï bate wæwencæmïnimpa," ante Itota
apënegacäimpa.

Itota badä tönö tömengä biwïïdi
(Mäadoco 3.31-35; Odoca 8.19-21)

46 Itota oncönë a ongöninque nanguï
ïnäni ïnänite apëneyongä tömengä nänö

biwïidi tönö tömengä wäänä tömengä ingante bee tente apënecæte ante oncodo
ponte a ongönäni. 47 Adinque wacä äñecæ
ponte apënecantapa.
—Bitö badä bitö biwïidi bitö ïmite
apënecæte ante oncodo ponte yabæque
ongönänipa cæbii.
48 Äñongante Itota wæætë,
—Botö badä ædänö ïnää ante ämoo. Ayë
botö biwïidi ædänidö ïnänii ante ämoo,
ante pönëmïnii.
49 Äninque, Itota tömengä mïñë në
godäni gämënö oo cæmöninque,
—Ïïnäni ïñömö botö badäidi botö biwïidi
ïnönäni ïnänipa, ante mänömaïnö ämo
abaïmïnipa. 50 Mönö Mæmpo öönædë në
quëwengä nänö änö baï ëñente æcänö cæte
quëwëna mäningä edæ botö biwï ingampa.
Mäningä botö biwinque ingampa. Mänïnä
botö badä ïnampa, ante pönencæboimpa,
ante Itota apënegacäimpa.

13

Waocä nänö quiyadö ante odömonte apënecampa

(Mäadoco 4.1-9; Odoca 8.4-8)

1 Mänïönæ edæ Itota oncodo tao godinque gäwapë wedeca godinque të contagacäimpa. 2 Tömengä nänö të contate
ongöñömö nanguï ïnäni tömäo goto ponte
ongönäni adinque tömengä wæætë wipodë
go guiite të contate wäï wocænte owoyongä tömënäni ayë gäwapë yæwedecaque
ömaaque ongönänitapa. 3 Ayë ömaaque
ongönäni ïnänite apënedinque tömengä,
Wængonguï Awënë nempo quëwëninque
æbänö cæquïï, ante ëñencæmïnimpa, ante
botö ïmæca quëwënäni näni cædönö ante
odömonte apënebo ëñëedäni.
Äninque Itota nanguï apënecantapa.
"Waocä në quiyacä ïñömö quiyacæ
gocampa. 4 Gote quiyayongä pancamonga
taadö ïñömö wæëmompa. Taadö wæænte
eyepodïmö öñöñonte ayamöidi pöninque
dobæ ade cënänipa. 5 Pancamonga
guiquënë dicamontaa onguipoi woyedömö
ïñömö eyepote wææmpa. Onguipoi
woyedömö öñömö inte pæquïnämaï
quingë tä bocate pædinque ëmonga
æipa. 6 Edæ guingo icate ëmëwo näñe
wæmpa. Ïninque oguïmento yæyëmë
guiwadämaï inte cöñe bawadämaï ïñonte
nænque tï näwäñö wänä cacadinque edæ
guingo icate näñe wæmpa. 7 Pancamonga
guiquënë ömentacodë nänö eyepodïmö
ïñömö pæquïnämaï tä bocate gä æiyonte
ömentacoo pö incootonque ganta cæca
ate näñe wæmpa. Wampo incapa pæquïï.
8 Waëmonguipoga quiyadïmö guiquënë
tä bocate waa pædinque tömëmö nanguï
pönï incapa. Incate pancawæncaa tiëë
ganca, pancawæncaa tetenta ganca,
pancawæncaa todëinta ganca mänimpomö
incapa. Quiyacä nänö quiyadö ante
edæ botö mäninque ante apënebopa.
9 Ëamonca ongonte ëñëedäni," ante Itota
apënegacäimpa.

Önömoncaque ëñente pönënämaï ïnänipa, ante

(Mäadoco 4.10-12; Odoca 8.9-10)

10 Ayë tömengä mïñë në godäni tömengä weca ponte apënedinque, Itota
ëñëmi. Bitö tömënäni ïnänite inguipoga quëwënäni näni cæïnö ante odömöninque quïnante mäninque ante odömonte
apënebitawo.
11 Äñönänite Itota, "Öönædë Awënë Odeye nempo æbänö quëwenguïï, ante mïni
waocabo wëënëñedë mïni ëñënämaï ingaïnö ante botö ñöwo mïnitö ïmïnite pönö
edonque apënebo ate mïnitö adomïnique
në ëñëmïni bamïnipa. Wæætë tömënäni
ïnänite guiquënë botö mänïnö ante godö
apënedämaï ïmopa. 12 Edæ në ëacä ingante godönäni nänö godömenque æï baï
botö në ëñengä ingante godö apënebo ate
tömengä godömenque waa pönï ëñente
bacæcäimpa. Wæætë në ömæpocä ïnongä
ingante wædænque nänö ëadï incæ ö
ænäni baï në ëñënämaï ingä guiquënë
adobaï wædænque nänö ëñënö incæ ö
ænte baï ëwente baï baquïnö anguënë.
13 Incæte edæ awincaque adinque në adämaï
ïnäni inte tömënäni önömoncaque ëñëninque në ëñënämaï ïnäni inte pönënämaï
ïnänipa. Ïninque botö, Wængonguï Awënë
nempo æbänö quëwenguïï, ante ëñënämaï incædänimpa, ante cædinque ïmæca
quëwënäni näni cæïnonque ante odömonte
apënebopa, angantapa. 14 Edæ Wængonguï
beyë apënedinque Itaiya wodi ïïmaï ante
nänö yewëmongaïnö baï ñöwo quëwënäni
incæ ïïnque cædänipa.
'Näwangä ëñencæte ante cædinque mïnitö
önömoncaque ëñëninque pönënämaï ïmïni inte ëñënämaï incæmïnimpa.

Näwangä acæte ante cædinque mïnitö awincaque adinque wæætë pönënämaï ïmïni inte adämaï incæmïnimpa.
15 Mänïnäni, Wïï aïnëwædö, ante awinca mönæ guimonte baï cædinque,
Önömonca wïï ëñëïnëwædö, ante tee mömoncate baï cædinque,
Mïmönë wïï pönëïnëwædö, ante mïmö ömædë ïnäni ïnänipa.
Wïï mänömaï ï baï tömënäni awinca adinque
önömonca ëñëninque mïmönë pönencædönänimpa.
Ayë tömënäni näni waa baquinque edæ
dadi ëmëninque botö gämënö poncædönänimpa.'
Ante Itaiya wodi nänö angaïnö baï ïinque cætimpa," ante Itota apënegacäimpa.
16 Ante Itota tömengä mïñë në godäni ïnänite apënecantapa. "Mïnitö guiquënë awinca do adinque önömonca do ëñëninque mïni toquinque impa. 17 Näwangä ämopa. Wængonguï beyë në apënegaïnäni tönö në nö cægaïnäni tönö ñöwo mïni adö ante nanguï aïnente wædäni incæte adämaï ingadänimpa. Ayë mïni ñöwo ëñënö ante nanguï ëñëïnente wædäni incæte ëñënämaï ingadänimpa," ante Itota apënegacäimpa.

Quiyacä nänö cædö ante pönente ïïmaï impa

(Mäadoco 4.13-20; Odoca 8.11-15)

18 Itota ayë tömënäni ïnänite godömenque apënecantapa. "Mänïï quiyacä nänö quiyaïnö ante apënedinque botö, Wængonguï Awënë ingante æbänö ëñenguïï, ante odömoncæte ante apëneyömo mïnitö ëamonca ongonte ëñëedäni, angantapa. 19 Awënë Wængonguï Odeye nempo æbänö cæte quëwenguïï, ante mönö apënedö ante önömoncaque ëñëninque waocä mïmöno pönënämaï ingä ïninque tömengä mïmöno nänö ëñëninö incæ wënæ në wïwa cæcä ïnongä inte pö ö ængampa. Mäningä në pönënämaï ingä ïñömö taadö wedeca eyepodïmö baï ingampa. 20 Woyedömö dicamontaa eyepodïmö baï ingä guiquënë tömengä Wængonguï nänö apënedö ëñëninque quingë Ao ante watapë tocampa. 21 Ayë ate adocä incæ tömëmö woyedömö baï oguïmento yæyëmë guiwadämaï baï ingä inte wantæ ïñö quëwengampa. Wængonguï nänö apënedö beyë pïïnäni wæyongä tömengä ingante wënæ wënæ cæcæte ante togënäni ate wædinque tömengä guïñente wædinque edæ ëmö cæte gocampa," angantapa.
22 Ayë, "Ömentacodë wæænte pædïmö baï ingä guiquënë tömengä ëñëninque godömenque quëwëñongä inguipoga quëwente quïëmë beyænque mönö wæpämo pöninque ayë, Mäincoo beyænque toquïmo, ante näni oda cæte wæwëmämo pöninque ömentacoo ñancate cæ baï cæyonte Wængonguï nänö apënedïnö incæ incadämaï baï bapa. 23 Onguipoga wainguipoga quiyadïmö baï ingä guiquënë tömengä Wængonguï nänö apënedö ëñente wede pöninque edæ tömëwë incate baï Wængonguï beyë nanguï cæcampa. Pancadäniya edæ tiëë ganca incate baï nanguï cædänipa. Wadäni guiquënë tetenta ganca incate baï cædänipa. Ayë wadäni todëinta ganca incate baï cædänipa," ante Itota apënecä ëñënänitapa.

Waïmö tönö ömentacoo quiyate pæmö ante odömongampa

24 Ayë wæætë inguipoga quëwënäni näni cæïnö ante odömöninque Itota godömenque apënegacäimpa. "Öönædë Awënë Odeye ïñömö gönea tömëmö waïmö në quiyacä baï ingampa. 25 Tömengä quiyate gocä ate waodäni mö ñöñönäni wacä në pïinte cædongä inte wæætë tömengä nänö quiyadïñömö awëmö ponte, Ömentacoo pæcëimpa, ante adoyömö pönö nï quiyate wadæ gocä. 26 Ate waïmö tänä nä bocate waïwë pædinque tömëmö incayö adoyömö tæcæguedë ömentacoo pæ. 27 Adinque në cædäni guiquënë në ëacä weca pöninque, 'Awënë, bitö gönea quiyadïñömö tömëmö waïmö mïnämaï ïmitawo. Ædönö ponte ömentacoo adoyömö pæ, ante wæmönipa.' 28 Ante äñönäni, 'Wa. Mönö pïinte änongä cæbaingampa. Wabänö ïï.' Ante pönëñongä tömënäni, 'Ïninque bitö ämi godinque abæ wiquïmöni, ämitawo.' 29 Änäni ëñëninque në ëacä wæætë edæ, 'Ïñæmpa mänömaï cæmïni ïninque waïwë tönö ömentacoo guëa abæ wite babaimpa. 30 Ïninque mïnitö ñöwo edæ ömæ widämaï inte to amïña peganca ee amïni guëa pæcëimpa. Amïñayedë edæ në pedäni ïnänite botö, Ömentacoo täno të gæte

topo cæte iya täninque tömëmö waïmö guiquënë tä pete mämö ñönöedäni, ancæboimpa,' ante në ëacä apënecampa." Mänömaïnö ante odömoncæte ante Itota apënegacäimpa.

Möotatamö guidïmö ante odömonte apënecampa

(Mäadoco 4.30-32; Odoca 13.18-19)

31 Ayë wæætë inguipoga mönö adö ante odömöninque Itota godömenque apënedinque, "Waocä möotatamö tömëmö ænte mäo tömëmoncodë quiyacä bocate pæ amïnitawo. Mänïmö guidïmö inte ñënë pæ baï Wængonguï Awënë Odeye nempo mïni quëwencabo ïñömö adobaï yebænte pæpa. 32 Edæ möotatamö mïni ænte quiyamö guidïmö pönï ï baï wamö mïni quiyamö adomonque incæ adobaï guiyämö pönï ï ïñömö edæ dæ ampa. Incæte möotatamö ïñömö tä bocate pædinque möotatawë edæ ocäñequi doyë pæwë bapa. Wïï tömää ocäñequi mïni quiyadïwë baï edæ ocäa ïnämaï inte möotatawë ïñömö edæ ñënë awë ï adinque ayamöidi ponte awënëmë ongönänipa. Möotatamö guidïmö incæ mänömaï pæ baï Wængonguï Awënë nempo quëwënäni ïñömö wædænque ïnïnäni incæ nanguï yebænguïnäni ïnänipa," ante odömöninque Itota apënegacäimpa.

Päö yedæ æmpoquï da wenguï ante odömonte apënecä

(Odoca 13.20-21)

33 Ayë wæætë inguipoga quëwënäni näni cæïnö ante odömöninque Itota godömenque ïïmaï ante apënecantapa. "Päö yedæ æmpocëimpa, ante onquiyængä ñënængade tee manguincade ænte tee mäninque ædïna näni ämö ænte mempoga go adopoque da wëninque ayë yedæ æmpoquï ænte pönö da wëninque wempo wempo ædæmö cædengä ate päömo yedæ æmpote tömäo näämænta bapa. Yedæ æmpote ate päömo tömäo näämænta ba baï öönædë Awënë Odeye nempo mïni quëwencabo ïñömö tömämïni nö ëñente bamïnipa," ante odömöninque Itota apënegacäimpa.

Inguipoga näni cæï baï impa, ante Itota odömongampa

(Mäadoco 4.33-34)

34 Nanguï ïnäni mänïñömö ongönäni ïñönänite Itota inguipoga quëwënäni näni cæïnö ante odömöninque mäninque ante tömënäni ïnänite apënecantapa. 35 Edæ Wængonguï beyë në apënegaingä ïïmaïnö ante doyedë apënegacäimpa.

"Wængonguï æbänö cæcää, ante botö inguipoga quëwënäni näni cæïnö ante odömöninque botö ïñë ënete apënecæboimpa.

Wængonguï nänö badongaïñedë ayë godömenque ñöwo ganca

nänö wë wodonte ëñengaïnö ante botö ñöwo apënecæboimpa,"

ante docä nänö angaïnö baï ñöwo ïñömö ïinque cæquinque Itota odömonte apënegacäimpa.

Ömentacoo ante ïïmaï ante impa

36 Ayë nanguï ïnäni ïnänite ëmö cæte godinque Itota oncönë pö guiicä adinque tömengä mïñë në godäni guiquënë tömengä ingante mämö änänitapa. Gönea ömentacoo quiyadincoo ante apënedinque bitö æbänö ante odömoncæte ante apënebii. Edæ edonque apënebi ëñëmönie.

37 Äñönänite tömengä, "Tömëmö waïmö në quiyadingä botö äningä ïñömö botö Waobo ëñagaïmo inte mäningä baï ïmopa. 38 Gönea botö äniñömö baï ïinguipo impa. Tömëmö waïmö botö änïmö baï ïnäni guiquënë Awënë Odeye ingante näni ëñencabo ïnänipa. Ömentacoo botö äninccoo baï ïnäni guiquënë wënæ inte në ëñënäni ïñönäni 39 në pïinte quiyacä botö äningä baï ïñömö edæ wënæidi awënë ingampa. Amïña baï guiquënë inguipoga ïinque bayedë ingëimpa. Ayë amïña tä pete baï cædäni guiquënë Wængonguï anquedoidi ïnänipa."

40 "Ïninque edæ näni amïña bayedë ömentacoo të gæte topo cæte näni iya täï baï edæ adobaï ïinque bayedë baquïnö anguënë. 41 Mänïñedë edæ Waobo ëñagaïmo inte botö anquedoidi ïnänite ämo pöninque tömënäni gönea ïñömö ömentacoo të gæte baï cæcædänimpa. Botö nempo quëwënäni pancadäniya oda cæte ëñënämaï cædänipa. Ïninque, Oda cæcædänimpa, ante në cædäni tönö në ëñënämaï cædäni tönö tömänäni ïnänite botö anquedoidi ïñömö abæ wite baï të gæte mäo, 42 gongapamö näni ämogate Ca ca wæyömö wido cæcædänimpa. 43 Mänïñedë edæ në nö entawëmïni guiquënë mönö

Mæmpo Awënë Odeye ïñongä tömengä nempo në quëwëmïni ïñömö edæ nænque tamö guïnä̈ gongä̈ baï adobaï guïnä̈ edæ gongæncæmïnimpa. Ëamonca ongonte ëñëedäni," ante Itota angacäimpa.

Waëmoncoo wë wodonte mäincoo, ante

44 Godömenque odömöninque Itota ïïmaïnö ante apä̈necantapa. "Öönædë Awënë Odeye nempo mïni quëwencabo ïñömö waëmoncoo onguipodë ä̈ä̈ wote näni wë wodonte mänincoo baï impa. Waocä gote mänincoo adinque adodö ä̈ä̈ wote ä̈ninque wayömö wë wodongampa. Wodonte ate tömengä watapä̈ todinque tömengä ëadincoo tömancoo godonte eyepä̈ ä̈ninque tömengä waëmoncoo nänö wë wodönïmæ æncæte ante ömæ në ëadingä weca do godinque mänïmæ tömämæ beyä̈ ante edæ eyepä̈ pædæ godöninque ængampa. Waocä mänömaï tömengä ëadincoo tömancoo nänö godönï baï cædinque öönædë Awënë Odeye ïñömö, Botö nempo quëwencæmïnimpa, ante tömengä Wëñængä ingante eyepä̈ godöninque inguipoga tömäo quëwënäni ïnänite ængacäimpa," ante Itota apä̈negacäimpa.

Wamö adomonque pönï waëmö ïmö ante

45 Ayä̈ godömenque, "Öönædë Awënë Odeye nempo guiicæte ante cæcä ïñömö wamoncoo pededamö näni ämoncoo godonte æncæte ante në diqui diqui mingä baï ingampa. 46 Ïninque wamö pededamö nänö ä̈ïnënïmö adomonque waëmö pönï ï ate tæcæ adinque waocä wadæ gote tömengä nänö ëadincoo tömancoo godonte eyepä̈ ä̈ninque wæætë mänïmö wamö incæ godonte ængampa," ante Itota odömonte apä̈negacäimpa.

Dicamöñä̈ ante odömonte Itota apä̈necampa

47 "Ayä̈ wæætë edæ, Öönædë Awënë Odeye ïñömö edæ dicamöñä̈ gäwapä̈ näni dadöï baï tömää gæyæidi ænte baï cæcampa. 48 Dicamöñä̈ eyede dadöninque yæwedeca wëä manta cönöninque tä̈ contate apænte adinque, Näwäaquingä ï, adinque ö ä̈ otodë da wëninque, Baacä ï, adinque wido cædäni baï Wængonguï Awënë adobaï cæquingänö anguënë. 49 Edæ ïinque bayedë Wængonguï anquedoidi pöninque në nö cædäni ïnänite apænte ä̈ninque në wïwa cædäni ïnänite adinque nänënë gönongä 50 ongöñönänite gongapamö edæ guitodongä guiicædänimpa. Tömënäni edæ mänïñömö guiite ongöninque ämogate wædinque Ca ca wæcædänimpa," ante Itota odömonte apä̈negacäimpa.

Waëmoncoo incæ mïincoo tönö pedæncoo ante

51 Mänïnö ante ïinque odömonte apä̈nedinque Itota tömënäni ïnänite,

—Botö odömonte apä̈nedö tömänö ante edonque ëñëmïnitawo.

Äñongante,

—Ao ëñentamönipa.

52 Ante apä̈nedäni ëñëninque tömengä apä̈necantapa.

—Ïninque æcänö, Öönædë Awënë Odeye æbänö cæcää, ante ædæmö ëñëninque në odömonte apä̈neda ï tömengä ïñömö waëmoncoo në da wente mangä baï adobaï ïnongä inte Wængonguï nänö änö ante entawengä ingampa. Ayä̈ edæ në ëacä nänö da wënincade wi ä̈nedinque mïincoo tönö pedæncoo tadonte odömongä baï në odömonte apä̈necä ïñömö adobaï cæcampa. Edæ doyedë nänö ëñënö incæ ñöwo nänö ëñënö incæ mïmönë waa pönï nänö entawënö ante edonque odömonte apä̈necampa, ante Itota mäninque ante idæwaa apä̈negacäimpa.

Näatadeta ïñömö ponte Itota apä̈necampa (Mäadoco 6.1-6; Odoca 4.16-30)

53 Wængonguï Awënë æbänö cæcää, ante odömoncæte ante ïmæca quëwënäni näni cæïnö ante nänö odömönïnö tömänö ante ïinque apä̈nedinque Itota wadæ gocantapa. 54 Tömengä nänö pægaïñömö ponte tömënäni odömöincönë pö guiidinque mänïñömö quëwënäni ïnänite odömonte apä̈necantapa. Ëñëninque tömënäni ancai guïñëninque,

—Ïingä ïñæmpa, æbänö cæte nanguï ëñengä ingää, änänitapa. Tömengä edæ æbänö cæte tä̈ï pïñä̈ninque bamönengä̈ cæcää, ante ëñencæte ante wæmönipa. 55 Ïingä ïñæmpa awæmpa në tïmöwengä wengä ïmaingä inte bamönengä̈ mänömaï cæcampa, ante awædö. Tömengä wäänä ëmöwo Mäadiya ingampa, ante awædö. Tömengä biwïidi önönänique Tantiago tönö Ootee, Timönö tönö Codaa ïnämaï ïnänitawogaa. 56 Tömengä biwinqueidi mönitö tönö tömänäni ongönäni aedäni. Ïninque tömengä wæætë æbänö cæte nanguï ëñengä badinque edæ nanguï cæcää.

57 Ante pönente wædinque tömënäni tö-
mengä beyä̈ ante pïinte badänitapa. Pïinte
badäni adinque Itota tömënäni ïnänite an-
gantapa.

—Ïñæmpa Wængonguï beyä̈ në apënecä
ïñömö tömengä tömämæ gote apëney-
ongante tömengä ingante waa adänipa.
Wæætë tömengä nänö pægaïñömö pön-
inque oncönë pö guiite apëneyongä edæ
mänïñömonque tömengä ingante wïwa
adänipa töö, ante apënegacäimpa.

58 Incæte, Pönënämaï ïñönänite botö ædö
cæte nanguï mä cæquïmoo, ante pönente
wædinque tömengä tömënäni weca edæ
wædænque pönï cægacäimpa.

14

Wäö æpënë në guidönongä wængampa
(Mäadoco 6.14-29; Odoca 9.7-9)

1 Tömänäni mänïñedë, Itota æbänö
cæcää, ante mäo änäni ëñëninque
pancabaa awënë Edode do ëñengacäimpa.
2 Tömengä ïñömö tömengä ingante në
cædäni ïnänite apënecantapa. “Wäö
wodi æpënë në guidöningä incæ ïingä
Itota ïñömö adocä inte a ongongä awædö.
Tömengä do wænte ñäni ömëmöninque
pongampa töö. Mänïnö beyænque
tömengä tæï pïñænte entawënongä inte
në nanguï cæcä ingampa,” ante awædö,
angantapa.

3 Wäö wodi ïñömö ïïmaï wængacäimpa.
Do ïñedë awënë Edode ïñömö tömengä biwï
Pedipe manguïwëningä Ædodiya ingante
ö ænte möningä ïnongäimpa. Mäningä
Ædodiya Wäö ingante pïingä beyænque
Edode ïñömö Wäö ingante bæi ongonte
goti winte tee mönedongäimpa. 4 Edæ
Wäö ïñömö nänö caate wænguinque Edode
ingante ïïmaïnö ante do wææ äningä
ïnongäimpa. “Edode ëñëmi, bitö Wæn-
gonguï nänö angaïnö baï ëñënämaï inte
edæ mäningä onquiyængä ingante man-
guïwëmipa töö,” ante cöwë wææ äningä
ïnongäimpa.

5 Angä ëñente pïïninque Edode, Wäö
ingante botö æbänö cæte wænonguïmo,
ante cædongäimpa. Incæte tömänäni,
Wængonguï beyä̈ në apënedongä Wäö
ingampa, ante tededäni ëñëningä inte
Edode, Botö ïmote pïïnäni wæcæ wæ,
ante guïñente wædinque Wäö ingante
wænönämaï inte ata cæpodongäimpa.
6 Incæte Edode nänö ëñagaïönæ ïinque
bayö wadäni ponte godongämæ bete
ayönäni edæ Ædodiya wengä baquecä
tode pete äwacä adinque Edode wæætë
nanguï todongäimpa. 7 Ïninque tömengä,
Wængonguï ayongä näwangä ämopa, ante
baquecä ingante änongäimpa. Waa pönï
bitö tode pete äwadï beyä̈ bitö quïëmë ante
ëïnente ämi adinque botö bitö änö ante
cöwë pönömo æncæbiimpa, änongäimpa.
8 Angä ëñëninque baquecä wæætë wäänä
weca gote, Æbänö anguïmoo, ante äñongä
wäänä guiquënë, Ïïmaï äe, angä ëñëninque
baquecä wæætë Edode ingante,

—Ïïmaï pönö cæbi ëmoe. Wäö æpënë
guidönongä ingante wangö tamencate tö-
mengä ocabo ïnï coyomënætaca cö cæte
ænte mämö pædæ pönömi ëmoe.

9 Angä ëñente wædinque awënë odeye
ïñömö, Æ ëñente awædö. Quïnö ñöwo
cæquïmoo, ante nanguï wædongäimpa. In-
cæte godongämæ becönäni ëñëñönänite,
Wængonguï ayongä cöwë godoncæboimpa,
ante në äningä inte në wænongä in-
gante tömengä, Baquecä nänö änïnö baï
cæedäni, änongäimpa. 10 Angä ëñëninque
në wænongä tee möneincönë go guiid-
inque edæ Wäö ingante mäo bæi ongön-
inque wangö tomencadongäimpa. 11 Ayä̈
Wäö ocabo ïnï coyomënætaca cö cædinque
baquecä weca ænte mämö pædæ pönönäni
äninque baquecä wæætë wäänä ïnante
godongä änönäimpa.

12 Ayä̈ Wäö wodi tömengä mïñæ̈ në
godïnäni pöninque tömengä baö ïnï ænte
mäo daga wëninque wæætë Itota weca
pöninque, Wäö wodi mänömaï wængä
wæmönipa, ante tömengä ingante apëne-
gadänimpa.

5.000 ganca ïnäni ïnänite Itota godongä
cënänipa
(Mäadoco 6.30-44; Odoca 9.10-17; Wäö 6.1-
14)

13 Wäö wodi do wængäimpa, ante
apënedäni ëñente wædinque Itota wæætë
edæ, Önömæca gocæboimpa, ante wipodë
guii contate wogaa gocantapa. Gocä
ate, Mänïñömö gocæ cæcampa, ante
tededäni ëñëninque tæiyënäni tömënäni
näni quëwëñömö wacönë ta wacönë
ta ömaaque oo pænta täno gote mæ̈
ongönänitapa. 14 Itota ïñömö wipodë
wogaa pö ti wæænte ayongä nanguï ïnäni

dobæ ponte mä̈ ongönäni adinque, Æbänö
cæte quëwenguïnänii, ante tömënäni tönö
godongämä̈ wæte baï pönengantapa. Ayä̈
daicawo gawä̈näni ïnänite godö cæcä
ate waa badänitapa. 15 Gäwadecä̈ bayö
tömengä mïñä̈ në godäni tömengä weca
pöninque,
—Ñöwo wëmö bacæ cæpa cæbii, änäni-
tapa. Ayä̈, Önömæca incæ cænguï dæ ä
adinque bitö godongämä̈ ongönäni ïnänite
ämi waodäni quëwëñömö gote cænguï
godonte ænte cæncædänimpa.
16 Äñönänite Itota,
—Goquïnäni, ante quïnante ämïnii.
Mïnitö wæætë godömïni cæncædänimpa,
ämopa.
17 Äñongante,
—Ïñæmpa päö önompo ä̈mæmpoque
gæyæ mëa pönï ï. Cænguï nä̈ä̈mönipa
diyä̈ godömöni cænguïnänii.
18 Ante wææ äñönäni Itota ïñömö,
—Mänimpodänique nä̈ä̈mïni incæ ænte
mämö pædæ pönömïni ä̈moedäni, angan-
tapa.
19 Ayä̈ godongämä̈ mä̈ ongönäni ïnänite
angä gaguïmäa tä̈ contadäni ate tömengä
päö önompo ä̈mæmpoque gæyæ mëa
ä̈ninque öönædë ïnö ä̈mö adinque,
Wængonguï, bitö waa pönömi ænte
cä̈mönipa. Ante apä̈nedinque päö pä ä̈
pä ä̈ cædinque tömengä mïñä̈ në godäni
ïnänite pædæ pönongä ä̈ninque tömënäni
wæætë godömenque tömänäni ïnänite di
mä̈ñä̈ di mä̈ñä̈ cædäni ænte cä̈nänitapa.
20 Mänömaï pönö cæcä ä̈ninque tömänäni
tömo pönï cä̈nänitapa. Cænte ate edæ
tömënäni ao mä̈ ao mä̈ näni ñönönï ee
öñoncoo pædæ wææmpo ö ä̈ da da wente
ä̈ninque tömengä mïñä̈ në godäni ïñömö
otodë önompo tipæmpoga go mentodë̈a
cænguï eyede da wënäni contagatimpa.
21 Në cä̈näni ïñömö edæ onguïñä̈nänique
incæ tinco mïido ganca mänimpodäni
ïñönäni onquiyä̈näni tönö näni wencabo
tönö godömenque nanguï ïnäni inte
cængadänimpa.

Itota æpä̈ yædopä̈no dao dao gocampa
(Mäadoco 6.45-52; Wäö 6.16-21)

22 Tömänäni ïinque cä̈näni ate Itota
tömengä mïñä̈ në godänique ïnänite do
angantapa. Mïnitö täno wipodë guii
contate ä̈mä̈ wedeca tao goyömïni botö
wæætë godongämä̈ ongönäni ïnänite
ämo godäni ate ayä̈ poncæboimpa.
23 Angä Ao ante tao goyönäni tömengä
wæætë wadäni ïnänite, Ñöwo goedäni,
angä wadæ godänitapa. Ayä̈ tömengä
Wængonguï ingante apä̈necæte ante
änanquidi æicantapa. Æite apä̈nedinque
wëmö bayö tömengä adocanque a
ongongacä̈impa. 24 Tömengä mïñä̈ në
godäni guiquënë taocæte ante cædinque
edæ tæcætibæ wiyate cæwoyönäni edæ
woboyä̈ pä̈mænte nanguï pöñö edæ æpä̈
incæ incæ cæte mængonta mængonta
cæyonte wipo wäï wocæntapa. 25 Ayä̈
tawadiya nänö peyedë bayonte edæ Itota
ïñömö æpä̈ yædopä̈noque edæ dao dao
pongä adänitapa. 26 Yædopä̈no edæ dao
dao pongä gomö adinque tömengä mïñä̈
në godäni edæ ancai guïñëninque,
—Quïëmë ïmaï. Waocä wænte babä̈n-
ingä wabänö cægongä, ante Yæ ante
guïñente wædänitapa.
27 Ante wæyönäni edæ Itota ïñömö,
—Ee piyä̈në cæte guïñënämaï ïedäni.
Botö ïmo apa guïñëwëmïnii.
28 Ante äñongä, Pegodo guiquënë,
—Awënë, bitö ïmitawo. Nö nö ïmi inte
bitö æpä̈ yædopä̈ bitö weca ämi pömoe.
29 Angä ëñëninque,
—Pöe.
Äñongä Pegodo wipodë ongöninque edæ
ti wæä̈ninque yædopä̈no edæ dao dao
gote Itota weca tæcæ obo ponte ayongä,
30 woboyä̈ nanguï nanguï pä̈mä̈ ate wæd-
inque ancai guïñëninque æpä̈në tæi guiid-
inque Yæ wæcantapa.
—Awënë, æpä̈ bete wæncæbointaye.
31 Ante wæcä adinque Itota tömengä in-
gante edæ quingä̈ pædæ gopo töö ä̈mä̈n-
inque,
—Ïñæmpa botonque ïñömote pönën-
inque pöe, antabopa. Quïnante wapiticä̈
edæ pönëmitapa, angantapa.
32 Ayä̈ wipodë guiida ate woboyä̈ ïñon-
tobä̈ nä̈ pä̈mä̈nämaï gongä̈. 33 Adinque
wipodë ongönäni wæætë Itota weca ædæ
wæænte apä̈nedinque,
—Näwangä bitö Wængonguï Wëñä̈mi
ïnömi ïmipa, ante watapä̈ apä̈nedänitapa.

Caate wædäni ïnänite Itota cæcä waa
badänipa
(Mäadoco 6.53-56)

34 Ayä̈ ä̈mä̈mäa taodinque tömënäni
Guënetadetebæ ti wæä̈nänitapa. 35 Ti
wæä̈näni adinque mänïömæ quëwënäni

guiquënë, Tömengä Itota ingampa, ante
do adinque tömämæ mäo gode ä gode
ä cædäni ëñëninque wënæ wënæ ïnäni
ïnänite tömänäni ïnänite tömengä weca
ænte mämönäni pönänitapa. 36 Itota in-
gante, Bitö weocoo ämi yæwedecooque
gampote waa bacædänimpa. Änäni wæd-
inque tömengä Ao angä ëñëninque në
gampo gampo cædäni ïñömö tömänäni
edæ waa ïnäni bagadänimpa.

15

*Mïmöno tao godï beyænque waocä wen-
tamö ëwocacampa*

(Mäadoco 7.1-23)

1 Dodäni näni wææ angainta ate në
odömönäni tönö Paditeoidi pancadäniya
Eedotadëë quëwëninque mänïñedë Itota
weca pöninque ïïmaï änänitapa.
2 —Bitö mïñæ në godäni ïñömö dodäni
näni angaïnö ante quïnante ëñënämaï inte
wapiticæ cædäni wæmönipa. Tömënäni
ïñæmpa mempodämaï inte wentamö nam-
pote cænguï cënäni awædö.
3 Ante pïïnäni wædinque Itota wæætë,
—Mïnitö guiquënë dodäni näni an-
gaïnonque ante ëñente cæcæte ante
cædinque Wængonguï nänö wææ angaïnö
ante edæ quïnante ëñente cædämaï ïmïnii.
4 Wængonguï, "Bitö wæmpo ingante bitö
badä ïnante waadedinque waa cæe,"
angacäimpa. Ayë, "Wæmpocä ingante
wäänä ïnante në pïinte wïwa angä ingante
wënömïni wæncæcäimpa," ante wææ
angacäimpa. 5 Mïnitö guiquënë ïïmaï
änewëninque edæ wææ cæmïnipa. Waocä
mæmpocä ingante waa cæquënengä ïñon-
gante wäänä ïnante adobaï waa cæquë-
nengä ïñongante mïnitö wæætë wææ
äninque, Waocä wæmpocä ingante wäänä
ïnante ïïmaïnö ante apënecæcäimpa,
änewëmïnipa. Wæætë edæ "Mæmpo,
bitö quï, ante, Badä, mïnö quï, ante botö
pönömo mïna ænguënënö incæ ñöwo
wæætë edæ, Wængonguï quï, ante do
edæ godonte impa." 6 Ante apënedinque
waocä wæmpoda ïnate wïï godonguënengä
ingampa, ante mïnitö ïñömö edæ wææ
änewëmïni awædö. Ïñæmpa mänömaïnö
ante wææ änewëninque mïnitö edæ
dodäni näni angaïnonque ante cæcæte
ante cædinque Wængonguï nänö wææ
angaïnö ante edæ, Önöneque impa, ante
baï cæmïnipa töö. 7 Mïnitö waa cæmïni
inte baï në änewëmïni ïñömïnite edæ ämo
ëñëedäni. Mïni cædö ante Wængonguï
ïïmaï ante apënecampa, ante Itaiya wodi
nöingä ante yewæmongacäimpa.
8 "Ïïnäni ïñömö botö ïmote önöneque waa
apënete baï tededäni incæte,
tömënäni mïmöno æmæ pönente edæ
gobæ ongonte baï ïnäni awædö.
9 Ayë botö weca ædæ wæænte waa
ate baï tededinque tömënäni,
Wængonguï ïmidö anguënë, ante
önöneque tedewëninque önonque
edæ cædänipa.
Waodänique näni wææ änönö ante odö-
monte apënedänipa töö."
Ante Wængonguï pïingampa, ante yewæ-
mongacäimpa.
10 Mänömaïnö ante apënete ate Itota
wæætë nanguï ongönäni ïnänite aa pecä
pönäni adinque apënegacäimpa.
—Botö apënebo ëñëninque ocaidë
pönente ædæmö ëñëedäni, angantapa.
11 Önönë guiidï beyænque waocä mïmö
wentamö entawënämaï ingampa. Wæætë
mïmönë wïwa pönëninque nänö önöne
tao gode beyænque tömengä wentamö
mongængampa, ante apënebo ëñëedäni.
12 Ante apënecä ate tömengä mïñæ në
godäni ïñömö tömengä weca ponte änäni-
tapa.
—Bitö mänömaïnö ante apënebi ëñën-
inque Paditeoidi ïñömö guingo imonte
pïïnäni apa änewëë.
13 Äñönäni tömengä,
—Awë botö Mæmpo mïnämaï ïwë to
wite baï wido cæte bacëimpa. Paditeoidi
ïñömö wïï botö Mæmpo quïnäni ïnönäni
inte adobaï edæ wido cæte wæcædänimpa.
14 Edæ babetamönäni baï ëñënämaï
ïnäni inte tömënäni ïñömö wadäni adobaï
babetamönäni baï ïnäni ïnänite në ænte
mäodäni ïnäni apa cæmïnii. Tömënäni
ïnänite gomö aedäni. Edæ babetamongä
ingante wacä adobaï babetamongä ïnongä
ingante ænte mäocä gocä ïninque tömëna
näna babetamoncaya guëa ontatodë
mongæncadë guiibaïnapa.
15 Ante apënecä ëñëninque Pegodo,
—Mänömaïnö ante odömonte apëned-
inque bitö æbänö ante odömoncæte ante
apënebitapa, ante apënebi ëñëmönie.
16 Äñongante Itota,
—Mïnitö incæ ocai ömæcadäni baï
ïnömïni inte ëñënämaï ïmïnitawo. 17 Edæ
quincoomë önöne guiidincoo incæ

cæncadë guiite ate goiwaa ogä mente
wido cæte ba apa änewëmïnii. 18 Wæætë
önöne waocä nänö tedewënö guiquënë
mïmönë nänö wïwa pönënö beyænque tao
godepa. Ïninque waocä önöwoca mänïnö
beyænque wentamö ëwocacampa. 19 Edæ
waocä mïmönë nänö entawente taodïnö
beyë wïwa ante pönengampa. Mïmönë
nänö pïinte pönënö beyænque waocä
godö wënongampa. Mïmönë towëïnente
tömengä nänöogængä ïnämaï ïñongante
godö mongampa. Ayë æcämenque
ïñongante mïmönë towëïnente beyænque
waocä godö mongampa. Mïmöno ëïnente
wædinque wacä quï awëmö ængampa.
Mïmönë wïwa pönëninque wacä ingante
godö babæ wapiticë apënecampa. Ayë
wacä ingante pïinte tedecampa. 20 Ïninque
mïmöno tao godï beyænque waocä wen-
tamö ëwocacampa. Wæætë mempodämaï
inte nänö cënö beyë waocä wentamö
ëwocadämaï ingampa, ante edæ Itota
apënegacäimpa.

*Onquiyængä oodeocä ïnämaï inte wede pö-
nente angampa*

(Mäadoco 7.24-30)

21 Mänïñömö quëwente wadæ godinque
Itota Tido näni quëwëñömö Tidöö
näni quëwëñömö eyequeï pongacäimpa.
22 Mänïñömö ponte quëwëñongä on-
quiyængä Cänaämæ në ëñate pædingä
inte adoyömö quëwente tadinque tömengä
weca pöninque aa pecantapa.

—Awënë bitö Awënë Dabii wodi pæïmi
ïnömi inte ëñëmi. Botö beyë pönö waadete
waa cæe. Botö wëñængä onquiyængä
wënæ inte quëwente wæwengampa cæbii.

23 Ante mänömaï aa pecä wædinque Itota
pæ wëënecantapa. Pæ wëënecä adinque tö-
mengä mïñë në godäni guiquënë tömengä
weca pöninque wææ apënedänitapa.

—Mönö mïñë tee empote Yæ yæ në
änewënongä ingante ämi gocäe.

24 Ante wææ änäni ëñëninque Itota
wæætë,

—Cënïnäni obegaidi gueogë gote
wæwënäni baï möni idægocabo adobaï
inte wë wömonte wædäni adinque
Mæmpo Wængonguï, Töménänique
ïnänite cæquïmi goquïmi, äninque botö
ïmote da pönongä wïï pontawoo.

25 Angä ëñëninque onquiyængä ïñömö
wæætë Itota önöwa gäänë ædæ wæën-
inque apënecantapa.

—Awënë, botö beyë cæbi waa bacäe,
angantapa.

26 Äñongante Itota wæætë,

—Wënäni cænguï inguënë waocä dicæ
guintamöidi cænguï ante wææntodongu-
ingää. Bitö edæ wabi ïñömite botö bitö
beyë ædö cæte cæquïmoo.

27 Angä ëñente wædinque,

—Awënë ïñæmpa në ëädäni näni cænte
eyepodïmö wæænte ënömengadæmpa ïnö
öñöñö guintamöidi ade cæmpa.

28 Äñongante Itota,

—Onquiyëmi ëñëmi. Bitö nanguï
pönënïmi ïñömite bitö änö ante do cæte
impa.

Ante tæcæ apëneyongä tömengä wengä
edæ do adoyedë edæ waa bagacäimpa.

*Caate wædäni ïnänite Itota cæcä waa
badänipa*

29 Mänïñömö quëwëninque wadæ god-
inque Itota Gadideapë ömaaque pö änan-
quidi æi të contacantapa. 30 Të contate
ongöñongä nanguï ïnäni godongämë pön-
inque wënæ wënæ inte wædäni ïnänite
ænte pönänitapa. Pæ opa pæ opa godäni
tönö tente tobænte wædäni ïnänite ba-
betamö ïnäni tönö babetade ïnäni ïnänite
Itota weca ænte mämö ñö cædänitapa.
Ñö cædäni ongöñönänite Itota tömänäni
ïnänite godö cæcä ate waa badänitapa.
31 Godongämë ongönäni guiquënë, Itota
godö cæcä ate babetade ïnïnäni incæ ted-
edäni ëñëmönipa, ante guïñente wædäni-
tapa. Tente tobænte wædïnäni incæ waa
badäni amönipa. Pæ opa pæ opa godäni
ïnïnäni incæ waa bate godäni amönipa. Ba-
betamö ïnïnäni incæ waa adäni wæmönipa,
ante guïñente wædinque edæ Wængonguï
ingante apënedinque, Möni idægocabo
Wængonguï ïnömi inte edæ bitö adobique
ñäö baï ëmömi inte edæ tëï pïñænte cæbi
ämönipa, ante watapë apënegadänimpa.

*4.000 ganca ïnäni ïnänite Itota godongä
cënänipa*

(Mäadoco 8.1-10)

32 Mänïñedë Itota tömengä mïñë
në godäni ïnänite aa pecä pönäni ate
apënecantapa.

—Ïïnäni botö weca ongönäni ïñömö
mëönaa go adoönæque ïñonte botö
weca ongöñönäni töménäni cænguï
ömæpodäni badäni ate wædinque botö
töménäni tönö godongämë wæte baï

pönëmopa. Cënämaï inte gue ënente
wæyönänite botö, Oncönë goedäni, ämo
gote baï tömënäni edæ idömæ godinque
nangë badinque edæ bocæ bocæ cæte
wæcædönänimpa.
33 Angä wædinque tömengä mïïñë në
godäni wæætë,
—Ënodäni ïnäniyaa. Önömæca incæ päö
impa ëninque godömöni cænguïnänii.
34 Ante wæyönänite Itota,
—Mïnitö päö æpodö nëëmïni.
Äñongante,
—Päö önompo ëmæmpoque go mëa
gæyæ guiyä pönï mëa pönï më ongompa,
ante edæ apënedänitapa.
35 Itota ïñömö godongämë ongönäni
nanguï ïnäni ïñönänite angä të contadäni-
tapa. 36 Ïninque päö önompo ëmæmpoque
go mëa tönö gæyæ tönö näni nëënin-
coo pædæ godönäni ëninque tömengä
Wængonguï ingante, Bitö waa pönömi
cæncæmönimpa, ante apënedinque
pä ëninque tömengä mïïñë në godäni
ïnänite pædæ pönongä ëninque tömënäni
wæætë wadäni ïnänite pædæ pædæ
godönäni ënänitapa. 37 Ëninque tömänäni
godongämë cëninque tömo pönï cënäni-
tapa. Idæwaa cënäni ate tömënäni pä
ænte näni cænte ñönönï ee öñoncoo wente
ëninque Itota mïïñë në godäni otodë
pönö da wënänitapa. Ïninque önompo
ëmæmpoque go mentodëa cænguï eyede
contagatimpa. 38 Në cënïnäni ïñömö
onguïñënänique coatodo mïido ganca
ïñönäni onquiyënäni tönö näni wencabo
tönö tömënäni æpodänimë godömenque
nanguï pönï ïnönänimpa. 39 Ïinque cënäni
ate Itota ïñömö, Goedäni, angä godäni
ate tömengä wipodë guii contate ïmëmäa
Mäagadabæ pongacäimpa.

16

Mä cæte odömömi amönie, änänipa
(Mäadoco 8.11-13; Odoca 12.54-56)

1 Itota pongä adinque Paditeoidi tönö
Tadoteoidi ïñömö, Mönö ämö ëñëninque
tömengä oda cæbaingampa, ante cæd-
inque Itota ingante apënedinque, Bitö, Pö-
nencædänimpa, ante öönædë mä cæï baï
cæbi amönie. 2 Änäni ëñëninque tömengä
wæætë,
—Mïnitö ïñæmpa gäwadecë ïñonte ëmö
adinque, "Baänæ watamö bacæ wïñadë
pönï gongæmpa," ante do ëñëmïnipa.
3 Ayë ñäö bayö edæ, "Cöönæ cæcæ guïnë
wepë baï gongæmpa," äninque mïnitö,
Öönæ æbänö ëönæpa, ante adinque do
edæ ëñëmïnipa. Ïninque, Wængonguï
quïnö cæcæ cæcampa, ante quïnante
wïï ëñëmïni. 4 Ñöwomïni ïñömö edæ në
wïwa cæmïni inte mïnitö Wængonguï
ingante pangocæte baï ëmö cæte gomïni
ïmïnipa. Edæ, Mä cæte odömömi adinque
pönëmaïmönipa, ante ancaa ämïni awædö.
Incæte Cönäö wodi mä pönï nänö cægaïnö
ante adinque mïnitö pönenguënëmïni
ïñömïnite mäninque mïni aquinque ante
odömonte ingëimpa.
Äninque Itota tömënäni ïnänite ëmö
cæte wadæ edæ gogacäimpa.

Wapiticë näni apënedö yedæ æmpoquï baï
impa, ante
(Mäadoco 8.14-21)

5 Tömengä mïïñë në godäni guiquënë tao
gocæ cædinque päö wïï pönente ënämaï
inte ëmëmëa tao ti wæënänitapa. 6 Itota
ïñömö mänïï päö tömënäni näni ënämaï
ïnö ante wïï tededinque wadö ante pönente
ïïmaï apënecantapa.
—Päö yedæ æmpoquï, ante Paditeoidi
tönö Tadoteoidi näni da wente cëï ate
gomö aedäni.
7 Angä ëñente wædinque tömengä nänö
në ëmïïñënäni wæætë näni caboque teded-
inque,
—Päö ænte pönämaï ïmöimpa, ante Itota
wabänö mänömaï beyë ämaingampa.
8 Ante nämäneque tededäni wædinque
Itota ïñömö,
—Mïni pönëegade. Päö ënämaï inte
mïni pönïnö ante quïmë tedewëmïnii.
9 Awincaque adinque adämaï ïmïnitawo.
Edæ päö önompo ëmæmpoque ëninque
botö godömo ëninque tinco mïido ganca
ïnäni näni cënïnö ante awincaque adïmïni
inte mïnitö mïmöno pönënämaï ïmïni
awædö. Ayë cænte ate näni wææn-
todönincoo wente ænte mïni contadïnö
ïñömö cænguï æpotodënö ongontawo, ante
pönëmïniyaa. 10 Ayë ate botö önompo
ëmæmpoque go mëa päö ænte godömo
ëninque coatodo mïido ganca ïnäni näni
cënïnö ante adinque mïnitö ïñömö edæ
ëñënämaï ïmïnitawo. Ayë edæ ñënë
otodë mïni wente ænte contadïnö cænguï
æpotodënö ongontawo, ante pönëmïniyaa.
11 Mänïnö ñöwo botö, Gomö aedäni, ante

wææ äninque botö wïï päonque ante
apënetabopa, ante quïnante wïï ëñëmïnii.
Incæte botö, Päö yedæ æmpoquï, ante
Paditeoidi tönö Tadoteoidi näni da wente
cäï ate gomö aedäni, ante wææ ämopa.
12 Angä ëñente pönente wædinque
tömënäni, Gomö aedäni, ante apënedinque Itota wïï önonque päö da wente
cäinque ante wææ angampa. Wæætë edæ
Tadoteoidi tönö Paditeoidi wapiticë ante
näni odömonte apënedö ante tömengä,
Gomö aedäni, ante wææ angampa, ante do
ëñënänitapa.

Bitö Coditobi ïnömi ïmipa, ante Pegodo angampa

(Mäadoco 8.27-30; Odoca 9.18-21)

13 Mänïï ïmëmäa tate ate Tetadea
Pidipobæ eyequeï pöninque tömengä mïñë
në godäni ïnänite apënedinque Itota,
—Botö Waobo ëñagaïmo ïñömote wadäni
botö ïmotedö ante tededinque, Æbodö
ïmoo, ante apënedäni ëñëmïnii.
14 Äñongante tömënäni wæætë
apënedänitapa.
—Bitö ïmitedö ante apënedinque
pancadäniya, Æpënë në guidongaingä
Wäö wodi incæ Itota adocä ïmaingampa,
ante tededänipa. Wadäni guiquënë, Ediya
wodi incæ Itota ïnongä ïmaingampa, ante
apënedänipa. Wadäni guiquënë, Eedëmiya
wodi ingampa, ante apënedänipa. Ayë,
Wïï Eedëmiya ingä ïninque Itota Wæn-
gonguï beyë në apënegaïnäni ïñönänite
adocä ïmaingä ingampa, ante tededänipa.
15 Ante tömengä mïñë në godäni
apënedäni ëñëninque Itota wæætë,
—Mïnitö diyë, Æbodö ïmoo, ante
pönëmïnii.
16 Äñongante Timönö Pegodo wæætë,
—Wængonguï në quëwengä Wëmi in-
gaïmi inte bitö ïñömö Coditobi ïnömi
ïmipa.
17 Ante apënecä ëñëninque Itota ïñömö,
—Timönö bitö Öönata wëmi ïnömi inte
ëñëmi. Wïï waocä apënecä beyë bitö
mänömaïnö ante ëñëmitapa. Wæætë
bitö nanguï toquinque edæ botö Mæmpo
öönædë në quëwengä incæ bitö ïmite pönö
odömonte apënecä ëñëmitapa. 18 Ayë edæ
ïïmaï ante bitö ïmite ämopa. Bitö dicamö
baï ïnömi ïmipa, ante pönëninque botö
bitö ëmöwo ante Pegodo pönö pemömo
ëmömipa. Incæte dicabo tæïmö ï baï bitö
nö änïnö ïñömö edæ tæïne ï ïñonte botö
mänïmoga tæï mænonte baï pönö badömo
ate mïnitö mïni pönencabo bacæmïnimpa.
Ïninque mïnitö, Itota në Codito ingampa,
ante mïni pönencabo ïñömö tæï ëmömïni
badinque mänïmoga tæï ongonte baï wede
pönëñömïnite në tæï pïñënäni tadömen-
gadænguipo owote ta pönäni incæ ædö
cæte godömenque mämö bæ taquïnänii.
19 Edæ öönædë Awënë Odeye nempo gui-
iquinque ante odemö wi ënequï baï botö
bitö ïmite pönömo æncæbiimpa. Ëmi ate
bitö në ämi badïmi inte inguipoga bitö
wææ änö incæ öönædë dobæ wææ angaïnö
inte ongongëimpa. Ayë bitö quïëmë in-
guipoga ñimpo cæbi ï ïñonte mänïï adobaï
öönædë dobæ ñimpo cæte ongongëimpa.
20 Ante ïinque apënedinque Itota tö-
mengä mïñë në godäni ïnänite ïïmaïnö
ante wææ angantapa. Mïnitö ïñömö botö
ïmotedö ante apënedinque, Codito ïnongä
ingampa, ante gode änämaï inte edæ pæ
wëëneedäni, angacäimpa.

Itota, Ïïmaï cædäni wæncæboimpa, ante apënecampa

(Mäadoco 8.31-9.1; Odoca 9.22-27)

21 Ayë Itota mänïñedë mä odömöninque
tömengä mïñë në godäni ïnänite apëned-
inque, Botö cöwë Eedotadëë goquënëmo
ïmopa, angantapa. Gobo ate oodeoidi
në aadäni näni Picæncabo tönö, Wæn-
gonguï quï, ante në godönäni ñënënäni
tönö në odömönäni tönö godongämë cæd-
inque botö ïmote wënæ wënæ cædäni
wæwencæboimpa. Ayë botö ïmote godö-
menque wënönäni wæncæboimpa. Incæte
Wængonguï angä beyænque botö mëönaa
go adoönæque ïñonte edæ ñäni ömëmonte
quëwencæboimpa, ante apënegacäimpa.
22 Mänömaïnö ante apënecä ëñëñönäni Pe-
godo guiquënë Itota ingante nänënë mäo
godinque Itota ingante pïingantapa.
—Awënë, quïmë wæncæ änewëë. Wæn-
gonguï pönö wææ aacä beyë bitö caate
wædämaï incæbiimpa.
23 Ante wææ äñongante Itota dadi ëmën-
inque Pegodo ingante näëmë pïïninque,
—Bitö Tatänabi baï ïnömi inte edæ
botö weca ongönämaï wadæ gobäwe,
angantapa. Bitö wïï Wængonguï nänö
pönënö ante pönëmi inte wæætë edæ
waodänique näni pönëwënö baï pönën-
inque mänömaïnö ante bitö botö ïmote

ægodawaquï ñönonte baï cædinque wææ
änewëmi awædö, angacäimpa.
24 Ayë tömengä mïñë në godäni ïnänite
apënecantapa.
—Æcänö botö mïñë pöïnëna ïna
tömengä ïñömö nämä beyë ante pönënä-
maï inte edæ botö mïñë tee empote
poncæcäimpa. Nämä nänö wænguïwë
mongænte ponte baï cædinque tömengä,
Botö wëmo incæ caate wæbo incæ Itota
ingante cöwë tee empote gocæboimpa,
ante poncæcäimpa. 25 Edæ æcänö, Nämä
wææ gompodinque quëwencæboimpa,
ante cædinque botö mïñë pönämaï
ingä guiquënë tömengä ïñömö edæ
quëwënämaï incæcäimpa. Wæætë edæ,
Wënönäni wëmo incæte botö Itota mïñë
tee empote cöwë gocæboimpa, ante
æcänö äna guiquënë tömengä wæætë
quëwencæcäimpa. 26 Edæ waocä inguipoga
ongoncoo tömancoo ö æncæte ante
cædinque nämä önöwoca incæ pædæ
godongä wë womonte ba ïninque edæ
tömengä nänö ömæwocate wæquinque ë-
maingampa. Ïñæmpa eyepë godongampa
diyë önöwoca wæætë ëmaingää.
27 Ante Itota ïñömö, "Edæ botö
Waobo ëñagaïmo inte botö Wæmpo ñää
tömäo guïnë gongëñonte botö edæ
botö anquedoidi tönö edæ godongämë
poncæboimpa. Ayë pömo ate botö
tömämïni mïnitö cægaï ganca ante eyepë
pædæ pönömo æncæmïnimpa. 28 Edæ
näwangä ämopa. Mïnitö ïñömö ongömïni
pancamïniya ïñömö ayë wënämaï mïïmïni
quëwëñömïni botö Waobo ëñagaïmo inte
Awënë Odeye bate ponte a ongömo adinque
mïnitö botö nempo quëwencæmïnimpa,"
ante Itota apënegacäimpa.

17

Itota waëmö pönï ñää baï ëmongä bacä adänipa

(Mäadoco 9.2-13; Odoca 9.28-36)

1 Mänïnö ante apënecä ate Itota önompo
ëmæmpoque go adoönæque ïñonte Pe-
godo ingante ayë Tantiago tönö Wäö näna
caya ïnate mänimpodäni ïnänite änanquidi
mëicä adodänique æigadänimpa. 2 Æite
ongöñönäni edæ Itota awinca tömënäni
ayönäni edæ wïï cöwë nänö ëmönö baï
waëmö pönï ñää baï edæ ëmongä bamongä
adänitapa. Edæ nænque tï näwante ñää
baï bate ëmongä ïninque tömengä weo-
coo näämænta ñää incoo ëñacä adänitapa.
3 Ayë ayönäni edæ doyedë pönï në æi-
gaïna ïñömö Möitee wodi tönö Ediya wodi
incæ ïñontobë a ongöninque Itota tönö
godongämë tedegönäni. 4 Adinque edæ
Pegodo guiquënë Itota ingante apënecan-
tapa.
—Awënë ëñëmi. Ïñömö mönö waa pönï
ongonte awædö. Bitö Ao ämi ïninque
botö oncontaicoo mentaiya go adotaique
mënöninque bitö oncontai ante adotaique
Möitee oncontai ante adotaique Ediya on-
contai ante adotaique mënömaïmopa.
5 Ante ayë tedeyongä boguïmämo
waëmö pönï ocabogadäni obo wæëninque
guïnë gongë ayönäni boguïmämodë
önönepämoque apënecantapa.
—Ïingä ïñömö botö Wengä ïnongä inte
botö në waadegaingä ïnongä ingampa. Tö-
mengä ingante adinque botö watapë to-
bopa. Mïnitö tömengä pönö apënecä
ëñëedäni.
6 Angä wædinque tömengä mïñë në
æidäni ïñömö ancai guïñëninque do do
wäate baï cædinque guidömëmë të go
wæënänitapa. 7 Go wæënäni adinque Itota
tömënäni weca ponte godö gampodinque,
—Guïñënämaï inte ængë gantiedäni, an-
gantapa.
8 Ayë ëmö ayönäni Itotaque adocanque
ongongä agadänimpa.
9 Ayë änanquidi ïnö wæë pöñönäni Itota
tömënäni ïnänite angantapa.
—Mïnitö mä pönï botö ëmönö wïïmonte
baï mïni adïnö ante gode änämaï pæ
wëëneyömïni botö ïñömö Waobo në ëña-
gaïmo inte edæ wænte ate ñäni ömëmon-
cæboimpa. Ñäni ömëmömo ate mïnitö
edæ mänïñedë ate apënecæmïnimpa.
10 Angä ëñente wædinque tömengä tönö
në æidïnäni tömengä ingante änänitapa.
—Mänömaï ï ïninque, Ediya wodi täno
poncæcäimpa, ante në odömönäni ïñæmpa
quïnante apënedänii.
11 Äñönäni Itota wæætë,
—Ediya wodi näni änongä ïñömö täno
pongä ingampa. Näwangä impa. Pöninque
tömengä, Doyedë ingaï baï ñöwo wæætë
adobaï bacëimpa, ante badongampa.
12 Botö wæætë ïïmaïnö ante apënebo
ëñëedäni. Ñöwocä mönö Ediya ïnongä inte
do pongäimpa ante aquënë. Do pöningä

ingante edæ awincaque adinque, Æcänö ingää, ante ëñënämaï inte cædäni guiquënë quïëmë näni cæïnënö incæ edæ do cædänipa. Ayë adobaï, Tömengä ingante näni cædï baï botö Waobo ëñagaïmo ïñömote botö ïmote adobaï wënæ wënæ cædäni wæcæboimpa, ante apënebo ëñëedäni.

13 Ante apënecä ëñëninque tömengä tönö në æidïnäni ïñömö edæ, Æpënë mönö guidöningä Wäö ingantedö ante apënecampa, ante tæcæ ëñënäni inte wægadänimpa.

Itota wënæ ingante angä go ate wëñængä waa bacampa

(Mäadoco 9.14-29; Odoca 9.37-43)

14 Mäniï änanquidi æidïnäni inte adodö wæëninque nanguï pönï ïnäni weca pönäni adinque wacä onguïñængä Itota weca ponte da guicapodinque angantapa.

15 —Awënë ëñëmi. Botö wengä onguïñængä ingante waadete waa cæe ämopa. Tömengä ïñömö edæ ancaa quidi quidi dowænte wæwëninque wantæ wantæ ïñö gongapamö të wæë të wæë cæcampa. Ayë æpënë tæi guii tæi guii cæcampa.

16 Ante wædinque, Botö wengä ingante pönö cæmïni waa bacæcäimpa, ante botö bitö mïñë në godäni weca ænte pömo adinque tömënäni ædö cæte cæquïnänii.

17 Äñongante Itota tömënäni ïnänite,

—Ñöwomïni mïni ædæmö cædämaï incabo mïni pönëegade impa, angantapa. Mïnitö weca æpogadö quëwëmoï. Wapiticë cæmïni ïñömïnite æpogadö piyënë cæte wæwëmoï. Edæ wëñængä ingante ïñömö botö weca ænte mämömïni pongäedäni, angantapa.

18 Ayë wënæ ingante pïïninque Itota, Tao gobäwe, angä tao gocä ate wëñængä ïñömö dobæ waa bacantapa.

19 Ayë ate tömengä mïñë në godäni adodänique Itota weca pöninque tömengä ingante,

—Mönitö guiquënë bitö baï wido cæcæ cædinque edæ quïnante wido cædämaï intamönii.

20 Ante wæyönänite,

—Wede pönëmïnipa diyë wido cæquïmïnii. Edæ mïni pönënö möotatamö baï guiyä pönï ëwocamïni ïninque mïnitö änanquidi ïñömö ongonquidi adinque, Nänënë gobäwe, ante ämïni baï edæ änanquidi incæ do gä gote wayömö gongæncædönimpa. Edæ quïëmë cæcæte ante ämïni ïninque tömänö edæ do cæte babaimpa, ante näwangä apënebo ëñëedäni.

21 Incæte mäniï wënæ inte wido cæcæte ante cædinque cænguï wantæpiyë cënämaï inte Wængonguï ingante apënete ate edæ wido cæquï impa, ante Itota apënecä ëñënänitapa.

Wënönäni wæncæboimpa, ante Itota adodö ante apënecä

(Mäadoco 9.30-32; Odoca 9.43-45)

22 Mäniï Gadideabæ pöninque godongämë goyönänite Itota ïïmaïnö ante apënecantapa. Adocanque, Waocä në ëñagaingä ïñömö æyömönö ongongää, ante godö odömöninque botö ïmote waodäni nempo pædæ godongä æncædänimpa.

23 Në ënäni wæætë botö ïmote wënönäni näñe wæncæboimpa. Ayë mëönaa go adoönæque ïñonte edæ Wængonguï angä beyænque botö edæ ñäni ömëmonte quëwencæboimpa.

Itota mänömaïnö ante apënecä ëñëninque tömengä mïñë në godäni wæætë edæ nanguï wæwente bagadänimpa.

Wængonguï oncö beyë, ante Itota eyepë godongampa

24 Mäniï pöninque tömënäni Itota tönö godongämë Capënaömö näni quëwëñömö pöñönäni wadäni guiquënë Wængonguï oncö beyë ante tiguitamö didacöma näni änontamö mentamonga ante në änönäni inte Pegodo weca ponte änänitapa.

—Mïnitö Awënë në Odömongä guiquënë Wængonguï oncö beyë ante didacöma tiguitamö cöwë pönönämaï ingantawo.

25 Äñönänite Pegodo,

—Cöwë në pönongä ingampa.

Äninque oncönë pö wäänë guiiyongante Itota täno apënecantapa.

—Timönö, æbänö ante pönëmii, angantapa. Ïïmæca në quëwëmö mönö eyepë ænte quëwengëimpa, ante ïmæca awënë odeyeidi ïñömö edæ tömënäni nempo në quëwënäni ïnänite, Pönömïni ëmoedäni, änänitawo. Wæætë edæ wadäni ïnänite änänitawo. Ædänidö ïnänite äneni, ante pönëmii, ante Pegodo ingante Itota angantapa.

26 Äñongante Pegodo,

—Wadäni ïnänite änänipa.

Ante apëneyongä Itota wæætë edæ,

—Mänömaï ï ïninque edæ mönö Awënë Wængonguï nempo në quëwënömö inte

wïï godonguënëmö ïmompa. [27] Incæte
wïï pïinte bacædänimpa, ante botö ïïmaï
ämopa. Bitö gäwapäa mäo dadonte wëä
tadöñömi gæyæ tänocä tacä äe. Ënïnque gæyæ önöneca wi ënete ayömi adotamonque incæ coatodo didacöma ëmontamö incæ edæ gæyæ önöne ongontamö adinque bitö tadonte æncæbiimpa. Mänintamö ænte mäo bitö beyë botö beyë eyepë godömi æncædänimpa, angä gote Pegodo cægacäimpa.

18

Æcänö ñënængä inte në angä inguingää, ante tededänipa

(Mäadoco 9.33-37; Odoca 9.46-48)

[1] Mänïñedë Itota mïñë në godäni tömengä weca ponte apënedinque,
—Bitö öönædë Awënë Odeye ïinque bayömi æcänö bitö nempo quëwëninque ñënængä pönï ïnongä inte në angä inguingää, änänitapa.
[2] Itota ïñömö wëñængä guiyangä ingante edæ aa pecä pongä ate tömengä ingante tæcæguedë goncædinque tömënäni ïnänite wæætë apënecantapa.
[3] —Näwangä ämo ëñëedäni. Mïnitö öönædë Awënë Odeye nempo guiicæte ante wapiticë mïni pönëwënö wido cædinque wëñënäni näni piyënë cæte pönënö baï pönëedäni. Mänömaï cædämaï ïmïni ïninque Awënë Odeye nempo cöwë guiidämaï inte wæbaïmïnipa. [4] Incæte ïingä wëñængä, Önömoque ïmopa, ante pönengä baï æcänö adobaïnö ante pönente quëwëna guiquënë tömengä ïñömö edæ öönædë Awënë Odeye nempo quëwëninque ñënængä pönï inte edæ në angä ingampa. [5] Ayë æcänö botö ëmöwo apënedinque mäningä baï wëñængä ingante, Pöe, ante godö waa cæcä ïñömö tömengä ïñömö edæ botö ïmote edæ do, Pöe, ante pönö waa cæcä ingampa, ante Itota apënegacäimpa.

Wacä oda cæcæcäimpa, ante näni wæquinque cædänipa

(Mäadoco 9.42-48; Odoca 17.1-2)

[6] Itota ayë apënecantapa. "Wadäni godö cædäni beyë botö ïmote në pönënäni incæ pancadäniya edæ dobæ oda cæte wënæ wënæ cædänipa. Ïninque, Wëñængä adocanque guiyangä pönï ingä incæ oda cædämaï incæcäimpa, ante wææ cæcæte ante cædinque në godö cæcæ cædingä ingante ïïmaï cædäni ïninque tömengä toquënengä ïmaingampa. Waodäni näni dacæ godö dacæ godö cæquinca ñënænca ëninque tömengä önömenca æ wëmencadinque tömengä ingante tæcætibæ wido cædäni ïninque tömengä edæ, Wënæ wënæ cædämaï inte becadote wëmo beyænque Wængonguï botö ïmote wïï godömenque pangampa, ante wædinque waa toquënengä ïmaingampa. [7] Quïëmë beyë oda cædinque inguipoga quëwënäni näni wæquinque wënæ wënæ cædänipa. Në pönënäni incæ pancadäniya wïï ëñente do oda cædänipa. Cöwë mänömaï impa. Incæte, Oda cæcæcäimpa, ante në cæcä ïñömö edæ tömengä nanguï nänö caate wæquinque cæcampa," ante apënegacäimpa.

[8] Ayë, "Bitö önompoca cædinque wënæ wënæ cæbi ïninque önompo aa wi æmpote wido cæte baï cædinque wënæ wënæ bitö cædïnö ante wido cæbäwe. Bitö önöwa wapiticë godinque wënæ wënæ cæbi ïninque bitö önöwa aa wi ëwate wido cæte baï cædinque wënæ wënæ bitö cædïnö ante wido cæbäwe. Ïñæmpa inguipoga quëwëninque bitö ëmæmpoque empobi incæte ëmæntique entibi incæte bitö öönædë æidinque cöwë wënämaï quëwëmi ïninque waa ïmaimpa. Edæ tipæmpoga empobi inte tipæntiya entibi inte edæ bitö gonga cöwë bæcote wæwenguïñömö wïï ëmëwo wido cæte wæquïmidö anguënë. [9] Ayë bitö awinca wïwa adinque wënæ wënæ cæbi ïninque bitö awinca oo togëmonte wido cæte baï cædinque wënæ wënæ bitö cædïnö ante wido cæbäwe. Ïñæmpa inguipoga quëwëninque bitö ëmëmonque ëmömi inte bitö godömenque quëwëmi ïninque waa ïmaimpa. Edæ wïï tipëmonga ëmömi inte edæ bitö tadömengadænguipo gonga cöwë bæcote wæwenguïñömö wïï wido cæte wæquïmidö anguënë," ante Itota angacäimpa.

Bodego wë womonte ba, ante odömonte apënecampa

(Odoca 15.3-7)

[10] Ayë, "Ïingä guiyangä ïñömö ononganque ingampa, ante mïnitö adocanque ingante incæ pïinte adämaï ïmäewedäni. Ïñæmpa tömënäni ïnänite në aadäni anquedoidi incæ öönædë quëwëninque botö Mæmpo në öönædë quëwengä awinca cöwë

adänipa cæmïnii. 11 Edæ botö Waobo ëñagaïmo inte edæ wë womönäni ïnänite diqui minte æncæte ante pömo ïmopa,” ante Itota apënecantapa.

12 Ayë, “Æbänö ante pönëmïni edæ. Waocä obegaidi tiëë ganca ëacä ongöñönäni adocanque pangocæte nänënë gocä adinque në ëacä ïñömö nöobenta i nöebe ganca ïnäni änämënë ongöñönänite ëmö cæte diqui mincæ wïï goquingä, ante pönëmïnii. Cöwë edæ diqui diqui mincæ gocæcäimpa. 13 Godinque në pangocæ godingä ingante ëadente acä ïninque në ëacä waa tobaingampa. Edæ pangocæ godämaï ïnäni nöobenta i nöebe ganca ïnäni ïnänite adinque cöwë tocä ïnongä inte tömengä tæcæ nänö adingä beyë godömenque tocampa. 14 Mïnitö Mæmpo öönædë në quëwengä adobaingä, Guiyangä wë womonte wënämaï incæcäimpa, ante cöwë diqui diqui mingampa,” ante Itota odömonte apënegacäimpa.

Në wënæ wënæ cæcä ingante pïïnämaï inte waadecëimpa

(Odoca 17.3)

15 Godömenque odömöninque Itota apënecantapa. “Bitö tönïñacä bitö ïmite wënæ wënæ cæcä wædinque bitö tömengä weca gote ämi adomïnaque nänënë gote ongöeda. Ongöñömïnate bitö tömengä ingante, Mänömaï cæbitapa, ante ämi ëñengäe. Mänömaï ämi ëñengä ïninque tömengä waadete babaingampa,” ante apënegacäimpa. 16 Ayë godömenque apënecantapa. “Wæætë tömengä ëñënämaï inte waadedämaï ingä ïninque bitö Wængonguï angä ëñente näni yewëmongaïnö baï cæe. Waocä æbänö cæcää, ante adinque waoda mënaa ïna incæ mënaa go adocanque ïnäni incæ adoyömö ante apënedäni ïninque tömënäni näni apënedö beyænque ante mönö, Nö impa, ante ëñengëimpa, ante Wængonguï beyë yewëmongatimpa. Ïninque bitö, Mönö adoyömö ante apënecëimpa, ante waoda mënaa ïnate ämi incæ adocanque ingante ämi incæ æcämenque bitö tönö goda tömengä adoyömö ante nöïnö ante apënecæcäimpa. 17 Ayë apënemïni ate në wënæ wënæ cædingä cöwë ëñënämaï ingä ate wædinque bitö ïñömö, Itota në Codito ingampa, ante mïni pönencabo weca gote apënebi ëñenguïnäni. Ayë tömënäni wææ änäni ate tömengä godömenque ëñënämaï ingä ïninque tömengä, Nämä cæte quëwenguïmo, ante në ëñënämaï cædäni baï ingampa. Ayë, Odömäno awënë beyë në ëwengä baï ingampa cæbii. Tömengä ëñënämaï cæcäïnö anguënë, ante bitö edæ tömengä ingante gomö ae,” ante Itota angantapa.

18 Ayë apënedinque, “Näwangä ämopa. Mïnitö inguipoga në ämïni inte apænte ämïni ïninque mïni apænte änïnö incæ öönædë dobæ apænte ante impa. Ayë inguipoga mïnitö apænte äninque ñimpo cæmïni ïninque mïni cædö baï öönædë adobaï do ñimpo cæte ingëimpa.”

19 Ante apënedinque Itota ayë apënedinque, “Mïnitö ïmïnite ïïmaï ämopa, angantapa. Inguipoga mëmïnaa guëa adoyömö pönente apëneyömïna botö Mæmpo öönædë në quëwengä ïñömö mïna ämaï ante tömänö cæcæcäimpa. 20 Edæ mëmïnaa ïmïna incæ mëmïnaa go adocanque ïmïni incæ æpomïnimë ïnömïni incæ mïnitö adoyömö ponte botö ëmöwo apënete ongöñömïni edæ botö adoyömö mïnitö tönö godongämë ongoncæboimpa,” ante Itota apënegacäimpa.

21 Ayë ate Pegodo tömengä weca ponte äninque,

—Awënë, botö tönïñacä botö ïmote wënæ wënæ cæcä adinque botö tömengä ingante æpogadö godö ñimpo cæbo ee goquingää. Edæ önompo ëmæmpoque go mempoga mänimpoga ñimpo cæbo ee goquingä, ämii.

22 Äñongante Itota,

—Ïñæmpa, wïï önompo ëmæmpoque go mempogaque anguïï. Edæ godömenque bitö änimpoga pïïnämaï inte ñimpo cæbi ate wæætë adopoga wæætë adopoga ayë cöwë tetenta ganca wæætë wæætë ñimpo cædinque coatodo tiento nöobenta ganca mänimpoga pïïnämaï inte ñimpo cæbi goquingä. Mänömaï ante Itota tömengä mïñë në godäni ïnänite, Cöwë pïïnämaï inte ñimpo cæquïmïni, angacäimpa.

Në cædongä nänö waadedämaï cædö ante odömongampa

23 Itota ayë apënecantapa. “Mänïnö beyë bitö änö baï cædäni wædinque ïmæca awënë odeye nänö apænte ämaï öönædë Awënë Odeye incæ tömengä ingante në ëñëmïni ïmïnite æbänö apænte angampa, ante odömömo aquïmïni, angantapa.

24 Ïmæca awënë ïñömö, Botö ïmote në
cædäni incæ botö ïmote debe ïnäni
inte eyepë pönönäni æncæboimpa, ante
cæyongä adocanque tadento ñënængade
näni godonte ëinta incæ diete mïido
ganca nänö pönongä ënï beyë wæætë
pönönämaï debe ingä adinque tömengä
ingante ænte mämönäni pongampa.
25 Pongä adinque tömengä awënë ïñömö,
Ömæpocä inte tömengä ædö cæte pönongä
ænguïmoo, ante pönente wædinque ïïmaï
angantapa. Wacä ingante në cædäni
tömengä näni wencabo bacædänimpa, ante
cædinque botö në pönönämaï ingä näna
gæncaya näni wencabo tömänäni ïnänite
bæi ongonte wacä ingante godonte eyepë
ænguïmoo, angä. 26 Ëñente wædinque
edæ në cæcä ïñömö tömengä weca
ædæ wæëninque edæ, 'Awënë, waadete
cædinque ee abi adinque botö ayë ate
botö debe inganca tömanta pönömo
æncæbiimpa.' 27 Ante wæcä ëñëninque
awënë ïñömö në cæcä ingante guëa wæte
baï pönëninque, Tömää edæ godonte impa,
äninque godö ñimpo cæcä abæ tawænte
gocantapa.

28 "Incæte tömengä tönö wadäni
näni godongämë cæcabo ïñönäni wacä
guiquënë adocä ingante tiëë tiguitamö
ganca nänö pönongä ënï beyë wæætë
pönönämaï debe ïnongäimpa. Adinque
në abæ tawænte godingä incæ tömengä
ingante debe ingä ingante godö yao
ongonte ñïmämencate cædinque, 'Do bitö
ëninta pönömi ëmo töö.' 29 Ante pïingä
wædinque tömengä tönö në cæcä inte
në debe ingä wæætë në äningä weca da
guicapodinque, 'Bitö waadete cædinque
ee abi ïninque botö ayë ate pönömo
æncæbiimpa.' 30 Ante wæyongä edæ Baa
äninque tömengä, Tömanta edæ cöwë
pönömi ëmo ate tabaïmipa, äninque edæ
tee mönecä ongongantapa."

31 "Adinque edæ tömëna tönö në cædäni
guiquënë, Mänömaï cæcä, ante wædinque
pïïninque awënë weca gote, Mänömaï cæ-
campa, ante wæmönipa. 32 Änäni ëñën-
inque wënæ wënæ në cædingä ingante
äñecä pongä ate tömengä ingante awënë,
'Botö ïmo në cædïmi inte në wënæ wënæ
cæbitapa töö. Ïñæmpa bitö nanguï ämi
beyænque botö edæ, Tömanta edæ godonte
impa, ante ñimpo cæbo abæ tawænte go-
bitapa. 33 Ïninque botö guëa wæte pö-
nente cæbo baï bitö tönö në cæcä ingante
bitö adobaï guëa wæte pönëmi baï waa
incædönimpa.' 34 Äninque awënë äingä
badinque, Tömengä tömanta nänö ëninta
botö ïmote adodö nänö pönonguinganca
botö, Tömengä ingante ænte pancæmïn-
impa, ämopa. Äninque tömengä ingante
tee mönete oncönë në pänäni ïnänite
pædæ godongä ënänipa." 35 Mäninque
ante odömonte apënedinque Itota godö-
menque apënecantapa.

—Edæ mïni waocabo ïñömïnite mïnitö
wacä nänö wënæ wënæ cædïnö ante
godö ñimpo cædämaï ïmïni adinque
awënë nänö apænte änö baï botö Mæmpo
öönædë në quëwengä ïñömö adobaï
mïnitö wënæ wënæ cædïnö ante ñimpo
cædämaï inte tömänö ancæcäimpa, ante
apënegacäimpa.

19

Nänöogængä ingante näni pämënö ante
(Mäadoco 10.1-12; Odoca 16.18)

1 Mäniï Gadideabæ quëwente ïinque
apënete ate Itota Oododänö ëmëmäa
godinque Oodeabæ pongacäimpa. 2 Pongä
adinque nanguï ïnäni tee empo goyönäni
tömengä gampocä waa badänitapa.

3 Paditeoidi guiquënë, Godö ämö ëñën-
inque Itota wabänö adodeque oda cædete
wæcä tocëï, ante pönëwënäni inte tö-
mengä weca pöninque änänitapa.

—Wængonguï æbänö ante wææ angacäï.
Waocä tömengä nänöogængä ingante
quïëmë beyænque pämængä ïninque edæ
nö cæte intawo.

4 Ante äñönäni Itota,

—Mïnitö ïñæmpa Wængonguï beyë ante
näni yewëmöinta adämaï inte ämïnitawo.
Wëënëñedë edæ waocä ingante në Badon-
gaingä ïñömö, "Onguïñængä ingampa, ante
ayë, Onquiyængä ingampa, ante badon-
gacäimpa," ante yewëmongatimpa. 5 Ayë,
"Mänömaï beyë waocä mæmpocä ingante
ëmö cæte wäänä ïnante ëmö cæte godinque
onquiyængä ingante, Botö nänöogængä,
ante ëmëwo moncæcäimpa. Ïninque më-
naa ïnïna incæ tömëna näna gæncaya bad-
inque adocanque baï bacædaimpa," ante
yewëmongatimpa. 6 Ïninque tömëna näna
gæncaya adocanque baï badinque nänënë
mënaa ïnämaï ïnapa. Mänömaï beyë
Wængonguï, Adocanque baï ïnapa, ante

näna gæncaya nänö në badongaïna ïñönate waocä wæætë pango cædämaï incæcäimpa.

7 Äñongante tömënäni wæætë,

—Ïninque, Æmæwo pämæmo goquïmi, ante yewæmöninque mäninta bitö yewæmöninta onquiyængä ingante godömi ængä ate bitö önonque pämæncæbiimpa, ante Möitee wodi quïnante wææ angacäï, ante ëñencæte ante mönitö wæmönipa.

8 Änäni ëñëninque Itota edæ,

—Ïñæmpa, Mïmö ömædëmïni ïnömïni inte mïnitö wënæ wënæ cæïnëmïni ïmïnipa, ante wædinque edæ Möitee, Nänöogængä ingante pämænguïmi, ante yewæmongacäimpa. Wëënëñedë ïñömö edæ wïï mänömaï ingatimpa. 9 Wæætë onquiyængä wacä ingante godö todämaï ïñongante tömengä ingante në pämæningä ïñömö tömengä dobæ nänö towenguinque edæ wacä onquiyængä ingante godö mongampa. Ayë onquiyængä pämænte goyongä wacä onguïñængä tömengä ingante godö möninque adobaï në towengä bacampa, ante ämo pönëmaïmïnipa.

10 Angä ëñëninque tömengä mïñë në godäni guiquënë,

—Ïñæmpa näna gæncaya ïna inte pämënämaï ingëimpa, ante bitö änö baï nö ï ïninque edæ waocä wëmö cæcä baï waa ïmaimpa, ante pönente wæmönipa.

11 Ante wæyönänite Itota,

—Wëmö cæcä, ante mïni änö baï ante waocä ædö cæte cæquingää. Wængonguï nänö änïnänique mänïnö ante Ao ante mönämaï ïnänipa. 12 Edæ ædänidö mönämaï inguïnänii, ante pancadäniya guiquënë wäänä cæncadë ëñayedë edæ ongænca babetamïñënäni ëñagaïnäni inte mönämaï ïnäni. Pancadäniya wæætë waodäni cædäni beyænque babetamïñënäni badinque mönämaï ïnänipa. Ayë pancadäniya guiquënë öönædë Awënë Odeye nempo beyë ante nämä pönëninque Ao ante edæ mönämaï ïnänipa. Edæ æcänö botö änö ëñente Ao äna, tömenganque mänömaï cæcæcäimpa, ante Itota odömongä ëñengadänimpa.

Wëñënäni ïnänite gampo cæcadinque waa apënecampa

(Mäadoco 10.13-16; Odoca 18.15-17)

13 Ayë ate, Wëñënäni ïnänite Itota pönö gampo cæcadinque tömënäni beyë Wængonguï ingante apënecæcäimpa, ante cædinque wadäni tömengä weca ænte pö ænte pö cædäni adinque tömengä mïñë në godäni guiquënë, Ænte pönämaï ïedäni, äninque Baa Baa änäni. 14 Ate wædinque Itota ïñömö edæ,

—Wëñënäni ïnänite ee amïni poncædänimpa. Edæ mänïnäni näni pönënö baï adobaï pönënäni inte edæ öönædë Awënë Odeye nempo do quëwënäni ïnänipa. Ïninque mïnitö ïñömö wëñënäni ïnänite Baa änämaï ïedäni.

15 Äninque wëñënäni ïnänite pædæ gopo gampo cæcadinque wadæ gogacäimpa.

Mäincoo në nanguï ëacä Itota weca ponte apënecampa

(Mäadoco 10.17-31; Odoca 18.18-30)

16 Ayë wacä Itota weca pöninque,

—Awënë në Odömömi apënebi ëñëmoe, angantapa. Botö æbänö waa cæbo ïninque cöwë wënämaï wantæpiyë quëwëmaïmoo.

17 Ante äñongä Itota edæ,

—Wængonguï adocanque në waa cæcä ingä incæte bitö botö ïmonte äninque, Æbänö waa cæquïmo, ämii. Incæte, Quëwenguïmo, ante wæbi ïninque bitö, Ïïmaï cæedäni, ante Wængonguï nänö wææ angaïnö ante ëñente cæe.

18 Angä wædinque,

—Ædedö ante ämii.

Äñongante Itota wæætë,

—Ïïmaï. "Wacä ingante godö wënönämaï. Bitö nänöogængä ïnämaï ïñongante godö mönämaï. Wacä quï awëmö ënämaï. Wacä æbänö cæcää, ante godö babæ wapiticë änämaï. 19 Wæmpocä ingante wäänä ïnante waa adinque godö waa cæe. Ayë, Nämä ante bitö waadete cæbi baï wadäni ïnänite adobaï godö waadete cæe."

20 Angä ëñëninque edëningä ïñömö,

—Botö mänïnö bitö änö baï do cæte pægaïmo inte botö quïnö edæ godömenque cæquïmoo.

21 Äñongante Itota wæætë,

—Bitö, Ædæmö nö cæbo bacæboimpa, ämi ïninque edæ öönædë bitö waëmoncoo ænguinque edæ ñöwo godinque ïmæca bitö mänincoo tömancoo godonte ëninque bitö ëninta wæætë ömæpodäni inte wædäni ïnänite tömanta godömi æncædänimpa. Ayë edæ botö ïmote tee empote pöe.

22 Angä ëñëninque edëningä ïñömö edæ,
Botö mäincoo, ante nänö nanguï ëacoo
ante pönente wæwente wædinque wadæ
gogacäimpa.
23 Gocä ïninque edæ Itota tömengä mïñæ
në godäni ïnänite apënedinque,
—Näwangä ämo ëñëedäni, angantapa.
Öönædë Awënë Odeye nempo guiite
quëwencæte ante cædinque waodäni
ömæpodäni inte botö mïñæ pönänipa.
Mäincoo nanguï ëacä guiquënë æbänö
cæte ömæpocä inte botö mïñæ ponte
guiite quëwenguingää, angantapa. 24 Ayë
cämeyo ïñömö guiyangä ingampa diyë
daagö guiyampite pædæ tacää. Cämeyo
ñënængade ïnongä inte pædæ tadämaï
ingä baï në ëacä adobaï ingampa. Tömengä
nämä ayongä ñënængä ïnongä inte edæ
æbänö cæte Wængonguï Awënë Odeye
nempo do wäänë guiite quëwenguingää.
25 Ante apënecä wædinque tömengä
mïñæ në godäni wæætë ancai guïñëninque,
—Ïñæmpa mänömaï ï ïninque æcänö
wäänë guiite quëwenguingää, änänitapa.
26 Itota tömënäni ïnänite cöwä adinque
apënecantapa.
—Waomïnique incæ nämä mïni cædö
beyænque ædö cæte quëwëmaïmïnii.
Wæætë Wængonguinque nämä tömänö do
cæcä ingampa.
27 Angä ëñente wædinque Pegodo
guiquënë,
—Mönitö ïñömö edæ möni ëadincoo
owë caate bitö mïñæ ömæpomöni inte
pömöni abipa. Ömæpomöni ïmöni inte edæ
quïnö ænguïmönii.
28 Äñongante Itota wæætë tömënäni
ïnänite angantapa.
—Näwangä ämopa. Botö badömo ate
tömancoo mïincooque ïinque bayonte botö
Waobo ëñagaïmo ïñömö edæ tömëmo
ñäö ëmönö ëmöninque edæ pö të
contacæboimpa. Ïninque mïnitö botö
ïmote në tee empogaïmïni inte mänïñedë
ate tömëmïni të contaimpaa tipæmpoga
go mempaa pö të contadinque awënëidi
badinque edæ idægoidi tipæmpoga go
mencabodäniya ïnänite apænte ancæmïn-
impa.
29 "Ayë godömenque ämopa. Mïnitö
näwangä oncodo tao godinque mïnitö
tönïñadäni ïnänite ëmö cæte godinque
badä ïnante mæmpocä ingante wënäni
ïnänite botö ëmöwo beyænque ëmö cæte
pömïnitapa. Ïninque ïïmaï ante näwangä
ämopa. Æcänö botö beyænque mänömaï
cædinque tömengä nänö ëadï ömæ ëmö
cæte goda ïñömö tömengä nänö ëmö
cæte godincoo baï adopocoo æncæcäimpa.
Wïï adopogaque edæ æninque tömengä
wæætë edæ godömenque adopocoo
adopocoo æninque tiëë ganca mänimpoga
æncæcäimpa. Ayë botö pönö cæbo æn-
inque tömengä cöwë wantæpiyë wënämaï
quëwencæcäimpa. 30 Incæte edæ täno
yæcado ongönïnäni pancadäniya wæætë
yæmïñæ gote ongönäni bacædänimpa.
Ayë yæmïñæ ongönïnäni inte wæætë
yæcado ponte ongoncædänimpa," ante
Itota apënegacäimpa.

20

Në cædäni æbänö cædänii, ante odömonte apënecampa

1 Itota ayë edæ, Öönædë Awënë
Odeye nempo æbänö quëwënänii, ante
odömoncæte ante ïïmaï apënegacäimpa.
"Waocä në ömæ ëacä nänö cæbaï Öönædë
Awënë Odeye incæ adobaï cæcampa. Në
ëacä ñäö bayö oncodo taodinque, Æcänö
ñöwoönæ botö yowementacodë cæquïnaa.
2 Ante adinque tömengä beyë në cæcædäni
ïnänite, Mïnitö tömää itædë cæmïni
ate botö adocanque ingante deënadio
tiguitamö adotamonque pönöninque
wacä ingante wacä ingante adotamonque
adotamonque pönömo æncæmïnimpa,
äñongante Ao ante yowementacodë cæcæ
godänipa. 3 Gote cæyönäni tömantadë
ëñonte në ëacä tömënäni näni godonte
ëïñömö gote ayongä wadäni önonque
cædämaï a ongönäni. 4 Adinque tömengä,
'Mïnitö adobaï gote cæmïni ate eyepë
godömo æncæmïnimpa.' Angä ëñëninque
Ao ante godänipa. 5 Ayë tæcæbæcä ïñonte
adobaï tömengä wadäni ïnänite angä
godäni ate wæætë ædæ wæicä ïñonte
adobaï taodinque wadäni ïnänite angä
godäni. 6 Ate edæ awæncabo wæiyongante
edæ adocä tao ayongä wadäni önonque
a ongönäni adinque tömengä tömënäni
ïnänite, 'Quïnante tömää itædë edæ
cædämaï a ongömïni.' 7 Ante äñongä,
'Ïñæmpa mönitö ïmönite, Cæedäni,
änänipa cæquïmönii.' Änäni ëñëninque,
'Mïnitö adobaï edæ botö yowementacodë

gote cæedäni,' angä godänitapa," ante Itota
odömonte apënecantapa.
8 Ayë, "Gäwadecë pönï bayonte në ëacä
ïñömö tömengä beyë në apënecä in-
gante äninque, 'Botö beyë në cædäni
ïnänite aa pebi pönäni ate bitö tömënäni
näni cædï beyë godömi eyepë æncædän-
impa. Awæncabo wæiyongä ñöwo pönï
gote cædïnäni ïnänite edæ täno godömi
ënäni ate wæætë wëënë gote cædïnäni
ïnänite edæ ayë ate godömi æncædän-
impa.' 9 Angä ëñente aa peyongä awæncabo
wæiyongä gote cædïnäni inte täno pönäni
ate deënadio tiguitamö adotamonque ado-
tamonque godongä ënäni. 10 Ate adinque
täno gote cædïnäni guiquënë, Mönö godö-
menque ænguï impa, ante pönëñönäni
tömengä godongä ënïnque edæ deëna-
dio tiguitamö incæ adotamonque adota-
monque adopo adopo ënänipa. 11 Ënïnque
tömënäni në ëacä ingante pïinte teded-
inque, 12 'Mönitö tömää itædë näwancate
cæmöni incæ ïñæmpa cæbii. Ayë pönäni
guiquënë wantæ ïñö adoque ooda ganca
cædäni incæ mönitö baï adopo godömi
ënäni wæmönipa töö.' 13 Ante pïïñönäni në
ëacä wæætë adocanque ingante apëned-
inque, 'Ïñæmpa botö bitö ïmite wënæ
wënæ cæbogaa. Edæ, Deënadio tigui-
tamö adotamonque pönömo æncæbiimpa,
äñömo Ao änämaï ïmitawoo. 14 Bado,
bitö quï incæ ænte goe. Edæ bitö ënï
baï ayë ponte cædingä ingante adopo
godonguënëmo intabopa. 15 Edæ botö ëad-
incoo incæ, Æcänö ingante godonguïmo,
ante pönente wædinque ædö cæte tömëmo
incæ änämaï inguïmoo. Botö në waa
cæbo ïñömote bitö guiquënë edæ pïinte abi
awædö,' ante në ëacä angampa."
16 Mäninganca ante odömonte apëned-
inque Itota ïñömö, "Mänömaï cædäni ïn-
inque botö, Täno yæcado ongönïnäni inte
wæætë yæmïñë gote ongoncædänimpa,
antabopa. Ayë, Yæmïñë ongönïnäni inte
wæætë yæcado ponte ongoncædänimpa,
ante apënetabopa," ante apënegacäimpa.

Itota, Wæncæboimpa, ante wæætë adodö ante apënecä

(Mäadoco 10.32-34; Odoca 18.31-34)

17 Mäniï godinque Eedotadëë gocæ cæd-
inque tömengä mïñë, Dote, ante näni go-
cabo ïnänite Itota nänënë ænte mäodinque
idömæ goyönäni apënecantapa.
18 —Ñöwo ïñömö edæ mönö Eedotadëë
ïñömö æicëimpa. Æi gote ongömö ate
adocanque, Waocä në ëñagaingä æyömönö
ongongää, ante wadäni ïnänite godö
odömongä bæi ongonguïnäni. Ayë, Wæn-
gonguï quï, ante në godönäni ñënënäni
tönö në odömönäni nempo tömengä botö
ïmote pædæ godongä ënïnque tömënäni
wæætë botö ïmote apænte äninque, Cöwë
wæncæcäimpa, ancædänimpa. 19 Ayë edæ,
Awë ñænquedïmë cædinque tömengä in-
gante timpote wënöedäni, ante tömënäni
oodeoidi ïnämaï ïnäni nempo botö ïmote
wæætë mäo godönäni æncædänimpa.
Ënïnque tömënäni wæætë botö ïmotedö
ante badete todinque ayë tæi tæi päninque
awäa timpodäni wæncæboimpa. Näñe
wëmo ate Wængonguï angä beyænque
botö mëönaa go adoönæque ïñonte
ñäni ömëmoncæboimpa, ante Itota
apënegacäimpa.

Tantiago tönö Wäö badä, Botö ämaï ante cæe, angampa

(Mäadoco 10.35-45)

20 Tebedeo wëna Wäö tönö Tantiago
ïñöna tömëna badä ïñömö tömënä wëna
tönö Itota weca ponte ædæ wæënïnque
edæ, Botö ämaï ante cæe, ante apënecä.
21 Ëñëninque Itota,
—Mïnö quïnö apënecæte ante pömïï.
Äñongante,
—Bitö Tæiyë Awënë Odeye bate të con-
tadinque edæ botö wëñëna ïnate ämi ate
adocanque bitö tömëmëmi ïnö adocanque
dipëmëmi ïnö të contaquïna ämopa, an-
gantapa.
22 Ëñëninque Itota wæætë,
—Ïñæmpa adämaï inte mïnitö ämïni
awædö. Botö nantate wæwenguïmë baï be-
cabo baï mïnatö edæ adotaca becate baï Ao
ante botö beyë nantate wæwenguïmïnaa.
Edæ æpënë guiite baï botö wænguïmë baï
guïñënämaï ïmïnapa diyë botö beyë wæn-
guïmïnaa.
Äñongante,
—Ao ante guïñënämaï cæcæmönaimpa,
änatapa.
23 Itota wæætë,
—Botö nanguï caate wæwëmo baï mï-
natö adotaca bete baï äanque baï caate
wæcæmïnaimpa. Näwangä impa. In-
cæte æcänö botö tömëmë ïnö æcänö botö
dipëmë ïnö të contaquïna botö edæ pönö
änämaï ïmopa. Wæætë botö Mæmpo do,

Mänïnaque mänimpaa tä̈ contaquïna, ante
në̈ badongaingä inte tömengä adocanque
godö angä contaquïna, ante Itota apä̈ne-
gacäimpa.
24 Mänömaïnö ante tededapa töö, ante
ë̈ñë̈ninque wadäni diete ganca tömengä
mïñä̈ në̈ godäni guiquë̈në̈ ïñäna näna caya
ïnate edä̈ pïïnänitapa. 25 Pïïnäni ïninque
Itota aa pecä pönäni ate tömënäni ïnänite
ïïmaï apä̈necantapa.
—Oodeoidi ïnämaï ïnäni awë̈në̈idi
ä̈bänö cä̈dänipa, ante do ë̈ñë̈mïnipa.
Tömënäni ïñömö nämä beyänque ante
cä̈dinque nanguï pïinte änäni wä̈dinque
tömënäni nempo quë̈wë̈näni wä̈ätë̈ do
ë̈ñente cä̈dänipa. Ayä̈ tömënäni weca në̈
ñä̈nä̈näni ïnönäni ïñömö, Tömëmoque
ämo ë̈ñente cä̈edäni, ante pïinte änäni
wä̈dänipa. 26 Mïnitö guiquë̈në̈ tömënäni
nämä beyänque ante nanguï änäni
baï wïï adobaï cä̈quë̈në̈mïni ïmïnipa.
Wä̈ätë̈ mïni cabo ïñömïni adocanque
ñä̈nä̈ngä pönï ingä bacäte ante cä̈dinque
tömengä wä̈ätë̈ edä̈ mïnitö beyä̈ në̈
cä̈cä baquë̈nëngä ingampa. 27 Ayä̈ yä̈cado
ongöïnente wä̈cä ïñömö tömengä yä̈cado
ongoncäte ante cä̈dinque wä̈ätë̈ edä̈
yä̈mïñä̈ pönï gote tömänäni ïnänite në̈
cä̈cä badinque tömengä nämä beyä̈ ante
cä̈dämaï inguë̈nëngä ingampa. 28 Edä̈
Waobo ë̈ñagaïmo inte adobaï, Botö beyä̈
pönö cä̈cä̈dänimpa, ante wïï pömo ïmopa.
Wä̈ätë̈ wadäni beyä̈ godö cä̈cäte ante
pömoimpa. Ayä̈ edä̈ nanguï ïnäni tee
mönete baï wä̈wë̈ñönäni botö wä̈ätë̈,
Tömënäni wibä̈nete tacä̈dänimpa, ante
tömëmo wepä̈ incä godoncäte ante pömo
ïmopa, ante Itota apä̈negacäimpa.

Babetamöna ïñönate Itota gampomongä waa bamönapa

(Mäadoco 10.46-52; Odoca 18.35-43)

29 Itota mänïnö godinque Eedicoo näni
quë̈wë̈ñömö ponte tayönäni tömengä
mïñä̈ nanguï ïnäni tee empote godänitapa.
30 Goyönäni onguïñä̈na babetamöna ïñömö
taadö wedeca tä̈ contate a ongöñöna, Itota
pongampa, änäni ë̈ñë̈ninque aa pedatapa.
—Awë̈në̈, bitö Dabii wodi pä̈ïmi ïnömi
inte mönatö ïmönate pönö waadete waa
cäe.
31 Ante äñöna godongämä godäni
guiquë̈në̈, Apocä̈në̈ inguë̈në̈ quë̈wë̈naa,
änäni incä godömenque yedä̈ aa pedinque,
—Awë̈në̈, bitö Dabii wodi pä̈ïmi ïnömi
inte mönatö ïmönate pönö waadete waa
cäe, änatapa.
32 Itota ïñömö nä̈ gongä̈ninque äñecä
pöna adinque,
—Mïnatö ïmïnate quïnö cäbo ämïnaa.
33 Angä ë̈ñë̈ninque,
—Awë̈në̈ gampomömi awinca wi ä̈nete
baï aquïmöna, ante wä̈möna.
34 Äñöna Itota tömëna godongämä wäte
baï pönë̈ninque edä̈ pä̈dä̈ gopo gam-
pomongantapa. Gampomongä ate tömëna
waa ada badinque Itota mïñä̈ do godatapa.

21

Itota Eedotadë̈ë ïñömö pongampa

(Mäadoco 11.1-11; Odoca 19.28-40; Wäö 12.12-19)

1 Mänïïï gote Eedotadë̈ë obo pöninque
Odibowänquidi ontacamö goïmö Beta-
paguee näni quë̈wë̈ñömö ganca pöñönäni
Itota tömengä mïñä̈ në̈ goda mënaa ïnate
da godöninque angantapa. 2 Tömëna ïnate,
—Mänïïï näni quë̈wë̈ñömö ongö amïna.
Tömë̈ñömö go guiite ayömïna bodo on-
quiyä̈ näna wencaya ñäni ñä̈ï a ongö
acä̈mïnaimpa. Ñäni ñä̈ï a ongö adinque
mïnatö mänïna ïnate ñïï cä̈yänte botö
weca ä̈nte pöeda. 3 Ayä̈ mïnatö ïmïnate
wä̈ä änäni ë̈ñë̈ninque mïnatö wä̈ätë̈ edä̈,
Awë̈në̈ nänö ä̈nguë̈në̈nö ante ä̈nte gomö-
napa, ante apä̈needa. Ayä̈, Tömengä
ïinque cäte ate do da pönongä ä̈ncä̈mïn-
impa, ante apä̈needa, angantapa.
4 Do ïñömö Wä̈ngonguï beyä̈ në̈ apä̈necä
ïïmaïnö ante nänö apä̈negaïnö ante edä̈
ïinque bacä̈impa, ante mänömaï cätimpa.
5 "Tiöno ïñömö quë̈wë̈näni ïnänite ïïmaï
ä̈edäni,
'Badogaa, mïnitö Awë̈në̈ Odeye ñöwo
mïnitö weca pongä aedäni.
Edä̈ mönö mäincoo mongä̈wë̈nongä bodo
wengä̈a tä̈ contate mönö Awë̈në̈
pongampa.
Tömengä gänë̈ pönengä inte bodoga con-
tate pongä aedäni,' ante ancä̈mïn-
impa."
Ante docä nänö apä̈negaïnö ante ñöwo
ïinque cätimpa.
6 Mänömaïnö ante angä ë̈ñente godinque
tömengä mïñä̈ në̈ goda ïñömö Itota
nänö änïnö baï do cä̈dinque, 7 bodo näna
wencaya ïnate töï töï ä̈nte pöninque
tömëna weocoo yabä̈cooque ä̈idämä

wo cæyabæda ate Itota wënömënæca
ïnö æi yiyë të contacantapa. [8] Adinque
edæ nanguï ïnäni, Itota nänö ponguïnö,
ante tömënäni weocoo yabæcooque ñö
cædinque bee podöwayönäni wadäni
guiquënë gönea gote yæpëma öñabo
tapænte mämö bee bee podöwadäni
ate tömengä podöwaïnonque gocantapa.
[9] Gocä adinque täno godäni tönö ayë
pönäni tönö godongämë godinque nanguï
ïnäni yedæ äninque,

—Bitö Awënë Dabii wodi pëïmi ïnömi
inte pömi adinque, Möni quëwenguinque
impa, ante, Badogaa, ante tomönipa.
Awënë Wængonguï ëmöwo beyænque
pömi ïninque bitö toquinque edæ Wæn-
gonguï bitö ïmite waa cæcæcäimpa. Ayë
öönædë ïñömö adobaï, Badogaa, möni
quëwenguinque, ante ingëimpa.

[10] Ante mäniï cædinque pöñönäni, Itota
Eedotadëë pongä adinque mäniñömö
quëwënäni ancai guïñëninque,

—Mäningä æcänö ingää.

[11] Ante wæyönäni godongämë pönäni
ïñömö,

—Itota ingampa. Tömengä ïñömö
Wængonguï beyë në apënecä ïnongä inte
Gadideabë Näatadeta quëwente pongä
ingampa, ante apënegadänimpa.

Wængonguï oncö tæiyë waëmö bacëimpa, ante cæcä

(Mäadoco 11.15-19; Odoca 19.45-48; Wäö 2.13-22)

[12] Itota ïñömö Wængonguï oncö
ñënæncönë yabæcönë pö guiidinque
mäniñömö mäincoo mänäni tönö wadäni
në godonte ënäni tönö ongönäni adinque
tömengä tömänäni ïnänite, Oncodo
taoedäni, äninque da tadongä oncodo tao
godänitapa. Ayë campio ante näni godonte
ëimpa tönö equemö godoncæte ante
në mänäni näni cönöimpa tönö bæ tacä
tömampaa guidömëmë të go wææntapa.
[13] Ayë tömënäni ïnänite angantapa.

—Wængonguï beyë ïïmaïnö ante yewë-
mongatimpa. "Waodäni botö oncönë pö
guiidinque botö ïmote apënecædänimpa,"
ante Wængonguï angä incæte mïnitö wënæ
wënæ cæmïni beyænque Wængonguï oncö
incæ në awëmö ö ënäni näni womöincönë
baï wentamö bapa töö.

[14] Äninque Itota ayë Wængonguï oncö
ñënæncönë yabæcönë ongöñongä pæ
opa pæ opa godäni tönö babetamönäni
tömengä weca pönäni adinque tömengä
godö cæcä ate waa badänitapa. [15] Mänömaï
mä cæcä waa badäni ate wædinque,
Wængonguï quï, ante në godönäni
ñënënäni tönö në odömönäni guiquënë
pïinte badänitapa. Ayë wëñënäni
Wængonguï oncö ñënæncö yabæque
ongöninque yedæ äninque, "Badogaa,
Awënë Dabii pëïmi ïnömi adinque möni
quëwenguinque impa," ante Yæ änänitapa.
Änäni ëñëninque në godönäni ñënënäni
tönö në odömönäni ænguï badinque [16] Itota
ingante änänitapa.

—Wëñënäni æbänö änäni ëñënämaï
ïmitawo.

Äñönäni Itota,

Do ëñëmopa. Ïñæmpa mïnitö guiquënë
Wængonguï beyë ante ïïmaïnö ante yewë-
monte ongö adämaï inte änewëmïnitawo.

"Bitö tæcæ ëñadäni tönö goömë në gänäni
ïnänite apënebi ëñente,
tömënäni Ao ante nö pönï tededinque,
Wængonguï tæiyë waëmö ingänö, ante
watapë apënedänipa."

Mänömaïnö ante yewëmonte ï apa
änewëmïnii.

[17] Äninque Itota edæ tömënäni ïnänite
ëmö cæte wadæ godinque Betänia näni
quëwëñömö gote mongacäimpa.

Iigowë ömæcawë ï adinque Itota pïingampa

(Mäadoco 11.12-14, 20-26)

[18] Ñäö bayö Eedotadëë näni quëwënö
gämënö adodö pöninque Itota gëwænte
wæcantapa. [19] Gomö adinque iigowë a ongö
ponte ayongä öñaboque ëmë adinque,

—Ömæcabi ïmi cöwë incadämaï incæbi-
impa.

Äñongä iigowë incæ guïñë wënimpa.
[20] Guïñë wë adinque tömengä mïñë në
godäni ïñömö,

—Quïmë iigowë ïñontobë guïñë wë
amöö.

[21] Ante wæyönäni Itota ïñömö edæ,

—Näwangä ante mïnitö ïmïnite
apënebopa. Wïï ëmæ pönëmïni inte
wede pönëmïni ïninque mïnitö iigowë
inte botö cæbaï adobaï do cæbaïmïni. Ayë
godömenque cædinque mïnitö änanquidi
ongö ate, "Änanquidi ëñëmi, äninque,
Bitö cabænte wo gote gäwapënë guiie,"
ante ämïni ïninque edæ mïnitö änïnö
baï do babaimpa. [22] Wængonguï ingante

wede pönëmïni ïninque quïëmë incæ ante tömengä ingante apënemïni incæ mïni änïnö tömänö æncæmïnimpa, ante apënegacäimpa.

Awënë ïmipa, ante æcänö änaï, ante Itota ingante änänipa

(Mäadoco 11.27-33; Odoca 20.1-8)

23 Itota ayë Wængonguï oncö ñënæncönë yabæcönë pö guiidinque odömonte apënecä ëñëñönäni, Wængonguï quï, ante në godönäni ñënënäni tönö oodeoidi ïnänite në aadäni, Näni Picæncabo, näni änäni tönö tömengä weca pöninque änänitapa.

—Æcänö në angä inte bitö ïmite angä cæbii. Ïñæmpa, Në ämi bacæbiimpa, ante æcänö pönö äna ëñente në ämi inte baï cæbii, ante ëñencæte ante wæmönipa.

24 Änäni ëñëninque,

—Mïni ämaï botö adodeque ämo ëñëninque mïnitö täno apënemïni ëñente ate mänïñedë ate botö wæætë, Æcänö në äna inte pönö angä cæboo, ante apënebo ëñëmaïmïnipa. 25 Wäö wodi ingante guiquënë, Bitö æpënë guidoncæbiimpa, ante æcänö äna ëñente guidongäï, ante pönëmïnii. Wængonguï öönædë apënecä ëñente cæcantawo. Wæætë edæ waodänique änäni ëñente cæcantawo. Ædö ante pönëmïnii.

Itota angä ëñëninque tömënäni nämäneque wæætedö wæætë tedecöninque, "Wa, æbänö anguïï, ante wædänitapa. Ïñæmpa, Wængonguï angä ëñëninque Wäö cægacäimpa, ämö baï Itota wæætë mönö ïmonte, 'Quïnante pönënämaï ïmïnitawo,' ancædongäimpa," ante wædänitapa. 26 Wæætë edæ, "Waodäni tömänäni, Wængonguï beyë në apënecä Wäö wodi ingacäimpa, ante pönënänipa, ante pönente wædinque Itota ingante në änäni ïñömö, Wadäni pïïnäni wæcæ wæ, äninque, Waodänique änäni ëñente Wäö cægacäimpa, ante mönö ædö cæte anguïï."

27 Ante pönëninque tömënäni Itota ingante edæ,

—Wa, ëñënämaï ïmönipa.

Ante wæyönäni Itota edæ,

Ïninque botö adobaï, Æcänö në angä inte pönö angä cæboo, ante mïni änïnö ante apënedämaï incæboimpa, angacäimpa.

Mæmpocä wëna æbänö cæda, ante odömongampa

28 Itota odömoncæte ante apënedinque,

—Mïnitö guiquënë odömonte tedebo ate ämo ëñente apënemïni ëñëmoedäni. Ïïmaï impa. Waocä tömengä wëna mënaa ïñöna adocanque weca godinque mæmpocä ïñömö, "Botö wëmi, bitö ñöwoönæ yowementacodë cæte pöe." 29 Äñongä edæ, "Wïï goïnëmo," angampa. Wæætë edæ ayë ate pönencöninque edæ, Botö ædö cæte Baa äninque quëwëmoo, ante pönëninque edæ mæmpocä nänö änïnö ante ëñëninque edæ cæcæ gocampa. 30 Ayë ate mæmpocä wæætë wacä wengä weca adobaï mäo äñongä tömengä edæ, "Bitö mæmpobi ämi ëñente gocæboimpa," ante apënecä incæte edæ godämaï ingampa. Mäninque ante tedebo. 31 Ñöwo mïnitö ïmïnite ämopa, Mæmpocä nänö änö baï æcänö cæcäï, ante pönëmïni.

Äñongante,

—Tänocä.

Ante apëneyönäni Itota tömënäni ïnänite wæætë,

—Näwangä ämopa. Mïnitö Awënë Wængonguï Odeye nempo pö guiidämaï ïñömïnite odömäno awënë beyë në æwënäni tönö onquiyënäni mäincoo beyë ante në towente quëwënäni tönö täno ponte do guiicædänimpa. 32 Edæ Wäö wodi mïnitö weca ponte nö cæte töïnö ante odömöñongante mïnitö ïñömö pönëmïnitawogaa. Ayë godömenque awënë beyë në æwënäni incæ mäincoo beyë ante në towente quëwënäni tönö incæ do pönënänipa. Ayë mïnitö mänömaï cædäni adïmïni incæte wæætë wënæ wënæ mïni cædïnö ante wædämaï inte wïï pönëmïnitapa töö, ante Itota apënegacäimpa.

Në aadäni inguënënäni incæ wïwa cædänipa, ante

(Mäadoco 12.1-12; Odoca 20.9-19)

33 Ayë godömenque apënedinque Itota, "Wængonguï Awënë æbänö cæcää, ante ëñencæmïnimpa, ante botö ïmæca quëwënäni näni cæïnö ante odömonte apënebo ëñëedäni. Edæ ïïmaï impa. Ömæ ëacä yowementacodë da da mäo da caate wææ cædinque, Tömëmö ænte pïnä pïnä gäwate wæ yopænte tömëmë ænguïñömö ante cædinque ëë wote badongantapa. Ayë, Yowementacodë awëmö guiidämaï incædänimpa, ante cædinque æi wënömënæca gomö aquïñömö

mënongä ate në ëacä ïñömö wabæca
gocæ cædinque wadäni ömæ wite në aate
tä pedäni ïnänite apënecantapa. Botö
yowementacodë incæ mïnitö ömæ wite
aaedäni. Aayömïnite botö, Mïnitö quï,
ante pancamonga pönömo æncæmïnimpa,
angä Ao äñönäni wadæ gocantapa. 34 Ayë
yowedepo wodo bayonte tömengä ingante
në cædäni ïnänite, Mïnitö yowementacodë
në aadäni weca godinque botö yowemö
incæ pancamonga ämïni äninque botö
weca wæætë mämömïni ëmoedäni, angä
godänitapa. 35 Angä godinque pönäni
adinque yowementacodë në aadäni
guiquënë në æncæ pönäni ïnänite bæi
ongöninque adocanque ingante nanguï tæi
tæi päninque wacä ingante godömenque
wënönäni wængä ate ayë wacä ingante
dicaca tacadäni. 36 Adinque mäo apënedäni
wædinque në ëacä ïñömö wæætë godö-
menque nanguï ïnäni da godongä gote
pönäni adinque në aadäni guiquënë adobaï
cædäni wædänitapa."

37 Ayë godömenque odömöninque Itota
apënecantapa. "Ïninque në ëacä ïñömö,
'Tömëmo wengä ingante da godömo gocä
adinque tömënäni guïñente wædinque ee
abaïnänipa,' äninque tömengä ingante
da godongä tömangä pönï gocantapa.
38 Yowementacodë në aadäni guiquënë
gomö ayönäni në ëacä wengä dicæ pongä
adinque, 'Tömengä ingampa. Wæmpocä
mäincoo ïnï edæ ïingä ïñömö në ænguingä
ingampa cæmöö. Mönö edæ mäo wënömö
wængä ate edæ mönö quï babaimpa.'
39 Änewëninque tömënäni në ëacä wengä
ingante edæ bæi ongonte yowementacodë
wææ cæte ïñömö yabæque edæ, Ömäe,
ante wënönäni wængantapa."

40 Ante mäninganca odömonte apënedinque Itota ïñömö tömengä ingante në
änïnäni ïnänite angantapa. "Ïninque
mïnitö ïñömö, Në ëacä pöninque edæ
yowementacodë në aaquënënäni ïnänite
æbänö cæquingää, ante pönëmïni."

41 Ante äñongante tömënäni wæætë,

—Ömäe, ante në wënönïnäni ïnänite tö-
mengä näëmë edæ, Ömäe, ante wënongä
wæncædänimpa. Ayë wæætë, Ædänidö
nö cædinque yowedepo ïñö yowedepo ïñö
tä pete pönönäni ænguïmoo, ante adinque
awënë, Mïnitö wæætë aacæmïnimpa, angä
Ao ante aacædänimpa, ante apënedäni-
tapa.

42 Itota ayë tömënäni ïnänite,

—Wængonguï angä ëñente näni yewë-
mongaintaa æbänö ongö ante mïnitö adä-
maï inte ämïni awædö, angantapa.

"Dica ænte adinque, Wënæ wënæ inca, ante
    në mënönäni näni wido cædinca
    incæ
gomonga waëmonca inca ïninque täno
    näni ñönöninca bæbængapa do ba-
    capa.
Wængonguï Awënë incæ mänömaï cæcä
    adinque
mönö waocabo guïñente wædinque waa
    amompa,"

Ante yewëmonte impa abaïmïnipa.
43 Mänïnö mïni ëñënämaï ïnö beyë
mïnitö Awënë Wængonguï Odeye nempo
quëwente mïni cæquënënö incæ ö
ænte baï cæcä wæcæmïnimpa. Ayë
wæætë wadäni ïnänite tömëmö wainca
incate baï nö cædäni ïnänite godö angä
ëñëninque tömënäni wæætë tömengä
nempo quëwente waa cæcædänimpa.
44 Botö ïñömö mänïï dica waëmonca baï
ïnömo inte ämo ëñëninque në wæcä
ïñömö tömengä ïñömö mänincaa të go
wæëninque wædænque tobænte wæcä
baï ïnongä inte botö önöwa gäänë ædæ
wææncæcäimpa. Wæætë æcänö ingante
Wængonguï pïinte mänincaca tacacä ïnaa
tömengä guiquënë quïëmë baï yaintai baï
goquïnö anguënë, ante pönëmïniyaa.

45 Ante në aaquënënäni näni cæïnö ante
odömöninque Itota apënecä ëñente wæd-
inque, Wængonguï quï, ante në godönäni
ñënënäni tönö Paditeoidi ïñömö, Ïñæmpa
mönö ïmonte pïinte angä awædö, ante pö-
nente wædinque, 46 Quïnö cæte tömengä
ingante bæi ongonte ö ænguïï, ante cöwä
adänitapa. Incæte, Waodäni tömänäni,
Wængonguï beyë në apënecä Itota ïnongä
ingampa, ante pönënänipa, ante wæd-
inque, Pïïnäni wæcæ wæ, äninque edæ
ñimpo cægadänimpa.

22

Monguïmëno ante odömonte apënecampa (Odoca 14.15-24)

1 Wængonguï Awënë æbänö cæquingää,
ante ëñencæmïnimpa, ante ïmæca awënë
nänö cæïnö ante Itota tömänäni ïnänite
wæætë odömonte apënegacäimpa.

2 “Inguipoga awënë odeye tömengä
wëñä beyä monguïmäno ante nänö
cæbaï öönædë Awënë Odeye ïñömö adobaï
cæcampa. 3 Inguipoga awënë ïñömö
tömengä ingante në cædäni ïnänite, Wëënë
botö änïnäni ïnänite wente ænte pöedäni.
Angä të të wente äenäni ëñëninque edæ,
Wïï pöïnëwædö, änäni. 4 Ëñente wædinque
awënë wæætë wadäni tömengä ingante në
cædäni ïnänite da godöninque, ‘Wëënë
botö änïnäni weca godinque botö beyä
ïïmaïnö ante apänemïni ëñencædänimpa.
Botö wengä monguïmäno ante wagadaidi
onguïñänäni tönö cänïnäni oguïmo
pönï ïnäni ïnänite do wänöninque botö
äämänoca do eyepä cæbopa. Botö
wengä monguïmäno pö beedäni, ante
mæmpocä angampa, ante edæ botö beyä
apäneedäni.’ 5 Angä ëñëninque gote
apäneyönäni tömänäni ëñëmämaï inte
önonque wadæ godinque pancadäniya
gönea ante goyönäni wadäni godonte
æncæte ante godänitapa. 6 Wadäni ayä
ongönäni guiquënë ëñëmämaï inte awënë
nänö da godonte në cædäni ïnänite pïinte
wënæ wënæ cædäni wæyönäni mäo
wänönäni wänänitapa.”

7 “Mänömaï cædäni ate wædinque awënë
odeye ïñömö äingä badinque tömengä
tontadoidi ïnänite angä ëñëninque në
wänönïnäni ïnänite mäo capo wänönäni.
Wäänäni adinque godömenque onconcoo
tömänäni näni ëadincoo iya tänäni.
8 Ïninque edæ awënë wæætë tömengä
ingante në cædäni ïnänite, ‘Monguïmäno
do eyepä cæte ongö incæte botö në änïnäni
waa cædänipa diyä ämo bequïnänii.
9 Ïninque mïnitö wæætë edæ iyänompoga
iyänompoga mäo godinque æcämenque
ingante bee tëninque tömänäni tömänäni
ïnänite ämïni äämäno pö becædänimpa.’
10 Angä ëñente cædinque në cædäni
taadonque pö bee bee bee tëninque
waa cædäni incæ wïwa cædäni incæ
tömänäni ïnänite äñete ænte mämönäni pö
monguïmäno oncönë pö guiidinque eyede
goto gongænte bedänitapa.”

11 Ayä, “Awënë odeye ïñömö ëñacæ pö
bedäni ïnänite acæ guiiyongä edæ ado-
canque monguïmäno bequï weocoo awënë
odeye nänö pönönincoo incæ wëñadämaï
inte önoncooque ee mongængä. 12 Adinque,
‘Æmigo, bitö ædö cæte monguïmäno
weocoo wëñadämaï inte önoncooque ee
mongænte guiibii,’ ante äñongä edæ pæ
wëënecä. 13 Adinque awënë odeye ïñömö në
aadäni ïnänite äninque, ‘Në monguïmäno
weocoo wëñadämaï ingä ingante mïnitö
goti wimpote wæä goti wëwate edæ wëmö
ïñömö näni guingo imonte Yæ yæ ante
wæyömö mäo wido cæedäni,’ ante awënë
odeye angampa. 14 Mänömaï näni cædö baï
adobaï impa. Edæ nanguï ïnäni ïnänite
Wængonguï, Pöedäni, angä incæte edæ
wædænque ïnäni ïnänite apænte Ao ante
ængampa,” ante Itota apänegacäimpa.

*Tæiyä Awënë nänö äintamö ante ted-
edänipa*

(Mäadoco 12.13-17; Odoca 20.20-26)

15 Itota mänömaï apänecä ëñente
wædinque Paditeoidi wadæ godinque
godongämä ponëë cöninque, Mönö pïinte
apænte anguinque ante quïnö cæmö ate
Itota adodeque wapiticä tededinque oda
cæquingää. 16 Ante pönëninque tömänäni
në ëmïñänäni tönö Edodeidi ïnänite da
godönäni godinque Itota weca pöninque,

—Awënë në Odömömi ëñëmi. Bitö nö pö-
nente cæbi ïmipa, ante do ëñëmönipa. Ayä
bitö ayömi mönitö tömämöni önömönique
ïmöni adinque bitö, Waodäni æbänö an-
guïnänii, ante ayä, Æbänö cæquïnänii,
ante wædämaï ïnömi inte edæ Wængonguï
taadö ante guïñënämaï inte nö odömonte
apänebipa. 17 Ïninque bitö æbänö pönëmii.
Odömäno gobiedöno beyä ante tæiyä
awënë Tetædo tiguitamö nänö änintamö
ante æbänö wææ yewämonte ï, ante
ëñencæte ante wæmönipa edæ. Godonte
edæ waa cæte intawo. Wæætë wënæ wënæ
cæte intawo, ante apänebi ëñencæmön-
impa.

18 Äñönäni Itota ïñömö tömänäni do,
Cæmö wapiticä tedecæcäimpa, ante näni
änïnö ante do ëñëninque tömänäni ïnänite
wæætë edæ,

—Mïni wadö tedete wadö cæcabo ïñömö
edæ quïnante botö ïmote, Æbänö cæmö oda
cæquingää, ante cæmïnii. 19 Tetædo tigui-
tamö nänö änintamö odömömïni aquïmo.

Äñongä deënadio tiguitamö adota-
monque ænte pönäni. 20 Adinque tömänäni
ïnänite Itota,

—Æcänö awinca baï yewämonte
badonte ï. Edæ æcänö ëmöwo ante
yewämonte ï.

21 Äñongante,

—Awënë Tetædo awinca baï yewëmonte badonte impa. Adocä ëmöwo ante yewëmonte ongö amönipa.

Änäni ëñëninque Itota ïñömö edæ,

—Awënë Tetædo quï ï ïninque edæ Tetædo ingante godongëimpa. Wæætë Awënë Wængonguï quï ï ïninque Wængonguï ingante godonguï ï apa änewëmïnii.

22 Ante Itota nänö änïnö ëñente beyë, Quïëmë baï angää, ante ancai guïñente wædinque wadæ gogadänimpa.

Ædö cæte ñäni ömëmonguïï, ante wædänipa

(Mäadoco 12.18-27; Odoca 20.27-40)

23 Mänïönæ adoönæ ïñonte Tadoteoidi në, Waocä wëninque ñäni ömëmönämaï ëmëwo wængampa, ante në änewënäni inte Itota weca pöninque, Ïïmaïnö ante ëñencæte ante wæmönipa, änänitapa.

24 —Awënë në Odömömi ëñëmi. Möitee wodi mönö beyë ante wææ yewëmöninque ïïmaï ante yewëmongacäimpa. Waocä möninque wëñë tapëidämaï inte wængä ate tömengä tönïñacä wæætë owæmpoingä ingante möninque wëñë tapëidinque, Botö tönïñacä wodi wengä ingampa, ante pæpogacæcäimpa, ante yewëmongacäimpa. 25 Ñöwo ïñömö möni cabo ïñömönite adodäni näni caipë önompo ëmæmpoque go mënaa ïnäni ïñönäni bamoncadengä möninque wëñë tapëidämaï manguïwëninque edæ näñe wængä ate ayëmengä wæætë owæmpodingä ingante mongä. 26 Ïninque ayëmengä incæ adobaï wëñë ömæpocä näñe wængantapa. Ayë wæë wacä ayëmengä adocä ingante monte ate wëñë adobaï tapëidämaï inte edæ näñe wængantapa. Ayë wæë wacä adobaingä, ayë wæë wacä tapëidämaï inte näñe, ayë wæë wacä, ayë wæë ayëmengä pönï adocä ingante möninque wëñë tapëidämaï inte näñe wængantapa. 27 Onquiyængä guiquënë owæmpote wædinque tömangä pönï näñe wængantapa. 28 Ïninque, Mönö ñäni ömëmonguïönæ, ante mïni äönæ ïñonte mäningä owæmpoingä ïñömö æcänö nänöogængä baquingää. Edæ tömengä ingante ïñömö edæ tömänäni manguïwengadänimpa. 29 Äñönänite Itota wæætë,

—Mïnitö ïñæmpa. Wængonguï angä ëñente näni yewëmöinta adämaï inte baï ämïni awædö. Wængonguï adocanque tæïï pïñængä inte edæ tömää cæcampa, ante pönënämaï inte edæ oda cæte ämïni awædö. 30 Edæ Wængonguï anquedoidi öönædë cöwë owodäni baï ïnönäni inte waodäni ñäni ömëmöninque godö ñänönämaï ïnäni inte edæ mönämaï inguïnänidö anguënë. 31 Wæætë do wængaïnäni näni ñäni ömëmonguïnö ante ëñencæmïnimpa, ante Wængonguï beyë yewëmonte ongö adämaï ïmïnitawo. 32 “Botö ïñömö Abadäö Wængonguïmo ingaïmo inte ayë Itæca Wængonguïmo ingaïmo inte botö Aacobo Wængonguïmo adobo ïmo anguënë,” angacäimpa. Ante në angaingä inte edæ ëmëwo wënïnäni tömënäni Wængonguingä ædö cæte inguingää. Wæætë edæ mïï quëwënänique tömënäni Wængonguï ïnongä ingampa. Ïninque edæ në wænte godïnäni incæ ayë mïïnäni quëwënäni ïnänipa, ante pönenguënë änewëmïnii.

33 Ante apënecä ëñëninque godongämë ëñengönäni guiquënë, Æbänö cæte Itota waa pönï odömonte apënecä ëñëmönii, ante wægadänimpa.

Wængonguï nänö wææ angaïne mënea tæïneda pönï ënepa

(Mäadoco 12.28-34)

34 Tadoteoidi guiquënë, Ædö cæte gomonga anguïï, ante edæ pæ wëënedänitapa. Mänömaï Itota nänö nö änïnö beyë pæ wëënedänipa, ante tededäni ëñëninque Paditeoidi wæætë godongämë pönänitapa. 35 Itota æbänö cæte wapiticë ämaingää, ante pönëñönäni adocanque idægoidi näni wææ angaïnö ante në ate ëñënongä ïñömö Itota ingante angantapa.

36 —Awënë në Odömömi ëñëmi. Wængonguï, Ïïmaï cæedäni, ante nänö wææ angaïnecoo ante pönëninque ædedö tæïne pönï ï ïñonte mönö nanguï ëñente waa cæquïï.

37 Äñongante Itota ïñömö,

—Ïïmaïnö ante nänö wææ angaïne ïñömö edæ tæïne pönï ïñonte mönö nanguï ëñente waa cæcëimpa. “Wængonguï mönö Awënë ingante bitö mïmö entawente waadedinque bitö ocai encabi inte nö pönëninque bitö önöwoca ëwocabi inte edæ tömengä ingante ædæmö waa waadete pönëe.” 38 Mänïne nänö wææ angaïnö waa pönï ï ïninque mänïne täno waa cæquï impa. 39 Ayë wade nänö angaïnö adobaï nanguï waa ëñente cæquï impa. “Bitö

nämä bitö waadete waa cædö baï adobaï
pönëninque wadäni ïnänite adobaï waa
waadete cæe." 40 Ïïmaï cæedäni, ante Möitee
wodi nänö wææ angaïnö ayë Wængonguï
beyë në apënedäni näni angaïnö cæcæte
ante cædinque edæ mäniïne Wængonguï
mënea nänö wææ angaïne ëñente cæte
beyænque edæ tömänö edæ do eyepë cæte
impa, ante Itota apënegacäimpa.

Codito æcänö pëingä ïnongä ingää, ante apënecampa

(Mäadoco 12.35-37; Odoca 20.41-44)

41 Mäniï Paditeoidi adoyömö ponte ayë
ongöñönäni Itota tömënäni ïnänite angan-
tapa. 42 Itota ïñömö tömënäni ïnänite,
—Codito ïñömö æcänö ingää, ante
pönëmïni. Æcänö Wengä ïnongä ingää,
ante pönëmïni.
Ante äñongante Paditeoidi wæætë,
—Awënë Dabii pëingä ïnongä ingampa.
43 Äñönänite Itota edæ,
—Awënë Dabii pëingä ïnongä ïñongante
edæ Dabii tömë edæ Codito ingantedö än-
inque quïnante, Awënë ïmipa, angacäimpa.
44 "Awënë Wængonguï incæ botö Awënë in-
gante apënedinque,
Botö tömëmë ïnö të contayömi,
bitö ïmite në pïïnäni ïnänite bæ tabo ate
bitö önöwa gäänë ongöñönänite bitö pïnä
gäwacæbiimpa, angacäimpa."
Ante Wængonguï Önöwoca apënecä
ëñëninque Dabii wodi yewëmongacäimpa.
45 Codito në Awënë ingampa, ante awënë
Dabii wodi nänö në angaingä ïnongä inte
edæ adocä Codito ïñömö ædö cæte näëmë
Awënë Dabii wodi pëingä inguingää, ante
pönenguënë änewëmïnii.
46 Ante äñongä edæ tömänäni, Mönö ædö
cæte wæætë anguïï, äninque ëñënämaï inte
edæ pæ wëënegadänimpa. Ayë ïincayë
ate, Apënebi ëñëmönii, ante ædö cæte
anguïmoo, ante edæ tömänäni guïñente
wædinque änämaï ingadänimpa.

23

Paditeoidi tönö në odömönäni ïnänite Itota pïinte angä

(Mäadoco 12.38-40; Odoca 11.37-54, 20.45-47)

1 Pæ wëënedäni adinque tömengä mïñë
në godäni godongämë ongönäni nanguï
ïnäni tönö ongöñönänite Itota tömänäni
ïnänite apënegacäimpa.

2 "Në odömönäni tönö Paditeoidi ïñömö
Möitee wodi nänö angaïnö ante në ëñënäni
inte në nö odömonte apënedäni ïnänipa.
3 Mänömaï ïnäni adinque mïnitö ïñömö
tömënäni änïnö ante tömänö ante cöwë
ëñente cæedäni. Wæætë tömënäni näni
cæï baï cædämaï ïedäni. Edæ, Ïïmaï
cæedäni ïïmaï cæedäni, ante näni änö ante
tömënäni nämä incæ ëñënämaï cædänipa.
4 Edæ mäincoo teëmencoo mö paate wadäni
önönancapë cö cædancapënäni baï cæd-
inque tömënäni, Wadäni guëmancædän-
impa, ante cædämaï ïnäni inte önom-
pogonca adopogoncaque incæ gä ënan-
capënämaï ïnänipa."

5 "Quïëmë cædäni incæ tömënäni cöwë,
Wadäni botö ïmote waa acædänimpa,
ante cædänipa. Wadäni, Bitö Wængonguï
beyë näni yewëmongainta nanguï
abi ïmipa, ante pönëninque mönitö
ïmönite waa acædänimpa, ante babæ
cædinque mäninta ëmontaicade ñënë
pönï badonte mïni tente önoncaipoga
wo cæte encapodänipa. Ayë, Bitö
Wængonguï ingante nanguï apënebi
ïmipa, ante pönencædänimpa, ante
cædinque tömënäni weocoo ñä cæwate ñä
cæwate doyë guënë ëwa badöninque doyë
pönï wëñate mongënänipa. 6 Ayë ëëmë
becæ godinque tömënäni, Botö täno bete
tocæboimpa, ante waëmompaa pönï të
contate bete todänipa. Ayë Wængonguï
angä näni ëñente yewëmongainta ate
odömöincönë pö guiidinque tömënäni
nämanque ante pönëninque waëmompaa
pönï të contate todänipa. 7 Ayë waodäni
näni godonte ëïñömö waïnö pancadë
goyönäni wadäni pö bee tëninque, Në
odömömi, bitö ïmite waa amönipa, ante
apënedäni ëñëninque edæ në odömönäni
ïñömö nanguï todänipa," ante Itota
apënecantapa.

8 Ayë apënedinque, "Mïnitö guiquënë
mïnitö Awënë në Odömongä adocanque
pönï ïñongä mïni caipë ïñömïnite wadäni,
Awënë në odömömi ïmipa, ante änämaï
incædänimpa, ante wææ cæedäni. 9 Ayë
mönö Mæmpo adocanque pönï öönædë
quëwengä ingä adinque mïnitö waocä in-
gantedö ante apënedinque, Mönö mæmpo
ingampa, ante änämaï ïedäni. 10 Ayë, Mönö
Awënë në Odömongä ïñömö adocanque
pönï Codito ïnongä ingampa, ante ëñëmïni
ïñömïnite wadäni, Në ämi ïmipa, ante
änämaï incædänimpa, ante wææ cæedäni.

11 Ayë edæ mïni cabo ïñömïnite wacä beyë
wacä në godö cæcä ïñömö ñënængä pönï
ingä incæcäimpa. 12 Edæ nämä ængö
cæte baï cædinque æcänö, Botö botö, äna
tömengä ïñömö edæ wææntodonte baï
önonque bacæcäimpa. Wæætë æcänö, Botö
botö, änämaï inte, Önömoque ïmopa, äna
ïñömö edæ tömengä ingante ængö cæte
baï cædäni adinque wadäni tömengä in-
gante waa acædänimpa," ante Itota tö-
mengä mïñë në godäni ïnänite apënë-
gacäimpa.

13 Ayë në odömönäni tönö Paditeoidi
ïnänite Itota pïinte angantapa. "Mïnitö
ïñömö mïni pante wæquinque edæ wadö
tedete wadö cæmïni ïmïnipa. Wadäni
öönædë Awënë Odeye nempo guiidämaï
incædänimpa, ante mïnitö odemö tee
mönete baï wææ cæmïnipa. Tömëmïni
guiidämaï ïmïni inte mïnitö wadäni guiicæ
cæyönänite edæ tömënäni näni guiidämaï
wæquinque edæ wææ cæmïnipa. 14 Në
odömömïni tönö Paditeoidi ïmïni mïni
wadö tedete wadö cædincabo inte mïni
wæquinque impa. Owæmpoïnäni oncö
ö ëmïni incæte mïnitö, Wantæpiyë botö
tedebo beyænque wadäni botö ïmote waa
acædänimpa, ante Wængonguï ingante
wantæpiyë në tedemïni inte godömenque
mïni panguinque ingëimpa," ante Itota
angacäimpa.

15 Ayë apënedinque, "Në odömömïni
tönö Paditeoidi ïmïni mïni wadö tedete
wadö cædincabo inte mïni wæquinque.
Edæ, Adocanque incæ mönitö ëmïñængä
bacæcäimpa, ante mïnitö æpë tömämë
wogaa gote diqui diqui mïninque inguipoga
taadö tömänö gote diqui diqui minte
ayömïni adocanque Ao angä adinque
mïnitö tömengä ingante godö odömömïni.
Ëñëninque tömengä guiquënë mïnitö
wënæ wënæ goquïnö godömenque
godinque gomonga në wënæ wënæ cæcä
badinque tadömengadænguipo nänö
gomonga panguinque mïnitö mïñë tee
empote gocampa töö."

16 Ayë, "Babetamömïni mïni wæquinque
babæ ante mäomïni ate edæ oda cæte
godänipa. Ïñæmpa ïïmaï änewëmïnipa.
'Botö änö nöingä baquïnö anguënë, ancæte
ante æcänö, Wængonguï tæiyë waëmö
oncö tæï ongö baï impa, äna tömengä
önonque tedete apënecampa, ante
änewëmïnipa. Wæætë edæ, Wængonguï
tæiyë waëmö oncö oodo më ongö
baï impa, ante æcänö äna guiquënë
tömengä nö angä inte cæcæcäimpa,' ante
mïnitö ïñömö babæ wapiticë ämïnipa.
17 Mïni babetamö incabo mïmö ömædë
incædö. Edæ Wængonguï tæiyë waëmö
oncönë oodo öñö adinque, Oodo incæ
godömenque waa pönï impa, ante babæ
ante pönëmïnipa. Ïñæmpa oodo ëninque,
Wængonguï oncö waëmö ëmonguinta,
ante ænte badönäni beyænque oodo tæiyë
waëmö bapa, ante pönëmïniyaa."

18 "Ayë edæ mïnitö babæ apënedinque,
'Botö änö nöingä baquïnö anguënë, an-
cæte ante waocä, Wængonguï quï, ante baö
näni iya täimpaa tëï ongö baï impa, ante
æcänö äna önonque tedecampa. Wæætë
mänïnö ancæte ante, Baö iya täimpaa näni
iya tanguingä baï impa, ante æcänö äna
ïñömö tömengä nö ante cæcæcäimpa,' ante
mïnitö babæ wapiticë ämïnipa. 19 Mïni
babetamö incabo ämïni ëñëmoedäni. Ædö
waa intawo. Näni iya täimpaa incædö
tæiyë waëmö intawo. Wæætë edæ baö
näni iya tanguingä incæ tæiyë waëmö
intawo. Æbänö ante pönëmïni. Ïñæmpa
baö ëninque, Wængonguï quï, ante iya
tänäni beyænque baö näwäaquingä ba-
campa, ante pönëmïniyaa. 20 Ïninque, Botö
änö nöingä baquïnö anguënë, ancæte ante
waocä, Näni iya täimpaa tëï ongö baï impa,
ante æcänö äna tömengä, Iya täimpaa
tönö baö näni iya tanguingä tönö tömää
beyë, ante baï dobæ angampa. 21 Ayë
æcänö, Wængonguï tæiyë waëmö oncö
beyænque ante näwangä baquïnö anguënë,
äna tömengä Wængonguï oncö beyë ayë
mänincönë në owocä beyë adobaï dobæ
angampa. 22 Ayë æcänö, Öönædë beyænque
näwangä baquïnö anguënë, äna tömengä
edæ Wængonguï nänö contaimpaa beyë
ayë contaimpaa në Contacä beyë adobaï
dobæ angampa," ante apënegacäimpa.

23 Ayë apënedinque Itota, "Në
odömömïni tönö Paditeoidi incæ mïni
wadö tedete wadö cædincabo inte mïni
wæquinque impa. Tömëmïni mïni minte
pædïmö tönö guïmö oguï wayabo tönö
tömëmö mïni tä pete ënïmö të gæte diete
ganca mïni cabo të gædincoo ñö cædinque
adocooque ëninque, Wængonguï quï,
ante godöninque waa cæmïnipa. Incæte
edæ Wængonguï, Nö cæedäni, ante nänö

änö ante, Godö waadete waa cæedäni,
ante nänö änö ante, Wede pönente
cæedäni, ante nänö änö ante mïnitö mïni
wæquinque ëñente cædämaï ïmïnipa.
Ïïmaï täno waa cæquënëmïni inte mïnitö
mänincoo ayë godömenque Wængonguï
ingante godömïni inguënëmïni ïmïnipa.
24 Babetamömïni babæ ante mäomïni ate
edæ oda cæte godänipa. Mïnitö, Diete
ganca mïnitö mäincoo ongö adinque
adocooque cöwë godonguï ï, äninque
owætaca bequïñömö guincawæ owoyö
të wedote baï cæmïnipa. Wæætë edæ
Wængonguï nänö änö baï cædämaï inte
mïnitö edæ cämeyo ñënængade pönï
owoyö önonque ade bete baï pönënämaï
inte cæmïnipa, ante awædö," ante Itota
apënegacäimpa.
25 Ayë në odömönäni tönö Paditeoidi
ïnänite godömenque äninque tömengä,
"Mïni wadö tedete wadö cæcabo inte
mïni wæquinque impa. Owæta tönö
cængë yabætaque ñongate baï mïnitö
wadäni ayönäni në waa cæmïni inte
wæætë edæ cæncadenta ïnö wentaga
engate baï cæmïnipa. Mïni wacä quï ö
æïnënö ayë nämanque ante mïni towënö
beyë owæta cæncadenta ïnö opogö tagate
eyede baï impa diyë. 26 Bitö Paditeobi
babetamömi ëñëmi. Cæncadenta ïnö täno
ñä mënongabi ïninque yabæta ïnö ñongate
wainta baquïnö anguënë," angacäimpa.
27 Ayë, "Në odömömïni tönö Paditeoidi
incæ mïni wadö tedete wadö cædincabo
inte mïni wæquinque impa. Mïnitö
wao wodido baï yabæque waëmö paate
baï ïñonte cæncadë ïnö wao bayetoca
ñömænte öö wayömö baï entawëmïni
ïmïnipëë. 28 Ïninque wadäni yabæque
adinque, Mïnitö nö entawëmïni ïmïnipa,
ante pönëñönäni mïnitö wïwa mïni pönënö
beyë wadö tededinque wadö cædinque
edæ mïmö wentamö entawëmïnipa," ante
Itota pïingacäimpa.
29 Tömënäni ïnänite ayë pïïninque,
"Në odömömïni tönö Paditeoidi incæ
mïni wadö tedete wadö cædincabo inte
mïni wæquinque. Edæ Wængonguï
beyë në apënegaïnäni wodido, ante
mïnitö do mënönomïnipa. Ayë, Në nö
cægaïnäni wodido, ante mënöninque
mïnitö oncontai waëmö pönï paadomïnipa.
30 Ayë, 'Mëmëidi näni quëwengaïñedë
quëwëmöni baï mönitö tömënäni tönö,
Wængonguï beyë në apënedönäni ïnänite
mäo wënönämaï inte ee quëwencædömön-
impa,' ante ämïnipa. 31 Mänömaïnö ante
apënedinque mïnitö, Wængonguï beyë në
apënegaïnäni ïnänite në wënongaïnäni
pëïmöni ïmönipa, ante nämä incæ
edonque pönï apænte ämïnipa. 32 Edæ
mïnitö wëmëidi në wënongaïnäni inte
näni pe ñïñængaïmämo wïï eyepë inte baï
cædinque mïnitö ñöwo godömenque eyede
pe ñïñænte baï capo wënömäewedäni,"
ante Itota badete baï angacäimpa.
33 Ayë äninque, "Mïni tæntæcabo
pëïmïni baï ïmïni ëñëedäni. Mïni
obecabo pëïmïni baï ïmïni ëñëedäni.
Mïnitö tadömengadænguipo mïni pante
wæquënënö ante æbänö cæte aamö cæte
edæ tabaïmïniyaa. 34 Ïninque Wængonguï
beyë në apënedäni tönö në nö ëñënäni
tönö në odömönäni ïnänite botö ñöwo
mïnitö weca da pönömo pönänipa.
Adinque mïnitö ïñömö edæ pancadäniya
ïnänite wënömïni wæncædänimpa. Pan-
cadäniya ïnänite mïnitö awäa timpomïni
wæncædänimpa. Ayë pancadäniya ïnänite
mïnitö odömöincönë bæi ongöninque tæi
tæi pämïni caate wædinque tömënäni
wayömö quëwënäni weca wayömö
quëwënäni weca wodii goyönäni mïnitö tee
empo tee empo togænte goquïmïni, ante
awædö. 35 Mänömaï wënæ wënæ cæyömïni
edæ ñöwomïni beyænque tömää inguipoga
wepë aa bedinque näate baquïmïnidö
anguënë. Edæ Adäö wodi wengä Abedo
në nö cægaingä wepë tönö ayë quëwente
në ëñente cædäni ïnänite godö wënönäni
wængaïnäni tönö tömënäni tömänäni
wepë beyë mïnitö näate wæcæmïnimpa.
Ayë mïnitö Wængonguï oncö ñënæncö
boyë iya täimpaa gäänë ongöninque
Bedequiya wengä Tacadiya ingante godö
wënömïni wængä ïninque tömengä wepë
näate wæmïnipa. 36 Ñöwomïni mïni
wepë näate wæquinque tömanguipo aa
betïnö anguënë, ante ämo ëñëedäni,"
ante Itota tömënäni ïnänite idæwaa pïinte
apënegacäimpa.

*Eedotadëë quëwënäni beyë ante Itota wæ-
campa*

(Odoca 13.34-35)

37 Ayë Eedotadëë ïñömö quëwënäni
beyë ante pönëninque Itota, "Eedotadëë
quëwëmïni ëñëedäni, angantapa. Wæn-
gonguï beyë në apënedäni ïnänite mïni

wënongaincabo inte ayë Wængonguï
nänö da pönönäni ïnänite dicaca tacamïni
ïñömïnite botö ïñömö mïnitö ïmïnite
waadete pönö cæïnente nanguï wæbopa.
Tawadiya wëmönä ïñömö, Botö wënäni,
ante gompodinque tæcæënëmë wëä pönö
ö ënä baï botö adobaï, Botö wënäni
pöedäni, ante æpogadö äñömote mïnitö,
Wïï pöïnente awædö, ante Baa ämïni
wætabopa. 38 Ñöwo ïñömö edæ mïni
quëwëñömö önonconcooque baconcoo
tamëñedäni. 39 Ñöwo ïñömö edæ botö dæ
äñömo mïnitö, 'Awënë Wængonguï ëmöwo
beyænque pöninque bitö toquinque edæ
waa cæcæbiimpa,' ante mïni anguinganca
mïnitö edæ botö ïmote adämaï incæmïn-
impa ante ämo ëñëedäni," ante Itota
apënegacäimpa.

24

Wængonguï oncö ñënæncö bæ tate bacëimpa, ante

(Mäadoco 13.1-2; Odoca 21.5-6)

1 Itota Wængonguï oncö ñënæncö on-
codo tao gocantapa. Wadæ gocæ cæyongä
tömengä mïñë në godäni ïñömö, Wæn-
gonguï oncö ñënæncö æbänö waa pönï
mënonte ïï, ante odömoncæte ante tö-
mengä weca pönäni. 2 Ate wædinque Itota
wæætë,

—Mïnitö guiquënë mänincoo tömancoo
edæ waa amïnitawo. Näwangä ante mïnitö
ïmïnite apënebopa. Mänincoo mïni acoo
incæ tömanca bæ tadäni wæænca adinque
panguïmë panguïmë godinque dica ado-
caque pönï incæ wënömënæca ongönämaï
ingëimpa, ante apënegacäimpa.

*Oo ïïnque bacëimpa, ante æbänö ate ëñen-
guïï, ante*

(Mäadoco 13.3-23; Odoca 21.7-24, 17.22-24)

3 Mänïï taodinque Odibowænquidi pö
æite të contate ongöñongä tömengä mïñë
në godäni adodänique tömengä weca ponte
apënedänitapa.

—Bitö änö ante æyedënö ïïnque baquïï,
ante ëñencæte ante wæmönipa. Edæ
bitö ponque æyedënö ponguïmii, ante
ayë mönö inguipoga quëwënö æyedënö
ëmëwo ïïnque baquïï, ante ëñencæte ante
wæmönipa. Ïninque, Æbänö mä odömonte
baï ba adinque edæ, Oo pönï impa, ante
wædinque ëñenguïmönii, ante ëñencæte
ante wæmönipa.

4 Äñönäni Itota,

—Wapiticë odömöñönäni mïnitö
wæætë, Mönö oda cædämaï ingëimpa,
ante nämä wææ aquënë quëwëmïnii. Edæ
ïïmaï baquï ï ataqueedäni. 5 Edæ wadäni
nanguï ïnäni botö ëmöwo ante babæ tedete
pöninque, "Botö Codito ïnömo ïmopa,"
ante apënedinque wapiticë mäodäni
godinque edæ nanguï ïnäni tömënäni
mïñë oda cæte wapiticë gocædänimpa.
6 Edæ, Wabæca awënë tönö pö bee
tëninque wæætedö wæætë cædapa, ante
tededäni ëñencæmïnimpa. Ayë wayömö
näni guëadö guëa cæte wënönö ante
tededäni incæte edæ guïñente wædämaï
ïedäni. Edæ mänïnö botö änïnö baï cöwë
bacëimpa. Ba incæte mönö inguipoga
quëwënö ïñömö mänïñedë wïï ëmëwo
ïïnque bacëimpa. 7 Adobæca quëwënäni
ïñönänite wabæca quëwënäni ponte
bee tëninque guëadö guëa cæquïnäni
ïnänipa. Adobæca awënë odeye nempo
quëwëñönänite wabæca awënë odeye
tömengä nänö ënempodäni mämö bee
tëninque guëadö guëa cæte wënonte
wænguïnäni ïnänipa. Ayë waodäni näni
cëïnente wænguinque cænguï incæ tömää
capo wængëimpa. Ayë wayömö wayömö
goinque pö wæcædänimpa. 8 Incæte mänïï
näni wæwënö ba ïninque edæ önonque mä
pönï näni wæwenguï inguïnö anguënë.

9 Mänömaïnö ante Itota godömenque
apënegacäimpa. "Mänïñedë edæ
mïnitö ïmïnite mïni wæquinque ö ænte
mäo godönäni wæyömïni godömenque
wënönäni wæncæmïnimpa. Ayë
mänïñedë botö ëmöwo apënemïni beyë
tömämæ quëwënäni mïnitö ïmïnite
pïincædänimpa. 10 Ayë adoyedë mïni
pönencabo incæ pancadäniya guingo
imonte baï badinque edæ pönënämaï
inte Baa anguïnäni. Ayë mïni cabo
incæ näëmë pïïninque pancadäniya,
Nänö wænguinque, ante wacä ingante
näëmë godoncædänimpa. 11 Ayë në
babæ ante apënedäni ponte, Wængonguï
beyë në apënemöni ïmönipa, ante
odömönäni adinque pancadäniya edæ oda
cæte wadö pönente baquïnäni ïnänipa.
12 Ayë ëñënämaï inte näni cæpämo
godömenque yebænte baï nanguï ba
ate wædinque në pönënïnäni inte wodo
tömänäni edæ Baa äninque waadedämaï
bacædänimpa. 13 Edæ æcänö ïïmæca ïïnque
baganca wæntædämaï inte botö ëmöwo

beyä pïinte badämaï ïnaa tömengä edæ
botö ämo beyænque cöwë wänämaï
quëwencæcäimpa. 14 Ayä edæ, Awënë
Odeye nempo watapä quëwengäimpa,
ante mïni pönencabo tömämæ quëwënäni
ïnänite mäo apänemïni ëñencædänimpa.
Mänömaï apänedinque ïinque cæmïni
ate mänïñedë ate edæ ïinque baquïnö
anguënë," ante Itota tömengä mïñä në
godäni ïnänite apänegacäimpa.

15 Ayä apänedinque Itota, "Ïninque,
Wængonguï beyä në apänegaingä
Daäniedo wodi, Ñömäï baï öö wadö
näni wo ëwenguïmämo incæ Wængonguï
oncö tæiyä waëmoncönë ænte mämö
cö cæquïnänidö anguënë, angacäimpa.
Daäniedo nänö yewämongainta ad-
inque në adingä ïñömö tömengä do
ëñëmaingampa. Ïincayä ate mänömaï
cö cædäni ongö adinque, 16 mänïñedë
Oodeabæ quëwëmïni ïñömö edæ änanquidi
do wodii wïnonte æibäewedäni. 17 Ayä
oncömanca ongömïni ïninque mäincoo
æncæte ante oncönë wæi guiidämaï inte
oncömancaque oncömancaque wodii
wïnömäewedäni. 18 Ayä tömëmoncodë
cæmïni ïninque yacoo æncæte ante oncönë
ocä ëmänämaï inte godömenque wodii
wïnömäewedäni. 19 Mänïönæ ïinque bayedë
në yædëmadä ïnäni tönö goömä në
gänönäni tönö tömënäni näni wæquïmämo
baquïnö anguënë. 20 Ayä mïnitö mïni
wodii wïnonguïönæ ante pönëninque edæ
Wængonguï ingante, Wïï edæ cöönædepo
bacäimpa, ante ayä, Guëmanguïönæ
ïñonte badämaï ingäimpa, ante äedäni.
21 Edæ mänïñedë waodäni nanguï näni
wæwëmämo näni angä baquïnö anguënë.
Edæ Wængonguï nänö badongaïñedë
mänömaï näni wæwëmämo baï dæ
äñonte ayä godömenque ñöwo ganca
dæ änompa. Ayä godömenque ïinque
baganca mänömaï näni wæwenguïmämo
baï dæ anguïnö anguënë. 22 Edæ wantæpiyä
näni wæwenguï impa, ante adinque
Wængonguï, Mänimpoönæque edæ
wæwencædänimpa, ante pönömenque
ante änämaï ingä baï quingänö quëwen-
guënë dæ ancædönänimpa. Incæte,
Në quëwenguïnäni botö angaïnäni wïï
wantæpiyä wæwencædänimpa, ante
cædinque Wængonguï dobæ pönömenque
äninque, Idæwaa impa, ancæcäimpa," ante
Itota apänegacäimpa.

23 Ayä, Ïinque bayonte æbänö inguïï,
ante apänedinque Itota godömenque ïïmaï
ante apänecantapa. "Mänïñedë wadäni
mïnitö ïmïnite, 'Ïñömö mönö Codito
ponte ongongä tamëñedäni,' ante ayä,
'Wayömö ponte a ongongä atamönipa,'
ante tededäni ëñëninque mïnitö ïñömö
edæ ëñënämaï ïmäewedäni. 24 Wadäni
mänïñedë ponte a ongöninque nämä incæ
ante, Tömëmo Codito ïnömo ïmopa, ante
babæ ante tedequïnäni. Ayä, Wængonguï
beyä në apänebo ïnömo ïmopa, ante
babæ ante tedequïnäni. Tömënäni,
Wængonguï nänö apænte ængaïnäni
incæ ämäwo oda cædinque wapiticä
gocædänimpa, ante cædinque bamönengä
baï cædinque öönædë cæï baï cædinque
nö odömonte baï cæquïnäni ïnänipa.
Incæte Wængonguï në apænte ængaingä
inte edæ ee aquingä diyä ämäwo oda
cædinque wapiticä goquïnänii. 25 Edæ
ïinque badämaï ïñonte botö ñöwo do
apänebo ëñëedäni. 26 Ïninque, pönente
quëwëñömïni wadäni, 'Cöwä aedäni,
önömæca mä ongongampa,' ante änäni
ëñëninque mïnitö acæ taodämaï ïedäni.
Ayä, 'Oncö guimongacönë a ongongä apa
quëwëedäni,' ante änäni incæte pönënämaï
ïedäni. 27 Edæ nænque tamönö gämänö
näïninque guiidö gämänö quingä gote
baï edæ tömänäni edonque ayönäni
botö Waobo ëñagaïmo inte botö ponque
poncæboimpa. 28 Edæ abadæidi ñömäingäa
weëö pönäni baï mïnitö tömämïni adoyedë
ïñontobä botö weca ponguïmïni ïmïnipa,"
ante Itota apänegacäimpa.

Waocä ëñagaïgä ïïmaï pöninque cæcæcäimpa, ante

(Mäadoco 13.24-37; Odoca 21.25-33, 17.26-30, 34-36)

29 Ayä godömenque apänedinque Itota,
"Mänïï näni wæwëmämo näni angä ïinque
go ate nænque ïñontobä wëmö badinque
apäicä apäidämaï ingäimpa. Nëmoncoo
öönædë ïnö wæä tä wæäninque waa
tä waa tä wæængäimpa. Öönædë tæï
ongongaincoo incæ wancæ wancæ cæte baï
wapiticä goquïnö anguënë. 30 Mänïñedë
ate botö Waobo në ëñagaïmo inte oo
pöñömo öönædë ate baï ba adinque
wabæca näni cabo wabæca näni cabo
tömämæ quëwënäni Ca ca wæcædänimpa.
Wæyönäni botö Waobo në ëñagaïmo inte

boguïmancodë mämö pöninque botö tæï
pönï pïñæmo inte ñäö apäite baï waëmö
ëmonte wæämo acædänimpa. 31 Mänïñedë
todompeta mönö ancadeca yedæ ænete
baï we ööñonte botö anquedoidi ïnänite
da godömo godinque tömënäni boguïmä
ämänö betamonca ämänö betamonca
nänö pö goïnö godinque öönædë tömäne
godinque edæ Wængonguï nänö apænte
ængaïnäni ïnänite äñete poncædänimpa,"
ante Itota apænecantapa.

32 Ayä, "Wængonguï Awënë æyedënö
ponguingää, ante botö iigowä æbänö
ïwä ante odömonte apænebo ëñëedäni.
Tömëwä mïïwä badinque iigowä wayabo
tänä nä boca adinque mïnitö, Öñabo
nänö bocaïnepo inte nænque näwantedä
baquinque bocapa, ante pönëninque edæ
do ëñëmïnipa. 33 Ayä adobaï mänïnö botö
apænedïnö baï edæ do ba adinque mïnitö,
Waocä në ëñagaingä ïñömö edæ do odemö
pönï ongöninque edæ oo poncæcäimpa,
ante ëñencæmïnimpa. 34 Näwangä ämopa.
Ñöwomïni ayä mïïmïni quëwëninque
wænte godämaï ïñömïni mänïnö botö
apænedïnö baï tömänö edæ do ïinque
baquïnö anguënë. 35 Öönædë ongöñömö
inguipoga tönö wo ëwente baï dæ ba
incæte botö angaïnonque guiquënë edæ dæ
badämaï inte edæ cöwë tæï ongongæimpa,"
angantapa.

36 Ayä, "Mänïönæ æyedënö ï, ante,
Mänïnepo ædepodö ï, ante ëñencæte
ante mïni wædïnö ante æcämenque incæ
ëñënämaï ingampa. Tömänäni ëñënämaï
ïñönäni edæ Wængonguï anquedoidi incæ
ëñënämaï ïnänipa. Wæmpocä Wëmo
incæ ëñënämaï ïñömote Wæmpocä ïñömö
tömengä adocanque incæ edæ në ëñengä
ingampa," ante Itota apænegacäimpa.

37 Ayä godömenque ïïmaï ante
apænecantapa. "Waobo në ëñagaïmo inte
botö ponguïönæ ïinque bayedë guiquënë
Nöwee wodi Docä näni angaingä nänö
quëwëñedë dodäni näni quëwengaï baï
adobaï edæ quëwenguïnäni ïnänipa.
38 Mänïñedë æpä ayä änämaï ïñedë në
quëwengaïnäni ïñömö önonque cænte
bete, Monguingä, ante godonte ate
möninque töminäni Docä Nöwee oncö
baï wipo mænonte nänö guiiquïönæ
ïinque baganca quëwencægadänimpa.
39 Töminäni ïnänite æpä ænte gocæ
cæganca töminäni, Æpä anguimpa, ante
ëñënämaï näni quëwengaï baï adobaï
ëñënämaï cæyönäni botö Waobo ëñagaïmö
inte adobaï edæ ïñontobä poncæboimpa.
40 Mänïñedë waoda tömëmoncodë guëa
cæyöna adocanque ingante ö ænäni goy-
ongä adocanque wæætë a ongoncæcäimpa.
41 Ayä onquiyæna guëa apo cæyöna
adocanque ingante ö ænäni goyongä
adocanque wæætë a ongoncæcäimpa,"
ante Itota odömonte apænecantapa.

42 Ayä, "Awënë æyedënö ponguingää,
ante ëñënämaï ïmïni inte mïnitö mïïmïni
inte edæ cöwä aquënë quëwënänii.
43 Në awëmö ængä æyedënö pongu-
ingää, ante ëñente baï në ëacä ïñömö,
Bæ tate guiidämaï incæcäimpa, ante
wææ wänoncædongäimpa, ante ëñente
quëwëedäni. 44 Wao Wëmo ëñagaïmo inte
botö adobaï mïnitö ëñënämaï ïñömïni do
ïñontobä ponguïmo ïmo ante mïnitö botö
ponguïnö ante wänö cöedäni," ante Itota
angacäimpa.

Awënë quincoo ante në ædæmö aacä
(Odoca 12.41-48)

45 Ayä Itota ïïmaï apænecantapa. "In-
guipoga awënë ïñömö, Æcänö në ëñengä
ïnongä inte botö quincoo ante ædæmö aacä
inguingää, äninque, Mänömaï inte cæcä
ingante adinque botö ämo ate tömengä
në angä badinque botö oncönë quëwënäni
ïnänite ædæmö aadinque cænguï eyepä
ïñonte godongä cæncædänimpa, angampa.
46 Ante awënë wayömö gote ponte ayongä,
Në cæcä botö änö ante ëñente cæcampa,
ante adinque awënë wæætë tömengä in-
gante godö waa cæcä tömengä ingante
godö waa cæcä ate në waa cæcä ïñömö edæ
waa tocæcäimpa. 47 Mïnitö ïmïnite näwangä
ante apænebopa. Në ëñente cædingä in-
gante awënë, Bitö botö mäincoo tömancoo
edæ në aabi bacæbiimpa, ancæcäimpa."

48 "Wæætë edæ tömengä ingante në
cæcä incæ wënæ wënæ cæcä ïnongä
inte mïmöno pönëwëninque, Botö awënë
wabänö wantæpiyæ pönämaï ïmaingampa,
ante pönengä ïninque æbänö babaï.
49 Tömengä edæ wadäni näni cæcabo
ïñönänite näëmä pïïninque tæi tæi pangä
ïninque ayä në tï nämä bete quidi
quidi dowænte badäni tönö godongämä
cænte becä. 50 Ïninque tömengä, Æönædö
ponguingää, ante wædämaï ïñongante,
Æyedënö ponguingää, ante ëñënämaï

ïñongante edæ awënë ïñontobæ̈ pongä
wæbaingampa. 51 Pöninque awënë ïñömö
ëñënämaï cædingä ingante baö wido wido
todinque tömengä ingantedö äninque,
Në wadö tedete wadö cædïnäni näni
panguïnö gote tömënäni tönö godongämæ̈
ongonte wæcæcäimpa. Ante cædinque
awënë tömënäni näni guingo imonte Ca ca
wæyömö wido cæcä wæcæcäimpa," ante
Itota apænegacäimpa.

25

Baquedäni näni cæïnö ante odömongampa

1 Mäninganca apænedinque Itota ayæ̈
godömenque odömonte apænegacäimpa.
"Mänïñedë öönædë Awënë Odeye nempo
quëwënäni ïñömö baquedäni diete ganca
näni cæï baï adobaï cæcædänimpa.
Baquedäni ïñömö, Edëningä ñöwoönæ
monguingä, ante tica ënëincade æninque
tömengä ingante bee tencæte ante tao
godänipa. 2 Baquedäni incæ tömënäni
tinco ganca ïnäni në ëñënäni ïñönäni
edæ adoganca tinco ganca ïnäni në
ëñënämaï ïnäni ïnänipa. 3 Në ëñënämaï
ïnäni guiquënë tömënäni tica ënëincade
æninque gongapæncade æ̈nämaï goyönäni,
4 në ëñënäni guiquënë gongapæncadedë
godö pe ñïñænte gongapæ̈ eyepæ̈ ænte
godänipa. 5 Mänömaï ænte gote ayönäni në
monguingä wantæpiyæ̈ pönämaï dæ angä
adinque tömënäni tömänäni edæ möïnente
ædo ædo cædinque mö ñönänipa."

6 "Mö ñöñönäni ayaönæ̈nëña pönï bay-
onte edæ, 'Në monguingä pongä ataque-
edäni. Tao bee tenguënë quëwëmïnii.'
7 Ante aa pedäni ëñëninque edæ baque-
däni tömänäni ængæ̈ gantidinque, Tica
ënëincade waëmö tï wodönote bacæ̈impa,
ante wadæ wadæ cædänipa. 8 Cæyönäni
në ëñënämaï ïnäni guiquënë në ëñënäni
ïnänite, 'Mönitö tica ënëincade edæ wodo
mönæ ëmompa cæmïnii. Mïnitö næ̈æ̈nïmæ̈
incæ pancapäa pönömïni æncæmönimpa.'
9 Äñönäni, 'Íñæmpa, mönitö beyæ̈ mïnitö
beyæ̈ adobaï wïï eyepæ̈ ïmaimpa, ante
awædö. Edæ godoncæte ante në mänäni
weca gote godonte æ̈edäni.' 10 Änäni ëñente
godonte æncæ goyönäni edæ në mongu-
ingä do pongä adinque në ëñente eye-
pæ̈ næ̈æ̈nïnäni ïñömö monguingä tönö
godongämæ̈ monguïmæ̈no oncönë becæ
guiidäni ïninque edæ odemö tee mönete in-
tapa. 11 Ayæ̈ ate edæ wadäni gongapæ̈ eye-
pæ̈ ænte pöñönäni do tee mönete ï adinque
töm̈ënäni, 'Awënë, awënë ëñëmi. Odemö
wi æ̈nebi guiimönie.' 12 Ante wæyönäni
awënë wæætë, 'Mïnitö ïmïnite näwangä
ämopa. Mïnitö æmïnidö ïmïnii, ante botö
cöwë adämaï ïmopa,' angampa." Mäninque
ante odömoncæte ante Itota ïïmaï angan-
tapa.
13 "Mïnitö guiquënë, Æönædö ï, æyedënö
ï, ante ëñënämaï ïmïni inte edæ wänö conte
quëwëedäni," angacäimpa.

Tadento näni godonte æ̈inta ante odö-
mongampa
(Odoca 19.11-27)

14 Ayæ̈ æbänö baquïï, ante odömoncæte
ante Itota, Waocä në ëacä nänö cæï baï
bacæ̈impa, ante apænegacäimpa. "Në ëacä
wayömö gocæte ante cædinque tömengä
ingante në cædäni ïnänite äñete mämongä
pöñönänite, Botö ëadinta incæ pönömo
æninque mïnitö në aamïni badinque botö
beyæ̈ godonte æncæmïnimpa. 15 Äninque
në ëacä ïñömö, Në cædäni æbänö nan-
guï cædinque aaquïnänii, ante adinque
tadento ñæ̈nængade näni godonte æ̈inta
incæ adocanque ingante önompo æ̈mæm-
poque mänimpota pædæ pönöninque wacä
ingante tadento mentaa mänimpota pædæ
pönöninque wacä ingante tadento ado-
taque pædæ pönongampa. Ayæ̈ wadæ
gocä. 16 Ïninque tadento önompo æ̈mæm-
poque mänimpota në æ̈ningä ïñömö do
godinque godonte æ̈ godonte æ̈ cædinque
önompo æ̈mæmpota tömengä nänö æ̈nim-
pota adopota æ̈ñongä edæ tadento önompo
tipæmpoga bapa. 17 Ayæ̈ tadento mentaa në
æ̈ningä adobaï godonte æ̈ godonte æ̈ cæd-
inque mentaa nänö æ̈ninta adopota wæætë
æ̈ñongä edæ tadento mëa go mëa bapa.
18 Wæætë adotaque në æ̈ningä guiquënë
tömengä wadæ godinque onguipodë æ̈æ̈
wodinque awënë godonte æ̈inta æ̈ninque
tee moncate wë wodongampa," angantapa.
19 Ayæ̈, "Wantæpiyæ̈ ate tömënäni
awënë adodö pöninque, Botö quï eyepæ̈
æncæboimpa, ante cædinque tömënäni
näni ænte aadinta ante cöwä acantapa.
20 Önompo æ̈mæmpoque tadento në æ̈ningä
ïñömö edæ æ̈mæmpota adopota nänö
godonte æ̈ninta ænte pöninque awënë

ingante, ‘Awënë, bitö botö ïmote, Aacæbi-
impa, ante tadento önompo ëmæmpoque
mänimpota pædæ pönömi æntabopa.
Æninque botö godonte ænte godonte ænte
edæ nanguï cædinque edæ mänimpota
adopota ëmæmpota dobæ ëmoï ae.’
21 Angä wædinque tömengä awënë ïñömö,
‘Badogaa. Botö ïmote në cæbi ïnömi inte
bitö ædæmö aabi inte ñöwo waa cæbi
ëmopa. Bitö wædænque æninque cöwë
ædæmö aabi adinque botö ñöwo nanguï
pönï botö ëadincoo pönömo æninque
bitö wæætë edæ në aabi bacæbiimpa.
Botö bitö awënë ïnömo inte watapë tote
quëwëmo ïñömote bitö edæ ääñömonque
baï bitö watapë tote quëwenguinque pöe,’
angantapa.”

22 “Ayë mëa tadento në æningä adobaï
pöninque, ‘Awënë, bitö botö ïmote,
Aacæbiimpa, ante tadento mentaa mänim-
pota pædæ pönömi æninque botö godonte
ænte godonte ænte edæ nanguï cædinque
edæ mentaa mänimpota adopota dobæ
ëmoï ae.’ 23 Angä wædinque tömengä
awënë ïñömö, ‘Badogaa. Botö ïmote në
cæbi ïnömi inte bitö ædæmö aabi inte
ñöwo waa cæbi ëmopa. Bitö wædænque
æninque cöwë ædæmö aabi adinque
botö ñöwo nanguï pönï botö ëadincoo
pönömo æninque bitö wæætë edæ në
aabi bacæbiimpa. Botö bitö awënë ïnömo
inte watapë tote quëwëmo ïñömote bitö
edæ ääñömonque baï bitö watapë tote
quëwenguinque pöe,’ angantapa.”

24 “Ayë ate edæ adotaque në æningä
wæætë pöninque, ‘Awënë, bitö në waad-
edämaï cædömi inte bitö wïï gadïñömö
wayömö incæ edæ do wogaabipa. Ayë bitö
wïï mïñömö wayömö incæ edæ do tä pete
gæte baï ëmipa, angantapa. 25 Ïninque botö
edæ ancai guïñente wædinque edæ tao
godinque onguipodë ëë wote bitö tadento
daga wëninque edæ wë wodontabopa.
Bado, bitö quï incæ edæ do ëmipa,’
angantapa.”

26 “Angä ëñente wædinque tömengä
awënë wæætë, ‘Botö ïmote në cæbi ïnömi
inte bitö wïwa pönëmi inte wæntæye
cæbi abopa. Botö æbänö gadämaï
ïñömö do wogaabopa, ante bitö edæ do
ëñëmitapa. Botö mïnämaï ïñömö do tä pete
gæbopa, ante bitö änïnö edæ do ëñënïmi
inte cæbitapa töö. 27 Ïninque mänïnö
ante do ëñënïmi inte bitö edæ padata
botö godonte ëinta æninque edæ në
godonte ënäni weca godonte ænguënëmi
ïmitapa töö. Mänömaï cæbi baï botö
ocë ëmænte pöninque edæ botö quï do
æninque wadäni näni guidöninta tönö
edæ do æncædömoimpa töö.’ 28 Äninque
tömengä ingante në cædäni ïnänite awënë
angantapa. ‘Mïnitö ñöwo ïingä tadento
adotaque tömengä nänö nëëninta ö
æninque edæ tadento önompo tipæmpoga
në nëëngä ingante pædæ godömïni
æncæcäimpa. 29 Edæ në ëadäni ïnänite
tömänäni ïnänite godömenque godonte
ingëimpa. Ïninque tömënäni quï nanguï
ëacædänimpa. Wæætë edæ ëadämaï inte
ömæpocä ingä guiquënë tömengä nänö
ëadincoo wædænque pönï ï incæte edæ
ö ænte dæ ba wæcæcäimpa. 30 Ayë edæ
mäningä botö ïmote në cædingä incæ
wæntæye ïnongä inte cædämaï ïñongante
mïnitö wëmö ïñömö näni guingo imonte
Ca ca wæwëñömö tömengä ingante edæ
guitodonte wido cæmïni wæcæcäimpa,’
ante tömengä awënë angampa.”

Tömämæ quëwënäni ïnänite apænte angëimpa, ante

31 Itota mänömaïnö ante odömonte
apënedinque godömenque apëne-
gacäimpa. “Botö anquedoidi tönö
godongämë pöninque botö Waobo në
ëñagaïmo inte ñäö apäite baï në ëmömo
inte poncæboimpa. Mänïñedë botö
pöñedë botö Awënë të contaimpaa të
contadinque edæ öönædë waa pönï
ongönäni baï waa pönï ongoncæboimpa.
32 Mänïñedë tömämæ quëwënäni botö weca
godongämë ponte a ongoncædänimpa.
Ayë në aacä tömengä cënïnäni ïnänite
apænte adinque bodegoidi ëmënö cönön-
inque cabodaidi ëmënö nänö cönönö
baï cædinque botö ïñömö edæ ïmæca
quëwënäni tömänäni ïnänite apænte
adinque pancadäniya ïnänite ëmënö
gönöninque wadäni ïnänite ëmënö
gönömo ongoncædänimpa. 33 Obegaidi baï
në ëñente cædäni ïnänite botö tömëmë
ïnö gönöninque wæætë cabodaidi baï në
ëñënämaï cædäni ïnänite botö dipëmë ïnö
gönoncæboimpa.”

34 “Gönöninque botö Awënë Odeyebo
ïnömo inte botö tömëmë ïnö në ongönäni
ïnänite ancæboimpa. ‘Botö Mæmpo nänö
në waademïni inte pöedäni. Tömengä
inguipoga nänö badongaïñedë äninque,

Awënë Odeye nempo mïni quëwenguïnö
impa, ante do badongacäimpa. Ïninque
Awënë Odeye nempo mïni quëwenguënënö
ñöwo ænte quëwëedäni. 35 Edæ botö
gue ænente wæyömo mïnitö cænguï në
pönömïni cængaboimpa. Tepæ gæwænte
wæbo adinque mïnitö në pönömïni
begaboimpa. Botö Wabo ïmo inte
cowodë baï pömo adinque mïnitö, Pö
guii, ämïni ëñëninque mïnitö weca guiite
ëñagaboimpa. 36 Ayë ömaabo inte wæyömo
mïnitö pönömïni wëñagaboimpa. Wënæ
wënæ inte wæyömo mïnitö ponte në
waadete cægaïmïni ïmïnipa. Tee mönete
oncönë ongonte wæwëñömote botö weca
ëñacæ në pongaïmïni ïnömïni inte mïnitö
ñöwo wæætë edæ botö nempo guiite
quëwencæmïnimpa,' ancæboimpa."

37 "Ämo ëñëninque edæ në nö cædäni
guiquënë, 'Awënë ïñæmpa æyedënö bitö
gue ænente wæyömi dicæ pönömöni
cæmitawogaa, ancædänimpa. Ayë tepë
gæwæñömi dicæ pönömöni bebitawogaa.
38 Æyedënö wacä incæ pömi adinque
mönitö dicæ, Pö guii, antamöniyaa.
Ayë ömaabi adinque dicæ pönömöni
wëñabitawogaa. 39 Ayë wënæ wënæ inte
wæyömi incæ tee mönete wæyömi incæ
mönitö dicæ acæ pontamöniyaa.' 40 Ante
wæyönäni botö Awënë Odeyebo ïnömo
inte edæ tömënäni ïnänite, 'Ïñæmpa
botö tönïñadäni ïñönänite adocanque
önonganque ïñongante mïnitö waa
cægaïmïni inte edæ botö ïmote do waa cæte
ïmïnipa ämo ëñëedäni,' ante tömënäni
ïnänite ancæboimpa," angantapa.

41 "Ayë botö dipëmë ïnö në ongönäni
ïnänite botö në Awënë ïnömo inte an-
cæboimpa. 'Mïnitö në tente wæquënëmïni
guiquënë ñöwo edæ gä gobäewedäni. Edæ
Wængonguï do badöninque, Wënæ tönö
tömengä anquedoidi nänö në ëmïñënäni
tönö wantæpiyë cöwë wënämaï näni
bæcote wæquïñömö, ante nänö badon-
gaïñömö mïnitö mänïñömö edæ gote
guiibäewedäni,' ante edæ ancæboimpa.
42 'Edæ botö gue ænente wæbo adinque
mïnitö edæ dicæ pönömïni cæntabogaa.
Gæwænte wæyömo mïnitö dicæ pönömïni
betabogaa. 43 Ayë Wabo ïmo inte cowodë
baï pömo adinque mïnitö dicæ, Pö guiie,
ämïnitawogaa. Ömaabo inte wæyömo
weocoo dicæ pönömïni wëñatabogaa.
Wënæ wënæ inte wæbo incæ tee mönete
wæbo incæ mïnitö ïñömö edæ dicæ ëñacæ
pömïnitawogaa,' ancæboimpa."

44 "Ämo ëñente wædinque në ëñënämaï
ïnäni ïñömö, 'Awënë ëñëmi. Bitö æyedënö
gue ænente tepë gæwænte wæbitawo.
Ayë wabi baï inte æyedënö pömi
atamöniyaa. Weocoo ömaabi inte wæbi
adinque, daicawo gawëmi adinque, tee
mönete wæbi adinque mönitö bitö beyë
dicæ cædämaï intamöniyaa.' 45 Äñönäni
botö ïñömö edæ tömënäni ïnänite,
'Ïñæmpa wacä ingante önonganque
ïñongante mïnitö cædämaï ingaïmïni inte
botö ïmote edæ mänïnö do cædämaï
ingamïnimpa. Ämo ëñëmaïmïnipa,'
ante pïincæboimpa. 46 Ïninque tömënäni
näni tente wæwenguïnö incæ æmëwo
wadæ gocædänimpa. Wæætë në nö
cædäni guiquënë cöwë wënämaï näni
quëwenguïnö æmëwo gocædänimpa,"
ante Itota apënegacäimpa.

26

Itota ingante bæi ongongëimpa, ante cædänipa

(Mäadoco 14.1-2; Odoca 22.1-2; Wäö 11.45-53)

1 Ayë mänïnö tömänö ïinque apënete
ate Itota tömengä mïñë në godäni ïnänite
apënecantapa.
2 —Mëönaa go ate wodo pænta gogaïönæ
baï Patowa mönö ëëmë cænguïönæ impa,
ante do ëñëmïnipa. Mänïönæ ïñonte botö
Waobo ëñagaïmo ïñömote botö ïmote
bæi ongöninque edæ, Awë ñænquedïmë
cæte ïingä ingante töö godöninque daagö
timpote wæë tïwadinque edæ ëënö
gö cæte wënöedäni, ante botö ïmote
pædæ godönäni æncædänimpa, ante
apënegacäimpa.
3 Mänïñedë, Wængonguï quï, ante në
godongä ñënængä pönï Caiapato oncönë
godongämë pöninque wadäni në godönäni
ñënënäni tönö oodeoidi ïnänite në
aadäni näni Picæncabo ïñömö, 4 adoyömö
pönëninque, Mönö æbänö babæ cæte
Itota ingante awëmö bæi ongonte ænte
wënonguïï, 5 ante pönënäni incæte,
—Ïñæmpa ëëmæntedë ïñonte wënömö
baï tömänäni ænguï bate Yæ yæ ante pïinte
cæcædönänimpa, ante pönente wædinque
mönö ædö cæte mänïñedë cæquïï, ante
wægadänimpa.

Itota ocaboga onquiyængä oguï wapë gao cæcacampa

(Mäadoco 14.3-9; Wäö 12.1-8)

6 Itota mäniïñedë Betänia godinque në
baadingä Timönö oncönë guii ëñadinque
cæncongantapa. 7 Cæncöñongä wacä on-
quiyængä ïñömö tömengä weca pö gui-
idinque oguï wapë näni nanguï godonte
ænïmë dica adabatodo waincadedë pe
ñïïñænte nänö mänïmë incæ ñöwo ænte
mämö Itota ocaboga edæ gao cæcacantapa.
8 Mänömaï cæcä adinque Itota mïñë näni
gocabo ïñömö pïïninque,

—Ïñæmpa önonque gao guënente baï cæ-
campa töö, änänitapa. 9 Edæ ïïmë ïñömö
nanguï pönï ëninta beyë godonte æn-
guënëmë ïmæmpa. Godonte ænte baï
ömæpodäni ïnänite wæætë godonguënë
apa.

10 Ante pïïnäni wædinque Itota ïñömö,

—Quïmë pïïwëmïnii. Ïingä onquiyængä
ïñömö botö ïmote waa pönï cæcä apa
quëwëmïnii. 11 Ïñæmpa ömæpodäni
ante mïni änïnäni mïnitö weca cöwë
quëwëñönäni botö wæætë mïnitö weca wïï
wantæpiyë quëwencæboimpa. 12 Mäniïmë
oguï wapë botonga gadongadinque
tömengä botö baö daga wenguinque eyepë
ïñonte edæ öni paacantapa. 13 Mïnitö
ïmïnite näwangä ante apënebopa. Waa
pönï botö apënedö apënedinque tömämæ
æyömömë apënedäni ëñënäni mäningä
onquiyængä nänö cædïnö ante adobaï
tededäni ëñente pönencædänimpa, ante
Itota apënegacäimpa.

Itota ingante Codaa odömonte godoncæte ante cæcampa

(Mäadoco 14.10-11; Odoca 22.3-6)

14 Ayë mäniïñedë näni, Dote, äincabo
ïñönäni adocanque Codaa Icadiote näni
änongä ïñömö, Wængonguï quï, ante
në godönäni ñënënäni weca gocantapa.
15 Godinque apënecantapa.

—Botö, Itota æyömönö ongongää, ante
pönö odömömo ate mïnitö bæi ongonte
ëmïni ïninque æpotadö, Eyepë ï, ante
pönömïni ëmaïmoo.

Angä ëñëninque tömënäni padata ti-
guitamö incæ todëinta ganca tee mam-
pote tömengä ingante pædæ godönäni.
16 Ëningä inte tömengä cöwë cöwä adinque,
Æbänö cæte Itota ingante odömonte pædæ
godömo ate ænguïnänii, ante pönente cæ-
gacäimpa.

Päö tönö owæta Itota pædæ pönongä cænte bedänipa

(Mäadoco 14.12-25; Odoca 22.7-23; Wäö 13.21-30; 1 Coodintoidi 11.23-26)

17 Mäniïñedë oodeoidi päö yedæ æmpoquï
ömæmö ï näni ëëmë cæte cænguïönæ
tæcæ ba adinque Itota mïñë në godäni
ïñömö, Wodo pænta gogaïönæ baï Pa-
towa mönö ëëmë cænguïönæ impa, ante
pönente wædinque tömengä weca ponte
änänitapa.

—Æyömönö bitö beyë Patowa ëëmë
ante cæmöni ate cænguïmii.

18 Äñönäni tömengä nänö ëmïñëna më-
naa ïnate äninque,

—Mïnatö waodäni näni quëwëñömö
godinque onguïñængä botö në äningä
ingante bee tëninque mïnatö ïïmaïnö ante
apënemïna ëñengäeda. "Mönö Awënë
ïïmaï angampa. Botö wænguïönæ oo pönï
bapa cæbii. Botö në ëmïñënäni tönö
botö bitö oncönë Patowa ëëmë ponte
cæncæmönimpa, angampa," ante ämïna
ëñengäeda, angä.

19 Ëñente wædinque tömëna Itota nänö
änö baï cædinque, Patowa ëëmë cænguï
impa, ante cædatapa.

20 Gäwadecë bayö Itota tönö, Dote, näni
äincabo ponte godongämë cæncæte ante
ongönänitapa. 21 Cæncöñönäni Itota,

—Näwangä ante apënebo ëñëedäni.
Mïni cabo incæ adocanque, Æncædänimpa,
ante botö ïmote odömonte pædæ godongu-
ingä ingampa.

22 Ante apënecä ëñëninque tömënäni
wæwente bayönäni adocanque adocanque,

—Awënë, botö ïmotedö ante dicæ
apënebitawogaa.

23 Ante tedeyönäni Itota wæætë,

—Botö tönö guëa adotaca në mïï cædingä
ïñömö tömengä botö ïmote në odömonte
pædæ godonguingä ingampa. 24 Edæ dodäni
Wængonguï beyë näni yewëmongaïnö baï
cædinque botö Waobo ëñagaïmo inte cöwë
wænte goquënëmo ïmodö anguënë. Ïn-
inque edæ botö ïmo në odömonte godongu-
ingä ïñömö tömengä nänö wæquinque in-
gëimpa. Mäningä wïï ëñate baï waa toquë-
nengä incædongäimpa.

25 Ante apënecä wædinque Codaa ïñömö
Itota ingante në odömonte godonguingä
ïñömö edæ,

—Awënë në Odömömi ëñëmi, botö ïmot-
edö ante ämitawogaa.

Ante äñongante edæ Itota,

—Tömëmi nämä incæ, Botö ïmotedö, ante do tedebi ïmipa.

26 Ante apënecantapa. Ayë
cæncöñönäni Itota päö bæi ongonte
ënïnque Wængonguï ingante waa ate
apënedinque päö pä ënïnque tömengä
mïñë në godäni ïnänite pædæ godö pædæ
godö cæcantapa.

—Botö baö baï impa, ante pædæ pönömo
ënïnque mïnitö Ao ante cëedäni.

27 Äninque ayë bequïmë owætaca bæi
ongonte ënïnque Wængonguï ingante waa
ate pönente apënedinque pædæ godön-
inque,

—Botö wepë baï impa, ante pædæ
pönömo ënïnque tömämïni Ao äninque
godongämë intaca beedäni, angantapa.
28 Botö wepë ïïmë baï impa. Wængonguï
do apënedinque, Botö pönö cæbo ate
mïnitö Ao ämïni ïninque mönö godongämë
waa cæte quëwengëimpa, angacäimpa.
Ñöwo adobaï mïïne äninque apënebopa.
Botö wepë ante Ao ante ëmïni inte mönö
godongämë waa cæte quëwengëimpa.
Edæ nanguï ïmïni mïni wënæ wënæ
cædïnö beyë ante ñä mënongaquïmë
impa. 29 Näwangä ämopa. Botö Mæmpo
Awënë Odeye ïñongä botö tömengä nempo
quëwëninque mïnitö tönö godongämë
mïïmë botö beganca mänïmë yowepë
ñöwo ëmëwo bebo tamëñedäni, ante Itota
apënegacäimpa.

Dicæ abogaa, ante Pegodo anguingä, ante apënecampa

(Mäadoco 14.26-31; Odoca 22.31-34; Wäö 13.36-38)

30 Ayë Wængonguï ingante ämotamïni
ante tao godinque Odibowænquidi godäni-
tapa. 31 Goyönänite Itota apënecantapa.

—Wængonguï beyë yewëmöninque,
"Në aadingä ingante tacabo dæ wængä ïn-
inque edæ cëningäidi obegaidi panguïmë
goquimpa," ante näni yewëmonte angaïnö
baï cædinque mïnitö tömämïni ñöwoönæ
woyowotë incæ botö dæ ämo beyë
guingo imonte badinque edæ panguïmë
goquïmïni ïmïnipa. 32 Panguïmë gomïni
incæte botö edæ ñäni ömëmonte ate
Gadideabæ täno gote a ongöñömo mïnitö
ayë pöedäni.

33 Angä wædinque Pegodo guiquënë,

—Ïñæmpa dæ ämi beyë tömänäni
guingo imonte badinque panguïmë godäni
incæte edæ botö guiquënë cöwë panguïmë
godämaï incæboimpa.

34 Äñongante Itota wæætë,

—Bitö ïmite näwangä ante apënebo
ëñëe. Ñöwoönæ woyowotë incæ tawadiya
pedämaï ïñonte bitö botö ïmotedö ante
wadö ante apënedinque, Dicæ abogaa, ante
edæ mempoga go adopoque anguïmi ïmipa.

35 Angä ëñente wædinque,

—Ïñæmpa bitö tönö guëa wëmo incæte
botö cöwë, Dicæ abogaa, ante edæ änämaï
incæboimpa.

Äñongä tömengä mïñë në godäni
tömänäni adodö ante angadänimpa.

Guetëmänii ïñömö Itota Wængonguï ingante apënecampa

(Mäadoco 14.32-42; Odoca 22.39-46)

36 Mänïï godinque Itota yabæ incæ
Guetëmänii näni äñömö tömengä mïñë
në godäni tönö gocantapa. Mänïñömö
pöninque tömengä tömënäni ïnänite,

—Të contate ongöñömïni botö godö-
menque godinque Wængonguï ingante
apënete pömoedäni.

37 Äninque Pegodo tönö Tebedeo wëna
ïnate ænte mäocä goyönäni Itota ïñömö
nanguï wæwente badinque ancai guïñën-
inque, 38 tömënäni ïnänite,

—Botö wænguïmämo pönö anguënë,
ante botö önöwoca incæ pëmænte wæte
wænguï wæ, ante wæbo tamëñedäni.
Mïnitö guiquënë ëamonca godongämë
wææ aacöedäni.

39 Äninque Itota wædænque godömenque
godinque guidömëmë ñongænte Wæn-
gonguï ingante apënecantapa. "Botö
Mæmpo, bitö Ao äninque edæ tï nä wæn-
guïmë baï ö ænte baï cædinque botö ïmote
edæ, Wënämaï incæbiimpa, ämi ïninque
botö edæ waa tobaïmopa. Incæte botö
änönö baï wïï cædinque wæætë tömëmi
änönö baï cæe," ämopa.

40 Ante apënecä ate tömengä mïñë në
godäni weca adodö ponte ayongä tömënäni
mö ñönäni adinque tömengä Pegodo in-
gante,

—Botö tönö wänö conguënëmïni incæ
mïnitö adoque ooda incæ wïï aacömïnii.
41 Mïmöno waa cæïnëmönipa, ante
ëwocayömïni baö aquïïñö ëñamïni inte
wæntæye bamïnipa. Ïninque edæ wänö
cöninque nämä beyænque ante Wæn-
gonguï ingante apënedinque edæ, Wïï

wënæ wënæ cæïnëmöni bacæmönimpa,
ante apënеedäni.
42 Äninque Itota adodö wadæ gote wæætë
apënedinque, “Botö Mæmpo, botö bedä-
maï ïñömote bitö ö ënämaï ïmi ïninque
botö cöwë bitö ämaï becæboimpa.”
43 Ante Wængonguï ingante apënete ate
ponte ayongante möwo möïnente ëmö
cæte wædinque mö ñönäni. 44 Adinque edæ
tömengä wæætë adodö godinque ñöwo
mempoga go adopoque nänö apënedïnö
ante adodö ante Wængonguï ingante
ïinque apënecantapa. 45 Ayë tömengä
mïñë në godäni weca wæætë adodö
pöninque,
—Ïñæmpa cöwë mömïni edæ cöwë
guëmämïni awædö. Aquënë quëwëedäni.
Botö Waobo ëñagaïmo inte botö wæwen-
guïönæ do bayonte edæ botö ïmote në
wënæ wënæ cædäni ïnänite në godö
odömonguingä ïñömö do godongäï ataque-
edäni. 46 Ængë gantite mönö gocëimpa.
Botö ïmo në odömonte godonguingä obo
pönï pongä tamëñedäni, angacäimpa.

Itota ingante bæi ongonte ënänipa

(Mäadoco 14.43-50; Odoca 22.47-53; Wäö 18.2-11)

47 Ayë apëneyongä edæ Codaa wodi
tömënäni näni, Dote, ante gocabo
adocabo ïningä incæ ñöwo pongantapa.
Wængonguï quï, ante në godönäni
ñënënäni tönö oodeoidi ïnänite në
aadäni näni Picæncabo tönö da pönönäni
pöninque wadäni tæiyënäni adobaï yaëmë
näëëninque canta näëëniäni inte Codaa
mïñë pönänitapa. 48 Doyedë ïñömö në
odömonte godoncæ cæcä Codaa ïñömö
tömengä mïñë poncæ cædäni ïnänite ïïmaï
ante wëënëñedë apënedingä ïnongäimpa.
“Botö odömonte queë bemömo adinque
mïnitö wæætë, Tömengä ingampa, ante
adinque tömengä ingante edæ bæi ongonte
ö ëedäni.”
49 Ante do äningä inte Codaa ñöwo ïñömö
Itota weca pöninque,
—Awënë në Odömömi ïmi, bitö ïmi.
Äninque edæ waa cæte baï queë bemon-
gantapa. 50 Adinque Itota wæætë,
—Botö mïñë në godïmi ëñëmi. Mänïnö
ante bitö ponque pö cæbäwe.
Äñongä wadäni tömengä weca pöninque
pædæ gopo bæi ongonte Itota ingante
ënänitapa.
51 Wængonguï quï, ante në godongä
ñënængä pönï ingante në cæcä mänïñömö
ponte a ongongä adinque Itota tönö pön-
ingä adocanque pædæ guiipote yaëmë o
togænte ëninque mäningä në cæcä ingante
tæi päninque önömonca wangö tamonca-
cantapa. 52 Adinque Itota ïñömö tömengä
ingante,
—Yaëmë adodö mïni tïe, ämopa.
Edæ yaëmë në o togænte näëënäni
tömänäni ïnänite yaëmenca adobaï
tacadäni wæncædänimpa. 53 Ïñæmpa
æbänö ante pönëmi edæ. Wængonguï
anquedoidi adocabodänique tei mïido
ganca ïñönänite botö Mæmpo ingante
apënebo baï tömengä do angä ïninque
anquedoidi näni cabo näni cabo incæ
önompo tipæmpoga go mencabodäniya
botö beyë ponte cæbaïnänipa, ante
pönëmiyaa. 54 Incæte botö Codito ïnömo
inte botö Mæmpo ingante mänömaï
apënebo ëñente cæcä baï dodäni, Codito
ïïmaï wæncæcäimpa, ante Wængonguï
angä ëñente näni yewëmongaïnö ante ædö
cæte ïinque bacædönimpa, ante awædö,
ante apënegacäimpa.
55 Ayë wæætë ñöwo pönäni ïnänite Itota
apënecantapa.
—Mïnitö ïñæmpa, Bitö në ö ënïmi ïmipa,
ante baï cædinque botö ïmote canta tönö
yaëmë näëente ö æncæte ante pömïni
awædö. Botö Wængonguï oncö yabæcönë
ïïmö ïñö ïïmö ïñö apënecöñömo mïnitö
botö ïmote yao ongönämaï ee amïnitapa
töö. 56 Incæte mïnitö Wængonguï beyë në
apënedäni näni yewëmongaïnö baï ñöwo
ïinque baquinque cæmïni abopa.
Ante apënecä ëñëninque tömengä
ëmïñængä në godïnäni tömänäni edæ
näwë panguïmë cæte wodii wïnongadän-
impa.

Në Apænte näni Änoncabo weca Itota ongongampa

(Mäadoco 14.53-65; Odoca 22.54-55, 63-71; Wäö 18.12-14, 19-24)

57 Ayë Itota ingante në yao ongonte
ënäni guiquënë, tömengä ingante mäo
godinque edæ, Wængonguï quï, ante në
godongä ñënængä pönï ïnongä Caiapato
weca ænte godänitapa. Mänïñömö do
pöninque në wææ ante odömönäni tönö
oodeoidi ïnänite në aadäni näni Picæncabo
tönö do a ongönänimpa. Mänïñömö Itota
ingante ænte mämönäni pongacäimpa.

58 Pegodo guiquënë tömengä mïñë ayë
ayë godinque, Wængonguï quï, ante në
godongä ñënængä pönï ïnongä oncö
yacömoyë ïñömö pö guiidinque, Itota
ingante æbänö cæquïnänii, ante wææ
wänönäni weca pöninque të contate waa
acongantapa.
59 Wængonguï quï, ante në godönäni
ñënënäni tönö në Apænte näni Änoncabo
tömänäni, Mönö apænte ante wënömö
wæncæcäimpa, ante cædinque, Itota nänö
wænguinque wënæ wënæ cæcä ingampa,
ante æcänö babæ ante anguingää, ante
diqui diqui mïnönänimpa. 60 Incæte nan-
guï ïnäni ponte babæ apënedäni incæte,
Æcänö eyepë babæ änaa, ante edæ dæ
angä wædänitapa. Ayë ate mënaa në babæ
wapiticë änöna inte awënëidi weca pö gui-
ite, 61 apënedinque,
—Ïingä, "Wængonguï tæiyë waëmö
oncö ongö incæte botö ïñömö tæï pïñëmo
ïnömo inte godö cæbo baï wo tænguïmë
wæëmaimpa. Ayë mëönaa go adoönæque
ïñonte botö wæætë do mënömaïmopa,"
angä ëñentamönapa töö. 62 Ante apënеda
ëñëninque në godongä ñënængä pönï
ïnongä incæ ængë gantidinque Itota
ingante,
—Ïñæmpa pæ wëënebii. Tömëna bitö
ïmitedö ante godö äninque näna änïnö ante
bitö æbänö ämii.
63 Äñongä Itota cöwë änämaï edæ pæ
wëënecä. Adinque në godongä ñënængä
pönï ïnongä wæætë,
—Wængonguï në Quëwengä inte
tömengä nänö ëñëñongä edæ näwangä
ante apënebi ëñëmönii, ämopa. Mönö
Codito ïñömö Wængonguï Wengä ïnongä
ingampa. Bitö ïñæmpa mänïmidö ïnömi
ïmitawo.
64 Mänömaï angä ëñëninque Itota wæætë,
—Tömëmi bitö änïnö baï mänïmodö
ïnömo ïmopa. Incæte botö godömenque
apënebo ëñëedäni. Ïincayë ate botö
ïñömö edæ Waobo ëñagaïmo inte edæ
Wængonguï në Tæï Pïñængä ingä
tömëmængä ïnö të contabo adinque
mïnitö ayë ate botö öönædë boguïman-
codë pömo acæmïnimpa.
65 Ante apënecä ëñente wædinque në
godongä ñënængä pönï ïnongä pïinte bad-
inque, Ëñente awædö, ante baï cædinque
edæ nämä weocoo wänä ñænte,
—Wængonguï ingampa mänömaï
cæquingää. Edæ tömengä nämä incæ babæ
ante në wënæ wënæ apënecä ïninque
idæwaa. Wacä tömengä ingantedö, Wënæ
wënæ cæcä atabopa, ante në ancæcäimpa,
ante ñöwo diqui diqui mïnämaï ingëimpa.
Tömengä nämä Wængonguï Wengä inte
baï babæ ante nänö änewënïnö ante do
ëñëmïni inte mïnitö, 66 edæ æbänö ante
pönëmïnii.
Ante äñongä në apænte änäni guiquënë,
—Nänö wænguinque änewengampa töö.
67 Ante apænte äninque edæ pancadäniya
Itota tömengä awinca towæ tänömöninque
tæi tæi pänänitapa. Wadäni guiquënë tö-
mengä ingante tamöninque,
68 tömengä ingante,
—Bitö Codito ïmitawo. Æcänö bitö
ïmite awëmö në pänaa, ante Wæn-
gonguï beyænque apënedinque apënebi
ëñëmönii, ante badete togadänimpa.

Pegodo incæ, Dicæ abogaa, angampa
(Mäadoco 14.66-72; Odoca 22.56-62; Wäö 18.15-18, 25-27)

69 Ayë Pegodo guiquënë mänïï yæipodë
yacömöñäa contate ongöñongä on-
quiyængä në cæcä ïñömö tömengä weca
ponte apënedinque,
—Mäningä Gadideabæ quëwëningä Itota
tönö bitö guëa cægömitapa töö.
70 Ante apënеyongä tömänäni näni
ayömö Pegodo,
—Dicæ. Bitö änö ante æbänö ämii, ante
dicæ ëñëmogaa.
71 Ante äninque Pegodo yademö gäänë
tao gote ongongä adinque wacä on-
quiyængä wæætë godongämë ongönäni
ïnänite apënedinque,
—Mäningä adobaï Itota Näatadeta
quëwënongä tönö në cægöningä ingä
aedäni.
72 Ante apënеyongä Pegodo wæætë,
—Wængonguï ëñëñongä botö näwangä
ämo ëñëedäni. Ïingä onquiyængä nänö në
äningä ingante botö dicæ abogaa, angan-
tapa.
73 Ayë wantæ ate mänïñömö ongönäni
Pegodo weca pöninque,
—Ïñæmpa Itota tömengä tedecä baï
adode në tedebi inte bitö tömengä mïñë
mïni në gocabo adobi ïmipa töö.
74 Äñönäni edæ Pegodo wæætë, Wæn-
gonguï ëñëñongä apënedinque botö
nöingä ämopa, ante Wængonguï ëmöwo

ante babæ tedewëninque tömënäni ïnänite,

—Mïni në angä ingante dicæ abogaa.

Mänömaï ante tæcæ änewëñongä edæ tawadiya dobæ petapa. 75 Pe wædinque tömengä, Æ Itota nänö änïnö baï impa, ante wæcantapa. Itota, "Tawadiya pedämaï ïñonte bitö botö ïmotedö ante wadö ante apënedinque, Dicæ abogaa, ante edæ mempoga go adopoque anguïmi ïmipa," angantapa. Ante Pegodo, Ñöwo nänö pequinque do pecampa, ante wædinque oncodo taote edæ guingo imonte wædinque edæ Ca ca wægacäimpa.

27

Itota ingante Pidato weca ænte mäo gönönänipa

(Mäadoco 15.1; Odoca 23.1-2; Wäö 18.28-32)

1 Ayë ñäö bayonte, Wængonguï quï, ante në godönäni ñënënäni tönö oodeoidi ïnänite në aadäni näni Picæncabo tönö apænte äninque edæ, Itota ingante wënongëimpa, ante godongämë Ao angadänimpa. 2 Äninque tömengä ingante yao ongonte goti winte ëninque edæ odömänoidi beyë Oodeabæ awënë gobedönadodo Pidato ingante mäo gönönäni ængacäimpa.

Codaa wodi ïïmaï cædinque wængampa

3 Ayë, Itota ingante wënongëimpa, äniäni ëñente wædinque Codaa tömengä ingante në godöningä guiquënë, Æ tömengä nänö wænguinquemë cæboïnö ante pönëmogaa, ante guingo imonte wæcantapa. Ayë, Wængonguï quï, ante në godönäni ñënënäni tönö në aadäni näni Picæncabo adodö æncædänimpa, ante todëinta padatamö tömënäni näni pönontamö adodö pædæ godoncæte ante gocantapa.

4 Ayë tömënäni ïnänite,

—Ïñæmpa cæboo. Edæ Itota wënæ wënæ cædämaï ïningä ïñongante botö në godönïmo inte wïwa cæbo ïmo ante awædö.

Ante äñongante tömënäni guiquënë,

—Tömëmi wënæ wënæ cædïmi inte wentamö bitö entawënö adinque mönitö ædö cæte wæquïmönii. Tömëmi edæ në cædïmi inte edæ abaïmipa töö.

5 Äniäni wædinque edæ tiguitamö incæ Wængonguï tæiyë waëmö oncönë wo wææntodöninque Codaa oncodo tao godinque edæ nämä önömenca wëä æi goti guemencate dobæ wængacäimpa.

6 Mäninta wo wææntodongä ate wædinque, Wængonguï quï, ante në godönäni ñënënäni incæ tiguitamö yao yao ongonte ëninque,

—Wepë näadintamö adinque Wængonguï Baa ancæcäimpa, ante pönente wædinque mönö, Wængonguï quï, ante ædö cæte godonguïmöö.

7 Ante godongämë pönencöninque tömënäni, Oodeoidi ïnämaï ïnäni wodido bacëimpa, ante ömæ në dai bædongä ëadïömæ incæ mänïï tiguitamö godonte ængadänimpa. 8 Ïninque wepë näadintamö godonte näni ënïmæ ante, Wepænguipo impa, ante näni pemönïmæ ïñömö ñöwo ganca impa. 9 Ïninque do ïñömö Eedëmiya wodi Wængonguï beyë ïïmaï ante nänö apënegaïnö baï ïinque batimpa. "Idægoidi, Tömengä beyë mänimpotamö godonte ængëimpa, ante näni änimpotamö incæ todëinta tiguitamö padatamö ëninque, 10 tömënäni Wængonguï botö ïmote nänö änïnö baï ëñente cædinque edæ dai bædongä ëadïömæ godonte ënänitapa," ante Eedëmiya nänö angaïnö baï do ïinque batimpa.

Pidato weca Itota ongongampa

(Mäadoco 15.2-5; Odoca 23.3-5; Wäö 18.33-38)

11 Itota ïñömö awënë gobedönadodo Pidato weca a ongöñongante awënë gobedönadodo ïñömö tömengä ingante,

—Bitö oodeoidi Awënë Odeyebi ïmitawo.

Äñongante,

—Bitö tömëmi änö baï botö mänïmodö ïmopa, Itota angantapa.

12 Ayë, Wængonguï quï, ante në godönäni ñënënäni tönö në aadäni näni Picæncabo guiquënë Itota ingante äninque, Wënæ wënæ cæbipa töö, ante äñönäni tömengä edæ pæ wëënecä. 13 Ate wædinque Pidato wæætë,

—Bitö æpogadö wënæ wënæ cæbi ïmipa, ante nanguï äniäni ëñënämaï inte bitö ædö cæte edæ pæ wëënebii.

14 Äñongante Itota ïñömö tömënäni näni änïnö ante adodeque ante apënedämaï ingä adinque awënë gobedönadodo wæætë, Quïëmë baï pæ wëënecä awædö, ante wægacäimpa.

Itota wæncæcäimpa, änänipa
(Mäadoco 15.6-20; Odoca 23.13-25; Wäö 18.38-19.16)

15 Mänïmæ awënë gobedönadodo
mänïñedë wadepo ïñö wadepo ïñö cöwë
ïïmaï cædongäimpa. Oodeoidi äämë
näni cæyedë gobedönadodo ïñömö, Në
tee mönete ongönäni ïnänite adinque
mïnitö æcänö ingante ämïni ñimpo
cæbo goquingää, ante äñongä änäni
ëñëninque tömengä tömënäni näni
äningä adocanque ingante ñimpo cæcä
godongäimpa. 16 Mänïñedë adocanque
wënæ wënæ nänö cædïnö beyä tee
mönete a ongongampa, ante tömänäni do
ëñënönänimpa. Mäningä ëmöwo Badabato
ïnongäimpa. 17 Ïninque nanguï ïnäni
godongämä pönäni ate Pidato tömënäni
ïnänite edæ,

—Æcänö ingante mïnitö beyä ñimpo
cæbo abæ tawænte gocä ænguïmïni.
Badabato ingante ñimpo cæbo gocä
ænguïmïni. Wæætë edæ Itota Codito
mïni änongä ingante ñimpo cæbo gocä
ænguïmïni, angacäimpa.

18 Edæ do ïñömö, Itota gomonga cæcä
ate wædinque tömënäni tömengä ingante
pïinte adönänimpa. Mänïnö beyænque
tömënäni Itota ingante bæi ongonte botö
nempo ænte mämö pædæ pönönänitapa,
ante Pidato do ëñengantapa.

19 Ayä odömänoidi näni apænte anguim-
paa ayä ongöñongä Pidato nänöogængä
ïñömö wacä ingante da pönongä pön-
inque Pidato ingante nänöogængä beyä
apænecantapa. “Botö ñöwoönæ mö-
wocodë wïïmöninque mäningä në nö
cædongä beyä nanguï wogæi wogæi
cæwënente wæbopa cæbii. Bitö tömengä
ingante gampodämaï inte gomö aquënë
quëwëë, ämopa,” ante bitö nänöogængä
angampa, angantapa.

20 Angä ëñente wæyongä, Wængonguï
quï, ante në godönäni ñänænäni tönö
në aadäni näni Picæncabo näni äincabo
guiquënë wadäni në godongämä ongönäni
ïnänite änänitapa. Mïnitö Pidato ingante
ïïmaï äedäni. Badabato ingante ñimpo
cæbi gocäe. Itota ingante wæætë ämi
wænönäni wængäe, ante äedäni, änäni-
tapa. Awënëidi incæ mänömaï änäni ëñën-
inque godongämä ongönäni Ao änänitapa.

21 Awënë Pidato ïñömö tömënäni ïnänite
äninque,

—Mënaa ongöna ïñönate mïnitö æcänö
ingante ämïni ñimpo cæbo goquingää.

Äñongante,

—Badabato ingante ämönipa.

22 Änäni wædinque Pidato wæætë,

—Ïninque Itota Codito mïni änongä in-
gante æbänö cæquïmoo, ante ämïni.

Äñongante tömänäni edæ,

—Awä ñænquedïmä ämi cæte gönonte
wænönäni wængäe töö.

23 Änäni ëñëninque Pidato ayä,

—Ïñæmpa quïnö wënæ wënæ cæ-
cantawo.

Äñongä tömënäni godömenque yedæ
äninque adodö,

—Ämi awäa timpote wænönäni wængäe.

24 Ante ancaa änewëñönäni Pidato
ïñömö, Tæcæ wæætedö wæætë änäni inte
tömënäni wënæ wënæ cædäni wæquï
wæ, ante guïñente wædinque ayä, Ædö
cæte botö godömenque cæquïmoo, ante
pönente wædinque edæ æpä pï ñïñænte
tömënäni ayönäni önompo mempodinque
tömënäni ïnänite angantapa.

—Tömengä wënæ wënæ cædämaï ïñon-
gante botö, Wænongäimpa, änämaï ïmo
inte tömengä wepä näadämaï ïmo aedäni.
Wæætë mïnitö guiquënë, Wæncæcäimpa,
ante në änïmïni inte edæ näate bacæmïn-
impa, ante adinque botö mempobo aedäni.

25 Angä ëñëninque tömänäni Ao äninque
edæ,

—Möni änïnö beyænque mönitö incæ
mönitö wënäni incæ tömengä wepä beyä
näate baï bacæmönimpa töö.

26 Änäni ate awënë gobedönadodo Pidato
tömënäni näni änïnö ante ëñente cæd-
inque edæ Badabato ingante ñimpo cæd-
inque tömënäni nempo pædæ godongä
änänitapa. Wæætë edæ Itota ingante
edæ Pidato angä ämontai badöïmenca tæi
tæi pänäni ate tömengä ingante ñænque
quepote awäa näni gönonguinque edæ da
godongä ænte godänitapa.

27 Awënë gobedönadodo nänö wææ
wänönäni guiquënë Itota ingante ænte
godinque awënë gobedönadodo oncönë
Podætodio näni ancönë mangui gui-
iyongä tontadoidi bacabo Itota weca
godongämä äñete pönänitapa. 28 Pöninque
tömënäni, Awënë ïmi inte awënë weocoo

wëñacæbiimpa, ante baï cædinque badete
todinque Itota weocoo gä tadongadinque
wæætë opatawë ëmoncoo pönö da
wëñadinque, 29 daa mongëmenca baï
ëninque que cædinque, Awënë poganta
wencacæbiimpa, ante baï cædinque pönö
daga wencadänitapa. Ayë cëwipa ænte
mämö pædæ pönonte änäni ëninque
tömengä tömëmæmpoca pæ mangä
adinque tömënäni da guicapodinque
tömengä ingante,

—Badogaa, bitö oodeo awënë odeyebi
ïmipëë, ante badete togadänimpa.

30 Ayë tömengäa towæ towæ tänongad-
inque cëwipa ëninque tæi tæi ancaa pan-
cadänitapa. 31 Ayë ïïnque badete tod-
inque tömënäni opatawë ëmoncoo gä ta-
dongadinque tömengä nämä weocoo daga
wëñadänitapa. Ayë edæ tömengä in-
gante awë timpote wënoncæte ante töö
ëmænte ænte tao mäodäni gogacäimpa.

Itota ingante awäa timpodäni wængampa
(Mäadoco 15.21-32; Odoca 23.26-43; Wäö 19.17-27)

32 Ænte mäo godinque tömënäni Tidëne
quëwengä Timönö ingante bee tëninque
tömengä ingante edæ, Bitö ægodöe, Itota
ingante möni timpoquïwë ænte mongænte
goe, änäni mongænte gocantapa.

33 Mäniï Itota ingante ænte mäo god-
inque Godogota näni äñömö mönö ted-
edö "Ocataïnö" ïñömö mäniñömö pönäni-
tapa. 34 Mäniñömö pönäni ate wadäni,
Nantate beyë becæcäimpa, ante cædinque
yowepë biïnömë näni ämë tönö moncapë
adoyömö wempo cædëninque pædæ pönö
cæyönäni tömengä önonque yædæ bed-
inque edæ Baa angantapa.

35 Ayë Itota ingante awë ñænquedïmë
näni ænte pönïwäa töö godöninque pönö
timpodinque wæë tïwadinque ængë
gantidënänitapa. Ængë gantidënäni ate
wægöñongä tömënäni wæætë tömengä
weocoo ïnï ante, Æcänö quinca nö ta
adinque tömengä mänincoo æncæcäimpa,
ante wææntodöninque adocooque ad-
cooque ënänitapa. Mänömaï cæyönäni
Wængonguï beyë näni apënegaïnö baï
ïïnque cætimpa. "Botö weocoo ïnï ö
ëninque tömënäni näni caboque wacä
ingä wacä ingä nënempodänitapa. Ayë,
Æcänö quinca nö ta adinque tömengä
mänincoo æncæcäimpa, ante cædänitapa."
36 Tömënäni të contadinque tömengä
ingante wææ aadänitapa. 37 Ayë, Itota në
wænguënengä ingampa, ante quïnante
änänii, ante edonque acëimpa, ante
cædinque tömënäni, "Ïingä Itota ïñömö
oodeoidi Awënë Odeye ïnongä ingampa,"
ante yewëmöninque edæ awæmpaa
tömengä ocaboca ïnö tee tinte wo
cædänitapa.

38 Ayë wada në ö ænte quëwënïna
ïnate adoyedë tömengä tönö adocanque
tömëmë ïnö adocanque dipëmë ïnö
godö timpote ængë gantidëdäni wæ-
gongadaimpa. 39 Ayë wodo pænta në
godäni guiquënë Itota ingante godö wënæ
wënæ ante badete todinque pica pica
cædinque, 40 tömengä ingante wapiticë
apënedinque,

—Bitö ïñæmpa Wængonguï tæiyë
waëmö oncö incæ bæ tate wo ëwëninque
edæ mëönaa go adoönæque ïñonte do
mënoncæ ämitawo. Mänömaï cæcæ änïmi
inte bitö tömëmi edæ nämä incæ cæte
quëwëmäwe. Bitö nö Wængonguï Wëmi
ïmi ïninque edæ o togæmpote o togëwate
wæëe, ämönipa töö.

41 Äñönäni edæ, Wængonguï quï, ante
në godönäni ñënënäni guiquënë në
odömönäni tönö ayë oodeoidi ïnänite në
aadäni näni Picæncabo tönö adobaï ïïmaï
ante edæ badete todänitapa.

42 —Tömengä, Wadäni quëwencædän-
impa, ante waa cæcantawoo. Ñöwo
ïñæmpa ædö cæte nämä waa cæte
quëwenguingää. Idægoidi awënë odeye
ingampa diyë ti wæænte goquingää. Edæ ti
wæænte gocä adinque mönitö wæætë edæ,
Näwangä impa, ante pönëmaï wædö. 43 Ayë
nämä ingantedö äninque tömengä edæ,
Botö Wængonguï Wëmo ïnömo ïmopa, ante
angämëë. Tömengä, Wængonguï cöwë
pönö cæcæcäimpa, ante wede pönengä
ïñongante Wængonguï wæætë tömengä
ingante edæ waa acampa diyë ñimpo
cæcä goquingää, ante badete todänitapa.
44 Ayë në ö ëna guiquënë tömengä tönö
godongämë timpote wægöna ïninque Itota
ingante pïinte adobaï wënæ wënæ ante
badete togadaimpa.

Itota wængampa
(Mäadoco 15.33-41; Odoca 23.44-49; Wäö 19.28-30)

45 Tæcæbæcä pönï bayö tömämæ ïïñontobä wëmö badinque ayä ayaönäa wæiganca mä mämonte baï ïnimpa. 46 Ayä edæ
ayaönäa wæiyonte Itota nanguï pönï yedæ äninque, “Edii, Edii, nëma tabatäni,” äninque mönö tededö, “Botö Wængonguïñaa,
botö Wængonguïñaa, ædö cæte botö ïmo ëmö cæte gobiyaa.”

47 Ante wæcä ëñëninque godämä ongönäni guiquënë,

—Æ. Ediya ingante aa pecä apa.

48 Äñönäni adocanque do pogodo gote
önætamö ænte pöninque biïnömä baï
önömænque ænte aa bedöninque näænte,
Cäwipaca pædæ äänömo becæcäimpa,
ante cæyongä, 49 wadäni guiquënë,

—Ee aquënë. Ediya edæ ponte wabänö
cæcä quëwenguingä abaimpa, angadänimpa.

50 Itota ïñömö wæætë ogä tededinque do
wængacäimpa. 51 Ïninque edæ Wængonguï
oncö tæiyä waëmoncönë weocoo odemö
näni wææ wodöincoo adoyedë önönæca
ïnö tæcæguedë pönï tænguïmä wææntapa. Ayä goinque bayonte dica incæ tä
gämæntapa. 52 Ayä wao wodido incæ wi
änote bayonte edæ Wængonguï quïnäni
do wængaïnäni incæ pancadäniya ñäni
ömämöninque 53 tömänäni wodido abæ
tawænte godänitapa. Edæ ñöwo ïñömö,
Itota ñäni ömämongä ate tömänäni në
ñäni ömämönïnäni inte Eedotadëë näni
waëmö quëwëñömö ponte a ongöñönäni
nanguï ïnäni agadänimpa.

54 Mänïï goinque do pö adinque ayä,
Æbänö cætimpa, ante tömänö adinque edæ
tontado capitäö tönö wææ wänönäni tönö
ancai guïñëninque,

—Näwangä impa. Ïingä ïñömö Wæn-
gonguï Wengä ingaïnö ante pönenguënë,
angadänimpa.

55 Do ïñömö Itota Gadideabæ quëwente
pöñongante onquiyänäni nanguï ïnäni
tee empote pöninque tömengä beyä në
cædïnäni inte ñöwo adodäni adoyömö pö
gongäninque pömö adänitapa. 56 Mäadiya
Mäagadadënä tönö wacä Mäadiya ïnatapa.
Ïïnä ïñömö Tantiago tönö Ootee badä
ïnantapa. Ayä Tebedeo wëna tömëna badä
tönö wadäni adobaï Itota wäñongante
gobæ agadänimpa.

Itota wodi baö ïnï mäo daga wënänipa

(Mäadoco 15.42-47; Odoca 23.50-56; Wäö 19.38-42)

57 Ayä gäwadecä bayonte Ootee në nan-
guï ëacä incæ Itota mïñä në gocä do bad-
ingä inte Adïmatea ïñömö pægaingä inte
pongä ingantapa. 58 Tömengä ïñömö ñöwo
Pidato weca godinque, Itota wodi baö ïnï
pönömi ämoe, angantapa. Pidato Ao än-
inque në cædäni ïnänite, Tömengä baö ee
amïni æncæcäimpa, angantapa. 59 Itota
wodi baö ïnï gämiyate pædæ wæänonte
ænte godinque waëmö weocoo nïnocoo
näni ancoo wïni wïni caadinque, 60 Ootee,
Botö wodido baquimpa, ante dicamontaa
nänö wodintatodë mïintatodë mäo guidö
ñö cædinque daga wengantapa. Ayä di-
cabo da päñä pönö tee mönodinque wadæ
gogacäimpa. 61 Ïïmaï cæyongä Mäadiya
Mäagadadënä tönö wacä Mäadiya tönö
Itota wodido obo contate acönatapa.

Itota wodido ïïñömö wææ wænönäni a ongönäni

62 Ayä guëmanguïönæ bacæ cæpa, ante
näni täno cæönæ ïinque cædäni ate ïïmö
ate, Wængonguï quï, ante në godönäni
ñäänäänäni tönö Paditeoidi guiquënë Pidato
weca ponte 63 tömengä ingante äninque,

—Awënë ëñëmi. Mäningä në babæ
äningä ïïñömö tömengä mïingä ïïñedë
apänedinque, Mëönaa go adoönæque
ïïñonte botö ñäni ömämoncæboimpa, ante
nänö änïnö ante pönente wæmönipa.
64 Ayä tömengä mïïñä në godïnäni incæ
tömengä baö ïnï awëmö ö ämaïnäni
ante edæ wämönipa. Ænäni ïninque
tömänäni, “Dobæ ñäni ömämongäimpa,”
ante godömenque babæ änäni edæ wënæ
wënæ babaimpa cæbii. Ñöwo wææ
wänönäni ïnänite ämi godinque tömänäni
mäningä nänö wodintatodë tæëmö tee
mönodinque mëönaa go adoönæque ganca
wææ wänonte acædänimpa. Edæ wïï
godömenque wënæ wënæ bacäimpa, ante
cæcæbiimpa, ämönipa.

65 Äñönäni Pidato wæætë,

—Bado, wææ wänönäni mä ongönänipa.
Mïnitö tömänäni ïnänite ænte mäomïni
goyönäni mïnitö wæætë mïni ëñëninö baï
do cædinque tæëmö tee mönote cæedäni.

66 Angä ëñente godinque tæëmö mön-
odinque Itota nänö wodintatodë dai tee

bædodänitapa. Ayë, Awënë ëmöwo adinque wi ënodämaï incædänimpa, ante dai bæyömö aquïñedë ongontoca da guidonte awënë ëmöwo adimpaca yewëmonte baï bagatimpa. Ayë wææ wänönäni ïnänite ænte mäo gö cædäni wææ wänongadänimpa.

28

Itota do wëningä inte ñäni ömëmonte quëwengampa

(Mäadoco 16.1-8; Odoca 24.1-12; Wäö 20.1-10)

1 Mänïï guëmanguïönæ ïinque go
ate wacä tëmäna baquinque ñäö ba
ïninque Mäadiya Mäagadadënä tönö wacä
Mäadiya ïñömö Itota wodido acæte ante
gogadaimpa. 2 Awënë Wængonguï anquedo
do wæë pöninque edæ dicabo wëä godö oo
wi ënocantapa. Ayë goinque nanguï ocæ
ocæ cætimpa. Anquedo ïñömö dicaboga
të contacantapa. 3 Tömengä awinca näinte
cæ baï ëmönongä inte tömengä weocoo
näämænta pönï ëmoncoo mongænte a
ongongä. 4 Adinque edæ në wææ wänönäni
guiquënë ancai guïñente wædinque do do
wäate baï badinque ëmëwo wænte baï
öñönänitapa. 5 Mänïï onquiyëna pöñönate
Wængonguï anquedo ïñömö,

—Guïñënämaï ïeda. Itota näni awäa
timpodäni wëningä ingante mïnatö diqui
diqui mïmïnapa, ante edæ do ëñëmopa.
6 Ïñömö edæ dæ angampa. Tömengä nänö
änïnö baï cædinque do edæ ñäni ömëmöninque tao gocäimpa. Pö guiite aeda. Ïintatodë nänö öñontatodë ïñömö edæ önontatoque impa. 7 Ayë në adïmïna inte
edæ quingë pogodo gote tömengä mïñë
në godïnäni ïnänite gode ante apënedinque, "Itota dobæ ñäni ömëmongäimpa
ataqueedäni, äeda." Ayë ïñömö tömengä
Gadideabæ täno godinque a ongöñongä
mïnitö gote aedäni, ante mïnatö gode ante
apëneda ëñëedäni. Bado, ämo ëñëmïnapa
edæ.

8 Angä ëñëninque tömengä wodido abæ
tawænte wadæ godinque tömëna, Ancai
guïñente wæte todadö, äninque watapë
todinque Itota mïñë në godïnäni ïnänite
gode ancæ pogodo godatapa. 9 Goyöna
edæ Itota incæ ïñontobë mäo bee tëninque
edæ, Mïnatö, angä ëñëninque edæ ïñäna
tömengä weca pöninque önöwaca ædæ
wæænte mö ongöwate, Wængonguï Awënë
ïmidö anguënë, ante watapë apëneyöna,
10 Itota ïñömö edæ,

—Guïñënämaï ïeda, angantapa. Ayë,
Mïnatö botö biwïidi ïnänite gode äninque
ïïmaï äeda. Mïnitö Gadideabæ godinque
botö ïmote acæmïnimpa, ante tömënäni
ïnänite äeda, ante Itota angacäimpa.

Në wææ wänönïnäni babæ ante apënedänipa

11 Onquiyëna gode ancæ goyöna Itota
wodido në wææ wänönïnäni pancadäniya
wæætë tömënäni näni quëwëñömö
godinque, Wængonguï quï, ante në
godönäni ñënënäni ïnänite apënedinque, Ïïmaï cætimpa, ante tömänö ante
apënedänitapa. 12 Apënedäni ëñëninque
edæ në godönäni ñënënäni guiquënë në
aadäni näni Picæncabo tönö pönë cöninque
godongämë Ao äninque tontadoidi në
wææ wänönäni ïñönänite tiguitamö
padatamö bacoo godöninque, 13 tömënäni
ïnänite ïïmaï angadänimpa.

—Wadäni Itota wodi baö ante wæyönäni
edæ mïnitö önonque, Mö cöñömöni tömengä mïñë në godïnäni awëmö ponte
ö ënänitapa, ante babæ apënecæmïnimpa. 14 Ayë mänïnö äñömïni awënë gobedönadodo ëñëninque, Quïmë möwëmïnii,
ante pïingä adinque edæ mönitö wæætë
wææ cædinque tömengä ingante ämöni
ëñëninque tömengä pänämaï ñimpo cæyongä mïnitö guïñente wædämaï incæmïnimpa.

15 Äninque në godönäni ñënënäni ïñömö
në wææ wänönïnäni ïnänite nanguï tiguitamö godönäni ënänitapa. Mänintamö
ëninque awënëidi babæ näni änïnö baï
adodö ante apënedinque, Tömengä mïñë
në godäni ö ënänitapa, ante babæ wapiticë
apënegadänimpa. Ïninque tömënäni näni
babæ apënedö ëñëninque edæ oodeoidi
gode ante tededinque godömenque ñöwo
ganca ayë wapiticë ante tededänipa.

Itota, Apënecæ goedäni, angampa

(Mäadoco 16.14-18; Odoca 24.36-49; Wäö 20.19-23)

16 Önompo ëmæmpoque go adodänique
Itota mïñë näni godincabo guiquënë
mänïï Itota nänö änö baï cædinque
Gadideabæ godinque änanquidi æiyönäni
17 Itota a ongongä adinque tömengä weca
ædæ wæænte, Wængonguï Awënë ïmidö

anguënë, ante watapä̈ apä̈neyönäni
pancadäniya guiquënë, Wabänö ï, ante
pönënämaï ingadänimpa. [18] Itota ïñömö
tömënäni weca pönömenque pöninque,
—Wængonguï pönö cæcä beyænque
botö ïñömö öönædë Tæiyä̈ Awënë ïnömo
inte inguipoga adobaï në Tæiyä̈ Awënë
badinque nämä tä̈ï pïñä̈mo inte në
ämo ïmopa. [19] Ante wædinque mïnitö
guiquënë inguipoga tömämæ quëwënäni
weca godinque, Itota mïñä̈ gocædänimpa,
ante apä̈nemïni ëñente botö mïñä̈ në
godäni bacædänimpa. Ayä̈ mönö Mæmpo
ëmöwo apä̈nedinque, ayä̈ Wængonguï
Wëmo ïñömote botö ëmöwo apä̈nedinque,
ayä̈ Wængonguï Tæiyä̈ Waëmö Önöwoca
ëmöwo apä̈nedinque mïnitö tömämæ
quëwënäni ïnänite æpä̈në guidömïni
guiicædänimpa. [20] Ayä̈ botö mïnitö
ïmïnite botö änïnö ante, Tömänö ante
adodö cæedäni, ante odömömïni ëñente
cæcædänimpa. Ayä̈ botö edæ ñöwo incæ
ayä̈ inguipoga ïinque baganca cöwë mïnitö
tönö ongonte godongämä cæcæboimpa.
Näwangä inguïnö anguënë, ante Itota
angacäimpa.

Itota Codito ingantedö ante Mäadoco
nänö watapë ante yewëmongainta

Wäö önömæca ponte apënecä ëñënänipa
(Mäateo 3.1-12; Odoca 3.1-9, 15-17; Wäö 1.19-28)

1 Ponguingä, ante näni Codito angaingä
ïnongä inte Wængonguï Wengä Itota in-
gantedö ante botö Mäadocobo watapë ante
yewëmömopa.
2 Doyedë ïñömö Wængonguï beyë
apënedinque, Codito ingante Wængonguï
ïïmaï angäimpa, ante Itaiya wodi yewë-
mongacäimpa.
"Taadö bitö goquïnö waa wëwaquingä, ante
baï cædinque botö,
Botö beyë në gode änongä ingante da
godömo täno beyænte gocä ate bitö
ayë gocæbiimpa, ämopa.
3 Önömæca ïñömö adocanque ogë tedete aa
pecæcäimpa.
Tömengä ïñömö, 'Awënë nänö ponguïnö
ante mïnitö tee moncate baï cæd-
inque,
taadö töïnö pïnonte baï cæedäni,' ante aa
pecä ëñengëimpa,"
4 Ante Itaiya wodi nänö në angaingä
ïnongä inte Wäö ñöwo önömæca pön-
inque æpënë guidongantapa. Mänömaï
cædinque tömengä mänïñömö pönäni
ïnänite apënedinque, Mïnitö, Idæwaa
wënæ wënæ cæte awædö, ante ocë
ëmænte Wængonguï gämënö pöninque
æpënë guiicæmïnimpa. Mänömaï cæmïni
adinque Wængonguï mïnitö cædïnö
ante në panguënengä incæte pïïnämaï
inte ñimpo cæcæcäimpa. 5 Ante Wäö
mänömaï apëneyongante Oodeabæ
tömäo quëwënäni Eedotadëë quëwënäni
tömänäni tömengä weca pö pö bee
tente ëñëninque, Näwangä ämipa. Bitö
ä baï ëñënämaï cæte quëwëmöni inte
idæwaa wënæ wënæ cæte awædö, ante
wædäni ëñëninque Wäö Oododänö æpënë
guidongä guiidänitapa.
6 Wäö ïñömö weocoo ante cämeyo
ocaguincoo nonte badöincoo mongænte
adobaï pacadeyænta ante ëmontai
badonte encadeyënongäimpa. Tömengä
cænguï ante ñäwäique cænte tömengä
bequï ante guïñëmænque ade bete në
quëwënongäimpa. 7 Ïïmaï ante apënecä
ëñënänitapa. "Ïincayë ate në Pongu-
ingä guiquënë tömengä tæï ëmongä
ëwocadongä inte nanguï cæcä ingampa.
Botö guiquënë wædämo pönï ïnömo inte
tömengä awæncata eyepë ïmopa godö
ñï cæquïmoo. 8 Botö önonque æpënë
guidömo guiimïnipa. Tömengä wæætë da
pönongä ate Wængonguï Tæiyë Waëmö
Önöwoca pö guiicä ëwocacæmïnimpa,"
ante Wäö mänïñedë apënegacäimpa.

Itota æpënë guiicampa
(Mäateo 3.13-17; Odoca 3.21-22)

9 Ïninque Gadideabæ Näatadeta
quëwente Itota mänïñedë pongä adinque
Wäö Oododänö æpënë tömengä ingante
guidongä guiicantapa. 10 Ïninque æpënë
guiidingä inte do ää ta gongëninque
Itota ëmö ayongä öönæ gä godonte bayö
equemö wæë baï Wængonguï Tæiyë
Waëmö Önöwoca incæ tömengäa wæë
guiicä acantapa. 11 Ayë ëñëñongante, "Bitö
botö Wëmi ïnömi inte në botö waadebi
ïmipa, ate tobopa," ante öönædë ïnö
apënecä ëñengacäimpa.

Itota incæ wënæ wënæ cæcæcäimpa, ante wënæ cæcampa
(Mäateo 4.1-11; Odoca 4.1-13)

12 Mänïñedë Itota ingante Wængonguï
Önöwoca incæ, Æibawë, äninque önömæca
mæicä æicantapa. 13 Æi quëwëninque
wantæpiyë coadenta ëönæ önömæca
quëwëñongante wënæ awënë Tatäna
pöninque, Wënæ wënæ cæcæcäimpa,
ante Itota ingante cædongäimpa. Ayë
Itota mänömaï babæidi quëwëñömö
quëwëñongante Wængonguï tömengä
anquedoidi ïnänite da pönongä pöninque
tömënäni tömengä beyë pönö waa
cægadänimpa.

Itota Gadideabæ pöninque tæcæ mä cæcampa
(Mäateo 4.12-17; Odoca 4.14-15)

14 Mänömaï cæte ate ayë awënë odeye
Edode dobæ Wäö ingante tee mönecä
ate mänïñedë Gadideabæ pöninque
Itota mä Wængonguï nänö waa pönï
cægaïnö ante ïïmaï ante apënegacäimpa.
15 "Ponguingä, ante dodäni näni angaïñedë
botö Wængonguï Awënë Odeyebo ïnömo
inte ñöwo ïinque bayedë do pömopa,
ante apënebo ëñëedäni. Mïnitö wënæ

wënæ mïni cædïmämo wido cædinque waa pönï botö apënedïnö mïni ëñënö ante pönëedäni," ante Itota angacäimpa.

Në gæyæ dadöwënäni ïnänite Itota aa pecampa

(Mäateo 4.18-22; Odoca 5.1-11)

16 Ayë mänïï pöninque Itota gäwapë Gadideapë yæwedeca gote cægonte ayongä Timönö tönö Æntade tömengä tönïñacä ïnate acantapa. Në gæyæ dadöwëna ïnöna inte tömëna dicamöñë æpënë wo guitodonte dadöwëna acantapa. 17 Tömëna ïnate Itota,

—Ïñäna, botö mïñë edæ tee empo pöeda, ämopa. Në dadonte ænte pömïna inte botö weca pöñömïnate botö pönö cæbo ate mïnatö wæætë në apënemïna badinque waodäni ïnänite në ænte pömïna bacæmïnaimpa, angantapa. 18 Angä ëñëninque tömëna dicamöñë do ëmö cæte godinque Itota mïñë edæ tee empo wadæ godatapa.

19 Itota ïñömö godömenque gote ayongä Tebedeo wëna Tantiago tönö Wäö adobaï wipodë dicamöñë tadömoncöna acantapa. 20 Adinque Itota do, Botö mïñë pöeda, angä ëñëninque tömëna Ao äninque wæmpocä ingante wæætë, Mæmpo ëñëmi, änatapa. Bitö nempo wipo ëmö cæte gomönapa, äninque adodaque wæmpocä ingante ëmö cæte Itota mïñë wadæ godatapa.

Itota angä ëñente wënæ incæ tao gopa

(Odoca 4.31-37)

21 Ayë tömënäni quëwëñömö Capënaömö mämongä pönänitapa. Oodeoidi guëmanguïönæ bayonte Itota ïñömö Wængonguï apënecä näni ëñente yewëmongainta ate näni odömöincönë do pö guiidinque odömonte apënecä ëñënänitapa. 22 Ëñëñönäni tömengä nämä tæï pïñëninque në angä ïnongä inte nö odömonte apënecä ëñente wædinque tömënäni, Wadäni në wææ odömönäni guiquënë mänömaï odömonte apënedäni ëñëmongaa. Itotaque nämä në ëñente entawënongä inte nö pönï odömonte apënecä ëñëmönipa, ante wædänitapa. 23 Ayë wënæ wentamö ëwocacä inte në quëwengä mänïñedë tömënäni odömöincönë a ongöninque ïñontobë yedæ ante apënecantapa.

24 —Bitö Itota Näatadeta quëwënïmi inte quïnante mönatö weca pömii. Mönatö ïmönate edæ ëmëwo wido cæcæte ante wabänö pömitawo. Bitö æmömidö ïmii, ante botö do atabopa. Bitö Wængonguï Tæiyë Waëmö Wëmi ïnömi ïmipa, ante edæ do ëñëmopa.

25 Ante tedeyongante Itota tömengä ingante wææ äninque,

—Apocënë quëwenguënë tedewëë. Waocä baönë quëwënömi inte edæ tao gobäwe.

26 Angä ëñëninque wënæ në wentamö ëwocacä ïñömö waocä ingante quidi quidi mäo të gotodö go wæëñongante, Yæ yæ, äninque dobæ tao gotapa.

27 Itota angä wënæ tao gocä adinque tömänäni guïñente wædinque näni caboque wæætedö wæætë tededinque,

—Ïingä ïñömö quïnö baï ante cæcä. Tömengä në angä ïnongä inte edæ mä pönï odömonte apënecampa. Edæ wënæidi në wentamö ëwocadäni ïnänite tömengä angä ëñente cædänipa, ante awædö.

28 Ante pönente wædinque tömënäni, Itota mänömaï cæcampa, ante tededinque Gadideabæ tömäo quëwënäni ïnänite mäo gode ä gode ä cædäni do ëñengadänimpa.

Pegodo nänöogë wäänä ingante Itota cæcä gancæ bacä

(Mäateo 8.14-15; Odoca 4.38-39)

29 Mänïï Itota oodeoidi odömöincönë ongöninque ïinque odömonte apënecä ate tömënäni tao godinque Tantiago tönö Wäö mïñë godinque Timönö tönö Æntade oncönë go guiidänitapa. 30 Go guiiyönänite wadäni, Timönö nänöogængä wäänä daicawo gawænte möïmoga öñongampa, änäni. 31 Ëñente wædinque Itota tömengä weca go gongëninque pædæ wææmpote bæi ongonte töö ëmængä ate tömengä ængë ganticantapa. Ayë gancæ badinque tömengä wæætë tömënäni beyë cæcantapa.

Daicawo gawënäni ïnänite Itota cæcä waa badänipa

(Mäateo 8.16-17; Odoca 4.40-41)

32 Mänïönæ gäwadecë pönï nænque wëmö bayö wadäni daicawo gawënäni ïnänite wënæ inte quëwënäni ïnänite tömänäni ïnänite Itota weca ænte pönänitapa. 33 Ayë mänïñömö quëwënäni tömänäni adoyömö pöninque odemö goto gongënänitapa. 34 Ayë quïëmë beyë wënæ wënæ inte wædäni adinque Itota nanguï ïnäni ïnänite godö cæcä waa badänitapa. Ayë wënæidi nanguï ïnäni ïnänite wido

cædinque Itota, Botö æbodö ïmoo, ante në adïmïni inte tededämaï ïmäewedäni, ante tömënäni ïnänite wææ angacäimpa.

Itota oodeoidi odömöincönë go guiidinque apënecampa
(Odoca 4.42-44)

35 Ayë tæcæ oque pönente wëmö ïñonte ængë gantidinque Itota oncodo tao gote
gomonga önömæca godinque Wængonguï
ingante apënecantapa. 36 Apëneyongante
Tïmönöidi, Ædönö gocäï, ante tee empo tee
empo gote, 37 adinque,
—Dæ ämi wædinque tömänäni bitö ïmite
ante diqui diqui mïnänipa cæbii.
38 Ante äñönänite Itota wæætë,
—Mönö wayömö gocëimpa. Eyequeï
näni quëwëñömö näni quëwëñömö mäo
botö apënebo ëñencædänimpa, ante
cæcæte ante tate pontabopa.
39 Ante në äningä inte Gadideabæ tömäo
godinque oodeoidi odömöincönë go guii go
guii cædinque Wængonguï nänö apënedö
ante Itota apënecä ëñengadänimpa. Ayë
wënæidi ïnänite wido cæcä gogadänimpa.

Në baadingä ingante Itota wadæ caacampa
(Mäateo 8.1-4; Odoca 5.12-16)

40 Ayë wacä cöwë baate ëñawengä ïnongä
inte Itota weca ponte da guicapodinque,
—Bitö Ao ämi inte wadæ caabi ïninque
botö do waintai baabaïmopa.
41 Äñongante Itota tömengä tönö guëa
wæwente baï nanguï pönengä inte pædæ
wææmpo gampo caadinque,
—Ao ämopa. Bitö waintai baacæbiimpa.
42 Angä ïninque ñömëintai nänö ëñadin-
tai dæ baadinque tömengä waintai edæ do
baacantapa. 43 Itota edæ tömengä ingante
do da godöninque nanguï angantapa.
44 —Ëñëmi. Botö æbänö cæboo, ante edæ
wadäni ïnänite mäo apënedämaï ïmäwe.
Wæætë, Näwangä impa, ante acædän-
impa, ante cædinque bitö, Wængonguï quï,
ante në godongä weca töingä godinque
waintai bitö baadintai odömömi ædæmö
acæcäimpa. Ayë Möitee wodi wææ ante
nänö angaincoo baï ænte pöninque bitö
waintai bitö baadï beyë ante edæ, Wæn-
gonguï quï, äninque në godongä ingante
pædæ godömi æncæcäimpa, ante Itota në
baadingä ingante nanguï angantapa.
45 Angä incæte në baadingä wæætë wadæ
godinque ëñënämaï inte gode ä gode ä cæd-
inque edæ, Itota wadæ caacä waintai baaboï
aedäni, ante mäo tedecä ëñënänitapa.
Mänömaï ëñënämaï cæcä beyænque Itota,
Tömënäni weca ñöwo ædö cæte edonque
goquïmoo, ante wædinque nänënë gote
önömæca gomonga cægongantapa. Incæte
tömengä weca ëmënö quëwënäni ëmënö
quëwënäni cöwë pö pö cægadänimpa.

2

Në cömäingä ingante Itota angä dao dao gocampa
(Mäateo 9.1-8; Odoca 5.17-26)

1 Ayë tëönæ quëwëninque ocë ëmænte
Capënaömö pongä adinque wadäni, Itota
oncönë ponte ongongampa. 2 Ante
tededäni wædinque nanguï ïnäni acæ
pönäni oncönë eyede pönï guiidinque
odemö incæ tömäo wææ ongönänitapa.
Mänömaï tömäo goto ongönäni ïnänite
tömengä Wængonguï nänö apënedö
ante apënecä. 3 Ëñëñönäni wadäni tönö
godongämë pöninque mengäa go mengäa
ïnäni incæ cömäingä nänö möimpataa
ëmætë ëmætë bæi ongonte nëænte
pönänitapa.
4 Ponte ayönäni wadäni Itota weca
eyede pönï goto ongönäni adinque në
ænte mämö pönïnäni ïñömö, Ædö cæte
guiiquïï. Ante wædinque oncömäa ïnö
æidämë mëi æidinque Itota önönæca ïnö
epë cædäni ompite gongëñö tömënäni
cömäingä möimpataa bæi ongöninque
tömengä ingante Itota weca edæ pædæ
wæënönäni. 5 Wæænte ongongä adinque,
Tömënäni æbänö wede pönente cædänipa,
ante adinque Itota cömäingä ingante,
—Botö wëmi wædämaï ïe. Wënæ wënæ
bitö cædïmämo ante bitö ñöwo ñimpo cæte
quëwencæbiimpa.
6 Ante apënecä ëñëninque në wææ
odömönäni guiquënë pancadäniya
godämë të contate ongöninque
nämäneque pönente tededinque, 7 "Quïmë
änewëë. Ïingä ïñömö Wængonguï
ingampa diyë mänömaï cæquingää. Edæ
babæ ancædö. Waomö wënæ wënæ
mönö cædïmämo ante Wængonguinque
në ñimpo cæcä ingampa." 8 Ante
mïmönoque pönëñönäni Itota tömënäni
näni pönëwënö ante önöwënenque do
ëñente baï pönëninque edæ,
—Mïnitö quïmë mänömaïnö ante
pönëwëmïnii.

9 “Botö në cömäingä nänö wënæ
wënæ cædïmämo ante ñimpo cæbo
quëwencæcäimpa,” ante botö Wængonguï
baï ämo ëñëninque mïnitö guiquënë, Wæn-
gonguï ingampa diyë mänömaï cæquingää,
ante pönëmïnipa. Wæætë edæ, “Ængë
gantidinque möimpata ëninque dao dao
gocæcäimpa,” ante botö Wængonguï baï
ämo ïninque mïnitö adobaï, Wængonguï
ingampa diyë mänömaï cæquingää,
ante pönëmïni ïmaïmïnipa, ante awædö.
Ïñæmpa mänömaïnö ante pönëmïni
ïninque mïnitö edæ æbänö cæquënëmo
ïmo ämïnii. 10 Incæte botö Waobo ëñagaïmo
inte inguipoga quëwëninque waomïni
mïni wënæ wënæ cædïmämo ante në
ämo inte ñimpo cæbopa, ante mïnitö edæ
ëñencæmïnimpa, ante botö ïïmaï cæbopa.

Äninque edæ në cömäingä ingante edæ,
11 —Bitö ïmite ämo ëñëe. Ængë gantid-
inque bitö möimpata topo cæte ëninque
edæ tömëmi oncönë näænte goe.
12 Angä ëñëninque cömäingä ïningä incæ
edæ tömänäni ayönäni ængë gantidinque
möimpata topo cæte näëë näëë tao
gocä adänitapa. Dao dao gocä adinque
tömënäni, Æbänö cæcäï, ante ëñënämaï
inte guïñente wædinque,

—Wëënëñedë mänömaï cædäni
atamöniyaa. Ñöwo ïñömö mä pönï cæcä
amönipa, ante pönëninque, Wængonguï
bitö ñäö ëmömi inte waa pönï cæbi
amönipa, ante watapë apënegadänimpa.

*Debii ingante Itota angä tee empote go-
campa*
(Mäateo 9.9-13; Odoca 5.27-32)

13 Itota wæætë adodö gäwapë wedeca
gocantapa. Ayë nanguï ïnäni adoyömö
pö pö cædäni adinque tömengä tömënäni
ïnänite odömonte apënecä ëñënänitapa.
14 Ayë godömenque cægonte ayongä Ade-
peo wengä Debii ïñömö, Odömäno awënë
quï bacëimpa, ante godonte ëinta näni
ëincönë awënë beyë æncæte ante on-
gongä adinque Itota tömengä ingante,

—Botö mïñë pöe.

Angä ëñëninque Debii edæ ængë gan-
tidinque tömengä mïñë wadæ edæ gocan-
tapa.
15 Ayë ate Itotaidi Debii oncönë pö gui-
ite cængöñönäni odömäno awënë beyë
në ëwënäni tönö në ëñënämaï cædäni
tönö nanguï ïnäni adoyömö pö guiite
godongämë cënänitapa. Edæ tæiyënäni
tömengä mïñë në godäni ïnönänimpa.
16 Paditeoidi ïnönäni inte në odömönäni
guiquënë ponte ayönäni në ëñënämaï ïnäni
tönö awënë beyë në ëwënäni tönö Itota
godongämë cængä adinque tömënäni tö-
mengä mïñë në godäni ïnänite änänitapa.

—Odömäno awënë beyë në ëwënäni
tönö wadäni në ëñënämaï cædäni tönö
Itota quïmë godongämë cëwengää.
17 Äñönäni Itota wæætë tömënäni
ïnänite,

—Në waa ingä guiquënë, Cæbi waa
baboe, änämaï ingampa. Në wënæ wënæ
ingä guiquënë dotodo ingante do, Cæbi
waa baboe, ante aa pecampa. Pancadäniya,
Nämä incæ nö entawëmo ïmopa, ante në
änäni ïnänite adinque botö në dotodo baï
adobaï ïnömo inte tömënäni ïnänite aa
pedämaï incæboimpa. Wadäni guiquënë,
Nämä wënæ wënæ cæbo ïmopa, ante në
änäni guiquënë, Wængonguï gämënö pon-
cædänimpa, ante botö tömënäni ïnänite
aa pecæ pontabopa, ante Itota apëne-
gacäimpa.

Ee ate cënämaï ingëimpa, ante në änäni
(Mäateo 9.14-17; Odoca 5.33-39)

18 Wäö mïñë në godäni tönö Paditeoidi
tönö mänïñedë Wængonguï beyë ante ee
ate cënämaï ïnönänimpa. Ïninque wadäni
Itota weca pöninque änänitapa.

—Wäö mïñë në godäni tönö Paditeoidi
mïñë në godäni tönö tömënänique, Wæn-
gonguï beyë, ante ee ate cënämaï ïnänipa.
Bitö mïñë në godäni guiquënë quïnante
Wængonguï beyë ante cædämaï ïnäni inte
do cënänii.
19 Änäni ëñëninque Itota wæætë,

—Onguïñængä në monguingä nänö
wente ænte në pönäni baï ïnönäni inte botö
mïñë në godäni ïñömö ædö cæte wæwente
baï cënämaï inguïnänii. Edæ botö tönö
watapë quëwënäni inte tömënäni ædö
cæte wæwente baï cënämaï inguïnänii.
20 Wæætë ayë ate guiquënë, Monguingä,
näni në änongä baï ïñömote wadäni
ponte botö ïmote bæi ongöninque ö ænte
gocædänimpa. Mänömaï cædäni ate botö
mïñë në godäni ïñömö mänïñedë ate
wæætë cënämaï inte wæcædänimpa, ante
apënedinque Itota godömenque ïïmaï ante
apënegacäimpa.
21 “Waocä dicæ mïincoo ëninque pedæn-
cooga pönö tadömonguingäa. Mänömaï
cæcä ïninque edæ mïincoo incæ dobæ

gäänë tamonte guipite ate godömenque wänä tente baquënë. Mïnitö, Awente baï cënämaï inte waa quëwengëimpa, ante mïni änewënö guiquënë pedæncoo baï inte ëwenguïne ënepa. Codito nempo watapë quëwengëimpa, ante botö apënedö guiquënë mïincoo baï inte quëwenguïne ënepa. Ïninque ëwenguïne tönö quëwenguïne ædö cæte adoyömö ëñente cæquïï. 22 Ayë adobaï yowepë bïïnömë mïïmë ëninque waocä ædö cæte picë ëmontaicadedë godö pe ñïïñænguingää. Edæ picë ëmontaicadedë pe ñïïñængä ïninque yedæ ëëninque ætæwo goquïnö anguënë. Wæætë edæ ëmontai mïincadedë pe ñïïñænte ate yedæ ëëninque tæi æbënämaï ee ongonguï apa quëwëmïni," ante Itota apënegacäimpa.

Guëmanguïönæ ïñonte tömëmö tä pete ënänipa

(Mäateo 12.1-8; Odoca 6.1-5)

23 Ayë ate guëmanguïönæ ïñonte Itota tömëmoncodë tæcæguedencodë gocantapa. Goyongä tömengä mïñë në godäni tömëmö inca tæcæ tä pe tä pe ænte idömæ godäni. 24 Adinque Paditeoidi guiquënë Itota ingante äninque,

—Bitö mïñë në godäni æbänö cædänii, ante cöwä aquënë. Ïñæmpa, Guëmanguïönæ ïñonte mänïnö baï cædämaï ïedäni, ante dodäni näni wææ angaïnö ante ëñënämaï inte ïïnäni ëñënämaï inte quïmë cædänii.

25 Ante pïïñönänite Itota,

—Docä Dabii wodi tömengä nänö në ëmïñënäni tönö ömæpodäni pönï inte gëwænte wædinque æbänö cægadänii, ante yewëmonte öñö incæ mïnitö ïñæmpa adämaï inte ämïni awædö. 26 Wængonguï quï, ante në godönänique cænguï impa, ante wææ näni angaïnö baï cædinque dodäni päö, Wængonguï quï, ante ñoncæ ñoncæ cædönänimpa. Incæte Abiatade wodi në godongä ñënængä pönï ïnongä nänö godöñedë mänïñedë Dabii wodi Wængonguï oncönë go guiidinque mänïï päö do ænte cëninque tömengä mïñë në godäni ïnänite godömenque godongä cënänitapa, ante yewëmonte öñö apa änewëmïnii.

27 Ante apënedinque Itota ayë,

—Wængonguï quïnante, Guëmanguïönæ, ante badongacäï, ante pönëmïni. Guëmancædänimpa, ante cædinque Wængonguï waomö beyænque ante, Mïnitö guëmanguïönæ, ante badongacäimpa, ante pönenguënëmïni ïmïnipa. Ædänidö mänïönæ ïñonte cædämaï ïnänii, ante pönëninque Wængonguï dicæ mänïönæ beyænque ante waodäni ïnänite badongantawogaa. Ædö cæte mänömaïnö ante pönëwëmïnii. 28 Ïninque botö Waobo në ëñagäïmo ïñömö Tæiyë Awënë ïnömo inte edæ guëmanguïönæ Awënë ïnömo ïmopa. Ayë, Guëmanguïönæ ïñonte edæ æbänö cæquïï, ante adobo në Ämo ingaïmo ïmopa, ante Itota apënegacäimpa.

3

Nï cömampoingä

(Mäateo 12.9-14; Odoca 6.6-11)

1 Ïincayë ate Itota wæætë oodeoidi Wængonguï apënecä näni ëñente yewëmongainta ate näni odömöincönë go guiicantapa. Mänïñömö onguïñængä nï cömampote wædongä inte a ongongantapa. 2 Mänïñedë Paditeoidi pancadäniya, Itota wapiticë cæcä ïninque mönö wæætë pïinte angëimpa, ante në änewënäni inte cædönänimpa. Ñöwo ïñömö tömënäni, Guëmanguïönæ ï incæte Itota nï cömampoingä ingante, Waa bacæcäimpa, ante cæcä ïninque mönö mäo pïinte angëimpa, ante babæ cæcæte ante cöwä adänitapa. 3 Ante cöwä ayönäni nï cömampoingä ingante Itota,

—Bitö ængë gantidinque tæcæguedë pö në gongëe.

4 Äninque wæætë në pïinte ancædäni ïnänite äninque,

—Guëmanguïönæ ïñonte mönö æbänö cæquënëmö ïmöö, ante wææ angatïï. Mönö edæ waa cæquënëmö ïmompa, ante pönëmïnitawo. Wæætë edæ, Wënæ wënæ cæquënëmö ïmompa, ante pönëmïnitawo. Quëwencædänimpa, ante mönö waa cæquënëmö ïmompa, ante pönëmïnitawo. Wæætë, Wæncædänimpa, ante mönö wënonguënëmö ïmompa, ante pönëmïnitawo. Mänömaï ante Itota angä ïninque tömënäni edæ pæ wëënedänitapa. 5 Adinque tömengä ænguï badinque tömënäni ïnänite ëmætë gomö ëmætë gomö adinque edæ, Mïmö ömædëïnäni incædö, ante wædinque nï cömampoingä ingante,

—Pædæ pompobi, angä ëñëninque
pædæ pompodinque në cömampodingä
incæ ædæmö waa empocä bapocantapa.
6 Adinque edæ Paditeoidi guiquënë
wadæ tao godinque Edodeidi tönö bee
tëninque, Mönö æbänö cæte Itota ingante
wënömö wænguingää, ante godongämæ
pönëninque tedegadänimpa.

Gäwapë wedeca nanguï ïnäni pönänipa

7 Itota ïñömö tömengä nänö në
ëmïñënäni tönö wadæ tao godinque
gäwapë wedeca godäni adinque Gadide-
abæ quëwënäni nanguï ïnäni tee empote
godänitapa. 8 Ïninque wadäni Oode-
abæ, Eedotadëë, Idömeabæ, Oododänö
ëmëmëäa, Tido eyequeï, Tidöö eyequeï
mänïñömö quëwente tededinque, Itota
mänömaï cæcampa, ante tededäni ëñente
wædinque bacoo ïnäni mäniömæ tömäo
quëwënäni inte tömengä weca pönänitapa.
9 Adinque Itota, Goto gongënäni wæcæ
wæ, ante pönëninque tömengä mïñë cöwë
në godäni ïnänite, Wipo ænte pömïni ate
botö wipodë wäï wocænte owocæboimpa,
angantapa. 10 Wëënë ïñömö, Itota nanguï
ïnäni ïnänite gampocä waa badänipa, ante
në adïnäni inte tömënäni ñöwo, Mönö
gampo cæte waa bacëimpa, ante cædinque
goto gongënäni wædinque mänömaïnö
ante änongäimpa.

11 Ayë Itota ingante adinque wënæidi në
wentamö ëwocadäni incæ tömengä önöwa
gäänë ædæ wæëninque,

—Bitö Wængonguï Wëmi ïnömi ïmipa
töö, ante Yæ änänitapa. 12 Ëñente wæd-
inque Itota wæætë, Botö æbodö ïmoo,
ante cöwë änämaï inguënë quëwëmïnii, an-
gacäimpa.

Itota angä ate dote ganca ïnäni në gode änäni badänipa

(Mäateo 10.1-4; Odoca 6.12-16)

13 Ayë änanquidi æidinque Itota, Ïïnäni
ïnänite ämo poncædänimpa, ante aa pecä
tömengä weca pönänitapa. 14 Pönäni ate
tömengä dote ganca ïnäni mänimpodäni
ïnänite, Mïnitö botö mïñë quëwëñömïnite
botö wadäni weca da godömo gote
apënemïni ëñencædänimpa, äninque,
Botö beyë në gode ämïni incæmïnimpa,
angacäimpa. 15 Ayë pönö apënebo ëñën-
inque mïnitö tæï ëmömïni inte wënæidi
ïnänite në ämïni badinque wido cæcæmïn-
impa. 16 Tömengä dote ganca nänö apænte
ënäni ïñömö ïïmaï ëmönönänimpa.
Tänocä Timönö ëmongä incæte Itota wawo
Pegodo pemongacäimpa. 17 Tebedeo wodi
wëna Tantiago tönö Wäö näna caya në
yedæ tededa ïna adinque Itota, "Detæbo
nänömoda baï ïnapa," ante, Mëmë
beyë, ante Boänede pemongacäimpa.
18 Ayë Æntade, Pedipe tönö Batodömëë,
Mäateo tönö Tömato, Adepeo wengä
Tantiago tönö Tadeo ïnänitapa. Ayë, Mönö
ömæ ingëimpa, ante nanguï cædongä
inte wacä Timönö ingantapa. 19 Ayë
Itota ingante odömonte në godonguingä
Codaa Icadiote näni änongä ingacäimpa.
Mänimpodäni ïnänite Itota angä në gode
änäni bagadänimpa.

Wënæ tönö cæcä ïmaingampa, ante wapiticë änänipa

(Mäateo 12.22-32; Odoca 11.14-23, 12.10)

20 Ayë ate Itota oncönë pongacäimpa.
Pongä adinque bacoo ïnäni wæætë pö
pö goto gongënäni adinque wadäni
guiquënë, Itotaidi quïodö cænguïnänii,
ante wædönänimpa. 21 Ayë, Quïmë. Ocai
edæ ömædæcacä pönente baï cæcämëë,
ante pönente tededönänimpa. Mänömaïnö
ante tededäni ëñëninque Itota guiidënäni
guiquënë tömengä ingante bæi ongonte
æncæte ante wadæ pönänimpa.

22 Ayë në wææ odömönäni guiquënë
Eedotadëë quëwente pöninque, "Ïñæmpa
wënæ awënë Beedeboo tönö quëwengä
inte Itota mäningä tönö cædinque wënæidi
ïnänite wido cæcä ïmaingampa," ante
tedewënäni.

23 Ëñente wædinque Itota aa pecä pönäni
ate, "Tatäna mïni änongä ïñömö nämä
incæ ædö cæte wido cæquingää, ante
ëñencæmïnimpa, ante botö, Inguipoga
æbänö cædänii, ante odömömo aedäni.
24 Awënë odeye nempo quëwënäni ïñömö
pïïnäni badinque näëmë wæætedö wæætë
cædäni ïninque awënë odeye nänö
ömædempote wæquinque tömënäni nämä
ëwente cædänipa. 25 Ayë adocönë owocabo
incæ adoyömö godongämë quëwënïnäni
incæ näëmë wæætedö wæætë cædäni
ïninque tömënäni oncö woquinque näwë
gobaïnänipa. 26 Ayë Tatäna nempo
quëwënäni ïñömö edæ näëmë pïinte
badinque wæætedö wæætë cædinque
tömengä ingante wido cædäni ïninque

Tatäna dicæ tömënäni awënë ïmaingää,”
ante Itota odömonte apënecantapa.
27 Ayë, “Në tëï pïñængä ingante wïï goto
wïninque waocä ædö cæte tömengä on-
cönë guiite mäincoo ö ænguingää. Edæ në
ëacä ingante bæi ongonte goto winte ate
pö guiite ö ënäni baï botö ïñömö wënæ
inte në bæi ongonte wido cæbo ïmopa,”
angantapa.
28 Ayë, “Näwangä apënebo ëñëedäni,
angantapa. Mïni waocabo wënæ wënæ
cæmïni incæ wadäni ïnänite godö babæ
änewëmïni incæte edæ Wængonguï wæætë
tömänö ante pönö ñimpo cæcä beyænque
quëwencæmïnimpa. 29 Wæætë Wængonguï
Tæiyë Waëmö Önöwoca ingante waocä
godö babæ ante wënæ wënæ apënecä
ïninque tömengä ëmëwo wentamö
mongængä bagaingä ïninque cöwë
wantæpiyë wentamö mongæncæcäimpa.
Mänömaï beyë Wængonguï ñöwopämo
ïñonte ñimpo cædämaï inte ïincayë
pömämo ïñonte adobaï ñimpo cædämaï
inte cöwë pancæcäimpa,” ante Itota
apënegacäimpa.
30 Äninque, Mïnitö botö ïmote, Bitö
wënæ në wentamö ëwocacä tönö quëwente
cæbaïmipa, ämïnitawoo. Ïñæmpa,
Wængonguï Tæiyë Waëmö Önöwoca tönö
quëwente cæbo apa änewëmïnii, ante Itota
apënegacäimpa.

Itota badä tönö tömengä biwïidi
(Mäateo 12.46-50; Odoca 8.19-21)

31 Ayë Itota wäänä tömengä biwïidi
tönö mänïï näni ponque pö do pöninque
yabæque ayë ongöninque, Guii äñete
tae. 32 Änäni ëñente äñecæte ante ponte
apënecä ëñëninque wadäni Itota weca
contate ongönäni Itota ingante wæætë
apënedinque,
—Bitö badä bitö biwïidi tönö bitö ïmite
ante oncodo ponte yabæque ongönänipa
cæbii.
33 Ante äñönänite,
—Botö badä ædänö ïnää ante ämoo, ante
pönëmïni. Ayë botö biwïidi ædänidö ïnänii
ante ämoo, ante pönëmïni.
34 Äninque godämë contate ongönäni
ïnänite adinque,
—Ïïnäni ïïñömö edæ botö badäidi botö
biwïidi ïnönäni ïnänipa, ante mänömaïnö
ämo abaïmïnipa. 35 Edæ Wængonguï nänö
änö baï ëñente æcänö cæte quëwëna män-
ingä botö biwï ingampa. Mäningä botö
biwinque ingampa. Mänïnä botö badä
ïnampa, ämo abaïmïnipa, ante Itota apëne-
gacäimpa.

4

Waocä nänö quiyadö ante odömonte
apënecampa
(Mäateo 13.1-9; Odoca 8.4-8)

1 Wæætë gäwapë yæwedeca gote
odömoncæ cæyongä nanguï ïnäni
tömäo goto ponte ongönäni adinque
Itota wipodë go guiite të contate wäï
wocænte owoyongä tömënäni ayë gäwapë
yæwedecaque ömaaque ongönänitapa.
2 Ïninque tömënäni ïnänite nanguï pönï
odömöninque Itota, Wængonguï Awënë
nempo quëwëninque æbänö cæquïï,
ante ëñencæmïnimpa, ante botö ïmæca
quëwënäni näni cæïnö ante odömonte
apënebo ëñëedäni.
Äninque ïïmaï ante odömonte apënecä
ëñengadänimpa. 3 “Apënebo ëñëedäni.
Waocä në quiyadongä ïïñömö quiyacæ
gocampa. 4 Gote quiyayongä pancamonga
taadö ïïñömö eyepote wæëmompa.
Taadö wæænte eyepodïmö öñöñonte
ayamöidi pöninque dobæ ade cënänipa.
5 Pancamonga guiquënë dicamontaa
onguipoi woyedömö ïïñömö eyepote
wææmpa. Onguipoi woyedömö öñömö
inte pæquïnämaï quingë tä bocate
pædinque ëmonga æipa. 6 Ïninque
oguïmento yæyëmë guiwadämaï inte cöñe
bawadämaï ïïñonte nænque tï näwäñö wänä
cacadinque edæ guingo icate näñe wæmpa.
7 Pancamonga guiquënë ömentacodë nänö
eyepodïmö ïïñömö pæquïnämaï tä bocate gä
æiyonte ömentacoo pö incootonque ganta
cæca ate näñe wæmpa. Wampo incapa
pæquïï. 8 Waëmonguipoga quiyadïmö
guiquënë tä bocate waa pædinque
tömëmö nanguï pönï godömenque incapa.
Pancawæncaa edæ todëinta ganca, pan-
cawæncaa teitenta ganca, pancawæncaa
tiëë ganca mänimpomö incapa. Quiyacä
nänö quiyadö ante edæ botö mäninque
ante apënebopa.”
9 Mänömaï impa, ante ïinque apënebopa.
Ëamonca ongonte edæ ëñëedäni, ante Itota
apënegacäimpa.

Önömoncaque ëñente pönënämaï ïnänipa,
ante
(Mäateo 13.10-17; Odoca 8.9-10)

10 Ayä ate nanguï ongönïnäni dæ godäni
ate Itotaidi adodänique ongöñönäni edæ,
Dote, ante näni gocabo tönö wadäni
tömengä mïñä godäni tönö tömengä
weca ponte änänitapa. Itota ëñëmi.
Bitö mänïnö ante apënedinque æbänö
ante odömoncæte ante apënebitawo.
11 Äñönänite, "Wængonguï Awënë Odeye
ïñömö æbänö awëmö cæcää, ante mïni
waocabo wëënëñedë ëñënämaï ïnïnö
incæte ñöwo edonque pönö apënebo ate
mïnitö adomïnique në ëñëmïni bamïnipa.
Gobæ ongönäni ïnänite apënedinque,
Inguipoga quëwënäni näni cæï baï impa,
ante botö pancaa ante odömonte apënebo
ëñënänipa. 12 Dodäni Wængonguï beyä
apënedinque ïïmaïnö ante yewëmon-
gadänimpa. Wængonguï nänö në ñimpo
cæquënënäni ïnämaï ïnäni inte tömënäni
ïñömö awincaque adinque wïï ædæmö
adäni inte önömoncaque ëñëninque
ædæmö ëñënämaï ïnäni inte edæ ocë
ëmænte pönämaï incædänimpa, ante
yewëmongadänimpa. Mänömaï ïinque
bacëimpa, ante beyænque botö tömënäni
ïnänite wïï edonque apënebopa," ante
Itota apënecantapa.

Quiyacä nänö cæïnö ante pönente ïïmaïnö ante ëñëgëimpa

(Mäateo 13.18-23; Odoca 8.11-15)

13 Itota ayä tömënäni ïnänite godö-
menque apënecantapa. "Botö mänïnö
inguipoga näni cæïnö ante do odömonte
apënebo ëñëninque mïnitö ëñënämaï
ïmïnitawo. Ïninque ñöwo godömenque
odömonte apënebo incæte mïnitö ædö
cæte godömenque ëñenguïmïnii."
14 "Ïïmaï impa. Në apënecä ïñömö
tömëmö quiyate baï cædinque Wængonguï
tömengä nänö apënedö ante apënecampa.
15 Pancadäniya guiquënë taadö eyepote
wæënïmö baï ïnäni inte Wængonguï
nänö apënedö ante ëñëninque mïmöno
pönënämaï ïñönänite ayamö ade cængä baï
Tatäna incæ ponte ö ængampa. 16 Wadäni
guiquënë dicamontaa woyedömö ïñömö
eyepote wæënïmö baï ïnäni inte tömënäni
Wængonguï nänö apënedö ëñëninque
quingä Ao ante watapä todänipa."
17 "Ayä ate adodäni wantæ ïñö
quëwëñönänite wadäni Wængonguï
nänö apënedö beyä pïïnäni wædänipa.
Ayä wadäni wënæ wënæ cæcæte ante
togænte pänäni wædänipa. Ïninque
oguïmento yæyämë guiwadämaï näñe
wænte baï ïnäni inte tömënäni guïñente
wædinque ëmö cæte godänipa. 18 Ayä
wadäni guiquënë ömentacodë eyepote
wæënïmö baï ïnïnäni inte Wængonguï
nänö apënedö ëñëñönäni, 19 inguipoga
quëwente quïëmë beyænque mönö
wæpämo pompa. Ayä, Mäincoo beyænque
toquïmo, ante näni oda cæte wæwëmämo
pöninque wacoo wacoo näni æïnënö
pöninque edæ ömentacoo ñancate cæ baï
cæyonte Wængonguï nänö apënedïnö
incæ incadämaï baï bapa. 20 Onguipoga
wainguipoga quiyadïmö baï ïnäni guiquënë
tömënäni Wængonguï apënedïnö ëñente
Ao äninque wede pönënäni inte tömëwä
incate baï Wængonguï beyä nanguï
cædänipa. Pancadäniya todëinta ganca
incate baï nanguï cæyönäni, pancadäniya
godömenque teitenta ganca incate baï
cædänipa. Pancadäniya nanguï pönï tiëë
ganca incate baï cædänipa," ante Itota
apënecä ëñënänitapa.

Gongapæncade ante odömonte apënecampa

(Odoca 8.16-18)

21 Ayä tömënäni ïnänite Itota ïïmaï
odömöninque apënecantapa. "Waomïni
gongapæncade tï wodönodinque dicæ
owætadë boo cæcamïniyaa. Dicæ möïmoga
ënömengadä ïnö mäo concæmïniyaa.
Wæætë edæ wënömënæcapaa concæmïni
ñäö bæco amïnipa. 22 Quïnö ante wë
wodonte baï ï ïñömö mänïnö ante ïincayä
ate tadonte edonque ate baï ëñenguinque
ñöwo wë wodonte impa. Quïnö bee ocate
baï ï ïñömö mänïnö ïincayä ate wi æncate
edonque aquinque ñöwo bee ocate impa.
23 Ëamonca ongonte ëñenguënë cæmïnii,"
angantapa.
24 Ayä tömënäni ïnänite godömenque
apënedinque Itota, "Önömonca ëñëninque
ëñenguënë cæmïnii. Mïnitö mïni tee
mante godoncade incæ adocadeca tee
mäninque Wængonguï mïnitö ïmïnite
adodö pönöninque godömenque ayä
pönongä æncæmïnimpa. 25 Edæ në
ëacä ingante godönäni ængä baï në
ëñengä ingante godö apënebo ëñente
entawëninque tömengä godömenque
ëñente bacæcäimpa. Në ëadämaï ingä
guiquënë tömengä wædænque pönï nänö
mäincoo ïñonte mänincoo tömancoo ö

ënäni wæcä baï në ëñënämaï ingä adobaï tömengä wædænque pönï nänö ëñente entawënö ïñonte ö ænte baï cæbo dæ ba ate wæcæcäimpa." Mänömaïnö ante Itota tömengä ëmïñënäni ïnänite odömonte apënecä ëñënänitapa.

Guiyämö pæpa, ante odömonte apënecä

26 Ñöwo ïñömö öömaque ongönäni ïnänite godömenque odömöninque Itota ïïmaï ante apënegacäimpa. "Waocä quiyacä ate awëmö pæ baï inte Wængonguï Awënë Odeye pönö cæcä ate tömengä nempo në quëwënäni awëmö yebëninque bacoo pönï badänipa. Apënebo ëñëedäni. Waocä gönea quiyate ate, 27 woyowotë mö ñöninque baänæ ñäni ömëmöñongä ïïmö ïñö ïïmö ïñö tömëmö nänö quiyadïmö incæ awëmö tä bocate pæpa. Waocä ïñömö, Æbämë cæte tä bocate pæpa, ante acantawogaa. 28 Edæ onguipo beyænque tömengä nänö quiyadïmö incæ tä bocate pædinque ëmonga æi cænguïmæ baate ate ayë cænguï yagapa. 29 Yaga adinque, Amïñate cænguï bapa, ante edæ pete ængampa," ante odömonte Itota apënegacäimpa.

Möotatamö guidïmö ante odömonte apënecampa

(Mäateo 13.31-32; Odoca 13.18-19)

30 Ayë godömenque apënedinque Itota, "Wængonguï Awënë Odeye nempo æbänö quëwënäni, ante mönö quïnö odömonte ate ëñenguïï. Edæ, Inguipoga quïnö pæte yebænte baï ï adinque, Mänïnäni adobaï yebënänipa, ante ëñengëimpa. 31 Ïïmaï impa. Möotatamö mïni ænte quiyamö guidïmö pönï ï baï wamö mïni quiyamö adomonque incæ adobaï guiyämö pönï ï ïñömö edæ dæ ampa. 32 Incæte möotatamö ïñömö tä bocate pædinque möotatawë edæ ocäñequi doyë pæwë bapa. Wïï tömää ocäñequi mïni quiyadïwë baï edæ ocäa ïnämaï inte möotatawë ïñömö edæ ñënë awë impa. Adinque tömëwë ibëñömö ayamöidi gänë ïñömö ponte ongönänipa. Möotatamö guidïmö incæ mänömaï pæ baï Wængonguï Awënë nempo quëwënäni ïñömö wædænque ïnïnäni incæ nanguï yebænguïnäni ïnänipa," ante Itota odömonte apënegacäimpa.

Inguipoga näni cæï baï impa, ante Itota odömongampa

(Mäateo 13.34-35)

33 Ayë Itota, Wængonguï Awënë nempo quëwëninque æbänö cæquïï, ante ëñencædänimpa, ante ïmæca quëwënäni näni cæïnö ante godömenque nanguï pönï odömöninque godongämë ongönäni näni ëñenganca apënedinque idæwaa. 34 Mänïnonque baï odömonte apënedinque tömënäni ïnänite cöwë godömenque apënedämaï ïnongäimpa. Incæte tömengä mïñë në godäni adodänique ongöñönänite Itota edonque pönï, Mänömaï impa, ante tömänö ante apënecä ëñengadänimpa.

Itota angä ëñente woboyë æpë në gongæmpa

(Mäateo 8.23-27; Odoca 8.22-25)

35 Mänïönæ gäwadecë bayonte Itota tömengä ëmïñënäni ïnänite,

—Gäwapë ëmëmäa taocëimpa.

36 Äninque ömaa ongönäni ïnänite ëmö cæte taocæ cædinque tömengä nänö apënedimpodë adopodë ayë contayongante mantadäni taocantapa. Adinque wadäni wapodë godongämë taodänitapa. 37 Tao wogaa goyönäni woboyë ïñontobë nanguï pönï pëmëninque æpë mængonta mængonta pöninque gao gao wipodë änëñö, 38 Itota yæmïñæmpo bee podoncate mö ñongantapa. Ömëmoncæcäimpa, ante tao cædinque,

—Awënë, bete wæncæ cæmompa mö ñömii.

39 Änäni ëñëninque ñäni ömëmonte ængë gantidinque,

—Woboyë, pëmënämaï ïmäwe. Gäwapë incæ cædämaï në gongëmäwe.

Ante äñongä woboyë pëmënämaï ïñö gäwapë incæ në gongëninque ñancæ ñancæ gongëmënimpa. 40 Ayë tömënäni ïnänite,

—Mïni pönëegade, quïmë guïñëwëmïnii.

41 Äñongä tömënäni ancai guïñëninque nämäneque tededinque,

—Æcämë inte angä ëñente woboyë incæ æpë incæ gongæmpa, ante guïñente wægadänimpa.

5

Wënæ wentamö ëwocacä tönö në quëwengä

(Mäateo 8.28-34; Odoca 8.26-39)

1 Ïninque Itotaidi mänïï ëmëmäa tao godinque Guedatabæ pö ti wæënänitapa. 2 Itota mänömaï pöninque gäwapë tao ti wæængä adinque onguïñængä wënæ

wentamö ëwocacä tönö në quëwengä
ïnongä inte edæ waodänido quëwente tao
bee tengantapa. 3 Tömengä waodänido
cöwë në quëwengä ingante ædö cæte
goto winguïnänii. Daagömenca incæ
tæëmö impa goto winguïnänii. 4 Ëno
pönö goto wïmænte wæë ëno pönö goto
wïwate bacæcäimpa, ante ancaa cæyönäni
tömengä daagömë wangö ñë wangö ñë
cædongäimpa. Æcämenque incæ tæï
pïñængä inte tömengä ingante ænguingää.
Edæ dæ änongäimpa. 5 Itædë incæ
woyowotë incæ tömengä änanquidi æite
wæë waodänido pö änanquidi æite wæë
ocë ëmænte pö pö cæte Yæ yæ äninque
dicaca nämä incæ äwënonga äwënonga
cæte wencata baï ëñate quëwënongäimpa.
6 Ïninque Itota go dibæ pongä adinque
tömengä quingë pogodo godinque Itota
weca ædæ wæëninque, 7 ogë tededinque,

—Itota ëñëmi, bitö në Æibæ Quëwengä
Wængonguï Wëmi ïnömi incæ quïmë botö
weca pöwëë. Edæ, Ämogate wæcæcäimpa,
ante botö ïmote cædämaï ïmäwe, ante nan-
guï angantapa.

8 Edæ tömengä tæcæ pö bee tëñon-
gante wënæ ingante Itota ïïmaï ante äningä
ïnongäimpa.

—Wentamö në wentamö ëwocabi inte
ämo ëñëe. Bitö waocä baonga guiidëmi
inte ñöwo tao gobäwe, ante Itota täno angä
ëñente wædingä inte wënæ ñöwo, Cædä-
maï ïmäwe, angantapa.

9 Ïninque Itota,

—Bitö æmömidö ïmii.

Äñongante,

—Tontadoidi tæiyënäni adinque,
Deguiönö, änänipa. Mönitö adobaï tæiyë
pönï ïmönipa, ante botö ëmöwo adobaï
Deguiönö ëmömopa.

10 Ante apënedinque ayë, Mönitö
ïmönite wabæca wido cædämaï incæbi-
impa, ante ancaa angantapa. 11 Mänïïñömö
odë wængänäidi nanguï ïnäni eyequeï
änanquidi a cængönäni adinque, 12 wënæidi
incæ Itota ingante,

—Ïï odë wængänäidi weca ämi godinque
tömënäni baönë guiite quëwëmönie.

13 Ante tedete äñönänite Itota Ao
angä ëñente wædinque wënæidi wen-
tamö ëwocadäni ïñömö tao gote odë
wængänäidi baönë go guiidänitapa.
Ïninque odæncato dote mïido ganca ïnäni
incæ ontacamö cægöninque tömäne to wæi
gäwapëno pogodo wæi guiite becadote
capo wënänitapa.

14 Becadote wënäni adinque odë
wængänäidi në aadïnäni guiquënë pogodo
wodii wïnonte tömënäni quëwëñömö
mäo bee tente apënedinque idömæ mäo
gode ä gode ä cæte, Itota mänömaï cæcä
wæmönipa, ante apënedäni ëñëninque
wadäni, Æbänö cæcäï, ante acæte ante
pönänitapa. 15 Itota weca ponte ayönäni
wënæidi tönö në quëwëningä incæ ñöwo
önonganque bate weocoo ëñacä inte të
contate ongongä adinque tömënäni, Mönö
Deguiönö ënempocä äningä ingampa, ante
guïñente wægadänimpa. 16 Në adïnäni
guiquënë ñöwo pönäni ïnänite apëned-
inque, Wënæ ënempocä ïningä ingante
Itota æbänö cæcäï, odë wængänäidi
ïnänite Itota æbänö cæcäï, ante apënedäni.
17 Ëñëninque tömënäni wæætë Itota in-
gante, Mönitö weca quëwënämaï gobäwe,
änäni.

18 Ëñente wædinque wipodë go guiicæ
cæyongante wënæidi inte quëwën-
ingä ïñömö, Bitö mïñë mäobi goboe.
19 Äñongante Baa äninque Itota,

—Tömëmi oncönë gote, Wængonguï
Awënë wënæidi ïnänite wido cæcä önö-
moque baboï amïnipa, ante bitö guiidënäni
ïnänite mäo apënebi ëñencædänimpa.
Ayë, Botö wæwente quëwëñömote
tömengä guëa wæwente baï pönente
pönö cæcä waa batabopa, ante apënebi
ëñencædänimpa.

20 Itota angä ëñëninque wadæ godinque
tömengä Decapodibæ mäo, Itota waa cæcä
waa batabopa, ante apënecä. Ëñente wæd-
inque tömänäni, Æ æbänö cæte mänömaï
waa bacäï, ante guïñente wægadänimpa.

Gaido wëñængä beyë cæcæ goyongante

onquiyængä Itota weocoo gampocampa
(Mäateo 9.18-26; Odoca 8.40-56)

21 Mänïï wipodë guiite tömengä ïmëmäa
ta ti wæængä ate nanguï ïnäni acæte
ante pö goto goto godämë gongënänit-
tapa. Itota ayë gäwapë wedeca ongongan-
tapa. 22 Ayë ongöñongä wacä oodeoidi
odömöincö awënë ïnongä inte tömengä
ëmöwo Gaido ïñömö Itota ingante adinque
pöninque tömengä önöwaca gäänë ædæ
wæëninque, 23 tömengä ingante,

—Botö wëñængä baquecä ïñömö edæ dobæ wæncæ cæcampa cæbii. Bitö ponte tömengä ingante gampobi waa bate quëwencæcäimpa, ante nanguï angantapa.

24 Gaido mänömaï angä ëñëninque Itota wæætë tömengä mïñæ gocantapa. Idömæ goyongante nanguï ïnäni bee tente goto goto pönäni. 25 Ïninque godämæ ongönäni tönö onquiyængä adocanque wantæpiyæ dote wadepo ïñonte wepæ wantæ bidämaï cöwë wææ wæwëningä inte adobaï ponte tömënäni mïñæ gocantapa. 26 Doyedë ïñömö onquiyængä waa bawënencæte ante cædinque tömengä quincoo tömancoo eyepote pædæ godongä æninque dotodoidi tæiyænäni cædäni caate wæcä incæte tömengä waa bawënënämaï inte godömenque wënæ wënæ bate wædongäimpa.

27 Mänömaï quëwente wæyongante wadäni, Itota mänömaï cæcampa, ante tededäni ëñente wædinque tömengä ñöwo goto pönäni tönö pöninque Itota önöñabæca ïnö ponte weocooque godö gampocantapa. 28 Edæ, "Tömengä weocooque gampote waa bawënëmote," ante pönëningä inte, 29 tömengä godö gampoyongä wepæ nänö gowete wæwënïmæ wantæ bi ate tömengä, Wantæ biwënëmopa, ante önöwënenque pönengantapa. 30 Itota ïñömö, Æ, tæï pïñænte botö entawënö incæ edæ wacä beyæ cæquinque do gotimpa, ante wæwënente awædö, äninque goto gongænäni tæcæguedë næ gongæninque dadi ëmænte cöwä adinque,

—Botö weocoo æcänö pönö gampodaï, angantapa.

31 Äñongante tömengä nänö në ëmïñænäni guiquënë,

—Ënodäni pönänipa aquïmii. Æcänö gampodaï, ante ämii.

32 Wææ änäni incæte tömengä, Æcänö botö ïmote wede pönëninque gampodaï, ante godömenque tömäo cöwä cöwä acantapa. 33 Ayongante onquiyængä guiquënë, Wampo bawënëmopa, ante pönëningä inte nanguï guïñëninque do do wäate wædinque Itota weca ponte ædæ wææncate tömänö ante töingä apænecä ëñengantapa. 34 Apænecä ëñëninque Itota wæætë,

—Onquiyæmi ëñëmi. Bitö wede pönënö beyæ edæ wampo bawënëmipa. Ñöwo edæ wædämaï inte waa godinque nö bawënente quëwëe, angantapa.

35 Ante tæcæ apæneyongä oodeoidi odömöincö awënë Gaido oncönë quëwënäni mänïñedë pöninque edæ Gaido ingante apænedänitapa.

—Bitö wengä ïñömö ñöwo æmæwo wængampa cæbii. Ñöwo Awënë në Odömongä ingante quïnante godömenque anguïï.

36 Ante ponte äñönänite Itota tömënäni æbänö tededäni ante ëñënämaï inte baï cædinque oodeoidi odömöincö awënë Gaido ingante apænedinque,

—Guïñënämaï inte önonque wede pönëe, angantapa.

37 Ayæ godongämæ ongönäni ïnänite, Ee ongöedäni, äninque Pegodo ingante, Tantiago tönö Wäö näna caya ïnate mänimpodänique ïnänite ænte gocantapa. 38 Tömënäni tönö godinque Itota tömënäni odömöincö awënë oncönë ponte ayongä mänincönë waodäni nanguï cægöninque edæ Ca ca wædinque ogæ tedete Yæ yæ änäni acantapa. 39 Adinque Itota oncönë guiidinque,

—Quïmæ ogæ tedete cægöwëmïnii. Quïmæ Ca ca wæmïnii. Ïñæmpa ïñömö wëñængä wodi edæ wïï æmæwo wængantapa. Edæ mö ñongampa.

40 Ante apænecä ëñëninque tömënäni, Angantedö amïni, ante tömengä ingante badete todänitapa. Itota wæætë edæ, Gä goedäni, angä oncodo tao godänitapa. Ïninque wëñængä wæmpo tönö wäänä ïnate Itota tömengä mïñæ në pönïnäni tönö mänimpodänique ïnänite ænte manguicä wëñængä wodi nänö öñoncönë wäänë guiidänitapa. 41 Wëñængä wodi ingante Itota pædæ wææmpo bæi ongonte töö æmæninque,

—Tadita cömi, äninque mönö tededö, "Wëñæmi onquiyæmi ængæ gantibi," angantapa.

42 Angä ëñëninque wëñængä baquecä dote wadepo ëñadingä inte dobæ ængæ gantite dao dao gocä. Adinque tömänäni ancai guïñente wædänitapa. 43 Itota wæætë, Botö æbänö cæboo, ante mïnitö mäo apænedämaï ïedäni. Äninque edæ wëñængä beyæ cænguï angä godöna cængantapa.

6

Näatadeta ïñömö ponte Itota apænecampa (Mäateo 13.53-58; Odoca 4.16-30)

1 Itota wadæ godinque tömengä mïñæ
në godäni tönö tömengä nänö pæ-
gaïñömö pongadänimpa. 2 Ayë, Guëman-
guïönæ impa, äninque Itota tömënäni
odömöincönë go guiidinque tæcæ odö-
monte apënecä ëñëninque mänïñömö
ongönäni nanguï ïnäni guïñente wædinque
näni caboque tededänitapa.

—Ïingä ïñæmpa ædö cæte nanguï ëñente
apënecää. Æbänö cæquïï, ante æcänö
tömengä ingante godö odömongä adinque
tömengä mänömaï bamönengë cæcää,
ante ëñencæte ante wæmönipa. 3 Ïingä
ïñæmpa mönö awæmpa në tïmöwengä
ïmaingä inte bamönengë mänömaï cæ-
campa, ante awædö. Edæ Mäadiya wengä
ïnongä inte tömengä ïñömö önönänique
mëmö ingampa. Tantiago tönö Ootee, Co-
daa tönö Timönö tömënäni mëmö ïnämaï
ingantawogaa. Tömengä biwinqueidi incæ
mönitö tönö wïï ongönäni atamöö.

Ante pönente wædinque tömengä beyë
ante pïinte badänitapa. 4 Ïninque pïinte
badäni adinque Itota wæætë angantapa.

—Ïñæmpa, Wængonguï beyë në
apënecä inte tömämæ gote apëney-
ongante tömengä ingante waa adänipa.
Wæætë tömengä nänö pægaïñömö ponte
apëneyongante mänïñömonque wæætë
wïwa adänipa. Tömengä nänö guiidënäni
tönö tömengä oncönë owodäni tönö
mänimpodänique tömengä ingante wïwa
adänipa töö.

5 Äninque Itota adopoque adopoque
gampocä waa badänitapa. Mänömaï
wædænque cædinque tömengä, Ædö cæte
gomonga cæquïmoo. 6 Äninque, Mïni
pönëegade. Quïnante pönënämaï ïmïni,
ante wægacäimpa.

Wængonguï Awënë ingantedö ante apëneedäni, ante Itota angä godänipa

(Mäateo 10.5-15; Odoca 9.1-6)

Ayë wayömö näni quëwëñömö wayömö
näni quëwëñömö mäo odömöninque Itota
apënecä ëñengadänimpa. 7 Ayë, Dote
ïnäni, näni änönäni ïnänite aa pecä pönäni
ïninque, Ñöwo mïnitö ëmënö mëmïnaa
ëmënö mëmïnaa goyömïnite botö pönö
cæbo ate mïnitö awënëidi baï badinque
edæ wënæidi wentamö ëwocadäni ïnänite
në ämïni incæmïnimpa, ante da godongä
godänitapa. 8 Ayë, Ïïmaï cæedäni, angan-
tapa. Mïnitö taadö godinque ongontoque
mïni nëæntoque nëænte goedäni. Cæn-
guï incæ mäincoo da wenguincade incæ
ënämaï inte godinque tiguitamö ononca-
moncadedë da wënämaï inte ömæpomïni
goedäni. 9 Awæncata mïni ëwataque ëwate
weocoo mïni ëñacooque ëñadinque wacoo
ënämaï goedäni, angantapa. 10 Ayë godö-
menque äninque Itota,

—Godinque æcönënö täno go guiimïni
owodinque mïnitö wayömö mïni go
quëwenguinganca mänincönenque go guii
go guii cædinque quëwëedäni. 11 Æyömömë
goyömïnite wadäni, Pöedäni, änämaï
inte mïnitö apënedö ante wïï ëñënäni
wædinque mïnitö wæætë tömënäni
ïnänite ëmö cæte ïïmaïnö ante goedäni.
Mïnitö ïñæmpa, Pöedäni, änämaï ïmïni
adinque mönitö gomöni tamëñedäni, ante
odömoncæte ante mïnitö önöwa wadæ
wadæ cæwadinque wadæ goedäni.

12 Äninque Itota tömengä ëmïñënäni
ïnänite, Ñöwo goedäni, äninque da
godongä godänitapa. Godinque tömënäni
wabæca quëwënäni ïnänite mäo, Mïnitö
wënæ wënæ mïni cædïnö ante wæwente
pönëninque ñimpo cæedäni, ante mäo
apënedäni ëñënänitapa. 13 Wënæidi nanguï
ïnäni ïnänite wido cædänitapa. Ayë
waodäni nanguï ïnäni wënæ wënæ inte
wædäni ïñönänite oguinguipë öni öni
paadäni ate waa bagadänimpa.

Wäö æpënë në guidönongä wængampa

(Mäateo 14.1-12; Odoca 9.7-9)

14 Itota ëmöwo ante apënedäni ëñën-
inque tömämæ quëwënäni do ëñëninque
gode ä gode ä cæte tedeyönäni Edode
pancabaa awënë odeye incæ, Itota æbänö
cæcää, ante ëñengacäimpa. Ïninque tö-
mengä ïñömö,

—Æpënë në guidönongä Wäö wodi dobæ
wænte ñäni ömëmöningä inte ïingä Itota
ïñömö ïmaingampa. Mänïnö beyænque
tömengä tæï pïñænte entawënongä inte
në nanguï cæcä ingampa, ante pönëmopa,
angantapa.

15 Ayë wadäni,

—Ediya wodi ïmaingampa.

Ante tedeyönäni wadäni wæætë,

—Wængonguï beyë në apënegaïnäni baï
tömengä adocä ïmaingampa.

16 Ante tededäni ëñëninque Edode ïñömö,

—Botö në wangö tamencadongä Wäö
wodi adocä incæ edæ ñäni ömëmonte a
ongömaingampa, ante wædongäimpa.

17 Wäö wodi ïñömö ïïmaï wængacäimpa.
Do ïïnedë awënë Edode nänö tönïñacä
Pedipe ayë mïingä ïïñongä Pedipe man-
guïwëningä Ædodiya ingante Edode ïïñömö,
Botö nänöogængä bacæcäimpa, ante ö
ænte mongä. Ïninque tömengä adocä Wäö
wodi ingante bæi ongonte goti winte tee
mönedongäimpa. 18 Edæ Wäö ïïñömö nänö
caate wænguinque Edode ingante ïïmaïnö
ante do wææ äningä ïnongäimpa. "Edode
ëñëmi, Wængonguï nänö angaïnö baï
ëñënämaï inte bitö tönïñacä nänöogængä
ingante edæ manguïwëmipa töö."
19 Ante wææ angä ëñëninque Ædodiya
guiquënë Wäö nänö änïnö beyë cöwë
pïïninque tömengä ingante wënoncæ
cæcä incæte ædö cæte tömengä ingante
wënonguingää. 20 Edæ, Wäö tæiyë waëmö
onguïñængä inte në nö cæcä ingampa,
ante do ëñënongä inte Edode ïïñömö
Wäö ingante edæ guïñente wædongä
ïnongäimpa. Ïninque tömengä ingante
edæ wææ gompodongäimpa. Ayë Wäö
apënecä ëñëninque Edode, Angä ëñente
æbänö cæquïmoo, ante nanguï wæcä
incæte tömengä ingante ëñëninque
todongäimpa. 21 Ïincayë ate Edode nänö
ëñagaïönæ ïinque bayonte Ædodiya,
Æönædö wënonguïmoo, ante nänö änïönæ
eyepë batimpa. Edode ïñömö, Mänïönæ
baï ëñagaboimpa, ante ëëmë cædinque
wente ængä ate tömengä mïñë awënëidi
tönö tontadoidi awënëidi tönö Gadideabæ
quëwënäni awënëidi tönö tömänäni becæ
pönänitapa. 22 Ponte bete cængöñönäni
Ædodiya wengä baquecä incæ tæcæguedë
pö gongænte tode pete äwacä adinque
awënë odeye Edode tönö godongämë
ongönäni nanguï todönänimpa. Ïninque
baquecä ingante Edode änongäimpa,

—Waa pönï bitö tode pete äwadï
beyænque bitö quïëmë ante ëïnente ämi
ate botö ëñente da pönömo ëe.

23 Äninque ayë godömenque äninque,
Wængonguï ëñëñongä nöingä ämopa,
änongäimpa. Quïëmë impa bitö ëïnëmi
botö tömää edæ do godömo æncæbiimpa.
Edæ bitö ëïnente ämi ïninque botö awënë
odeyebo ïnömo inte botö ënempodö incæ
edæ tæcæ pä cæte pönömo ëmaïmipa.
24 Angä ëñëninque taodinque,

—Badä ëñëmi, quïnö anguïmoo.
Äñongante wäänä edæ do,

—Botö ïïmaï ämopa, änantapa. Wäö
æpënë në guidongä ocabo wangö tomen-
cate pædæ pönömi ëmoe, ancæbiimpa,
ämopa.

25 Änä ëñëninque awënë weca do ponte
guiidinque baquecä wæætë,

—Wäö æpënë në guidongä ingante
wangö tomencate tömengä ocabo ïnï
coyomënætaca cö cæte do pönömi ëmoe.

26 Angä ëñente wædinque awënë odeye
ïñömö, Æ ëñente awædö. Quïnö ñöwo
cæquïmoo, ante nanguï wædongäimpa.
Incæte tömengä, Botö ïñæmpa godongämë
becönäni ëñëñönänite, Wængonguï
ayongä cöwë godoncæboimpa, ante në
änïmo inte edæ ædö cæte ñöwo Baa
anguïmoo. 27 Ante pönente wædinque
tömengä nänö änïnö, Cöwë godonguï
impa, ante pönëninque Edode wæætë
në wënongä ingante, Bitö godinque
wangö tomencate ænte mämömi ængäe.
28 Angä ëñëninque në wënongä wæætë tee
mönincönë gote guiidinque Wäö ingante
wangö tomencacä wængantapa. Ayë Wäö
ocamö ïnï coyomënætaca cö cædinque
baquecä weca ænte mämö pædæ pönongä
ëninque baquecä wæætë wäänä ïnante
godongä ënönäimpa.

29 Mänömaï wængäimpa, ante gode änäni
ëñente wædinque Wäö wodi tömengä
mïñë në godïnäni incæ pöninque tömengä
baö ïnï ænte mäo daga wengadänimpa.

5.000 ganca ïnäni ïnänite Itota godongä cënänipa

(Mäateo 14.13-21; Odoca 9.10-17; Wäö 6.1-14)

30 Mänïï Itota në nänö da godönïnäni
ïñömö ocë ëmænte ponte godämë
gongænte, Mänömaï cætamönipa. Mänö-
maï odömonte apënemöni ëñënänitapa.
31 Ante apënedänitapa. Ayë, wadäni
nanguï owentædæ pænta owentædæ
pænta wææ cægönäni adinque tömënäni
ædö cæte cæquïnänii. Cænguï incæ ædö
cæte cænguïnänii. Adinque Itota,

—Mïnitö adomïnique botö mïñë
önömæca gote wædænque guëmäedäni,
angantapa. 32 Angä Ao ante tömënäni
adodänique Itota mïñë wadæ godinque
önömæca gocæte ante wipodë wæë
contate wogaa godänitapa. 33 Goyönänite
wadäni guiquënë, Itotaidi incæ godänipa,

ante adinque wacönë ta wacönë ta godinque tæiyënäni tee ta tee ta go ömaaque oo pænta pogodo gote do edæ pöninque a ongönänitapa. 34 Ayë wipodë wogaa mämö tæcæ ëënoncadoyönäni Itota ïñömö ti wæænte ayongä nanguï ïnäni do ponte a ongönäni acantapa. Tömënäni në aacä dæ äñongä obegaidi quëwenguïnämaï ïnäni inte adodänique ongönäni baï ïnäni inte wæwënänipa, ante pönente tömengä tömënäni tönö godongämë wæwente baï pönengantapa. Ïninque nanguï odömonte apënecä ëñënänitapa. 35 Ayë gäwadecë bayö Itota mïñë në godäni tömengä weca ponte äninque,

—Ñöwo wëmö bacæ cæpa cæbii, änänitapa. Ayë, Önömæca incæ cænguï dæ ampa. 36 Ïïnäni ïnänite ämi idömæ owodäni weca godinque ayë nanguï ïnäni näni quëwëñömö godinque cænguï godonte cænguïnänie.

37 Äñönänite Itota wæætë,

Mïnitö wæætë godömïni cæncædänimpa, ämopa.

Äñongante,

—Æ, ënodäni ïnäniyaa. Ïñæmpa ocho apäicä cæte beyë paga ëinta ëninque mänimpota päö ante godonte ëninque edæ wïï eyepë ïmaimpa. Mönitö wadæ gote mänimpota beyë päö godonte ëninque ïñömö godongämë ongönäni ïnänite godömöni cænguïnänii, ämitawoo.

38 Ante wæyönänite Itota,

—Päö æpodö nëëmïnii. Acæ goedäni.

Angä ate pöninque,

—Päö önompo ëmæmpoque gæyæ mëa pönï më ongompa.

39 Ante apënedäni ëñëninque Itota godongämë më ongönäni ïnänite, Ñöwo mïni cabo mïni cabo gaguïmäa të contaedäni. 40 Angä ëñëninque pancadäniya tiëë ganca näni cabo nänënë pancadäniya tincoenta ganca näni cabo nänënë tömänäni näni cabo näni cabo të contadänitapa. 41 Të contadäni ate päö önompo ëmæmpoque gæyæ mëa ëninque öönædë ïnö ëmö adinque, Wængonguï, bitö waa pönömi ænte cëmönipa, ante apënedinque päö pä pä ë cædinque tömengä, Nanguï ïnäni cænguï ante ænte mäo cö cæedäni, ante tömengä mïñë në godäni ïnänite pædæ pönongä ëninque mäo cö cædänitapa. Ayë gæyæ mëa ïñonte adobaï ëninque tömengä tömänäni ïnänite di mëñë di mëñë cæcä ëninque cënänitapa. 42 Ëninque tömänäni tömo pönï cënäni, 43 ate edæ tömengä ëmïñënäni päö tönö gæyæ näni ao mænte ñönönï ee öñoncoo pædæ wææmpo ö ë da da wente ëninque otodë önompo tipæmpoga go mentodëa cænguï eyede da wënäni contagatimpa. 44 Në cënäni ïñömö onguïñënäni edæ tinco mïido ganca mänimpodäni nanguï ïnäni näni wencabo cængadänimpa.

Itota yædopë dao dao gocampa
(Mäateo 14.22; Wäö 6.16-21)

45 Itota ayë do tömengä nänö në ëmïñënäni ïnänite, Ægodöedäni. Mïnitö täno wipodë guiite ëmë wedeca Betaida tao goyömïni botö wæætë wadäni në cënïnäni ïnänite ämo godäni ate pömoedäni. 46 Angä Ao ante tao goyönäni tömengä wadäni ïnänite wæætë angä godäni ate adocanque ongonte Wængonguï ingante apënecæte ante änanquidi æicantapa. 47 Ayë wëmö bayö tömënäni tæcætibæ wogaa goyönäni tömengä adocanque ömaa ongonte ayongä, 48 tömengä nänö ëmïñënäni wiyate taocæ cæyönäni edæ woboyë nanguï pëmænte pönömenque ænte pö ædö cæte goquïnänii. Adinque tawadiya nänö peyedë edæ tæcæpë pönï ï gäwapë wënömënæcapë ïnö edæ Itota ïñömö æpëno yædopë dao dao obo ponte wodo pænta gocæ cæcantapa. 49 Yædopë edæ gocä gomö adinque tömënäni Yæ äninque, Waocä wænte babëningä wabänö cægongä, ante wædänitapa. 50 Edæ tömengä ingante adinque tömänäni ancai guïñente wædänitapa. Tömengä ïñömö tömënäni ïnänite do apënedinque,

—Ee piyënë cæte guïñënämaï ïedäni. Botö ïmo apa guïñëwëmïnii.

51 Äninque wipodë pö guiicä ate woboyë incæ në gongë pëmënämaï batapa. Ba adinque tömënäni godömenque guïñëninque, Quïnante mänömaï cæ, ante wædänitapa. 52 Edæ, Itota æbänö ïñontobë päö nanguï pönï pönö badongä, ante në adïnäni incæte tömënäni mïmö ömædë ïnäni inte baï wïï pönente wægadänimpa.

Caate wædäni ïnänite Itota cæcä waa badänipa
(Mäateo 14.34-36)

53 Ayë ëmëmëä taodinque tömënäni
Guënetadetebæ ti wæëninque wipo ñä
cæmencadänitapa. 54 Mänömaï ti wæænte
ñä cæmencayönäni mänïñömö quëwënäni
guiquënë, Tömengä Itota ingampa,
ante do adänitapa. 55 Ante adinque
mänïömæ tömäo pogodo godinque wënæ
wënæ wæwënäni ïnänite ñönæmpado
ñö cædinque, Itota æyömönö ongongää,
ante ëñëninque tömëñömö tömengä nänö
ongöñömö do ænte pönänitapa. 56 Ayë
wadäni näni nanguï pönï quëwëñömö incæ
wædænque näni quëwëñömö incæ idömæ
incæ, Itota ædömë gocää, ante adinque
wadäni wæncæ cædäni ïnänite mänïñömö
ænte mämö taadö wedeca ñö cædäni
öñönänitapa. Ïïnäni wæætë tömengä
ingante, Bitö weocoo yæwedecooque
ämi gampote waa bamönie. Ante
wæyönänite, Ao angä ëñente në gampo
gampo cædänique tömänäni waa ïnäni
bagadänimpa.

7

Mïmöno tao godï beyænque waocä wentamö ëwocacampa

(Mäateo 15.1-20)

1 Ayë Paditeoidi tönö në wææ
odömönäni tönö pancadäniya Eedotadëë
quëwente mänïñedë Itota weca ponte
godongämë gongænte ayönäni, 2 Itota
mïñë në godäni pancadäniya mem-
podämaï inte wentamö empote cënäni
adänitapa. 3 Edæ dodäni, Önompo ædæmö
mempoïnänique cæncædänimpa, ante
näni wææ angaïnö ante Ao äninque,
Bapogabo cæte wæcæ wæ, ante Paditeoidi
tönö oodeoidi tömänäni ancaa mempote
ate cënönäni ïnänipa. 4 Ayë, Ædæmö
äadänique cænguïnäni ïnänipa, ante
pönëninque oodeoidi näni godonte
ëïñömö gote pöninque ædæmö äate ate
cënänipa. Ayë dodäni godömenque
nanguï näni wææ angaïnö ante pönente
Ao ante cædinque tömënäni owæta
cængë tiguicade awæmpa tömancoo
ancaa mënongate quëwënänipa. 5 Ïninque
dodäni näni wææ angaïnö ante Ao ante
tömänö ante ëñente cæte quëwënäni inte
Paditeoidi tönö në wææ odömönäni ñöwo
ïñömö Itota ingante edæ pïinte äninque,

—Bitö mïñë në godäni ïñömö quïnante
dodäni näni angaïnö ante ëñënämaï inte
wentamö nampote cænguï cënänii.

6 Ante pïïnäni wædinque Itota wæætë,

—Mïnitö guiquënë waa cæmïni inte baï
në änewëmïni ïñömïnite mïni cædö ante
Wængonguï ïïmaï apënecampa, ante Itaiya
wodi nöingä ante yewëmongacäimpa.

"Ïïnäni ïñömö botö ïmote önöneque waa
apënete baï tededäni incæte,
tömënäni mïmöno ëmæ pönente edæ
gobæ ongonte baï ïnäni awædö.

7 Ayë botö ïmote waa ate baï ædæ wæænte
tededinque, Wængonguïmi ïmidö
anguënë, ante apënedäni incæte
tömënäni botö ïmote önonquedö
ante cædänipa.

Waodänique näni wææ änönö ante odö-
monte apënedänipa töö."

Ante Wængonguï pïingampa, ante yewë-
mongacäimpa. 8 Edæ Wængonguï, Ïïmaï
cæedäni, ante nänö wææ angaïnö ante
Baa änïmïni inte mïnitö waodänique näni
änewënö ante Ao ante cæmïnipa töö, an-
gantapa.

9 Ante apënedinque Itota godömenque,

—Mïnitö dodäni näni angaïnonque ante
ëñente cæcæte ante cædinque Wængonguï
nänö wææ angaïnö ante wido cædinque
dicæ waa cæmïniyaa. 10 Möitee wodi, "Bitö
Wæmpo ingante bitö badä ïnante waaded-
inque waa cæe," angacäimpa. Ayë, "Waocä
wæmpocä ingante wäänä ïnante pïinte
wënæ wënæ angä ïninque mïnitö tömengä
ingante wënömïni wæncæcäimpa," ante
wææ ante yewëmongacäimpa. 11 Incæte
mïnitö ïïmaïnö ante wææ cæmïnipa.
Waocä mæmpocä ingante waa cæquënengä
ïñongante wäänä ïnante adobaï waa
cæquënengä ïïñongante mïnitö wæætë
wææ äninque, Bitö wæmpocä ingante
wäänä ïnante apënedinque ïïmaï ante
apënecæbiimpa, änewëmïnipa. Bitö,
"Mæmpo, bitö quï, ante, Badä, mïnö
quï, ante do botö pönonguënënö incæ
ñöwo wæætë Wængonguï ingante do
edæ godonte impa," ante, Codobänö
näni änö impa, ante apënecæbiimpa.
12 Äninque mïnitö Wæmpo beyë wäänä
beyë në cæquënengä ingante wææ ämïni
beyë tömengä wïï cæcampa. 13 Mänömaï
cædinque mïnitö dodäni näni angaïnö
mïni Ao ante ënïnonque ante ëñëninque
Wængonguï nänö angaïnö ante edæ,
Önöneque impa, ante baï cæmïnipa töö.
Ayë adobaï wapiticë äninque mïnitö wadö

wadö cædinque wënæ wënæ cæmïnipa töö,
ante Itota apënegacäimpa.
14 Ayë nanguï ïnäni ïnänite Itota aa pecä
pöñönänite apënecantapa.
—Mïnitö tömämïni ïmïnite apënebo
ëñëninque ocaidë pönente ædæmö
ëñëedäni. 15 Quincoomë yabæque ongoncoo
incæ waocä önönë guiidï beyænque
tömengä mïmö dicæ wentamö entawengu-
ingää. Wæætë mïmönë wïwa pönëninque
nänö tao godincoo beyænque mïmö
wentamö mongængampa, ante apënebo
ëñëedäni.
16 Ëamonca ongonte ëñëedäni.
17 Ante apënedinque Itota nanguï
ongönäni ïnänite ëmö cæte oncönë
gote wäänë guiicä ate tömengä nänö
në ëmïñënäni guiquënë, Mänömaïnö
ante odömonte apënedinque bitö æbänö
ante odömoncæte ante apënebitapa,
ante ëñencæte ante wæmönipa. 18 Ante
wæyönänite Itota,
—Mïnitö incæ ocai ömæcadäni baï
ïnömïni inte ëñënämaï ïmïnitawo. Cænguï
incæ waocä mïmönë guiipa wentamö
ëwocaquingää. 19 Edæ wïï mïmönë guiipa.
Wæætë cæncadë guiite goiwaa ogä mente
wido cæquinque ï apa änewëmïnii.
Mänömaïnö äninque Itota, Tömää cæn-
guï waëmö impa, angacäimpa. 20 Äninque
godömenque,
—Mïmönë wïwa pönëninque nänö
tao godincoo beyænque waocä wen-
tamö ëwocacampa. 21 Edæ mïmönë
nänö entawente taodïnö beyænque
waocä önöwëninque wënæ wënæ ante
pönengampa. Mïmönë towëïnente
nänö pönënö beyænque waocä godö
towente quëwengampa. Mïmöno äëïnente
wædinque wacä quï awëmö ængampa.
Mïmönë nänö pïinte pönënö beyænque
godö wënongampa. Nänöogængä ïnämaï
ïñongante waocä mïmönë towëïnente
nänö pönënö beyænque godö mongampa.
22 Mïmönë nanguï äëïnente wædinque mäin-
cooque ante pönëwengampa. Mïmönë
nänö taodï beyë wacä ingante pïinte
cæcampa. Mïmönë pönëwëninque, Wacä
edæ oda cæcædänimpa, ante babæ cæ-
campa. Wïwa nänö pönëwënö beyænque
quingämë baï cæte quëwengampa.
Mïmönë nänö pïinte adö beyë waocä,
Wacä baï ñënämo pönï bacæboimpa, ante
cæcampa, ayë wacä ingante godö wënæ
wënæ ante babæ angampa. Mïmönë nämä
ante waa ate nänö pönënö beyænque,
Tömëmoque waëmö ïmopa, ante nämä
waa acampa. Mïmö ömædengä inte
ëñënämaï cæte önonque quëwengampa.
23 Mäniï wïwa cæpämo tömämämo mïmönë
nänö pönënö beyænque waocä wentamö
ëwocacampa, ante Itota apënegacäimpa.

Onquiyë oodeo ïnämaï inte Itota ingante pönente angä

(Mäateo 15.21-28)

24 Mäniïñömö quëwente godinque
Itota Tido eyequeï gogacäimpa. Ayë,
Awëmö guiite owoyömo wadäni adämaï
incædänimpa, ante pönëninque oncönë pö
wäänë guiite ongongä incæte ædö cæte
wïï aquïnänii. 25 Edæ, Itota owocampa,
ante do tededäni ëñëninque wacä wäänä,
Botö wengä onquiyængä ïñömö wënæ në
wentamö ëwocacä ingante ënempocampa,
ante wædinque Itota weca ponte ædæ
wæænte apënecantapa. 26 Itota ëñëmi.
Wënæ botö wengä tönö në quëwengä
ingante wido cæquïmi, angantapa. Mäniï
onquiyængä Tidopënitiabæ në ëñagaingä
inte guidiego tededö në tedecä ïnongä.
27 Adinque Itota, Wïï oodea onquiyængä
ïnongampa, ante wædinque angantapa.
—Wënäni cænguï inguënë waocä dicæ
guintamöidi cænguï ante wææntodongu-
ingää. Bitö edæ wabi ïñömite botö bitö
beyë ædö cæte cæquïmoo.
28 Äñongante,
—Awënë ïñæmpa wëñënäni cænguï
cëninque eyepodäni wæænte ënömen-
gadæmpa ïnö öñöñö guintamöidi ade
cæmpa.
29 Ante apëneyongä Itota,
—Bitö nö apënedïmi inte waa gocæbi-
impa. Wënæ bitö wëñængä nänö wædö
incæ dobæ edæ ëmö cæte wadæ gotimpa.
30 Angä ëñëninque oncönë go guiite ay-
ongä tömengä wëñængä önonganque bate
möïmoga ongongä agacäimpa.

Babetamoncacä ingante Itota waa cæ-campa

31 Mäniï Tido gote quëwëninque Itota
wadæ godinque Tidöö wodo pænta go-
canque go Gadideapë wedeca poncæ cæd-
inque Decapodibæ yaatænque pongantapa.
32 Gadideapë wedeca pongä adinque wacä
önömonca babetamoncacä inte önöne
wapiticë tedecä ingante Itota weca ænte
pöninque, Gampo cæbi waa babaingampa.

33 Äñönäni Itota babetamoncacä ingante
nänënë ænte godinque önömonca pædæ
guipomoncacantapa. Ayë nämä önompo
towæ tänompodinque wapiticë tedecä
ingante godö gampo cæguënëwacan-
tapa. 34 Ayë öönædë ïnö ëmö adinque
öö guëmante äninque babetamoncacä
ingante, "Epata," äninque mönö tededö,
"Önömonca wi ëmoncabäwe," angantapa.
35 Äñongä edæ önömonca tee mö-
moncate baï ïnï wi ënete baï badinque
önonguënëwa ñïmæncæguënëwa gote
baï cæguënëwadinque töö tedecantapa.
36 Itota, Botö cæbo në adïmïni inte gode
änämaï ïedäni, äninque ancaa angä
incæte në adïnäni ïñömö godömenque
nanguï gode ä gode ä cæte tededäni
37 Ëñente wædinque tömänäni nanguï
guïñëninque, "Edæ önömonca babeta-
monca ïnïnäni ïnänite Itota cæcä ate
önömonca ëñënäni badänipa. Önöne
babetade ïnïnäni ïnänite cæcä ate önöne
tededäni badäni atamönipa. Tömää edæ
waa cæcä ingampa," ante nanguï tedete
wægadänimpa.

8

4.000 ganca ïnäni ïnänite Itota godongä cënänipa

(Mäateo 15.32-39)

1 Mänïñedë wadäni tæiyë pönï ïnäni
ponte ëñëñönäni tömënäni cænguï dæ ä
adinque Itota tömengä mïñë në godäni
ïnänite aa pecä pönäni ate,
2 —Ïïnäni botö weca ongönäni ïñömö
mëönaa go adoönæque ïñonte botö weca
ongöñönäni tömënäni cænguï ömæpodäni
badäni ate wædinque botö tömënäni tönö
godongämë wæte baï nanguï pönëmo
ïmopa. 3 Cënämaï inte gue ënente
wæyönänite botö, Oncönë goedäni, ämo
gote baï tömënäni edæ idömæ godinque
tepë gëwëninque edæ nangë badinque
bocæ bocæ cæte wæcædönänimpa. Edæ
pancadäniya gobæ quëwente pönäni
abopa.
4 Ante apënecä ëñente wædinque tö-
mengä mïñë në godäni wæætë,
—Ïñæmpa önömæca incæ päö impa ën-
inque godömöni cænguïnänii.
5 Ante wæyönänite Itota,
—Päö æpodö nëëmïni. Äñongante,
—Önompo ëmæmpoque go mëa më on-
gompa.
6 Ante apëneyönäni Itota godongämë
nanguï ongönäni ïnänite angä onguipoiya
të contadänitapa. Ayë päö önompo
ëmæmpoque go mëa näni nëënincoo
pædæ godönäni ëninque tömengä
Wængonguï ingante, Bitö waa pönömi
cæncæmönimpa, ante apënedinque
pä ëninque tömengä mïñë në godäni
ïnänite, Pædæ godö pædæ godö cæmïni
cæncædänimpa, ante godongä ëninque
wadäni ïnänite godäni ænte cënänitapa.
7 Ayë gæyæ mëa pönï nëënänitapa.
Mänïï näni nëënï ëninque Wængonguï
ingante apënedinque adobaï angä pædæ
godö pædæ godö cædäni. 8 Æninque
tömo pönï cënänitapa. Ayë idæwaa
cënäni ate tömënäni pä ænte näni cænte
ñönönï ee öñoncoo wente ëninque Itota
mïñë në godäni otodë pönö da wënäni-
tapa. Ïninque önompo ëmæmpoque go
mentodëa cænguï eyede contagatimpa.
9 Në cënäni ïñömö onguïñënänique
ante tee mampote coatodo mïido ganca
baï ïnäni inte ongönönänimpa. Ïinque
cënäni ate Itota angä wadæ godänitapa.
10 Godäni ate Itotaidi do wipodë guii
contate cæwodinque ïmëmäa pöninque
Dadämänotabæ pongadänimpa.

Mä cæte odömömi amönie, ante Paditeoidi änänipa

(Mäateo 16.1-4; Odoca 12.54-56)

11 Itota pongä adinque Paditeoidi ponte
bee tëninque tömengä ingante, Æbänö
cæbii, æbänö ämii, ante ancaa änäni-
tapa. Ayë, Mönö ämö ëñente tömengä
oda cæbaingampa, ante cædinque Itota
ingante apënedinque, Bitö, Pönencædän-
impa, ante öönædë mä cæï baï cæbi
amönie. 12 Änäni ëñëninque Itota, Ancaa
änäni awædö, ante wæwente badinque öö
öö ante guëmangantapa.
—Ïñæmpa ñöwomïni, Mä cæte odömömi
adinque pönëmaïmönipa, ante ancaa ämïni
awædö. Näwangä ämo ëñëedäni. Ñö-
womïni ïmïnite mä cæte odömönämaï in-
gëimpa.
13 Ante äninque tömënäni ïnänite ëmö
cæte godinque wipodë guiite ëmëmäa
taocæ cæte cæwodinque wadæ gocantapa.

Wapiticë apënedäni ëñëninque gomö aedäni, angampa

(Mäateo 16.5-12)

14 Mäniïï ëmëmäa näni tao gocæ cæyedë
tömengä mïñë në godäni guiquënë päö wïï
pönente ënämaï inte godäni ïninque päö
adoque pönï näni wëënëñedë ñönöninque
wipodë öñompa. 15 Itota ïñömö mäniïï päö
tömënäni näni ënämaï ïnö ante wïï tededinque wadö ante pönente apënecantapa.

—Päö yedæ æmpoquï, ante Paditeoidi
tönö Edode näni da wente cëï ate gomö
aedäni. 16 Angä ëñente wædinque tö-
mengä nänö në ëmïñënäni wæætë näni
caboque tededinque, Päö ænte pönämaï
ïmöimpa, ante Itota wabänö mänömaï
beyë ämaingampa.

17 Ante nämäneque tededäni wædinque
Itota wæætë tömënäni ïnänite,

—Päö ënämaï inte mïni pönïnö ante
quïmë tedewëmïnii. Botö päö ante dicæ
wæbogaa. Nanguï cæbo adïmïni inte
mïnitö ayë ëñënämaï ïmïnitawo. Edæ
mïmö ömædëmïni inte tedewëmïnipa, ante
awædö. 18 Edæ awincaque adinque ayë
adämaï ïmïnitawoo. Önömoncaque ëñën-
inque ëñënämaï ïmïnitawoo. Edæ botö
æbänö cætabopa, ante adïmïni inte edæ
wïï pönëmïnitawo. 19 Päö önompo ëmæm-
poque botö pä ænte godönï incæ tinco
mïido ganca ïnäni näni cænte ñönönï
ee öñöñonte æpotodënö cænguï wente
ëmïnii.

Äñongante,

—Önompo tipæmpoga go mentodëa.

20 Ayë päö önompo ëmæmpoque go mëa
guiquënë coatodo mïido ganca ïnäni näni
cænte ñönönï ee öñoncoo æpotodënö cæn-
guï wente ëmïnii.

Äñongante,

—Önompo ëmæmpoque go mentodëa.

21 Apënedäni ëñëninque tömengä edæ,

—Ïñæmpa Tadoteoidi tönö Paditeoidi
wapiticë ante näni odömonte apënedö
ante botö, Gomö aedäni, ante wææ ämopa,
ante mïnitö ayë ëñënämaï ïmïnitawoo, an-
gacäimpa.

Betaida ïñömö babetamongä ingante gampomongampa

22 Mäniïnö godinque Betaida ïñömö
pönäni adinque wadäni babetamongä
ingante Itota weca ænte pöninque,
Gampomonguïmi. 23 Änäni ëñëninque
Itota babetamongä önompo bæi ongonte
töö ëmænte tömënäni quëwëñömö tao
yabæque ænte mäocä gocantapa. Ayë godö
towæ tänömonte gampo cæmöninque,
Pancaa tæcæ abi edæ, angantapa. 24 Äñongä
edæ tæcæ ïñë ëmonte,

—Awë cægonte baï waodäni incæ
cægönäni abopa. 25 Itota wæætë godö
gampo cæmongä ate babetamongä
ïningä incæ ñöwo cöwä adinque edæ
waa bamöninque tömäo edonque pönï
acantapa. 26 Ïninque tömengä ingante Itota,

—Ïñömö näni quëwëñömö yaatænque
wadæ godinque tömëmi oncönë goe, angä
gogacäimpa.

Bitö Codito ïnömi ïmipa, ante Pegodo angampa

(Mäateo 16.13-20; Odoca 9.18-21)

27 Itota ïñömö tömengä mïñë në godäni
tönö wadæ godinque Tetadea Pidipobæ
wædænque ïnäni näni quëwëñömö
wædænque ïnäni näni quëwëñömö
go go cædänitapa. Idömæ godinque
tömengä nänö në ëmïñënäni ïnänite Itota
angantapa.

—Wadäni botö ïmotedö ante tededinque,
Æbodö ïmoo, ante apënedäni ëñëmïnii.

28 Äñongante,

—Bitö ïmitedö ante apënedinque
pancadäniya, Æpënë në guidongaingä
Wäö wodi incæ Itota adocä ïmaingampa,
ante tededänipa. Wadäni guiquënë, Ediya
wodi incæ Itota ïnongä ïmaingampa,
ante apënedänipa. Wadäni guiquënë,
Wængonguï beyë në apënegaïnäni baï
Itota ïñömö adocä ïmaingampa, ante bitö
ïmitedö ante tededänipa, änänitapa.

29 Ante tömengä mïñë në godäni
apënedäni ëñëninque Itota,

—Ayë mïnitö guiquënë, Æbodö ïmoo,
ante ämïnii.

Äñongante Pegodo ïñömö,

—Bitö mönö Codito ïnömi ïmipa.

30 Angä ëñëninque, Botö ïmotedö ante,
Codito ïnongä ingampa, ante gode änämaï
edæ pæ wëëneedäni, ämopa, ante Itota
wææ angacäimpa.

Itota, Ïïmaï cædäni wæncæboimpa, ante apënecampa

(Mäateo 16.21-28; Odoca 9.22-27)

31 Ayë mäniïñedë Itota tömengä mïñë në
godäni ïnänite ïïmaï ante mä odömonte
apënegacäimpa. Botö Waobo ëñagaïmo
inte nanguï caate wæquënëmo ïmopa.

Edæ në aadäni näni Picæncabo tönö,
Wængonguï quï, ante në godönäni
ñënënäni tönö në odömönäni tönö
mänïnäni ïïñömö botö ïmote Baa änäni
wæquënëmo ïmopa. Ayë botö ïmote
godömenque wënönäni wæncæboimpa.
Incæte botö do wënönäni wënïmo inte
edæ mëönaa go adoönæque ïïñonte ñäni
ömëmoncæboimpa. 32 Mänömaï ante
Itota edonque apënecantapa. Apënecä
ëñëñönäni Pegodo guiquënë Itota ingante
nänënë mäocä godinque, Quïmë wæncæ
änewëë, wææ ante tæcæ pïincæ cæyon-
gante, 33 Itota edæ tömengä mïñë në godäni
gämënö dadi ëmænte adinque Pegodo
ingante näëmë pïïninque angantapa.

—Bitö Tatänabi baï ïnömi inte edæ
botö weca ongönämaï wadæ gobäwe. Wïï
Wængonguï nänö änönö ante pönëmi
inte bitö waodänique näni pönëwënonque
ante pönëninque mänömaïnö ante tedebi
awædö, angantapa.

34 Ayë tömengä ëmïñënäni tönö nanguï
ongönäni ïnänite aa pecä pönäni ate Itota
tömänäni ïnänite apënedinque,

—Æcänö botö mïñë pöïnëna ïna
tömengä nämä beyænque ante pönënämaï
inte botö mïñë tee empote poncæcäimpa.
Nämä nänö wænguïwë ænte mongænte
ponte baï cædinque tömengä, Botö wæn-
guïmo incæ caate wæbo incæ Itota ingante
cöwë tee empote gocæboimpa, äninque
poncæcäimpa. 35 Edæ æcänö, Nämä
wææ gompodinque quëwencæboimpa,
ante cædinque botö mïñë pönämaï
ingä guiquënë tömengä ïïñömö edæ
quëwënämaï incæcäimpa. Wæætë edæ,
Wënönäni wëmo incæte botö Itota mïñë
tee empote godinque tömengä waa pönï
nänö cægaïnö ante apënecæboimpa,
ante æcänö cæda guiquënë tömengä edæ
ayë quëwencæcäimpa. 36 Edæ waocä
inguipoga ongoncoo tömancoo ö æncæte
ante cædinque nämä önöwoca incæ pædæ
godongä wë womonte ba ïninque edæ
tömengä nänö ömæwocate wæquinque
mäincooque ëmaingampa. 37 Ïñæmpa
eyepë godongampa diyë önöwoca wæætë
ëmaingää. 38 Ñöwodäni Wængonguï
ingante pämænte godinque në ëñënämaï
cædäni weca quëwëninque mïnitö ïïñömö
botö Waobo në ëñagaïmo beyë ante guingo
imonte wæmïnitawo. Botö apënedö beyë
ante guingo imonte wæmïnitawo. Ïñæmpa
botö Mæmpo ñäö guïnë gongëñonte
anquedoidi tæiyë waëmö ëmönäni tönö
dibæ pöninque botö wæætë botö beyë
ante në guingo ïmonte wædingä beyë ante
näëmë guingo imonte wæcæboimpa.

9

1 Mänömaïnö äninque Itota godö-
menque,

—Botö weca ongömïni pancamïniya
ïïñömö ïïmaï ba acæmïnimpa, ante näwangä
ämopa. Mïnitö ayë wënämaï mïïmïni
quëwëñömïni botö Wængonguï Awënë
Odeye ïnömo inte tëï pïñëninque Tæiyë
Awënë babo acæmïnimpa, ante Itota
apënegacäimpa.

Itota waëmö pönï ñäö baï ëmongä bacä adänipa

(Mäateo 17.1-13; Odoca 9.28-36)

2 Mänïnö ante apënecä ate Itota ïïñömö
önompo ëmæmpoque go adoönæque
ïïnque go ate Pegodo ingante Tantiago
tönö Wäö ïnate mänimpodänique ïnänite
änanquidi mëicä adodänique æibæ æite
ongongadänimpa. Æite ongöñönäni edæ
Itota awinca tömënäni ayönäni edæ wïï
cöwë nänö ëmönö baï waëmö pönï ñäö
baï edæ ëmongä bamongä adänitapa.
3 Tömengä weocoo ñäö pönï näämænta
weocoo ëñacä adinque tömënäni, Ædö
cæte ïïncoo baï näämænta pönï yamonte
cæquïnänii, ante edæ wædänitapa. 4 Ayë
ayönäni edæ doyedë pönï në æigaïna
ïïñömö Möitee wodi tönö Ediya wodi incæ
Itota tönö edæ godongämë pö gongëñ-
inque tedegöna adänitapa. 5 Adinque
Pegodo guiquënë Itota ingante,

—Awënë në Odömömi ëñëmi. Ïñömö
mönö waa pönï ongonte awædö. Bitö
ämi ïninque mönitö oncontaicoo mentaiya
go adotaique mënöninque bitö oncon-
tai ante adotaique Möitee oncontai ante
adotaique Ediya oncontai ante adotaique
mënömaïmönipa, angantapa.

6 Edæ Wäö tönö Tantiago tönö
godongämë guïñente wædinque Pegodo,
Æbänö ante tedequïmoo, ante ëñënämaï
inte mänïnö ante önonque tedecantapa.
7 Ayë edæ boguïmämo ocabogadäni
obo wæëninque ganta owo ïninque
önönepämoque boguïmämodë apënecan-
tapa. “Ïingä ïïñömö botö Wengä botö në
waadecä ingampa cæmïnii. Tömengä pönö
apënecä ate ëñëedäni,” ante apënecä

ëñengadänimpa. 8 Ëñëninque quingä gomö
gomö ayönäni wada edæ do dæ goda
ïñönate Itota adocanque ñöwo tömënäni
weca ongongä agadänimpa.
9 Ayä änanquidi ïnö wæä pöñönäni
Itota tömënäni ïnänite angantapa. Mänïnö
mïni adïnö ante mïnitö gode änämaï pæ
wëëneyömïni botö Waobo ëñagaïmo inte
edæ wænte ate ñäni ömämoncæboimpa.
Ñäni ömämömo ate mïnitö edæ mänïñedë
ate apänecæmïnimpa. 10 Ante angä
ëñëninque tömënäni gode änämaï pæ
wëënedäni incæ nämäneque, Mänïnö tö-
mengä nänö ñäni ömämonguïmämo ante
æbänö ante apänecää, ante wædönän-
impa. 11 Ïninque Itota ingante,
—Mänömaï ï ïninque, Ediya wodi täno
poncæcäimpa, ante në odömönäni ïñæmpa
quïnante apänedänii.
12 Äñönänite Itota wæætë,
—Ediya wodi näni änongä ïñömö
täno pongä ingampa. Näwangä impa.
Pöninque tömengä, Doyedë ingaï baï ñöwo
wæætë adobaï nö pönï bacäimpa, ante
badongampa. Ïninque dodäni Waocä në
ëñaquingä ingantedö ante yewämöninque,
Nanguï caate wæyongante wadäni pïïn-
inque Baa ancædänimpa, ante quïnante
yewämongadänii, ante pönëmïni. 13 Incæte
botö ïïmaïnö ante apänebo ëñëedäni.
Ñöwocä mönö Ediya ïnongä inte do
pongäimpa ante aquënë. Tömengä
pongä adinque wadäni edæ dodäni näni
yewämongaïnö baï adobaï cædinque
quïëmë ante näni cæïnëwënö ante do
cædänipa, ante Itota tömengä tönö në
æidïnäni ïnänite apänegacäimpa.

Itota wënæ ingante angä go ate wëñængä waa bacampa

(Mäateo 17.14-21; Odoca 9.37-43)

14 Itotaidi mänïï wæäninque tömengä
nänö në ëmïñänäni æidämaï ïnäni weca
ponte ayönäni wadäni nanguï ïnäni
goto gongänäni adänitapa. Në æidämaï
ïnäni tæcæguedë ongöñönänite në wææ
odömönäni guiquënë tömënäni tönö
wæætedö wæætë änäni adänitapa. 15 Itota
do pongä adinque edæ goto gongänïnäni
tömänäni guïñente wædinque wadæ
pogodo ponte bee tëninque, Bitö pömi,
änänitapa. 16 Äñönänite Itota,
—Tömënäni tönö quïnö ante apäned-
inque wæætedö wæætë ämïnii.
17 Äñongante adocanque tæcæguedë on-
gongä inte wæætë apänedinque,
—Awënë në Odömömi ëñëmi. Botö
wengä wënæ babetadecä ingante
ëwocampa, ante wædinque botö tömengä
ingante bitö weca ænte pontabopa.
18 Æyömömë ongöñongante wënæ pö
guiidinque wëñængä ingante cöwë
gotodongä tä go wæængampa. Ïninque
wëñængä wodi mäwanta tadedinque
wentoquënë wentoquënë angadinque
pæ opate bacampa. Mänömaï cæcä ate
wædinque botö bitö mïñä në godäni
ïnänite, Wënæ inte wido cæedäni, ämo
cæquënënäni incæ ædö cæte cæquïnänii.
19 Ante apäneyongä Itota tömënäni
ïnänite,
—Ñöwomïni mïni pönëegade. Botö
mïnitö weca æpogadö quëwëmoï. Pönënä-
maï inte cæyömïnite botö æpogadö piyänë
cæte wæwëmoï. Edæ wëñængä ingante
botö weca ænte mämömïni pongäedäni,
angantapa.
20 Ænte pönäni ate wënæ incæ Itota in-
gante adinque do wëñængä ingante do
do wäate baï cædinque wido cæcä tä go
wæængantapa. Ayä mäwantabo taded-
inque baga wentoquënë wentoquënë an-
gadinque edæ pæntämä pæntämä gocä.
21 Adinque wæmpocä ingante Itota,
—Æyedënö mänömaï bacäï.
Äñongante,
—Wëñængäñedë do badingä inte
quëwengampa. 22 Quëwëñongante
wëñængä ingante wantæ wantæ ïñö
wantæ wantæ ïñö, Gongapamö guitodömo
gonte wæncæcäimpa, ante wënæ incæ
cæcä. Ayä, Æpänë adobaï guitodömo
becadote wæncæcäimpa, ante cæcampa
cæbii. Näwangä tä ïï pïñämi ïninque bitö
mönatö wæwënö ante pönente cæbaïmipa.
23 Äñongante,
—Bitö guiquënë wabänö wede pönëmi
ïmitawoo. Edæ wede pönëñongante edæ
waocä beyä tömää do cæte impa.
24 Angä ëñente wædinque wæmpocä
ïñömö yedæ äninque,
—Bitö ïmite pönëmopa. Edæ botö ämæ
pönënö ante bitö cæbi ate ædæmö wede
pönente bacæboimpa, ante wæbopa.
25 Ante äñongä nanguï ïnäni do pogodo
pönäni ate wædinque Itota ïñömö wënæ në
wentamö ëwocacä ingante pïinte äninque,

—Wënæbi bitö, Babetamonca babetade bacädänimpa, ante në cæbi ïnömi inte ñöwo tao godinque wïï adodö guiiquïmi incæbiimpa, angantapa.

26 Ëñente wædinque nanguï Yæ yæ äninque wëñængä ingante wido cæcä do do wäate tä go wæäninque pæntämä pæntämä goyongante wënæ tao gocantapa. Gocä ate wëñængä do wænïnäni baï öñongä ate wædinque pancadäniya, Ämäwo wämaingampa, ante wädäni. 27 Ïninque Itota ïñömö pædæ wæämpo önompo bæi ongonte ængä ganticantapa.

28 Itota ayä wadæ godinque oncönë pö guiiyongante tömengä nänö në ëmïñänäni awëmö äninque,

—Mönitö guiquënë bitö baï wido cæcæte ante cædinque quïnante wido cædämaï intamönii.

29 Ante wæyönänite,

—Wënæ mäningä baï ingante wido cæcæte ante cædinque wantæpiyä cänämaï inte Wængonguï ingante nanguï apänete ate wido cæcäimpa, ante apänecä ëñengadänimpa.

Wënönäni wæncæboimpa, ante Itota adodö ante apänecä

(Mäateo 17.22-23; Odoca 9.43-45)

30 Ayä wadæ gote Gadideabæ wodo pænta godinque Itota, Wadäni adämaï ïñönänite 31 botö ëmïñänäni adodänique ongöñönänite odömonte apänebo ëñencædänimpa, ante cæcantapa. Ayä tömenäni ïnänite ïïmaïnö ante awëmö apänecantapa.

—Adocanque, Waocä në ëñagaingä æyömönö ongongää, ante godö odömöninque botö ïmote waodäni nempo pædæ godongä æncædänimpa. Në änäni wæætë botö ïmote edæ wænönäni näñe wæncæboimpa. Incæte mëönaa go adoönæque ïñonte botö adobo incæ ñäni ömämoncæboimpa.

32 Ante apäneyongante tömengä ëmïñänäni önömoncaque ëñëninque ëñënämaï ïnäni inte, Æbänö ante tedebii, ante guïñente wædinque änämaï pæ wëënegadänimpa.

Æcänö ñänængä inte në angä inguingää, ante tededänipa

(Mäateo 18.1-5; Odoca 9.46-48)

33 Mänïï godinque Capënaömö ïñömö ponte oncönë guiidinque tömänäni ïnänite Itota,

—Idömæ pöninque æbänö ante tedemïnitawo.

34 Äñongante edæ, Mönö cabo incæ æcänonque ñänængä pönï ïnongä inte në angä inguingää, ante tedewënïnäni inte guingo ïmonte wædinque pæ wëënedänitapa. 35 Ïninque tä contadinque Itota ïñömö, Dote, näni äincabo ïnänite, Pöedäni, angä pönäni ate,

—Yæcado ongömote, ante në änongä ïñömö tömengä wæætë yæmïñængä pönï gote ongonte tömänäni beyä në godö cæcä bate waa tobaingampa.

36 Äninque Itota wëñængä guiyangä ingante äninque tæcæguedë goncæte pæ mäninque tömänäni ïnänite wæætë apänecantapa.

37 —Æcänö botö ëmöwo apänedinque mäningä baï wëñængä ingante, Pöe, ante godö waa cæcä ïñömö tömengä ïñömö edæ botö ïmote edæ do, Pöe, ante pönö waa cæcä ingampa. Ayä edæ botö ïmote, Pöe, ante në waa cæcä ïñömö tömengä ïñömö wïï botö adoboque ïmote waa cæcä ingampa. Wæætë botö ïmote në da pönöningä ingante Wængonguï ingante adobaï edæ, Pöe, ante do waa cæcampa, ante Itota apänegacäimpa.

Mönö ïmonte æcänö piïnämaï ïna mönö tönö cæcampa

(Mäateo 10.42; Odoca 9.49-50)

38 Itota mänömaï apänecä ëñëñönäni Wäö guiquënë,

—Awënë në Odömömi ëñëmi. Wacä bitö ëmöwo apänedinque wënæidi inte wido cæcä atamönipa töö. Ayä, Wïï mönö cabo ingampa, ante adinque mönitö tömengä ingante Baa äninque, Cædämaï ïmäwe, antamönipa.

39 Ante apäneyongante Itota wæætë,

—Ee amïni cæcäedäni. Edæ æcänö botö ëmöwo apänedinque öönædë näni cæï baï mä cæda, tömengä ædö cæte botö ïmotedö ante do wënæ wënæ anguingää. 40 Edæ mönö ïmonte æcänö piïnämaï ïna tömengä mönö cabo ïnongä inte baï mönö tönö godongämä cæcä ingampa töö. 41 Näwangä ämopa. Bitö Codito nänö në ëmïñänömi ïmi ænte bee, ante wacä mïnitö ïmïnite æpä adotacaque pönongä bemïni ïninque në pönöningä wæætë tömengä nänö pönönïnö beyä eyepä æncæcäimpa, angacäimpa.

Wacä oda cæcæcäimpa, ante näni wæquinque cædänipa

(Mäateo 18.6-9; Odoca 17.1-2)

42 Mänömaïnö apënedinque Itota godömenque apënecantapa. “Wadäni godö cædäni beyë botö ïmote në pönënäni incæ pancadäniya edæ dobæ oda cæte wënæ wënæ cædänipa. Ïninque, Wëñængä adocanque guiyangä pönï ingä incæ oda cædämaï incæcäimpa, ante wææ cæcæte ante cædinque në godö cæcæ cædingä ingante ïïmaï cædäni ïninque tömengä toquënengä ïmaingampa. Waodäni näni dacæ godö dacæ godö cæquinca ñënænca ëninque tömengä önömenca æ wëmencadinque tömengä ingante tæcætibæ wido cædäni ïninque tömengä edæ, Wënæ wënæ cædämaï inte becadote wëmo beyænque Wængonguï botö ïmote wïï godömenque pangampa, ante wædinque waa toquënengä ïmaingampa. 43 Bitö önompoca cædinque wënæ wënæ cæbi ïninque bitö önompo aa wi æmpote baï wido cæte baï cædinque wënæ wënæ bitö cædïnö ante wido cæbäwe. Ïñæmpa inguipoga quëwëninque ëmæmpoque empobi incæte bitö cöwë bitö wënämaï quëwenguinque öönædë æibi waa ïmaimpa. Edæ wïï tipæmpoga empobi inte edæ bitö gonga cöwë bæcote wæwenguïñömö wïï ëmëwo wido cæte wæquïmidö anguënë. 44 Edæ mänïñömö tadömengadænguipo ïñömö cængota wënämaï gonga ëmönämaï bæcoquïnö anguënë.”

45 Ayë, “Bitö önöwaca wapiticë godinque ëñënämaï cæbi ïninque önöwa aa wi ëwate baï wido cæte baï cædinque wënæ wënæ bitö cædïnö ante wido cæbäwe. Ïñæmpa inguipoga quëwëninque ëmëwaque ëwabi incæte bitö cöwë bitö wënämaï quëwenguinque öönædë æibi waa ïmaimpa. Edæ wïï tipæmpoga ëwabi inte edæ bitö tadömengadænguipo wido cæte wæquïmidö anguënë. 46 Edæ mänïñömö tadömengadænguipo ïñömö cængota wënämaï gonga ëmönämaï bæcoquïnö anguënë.”

47 “Ayë ægodawate të go wæænte baï cædinque bitö awinca beyë ëñënämaï cæbi adinque bitö awinca cäï cæmonte baï cædinque wënæ wënæ bitö cædïnö ante wido cæquïmi, ämo. Edæ bitö, Botö tipëmonga ëmonte incæ tadömengadænguipo wïï goïnente awædö, ante pönente wædinque edæ cäï cæmonte awinca ëmëmonque ëmömi inte quëwëninque Wængonguï Awënë Odeye weca æite waa tobaïmipa. 48 Edæ mänïñömö tadömengadænguipo ïñömö cængota wënämaï gonga ëmönämaï bæcoquïnö anguënë,” ante Itota apënecantapa.

49 Ayë godömenque apënedinque, “Waodäni, Ööingä ñömënämaï ingëimpa, ante cædinque cati ñënë quïmönique gongapamö ëñö cæte biyadänipa. Waomïni tömämïni adobaï caate wædinque ædæmö biyate baï badinque ñömënämaï inguïmïnidö anguënë. 50 Cati quïmonte cëï ïñömö waëme inte gæpë ëmompa. Incæte nongëmonte ba adinque mïnitö wæætë æbänö nö cæmïni wæætë gæpë ëmonguï ï. Ööingä waëme bacëimpa, ante quïmonte cëï wëä wëä pæmönäni baï cædinque mïnitö mïni caipë incæ piyënë cæte wacä ingä wacä ingä waa cæte quëwëedäni,” ante Itota odömonte apënecä ëñengadänimpa.

10

Nänöogængä ingante näni pämënö ante

(Mäateo 19.1-12; Odoca 16.18)

1 Mänïï Capënaömö ongöninque wadæ tao iguidinque Oodeabæ ganca Oododänö ëmë wedeca pongantapa. Pongä adinque nanguï ïnäni wæætë pö pö cædäni adinque Itota cöwë nänö odömöï baï adobaï odömonte apënecä ëñënänitapa. 2 Paditeoidi guiquënë, Godö ämö ëñëninque Itota adodeque oda cædete wæcä tocëï, ante cædinque tömengä weca pöninque, Itota ëñëmi, änänitapa. Wængonguï æbänö ante wææ angacäï. Waocä tömengä nänöogængä ingante pämængä ïninque edæ nö cæte intawo.

3 Ante äñönäni tömengä wæætë,

—Möitee wodi æbänö ante yewëmöninque mïnitö ïmïnite wææ angacäï.

4 Angä ëñëninque,

—Ëmëwo pämëmo goquïmi, ante yewëmöninque mäninta bitö yewëmöninta onquiyængä ingante godömi ængä ate bitö önonque pämæncæbiimpa, ante Möitee wodi wææ ante yewëmongacäimpa.

5 Ante apënedäni ëñëninque Itota,

—Ïñæmpa, Mïmö ömædëmïni ïnömïni inte mïnitö wënæ wënæ cæïnëmïni ïmïnipa, ante wædinque Möitee wodi,

Mänömaï cæedäni, ante yewëmon-
gacäimpa. 6 Edæ wëënëñedë Wæn-
gonguï nänö badongaïñedë tömengä,
"Onguïñænga ingampa, ayë, Onquiyængä
ingampa, ante badongacäimpa. 7 Mänömaï
beyë waocä mæmpocä ingante ëmö cæd-
inque wäänä ïnante ëmö cæte godinque
onquiyængä ingante, Botö nänöogængä,
ante ëmëwo mongä ate tömëna näna
gæncaya ïnöna inte möninque guëa
quëwencædaimpa. 8 Ïninque ëmëwo
möninque tömëna näna gæncaya incæ
adocanque baï bate quëwencædaimpa,"
ante Möitee wodi nänö yewëmongaï
baï cædinque tömëna näna gæncaya do
möninque nänënë ïnämaï adocanque baï
do bacäimpa. 9 Mänömaï beyë Wængonguï,
Adocanque baï ïnapa, ante näna gæncaya
nänö në badongaïna ïñönate waocä wæætë
pango cædämaï incæcäimpa.

10 Angä wædinque Itota tönö oncönë
guiidinque tömengä mïñë në godänique,
Æbänö ante ämitawo. Godömenque
apënebi ëñëmönie. 11 Ante äñönänite Itota,

—Æcänö näwä nänöogængä ingante
pämëninque wacä onquiyængä ingante
möna tömengä wïwa towengä do badinque
näwä nänöogængä ingante wïwa cæ-
campa. 12 Onquiyængä guiquënë tömengä
nänöogængä ingante pämænte godinque
wacä ingante godö mongä ïninque
tömengä adobaï wïwa towengä bacampa,
ante Itota apënecä ëñengadänimpa.

Wëñënäni ïnänite gampo cæcadinque waa apënecampa

(Mäateo 19.13-15; Odoca 18.15-17)

13 Ayë ate, Wëñënäni ïnänite Itota
pönö gampo cæcadinque waadete
apënecæcäimpa, ante cædinque wadäni
tömengä weca ænte pö ænte pö cædäni
adinque tömengä mïñë në godäni
guiquënë, Ænte pönämaï ïedäni, äninque
Baa Baa änäni. 14 Ate wædinque Itota ænguï
badinque në Baa änönäni ïnänite wææ
äninque,

—Wëñënäni ïnänite ee amïni pon-
cædänimpa. Edæ mänïnäni näni pönënö
baï adobaï pönënäni inte edæ Wængonguï
Awënë Odeye nempo do quëwënäni
ïnänipa. Ïninque mïnitö ïñömö wëñënäni
ïnänite Baa änämaï ïedäni. 15 Edæ näwangä
apënebo ëñëedäni. Wëñængä do pönengä
inte Ao angä ingä baï Wængonguï Awënë
Odeye ingante do pönëninque në Ao
änäni ïñömö tömënänique tömengä
nempo guiidinque quëwënänipa. Wadäni
guiquënë Wængonguï Awënë Odeye in-
gante Baa ante pönënämaï ïnäni guiquënë
tömënäni ædö cæte tömengä nempo
guiidinque quëwenguïnänii, ante Itota
apënegacäimpa.

16 Äninque edæ wëñënäni ïnänite bæi
ongonte pæ mäninque, Wængonguï mïnitö
ïmïnite waadete pönö cæcæcäimpa, ante
Itota gampo cæcacä gampo cæcadinque
waa apënegacäimpa.

Mäincoo nanguï ëacä Itota weca ponte apënecampa

(Mäateo 19.16-30; Odoca 18.18-30)

17 Ayë godömenque gocæ cæyongä wacä
edæ Itota weca pogodo ponte da guicapod-
inque,

—Awënë në waa Odömömi apënebi ëñë-
moe. Botö æbänö cædinque cöwë wænä-
maï wantæpiyë quëwëmaïmoo.

18 Äñongante Itota edæ,

—Wængonguï adocanque në waa cæcä
ïñongante bitö botö ïmote, Në waa cæbi
ïmipa, ämii. 19 Ïïmaï cæedäni, ante
Wængonguï nänö wææ angaïnö ante bitö
tömëmi do ëñëmipa. "Wacä ingante godö
wænönämaï ïe. Bitö nänöogængä ïnämaï
ïñongante godö guëa mönämaï ïe. Wacä
quï adinque awëmö ænämaï ïe. Wacä
wënæ wënæ cæcä atabopa, ante godö babæ
wapiticë änämaï ïe. Wacä quï æncæte ante
cædinque babæ cædämaï ïe. Wæmpocä
ingante wäänä ïnante waa adinque tömëna
ïnante godö waadete cæe," ante wææ
yewëmongacäimpa, ante bitö edæ do
ëñëmipa, angantapa.

20 Ante apënecä ëñëninque në äningä
guiquënë Itota ingante wæætë,

—Awënë në Odömömi ëñëmi. Botö
mänïnö bitö änö baï tömänö ëñente cæd-
inque pægaboï ae.

21 Apënecä ëñëninque Itota tömengä in-
gante cöwä adinque waadete pönëninque,

—Adodeque ayë ëñente cæquënëmi
ïmipa, ante ämo ëñëe. Öönædë bitö waë-
moncoo ænguinque edæ ñöwo godinque
ïmæca bitö mänincoo tömancoo godonte
ëninque bitö ëninta wæætë ömæpodäni
inte wædäni ïnänite tömanta godömi
æncædänimpa. Ayë edæ botö ïmote tee
empote pöe.

22 Angä ëñëninque, Botö mäincoo nanguï impa, ante pönente wædinque në
ëacä ïñömö nanguï wæwëninque wadæ gogacäimpa.
23 Gocä adinque Itota godongämæ adinque tömengä nänö në ëmïñæ̈näni ïnänite,
—Wængonguï Awënë Odeye nempo guiite quëwencæte ante cædinque waodäni ömæpodäni inte botö mïñæ̈ pönänipa. Mäincoo nanguï ëacä guiquënë æbänö cæte ömæpocä inte botö mïñæ̈ ponte guiite quëwenguingää, angantapa.
24 Ïninque tömengä mïñæ̈ në godäni tömengä nänö apænedö beyæ̈ ante, Æbänö angää, ante guïñente wæyönänite Itota wæætë,
—Botö wëmïni ëñëedäni. Wængonguï Awënë Odeye nempo guiite quëwencæte ante cædinque ante waocä mäincoo mangä beyænque eyepæ̈ cæcampa diyæ̈ guiiquingää. 25 Edæ cämeyo guiyangä ingampa diyæ̈ daagö guiyampite pædæ tacää. Ïninque, cämeyo ñæ̈nængade ïnongä inte pædæ tadämaï ingä baï në ëacä adobaï ingampa. Tömengä nämä ayongä ñæ̈nængä ïnongä inte edæ æbänö cæte Wængonguï Awënë Odeye nempo do wäänë guiite quëwenguingää.
26 Ante apænecä ëñëninque godömenque nanguï pönï guïñente wædinque tömënäni nämäneque tededinque,
—Ïñæmpa mänömaï ï ïninque æcänö wäänë guiite quëwenguingää.
27 Ante nämäneque tededäni ïnänite adinque Itota,
—Waomïnique incæ nämä mïni cædö beyænque ædö cæte quëwëmaïmïnii. Wængonguï guiquënë wïï wao baï cædongä inte nämä incæ tömänö do cæcä ingampa.
28 Ante apænecä ate Pegodo tömengä ingante äninque,
—Mönitö ïñömö möni ëadincoo owæ̈ caate bitö mïñæ̈ ömæpomöni pömöni ae.
29 Tæcæ äñongante Itota tömënäni ïnänite wæætë,
—Mïnitö botö beyæ̈ ante pönëninque waa pönï botö apænebodö beyæ̈ ante pönëninque pömïnitapa. Ïninque edæ botö ïïmaï ante näwangä ämopa. Æcänö mänïnö beyæ̈ tömengä oncodo taodinque tömengä tönïñadäni ïnänite ëmö cædinque mæmpocä tönö wäänä ïnante ëmö cæte wëñæ̈näni ïnänite ëmö cæte godinque tömengä göneacoo ëmö cæte owæ̈ caate godinque botö mïñæ̈ æcänö wadæ pöna ïñömö,
30 tömengä ïñömö inguipoga quëwënincoo wëënë nänö ëadincoo baï adopocoo æ̈ninque godömenque adopo adopo tiëë ganca mänimpoga adopo æncæcäimpa. Ayæ̈ onconcoo æ̈ninque tömengä tönïñadäni tömengä badäidi tömengä wëñæ̈näni tiëë ganca baï yebæ̈näni baï æ̈ninque, tömengä göneacoo wæætë bacoo æncæcäimpa. Incæte tömengä ingante togænte pancædänimpa. Ïincayæ̈ pömämo bayonte botö, Bitö quëwenguïmämo, ante godömo æ̈ninque tömengä cöwë wantæpiyæ̈ wæ̈nämaï quëwencæcäimpa. 31 Incæte edæ täno yæcado ongönïnäni inte pancadäniya wæætë yæmïñæ̈ gote ongönäni bacædänimpa. Ayæ̈ yæmïñæ̈ ongönïnäni inte wæætë yæcado ponte ongönäni bacædänimpa, ante Itota apænegacäimpa.

Wæncæboimpa, ante Itota wæætë adodö ante apænecampa

(Mäateo 20.17-19; Odoca 18.31-34)

32 Mäniï Eedotadëë ante ñöwo änämæ̈në æiyönäni Itota incæ täno beyænte æicä. Ate wædinque tömengä ëmïñæ̈näni guiquënë, Tömengä nänö wænguinque täno æicampa, ante wæyönäni ayæ̈ pönäni guiquënë guïñente wædönänimpa. Itota ïñömö tömengä mïñæ̈, Dote, ante näni gocabo ïnänite nänënë ænte mäocä goyönäni tömengä, Botö ïmote ïïmaï cædäni bacæboimpa, ante edonque apænecantapa. 33 Ëñëñönänite, "Ñöwo ïñömö mönö edæ Eedotadëë ïñömö æicæ̈impa. Mäniïñömö æi pö gongæ̈mö ate adocanque, Waocä në ëñagaingä æyömönö ongongää, ante godö odömongä bæi ongonguïnäni. Ayæ̈, Wængonguï quï, ante në godönäni ñæ̈näni tönö
në odömönäni nempo tömengä botö ïmote pædæ godongä æ̈ninque tömënäni wæætë botö ïmote apænte äninque, Cöwë wæncæcäimpa, äninque oodeoidi ïnämaï ïnäni ïnänite wæætë pædæ mäo godönäni.
34 Æ̈ninque ïïnäni wæætë botö ïmotedö ante badete todinque botonga tawïmæ̈ towæ tänongadinque æ̈montaimenca tæi tæi pänäni ämogate wæyömote botö ïmote godömenque wæ̈nönäni wæncæboimpa. Wæætë do wæ̈nïmo inte botö mëönaa go adoönæque ïñonte ñäni

ömëmoncæboimpa,” ante Itota wæætë apënegacäimpa.

Tantiago tönö Wäö, Mönatö ämaï cæe, ante wædapa

(Mäateo 20.20-28)

35 Ayë Tebedeo wëna Tantiago tönö Wäö
ïñömö Itota weca pöninque,
—Awënë në Odömömi ëñëmi. Mönatö
quïëmë ämöna cæbi waa tobaïmönapa,
36 Äna ëñëninque,
—Mïnatö beyë quïnö cæbo ëmïna.
37 Äñongante,
—Awënë ïnömi inte bitö ñäö ëmömä-
modë të contadinque mönatö ïmönate ïï-
maï cæcæbiimpa, ante ämönapa. Ado-
canque bitö tömëmëmi ïnö adocanque
dipëmëmi ïnö ämi të contaquïmöna.
38 Ante äna ëñente wædinque Itota
wæætë,
—Ïñæmpa mïnatö ëñënämaï inte mänö-
maï ämïna awædö. Edë botö nantate
wæwenguïmë baï becabo baï mïnatö edë
adobaï adotaca becate baï Ao ante botö
beyë nantate wæwenguïmïnaa. Ayë botö
wænguïmämo ante mïnatö adopënë guiite
baï adobaï Ao ante botö beyë guïñënämaï
inte wænguïmïnaa.
39 Ante äñongante,
—Ao ante guïñënämaï cæcæmönaimpa.
Ante apëneyönate Itota,
—Botö nanguï caate wæwëmo baï mïnatö
adotaca becate baï äanque baï caate
wæquïmïna ïmïnapa. Botö wænguïmämo
ante mïnatö adopënë guiite baï adobaï
wænguïmïna ïmïnapa. Näwangä impa.
40 Incæte botö tömëmëmo ïnö botö
dipëmëmo ïnö æcänö të contaquïna, ante
wïï botö godö ämo ïmopa. Wæætë, Awënë
contaimpaa mänïnaque të contaquïna,
ante do badongaingä inte Mæmpo
Wængonguï ïñömö tömengä adocanque
godö angä contacædaimpa, ante Itota
apënegacäimpa.
41 Mänömaïnö ante tededapa töö, ante
ëñëninque wadäni diete ganca tömengä
mïñë në godäni guiquënë Tantiago tönö
Wäö ïnate pïïnänitapa. 42 Pïïnäni ate wæd-
inque Itota aa pecä pönäni ate tömënäni
ïnänite wæætë apënecantapa.
—Mïnitö, Oodeoidi ïnämaï ïnäni æbänö
cædänipa, ante do ëñëmïnipa. Tömënäni
näni, Awënëidi, ante në änönäni ïñömö
nämä beyænque ante cædinque nanguï
pïinte änäni wædinque awënëidi nempo
quëwënäni incæ wæætë do ëñente
cædänipa. Ayë tömënäni weca në
ñënënäni ïnönäni ïñömö, Tömëmoque
ämo ëñente cæedäni, ante pïinte änäni
wædänipa. 43 Mïnitö guiquënë tömënäni
nämä beyænque ante nanguï änäni baï
wïï adobaï cæquënëmïni ïmïnipa. Wæætë
mïni cabo ïñömïni adocanque ñënængä
pönï ingä bacæte ante cædinque tömengä
täno edæ mïnitö beyë në cæcä baquënengä
ingampa. 44 Ayë yæcado ongöïnente wæcä
ïñömö tömengä yæcado ongoncæte ante
cædinque wæætë edæ yæmïñë pönï gote
tömänäni beyë në cæcä badinque tömengä
nämä beyë ante cædämaï inguënengä
ingampa. 45 Edæ Waobo ëñagaïmo inte
adobaï, Botö beyë pönö cæcædänimpa,
ante wïï pömo ïmopa. Wæætë wadäni beyë
godö cæcæte ante pömoimpa. Ayë edæ
nanguï ïnäni tee mönete baï wæwëñönäni
botö wæætë, Tömënäni wibënete tadinque
quëwencædänimpa, ante tömëmo wepë
incæ godoncæte ante pömo ïmopa, ante
Itota apënegacäimpa.

Batïmeo babetamongä ingante Itota angä waa bamongä

(Mäateo 20.29-34; Odoca 18.35-43)

46 Itota mänïnö godinque Eedicoo näni
quëwëñömö pongadänimpa. Tömengä
nänö në ëmïñënäni tönö tæiyënäni tönö
Eedicoo ïñömö wodo pænta tayönäni wacä
babetamongä Tïmeo wodi wë Batïmeo
ïñömö taadö wedeca, Pönömi ëmoe, ante
änecönongäimpa. 47 Ïninque wadäni, Itota
Näatadeta pædingä inte pongampa, ante
tededäni ëñëninque tömengä ogë tedete,
—Itota ëñëmi. Awënë Dabii wodi pëïmi
ïnömi inte botö wædö ante pönente cæe.
48 Ante tæcæ äñongante godongämë
godäni pancadäniya, Apocënë inguënë
quëwëe, ante änäni incæte tömengä
godömenque yedë aa pedinque,
—Awënë Dabii wodi pëïmi ïnömi inte
botö wædö ante pönente cæe.
49 Äninque ancaa aa pecä ëñëninque Itota
në gongëninque,
—Babetamongä ingante aa pemïni
pongäedäni.
Angä ëñëninque babetamongä ingante,
—Ængë gantidinque wædämaï ïmäwe.
Bitö ïmite, Pöe, angä apa quëwëe.
50 Äniní ëñëninque babetamongä incæ
ayacooga gäni tadongate do ængë gantid-
inque Itota weca pongä. 51 Adinque,

—Bitö beyä quïnö cæquïmoo.

Äñongante babetamongä,

—Awënë në Odömömi ëñëmi. Cæbi waa bamonte aboe.

52 Angä ëñëninque Itota,

—Waa bitö bamonguinque botö ïmote pönëmitapa. Önonque wadæ gobäwe.

Äñongante tömengä do waa bamonte adinque Itota mïñä taadonque gogacäimpa.

11

Itota Eedotadëë ïñömö pongampa

(Mäateo 21.1-11; Odoca 19.28-40; Wäö 12.12-19)

1 Mänïï gote Eedotadëë obo pöninque Odibowænquidi näni anquidi ontacamö goïnö Betapaguee näni quëwëñömö ganca ayä Betänia näni quëwëñömö ganca pöñönäni Itota tömengä mïñä në goda ïnate mënaa ïnate da godöninque angantapa. 2 Ïïmaï angantapa.

—Mänïï näni quëwëñömö ongö amïna. Tömëñömö go guiite ayömïna bodo wë picængä incæ waocä ingante mongænämaï ïningä inte ñäni ñäingä a ongongä acæmïnaimpa. Adinque ñï cæyænte ænte pöeda. 3 Wacä, Quïnante ñï cæyämïnaa, ante wææ angä ëñëninque mïnatö wæætë edæ, Mönö Awënë nänö ænguënënö ante ænte gomönapa. Tömengä ïinque cæte ate adodö do da pönongä äedäni, ante äeda.

4 Angä ëñente gote ayöna bodo wë taadö wedeca odemö awäa ñänö ñä a ongö adinque ñï cæyænte ænte gocæte ante cæda.

5 Adinque mänïñömö ongönäni guiquënë,

—Bodo wë quïmä ñï cæyäwëmïnaa.

6 Äñönänite Itota nänö änïnö adodö äna ëñëninque, Ao änäni. 7 Ëñëninque ñï cæyænte Itota weca töï töï ænte pönatapa. Ænte pöninque tömëna weocoo yabæcooque æidämä wo cæyabæda ate Itota wënömënæca ïnö æi yiyä tä contacantapa. 8 Adinque nanguï ïnäni, Itota nänö ponguïnö, ante tömënäni weocoo yabæcooque pönö bee podöwayönäni wadäni guiquënë gönea gote yæpæma öñabo tapænte mämö bee bee podöwadäni ate tömengä podöwaïnonque gocantapa. 9 Gocä adinque täno godäni tönö ayä pönäni tönö nanguï ïnäni godongämä godinque yedæ äninque,

—Möni quëwenguinque impa, ante, Badogaa, ante tomönipa. Awënë Wængonguï ëmöwo beyænque pömi ïninque bitö toquinque edæ Wængonguï bitö ïmite waa cæcæcäimpa. 10 Mönö mämä Dabii wodi päïmi ïnömi ïmipa, ante adinque mönitö, Awënë odeye Dabii wodi nempo näni waa quëwengaï baï bitö nempo mönitö waa quëwenguinque impa. Ïninque, Badogaa, ante yedæ äñömöni æibæ pönï quëwënäni incæ, Badogaa, ancædänimpa.

11 Ante yedæ äñönäni Itota Eedotadëë pö ti wæäninque Wængonguï oncö ñænæncönë yabæcönë pö guiidinque mänïñömö ongoncoo tömää acantapa. Ayä, Gäwadecä pönï ba awædö, ante tömengä ëmïñænäni dote ganca ïnäni tönö wadæ tao Betänia gogacäimpa.

Iigowä ömæcawä ï adinque Itota piingampa

(Mäateo 21.18-19)

12 Gote Betänia monte baönæ pöñönäni Itota gäwænte wædinque, 13 Quïnö impa cænguïmoo, ante gomö ayongä iigowä öñabo ëmä incæ incate bocabaimpa, ante gote ayongä ömæcawä acantapa. Önönepoque ï beyä incadämaï intapa. 14 Ante iigowä inte apænedinque,

—Iigowä ëñëmi. Incaquïnämaï inte bitö incaquïmi cænguïnänii.

Äñongante tömengä nänö në ëmïñænäni edæ ëñëe gongænänimpa.

Wængonguï oncö tæiyä waëmö bacëimpa, ante cæcä

(Mäateo 21.12-17; Odoca 19.45-48; Wäö 2.13-22)

15 Do näni ponguënënö Eedotadëë pönänitapa. Itota ïñömö Wængonguï oncö ñænæncönë yabæcönë pö guiidinque mänïñömö mäincoo mänäni tönö wadäni godonte æncæte ante godongämä pönäni tönö ongönäni adinque tömänäni ïnänite, Oncodo tao goedäni, ante da tadongä tao godänitapa. Ayä campio ante näni godonte äeimpa tönö equemö godoncæte ante në mänäni näni cönöimpa tönö bæ tacä tömampaa guidömëmä tä go wææntapa. 16 Ayä wadäni mäincoo mongænte yacönenque gocæte ante cæyönänite Itota, Ïincodo mongænte godämaï ïedäni, äninque wææ cæcantapa. 17 Ayä tömënäni ïnänite angantapa.

—Wængonguï beyä ïïmaïnö ante yewämongatimpa. “Tömämæ quëwënäni botö oncönë pö guiidinque botö ïmote apänecædänimpa,” ante Wængonguï angä incæte mïnitö wënæ wënæ cæmïni beyænque Wængonguï oncö incæ në awëmö ö äenäni näni womöincönë baï wentamö bapa töö.

18 Ante odömonte apäneyongante, Wæn-
gonguï quï, ante në godönäni ñänänäni
tönö në wææ ante odömönäni tönö ëñëë
gönänitapa. Wadäni önönänique guiquënë,
Itota quïnante waa pönï apänecä
ëñëmönii, ante wædäni. Adinque awënëidi
wæætë, Itota beyænque pïïnäni wæcæ wæ,
ante pönëninque Itota ingante guïñente
wædinque, Quïnö cæmö wämaingää, ante
wänoncæte ante pönente cægadänimpa.
19 Gäwadecä bayonte Itotaidi ïïñömö oncodo
tao godinque godömenque yabæque tao
gogadänimpa.

Iigowä ömæcawä do guïñë wä adänipa
(Mäateo 21.20-22)

20 Baänæ ate ïïmö näni pönïnö adodö
ponte ayönäni iigowä yæwaguinto ætæ-
wowate tömëwä æi ayawä edæ dobæ
guingo iwate wänimpa, ante adänitapa.
21 Adinque Pegodo, Itota ïïmö nänö änï baï
impa, ante pönëninque,

—Awënë në Odömömi cöwä ae. Bitö
pïinte änïwä inte iigowä edæ dobæ guïñë
wä ataque.

22 Äñongante tömënäni ïnänite Itota
wæætë,

—Wængonguï ingante wede pönëmäewedänipa,
angantapa. 23 Ïï änanquidi ïïñömö ongö
ïïñonte waocä, “Änanquidi ëñëmi, än-
inque, Bitö cabænte wo gote gäwapänë
guiie,” angä ëñëninque änanquidi tömë
gäwapäno do wo gote guiiquï ï, ante
pönëmïnitawo. Edæ näwangä ante
mïnitö ïmïnite apänebopa. Æcämenque
incæ edæ ämæ pönënämaï inte, Botö
änö baï do bacäimpa, ante wede
pönëninque äna ïninque tömengä nänö
änïnö baï do ämaingampa. 24 Mänömaï
beyä botö mïnitö ïmïnite apänebopa.
Mïnitö quïëmë incæ ante Wængonguï
ingante apänedinque, Tömengä näwangä
pönongä æncæboimpa, ante wede pönente
apänemïni ïninque mïnitö änïnö tömänö
edæ do æncæmïnimpa.

25 Ayä edæ, “Mïnitö, Wïwa cæbo incæte
Wængonguï öönædë në quëwënongä
inte botö ïmote pönö ñimpo cæcä
ïninque botö waa tobaïmopa, ante
wæmïnitawo. Ïñæmpa, Wængonguï
mänömaïnö cæcæcäimpa, ante cædinque
mïnitö tömengä ingante apänecæte
ante ongöninque täno piyänë cæte
cæedäni. Wacä wënæ wënæ cæcä
wædömïni inte mïnitö wæætë tömengä
ingante pönö ñimpo cæedäni, ante Itota
apänegacäimpa. 26 Wæætë edæ mïnitö
pönö ñimpo cædämaï ïmïni ïninque mïnitö
wënæ wënæ cædïnö ante mïnitö Mæmpo
öönædë në quëwengä ïnongä inte tömengä
adobaï ñimpo cædämaï ïmaingampa,” ante
Itota apänegacäimpa.

Awënë ïmipa, ante æcänö änaï, ante Itota ingante änänipa
(Mäateo 21.23-27; Odoca 20.1-8)

27 Eedotadëë ïñömö adodö pönänitapa.
Itota Wængonguï oncö ñänænönë
yabæcönë go guiite cægöñongä, Wæn-
gonguï quï, ante në godönäni ñänänäni
tönö në wææ ante odömönäni tönö në
aadäni näni Picæncabo, näni äneni tönö
tömengä weca ponte änänitapa. 28 Tömengä
ingante,

—Æcänö në angä inte bitö ïmite angä
cæbii, änänitapa. Æcänö bitö ïmite, Në
ämi ïmipa, pönö äna äeninque bitö në
ämi inte baï edæ mänömaï cæbii. 29 Ante
wæyönänite Itota näëmä äninque,

—Botö mïnitö änö baï adodeque ämo
ëñëninque mïnitö wæætë apänemïni ëñë-
moedäni. Apänemïni ëñente ate, Botö
cædïnö ante æcänö në angä inte pönö äna
äeninque cæboï, ante botö wæætë apänebo
ëñëmaïmïnipa.

30 Wäö wodi ingante æcänö, Æpänë
guidonguïmi, äna ëñëninque tömengä
wæætë guidongäï, ante pönëmïni. Edæ
Wængonguï angä ëñente cæcantawoo.
Wæætë waodänique äneni ëñente cæ-
cantawoo. Æcänö Wäö ingante änaa,
ante apänemïni ëñëmoedäni. 31 Angä
ëñente wædinque tömänäni, Æbänö
anguïï, ante wæætedö wæætë nämäneque
tededinque, “Wængonguï angä ëñente
Wäö guidongantapa, ante ämö baï Itota
wæætë mönö ïmonte, ‘Quïnante Wäö
ingante pönänämaï ïmïnitapa,’ ancæ-
dongäimpa. 32 Ante pönente wædinque
wæætë, Wængonguï beyä në apänecä
Wäö wodi ïnongäimpa, ante tömäneni
pönänipa. Ante pönëninque awënëidi

wæætë, Waodänique änäni ëñente Wäö
guidongantapa,” ante mönö ædö cæte
anguïï. Edæ pïïnäni wæcæ wæ. [33] Ante
guïñente wædinque Itota ingante edæ,
—Wa. Ëñënämaï ïmönipa.
Ante wæyönänite Itota wæætë,
—Ïninque edæ, Æcänö në angä inte pönö
äna äninque botö cæboï, ante mïnitö änö
ante botö adobaï apënedämaï incæboimpa,
ante angacäimpa.

12

Në aadäni inguënënäni incæ wïwa cædänipa, ante

(Mäateo 21.33-46; Odoca 20.9-19)

[1] Ayë mäniïñedë Itota, Wængonguï
æbänö cæcää, ante ëñencædänimpa,
ante ïmæca quëwënäni näni cæïnö
ante odömöninque ïïmaï apënecantapa.
“Waocä yowementacodë mïninque wææ da
da mäo da caadinque, Tömëmoncoo ænte
pïnä pïnä gäwate tömëmë ontatodë wæ
yopænte äñömö, ante ëë wote badongä.
Ayë yowementacodë awëmö guiidämaï
incædänimpa, ante æi wënömënæca gomö
aquïñömö mënongä. Ate wabæca gocæ
cædinque wadäni ömæ wite në aadäni
ïnänite, Botö yowementacodë incæ ömæ
wite aaedäni, angantapa. Aayömïnite botö,
Mïnitö quï, ante pancamonga pönömo
æncæmïnimpa, angä Ao äñönäni wadæ
gocantapa.”

[2] “Ayë yowedepo bayonte tömengä
ingante në cæcä ingante apënedinque,
Bitö yowementacodë në aadäni weca
godinque pancamonga ämi äninque
botö weca wæætë mämömi ëmoe, angä
gocantapa. [3] Angä godinque pongä adinque
yowementacodë në aadäni guiquënë në
æncæ pöningä ingante bæi ongonte tæi
tæi päninque ömæpocä da tadönäni
gocantapa. [4] Adinque në ëacä ïñömö wacä
ingante tömengä ingante në cæcä ingante
angä gote pongä adinque yowementacodë
në aadäni adobaï tæi tacadäni wæyon-
gante, Guingo imonte wæcæcäimpa, ante
tömengä ingante godö wïwa cædänitapa.
[5] Ayë wæætë në ëacä wacä ingante da
godongä godinque yowementacodë pongä
adinque në aadäni wæætë tömengä ingante
wënönäni wængantapa. Ayë wæætë
nanguï ïnäni ïnänite da godongä pönäni
adinque pancadäniya ïnänite tæi tæi
päninque pancadäniya ïnänite wënönäni
wënänitapa.”

[6] “Adocanque pönï në ëacä weca
ongönongäimpa. Mäningä ïñömö në ëacä
wengä onguïñængä ïñongante në ëacä
tömengä ingante nanguï waadedongäimpa.
Ïninque në ëacä ïñömö, ‘Tömëmo wengä
ingante da godömo gocä adinque tömënäni
guïñente wædinque ee abaïnänipa,’ ante
pönëninque tömengä ingante da godongä
tömangä pönï gocantapa. [7] Gote dicæ
pongä adinque tömënäni, ‘Tömengä
ingampa. Wæmpocä mäincoo ïnï edæ
ïingä ïñömö në ænguingä ingampa cæmöö.
Mönö edæ mäo wënömö wængä ate edæ
mönö quï babaimpa.’ [8] Änewëninque
tömënäni në ëacä wengä ingante edæ bæi
ongonte wënöninque tömengä baö ïnï
yowementacodë wææ cæte yabæque edæ,
Ömäe, ante wido cædänitapa. Mäninque
apënebopa.”

[9] Ante tededinque Itota apënegacäimpa.
Ayë mäniï në änïnäni ïnänite wæætë
ïïmaï angantapa. “Ïninque yowemen-
tacodë në aaquënënäni ïnänite në ëacä
æbänö cæquingää, ante pönëmïni. Tö-
mengä edæ, Ömäe, ante do pöninque në
aaquënënäni ïnänite godö wënöninque
wadäni ïnänite yowementacodë godongä
äninque aacædänimpa.”

[10] Äninque Itota, “Mïnitö guiquënë
dodäni näni yewëmongainta adämaï inte
botö ïmote ämïnitawo. Edæ ïïmaïnö ante
Wængonguï angä ëñente yewëmongadän-
impa.

‘Dica ænte adinque, Wënæ wënæ inca, ante
    në mënönäni näni wido cædinca
    incæ
gomonga waëmonca inca ïninque täno
    näni ñönöninca bæbængapa do ba-
    capa.
[11] Wængonguï Awënë incæ mänömaï cæcä
    adinque
mönö waocabo guïñente wædinque waa
    amompa,’
Ante yewëmonte ï abaïmïnipa.”

[12] Mänömaï apënecä ëñente wædinque
awënëidi wæætë, Ïñæmpa në aaquënënäni
näni cæïnö ante odömonte apënedinque
Itota mönö ïmonte pïinte angä awædö,
ante pönëninque tömengä ingante bæi on-
goncæ cædänitapa. Incæte, Wadäni pïïnäni
wæcæ wæ, ante wædinque ee adinque

bæi ongönämaï inte tömënäni edæ wadæ gogadänimpa.

Tæiyë Awënë nänö äintamö ante tededänipa

(Mäateo 22.15-22; Odoca 20.20-26)

13 Mäníï awënëidi incæ ayë ate Paditeoidi pancadäniya tönö Edodeidi pancadäniya ïnänite da godöninque, Mïnitö gote Itota ingante äñömïni wabänö tömengä nänö pante wæquinque adodeque wapiticë baï tedebaingampa. 14 Änäni ëñëninque Itota weca wadæ pöninque,

—Awënë në Odömömi ëñëmi. Bitö nö pönente cæbi ïmipa, ante do ëñëmönipa. Ayë bitö ayömi mönitö tömämöni önömönique baï ïmöni adinque bitö ïñömö, Waodäni æbänö anguïnänii, ante ayë, Æbänö cæquïnänii, ante wædämaï ïmi inte Wængonguï taadö ante bitö guïñënämaï inte nö odömonte apënebipa. Ïninque apënebi ëñëmönie. Odömäno gobiedöno beyë ante tæiyë awënë Tetædo tiguitamö nänö änintamö ante æbänö wææ yewëmonte ï, ante ëñencæte ante wæmönipa.

15 Godonte edæ waa cæte intawo. Wæætë wënæ wënæ cæte intawo. Ante äñönänite Itota ïñömö, Waa cæte baï tedewënänipa, ante do ëñente wædingä inte tömënäni ïnänite,

—Botö ïmotedö ante cædinque, Æbänö cæmö ate oda cæquingää, ante quïnante cæmïnii. Deënadio tiguitamö ænte pömïni aboedäni.

16 Angä ëñente ænte pönäni adinque,

—Æcänö awinca baï yewëmonte badonte ï. Æcänö ëmöwo ante yewëmonte ï.

Ante äñongante,

—Awënë Tetædo awinca baï yewëmonte badonte impa. Adocä ëmöwo ante yewëmonte ongö amönipa.

17 Ante apënedäni ëñëninque Itota tömënäni ïnänite,

—Awënë Tetædo quï ï ïninque edæ Tetædo ingante godongëimpa. Wæætë Awënë Wængonguï quï ï ïninque Wængonguï ingante godonguï ï apa änewëmïnii.

Angä ëñëninque tömënäni, Æ, nö pönï ante apënecampa, ante tömengä ingante waa adinque guïñente wægadänimpa.

Ædö cæte ñäni ömëmonguïï, ante wædänipa

(Mäateo 22.23-33; Odoca 20.27-40)

18 Ayë Tadoteoidi në, Waocä wëninque ñäni ömëmönämaï ëmëwo wængampa, ante në änewënäni inte Itota weca pöninque, Möni änö ante ämi ëñëmaïmönipa, äninque,

19 —Awënë në Odömömi ëñëmi. Möitee wodi mönö beyë ante wææ yewëmöninque ïïmaï ante yewëmongacäimpa. Waocä möninque wëñë tapëidämaï inte wængä ate tömengä tönïñacä wæætë owæmpoingä ingante möninque wëñë tapëidinque, Botö tönïñacä wodi wengä ingampa, ante pæpogacæcäimpa, ante yewëmongacäimpa.

20 "Ïninque wadäni ïïmaï cædänitapa, ante apënemöni ëñëe. Edæ önompo ëmæmpoque go mengäa näni caipë ïñönänite bamoncadengä möninque wëñë tapëidämaï manguïwëninque edæ näñe wængä. 21 Wængä ïninque wæë ayëmengä adocä ingante möninque wëñë tapëidämaï näñe wængä. Ayë wæë wacä adobaï wëñë tapëidämaï näñe. 22 Ayë wæë wëñë tapëidämaï näñe, ayë wæë wëñë tapëidämaï näñe, ayë wæë wëñë tapëidämaï näñe, ayë wæë ayëmengä pönï adocä ingante möninque wëñë tapëidämaï näñe wængantapa. Onquiyængä guiquënë ancaa owæmpote wædinque tömangä pönï näñe wængantapa. 23 Ïninque, Mönö ñäni ömëmonguïönæ, ante mïni äönæ ïñonte mäningä owæmpoingä ïñömö æcänö nänöogængä baquingää. Edæ tömengä ingante ïñömö edæ tömänäni manguïwengadänimpa."

24 Äñönänite Itota wæætë,

—Mïnitö ïñæmpa. Wængonguï angä ëñente näni yewëmöinta adämaï inte baï ämïni awædö. Wængonguï adocanque tæï pïñængä inte edæ tömää cæcampa, ante pönënämaï inte edæ oda cæte ämïni awædö. 25 Edæ Wængonguï anquedoidi öönædë cöwë owodäni baï ïnönäni inte waodäni ñäni ömëmöninque godö ñänönämaï mönämaï inguïnänidö anguënë. 26 Wæætë do wængaïnäni näni ñäni ömëmonguïnö ante Möitee wodi ocäñequiya ante yewëmöninque adotaa æbänö yewëmongacäï, ante mïnitö adämaï inte ämïni awædö. Edæ Möitee wodi ingante Wængonguï ïïmaï angacäimpa. "Botö ïñömö Abadäö Wængonguïmo ingaïmo inte ayë Itæca Wængonguïmo

ingaïmo inte botö Aacobo Wængonguïmo
adobo ïmo anguënë.” [27] Ante në angaingä
inte edæ ëmëwo wënïnäni tömënäni
Wængonguï ædö cæte inguingää. Wæætë
edæ mïï quëwënänique tömënäni Wæn-
gonguï ïnongä ingampa, pönenguënë
quëwëmïnii. Në wænte godïnäni incæ ayë
mïïnäni quëwënäni ïnänipa. Mïnitö edæ
wadö ante tededïmïni inte edæ oda cæte
wapiticë änewëmïnipa, angacäimpa.

Wængonguï nänö wææ angaïne mënea tëïneda pönï ënepa

(Mäateo 22.34-40)

[28] Mänömaï äñönänite nö apënecä
ëñente wædinque adocanque në wææ ante
odömongä ïñömö Itota weca pöninque,
—Wængonguï, Ïïmaï cæedäni, ante nänö
wææ angaïnecoo ante pönëninque ædedö
tëïne pönï ï ïñonte mönö nanguï ëñente
waa cæquïï.

[29] Äñongante Itota ïñömö,
—Ïïmaïne ante nänö wææ angaïne
ïñömö edæ tëïne pönï ëne ïñonte mönö
nanguï ëñente cædinque waa cæcäimpa,
angantapa. “Idægoidi, ämo ëñëedäni.
Wængonguï mönö Awënë ïñömö, tömengä
adocanque ïnongä inte edæ näwä Awënë
ïnongä ingampa. [30] Mänömaï Awënë Wæn-
gonguï ingampa, ante adinque bitö mïmö
entawente tömengä ingante waadedinque
önöwoca ëwocabi inte ædæmö waadete
pönencæbiimpa. Ayë edæ bitö ocai encabi
inte nö pönëninque bitö baö tëï pïñænte
ëñabi inte edæ godö waadete cædinque
tömengä ingante waa waadete pönëe,”
ante nänö yewëmongaïne tëïne ïñonte
mönö nanguï ëñente waa cæcäimpa. [31] Ayë
wade nänö angaïne adobaï tëïne ïñonte
mönö ëñente waa cæcäimpa. “Nämä bitö
waadete waa cædö baï adobaï pönëninque
bitö wadäni ïnänite adobaï waa waadete
cæe.” Mäninque. Ïïmaï cæedäni, ante
Wængonguï nänö wææ angaïnö ante
tëïneda baï wade edæ dæ ampa.

[32] Ante apënecä ëñëninque në wææ odö-
mongä ïñömö,
—Awënë në Odömömi näwangä edæ ante
apënebi ëñëmopa. Wacä wængonguï dæ
äñongante adocanque mönö Wængonguï
ïnongä ingampa, ante nö ämipa. [33] Ïninque
tömengä ingante mïmöno entawente
waadedinque mönö ocai encamö inte
nö pönëninque mönö baö tëï pïñëmö
inte godö Wængonguï ingante waadete
cædinque nämä mönö pönënö baï wadäni
ïnänite adobaï waadete godö waa cæmö ad-
inque Wængonguï waa acampa. Näwangä
impa. Baö bataa iya tante godömö incæ,
Wængonguï quï, ante mönö ancaa godömö
incæ Wængonguï ayongä wædænque waa
cæte impa. Wæætë mänïnö bitö änïnö baï
cæmö adinque Wængonguï godömenque
waa acampa.

[34] Ante në wææ odömongä nö ëñente
apënecä wædinque Itota edæ,
—Bitö Wængonguï Awënë Odeye nempo
obo pönï ongömi inte guiibaïmipa, ante
awædö.
Angä ëñëninque tömänäni, Mönö æbänö
godömenque anguïï, ante guïñënete wæd-
inque pæ wëënegadänimpa.

Codito æcänö Pëingä ïnongä ingää, ante

(Mäateo 22.41-46; Odoca 20.41-44)

[35] Pæ wëënedäni adinque Itota ayë Wæn-
gonguï oncö ñënænco yabæcönë ongön-
inque odömonte apënecantapa.
—Dodäni näni wææ yewëmongaïnö ante
në odömönäni ïñömö mönö Codito ingant-
edö ante apënedinque, Awënë Dabii wodi
pëingä ïnongä ingampa, ante quïnante
änänii, ante pönëmïni. [36] Ïñæmpa Dabii
wodi incæ Wængonguï Tæiyë Waëmö Önö-
woca tönö apënedinque,
“Botö Awënë ingante apënedinque Awënë
Wængonguï incæ ïïmaï ante apënegacäimpa.
Bitö botö tömëmë ïnö të contate ongöñömi,
Bitö ïmite në pïïnäni ïnänite bæ tabo ate,
bitö önöwa gäänë ongönäni ïnänite pïnä gäwacæbiimpa.”
Ante Awënë Dabii wodi incæ yewëmon-
gacäimpa. [37] Codito ïnongä ingampa,
ante awënë Dabii wodi nänö në angaingä
ïnongä inte edæ adocä Codito ïñömö
ædö cæte näëmë Awënë Dabii wodi
pëingä inguingää, ante pönenguënë
änewëmïnii. Mänömaïnö ante Itota
odömonte apënecä ëñëninque tæiyënäni
godongämë ongönäni waa ëñengadän-
impa.

Në wææ odömönäni ïnänite Itota pïingampa

(Mäateo 23.1-36; Odoca 11.37-54, 20.45-47)

[38] Itota godömenque ïïmaï ante odö-
monte apënegacäimpa. “Cædämaï, ante
wææ ante näni yewëmongainta në ate

odömönäni ïnänite mïnitö gomö aedäni. Tömënäni ïñömö doyæncoo waëmoncoo wëñate mongænte todänipa. Waodäni näni godonte æïñömö cægöñönänite wadäni pö bee tëninque tömënäni ïnänite, Në odömömi, bitö ïmite waa amönipa, ante apënedäni ëñëninque edæ në odömönäni ïñömö nanguï todänipa. 39 Ayë tömënäni odömöincönë go guiidinque tömënäni nämanque ante pönëninque waëmompaa pönï të contate todänipa. Ayë ëëmë becæ godinque tömënäni, Botö täno bete tocæboimpa, ante waëmompaa pönï të contate bete todänipa. 40 Ayë owæmpoïnäni oncö yo mongænte baï cædinque ö ëwënäni inte në wææ odömönäni ïñömö, Botö ïmote waa acædänimpa, ante cædinque Wængonguï ingante nöingä apënete baï cædinque babæ cædinque wantæpiyë tededänipa. Tömënäni godömenque näni nanguï pönï pante wæquinque mänömaï nämä beyænque ante cædänipa, ante adinque mïnitö ïñömö ee gomö aedäni," ante Itota wææ angacäimpa.

Owæmpoingä incæ, Wængonguï quï, ante godongampa

(Odoca 21.1-4)

41 Mänïñedë Wængonguï oncö yabæcönë ïñömö, Wængonguï quï, ante näni wënoncadedë da wënönänimpa. Mänincönë pö guiidinque tömënäni näni da wënoncade gäänë të contadinque Itota a ongöñongä nanguï ïnäni adoyömö pöninque daga daga wënäni acantapa. Pancadäniya nanguï ëadäni inte nanguï pönï da wënäni acantapa. 42 Ayë a ongöñongä owæmpoingä ömæpocä inte önontamonque incæ mentamonga ænte mämö daga wengantapa. 43 Adinque Itota tömengä nänö në ëmïñënäni ïnänite aa pecä pönäni ate,

—Näwangä ante apënebo ëñëedäni. Wadäni tömänäni wædænque pönï godonte baï wïï eyepë daga wëñönäni ïingä owæmpoingä ïñömö ömæpocä inte wædongä incæte godömenque nanguï godonte baï godongä abopa. 44 Edæ mänïnäni guiquënë nanguï ëadäni ïnönäni inte, Quëwenguinta impa, ante cö cædinque tömënäni näni wïï ëïnentaque ayë ongöintaque godönänipa. Ïingä ömæpocä ingä guiquënë tömengä nänö quëwenguinta incæ, Wængonguï quï bacëimpa, ante tömanta edæ daga wengampa, ante Itota apënegacäimpa.

13

Wængonguï oncö ñënæncö bæ tate bacëimpa, ante

(Mäateo 24.1-2; Odoca 21.5-6)

1 Mänïï Wængonguï oncö ñënæncö yabæcönë ongonte ïïnque apënete tao goyongä tömengä nänö në ëmïñængä adocanque Itota ingante,

—Awënë në Odömömi ëñëmi, angantapa. Dicacoo wainca wënömënæca wënömënæca näni mënongaincacoo waincö ongö cöwä ae.

2 Äñongante edæ,

—Bitö guiquënë, ñënængade näni mënongaincö ongö abii. Mänincoo mïni acoo incæ tömanca bæ tadäni wæænca adinque panguïmë panguïmë godinque dica adocaque pönï incæ wënömënæca ongönämaï ingëimpa, ante Itota apënegacäimpa.

Oo ïïnque bacëimpa, ante æbänö ate ëñenguiï, ante

(Mäateo 24.3-28; Odoca 21.7-24, 17.22-24)

3 Mänïï taodinque Odibowænquidi go æidinque tömënäni Wængonguï oncö ñënæncö gomö näni ayömö të contayongä Pegodo tönö Tantiago, Wäö tönö Æntade mänimpodäni Itota ingante awëmö änänitapa. 4 Mänïï bitö änïnö ante æyedënö ïïnque baquïï, ante ëñencæte ante wæmönipa. Ayë, Ïïmaï cæbo ate mïnitö, Oo pönï impa, ante ëñencæmïnimpa, ante Wængonguï æbänö mä cæquingää, ante apënebi ëñëmaïmönipa.

5 Ante wæyönänite Itota, "Wapiticë odömöñönäni mïnitö wæætë, Mönö oda cædämaï ingëimpa, ante nämä wææ aquënë quëwëmïnii. Edæ ïïmaï baquï ï ataqueedäni. 6 Edæ wadäni nanguï ïnäni babæ tedete pöninque botö ëmöwo ante, 'Botö mänïmodö ïnömo ïmopa,' ante apënedinque wapiticë edæ mäodäni godinque nanguï ïnäni tömënäni mïñë oda cæte wapiticë gocædänimpa," ante apënecantapa.

7 Ayë, "Wabæca awënë tönö pö bee tëninque wæætedö wæætë cædapa, ante tededäni ëñencæmïnimpa. Ayë wayömö näni guëadö guëa cæte wënönö ante tededäni incæte edæ guïñente wædämaï ïedäni. Edæ mänïnö botö änïnö baï cöwë

bacäimpa. Ba incæte mönö inguipoga
quëwënö ïñömö mänïñedë wïï ämäwo
ïinque bacäimpa. 8 Adobæca quëwënäni
ïñönänite wabæca quëwënäni ponte
bee tëninque guëadö guëa cæquïnäni
ïnänipa. Adobæca awënë odeye nempo
quëwëñönänite wabæca awënë odeye
tontadoidi mämö bee tëninque guëadö
guëa cæte wënonte wænguïnäni ïnänipa.
Ayä wayömö wayömö goinque pö
wæcædänimpa. Ayä waodäni näni
cäïnente wænguinque cænguï incæ tömää
capo wængäimpa. Mänïï wëñä mä
nantate baï wæwente bamïni incæte mïni
godömenque wæwenguinque ingäimpa."

9 Ante apänedinque Itota godömenque,
"Tömëmïni nämä incæ wææ aaedäni. Edæ
mïnitö ïmïnite bæi ongöninque edæ në
apænte änäni weca mäo pædæ godönäni
æncædänimpa. Ayä godömenque
tömënäni odömöincönë mäo gönönäni
gongäñömïni mïnitö ïmïnite tæi tæi
pancædänimpa. Ayä botö beyænque
pancabaa awënëidi gobedönadodoidi weca
ayä tömämæ awënëidi odeyeidi weca mäo
gönönäni gongäninque mïnitö botö beyä
apänecæmïnimpa. 10 Edæ ïinque bayedë
botö äñedë ayä badämaï ïñonte, Botö
ämo beyænque quëwencæmïnimpa, ante
waa pönï botö apänedö ante tömämæ
quëwënäni doyedë ëñencædänimpa.
11 Ïninque mänïñedë mïnitö ïmïnite näni
bæi ongonte ænte goyedë, Në apænte
änäni weca ongöninque æbänö ante
apänequïmoo, ante wædämaï ïedäni. Edæ,
Æbänö waa apänequïï, ante Wængonguï
Tæiyä Waëmö Önöwoca apänecä ëñente
ate apänecæmïnimpa. Wïï nämä pönën-
inque wæætë Wængonguï nänö apänedö
ëñëninque apänecæmïnimpa."

12 "Mänïñedë edæ näna caya ïñönate
adocanque näëmä pïïninque, Wänoncæ,
äninque tömengä tönïñacä ingante da
godongä gocæcäimpa. Näna wencaya
ïñönate mæmpocä ïñömö näëmä pïïn-
inque, Wänoncæ, äninque tömengä wengä
ingante da godongä gocæcäimpa. Ayä
wëñänäni incæ wæmpoda ïnate näëmä
pïïninque mäo apänedäni ëñëninque
wadäni tömënäni wæmpoda ïnate mämö
wänönäni wæncædaimpa. 13 Ayä,
Coditoidi ïmïnipää, ante tömänäni botö
ëmöwo beyænque mïnitö ïmïnite nanguï
pïincædänimpa. Pïïnäni wæwëmïni
incæte æcänö ïïmæca ïinque baganca
wæntædämaï inte botö ëmöwo beyä pïinte
badämaï ïnaa botö tömengä ingante ämo
beyænque quëwencæcäimpa," ante Itota
apänecantapa.

14 Ayä, "Wadäni pö ñömäï baï öö wadö
näni wo ëwenguïmämo incæ tæiyä waëmö
ïñömö ænte mämö cö cæcædänimpa, ante
doyedë yewämongatimpa. Docä nänö
yewämongainta adinque në adingä ïñömö
tömengä do ëñëmaingampa. Ïincayä ate
cö cædäni ongö adinque edæ mänïñedë
Oodeabæ quëwëmïni ïñömö änanquidi
do wodii wïnonte æibäewedäni. 15 Ayä
oncömanca ongömïni ïninque mäincoo
æncæte ante oncönë wæi guiidämaï inte
oncömancaque oncömancaque wodii
wïnömäewedäni. 16 Ayä në gönea cæmïni
ïninque yacoo æncæte ante oncönë
ocä ëmänämaï inte godömenque wodii
wïnömäewedäni. 17 Mänïönæ ïinque
bayedë yædëmadä ïnäni tönö goömä në
gänönäni tönö tömënäni näni wæquïmämo
baquïnö anguënë. 18 Ayä mïnitö mïni
wodii wïnonguïönæ ante pönëninque
edæ Wængonguï ingante, Wïï edæ
cöönædepo bacäimpa, ante apäneedäni.
19 Edæ mänïñedë waodäni nanguï näni
wæwëmämo näni angä baquïnö anguënë.
Edæ Wængonguï nänö badongaïñedë
mänömaï näni wæwëmämo baï dæ
äñonte ayä godömenque ñöwo ganca dæ
änompa. Ayä godömenque ïinque baganca
mänömaï näni wæwenguïmämo baï dæ
anguïnö anguënë."

20 "Edæ wantæpiyä näni wæwenguï
impa, ante adinque Wængonguï, Män-
impoönæque edæ wæwencædänimpa,
ante pönömenque ante änämaï ingä baï
quingänö quëwenguënë dæ ancædönän-
impa. Incæte Wængonguï, Mänimpodäni
ïnänite apænte ämo beyænque në quëwen-
guïnäni ïnänipa, ante nänö apænte æn-
gaïnäni ïnänite waadete pönëninque dobæ,
Mänimpoönæque wæwencædänimpa, ante
cædinque pönömenque angacäimpa," ante
Itota apänegacäimpa.

21 Ayä, Ïinque bayonte æbänö inguïï,
apänedinque Itota godömenque ïïmaï
ante apänecantapa. "Mänïñedë wadäni
mïnitö ïmïnite, 'Ïñömö mönö Codito ponte
ongongä tamëñedäni,' ante ayä, 'Wayömö
a ongongä atamönipa,' ante tededäni
ëñëninque edæ mïnitö ïñömö ëñënämaï

ïmäewedäni. 22 Wadäni mänïñedë ponte
a ongöninque nämä incæ ante, Tömëmo
Codito ïnömo ïmopa, ante babæ ante
tedequïnäni. Ayë, Wængonguï beyë në
apënebo ïnömo ïmopa, ante në babæ
ante tedequïnäni. Tömënäni, Wængonguï
nänö apænte ængaïnäni incæ ëmëwo
oda cædinque wapiticë gocædänimpa,
ante cædinque bamönengë baï cædinque
öönædë cæï baï cædinque nö odömonte
baï cæquïnäni ïnänipa. Incæte Wængonguï
në apænte ængaingä inte edæ ee aquingä
diyë ëmëwo oda cædinque wapiticë
goquïnänii. 23 Edæ ïinque badämaï ïñonte
botö ñöwo do apënebo ëñente cæedäni.
Oda cædämaï incæboimpa, ante nämä wææ
aabäewedäni," ante Itota angacäimpa.

Waobo ëñagaïmo inte botö ïïmaï ponte cæcæboimpa, ante

(Mäateo 24.29-35, 42, 44; Odoca 21.25-36)

24 Äninque Itota ayë godömenque
apënedinque, "Mäniï näni wæwëmämo
näni angä ïinque go ate nænque ïñon-
tobë wëmö badinque apäicä apäidämaï
ingëimpa. 25 Nëmoncoo öönædë ïnö
wæë të wæëninque waa të waa të
wæængëimpa. Öönædë tëï ongongaincoo
incæ wancæ wancæ cæte baï wapiticë
goquïnö anguënë. 26 Mäniñedë edæ botö
Waobo në ëñagaïmo inte boguïmancodë
pöninque tëï pönï pïñëmo ïninque edæ
ñäö apäite baï waëmö ëmonte wæëmo
acædänimpa. 27 Mänömaï pöninque
botö anquedoidi ïnänite ämo godinque
tömënäni ëmënö betamonca ëmënö
betamonca boguïmä näni pö goïnö
godinque inguipoga tömäne godinque
öönæ tömäne godinque Wængonguï
nänö apænte ængaïnäni ïnänite äñete
poncædänimpa."

28 Ante Itota godömenque apënedinque,
"Iigowë æbänö ïwë, ante odömonte
apënebo ëñëninque pönëedäni, angan-
tapa. Tömëwë mïïwë badinque iigowë
wayabo tänä nä boca adinque mïnitö,
Öñabo nänö bocaïnepo inte nænque
näwantedë baquinque bocapa, ante
pönëninque edæ do ëñëmïnipa. 29 Ayë
adobaï mänïnö botö apënedö baï edæ do
ba adinque mïnitö, Waocä në ëñagaingä
do odemö pönï ongöninque inguipoga
oo poncæcäimpa, ante ëñencæmïnimpa.
30 Näwangä ämopa. Ñöwomïni ayë mïïmïni
quëwëninque wænte godämaï ïñömïni
mänïnö botö apënedïnö baï tömänö
edæ do ïinque baquïnö anguënë. 31 Edæ
öönædë ongöñömö inguipoga tönö wo
ëwente baï dæ ba incæte botö angaïnonque
guiquënë dæ badämaï inte edæ cöwë tëï
ongongëimpa," angacäimpa.

32 Ayë, "Mäniönæ æyedënö ï, ante,
Mänïnepo ædepodö ï, ante ëñencæte
ante mïni wædïnö ante æcämenque incæ
ëñënämaï ingampa. Tömänäni ëñënämaï
ïñönäni edæ Wængonguï anquedoidi incæ
ëñënämaï ïnänipa. Wæmpocä Wëmo
incæ ëñënämaï ïñömote Wæmpocä ïñömö
tömengä adocanque incæ edæ në ëñengä
ingampa," angantapa.

33 Äninque ayë godömenque apëned-
inque Itota tömënäni ïnänite ïïmaï
angantapa. "Ïninque, Æyedënö baquïï,
ante ëñënämaï ïmïni inte edæ mönämaï
mïïmïni wänö cöninque edæ Wængonguï
ingante apëneedäni. 34 Botö ponguïnö
ïñömö waocä ëacä nänö cæï baï impa. Ïingä
waocä ïñömö wabæca gocæ cædinque, Botö
ïmote në cædäni në änäni badinque botö
oncö waa aacædänimpa, ante adocanque
ingante, Mäninganca cæe, wacä ingante
edæ, Mäninganca cæe, wacä ingante,
Mäninganca cæe, ante odömöninque
odemö wææ a congä ingante, Cöwä ae,
äninque wadæ gocä. 35 Ïninque botö në
ëacä baï ïñömote mïnitö, Mönitö Awënë
æyedënö ponguingää, ante ëñënämaï ïmïni
inte gäwadecë ayaönënëña tawadiya
peyedë ñäö ba, æyedëmë poncæcäimpa,
ante wadö conguënë cæmïnii. 36 Edæ,
Wïï mö ñömöni ponguingä ingänö
anguënë, ante cædinque mïïmïni quëwë-
maïmïnipa. 37 Mïnitö ïmïnite botö änö ante
tömänäni ïnänite adobaï, Wänö conguënë
quëwëmïnii," ante Itota angacäimpa.

14

Itota ingante bæi ongonte ængëimpa, ante cædänipa

(Mäateo 26.1-5; Odoca 22.1-2; Wäö 11.45-53)

1 Mëönaa go ate wodo pænta gogaïönæ
baï Patowa ëëëmë baquimpa, ante pönën-
inque oodeoidi ñöwo, Päö yedæ æmpoquï
ömæmö ï mönö cænguïönæ inguimpa, ante
cædönänimpa. Mäniñedë, Wængonguï quï,
ante në godönäni ñënënäni tönö në wææ
ante odömönäni ïñömö, Mönö awëmö
cæte Itota ingante bæi ongonte ænte mäo

wënongëimpa, ante cædönänimpa. [2] Oo
pönï impa, ante wædinque awënëidi,
—Ïñæmpa ëëmæntedë ïñonte wënömö
baï tömänäni ænguï bate Yæ yæ ante pïinte
cæcædönänimpa, ante adinque mönö ædö
cæte mäníñedë cæquïï, ante wægadän-
impa.

Itota ocaboga onquiyængä oguï wapë gao cæcacampa

(Mäateo 26.6-13; Wäö 12.1-8)

[3] Itota ïñömö Betänia godinque në baad-
ingä Timönö oncönë go guiite ëñacan-
tapa. Guii ëñate cæncöñongä onquiyængä
adoyömö pö guiicantapa. Tömengä oguï
wapë näwä näadodopë näni änömë nänö
nanguï godonte ënïmë dica adabatodo
waincadedë pe ñïñænte mäningä inte ñöwo
ænte mämö Itota weca pongantapa. Pön-
inque tömengä mänincade wencade ao
mënodinque Itota ocaboga edæ gao cæca-
cantapa. [4] Adinque godongämë ongönäni
pancadäniya ænguï badinque näni caboque
tededinque,
—Ïñæmpa oguï wapë incæ önonque guë-
nente baï cæcampa töö. [5] Edæ waocä
adoque wadepo cæte beyë paga ëninque
todetiento deënadiota näni ëninta ayë
godömenque ëninta beyë godonte æn-
guënëmë ïmæmpa. Godonte ænte baï
ömæpodäni ïnänite wæætë godonguënë
apa.
Ante nämäneque tededinque on-
quiyængä ingante nanguï pïinte änänitapa.
[6] Itota wæætë,
—Quïmë pïïwëmïnii. Ïingä onquiyængä
ïñömö botö ïmote waa pönï cæcä apa
quëwëmïnii. Ee aquënë quëwëmïnii.
[7] Edæ ömæpodäni mïni änïnäni mïnitö
weca cöwë quëwënäni adinque mïnitö
æyedëmë tömënäni beyë waa cæïnëmïni
inte edæ do waa cæbaïmïnipa. Botö
guiquënë mïnitö weca wïï wantæpiyë
ongoncæboimpa. [8] Adinque mänïmë
oguï wapë botonga gadongadinque
tömengä edæ botö baö daga wenguinque
eyepë ïñonte öni paacantapa. Ïninque
tömengä nänö cæganca ante do cæcä apa
änewëmïnii. [9] Mïnitö ïmïnite näwangä ante
apënebopa. Tömämæ æyömömë wadäni
näni ëñente toquinque botö ïmotedö ante
apënedäni ëñënänii mäningä onquiyængä
nänö cædïnö ante adobaï tededäni
ëñente pönencædänimpa, ante Itota
apënegacäimpa.

Itota ingante odömonte godoncæte ante Codaa cæcampa

(Mäateo 26.14-16; Odoca 22.3-6)

[10] Ayë mänïñedë näni, Dote, äincabo
ïñönäni adocanque Codaa Icadiote näni
änongä ïñömö, Itota æyömönö ongongää,
ante odömonte pædæ pönömo æncæmïn-
impa, ante cædinque, Wængonguï quï,
ante në godönäni ñënënäni weca wadæ
gocantapa. [11] Godinque tömengä, Ïïmaï
cæcæboimpa, ante apënecä ëñëninque
awënëidi nanguï todinque Ao äninque,
Cæbi ate tiguitamö pönömöni æncæbi-
impa, änäni. Ëñëninque Codaa Ao äninque,
Æbänö cæte godö odömömo ænguïnänii,
ante cöwä adinque ancaa cægacäimpa.

Awënë Itota päö tönö owæta pönongä cænte bedänipa

(Mäateo 26.17-29; Odoca 22.7-23; Wäö 13.21-30; 1 Coodintoidi 11.23-26)

[12] Oodeoidi päö yedæ æmpoquï ömæmö
ï näni cænguïönæ tæcæ ba ate tömënäni,
Wodo pænta gogaïönæ baï Patowa mönö
cænguïönæ impa, ante pönente cædinque,
Wængonguï quï impa, ante codotedo
mänïönæ edæ cöwë wënönönänimpa.
Ïninque mänïönæ ïinque ba adinque
tömengä nänö në ëmïñënäni Itota ingante
äninque,
—Ædönö ämi gote mönitö Patowa
ëëmë ante cæmöni ate bitö bete
cænguïmii.
[13] Änäni ëñëninque Itota tömengä nänö
në ëmïñëna mënaa ïnate da godöninque,
—Mäníï nanguï näni quëwëñömö gote
taadö goyömïnate onguïñængä incæ cad-
abodë æpë iyænte nëænte pö bee tengä
adinque mïnatö tömengä mïñë tee em-
pote goeda. [14] Tömengä æcönënö gui-
icä adinque mäníï oncö në ëacä ingante
äninque mïnatö, "Mönö Awënë në Odö-
mongä inte ïïmaï angampa. Bitö oncönë
guicönë æcönënö ante, Bitö oncö, ante
ämi guiidinque botö në ëmïñënäni tönö
botö Patowa ëëmë bete cænguïmönii,
angampa." [15] Ante äñömïnate tömengä
ëmongapaa mëi odömöninque ñënænco
awæmpa nänö do cönöincö odömongä
adinque mïnatö mänincönë mönö beyë
tömää eyepë cæcæmïnaimpa.
[16] Angä ëñente tao godinque näni
quëwëñömö ponte ayöna, Itota nänö änö

baï tömää do cæte ongompa, ante adinque
tömëna Patowa ëëmë ante cædatapa.
17 Gäwadecë bayonte dote ïnäni näni
cabo Itota mïñë godongämë pönänitapa.
18 Ponte të contate cæncöñönänite Itota,
—Näwangä ante apënebo ëñëedäni.
Mïni cabo incæ adocanque botö tönö
ñöwo godongämë cæncongä incæ,
Æncædänimpa, ante botö ïmote odömonte
pædæ godonguingä ingampa.
19 Ante apënecä ëñëninque, Wæïnente
awædö, ante pönëninque tömengä ingante
adocanque adocanque äninque tömänäni
adoyömö,
—Botö ïmotedö ante dicæ apënebita-
wogaa.
20 Äñönäni Itota wæætë,
—Önompo tipæmpoga go mëmïnaa
ïñömïni adocanque botö tönö guëa adotaca
mï cæte cængä incæ tömengä në cæquingä
ingampa. 21 Edæ dodäni Wængonguï beyë
ante näni yewëmongaï baï cædinque
botö Waobo ëñagaïmo inte cöwë wænte
goquënëmo ïmodö anguënë. Incæte botö
ïmote në odömonte godönongä guiquënë
tömengä nänö wæquinque cæquingä
ingampa. Mäningä wïï ëñate baï waa
toquënengä incædongäimpa. 22 Ayë tæcæ
cæncöñönäni Itota päö bæi ongonte
äninque Wængonguï ingante waa ate
apënedinque päö pä äninque tömënäni
ïnänite pædæ godö pædæ godö cæcantapa.
—Botö baö baï impa, ante pædæ pönömo
äninque mïnitö Ao ante cëedäni.
23 Äninque ayë bequïmë owætaca bæi
ongonte äninque Wængonguï ingante
waa ate apënedinque pædæ godön-
inque nënempocä äninque tömänäni
bedänitapa. 24 Beyönäni tömënäni ïnänite
apënedinque,
—Botö wepë ïïmë baï impa. Wængonguï
do apënedinque, Botö pönö cæbo ate
mïnitö Ao ämïni ïninque mönö godongämë
waa cæte quëwengëimpa, angacäimpa.
Ñöwo adobaï mïïne äninque apënebopa.
Botö wepë ante Ao ante ëmïni inte mönö
godongämë waa cæte quëwengëimpa.
Edæ nanguï ïnäni beyë gowequïmë impa.
25 Botö ïñömö Awënë Odeye badinque ocë
ëmænte pöninque mïïmë botö beganca
mänïmë yowepë ñöwo ëmëwo bebo
tamëñedäni, ante Itota apënegacäimpa.

Pegodo incæ, Dicæ abogaa, apënequingä ingampa, ante

(Mäateo 26.30-35; Odoca 22.31-34; Wäö 13.36-38)

26 Ayë Wængonguï ingante ämotamïni
ante tao godinque Odibowænquidi
godänitapa. 27 Goyönänite Itota ïïmaï ante
apënecantapa.
—Dodäni Wængonguï beyë yewëmön-
inque, “Në aadingä ingante tacabo dæ
wængä ate cëningäidi obegaidi wæætë
panguïmë goquimpa,” ante näni yewë-
monte angaïnö baï cædinque botö dæ ämo
beyë guingo imonte wædinque tömämïni
edæ näwë goquïmïni ïmïnipa, ante awædö.
28 Panguïmë gomïni incæte botö edæ
ñäni ömëmonte Gadideabæ täno gote a
ongöñömo mïnitö ayë pöedäni.
29 Angä ëñente wædinque Pegodo
guiquënë,
—Ïñæmpa dæ ämi beyë tömänäni
guingo imonte badinque panguïmë godäni
incæte edæ botö guiquënë cöwë panguïmë
godämaï incæboimpa.
30 Äñongante,
—Bitö ïmite näwangä ante apënebo
ëñëe. Ñöwoönæ woyowotë incæ tawadiya
mempoga pedämaï ïñonte bitö ïñömö botö
ïmotedö ante wadö ante apënedinque,
Dicæ abogaa, ante mempoga go adopoque
anguïmi ïmipa.
31 Angä ëñente wædinque Pegodo wæætë,
—Ïñæmpa botö bitö tönö wëmo incæte
mänïnö ante cöwë änämaï incæboimpa.
Ante nanguï äñongä tömänäni adodö
ante apënegadänimpa.

Guetëmänii ïñömö Itota Wængonguï ingante apënecampa

(Mäateo 26.36-46; Odoca 22.39-46)

32 Mäniï godinque yabæ incæ Guetëmänii
näni äñömö pöninque tömengä mïñë në
godäni ïnänite Itota,
—Të contate ongöñömïni botö godö-
menque gote Wængonguï ingante apënete
pömoedäni.
33 Äninque Pegodo Tantiago Wäö mänim-
podänique ïnänite ænte mäocä goyönäni
Itota ïñömö nanguï wæwente badinque
guïñente wæcantapa. 34 Ayë tömënäni
ïnänite,
—Botö wæwëmämo entawëninque
pëmænte wæte wænguï wædö. Mïnitö

guiquënë të contadinque ëamonca wänö cöedäni.

35 Äninque wædæ pö gote ædæ wæænte guidömëmë ñongënïnque Wængonguï ingante, Bitö Ao ämi botö caate wæquintedë wïï ba ate waa tobaïmopa. 36 Äninque, "Mæmpo, botö Wæmpo ëñëmi. Bitö tæï pïñëmi ïnömi ïmipa. Bitö tï nä wænguïmë baï ö ænte baï cædinque botö ïmote edæ, Wënämaï incæbiimpa, ämi ïninque botö edæ waa tobaïmopa. Incæte botö änönö baï wïï cædinque wæætë tömëmi änönö baï cæe," ämopa.

37 Äninque tömënäni weca adodö ponte ayongä mö ñönäni adinque tömengä Pegodo ingante,

—Timönö edæ mömitawo. Botö tönö wänö conguënëmi incæ bitö adoque oda ganca incæ wïï aacömii. 38 Edæ, Mïmöno waa cæïnëmönipa, ante ëwocayömïni baö aquïïñö ëñamïni inte wæntæye bamïnipa. Ïninque edæ mïnitö wänö cöninque nämä beyænque Wængonguï ingante apënedinque edæ, Wïï wënæ wënæ cæïnëmöni bacæmönimpa, ante apëneedäni.

39 Äninque Itota wæætë wadæ godinque wëënë nänö änïnö baï apënedinque Wængonguï ingante adodö ante apënecantapa. 40 Ayë adodö ponte ayongä möwo möïnente ædo ædo cædinque mö ñönäni acantapa. Acampa, ante wædinque tömënäni, Æbänö anguïmöö, äninque edæ pæ wëënedänitapa. 41 Itota wæætë mempoga go adopoque gote apënedinque ñöwo adodö pöninque edæ tömënäni ïnänite,

—Ayë edæ guëmante mö ñömïnii. Edæ idæwaa. Ñöwo ïinque cætimpa. Botö Waobo ëñagaïmo inte edæ botö wæwenguïönæ do edæ ba ïninque në wënæ wënæ cædäni nempo në pædæ godömoncæ cædingä ïñömö botö ïmote do odömonte godongäï ataqueedäni. 42 Ñöwo edæ ængë gantidinque mönö gocëimpa. Botö ïmo në odömonte godonguingä ïñömö edæ obo pönï pongä tamëñedäni, angacäimpa.

Itota ingante bæi ongonte ænte godänipa

(Mäateo 26.47-56; Odoca 22.47-53; Wäö 18.2-11)

43 Ayë apëneyongä edæ Codaa wodi tömënäni näni, Dote, ante gocabo adocabo ïningä incæ ñöwo pongantapa. Do ïñömö, Wængonguï quï, ante në godönäni ñënënäni tönö në wææ odömönäni tönö në aadäni näni Picæncabo tönö wadäni ïnänite, Codaa mïñë goedäni, ante da godönönänimpa. Ñöwo ïñömö tömënäni näni në da godönäni inte tæiyënäni yaëmë nëænte canta nëænte Codaa mïñë pönänitapa. 44 Doyedë ïñömö në odömonte godoncæ cæcä Codaa ïñömö tömengä mïñë poncæ cædäni ïnänite ïïmaï ante wëënëñedë apënedingä ïnongäimpa. "Botö odömonte queë bemömo adinque mïnitö wæætë, Tömengä ingampa, ante adinque tömengä ingante bæi ongonte ënïnque wææ cæte mäomïni gocæcäimpa." 45 Ante do äningä inte Codaa ïñömö ñöwo Itota weca pöninque,

—Awënë në Odömömi ïmi.

Äninque edæ waa cæte baï edæ queë bemongantapa. 46 Mänömaï queë bemonte odömongä adinque tömengä mïñë pönäni incæ Itota ingante pædæ gopo bæi ongonte ënänitapa.

47 Wængonguï quï, ante në godongä ñënængä pönï ïnongä ingante në cæcä incæ mänïñömö ponte a ongongä adinque Itota gäänë ongongä adocanque pædæ guipote yaëmë o togænte ënïnque mäningä në cæcä ingante tæi päninque önömonca wangö tamoncacantapa. 48 Adinque Itota ïñömö ñöwo pönäni ïnänite,

—Mïnitö ïñæmpa, Bitö në ö ënïmi ïmipa, ante baï cædinque botö ïmote canta tönö yaëmë nëænte ö æncæte ante pömïni awædö. 49 Ïñæmpa Wængonguï oncö ñënænccönë yabæcönë ïïmö ïñö ïïmö ïñö apënecöninque botö mïnitö weca a ongöñömote mïnitö edæ bæi ongönämaï ee amïnitapa töö. Incæte Wængonguï angä ëñente näni yewëmongaïnö baï ïinque baquinque ante cæcëimpa.

50 Ante apëneyongante tömänäni edæ ëmö cæte wodii wïnönänitapa. 51 Adocanque edëningä guiquënë ömaacä inte yabæcooque nïnocoo näni ancooque pönö wïniyate Itota mïñë gocantapa. Tömengä ingante yao ongönänitapa. 52 Adinque tömengä wæætë gä tadongate weocoo ömaacä wodii wïnongacäimpa.

Në Apænte näni Änoncabo weca Itota ongongampa

(Mäateo 26.57-68; Odoca 22.54-55, 63-71; Wäö 18.12-14, 19-24)

53 Wængonguï quï, ante në godongä ñënængä pönï ïnongä weca ænte godinque

Itota ingante gönönäni gongænte ongongantapa. Ayä, Wængonguï quï, ante në godönäni ñänänäni tönö në aadäni näni Picæncabo tönö në wææ odömönäni tönö tömänäni pö bee bee bee tente godongämä ongönänitapa. 54 Pegodo guiquënë tömengä mïñä ayä ayä godinque, Wængonguï quï, ante në godongä ñänængä pönï ïnongä oncö yacömoyä ïñömö wäänë guiicantapa. Mänïñömö guiidinque tömengä wææ wänönäni tönö gongapamö tä contate a ootocongantapa.

55 Wængonguï quï, ante në godönäni ñänänäni tönö në Apænte näni Änoncabo tömänäni, Mönö apænte ante wänömö wæncæcäimpa, ante cædinque, Itota nänö wænguinque wënæ wënæ cæcä ingampa, ante æcänö në adingä inte godö anguingää, ante ancaa diqui diqui mïñönäni mänömaïnö ante në anguënengä edæ dæ angantapa. 56 Edæ nanguï ïnäni pöninque babæ apänedinque, Mänömaï cæcä atamönipa, ante apänedäni incæte adoyömö apänedämaï ïnäni inte wapiticä wapiticä änänitapa. 57 Ayä ate pancadäniya ængä gantidinque, Tömengä ingante apænte angäimpa, ante cædinque babæ wapiticä ante äninque,

58 —Ïingä ïïmaï ante apänecä ëñentamönipa. "Ïincö Wængonguï tæiyä waëmö oncö waodäni önompoca näni mänönincö incæte botö cæbo wo tænguïmä wæænguimpa. Ayä mëönaa go adoönæque ïñonte wacö wïï önompoca mänonguincö wæætë mänoncæboimpa," ante apänecä ëñentamönipa töö, ante tededäni.

59 Incæte adodeque ante apänedinque adoyömö äninque tömënäni godömenque äninque wadö wadö wapiticä ante apänedänitapa.

60 Ëñente wædinque, Wængonguï quï, ante në godongä ñänængä pönï ïnongä guiquënë godongämä ongönäni tönö tæcæguedë dibæ ongonte ængä gantidinque Itota ingante,

—Ïñæmpa pæ wëënebii. Bitö æbänö cæbitapa, ante ïïnäni näni änïnö ante bitö æbänö ämii.

61 Ante äñongante edæ Itota cöwë änämaï pæ wëënecä. Adinque në godongä ñänængä pönï ïnongä wæætë godö äninque,

—Wængonguï mönö Waëmö ïnongä Wengä mönö Codito ïnongä ingampa. Bitö ïñæmpa mänïmidö ïnömi ïmitawo.

62 Äñongante Itota ïñömö,

—Ao. Mänïmodö ïnömo ïmopa. Ïninque ïincayä ate botö Waobo ëñagaïmo inte Wængonguï në Tæï Pïñængä ingä tömëmængä ïnö tä contabo adinque mïnitö ayä ate botö öönædë boguïmancodë pömo acæmïnimpa.

63 Ante apänecä ëñente wædinque në godongä ñänængä pönï ïnongä ïñömö pïinte badinque, Ëñente awædö, ante baï cædinque edæ nämä weocoo wänä ñäninque,

—Idæwaa, angantapa. Ñöwo wacä ingante, Itota wënæ wënæ cæcä atabopa, ante në äincædongä ingante godömenque diqui diqui mïnämaï ingäimpa. 64 Tömengä nämä Wængonguï Wengä inte baï babæ godö tedewengampa töö. Ïninque edæ tömengä babæ nänö änewënö ante do ëñëmïni inte edæ æbänö ante pönëmïnii.

Ante äñongante në apænte änäni tömänäni edæ, Nänö pante wænguinque edæ änewengampa töö.

65 Ante apænte änäni ate edæ pancadäniya Itota tömengäa towæ tänongadinque tömengä awinca weocoota pönö ñäne cæmöninque tæi tæi päninque tömengä ingante,

—Æcänö pänaa, ante Wængonguï beyænque apänebi ëñëmönie.

Ante badete toyönäni wææ wänönäni guiquënë tömengä ingante bæi ongonte tæi tæi pangadänimpa.

Pegodo incæ, Dicæ abogaa, angampa

(Mäateo 26.69-75; Odoca 22.56-62; Wäö 18.15-18, 25-29)

66 Ayä Pegodo guiquënë yæipodë yacömöñäa guii contate ongöñongä onquiyængä, Wængonguï quï, ante në godongä ñänængä pönï ïnongä ingante në cæcä ïñömö adoyömö pö guiicantapa. 67 Ponte ayongä Pegodo gongapamö ootocæ cæcä adinque onquiyængä ædæmö cöwä adinque,

—Mäningä Näatadeta ïñömö quëwënongä Itota tönö bitö guëa cægömitapa töö.

68 Angä ëñente wædinque,

—Dicæ. Bitö änö ante æbänö ämii, ante dicæ ëñëmogaa.

Äninque tao yabædemö gäänë gongëñongä tawadiya wëënengä petapa. 69 Ayë wæætë Pegodo ingante adinque onquiyængä ïñömö godongämë ongönäni ïnänite,

—Mäningä adocabodäni ïningä inte ongongä ataqueedäni.

70 Ante apëneyongä Pegodo wæætë, Dicæ bitö angänö ïmogaa, angantapa. Ayë wantæ ate mäniñömö ongönäni adobaï,

—Ïñæmpa Gadideabæ quëwënïmi inte bitö näwangä Itota tönö tee empo në pömi ïmipa töö.

71 Änäni ëñente wædinque Pegodo wæætë, Botö Wængonguï ëñëñongä nöingä ämopa, ante Wængonguï ëmöwo ante babæ tedewëninque tömënäni ïnänite wæætë,

—Mïni angantedö ingante dicæ abogaa. Dicæ abo ante baï änewëmïnipa töö.

72 Ante tæcæ änewëñongä ïñontobë tawadiya ayængä petapa. Ayængä pe ëñente wædinque Pegodo Itota nänö änïnö ante pönengantapa. Itota do ïñömö, "Tawadiya mempoga pedämaï ïñonte bitö botö ïmotedö ante wadö ante apënedinque, Dicæ abogaa, ante edæ mempoga go adopoque anguïmi ïmipa," änongäimpa. Ante pönente wædinque Pegodo, Ñöwo nänö pequinque do pecampa, ante wædinque Ca ca wægacäimpa.

15

Itota incæ Pidato weca ongongampa

(Mäateo 27.1-2, 11-14; Odoca 23.1-5; Wäö 18.28-38)

1 Wængonguï quï, ante në godönäni ñënënäni tönö në aadäni näni Picæncabo tönö në wææ odömönäni tönö tömënäni ïñömö në änäni ïnönäni inte oodeoidi näni në Apænte Änoncabo ïnönänimpa. Ïninque mäniï ñäö bayonte tömënäni, Æbänö cæquïï, ante pönente wædinque godongämë pönëë cöninque Ao äninque Itota ingante goto winte töö ëmænte ænte godinque odömäno awënë Pidato wodi nempo mäo pædæ godönäni ængantapa. 2 Pidato guiquënë tömengä ingante,

—Oodeoidi Awënë Odeyebi bitö ïmitawoo. Äñongante,

—Bitö tömëmi änö baï botö mäniïmodö ïmopa, ante Itota angantapa.

3 Wængonguï quï, ante në godönäni ñënënäni guiquënë, Ïingä Itota ïñömö wënæ wënæ cæcampa, ante wadö wadö ante pïïninque Pidato ingante ancaa änänitapa. 4 Änäni ëñente wædinque Pidato wæætë Itota ingante,

—Ïñæmpa pæ wëënebii. Bitö æpogadö wënæ wënæ cæbi ïmipa, ante nanguï änäni apa quëwëë.

5 Äñongante Itota tömënäni näni änïnö ante cöwë apënedämaï ingä adinque awënë gobedönadodo wæætë, Quïëmë baï pæ wëënecä awædö, ante guïñente wægacäimpa.

Itota wæncæcäimpa, änänipa

(Mäateo 27.15-31; Odoca 23.13-25; Wäö 18.38-40, 19.1-16)

6 Mäniïmæ awënë gobedönadodo mäniïñedë wadepo ïñö wadepo ïñö cöwë ïïmaï cædongäimpa. Oodeoidi ëëmë cæyönänite gobedönadodo ïñömö, Në tee mönete ongönäni ïnänite adinque mïnitö æcänö ingante ämïni ñimpo cæbo goquingää, ante änäni ëñëninque tömengä tömënäni näni äningä adocanque ingante ñimpo cæcä godongäimpa. 7 Doyedë wadäni ænguï badinque, Awënë ingante wido cæcëimpa, ante cædinque wënonte cæyönäni adocanque Badabato näni änongä tömënäni tönö godongämë cædongä ïnongäimpa. Ïninque awënëidi në wïwa cædäni ïnänite bæi ongonte goto wïnäni ongöñönäni Badabato adobaï tömënäni tönö godongämë tee mömënete ongönongäimpa. 8 Ïninque ñöwo ïñömö wadäni tæiyënäni Pidato weca pöninque, Cöwë bitö cædö baï ñöwo adobaï mönitö beyë cæquïmi ante wæmönipa. 9 Änäni ëñëninque Pidato ïñömö,

—Oodeoidi Awënë Odeye ingante pönö ñimpo cæbo abæ tawængä ænguïmïnii. Æbänö cæbo ænguïmïnii.

10 Edæ do ïñömö Itota gomonga cæcä ate wædinque, Wængonguï quï, ante në godönäni ñënënäni incæ tömengä ingante pïinte adönänimpa. Mäniïnö beyænque tömënäni Itota ingante bæi ongonte botö nempo ænte mämö pædæ pönönänimpa. Ante pönente wædinque Pidato, Oodeoidi Awënë Odeye ingante ñimpo cæbo goquingä, ämïnitawoo, ante ñöwo angantapa. 11 Ïninque, Wængonguï

quï, ante në godönäni ñënënäni guiquënë godongämë ongönäni ïnänite apënedinque, Mïnitö Pidato ingante ïïmaï äedäni, änänitapa. Änäni ëñëninque oodeoidi wæætë Pidato ingante, Wïï bitö änongänö ante ämönipa. Wæætë Badabato ingante ñimpo cæbi gocäe, ante änäni. 12 Ëñëninque Pidato godö äninque,

—Ïninque oodeoidi Awënë Odeye mïni änongä ingante æbänö cæquïmoo, ante ämïnii.

13 Äñongante tömënäni ogë tededinque,

—Awë ñænquedïmë ämi cæte wënönäni wængäe töö.

14 Änäni ëñente wædinque Pidato,

—Ïñæmpa quïnö wënæ wënæ cæcantawoo.

Äñongante godömenque yedæ äninque adodö,

—Ämi awäa timpote wënönäni wængäe töö.

15 Ancaa änewëñönäni Pidato ïñömö, Mänïnäni pïïnämaï piyënë cæcædänimpa, ante cædinque Badabato näni äningä ingante godö ñimpo cædinque tömënäni nempo pædæ godongä ënänitapa. Wæætë edæ Itota ingante edæ Pidato wodi angä ëmontai badöïmenca tæi tæi pänäni ate ñænque quepote awäa näni gönonguinque edæ da godongä ænte godänitapa.

16 Pædæ godongä ate në tontadoidi tömengä ingante töö ëmænte wadæ godinque awënë gobedönadodo oncönë Podætodio näni ancönë mangui guiiyongä tontadoidi bacabo Itota weca godongämë äñete pönänitapa. 17 Pöninque tömënäni, Awënë ïmi inte awënë weocoo wëñacæbiimpa, ante baï cædinque badete todinque Itota ingante wæætë opatawë ëmoncoo pönö da wëñadinque daa mongëmenca ëninque que cædinque, Awënë poganta, ante baï pönö daga wencadänitapa. 18 Ayë Yæ yæ äninque,

—Badogaa, bitö oodeo awënë odeyebi ïmipëë.

19 Ante badete todinque cëwipaca ancaa tæi tæi pancadinque tömengäa towæ towæ tänongadinque da guicapote ædæ wæëninque, Bitö Tæiyë Waëmö Awënë ïmi amönipa, ante baï badete todänitapa. 20 Ayë ïinque badete todinque tömënäni opatawë ëmoncoo gä tadongadinque tömengä nämä weocoo da wëñadänitapa. Ayë edæ tömengä ingante awë timpote gönoncæte ante töö ëmænte ænte tao mäodäni gogacäimpa.

Itota ingante awäa timpodäni wængampa (Mäateo 27.32-44; Odoca 23.26-43; Wäö 19.17-27)

21 Mänïñedë Tidëne quëwënongä Timönö guiquënë Adecantodo tönö Odopo tömëna wæmpo ïnongä inte tömengä yabæque gote pönongäimpa. Ïninque Itota ingante ænte godinque ayönäni mäningä Timönö ñöwo wodo tebë gocæ cædinque pongä adänitapa. Ïninque tontadoidi, Bitö ægodöe. Itota ingante möni timpoquïwë ænte mongænte goe, änäni ænte mongænte gocantapa.

22 Mänömaï godinque Godogota näni äñömö mönö tededö "Ocataïnö" ïñömö Itota ingante ænte pönänitapa. 23 Mänïñömö pönäni ate wadäni, Nantate beyë becæcäimpa, ante cædinque biïnömë näni wædænque tï nämë tönö mïïdapë näni änömë adoyömö wempo cædëninque pædæ pönö cæyönäni tömengä önonque yædæ bedinque edæ bedämaï ingantapa. 24 Ayë tömengä ingante awë ñænquedïmë näni ænte pönïwäa töö godöninque pönö timpodinque wæë tïwadinque ængë gantidënänitapa. Ængë gantidënäni ate wægöñongä tömënäni wæætë tömengä weocoo ïnï ante, Æcänö quinca nö ta adinque tömengä mänincoo æncæcäimpa, ante wææntodöninque adocooque adocooque ënänitapa.

25 Edæ nænque tömantadë ëñonte mänïñedë incæ tömengä ingante ïinque timpote edæ ængë gantidënäni wægongacäimpa. 26 Ayë, Itota wæncæcäimpa, ante quïnante apænte änänii, ante tömänäni ponte adinque ëñencædänimpa, ante yewëmöninque, "Oodeoidi Awënë Odeye ïnongä ingampa," ante yewëmöninque awæmpaa wo cædänitapa. 27 Ayë wada në ö ænte quëwënïna ïnate adoyedë tömengä tönö adocanque tömëmë ïnö adocanque dipëmë ïnö godö timpote gantidëdäni wægongadaimpa. 28 Ïninque, Në ëñënämaï cædäni näni cabo tönö tömengä adocä ingampa, ante Wængonguï angä ëñente näni yewëmongaïnö baï ñöwo ïinque bagatimpa.

29 Ayë wodo pænta në godäni guiquënë Itota ingante godö babæ ante badete todinque pica pica cædinque,

—Bitö ïñæmpa Wængonguï tæiyë
waëmö oncö incæ bæ tate wo ëwëninque mëönaa go adoönæque ïñonte do
mënonguïmi inte edæ, 30 o togæmpote o
togëwate ti wæëninque edæ quëwëmäwe.
31 Ayë, Wængonguï quï, ante në godönäni
ñënënäni tönö në wææ odömönäni adobaï
näni cabo nämäneque godongämë badete
todinque,
—Tömengä, Wadäni quëwencædänimpa,
ante waa cæcantawoo. Ñöwo ïñæmpa.
Nämä beyænque eyepë cæcampa diyë
quëwenguingää. 32 Idægoidi awënë od-
eye ingä ïninque tömengä ti wæænte gocä
adinque mönitö wæætë, Tömengä näwä
Codito ingampa, ante pönëmaï wædö.

Ante badete toyönäni në ö ëna tömengä
tönö godongämë timpote wægöna incæ
adobaï Itota ingante pïïninque wënæ wënæ
ante badete togadaimpa.

Itota wængampa

(Mäateo 27.45-56; Odoca 23.44-49; Wäö 19.28-30)

33 Tæcæbæcä pönï bayö tömämæ ïñon-
tobë wëmö badinque ayë ayaönäa wæi-
ganca më mämonte baï ïnimpa. 34 Ïninque
ayaönäa wæiyonte Itota nanguï pönï yedæ
äninque, "Edoi, Edoi, nëma tabatäni," än-
inque mönö tededö, "Botö Wængonguïñaa,
botö Wængonguïñaa, ædö cæte botö ïmote
ëmö cæte gobiyaa."
35 Ante wæcä ëñëninque godämë
ongönäni guiquënë,
—Æ. Ediya wodi ingante aa pecä apa.
36 Äñönäni adocanque do pogodo gote
önætamö ænte pöninque biïnömë baï
önömænque ëninque aa bedonte nëëën-
inque edæ, Becæcäimpa, ante cædinque
cëwipaca pædæ ëënongantapa.
—Ee aquënë quëwëedäni. Ediya wabänö
ponte o togænte pædæ wæënongä
abaimpa.
37 Angä ate Itota ïñömö wæætë ogë än-
inque edæ ëmëwo guëmäninque wæn-
gacäimpa. 38 Ïninque edæ Wængonguï
tæiyë waëmoncönë weocoo odemö näni
wææ wodöincoo adoyedë önönæca ïnö
tæcæguedë pönï tænguïmë wææntapa.
39 Mänömaï ogë äninque do wængä adinque
tontadoidi awënë capitäö guiquënë,
—Näwangä impa. Ïingä ïñömö Wæn-
gonguï Wengä ingaïnö ante pönenguënë,
angacäimpa.
40 Ayë onquiyënäni Mäadiya Mäa-
gadadënä näni änongä, Otite tönö
Tantiagomö badä Mäadiya, Tadömee,
mänimpodäni adobaï oo gote gomö
a ongönänitapa. 41 Tömënäni ïñömö
Gadideabæ quëwengäñedë Itota mïñë
gote pönö waa cædïnäni inte ñöwo
pö gobæ ongöninque pömö adänitapa.
Itota Eedotadëë pö ëñongante wadäni
onquiyënänique godongämë tee empote
pönïnäni inte ñöwo pöninque a ongönäni-
tapa.

Itota wodi baö ïnï mäo daga wënänipa

(Mäateo 27.57-61; Odoca 23.50-56; Wäö 19.38-42)

42 Oodeoidi näni, Gäwadecë ba ate
guëmanguïönæ inguimpa, ante näni täno
cæönæ ingatimpa. Ïninque gäwadecë
oo ba ate wædinque, 43 Adïmatea ïñömö
quëwëningä inte Ootee, Wængonguï
Awënë Odeye nempo mönö æyedënö
quëwengëimpa, ante wänö conte baï
quëwënongäimpa. Tömengä oodeoidi
näni Apænte Äincabo adocä ïnongä
inte ñënængä ïnongäimpa. Tömengä
ïñömö Pidato weca ñöwo guïñënämaï pö
guiidinque, Itota wodi baö pönömi ænte
wëmoe, angantapa. 44 Angä ëñëninque
Pidato, Wa. Wabänö wængäï, ante pönente
wædinque awënë capitäö ingante äñete
pongä adinque, Do wængäï. 45 Äñongante
edæ, Dobæ wængäimpa, ante apënecä
ëñëninque Pidato wæætë Ootee ingante,
Itota wodi baö ïnï o togænte ëmäwe.
46 Angä ëñëninque Ootee ïñömö edæ
waëmö weocoo nïno näni änoncoo godonte
ëninque Itota wodi baö ïnï wi æmpote
wæë wi ëwadinque pædæ wæënonte
ænte gocantapa. Ayë mänincoo wïni
wïni caate dicamontaa wointatodë guidö
ñö cæte daga wëninque dicabo edæ da
pëñë pönö tee mönogacäimpa. 47 Mänömaï
cæyongante Mäadiya Mäagadadënä
näni änongä tönö Otite badä Mäadiya
mänimpodaque tömengä ingante näni da
wëniñömö adatapa.

16

Itota do wëningä inte ñäni ömëmonte quëwengampa

(Mäateo 28.1-10; Odoca 24.1-12; Wäö 20.1-10)

1 Tömënäni guëmanguïönæ ïinque go
ate Mäadiya Mäagadadënä näni änongä
tönö Tantiago badä Mäadiya tönö Tadömee
tömënäni ïïnömö, Itota wodi baö öni
pæcæïmpa, ante cædinque oguï waquï
godonte ënänitapa. 2 Ænte ate wacä
tëmäna baquinque ñäö tæcæ bayonte
ïïnäni do godinque nænque tæcæ më awë
nänö tamöñedë Itota wodido pöninque,
3 nämäneque änänitapa.
—Dicabo näni moncadodinca æcänö tæï
pïñængä inte pönö da tæñëna ate mönö
guiite aquïï. 4 Ante wædinque go gongænte
pömo ayönäni dicabo ñënængade pönï
näni äninca incæ dobæ dicabo ñënæn-
gade pönï do da tæñëï a öñö adäni-
tapa. 5 Adinque tömengä wodido wäänë
guiite ayönäni edëningä baï ingä doyæn-
coo näämænta ëmoncoo wëñate tömëmë
ïnö të contate a ongongä adinque on-
quiyënäni wæætë edæ ancai guïñente
wædänitapa. 6 Edëningä ïïnömö,
—Guïñente wædämaï ïedäni. Mïnitö,
Itota Näatadeta quëwëningä ingante edæ
wadäni awë timpodäni ate në wëningä
ingante edæ diqui diqui mïmïni awædö.
Tömengä edæ dobæ ñäni ömëmonte tao
gocäimpa. Ïïnömö edæ dæ angampa. Ïïn-
todë nänö öñontatodë ïïnömö edæ önonta-
toque ïï ataqueedäni. 7 Ayë Pegodo tönö
tömengä nänö në ëmïïñënïnäni tömänäni
ïnänite gode ante apënedinque mïnitö në
adïmïni inte ïïmaïnö ante apënecæmïn-
impa. "Itota ïïnömö täno Gadideabæ god-
inque a ongöñongante mïnitö adoyömö
godinque tömengä nänö änïnö baï god-
inque tömengä ingante acæmïnimpa," ante
gote apënedäni.
8 Ante apënecä ëñëninque, Æbänö ante
mänömaï angää, ante ancai guïñente do
do wäate wædinque onquiyënäni ïïnömö
Itota wodido abæ tawë tao wodii wïnönäni-
tapa. Guïñente wædönäni inte tömënäni
wadäni ïnänite bee tëninque apënedämaï
pæ wëënegadänimpa.

Itota ingante Mäadiya Mäagadadënä acampa

(Wäö 20.11-18)

9 Itota tömënäni näni guëmänïönæ go
ate ïïmö baänæque do ñäni ömëmonte pö
a ongöñongante Mäadiya Mäagadadënä
tänocä agacäimpa. Ïingä onquiyængä
ïïnömö wëënëñedë wënæidi tiæte ganca
ïnäni ënempoyongante Itota wido cæ-
dongäimpa. 10 Ñöwo ïïnömö Itota mïñë
näni quëwënincabo ayë ca wæwëñönänite
Mäadiya Mäagadadënä incæ tömënäni
ïnänite mäo apënecantapa. 11 Itota
ayë mïingä ingä atabopa, ante apënecä
ëñëninque tömënäni wïï pönënänique
ongongadänimpa.

Wada tömengä nänö në ëmïñënïna Itota ingante adapa

(Odoca 24.13-35)

12 Mänömaï wïï pönënäni ate tömënäni
näni Itota mïñë godincabo incæ mënaa
idömæ gote ayöna Itota incæ wacä baï bate
cægongä adatapa. 13 Ate wædinque tömëna
wadæ godinque Itota mïñë näni godin-
cabo wadäni ïnänite apënedinque, Mänö-
maï cægongä atamönapa, äna ëñëninque
edæ cöwë pönënämaï ingadänimpa.

Tömengä nänö da godönïnäni ïnänite Itota angampa

(Mäateo 28.16-20; Odoca 24.36-49; Wäö 20.19-23)

14 Ayë ate onte ganca ïnäni näni
Itota mïñë godincabo cænte tedete a
cöñönäni Itota pö a ongongä adänitapa.
Tömengä ïïnömö, Mïnitö pönëegade impa.
Wadäni, Itota do edæ ñäni ömëmonte
cægongä atamönipa, ante apënedäni
ëñëninque mïnitö mïmö ömædëmïni inte
wïï pönëmïnii, ante Itota pïingacäimpa.
15 Ayë tömënäni ïnänite, "Wængonguï
nänö badongaïnäni inguipoga tömäo
quëwënäni ïïnönänite mïnitö botö ïmotedö
ante mäo tömänäni ïnänite watapë
apënemïni ëñencædänimpa. 16 Edæ
æcänö wede pönëninque æpënë guiida
tömengä botö godö ëmo beyænque
quëwencæcäimpa. Wæætë në pönënämaï
ingä guiquënë tömengä nänö apænte
pante wæquinque pönënämaï ingampa.
17 Botö cæbo ate në pönënäni adobaï
edæ ïïmaï mä cædäni adinque wadäni
do ëñencædänimpa. Botö ëmöwo
apënedinque tömënäni wënæidi ïnänite
wido cæcædänimpa. Ayë wadäni tömënäni
tededö mä tedecædänimpa. 18 Ayë tæntæ
bæi ongönäni incæte wænguïmë bedäni
incæte wënæ wënæ badämaï incædänimpa.
Ayë caate wædäni ïnänite gampodäni
ate do waa bacædänimpa," ante Itota
apënegacäimpa.

Itota incæ öönædë æicampa
(Odoca 24.50-53)

19 Ïinque tömënäni ïnänite apæ̈necä
ëñënäni ate edæ Wængonguï öönædë
ængö cæcä æidinque Wængonguï tömengä
nänö tömëmæ̈ ïnö mönö Awënë Itota
ïñömö tæ̈ contagacäimpa. 20 Ïninque
tömengä nänö ëmïñæ̈nïnäni wæætë edæ
tömämæ wadæ godinque wabæca mäo
wabæca mäo apæ̈nedäni ëñënänitapa.
Mönö Awënë incæ cæcä ate tömënäni mä
cædäni adinque në ëñënäni wæætë, Nö
impa, ante wægadänimpa. Mäninque ante
yewæ̈monte impa.

Itota Codito ingantedö ante Odoca
nänö watapë ante yewëmongainta

Odoca ïmo yewëmömopa, ante

1 Ñöwodäni nanguï ïnäni incæ, Mönitö
weca æbänö ïinque cægatimpa, ante
do yewëmoncæ cædänipa. 2 Doyedë
quëwëñäni ïñömö, Æbänö cægatimpa, ante
në agaïnäni inte mänïnö ante, Näwangä
impa, ante në apënedäni badinque adode
beyë ante në cædäni bagadänimpa.
Tömënäni mönitö ïmönite adodö ante
pönö apënedäni ëñentamönipa. Ïninque
ïïnäni apënedäni möni ëñënö baï ñö-
wodäni wæætë edæ adobaï pönï ante
yewëmoncæ cædäni ïninque botö ïñömö
edæ, Adobaïnö ante yewëmoncæboimpa,
antabopa. 3 Teopido bitö ñënëmi pönï
ïnömi inte ëñëmi. Botö ïñömö, Wëënëñedë
æbänö mä pönï cægatimpa, ante ayë,
Ñöwo ganca æbänö cæte ï, ante ëñencæte
ante nanguï cædinque ædæmö ëñënïmo
inte botö edæ, Bitö Teopidobi acæbiimpa,
ante adodö adodö ante yewëmömopa.
4 Wadäni odömonte apënedäni ëñëninque
bitö wæætë, Nö intawo, ante ëñencæte
ante cædinque botö yewëmöninta adinque
edæ do ëñencæbiimpa. Mänömaïnö ante
yewëmömo ae.

Wäö ëñaquingä, ante anquedo ponte apënecampa

5 Wængonguï quï, ante në godönäni
pancadäniya Abiyaidi näni cabo ïñönänite
adocanque Tacadiya ëmongacäimpa. Tö-
mengä ïñömö Oodeabæ awënë odeye Edode
wodi nänö ingaïñedë, Wængonguï quï,
ante në godongä ingacäimpa. Tömengä
nänöogængä Aadöö wodi pëingä Edita-
beti ingacäimpa. 6 Tömëna ïñömö näna
gæncaya ïnöna inte Wængonguï ayongante
nö cæte quëwëninque Wængonguï, Ïïmaï
cæedäni, ante nänö wææ angaïnö ante
ëñente quëwëñönate wadäni, Ëñënämaï
quëwënapa, ante ædö cæte anguïnänii.
7 Editabeti owæntacä inte wëñë mänä-
maï quëwëñongante wëñë dæ ä wædinque
näna gæncaya picëna badinque quëwen-
gadaimpa.

8 Dæ ä wædinque quëwëñönate Tacadiya
wodi tönö godongämë näni godoncabo
näni godöñedë ba ïninque tömengä ïñömö,
Wængonguï quï, ante godongantapa.
9 Godöñongante tömënäni, Æcänö ñöwo
guiidinque oguï waquï tanguingää, ante
acæte ante cædänitapa. Tömënäni
cöwë näni cæï baï cædinque tömënäni
ëmöwo wataa wataa yewëmöninque
adoyömö da wëninque adotaque tadonte
adänitapa. Ayönäni, Tacadiya ëmöwo
impa, ante adinque änäni ëñëninque
tömengä Awënë Wængonguï tæiyë waëmö
oncönë guiidinque oguï waquï tangantapa.
10 Waodäni tömänäni, Ñöwo oguï waquï iya
tangëimpa, ante yabæcönë godongämë
pöninque Wængonguï ingante apëne-
gadänimpa. 11 Tacadiya ïñömö tæcæ tancæ
cæyongä Wængonguï nänö da pönöningä
anquedo tömënäni näni iya täimpaa gäänë
tömëmë ïnö pö në gongænte a ongongä
acantapa. 12 Adinque Tacadiya, Æbänö
cæquïï, ante ancai guïñente wæcantapa.
13 Wæyongante anquedo guiquënë,

—Tacadiya, guïñënämaï ïe. Bitö
Wængonguï ingante apënebi ëñëninque
tömengä bitö änö ante do cæcampa. Bitö
nänöogængä Editabeti ïñömö onguïñængä
ingante mancæcäimpa cæbii. Mangä
ëñacä adinque bitö tömengä ëmöwo, Wäö,
pemoncæbiimpa. 14 Wëñængä waa pönï
ëñacä adinque bitö watapë tocæbiimpa.
Wadäni nanguï ïnäni adobaï wëñængä
ëñacä ate tocædänimpa. 15 Wængonguï
incæ, Botö ayömo bitö wengä wadäni baï
guiyä ïnämaï ñënængä pönï ingä abopa,
angä beyë waodäni adobaï tömengä beyë
ante adinque tocædänimpa. Yowepë
biïnömë incæ wapë incæ tömengä tï
nämë tömämë bedämaï incæcäimpa.
Wäänä cæncadë ayë ongöñongante
Wængonguï Tæiyë Waëmö Önöwoca incæ
tömengäa pö guiicæcäimpa. 16 Ayë bitö
wengä picængä badinque mäo apënecä
ëñëninque idægoidi nanguï ïnäni Wæn-
gonguï gämënö poncædänimpa. 17 Ayë
Wængonguï Önöwoca ingante Ediya wodi
nänö ëwocagaï baï adobaï ëwocadinque
bitö wengä ïñömö adocä nänö tæï pïñængaï
baï adobaï tæï pïñængä incæcäimpa.
Ïninque tömengä ïñömö mönö Awënë nänö
ponguïnö ante täno beyænte baï cædinque
odömongä ate mæmpoidi wëñënäni

ïnänite pönente waadete cæcædänimpa. Ayë tömengä apënecä ëñëninque në ëñënämaï cædäni incæ nö cæte quëwënäni näni ëñënö baï nö ëñente cæcædänimpa. Mänömaï cædinque bitö wengä adocä apënecä ëñente cædinque waodäni mönö Awënë nänö ponguïnö ante eyepë pönï cædinque tömengä ingante ante wänö concædänimpa. Mänömaïnö ante anquedo Tacadiya ingante apënegacäimpa.

18 Angä ëñëninque Tacadiya wæætë anquedo ingante apënedinque,

—Ïñæmpa botö nänöogënä picënä ïnampa. Botö adobaï picëmo ïmopa. Ædö cæte, Nö impa, ante ëñenguïmoo.

19 Äñongä anquedo wæætë,

—Botö Gabodiedo ingaïmo ïmo apa änewëë. Wængonguï weca në ongömo ïñömote tömengä ïñömö, Botö watapë apënedö ante bitö Tacadiya ingante apënete pöe, ante da pönongä pontabopa. 20 Ñöwo ïñömö botö änö pönënämaï ïmi inte bitö babetadebi badinque tededämaï ïñömite botö apënedö ante ïinque cæbo ba ate tedecæbiimpa, ante anquedo Tacadiya ingante apënecantapa.

21 Mänömaï tedeyöna wadäni, Tacadiya taquingä, ante wänö cöninque, Wængonguï tæiyë waëmö oncönë guiidinque æiquedö taquingää, ante wægadänimpa. 22 Tömengä tadinque tededämaï ingantapa. Ayë godömenque tededämaï inte önompoque oo cæpo oo cæpo cæcä adinque tömenäni, Wængonguï tæiyë waëmö oncönë guiite ongöninque Tacadiya wïïmonte baï mä pönï adingä inte ñöwo edæ babetadecä inte tacampa, ante wædänitapa.

23 Wængonguï beyë ante cæe, ante näni ïinque änïönæ ganca cædinque Tacadiya wodi oncönë gocantapa. 24 Mänïñedë ate tömengä nänöogængä Editabeti yædëmadä badinque edæ önompo ëmæmpoque apäicä ganca oncönë wë womongantapa. 25 Tömengä ïñömö edæ, “Wëënëñedë, Owæntabi ïmipa, ante pïïnäni wæbo adinque Wængonguï botö ïmote waadete pönö cædinque ñöwo wæætë, Pïïnämaï incædänimpa, ante cæcampa,” ante pönëninque Editabeti togacäimpa.

Itota ëñaquingä, ante

26 Editabeti önompo ëmæmpoque go adoque apäicä yædëmadä nänö ïñedë Wængonguï tömengä anquedo Gabodiedo näni änongä ingante da pönongä pöninque Gadideabæ Näatadeta näni quëwëñömö gocantapa. 27 Godinque tömengä baquecä Mäadiya näni änongä weca pongantapa. Tömengä ingante Awënë Dabii wodi pëingä Ootee, Monguïmo, ante do äningä ïnongäimpa. 28 Ïninque anquedo Gabodiedo Mäadiya weca pö guiidinque tömengä ingante,

—Wængonguï nänö në waadebi inte ëñëe. Wængonguï bitö ïmite waa cæcæcäimpa. Wadäni onquiyënäni ïnänite Wængonguï pönömenque pönö waa cædongä inte bitö ïmite edæ godömenque waa pönï pönö cæcä acëimpa. 29 Ante tæcæ apëneyongä tömengä ancai guïñëninque, Quïnö baï ï ante botö ïmote apënecää, ante wæcantapa. 30 Wæyongante anquedo wæætë,

—Mäadiya, bitö guïñënämaï ïe. Wængonguï incæ edæ bitö ïmite nanguï waadete pönö acampa. 31 Bitö ñöwo edæ yædëmadä badinque bitö wëñængä onguïñængä mancæbiimpa. Tömengä ëñacä ate bitö tömengä ëmöwo, Itota ingampa, ante pemoncæbiimpa. 32 Tömengä ïñömö edæ nanguï tæï pïïnænte cæcä incæcäimpa. Ïninque tömengä ingantedö ante, Æibæ pönï në Quëwengä Wengä ingaingä ingampa, ante apënecëimpa. Ayë Awënë Wængonguï incæ tömengä ingante apënedinque, Bitö Awënë bayömi mëmë awënë odeye Dabii wodi nempo dodäni näni quëwengaï baï bitö nempo adobaï quëwencædänimpa, ante adocä Itota ingante pönongä ænte Awënë Odeye bacæcäimpa. 33 Ïninque Aacoboidi tömengä nempo quëwëñönänite tömengä cöwë tömënäni Awënë Odeye incæcäimpa. Tömengä nänö Awënë Odeye inguïmämo ïñömö edæ dæ badämaï ingëimpa, ante Wængonguï nänö da pönöningä Mäadiya ingante angantapa.

34 Mäadiya wæætë tömengä ingante,

—Botö ïñæmpa onguïñængä tönö mönämaï inte wëñë ædö cæte manguïmoo.

35 Ante wæyongante anquedo wæætë edæ,

—Wængonguï Tæiyë Waëmö Önöwoca incæ bitö weca poncæcäimpa. Wængonguï Æibæ Quëwënongä tömengä nänö tæï pïñænö incæ wææ owo baï cæcæcäimpa. Mänömaï beyë bitö Wëñængä Onguïñængä incæ Tæiyë

Waëmö ëñacä ate, Wængonguï Wëñængä
ingampa, ante pemoncædänimpa. [36] Ayë
godömenque apënebo ëñëe. Edita-
beti bitö guiidengä ïñömö picængade
pönï ïñongante, Owæntacä ingampa,
ante tededänitawo. Incæte tömengä
picængadecä incæ dobæ edæ önompo
ëmæmpoque go adoque apäicä yædëmadä
inte tömengä wëñængä edæ onguïñængä
ingante ënengampa. [37] Ïñæmpa quïëmë
ante Wængonguï nänö änönö ante tömää
edæ cöwë cæcäëimpa.

[38] Ante anquedo angä ëñente wædinque
Mäadiya,

—Mönö Awënë beyænque në cæbo
ïmopa. Bitö änö baï Ao ämo bacäëimpa.

Ante apënecä ëñëninque Wængonguï
nänö da pönöningä incæ ëmö cæte wadæ
gogacäimpa.

Editabeti weca Mäadiya ëñacæ gocampa

[39] Mänïñedë ate Mäadiya wodi wadæ god-
inque änämënë quingë æidinque Oode-
abæ quëwënäni näni quëwëñömö adoyö-
monque incæ pöninque, [40] Tacadiya on-
cönë pö guiidinque Editabeti ingante, Waa
quëwëmi, angantapa. [41] Mäadiya mänömaï
apënecä ëñëninque Editabeti wodi wengä
cæncadë ongöninque wogæi wogæi tocan-
tapa. Editabeti ïñömö Wængonguï Tæiyë
Waëmö Önöwoca incæ tömengäa pö gui-
icä ïninque ædæmö pönï ëwocacä bacan-
tapa. [42] Mänömaï badinque adocä ogë
tededinque,

—Mönö onquiyæncabo ïñömonte bitö
adobique bitö waa toquinque impa,
angantapa. Wængonguï wamöni ïmönite
pönömenque waadedinque bitö ïmïnite
godömenque nanguï waadecampa. Bitö
në ënënongä ingante Wængonguï nan-
guï waadecä beyë tömengä adobaï
tocæcäimpa. [43] Botö önömoque ïñömote
bitö ïñömö mönö Awënë badä ïnömi inte
edæ botö weca quïnante pömii. [44] Tæcæ
edæ apënebi önömonca ëñëñömo botö
cæncadë në ongönongä incæ wogæi wogæi
watapë tocä ae. [45] Mönö Awënë bitö ïmite
nänö änïnö ante bitö ïñömö, Tömengä
cöwë cæcæcäimpa, ante pönëninque bitö
toquinque edæ në pönëmi ïmitapa.

[46] Editabeti mänömaï apëneyongä
Mäadiya wæætë ämotamïni ante baï ïïmaï
angacäimpa.

"Botö mïmöno pönëninque, Mönö Awënë
ïñömö edæ waa pönï mönö ïnongä
ingampa, ante watapë apënebopa.

[47] Ayë, Quëwencæbiimpa, ante botö ïmote
në Ængä ïñongante botö Wæn-
gonguï ingante ante pönëninque
edæ watapë tote ëwocabopa.

[48] Botö tömengä ingante në cædömo inte
önömoque pönï ïñömote tömengä
wæætë botö ïmote waa acampa.

Ïincayë nänömoidi wæë ïincayë nänö-
moidi wæë ïnäni tömänäni botö
ïmotedö ante apënedinque,

Tömënä ïñömö Wængonguï nänö në waad-
edä ingadäimpa, ante apënecædän-
impa.

[49] Wængonguï në Tæï Pïñënongä inte botö
ïmote pönö nanguï cæcä beyænque
edæ apënecædänimpa.

Tömengä ëmöwo ïñömö edæ Tæiyë
Waëmö ëmongampa.

[50] Ayë ïincayë nänömoidi wæë ïincayë
nänömoidi wæë ïnäni tömengä
ingante guïñente cæyönänite
tömengä wæætë waadete pönö waa
cæcæcäimpa.

[51] Tömengä në tæï pïñënongä inte tömengä
önompoca cæte baï nanguï cæcan-
tapa.

Ayë wadäni, Tömëmoque waëmö ïmopa,
ante önöwëninque pönënäni ïnänite tö-
mengä angä näwë godänitapa.

[52] Ayë awënëidi näni të contaimpaa
ongöñönänite tömengä tömënäni
ïnänite wido cæcä godänitapa.

Wæætë önönänique ïnänite ængö cæcä
contadinque tömënäni wæætë
awënëidi baï badänitapa.

[53] Ayë gue ënente wædäni ïñönänite
tömengä waa pönï cænguï godongä
ëninque tömënäni tömo pönï
cënänitapa.

Wæætë nanguï ëadäni tömënäni ïnänite da
godongä godinque ömæpodäni inte
godänitapa.

[54] Mönö idægocabo ïñömö tömengä ingante
në cæmö ïñömonte tömengä mönö
tönö godongämë cæcantapa.

Ayë, Waadete botö pönö waa cægaïnö baï
adodö cæcæboimpa, ante pönën-
inque tömengä ñöwo pönö waadete
waa cæcä ëmompa.

[55] Abadäö wodi pëïmö ïñömonte tömengä
mönö mëmëidi ïnänite nänö an-
gaïnö baï cædinque,

cöwë ñimpo cædämaï inte pönö waadete
cæcampa.”

56 Ante Mäadiya wodi ämotamïni ante
baï angantapa. Ayë Editabeti weca mëa
go adoque apäicä quëwente ate ayë ate
tömengä oncönë gogacäimpa.

Wäö ëñacampa

57 Editabeti wodi guiquënë oo pönï
ënëninque tömengä wëñængä onguïñængä
mangacäimpa. 58 Ayë tömengä guiidënäni
tönö godongämë quëwënäni ïñömö, Æ
mönö Awënë wïï pïingä inte Editabeti
ingante ædæmö waadete waa cæcampa,
ante tæcæ ëñëmönipa, äninque Editabeti
tönö godongämë togadänimpa. 59 Ayë
adoque Wængonguï itædë go ate wëñængä
ingante ämontaique ëö togæncæ cædäni
ïñömö godongämë pöninque tömengä
wæmpo ëmöwo baï ante, Tacadiya, ante
pemoncæ cædänitapa. 60 Cæyönänite
wäänä Baa äninque,

—Tömengä ëmöwo Wäö ëmoncæcäimpa,
ante wææ angadäimpa.

61 Äñongante tömënäni wæætë,

—Ïñæmpa bitö guiidënäni Wäö ëmönä-
maï. Dæ ämönänipa.

62 Äninque wæmpocä ingante ömö
cædinque, Æmongänö ëmonguingä ämii,
ante odömömi amönii. 63 Äñönänite
tömengä tededämaï ïnongä inte önom-
pocaque odömongä adinque yewämöinta
äninque pædæ pönönäni ate tömengä
ïñömö edæ, “Tömengä ëmöwo Wäö ëmon-
cæcäimpa,” ante yewämongä adinque
tömänäni edæ guïñente wægadänimpa.
64 Yewämongä ate tömengä önonguënëwa
ñïmë cæguënëwate baï baguënëwate ate
edæ tömengä ogë tededinque Wængonguï
ingante, Waa pönï cæbi abopa, ante watapë
edæ apënecantapa. 65 Ïninque mäniïñömö
godongämë quëwënäni tönö Oodeabæ
änämënë quëwënäni tönö tömänäni,
Mänömaï batimpa, ante nanguï tededäni-
tapa. 66 Tededäni ëñëninque në ëñënäni
wæætë, “Ïingä wëñængä ïñömö æbänö
nänö baquinque edæ pæquingä,” ante
tömänäni godongämë wægadänimpa. Edæ
tömengä tönö Wængonguï godongämë
cæcä ingacäimpa.

Tacadiya ämotamïni ante angampa

67 Wëñængä wæmpocä Tacadiya
guiquënë Wængonguï Tæiyë Waëmö Önö-
woca ingante ëwocadinque Wængonguï
beyë apënedinque ämotamïni ante baï
apënecantapa.

68 “Mönö idægocabo Wængonguï ïñömö
adocä mönö Awënë ïñongante
mönö tömengä ingante waa ate
watapë apënecäimpa.

Tömengä ïñömö, Botö quïnäni bate abæ
tawænte baï quëwencædänimpa,
ante tömengä do æncæ pongä
acëimpa.

69 ‘Önömoncawë wææ ëmoncate baï
wææ gompocæcäimpa,’ ante
cædinque tömengä mönö ïmonte
në ænguingä ingante da pönongä
pöninque ïingä wæætë ængä
beyænque quëwëmompa.

Wængonguï ingante në cægaingä awënë
odeye Dabii wodi pëingä ïnongä
inte tömengä mänömaï cæcä
beyænque quëwëmompa.

70 Wængonguï ïñömö tömengä beyë
në apënegaïnäni tæiyë waëmö
ingaïnäni ïñönänite tömënäni tönö
apënedinque,

Cöwë cæcæboimpa, ante nänö apënegaïnö
baï ñöwo edæ ïinque cæcampa.

71 Mönö ïñömö në pïinte änäni nempo
ongöñömonte tömengä,

Pïinte cædänipa, ante adinque mönö
ïmonte gä pe æmpote ö ængä
beyænque quëwëmompa.

72 Mänömaï cædinque tömengä mönö
mëmëidi ïnänite nänö angaïnö
baï cædinque ñöwo waadete pönö
cæcampa.

Ayë, Botö pönö cæbo ate mïnitö Ao
ämïni ïninque mönö godongämë
wææ cæte quëwengëimpa, ante tö-
mengä tæiyë waëmö nänö angaïnö
ante cöwë pönënongä inte ñöwo
ïinque cæcampa.

73 Edæ mëmë Abadäö wodi ingante, Botö
në Quëwëmo ingaïmo inte nöingä
ämopa,

ante Wængonguï ïïmaïnö ante nänö pönö
cæquïnö ante nö apënegacäimpa.

74 Abadäö ëñëmi. Në pïinte cædäni nempo
wæwëñömïnite botö gä pe æmpote
ö äninque

pönö cæbo ate eyepë badinque mïnitö
wæætë guïñënämaï inte botö Wæn-
gonguï ïmo beyë cæcæmïnimpa,

ante Wængonguï në pönö cæquingä
inte apënegacäimpa.
75 Wængonguï ïñömö edæ, Mïnitö tæiyë
waëmö ëwocadinque mïni quëwen-
ganca
botö weca nö pönï cæte quëwencæmïn-
impa, ante pönö cæcä ingacäimpa,"
ante wëñængä mæmpocä Tacadiya
wodi apënecantapa.
76 Ayë wëñængä ingante tömengä ïïmaï
ante godömenque apënecantapa.
"Botö wëmi bitö ïmite botö wæætë
apënebo ëñëe, angantapa.
Në Æibæ Pönï Quëwengä beyë bitö në
apënebi ïnömi ïmipa, ante bitö
ïmitedö ante apënecædänimpa.
Mönö Awënë taadö pïnongëimpa, ante
bitö edæ täno beyænte gote baï
cædinque,
77 mönö Awënë quïnäni ïnänite ïïmaï ante
odömonte apënecæbiimpa.
Wënæ wënæ mïni cædö ante Wængonguï
pönö ñimpo cæcä ate mïnitö ïñömö
edæ,
Tömengä ængä beyænque mönö quëwen-
guï impa, ante do ëñencæmïnimpa,
ante apënebi ëñencædänimpa.
78 Edæ mönö Wængonguï incæ mönö wënæ
wënæ wædönö ante waadete pönö
waa cædinque,
öönædë Quëwengä ingante mönö weca da
pönongä pöninque nænque tæcæ
tamö baï ëmongä acëimpa.
79 Mänömaï cædinque mönö wænguïmämo
beyë wëmö ïñömö awædö,
ante wæyömonte tömengä ponte a on-
gongä adinque mönö nænque pämo
oo tote baï quëwëmompa.
Ayë, Mïnitö mïni gänë pönente quëwen-
guïnö taadonque poncæmïnimpa,
ante tömengä töö ëmænte mämongä pö-
mompa."
Mänömaïnö ante Tacadiya wodi tömengä
wëñængä ingante apënegacäimpa.
80 Wëñængä ïñömö do pædinque önöwoca
tæï pïñænte ëwocagacäimpa. Idægoidi
weca tömengä nänö ponte a ongonganca
önömæca quëwengacäimpa.

2

Itota ëñacampa
(Mäateo 1.18-25)

1 Wäö idægoidi weca nänö pöñedë ïinque
bayonte awënë Tetædo Agoto ïñömö,
Æpomïnidö ïmïnii, ante acæte ante cæd-
inque odömäno ömæ në quëwënäni ïnänite
edæ, Mïnitö ëmöwo tömämïni yewëmon-
cæmïnimpa, angacäimpa. 2 Tidiabæ awënë
Tidënio ingäñedë odömäno awënë täno
angä. 3 Ëñëninque adocanque tömengä
mëmëidi näni quëwengaïñömö wacä
tömengä mëmëidi näni quëwengaïñömö
tömänäni yewëmoncæte ante edæ go go
cægadänimpa.
4 Ïninque Oodeabæ Awënë wodi Dabii
wodi pëingä ïnongä inte Ootee ïñömö
Gadideabæ Näatadeta näni quëwëñömö
quëwëninque adobaï tömengä mëmë
Dabii wodi nänö quëwengaïñömö Bedëë
ïñömö gogacäimpa. 5 Edæ Ootee
nänöogængä inguingä Mäadiya yædëmadä
ïñongante tömëna näna gæncaya inguïna
guëa yewëmoncæ godatapa. 6 Bedëë ponte
quëwëñöna Wëñængä ïñömö ïinque pæd-
inque 7 bamoncadengä incæ onguïñængä
inte ïïmaï ëñagacäimpa. Mänïñömö
monguï incönë ïñömö mänïñedë eyede
pönï goti ongönäni ate wædinque tömëna
wæætë cënënäni cænguï oncontaidë
guiyantaidë go guiida ate Wëñængä
ëñacantapa. Ïninque guiyantaidë ëñacä
ate wäänä Wëñængä ingante weocoo wïni
wïni caadinque cënënäni cænguincadedë
ñö cædä öñongantapa.

Obegaidi ïnänite në aadäni ïnänite anque-
doidi apënedäni

8 Idægoidi cënïnäni obegaidi näni
änönäni ïñönänite në aawënäni ïñömö
eyepancadë adoönæ woyowotë a cönönän-
impa. 9 A cöñönäni mönö Awënë anquedo
ponte a ongöñongä mönö Awënë nänö
ñäö ëmönö beyænque godongämë guïnë
gongë adinque në aadäni ancai guïñente
wædänitapa. 10 Anquedo ïñömö tömënäni
ïnänite, "Guïñënämaï ïmäewedäni. Mïni
nanguï ëñente toquinque ante botö ñöwo
watapë apënebo ëñëedäni. Mïnitö
tönö inguipoga tömäo quëwënäni adobaï
adode beyænque watapë tocæmïnimpa.
11 Mönö Awënë Codito ïñömö, Æmo
beyænque quëwencæmïnimpa, ante në
Ængä baquingä ïnongä inte do edæ
ëñacantapa. Edæ mïnitö beyë ante
tömengä ñöwoönæ incæ awënë Dabii wodi
nänö quëwengaïñömö ëñacantapa. 12 Nö
impa, ante gote acæmïnimpa. Wëñængä
ingante wäänä wïni wïni caadinque edæ

cënïnäni cænguincadedë ñö cædä ate a öñongä adinque mïnitö, Nö impa, ante ëñencæmïnimpa."

13 Ante anquedo äñongä wadäni nanguï ïnäni öönædë owodäni incæ ïñontobë tontadoidi ongönäni baï tömengä tönö godongämë ponte a ongöninque ämotamïni ante baï äninque Wængonguï ingante ïïmaï ante watapë apënedänitapa.

14 "Wængonguï æibæ pönï quëwënongä inte
edæ ñäö apäite baï ëmongänö anguënë.
Tömengä inguipoga ïñömö waadete pönö
cæcä beyænque mïni waocabo edæ
gänë pönenguïmïnidö anguënë."

15 Ante ämotamïni ante baï äninque anquedoidi öönædë adodö wadæ æite godäni ate në aawënäni ïñömö näni cabo tededinque,

—Mönö Awënë mönö ïmonte apënecä mönö ëñënö ante, Æbänö cæcäï, ante mönö Bedëë gote ædæmö acëimpa. 16 Äninque pogodo ponte ayönäni Mäadiya tönö Ootee a ongöñöna Wëñængä ïñömö cënïnäni cænguincadedë a öñongä adänitapa. 17 Ïinque adinque wadæ godinque, Wëñængä æbänö ingää, ante anquedo apënecä näni ëñënö ante gode ä gode ä cæte wayömö wayömö quëwënäni ïnänite tededäni ëñënänitapa. 18 Ëñëninque tömänäni wæætë, Në aawënäni æbänö ante apënedäni, ante guïñente wædänitapa. 19 Mäadiya guiquënë, Wëñængä æbänö ingä änänii, ante nämä pönëë congantapa. 20 Në aawënäni guiquënë, Wængonguï ñäö apäite baï ëmönongä inte pönö waa pönï cæcä ämönipa. Edæ anquedo nänö apënedö baï do cæcä amönipa, ante apënedinque eyepancadë ocë ëmænte gogadänimpa.

Bitö Wengä, ante mæmpoda Wëñængä ingante Wængonguï oncönë ænte pönapa

21 Ayë, Adoque Wængonguï itædë go ate ëmontaique ëö togængëimpa, ante idægoidi cöwë näni cæï baï cædinque Wëñængä ingante ëö togënänitapa. Ayë Mäadiya yædëmadämaï nänö ïñedë anquedo nänö pemönïnö baï äninque mæmpoda Wëñængä ëmöwo ante, Itota, pemongadaimpa.

22 Wäänä mänimpoönæ wepë näate ïnampa, ante Möitee wodi nänö angaimpoönæ ïinque go ate tömëna, Wëñængä ïñömö Wængonguï Awënë quï ingampa, ante mönö godongëimpa, ante tömengä ingante Eedotadëë ïñömö ænte gogadaimpa. 23 Edæ, "Onguïñënäni bamoncadënäni tömänäni tæiyë waëmö bacædänimpa, ante tömënäni Wængonguï Awënë nempo pædæ godongëimpa," ante Awënë Wængonguï nänö angaïnö ante ëñëninque Mäadiya tönö Ootee do cædatapa. 24 Ayë, Equemöna näna gæncaya, Wængonguï quï, ante godongëimpa. Wïï mänömaï cæte tæcæ wengä wengä pæda mënaa ïnate godongëimpa. Ootee tönö Mäadiya ïñömö mänömaï cædinque, Wængonguï quï impa, ante mënaa ïnate ænte pöninque pædæ godöna ængacäimpa.

25 Mänïñedë adocanque edæ tömengä ëmöwo Tïmeönö Wængonguï beyænque ante nö cædongä inte Eedotadëë ïñömö quëwengacäimpa. Idægoidi wampo pönente quëwencædänimpa, ante Wængonguï æyedënö ædæmö cæquingää, ante tömengä wänö cönonte quëwënongäimpa. Ayë Wængonguï Tæiyë Waëmö Önöwoca ingante tömengä cöwë ëwocacä ïnongäimpa. 26 Wængonguï Tæiyë Waëmö Önöwoca do apënecä ëñëninque Tïmeönö wodi ïñömö, Botö ayë wënämaï mïïmö quëwëmoyedë mönö Awënë Codito ingante aquïmo ïmopa, ante do ëñëningä ïnongäimpa. 27 Ñöwo ïñömö Wængonguï Önöwoca angä ëñëninque tömengä Wængonguï oncö ñënæncönë yabæcönë pö guiicantapa. Mänïñedë Itota mæmpoda ïñömö idægoidi wææ ante näni cægaïnö baï cæcæte ante cædinque Wëñængä Itota ingante ænte pö guiida. 28 Adinque Tïmeönö ïñömö edæ Wëñængä ingante bæi ongonte pæ mäninque Wængonguï ingante, Tömëmi waa toquinque mönitö ïmönite pönö cæbipa, ante apënecantapa.

29 "Bitö Tæiyë Awënë ïnömi inte ëñëmi.
Bitö ïmite në cæbo ïñömote bitö
doyedë, Cæbo acæbiimpa, angabi-
impa.
Ïninque bitö änïnö baï ñöwo edæ ïinque
cæbi adïmo ïñömote bitö ämi ate
wænte goboe.

30 Edæ bitö, Quëwencæmïnimpa, ante
në Ænguingä ingante ñöwo da pönömi
ponte ëñacä do abopa.

31 Mänömaï cædinque bitö, Wadäni näni
cabo wadäni näni cabo waodäni
tömänäni acædänimpa,

ante cædinque bitö në Ænguingä ingante
ñöwo da pönömi ponte a ongongä
acäimpa.
32 Idægoidi ïnämaï ïnäni incæ tömënäni
näni cabo näni cabo incæ edonque
acædänimpa, ante cædinque bitö
da pönömi pöninque tömengä ñäö
apäite baï a ongongä acædänimpa.
Ayë möni idægocabo ïñömönite bitö,
Wëñængä ængä beyænque botö
quïmïni ïñömö ñäö baï waëmö pönï
ëmöninque quëwencæmïnimpa,
ante pönö cæbi abopa."
33 Ante ämotamïni ante baï Tïmeönö
wodi, Wëñængä æbänö cæquingä ingää,
ante tedecä ëñëninque Wëñængä mæmpo
tönö tömengä badä ïñömö guïñente wæ-
datapa. 34 Tïmeönö wæætë, Mïna waa to-
quinque ïingä Wëñængä ingante ämïnapa,
ante apënedinque tömengä badä Mäadiya
ingante ïïmaï ante godömenque apënecan-
tapa.
—Picængä badinque ïingä Wëñængä
cæcä beyænque idægoidi pancadäniya tä
go wæænte baï wæyönäni pancadäniya
wæætë ængä gantite baï quëwencædän-
impa. Wængonguï ïñömö, Wëñængä
ingante ate ëñencædänimpa, ante odö-
monte cæyongä pancadäniya wæætë
adocä ingante godö pïinte tedecædänimpa.
35 Ante apënedinque Tïmeönö ïñömö
Mäadiya ingante apënecantapa. Mänömaï
bayonte, Nanguï ïnäni æbänö ante mïmöno
pönënänii, ante edonque acäimpa.
Bitö ïñömö yaëmë yete baï wæwente
ëwocacæbiimpa, ante apënegacäimpa.
36 Ayë wadä ïñömö Wængonguï beyë
në apënedä ïñömö tömënä ëmöwo
Änä adobaï ongönantapa. Atedoidi
näni cabo ïñönäni adocanque Pänoedo
wënä ïnönä inte tömënä picængadedä
ingadäimpa. Tömengä ïñömö baquecäñedë
möninque nänöogængä tönö önompo
ämæmpoque go mëa wadepo quëwente ate
onguïñængä guiquënë näñe wængacäimpa.
37 Onquiyënä ïñömö ñöwo otenta i coatodo
wadepo nänö ëñagainganca owæmpoïnä
quëwënä inte tömënä Wængonguï
oncö ñënænconë yabæcönenque cöwë
quëwëninque taodämaï ïnönäimpa. Itædë
woyowotë tömënä cöwë, Wængonguï
ingampa, ante waa cædinque Wængonguï
ingante apënecæte ante wantæpiyë
cënämaï quëwënä ïnönäimpa. 38 Tömënä
ñöwo eyepë pönï mämö bee tëninque
Itota ingante adinque Wængonguï ingante
waa ate pönëninque apënecantapa.
Ayë wadäni, Mönitö Eedotadëë ïñömö
quëwëmöni ïñömönite Wængonguï
æyedënö pönö cæcä beyë abæ tawænte
quëwenguïmönii, ante në wänö cönäni
ïnänite dodä Änä ïñömö Wëñængä ingante
do adïnä inte, Wëñængä në Ænguingä
inte do ëñate pongä atabopa, ante cöwë
apënedä ëñengadänimpa.

Näatadeta ocë ëmænte godänipa

39 Ayë mänïï, Awënë Wængonguï, Ïïmaï
cæedäni, nänö angaïnö ante ïinque cæte
ate Ootee näni wencabo Gadideabæ gocæte
ante wadæ godinque Näatadeta tömënäni
näna quëwëníñömö pongadänimpa.
40 Wëñængä ïñömö edæ picængä pædinque
tæï pïñængä bacantapa. Ayë ocai encacä
inte nanguï ëñente bagacäimpa. Ayë
Wængonguï waadete pönö apënecä ëñente
ëwocadinque tömengä në waadete pönö
cæcä ingacäimpa.

Wængonguï oncönë Itota gote ongongampa

41 Wodo pænta gogaïönæ baï Patowa
mönö ëëmë cænguïönæ ñöwo impa,
ante pönëninque idægoidi Patowa ante
Eedotadëë godinque ëëmë cædönänimpa.
Itota mæmpoda adobaï Patowa näni ämë
cöwë cæyedë wadepo ïñö wadepo ïñö
Eedotadëë goda ingadaimpa. 42 Ïninque
Itota dote wadepo ïñonte Wængonguï beyë
ante ëëmë cöwë näni cædö baï Ootee näni
wencabo do gote cædänitapa. 43 Ëëmë
tömää ïinque cædinque oncönë poncæte
ante taadonque pöninque mæmpoda
adämaï ïñönate Itota guiquënë Eedotadëë
ïñömö ayë quëwengantapa. 44 Godongämë
mönö poncabo tönö pongä ïmaingampa,
ante pönëna inte taadö tömää itædë
pöninque tömëna guiidënäni weca tömëna
ëmigoidi weca diqui diqui mincæ cæyöna,
45 edæ dæ angä. Ate wædinque tömengä
ingante diqui mincæte ante Eedotadëë
adodö ocë ëmænte gogadaimpa.
46 Mëönaa go adoönæque ïñonte diqui
diqui minte ate edæ Wængonguï oncö
ñënë oncönë yabæcönë pö guiite ayönate
Itota ïñömö në odömönäni weca ëñëë
cöninque, Æbänö ï, Æbänö cæquïï, ante
angä adatapa. 47 Tömengä apënecä
ëñëninque tömänäni, Æ tömengä ïñömö
ocai në encacä waa ëñengä amönipa,

änänitapa. Ayä, Itota ingante, Æbänö ï,
ante änäni ëñëninque tömengä wæætë nö
apënecampa, ante wædinque tömänäni
guïñente wædänitapa. 48 Mæmpoda ïñömö
mänïñömö pö guiite ayöna Itota mänömaï
cæcä adinque guïñente wædatapa. Tö-
mengä badä tömengä ingante,
—Botö Wëmi ëñëmi. Mönatö ïmönate
quïnante mänömaï cæbii. Ïñæmpa bitö
wæmpo tönö mönatö bitö ïmite ante ancaa
diqui diqui minte wæwentamönapa.
49 Äñongante tömengä wæætë,
—Mïnatö ïñæmpa, Mæmpocä oncönë
Itota ongonguënengä ingampa, ante
ëñënämaï ïmïnatawo. Quïnante wayömö
diqui diqui mïmïnatawo.
50 Äñongante, Æbänö ante angää, ante
ædæmö ëñënämaï ïnatapa.
51 Tömengä wæætë mæmpoda mïñë
gote Näatadeta pöninque tömëna näna
änö ante cöwë ëñente cæcantapa. Wäänä
guiquënë tömengä nänö cædïnö ante nämä
pönëë congä ingacäimpa. 52 Itota ïñömö
edæ nanguï ëñengä bate pædongäimpa.
Picængä bayongante Wængonguï tönö
waodäni adobaï tömengä ingante cöwë
godömenque godömenque waadete
adönänimpa.

3

Wäö æpënë në guidongä önömæca
quëwente apënecä

(Mäateo 3.1-12; Mäadoco 1.1-8; Wäö 1.19-28)

1 Tibedio quinte wadepo tömämæ
awënë nänö ïnöñedë Pontio Pidato wodi
näni änongä adoyedë Oodeabæ awënë
ïñongante Edode wæætë Gadideabæ
awënë ïnongäimpa. Adoyedë ïñömö
Edode wodi nänö tönïñacä Pedipe
Itodeabæ Todacönitebæ awënë ïñongä
Ditäniato wodi adoyedë Abidëniabæ
awënë ïnongäimpa. 2 Mänimpodäni
mänïömæ awënëidi ïñönäni Änato wodi
tönö Caiapato wodi adoyedë, Wængonguï
quï, ante në godöna ñënëna pönï ïnöna
ïnönaimpa. Tömëna nänaïnöñedë adoyedë
edæ Tacadiya wodi wengä Wäö ingante
önömæca ïñömö ayë quëwëñongante
Wængonguï apënegacäimpa. 3 Wäö wodi
ïñömö Oododänonga ömaaque go tömäo
cægöninque ïïmaï apënecä ëñënänitapa.
Mïnitö, Idæwaa wënæ wënæ cæte
awædö, ante ocë ëmænte Wængonguï
gämënö pöedäni. Ayë, Wënæ wënæ
botö cædïnö ante Wængonguï pïïnämaï
inte pönö ata cæpocä quëwëmopa, ante
edonque acëimpa, ante odömöninque
æpënë guiiedäni, ante Wäö angacäimpa.
4 Mänömaï cædinque Wængonguï beyë në
apënegaingä Itaiya wodi ïïmaï ante nänö
yewëmonte apënegaïnö baï Wäö adobaï
cægacäimpa.
"Adocanque önömæca ongöninque ïïmaï
ante yedæ tedecä ëñencædänimpa.
'Awënë nänö ponguïnö ante tee monte baï
cædinque,
taadö töïnö pïnonte baï cæedäni.
5 Onquiyabo incæ änanquidi incæ,
Mëmö pönï bacëimpa, ante ëë
wocëimpa.
Biyönæ ïñömö tee möninque mëmö pönï
badongëimpa.
Taadö idiquibë ïñonte töïnö pïnongëimpa.
Wënæ wënæ ïñonte waïnö pönï taadö
badongëimpa.
6 Taadö mänömaï mëmö pönï ba ïninque
tömämæ quëwënäni incæ, Wæn-
gonguï pönö ængä beyænque mönö
quëwenguïnö impa, ante edonque
acædänimpa,' ancæcäimpa."
7 Ante yewëmonte ongompa cæmïnii,
ante Wäö wodi æpënë guiicæte ante
pönäni nanguï ïnäni ïñönänite ïïmaï
angantapa. "Mïnitö ïñömö tæntæ pëïmïni
baï inte në babæ cæmïni ïninque edæ
ëñenguënë quëwëmïni. Wængonguï nänö
pïinte panguïmämo ante edæ, Wænom-
padäni, ante æcänö äna ëñëninque mïnitö
wodii wïnonte pömïnii. 8 Wængonguï
Awënë gämënö mïnitö ocë ëmænte poncæ
cæmïnitawo. Nö nö pömïni ïninque edæ në
ocë ëmænte pönäni wainca incate baï waa
cædäni baï mïnitö ïñömö edæ adobaï waa
cæedäni. Mïnitö nämäneque pönëninque,
'Mönitö mëmë Abadäö wodi pëïmöni
ïmöni beyænque Wængonguï mönitö
ïmönite waa acæcäimpa,' ante nämä wææ
ancæ cæmïnitawo. Ïñæmpa Wængonguï
angä baï Abadäö wodi pëïmïni mïni ïnö
baï dicacoo incæ dobæ adobaï bacædönïï
apa änewëmïnii. 9 Awë ïñömö wainca in-
cadämaï ï ïninque edæ do yete gongapamö
iya tangëimpa. Awë yecæte ante awænca
eyewa nëënäni baï Wængonguï nänö
panguïmämo ïñömö edæ oo pönï pö apa
quëwëmïnii," ante Wäö apënegacäimpa.
10 Angä wædinque godongämë ongönäni
pancadäniya wæætë,

Mänömaï ï ïninque æbänö cæquënëmöni
ïmönii. 11 Äñönänite Wäö,
—Weocoo mencooga në mangä ïñömö
weocoo ömaacä ingante adocooque
godongä æncæcäimpa. Cænguï në ëacä
adobaï cænguï ömæpocä ingante godongä
æncæcäimpa, angantapa. 12 Ayë odömäno
awënë nänö äninta në ënäni guiquënë
adobaï æpënë guiicæte ante pöninque Wäö
ingante änänitapa.
—Në odömömi ëñëmi. Mönitö ïñömö
æbänö cæquënëmöni ïmönii. 13 Äñönänite
tömengä wæætë,
—Mïnitö awënë, Mänimpota, ante nänö
änimpota ante wadäni ïnänite ämïni pædæ
pönönäni eyepë ëninque mïnitö wæætë,
Tömëmöni quï, ante godömenque änämaï
ïedäni, angantapa. 14 Ayë tontadoidi adobaï
tömengä ingante,
—Mönitö guiquënë æbänö cæquënëmöni
ïmönii.
Äñönänite Wäö wodi ïïmaï angantapa.
—Mïnitö wacä tömengä nänö godonte
ëinta ö æncæte ante pæmënënämaï ïedäni.
Ayë wacä wënæ wënæ cædämaï ïñongante
mïnitö, Wënæ wënæ cæbitapa, ante babæ
wapiticë änämaï ïedäni. Ayë mïnitö cædï
beyë mïnitö awënë eyepë pönongä ën-
inque piyënë cæte godömenque ëïnente
wædämaï ïedäni, angantapa.
15 Äñongante godongämë ongönäni
ïñömö, Wængonguï doyedë, Codito
ponguingä, ante nänö në angaingä ïñömö
edæ ïingä Wäö wabänö ïmaingampa,
ante önöwënenque pönënäni inte edæ,
Wäö æbänö cæquingää, ante acæte
ante a ongönänitapa. 16 Wäö wæætë
tömänäni ïnänite apënedinque, "Botö
guiquënë näwangä mïnitö ïmïnite æpënë
guidömo guiimïnipa. Ïincayë ate në
Ponguingä guiquënë tömengä ïñömö
näwangä ñënængä pönï ïñongante botö
guiquënë guiyämo ïnömo inte tömengä
awæncata incæ ædö cæte ñï cæquïmoo.
Tömengä ïñömö mïnitonga gonga bæcote
baï cædinque Wængonguï Tæiyë Waëmö
Önöwoca ingante edæ da pönongä
æncæmïnimpa. 17 Waocä, Todigo tömëmö
wati wati tënöninque botö tënönïñömö
önömancaque baquinque botö waïña
tömämö oncönë da wencæboimpa, ante
timpodæ nëænte wo ëæntodö wo
ëæntodö cædinque ontapocoo wæëincoo
wadæ ñëmænte wo ëwengampa. Waocä
mänömaï wo ëwencæte ante timpodæ
nëængä baï mönö në Ponguingä ïñömö
adobaï oo pönï apænte ancæcäimpa. Edæ
waëmö ïnäni ïnänite apænte ëninque
tömengä ontapocoo baï ïnäni ïnänite
gonga cöwë bæcoyömö iya tangä gonte
wæcædänimpa."
18 Mänömaïnö äninque Wäö wodi
godömenque wade wade apënedinque
tömënäni ïnänite, Ämo ëñëmaïmïnipa,
angacäimpa. Ayë, Codito ingantedö ante
watapë apënecä ëñengadänimpa. 19 Incæte
tömengä pancabaa Awënë Edode ingante,
Bitö tönïñacä nänöogængä Ædodiya
ingante mömii, ante pïïninque Edode
nänö wïwa cædïnö ante tömänö ante
pïingä adinque, 20 Edode wodi guiquënë
godömenque wïwa cædinque Wäö ingante
tee mönecä wægacäimpa.

Itota æpënë guiicampa
(Mäateo 3.13-17; Mäadoco 1.9-11)

21 Mäniï Wäö tömänäni ïnänite æpënë
nänö guidöñedë Itota ingante adobaï
guidongä guiicantapa. Guiite ate Wæn-
gonguï ingante apëneyongä öönæ wi
ënete baï bayonte edæ 22 Wængonguï
Tæiyë Waëmö Önöwoca equemö wæë
contate baï tömengäa edonque pönï wæë
guiicä ate öönædë apënedinque,
—Bitö botö Wëmi botö në waadebi ïmipa.
Bitö ïmite waa adinque waa tobopa, ante
öönædë apënecä ëñengacäimpa.

Itota nänö mëmëidi
(Mäateo 1.1-17)

23 Todëinta wadepo nänö ëñagaïñedë
ïinque bayonte Itota mänïñedë täno
cæcä ingacäimpa. Tömengä ingante në
pæpogadongä ïñömö Ootee ïñongante
wadäni, Itota wæmpocä ingampa, ante
pönënönänimpa.

Ootee wodi mæmpo wæë Edii wodi in-
gacäimpa.
24 Edii wodi mæmpo wæë Mäatato,
Mäatato wodi mæmpo wæë Debii,
Debii wodi mæmpo wæë Mëedequi,
Mëedequi wodi mæmpo wæë Cäna,
Cäna wodi mæmpo wæë docä Ootee wodi
ingacäimpa.
25 Mäniï docä Ootee wodi mæmpo wæë
Mäatatia,
Mäatatia wodi mæmpo wæë Ämoto,
Ämoto wodi mæmpo wæë Näacö,
Näacö wodi mæmpo wæë Etedi,

Etedi wodi mæmpo wæë Näagaï ingacäimpa.
[26] Näagaï wodi mæmpo wæë Mäato,
Mäato wodi mæmpo wæë docä Mäatatia,
docä Mäatatia wodi mæmpo wæë Tëmei,
Tëmei wodi mæmpo wæë Ooteco,
Ooteco wodi mæmpo wæë Oodaa ingacäimpa.
[27] Oodaa wodi mæmpo wæë Owäna,
Owäna wodi mæmpo wæë Deta,
Deta wodi mæmpo wæë Dodobabedo,
Dodobabedo wodi mæmpo wæë Tadatiedo,
Tadatiedo wodi mæmpo wæë Nëedi ingacäimpa.
[28] Nëedi wodi mæmpo wæë docä Mëedequi,
docä Mëedequi wodi mæmpo wæë Adi,
Adi wodi mæmpo wæë Cotäö,
Cotäö wodi mæmpo wæë Edëmadäö,
Edëmadäö wodi mæmpo wæë Ede ingacäimpa.
[29] Ede wodi mæmpo wæë Ootowee,
Ootowee wodi mæmpo wæë Ediyedede,
Ediyedede wodi mæmpo wæë Oodïï,
Oodïï wodi mæmpo wæë docä Mäatato ingacäimpa.
[30] Mäniï docä Mäatato wodi mæmpo wæë docä Debii,
mäniï docä Debii wodi mæmpo wæë Tïmeönö,
Tïmeönö wodi mæmpo wæë docä Oodaa,
docä Oodaa wodi mæmpo wæë wacä docä Ootee,
mäniï docä Ootee wodi mæmpo wæë Öönäö,
Öönäö wodi mæmpo wæë Ediyaquïmö ingacäimpa.
[31] Ediyaquïmö wodi mæmpo wæë Mëedea,
Mëedea wodi mæmpo wæë Mëna,
Mëna wodi mæmpo wæë Mäatata,
Mäatata wodi mæmpo wæë Näatäni ingacäimpa.
[32] Näatäni wodi mæmpo wæë Awënë Dabii,
Awënë Dabii wodi mæmpo wæë Yæte,
Yæte wodi mæmpo wæë Obedo,
Obedo wodi mæmpo wæë Boodo,
Boodo wodi mæmpo wæë Täna,
Täna wodi mæmpo wæë Näatöö ingacäimpa.
[33] Näatöö wodi mæmpo wæë Ämïnadabo,
Ämïnadabo wodi mæmpo wæë Adämïï,
Adämïï wodi mæmpo wæë Adöni,
Adöni wodi mæmpo wæë Etedöö,
Etedöö wodi mæmpo wæë Pade,
Pade wodi mæmpo wæë wacä docä Oodaa ingacäimpa.
[34] Mäniï docä Oodaa wodi mæmpo wæë Aacobo,
Aacobo wodi mæmpo wæë Itæca,
Itæca wodi mæmpo wæë Abadäö,
Abadäö wodi mæmpo wæë Tade,
Tade wodi mæmpo wæë Näacodo ingacäimpa.
[35] Näacodo wodi mæmpo wæë Tedogo,
Tedogo wodi mæmpo wæë Dagao,
Dagao wodi mæmpo wæë Pedego,
Pedego wodi mæmpo wæë Eebedo,
Eebedo wodi mæmpo wæë wacä docä Täna ingacäimpa.
[36] Mäniï Täna wodi mæmpo wæë Caïnäö,
Caïnäö wodi mæmpo wæë Adapacadæ,
Adapacadæ wodi mæmpo wæë Temö,
Temö wodi mæmpo wæë Docä Nöwee,
Docä Nöwee wodi mæmpo wæë Nämeco ingacäimpa.
[37] Nämeco wodi mæmpo wæë Mäatotadëö,
Mäatotadëö wodi mæmpo wæë Ënoco,
Ënoco wodi mæmpo wæë Aadedo,
Aadedo wodi mæmpo wæë Mäadadede,
Mäadadede wodi mæmpo wæë wacä docä Caïnäö ingacäimpa.
[38] Docä Caïnäö wodi mæmpo wæë Ënoto,
Ënoto wodi mæmpo wæë Teto,
Teto wodi mæmpo wæë Adäö,
Adäö wodi ingante në badongaingä ïñömö edæ mönö Mæmpo Wængonguï ïnongä ingacäimpa. Mäniïnäni ïñömö edæ Itota mëmëidi ingadänimpa.

4

Itota wënæ wënæ cæcæcäimpa, ante wënæ cæcampa

(Mäateo 4.1-11; Mäadoco 1.12-13)

[1] Mäniï Oododänonga quëwëninque Wængonguï Tæiyë Waëmö Önöwoca ingante ædæmö ëwocacä ïnongä inte Itota ïñömö wadæ gocantapa. Goyongante Wængonguï Önöwoca tömengä ingante önömæca ænte mäocä gogacäimpa. [2] Godinque coadenta ëönæ mänimpoönæ quëwëñongante wënæ awënë pöninque, Wënæ wënæ cæe, ante ancaa cædongäimpa. Itota ïñömö mänimpoönæ cënämaï ïningä inte edæ ïinque bayonte gëwænte wæcantapa. [3] Adinque wënæ awënë tömengä ingante,

—Bitö näwangä Wængonguï Wëmi ïnömi inte dica incæ päö ämi ba cëmaïmipa.

[4] Äñongante,

—"Cæntedö quëwenguï ï. Ïñæmpa Wængonguï nänö apënedö ante tömänö ante ëñente quëwengëimpa," ante yewëmonte ongö apa, äninque Itota edæ Baa angacäimpa.

5 Ayë Itota ingante onquiyaboga ænte mëicä æite ongöñongante wënæ awënë wæætë inguipoga awënë odeyeidi ömæ tömäo ongöñömæ adoyömö a ongonte baï adotedë odömongä acantapa. 6 Odömongä ayongante Itota ingante äninque wënæ awënë wæætë,

—Awënëidi waincönë pönï ongöninque waëmoncooga mongëninque tëï pïñëninque tömënäni nempo quëwënäni ïnänite nanguï änäni ëñente do cædänipa, ante abii. Tömënäni waëmö pönï näni ëmömämo ante æcänö ëmonguingää, ante, Tëï pïñænte näni ënempodö ante æcänö empoquingää, ante, botö ïñömö edæ do ænte ënempogaïmo inte tömëmoque në ämo inte godömo ënänipa. Ïninque bitö ïmite, Bado, godömo ëe, ämopa. 7 Ïninque bitö mänincoo æncæte ante botö weca ædæ wæëninque, Tatänabi bitö Wængonguï baï ïnömi ïmipa, ämi adinque botö wæætë, Bado, bitö tömämæ Awënë babipa, ante edæ pönömo ëmaïmipa, ante wënæ awënë änewengantapa.

8 Angä ëñëninque Itota,

—Ïïmaï ante yewëmongatimpa. "Awënë Wængonguï weca ædæ wæænte tömengä ingante apënedinque, Bitö adobique Wængonguïmi ïmidö anguënë, ante watapë apënecæbiimpa. Ayë, Wængonguï beyænque cæcæbiimpa," ante wææ yewëmonte ongö apa quëwëë, ante Itota angacäimpa.

9 Wënæ awënë ayë Itota ingante Eedotadëë ænte mäocä goyongante Wængonguï oncö ñënë oncömäa ænte mëicä æicantapa. Æite në gongëñongante wënæ awënë wæætë, Bitö näwangä Wængonguï Wëmi ïmipa, ante acædänimpa, ante bitö to wæibäwe. 10 Äninque wënæ awënë godömenque apënedinque, "Ïïmaï ante do yewëmonte ongompa,

Bitö ïmite wææ aacædänimpa, ante cædinque
Wængonguï tömengä anquedoidi ïnänite da pönongä
11 pöninque bitö ïmite ïñë æmpodäni ïninque,
bitö dicaa tee tëwadämaï incæbiimpa,"
ante yewëmongatimpa cæbii.

12 Äñongä Itota wæætë,

—Ïñæmpa ïïmaï ante ingatimpa. "Bitö, Mönö Awënë Wængonguï æbänö cæquingää, ante acæte ante cædämaï incæbiimpa. Ëñënämaï cæbo incæte edæ mönö Awënë Wængonguï botö ïmote cöwë wææ aaquingä, ante acæte ante wënæ wënæ cædämaï incæbiimpa," ante wææ yewëmonte ongö apa änewëë, Itota angacäimpa.

13 Ante Itota angä ate wënæ awënë incæ, Itota wënæ wënæ cæcæcäimpa, ante nänö änewënö ïinque cædinque ïincayë ate nänö ponte cæquinque edæ wadæ gogacäimpa.

Gadideabæ godinque Itota täno cæcampa (Mäateo 4.12-17; Mäadoco 1.14-15)

14 Itota ïñömö Wængonguï Önöwoca nänö tëï pïñënö ëwocadinque Gadideabæ adodö pongacäimpa. Do pongäimpa, ante adinque wadäni wayömö gode ä gode ä cædäni ëñengadänimpa. 15 Tömengä ïñömö mänïömæ wayömö wayömö godinque tömënäni näni odömöincönë go guiite go guiite cædinque odömonte apënecä adinque tömänäni, Waa pönï odömonte apënecampa, ante tedegadänimpa.

Näatadeta ïñömö ponte Itota apënecampa (Mäateo 13.53-58; Mäadoco 6.1-6)

16 Wæætë Näatadeta tömengä nänö pægaïñömö pöninque tömënäni guëmanguïönæ ïïñonte Itota nänö cöwë cæï baï ñöwo cæcantapa. Oodeoidi Wængonguï apënecä näni ëñente yewëmongainta ate odömöincönë go guiidinque tömengä mäninta ate apënecæte ante ængë ganticä. 17 Adinque tömengä ingante Itaiya wodi Wængonguï beyë nänö yewëmongainta pædæ pönönäni ængantapa. Æninque, Mänïñömö yewëmonte ï, ante ñï cæpote adinque, Ïïmaï yewëmonte ongompa, ante apënecantapa.

18 "Wængonguï Awënë Önöwoca botonga pö guiicä ate botö tömengä ingante ëwocabopa.

Ïninque tömengä botonga gao cæte baï cædinque tömengä nänö tëï pïñëmämo da pönöninque botö ïmote angantapa.

Bitö ömaadäni wæwënäni ïnänite Wængonguï Awënë waa pönö cæcæcäimpa, ante watapë apënebi ëñencædänimpa, angacäimpa.

Në tee mönete baï wädäni ïnänite
bitö, Wængonguï pönö wi ënecä
beyænque mïnitö abæ tawænte
gocæmïnimpa, ante godö apënebi
ëñencædänimpa.
Në babetamönäni ïnänite, Mïnitö wæætë
waa acæmïnimpa, ante bitö godö
cæcæbiimpa.
Pïinte cædäni ate wæwente quëwëñönänite
bitö wæætë gä pe æmpobi abæ
tawænte baï gocædänimpa.
19 Ayë, Wængonguï Awënë nänö waadete
cæquïnepo do batimpa, ante
apënebi
ëñencædänimpa, ante Wængonguï botö
ïmote do da pönongä pömo ïmopa."
20 Ante Itaiya wodi nänö yewëmon-
gainta adinque adodö nä nä capodinque
mänïñömö në cæcä ingante pædæ godön-
inque Itota të contacantapa. Mänömaï
cæcä adinque tömënäni näni odömöincönë
në ongönäni tömänäni tömengä ingante
cöwä adänitapa. 21 Ayönänite,
—Wængonguï botö ïmotedö ante
apënecä ëñëninque näni yewëmongaïnö
baï ñöwoönæ ëñëñömïni edæ do ïinque ba
amïnipa.
22 Ante apënecä ëñëninque tömänäni,
Tömengä nanguï waadete pönö tedecampa,
ante apënedinque tömengä ingante waa
adinque guïñente wædänitapa.
—Ïingä ïñæmpa Ootee wengä ïmaingä
inte bamönengë mänömaï cæcampa, ante
awædö, ante näni caboque tededänitapa.
23 Mänömaï ante wæyönänite Itota
tömënäni näni pönënö ante önöwënenque
ëñëninque,
—Botö ïmote apënedinque mïnitö, "Bitö
dotodo baï ïnömi inte nämä incæ cæte
waa babäwe," ante dodäni näni angaïnö
baï ante tedemïni awædö. Ayë, "Capë-
naömö ïñömö bitö waa cæbi adinque ted-
edäni ëñëmönipa. Mänïñömö bitö cædïnö
baï tömëmi ëñagaïñömö adobaï wïï cæbii,"
ante wæmïni abopa.
24 Äninque Itota godömenque apënedinque,
—Näwangä ämopa. Wængonguï beyë
në apënecä ïñömö tömengä quëwënïñömö
ponte apëneyongante, Wïï ëñëïnë wædö,
ante Baa änänipa. 25 Näwangä edæ ämo
ëñëedäni. Docä Ediya wodi quëwengäñedë
mëa go adoque wadepo ayë tæcæ
wadepo ïñonte tömënäni ömæ tömäo
näni gëwænte wægaïmämo baquinque
cöönæ cædämaï ingatimpa. Mänïñedë Idë-
gobæ ïñömö owæmpoïnäni nanguï ïnäni
quëwëñönänite, 26 tömënäni weca Ediya
ingante da godönämaï inte Wængonguï
wæætë edæ, Bitö Tidöö eyequeï gote
Tadepata ïñömö quëwengä owæmpoingä
weca goe, angä gogacäimpa. 27 Adobaï
Wængonguï beyë në apënegaingä Editeo
wodi quëwengäñedë Idægobæ ëmontai
në baadäni nanguï ïnäni ïñönänite Wæn-
gonguï tömënäni ïnänite wadæ caadämaï
inte wæætë edæ Tidiabæ quëwengä
Näämäö ingante wadæ caacä waintai
baagacäimpa.
28 Ante Itota apënecä ëñëninque män-
incönë ongönäni tömänäni pïinte äïnäni
badänitapa. 29 Äïnäni badinque tömengä
ingante tömënäni näni quëwëñömö yabæ
ïnö wido cædänitapa. Ayë tömënäni näni
mënonte quëwenquidi tömäne ænte mäo
godinque tömënäni, Bæ tamö guidömëmë
të wæëncæcäimpa. 30 Ante cæyönäni, Itota
ïñömö tæcæguedë godinque aamö cæte
wadæ gogacäimpa.

Itota angä ëñente wënæ incæ tao gopa
(Mäadoco 1.21-28)

31 Wadæ godinque Gadideabæ Capë-
naömö näni quëwëñömö pöninque Itota
tömënäni näni guëmanguïönæ bayonte
tömënäni ïnänite odömonte apënecä
ëñënänitapa. 32 Ëñëñönäni tömengä nämä
tëï pïñëninque në angä ïnongä inte nö
odömonte apënecä ëñente wædinque
tömënäni, Æ tömengä ïñömö nö pönï
odömonte apënecä ëñëmönipa, ante
wædänitapa.
33 Mänïñedë edæ onguïñængä wënæ wen-
tamö ëwocacä tönö në quëwengä ïñömö
tömënäni odömöincönë a ongöninque
ïñontobë yedæ ante aa pecantapa.
34 —Quïmë quëwëë. Bitö Itota Näatadeta
quëwënïmi inte quïnante mönatö weca
pömii. Mönatö ïmönate edæ ëmëwo
wido cæcæte ante wabänö pömitawo. Bitö
æmömidö ïmii, ante botö do atabopa. Bitö
Wængonguï Tæiyë Waëmö Wëmi ïnömi
ïmipa, ante edæ do ëñëmopa.
35 Ante tedeyongante Itota wææ äninque,
—Apocënë quëwenguënë tedewëë.
Waocä baönë quëwënömi inte edæ tao
gobäwe.
Angä ëñëninque wënæ guiquënë
tömänäni ayönäni waocä ingante mäo

tä̈ gotodö go wäëñongante tömengä baonga wënæ wënæ cædämaï inte tao gotapa. 36 Itota angä wënæ tao gocä adinque tömänäni guïñente wædinque nämäneque tededinque,

—Tömengä æbänö cæte në angä ingää. Ïñæmpa në angä ïnongä inte tömengä tä̈ï pïñäninque wënæidi në wentamö ëwocadäni ïnänite angä tao godäni awædö.

37 Ante pönente wædinque tömënäni, Itota mänömaï cæcampa, ante tededinque mänïömæ tömäo gode ä gode ä cædäni ëñengadänimpa.

Pegodo nänöogä̈ wäänä ingante Itota cæcä gancæ bacä

(Mäateo 8.14-15; Mäadoco 1.29-31)

38 Mänïï tömënäni odömöincönë ongonte apä̈nedinque Itota tao godinque Timönö oncönë go guiicantapa. Go guiiyongante wadäni, Timönö nänöogængä wäänä ïñömö nanguï daicawo gawænte nangä̈ bacampa cæbii, änäni. 39 Ëñëninque Itota tömengä weca go gongä̈ninque daicawo inte pïinte baï äninque, Idæwaa impa, angä dæ batapa. Ïninque tömengä gancæ badinque ængä̈ gantidinque tömënäni beyä̈ cæcantapa.

Nantate wæwënäni ïnänite Itota cæcä waa badänipa

(Mäateo 8.16-17; Mäadoco 1.32-34)

40 Nænque gäwadecä̈ bayonte nantate wæwënäni ïnänite Itota weca ænte pönäni adinque tömengä wacä ingante wacä ingante godö gampocä ate tömënäni waa badänitapa. 41 Ayä̈ waodäni nanguï ïnäni baönë wënæidi quëwëñönänite Itota angä ëñëninque tao godinque,

—Bitö Wængonguï Wëmi ïnömi ïmipa, ante Yæ änänitapa.

Ïninque Itota, Botö Codito ïnömo ïmopa, ante do ëñënänipa, ante wædinque wënæidi ïnänite, Apocä̈në ïmäewedäni, ante edæ wææ angacäimpa.

Itota oodeoidi odömöincönë go guiite apä̈necä

(Mäadoco 1.35-39)

42 Ayä̈ baänæ ate Itota wayömö önömæca gocantapa. Gocä adinque wadäni tömengä ingante ante diqui diqui minte tömengä weca do pöninque, Mönitö ïmönite ëmö cæte godämaï incæbiimpa, ante wææ cæcæte ante cædänitapa. 43 Ate wædinque tömengä wææ äninque,

—Botö, Wængonguï Awënë Odeye nempo watapä̈ quëwenguïnö anguënë, ante cöwë apä̈nequënëmo ïmopa. Wængonguï, Mänömaïnö ante apä̈necæbiimpa, ante botö ïmote da pönongä pönïmo inte botö tömänäni quëwëñömö gote apä̈nequënëmo inte gobopa.

44 Ante Oodeabæ godinque tömënäni odömöincönë go guii go guii cædinque Itota apä̈necä ëñengadänimpa.

5

Gæyæ nanguï pönï dadöwënänipa

(Mäateo 4.18-22; Mäadoco 1.16-20)

1 Ayä̈ Itota Guënetadetepä̈ wedeca gote ongöninque Wængonguï nänö apä̈nedö ante apä̈necantapa. Ëñencæte ante cædinque nanguï ïnäni godongämä̈ pö goto ongonte ëñëë congadänimpa. 2 Apä̈necä ëñëñönäni tömengä gomö ayongä gæyæ në dadöwënäni dicamöñä̈ yamoncæte ante ti wæä̈ninque tömënäni näni ti wæä̈ godimpo mëa wipo gäwapä̈ wedeca ömædempo wäï wocä̈ acantapa. 3 Adinque Itota adoque wipodë Timönö wipodë guiidinque tömengä ingante, Tæcæpä̈no gämä̈nö eyequeï wo go wäï wocä̈e, angä gä go wäï wocængä ïninque Itota tä̈ contate tömënäni ïnänite odömonte apä̈necä ëñënänitapa. 4 Tömënäni ïnänite ïinque apä̈nedinque Timönö ingante,

—Bitö wipo tæcæpä̈no godömenque ænte gobi ate mïnitö dicamöñä̈ wo guitodonte gæyæ dadonte æncæmïnimpa.

5 Äñongä Timönö,

—Awënë ëñëmi. Tömää woyowotä̈ gæyæ dadoncæte ante dicamöñä̈ ancaa guitodöñömöni wïï datapa. Incæte bitö ämi beyænque botö Ao ante cæcæboimpa.

6 Ante mäo guitodöñönäni gæyæ nanguï pönï da ate dicamöñä̈ wodo wægo tengatimpa. 7 Ïninque Tïmönöidi wa wipodë ongönäni ponte godongämä̈ æncædänimpa, ante ömö cædäni adinque wa wipo ænte pönäni ate gæyæ mëa wipodë eyede pönï ñönönäni ate wipo ëmä guiicæ cætimpa. 8 Ïninque, Itota angä beyænque gæyæ nanguï pönï ä̈mönipa, ante adinque Timönö Pegodo ïñömö Itota önöwa gäänë ædæ wæä̈ninque,

—Awënë ëñëmi. Botö wënæ wënæ entawëmo ïñömote bitö waëmö pönï entawëmi inte nänënë goe, angacäimpa.
9 Ante guïñente wæyongante në dadöwënäni wadäni adobaï, Æbänö cæte nanguï pönï gæyæ dadonte ämöö, ante wædinque ancai guïñëninque Timönö tönö godongämä wædänitapa. 10 Ayä Timönö tönö godongämä gæyæ në dadöwëna Tebedeo wodi wëna Tantiago tönö Wäö adobaï guïñente wægadaimpa. Ïninque Itota ïñömö Timönö ingante,
—Guïñënämaï incæbiimpa. Gæyæidi gæte bitö ämaï bitö ïincayä ate waodäni ïnänite gæte baï cædinque apänebi ëñëninque ponte quëwencædänimpa.
11 Angä ëñëninque wipo ëmönaiya ænte mämö ñä cæcadodinque tömënäni mäincoo tömancoo edæ ëmö cædinque edæ Itota mïñä wadæ gogadänimpa.

Në baadingä ingante Itota wadæ caacampa
(Mäateo 8.1-4; Mäadoco 1.40-45)

12 Ïincayä ate Itota wadäni näni quëwëñömö gote quëwëñongante wacä cöwë baate ëñawënongä inte tömengä weca ponte guidömëmä ædæ wæäninque angantapa,
—Awënë, bitö Ao ämi inte wadæ caabi ïninque botö waintai baabaïmopa.
13 Äñongä Itota pædæ wæämpo gampo caadinque,
—Ao ämopa. Bitö waintai baacæbiimpa.
Ante tæcæ äñongä ñömäintai nänö ëñadintai edæ dæ baadinque tömengä waintai do baacantapa. 14 Ïninque Itota tömengä ingante,
—Ëñëmi. Bitö waintai baadïmi inte wadäni ïnänite mäo apänedämaï ïe. Wæætë, Näwangä impa, ante acædänimpa, ante cædinque bitö, Wængonguï quï, ante në godongä weca töingä godinque waintai bitö baadintai odömömi ædæmö acæcäimpa. Ayä Möitee wodi wææ ante nänö angaincoo baï ænte pöninque bitö waintai bitö baadï beyä ante edæ, Wængonguï quï, äninque në godongä ingante pædæ godömi æncæcäimpa, ante wææ angantapa.
15 Wææ angä incæte, Itota mänömaï cæcampa, ante nanguï gode ä gode ä cædäni ëñëninque nanguï ïnäni Itota apänecä ëñencæte ante ayä tömënäni näni caate wædö waa bacæte ante goto pö goto pö cægadänimpa. 16 Itota ïñömö wantæ wantæ ïñö önömæca nänënë godinque Wængonguï ingante wæætë wæætë apänegacäimpa.

Në cömäingä ingante Itota angä dao dao gocampa
(Mäateo 9.1-8; Mäadoco 2.1-12)

17 Ayä adobaï ïïmö ïñö ïïmö ïñö Itota cöwë odömonte apänegacäimpa. Mäníñedë oodeoidi näni wææ angaïnö ante nanguï adinque në ëñënäni ïñömö në odömönäni ïnönänimpa. Wadäni adobaï, Mönö wææ angaïnö ante ëñente cæcäimpa, ante nanguï änäni guiquënë Paditeoidi näni änäni ïnönänimpa. Ïninque Itota mäníñedë odömonte apäneyongä mäníñäni në odömönäni tönö Paditeoidi ïñömö Gadideabæ näni quëwëñömö ta Oodeabæ näni quëwëñömö ta pöninque ayä Eedotadëë ïñömö ta pöninque Itota weca pöninque tä̈ contate a ongönänitapa. Mäníñedë wadäni wa wa badinque wënæ wënæ inte wædäni ïñönänite Itota ïñömö Awënë Wængonguï nänö tä̈ï pïñä̈nö entawëninque nanguï cæcä waa badönänimpa. 18 Ïninque wadäni në cömäingä nänö möimpataa ämætä̈ ämætä̈ bæi ongonte näänïnque, Itota weca ænte mangui ñö cæcäimpa, ante pönänitapa. 19 Ponte ayönäni wadäni eyede pönï goto ongönäni adinque në ænte mämö pönïnäni ïñömö, Ædö cæte guiiquïï. Ante wædinque oncömäa ïnö æidämä̈ mäi æidinque dai bæte mänönïñömö epä̈ cædäni ompite gongä̈ñö tömënäni cömäingä möimpataa bæi ongöninque tömengä ingante godongämä̈ ongönäni weca tæcæguedë Itota weca pædæ wæänönäni ongongantapa. 20 Mänömaï cædäni adinque Itota, Näwangä wede pönente cædänipa, ante adinque,
—Ëmigo, wënæ wënæ bitö cædïmämo ante ñöwo ñimpo cætimpa.
21 Äñongä Paditeoidi tönö në wææ odömönäni nämäneque pönente tededinque, “Wënæ wënæ cædingä ingante æcänö ñimpo cæquingää. Ïingä ïñömö Wængonguï ingampa diyä mänömaï cæquingää. Edæ babæ ancædö.”
22 Ante pönëñönäni Itota tömënäni näni pönëwënö ante do ëñëninque,
—Mïnitö mïmöno quïmä̈ wënæ wënæ pönëwëmïnii. 23 “Në cömäingä nänö wënæ wënæ cædïmämo ante godö ñimpo cæbopa,” ante botö Wængonguï baï ämo ëñëninque mïnitö guiquënë, Wængonguï

ingampa diyë mänömaï cæquingää, ante pönëmïnipa. Ayë wæætë, "Ængë gantidinque möimpata ænte dao dao gocæcäimpa," ante botö Wængonguï baï ämo ëñëninque mïnitö adobaï, Wængonguï ingampa diyë mänömaï cæquingää, ante pönëmïni ïmaïmïnipa, ante awædö. Ïñæmpa mänömaïnö ante pönëmïni ïninque mïnitö edæ æbänö cæquënëmo ämïnii. [24] Incæte botö Waobo ëñagaïmo inte inguipoga quëwëninque waodäni näni wënæ wënæ cædïmämo ante në ämo inte pönö ñimpo cæbopa, ante mïnitö edæ ëñencæmïnimpa, ante botö ïïmaï cæbopa.

Äninque në cömäingä ingante edæ,

—Bitö ïmite ämo ëñëe. Ængë gantidinque bitö möimpata topo cæte ëninque tömëmi oncönë näænte goe.

[25] Angä ëñëninque cömäingä ïningä incæ edæ tömänäni ayönäni ængë gantidinque, Wængonguï ñäö baï ëmönongä inte pönö tæï pïñænte cæcä ëmopa, ante apënedinque tömengä nänö öñöninta topo cæte tao oncönë ænte gocantapa. [26] Gocä ate wædinque tömänäni, Æbänö cæcäï, ante ëñënämaï inte guïñente wædinque, Wængonguï bitö ñäö baï ëmömi inte waa pönï cæbi amönipa, ante watapë apënegadänimpa. Ayë,

—Ñöwo ïñömö mä pönï cæcä amönipa, ante ancai guïñente wædänitapa.

Debii ingante Itota angä tee empote gocampa

(Mäateo 9.9-13; Mäadoco 2.13-17)

[27] Ayë ate Itota tao gote ayongä odömäno awënë nänö äninta ante në ængä Debii ingante acantapa. Tömengä ïñömö Awënë nänö æimpa gäänë të contate ongongä adinque Itota tömengä ingante,

—Botö mïñë pöe.

[28] Angä ëñëninque do ængë gantidinque Debii mänincoo tömancoo ëmö cæte Itota mïñë wadæ gogacäimpa.

[29] Ayë ate Debii, Itota beyë, ante tömengä oncönë ëëmë nanguï pönï cæcantapa. Ïninque ëëmë becæte ante awënë beyë në ëwënäni nanguï ïnäni pö të contate cëñönäni wadäni adobaï pö të contate cënäni. [30] Adinque Paditeoidi tönö tömënäni në odömönäni guiquënë Itota mïñë në godäni ïnänite pïinte äninque,

—Odömäno awënë beyë në ëwënäni tönö wadäni në wënæ wënæ cædäni tönö mïnitö quïmë godongämë ponte të contate bete cëmïnii.

[31] Ante pïïñönäni Itota wæætë tömënäni ïnänite,

—Në waa ingä guiquënë, Cæbi waa baboe, änämaï ïñongante në wënæ wënæ ingä guiquënë dotodo ingante, Cæbi waa baboe, ante do aa pecampa. [32] Pancadäniya, Nämä incæ në nö entawëmo ïmopa, ante në änäni ïñönänite botö ïñömö edæ në dotodo baï adobaï ïnömo inte tömënäni ïnänite aa pedämaï incæboimpa. Wadäni guiquënë, Nämä wënæ wënæ cæbo ïmopa, ante në änäni ïñönänite botö, Tömënäni, Idæwaa wënæ wënæ cæte awædö, ante Wængonguï gämënö poncædänimpa, ante cædinque tömënäni ïnänite aa pecæ pongaboimpa, ante Itota apënegacäimpa.

Ee ate cënämaï ingëimpa, ante në änäni

(Mäateo 9.14-17; Mäadoco 2.18-22)

[33] Itota ingante ïïmaï ante ayë änänitapa. Wäö mïñë në godäni ïñömö, Wængonguï beyë, ante ee ate cënämaï ïnänipa. Ayë Paditeoidi mïñë në godäni adobaï ee ate cædänipa. Bitö mïñë në godäni guiquënë do cænte bete quëwënänipa töö.

[34] Änäni ëñëninque Itota wæætë,

—Onguïñængä në monguingä wente ænte pönäni ïñönänite mïnitö wæætë, Ee ate cënämaï ïedäni, ante edæ ædö cæte wææ anguïmïnii. Monguingä nänö wente ænte në pönäni baï ïnönäni inte botö mïñë në godäni ïñömö ædö cæte wæwente baï cënämaï inguïnänii. [35] Wæætë ayë ate guiquënë, Monguingä, näni në änongä baï ïñömote wadäni ponte botö ïmote ö ænte gocædänimpa. Mänömaï cædäni ate botö mïñë në godäni ïñömö mänïñedë ate wæætë cënämaï inte wæcædänimpa, ante Itota apënegacäimpa. [36] Ayë, Wængonguï Awënë nempo quëwëninque æbänö cæquïï, ante ëñencædänimpa, ante Itota ïmæca quëwënäni näni cæïnö ante odömonte ïïmaï ante apënecantapa.

—Mïincoo badonte ate waocä dicæ adocoo wänä ñænte pancacooga ëninque pedæncooga pönö tadömonguingäa. Mänömaï cæcä ïninque edæ mïincoo incæ do wänä tente baquënë. Ayë pedæncoo ëmönö baï mïincoo wïï adobaï ëmompa. Mïnitö, Awente baï cënämaï inte mönö quëwengëimpa, ante mïni änewënö guiquënë pedæncoo baï inte wote baquïne ënepa. Wængonguï gämënö

pöninque quëwencæmïnimpa, ante botö apënedö guiquënë mïincoo baï inte quëwenguïne ënepa. Ïninque wote baquïne tönö quëwenguïne tönö ædö cæte mënea ante ëñente cæquïï. 37 Ayë adobaï yowepë bïïnömë mïïmë ëninque waocä ædö cæte picë ëmontaicadedë godö pe ñïïñænguingää. Ïñæmpa picë ëmontaicadedë pe ñïïñængä ïninque edæ tæi æbæ ëmëwo goquënë. 38 Mïïmë wæætë mïincadedë pe ñïïñængëimpa. Adobaï botö odömönö mïïmë baï ïñonte dodäni näni odömöwënö ædö cæte botö odömönö tönö adoyedë ëñente cæquïï. 39 Incæte, "Gönënïmë ïñömö waëmepë ïmæmpa," ante në bedömïni inte mïnitö mïïmë ædö cæte quingë bequïmïnii, ante Itota angacäimpa.

6

Guëmanguïönæ ïñonte tömëmö tä pete ënänipa

(Mäateo 12.1-8; Mäadoco 2.23-28)

1 Ayë ate guëmanguïönæ ïñonte Itota tömëmoncodë tæcæguedencodë gocantapa. Goyongä tömengä mïñë në godäni ïñömö tömëmö inca tä pete ëninque dacæ dacæ cædinque ade cë ade cë godäni. 2 Adinque Paditeoidi guiquënë,

—Ïñæmpa, Guëmanguïönæ ïñonte mänïnö baï cædämaï ïedäni, ante dodäni näni wææ angaïnö ante mïnitö ëñënämaï inte quïmë cæmïnii.

3 Ante pïïñönänite Itota,

—Docä Dabii wodi tömengä nänö ëmïñënäni tönö ömæpodäni inte gëwænte wædinque æbänö cægadänii, ante yewëmonte öñö incæ mïnitö ïñæmpa adämaï inte baï ämïni awædö. 4 Wængonguï quï, ante në godönänique cænguï impa, ante wææ näni angaïnö baï cædinque dodäni päö, Wængonguï quï, ante ñoncæ ñoncæ cædönänimpa. Incæte Dabii wodi Wængonguï oncönë go guiidinque mänïï päö do ænte cëninque tömengä mïñë në godäni ïnänite godömenque godongä cënänitapa, ante yewëmonte öñö apa änewëmïnii.

5 Ante apënedinque Itota tömënäni ïnänite ayë apënecantapa.

—Botö ïñömö Waobo në ëñagëïmo ïñömö Tæiyë Awënë ïnömo inte edæ guëmanguïönæ Awënë ïnömo ïmopa. Ïninque botö, Guëmanguïönæ ïñonte edæ æbänö cæquïï, ante adobo në Ämo ingaïmo ïmopa, ante Itota apënegacäimpa.

Nï cömampoingä

(Mäateo 12.9-14; Mäadoco 3.1-6)

6 Ïincayë ate guëmanguïönæ adobaï waönæ ïñonte Itota oodeoidi odömöincönë go guiite odömonte apëneyongä onguïñængä önompo tömëmë ïnö nï cömampote wædongä inte mänïñömö a ongongantapa. 7 Mänïñedë në odömönäni tönö Paditeoidi guiquënë, Itota wapiticë cæcä ïninque mönö wæætë pïinte angëimpa, ante në änewënäni ïnönänimpa. Ñöwo ïñömö tömënäni, Ñöwoönæ guëmanguïönæ ï incæte Itota nï cömampoingä ingante, Waa bacæcäimpa, ante cæcä ïninque mönö mäo pïinte angëimpa, ante babæ cæcæte ante cöwä adänitapa. 8 Mänïnö, Mönö pïingëimpa, ante näni pönëwënö ante Itota ïñömö önöwënenque edæ do ëñëninque edæ nï cömampoingä ingante,

—Bitö ængë gantidinque tæcæguedë pö në gongëe.

Angä ëñëninque ængë gantidinque pö në gongængantapa. 9 Ïninque Itota në pïinte ancædäni ïnänite,

—Ämo apënemïni ëñëmoedäni. Guëmanguïönæ ïñonte mönö æbänö cæquënëmö ïmöö, ante wææ angatïï, ante pönëmïni. Mönö waa cæquënëmö ïmompa, ante pönëmïnitawo. Wæætë edæ, Mönö wënæ wënæ cæquënëmö ïmompa, ante pönëmïnitawo. Guëmanguïönæ ïñonte edæ, Quëwencædänimpa, ante cæquënëmö ïmompa, ante pönëmïnitawo. Wæætë mönö edæ ömëe ëwenguënëmö ïmompa, ante pönëmïnitawo. 10 Äninque ëmætë gomö ëmætë gomö edæ tömänäni ïnänite adinque nï cömampoingä ingante,

—Pædæ pompobi.

Angä ëñente cædinque në cömampodingä incæ pædæ æmpote edæ ædæmö waa empocä bapocantapa. 11 Ïninque tömënäni, Guëmanguïönæ incæ mänömaï cæcampa, ante ænguï badinque, Itota ingante mönö æbänö cæquïï, ante pïïninque näni cabo nämäneque tedegadänimpa.

Itota angä ate dote ganca ïnäni në gode änäni badänipa

(Mäateo 10.1-4; Mäadoco 3.13-19)

12 Mänïñedë Wængonguï ingante apënecæte ante Itota änanquidi æidinque tömää woyowotë apënee congantapa.

13 Ñäö ba adinque tömengä mïñä në
pönïnäni ïnänite aa pecä pönäni ate tö-
mengä, Botö beyä̈ në gode ämïni incæmïn-
impa, ante dote ganca ïnäni mänimpodäni
ïnänite apænte ængacäimpa. 14 Tömengä
nänö në da godönäni baquïnäni ïñömö
edæ ïïmaï ëmönönänimpa. Tänocä Timönö
ëmongä ingä incæte Itota wawo Pegodo
pemongacäimpa. Ïingä Pegodo tönö
Æntade näna caya, Tantiago tönö Wäö näna
caya, Pedipe tönö Batodömëë, 15 Mäateo
tönö Tömato, Adepeo wengä Tantiago
ïnönänimpa. Ayä̈, Mönö ömæ ingä̈impa,
ante nanguï cædongä inte wacä Timönö
ïnongäimpa. 16 Tantiago wengä Codaa tönö
Itota ingante odömonte në godonguingä
ingaingä inte wacä Codaa Icadiote näni
änongä ïnatapa. Mänimpodäni ïnänite
Itota apænte ængacäimpa.

Tæiyënäni ïnänite Itota gampocä waa badänipa

(Mäateo 4.23-25)

17 Mänimpodäni tönö Itota mämö ïñömö
wæëninque nä̈ gongænte ongongantapa.
Mänïñömö tömengä mïñä̈ në godäni
nanguï ïnäni do ponte a ongönönänimpa.
Ayä̈ tömënäni tönö wadäni Eedotadëë
ïñömö quëwënäni tönö Oodeabæ tömäo
quëwënäni ayä̈ Tido eyequeï Tidöö eyequeï
gäwapä̈ wedeca quëwënäni nanguï ïnäni
do ponte a ongönönänimpa. Tömënäni,
Itota apä̈necä ëñengä̈impa, ante ayä̈,
Wënæ wënæ inte wæwëmö inte mönö
waa edæ bacä̈impa, ante pöninque a
ongönänitapa. 18 Ayä̈ wënæidi në wentamö
ëwocadäni tönö quëwente wæwënäni
mänïñömö ponte ongönäni ïnänite Itota
adoyömö wæä̈ pöninque godö cæcä waa
badänitapa. 19 Ayä̈, Itota tä̈ï pïñænte
entawengä inte pönö cæcä ate waa
badänipa, ante adinque tömänäni tömengä
ingante gampocæte ante cædänitapa.

Mïni toquinque, ante ayä̈, Mïni wæquinque, ante

(Mäateo 5.1-12)

20 Ayä̈ Itota tömengä mïñä̈ në godäni
ïnänite gomö adinque apä̈necä ëñënäni-
tapa.

"Mïnitö, Botö waëmö ïmopa diyä̈
Awënë Odeye nempo guiiquïmoo, ante në
wæwëmïni ïñömö watapä̈ mïni toquinque
Wængonguï Awënë Odeye nempo mïni
quëwenguïnö edæ do ëamïnipa," angan-
tapa.

21 "Inguipogaque gä̈wænte wæmïni inte
edæ mïni watapä̈ toquinque Wængonguï
pönongä tömo pönï cæncæmïnimpa," an-
gantapa.

"Mïnitö inguipogaque wæwente
quëwëmïni inte edæ mïni watapä̈
toquinque Wængonguï pönö waadete
cæcæcäimpa," angantapa.

22 "Botö Waobo ëñagaïmo mïñä̈ gomïni
beyænque wadäni mïnitö ïmïnite badete
todinque pïinte adinque wido cædänitawo.
Botö beyænque mïnitö ëmöwo ante, Wïwa
ëmöwo awædö, ante Baa änänitawo. Edæ
mïni waa toquinque inguipogaque mänö-
maï cædänipa. 23 Öönædë mönö æn-
guïnö ante nanguï ongompa, ante pönën-
inque mïnitö ñöwodäni näni pïinte cæyedë
incæ watapä̈ toedäni. Ïïnäni në pïinte
cædäni wä̈mä̈idi incæ Wængonguï beyä̈
në apä̈negaïnäni ïnänite edæ adobaï pïinte
cægadänimpa, ante toquënë wæwëmïnii.
24 Wæætë edæ mäincoo nanguï në ëamïni
guiquënë ïincayä̈ ate mïni wæquinque edæ
inguipogaque watapä̈ quëwëmïnipa," ante
Itota apä̈necantapa.

25 "Në tömo cä̈mïni guiquënë ïincayä̈
ate mïni gä̈wænte wæquinque edæ ingui-
pogaque tömo cä̈mïnipa," ante apä̈necan-
tapa.

"Në Ca ca tomïni adobaï ïincayä̈ ate
Ca ca mïni wæquinque edæ inguipogaque
tomïnipa," angantapa.

26 "Mïnitö ïmïnite ante tömänäni waa
apä̈nedäni ïninque edæ mïni wæquinque
ingä̈impa. Ïñæmpa ïïnäni në waa
apä̈nedäni adodäni mä̈mä̈idi adobaï
cægadänimpa. Wadäni babæ wapiticä̈
apä̈nedäni incæ, Wængonguï beyä̈ në
apä̈nebo ïmopa, ante në änewënäni
ïnänite ïïnäni mä̈mä̈idi ïñömö adobaï
waa apä̈negadänimpa," ante Itota apä̈ne-
gacäimpa.

Në pïinte cædäni ïnänite waadete cæcä̈impa, ante

(Mäateo 5.38-48, 7.12)

27 Ayä̈ godömenque apä̈nedinque Itota,
"Mïnitö në ëñëmïni ïñömïnite ämo
ëñëedäni. Mïnitö ïmïnite në pïinte cædäni
ïnänite mïnitö wæætë waadete cæedäni.
Mïnitö ïmïnite në pïinte adäni ïnänite
mïnitö wæætë waa cæedäni. 28 Wënæ
wënæ bacæmïnimpa, ante në änäni ïnänite
mïnitö wæætë waa apä̈nete godö cæedäni.

Mïnitö ïmïnite në wënæ wënæ cædäni
ïnänite mïnitö wæætë tömënäni beyë ante
Wængonguï ingante apënneedäni. [29] Wacä
bitö ïmite ïmæmpaga ïnö tamongä wædïmi
inte bitö wæætë ëmæmpaga ïnö dadi
ëmëmonte ee ongömi tamongäe. Ayë
yogui beyë bitö yabæcoo ö ængä adinque
önönancapæncoo tönö ee abi ö ængäe.
[30] Mäincoo ante në angä ingante tömengä
nänö änoncoo edæ ee godömi ængäe.
Ayë bitö mäincoo në ö ængä ingante,
Wæætë adodö pönömi ëmoe, änämaï
incæbiimpa. [31] Mïnitö, Wadäni botö ïmote
waa cæcædänimpa, ante wæmïnitawo.
Edæ mänïnö ante mïni wædö baï adobaï
wædänipa, ante pönëninque mïnitö wæætë
wadäni tömänäni ïnänite waa cæedäni,"
ante Itota angacäimpa.

[32] Ayë apënedinque, "Mïnitö ïmïnite në
waadedänique ïnänite waadete pönëmïni
inte wadäni ïnänite waadedämaï ïmïni
adinque edæ Wængonguï dicæ mïnitö
ïmïnite waadete pönö aquingäa. Ïñæmpa
në ëñënämaï cædäni incæ në waadete
pönënänique ïnänite waadete pönëninque
mïnitö cæganca do cædänipa töö. [33] Ayë
adobaï mïnitö ïmïnite waa cædänique
ïnänite waa cæmïni inte wadäni ïnänite
waa cædämaï ïmïni adinque Wængonguï
mïnitö ïmïnite dicæ waa aquingäa. Ïñæmpa
mïnitö cædö baï në ëñënämaï cædäni
incæ adobaï do cædäni apa cæmïnii.
[34] Ayë, Adodö pönongä æncæboimpa,
ante pönëwëninque mïnitö në adodö
pönonguingä ingante godömïni inte
wadäni ïnänite godönämaï ïmïni adinque
Wængonguï mïnitö ïmïnite dicæ waa
aquingäa. Ïñæmpa në ëñënämaï ïnäni näni
cabo incæ, Adodö pönongä æncæboimpa,
ante pönëwëninque në adodö pönonguin-
ganque ingante godöninque mïnitö cædö
baï adobaï cædänipa töö."

[35] "Wæætë mïnitö ïmïnite në pïïnäni
ïnänite waadete pönëninque waa cæedäni.
Ayë tömënäni näni änö ante, Adodö
pönömi ëmoe, ante änämaï inte ee
godömïni æncædänimpa. Mänömaï
waadete cæmïni ïninque mïnitö ïincayë
ate mïni waadete cægaïnö beyë nanguï
ëmaïmïnipa. Ayë mönö Mæmpo Æibæ
pönï në Quëwengä ïñongante tömengä in-
gante në waa ate pönënämaï ïnäni ïnänite
tömengä godö waadete cæcampa. Në wïwa
cædäni ïnänite tömengä godö waadete
cæcampa. Ïninque mïnitö tömengä nänö
cæï baï adobaï waadete cæmïni ïninque
Mæmpocä waadete nänö entawënö baï
mïnitö adobaï entawëninque tömengä
wëmïni ïmaïmïnipa. [36] Mönö Mæmpo
pönö waadete nänö waa cægaï baï mïnitö
adobaï wadäni ïnänite godö waadete waa
cæedäni," ante Itota angacäimpa.

Wadäni ïnänite apænte änämaï ïedäni, ante
(Mäateo 7.1-5)

[37] Ayë wæætë Itota ïïmaï ante apënecan-
tapa. "Wacä ingante apænte änämaï
ïmïni ïninque mönö Mæmpo wæætë mïnitö
ïmïnite apænte änämaï incæcäimpa. Ayë,
Wacä nänö tente wæquinque wënæ wënæ
cæcampa, ante änämaï ïmïni ate mönö
Mæmpo wæætë, Mïni tente wæquinque
wënæ wënæ cæmïnipa, ante apænte änä-
maï incæcäimpa. Wacä wënæ wënæ
cæcä ingante mïnitö ñimpo cæmïni ee
gocä ate mönö Mæmpo adobaï mïnitö
ïmïnite ñimpo cæcä quëwencæmïnimpa.
[38] Wadäni ïnänite ee godöedäni. Mïnitö
ee godömïni ënäni ïninque wadäni wæætë
mïnitö ïmïnite ee pönönäni æncæmïnimpa.
Në pönönäni ïñömö tömënäni näni tee
mäincadedë da wëninque da wæënonte
wancæ wancæ cædinque eyepote wææn-
guinque eyede pönï da wëninque mïnitö
ænguincadedë pönö wäne cædäni edæ
æncæmïnimpa. Edæ mïnitö tee mante
mïni godöincade incæ adocadeca tee mante
baï cædinque Wængonguï mïnitö ïmïnite
eyepë pönongä æncæmïnimpa," ante Itota
apënegacäimpa.

[39] Ayë, Wængonguï Awënë nempo
quëwëninque æbänö cæquïï, ante
ëñencædänimpa, ante Itota ïmæca
quëwënäni näni cæïnö ante odömöninque
ïïmaï apënecantapa. "Babetamongä
ingante wacä babetamongä incæ ædö
cæte mäo odömongä goquingää. Ïñæmpa
mänömaï cædinque näna babetamon-
caya ompite adopiticë guëa go wæë
guiibaïnapa. [40] Në odömonte apënecä
ïñömö në ëñengä inte odömöñongante
tömengä nänö në ëmïñængä guiquënë dicæ
godömenque ëñengä ingäa. Incæte ïinque
odömonte apënecä ëñëninque tömengä
nänö në ëmïñængä abæ tawëninque
wæætë në odömongä baï bacæcäimpa,"
ante Itota apënegacäimpa.

41 Ayä apënedinque, “Bitö tönïñacä
wædænque wënæ wënæ cæcä ïñon-
gante bitö guiquënë nanguï bitö wënæ
wënæ cædïnö ante wædämaï ïnömi
inte tömengä ingante quïnante pïinte
änewëmii. Ïñæmpa tömëmi awinca gäänë
awæmpa wææ ongompa, ante adämaï
inte baï cæbipa töö. 42 Tömëmi awinca
gäänë awæmpa wææ ongompa, ante bitö
adämaï inte bitö tönïñacä ingante, ‘Biwï,
bitö awinca guiyä mä̈ owo baï ate ä̈
wimömoe,’ ante edæ abipa ænguïmii.
Ïñæmpa bitö në wadö tedete wadö cædömi
inte edæ tömëmi awinca gäänë wææ
ongompa täno wido cæte ate edonque
adinque bitö tönïñacä awinca guiyä owodö
æncæbiimpa,” ante Itota angacäimpa.

Awä̈ æbänö ïwä̈, ante tömenca bete
ëñengä̈impa, ante
(Mäateo 7.17-20, 12.33-35)

43 Ayä̈ godömenque apënedinque
Itota, “Waincawä̈ incæ ædö cæte baaca
incaquïï. Wæætë wïwa ïwä̈ incæ ædö
cæte wainca incaquïï. 44 Awä̈ æbänö
ïwä̈, ante ëñencæte ante mönö tömenca
tä pete bete ëñengä̈impa. Iigowä̈ñeca
æncæte ante waodäni dicæ daa mongä̈wäa
edæ tä pete ä̈näniyaa. Yowemö æncæte
ante waodäni dicæ daacamëña tä pete
ä̈näniyaa. 45 Mönö waocabo ïñömö adobaï
ïnömö inte cæmompa. Mïmönë mönö
pönëmämo eyede tate baï tao godedinque
mönö mänïmämoque ante pönëninque
tedemompa. Waocä në waa cæcä guiquënë
waa pönï tömengä nänö pönënö ante
entawëninque waa tedecampa. Në
wïwa cæcä guiquënë tömengä nänö
wïwa pönënö ante entawëninque wïwa
tedecampa,” ante Itota apënegacäimpa.

Në mænöna ante
(Mäateo 7.24-27)

46 Ayä̈ godömenque apënedinque,
“Mïnitö ïñömö botö ïmote, ‘Awënë,
mönitö Awënë ïmipa,’ ante tedemïni
incæte botö änö ante quïnante wïï ëñente
cæmïnii. 47 Ñöwo ïñömö edæ apënebo
ëñëedäni. Botö gämänö ponte ëñëninque
waocä botö änö ante do ëñente cæcä
ïñömö tömengä ïïmaï ingampa. 48 Waocä
adocanque oncö mænoncæte ante guiibæ
ä̈ä̈ wodinque dicaboga mænoncæte ante
gönongä baï në ëñente cæcä ïñömö
adobaï cæcä ingampa. Tömengä oncö
tä̈ï mænonte ongö ïninque æpä̈ äninque
quingä̈ pö incæte oncö ædö cæte wancæ
wancæ cæquïï. Ïñæmpa tä̈ï mænonte
ongompa. 49 Wæætë waocä guiibæ ä̈ä̈ wote
gönönämaï yabæque oncö mænongä ate
yabæque mænöïñömö æpä̈ äninque pö
ate oncö dobæ bogo cæte tä̈ wæäninque
ä̈mä̈wo gopa. Botö apënebo ëñëninque
waocä në ëñënämaï cæcä ïñömö tömengä
në yabæque mænongä baï inte ocai
incadämaï inte baï ëñënämaï cæcampa,”
ante Itota ïinque apënegacäimpa.

7

Capitäö ingante në cæcä ingante Itota cæcä
waa bacampa
(Mäateo 8.5-13)

1 Ayä̈ tömënäni ïnänite ïinque apënedinque Itota Capënaömö näni quëwëñömö
gogacäimpa. 2 Mänïñömö quëwëninque
odömäno tontadoidi awënë capitäö in-
gante në cæcä ïñömö wënæ wënæ bad-
inque ä̈mä̈wo wæncæ cæcä ingantapa.
Awënë capitäö ingante në cæcä ïñongante
awënë wæætë tömengä ingante nanguï
waadecantapa. 3 Ïninque, Itota waa cæcä
ingampa, ante mämö apënedäni ëñën-
ingä inte tontado capitäö ïñömö oodeoidi
ïnänite në aadäni näni Picæncabo ïnänite
apënedinque, Mïnitö Itota weca godinque
tömengä ingante ämïni ëñente pöninque
tömengä wæætë botö ïmote në cæcä in-
gante cæcä waa bacæcäimpa. 4 Angä
ëñente godinque në aadäni näni Picæncabo
guiquënë Itota weca pöninque tömengä in-
gante nanguï änänitapa.

—Mönö oodeocabo ïñömonte mäningä
tontado capitäö ïñömö mönö ïmonte waa
cæcampa, ante wædinque bitö tömengä
beyä̈ waa cæcæbiimpa. 5 Tömengä ïñömö
mönö oodeocabo ïñömonte waadete cæd-
inque, Wængonguï apënecä näni ëñente
yewä̈mongainta ate mïnitö odömöincö
impa, ante do mænonte pönongä ä̈mompa
cæbii.

6 Änäni ëñëninque Itota në aadäni näni
Picæncabo tönö wadæ gocantapa. Oncö
obo pöñönänite tontado capitäö ïñömö
tömengä guiidënäni ïnänite, Go bee tën-
inque botö beyä̈ Itota ingante ïïmaï ante
apëneedäni, angantapa. “Awënë ee ongöe.
Botö waëmö ïmopa diyä̈ bitö botö on-
cönë pö guiiquïmii, ante capitäö bitö ïmite
angampa,” ante apëneedäni, angä ponte
apënedänitapa. 7 Ayä̈ adobaï, “Botö wïï

waëmö ïnömo inte edæ bitö weca pönämaï intabopa. Incæte bitö adoyömö ongöninque ämi ïninque botö ïmote në cæcä waa bacæcäimpa. [8] Bitö ïñömö Awënë Wængonguï ingante në ëñente cædömi ïmi baï botö adobaï wacä awënë ingante në ëñente cæbo ïmopa. Ïninque botö awënë ëabo inte botö awënë beyænque ämo ëñëninque tontadoidi wæætë guïñente wædinque botö änö ante cædänipa. Ïninque adocanque ingante botö, Goe, ämo ëñëninque edæ do gocampa. Wacä ingante, Pöe, ämo ëñëninque edæ do pongampa. Ayë botö ïmote në cæcä ingante, Cæe, ämo ëñëninque edæ do cæcampa." Mänömaïnö ante Itota ingante botö beyë ante apënemïni ëñengäedäni, ante tontado capitäö ïñömö tömengä guiidënäni ïnänite angä godinque tömënäni wæætë capitäö nänö änö baï ante Itota ingante adodö ante apënedänitapa.

[9] Mänömaïnö ante tontado awënë beyë apënedäni ëñëninque Itota wæætë, Mäningä tontado awënë ïñömö waa pönï ëñengampa, ante wædinque godongämë ongönäni ïnänite,

—Näwangä ämopa. Mönö idægocabo ïñömonte mäningä wede pönengä ingä baï adocanque incæ edæ dæ angä awædö, angantapa.

[10] Ayë në bee tencæ pönïnäni oncönë wadæ gote ayönäni capitäö ingante në cæcä ïñömö do waa bacä agadänimpa.

Ëmëwo wëningä ingante Itota angä ñäni ömëmongampa

[11] Itota ïñömö ïïmö ate Näïno näni quëwëñömö gocæte ante goyongante tömengä nänö në ëmïñënäni tönö wadäni nanguï ïnäni godongämë gogadänimpa. [12] Mänïñömö yabædemö obo pöñongä onguïñængä ëmëwo wëningä ingante näænte pönänitapa. Tömengä badä owæmpoingä ïnongä inte tömengä wengä adocanque wængä wædinque pongantapa. Ayë mänïñömö quëwënäni nanguï ïnäni wäänä tönö godongämë pönäni acantapa. [13] Wäänä ingante adinque Itota tömengä tönö guëa wæwente baï pönëninque,

—Wædämaï ïe.

[14] Äninque do wëningä ingante tömënäni näni daga wenguimpa gäänë ponte gampocä ate në näëënïnäni në gongënänitapa. Itota ïñömö,

—Edënïmi, bitö ïmite ämopa. Ængë gantie, angantapa.

[15] Ëñëninque në wëningä incæ ængë gantidinque tæcæ tedecä adinque Itota wäänä ingante pædæ godongä ængantapa. [16] Itota mänömaï cæcä adinque tömänäni nanguï guïñente wædinque Wængonguï ingante watapë apënedinque,

—Wængonguï beyë në apënecä tæï ëmongä ïnongä inte mönö weca a ongongä amompa, änänitapa.

Ayë,

—Wængonguï quïmö ïñömonte Wængonguï incæ mönö weca ponte godongämë cæcampa. Näwangä impa, ante nanguï todänitapa.

[17] Ayë Oodeabæ tömäo quëwënäni ïnänite wayömö gomonga quëwënäni ïnänite mäo gode ä gode ä cæte, Itota æbänö cæcää, ante apënedäni ëñengadänimpa.

Wäö tömengä mïñë në goda ïnate da pönongä pönapa

(Mäateo 11.2-19)

[18] Wäö mïñë në godäni adobaï, Itota æbänö cæcä ingää, ante ëñëninque Wäö ingante mämö apënedäni ëñengantapa. Mänïnö ante apënedäni ëñente wædinque Wäö ïñömö tömengä mïñë në goda mënaa ïnate äñecä pönatapa. [19] Pöna adinque Wäö tömëna ïnate, Mïnatö mönö Awënë weca godinque botö beyë ante ïïmaï ante äeda, angantapa. Awënë ëñëmi. Bitö ïñömö dodäni näni, Në Ponguingä, angaïmi adobi ïmitawo. Wæætë tömënäni näni në angaïmi ïnämaï ïmi ïninque bitö wæætë, Wacä ponguingä, ante wänö cöedäni, ämitawoo. Æbänö mönitö cæquïmönii, ante botö beyë ante ëñencæte ante äeda. Ante Wäö mënaa ïnate Itota weca da godongä godatapa. [20] Godinque Itota weca pöninque ïïmaï ante apënedatapa.

—Wäö æpënë në guidönongä ïñömö mönatö ïmönate da pönöninque bitö ïmite ïïmaï angampa. Awënë ëñëmi. Dodäni näni, Në Ponguingä, angaïmi bitö ïñömö adobi ïmitawo. Wæætë tömënäni näni angaïmi ïnämaï ïmi ïninque bitö wæætë, Wacä ponguingä, ante wänö cöedäni, ämitawo. Æbänö mönitö cæquïmönii, ante ëñencæte ante Wäö mönatö ïmönate da pönongä pontamönapa, änatapa.

[21] Mänïñedë incæ daicawo gawënäni tönö wënæ wënæ inte wæwënäni nanguï ïnäni ïnänite Itota godö waa cæcä waa badänitapa. Wënæidi në wïwa

ëwocadäni ïnänite tömengä wido cæcä ate waodäni nanguï ïnäni waa badänitapa. Babetamönäni nanguï ïnäni ïnänite tömengä gampomongä waa bamönänitapa. 22 Ïninque mänömaï cæcä waa ayönate ñöwo pöna ïnate Itota,

—Botö godö cæbo ate babetamö ïnïnäni incæ do adäni amïnapa. Cömante ïnïnäni incæ waa bate dao dao godäni amïnapa. Baate ïnïnäni incæ ñöwo ëmontai waëmontai baadäni amïnapa. Babetamonca ïnäni ïñönänite botö godö cæbo ate önömonca ëñënäni badäni amïnapa. Do ëmëwo wænte öñönäni ïñönänite botö godö cæbo ate ñäni ömëmonte quëwënäni amïnapa. Ömaadäni inte wæwënäni ïnänite botö Wængonguï Awënë pönö waa cæcæcäimpa, ante watapë apënebo ëñencædänimpa. Ïninque mïnatö ponte ëñëñömïna botö æbänö apënebo ëñëmïnatawo, ante ayë, Botö æbänö cæbo amïnatawo, ante mïnatö ñöwo wæætë Wäö weca gote mäo apënemïna ëñengäeda, angantapa.

23 Ayë, "Botö beyë waocä wïï pïinte wadæ gocä ïñömö tömengä nänö watapë toquinque oda cædämaï incæcäimpa, ante Wäö ingante mäo apënemïna ëñencæcäimpa," ante Itota angantapa. 24 Angä ëñëninque Wäö beyë në änïna wadæ goda adinque Itota wæætë godongämë ongönäni ïnänite, Wäö æbänö ingää, ante apënecantapa. "Mïnitö guiquënë quïnö acæte ante önömæca gomïnitapa. Cëwipa woboyë pëmænte ate ëmënö ædæ ëmënö ædæ gobaingä ingante mïnitö dicæ acæ gomïnitawogaa. 25 Ïninque edæ quingänö ingante acæte ante gomïnitapa. Edæ waocä weocoo waëmoncoo mongënongä ingante mïnitö dicæ acæ gomïnitawogaa. Ïñæmpa weocoo waëmoncoo në mongënäni ïñömö nämanque ante pönente näni ænte mäincoo beyë ante në towënäni inte tömënäni ïñömö awënë oncönë quëwënäni apa quëwënänii. 26 Ïninque edæ quïnante gomïnitawo. Mïnitö mïni në go acæ cædongä ïñömö edæ Wængonguï beyë në apënecä ingantawo. Näwangä impa. Wængonguï beyë në apënecä Wäö ingampa. Incæte tömengä wïï Wængonguï beyë në apënegaïnäni baï ïnongä inte godömenque nanguï cæcä ingampa, ante apënebo ëñëmaïmïnipa. 27 Wængonguï ïïmaï angampa, ante yewëmongatimpa.

'Botö beyë në apënecä ingante da godömo godinque tömengä taadö täno beyænte baï cæcæcäimpa.

Tömengä bitö Codito ïmi beyë ante taadö waa pïnonte baï waa cæcæcäimpa.'

Mänömaïnö ante dodäni adocä Wäö ingantedö ante pönëninque yewëmongadänimpa. 28 Ñöwo ïñömö ämo ëñëedäni. Ïmæca mïni ëñagaincabo ïñömïnite æpënë mönö në guidönongä Wäö adocanque ñënængä ïñongante wacä tömengä baï edæ dæ angampa. Incæte Wængonguï Awënë Odeye nempo quëwënäni ïñönäni adocanque guiyangä pönï ingä incæte Wäö pönömenque wædangä ingampa," ante Itota apënecantapa.

29 Itota mänömaïnö ante apënecä në ëñënäni ïñömö odömäno awënë beyë në ëwënäni incæ wadäni incæ tömänäni Wäö nänö në guidongaïnänique ïnönänimpa. Ïninque tömënäni, Wængonguï nö cæcä ingampa, ante tömänäni apënedänitapa. 30 Paditeoidi tönö idægoidi näni wææ angaïnö ante në ate ëñënäni guiquënë Wäö nänö guidongaïnäni ïnämaï ïnönänimpa. Ïninque tömënäni guiquënë Wængonguï gämënö ponguënënäni incæte edæ Baa änänitapa.

31 Godömenque apënedinque Itota ïïmaï angantapa. "Mänömaï ï ïninque inguipogaque ante në quëwënäni ïñömö quingämë baï ïnänipa. Quïëmë baï edæ quëwënänipa. 32 Wëñënäni mönö godonte ëïñömö të contate owempodäni näni owempodö baï edæ adobaï cædänipa, ante awædö. Wëñënäni näni owempote cæcabo incæ ëëëmë cæte baï owempote cædinque wadäni ïnänite aa pedänipa. 'Mïnitö beyë öönа we we öönömöni mïnitö wæætë edæ äwadämaï ïmïnitapa töö,' ante owempodinque wëñënäni pïinte tedewënänipa. Ayë wæætë, Waocä do wængä ate näni wæbaï, ante wëñënäni näni owempote cæcabo ïñömö, 'Mönitö Ca ca wæyömöni mïnitö wæætë edæ wædämaï ïmïni wæmönipa,' ante pïïninque aa pedäni baï ñöwodäni ïñömö edæ adobaï pïinte tedewënäni ïnänipa."

33 "Edæ ïïmaï impa. Wëñënäni näni wædö baï Wäö æpënë mönö në guidönongä ïñömö cænguï cënämaï yowepë bïïnömë näni wædænque tï nämë bedämaï ponte quëwëñongante mïnitö

guiquënë, Wënæ tönö Wäö quëwengampa,
ante pïïmïnipa. 34 Ayë wæætë botö
Waobo ëñagaïmo inte tömää cænguï
cænte yowepë biïnömë bete mïnitö weca
ponte quëwëñömote mïnitö guiquënë,
Cëowëobi inte cëmipa. Beowëobi inte
bebipa, ante badete tomïnipa. Ayë
godömenque, Odömäno awënë beyë
në ëwënäni tönö wadäni në ëñënämaï
cädäni ïïñönänite bitö tömënäni ëmigo
ïmipëë, ante botö ïmote pïïninque
mïnitö wëñënäni näni pïinte aa pedö
baï änewëmïnipa töö. 35 Incæte, Në nö
ëñënäni ïïñömö nö cædänipa, ante adinque,
Näwangä nö ëñënänipa, ante mönö
ëñengëimpa," ante Itota apënegacäimpa.

Paditeocä Timönö oncönë Itota go guiite ëñacampa

36 Ayë ate adocanque Paditeocä incæ
Itota ingante, Botö oncönë pö cëe, angä
Ao ante Paditeocä oncönë godinque
pö guiite cë congantapa. 37 Tömënäni
quëwëñömö onquiyængä në wënæ wënæ
cæte quëwengä ïnongäimpa. Tömengä
ïïñömö, Paditeocä oncönë Itota cën-
congampa, ante tededäni ëñëninque
oguï wapë dica adabatodo waincadedë
pe ñïñænte nëænte pongantapa. 38 Pö
guiidinque tömengä Itota önöwaca ïnö pö
në gongëninque Ca ca wæcantapa. Ca ca
wæyongä Itota önöwaca ïnö ömë petë
petë wæë aa bee adinque onquiyængä
wæætë tömengä ocaguincooca wadæ
cæwacantapa. Ayë queë bewadinque oguï
wapë gao cæwacantapa. 39 Mänömaï cæcä
adinque, Pö cëe, në äningä inte Paditeocä
ïïñömö nämäneque pönëninque, "Itota
ïïñömö Wængonguï beyë në apënecä inte
baï tömengä, Æcänö botö ïmote gampocää,
ante ayë, Quïëmë baï onquiyængä ingää,
ante ëñencædongäimpa. Ïñæmpa në
wënæ wënæ cædongä ingampa, ante do
ëñencædongäimpa." 40 Ante pönëñongä
Itota wæætë,

—Timönö, bitö ïmite adodeque apënebo
ëñëe.

Äñongante Paditeo wæætë,

—Ao, në Odömömi ïmi, apënebi ëñëmoe.

41 Angä ïninque Itota,

—Onguïñængä adocanque në
godöwengä inte quëwëñongante
onguïñëna mënaa ïnante godongä ate
debe badapa. Adocanque ingante nanguï
quïniento ëmö godongä ate nanguï debe
bayongante wacä ingante wædænque
tincoenta ëmö godongä ate wædænque
debe bacampa. 42 Në godöningä nänö
änimpota ömæpoda inte tömëna, Ædö
cæte wæætë adodö pönonguïmönaa, ante
wæyönate në godöningä ïñömö edæ,
Ömæpomïna inte mïnatö ædö cæte adodö
pönömïna ænguïmoo, ante botö ënämaï
inte ñimpo cæcæboimpa, angampa.
Ïninque Timönö bitö ïmite ämopa. Mënaa
ïnate ñimpo cæte änämaï ingä adinque
në godongä ingante æcänö godömenque
nanguï waadete pönenguingää, ante
pönëmii.

43 Äñongante Timönö,

—Wa. Godömenque nanguï ëmö debe
ingä ïñömö tömengä wabänö godömenque
waadete pönengä ïmaingampa, ämopa.

Angä ëñëninque Itota,

—Näwangä ante pönëmipa.

44 Äninque Itota onquiyængä gämënö
dadi ëmænte adinque Timönö ingante
apënedinque,

—Ïingä onquiyængä ingante edæ abi.
Botö bitö oncönë pö guiiyömote bitö,
Mëwaquïmë, ante bitö dicæ pönömiyaa.
Tömengä guiquënë ömë wæëmonte aa
bewadinque tömengä ocaguinca wadæ
cæwacä ae. 45 Bitö guiquënë waadedämaï
inte queë bemönämaï ïñömite tömengä
ïñömö botö pö guiiyedë täno queë
bewadinque cöwë queë bewacä ae. 46 Bitö
guiquënë oguinguipë gao cæcadämaï
ïñömite tömengä ïñömö oguï wapë gao
cæwacä ae. 47 Ïninque botö, Tömengä
mänömaï cæcampa, ante odömöninque
bitö ïmite ämo ëñëe. Edæ tömengä nanguï
wënæ wënæ cæcä ïñongante Wængonguï
godö ñimpo cæcä ate tömengä wæætë
nanguï waadete pönengampa. Bitö ïñömö
edæ wædænque wënæ wënæ cæbi ïñömite
Wængonguï pönö ñimpo cæcä ate bitö
wæætë wædænque waadete pönëmi abopa.

48 Äninque onquiyængä ingante apënedinque Itota,

—Wënæ wënæ bitö cædïnö ante pönö
ñimpo cæbo ëe.

49 Angä ëñëninque wadäni godongämë
cë cönäni guiquënë godö wæntæ wæntæ
äninque,

—Ïingä ïñömö edæ waocä wënæ wënæ
nänö cædïnö ante, Pönö ñimpo cæbo ëe,
ante në angä ïñömö edæ æcänö ingää.

50 Ante wædinque tedeyönäni Itota
ïñömö onquiyængä ingante,
—Bitö wede pönënö beyænque
quëwencæbiimpa. Ñöwo edæ wædämaï
inte goe, angacäimpa.

8

Itota beyë, ante onquiyënäni godongämë cædänipa

1 Ayë ate Itota nanguï ïnäni näni
quëwëñömö wayömö wædænque ïnäni
näni quëwëñömö wayömö wayömö
godinque, Awënë Wængonguï Odeye
nempo watapë quëwencæmïnimpa, ante
waa apënecä ëñengadänimpa. Ayë
tömengä tönö dote ganca ïnäni mänim-
podäni godongämë godänitapa. 2 Ayë
onquiyënäni adobaï Itota mïñë godäni-
tapa. Tömënäni pancadäniya wënæidi në
wïwa ëwocadäni tönö në quëwengaïnäni
ïñönänite wadäni nantate wæwengaïnäni
ïñönänite Itota cæcä ate tömänäni do waa
badïnäni inte ñöwo tömengä mïñë tee
empote godäni ïnönänimpa. Adocanque
Mäadiya Mäagadadënä näni angaingä
tömengä baonga wënæidi tiæte ganca ïnäni
tao godäni ïninque tömengä önonganque
badingä inte Itotaidi tönö godinque pönö
cæcä ïnongäimpa. 3 Wacä onquiyængä
Wäönä nänöogængä Tiota guiquënë
Edode nänö ëadincoo në aacä ïñongante
Wäönä ïñömö Totänä tönö ayë wadäni
onquiyënäni nanguï ïnäni tönö adobaï
Itotaidi tönö godongämë godinque pönö
cædönänimpa. Tömënäni näni ëadincoo
incæ ænte pöninque Itotaidi beyë ante
pönö cædönänimpa.

Waocä nänö quiyadö ante Itota odömonte apënecampa

(Mäateo 13.1-9; Mäadoco 4.1-9)

4 Nanguï ïnäni wayömö näni quëwencabo
wayömö näni quëwencabo bacoo ïnäni
godongämë ponte a ongöñönänite
Itota apënecantapa. Wængonguï nänö
apënedö ante waodäni æbänö ëñënänii,
ante ëñencædänimpa, ante inguipoga
quëwënäni näni cæïnö ante ïïmaïnö ante
apënecantapa. 5 "Waocä në quiyadongä
ïñömö quiyacæ gocampa. Gote quiyayongä
pancamonga taadö ïñömö wæëmompa.
Taadö wæænte eyepodïmö öñöñonte
pïnä gäwadäni ædö cæte pæquïï. Ayë
ayamöidi pöninque dobæ ade cënänipa.
6 Pancamonga guiquënë dicamontaa ïñömö
wæëninque pæquïnämaï gä æidinque
oguïmento guiwapa pæquïï. Guiwadämaï
inte edæ guingo icadinque tömencaguï
näñe wæncaguimpa. 7 Pancamonga
guiquënë ömentacodë nänö eyepodïmö
ïñömö pæquïnämaï tä bocate gä æiyonte
ömentacoo adoyömö pö incootonque ganta
cæca ate näñe wæmpa. Wampo incapa
pæquïï. 8 Waëmonguipoga quiyadïmö
guiquënë tä bocate waa pædinque tömëmö
tiëë ganca mänimpomö nanguï pönï
incapa. Quiyacä nänö quiyadö ante edæ
botö mäninque ante apënebopa."

Mänömaïnö ante apënedinque Itota
ogë tededinque, "Ëamonca ongonte edæ
ëñëedäni," angacäimpa.

Önömonque ëñente pönënämaï ïnänipa, ante

(Mäateo 13.10-17; Mäadoco 4.10-12)

9 Tömengä mïñë në godäni ïñömö,
Itota ëñëmi, änänitapa. Mänïnö ante
apënedinque bitö æbänö ante odömon-
cæte ante apënebitawo. 10 Äñönänite
tömengä, "Wængonguï Awënë Odeye
nempo æbänö quëwenguïï, ante mïni
waocabo wëënëñedë mïni ëñënämaï
ingaïnö ante botö ñöwo edonque pönö
apënebo ate mïnitö adomïnique ëñëmïni
ïmïnipa. Wæætë wadäni ïnänite edæ botö
inguipoga quëwënäni näni cæïnonque ante
odömöninque apënebopa. Edæ tömënäni,
Awincaque adinque wïï ædæmö adäni
inte önömoncaque ëñëninque ædæmö
ëñënämaï incædänimpa, ante dodäni
Wængonguï beyë ante näni yewëmon-
gaïnö baï ïinque bacëimpa, ante botö
tömënäni ïnänite mänömaïnonque ante
apënebopa," ante Itota apënecantapa.

Quiyacä nänö cæïnö ante pönente ïïmaïnö ante ëñengëimpa

(Mäateo 13.18-23; Mäadoco 4.13-20)

11 Itota ayë godömenque apënecantapa.
"Botö në quiyacä nänö cæïnö ante
apënedinque ïïmaïnö ante odömoncæte
ante apënetabopa. Tömëmö quiyadïmö
ïñömö Wængonguï nänö apënedö baï
impa. 12 Taadö wæænte öñömö botö
änömö guiquënë në ëñënäni baï impa.
Tömënäni Wængonguï nänö apënedö ante
tæcæ ëñëñönänite wënæ awënë pöninque,
Quëwënämaï incædänimpa, ante cædinque
Wængonguï nänö angaïnö ante ö ængä
ïninque tömënäni ömætawënäni inte

ædö cæte pönente quëwenguïnänii.
13 Dicamontaa wæænte pædïmö baï ïnäni
guiquënë Wængonguï nänö apënedö ante
watapë ëñente todinque në Ao änäni
ïnänipa. Tömënäni ïñömö oguïmento
guiwadämaï baï ïnäni inte wantæ ïñö
pönënäni ate tömënäni näni pönënö
beyë ante wadäni pïinte cædäni ate
tömënäni wæætë guïñente wædinque ëmö
cæte godänipa. 14 Ömentacodë wæænte
pædïmö baï ïnäni guiquënë tömënäni
ëñëninque godömenque quëwëñönäni
inguipoga quëwente quïëmë beyænque
mönö wæpämo pö ate guïñente wædinque
pædämaï ïnänipa. Mäincooque beyë
ayë önonque towente näni wædö beyë
tömënäni ömentacoo incootonque ñä caate
baï cæ ïninque edæ wampo encadänipa
pæquïnänii. 15 Onguipoga wainguipoga
quiyadïmö baï ïnäni guiquënë tömënäni
nö pönente waa cæte quëwënäni ïnänipa.
Tömënäni ïñömö edæ Wængonguï nänö
apënedö ante ëñëninque do bæi ongonte
wede pönënäni ïnänipa. Wæntæye ïnämaï
ïnäni inte tömënäni ee cædinque tömëwë
incate baï waa cædänipa. Botö mänömaïnö
tömänö ante odömoncæte ante në quiyacä
nänö cædö ante apënetabopa," ante Itota
apënegacäimpa.

Gongapæncade, ante odömonte apënecampa

(Mäadoco 4.21-25)

16 Ayë, "Gongapæncade tï wodön-
odinque waodäni dicæ owætadë boo
cæcadäniyaa. Möïmoga ënömengadë
ïnö dicæ concæcadäniyaa. Wæætë,
Mänïñömö në pö guiidäni acædänimpa,
ante cædinque gongapæncade awæmpa
ëmongapaa concædäni ñäö bæco adänipa.
17 Quïëmë ante wë wodonte ï ïñömö mänïnö
tömänö ante ïincayë ate edonque ate baï
ëñengëimpa. Quïnö ñöwo bee ocate baï
ï incæ mänïnö tömänö ïincayë ate wi
æncate baï ïñonte edonque acëimpa," ante
Itota apënecantapa.

18 Ayë, "Në ëacä ingante godönäni ængä
baï në ëñengä ingante godö apënebo
ëñente entawëninque tömengä godö-
menque ëñente bacæcäimpa. Në ëadämaï
ingä guiquënë tömengä, Ëabopa, ante
pönëninque nänö wædænque pönï ëadin-
coo ïñonte ö ënäni wæcä baï në ëñënämaï
ingä adobaï tömengä, Entawëmopa, ante
pönengä ïninque wædænque pönï nänö
entawënö ïñonte edæ ö ænte baï cæbo dæ
ba ate wæcæcäimpa cæmïnii. Ëamonca
ongonte ëñenguënë quëwëmïnii," ante
Itota apënegacäimpa.

Itota wäänä tönö tömengä biwïidi pönänipa

(Mäateo 12.46-50; Mäadoco 3.31-35)

19 Mänïñedë tömengä wäänä tönö
tömengä biwïidi pöninque tömengä
weca guiicæte ante cæyönäni wadäni
goto ongönäni ate wædinque, Ædö cæte
guiiquïï. 20 Ante wædäni adinque wacä,
—Itota ëñëmi. Bitö badä tönö bitö biwïidi
bitö ïmite ante oncodo ponte yabæque
ongönänipa cæbii.
21 Ante apënecä ëñëninque Itota,
—Wængonguï nänö änö ëñëninque në
ëñente cædäni ïñömö tömënäni botö
badä baï botö tönïñadäni baï ïnänipa,
angacäimpa.

Itota angä ëñente woboyë æpë në gongæmpa

(Mäateo 8.23-27; Mäadoco 4.35-41)

22 Mänïñedë tömengä mïñë në godäni
ïnänite Itota,
—Gäwapë ëmëmäa taocëimpa.
Angä ëñente cædinque tömengä tönö
wipodë guiidinque tæcæ taocæ wogaa
godänitapa.
23 Tao wogaa goyönäni Itota wipodë näñe
ñongëninque edæ mö ñongantapa. Mänö-
maï mö ñöñongä goyönänite woboyë nan-
guï pönï pëmëninque edæ æpë mængonta
mængonta pöninque wipodë baguïmë guii
adinque tömënäni, Æpë bete wænguï wæ,
ante Yæ wædänitapa. 24 Itota weca gote,
Ömëmoncæcäimpa, ante tao cædinque,
—Awënë, möni Awënë, ëñenguënë
quëwëe. Bete wæncæ cæmompa cæbii.
Änäni ñäni ömëmonte ængë gan-
tidinque, Woboyë æpë idæwaa mæn-
gonta cæbipa. Në gongëmäwe,
angä. Në gongëninque ñancæ ñancæ
gongëmæmpa. 25 Ayë tömënäni ïnänite,
—Mïni pönëegade incæ quïnante wïï
pönëmïnii.
Äñongante tömënäni ancai guïñën-
inque, Æbänö anguïmöö, ante nämäneque
tedegadänimpa.
—Ïingä ïñömö æcänö ïnongä inte mänö-
maï angä ëñëninque woboyë incæ æpë
incæ në gongæmpa, ante wæmönipa, ante
tedegadänimpa.

Guedatabæ ïñömö wënæ inte në ënempocä
(Mäateo 8.28-34; Mäadoco 5.1-20)

26 Mänïï Gadideabæ ëmö cæte godinque
Itotaidi ämämäa wogaa tao godinque
Guedatabæ pö ti wæänänitapa. 27 Wipodë
manta wo cæyönäni Itota ti wæænte
tæcæ ömaa goyongante onguïñængä
wënæidi tönö në quëwengä ïñömö mämö
bee tengantapa. Ïingä ïñömö tömënäni
quëwëñömö në quëwengaingä inte ñöwo
wantæpiyä oncönë quëwënämaï inte
ömaacä quëwëninque waodänidoque
cöwë quëwengä ïnongäimpa. 28 Itota
ingante adinque tömengä önöwa ïnö ædæ
wæäninque edæ Yæ angantapa.

—Itota ëñëmi, bitö Æibæ Quëwengä
Wængonguï Wëmi ïnömi incæ quïmä botö
weca pöwëë. Botö ïmote edæ, Ämogate
wæcæcäimpa, ante cædämaï ïmäwe, ante
nanguï angantapa.

29 Edæ tæcæ pöñongante tömengä
wentamö nänö në ëwocadongä ingante
Itota, Gobäwe, ante do angä ëñente
wædingä inte ñöwo mänömaï angantapa.
Mänïï wënæ ïñömö wantæ wantæ ïñonte
onguïñængä ingante bæi ongonte baï cæ-
dongäimpa. Ïninque mäningä onguïñængä
ingante waodäni daagömenca edæ ëno
pönö goto wïmænte wæä ëno pönö
goto wïwadinque wææ wänönönänimpa.
Incæte tömengä daagömë wangö ñä wangö
ñä cædongäimpa. Ayä tömengä ingante
wënæ wæætë wæætë da godongä önömæca
wodii wïnonte quëwënongä inte adocä
ñöwo Itota weca ponte angacäimpa. 30 Angä
ëñëninque Itota wæætë,

—Æmömidö ïmii.

Äñongante,

—Botö ëmöwo Deguiönö ëmömopa, an-
gantapa.

Edæ tontadoidi Deguiönö näni änoncabo
bacoo ïnäni baï botö në ënempodäni adobaï
wënæidi bacoo ïnänipa, ante adinque,
Deguiönö ëmömopa, ante onguïñængä
angantapa. 31 Wënæidi guiquënë Itota
ingante wæætë wæætë äninque, Mönitö
ïmönite tadömengadænguipoga wido
cædämaï ïmäwe, ancaa änänitapa.

32 Mänïñömö odä wængänäidi nanguï
ïnäni änanquidi a cængönäni adinque,
Ïñömö odä wængänä baönë ämi go guiite
quëwenguïmöni, änäni ëñëninque Itota, Ao
angä. 33 Ëñëninque waocä baönë quëwente
tao godinque wënæidi odä wængänä
baönë wæætë go guiidäni ate odæncato
wæætë ontadäa wæänömëmö ïñömö
gäwapäno pogodo wæi guiite becadote
capo wængadänimpa.

34 Itota mänömaï cæcä ate wædinque odä
wængänäidi në aadïnäni guiquënë pogodo
wodii wïnonte tömënäni quëwëñömö
mäo bee tente apänedinque idömæ mäo
gode ä gode ä cæte, Itota mänömaï
cæcä wæmönipa, ante apänedänitapa.
35 Ëñëninque wadäni wæætë, Æbänö
cæcäï, ante acæte ante pönänitapa. Itota
weca ponte ayönäni wënæidi tönö në
quëwëningä incæ ñöwo önonganque bate
weocoo ëñacä inte Itota önöwa gäänë ëñëë
congä adinque guïñente wægadänimpa.
36 Wënæ tönö quëwëningä ingante Itota
mänömaï cæcä ante në adïnäni ïñömö
ñöwo pönäni ïnänite, Mänömaï cæcantapa,
ante do apänedänitapa. 37 Ëñëninque
Guedatabæ quëwënäni tömänäni ancai
guïñente wædinque Itota ingante, Mönitö
weca quëwënämaï ñöwo gobäwe, änäni
ëñente wædinque tömengä wipodë
ïmämäa poncæte ante guiicä. 38 Adinque
wënæidi tao godäni ate në önonganque
bate quëwengä ïñömö Itota ingante, Bitö
mïñä mäobi goboe, angä ëñëninque Itota
wæætë, Bitö ee quëwëmi, äninque,

39 —Tömëmi oncönë adodö godinque,
Wængonguï æbänö nanguï cæcä waa bata-
woo, ante mäo apänebi ëñencædänimpa.

Angä ëñëninque oncönë godinque
tömënäni näni quëwëñömö tömäo
cægöninque tömengä, Itota mänömaï cæcä
ate waa batabopa, ante mäo apänecä
ëñengadänimpa.

Gaido wëñængä beyä cæcæ goyongante

Itota weocoo onquiyængä gampocampa
(Mäateo 9.18-26; Mäadoco 5.21-43)

40 Itota ïmämäa ocä ëmænte pongä
adinque, Æyedënö ponguingää, ante në
wædïnäni inte tömänäni tömengä ingante
waa ate togadänimpa. 41 Mänïñedë wacä
oodeoidi odömöincö awënë ïnongä inte
tömengä ëmöwo Gaido ïñömö pö Itota
önöwaca ïnö ædæ wæäninque tömengä
ingante, Botö oncönë quingä pöe, ante
nanguï angantapa. 42 Edæ botö wëñængä
onquiyængä adocanque ïnongä inte dote
wadepo nänö ëñagaï ïñonte edæ wæncæ
cæcampa cæbii, ante wæcantapa.

Ïninque Itota tömengä mïñä gocantapa. Idömæ goyongante nanguï ïnäni goto goto pöninque wodo mö ñongæänäni wæcantapa. Wampo impa goquingää. 43 Mänïñedë wacä onquiyængä pongantapa. Tömengä ïñömö wantæpiyæ dote wadepo ïñonte wepæ wantæ bidämaï cöwë wææ wædinque waa bawënencæte ante cædinque tömengä quincoo tömancoo eyepote pædæ godongä æninque dotodoidi æcämenque incæ onquiyængä beyæ ædö cæte waa cæquïnänii. 44 Mänömaï quëwente wædongä inte tömengä ñöwo Itota önöñabæca ïnö pöninque tömengä weocoo yæwedecooque godö gampo cæyongä wepæ ïñontobæ edæ wantæ bitapa.

45 Itota ïñömö edæ,

—Æcänö botö ïmote pönö gampodaï.

Äñongante tömänäni, Æcänö gampodatawogaa, ante adoyömö ante änäni ate wædinque Pegodoidi wæætë,

—Awënë ëñëmi. Bitö weca tömänäni goto goto godäni apa ämii.

46 Itota wæætë,

—Ïñæmpa adocanque botö ïmote wede pönëninque gampocantapa. Tæï pïñænte botö entawënö incæ edæ wacä beyæ cæquinque do gotimpa, ante wæwënente awædö.

47 Äñongante onquiyængä ïñömö, Ædö cæte wë womonguïmoo, ante pönente wædinque do do wäate baï guïñëninque Itota weca ædæ wææncate tömänäni ayönänite apænedinque, Botö waa bawënencæte ante bitö ïmite pönö gampotabopa. Tæcæ pönö gampo cædinque waa babo ae. 48 Ante apænecä ëñëninque Itota,

—Onquiyæmi ëñëmi. Bitö wede pönënö beyæ edæ wantæ bawënëmipa. Ñöwo edæ nö bawënëmi inte wampo pönente waa goe, ante godö ædæmö apænecantapa.

49 Ante tæcæ apæneyongä oodeoidi odömöincö awënë Gaido oncönë quëwengä mänïñedë pöninque edæ Gaido ingante apænecantapa.

—Bitö wengä ïñömö ñöwo æmæwo wængampa cæbii. Në Odömongä ingante ñöwo bitö godömenque änämaï incæbiimpa.

50 Ante ñöwo pöningä Gaido ingante angä ëñëninque Itota wæætë,

—Gaido, guïñënämaï ïe. Bitö wede pönëmi adinque bitö wengä mïingä quëwencæcäimpa.

51 Äninque Itota godömenque godinque awënë oncönë pö guiicæ cædinque Pegodo ingante Tantiago tönö Wäö ïnate wëñængä wæmpo tönö wäänä ïnate mänimpodänique ïnänite ænte manguicä wäänë guiidänitapa. Wadäni ïnänite wæætë wææ cæcä guiidämaï ïnänitapa. 52 Tömänäni Ca ca wædinque wëñængä wodi ingante ante pönente wæwënäni adinque Itota tömënäni ïnänite,

—Ca ca wædämaï ïedäni. Ïñæmpa ïñömö wëñængä wodi edæ wïï æmæwo wængantapa. Mö edæ ñongampa.

53 Angä ëñente wædinque tömënäni, Æmæwo wænte öñongampa, ante do adïnäni inte wæætë edæ, Antedö amïni, ante tömengä ingante badete todänitapa. 54 Ïninque Itota wëñængä ingante pædæ wææmpo bæi ongonte töö æmæninque ogæ tededinque,

—Wëñæmi, ængæ gantibi, angantapa.

55 Äñongä tömengä do wæningä inte ñäni ömæmonte quëwëninque ængæ ganticantapa. Itota wëñængä beyæ cænguï angä godöna cængantapa. 56 Adinque mæmpoda, Æbänö cæte mänömaï cæcää, ante guïñente wædatapa. Incæte Itota wæætë, Botö æbänö cæboo, ante mïnatö wadäni ïnänite apænedämaï incæmïnaimpa, angacäimpa.

9

Wængonguï Awënë ingantedö ante apæneedäni, ante Itota angä godänipa

(Mäateo 10.5-15; Mäadoco 6.7-13)

1 Tömengä mïñæ në godäni, Dote ïnäni, näni änönäni ïnänite Itota angä pönäni ate, Botö në ämo inte botö tæï pïñænö ante ñöwo pönömo ænte entawëninque mïnitö tæï pïñæninque në ämïni bacæmïnimpa. Ïninque mïnitö ämïni ate wënæidi tömänäni do gocædänimpa. Adobaï ämïni ate wënæ wënæ inte wæwënäni waa bacædänimpa. 2 Mïnitö, Wængonguï Awënë Odeye inguipoga do pongäimpa, ante apænemïni ëñencædänimpa. Ayæ wënæ wënæ ïnäni ïnänite godö cæmïni waa bacædänimpa, ante Itota mänimpodäni ïnänite da godongä gogadänimpa.

3 Ïïmaï angacäimpa.

—Mïnitö ömæpomïni taadö goedäni. Ongonto incæ mäincoo da wenguincade incæ cænguï incæ godonte äinta incæ tömancoo edæ äänämaï inte ömæpomïni godinque edæ ëñacooque ëñate goedäni, angantapa. [4] Ayä, Godinque æcönënö täno go guiimïni owodinque mïnitö wayömö mïni go quëwenganca mänincönenque go guii go guii cædinque quëwëedäni. [5] Æyömömë goyömïnite wadäni, Pöedäni, änämaï inte mïnitö apäänedö ante wïï ëñënäni wædinque mïnitö wæætë tömënäni ïnänite ëmö cæte ïïmaïnö ante goedäni. Mïnitö ïñæmpa, Pöedäni, änämaï ïmïni adinque mönitö gomöni tamëñedäni, ante odömoncæte ante mïnitö önöwa wadæ wadæ cæwadinque wadæ goedäni.

[6] Angä godinque tömënäni quëwëñömö wayömö tömënäni quëwëñömö wayömö tömäo godinque Itota nänö da godönïnäni ïñömö mönö Awënë ingantedö ante mäo watapä apäänedäni ëñënänitapa. Ayä wënæ wënæ ïnäni ïnänite godö cædäni ate waa bagadänimpa.

Itota æcänö ingää, ante Edode wæcampa
(Mäateo 14.1-12; Mäadoco 6.14-29)

[7] Tömänäni mänïñedë, Itotaidi æbänö cædänii, ante tedeyönänite pancabaa awënë odeye Edode incæ do ëñengantapa. Itota ïñömö æcänö ingää, ante wædinque pancadäniya, Wäö wodi do wænte ñäni ömëmöningä inte ïingä Itota ïmaingampa, ante tededäni ëñente wædinque awënë Edode guïñente wæcantapa. [8] Wadäni guiquënë, Ediya wodi ponte a ongömaingampa, ante tedeyönäni wadäni guiquënë, Wængonguï beyä në apäänegaïnäni incæ adocanque docä incæ do ñäni ömëmöningä inte a ongömaingampa, ante tededäni. [9] Ëñente wædinque Edode wæætë,

—Botö tömëmo ämo ëñëninque Wäö wodi ingante wido tamencadäni wængantapa. Ïninque mäningä Itota näni në tededongä guiquënë æcänö ingää.

Ante wædinque Edode, Æbänö cæte Itota ingante aquïmoo, ante nanguï cægacäimpa.

5.000 ganca ïnäni ïnänite Itota godongä cäänänipa
(Mäateo 14.13-21; Mäadoco 6.30-44; Wäö 6.1-14)

[10] Itota nänö da godönïnäni ïñömö tömengä weca adodö pöninque, Mänömaï mänömaï cætamönipa, ante nanguï tededäni ëñengacäimpa. Ëñente ate tömengä tömënäni ïnänite nänënë Betaida eyequeï ænte mäocä. [11] Goyönänite wadäni do ëñëninque tee empote pönäni adinque Itota, Waa pömïni abopa, ante waadete apäänedinque, Mïnitö Wængonguï Awënë Odeye nempo watapä quëwencæmïnimpa, ante apäänecantapa. Ayä, Pancadäniya waa baquënënäni ïnänipa, ante adinque tömengä godö cæcä ate waa badänitapa.

[12] Ayä gäwadecä bayonte edæ, Dote, ante näni Itota mïñä gocabo ïñömö tömengä weca pöninque änänitapa.

—Ïñömö önömæca impa cæbii. Bitö godongämä ongönäni ïnänite ämi idömæ owodäni weca godinque ayä nanguï ïnäni näni quëwëñömö godinque oncö eyepä ï ate cäänique moncædänimpa.

[13] Äñönänite Itota,

—Mïnitö wæætë godömïni cæncædänimpa. Äñongante,

—Ïñæmpa päö önompo äämæmpoque gæyæ mëa pönï mänimpoque nääämönipa töö. Ïninque bitö wæætë, Tömänäni beyä cænguï gote ænte pöedäni, ämitawoo.

[14] Onguïñäänique tinco mïido ganca ïnäni edæ mä ongönönänimpa. Incæte Itota tömengä mïñä në godäni ïnänite angantapa.

—Mïnitö tömänäni ïnänite, Tincoenta ganca mïni cabo nänënë tincoenta ganca mïni cabo nänënë ämïni tä contacædänimpa.

[15] Angä ëñëninque änäni tä contadänitapa. [16] Itota päö önompo äämæmpoque äninque gæyæ mëa äninque öönædë ämö adinque Wængonguï ingante, Bitö waa pönömi ænte cämönipa, ante apäänecantapa. Ayä päö tönö gæyæ pä ä pä ä cædinque tömengä mïñä në godäni ïnänite pædæ godongä äninque tömënäni tömänäni ïnänite di mäñä di mäñä cædäni ænte cængadänimpa. [17] Tömänäni eyepä ænte tömo pönï cänänitapa. Ayä ao mä ao mä cæte ñönönäni ate Itota mïñä në godäni wæætë ao mä näni ñönönï ee öñoncoo pædæ wææmpo ö äninque önompo tipæmpoga go mentodëa cænguï eyede da wënäni contagatimpa.

Bitö Coditobi ïnömi ïmipa, ante Pegodo apënecampa

(Mäateo 16.13-19; Mäadoco 8.27-29)

18 Ayë ate Itota nänënë godinque
Wængonguï ingante apëneyongä tömengä
mïñë në godäni tömengä tönö godongämë
ongönönänimpa. Töménäni ïnänite
angantapa.
—Wadäni botö ïmotedö ante apënedinque, Æbodö ïmoo, ante apënedäni
ëñëmïnii.
19 Äñongante töménäni wæætë,
—Bitö ïmitedö ante apënedinque
pancadäniya, Wäö æpënë në guidongaingä
incæ Itota adocä ïmaingä ingampa,
änänipa. Wadäni pancadäniya wæætë,
Ediya wodi ingaingä incæ Itota adocä
ïmaingä ingampa, änänipa. Pancadäniya
wæætë, Wængonguï beyë në apënegaingä
adocanque do wængaingä inte ñäni
ömëmonte quëwënongä incæ Itota adocä
ïmaingä ingampa, ante tededänipa.
20 —Mïnitö guiquënë, Botö æbodö ïmoo,
ante pönëmïnii.
Äñongante Pegodo,
—Wængonguï nänö në angaïmi ïnömi
inte bitö ïñömö edæ në Coditobi ïnömi
ïmipa, angantapa.

Itota, Ïïmaï cædäni wæncæboimpa, ante apënecampa

(Mäateo 16.20-28; Mäadoco 8.30-9.1)

21 Pegodo mänömaïnö ante apënecä
ëñëninque Itota wæætë angantapa. Mïnitö
botö ïmotedö ante apënedinque, Codito
ïnongä ingampa, ante gode änämaï ïedäni
ämopa, ante nanguï äninque edæ wææ
angacäimpa. 22 Äninque,
—Botö Waobo ëñagaïmo inte nanguï
caate wæquënëmo ïmopa. Në aadäni näni
Picæncabo tönö, Wængonguï quï, ante në
godönäni ñënënäni tönö në odömönäni
tönö mänïnäni edæ botö ïmote Baa äniäni
wæquënëmo ïmopa. Ayë botö ïmote
godömenque wënönäni wænguënëmo
ïmopa. Incæte Wængonguï angä beyænque
botö mëönaa go adoönæque ïñonte edæ
ñäni ömëmonte quëwencæboimpa, ante
apënegacäimpa.
23 Ante apënedinque Itota tömänäni
ïnänite godömenque apënedinque,
—Æcänö botö mïñë pöïnëna ïna
tömengä nämä beyænque ante pönënämaï
inte ïïmö ïñö ïïmö ïñö botö mïñë tee
empote poncæcäimpa. Nämä nänö
wænguïwë nëænte ponte baï cædinque
tömengä, Botö wænguïmo incæ caate
wæbo incæ Itota ingante cöwë tee empote
gocæboimpa, äninque poncæcäimpa.
24 Edæ æcänö, Nämä wææ gompodinque
quëwencæboimpa, ante cædinque botö
mïñë pönämaï ingä guiquënë tömengä
ïñömö edæ quëwënämaï incæcäimpa.
Wæætë edæ, Wënönäni wëmo incæte botö
Itota mïñë tee empote cöwë gocæboimpa,
ante æcänö äna guiquënë tömengä wæætë
quëwencæcäimpa. 25 Edæ waocä inguipoga
ongoncoo tömancoo ö æncæte ante
cædinque nämä önöwoca incæ pædæ
godongä wë womonte ba ïninque edæ
tömengä ïñæmpa quëwengampa diyë
mäincoo ëaquingää. 26 Mïnitö pancamïniya
botö beyë ante botö apënedö beyë ante
guingo imonte wæmïnitawo. Ïñæmpa botö
Mæmpo nänö ëmönö tönö anquedoidi
tæiyë waëmö ïnäni näni ëmönö guïnë
gongëñonte botö Waobo në ëñagäïmo
inte edæ nämä ñäö apäite baï dibæ
pöninque botö wæætë në guïñente
wægaingä beyë ante näëmë guingo
imonte edæ wæcæboimpa. 27 Näwangä
ämopa. Botö weca ongömïni pancamïniya
ayë wënämaï edæ mïïmïni quëwëñömïni
botö Wængonguï Awënë Odeyebo babo ate
botö nempo guiicæmïnimpa, ante Itota
apënegacäimpa.

Itota waëmö pönï ñäö baï ëmongä bacä adänipa

(Mäateo 17.1-8; Mäadoco 9.2-8)

28 Mänömaïnö ante apënedingä inte
Itota adoque Wængonguï itædë go ate
Wængonguï ingante apënecæte ante
æidinque Pegodo ingante Wäö tönö
Tantiago ïnate mänimpodäni ïnänite
änanquidi ænte mæicä æidänitapa. 29 Æite
go apëneyongä tömengä awinca ïñömö
edæ wïï cöwë nänö ëmönö baï waëmö pönï
ñäö baï edæ ëmongä bamongä adänitapa.
Ayë tömengä weocoo nänö ëñacoo
ïñömö edæ näinte baï ëmoncoo badinque
näämænta pönï ëñacantapa. 30 Ayë ayönäni
edæ onguïñëna mënaa edæ Möitee
wodi tönö Ediya wodi incæ ïñontobë
a ongöninque Itota tönö tededatapa.
31 Töména ïñömö ñäö apäite baï ëmöna
inte Itota tönö godongämë apënedatapa.
Godongämë apënedinque töménäni, Itota
æbänö ñöwo Eedotadëë godinque ïinque
cædinque oo wænte wadæ gocæcäimpa,

ante tededänitapa. 32 Mänömaïnö ante
tedeyönäni Pegodoidi guiquënë möïnente
a ongöninque ædæmö ñäni ömæmonte
ëmö ayönäni Itota ñäö apäite baï ëmongä
adinque tömengä tönö onguïñæna mënaa
godongämæ adiyæ ongönäni adänitapa.
33 Onguïñæna ïñömö Itota ingante tæcæ
ëmö cæte gocæ cæyöna Pegodo guiquënë,

—Awënë ëñëmi. Ïñömö mönö waa pönï
ongonte awædö. Bitö ämi ate mönitö on-
contaicoo mentaiya go adotaique mænön-
inque bitö oncontai ante adotaique Möi-
tee oncontai ante adotaique Ediya oncontai
ante adotaique mænömaïmönipa.

Mänömaïnö ante tededinque Pegodo,
Æbänö ante tedequënëmo ïmoo, ante
ëñënämaï inte önonque tedecantapa.
34 Mänömaï tedeyongä boguïmancoo
obo wæænte wææ owoyö adämaï ïnäni
inte, Boguïmancoo ganta cæ wæcæ wæ,
ante Pegodoidi guïñente wædänitapa.
35 Ayæ boguïmancodë önönepämoque
apænecantapa. "Ïingä botö Wengä botö
në apænte ængaingä ingampa cæmïnii.
Tömengä pönö apænecä ate ëñëedäni."

36 Ante apænecä ëñente ayönäni Itota
ñöwo adocanque a ongongä adänitapa.
Ïninque tömengä mïñæ në godäni
në adïnänique inte pæ wëënedinque
tömënäni näni adïnö ante mänïñedë
wadäni ïnänite apænedämaï ingadänimpa.

Itota wënæ ingante angä go ate wëñængä waa bacampa

(Mäateo 17.14-21; Mäadoco 9.14-29)

37 Mänïï änanquidi æi ïïmö ate
wæë pöñönäni Itota ingante bee
tencæte ante nanguï ïnäni pönäni-
tapa. 38 Godongämæ ponte nanguï ïnäni
ongöñönäni onguïñængä adocanque edæ
ogæ tededinque,

—Në Odömömi ëñëmi. Botö wengä
onguïñængä ingante pönö waa ae.
Tömengä adocanque botö wengä ingampa
cæbii. 39 Tömengä nänö në ëwocadongä
inte wënæ incæ tömengä ingante edæ
bæi ongongä ate tömengä ïñontobæ Yæ
yæ angampa. Ayæ godö cæcä ate botö
wengä edæ do do wäadinque önöne
mäwanta tadecampa. Wënæ ïñömö wantæ
ïñö tao godinque adodö pö guiite edæ
cöwë quëwëninque botö wengä ingante
edæ ëwencæ cæcampa cæbii. 40 Bitö
mïñæ në godäni ïnänite botö, Wënæ inte
wido cæedäni, ancaa äñömo tömënäni
në cæquënënäni incæ ædö cæte wido
cæquïnänii, ante wæbopa.

41 Ante wæyongante Itota,

—Ñöwomïni mïni ædæmö cædämain-
cabo mïni pönëegade impa. Mïnitö weca
æpogadö quëwëmoï. Wapiticæ cæyömïnite
botö æpogadö piyænë cæte wæwëmoï.
Äninque mæmpocä ingante apænedinque,
Bitö wengä ingante botö weca ænte pöe.

42 Angä ëñente ænte mämongä pöñon-
gante wënæ incæ yæipodë bæ tacä do do
wäate wæwengantapa. Tömengä wentamö
nänö në ëwocadongä ingante Itota ïñömö
edæ, Ee ae, ante wææ angantapa. Ayæ
wëñængä ingante pönö cæcä ate tömengä
wæætë önonganque bayongante mæm-
pocä ingante Itota pædæ godongä æn-
gacäimpa. 43 Mänömaï cæcä adinque, Wæn-
gonguï incæ tæï pïñænongä inte mänömaï
cæcampa, ante pönëninque tömänäni an-
cai guïñente wægadänimpa.

Ïïmaï cædäni wæncæboimpa, ante adodö ante apænecä

(Mäateo 17.22-23; Mäadoco 9.30-32)

Mänömaï cæcä ate guïñente wæyönäni
tömengä mïñæ në godäni ïnänite Itota ïï-
maï ante apænegacäimpa.

44 —Ñöwo ämo ëñenguënë quëwëmïnii.
Adocanque, Waocä në ëñagaingä æyömönö
ongongää, ante godö odömöninque botö
ïmote waodäni nempo pædæ godönäni
æncædänimpa.

45 Äninque tömengä nänö apænedö
æbänö ï, ante wædänitapa. Wë womonte ï
ïninque tömënäni ædö cæte ëñenguïnänii.
Ayæ, Æbänö ante ämii, ante anguënënäni
incæ edæ guïñënete wædinque pæ
wëënegadänimpa.

Æcänonque në angä inguingää, ante tededänipa

(Mäateo 18.1-5; Mäadoco 9.33-37)

46 Tömengä mïñæ näni në gocabo ïñömö,
Möni cabo incæ æcänonque ñænængä
pönï ïnongä inte në angä inguingää,
ante wædinque nämä incæ wæætedö
wæætë tedeyönänite 47 Itota önöwënenque
do ëñengantapa. Ëñëninque wëñængä
adocanque ingante bæi ongöninque
tömengä gäänë ïñömö gö cæcantapa.
48 Tömënäni ïnänite apænecantapa.

—Waocä botö ëmöwo beyænque ïingä
wëñængä ingante, Pöe, ante waa cæcä

ïñömö tömengä botö ïmote adobaï edæ, Pöe, ante do waa cæcampa. Botö ïmote æcänö, Pöe, äninque waa cæda tömengä adobaï botö ïmote në da pönongä ingante Wængonguï ingante edæ adobaï, Pöe, ante do waa cæcampa. Edæ mïni waocabo wædämïni ïñömïnite waocä guiyangä pönï ïnongä nänö entawënö baï në entawengä ïñömö tömengä ñënængä pönï ïnongä ingampa, ante apënegacäimpa.

Në pïinte cædämaï ingä ïñömö godongämë cæcä ingampa

(Mäadoco 9.38-40)

49 Wäö ïñömö Itota ingante apënedinque,
—Awënë ëñëmi. Wacä incæ mönö cabo ïnämaï ïnongä inte bitö ëmöwo apënedinque wënæidi ïnänite wido cæcä atamönipa. Ïninque mönitö wæætë edæ, Bitö mönitö tönö gobi ïmipa Itota ëmöwo apënequïmii, ante tömengä ingante edæ wææ antamönipa.
50 Ante apëneyongante Itota,
—Ïñæmpa mïnitö ïmïnite në pïinte cædämaï ingä ïñömö tömengä wæætë mïnitö tönö godongämë cæcä ingampa cæmïnii. Tömengä ingante wææ änämaï incæmïnimpa, angacäimpa.

Tantiago tönö Wäö ïnate Itota wææ angampa

51 Oo pönï nänö æiquïönæ bacæ cæyonte Itota, Eedotadëë ïñömö botö cöwë gocæboimpa, ante gocæ cæcantapa. 52 Wadäni ïnänite tömengä, Poncæcäimpa, ante mïnitö täno beyænte goedäni, ante da godongä godänitapa. Godinque tömënäni ïñömö Tämadiabæ godinque tömengä beyë cæcæte ante Tämadiaidi näni quëwëñömö gocæ cæyönäni, 53 Tämadiaidi wæætë edæ, Eedotadëë gämënö Itota gocä awædö, ante adinque, Mönitö weca pönämaï incæcäimpa, ante wææ änänitapa. 54 Ïïmaï cædäni adinque Wäö tönö Tantiago tömengä nänö ëmïñëna ïñömö,
—Awënë ëñëmi. Baa änäni adinque öönædë gonga ämöna wæë gonte wænguïnäni, ämi, änatapa.
55 Äñönate Itota wæætë edæ dadi ëmëmonte wææ ante tömëna ïnate, "Ïñæmpa mïnatö ïmïnate æwocadö angä ëñente ämïnaa, ante mïnatö edæ ëñënämaï ïmïna awædö. 56 Ïñæmpa botö Waobo ëñagaïmo ïmo ïñömö edæ waodäni ïnänite ömëe ëwencæte ante wïï pongaïmo ïmopa. Wæætë edæ, Botö ëmo beyænque quëwencædänimpa, ante pongaboimpa," ante pïingacäimpa. Ayë wadäni näni quëwëñömö gogadänimpa.

Itota mïñë në goïnënäni

(Mäateo 8.19-22)

57 Taadonque goyönäni Itota ingante wacä angantapa.
—Awënë, bitö ædömë goyömite botö bitö mïñë pö gocæboimpa.
58 Angä ëñëninque Itota wæætë,
—Babæ guintaidi ïñömö ontatodë monguï ëadäni ïnänipa. Ayamöidi ongonta ëadäni ïnänipa. Botö Waobo ëñagaïmo wæætë edæ monguï ömaabo ïmopa poncæ ämii, angacäimpa.
59 Ayë wacä ingante Itota,
—Botö mïñë pöe.
Angä ëñente wædinque tömengä,
—Awënë ëñëmi. Botö täno gote botö wæmpo wængä ate daga wente ate pömoe.
60 Äñongante Itota wæætë,
—Ïñæmpa në wëwocadäni incæ tömënäni guiidënäni wënäni ate ee abi daga wencædänimpa. Bitö wæætë, Wængonguï Awënë Odeye do pongäimpa, ante gote apënebi ëñencædänimpa. 61 Ayë wacä adobaï,
—Awënë bitö ïmite tee empote goïnëmo incæ ee ongöñömi täno gote botö guidënäni ïnänite, Gobopa, ante apënete pömoe. 62 Äñongante Itota wæætë,
—Ömæ në mangë mangë cædongä ïñömö töö pönï minte pæquimpa, ante cæquënengä ingampa. Tömengä dadi ëmænte adinque töö pönï cæcampa diyë töö minte pæquïï. Ayë adobaï Wængonguï Awënë Odeye nempo quëwëninque në cæquënengä ïñömö tömengä dadi ëmænte inguipogaque ante acä ïninque Awënë beyë ante ædö cæte cæquingää.

10

72 ganca ïnäni ïnänite Itota da godongä godänipa

1 Ayë ate mönö Awënë godömenque tetenta i doo ganca ïnäni mänimpodäni ïnänite ïïmaï angantapa. Mïnitö ëmënö mëmïnaa ëmënö mëmïnaa godinque botö në goquïñömö ante wayömö näni quëwëñömö mäo wayömö näni quëwëñömö mäo täno beyænte gomïni ate botö ayë poncæboimpa, äninque da

godongä gogadänimpa. [2] Ïïmaï ante da
godongä godänitapa. “Näwangä ämopa.
Waocä tömencacodë do pequinca nanguï
inca baï Awënë nempo në quëwen-
guënënäni adobaï nanguï ïnäni ïnänipa.
Incæte në tä pedäni wædænque ïnäni baï
në gode änäni ïïñömö adobaï mënäniya
pönï ïnänipa cæmïnii. Mïnitö Wængonguï
ingante apënedinque, Awënë, bitö
tömencacodë në ëabi inte ämi ëñëninque
gote apënecædänimpa, ante äedäni.
[3] Ñöwo mïnitö ïïñömö goedäni, ämopa.
Mëñeidi weca ongöninque codotedoidi
ïïñömö tæëmö ïnänipa diyë nämä wææ
aaquïnänii. Mïnitö ïïñömö codotedoidi
aquïïnäni baï adobaï aquïïmïni ïïñömïnite
botö ämo mëñe baï ïnäni weca edæ gomïni
ataqueedäni. [4] Godonte mïni ænguinta
wente æï ënämaï inte mäincoo mongænte
godämaï ïedäni. Awæncata näænte godä-
maï ïedäni. Taadö godinque wacä ingante
bee tëninque apënedämaï inte goedäni.
[5] Æcönëmenque go guiite, Mïni quëwen-
cabo gänë pönente waa quëwëedäni, ämïni
ëñencædänimpa. [6] Mänincönë quëwengä
Ao angä ïninque tömengä gänë pönente
waa quëwëmaingampa. Wæætë Baa angä
ïninque mïnitö adomïnique gänë pönente
waa quëwëmaïmïnipa. [7] Mänincönë
mïni go guiidincönë quëwëñömïnite
mänincönë quëwënäni pædæ pönönäni
ænte cænte bete quëwëedäni. Edæ në
cæcä ïïñömö tömengä nänö cædï beyë
eyepë ænguënengä ingampa. Mïnitö
adocönenque quëwëninque wacönë
wacönë godämaï ïedäni. [8] Æyömömë
goyömïni mänïïñömö quëwënäni, Pöedäni,
änäni ëñente wædinque mïnitö tömënäni
cænguï pönönäni ëninque cëedäni.
[9] Wënæ wënæ wæwënäni ïnänite godö
cæmïni waa bacædänimpa. Ayë tömënäni
ïnänite, ‘Wængonguï Awënë Odeye mïnitö
weca oo pongä acæmïnimpa,’ ante
apëneedäni. [10] Ayë tömënäni quëwëñömö
go guiiyömïnite Baa änäni ïninque
mïnitö wæætë tömënäni taadonque tao
godinque tömënäni ïnänite, [11] ‘Mïnitö
quëwëñömö onguipoi wadæ cæwate
gomöna tamëñedäni. Incæte Wængonguï
Awënë Odeye mïnitö weca oo pongä
acæmïnimpa,’ ante äedäni. [12] Edæ mïnitö
ïmïnite ämopa. Wængonguï nänö apænte
anguïönæ ïinque bayonte Todömä ïïñömö
quëwengaïnäni guiquënë nanguï pante
wæwëñönäni mïnitö ïmïnite në Baa
änäni guiquënë godömenque nanguï
pante wæwenguïnäni ïnänipa,” ante Itota
angacäimpa.

Në ëñënämaï quëwënäni ïnänite Itota piingampa
(Mäateo 11.20-24)

[13] Äninque Itota në ëñënämaï quëwënäni
ïnänite piïninque ïïmaï angantapa.
“Codatïï ïïñömö quëwëmïni ëñëedäni.
Betaida ïïñömö quëwëmïni ëñëedäni.
Mïnitö mïni wæwenguinque ëñënämaï
cæte quëwëmïnidö anguënë. Edæ
botö mïnitö weca tæï pïñænte botö
cædï baï Tido näni quëwengaïñömö
Tidöö näni quëwengaïñömö adobaï cæbo
baï mänïñömö quëwengaïnäni ïïñömö
wënæ wënæ näni cægaïnö ante dobæ
ñimpo cædinque gömæ ëmoncoo da
wëñadinque gönaiboga tæ contadinque
Ca ca wæcægadänimpa. [14] Ïninque
Wængonguï nänö apænte anguïönæ ïinque
bayonte Tido ïïñömö tönö Tidöö ïïñömö
quëwengaïnäni ïnänite nanguï pangä
wæwënäni incæte tömengä mïnitö ïmïnite
godömenque pangä wæwencæmïnimpa.
[15] Ayë Capënaömö ïïñömö quëwëmïni
ëñëedäni. Wængonguï mïnitö ïmïnite
dicæ öönædë wo æntodongä æi gote
toquïmïniyaa. Ïñæmpa tadömengadæn-
guipo wææntodongä guii wæcæmïnimpa,”
angantapa. [16] Äninque Itota wæætë tetenta
i doo ïnäni ïnänite apënedinque, “Mïnitö
apëneyömïni æcänö ëñengä tömengä
ïïñömö edæ botö ïmote do ëñengä ingampa.
Wæætë mïnitö ïmïnite në Baa angä
ïïñömö tömengä edæ botö ïmote do Baa
angä ingampa. Ayë botö ïmote në Baa
äningä inte tömengä botö ïmote në da
pönöningä ingante do Baa angampa,” ante
apënedinque tömënäni ïnänite Itota angä
godänitapa.

Tetenta i doo ïnäni do godïnäni inte ocë ëmænte pönäni

[17] Angä godïnäni inte tetenta i doo ganca
ïnäni adodö ocë ëmænte pöninque watapë
todinque Itota ingante apënedinque,

—Awënë, bitö ëmöwo apënedinque
mönitö wënæidi ïnänite ämöni ëñëninque
bitö ëmöwo beyænque godänipa.

[18] Ante todäni ëñëninque Itota wæætë,

—Näinte quingë cæ baï Tatäna ïïñömö
wënæ awënë incæ öönædë ïnö wæængä

në agaïmo inte botö adobo ämopa. [19] Botö
pönö ämo ate mïnitö ïñömö në ämïni
badinque edæ tæntæ tönö emëñe ingante
pïnä gäwadäni baï adobaï tæï ëmömïni
inte tæntæ baï në cædäni ïnänite wido
cæcæmïnimpa. Ayë mönö ïmonte në
pïinte cædongä incæ tæï pïñænte cæcä
incæte mïnitö ïñömö godömenque tæï
ëmömïni inte mäningä nänö tæï pïñænte
cæpämo ante tömämämo ante edæ wido
cæcæmïnimpa. Edæ æcämenque incæ
mïnitö ïmïnite æmæwo wido cædämaï
incæcäimpa. [20] Incæte mïnitö ämïni
ëñëninque wënæidi do ëñente cædäni
beyænque todämaï ïedäni. Wæætë,
Mönitö ëmöwo öönædë dobæ yewæmonte
ongompa, ante adinque mïnitö mänömaï
beyænque watapë toedäni, angacäimpa.

Mæmpo Wængonguï ingante apënedinque Itota tocampa

(Mäateo 11.25-27, 13.16-17)

[21] Äninque Wængonguï Tæiyë Waëmö
Önöwoca ingante ëwocadongä inte Itota
mänïñedë edæ watapë todinque Wæn-
gonguï ingante ïïmaï ante apënecantapa.
“Mæmpo ëñëmi. Bitö, Wadäni nämä
ocai encadäni tönö nanguï adinque në
ëñënäni tönö mänïnö bitö cægaïnö ante
ëñënämaï incædänimpa, ante cædinque
bitö cægaïnö ante wë wodongabiimpa.
Wæætë wëñënäni tæcæ ëñadäni baï ïnäni
ïnänite bitö edonque odömömi adinque do
ëñënänipa. Bitö öönædë Awënë ingaïmi
inte inguipoga Awënë adobi ïnömi inte
edæ mänömaï cæbipa, ante adinque botö
bitö ïmite waa ate pönëninque apënebopa.
Mæmpo, bitö tömëmi änö baï cædinque
waa cæbi adinque botö Ao ämopa, ante
apënebopa,” ante Wængonguï ingante
apënegacäimpa.

[22] Ayë, “Botö Mæmpo incæ, Bitö Awënë
ïnömi inte aacæbiimpa, ante tömäo
ïñömö ongoncoo botö nempo pædæ
pönöninque tömäo ïñömö quëwënäni
tömänäni ïnänite adobaï botö nempo
pædæ pönongä æninque botö ïñömö
edæ tömancoo ënempodinque tömäo
ïñömö quëwënäni ïnänite në ënempobo
ïmopa. Wængonguï Wëmo ïñömote,
Æbodö ïmoo, ante Mæmpoque ëñengä
ingampa. Botö wæætë tömengä Wëmo
ïnömo inte, Wængonguï æcänö ingää,
ante adoboque në ëñëmo ïmopa. Ayë,
Ïïnänique në ëñënäni incædänimpa, ante
botö në angaïnäni ïnänite odömonte botö
apënebo ëñëninque tömënäni wæætë,
Wængonguï æcänö ingää, ante në ëñënäni
badäni ate mönitö adomönique äanque baï
në ëñëmöni ïmönipa.”

[23] Ante apënedinque Itota dadi ëmën-
inque tömengä mïñë në godänique ïnänite
apënedinque, “Ñöwo mïni adïnö adinque
në ëmömïni inte mïnitö mïni watapë
quëwenguinque impa. [24] Ïïmaï impa, ante
apënebo ëñëedäni. Wængonguï beyë në
apënegaïnäni nanguï ïnäni tönö ïmæca
awënëidi nanguï ïnäni incæ mïni adïnö
baï ante aïnente wægaïnäni incæte edæ
adämaï ingadänimpa. Mïni ëñëninö
ante adobaï ëñëïnente wægaïnäni incæte
tömënäni ëñënämaï ingadänimpa,” ante
mäninganca Itota apënecä ëñengadän-
impa.

Tämadiabæ quëwengä incæ në waa cæcä ingampa, ante

[25] Ayë ate adocanque idægoidi näni wææ
angaïnö ante në ate ëñengä ïñömö, Itota
æbänö wapiticë apënebaingää, ante cæd-
inque ængë gantidinque tömengä ingante
ïïmaï angantapa.

—Awënë në Odömömi ëñëmi. Botö
æbänö cæte cöwë wænämaï wantæpiyë
quëwenguïmoo, ante wæbopa.

[26] Äñongante Itota,

—Möitee wodi, Ïïmaï cæedäni, ante wææ
yewæmöninque æbänö ante yewæmongä
ongö abii.

[27] Äñongante në odömongä wæætë,

—Ïïmaï ante yewæmongacäimpa. Bitö
mïmö entawëmi inte Wængonguï mönö
Awënë ingante waadedinque bitö önöwoca
ëwocadinque ædæmö waadete pönencæbi-
impa. Bitö baö tæï pïñænte ëñabi inte
godö waadete cædinque bitö ocai encabi
inte nö pönëninque waa waadete pönëe.
Ayë adobaï bitö nämä bitö waadete waa
cædö baï adobaï pönëninque godongämë
quëwënäni ïnänite adobaï waa waadete
cæe.

[28] Ante apënecä ëñëninque Itota tö-
mengä ingante wæætë,

—Bitö nö ëñëmi inte nöingä
apënebitapa. Mänïnö bitö änïnö baï cæbi
ïninque bitö wænämaï quëwëmaïmipa.

[29] Angä ëñëninque guïñente wædinque
në odömongä ïñömö, Botö cæquënënö
ante wïï cæbopa, ante Itota ëñënämaï in-
cæcäimpa, ante nämanque ante wææ än-
inque,

—Ïñæmpa wa. Godongämæ quëwënäni, ante bitö änïnäni ïñömö ædänidö ïnänii.

30 Äñongante Itota wæætë, Mönö guiidengä æcänö ingää, ante odömoncæte ante ïïmaï apënegacäimpa.

—Onguïñængä adocanque Eedotadëë quëwente Eedicoo wæidö cægöñongante në ö ënäni tömengä ingante ïñontobë bæi ongonte weocoo gäni tadongadinque tæi tæi pänäni nangë bacä ïninque wadæ godäni. 31 Ate, Wængonguï quï, ante në godongä adocanque adodö wæidö godö godinque në nangë bate öñongä ingante gomö adinque ee wodo pænta ëmë wedeca gocampa. 32 Ayë ate Debii wodi pëïnäni näni Wængonguï oncönë cæcabo incæ adocanque adobaï adoyömö wæë pöninque në nangë bate öñongä ingante gomö adinque ee wodo pænta gocampa. 33 Ayë ate wacä Tämadiabæ në quëwënongä incæ ado wæidö godinque në nangë öñongä weca adoyömö ponte gomö adinque, Tömengä ædö cæte quëwenguingää, ante tömengä wædö ante baï nanguï pönente cæcantapa. 34 Ïingä ïñömö në nangë bate öñongä weca pöninque tæi tæi pänäni nänö æbäadïñömö oguinguipë tönö yowepë tï nämë biïnömë näni ämë gao caadinque weocooca wïni caacampa. Ayë, Të contate gocæcäimpa, ante adocä Tämadiabæ quëwengä ïñömö nämä nänö në mongænte goquënengä bodo önöñabæ në nangë badingä ingante ængö cæcä të contayongante bodo ingante töö töö ænte gocampa. Ayë taadö pönäni näni cænte guiite möincö ganca ænte mäo guiidinque në nangë badingä ingante waa cæcampa. 35 Ïïmö ate padata näni godonte ëinta mentaa tadöninque mänincönë në aacä ingante pædæ godöninque, Bitö në nangë badingä ingante waa cæe. Quïëmë ëïnengä adinque bitö godömi ængä ate botö bitö weca adodö pöninque bitö godönimpo adopo wæætë pædæ pönömo æncæbiimpa, ante gocampa. Mänömaï cæcampa. 36 Äninque Itota tömengä ingante në äningä ingante godömenque angantapa. Bitö ïmite ñöwo ämo ëñëninque bitö wæætë apënebi ëñëmoe. Në nangë bate öñongä weca pönäni mengäa go adocanque ïnäni incæte æcänö tömengä tönö godongämë quëwënäni baï inte waa cæcantawoo, ante pönëmii.

37 Äñongante në odömongä wæætë,

—Tömengä ingante në waadete godö waa cædongä incæ tömengä guiidengä baï cæcampa.

Ante apënecä ëñëninque Itota wæætë,

—Tömengä nänö cædö baï bitö adobaï godinque cæbäwe, angacäimpa.

Mäadota tönö Mäadiya näna caya oncönë Itota ëñacampa

38 Ayë taadö goyönäni tömënäni quëwëñömö pongä adinque onquiyængä tömengä ëmöwo Mäadota ïñömö Itota ingante angä tömengä oncönë pö guiite ëñacantapa. 39 Mäadota tönïñacä Mäadiya ïñömö Itota önöwaca ïnö të contadinque tömengä apënecä ëñëë congantapa. 40 Mäadota guiquënë në ëñadäni beyë ante nanguï cæte wædinque Itota weca pöninque,

—Awënë, botö tönïñacä ëmö cæte gocä ate botö adoboque nanguï cæbo ate wædämaï ïmitawo. Edæ ämi pö cæcäe.

41 Äñongante Itota,

—Mäadota, Mäadota, bitö wa wa wa cæcæte ante wæwëmi awædö. 42 Wæætë adoque pönï cædinque edæ eyepë impa. Mäadiya do, Quïnö waa cæquïmoo, ante apænte pönëningä inte botö önöwaca ïnö pö të contate ëñëë congä adinque botö wæætë tömengä ingante, Goe, änämaï incæboimpa, angacäimpa.

11

Wængonguï ingante æbänö apënequïï, ante Itota apënecä

(Mäateo 6.9-15, 7.7-11)

1 Itota ayë ate wayömö gote Wængonguï ingante apënecantapa. Ïinque apënecä adinque tömengä nänö në ëmïñængä adocanque tömengä ingante apënedinque,

—Awënë ëñëmi, Wäö tömengä nänö ëmïñënäni ïnänite odömonte, Wængonguï ingante æbänö ante apënequïï, ante nänö apënedö baï bitö mönitö ïmönite adobaï ante odömonte apënebi ëñenguïmönii.

2 Ante wæyönäni Itota,

—Wængonguï ingante apënecæte ante ïïmaï ante apëneedäni,

"Mönitö Mæmpo në öönædë quëwënömi inte ëñëmi.

Mönitö bitö ëmöwo tæiyä waëmö ëmömi adinque bitö ëmöwo ante waa adinque apënemönipa.
Bitö öönædë Awënë në ingaïmi inte inguipoga Awënë Odeyebi bitö baquinque edæ quingä pöe. Öönædë owodäni ëñente cædäni baï inguipoga adobaï bitö änö baï ëñente cæcäimpa.
3 Mönitö ïmönite bitö, Cænguï, ante ïïmö ïñö ïïmö ïñö eyepë pönömi ænte cëmönie.
4 Mönitö wënæ wënæ cæmöni incæte bitö në panguënëmi incæ pönö ñimpo cæbi quëwëmönie. Mönitö adobaï edæ wadäni mönitö ïmönite wënæ wënæ cædäni adinque ñimpo cæmöni quëwënäni ae.
Mönitö wënæ wënæ möni cæïnënö godö gocæte ante cæmöni adinque bitö wææ cæbi ate mänïnö godö godämaï inte mönitö wæætë wënæ wënæ cædämaï incæmönimpa, Wæætë edæ në wïwa ëwocadongä nempo ongöñömönite bitö gä pe æmpobi quëwëmönie."
Mänömaïnö ante apënete Wængonguï ingante apëneedäni, Itota angantapa.
5 Äninque tömënäni ïnänite godömenque apënedinque Itota,
—Bitö ïïmaï cæbi ïninque bitö ëmigo æbänö cæbaingää, ante pönëedäni. Ayaönënëña incæ bitö ëmigo weca godinque bitö, "Botö ëmigo ëñëmi. Päömo bodogaa tänoque pönömi ënïmo inte ayë ate botö adopo pönömo æncæbiimpa. 6 Edæ wacä botö ëmigo incæ wayömö gocæte ante botö weca pongampa cæbii. Botö, Quïnö impa diyë godömo cænguingää, ante wædïmo inte bitö ïmite ämopa."
7 Äñömi tömengä guiicönë öñöninque, "Botö odemö ædæmö tee mönedinque botö wëñënäni tönö möïmoga öñömo inte diyë ædö cæte ængë gantite godömo ænguïmii. Ee ae." 8 Äninque bitö ëmigo incæ bitö ämi beyænque ængë gantite pönönämaï ingampa. Incæte wæætë wæætë äñömi tömengä, Ancaa ëñente awædö, äninque ængë gantidinque bitö ïmite do pönongä ëmaïmipa. 9 Ante apënedinque botö ïñömö mïnitö ïmïnite ïïmaï ämopa. Pönömi ëmoe, ante në angä baï cædinque mïnitö mïni ænguïnö ante Wængonguï ingante apëneedäni. Æyömönö ïï, ante në diqui diqui mingä baï cædinque mïnitö, Æbänö ïï, ante ædæmö ëñencæte ante Wængonguï ingante wede pönente apëneedäni. Odemö mönitö beyë wi ënecëimpa, ante aa pecä baï cædinque mïnitö, Æbänö cæquïmoo, ante ëñencæte ante Wængonguï ingante nanguï apëneedäni. 10 Edæ, Pönömi ëmoe, ante në änäni ïñömö edæ do ënänipa. Në diqui diqui mïnäni ïñömö do adänipa. Ayë odemö ponte në aa pedäni tömënäni näni guiiquinque edæ do wi ënete baï bacëimpa.
11 Ante apënedinque Itota godömenque apënecantapa.
—Wëñë mæmpobi ïmi, ëñëmi. Bitö wëñængä päö ante angä ëñëninque bitö dicæ dicamö incæ godömi ængäa. Gæyæ ante angä ëñëninque bitö tæntæbo incæ dicæ godömi ængäa. 12 Enquëmo angä ëñëninque bitö emëñe incæ dicæ godömi ængäa. 13 Ïninque mïnitö në wïwa cædömïni incæ, Wëñængä beyë quïnö waa ï, ante ëñëmïni inte do godömïni ængampa. Mönö Mæmpo ïñömö waa pönï cædongä ïñongante änäni ëñëninque tömengä në änäni ïnänite tömengä Tæiyë Waëmö Önöwoca ingante da pönongä æncædänimpa, ante Itota apënegacäimpa.

Wënæ tönö cæcä ïmaingampa, ante wapiticë änänipa
(Mäateo 12.22-30; Mäadoco 3.20-27)

14 Ayë wënæ në babetadecä ïñömö waocä baö do guiite ongöñongante Itota tæcæ wido cæcantapa. Wënæ tao gocä ate onguïñængä tededämaï ïningä incæ do tedecä ate wædinque godongämë ongönäni wæætë guïñente wædinque waa agadänimpa. 15 Pancadäniya guiquënë, "Ïñæmpa wënæ awënë Beedeboo tönö godongämë cædinque Itota wënæidi ïnänite wido cæcä ïmaingampa töö," ante tedewënänitapa.
16 Wadäni guiquënë, Æbänö cæmö ate Itota oda cæquingää, ante cædinque tömengä ingante, Bitö öönædë näni cæï baï mä odömömi ate pönëmaïmönipa, änänitapa. 17 Mänömaï babæ cæcæte ante änewënänipa, ante Itota do ëñëningä inte ïïmaï angantapa. "Awënë odeye nempo quëwënäni näëmë wæætedö wæætë cædäni ïninque awënë nänö ömædempote wæquinque tömënäni nämä ëwente cædänipa. Ayë adocönë owocabo incæ

adoyömö godongämë quëwënïnäni incæ
näëmë wæætedö wæætë cædäni ïninque
tömënäni oncö woquinque näwë gob-
aïnänipa. 18 Mïnitö, Wënæ awënë Beedeboo
tönö cædinque Itota wënæidi ïnänite wido
cæbaingampa, ante änewëmïnipa töö.
Ïñæmpa awënë Tatäna nempo quëwënäni
ïñömö näëmë wæætedö wæætë pïïnäni
ïninque adocabodäni ïnämaï ïñönänite
tömengä dicæ tömënäni ïnänite ënem-
pobaingäa. 19 Mïnitö, Beedeboo tönö
cædinque Itota wënæidi ïnänite wido
cæcampa, ante tedewëmïnipa. Mänïnö
mïni änewënö näwangä ï baï mïnitö mïñë
në godäni guiquënë æcänö tönö cæte
wido cædänii. Ïninque mïnitö mïñë në
godäni incæ mïni änewënö beyænque
ante näëmë pïïninque mïnitö ïmïnite
wæætë apænte äninque pïincædänimpa
anguënë. 20 Botö ïñömö Wængonguï tönö
godongämë cædinque wënæidi ïnänite
wido cæbo apa änewëmïni. Mänömaï ï
ïninque botö Wængonguï Awënë Odeye
ïnömo inte mïnitö weca do pömo aedäni,"
ante Itota apënegacäimpa.

21 Ayë, "Ïïmaï impa. Në tæï pïñængä
ïñömö tæëmoncoo wëñate mongënïnque,
Wææ godö cæinca, ante tæëmonca näëænte
tömengä oncö boyë wææ godö wææ godö
cæyongä tömengä ëadincoo ïñömö edæ
ee ongompa. Tatäna ïñömö mänömaï
ingampa. 22 Incæte wacä godömenque tæï
ëmongä inte pöninque mäningä ingante
edæ bæ tacampa. Ayë tæëmonca, Wææ
godö botö cæinca, ante mäningä nänö änïn-
ca ñöwo pöningä ïñömö gä pe æmpote
ö ënïnque tömengä nänö ëadincoo adobaï
gä pe æmpote ö ænte mäo nënempocampa.
Botö ïñömö në tæï ëmömo pönï ïnömo inte
edæ godömenque tæï ëmongä nänö gänä
cæbaï cæbopa," angantapa.

23 Ayë, "Botö tönö æcänö wïï godongämë
cæcä ïñömö tömengä ïñömö edæ botö
ïmote Baa ante pïinte cæcä ingampa. Ayë
botö, Waodäni botö mïñë poncædänimpa,
ante cæyömo waocä botö tönö wïï cæcä
ïñömö tömengä wæætë botö mïñë poncæ
cæyönänite tatodongä wadæ godänipa,"
ante Itota apënecantapa.

Wënæ waodë owote godingä inte adodö pompa, ante
(Mäateo 12.43-45)

24 Ayë apënedinque Itota ïïmaï ante
apënecantapa. "Waocä baönë owote
ate tao godinque wënæ wentamö nänö
ëwocadingä ïñömö edæ, Quingänö baönë
go guiidinque edæ guëmante quëwen-
guïmoo, ante diqui diqui minte ayongä
önömæca to aminte ï ate wædinque edæ,
'Botö tao godincönë adodö go guiite
quëwencæboimpa,' ante pönëninque
adodö pongampa. 25 Ponte ayongä waocä
önonganque bayongante wacä önöwoca
tömengäa owodämaï ingä adinque wënæ
wæætë, Æ waocä botö owodincö baï
ïnongä inte ñöwo wadæ ñëmænte mäincoo
cabo të gæte baï ömæwocacä ingä abopa.
26 Ate adinque tömengä wæætë godinque
wënæidi godömenque wentamö ëwocadäni
tiæte ganca mänimpodäni ïnänite ænte
pongampa. Tömënäni tömänäni waocä
baönë godongämë pö guiite owodäni
ate waocä ïñömö wënæ yewæïninque
godömenque wæwengampa," ante Itota
apënegacäimpa.

Æbänö cæte watapë quëwenguïï, ante

27 Itota tæcæ apëneyongante on-
quiyængä ïñömö godongämë ongönäni
tönö ongöninque ogë tededinque,

—Bitö ïmite në mangaïnä inte edæ
tömënä nänä toquinque impa. Bitö ïmi
goömë gänongaïnä inte edæ tömënä
watapë nänä quëwenguinque impa.

28 Ante ogë tedecä ëñëninque Itota
wæætë,

—Ïñæmpa Wængonguï nänö änö
ëñëninque në cædäni guiquënë tömënäni
wæætë näni watapë quëwenguinque
ëñente cædänipa, ante apënegacäimpa.

Öönædë näni cæï baï cædinque mä cæbi amönie, änänipa

29 Mänïïñedë godömenque nanguï
ïnäni pönäni adinque Itota, ïïmaï ante
apënecantapa. "Mïnitö wïwa mïni cæcabo
ïmïnipa. Mïnitö edæ, Mä cæte odömömi
adinque pönëmaïmönipa, ante ancaa
ämïni awædö. Näwangä ämo ëñëedäni.
Cönäö wodi beyë cædinque Wængonguï
bamönengë nänö cægaïnö ante mïnitö
pönënämaï ïñömïnite edæ mäninque
mïni aquinque cæcëimpa änewëmïnii.
30 Nïnebaidi pönencædänimpa, ante Cönäö
wodi ingante Wængonguï angä quëwen-
gacäimpa. Ñöwomïni pönencæmïnimpa,
ante adobaï cædinque Wængonguï botö
Waobo ëñagaïmo ïñömote adobaï angä
quëwëmo acæmïnimpa. 31 Doyedë ïñömö

betamonca gämënö ömæ awënë ïnongä
inte onquiyængä incæ awënë Tadömöö
wodi nanguï ëñente nänö apënedö ante
ëñencæte ante doönæ quëwëninque pon-
gacäimpa. Tadömöö wædænque ëñengä
ïñongante botö godömenque nanguï
ëñëmo inte mïnitö weca ongöñömote
mïnitö ïñæmpa wïï ëñëmïnipa töö. Ïninque
mäningä onquiyængä incæ Wængonguï në
apænte angä weca pöninque mïni ñöwo
quëwencabo tönö godongämë ongön-
inque, Mïni pante wæquinque ëñënämaï
ingamïnimpa töö, ante apænte pïinguingä
ingampa. 32 Cönäö wodi Wængonguï beyë
apënecä ëñëninque Nïnebaidi wënæ wënæ
näni cægaïnö ante wæwente pönëninque
ñimpo cægadänimpa. Cönäö wodi wæ-
dangä ïñongante botö wæætë në ñënëmo
inte apënebo ëñëninque mïnitö ïñömö
ëñënämaï ïmïnipa. Ïninque Nïnebaidi
incæ Wængonguï në apænte angä weca
pöninque mïni ñöwo quëwencabo tönö
godongämë gongænte ongöninque, Mïni
pante wæquinque ëñënämaï ingamïnipa
töö, ante apænte pïïnänidö anguënë,"
angantapa.

Mönö awinca gomö aquïnemö baï ëmompa, ante

(Mäateo 5.15, 6.22-23)

33 Ayë godömenque apënecantapa.
"Gongapæncade tï wodönodinque waodäni
dicæ awëmö ïñömö wë wodönäniyaa.
Owæta boo cæcadäniyaa. Wæætë,
Mänïñömö në pö guiidäni acædänimpa,
ante cædinque gongapæncade awæmpa
ëmongapaa cö cædäni ñäö bæco adänipa.
34 Mönö baö tömäo beyë mönö awinca
tica ënente baï ëmömompa. Mönö
nö pönëninque amö ïninque mönö
ñäö tica ënente cægonte baï waa cæte
quëwëmompa. Wæætë wïwa pönente
amö ïninque mönö wëmö ïñömö cæ-
gonte baï inte wïwa cæte quëwëmompa.
35 Mänömaï beyë bitö, Wëmö ëwocadämaï
incæboimpa, ante bitö önöwoca cöwä
adinque nämä wææ cæe. 36 Ïninque bitö baö
tömäo ñäö entawëninque bitö önöwoca
adobaï ñäö ëwocabi ïninque quïomenque
incæ wëmö entawënämaï ïmaïmipa.
Gongapæncade ñäö bæco edonque abi baï
edæ ñäö ædæmö entawëninque edonque
adinque waa quëwëmaïmipa," ante Itota
apënegacäimpa.

Paditeoidi tönö në wææ odömönäni ïnänite Itota pïingä

(Mäateo 23.1-36; Mäadoco 12.38-40; Odoca 20.45-47)

37 Ïinque apënecä ate adocanque Pa-
diteocä tömengä ingante, Pö cëe, angä
ëñente pö guiite cæncæte ante ongongä.
38 Adinque Paditeocä ïñömö, Itota quïnante
mempodämaï inte cængää, ante guïñente
wæcä. 39 Ïninque mönö Awënë tömengä
ingante,

—Mïnitö Paditeoidi ïñömö edæ owæta
tönö podato cæncadë ïnö wentamö ënen-
coo ee adinque yabæque mënongate baï
cæmïni ïmïnipëë. Mäincooque ëïnente
mïni wædö beyë ayë wïwa mïni cædö
beyë edæ mïmöno wentamö entawëmïni
ïmïnipa. 40 Mïni ëñëegadë. Në badongä
ïñömö yabæque badöninque cæncadë ïnö
badönämaï ingantawogaa. Ïñæmpa mönö
baö në badongaingä ïñömö adocä mönö
önöwoca badongacäï apa quëwëmïnii.
41 Ïninque mïnitö wæætë wadäni ïnänite
ædæmö waadedinque mïnitö mäincoo
pædæ godö pædæ godö cæmïni ïninque
tömancoo edæ ñä mënongate baï ba
adinque mïnitö wæætë edæ ñäö baï
entawencæmïnimpa.
42 Paditeoidi mïni wæquinque ïïmaï
cæmïnipa. Mäincoo diete ganca mänim-
pocoo ænte cö cædinque, Adocooque Wæn-
gonguï quï impa, ante mönö godongëimpa,
ante cæmïnipa. Mïnitö mänömaï cædinque
edæ öñabo mïni minte pæyabo, Oguï waa
cænguï, ante mïni tä pete ëñabo incæ edæ,
Wængonguï quï impa, ante pancayaboga
godömïnipa. Mäninganca cædinque mïnitö
waa cæmïni incæte wadäni ïnänite nö
cædämaï ïmïni inte Wængonguï ingante
waadete pönënämaï ïmïnipa töö. Ïñæmpa
mänïnö öñabo godonguënëmïni inte
mïnitö godömenque waadete pönëninque
nö cæquënëmïni ïmïnipa.
43 Ayë Paditeoidi mïni wæquinque
impa. Mïnitö odömöincönë go gui-
idinque nämanque ante pönëninque
waëmompaa pönï të contate tomïni
awædö. Ayë waodäni näni godonte
ëïmancadë godinque mïnitö nämanque
pönëninque, Wadäni, Waa quëwëedäni,
ante apënedinque mönitö ïmönite waa
acædänimpa, ante mïni wæquinque edæ
änewëmïnipa töö.
44 Ayë waocä wodido ñömëï ongö
baï mïnitö ïñömö mïni wæquinque edæ

wentamö entawëmïnipa. Mänömaï entawëmïnipa, ante ëñënämaï inte wadäni edæ mïni änö ante ëñente cædinque edæ oda cædänipa, ante Itota pïingantapa.

45 Ïninque adocanque idægoidi näni wææ angaïnö ante në ate ëñengä ïñömö Itota ingante apënedinque,

—Awënë, mänömaï äninque bitö mönitö ïmönite adobaï pïinte änewëmi awædö.

46 Äñongante,

—Mïnitö dodäni näni wææ angaïnö ante në adïmïni inte edæ mïni adobaï wæquinque impa. Edæ, Cædämaï cædämaï, ante ancaa wææ äninque mïnitö ïñömö edæ mäincoo teëmencoo mö paate wadäni önönancapë cö cædancapënäni baï cæmïnipa töö. Ayë wæætë önompogonca adopogoncaque incæ gä ënancapënämaï cæte baï cædinque mïnitö mïni wæquinque edæ, Æbänö cæte waa quëwenguïï, ante odömonte apënedämaï ïmïnipa töö, ante Itota apënecantapa.

47 Ayë godömenque apënedinque, “Wængonguï beyë në apënegaïnäni ïnänite mïnitö mëmëidi incæ në wënönäni ingadänimpa. Mïnitö ïñömö, Në wënongaïnäni nänömoidi ïmönipa, ante baï cædinque, Wængonguï beyë në apënegaïnänido, ante mënönomïnipa töö. Mïni wæquinque edæ mänömaï cæmïnipa. 48 Ïninque, Mönitö mëmëidi wënongadänimpa, ante ëñënïmöni inte tömënäni wodido ante mënönomönipa, äninque mïnitö mëmëidi näni cægaïnö ante Ao äninque cæmïnipa töö,” ante Itota pïingantapa.

49 Ayë ïïmaï ante apënecantapa. “Mänömaï beyë Wængonguï mönö në ëñengaingä ïnongä incæ ïïmaï ante apënegacäimpa. ‘Botö beyë në apënedäni tönö botö në da godönäni ïnänite botö, Idægoidi weca gote apëneedäni, ämo gocædänimpa. Ämo gote pönäni adinque idægoidi wæætë pancadäniya ïnänite wënönäni wæncædänimpa. Ayë pancadäniya ïnänite togænte pänäni wæcædänimpa,’ ante Wængonguï do apënegacäimpa. 50 Ïninque ñöwo quëwëmïni ïñömïnite, Quïnante wënömïnii, ante Wængonguï edæ mïnitö ïmïnite ancæcäimpa. Wængonguï beyë në apënegaïnäni ïnänite tömengä nänö badongaïñedë dodäni mä pönï wënönäni beyë ayë ïincayë ate ñöwo ganca wënönäni beyë ïninque edæ në wënäni tömänäni wepë näni näagaïnö ante, Ñöwo quëwëmïni mänïnäni tömänäni wepë näate baï ïmïnipa. 51 Edæ tömänäni näni wënongaïnö ante edæ ñöwomïni mïni pante wæquinque impa. Edæ mä pönï wënöninque docä Abedo wodi ingante adocanque wënongä wæn-gacäimpa. Ïincayë ate Wængonguï oncö ñënæncö boyë näni iya täimpaa gäänë ongöñongante Tacadiya wodi ingante wënönäni nänö wænganca wadäni nanguï ïnäni ïnänite wënönäni wængadänimpa. Incæte Wængonguï, Mïnitö mëmëidi nänömoidi ingaïmïni inte tömënäni näni wënongaï beyænque wepë näate baï wentamö entawëñömïnite botö wæætë ñöwomïni ïmïnite pämo wæcæmïnimpa, ante Wængonguï angampa,” ante Itota apënegacäimpa.

52 Ayë apënedinque, “Dodäni näni wææ angaïnö ante në adïmïni ïñömö mïnitö në ëñenguënëmïni inte edæ mïni wæquinque nö pönente ëñënämaï ïmïnipa. Ayë wadäni, Nö pönente ëñengëimpa, ante odemö guiite baï tæcæ cædäni adinque mïnitö odemö tee mönete yabæ wido cæte baï cædinque tömënäni ïnänite edæ wææ cæmïnipa töö,” ante Itota apënegacäimpa.

53 Ïinque apënete tao goyongä në odömönäni tönö Paditeoidi tömengä ingante nanguï pïinte badinque, Ämöni ëñëninque apënebi ëñëmönii, apënebi ëñëmönii, ante ancaa änänitapa. 54 Ayë, Tömengä wabänö oda cæte tedecä ïninque mönö wæætë pämö wæbaingampa, ante wææ wänonte baï cægadänimpa.

12

Wadö tedete wadö näni cædönö ante

1 Mänïñedë nanguï ïnäni æpodö mïido ganca ïnäni adoyömö pö bee të bee të cædinque goto gongëñönäni Itota tömengä mïñë në godäni ïnänite täno apënedinque, “Paditeoidi ïñömö wadö tedete wadö cæyönäni mïnitö wæætë wadö näni cædö ante, Päö yedæ æmpoquï baï wodö wodö cæpa, ante gomö adinque tömënäni näni cæïnö baï cædämaï ïedäni. 2 Adämaï incædänimpa, ante quïëmë wë wodonte ï incæ ïincayë ate tömää wi ënete bayonte edonque pönï bacëimpa. Ayë quïëmë awëmö cæte ï incæ ïincayë ate edonque pönï acædänimpa. 3 Wëmö

ïñömö mïni tededö incæ edæ ñäö ïñömö edonque pönï ëñengæimpa. Ayë guiicönë mïnitö wæntæ apënedö incæ ïincayë ate oncömanca ïnö æi edæ ogë tedete edonque ëñengæimpa," ante Itota apënecantapa.

Æcänö ingante guïñente wæquïï, ante
(Mäateo 10.26-31)

4 Ayë, "Botö ëmigoidi ämo ëñëedäni. Waocä baonque wënönäni ate tömengä ingante ëdö cæte godömenque cæquïnänii. Ïninque mïnitö ïñömö, Baonque wënönäni wæncæ wæ, äninque edæ guïñënämaï ïedäni. 5 Wæætë edæ, Æcänö ingante guïñente wæquënëmïni ïmïnii, ante botö odömonte apënebo ëñëedäni. Waomïni ïmïnite wënonte ate në angä ïnongä inte tadömengadænguipo në wido cæcä ingante ïñömö mïnitö tömengä ingante edæ guïñëedäni. Ao. Mäningä ingante guïñente wæedäni," ante Itota apënecantapa.

6 Ayë, "Waodäni ayamöidi önompo ëmæmpoque mänimpodäni beyë tiguitamö mentamonga ante pædæ godonte ënäni amïnitawo. Incæte ayamö adocanque ingante edæ Wængonguï cöwë wææ aacampa. 7 Edæ, Ayamöidi bacoo pönï ïnäni incæte önönänique ïnänipa, ante në äningä inte mönö Mæmpo ïñömö mïnitö ïmïnite wæætë godömenque waa acampa. Ïñæmpa mönö ocaguï incæ æpoguïnö encamöö, ante Wængonguï ïñömö edæ do ëñente aacä apa guïñëwëmïnii," ante Itota angantapa.

Waodäni ëñëñönäni mönö Itota ingante Ao angëimpa, ante
(Mäateo 10.32-33, 12.32; Mäadoco 10.19-20)

8 Ayë apënedinque, "Näwangä ämopa, angantapa. Æcänö waodäni ëñëñönäni botö ïmote Ao äninque, Bitö botö Awënë ïnömi ïmipa, ante äna botö Waobo në ëñagaïmo inte tömengä ingante wæætë Ao äninque, Bitö ïñömö botö mïñë në gogaïmi ïnömi ïmipa, ante Wængonguï anquedoidi ëñëñönäni ancæboimpa. 9 Wæætë edæ waodäni ëñëñönäni botö ïmote në Baa angaingä ingante botö wæætë Wængonguï anquedoidi ëñëñönäni tömengä ingante edæ Baa ancæboimpa," angantapa.

10 Äninque, "Botö Waobo ëñagaïmö ïñömote waocä babæ ante wïwa angä incæte Wængonguï wæætë edæ pönö ñimpo cæcä quëwencæcäimpa. Wæætë Wængonguï Tæiyë Waëmö Önöwoca ingante godö babæ ante në änewengä ingante Wængonguï wæætë edæ ñimpo cædämaï inte cöwë pancæcäimpa," ante Itota apënecantapa.

11 Ayë, "Mïnitö ïmïnite bæi ongonte tömënäni odömöincönë ænte godinque gö cædäni incæte mïnitö mänïñedë, Æbänö ante apënequïmoo, ante wædämaï ïedäni. Awënëidi weca incæ në änäni weca incæ mïnitö ïmïnite ænte mäo goncædäni incæte mïnitö mänïñedë, Pïïnäni ëñente wædinque æbänö ante nämä wææ anguïmoo, ante ayë, Æbänö ante apënequïmoo, ante guïñente wædämaï ïedäni. 12 Ïñæmpa Wængonguï Tæiyë Waëmö Önöwoca mänïñedë incæ, Æbänö wææ anguïï, ante odömonte angä ëñëninque mïnitö wæætë mänïnö ante wææ ancæmïnimpa," ante Itota apënegacäimpa.

Mäincoo näni æïnëmämo ante

13 Tæcæ apëneyongä godongämë ongönäni ongöninque adocanque Itota ingante,

—Awënë, botö wæmpo wodi mangaincoo incæ mæmpo wodi ömæ ingaïmæ incæ botö mëmö ingante tæcæguedë ämi pä cæcä æmöe.

14 Äñongante Itota,

—Botö në apænte ämo ïmopa diyë ämo pä cæquingää.

15 Äninque godongämë ongönäni ïnänite apënedinque,

—Wïï mäincoo nanguï ænte beyænque mönö quëwengëimpa cæmïnii. Mïni mäincoo æïnëmämo ante edæ ñimpo cædinque ee aedäni.

16 Äninque Itota, Wængonguï Awënë æbänö cæquingää, ante ëñencædänimpa, ante ïmæca quëwënäni näni cæïnö ante odömöninque ïïmaï apënecantapa.

—Adocanque në nanguï ëacä inte tömengä ömæ wainguipoga nanguï pönï pæ. 17 Adinque tömengä ïñömö, "Æbänö cæquïmoo. Botö cænguï da wenguincö ñënænö impa diyë da wente manguïmoo." 18 Äninque, "Ïïmaï cæcæboimpa. Guiyancö oncö bæ tate ñënænö wæætë mënoncæboimpa. Mënöninque tömëmoncoo tönö mäincoo wæætë mänincönë tömancoo da wencæboimpa. 19 Ayë nämanque apënedinque botö, Botö cænguï tönö mäincoo nanguï wadepo ba beyë eyepë mänïmo inte botö guëmancæboimpa. Önonque cænguï

nanguï cænte nanguï bete tocæboimpa,"
20 Ante nämanque pönëñongä wæætë në
mäningä ingante Wængonguï, "Ëñënämaï
cæbipa töö. Ñöwo woyowotë incæ edæ,
Idæwaa quëwëmipa, ämo wæncæbiimpa.
Wëmi adinque edæ bitö mäincoo ïnï edæ
æcänö mäincoo baquïï," ante Wængonguï
angampa, ante Itota, Mäninque ante
apënebopa, angacäimpa. 21 Ayë tömënäni
ïnänite wæætë, "Wængonguï mänömaï
angä ëñente wædinque mïnitö wæætë
ïïmaï ante pönencæmïnimpa. Æcänö,
Tömëmoque quï, ante da da wente mäna
ïñömö tömengä Wængonguï ayongä në
ömæpocä baï inte ömæwocacä ingampa.
Në ëacä wodi nänö wënö baï tömengä
adobaï bate wæquïnö anguënë," ante Itota
apënegacäimpa.

Tömengä wëñënäni ïnänite Wængonguï aacampa, ante
(Mäateo 6.25-34)

22 Itota mänïñedë tömengä mïñë në
godäni ïnänite, "Ïninque botö mïnitö
ïmïnite ämopa. Inguipoga mïni quëwen-
guïmämo ante wædämaï ïedäni. Quïmönö
impa cænguïmoo, ante, Quincoodö impa
wëñaquïmoo, ante wædämaï ïedäni.
23 Cænguinque cëninque dicæ quëwë-
mongaa. Weocooque wëñadinque dicæ
quëwëmongaa. Mönö quëwenguïmämo
ïñömö godömenque impa. 24 Gapatai
ïñömö cænguï ante dicæ minte pæ ate
tä pete mänäniyaa. Incæte Wængonguï
eyepë godongä cënäni aedäni. Mïnitö
guiquënë öömä ëadäni baï ïnämaï
ïñömïnite Wængonguï mïnitö ïmïnite
godömenque waa adinque eyepë pönongä
cëmïnipa. 25 Wængonguï nänö anganca
quëwëninque mïnitö nanguï cædinque
wantæ ïñö incæ ædö cæte godömenque
quëwenguïmïnii. 26 Mänïnö wædænque
cæquï incæte wïï eyepë cæmïni ïninque
mïnitö, Botö quëwenguïnö ante wadö wadö
cæcæboimpa, ante quïnante wæmïnii,"
ante Itota angantapa.

27 Ayë, "Ongai guiquënë weocoo ante
daque daque dadämaï inte wodonte
tïnämaï ïñönänite Wængonguï weocoo
waëmoncoo baï godongä waa pönï
ënopa. Awënë Tadömöö wodi waëmoncoo
ëagaingä incæ wïï ongai baï ëñagacäimpa.
Ongai ïñömö godömenque waëmö pönï
ënopa. 28 Gaguïmë ïñömö ïïmö ate edæ
gongapamö në tanguinque ñöwoönæ
pæ incæte Wængonguï waëmö pönongä
ënopa. Ïninque, Waëmö ënodö në pönongä
inte mönö ïmonte godömenque eyepë
pönï pönongä ænte ëñacëimpa, ante
pönëmïniyaa. 29 Mïnitö cænguï ante bequï
ante ëïnente wædämaï ïedäni. Edæ, Æbänö
cæte ænguïmöö, ante wædämaï ïedäni.
30 Inguipoga wayömö näni ëñënämaï incabo
wayömö näni ëñënämaï incabo mänïnö
ante wæyönäni mïnitö guiquënë, Mönö
ænguënënö ante mönö Mæmpo ïñömö
edæ do ëñengampa, ante pönëninque
guïñente wædämaï ïedäni. 31 Wæætë
Awënë Odeye nempo quëwencæte ante
nanguï cæyömïnite tömengä wæætë
mïnitö ænguënënö ante do edæ eyepë
pönï pönongä æncæmïnimpa," ante Itota
apënecantapa.

Mönö ëaquincoo öönædë do ëamompa, ante
(Mäateo 6.19-21)

32 Godömenque apënedinque Itota,
"Botö në aabo ïñömote mïnitö botö mïñë
mïni gocabo ïñömö wædænque pönï ïmïni
incæte edæ guïñente wædämaï ïedäni.
Ïñæmpa mïnitö Mæmpo ïñömö, Awënë Od-
eye nempo quëwencæmïnimpa, ante pönö
cædinque waa tocampa cæmïnii. 33 Mïnitö
ïñömö, Ö ënäni dæ äñömö cayë cënämaï
ïñömö botö mäincoo wodämaï inguincoo
inte edæ cöwë më ongongëimpa, ante
cædinque öönædë ïñömö wo ëëæntodonte
baï cæedäni. Wodämaincadedë da
wente baï cædinque mïnitö mäincoo
godonte ëninque ömæpodäni wæwënäni
ïnänite wæætë godömïni æncædänimpa.
34 Mïni waocabo ïñömö mïnitö mäincoo
ongöñömö mänïñömö quëwencæte ante
wæmïni ïmïnipa, ante adinque botö,
Öönædë ïñömö wo ëëæntodonte baï
cæte mäedäni, antabopa," ante Itota
apënecantapa.

Tömää eyepë cædinque wänö cöedäni, ante

35 Ayë apënedinque, "Waodäni, Awënë
beyë ante cæcëimpa, ante weocoo eyepë
wëñadinque, Gongapæncade waëmö
bæcocëimpa, ante eyepë pönï cædäni
baï mïnitö adobaï eyepë pönï cædinque,
Awënë poncæcäimpa, ante wänö cöedäni.
36 Edæ waodäni tömënäni awënë wayömö
gote ëëmë bete ocë ëmænte ponte aa
pecä ëñëninque quingë wi ënecæte ante
wänö cönäni baï cædinque mïnitö adobaï,

Awënë poncæcäimpa, ante wänö cöedäni.
37 Edæ awënë ponte ayongä tömengä
ingante në cædäni wänö cönäni adinque
tömengä wæætë edæ pönö waa cæcä
äninque tömënäni ïñömö tocædänimpa.
Mïnitö ïmïnite näwangä ämopa. Në wänö
cönïnäni ïnänite awënë pönö angä ate tæ̈
contadäni ate tömengä në awënë ïnongä
incæ, Nanguï cæcæ̈impa, ante weocoo
wëñadinque tömënäni weca pöninque
edæ pönö cæcä æncædänimpa. 38 Edæ
woyowotæ̈ tæcæ bæcä incæ ayatadäa
wæicä incæ pöninque tömengä në wänö
cönïnäni ïnänite waa adinque pönö waa
cæcä adinque tömënäni ïñömö watapæ̈
edæ tocædänimpa. 39 Wæætë oncö në
ëacä guiquënë, Në awëmö æncæ cædongä
æyedënö ponguingää, ante ëñëninque
do wææ cæcä baï në awëmö æncæ
cædongä wæætë edæ pö guiite æ̈nämaï
incædongäimpa, ante apæ̈nebo ëñente
pönëedäni. 40 Mïnitö adobaï, Waocä në
ëñagaingä æyedënö ponguingää, ante
ëñënämaï ïmïni inte edæ tömänö eyepæ̈
cædinque edæ wänö cöedäni," ante Itota
angacäimpa.

Awënë ingante në cæda, ante
(Mäateo 24.45-51)

41 Mänömaï angä ëñëninque Pegodo,
—Mänïnö odömonte bitö apæ̈nedö
ante mönitö adomönique ëñencæmön-
impa, ante apæ̈nebitawo. Wæætë edæ,
Wadäni tömänäni ëñencædänimpa, ante
apæ̈nebitawo.
42 Äñongante mönö Awënë wæætë odö-
moncæte ante apæ̈nedinque, "Inguipoga
awënë ïñömö, Æcänö në ëñengä ïnongä
inte botö quincoo ante ædæmö aacä in-
guingää, äninque, Mänömaï inte cæcä in-
gante adinque botö ämo ate tömengä në
angä badinque botö oncönë në cædäni
ïnänite ædæmö aadinque cænguï eyepæ̈
ïñonte godongä cæncædänimpa, angampa.
43 Ïninque awënë wayömö gote ponte ay-
ongä, Në cæcä botö änö ante ëñente cæ-
campa, ante adinque awënë wæætë tö-
mengä ingante godö waa cæcä ate në waa
cæcä ïñömö edæ waa tocæcäimpa. 44 Mïnitö
ïmïnite näwangä ante apæ̈nebopa. Në
ëñente cædingä ingante awënë, Bitö botö
mäincoo tömancoo edæ në aabi bacæbi-
impa, ancæcäimpa."
45 "Incæte në cæcä wæætë, Botö awënë
æiquedö ponguingää, ante pönëninque
tömengä tönö awënë ingante näni
godongämæ̈ cæcabo onguïñæ̈näni incæ
onquiyæ̈näni incæ tömënäni ïnänite tæi
tæi päninque cænguï nanguï cæ̈ninque tï
nämæ̈ nanguï bete quidi quidi dowænte
bacä. 46 Ïninque tömengä, Æönædö
ponguingää, ante wædämaï ïñongante,
Æyedënö ponguingää, ante ëñënämaï
ïñongante edæ awënë ïñontobæ̈ pongä
wæbaingampa. Ponte adinque awënë
wæætë mäningä në ëñënämaï cædingä
ingante wido wido todinque në pönënämaï
ïnäni weca mäo wido cæbaingampa," ante
Itota apæ̈necantapa.
47 Ayæ̈, "Awënë ingante në cæcä incæ
awënë nänö änö ante önömoncaque ëñën-
inque wïï eyepæ̈ cædinque ëñënämaï cæcä
ïninque awënë ïñömö tömengä ingante
nanguï tæi tæi pancæcäimpa. 48 Ayæ̈ wæætë
edæ, Awënë æbänö angää, ante ëñënä-
maï inte ëmoncacä guiquënë tömengä
nänö panguinque wënæ wënæ cæcä in-
cæte tömengä ingante wædænque tæi tæi
pancæcäimpa, ante Itota apæ̈negacäimpa.
Edæ awënë æcänö nempo nanguï pönongä
ænte näæ̈ngä ïñömö tömengä ingante
Awënë wæætë, Bitö adodö nanguï pönömi
æ̈moe, ancæcäimpa. Ayæ̈, Botö mäin-
coo nanguï ongoncoo ïñonte bitö aacæbi-
impa, ante æcänö ingante awënë angää
tömengä ingante, Bitö godömenque nan-
guï cæcæbiimpa, ante awënë ancæcäimpa,"
ante odömöninque Itota apæ̈negacäimpa.

Näwæ̈ gocædänimpa, ante cæcæte ante pö-
mopa, angampa
(Mäateo 10.34-36)

49 Äninque Itota godömenque apæ̈ned-
inque, "Botö inguipoga gonga baï
tänoncæte ante pongaïmo inte edæ, Do
tänonte baï edæ waa tocædömoimpa.
50 Ayæ̈ botö nantate wæwencæte ante
pongaïmo inte botö nantate wæganca
nantate botö wæquënënö ante ïinque
cæcæte ante wæbopa. 51 Mïnitö, Inguipoga
quëwënäni piyæ̈në cæte wæætedö wæætë
cædämaï inte quëwencædänimpa, ante
cæcæte ante Itota pongaingä ingampa,
ante pönëmïnitawo. Ïñæmpa wadö
ämo ëñëedäni. Botö inguipoga pömo
beyænque wæætedö wæætë pïincædän-
impa. 52 Ïincayæ̈ ate önompo æ̈mæmpoque
näni owocabo mänimpodäni ïñönänite
mengäa go adocanque ïnäni ïñömö botö
beyænque mënaa ïnate näëmæ̈ pïinte

bacædänimpa. Ayë wæætë mënaa
ïna incæ mengäa go adocanque ïnäni
ïnänite wæætë näëmë pïinte bacædaimpa.
53 Botö ëmöwo beyë mæmpocä tömengä
wengä onguïñængä ingante näëmë pïinte
bacæcäimpa. Wëñængä wæætë mæmpocä
ingante näëmë pïinte bacæcäimpa. Wäänä
tömënä wengä onquiyængä ingante wæætë
näëmë pïinte bacædäimpa. Wæætë
wäänä ingante wëñængä incæ näëmë
pïinte bacæcäimpa. Biyongä ingante nänö
wæntedä incæ näëmë pïinte bacædäimpa.
Nänö wæntedä ïnante biyongä ingante
näëmë wæætë pïinte bacæcäimpa," ante
Itota tömengä mïñë në godäni ïnänite
apënegacäimpa.

Æbänö oo baquimpa, ante ëñengëimpa, ante

(Mäateo 16.1-4, 8.11-13)

54 Ayë godongämë ongönäni ïnänite
apënedinque, "Nænque guiidö gämënö
boguïmä wentamö pö adinque mïnitö,
Cöönæ wentamö wocæmpa, äñömïni
edæ do cæpa. 55 Ayë wæætë woboyë
betamonca ïnö pëmë pö adinque, Ocoi
näwancæ cæpa, ante tedeyömïni dobæ
ocoi näwampa. 56 Inguipoga gomö adinque
öönædë ëmö adinque mïnitö, Æbänö
cæcæte ante ëmöö, ante edæ do ëñëmïnipa.
Wæætë, Inguipoga wayömö wayömö
æbänö cædänii, ante adinque mïnitö,
Wængonguï oo pönï cæquingänö anguënë,
ante quïnante wïï ëñëmïnii. Edæ wadö
tedete wadö cæmïni ïmïnipa töö," ante
Itota tömënäni ïnänite pïingacäimpa.

Në pïingä ingante waadete apënecëimpa, ante

(Mäateo 5.25-26)

57 Ayë edæ, "Æbänö cæte nö cæquïï,
ante mïnitö tömëmïnique apænte ante
cæquënëmïni ïmïnipa. 58 Në pïinte angä
ïñömö bitö ïmite edæ, Wïwa cæbipa, ante
awënë weca ænte mäocä idömæ godinque
bitö guiquënë tömengä ingante waadete
apënebi ëñëninque tömengä wæætë
piyënë cædinque ee abaingampa. Wæætë
edæ wïï waadete apënebi ïninque tömengä
në apænte angä weca godömenque ænte
gobaingampa. Në apænte angä wæætë
bitö ïmite wææ wänongä ingante pædæ
godongä ëninque wææ wänongä wæætë
tee mönebaingampa. 59 Tee mönecä
ïninque bitö quïëmë beyë debe ïmi
ïninque edæ tömanta pönï di godonte ate
tabaïmipa, ante ämo ëñëmaïmipa," ante
Itota apënegacäimpa.

13

Ocë ëmænte Wængonguï gämënö ponguënëmïni ïmïnipa

1 Mänïñedë wadäni Itota weca pöninque
ïïmaï ante apënedäni ëñengantapa.
Gadideabæ quëwënäni, Wængonguï quï,
ante cëningä ingante tæcæ wënöñönänite
Pidato guiquënë tömënäni ïnänite ïñonto-
bë wënöninque tömënäni wepë cëningä
wepë tönö dibæ cæcantapa. 2 Ante
tedeyönäni Itota wæætë, "Gadideabæ
quëwënäni wadäni pönömenque wënæ
wënæ cædäni ïñönäni mänimpodänique
godömenque wënæ wënæ cædäni inte
mänömaï wënänipa, ante mïnitö pönëmïni
awædö. Ïñæmpa Gadideabæ quëwënäni
tömänäni adobaï wënæ wënæ cædäni
ïñönäni mänïnänique edæ wënänipa.
3 Wïï mänömaï impa, ämo ëñëmaïmïnipa.
Tömënäni wïï godömenque wënæ wënæ
cædïnäni inte wënänitapa. Mïnitö
guiquënë wënæ wënæ mïni cædïnö ante
wæwente pönëninque ñimpo cædämaï
ïmïni ïninque mïnitö tömämïni adobaï
wëmaïmïnipa," ängantapa.

4 "Ayë Eedotadëë ïñömö tömënäni näni
gomö aquincö Tidoee näni änoncö të
wæëñonte waodäni dietiocho ganca ïnäni
capo wënäni ïninque mïnitö, Tömënäni
godömenque wënæ wënæ cædäni inte
wënänipa, ante pönëmïni awædö. Ïñæmpa
Eedotadëë quëwënäni tömänäni adobaï
wënæ wënæ cædäni ïñönäni mänim-
podänique edæ wënänipa. 5 Wïï mïnitö
pönënö baï impa, ämo ëñëmaïmïnipa.
Tömënäni wïï godömenque wënæ wënæ
cædïnäni inte wënänitapa. Mïnitö
guiquënë wënæ wënæ mïni cædïnö ante
wæwente pönëninque ñimpo cædämaï
ïmïni ïninque mïnitö tömämïni adobaï
wëmaïmïnipa," ante Itota apënecantapa.

Iigowë ömæca ongompa, ante odömonte apënecampa

6 Ayë Itota, Wængonguï Awënë æbänö
cæcää, ante ëñencædänimpa, ante ïmæca
quëwënäni näni cæïnö ante odömöninque
ïïmaï apënecantapa. "Waocä tömencodë
iigowë minte pæ ate tömenca ante ponte
ayongä edæ dæ ömæcawë ongompa. 7 Ate
wædinque tömengä ocë ëmænte godinque

tömencawæncoo në aacä ingante apënedinque, ‘Edæ mëa go adoque wadepo tömenca ante gote ayömo edæ mänïï iigowë cöwë ömæcawë önonque wææ ongompa cæbii. Ömæcawë wææ ongöwë adinque wido tate ëmëwo wido cæe.’ [8] Äñongä tömencawæncoo në aacä wæætë, ‘Awënë, ee ongöe. Botö iigowë önöwa gäänë ëë wodinque mämö wagada goi ænte wempo cædente tee moncabo ate wadepo ate bitö ongöñömi edæ, [9] do incabaimpa. Wæætë wadepo ate ayömite ömæcawë ate wædinque edæ ëmëwo wido tate wido cæbaïmipa,’ ante në cæcä angampa.” Mäninque ante odömonte apënebopa, ante Itota apënegacäimpa.

Itota bocæ bocæ wædingä ingante cæcä ate waa bacampa

[10] Guëmanguïönæ ïñonte Itota oodeoidi odömöincönë go guiidinque odömonte apënecantapa. [11] Onquiyængä mänïñömö ongongä ïñömö tömengä dietiocho wadepo ïñonte wënæ guiicä ate bocæ bocæ wæwëningä inte ædö cæte adiyë ængë gantiquingää. [12] Tömengä ingante adinque Itota aa pecä pongä ate,

—Onquiyëmi, bitö bocæ bocæ wædö ante ñöwo botö ñïmæncæpote baï cæbo ate bitö waa babipa.

[13] Äninque tömengä ingante gampocä ate ñïmæncæpote baï badinque onquiyængä ïñömö adiyë gantidinque wæætë, Wængonguï bitö ñäö baï ëmömi inte waa pönï pönö cæbi ëmopa, ante watapë apënecantapa. [14] Guëmanguïönæ ïñonte Itota mänömaï cæcä waa bacä adinque tömënäni odömöincö awënë guiquënë pïinte badinque godongämë ongönäni ïnänite,

—Quïmë quëwëmïnii. Önompo ëmæmpoque go adoönæque mönö cæönæ ïñonte mïnitö waa bacæte ante ponguënëmïni ïmïnipa. Guëmanguïönæ ïñonte edæ cædämaï inguënë quëwëmïnii.

[15] Ante pïïñongante mönö Awënë wæætë,

—Mïnitö wadö tedete në wadö cædömïni inte ëñëedäni. Mïnitö cëningä ïñömö wagada incæ bodo incæ gue ënente wæyongante mïnitö guëmanguïönæ ï incæte cöwë ñï cæyænte æpë wedeca ænte mäo gönömïni gongænte becampa. [16] Wæætë mäningä onquiyængä ïñömö Abadäö wodi pëingä ïñongante Tatäna dietiocho wadepo ïñonte goti winte baï cæcä wædingä ïñongante mïnitö ïñæmpa guëmanguïönæ ï beyænque edæ, Tömengä ñïmæncæpodämaï incæcäimpa, ante quïnante wææ ämïnii.

[17] Angä ëñente wædinque në pïinte änäni guingo imonte wæyönäni godongämë ongönäni guiquënë, Bamönengë pönï Itota waa pönï cæcampa, ante adinque nanguï togadänimpa.

Möotatamö guidïmö ante odömonte apënecampa

(Mäateo 13.31-32; Mäadoco 4.30-32)

[18] Ïninque Itota tömënäni ïnänite, “Wængonguï Awënë Odeye nempo näni quëwencabo ïñömö quïnö baï ïnänïï. Edæ, Æbänö nanguï yebænte badänii, ante botö inguipoga quïnö pæte yebænte baï ï adinque, Mänïnäni adobaï yebënänipa, ante ëñenguïï. [19] Ïïmaï impa. Waocä möotatamö tömëmö ænte mäo tömëmoncodë quiyacä bocate pæ ïninque ñënëñeque bayonte ayamöidi pöninque awënëmë ongönänipa. Möotatamö guidïmö incæ mänömaï pæ baï Wængonguï Awënë nempo quëwënäni ïñömö wædænque ïnïnäni incæ nanguï yebænguïnäni ïnänipa,” ante Itota odömonte apënegacäimpa.

Päö yedæ æmpoquï da wenguï ante odömonte apënecampa

(Mäateo 13.33)

[20] Itota ayë angantapa. “Wængonguï Awënë ïñömö tömengä nempo quëwënäni ïnänite æbänö cæcää, ante odömoncæte ante botö, Ïïmaï cæcampa, ante odömonte apënebo ëñenguïmïnii. [21] Edæ ïïmaï impa. Onquiyængä ñënængade tee manguincade ænte tee mäninque ædïna näni ämö ænte mempoga go adopoque da wëninque ayë, Päö yedæ æmpocëimpa, ante adoyömö pönö da wëninque wempo wempo ædæmö cædengä ate päömo yedæ æmpote tömäo näämænta bapa. Yedæ æmpote ate päömo tömäo näämænta ba baï öönædë Awënë nempo mïni quëwencabo ïñömö tömämïni nö ëñente bamïnipa,” ante Itota odömonte apënecantapa.

Odemö guiyänemö, ante

(Mäateo 7.13-14, 21-23)

[22] Itota mänïñedë Eedotadëë taadö godinque nanguï näni quëwëñömö wodo pænta godinque wædænque näni quëwëñömö wodo pænta godinque

wayömö wayömö gote odömonte apënegacäimpa. 23 Goyongante adocanque,

—Awënë, bitö ëmi beyænque në quëwenguïnäni ïñömö wædænque ïnänipa, ämitawo.

Äñongante Itota,

24 —Odemö guiyänemö guiicæte ante edæ nanguï cæedäni. Edæ nanguï ïnäni incæ guiicæte ante cædinque guiidämaï incædänimpa, ämo ëñëmaïmïnipa. 25 Ïïmaï impa. Oncö në ëacä ængë gantidinque odemö tee mönecä adinque mïnitö ïñömö tömengä oncö boyë gote ongöninque aa pedinque, "Awënë, wi ënebi guiiquïmönii." Ante wæyömïnite tömengä, "Æmïnidö ïmïnii, ante ayë, Ædönö gämënö quëwente pömïni ïmïnii, ante botö adämaï ïmopa," ancæcäimpa. 26 Angä ëñëninque mïnitö wæætë, "Ïñæmpa mönitö bitö tönö godongämë cænte becongamönimpa. Ayë bitö mönitö taadö ponte cægöninque odömonte apënebi ëñengamöni ae," ancæmïnimpa. 27 Äñömïni tömengä ïñömö, "Æmïnidö ïmïnii, ante, Ædönö gämënö pömïni ïmïnii, ante botö ëñënämaï ïmopa. Edæ do antabopa. Ñöwo në wïwa cægaïmïni inte edæ botö weca ongönämaï. Edæ wadæ goedäni, ämopa," ancæcäimpa, ante Itota apënecantapa.

28 "Ïninque mïnitö gomö ayömïni Wængonguï beyë në apënegaïnäni tönö dodäni Abadäö wodi Itæca wodi Aacobo wodi tönö tömänäni Wængonguï Awënë Odeye ömæ godongämë ongöñönäni mïnitö ïmïnite edæ yabæque wido cæcä ate wædinque mïnitö wæætë guingo imonte pïinte wædinque edæ Ca ca wæcæmïnimpa. 29 Wadäni wæætë edæ nænque tamönö pönäni tönö nænque guiidö pönäni ayë betamonca ëmatë ëmatë pönäni tönö Wængonguï Awënë Odeye oncönë ponte të contadinque ëëmë bete cængoncædänimpa. 30 Ïninque ayë ate ëñënäni incæ pancadäniya yæcado ongönäni bate toyönäni mïnitö guiquënë do ëñënïmïni inte yæcado ongömïni incæte pancamïniya wæætë yæmïñë gote ongonte wæcæmïnimpa," ante Itota apënegacäimpa.

Eedotadëë quëwënäni beyë ante Itota wæcampa

(Mäateo 23.37-39)

31 Mänïñedë Paditeoidi pancadäniya tömengä weca pöninque,

—Awënë Edode bitö ïmite wënoncæ angantaye. Bitö ongönämaï wayömö wadæ goe.

32 Änäni ëñëninque Itota,

—Edode congäñe baï babæ cædongä ïñongante mïnitö tömengä weca godinque, Itota ïïmaï angampa, ante apënemïni ëñengäedäni. "Edode ëñëmi. Botö ñöwoönæque baönæque wënæidi ïnänite ïinque wido cædinque ïinque godö cæbo waa badäni ate ïñabæ guingä ïñonte botö edæ mänïñedë edæ idæwaa cægaïmo bacæboimpa, ante Itota apënecampa," ante apënemïni ëñengäedäni, ämopa. 33 Incæte botö ñöwoönæ godinque baönæ godömenque godinque edæ waönæ godömenque botö goquënënö godinque Eedotadëë gocæboimpa. Edæ Wængonguï beyë në apënegaïnäni incæ Eedotadëë ïñömö tömënäni näni wængaïñömö ïñonte botö Wængonguï beyë në apënebo adobo ïnömo inte edæ ædö cæte wayömö ongonte wænguïmoo.

34 Ante apënedinque Itota Eedotadëë ïñömö quëwënäni beyë ante pönente wædinque, "Eedotadëë quëwëmïni ëñëedäni, angantapa. Wængonguï beyë në apënedäni ïnänite mïni wënongaincabo inte ayë Wængonguï nänö da pönönäni ïnänite dicaca tacamïni ïñömïnite botö ïñömö mïnitö ïmïnite waadete pönö cæïnente nanguï wæbopa. Tawadiya wëmönä ïñömö, Botö wënäni, ante gompodinque tæcæënëmë wëä pönö ö ënä baï botö adobaï, Botö wënäni pöedäni, ante æpogadö äñömote mïnitö, Wïï pöïnente awædö, ante Baa ämïni wætabopa. 35 Ñöwo ïñömö mïnitö onconcoo edæ ononconcooque baconcoo tamëñedäni. Ñöwo edæ botö dæ äñömo mïnitö, 'Awënë Wængonguï ëmöwo beyænque pöninque bitö toquinque edæ waa cæcæbiimpa,' ante mïni anguinganca mïnitö edæ botö ïmote adämaï incæmïnimpa ante ämo ëñëedäni," ante Itota apënegacäimpa.

14

Æpë ëñate në wædongä ingante Itota cæcä waa bacä

1 Itota guëmanguïönæ ïñonte Paditeoidi awënë oncönë cæncæte ante go guiiyongante godongämë ponte ongönäni

guiquënë, Itota æbänö cæquingää, ante
waa agönänitapa. [2] Tömengä weca
adocanque æpë ëñate në wædongä inte
a ongongä. [3] Adinque idægoidi näni
wææ angaïnö ante në ate ëñënäni tönö
Paditeoidi ïnänite apënedinque Itota ïïmaï
angantapa.

—Wængonguï æbänö ante wææ angacäï.
Waa bacædänimpa, ante guëmanguïönæ
ïñonte mönö waa cæquënëmö ïmöö, ante
pönëmïni. Wæætë edæ, Guëmanguïönæ
ïñonte cædämaï inguënëmö ïmöö, ante
pönëmïni.

[4] Äñongä edæ pæ wëënedänitapa. Itota
ïñömö edæ në æpë ëñate wædongä ingante
gampocä waa bacantapa. Ayë, Goe, angä
gocantapa. [5] Angä gocä ate Itota wæætë
tömënäni ïnänite ïïmaï angantapa.

—Mïnitö waocabo ïñömïnite adocanque
tömengä wëñængä onguïñængä incæ tö-
mengä wagada onguïñængä incæ æpë
ante näni ëë wodïñömö goyë guiicä ïn-
inque mæmpocä ïñömö guëmanguïönæ
ïñonte edæ dicæ töö tadönämaï inguingää.
Mänömaï goyë guiicä wædinque mïnitö
tömämïni guëmanguïönæ ï incæte do gote
näwë gongëninque edæ quingë töö tadö-
maïmïnipa.

[6] Ante Itota äñongante tömënäni
ædö cæte wæætë anguïnänii. Edæ pæ
wëënedänitapa.

Monguïmëno ante awënë beyë gote në wente ënäni, ante

[7] Ayë Paditeo awënë nänö në äñedïnäni
pöninque nämanque ante pönëninque,
Yæcado ongöñömote botö ïmote waa
acædänimpa, ante cædinque waa pönï të
contaï ïñömö të contadäni Itota acantapa.
Ïninque tömengä, Wængonguï Awënë
nempo quëwëninque æbänö cæquïï, ante
ëñencædänimpa, ante ïmæca quëwënäni
näni cæïnö ante odömöninque ïïmaï
apënecantapa.

[8] —Bitö ïmite, Monguïmëno pö bee,
ante në wente ængä ëñëninque bitö
pöninque yæcado ïnö waëmö ïñömö të
contadämaï incæbiimpa. Ïñæmpa wacä
tömengä nänö në waadecä pongä ïninque
[9] mïnatö ïmïnate në wente ængä ïñömö
bitö weca pöninque, "Bitö gä goyömi botö
në waadecä wæætë të contaquingä," ante
ämaingampa. Ïninque bitö gä godinque
wïï waëmö ïñömö wæætë të contadinque
guingo imonte wæbaïmipa. [10] Wæætë në
wente ængä ëñëninque bitö monguïmëno
pöninque yæmïñë pönï wënæ wënæ
ïñömö të contae. Edæ në wente ængä
ponte ayongä bitö wënæ wënæ ïñömö
të contabi adinque tömengä wæætë bitö
ïmite, "Botö në waadebi ïnömi inte bitö
ñöwo yæcado pönï pö të contae, ämopa,"
ämaingampa. Mänömaï angä ëñëninque
godongämë cë cönäni ïñömö, Në ëacä
nänö në waadebi bitö ïmi amönipa, ante
bitö ïmite waa abaïnänipa. [11] Edæ, Botö
nämä në waa cæbo ïnömo inte edæ yæcado
ongonguënëmo ïmopa, ante në cæcä
ïñömö tömengä ïñömö wææntodonte baï
guingo imonte wæcæcäimpa. Wæætë
edæ, Botö önömoque ïmopa, ante yæmïñë
në ongongä ïñömö tömengä guiquënë
ængö cæte tocæcäimpa, ante Itota
apënecantapa.

[12] Tömënäni ïnänite ïinque apënedinque
në wente ëningä ingante Itota godö-
menque angantapa.

—Bitö, Pö cëe, ante ëëmënoca wente
ëninque bitö ëmigoidi ïnänite wente
ënämaï ïe. Bitö töniñadäni ïnänite wente
ënämaï ïe. Bitö guiidënäni ïnänite wente
ënämaï ïe. Eyequeï owote mäincoo
në ëadäni ïnänite wente ënämaï ïe.
Edæ bitö tömënäni ïnänite wente ëmi
ïninque tömënäni wæætë bitö ïmite
wente ëmaïnänipa, ante wææ cædinque
bitö ïñömö, Botö godönö wæætë eyepë
pönönäni mäninque ëninque öönædë
wæætë ënämaï ïmaïmopa, ante wædinque
edæ tömënäni ïnänite wente ënämaï ïe.
[13] Wæætë ëëmëno ante wente ëninque
ömæpodäni inte wæwënäni ïnänite
cömante wæwënäni ïnänite bee ñante
wæwënäni ïnänite babetamönäni ïnänite
wente ëe. [14] Mänïnäni ïnänite wente
ëninque edæ bitö toquinque ingëimpa.
Tömënäni wæætë ædö cæte adopo
pönönäni ænguïmii. Edæ në nö cædäni
näni ñäni ömëmonguïönæ ïinque bayonte
edæ mönö Mæmpo Wængonguï incæ bitö
ïmite adopo pönongä æncæbiimpa, ante
Itota apënegacäimpa.

Ëëmë ante Itota odömoncæte ante apënecampa

(Mäateo 22.1-10)

[15] Angä ëñëninque Itota tönö në
cængongä adocanque tömengä ingante
apënecantapa.

—Wængonguï Awënë Odeye pongä ate
tömengä tönö godongämë në cængä

ïïñömö edæ tömengä nänö watapë toquinque cænguingä.

16 Apënecä ëñëninque Itota wæætë tömengä ingante odömoncæte ante apënecantapa.

—Waocä ëëëmëno ante cædinque nanguï ïnäni ïnänite mäo apënedinque, Ïincayë ate ämo ate pö bete cëedäni, ante cæcantapa. 17 Ëëëmëno beyedë ïinque bayonte tömengä ingante në cæcä ingante änïnque, "Ïïönæ ëëëmëno ïinque cætimpa. Pöedäni," ante bitö të të wente ænte pöe, ante da godongä. 18 Godinque wente ængä ëñëninque do nänö në äñedïnäni wæætë, Ædö cæte ponguïmönii, ante tömänäni adoyömö wædänipa. Tänocä ïïñömö, "Botö ömæ ante tæcæ godonte ëninque botö acæ goquïmo inte botö ëëëmë becæ godämaï ïmopa. Incæte në wente ëningä weca adodö gote bitö botö beyë apënebi ëñëninque tömengä wæætë botö ïmote pïïnämaï incæcäimpa," angampa. 19 Wacä guiquënë, "Wagada onguïñëna näna goti wïmencacaya näna goti wïmencacaya önompo ëmæmpoque ganca mänimpodäni ïnäni ïnänite godonte ënïmo inte botö, Æbänö cædänii, ante acæ gocæ cæbopa. Ïninque botö ëëëmë becæ pönämaï ïmo incæte awënë ingante ämi botö ïmote pïïnämaï incæcäimpa," angampa. 20 Wacä guiquënë, "Botö tæcæ mönïmo inte ædö cæte ponguïmoo," angä. 21 Ëñëninque në cæcä ïïñömö awënë weca adodö pöninque tömänäni näni cædönö ante tömää apënecä ëñente wædinque në ëacä ïïñömö ænguï badinque tömengä ingante në cæcä ingante, "Bitö mönö quëwëñömö wacä taadö wacä taadö ñënënö incæ guiyänö incæ tömäo gote adinque në ömæpodäni ïnänite, në cömäïnäni ïnänite, në biyaate ïnäni ïnänite, në babetamönäni ïnänite adinque ænte pöe." 22 Angä ëñente cædinque në cæcä wæætë awënë ingante, "Awënë, bitö änïnö ante do cæbo incæte bitö oncö wïï eyede impa." 23 Ante apënecä ëñente wædinque awënë wæætë, "Önömæca ïïñömö ñënënö incæ guiyänö incæ gote diqui diqui minte wadäni ïnänite ate ämi pönäni ïninque botö oncö eyede ponte cæncædänimpa. 24 Edæ bitö ïmite ämopa, Wëënëñedë botö wente ëninäni incæ bedämaï incædänimpa," ante në ëacä angampa. Mänïnque ante apënebopa, ante Itota apënegacäimpa.

Itota mïñë gocæte ante æbänö cæquïï, ante (Mäateo 10.37-38)

25 Itota tönö nanguï ïnäni godongämë godänitapa. Tömënäni ïnänite apënecæte ante tömengä dadi ëmænte adinque apënecantapa.

26 "Mïnitö ïïñömö, Itota gämënö ponguïmo, ämïnitawo. Ïñæmpa botö weca pöninque waocä mæmpo tönö wäänä ïnate ante wædämaï incæcäimpa. Tömengä nänöogængä ingante ante wædämaï inte tömengä wëñënäni tönö tömengä nänö tönïñadäni ïnänite ante wædämaï incæcäimpa. Mänimpodäni ïnänite pïinte baï pönëninque tömengä, Nämanque ante quëwencæboimpa, ante wædämaï inte pïinte baï pönëninque botö ïmote wæætë godömenque nanguï waadete pönenguënengä ingampa. Mänömaï ante pönënäni ïïñömö tömënänique edæ botö mïñë në godäni badänipa. 27 Ayë botö mïñë poncæ cædinque waocä, Awë botö wænguïwë, ante nëænte ponte baï cædinque, Wënönäni wëmo incæte Itota mïñë cöwë gocæboimpa, ante poncæcäimpa. Mänömaïnö ante wïï cæcä ïïñömö tömengä ïïñömö edæ botö në ëmïñængä ædö cæte baquingää. 28 Æi gomö aquincö mënoncæ cædinque bitö, Æpodö godonte ëninque ïinque mënonguïmo. Botö eyepë mantawo, ante täno pönënämaï inte edæ ædö cæte mënonguïmii. 29 Täno pönëë cönämaï ïmi ïninque bitö ongonto ontowë do näñe ñongëninque godömenque ænguï ante ömæpobi badinque ïinque edæ mënönämaï ïmaïmipa. Ayë edæ mënönämaï ïmi adinque godongämë ongönäni wæætë, 30 'Æ bitö mënoncæ cædïmi incæ ïinque mënönämaï ïmipa töö,' ante badete tobaïnänipa," angantapa.

31 Ayë, "Ïmæca awënë wabæca awënë ingante guëadö guëa pïinte cæcæte ante cædinque ædö cæte täno pönënämaï inte cæquingää. Ïïmaï pönente cæquënengä ingampa. Botö tontadoidi guiquënë diete mïido ganca ïïñönänite wabæca awënë tömengä tontadoidi guiquënë bæinte mïido ganca ïnäni awædö. Tömengä tontadoidi nanguï ïnäni tönö pïincæte ante pöñongante botö æbänö cæte edæ wææ cæquïmoo, ante täno pönëë conguënë ingampa. 32 Ayë, Botö ïïñömö tëï pïñëmo

ïmopa diyë tömënäni ïnänite wido cæquïmoo, ante pönengä ïninque tömengä edæ wabæca awënë gobæ ongöñongante mäo wææ anguënengä ingampa. Edæ, Botö æbänö cæbo ate bitö wæætë piyënë cæte ee ate gobi quëwëmoe, ante wææ anguënengä ingampa. 33 Mïni cabo adobaï ïmïnipa. Mäincooque impa, ante godonte baï cædinque mïnitö tömancoo ëmö cædinque tömänäni ïnänite ëmö cædinque botö mïñë poncæmïnimpa. Ïñæmpa ëmö cædämaï ïmïni ïninque mïnitö botö në ëmïñëmïni ædö cæte baquïmïnii," ante Itota angacäimpa.

Cati incæ nongë bapa, ante
(Mäateo 5.13; Mäadoco 9.50)

34 Ayë apënedinque Itota, "Cati quïmonte cëï ïñömö waëme inte gæpë ëmompa, angacäimpa. Incæte nongëmonte ba adinque mïnitö wæætë æbänö nö cæmïni wæætë gæpë ëmonguïï. 35 Ïñæmpa gönea inguipoga cati wäne cædäni ïninque tömëmö cati beyë pædämaï ingëimpa. Ayë wagada goi tönö wempodente wäne cædäni ïninque tömëmö cati beyë pædämaï ingëimpa. Ïninque edæ cati nongë ba ate wido cædänipa. Mänömaï apënebo ëñëninque ëamonca ongonte ëñëedäni," ante Itota apënegacäimpa.

15

Cëningä wë womönimpa, ante odömöninque apënecampa
(Mäateo 18.10-14)

1 Odömäno awënë beyë në ënäni tönö Wængonguï ingante ëñënämaï inte në cædäni tönö tömänäni Itota apënecä ëñencæte ante godongämë pönäni ïnönänimpa. 2 Adinque Paditeoidi tönö në odömönäni guiquënë Itota ingante ante pïïninque,

—Ïingä ïñömö, Pöedäni, äninque në ëñënämaï cædäni tönö cë congä awædö.

3 Ante pïinte tededäni wædinque Itota, Wængonguï Awënë nempo quëwëninque æbänö cæquïï, ante ëñencædänimpa, ante ïmæca quëwënäni näni cæïnö ante odömöninque ïïmaï apënecantapa. 4 "Mïnitö ïñæmpa. Mïni waocabo ïñömïnite adobi ïñömö bitö obegaidi tiëë ganca ëabi ïñömi obega adocanque incæ wë womonte edæ dæ bacä ïninque bitö ïñömö æbänö cæbaïmii. Edæ nöobenta i nöebe ïnäni ayë ongoncoo ïnänite yabæque ëmö cæte godinque önömæca gote wë womöningä ingante bitö ædö cæte diqui diqui mïnämaï ïmii. Bitö aganca cöwë edæ diqui diqui mïmaïmipa. 5 Ayë diqui diqui minte ëadente ate, Ñöwo ëadëmopa, ante todinque önönancapë wo ëæntodöninque, 6 oncönë mongænte pöninque bitö guiidënäni tönö bitö ëmigoidi tönö äñete pönäni ate, 'Badogaa, botö wë womö wædö dobæ ëadente ï abopa. Edæ mönö watapë toquinque impa,' ante në ëabi ïñömö ämaïmipa. 7 Öönædë quëwënäni ïñömö adobaï cædänipa, ante apënebo ëñëedäni. Waodäni nöobenta i nöebe ganca ïnäni në nö cædönäni inte wë womönämaï inte ayë ongönäni adinque öönædë quëwënäni wædænque todänipa. Wæætë waocä adocanque incæ në womöningä ïñömö tömengä edæ wënæ wënæ nänö cædïnö ante wæwente pönëninque ñimpo cæte pongä adinque öönædë quëwënäni ïñömö godömenque watapë todänipa," ante Itota apënegacäimpa.

Onquiyængä tiguitamö nänö wë wodönintamö ante

8 Godömenque apënedinque Itota odömongantapa. "Ayë wæætë onquiyængä tiguitamö diete ganca mäñongä adotamonque wë wodonte ba adinque, Ñäö gongængëimpa, ante tica wodönodinque tömengä oncö tömäo wadæ ñëmë wadæ ñëmë cæte diqui diqui minte ængampa. 9 Do ëninque tömengä guiidënäni tönö tömengä ëmigoidi tönö äñete pöñönänite, 'Botö wë womontamö wædö dobæ ëadente abopa. Mönö edæ watapë toquinque impa,' angampa. 10 Ïninque mïnitö ïmïnite apënebopa. Adocanque incæ wënæ wënæ nänö cædïnö wæwente pönëninque ñimpo cædinque pongä adinque Wængonguï anquedoidi incæ watapë todänipa," ante Itota apënegacäimpa.

Mäincoo në ëwengä ingante mæmpocä waadete pönö cæcä

11 Ayë godömenque apënedinque Itota, "Mæmpocä tömengä wëñëna mënaa ïñönate, 12 ayëmengä ïñömö wæmpocä ingante apënedinque, 'Mæmpo, bitö ëacoo incæ ëmæncooque pä cæte botö ænguënencooque pönömi ëmoe.' Angä Ao äninque wæmpocä pä cædinque wacä ingä pædæ wacä ingä pædæ godongä äna. 13 Ate wantæ ate ayëmengä ïñömö ænte

näänte wabæca godinque quingämë baï
önonque towente quëwëninque wæmpocä
nänö pönönincoo incæ eye cæpote ba. 14 Ate
mänïömæ cænguï dæ ba ate näni gäwænte
wæpämo pö ïninque tömengä mäincoo
ænguënengä inte wæwengä. 15 Ïninque
tömengä mänïïñömö quëwengä weca gote
äninque, Bitö ïmi në cæbo bacæboimpa,
äñongante Ao äninque, Botö ömæ odä
wængänäidi näni cämancadë gote në aabi
bacæbiimpa, ante da godongä. 16 Gote
aadinque tömengä gue änente ömædengä
inte odä wængänäidi näni cæntapodë
incæ cäïnente wæyongante cænguï dicæ
pönönäniyaa."

17 "Ante wædinque tömengä nämanque
pönëë cöninque, 'Ïñæmpa botö wæmpo
ingante në cædäni ïñömö önönänique incæ
eyepä pönï cäñönäni botö ïñömö edæ
gäwænte wænguï wæ. 18 Botö mæmpo
weca edæ wadæ gocæboimpa. Gote
pöninque botö tömengä ingante, Mæmpo
ëñëmi. Öönædë quëwengä ingante botö
godö ëñënämaï cædinque bitö ayömite
pönö wënæ wënæ cæbo ïñömote, 19 bitö
ñöwo edæ, Botö wëmi, ante ædö cæte
anguïmii. Wæætë edæ, Bitö botö ïmote,
Në cæbi bae, ämi ate botö bitö ïmite në
cæbo bacæboimpa, ancæboimpa.' 20 Ante
pönëninque wadæ godinque wæmpocä
weca gocantapa," ante apänedinque Itota
godömenque odömonte apänecantapa.

"Ayämengä mänömaï gote gobæ pönï
dibæ pöñongante wæmpocä ïñömö
gomö adinque ïñontobä pönö waadete
wæcampa. Pogodo pönï godinque tömengä
wengä ingante waa waadedinque bæi
ongonte queë bemongampa. 21 Tömengä
wengä ïñömö, 'Mæmpo ëñëmi. Öönædë
në quëwengä ingante botö godö ëñënämaï
cædinque bitö ayömite pönö wënæ wënæ
cæbo ïñömote bitö ñöwo edæ, Botö
wëmi, ante ædö cæte anguïmii.' 22 Ante
tæcæ apäneyongante mæmpocä ïñömö
në cædäni ïnänite äninque, 'Weocoo
waëmoncoo quingä ö ænte mämö daga
wëñaquïmïni. Önompo timpoï ænte
pöninque godö da timpodinque awæncata
ö ænte godö da wëwaedäni. 23 Ayä
wagada wëñængä nanguï cænte oguïmo
pönï ïnongä inte wänonte änömïni ate
mönö cænte tocäimpa. 24 Edæ botö
wengä ïñömö do wænte baï ïnongä incæte
ñöwo mïingä pongä aedäni. Botö në
wë womongä wædongä incæ edæ ñöwo
dobæ ëadente tobopa.' Ante wæmpocä
angä ëñëninque äämä cædinque nanguï
todänitapa," ante Itota godömenque
odömonte apänecantapa.

25 "Äämä cæte toyönäni bamoncadengä
guiquënë gönea ayä cædongäimpa. Ïinque
cæte ate obo ponte ëñëñongä ämotamïni
ante äwadäni. 26 Ëñente wædinque në
cæcä ingante äñecä pöñongante, Æbänö
cædänii, ante wæcampa. 27 Äñongante,
'Bitö biwï incæ do pongä adinque bitö
wæmpo, Botö wengä mïingä ëñadente
tobopa, ante adinque wagada wengä
oguïmo pönï ïnongä ingante do angä
wänonte äämä cæte todänipa.' 28 Ante
apänecä ëñëninque bamoncadengä ïñömö
edæ ænguï badinque oncönë guiidämaï,
Baa angä. Wædinque wæmpocä ïñömö
oncodo taodinque tömengä ingante
waadete apänedinque, Oncönë pö guiie,
angampa. 29 Bamoncadengä wæætë,
'Ïñæmpa bitö beyä ante wadepo ïñö
wadepo ïñö botö ancaa cædinque bitö änö
tömänö ante do cæbo ïñömote bitö wæætë,
Bitö ämigoidi tönö cænte tocæmïnimpa,
ante dicæ ämiyaa. Caboda wengä incæ dicæ
pönömi ämogaa. 30 Wæætë mäningä bitö
wengä guiquënë onquiyänäni mäincoo
beyä ante në towente quëwënäni tönö
quëwëninque bitö ëadincoo incæ në
ëwënengä inte pongä adinque bitö wæætë
wagada wë oguïmo pönï ïnongä incæ
mäningä beyä do wänömipa, ante awædö,'
angantapa."

31 "Ante pïïñongante wæmpocä, 'Botö
wëmi ëñëmi. Bitö ïñömö cöwë edæ
botö weca ongömi ïmipa. Botö mäin-
coo ïnï edæ bitö mäincoo cöwë impa.
32 Incæte mäningä bitö biwï, Do wämaï
ingampa, ante mönö në pönënongä inte
ñöwo mïingä ingä pongä ae. Në wë
womöningä ingante do ëadente ate edæ
äämä cæte toquënë ïnimpa,' ante ba-
moncadengä ingante mæmpocä angampa."
Mäninque ante apänebopa, ante Itota
apänegacäimpa.

16

Në aaquënengä incæ nö cædämaï ingampa, ante

1 Itota tömengä mïñä në godäni ïnänite
godömenque apënedinque, “Waocä ado-
canque mäincoo nanguï ëacä ïñongante
wadäni, Bitö mäincoo në aaquënengä incæ
önonque pönï wido cæcä ae. 2 Änäni ëñën-
inque në ëacä ïñömö në aaquënengä in-
gante äñecä pongä ate ïïmaï angampa. ‘Bitö
quïmä cæbii, ante adinque tededäni edæ
ëñëmopa. Ñöwo idæwaa botö mäincoo inte
në aadïmi inte edæ abæ tawä gocæbiimpa.
Ämo ate ëñente wædinque bitö botö mäin-
coo ïnï ante edæ, Æbänö aadinque cæboo,’
ante apënebi ëñëmoe.”
3 “Ante pïinte angä ëñente wædinque në
aadingä ïñömö nämäneque tededinque,
‘Botö awënë, Gobäwe, angä ëñëninque
botö abæ tawænte gote awædö. Botö cæte
ænguënenta ñöwo ënämaï ïninque æbänö
cæte ænte quëwenguïmo. Botö, Wadäni
beyë onguipoi ëë wobo ate pönönäni
ænte quëwencæboimpa, ante pönëmo baï
edæ tëï pïñëmopa diyë ëë woquïmoo.
Ayë, Önonque pönömïni ëmoedäni,
ante ædö cæte anguïmoo. Guïñënete
awædö. 4 Æ. Tæcæ pönëmopa. Botö
awënë angä botö abæ tawænte goyömote
wadäni wæætë, Botö oncönë pö guiie,
ancædänimpa, ante cædinque botö ñöwo
ïïmaï cæcæboimpa,’ ante ïïmaï cæcampa,”
ante apënedinque Itota godömenque
apënecantapa.
5 “Wadäni ïñömö ïingä awënë pönongä
ëninque adodö pönönämaï ïnäni inte
debe ïnönänimpa. Ïïnäni ïnänite ado-
canque adocanque tömänäni ïnänite
angä pöñönänite në aadingä ïñömö täno
pöningä ingante apënedinque, ‘Botö
awënë ingante bitö ayë æpodö pönönämaï
ïmii.’ 6 Äñongante, ‘Oguinguipë incæ
botö tiëë ganca tanquebo encadedë awënë
ingante pönönämaï inte debe ïmopa.’ Ante
apënecä ëñëninque ‘Mänimpocadedë debe
ïmipa,’ ante awënë nänö yewëmöninta
pædæ godöninque në aadingä ïñömö,
‘Bado, bitö ïinta ænte pönömenque ante
yewëmöninque edæ, Botö tincoenta
ganca encadedë debe ïmopa, ante edæ
quingë të contate yewëmöe,’ angä ëñente
cæcampa. 7 Ayë pöningä ingante në
aadingä angantapa. ‘Bitö guiquënë æpodö
pönönämaï ïmii.’ Äñongante, ‘Todigo
incæ tee manguincade ñënængade pönï
tiëë ganca encadedë botö debe ïmopa.’
Ante apënecä ëñëninque awënë nänö
yewëmöninta pædæ godinque në aadingä,
‘Bado bitö ïinta ænte pönömenque ante
yewëmöninque, Otenta ganca debe ïmopa,
ante yewëmöe,’ angä cæcampa.”
8 “Ïninque në aaquënengä mänömaï
önonque wïwa cæcä wædinque awënë
tömengä ingante, Bitö ocai nanguï encabi
inte nämanque ante pönëwëninque
cæbitapa, angampa, ante Itota në aaquë-
nengä ingante ante mäninque apënecan-
tapa. Ayë godongämë ongönäni ïnänite
godömenque apënedinque, Inguipogaque
ante quëwënäni ïñömö näni caboque
nanguï ëñente cæyönäni botö ñäö ïñömö
në quëwënäni näni cabo guiquënë wïï
nanguï ëñente cædänipa,” ante Itota
odömoncæte ante apënecantapa.
9 Ayë, “Mïnitö ïmïnite ñöwo ämo
ëñëedäni. Mäningä në aacä ocai encate
cæcä baï mïnitö ïñömö adobaï ingui-
pogaque wïwa cæcæte ante näni godonte
ëinta mämïni ïninque ocai encate töingä
pönente cæedäni. Inguipoga ïinque bayedë
mäninta ïñömö edæ dæ bacëimpa, ante
pönente wædinque, wadäni beyænque
ante godö waa cæedäni. Mänömaï cæmïni
ïninque mïnitö ömæpomïni inte öönædë
näni cöwë wantæpiyë quëwencönë æite
godinque pöñömïnite, Oncönë pöedäni,
ämaïnänipa,” ante Itota apënecantapa.
10 Ayë, “Waocä mäincoo wædænque pönï
ëninque ædæmö aacä ïninque tömengä
wæætë nanguï mäincoo ëninque adobaï
ædæmö aaquingä ingampa. Wæætë edæ
mäincoo wædænque pönï aaquënengä
incæ babæ cæcä ïninque tömengä wæætë
nanguï ëninque cöwë babæ cæquingä
ïmaingampa. 11 Ïninque mäincooque ante
mïni wædoncoo ëninque mïnitö ædæmö
aadämaï ïmïni adinque mïnitö ïmïnite,
Wo ëwënämaincoo aacæbiimpa, ante
dicæ pönönäni ænguïmïniyaa. 12 Ayë
wacä mïnitö ïmïnite, Botö quï ædæmö
aaedäni, ante pönongä ënïmïni inte mïnitö
ædæmö aadämaï ïmïni adinque, Tömëmïni
quï, ante mïnitö ïmïnite pönönämaï
incædänimpa,” ante Itota apënegacäimpa.
13 Ante apënedinque Itota godömenque
apënecantapa. “Mënaa awënëna ïna beyë
waocä ædö cæte cæquingää. Adocanque
awënë ingante pïïninque wacä ingante
waadebaingampa. Wæætë adocanque
mïñë godinque wacä ingante wïï waa
abaingampa. Mïnitö adobaï ïmïni inte

Wængonguï ingante në cæmïni ïninque
mäincooque ante ædö cæte cæquïmïnii,"
ante Itota angacäimpa.
14 Itota apënecä ëñëninque Paditeoidi
guiquënë mäincooque ante në wæwënäni
ïnönäni inte, Quïmë änewëë, ante badete
togadänimpa. 15 Adinque Itota wæætë
tömënäni ïnänite, "Mïnitö ïñæmpa, Mönitö
ïmönite adinque waodäni, Në nö cædäni
ïnänipa, ante pönencædänimpa, ante në
babæ cæmïni ïmïnipa. Incæte Wængonguï
mïnitö mïmönë mïni entawënö ante edæ do
acampa. Waodäni näni waa adö ante Wæn-
gonguï wæætë, Wentamö pönï ï awædö,
ante pïingampa," ante Itota apënecantapa.

*Wængonguï Awënë nänö wææ angaïnö
cöwë ongompa*

16 Äninque Itota, "Wëënëñedë ïñömö
Wäö nänö ponganca dodäni Möitee
wodi nänö wææ angaïnö ante ayë
Wængonguï beyë në apënedäni näni
angaïnö ante apënete quëwengadänimpa.
Ñöwo guiquënë, Wængonguï Awënë
Odeye nempo guiite quëwengëimpa,
ante watapë apënete impa. Ïïne ante
ëñëninque tömänäni Awënë nempo
guiicæte ante edæ pæ pagænte cædinque
da godö guiidänipa," ante apënecantapa.
17 Ayë apënedinque, "Incæte öönæ tönö
inguipo ëmëwo edæ dæ näni baganca edæ
Wængonguï nänö wææ angaïnö ïñömö edæ
cöwë më ongongëimpa. Mänïne ante
yewëmöninque dodäni näni tënoncagaï
ïñömö edæ guiyä pönï incæ cöwë wadæ
cædämaï ingëimpa," ante Itota apëne-
gacäimpa.

*Näni pämænte wædö ante Itota
apënecampa*

(Mäateo 19.1-12; Mäadoco 10.1-12)

18 Ayë godömenque apënedinque
Itota, "Æcänö näwä nänöogængä ingante
pämëninque wacä onquiyængä ingante
godö möna ïñömö tömengä edæ wïwa
towengä do bacampa. Adobaï, tömengä
nänöogængä ïningä ïñongante wacä
möninque edæ do towente bacampa," ante
apënecantapa.

*Tæcæ wodi tönö Datado, ante Itota odö-
monte apënecä*

19 Godömenque odömonte apënecæte
ante Itota ïïmaï ante apënegacäimpa.
"Onguïñængä adocanque në ëacä inte
cæncadencoo waëmoncoo wëñadinque
awënëidi näni opatawë ëmoncoo baï
yabæque wëñadongäimpa. Tömengä tæcæ
wodi ïnongä inte waëme cænguincooque
ëninque ïïmö ïñö ïïmö ïñö ëëmë cæd-
inque nanguï todinque quëwënongäimpa.
20 Tæcæ wodi yabædemö ïnö wacä tömengä
ëmöwo Datado ingante ænte mämö ñö
cædäni ñongængantapa. Ïingä ïñömö,
Pönömi ëmoe, Pönömi ëmoe, ante në
änewënongä inte quëmoncoo tömäo baate
wædongäimpa. 21 Ayë tæcæ wodi weca
cëninque eyepodäni wæænte öñoncoo
adinque tömengä ænte cæncæte ante
wæwënongäimpa. Ayë edæ tömengä
nanguï baate ñömænte wæyongä guintaidi
incæ pö yædæ yædæ beyadönänimpa.
22 Tömengä në, Pönömi ëmoe, Pönömi
ëmoe, ante änewënongä inte näñe wængä
adinque Wængonguï anquedoidi tömengä
önöwoca ingante Abadäö wodi weca ænte
mëidäni æicantapa. Ayë ate tæcæ wodi
adobaï näñe wængä adinque tömengä baö
ïnï daga wënänitapa."

23 Ante apënedinque Itota tæcæ wodi
ingante ante godömenque apënecantapa.
"Tömengä önöwoca guidömëmö taadö
wæë gote më mämonte baï ïñömö
ongöninque nanguï ämogate wæwënongä
inte gomö ayongä Abadäö wodi a ongongä
acantapa. Datado wodi adobaï Abadäö
wodi weca a ongongä acantapa. 24 Adinque
tæcæ wodi ïñömö Abadäö ingante aa
pedinque, 'Mæmpo Abadäö ëñëmi. Botö
gonga bæcoyömö guiite nanguï ämogate
wæwëmo cæbii. Botö ämogate wædö
ante pönö waadete waa cædinque bitö
Datado ingante da pönömi pöninque
tömengä æpë ada ipomencacä botö
cöñe bamencaboe.' 25 Äñongante Abadäö,
'Botö wëmi, Datado ïmæcayedë wënæ
wënæ ämogate wæwëñongante bitö
mäincoo waëmoncooque ænte todinque
quëwënömiimpa. Ñöwo diyë bitö ämogate
wæwëñömite Datado ingante wæætë
ædæmö cæbo ate wampo pönëninque
tömengä ñöwo ïñömö watapë quëwente
tocampa. 26 Ayë godömenque ämo ëñëe.
Nänënë ï apa änewëë. Botö weca ongongä
inte ædö cæte bitö weca goquingää.
Wæætë bitö weca ongongä inte botö weca
ædö cæte ponguingää. Guiibæ pönï ïñömö
taadö impa taquïï. Edæ dæ ampa,' ante
Abadäö wodi angampa, angantapa."

27 “Angä ëñente wædinque tæcæ wodi
wæætë, ‘Mæmpo Abadäö ëñëmi. Datado
ingante ämi ëñente tömengä botö mæmpo
oncönë adodö gocæcäimpa. 28 Mänïïñömö
botö töniïñadäni önompo æmæmpoque
ganca mänimpodäni ïnänipa. Ïninque bitö
Datado ingante ämi tömënäni weca gote,
Wënompadäni, ante wææ angä ëñëninque
tömënäni wæætë ïïñömö nanguï pönï ämo-
gate wæwëñömö pönämaï incædänimpa.’
29 Äñongante Abadäö wæætë, ‘Möitee
wodi nänö wææ ante yewæmongainta
Wængonguï beyæ në apænedäni näni
yewæmongainta do mänäni inte edæ
bitö töniïñadäni ïïñömö mäninta adinque,
Æbänö ï, ante do ëñenguënënäni ïnänipa.’
30 Ante apæneyongä tæcæ wodi wæætë,
‘Ïñæmpa mæmpo Abadäö ëñëmi. Wacä
në wængaingä inte ñäni ömæmonte
tömënäni weca gote apænecä ëñëninque
botö töniïñadäni tömënäni wënæ wënæ
cædïnö ante wæwente pönëninque do edæ
ñimpo cæbaïnänipa.’ 31 Ante wæyongante,
‘Ïñæmpa Möitee wodi nänö wææ angaïnö
ante Wængonguï beyæ näni apænegaïnö
ante ëñënämaï ïnäni inte tömënäni në
wænte ñäni ömæmöningä apæneyongante
cöwë ëñënämaï ïmaïnänipa,’ ante Abadäö
wodi angantapa.” Tæcæ wodi ingante
ante apænedinque Itota mäninque ante
apænegacäimpa.

17

Wacä oda cæcæcäimpa, ante näni wæquinque cædänipa

(Mäateo 18.6-7; Mäadoco 9.42)

1 Ayæ tömengä mïñæ në godäni ïnänite
apænedinque Itota, “Në pönënäni incæ
pancadäniya wïï ëñente do oda cædänipa.
Cöwë mänömaï impa. Incæte, Oda
cæcæcäimpa, ante në cæcä ïñömö edæ
tömengä nanguï nänö caate wæquinque
cæcampa. 2 Ïninque edæ, Wëñængä
adocanque guiyangä pönï incæ oda
cæcæcäimpa, ante në godö cæcæ cædingä
ïñömö edæ, Wïï cæcæcäimpa, ante
mönö edæ wææ cæcæimpa. Waodäni
näni dacæ godö dacæ godö cæquinca
ñæñænca æninque në godö cæcæ cæcä
önömenca æ wëmencadinque tömengä
ingante tæcætibæ wido cædäni ïninque
tömengä edæ, Wënæ wënæ cædämaï inte
wæmo beyænque Wængonguï botö ïmote
pänämaï ingampa, ante tömengä waa
toquënengä ïmaingampa. 3 Mänömaï ämo
ëñëmïni inte mïnitö, Oda cæcæcäimpa,
ante në cæcä baï cædämaï incæboimpa,
ante edæ nämä wææ aedäni,” äninque Itota
ïïmaï apænecantapa.

“Wacä wënæ wënæ cæcä adinque
bitö wæætë tömengä ingante, Cædämaï
incæbiimpa, ante wææ äe. Ämi ëñëninque
tömengä wënæ wënæ nänö cædïnö beyæ
guingo imonte wædinque, Wïwa cætabopa,
ante apænecä ëñëninque bitö wæætë
piyænë cædinque tömengä ingante ñimpo
cæbi ee gocæcäimpa. 4 Tömengä wæætë
adoönæque ïñonte önompo æmæmpoque
go mempoga mänimpoga bitö ïmite wïwa
cædingä inte tömengä guingo imöninque,
‘Bitö ïmite wïwa cætabopa,’ ante ado-
poga apænecä ëñëninque bitö wæætë
tömengä ingante adopoga ñimpo cæbi ee
gocæcäimpa,” ante Itota angantapa.

Mönö tæï pïñænte entawenguinque wede pönëmompa

5 Mönö Awënë tömengä nänö në da
godönïnäni ïñömö tömengä ingante än-
inque,

—Wædænque pönëmöni ïñömönite bitö
pönö cæbi æninque mönitö ædæmö wede
pönëmöni bacæmönimpa.

6 Änäni ëñëninque mönö Awënë wæætë,

—Möotatamö guiyämö pönï nänö
inganca mïnitö pönënö mäninganca
wædænque pönëmïnitawo. Mäningan-
caque pönëmïni incæte mïnitö
möodedawæ näni äwæ inte apænedinque,
“Awæ ëñëmi. Bitö bæ wite godö gäwapæ
minte pæbäwe,” ante ämïni baï awæ incæ
dobæ edæ ëñente cæcædönimpa, ante Itota
apænecantapa.

*Wacä ingante në cæcä incæ ïïmaï cæquë-
nengä ingampa*

7 Ayæ godömenque apænedinque, “Mïni
waocabo ïñömïnite adobi në ëabi ïmi
ïninque bitö ïmite në cæcä ingante
edæ æbänö cæbaïmii. Tömengä gönea
mangæ mangæ wodinque ayæ cænïnäni
ïnänite ïinque aadinque pö guiicä adinque
bitö ïñömö edæ, ‘Pö tæ contate cæe,’
ante edæ dicæ ämiyaa. Edæ në ëacä
ingampa diyæ täno cænguingää. 8 Wæætë
në ëabi ïnömi inte bitö, ‘Botö beyæ
cænguï æönninque bitö weocoo topo
cædinque pönömi æninque botö cænte
bebo ate bitö mänïñedë ate edæ cænte
becæbiimpa,’ ante cöwë ämaïmipa. 9 Ayæ,

Cæe, ante bitö änïnö ante tömengä ëñente
cæcä beyænque bitö, Waa cæbi ämopa,
ante dicæ anguïmii. [10] Ïninque mönö
Awënë, Cæedäni, ante nänö angaïnö ante
eyepä pönï cædinque mïnitö adobaï ante
pönenguënëmïni ïmïnipa. 'Mönitö në
cæmönique inte önömönique ïnömöni inte
wënæ wënæ cæte awædö. Mönitö tömengä
nänö änonque mäninque cæte ate tömengä
beyä ante dicæ godömenque nanguï
cæmöniyaa,' ante pönente wæquënëmïni
ïmïnipa," ante Itota tömengä mïñä në
godäni ïnänite apënegacäimpa.

Itota angä ate diete ganca ïnäni waintai baadänipa

[11] Mänïï Eedotadëë ïñömö gocæte ante
godinque Itota Tämadiabæ ämætä Ga-
dideabæ ämætä tæcæguedë pönï god-
inque, [12] waodäni näni quëwëñömö tæcæ
pöñongä në baate wædäni önompo tipæm-
poga ïnäni pö bee tënänitapa. Pö gobæ nä
gongänïnque pömö adinque, [13] aa pedäni-
tapa.

—Itota në Awënë ïnömi inte ëñëmi.
Mönitö wædö ante pönö waadete waa cæe,
ämönipa.

[14] Äñönänite gomö adinque Itota,

—Mïnitö guiquënë Wængonguï oncönë
godinque, Wængonguï quï, ante në
godönäni ïnänite mïnitö ämontai mäo
odömömïni acædänimpa.

Angä ëñente tömënäni idömæ godinque
ïñontobä waintai baagadänimpa. [15] Ïninque
adocanque watapä todinque, Wængonguï
bitö ñäö apäite baï ïnömi inte edæ waa cæbi
ämopa, ante yedæ apänedinque adodö
pongantapa. [16] Tömengä ïñömö wabæca
Tämadiabæ në quëwëningä incæ pö Itota
önöwa ïnö guidömëmä ñongäninque waa
ate pönëninque, Bitö pönö cæbi ate waintai
baabopa, ante apänecä. [17] Ëñëninque Itota
wæætë angantapa.

—Ïñæmpa mïni cabo önompo tipæm-
poga mänimpomïni ïnömïni inte edæ wïï
tömämïni waintai baamïnitawo. Ïninque
wadäni önompo ämæmpoque go mënaa
go mënaa ïnäni ïñömö edæ ædönö gote dæ
änänii. [18] Ïingä ïñömö wabæca quëwëningä
incæ adocanque Wængonguï ingante waa
pönï apänecæte ante ponte quëwëñongä
wadäni guiquënë tömänäni pönämaï
ïnänitawo.

[19] Äninque Itota tömengä ingante,

—Bitö wede pönënö beyænque waintai
baadïmi inte ængä gantite goe, angantapa.

*Ïïmaï ïïnque bayonte Awënë Odeye pon-
cæcäimpa, ante*

(Mäateo 24.23-28, 36-41)

[20] Paditeoidi Itota ingante, Wængonguï
Awënë æyedënö ponte Awënë Odeye
baquingää, ante wæyönänite tömengä
wæætë, Ïñæmpa wïï waomïni ayömïni
Wængonguï Awënë Odeye pongä ingampa.
[21] Ïninque, "Tömengä ïñömö ponte on-
gongampa," ante ayä wæætë, "Tömengä
wayömö gote ongongampa," ante edæ
ædö cæte anguïï. Mïnitö weca në
quëwengä incæ Awënë Odeye bayongante
waodäni tömengä nempo do quëwënäni
apa änewëmïnii, ante Paditeoidi ïnänite
angacäimpa.

[22] Ayä tömënäni ïnänite ïinque apäned-
inque Itota tömengä nänö në ëmïñänäni
ïnänite wæætë apänecantapa.

—Ïincayä ate mïnitö, Waocä në
ëñagaingä ingante adoönæque incæ
aïnëmönipa, ante wæcæmïnimpa.
Wæmïni incæte adämaï incæmïnimpa.
[23] Wadäni mïnitö ïmïnite, "Ïñömö ongongä
tamëñedäni," äninque ayä, "Wayömö
ongongä tamëñedäni," äñönäni mïnitö
acæ godämaï ïedäni. Tömënäni mïñä edæ
godämaï ïmäewedäni. [24] Botö ponguïönæ
ïinque bayonte botö ïñömö edæ Waobo
në ëñagaïmo inte edæ ñäö ämatä ämatä
näinte baï ëmöninque edæ edonque pönï
ponte a ongoncæboimpa. [25] Incæte botö
ñöwo guiquënë täno nanguï ämogate
wæwencæboimpa. Ayä ñöwodäni ïñömö
botö ïmote edæ Baa äninque wido
cæcædänimpa, ante Itota apänecantapa.

[26] "Botö Waobo në ëñagaïmo inte
botö ponguïönæ ïinque bayedë guiquënë
Nöwee wodi Docä näni angaingä nänö
quëwëñedë dodäni näni quëwengaï baï
adobaï edæ quëwenguïnäni ïnänipa. [27] Docä
Nöwee wodi ñänä wipoboga oncö baï
mänöninque tömengä nänö guiiganca
tömënäni önonque cænte bete monte
quëwengadänimpa. Monguïna, ante
ñänonte quëwengadänimpa. Mänïñedë
edæ tömënäni näni capo bedö wænguinque
edæ æpä do angatimpa. [28] Dooto wodi
nänö quëwengaïñedë dodäni adobaï
cænte bete quëwengadänimpa. Në
mänäni godongadänimpa. Æïnënäni

wæætë godonte ængadänimpa. Minte
pæcäimpa, ante cædinque onconcoo
mänonte quëwengadänimpa. [29] Incæte
Dooto wodi Todömä ïñömö quëwente
nänö tao gogaïönæ ïñonte gonga tönö
atopodemö nanguï ocoi bæcomö cöönæ
cæ baï wæäninque mäo bæco ïninque
mänïñömö quëwënäni tömänäni gonte
wængadänimpa. [30] Botö Waobo ëñagaïmo
inte edonque botö a ongöñedë mänïnö näni
bæco gonte wængaï baï adobaï bacäimpa,
ante ämo ëñëmaïmïnipa," ante Itota
angacäimpa.

[31] Ayë godömenque apënedinque,
"Mänïönæ ïñonte mïnitö oncömanca
ongöninque, Botö mäincoo, ante oncönë
wæi guiidinque ënämaï inte wodii
wïnömäewedäni. Ayë gönea cædinque
mäincoo ante oncönë ocë ëmænte
æncæ pönämaï ïmäewedäni. [32] Ïñæmpa,
Dooto nänöogængä wodi æbänö dadi
ëmænte adinque edæ gonte wængacäï,
ante pönëmïniyaa. [33] Inguipogaque cöwë
quëwencæboimpa, ante në pönengä
ïñömö tömengä ïñömö edæ quëwënämaï
incæcäimpa. Wæætë edæ inguipoga
mönö guëmante quëwenguïmämo ante në
wædämaï ingä guiquënë tömengä ïñömö
edæ cöwë wënämaï quëwencæcäimpa,
ante ämo ëñëmaïmïnipa," ante Itota
apënegacäimpa.

[34] Ayë, "Mänïñedë woyowotë ï ïninque
mënaa äñömonque öñöna adocanque
ingante bæi ongonte goyönäni ado-
canque ingante ëmö cæte godäni a
ongoncæcäimpa. [35] Ayë onquiyëna cænguï
ante guëa dicaca dacæ dacæ cæte godö
wëñöna adocanque ingante bæi ongonte
goyönäni adocanque ingante ëmö cæte
godäni a ongoncæcäimpa." [36] "Ayë
onguïñëna gönea guëa cæyöna adocanque
ingante bæi ongonte goyönäni adocanque
ëmö cæte godäni a ongoncæcäimpa."

[37] Ante apënecä ëñente wædinque
tömënäni wæætë,

—Awënë, bitö änö æyömönö incæ mänö-
maï baquïï.

Äñönänite,

—Baö æyömömë wænte öñöñömonte
abadæidi wë ongonte edæ do godongämë
pönäni baï waodäni, Mönitö Awënë
pongampa, ante do ëñëninque godongämë
poncædänimpa, ante Itota apëne-
gacäimpa.

18

Në apænte änongä tönö owæmpoingä æbänö cædaï, ante

[1] Ayë tömengä mïñë në godäni
cöwë Wængonguï ingante apënedinque
wæntæte badämaï incædänimpa, ante
cædinque Itota inguipoga quëwënäni näni
cæïnö ante odömonte apënegacäimpa.
[2] "Wayömö näni quëwëñömö adocanque
waodäni näni në apænte änongä inte
quëwënongäimpa. Wængonguï ingante
guïñënämaï ïnongä inte tömengä ïñömö,
Waodäni æbänö änänii, ante wædämaï
ïnongäimpa. [3] Adoyömö tömënäni
quëwëñömö onquiyængä adocanque
owæmpoingä inte në wædongä inte
quëwënongäimpa. Tömengä guiquënë
mäningä në apænte adongä weca wæætë
wæætë pöninque, Botö ïmote adocanque
në pïingä ïñongante bitö ämi ëñente
wæætë nö cæcæcäimpa. [4] Ante ancaa
pöninque änä ëñente wædinque në apænte
änongä ïñömö edæ cöwë Baa Baa angä.
Incæte ayë ate nämäneque tededinque
tömengä, 'Onquiyængä ïñömö ancaa angä
awædö, äninque, Wængonguï ingante
guïñënämaï ïmo inte botö, Waodäni
æbänö änänii, ante wædämaï ïmo incæte,
[5] mäningä owæmpoingä pö pö cæcä
wædinque botö, Ancaa ponte angä wæcæ
wæ, ante wæætë tömengä ingante waa
cæcæboimpa. Tömengä ingante në
pïingä ingante botö, Nö cæe, ante wææ
ämo wæcæcäimpa.' Äninque në Baa
äningä incæte owæmpoingä beyë do waa
cæcampa. Mäninque ante odömömopa."

[6] Ante odömonte apënedinque mönö
Awënë ïñömö godömenque apënecantapa.
"Në apænte angä ïñömö wïwa cæcä incæte,
Tömengä æbänö apënecää, ante mïnitö
ëñente pönëmäewedäni. [7] Wængonguï
nänö në apænte ængaïmïni inte mïnitö
itædë woyowotë wæætë wæætë aa pe
aa pe cæyömïni Wængonguï edæ ædö
cæte Baa anguingää. Wææ ämi ate nö
cæcædänimpa, ante äñömïnite tömengä
ïñömö edæ, Ïincayë ate cæcæboimpa,
ante ædö cæte anguingää. [8] Wæætë
quingë edæ do cæcæcäimpa. Në pïinte
cædïnäni ïñönänite Wængonguï wææ angä
ate tömënäni mïnitö ïmïnite wæætë nö
cæcædänimpa, ante ämo ëñëmaïmïnipa.
Incæte Wao Wëmo ëñagaïmo inte botö
ponte ayömo wede pönënäni wabänö

inguipoga mä ongönäni aquïmoo, ante wæbopa," ante Itota angacäimpa.

Paditeo tönö awënë beyä në ënongä æbänö cæda, ante

9 Ayä pancadäniya, Wadäni önönänique
ïñönäni mönonque nö cæmö ïmompa,
ante pönëwëninque wadäni ïnänite pïinte
adänipa. Mänömaïnö ante në änewënäni
ïnänite Itota, Wængonguï ingante æbänö
apënequïï, ante ëñencædänimpa, ante
ïmæca quëwëna näna apëneïnö ante
odömöninque apënecantapa. 10 "Waoda
mënaa Paditeo tönö odömäno awënë
beyä në äwengä ïñömö Wængonguï
ingante apënecæte ante Wængonguï
oncö ñënæncö yabæcönë æi guiidatapa.
11 Paditeo ïñömö adiyä gongëninque
nämä incæ apënedinque, 'Wængonguï
ëñëmi. Wadäni baï wïï ïmopa. Botö
ïñömö godömenque waëmö ïmopa, ante
todinque botö mänömaï beyä bitö ïmite
waa ate apënebopa, änewengampa. Edæ
wadäni guiquënë wacä quï ö ënänipa.
Wadäni ïnänite wïwa cædänipa. Tömënäni
nänöogængä ïnämaï ïñongante godö guëa
mönänipa. Botö ïñömö mänïñäni baï ïnä-
maï ïnömo inte botö mänïñömö ongongä
odömäno awënë beyä në äwengä baï wïï
ïmopa, ante adinque botö Wængonguï bitö
ïmite waa ate pönëninque apënebopa.
12 Botö ïñömö, mëönaa go mëönaa ïñonte,
mëönaa go mëönaa ïñonte bitö ïmite
apënecæte ante cënämaï quëwëmopa.
Ayä botö ënincoo tömancoo ate adinque
botö önompo tipæmpoga mänimpocoo
mä ongöñoncoo adocooque ëninque,
Wængonguï quï, ante cöwë pædæ pönömo
ae,' ante apënewengampa."

13 "Odömäno awënë beyä në ënongä
guiquënë guingo imöninque nämä tæi tæi
yatawëninque, 'Wængonguï ëñëmi, botö
në wïwa cæbo adinque bitö waadete pönö
pïïnämaï incæbiimpa, ämopa,' angä. Mä-
ninque angampa. 14 Mänömaïnö ante odö-
moncæte ante apënedinque Itota, Ñöwo
ämo ëñëedäni, angantapa. Ïingä awënë
beyä në äwengä mänömaï äñongante
Wængonguï do, Botö ayömo bitö nö cæbi
babipa, ante godö badongä ate tömengä
edæ nö pönënongä inte tömengä oncönë
gocampa. Wæætë Paditeo, Nämanque
waëmö ïmopa, ante në änewëningä in-
gante Wængonguï, Nö cæbi bacæbiimpa,
ante godö badönämaï incæcäimpa, ante
ämo ëñëmaïmïnipa. Edæ, Nämanque waa
cæbo ïmopa, ante në ængö cæcä guiquënë
edæ wææntodonte baï inte wæcæcäimpa.
Wæætë, Nämanque wënæ wënæ cæbo
ïmopa, ante në apënecä guiquënë edæ
ængö cæte baï inte tocæcäimpa," ante Itota
apënegacäimpa.

Wëñënäni ïnänite gampo cæcadinque Itota waa apënecä

(Mäateo 19.13-15; Mäadoco 10.13-16)

15 Ayä ate wadäni, Wëñënäni ïnänite
Itota pönö gampo cæcadinque waa
apënecæcäimpa, ante cædinque tömengä
weca guiyänäni ïnänite ænte pö ænte pö
cædäni adinque tömengä mïñë në godäni
guiquënë, Ænte pönämaï ïedäni, ante Baa
änäni. 16 Adinque Itota wæætë wëñënäni
ïnänite aa pecä pöñönäni tömengä mïñë
në godäni ïnänite apënecantapa.

—Wëñënäni ïnänite botö weca ee
amïni poncædänimpa. Ïñæmpa mänïnäni
näni pönënö baï adobaï pönënäni inte
edæ Wængonguï Awënë Odeye nempo
do quëwënäni ïnänipa. Ïninque mïnitö
ïñömö wëñënäni ïnänite Baa änämaï
ïedäni. 17 Edæ näwangä apënebo ëñëedäni.
Wëñængä do pönengä inte Ao angä ingä
baï Wængonguï Awënë Odeye ingante
do pönëninque në Ao änäni ïñömö
tömënänique tömengä nempo guiidinque
quëwënänipa. Wadäni guiquënë Wæn-
gonguï Awënë Odeye ingante Baa ante
pönënämaï ïnäni guiquënë tömënäni ædö
cæte tömengä nempo guiidinque quëwen-
guïnänii, ante Itota apënegacäimpa.

Mäincoo nanguï ëacä inte Itota weca ponte apënecampa

(Mäateo 19.16-30; Mäadoco 10.17-31)

18 Mänïñedë Itota ingante wacä awënë
angantapa.

—Awënë në waa Odömömi apënebi ëñë-
moe. Botö æbänö cædinque wënämaï wan-
tæpiyä quëwëmaïmoo.

19 Äñongante Itota tömengä ingante,

—Wængonguï adocanque në waa cæcä
ïñongante bitö botö ïmote, Në waa cæbi
ïmipa, ämii. 20 Äninque Itota godömenque
apënecantapa. Ïïmaï cæedäni, ante
Wængonguï nänö wææ angaïnö ante
bitö tömëmi edæ do ëñëmipa. "Bitö
nänöogængä ïnämaï ïñongante bitö godö
guëa mönämaï ïe. Wacä ingante godö
wënönämaï ïe. Wacä quï adinque awëmö

ënämaï ïe. Wacä wënæ wënæ cæcä atabopa, ante godö babæ wapiticë ënämaï ïe. Wæmpocä ingante wäänä ïnante waa adinque tömëna ïnate godö waadete cæe,”
ante wææ yewëmongacäimpa, ante bitö edæ do ëñëmipa, angantapa.
[21] Ante apënecä ëñëninque mäningä awënë wæætë,
—Botö mänïnö bitö änö baï tömänö ante ëñente cædinque pægaboï ae.
[22] Ante apënecä ëñëninque Itota wæætë,
—Adodeque ayë ëñente cæquënëmi ïmipa, ante ämo ëñëe. Öönædë bitö waëmoncoo ænguinque edæ ïmæca bitö mänincoo tömancoo godonte ëninque bitö ëninta wæætë ömæpodäni inte wädäni ïnänite tömanta godömi æncædänimpa. Ayë edæ botö ïmote tee empote pöe.
[23] Angä ëñente wædinque tömengä mäincoo nanguï ëadongä inte mänincoo beyænque ante pönëninque mäningä awënë ïñömö wæwente bacantapa.
[24] Ïninque Itota tömengä ingante gomö adinque,
—Wængonguï Awënë Odeye nempo guiite quëwencæte ante cædinque waodäni ömæpodäni inte botö mïñë pönänipa. Mäincoo nanguï ëacä guiquënë æbänö cæte ömæpocä inte botö mïñë ponte guiite quëwenguingää, angantapa.
[25] Cämeyo ïñömö guiyangä ingampa diyë daagö guiyampite pædæ tacää. Ïninque cämeyo pædæ tadämaï ingä baï në ëacä ïñömö adobaï ingampa. Tömengä nämä ayongä ñënængä ïnongä inte edæ æbänö cæte Wængonguï Awënë Odeye nempo do wäänë guiite quëwenguingää.
[26] Mänömaïnö ante Itota apënecä ëñëninque në ëñënäni wæætë,
—Ïñæmpa mänömaï ï ïninque æcänö wäänë guiite quëwenguingää.
[27] Ante wæyönänite,
—Waomïni mïni, Ædö cæte cæquïï, ante mïni wædö incæ Wængonguï ïñömö do cæcampa, ante Itota apënecä.
[28] Ëñente wædinque Pegodo,
—Awënë ëñëmi. Mönitö ëadincoo owë caate bitö mïñë tee empo pömöni abipa.
[29] Äñongante Itota tömënäni ïnänite wæætë,
—Mïnitö näwangä oncodo tao godinque mïnitö nänöogængä ingante mïnitö tönïñadäni ïnänite wæmpoda ïnate wëñënäni ïnänite ëmö cæte botö mïñë pömïnitapa. Ïninque ïïmaï ante näwangä ämopa. Æcänö Wængonguï Awënë Odeye beyænque botö mïñë mänömaï pöna ïñömö,
[30] tömengä ïñömö inguipoga quëwëninque nänö ëmö cædincoo adopocoo ëninque ayë wæætë godömenque nanguï æncæcäimpa. Ayë ïincayë ate öönædë godinque edæ tömengä cöwë wantæpiyë wënämaï quëwencæcäimpa, ante ämo ëñëmaïmïnipa, angacäimpa.

Itota, Wæncæboimpa, ante wæætë adodö ante apënecä

(Mäateo 20.17-19; Mäadoco 10.32-34)

[31] Äninque tömengä mïñë, Dote, ante näni gocabo ïnänite Itota nänënë ænte mäocä goyönäni ïïmaï ante apënecantapa. “Ñöwo ïñömö mönö edæ Eedotadëë ïñömö æicëimpa. Wængonguï beyë në apënegaïnäni ïïmaïnö ante yewëmöninque, Në Waocä ïincayë ate ëñate pæcä adinque tömengä ingante æbänö cæquïnänii, ante yewëmongadänimpa. Ñöwo mönö Eedotadëë ïñömö æi pö gongëmö ate edæ mänïnö dodäni näni angaïnö baï edæ do ïinque bacëimpa.
[32] Botö edæ mänïmodö ëñagaïmo ïñömote oodeoidi botö ïmote ö ëninque wadäni ïnänite pædæ mäo godönäni ö ëninque tömënäni wæætë tawïmë botonga towæ tänongadinque botö ïmote badete todinque pïïninque wïwa anguïnäni ïnänipa.
[33] Ayë ëmontaimenca tæi tæi pänäni ämogate wæyömote botö ïmote godömenque wënönäni wæncæboimpa. Wæætë mëönaa go adoönæque ïñonte edæ botö do wënïmo inte edæ ñäni ömëmonte wæætë quëwencæboimpa,” angantapa.
[34] Tömengä mïñë në godäni ïñömö mänïnö, Tömengä æbänö bate wæquingää, ante adodeque incæ edæ ëñënämaï ingadänimpa. Tömengä nänö apënedö edæ wë wodonte baï ïñonte tömënäni önömoncaque ëñëninque, Æbänö ante apënecää, ante wïï edonque ëñënänitapa.

Itota angä ate babetamongä ïningä incæ do waa acampa

(Mäateo 20.29-34; Mäadoco 10.46-52)

[35] Itota mänïnö godinque Eedicoo ïñömö obo pöñongä onguïñængä babetamö inte në wædongä inte taadö wedeca, Pönömi ëmoe, ante änecönongäimpa.
[36] Nanguï ïnäni cægönäni ëñëninque babetamongä ïñömö, Quïnante cægönänii, ante wæyongante,
[37] Itota Näatadeta quëwëningä

inte edæ ñöwo wodo tebä̈ gocampa, ante
apä̈nedäni. 38 Ëñëninque tömengä ïñömö
aa pedinque,
—Itota ëñëmi. Bitö Awënë Dabii wodi
pä̈ïmi ïnömi inte botö wædö ante edæ
ñöwo waadete pönö waa cæe.
39 Äñongante täno godäni wæætë tö-
mengä ingante, Apocä̈në inguënë änewë̈ë,
ante wææ äñönäni tömengä godömenque
nanguï äninque,
—Awënë Dabii pä̈ïmi ïnömi inte edæ
botö wædö ante pönö waadete waa cæe,
ante wæcä.
40 Wædinque Itota nä̈ gongä̈ninque,
Tömengä ingante ænte mämömïni
pongäedäni. Angä obo ænte mämönäni
pöñongante Itota,
41 —Æbänö ante ämii. Bitö beyä̈ quïnö
cæquïmoo.
Äñongante,
—Awënë, wë̈ënë botö ëmongaï baï cæbi
acæboimpa.
42 Angä ëñëninque Itota wæætë,
—Wë̈ënë bitö ëmongaï baï abäwe. Edæ
wede pönëmi inte edæ waa bamömipa.
43 Ante nänö äñedë në babetamöningä
do waa bamöninque Itota mïñä̈ godinque
Wængonguï ingante, Bitö ñäö apäite baï
ëmömi inte edæ waa cæbi ä̈mopa, ante
togacäimpa. Mänömaï cæcä adinque
tömänäni adobaï Wængonguï ingante waa
adinque, Bitö ñäö baï ëmömi inte waa
cæbipa, ante togadänimpa.

19

Itota tönö Taqueo

1 Itota mänïï Eedicoo pöninque tæcæ
wodo tebä̈ gocä ingantapa. 2 Mänïñömö
adocanque Taqueo näni änongä ïñömö
tömengä odömäno awënë beyä̈ në ä̈näni
awënë ïnongä inte nanguï mäincoo
ëadongä ïnongäimpa. 3 Tömengä ñöwo,
Itota æcänö ingää, ante acæte ante
ponte ayongä wadäni nanguï ïnäni
wææ ongönäni adinque, Botö ocäa pönï
ïnömo inte edæ Itota ingante ædö cæte
aquïmoo, ante wæcantapa. 4 Adämaï inte
wæyongante wadäni, Itota ïïnö gämä̈nö
pö wodo tebä̈ goquingä, ante tededäni
ëñëninque tömengä Itota ingante acæte
ante pogodo täno gote awäa ticämodöwäa
näni äwäa daëwa æi nä̈ gongænte a
ongongantapa. 5 Itota obo pöninque
ä̈mö ayongä Taqueo a ongongä adinque
tömengä ingante,
—Taqueo, quingä̈ wæä̈e. Ñöwoönæ edæ
pö bitö oncönë ëñaquënëmo ïmopa.
6 Angä ëñëninque Taqueo quingä̈ wæä̈
ti wæä̈ninque, Ao, botö oncönë waa pon-
cæbiimpa, ante watapä̈ todinque edæ tö-
mengä oncönë mämongä pongacäimpa.
7 Itota mänömaï cæcä adinque wadäni, Æ
në wïwa cæcä weca Itota quïmä̈ ëñacæ
gocää, ante tömänäni pïinte tedegadän-
impa. 8 Taqueo ïñömö edæ tömënäni
ayönäni ängä̈ gantite adiyä̈ ongöninque
mönö Awënë ingante,
—Awënë ëñëmi. Botö mäincoo
tæcæguedencoo pä cædinque ömæpodäni
inte wæwënäni ïnänite ñöwo godömo
ä̈näni ae. Ayä̈ botö wacä quï ante
babæ äninque ö ä̈mo wæcä ïninque
wë̈ënë̈ñedë botö ö ä̈nincoo adopocoo baï
incæ godömenque mempoga go mempoga
godömo ä̈ncæcäimpa.
9 Ante apä̈necä ëñëninque Itota wadäni
ïnänite apä̈nedinque,
—Taqueo adobaï Abadäö wodi
pä̈ingä ïñongante botö në ä̈mo ïnömo
inte tömengä oncönë näni owocabo
quëwencædänimpa, ante ñöwoönæ
pontabopa. 10 Botö Waobo ëñagaïmo ïñömö
ä̈mo beyänque quëwencædänimpa, ante
cædinque wë womonte baï ïnäni ïnänite
diqui diqui mincæ pontabopa, ante Itota
apä̈negacäimpa.

*Mïnata näni godonte ä̈inta ante odö-
mongampa*
(Mäateo 25.14-30)

11 Mänömaï apä̈necä ëñënäni inte
tömënäni, Itota Eedotadë̈ë obo pongampa,
ante adinque, Wængonguï Awënë Odeye
nempo mönö oo pönï quëwenguinque
impa, ante pönente edæ oda cædänitapa.
Ïninque Itota, Wængonguï Awënë æbänö
cæquingää, ante ëñencædänimpa, ante
ïmæca quëwënäni näni cæïnö ante
odömöninque apä̈necantapa.
12 Ïïmaïnö ante apä̈necantapa. “Waocä
adocanque awënë odeye pä̈ingä ïnongä
inte, Botö gobæ wabæca gote ïmæca
pancabaa awënë odeye bate pömoedäni.
13 Äninque tömengä ingante në cædäni
diete ganca ïnäni ïnänite äñete pönäni
ate tömengä oodo mïnata näni äinta
wantæpiyä̈ cæte näni ä̈inta incæ ä̈ninque
adocanque ingante adotaque pædæ wacä

ingante adotaque pædæ godöninque
tömänäni ïnänite godongä adopota
adopota ëënänipa. ‘Mïnitö mäninta
ëëninque godonte ëëï godonte ëëï cædinque,
Yebængëëimpa, ante botö gote pompoga
cæedäni.’ [14] Ante wadæ gocä adinque
tömengä nempo quëwënäni guiquënë
tömengä ingante pïinte cædinque pan-
cadäniya ïnänite äninque, Mïnitö tömengä
mïñë godinque awënëidi ïnänite gode
äninque, Mäningä ïñömö wïï mönitö
awënë odeye bacæcäimpa, ante wææ
ämïni ëñencædänimpa, ante da godönäni
godänitapa,” ante apënedinque Itota ayë
godömenque apënecantapa.

[15] “Incæte awënëidi do äneni ate awënë
odeye badinque tömengä ömæ pongan-
tapa. Pöninque tömengä, Botö beyë në
cædäni ïñömö godonte ëëï godonte ëëï
cædinque æbänö godömenque nanguï edæ
ænte mänänii, ante acæte ante cædinque,
Botö oodo mïnata në ënïnäni ïnänite
äñete pöedäni, angä. [16] Äñete pönäni
ate tömengä weca täno pöningä ïñömö,
‘Awënë ëñëmi. Bitö oodo mïnata adotaque
incæ önompo tipæmpoga mänimpota edæ
ñöwo yebænte bapa.’ [17] Ante apënecä
ëñëninque tömengä ingante, ‘Botö ïmote
në cæbi ïmi waa cæbi ëmopa. Wædænque
incæ ënïmi inte bitö ædæmö aate cæbipa,
ante adinque botö önompo tipæmpoga
näni quëwëñömö quëwënäni ïñönänite
bitö nempo pönömo ëninque në ämi
inte aabi ëmoe.’ [18] Ante tömënäni awënë
angä ate ayængä pöninque, ‘Awënë ëñëmi.
Bitö oodo mïnata adotaque incæ önompo
ëmæmpoque mänimpota ñöwo yebænte
bapa.’ [19] Ante apënecä ëñëninque tömengä
ingante adobaï apënedinque, ‘Önompo
ëmæmpoque näni quëwëñömö quëwënäni
ïñönänite botö bitö nempo godömo
ænte aabi ëmoe,’ angantapa,” ante Itota
apënecantapa.

[20] Ayë godömenque apënedinque Itota,
“Awënë angä ate tömangä guiquënë pön-
inque, ‘Awënë ëñëmi, tömëmi mïnata ëe.
Botö weocodë ædæmö wïni caadinque
wææ aate mantabopa. [21] Äninque, Bitö
wïï bitö ñönönï incæ wacä ñönönï incæ ö
ænte mämi awædö. Ayë wïï bitö mïmi
pæ incæ wacä mingä pædï incæ tä pebi
ïmipa, ante pönente wædinque cætabopa.
Bitö tëëmö ïnömi ïmipa, ante guïñente
wædinque botö oodo mïnata botö ëninta
wïni caapote weocodë ædæmö wææ aabo
ae.’ [22] Äñongante tömengä awënë ïñömö,
‘Ïñæmpa bitö në wïwa cæbi ïmi nämä
bitö tededö beyænque bitö ïmite apænte
ancæboimpa. Botö tëëmö ïmo inte wïï
botö ñönönï incæ wacä ñönönï incæ ö ë-
mopa. Wïï botö mïmo pædï incæ wacä
mingä pædï incæ edæ do tä pebo ïmopa.
Mänömaï impa, ante bitö dicæ ëñënämaï
ïmitawogaa. [23] Do ëñënïmi inte bitö ëñente
edæ cæquënëmi ïmitapa töö. Botö oodo
mïnata godonte ëinta ëninque edæ në
godonte ënäni weca baanco weca quïnante
wïï guidonte ëmitawo. Mänömaï cæbi baï
botö ocë ëmænte pöninque edæ botö quï
do ëninque wadäni näni guidöninta tönö
edæ do æncædömoimpa töö,’ angampa.”

[24] “Äninque godongämë ongönäni
ïnänite awënë apënecantapa. ‘Mïnitö
ñöwo ïingä mïnata nänö nëëninta ö
ëninque edæ mïnata önompo tipæmpoga
në nëëngä ingante pædæ godömïni
æncæcäimpa.’ [25] Angä ëñëninque
tömënäni, ‘Awënë ïñæmpa, ïingä diete
ganca mïnata do mangä apa ämii.’
[26] Ante wæyönäni awënë wæætë, ‘Ïñæmpa
në ëadäni ïnänite tömänäni ïnänite
godömenque godonte ingëimpa. Wæætë
edæ ëadämaï inte ömæpocä ingä guiquënë
tömengä nänö ëadincoo wædænque pönï
ï incæte edæ ö ænte dæ ba wæcæcäimpa.
Ante apënebo ëñëmaïmïnipa. [27] Ayë botö
ïmote në pïïnäni guiquënë botö ïmotedö
ante apënedinque, Bitö wïï mönitö awënë
odeye bacæcäimpa, ante në Baa äneni
guiquënë, tömënäni ïnänite botö weca
ænte pöninque botö ayömo wënömïni
wæncædänimpa, ämopa,’ awënë an-
gantapa. Mäninque ante odömonte
apënebopa,” ante Itota apënegacäimpa.

Eedotadëë ïñömö Itota pongampa

(Mäateo 21.1-11; Mäadoco 11.1-11; Wäö 12.12-19)

[28] Mäninganca apënedinque Itota
Eedotadëë æicæte ante täno gocantapa.
[29] Godinque Odibowænquidi näni an-
quidi ontacamö goïnö Betapaguee näni
quëwëñömö obo pöninque Betänia ganca
pöninque Itota tömengä mïñë në goda
mënaa ïnate da godöninque, [30] ïïmaï
angantapa.

—Mäniï näni quëwëñömö ongö amïna.
Tömëñömö go guiite ayömïna bodo wë
picængä incæ waocä ingante mongënämaï

ïningä inte ñäni ñäëingä a ongongä acæmï-
naimpa. Adinque ñï cæyænte ænte pöeda.
31 Ayë wacä mïnatö ïmïnate, Quïnante
ñï cæyëmïnaa, ante wææ angä ïninque
mïnatö wæætë, Mönö Awënë nänö æn-
guënënö ante ëmönapa, ante apëneeda,
angantapa.
32 Tömengä nänö në da godöna wadæ
gote ayöna Itota nänö änï baï bodo wë a
ongö. 33 Adinque ñï cæyëñöna bodo wë në
ëadäni tömëna ïnate,
—Bodo wë quïmë ñï cæyëwëmïnaa.
34 Wææ äñönänite tömëna wæætë,
—Mönö Awënë nänö ænguënënö ante
ëmönapa.
35 Ante äna ëñëninque Ao änäni ïninque
awë ñä cæyëñömö ñï cæyænte bodo
ingante töï töï ænte pönatapa. Ayë ænte
pöninque tömëna weocoo yabæcooque
æidämë wo cæyabædinque äna ate Itota
wënömënæca ïnö æi të contate gocan-
tapa. 36 Bodoga æi të contate taadonque
goyongä tömengä nänö goquïnö ante
waodäni weocoo wæënö bee podöwadäni-
tapa. 37 Odibowænquidi wæënömëmö
ïñömö pönömenque pöñongante tömengä
mïñë në godäni godongämë näni poncabo
tömänäni ïñontobë nanguï todinque ogë
tededänitapa. Itota bamönengë nanguï
cæcä atamönipa, ante näni adïnö ante
pönëninque Wængonguï ingante waa ate
apënedänitapa.
38 —Möni quëwenguinque impa, ante,
Badogaa, ante tomönipa. Awënë Wæn-
gonguï ëmöwo beyænque pömi ïninque
bitö toquinque edæ Wængonguï bitö ïmite
waa cæcæcäimpa. Öönædë në quëwengä
pönö piyënë cæcänö anguënë. Æibæ pönï
quëwënongä ïñömö ñäö baï ëmongänö an-
guënë. 39 Ante nanguï ïnäni godongämë
godinque ämotamïni ante baï äñönäni pan-
cadäniya Paditeoidi ïnönäni inte Itota in-
gante,
—Në Odömömi ëñëmi. Bitö mïñë në
godäni ïnänite wææ ämi apocënë ïnänie.
40 Äñönänite tömengä wæætë,
—Mïnitö ïmïnite näwangä ämopa.
Waodäni pæ wëënedäni ïninque dicacoo
incæ botö ïmote waa ate baï edæ yedæ
ämaïnänipa, ante Itota apënegacäimpa.
41 Ayë pönömenque pöninque Eedotadëë
gomö adinque Itota mänïñömö quëwënäni
ïnänite ante pönëninque Ca ca wædinque,
42 ïïmaï angantapa. "Mïnitö ïñömö edæ
ñöwoönæ mïni gänë pönenguinque botö
ïmote edonque pönï adinque Ao ämïni
baï waa incædönimpa. Incæte mïnitö,
Æbänö cæte gänë pönenguïmöö, ante
edæ wë wodonte baï ï ïninque mïnitö
adämaï ïmïnipa. 43 Ïincayë ate mïnitö
ïmïnite në pïïnäni incæ mïnitö wææ cæinca
gäänë pönö tee mongate godämë wææ
ongönäni adinque mïnitö edæ ædö cæte tao
wodii wïnonguïmïnii. 44 Botö mïnitö weca
pömo incæte mïnitö awincaque adinque,
Wængonguï ñöwoönæ ponte æncæcäimpa,
ante dicæ amïniyaa. Mänömaï beyænque
në pïïnäni ïñömö mïnitö ïmïnite bæ
tadäni të go wæënömïnite wænönäni
wæncæmïnimpa. Ayë wëñënäni wææ
cæte ïñömö quëwëñönänite tömënäni
ïnänite edæ wænönäni wæncædänimpa.
Dica mïni mënongainca incæ bæ tadäni
ate dica adocaque incæ wænömënæca
ïnö ongönämaï ingëimpa," ante Itota
apënegacäimpa.

Wængonguï oncö tæiyë waëmö bacëimpa, ante cæcampa

(Mäateo 21.12-17; Mäadoco 11.15-19; Wäö 2.13-22)

45 Ayë Wængonguï oncö ñënæncönë
yabæcönë go guiidinque Itota mänïñömö
në godonte æncæte ante në mänäni ïnänite
da tadongä tao goyönänite, 46 Ayë tömënäni
ïnänite angantapa.

—Wængonguï beyë ïïmaïnö ante yewë-
mongatimpa. "Waodäni botö oncönë pö
guiidinque botö ïmote apënecædänimpa,"
ante Wængonguï angä incæte mïnitö wënæ
wënæ cæmïni beyænque Wængonguï oncö
incæ në awëmö ö ënäni näni womöincönë
baï wentamö bapa töö.

47 Ayë ïïmö ïñö ïïmö ïñö Wængonguï
oncö ñënæncönë yabæcönë go guiidinque
Itota odömonte apënecä ëñënänitapa.
Mänïñömö, Wængonguï quï, ante në
godönäni ñënænäni tönö në odömönäni
tönö tömënäni awënëidi guiquënë, Itota
ingante wænonte wido cæcëimpa, ante
ancaa cæyönäni, 48 wadäni tömänäni,
Tömengä æbänö odömongää, ante ëñëë
cönäni adinque awënëidi wæætë, Tömengä
ingante mönö ædö cæte wido cæquïï, ante
wædinque ñimpo cægadänimpa.

20

Awënë ïmipa, ante æcänö änaï, ante Itota ingante änänipa

(Mäateo 21.23-27; Mäadoco 11.27-33)

1 Ïincayë ate Itota Wængonguï oncö
ñënæncönë yabæcönë go guiite waodäni
ïnänite odömonte apënedinque Wæn-
gonguï Awënë ingantedö ante wat-
apë apënecä ëñënänitapa. Apënecä
ëñëñönäni, Wængonguï quï, ante në
godönäni ñënënäni tönö në odömönäni
ïñömö në aadäni näni Picæncabo tönö
tömengä weca ponte änänitapa. 2 Ponte
apënedinque,

—Æcänö në angä inte bitö ïmite angä
cæbii. Bitö ïmite æcänö, Në ämi babipa, äna
ëñëninque cæbii.

3 Ante äñönänite Itota,

—Botö wæætë mïnitö ïmïnite ämo
ëñente apënemïni ëñëmoedäni. 4 Wäö
wodi ïñömö quïnante æpënë guidon-
gantawo, ante pönëmïni. Öönædë
në owocä angä ëñente cæcantawoo.
Waodänique änäni ëñente cæcantawoo.
Æbänö ante pönëmïnii. Mïnitö wæætë
apënemïni ëñëmoedäni.

5 Äñongä tömënäni ïñömö näni caboque
tededinque, "Ïñæmpa mönö, Wængonguï
öönædë ïnö angä Wäö ëñente cæcampa,
ämö baï Itota wæætë, 'Quïnante tömengä
ingante pönënämaï ïmïnii,' ante mönö
ïmonte pïincædongäimpa. 6 Ayë wæætë,
Waodänique änäni ëñente cægacäimpa,
ämo baï godongämë ongönäni ïñömö,
Wængonguï beyë në apënecä Wäö
wodi ingacäimpa, ante në pönënäni inte
tömänäni mönö ïmonte dicaca tacadäni
wæncædömöimpa."

7 Ante pönente wædinque tömënäni
wæætë Itota ingante, Wa. Æcämë angä
ëñëninque Wäö wodi cægacäï, ante
ëñënämaï ïmönipa, änäni. 8 Wædinque
Itota wæætë,

—Botö adobaï, Æcänö në angä inte pönö
äna ëñëninque botö mänömaï cæboo, ante
mïnitö ïmïnite apënedämaï incæboimpa,
angacäimpa.

Në aadäni inguënënäni incæ wïwa cædänipa, ante

(Mäateo 21.33-44; Mäadoco 12.1-11)

9 Ayë godongämë ongönäni ïnänite
Itota, Wængonguï Awënë æbänö cæcää,
ante ëñencædänimpa, ante ïmæca
quëwënäni näni cæïnö ante odömöninque
ïïmaï apënecantapa. "Onguïñængä ado-
canque yowementacodë minte pæyonte
wadäni ömæ wite aate në tä pedäni ïnänite,
Botö yowementacodë incæ ömæ wite
aaedäni. Aayömïnite botö, Mïnitö quï,
ante pancamonga pönömo æncæmïnimpa,
angä Ao änäni ate në ëacä ïñömö edæ
wantæpiyë wabæca quëwencæ gocantapa.
10 Yowedepo ïinque bayedë në cæcä ingante
në ëacä ïñömö, Bitö yowementacodë në
aadäni weca godinque pancamonga ämi
ëninque botö weca wæætë mämömi ëmoe,
angä. Gote pongä adinque yowementacodë
në aadäni guiquënë në æncæ pöningä
ingante bæi ongonte tæi tæi päninque
da tadönäni ömæpocä inte gocantapa.
11 Ayë wæætë në ëacä ïñömö wacä tömengä
ingante në cæcä ingante angä gote pongä
adinque yowementacodë në aadäni adobaï
tæi tæi pänäni wæyongante, Guingo
imonte wæcæcäimpa, ante godö wïwa
cædäni wæyongante da tadönäni ömæpocä
inte gocampa. 12 Ayë mënaa ïnate da
godongä ömæpoda pöna adinque në ëacä
ïñömö wacä në cæcä ingante angä gote
pöñongante tömënäni godö më yete wido
cædänitapa," ante odömöninque Itota
godömenque apënecantapa.

13 "Mänömaï cædänipa, ante ëñente
wædinque yowementacodë në ëacä ïñömö,
'Botö ïñömö æbänö cæquënëmo ïmoo, ante
wædinque, Botö edæ ïïmaï cæcæboimpa.
Botö wengä onguïñængä botö në waadecä
ïñongante da godömo gocæcäimpa.
Tömëmo wengä da godömo gocä adinque
tömënäni wabänö guïñente wædinque ee
abaïnänipa,' ante pönëninque da godongä.
14 Gote dicæ pongä adinque yowementacodë
në aadäni guiquënë, 'Tömengä ingampa.
Wæmpocä mäincoo ïnï edæ ïingä ïñömö
në ænguingä ingampa cæmöö. Mönö
edæ mäo wënömö wængä ate edæ mönö
quï babaimpa.' 15 Änewëninque tömënäni
tömengä ingante wææ cæte ïñömö
yabæque wido cædinque godömenque
wënönäni wængantapa."

Ante Itota, Mäninque ante apënebopa,
ante tömënäni ïnänite angantapa. "Mänö-
maï cædäni adinque yowementacodë në
ëacä ïñömö tömënäni ïnänite æbänö
cæquingää, ante pönëmïni. 16 Tömengä
edæ do pöninque në aaquënënäni ïnänite
godö wënöninque wadäni ïnänite wæætë

yowementacodë godongä äninque në
aadäni bacädänimpa.”
Itota mänömaï angä ëñente wädinque
godongämä ongönäni ïñömö,
—Mänömaï cädämaï inguënë änewëë,
ante wädänitapa.
17 Ïninque Itota tömënäni ïnänite gomö
adinque,
—Ïñæmpa ëñënämaï cæmïni ïñömïnite
Wængonguï pänämaï inguingää, ante
pönëmïnitawo. Ïninque mïnitö, Ïïmaï
ante quïnante yewämongatimpa, ante
pönëmïni.
“Dica ænte adinque, Wënæ wënæ inca, ante
    ënë mænönäni näni wido cædinca
    incæ
gomonga waëmonca inca ïninque täno
    näni ñönöninca bæbængapa do ba-
    capa,”
ante yewämongadänimpa. 18 Botö ïñömö
mäniï dica waëmonca baï ïnömo inte
ämo ëñëninque ënë wæcä ïñömö tömengä
ïñömö mänincaa tæ go wæänïnque
tobænte wæte baï botö önöwa gäänë ædæ
wææncæcäimpa. Wæætë æcänö ingante
Wængonguï pïinte mänincaca tacacä ïnaa
tömengä guiquënë quïëmë baï yaintai baï
goquingänö anguënë, ante pönëmïniyaa,
ante Itota apænegacäimpa.
19 Ante ënë aaquënënäni näni cæïnö ante
odömöninque Itota apænecä ëñente wæd-
inque ënë odömönäni tönö, Wængonguï
quï, ante ënë godönäni ñænænäni ïñömö,
Ïñæmpa mönö ïmonte pïinte angä awædö,
ante pönënänitapa. Ïninque tömënäni,
Mönö ñöwo pönï tömengä ingante bæi
ongongæimpa, ante cædänitapa. Incæte
tæcæ bæi ongoncæ cædinque, Wadäni
pïïnäni wæcæ wæ, ante wædinque ee
adänitapa.

Tæiyæ Awënë nänö äintamö ante ted-
edänipa
(Mäateo 22.15-22; Mäadoco 12.13-17)

20 Ïninque, Mönö Itota ingante bæi
ongöninque odömäno gobedönadodo
awënë nempo godömö äninque tömengä
wæætë ënë angä inte edæ Itota ingante
apænte ancæcäimpa, ante ñænænäni incæ
tömengä ingante cöwä adänitapa. Ayæ
wadäni ïnänite äninque, Mïnitö Itota mïñæ
tee empote gote nöingä ante baï apænedinque wæætë babæ cæedäni. Babæ cæmïni beyæ tömengä adodeque incæ wapiticæ tedecä ëñëninque mïnitö ocæ ëmænte ponte apænemïni ëñencæmönimpa, änäni ëñente godinque ñænænäni näni änïnö baï babæ cædänitapa. 21 Ïninque ñænænäni näni ënë da godönïnäni ïñömö Itota weca pöninque,
—Awënë ënë Odömömi ëñëmi. Bitö apænedö nö impa, ante do ëñëmönipa. Bitö ayömi mönö waocabo adoyömö pönï ïmönipa, ante adinque bitö tömämöni ïmönite adoyömö pönï cæbi æmönipa. Ayæ, Wængonguï taadö ante bitö nö pönï odömömi ïmipa, ante ëñëmönipa.
22 Ïninque apænebi ëñëmönii. Odömäno gobiedöno beyæ ante tæiyæ awënë Tetædo tiguitamö nänö änintamö ante æbänö wææ yewämonte ï, ante ëñencæte ante wæmönipa edæ. Godonte edæ waa cæte intawo. Wæætë wënæ wënæ cæte intawo.
23 Äñönänite Itota ïñömö, Tömënäni wënæ wënæ ancæte ante babæ cædänipa, ante do ëñente wædinque,
24 —Deënadio tiguitamö odömömïni aboedäni. Æcänö awinca baï yewämonte badonte ï. Æcänö ëmöwo ante yewämonte ongö, ante edæ apænemïni ëñëmoedäni.
Äñongante,
—Awënë Tetædo awinca baï yewämonte badonte impa. Adocä ëmöwo ante yewämonte ongö amönipa.
25 Ante apænedäni ëñëninque,
—Awënë Tetædo quï ï ïninque edæ Tetædo ingante godongæimpa. Wæætë Awënë Wængonguï quï ï ïninque Wængonguï ingante godonguï ï apa änewëmïnii.
26 Ante Itota tömänäni ayönänite nö apænecä ëñente wædinque ñænænäni näni da pönönïnäni wæætë, Mönö ædö cæte pïinguïï, ante guingo imonte wædinque pæ wëënegadänimpa.

Ædö cæte ñäni ömæmonguïï, ante
wædänipa
(Mäateo 22.23-33; Mäadoco 12.18-27)

27 Tadoteoidi ënë, Waocä wæninque ñäni
ömæmönämaï æmæwo wængampa, ante
ënë änewënäni inte Itota weca pöninque,
Möni änö ante apænebi ëñëmaïmönipa,
änänitapa.
28 —Awënë ënë Odömömi ëñëmi. Mönö
beyæ ante Möitee wodi ïïmaï ante wææ
yewämongacäimpa. Onguïñængä monte
ate wëñæ tapæidämaï inte wængä ïn-
inque tömengä töniñacä incæ owæmpo-
ingä ingante möninque, Botö töniñacä
wodi wënäni wæætë pæcædänimpa, ante
tapæicæcäimpa, ante yewämongacäimpa.

29 Ïninque wadäni ïïmaï cædänitapa, ante
apënemöni ëñëe. Edæ önompo æmæm-
poque go mengäa näni caipë ïñönänite
bamoncadengä möninque wëñë tapëidä-
maï manguïwëninque edæ näñe wængä.
30 Ate ayëmengä wæë adocä ingante mön-
inque wëñë tapëidämaï inte näñe wængä.
31 Ayë wæë wacä möninque adobaï näñe
wængä, ayë wæë wacä möninque näñe
wængä, ayë wæë wacä möninque näñe,
ayë wæë wacä möninque näñe, ayë wæë
wacä möninque näñe wængampa. Önompo
æmæmpoque go mënaa ïnäni owæmpoingä
ingante möninque edæ wëñë tapëidämaï
inte edæ tömänäni näñe wënäni. 32 Ate on-
quiyængä tömangä näñe wængä. 33 Ïninque,
Mönö ñäni ömëmonguïönæ, ante mïni
äönæ ïñonte mäningä owæmpoingä ïñömö
æcänö nänöogængä baquingää. Edæ tö-
mengä ingante ïñömö edæ tömänäni man-
guïwengadänimpa.

34 Äñönänite Itota,

—Inguipoga quëwëninque edæ mïni
waocabo ïñömö do mömïnipa. Wacä
ingante do godö ñänömïni mongampa.
35 Wæætë, Mïinguipoga bayonte ïïnänique
eyepë inte ñäni ömëmonte öönædë æite
quëwencædänimpa, ante Wængonguï nänö
në angaïnäni ïñömö tömënäni mönämaï
ïninque wadäni ïnänite godö ñänönä-
maï incædänimpa. 36 Ayë Wængonguï
anquedoidi baï ïnönäni inte tömënäni
Wængonguï nänö në angaïnäni ïñömö
ædö cæte wæætë wænguïnänii. Tömënäni
në ñäni ömëmongaïnäni ïnönäni inte
edæ Wængonguï wëñënäni ïnänipa.
37 Wæætë Möitee wodi incæ ocäñeque
bæcoïñeque ante nänö yewëmongainta
adotaa yewëmöninque, Waodäni dobæ
ñäni ömëmonte quëwencædänimpa, ante
edonque odömongacäimpa. Tömengä
ïïmaï ante yewëmongacäimpa. Mönö
Awënë ïnongä ïñömö Abadäö Wængonguï
ingaingä inte ayë Itæca Wængonguï
ingaingä inte adocä Aacobo wodi Wæn-
gonguï ingänö anguënë, ante yewëmon-
gacäimpa. 38 Ïñæmpa Wængonguï ïñömö
në quëwënäni Wængonguï ïnongä inte
tömengä në wængaïnäni Wængonguï
ïnämaï ingampa. Wæætë tömengä
ayongante do wængaïnäni incæ tömänäni
mïïnäni quëwënänipa.

39 Ante apëneyongante në odömönäni
pancadäniya,

—Awënë në Odömömi ëñëmi. Bitö
nöingä ante apënebi awædö, ante
apënedänitapa.

40 Ayë wadäni tömänäni guïñente wæd-
inque godömenque änämaï ingadänimpa.

Codito æcänö Pëingä ïnongä ingää, ante
(Mäateo 22.41-46; Mäadoco 12.35-37)

41 Ayë tömënäni ïnänite Itota,

—Awënë Dabii wodi Pëingä ïnongä wæë
Codito ingampa, ante quïnante änänii, ante
pönëmïni, angantapa. 42 Ïñæmpa Dabii wodi
incæ tömengä nänö ämotamïni äintaa ïïmaï
ante yewëmongacäimpa.

"Botö Awënë ingante apënedinque Awënë
Wængonguï incæ ïïmaï ante apënegacäimpa.
Bitö botö tömëmë ïnö të contate a ongöe.
43 Ongöñömite botö bitö ïmite në pïïnäni
ïnänite bæ tate cæbo ate,
bitö önöwa gäänë ongönäni ïnänite pïnä
gäwacæbiimpa," ante Awënë Wæn-
gonguï apënegacäimpa.

44 Codito në Awënë ingampa, ante awënë
Dabii wodi nänö në angaingä ïnongä inte
edæ adocä Codito ïñömö ædö cæte näëmë
Awënë Dabii wodi Pëingä inguingää. ante
pönenguënë änewëmïnii, ante Itota an-
gacäimpa.

Në wææ odömönäni ïnänite Itota
piingampa
(Mäateo 23.1-36; Mäadoco 12.38-40; Odoca
11.37-54)

45 Ayë tömänäni ëñëë cöñönänite tö-
mengä mïñë në godänique ïnänite Itota
apënecantapa.

46 "Cædämaï, ante wææ ante näni
yewëmongainta në ate odömönäni ïnänite
mïnitö gomö aedäni. Tömënäni ïñömö
doyæncoo waëmoncoo wëñate mongænte
todänipa. Waodäni näni godonte æïñömö
cægöñönänite wadäni pö bee tëninque
tömënäni ïnänite, Në odömömi, bitö ïmite
waa amönipa, ante apënedäni ëñëninque
edæ në odömönäni ïñömö nanguï todänipa.
Ayë tömënäni odömöincönë go guiidinque
tömënäni nämanque ante pönëninque
waëmompaa pönï të contate todänipa.
Ayë æëmë becæ godinque tömënäni, Botö
täno bete tocæimpa, ante waëmompaa
pönï të contate bete todänipa. 47 Ayë
owæmpoïnäni oncö yo mongænte baï
cædinque ö æwënäni inte në wææ
odömönäni ïñömö, Botö ïmote waa
acædänimpa, ante cædinque Wængonguï

ingante nöingä apënete baï cædinque babæ cædinque wantæpiyë tededänipa. Tömënäni edæ näni nanguï pönï pante wæquinque mänömaï nämä beyænque ante cædänipa, ante adinque mïnitö ïïnömö ee gomö aedäni," ante Itota wææ angacäimpa.

21

Owæmpoingä incæ, Wængonguï quï, ante godongampa

(Mäadoco 12.41-44)

1 Itota Wængonguï oncönë ongonte gomö ayongä në nanguï ëadäni, Wængonguï quï, ante näni wënoncadedë pö daga daga wënäni acantapa. 2 Ayë ayongä onquiyængä owæmpoingä ömæpocä inte önontamonque mentamonga pö daga wengä. 3 Adinque Itota ïïmaï ante apënecantapa.

—Näwangä ante apënebo ëñëedäni. Wadäni tömänäni wædænque pönï godonte baï wïï eyepë daga wëñönäni ïingä owæmpoingä ïïñömö ömæpocä inte wædongä incæte godömenque nanguï godonte baï godongä abopa. 4 Tömënäni nanguï ëadäni ïnönäni inte, Quëwenguinta impa, ante cö cædinque tömënäni näni wïï ëïnentaque ayë ongöintaque godönänipa. Ïingä ömæpocä ingä guiquënë tömengä nänö quëwenguinta incæ, Wængonguï quï bacëimpa, ante tömanta edæ daga wengampa, ante Itota apënegacäimpa.

Wængonguï oncö ñënæncö bæ tate bacëimpa, ante

(Mäateo 24.1-2; Mäadoco 13.1-2)

5 Wëënëñedë Wængonguï oncö ñënæncö mænöninque wadäni dicacoo waëmoncoo pönï tee bædäni waa ongoncadompa. Ayë wacoo waëmoncoo pönï ænte pöninque, Wængonguï quï impa, ante pædæ godönäni ongönompa. Ñöwo ïïñömö Itota mïñë në godäni pancadäniya gomö ayönäni, Dicacoo tönö wadäni waa pönï näni ænte pönoncoo waëmoncoo pönï ongö amönipa, ante tededänitapa. Tedeyönänite Itota,

6 —Mänincoo mïni acoo incæ ïincayë ate tömanca bæ tadäni wæænca adinque panguïmë panguïmë godinque dica adocaque pönï incæ wænömënæca ongönämaï ingëimpa, ante apënegacäimpa.

Oo ïïnque bacëimpa, ante æbänö ate ëñenguïï, ante

(Mäateo 24.3-28; Mäadoco 13.3-23)

7 Mänömaï apënecä ëñëninque tömënäni wæætë,

—Awënë në Odömömi ëñëmi. Mänïï bitö änïnö ante æyedënö ïïnque baquïï, ante ëñencæte ante wæmönipa. Ayë, Ïïmaï cæbo ate mïnitö, Oo pönï impa, ante ëñencæmïnimpa, ante Wængonguï æbänö mä cæquingää, ante apënebi ëñëmönie.

8 Ãñönäni Itota, "Wapiticë odömöñönäni mïnitö wæætë, Mönö oda cædämaï ingëimpa, ante nämä wææ aedäni. Edæ ïïmaï baquï ï ataqueedäni. Wadäni nanguï ïnäni ponte botö ëmöwo ante apënedinque, 'Coditobo ïmopa,' ante babæ ante tedequïnäni ïnänipa. Ayë, 'Oo pönï impa,' ante ponte nanguï ïnäni tedequïnäni ïnänipa. Mänömaïnö ante ponte tedeyönänite mïnitö wæætë tömënäni mïñë tee empote godämaï ïmäewedäni. 9 Ayë, Wabæca awënë tönö pö bee tëninque wæætedö wæætë cædapa, ante tededäni ëñencæmïnimpa. Ayë, Adobæca quëwëninque incæ awënë ingante wido cæcæte ante ængë gantidänipa, ante tededäni ëñëninque mïnitö ïïñömö edæ guïñënämaï ïedäni. Mänömaï edæ täno cöwë bacëimpa. Incæte ïïnque baönæ botö äönæ æiquedö ponguïï."

10 Ante apënedinque Itota godömenque apënecantapa. "Adobæca quëwënäni ïïñönänite wabæca quëwënäni ponte bee tëninque guëadö guëa cæquïnäni ïnänipa. Adobæca awënë odeye nempo quëwëñönänite wabæca awënë odeye nempo quëwënäni mämö bee tëninque guëadö guëa cæte wænonte wænguïnäni ïnänipa. 11 Ayë wayömö wayömö goinque nanguï pönï ocæ ocæ cæcëimpa. Ayë waodäni näni cëïnente wænguinque cænguï incæ tömää capo wængëimpa. Ayë quingë näni wodonte wënæ wënæ inte wæwenguïmämo incæ edæ do pongëimpa. Edæ ancai näni guïñenguïmämo edæ pongëimpa. Öönædë ïïñömö näni wo go wo go cæwënenguïmämo edæ ate baï bacëimpa."

12 Ayë apënedinque Itota, "Mänïmämo näni guïñenguïmämo tömämämo ayë pönämaï ïïñonte mïnitö ïmïnite togænte yao ongonte tömënäni odömöincönë ænte go guiidinque apænte äninque

mïnitö ïmïnite mäo tee mönecædänimpa.
Ayë botö ëmöwo beyë mïnitö ïmïnite
tömämæ awënëidi odeyeidi weca ayë
pancabaa awënëidi gobedönadodoidi
weca ænte mäodäni gote gongæncæmïn-
impa. 13 Mïnitö awënëidi weca god-
inque gongænte apënemïni ëñëninque
awënëidi incæ, Itota æcänö ingää, ante
ëñencædänimpa. 14 Ïninque mïnitö ïmïnite
awënëidi weca ayë ænte godämaï ïñedë
incæ mïnitö ïïmaï ante nämäneque
pönëedäni. Botö awënë weca ongöninque
æbänö ante wææ anguïmoo, ante edæ
wædämaï incæboimpa, ante piyënë
cæedäni. 15 Ïñæmpa botö pönö nö apënebo
ëñënïmïni inte mïnitö wæætë adodö
ante apënecæmïnimpa. Mänömaïnö
ante apënemïni ëñëninque në pïïnäni
guiquënë nö pönï mïni apënedö ante
ædö cæte wido cæquïnänii. Wæætedö
wæætë ædö cæte anguïnänii. 16 Mïnitö
mæmpoidi incæ mïnitö töniïñadäni incæ
mïnitö guiidënäni incæ mïnitö ëmigoidi
incæ, Ïingä ingampa, ante godö odömön-
inque mïnitö ïmïnite wadäni nempo
pædæ godönäni ö æncædänimpa. Ën-
inque pancamïniya ïmïnite godömenque
wënönäni wænguïmïni ïmïnipa. 17 Ayë,
Coditoidi ïmïnipëë, ante tömänäni botö
ëmöwo beyænque mïnitö ïmïnite nanguï
pïincædänimpa. 18 Incæte mïnitö baö incæ
ocaguï incæ adoguinque incæ ëmëwo
ëwënämaï ingëimpa. 19 Ïninque mïnitö
botö ïmote pïïnämaï inte wæntædämaï inte
ee cæmïni ïninque botö ëmo beyænque
quëwencæmïnimpa.”

20 Ante apënedinque Itota godömenque
apënegacäimpa. “Wabæca tontadoidi
pöninque Eedotadëë godongämë wææ
ongönäni adinque mïnitö, Bæ tate näni
wido cæquïmämo oo pompa, ante do
edæ ëñencæmïnimpa. 21 Mänömaï cædäni
adinque Oodeabæ quëwëmïni ïñömö
änanquidi do wodii wïnonte æibäewedäni.
Ayë Eedotadëë quëwëmïni ïñömö edæ
yabæque taobäewedäni. Ayë yabæque
quëwëmïni inte Eedotadëë ïñömö pö
guiidämaï ïmäewedäni. 22 Mänïïñedë edæ
Wængonguï nänö panguïïönæ incæ Wæn-
gonguï beyë näni yewëmonte angaïönæ
incæ ïinque baquïnö anguënë. 23 Mänïönæ
ïinque bayedë edæ yædëmadä ïnäni tönö
goömë në gänönäni tönö tömënäni näni
wæquïmämo baquïnö anguënë. Ïmæca
quëwënäni edæ mänïñedë nanguï pönï
caate wæquïnäni ïnänipa. Idægoidi ïnänite
edæ nanguï pönï pïinte cæquïnö anguënë.
24 Pancadäniya ïnänite yaëmenca wido
tadäni wænguïnäni ïnänipa. Ayë pan-
cadäniya ïnänite bæi ongonte mäo wabæca
ænte goquïnäni ïnänipa. Wængonguï
doyedë apënedinque, Oodeo ïnämaï
ïnäni ïinque näni cæpoga cæcædänimpa,
angacäimpa. Ïninque tömengä nänö
angaimpoga ïinque baganca oodeoidi
ïnämaï ïnäni incæ Eedotadëë ïñömö
pöninque nanguï cægöninque pïnä gäwate
baï bæ tadäni wæquïmïni ïmïnipa, ante
apënebo ëñëmaïmïnipa,” ante Itota
apënegacäimpa.

Waobo ëñagaïmo inte botö ïïmaï ponte cæcæboimpa, ante

(Mäateo 24.29-35, 42-44; Mäadoco 13.24-37)

25 Ayë, “Oo pönï impa, ante edæ
ëñencæmïnimpa, ante cædinque Wæn-
gonguï angä ate nænque tönö apäicä në-
moncoo mä pönï edæ wacoo baï bacëimpa.
Inguipoga guiquënë ñënængade pönï
gäwapæntibæ tadömengadë mængonta
mængonta cædinque nanguï ä ëñente
wædinque tömämæ quëwënäni edæ,
Æbänö cæquïmöö, ante edæ nanguï pönï
guïñente wæquïnäni ïnänipa. 26 Ayë
waodäni ëmö ayönäni öönædë tëï
ongongaincoo incæ wancæ wancæ cæte
baï wapiticë go ate adinque tömënäni
ancai guïñente wædinque, Inguipoga mönö
quëwëñömö edæ quïëmë baï bacëimpa,
ante wædinque ïñontobë nangë bate
wæcædänimpa. 27 Mänïñedë edæ botö
Waobo në ëñagaïmo inte boguïmancodë
pöninque tëï pönï pïñëmo ïninque edæ
ñäö apäite baï waëmö ëmonte wæëmo
acædänimpa. 28 Ïninque mänömaï tæcæ
ba ate wædinque mïnitö ocabo guïnï
ëmencadinque, Badogaa, äninque edæ,
Oo pönï mönö abæ tawænte goquinque
impa, ante ämäewedäni,” ante Itota
apënegacäimpa.

29 Ayë, Wængonguï Awënë oo pon-
cæcäimpa, ante æbänö ëñenguïï, ante
ëñencædänimpa, ante Itota ïmæca
quëwënäni näni cæïnö ante odömöninque
ïïmaï apënecantapa. “Iigowë aedäni. Ayë
quïwëmë incæ tömäwë aedäni. 30 Öñabo
tänä nä boca adinque mïnitö ïñömö, Öñabo
nänö bocaïnepo inte nænque näwantedë
baquinque bocapa, ante pönëninque edæ

do ëñëmïnipa. 31 Ayë adobaï mänïnö botö
apënedö baï do edæ ba adinque mïnitö,
Wængonguï Awënë Odeye do odemö pönï
ongöninque inguipoga oo poncæcäimpa,
ante ëñencæmïnimpa," angacäimpa.

32 Ayë apënedinque Itota, "Näwangä
ämopa. Ñöwomïni mïïmïni quëwëninque
wænte godämaï ïñömïni edæ mänïnö botö
änïnö baï tömänö edæ do ïinque baquïnö
anguënë. 33 Edæ öönædë ongöñömö ingui-
poga tönö wo ëwente baï dæ ba incæte
botö angaïnonque guiquënë dæ badämaï
inte edæ cöwë tæï ongongæimpa," ante
apënecantapa.

34 Ayë, "Mïnitö ïñömö edæ, Mönö
quingämë baï wïwa quëwëmö ïninque
mönö mïmö ömædëmö bate wæcæ wæ,
ante nämä wææ aaedäni. Tï nämë
bete quidi quidi dowäninque mïmö
ömædëmö bacæ wæ, ante nämä wææ
aaedäni. Ayë, Inguipoga quëwëmö
inte quïëmë beyænque wædinque
mïmö ömædëmö bacæ wæ, ante nämä
wææ cæedäni. Mïmö ömædëmö inte
wæyömonte mänïönæ wïï ïñontobë pö
wæcæimpa, ante mïmö ömædëmö badämaï
ingæimpa, ante nämä wææ cæedäni.
35 Ïñæmpa waodäni tömänäni inguipoga
tömämæ quëwëñönänite edæ ïñontobë ba
wæcædänimpa. 36 Ïninque woyowotë itædë
cöwë wänö cöninque mïnitö Wængonguï
ingante cöwë apëneedäni. Mïnitö,
Mänïnö ïinque ba adinque mönö eyepë
inte aamö cæte wodi wïnongæimpa,
ante Wængonguï ingante apëneedäni.
Ayë, Waocä në ëñagaingä weca mönö
eyepë gongængæimpa, ante adobaï edæ
Wængonguï ingante apëneedäni," ante
Itota angacäimpa.

37 Itota mänïñedë Wængonguï oncö
ñënænccönë ïïmö ïñö ïïmö ïñö yabæcönë
go guiite odömonte apënecä ëñënäni ate
tömengä wæætë gäwadecë ïñö gäwadecë
ïñö tao godinque Odibowænquidi æite
owodongäimpa. 38 Ayë tömengä Wæn-
gonguï oncö ñënænccönë yabæcönë
ongonte apënecä ëñencæte ante tömänäni
wæætë baänæ ïñö pö baänæ ïñö pö bee
tënönänimpa.

22

Itota ingante bæi ongongæimpa, ante cædänipa

(Mäateo 26.1-5, 14-16; Mäadoco 14.1-2, 10-11; Wäö 11.45-53)

1 Päö yedæ æmpoquï ömæmö ï näni cæn-
guïönæ ante oodeoidi, Patowa mönö wodo
pænta gogaïönæ ëëmë oo pönï bacæimpa,
ante cædönänimpa. 2 Wængonguï quï,
ante në godönäni ñënænäni tönö në
odömönäni ïñömö, Itota ingante mönö
wido cæcæimpa, ante cöwë cædönän-
impa. Incæte, Wadäni pïïnäni wæcæ
wæ, ante guïñente wædinque tömënäni
mänïñedë, Mönö æbänö cæte awëmö bæi
ongongæimpa, ante wægadänimpa.

3 Ayë Itota mïñë näni, Dote, ante
gocabo ïñönäni Codaa Icadiote näni änongä
adocä ïnongäimpa. Tatäna mänïñedë
tömengäa pö guiicantapa. 4 Ïninque në
godönäni ñënænäni tönö Wængonguï
oncö në wææ wänönäni awënëidi ïñömö
godongämë ongöñönäni Codaa tömënäni
weca godinque ïïmaï ante apënecantapa.
Itota æyömönö ongongää, ante botö æbänö
odömonte pædæ pönömo ate ænguïmïni.
Angä ëñëninque tömënäni tömengä tönö
mänïnö ante godongämë tedegadänimpa.
5 Tömengä, Odömonte pædæ pönömo
æncæmïnimpa, ante apëneyongante
tömënäni nanguï todinque wæætë, Tigu-
itamö padatamö pönömöni æncæbiimpa,
ante apënedäni. 6 Ëñëninque tömengä
Ao ante wadæ godinque, Wadäni adämaï
ïñönänite botö æbänö cæte ïïnäni ïnänite
awëmö odömonte godömo ænguïnänii,
ante cöwä adinque cægacäimpa.

Awënë Itota päö tönö owæta godongä cænte bedänipa

(Mäateo 26.17-29; Mäadoco 14.12-25; Wäö 13.21-30; 1 Coodintoidi 11.23-26)

7 Päö yedæ æmpoquï ömæmö ï näni cæn-
guïönæ ïñonte wodo pænta gogaïönæ baï ï
ïninque Patowa ëëmë bete cænguïönæ
do ïinque batimpa. Mänïönæ ïñonte
oodeoidi cöwë cëningä codotedo ingante
wënöninque, Wængonguï quï, ante
godonguënënäni ïnönänimpa. 8 Ïninque
Pegodo tönö Wäö ïnate da godöninque
Itota ïïmaï angantapa.

—Mïnatö ïnönö gote, Patowa ëëmëno
impa, ante ënömïna ate mönö
cængæimpa.

9 Angä ëñëninque tömëna,

—Æcönënö go guiite ëënonguïmöna,
ämii.

10 Äñönate tömengä wæætë,
—Waa aeda. Mïnatö mänïï näni
quëwëñömö go guiiyömïna onguïñængä
incæ cadabodë æpë iyænte näænte gocä
adinque tömengä ingante edæ tee empote
goeda. Tee empo goyömïna tömengä
oncönë go guiicä adinque, 11 mïnatö wæætë
oncö në ëacä ingante ïïmaï ante äeda.
"Mönö Awënë në Odömongä incæ bitö
ïmite ïïmaï angampa. Bitö æcönënö
ämi guiidinque botö në ëmïñënäni
tönö Patowa ëëmë ante cænguïmönii,
angampa," ante apëneeda. 12 Mänömaïnö
ante apënemïna ëñëninque në oncö ëacä
ïñömö ëmongapaa mëi goyömïnate oncö
ñënæncö awæmpaa do nänö cönöincö
odömongä adinque mïnatö mänincönë
tömää eyepë cæcæmïnaimpa, ante Itota
da godongä godatapa.
13 Mänömaï angä godinque apëneyöna,
Itota nänö änö baï adobaï tömää batimpa,
ante adinque tömengä nänö në ëmïñëna,
Patowa ëëmëno impa, ante cædatapa.
14 Ïninque ëëmëno näni cëñedë ïinque
bayonte Itota awæmpaa gäänë pö të con-
tayongä tömengä nänö në da godönïnäni
godongämë pö të contadäni. 15 Adinque
Itota tömënäni ïnänite apënecantapa.
—Botö ïñömö caate wæte wënämaï
ïñedë mïnitö tönö godongämë Patowa ante
cænte tocëimpa, ante cëïnente nanguï
wætabopa. 16 Apënebo ëñëedäni. Botö
Wængonguï Awënë ïnömo inte Awënë
Odeye badinque mänïïñedë ate waodäni
ïnänite ëmëwo pönï ata cæpocæboimpa.
Mäninganca botö ata cæpoganca botö
ñöwo, Wængonguï Awënë dodäni ïnänite
ata cæpodinque wodo pænta gogacäimpa,
ante Patowa ëëmëno ñöwo ïinque
cæncæ cæbopa. 17 Äninque ayë Itota
bequïmë owætaca bæi ongonte ëninque
Wængonguï ingante waa ate apënedinque
tömënäni ïnänite angantapa.
—Mïnitö owæta ïinta ëninque
godongämë beedäni. 18 Ämo ëñëedäni.
Yowepë ñöwo bedinque botö Wængonguï
Awënë ïnömo inte Awënë Odeye botö
baganca edæ ñöwo ëmëwo bebopa.
19 Ante apënedinque Itota päö ëninque
Wængonguï ingante waa ate pönente
apënedinque pä ëninque pædæ godön-
inque apënecantapa.
—Ïï päö botö baö baï impa. Botö, Mïnitö
quëwencæmïnimpa, ante botö baö godonte
baï cædinque wæncæboimpa. Botö pä ænte
pædæ pönömo baï mïnitö ïincayë ate botö
ïmote ante pönëninque adobaï cæte wacä
ingä wacä ingä pædæ godonte cëedäni,
angantapa. 20 Mänömaï angä ïinque cënäni
ate owæta adobaï ænte apënedinque tö-
mengä,
—Botö wepë ïïmë baï impa. Wængonguï
do apënedinque, Botö pönö cæbo ate
mïnitö Ao ämïni ïninque mönö godongämë
waa cæte quëwengëimpa, angacäimpa.
Ñöwo adobaï botö wepë mïnitö beyë
pædæ godömo ate mïnitö Ao ante ëmïni
ïninque mönö godongämë waa cæte
quëwengëimpa. 21 Incæte botö ïmote
në pönö odömonte pædæ godonguingä
ïñömö botö önompo gäänë cænguimpaa
adoyömö ongö aedäni. 22 Wængonguï do
nänö angaïnö baï botö në Waobo ëñagaïmo
inte wænte gocæboimpa. Näwangä
impa. Incæte botö ïmote në pönö
odömonte pædæ godonguingä ïñömö edæ
tömengä nänö nanguï wæwenguinque edæ
mänömaï cæcä ingampa töö.
23 Ante Itota apëneyongä tömënäni näni
caboque tededinque edæ, Æcänö ingante
ante apënecää, ante wædänitapa.

*Æcänö yæcado ongonguingää, ante ted-
edänipa*

24 Ayë adobaï, Mönö cabo ïñömonte
æcänö ñënænngä inte edæ yæcado ongonte
baï në angä baquingää, ante wædinque
tömënäni wæætedö wæætë äninque
nanguï tedewënäni. 25 Adinque Itota
tömënäni ïnänite, "Idægoidi ïnämaï
ïnäni awënëidi ïñömö tömënäni nempo
quëwënäni ïnänite, Botö ämo ëñente
cæedäni, ante nanguï pïinte änewënänipa.
Incæte në pïinte änewënäni ïñönänite
tömënäni nempo quëwënäni wæætë,
Mönitö awënëidi në Pönö Cædäni ïnänipa,
ante babæ ante pemöwënänipa. 26 Wæætë
mïnitö guiquënë inguipoga awënëidi näni
cæï baï cædämaï ïedäni. Mïni cabo incæ
në yæcado ongongä inte yæmïñængä baï
baquënengä ingampa. Ayë në angä ïnongä
inte wacä beyë në cæcä baï baquënengä
ingampa. 27 Æbänö ante pönëmïnii. Æcänö
ingante, Awënë baï ingampa, ante nanguï
waa adänii. Në cænguimpaa gäänë të
contate cængä ingante waa adänitawo.
Wæætë awënë beyë ante ænte mämö
pönongä ingante waa adänitawo. Ïñæmpa

në contacä ingante näwangä waa adänipa.
Incæte botö ïïñömö önömoque baï cædömo
inte mïnitö weca pöninque në ænte mämö
pönongä baï inte në pönö cædömo ïmopa,”
ante Itota apënecantapa.
28 Ayë apënedinque, “Botö caate
wæwëñömote mïnitö ïïñömö botö tönö
godongämë ïñacabo cædïmïni ïmïnipa.
29 Ïninque botö Mæmpo botö ïmote, Awënë
Odeye bacæbiimpa, ante nänö pönö cægaï
baï botö wæætë, Botö tönö ïïñacabo
cædïmïni ïnömïni inte mïnitö awënë
odeyeidi adobaï bacæmïnimpa, ante pönö
cæcæboimpa. 30 Ayë, Botö në Awënë Odeye
bayömote mïnitö botö awæmpaa gäänë
të contadinque godongämë edæ cænte
becæmïnimpa, ämopa. Ayë idægoidi
önompo tipæmpoga go mencabodäniya
ïïñönänite mïnitö awënë të contaimpaa të
contadinque tömënäni ïnänite në apænte
ämïni bacæmïnimpa,” ante tömengä mïñë
në godäni ïnänite Itota apënegacäimpa.

Pegodo incæ, Dicæ abogaa, ante anguingä ingampa, ante

(Mäateo 26.31-35; Mäadoco 14.27-31; Wäö 13.36-38)

31 Itota ayë,
—Timönö, ëñëmi. Timönö, bitö ïmite
ämopa. Waocä tömëmö ænte wancæ
wancæ cæcä ontapo wæë baï mïnitö
ïmïnite Tatäna incæ bæi ongonte wënæ
wënæ cæcæte ante angampa. 32 Wæætë,
Bitö wede pönëninque nangë badämaï
incæbiimpa, ante botö do edæ Wængonguï
ingante apënetabopa. Ïninque bitö
ïïñömö edæ ïïncayë ate botö gämënö
ocë ëmænte ponguïmi ïmipa. Pöninque,
Bitö töníñadäni wæætë tæï pïñënäni
bacædänimpa, ante tömënäni ïnänite godö
töö ëmænte baï cæe.
33 Ante apënecä ëñëninque Timönö
wæætë,
—Awënë ëñëmi. Bitö ïmite tee mönedäni
ïninque botö do bitö tönö go guiibaïmopa.
Bitö ïmite wënönäni wëmi ïninque edæ
botö bitö tönö do wëmaïmopa.
34 Ante apënecä ëñëninque Itota angan-
tapa.
—Pegodo, bitö ïmite ämo ëñëe. Tawadiya
ñöwoönæ ayë pedämaï ïïñonte bitö botö
ïmotedö apënedinque, Dicæ abogaa, ante
mempoga go adopoque anguïmi ïmipa,
ante Itota apënegacäimpa.

Botö caate wæquïmämo oo bacëimpa, angampa

35 Ayë wæætë tömënäni ïnänite,
—Botö wëënëñedë mïnitö ïmïnite da
godöninque, Godonte ëinta da wente
ænguincadedë ënämaï inte goedäni,
antabopa. Mäincoo da wente ænguï
nëënämaï inte awæncata nëënämaï inte
goedäni, ante botö da godömo godinque
mïnitö ænguënëmïni inte wæmïnitawo.
Äñongante,
—Ænguënente wædämaï intamönipa,
änänitapa.
36 Itota wæætë tömënäni ïnänite,
—Ñöwo ïïñömö æcänö godonte ëinta
da wente ænguincade mäna tömengä
mänincade nëænte gocæcäimpa. Ayë
mäincoo da wente ænguï adobaï nëænte
gocæcäimpa. Ayë yaëmë mänämaï ingä
inte weocoo yacoo në mäningä wacä
ingante godonte ëninque wæætë yaëmë
godonte æncæcäimpa. 37 Ïïmaï ante
dodäni näni yewëmongaïnö baï botö
ïmote cæcædänimpa. “Në ëñënämaï
näni cæcabo ïïñönänite tömengä adocä
ïnongä ingampa, ante änänitapa,” ante
yewëmongatimpa. Mänömaï impa, ante
pönëninque botö ïïmaï ämopa. Botö
ïmote æbänö cæquïnänii, ante näni
yewëmongaïnö baï botö ïmote tömänö
ïïnque cæquïnö anguënë. Botö ïmote ante
näni yewëmongaïnö baï cædinque ñöwo
ïïñömö edæ eyepë ba aedäni.
38 Ante apëneyongante tömënäni,
—Awënë, yaëmë mëa më ongö ae.
Änänitapa. Tömengä wæætë,
—Idæwaa, angacäimpa.

Guetëmänii ïïñömö Itota Wængonguï ingante apënecampa

(Mäateo 26.36-46; Mäadoco 14.32-42)

39 Ïinque apënedinque Itota wadæ
godinque cöwë nänö æidö baï æidinque
Odibowænquidi go æiyongante tömengä
mïñë në godäni tee empo æigadänimpa.
40 Æi cöwë nänö æi ongöñömo pöninque
tömënäni ïnänite,
—Mïnitö ñöwo Wængonguï ingante
nämä beyænque apënedinque, Mönitö wïï
wënæ wënæ cæïnëmöni bacæmönimpa,
ante apëneedäni.
41 Äninque Itota wadæ godinque dica
mönö wido cæganca mäninganca god-
inque da guicapodinque Wængonguï in-
gante apënecantapa. 42 Apënedinque,

"Mæmpo ëñëmi. Bitö Ao äninque edæ tï
nä wænguïmë baï ö ænte baï cædinque
botö ïmote edæ, Wënämaï incæbiimpa,
ämi ïninque botö edæ waa tobaïmopa. In-
cæte botö änönö baï wïï cædinque wæætë
tömëmi änönö baï cæe, ämopa."
43 Ante apëneyongä Wængonguï öönædë
nänö da pönöningä anquedo Itota weca
ponte a ongöninque, Tæï pïñænte
entawencæbiimpa, ante cædinque pönö
töö ëmænte baï cæcantapa. 44 Incæte Itota
ïñömö edæ nanguï wæwente badinque
Wængonguï ingante ancaa apënecä
ïninque edæ tömengä owëmë wepë
gowete baï tadinque onguipoiya petë petë
wææntapa.
45 Ayë ïinque apënedinque tömengä
ængë gantite godinque tömengä mïñë
në pönïnäni weca ponte ayongä tömënäni
nanguï wæwente wædinque mö ñönäni.
46 Adinque edæ tömengä tömënäni ïnänite,
—Ïñæmpa möwo mömïnii. Edæ ængë
gantidinque, Wënæ wënæ cæïnente badä-
maï incæmönimpa, ante Wængonguï in-
gante apëneedäni, angacäimpa.

Itota ingante bæi ongonte ænte godänipa
(Mäateo 26.47-56; Mäadoco 14.43-50; Wäö 18.2-11)

47 Ante tæcæ apëneyongä nanguï ïnäni
ïñontobë ponte a ongönänitapa. Itota
mïñë näni, Dote, ante gocabo ïningä incæ
Codaa ïñömö täno beyænte pöninque Itota
ingante waa cæte baï queë bemoncæte ante
pongä. 48 Adinque Itota tömengä ingante,
—Codaa ïñæmpa, botö Waobo ëñagaïmo
ïñömote bitö, Ïingä ingampa, ante queë
bemöninque odömonte pædæ godömi æn-
guïnänii, angantapa.
49 Mänömaï cæcæ cædänipa, ante ad-
inque tömengä mïñë në godäni guiquënë,
—Awënë, yaëmenca godö tao cæquïmöni
ämii, änänitapa.
50 Wængonguï quï, ante në godongä
ñënængä pönï ïnongä ingante në cæcä
ïñömö mänïñömö ponte a ongongä
adinque Itota mïñë në pöningä adocanque
wæætë yaëmë ëninque mäningä önö-
monca tömëmonca ïnö wangö tamoncacä
wæcantapa. 51 Adinque Itota wæætë,
—Idæwaa, äninque gampo cæmoncacä
waa bamoncagacäimpa. 52 Ayë, Wæn-
gonguï quï, ante në godönäni ñënënäni
incæ Wængonguï oncö ñënæncö ante
në wææ wänönäni incæ në aadäni näni
Picæncabo incæ tömengä ingante æncæte
ante në pönïnäni ïñönänite Itota tömënäni
ïnänite, Botö mïñë në godäni tönö botö
dicæ awënë ingante wido cæcæte ante
cæbogaa. Incæte mïnitö, Në wido cæcä
ingampa, ante baï cæmïni awædö. Edæ
canta teëmenca mïni badöinca tönö yaëmë
nëænte botö weca pömïnii. 53 Ïñæmpa botö
æpogadö Wængonguï oncö ñënæncönë
ïïmö ïñö ïïmö ïñö yabæcönë go guiid-
inque mïnitö weca a ongöñömote mïnitö
wæætë bæi ongoncæte ante pædæ gopodä-
maï ïmïnitapa. Edæ ñöwo wëmö më mä-
monte baï ïñonte edæ mïni në wënæ wënæ
cæyedë impa, ante apënegacäimpa töö.

Pegodo incæ, Dicæ abogaa, angampa
(Mäateo 26.57-58, 69-75; Mäadoco 14.53-54, 66-72; Wäö 18.12-18, 25-27)

54 Ïninque Itota ingante bæi ongonte
ænte mäo, Wængonguï quï, ante në
godongä ñënængä pönï ïnongä weca ænte
godänitapa. Gobæ godäni ïninque Pegodo
ïñömö ayë ayë gocantapa. 55 Ñënë oncö
yacömoyë ïñömö wææ wänönäni gonga
tänonte godämë pö të contadäni adinque
Pegodo tömënäni weca pö të contacä.
56 Adinque në cæcä onquiyængä tömengä
gongapamö ongongä adinque tömengä
ingante cöwä adinque,
—Ïingä adobaï mäningä mïñë tee empo
gocä ingantapa.
57 Äñongante Pegodo,
—Onquiyëmi ëñëmi. Botö mäningä in-
gante dicæ abogaa, angantapa.
58 Ayë wantæ ate wacä pöninque Pegodo
ingante waa adinque,
—Bitö adobaï tömengä mïñë në gobi
ïmitapa töö.
Ante apënecä ëñëninque,
—Onguïñëmi ëñëmi. Botö dicæ tömengä
mïñë gobogaa. Edæ wabo ïmopa.
59 Ayë wacä adobaï wantæ wantæ adoque
ooda go ate äninque,
Ïingä ïñömö Itota mïñë në godingä
ingampa. Näwangä impa. Gadideabæ
quëwëningä inte edæ pongä aedäni.
60 Angä ëñëninque Pegodo,
—Onguïñëmi, quïëmë baï apënebipa,
ante botö ëñënämaï ïmopa.
Ante tæcæ mënea äñongante tawadiya
ïñontobë aa aa pecantapa. 61 Itota incæ
tömengä gämënö dadi ëmænte pömö acä
adinque Pegodo ïñontobë, Æ, äninque,

"Tawadiya ñöwoönæ pedämaï ïñonte bitö botö ïmotedö ante wadö ate apënedinque, Dicæ abogaa, ante tededinque mempoga go adopoque anguïmi ïmipa," ante Itota wëënëñedë apënecä ëñentabopa. 62 Ñöwo nänö pequinque do pecampa, ante pönente wædinque Pegodo oncodo tao godinque Ca ca wægacäimpa.

Itota ingante badete todinque cædänipa
(Mäateo 26.67-68; Mäadoco 14.65)

63 Itota ingante në wææ wänönäni ïñömö tömengä ingante mänïñedë badete todinque edæ tæi tæi pänänitapa. 64 Ayë tömengä awinca wïni cæmöninque tömënäni,

—Æcänö bitö ïmite tæi tæi pänaa, ante Wængonguï apënecä ëñente ate apënebi ëñëmönie.

65 Ante badete todinque quïëmë baï ante godö babæ änewënänitapa.

Në apænte änäni weca Itota ongongampa
(Mäateo 26.59-66; Mäadoco 14.55-64; Wäö 18.19-24)

66 Ñäö bayedë, Wængonguï quï, ante në godönäni ñënënäni tönö në odömönäni ïñömö idægoidi ïnänite në aadäni näni Picæncabo ïnönäni inte edæ godongämë go bee tëninque tömënäni näni apænte anguimpaa gäänë ongöñönäni Itota ingante tömënäni weca töö ëmænte ænte mäo gönönäni gongængantapa.

67 Tömengä ingante në apænte änäni ïñömö,

—Apënebi ëñëmönie, äninque, Bitö mönitö Codito ïnömi ïmitawoo.

Äñönänite Itota wæætë,

—Botö apënebo ïninque mïnitö wæætë ëñënämaï ïmaïmïnipa. 68 Ayë wæætë botö ëñencæte ante ämo ïninque mïnitö wæætë botö ïmote apënedämaï ïmaïmïnipa. 69 Incæte ämo ëñëedäni. Botö ïñömö në Waobo ëñagaïmo inte ïincayë ate Wængonguï në tæï Pïñængä tömëmë ïnö të contate ongoncæboimpa.

70 Ante apënecä ëñëninque tömänäni,

—Ïñæmpa, bitö Wængonguï Wëmi ïmitawoo.

Äñönänite,

—Botö mänïmodö ïmopa. Tömëmïni edæ mänömaï äninque edæ nö apënemïnipa.

71 Ante apënecä ëñëninque,

—Idæwaa. Tömengä nämä incæ edæ, Wængonguï Wëmo ïmopa, ante wënæ wënæ apënecä do ëñentamompa. Ïninque mönö ñöwo edæ, Wadäni, Itota wënæ wënæ cæcampa, ante apënecædänimpa, ante quïnante godömenque diqui diqui minguïï, ante wægadänimpa.

23

Pidato weca gote Itota ongongampa
(Mäateo 27.1-2, 11-14; Mäadoco 15.1-5; Wäö 18.28-38)

1 Ïninque mänïñömö ongönäni tömänäni godongämë ængë gantidinque Itota ingante awënë Pidato weca ænte gogadänimpa. 2 Godinque tömënäni, Itota ïïmaï në wënæ wënæ cæcä ingampa, ante pïïninque,

—Mönitö cöwä ayömöni ïingä ïñömö wapiticë odömonte apënecä ëñëninque mönitö ömæ quëwënäni oda cæte ëñënämaï cædäni wæmönipa. Edæ odömäno awënë Tetædo nänö äninta godönämaï ïedäni, ante tömengä wææ angampa. Ayë tömengä, Botö ïñömö Awënë Odeye Coditobo ïnömo ïmopa, ante nämä ante angampa töö.

3 Ante godö pïïnäni ëñëninque Pidato ïñömö Itota ingante,

—Bitö oodeoidi Awënë Odeyebi ïmitawoo.

Äñongante Itota wæætë,

—Bitö tömëmi änö baï botö mänïmodö ïmopa, angantapa. 4 Ïninque në godönäni ñënënäni tönö wadäni godongämë ongöñönänite Pidato wæætë,

—Botö ayömote ïingä dicæ ëñënämaï cæte wentamö mongængä abogaa, angantapa.

5 Ante Pidato apënecä incæte tömënäni godömenque äninque,

—Ïñæmpa tömengä Gadideabæ täno odömöninque ñöwo ïñömö ganca pöninque Oodeabæ tömäo godinque odömonte apënecä ëñëninque waodäni edæ pïinte badäni apa cæbii, änänitapa.

Edode weca Itota gote ongongampa

6 Mänömaïnö änäni ëñente wædinque Pidato wæætë, Ïingä ïñömö näwangä Gadideabæ quëwëningä inte pongantawoo. 7 Äñongante, Mäningänö ingampa, ante apënedäni ëñëninque tömengä, Gadideabæ në quëwëningä inte tömengä awënë Edode nänö në ënempodongä ingampa, ante tæcæ ëñengantapa. Ayë, Edode ñöwo Eedotadëë ponte quëwengampa, ante do

ëñëningä inte Itota ingante Edode weca
Pidato da godongä gocantapa. 8 Doyedë
ïñömö wadäni, Itota æbänö cæcää, ante
tededäni ëñëninque Edode, Itota botö
weca pöninque wabänö bamönengë pönï
cæcä abaïmopa, ante pönëninque tömengä
ingante wantæpiyë aïnengä ïnongäimpa.
Ïninque Itota ingante ñöwo adinque
Edode nanguï togacäimpa. 9 Ïninque,
Apënebi ëñëmoe, ämi ëñëmoe, ante Edode
wæætë wæætë äñongante Itota ïñömö
edæ pæ wëënete apënedämaï ingacäimpa.
10 Edode weca adoyömö ongöninque në
godönäni ñënënäni tönö në odömönäni
guiquënë ænguï badinque, Itota wënæ
wënæ cæcä ingampa töö, ante nanguï
pïinte angadänimpa. 11 Ayë Edode tönö
tömengä tontadoidi tönö Itota ingante
pïïninque, Waa cæte baï cæcantedö abi,
ante badete todänitapa. Önonque badete
tocæte ante tömënäni waëmö pönï weocoo
daga wëñadinque tömengä ingante adodö
Pidato weca da godönäni gogacäimpa.
12 Ïninque do näna guëadö guëa pïincaya
ïnïna inte edæ Edode tönö Pidato mänïönæ
edæ guëa piyënë cæte näna ëmigocaya
bagadaimpa.

Itota wæncæcäimpa, änänipa

(Mäateo 27.15-26; Mäadoco 15.6-15; Wäö 18.39-19.16)

13 Pidato ïñömö në godönäni ñënënäni
tönö awënëidi tönö önönänique ïnänite
äñecä pönäni ate tömengä, 14 tömänäni
ïnänite äninque,

—Ïingä ingante botö weca ænte
pöninque mïnitö, Tömengä wapiticë
odömonte apënecä ëñëninque wadäni
oda cædinque ëñënämaï cædänipa, ante
pïïmïnipa. Incæte mïnitö edonque
ayömïnite botö, Itota æbänö cæcää, ante
ëñencæte ante cöwä ayömo edæ tömengä
wënæ wënæ nänö cædö ante mïni änewënö
ante edæ dæ ä abopa. 15 Ayë Edode adobaï
tömengä ingante apænte äninque wënæ
wënæ nänö cædïnö ante adämaï inte
wædinque adodö botö weca da pönongä
ponte a ongongä aedäni. Edæ, Tömengä
nänö wænguinque, ante nänö cædïnö
edæ dæ ä apa änewëmïnii. 16 Ïninque
botö önonque tæi tæi päninque ñimpo
cæbo gocæcäimpa, ante Pidato angantapa.
17 Wadepo ïñö wadepo ïñö tömënäni ëëmë
näni cæyedë, Në tee mönete ongongä
adocanque gocæcäimpa, ante cöwë godö
ñimpo cæquënengä ïnongä inte awënë
Pidato ñöwo mänömaïnö ante cæcantapa.
18 Mänömaïnö angä ëñëninque tömänäni
adoyömö ogë tededinque,

—Itota ingante wido cædinque Badabato
ingante wæætë pönö ñimpo cæbi ëmönie,
änänitapa.

19 Badabato guiquënë tömënäni näni
quëwëñömö awënë ingante wido cæcæte
ante cædinque godömenque waocä ingante
wënöningä inte edæ ñöwo tee mönete
ongönongäimpa. 20 Pidato ïñömö, Itota in-
gante æbänö cæte ñimpo cæbo goquingää,
ante wædinque tömënäni ïnänite wæætë
aa aa peyongante, 21 Oodeoidi wæætë,

—Awë ñænquedïmë ämi cæte gönonte
wënönäni wængäe töö, ante wæætë
wæætë adodö äninque Yæ änänitapa.

22 Quïmë änewëmïnii, ante do mem-
poga äningä inte Pidato ñöwo mempoga go
adopoque änongä inte,

—Quïnö wënæ wënæ cæcantawogaa, an-
gantapa. Ïñæmpa, Quïnö wënæ wënæ
cæcantawo, ante cöwä ayömo edæ dæ
ampa. Ïninque botö ämo ate edæ tömengä
ingante tæi tæi päninque ñimpo cædäni
gocæcäimpa, ämopa, angantapa.

23 Incæte awënëidi tönö wadäni
godömenque Yæ äninque, Awë
ñænquedïmë ämi cæte gönonte
wënönäni wæncæcäimpa, ante, Cöwë
wënongëimpa, ante ancaa aa pedänitapa.
Ïninque tömënäni näni Yæ yæ änö
beyænque Pidato ñimpo cæcantapa.
24 Ïninque ancaa wææ änäni ëñente
wædinque tömengä, Tömënäni näni änö
baï godö cæcæboimpa, ante nämäneque
pönengantapa. 25 Mänïñedë Badabato
në, Awënë ingante wido cæcëimpa, ante
cædinque në wënöningä inte ayë tee
mönete ongönongäimpa. Pidato ñöwo,
Ïingä guiquënë oodeoidi näni në äningä
ingampa, ante godö ñimpo cæcantapa.
Itota ingante wæætë, Oodeoidi näni änö
baï cæcëimpa, ante cædinque Itota ingante
wæætë tontadoidi nempo pædæ godongä
ænte godänitapa.

Itota ingante awëa timpodäni wængampa

(Mäateo 27.32-44; Mäadoco 15.21-32; Wäö 19.17-27)

26 Itota ingante ænte goyönäni Tidënebæ
në quëwengä Timönö wayömö gote pön-
inque eyepë pönï mämö bee tengantapa.

Tömengä ingante adinque bæi ongöninque tömënäni, Ñænquedïmë möni cædïwë Itota mïñë ænte goe, äninque ñö cædancapënäni nëænte gocantapa.

27 Goyongante Itota mïñë nanguï ïnäni godänitapa. Onquiyënäni incæ Yæ yæ ante wo ca wo ca wædinque tee empote godänitapa. 28 Ïninque Itota dadi ëmænte adinque tömënäni ïnänite,

—Onquiyëmïni, Eedotadëë quëwëmïni inte mïnitö botö beyë ante wædämaï ïedäni. Wæætë tömëmïni nämä beyænque ante wæedäni. Ayë mïnitö wëñënäni beyë ante pönente wæedäni, ämopa. 29 Ïincayë ate mïnitö caate wædinque ïïmaï ante wæquïmïni ïmïnipa. "Wëñë në mänämaï ingä ïñömö edæ tömengä nänö waa toquinque. Goömë në gänönämaï ingä ïñömö edæ tömengä nänö toquinque impa," ante wæquïmïni ïmïnipa. 30 Mänïñedë edæ, "Waodäni ïïmaï ante wæcædänimpa. Onquiyabo onguipo ëmëwo cabëñö goyë guiimönie. Änanquidi wæë mönitonga capo ñongëñö wë womonte bamönie, ante wæcædänimpa," ante dodäni näni yewëmongaïnö baï edæ bacëimpa. 31 Edæ awë mïïwë ïñonte gonga wædænque wo cædäni baï ñöwo ïñömö waodäni wïï nanguï wënæ wënæ cædänipa. Wæætë awë amïmö bayonte tï wodönoyönäni dobæ wo bæco baï waodäni ïincayë ate quingämë baï cæquïnäni ïnänipa, ante Itota mänïnö godinque apënegacäimpa.

32 Ayë, Mäo wënongëimpa, ante në ænte godäni ïñömö mënaa në wënæ wënæ cædïna ïnate tömengä tönö godongämë ænte gogadänimpa. 33 Ocataïnö, näni äñömö ænte pöninque awë ñænquedïmë näni badönïwäa Itota ingante töö godonte timpodinque wæë tïwadinque ængë gantidënänitapa. Ængë gantidënäni ate wægöñongä tömënäni në wënæ wënæ cædïna ïnate adobaï Itota tömëmë ïnö adocanque tömengä dipëmë ïnö adocanque timpote gönönäni gongënatapa. 34 Mänömaï cædäni adinque Itota,

—Mæmpo ëñëmi. Tömënäni ëñënämaï ïnäni inte ïïmaï cædänipa cæbii. Wënæ wënæ näni cæïnö ante bitö wæætë edæ ñimpo cæbi quëwencædänimpa ämopa, angacäimpa.

Mänïñedë tömengä weocoo ïnï ante, Æcänö quinca nö ta adinque tömengä badincoo æncæcäimpa, ante tömënäni wæntodöninque adocooque adocooque ënänitapa. 35 Wadäni, Æbänö cæquingää, ante acæte ante godongämë a ongönänitapa. Awënëidi incæ tömengä ingante ante badete todinque,

—Tömengä, Quëwencædänimpa, ante wadäni ïnänite ængä quëwënänitawo. Ayë Wængonguï ïñömö, Codito ingampa, äninque tömengä ingante ængantawo. Ïninque tömengä Wængonguï nänö në ængaingä ïnongä inte edæ nämä aamö cæte quëwencæcäimpa, ante badete togadänimpa.

36 Tontadoidi guiquënë obo pöninque tömengä ingante badete tote baï cædinque edæ, Yowepë tï nämë becæcäimpa, ante pædæ ëënöninque, 37 tömengä ingante,

—Oodeoidi Awënë Odeyebi ïmi ïninque bitö nämä aamö cædinque quëwëmäwe, ante towengadänimpa.

38 Ayë, "Ïingä oodeoidi Awënë Odeye ïnongä ingampa," ante yewëmöninque tömënäni tömengä dæca ïnö wo cædäni owotapa.

39 Në wënæ wënæ cædïna guiquënë tömengä tönö ongöñöna adocanque tömengä ingante godö wënæ wënæ ante badete tocantapa.

—Bitö ïñæmpa, Codito ïnömo ïmopa, ämitawo. Mänïmi ïnömi ïninque bitö tömëmi aamö cæte gote quëwëninque mönatö ïmönate adobaï ñimpo cæbi aamö cæte gomönae.

40 Äñongante wacä wææ äninque,

—Ïñæmpa tömëmi adobaï bitö wænguinque ongömi inte Wængonguï ingante guïñënämaï inte ämi awædö. 41 Mönatö wënæ wënæ cæmöna ïñömönate në apænte änäni edæ nöingä cæte pänäni wæmönapa. Mönatö wënæ wënæ cædïnö beyë eyepë tente wæmönapa. Tömengä guiquënë wënæ wënæ cædämaï ïnongä inte wængä apa änewëë.

42 Äninque adocä wæætë Itota ingante apënedinque,

Awënë ëñëmi. Bitö Awënë Odeye badinque botö ïmote pönente cæbi ämopa.

43 Äñongante Itota,

—Näwangä ämopa. Bitö ñöwoönæ incæ wænte godinque do wænte gogaïnäni näni watapë quëwëñömö botö tönö guëa ongoncæbiimpa, angacäimpa.

Itota wængampa

(Mäateo 27.45-56; Mäadoco 15.33-41; Wäö 19.28-30)

44 Mänïïñedë edæ tæcæbæcä ïïñedë mæ
mämonte baï tæcæ badinque ayaönäa
wæiganca tömämæ ïïñömö edæ wëmö
ingatimpa. 45 Edæ nænque näwänämaï ï
ïninque wëmö ingatimpa. Ayë Wængonguï
tæiyë waëmoncönë odemö näni wææ
wodöincoo adoyedë edæ önönæca ïnö
tæcæguedë pönï tænguïmë wææntapa.
46 Mänïïñedë Itota ogë tededinque,

—Mæmpo ëñëmi. Ñöwo edæ botö önö-
woca bitö önönempo pædæ pönömo ëe.

Äninque edæ ëmëwo guëmäninque
wængacäimpa.

47 Mänömaï cæte wængä adinque
odömäno tontado capitäö incæ,

—Näwangä impa. Ïingä ïïñömö edæ
nö pönï cæcä ïnongä inte edæ wængä
abopa, äninque, Wængonguï ñäö apäite baï
ëmönongä inte mänömaï cæcä abopa, ante
apënegacäimpa.

48 Ayë, Æbänö cæquïï, ante godongämë
ponte a ongönäni ïïñömö tömänäni, Itota
mänömaï wængä awædö, ante wædinque
edæ nämä önontawë tæi tæi tompotawën-
inque wadæ gogadänimpa. 49 Wæætë Itota
ingante në do adïnänique ïïñömö gobæ on-
gonte pömö agönänitapa. Wëënëñedë tö-
mengä Gadideabæ quëwente pöñongante
onquiyënäni tömengä mïñë në pönïnäni
inte tömënäni ñöwo adobaï gobæ ongonte
pömö agönänitapa.

Itota wodi baö ïnï mäo daga wënänipa

(Mäateo 27.57-61; Mäadoco 15.42-47; Wäö 19.38-42)

50 Oodeoidi näni Apænte Äincabo
ïïñönänite adocanque tömengä ëmöwo
Ootee ïnongäimpa. Tömengä cöwë waa
cædinque në nö cædongä ïnongäimpa.
51 Do ïïñömö, Itota ingante wënongëimpa,
ante oodeoidi näni Apænte Äincabo
godongämë pönente cæyönänite adocä
Ootee ïïñömö edæ Baa ante tömënäni
tönö godongämë cædämaï ïnongäimpa.
Tömengä, Wængonguï Awënë Odeye
nempo mönö æyedënö quëwengëimpa,
ante wänö conte baï quëwënongä
ïnongäimpa. Tömengä Oodeabæ Adïmatea
ïïñömö në quëwënongä inte ñöwo pöningä
ingantapa. 52 Mäningä Ootee ïïñömö
awënë Pidato weca do gote apënedinque,
Itota wodi baö ïnï pönömi ænte daga
wëmoe. 53 Angä ëñëninque awënë Ao angä
ëñente gocantapa. Godinque tömengä
Itota wodi baö ïnï wi æmpote wæë
wi ëwadinque pædæ wæënonte ænte
godinque waëmö weocoo nïno näni
änoncoo wïni wïni caate dicamontaa
wointatodë önontatoque ïïñömö daga
wengantapa. Do näni wënämaï intatocë
ïïñonte daga wengantapa. 54 Oodeoidi
näni, Gäwadecë ba ate guëmanguïönæ
inguimpa, ante täno näni cæönæ ï ïninque
Ootee mänömaï täno cægacäimpa.

55 Do ïïñömö Gadideabæ quëwente Itota
tönö godongämë në pönïnäni inte on-
quiyënäni ñöwo Ootee mïñë tee empote
pöninque Itota wodido adinque, Tömengä
baö æbänö ñö cædänii, ante do adänitapa.
56 Adinque tömënäni oncönë godinque oguï
wapë oguï wayabo tönö ænte ponte öni
pæcæte ante cædänitapa. Incæte, Guë-
manguïönæ impa, ante wædinque waönæ
ate näni goquinque tömënäni Wængonguï
nänö wææ angaïnö baï cædinque täno guë-
mangadänimpa.

24

Itota do wëningä inte ñäni ömëmonte quëwengampa

(Mäateo 28.1-10; Mäadoco 16.1-8; Wäö 20.1-10)

1 Ayë guëmanguïönæ ïinque go ate
baänæ ate ooque pönente bayonte
mänïnäni onquiyënäni oguï waquï näni
cædincoo ñöwo ænte nëëninque Itota
wodido pönänitapa. 2 Ponte ayönäni
dicabo ñënængade pönï do da tëñëï a
öñö adänitapa. 3 Ayë ontatodë guiite
ayönäni edæ mönö Awënë Itota wodi
baö edæ dæ antapa. 4 Önontatoque ï
awædö, ante adinque guïñente wæyönäni
edënïna baï ïna ïïñömö weocoo näämænta
pönï näinte baï ëmoncoo mongëna inte
edæ ïïñontobë tömëna weca a ongöna.
5 Ate wædinque onquiyënäni ïïñömö
ancai guïñente wædinque ædæ wæænte
onguipoga bigui tëmönänitapa. Edënïna
baï ïna ïïñömö onquiyënäni ïnänite,

—Ïñæmpa mïnitö do wënïnäni weca
ponte në quëwengä ingante ante quïnante
diqui diqui mïmïnii. 6 Tömengä ïïñömö
edæ dobæ ñäni ömëmonte godingä inte
edæ ïintatodë ïïñömö dæ angä aedäni.
Tömengä wëënëñedë Gadideabæ mïnitö

weca nänö ayä quëwëñedë mïnitö ïmïnite
ïïmaï ante apënecä ëñëmïni inte ñöwo
adodö ante pönëedäni. 7 Tömengä ïïñömö,
Botö Waobo ëñagaïmo ïïñömote në wënæ
wënæ cædäni nempo odömonte mäo
pædæ godönäni äninque tömënäni wæætë
wënönäni wænguënëmo ïmopa, ante
apënecä ëñëmïnitapa. Ayä mëönaa go
adoönæque ïïñonte botö ñäni ömëmonte
quëwenguënëmo ïmopa, ante apënecä
ëñëmïni inte pönenguënë quëwëedäni.

8 Ante edënïna baï ïna äna ëñente wæd-
inque onquiyënäni ïïñömö, Itota æbänö
angacäï, ante tæcæ pönente wædänitapa.
9 Ïninque ontatodë tao wadæ godinque
onquiyënäni ïïñömö Itota tömengä mïñë
në godïnäni önompo tipæmpoga go
adocanque ïnäni ïnänite mäo apënedinque
wadäni tömänäni ïnänite apënedäni
ëñënänitapa. 10 Mänömaïnö ante Itota
nänö në da godongaïnäni ïnänite në gote
apënedäni ïïñömö Mäadiya Mäagadadënä
näni änongä tönö Wäönä, Tantiago wäänä
Mäadiya ayä wadäni onquiyënänique tönö
godinque tömënäni ïnänite apënedäni
ëñënönänimpa. 11 Incæte, Mänömaï
impa, ante mäo apënedäni ëñëninque,
Onquiyënäni ïïñömö önonquedö ante
tededäni awædö, ante Itota nänö në
da godönïnäni ïïñömö edæ pönënämaï
ingadänimpa. 12 Pegodo guiquënë quingë
ængë gantidinque pogodo godinque
Itota wodido pongantapa. Ponte ædæ
wæëninque guiimö ayongä wïni wïni
cædincooque öñö adinque tömengä
nämäneque pönëninque, Æbämë cætimpa,
ante wædinque wadæ gogacäimpa.

Ëmaodö taadö godänipa
(Mäadoco 16.12-13)

13 Eedotadëë ongöninque wædænque
ïnäni näni quëwëñömö Ëmao goïnö ïïñömö
onte quidömetodo ganca mäninganca
taadö impa. Mänïönæ adoönæque ïïñonte
Ëmao ïïñömö gocæte ante waoda mënaa
idömæ godatapa. 14 Æbänö cætimpa, ante
tömänö ante tedegodatapa. 15 Tedegoyöna
Itota incæ mämö bee tëninque godongämë
gocä. 16 Incæte, Tömengä æcänö ingää, ante
wë wodonte baï ï beyë tömëna adämaï
ëmöna inte ëñënämaï ïnatapa. 17 Itota
ïïñömö,

—Æbänö ante wæætedö wæætë tede
gomïnatawoo.

Angä ëñente wædinque tömëna
wæwente baï ëmöna inte edæ në
gongënatapa. 18 Adocanque tömengä
ëmöwo Codeopato ïïñömö tömengä ingante
apënedinque,

—Eedotadëë quëwënäni tömänäni,
Æbänö ñöwo mänïñömö cætimpa, ante
ëñëñönäni bitö adobique adoyömö
quëwëninque edæ ëñënämaï ïmitawoo.

19 Äñongante Itota,

—Ædö ämïna.

Äñongä tömëna wæætë,

—Itota Näatadeta quëwëningä ingante
ante tedemönapa. Wængonguï beyë në
apënecä ïnongä inte mäningä onguïñængä
ïïñömö Wængonguï ayongä ayë waodäni
ayönäni adobaï tæï pïñënongä inte
waa pönï apënedinque nanguï cæcä
ïnongäimpa. 20 Mänömaï ïïñongante
në godönäni ñënënäni tönö mönö
ömæ awënëidi guiquënë wadäni nempo
pædæ godöninque, Itota ingante apænte
äninque mäo wënömïni wængäedäni,
änäni ëñëninque ïïnäni wæætë tömengä
ingante ñænquedïmë cæte timpote wæë
tïwadinque edæ gönönäni wængantapa.
21 Mönatö guiquënë, Tömengä mönö
idægocabo Awënë badinque pönö ængä
beyænque mönö abæ tawænte quëwen-
guïmö ïmompa, ante pönënïmöna inte
edæ ñöwo wæmönapa. Ayë, Tömënäni
mänömaï näni cædïönæ edæ ñöwo mëönaa
go adoönæque impa, ante edæ mönatö
godömenque wæmöna ae. 22 Mänömaï
ï incæte möni cabo incæ onquiyënäni
pancadäniya tömengä wodido gote pön-
inque, Ïïmaï atamönipa, ante apënedäni
ëñente wædinque mönatö wæætë ancai
guïñente wæmönapa. 23 Tömënäni ïïñömö
tömengä baö ïnï adämaï ïnäni inte edæ
wadæ pöninque ïïmaï ante apënedäni
wætamönapa. Mönitö wïïmonte baï
Wængonguï anquedoda ïnate mä pönï
atamönipa, änänitapa. Ayömönite
anquedoda ïïñömö, Itota ñäni ömëmonte
edæ mïingä quëwengampa, ante apëneda
ëñëninque edæ wadæ pömönipa, ante
onquiyënäni apënedäni ëñentamönapa.
24 Mänömaïnö ante apënedäni ëñëninque
möni cabo incæ pancadäniya Itota wodido
gote adinque, Onquiyënäni näni änïnö baï
edæ näwangä impa, ante adäni incæte Itota
ingante adämaï ïnäni wæmönapa.

25 Ante apënеda ëñëninque Itota wæætë
tömëna ïnate,
—Mïnatö pönëegade ï apa änewëmï-
naa. Mïmö ömædëmïna ïmïna inte mïnatö
Wængonguï beyë në apënegaïnäni näni
apënedö ante tömänö ante edæ ëñënä-
maï ïmïna awædö. 26 Codito ïñömö edæ
cöwë caate wæquënengä ingacäimpa. Ayë
wænte ñäni ömëmöninque tömengä nämä
nänö ñäö ïñömö æiquënengä ingacäimpa,
ante pönëmïnaa.
27 Ayë, Codito æbänö cæquingää, ante
Möitee wodi æbänö apënete yewë-
mongacäï, ante täno apënedinque Itota
mïmönoque pönëninque, Wængonguï
beyë në apënedäni tömänäni æbänö
apënegadänii, ante, Codito æbänö cæquë-
nengä ingacäï, ante edonque odömonte
apënecä ëñënatapa.
28 Mäniï tömëna näna quëwëñömö
tömëna näna gocæ cæyömö pöñönäni Itota
wodo tebë gocæ cæte baï cæcä. 29 Adinque
tömëna nanguï äninque tömengä ingante
edæ,
—Ñöwo gäwadecë pönï inte wëmö ba
apa. Mönatö oncönë go guiite cænte monte
baänæ ate goe.
Ante ancaa äñöna tömëna oncönë pö
ëñacæ guiicantapa. 30 Ayë tömëna tönö
cæncæte ante të contadinque tömengä päö
pä äninque Wængonguï ingante waa ate
pönente apënedinque tömëna ïnate tæcæ
pædæ godoncæ cæyongä. 31 Tömëna aw-
inca wi ënete baï bayö, Tömengä ingampa,
ante edæ tæcæ adatapa. Tömengä ïñömö
edæ adoyedë tömëna ayöna edæ dæ gocä.
32 Adinque tömëna guëa tededinque,
—Näwangä intawo. Wængonguï mönö
Codito ingantedö ante apënecä ëñëninque
æbänö yewëmongadänimpa, ante tö-
mengä ponte odömongä ëñëninque mönö
mïmö edæ gonga bæco baï totamompa. Wïï
edæ mänömaï intawo.
33 Ante tededinque tömëna adodö taadö
quingë godinque Eedotadëë ponte ayönate
edæ Itota mïñë në godïnäni ïñömö onte
ganca mänimpodäni ïñönäni tömënäni
tönö wadäni godongämë pö bee tente a
ongönäni adatapa. 34 Ïïnäni guiquënë,
—Mönö Awënë ïñömö ñäni ömëmonte
mïingä quëwengampa. Näwangä edæ impa.
Tömengä ingante Timönö Pegodo do acan-
tapa, ante godongämë tededäni adatapa.
35 Mänömaïnö ante tededäni ëñëninque
tömëna wæætë, Mönatö taadö goyömö-
nate wacä pö bee tëninque ïïmaï cæcan-
tapa, äninque, Æbänö cæcantapa, ante
adodö adodö ante apënedatapa. Ayë
godömenque apënedinque, Oncönë go gui-
iyömöni tömengä päö pä ængä adinque
mönatö, Itota ingampa, ante do ëñentamö-
napa, ante tömänö ante apënеda ëñen-
gadänimpa.

Tömengä mïñë në godïnäni weca Itota pongampa

(Mäateo 28.16-20; Mäadoco 16.14-18; Wäö 20.19-23)

36 Mänïnö ante ayë tæcæ tedeyönäni
Itota incæ edæ tömënäni weca
tæcæguedënäni do pö guiite a ongöninque,
—Guïñënämaï gänë pönëedäni.
37 Angä ëñëninque tömënäni, Önöwoca
badï ïïmaï, ante ancai guïñente wædinque,
Yæ änäni. 38 Adinque Itota,
—Quïnante guïñëwëmïnii. Mïmöno quï-
nante ëmæ ëmæ pönente wæmïnii. 39 Bado
botö önompo empobo edæ aedäni. Botö
önöwa ëwabo aedäni. Botö baö edæ gampo
caate aedäni. Ïñæmpa önöwoca badï ïmo
baï ædö cæte baö tönö bamë ëaquënëmöö.
Baö tönö bamë ëadömo inte botö ïmo apa
guïñëwëmïnii.
40 Äninque Itota önompo tönö önöwa
tömënäni ïnänite odömongä. 41 Adäni in-
cæte tömënäni guïñente todinque wede
pönënämaï ïñönänite tömengä,
—Mïnitö weca cænguï æbänö mämïnii.
42 Äñongante gæyæ baö do awënïï ëadäni
inte pædæ godönäni 43 äninque tömënäni
ayönäni edæ ade cængantapa. 44 Ayë
tömënäni ïnänite apënedinque Itota,
—Botö ïmotedö ante Möitee wodi wææ
äninque æbänö yewëmongacäï, ante
botö mïnitö weca ayë quëwëninque
do apënetabopa. Botö ïmotedö ante
Wængonguï beyë në apënegaïnäni
æbänö yewëmongadänii, ayë ämotamïni
äninque æbänö yewëmongadänii, ante
apënetabopa. Mänïne botö apënedö ante
tömänö edæ ïinque baquïnö anguënë.
45 Ante apënedinque Itota, Ocai en-
cate ëñencædänimpa, ante pönö cædinque
tömënäni ïnänite Wængonguï angä ëñën-
inque näni yewëmongaïnö ante odömonte
apënecä ëñëninque tömënäni edonque
edæ ëñënänitapa. 46 Ayë godömenque
apënedinque,

—Mönö Codito cöwë nantate wëninque
mëönaa go adoönæque ïïñonte ñäni
ömëmonguënengä incæcäimpa, ante
edæ edonque yewëmongatimpa. 47 Ayë,
Codito ëmöwo ante Eedotadëë ïïñömö täno
apënete ate tömämæ quëwënäni ïnänite
ïïmaï ante apënecëimpa. Tömënäni
ïnänite apënedinque, Wënæ wënæ mïni
cædïnö ante ñimpo cædinque Wængonguï
gämënö pöedäni. Pömïni adinque
tömengä wæætë pänämaï inte pönö ñimpo
cæcæcäimpa, ante apënequïnäni incædän-
impa, ante yewëmongatimpa. 48 Mïnitö
ïïñömö, Æbänö cætimpa, ante në adïmïni
inte edæ në apënequïmïni ïmïnipa.
49 Ayë edæ Wængonguï, Botö Tæiyë
Waëmö Önöwoca ingante da pönömo
æncæmïnimpa, angacäimpa. Ïninque botö
Mæmpo nänö në angaingä ingante botö
oo da pönömo æncæmïnimpa. Mänömaï
ï ïninque Wængonguï nänö tæï pïñënö
æncæte ante mïnitö, Wængonguï Önöwoca
ingante ëwocacëimpa, ante Eedotadëë
ïïñömö wänö cöedäni, angacäimpa.

Öönædë Itota æicampa
(Mäateo 16.19-20)

50 Itota ayë tao godinque Betänia obo
pöninque tipæmpoga pædæ æmpod-
inque, Mïnitö ïmïnite Wængonguï waa
cæcæcäimpa, ante waa apënecä ëñen-
gadänimpa. 51 Tæcæ apënecä ëñëñönäni
edæ tömengä ïïñontobë inque ingä edæ
öönædë æigacäimpa. 52 Adinque tömengä
mïñë në godïnäni ïïñömö ædæ wæænte
apënedinque, Näwangä Wængonguï
Wengä ïnongä inte æicampa, ante watapë
apënedinque Eedotadëë wadæ godinque
nanguï togadänimpa. 53 Wængonguï oncö
ñënæncönë yabæcönë ïïmö ïïñö ïïmö ïïñö
pö pö cædinque Wængonguï ingante, Bitö
ñäö baï ëmömi inte waa pönï cæbipa, ante
cöwë waa apënegadänimpa.

Itota Codito ingantedö ante Wäö
nänö watapä ante yewämongainta

Wængonguï nänö Angaïnö ante në ëmongaingä Waocä bagacäimpa

1 Wëënëñedë pönï Wængonguï nänö mä
badöñedë Wængonguï nänö Angaïnö ante
në ëmongaingä ïñömö do ingacäimpa.
Tömengä Wængonguï weca quëwen-
gacäimpa. Ayä adocä adobaï në Wæn-
gonguï ïnongä ingacäimpa. 2 Wëënëñedë
pönï tömancoo badönämaï ïñedë mäningä
do Wængonguï weca quëwengacäimpa.
3 Wængonguï angä ëñëninque adocä
tömancoo badongacäimpa. Tömengä
wïï badongä baï Wængonguï nänö
badongaincoo tömancoo edæ dæ an-
cædönimpa. 4 Mäningä ïñömö mönö
quëwenguïnö entawengacäimpa. Ayä
mönö quëwenguïnö edæ entawëninque
tömengä waodäni beyä në ñäö baï ïnongä
ingacäimpa. 5 Tömengä në ñäö baï ingaingä
inte mönö wëmö ïñömö ta tamongä ate
adoyömö ñäö baï bayonte edæ mönö wëmö
ïñömö edæ mänïï ñäö ædö cæte mönæ
ëmonguïï.

6 Onguïñængä adocanque ingante
Wængonguï da pönongä pöningä ingampa.
Tömengä ëmöwo, Wäö, ante pëmonte
ingacäimpa. 7 Tömengä ïñömö Wængonguï
nänö ñäö ëmömämo ante edonque pönï
bacäimpa, ante në ñäö baï ingaingä
ingantedö ante apënecæte ante pon-
gacäimpa. Adocä apënecä beyænque
waodäni tömänäni tömengä nänö në
apënedongä ingante pönencædänimpa,
ante pongacäimpa. 8 Incæte mäningä
wïï ñäö baï ingaingä ingampa. Wæætë
tömengä, Wacä waodäni beyä në ñäö
baï ingaingä ingampa, ante apënecæte
ante pongacäimpa. 9 Në nö ñäö baï në
ingaingä ïñömö waodäni tömänäni ïnänite
tömengä nänö ñäö ëmömämo pönoncæte
ante inguipoga wæä pongacäimpa.

10 Tömengä inguipoga ïñömö quëwen-
gacäimpa. Ayä tömengä inguipoga në
badongaingä ïñongante inguipogaque
quëwënäni wæætë Baa äninque tömengä
ingante ædö cæte ate baï pönenguïnänii.
11 Tömengä edæ tömengä quï weca
pongacäimpa. Pongä ate tömengä
guiidënäni incæ tömengä ingante æ̈nämaï
ingadänimpa. 12 Incæte tömengä ingante
në ængaïnäni ïñömö tömengä ëmöwo,
Codito, ante në wede pönënäni ïñönänite
tömengä tömënäni ïnänite Ao äninque
edæ, Wængonguï wënäni bacædänimpa,
ante pönö cægacäimpa. 13 Ayä Wængonguï
wënäni ïñömö wïï waocä ëñate baï
ïnänipa. Waocä, Botö wë manguinque,
ante änämaï ïñongante ëñadänipa. Wïï
nänöogængä angä beyænque ïnänipa.
Wæætë Wængonguï tömenganque cæcä
ate tömënäni tömengä wënäni badänipa.

14 Tömengä ïñömö edæ, Wængonguï
nänö Angaïnö, ante në ëmongaingä
ïninque Waocä ëñate bagacäimpa. Waocä
ëñate badinque tömengä mönö weca
quëwengacäimpa. Mæmpo Wængonguï
Wengä adocanque inte adocä godömenque
ñënængä inte në cædongä ingä atamönipa.
Adocä Mæmpo weca quëwente në pongä
ïñömö tömengä nanguï waadete pönö
cædongä inte nöingä änongä ingampa.
15 Wäö ïñömö, Mäningä æbänö ingää,
ante apënecäimpa. "Mäningä botö
në apënedongä ingantedö ante ïïmaï
apënetabopa. Botö täno pömo ïmopa.
Tömengä në ayä Ponguingä ïñömö
godömenque ñënængä inte cædongä
ingampa. Edæ botö ëñadämaï ïñedë
tömengä do ingacäimpa," ante nanguï pönï
yedæ äninque Wäö apënegacäimpa.

16 Mäningä në ayä Ponguingä ïñömö
nanguï pönï waadete pönö cædinque
tömengä wæætë wæætë nänö entawënö
ante pönongä æ̈ninque tomompa. 17 Edæ
Wængonguï tömengä nänö wææ angaïnö
ante apënecä ëñëninque Möitee wodi
wæætë adodö ante yewämöninque
waodäni ïnänite godongacäimpa. Wæn-
gonguï nänö waadete pönö cægaïnö ante
nöingä nänö angaïnö ante guiquënë Itota
Codito beyænque ëñëmompa. Itota Codito
ïñömö mönö në Ponguingä ingaingä
ingampa. 18 Mönö waocabo tömämö
incæ Wængonguï ingante cöwë adämaï
ïmompa. Incæte tömengä adocanque
Wengä Wængonguï weca në quëwënongä
inte, Mæmpo æbänö ingaingä ingää, ante
tömengä odömongä ate pönëmompa.

Wäö æpënë guidönongä, Botö wïï Codito

ïmopa, angä

(Mäateo 3.11-12; Mäadoco 1.7-8; Odoca 3.15-17)

19 Oodeoidi awënëidi Eedotadëë
quëwënäni ïïnömö Wængonguï quï, ante
në godönäni tönö Debii wodi pæïnäni
ïnänite da godönäni Wäö weca godänipa.
Gote pöninque adodäni, Æbidö ïnömi ïmii,
ante apënebi ëñëmönie, äñönäni Wäö
ïïmaï äninque 20 nämä wææ änämaï inte
wæætë, Botö wïï Codito ïnömo ïmopa, ante
edonque pönï angantapa.

—Botö wïï Codito ïnömo ïmopa.

21 Äñongante tömënäni wæætë tömengä
ingante,

—Æbidö ïnömi ïmii, Ediya wodi ïnömi
ïmii. Apënebi ëñëmönie.

Ante änäni ëñëninque tömengä,

—Wabo ïmopa.

Ante äñongä tömënäni wæætë,

—Wængonguï beyë në apënebi ayë
Ponguïmi ïnömi ïmitawo.

Änäni ëñëninque tömengä,

—Wabo ïmopa.

Ante angantapa.

22 Tömënäni ïïnque äninque,

—Æbidö ïnömi ïmii, ante apënebi
ëñëmönie töö. Mönitö ïmönite në
da pönönïnäni weca godinque mönitö
tömënäni ïnänite, Æbidö ïmii, ante
ancæmönimpa. Ïninque bitö nämä incæ
æbänö ämii.

23 Äñönäni Wäö wæætë tömënäni ïnänite,
Itaiya wodi në Wængonguï beyë në
apënecä nänö angaïnö baï ante ïïmaï ante
apënebo ëñencæmïnimpa.

—Önömæca incæ në aa pebo ïnömo inte
botö tömëmo pepämo ïïmaï näni ëñënö
impa. "Awënë nänö ponguïnö ante töïnö
pïnonte baï tee möedäni," ante aa pebopa,
angantapa.

24 Paditeoidi në wadö tedete wadö cædäni
näni cabo ïnönäni inte tömënäni pan-
cadäniya ïnänite da godönäni Wäö weca
në godänipa. 25 Gote pöninque mänïnäni
guiquënë,

—Bitö wïï Codito ïnömi inte wïï Ediya
wodi ïnömi inte ayë wïï Wængonguï beyë
në apënebi ayë Ponguïmi ïnömi ïmipa.
Bitö ædö cæte waodäni ïnänite æpënë
guidömi ïmii.

26 Ante äñönäni Wäö wæætë,

—Botö önonque æpënë guidönömo
ïmopa. Wæætë mïnitö weca adocanque
a ongongä ïñongante, Tömengä æcänö
ingää, ante mïnitö ëñënämaï ïmïnipa.
27 Botö täno pömo ïmopa. Tömengä në
ayë Ponguingä ingampa. Botö önonque
wædænque cæbo inte ædö cæte tömengä
awæncata incæ ñïï cæte cæbo ïmoo.

28 Betänia näni quëwëñömö Oododänö
ëmëmäa Wäö æpënë nänö guidöñömö
mänömaï bagatimpa.

Itota Wængonguï Codotedo

29 Baänæ ate Itota bee tente pongä
adinque Wäö apënecantapa. "Aedäni,
ïïngä Wængonguï da pönongä pöningä
ingampa. Ayë tömengä waodäni in-
guipoga quëwënäni näni wënæ wënæ
cægaïnö ante æninque teëmë mongænte
wænguingä ingampa, ante Wængonguï
tömengä ingante, Codotedo, ante pönö
pemongacäimpa. 30 Mäningä ïñömö botö
në apënedongä ïñongante botö ïïmaï
apënetabopa. 'Botö täno pömo ïmopa.
Onguïñængä në ayë Ponguingä ïñömö
godömenque ñënængä inte cædongä
ingampa. Edæ botö ëñadämaï ïñedë tö-
mengä do ingacäimpa.' 31 Botö incæ adobaï,
Tömengä æcänö ingää, ante ëñënämaï
intabopa. Mönö idægocabo ïñömonte,
Mïnitö tömengä ingante ëñencæmïnimpa,
ante botö æpënë guidöninque pömo
intabopa."

32 Ayë Wäö, Tömengä ingampa, ante än-
inque, "Botö ëmö ayömote Wængonguï
Önöwoca incæ öönædë owote equemö baï
wæë tömengäa në gongængä atabopa.
33 Wængonguï, Waodäni ïnänite æpënë
guidöe, ante botö ïmote në da pönöningä
wïï botö ïmo angä baï botö, Itota æcänö
ingää, ante ëñënämaïmo incædömoimpa.
Incæte tömengä botö ïmote ïïmaï angan-
tapa. 'Wængonguï Önöwoca incæ æcänö
onguïñængäa wæë në gongængä ayömi
mäningä ïñömö në æpënë guidönäni baï
Wængonguï Tæiyë Waëmö Önöwoca in-
gante da pönongä waodäni mïmönoque pö
guiiquingä, ante cæcä ingampa.' 34 Mänïnö
botö adïnö impa. Mänömaï beyë ïïmaï
ämopa, Mäningä ïñömö Wængonguï
Wengä ïnongä ingampa," ante Wäö apëne-
gacäimpa.

Itota mïñë në täno godäni

35 Baänæ ate Wäö tönö tömengä ëmïñëna
mënaa adoyömö ongöñönäni 36 Itota wodo
tebë cægongä adinque Wäö angantapa.

—Aeda, tömengä ïñömö Wængonguï
Codotedo ïnongä ingampa.
37 Mänïnö angä ëñëninque Wäö nänö në
ëmïñäëna ïnïna incæ Itota ingante tee empo
godaimpa. 38 Itota dadi ëmænte ayongä tee
empo pöna adinque angantapa.
—Quïnante pömïnaa.
Ante äñongä tömëna wæætë,
—Mäetodo, æyömönö owobi. Apënebi
ëñëmönae.
Änatapa. Mänïne, Mäetodo, ante mönö
tededö, Në Odömongä, ante impa.
39 Äna ëñëninque tömengä,
—Ægodöeda go aeda.
Äñongä tömengä mïñë godatapa.
Goyöna ædæ wæëicä intapa. Ayë nänö
owocönë gote adinque tömëna adoönæ
tömengä weca a ongönapa.
40 Wäö nänö änïnö ëñëninque Itota
ingante tee empo goda mënaa ïñönate
adocanque Æntade ïñömö Timönö Pegodo
tönïïñacä ingantapa. 41 Tömengä nänö
tönïïñacä Timönö ingante ancæte ante
diqui diqui minte gote adinque angantapa.
—Mëetiya mönö änongä ingante
atamönapa, angantapa. Tömengä ïñömö
Wængonguï nänö në Pönongaingä Codito
ïnongä ingampa.
42 Ayë Timönö ingante Itota weca ænte
mämongä pongä adinque Itota angampa.
—Bitö Wäö wë Timönömi ïmi abopa.
Botö wæætë, Bitö tæïmö dicabo baï ïmipa,
ante bitö ïmite mönö tededö, Quepata,
pönö pemömopa. Önonque adowo ëmöwo
incæ guidiego tededö, Pegodo, änänipa.

Pedipe tönö Näatänaedo ïnate Itota angä tee empo goda

43 Baänæ ate Itota, Gadideabæ ante
gocæboimpa, ante pönengäimpa. Pedipe
ingante adinque Itota tömengä ingante,
—Botö mïñë pöe, ämo, angacäimpa.
44 Pedipe ïñömö Æntade tönö Pegodo
baï Betaida näna quëwëñömö adoyömö
quëwëningä ïnongaimpa. 45 Pedipe Näatä-
naedo weca gocä adinque tömengä ingante
ïïmaï äninque,
—Wængonguï nänö wææ angaïnö
ante yewëmöninque Möitee wodi nänö
në yewëmongaingä ingante mönitö
atamönipa. Wængonguï beyë në apëne-
gaïnäni adobaï mäningä ingantedö ante
yewëmongadänimpa. Tömengä ïñömö
Itota Näatadeta quëwënongä inte Ootee
wengä ingampa, ante angantapa.
46 Ante äñongä Näatänaedo wæætë,
—Näatadeta quëwëñömö adocanque
waa quëwente pongä, ante mönitö dicæ
ëñëmöniyaa.
Angä ëñëninque Pedipe ïñömö,
—Pö ae, angantapa.
47 Itota ayongä Näatänaedo pongä ad-
inque tömengä,
—Ïingä ïñömö näwä idægocä ïnongä inte
tömengä në nö entawënongä inte babæ
cædämaï ïnongä ingampa, ämopa.
48 Angä ëñëninque Näatänaedo,
—Æbänö ïmoo, ante bitö æbänö cæte do
ëñëmii,
Ante äñongä Itota wæætë tömengä in-
gante,
—Pedipe ïñömö bitö ïmite ayë aa pedä-
maï ïñedë bitö iigowæncawa të contabi
ïñömite botö bitö ïmite do atabopa, an-
gacäimpa.
49 Ayë Näatänaedo,
—Awënë në Odömömi ïmi, bitö Wæn-
gonguï Wëmi ïnömi ïmipa. Idægoidi mönö
cabo ïñömonte bitö mönitö Awënë Odeyebi
ïnömi ïmipa, ämopa.
50 Äñongä Itota wæætë,
—Bitö iigowæncawa të contabi ïñömite
botö bitö ïmite atabopa, ämo beyænque
pönëmi ïmipa. Mänïnö ante adinque
bitö godömenque botö bamönengë cæbo
acæbiimpa, ämopa.
51 Tömengä godömenque angantapa.
—Bitö ïmite näwangä ämopa. Öönædë wi
ënete bayö Wængonguï anquedoidi Waocä
ëñagaingä weca wæëninque æiyönäni bitö
acæbiimpa.

2

Cänaa quëwëñömö näni monguïmëno cæte bedäni

1 Mëönaa go adoönæque ïñonte Cä-
naa quëwëñömö Gadideabæ ïñömö
monguïmëno ante bedänipa. Itota wäänä
adoyömö ponte ongongacäimpa. 2 Itota tö-
mengä ëmïñëänäni tönö tömënäni ïnänite
adobaï, Monguïmëno mïni bequinque,
ante të të wente ænte pongadänimpa. 3 Ayë
yowepë wædænque tï nämë biïnömë
näni ämë dæ bedäni adinque Itota wäänä
tömengä Wengä ingante,
—Tömënäni biïnömë dæ ämæmpa.
4 Äñongä Itota wæætë,

—Badä ëñëmï. Botö cæquënënö tömë-
moque cæquïnö impa. Botö cæyedë wïï
eyepë impa, ämopa.
5 Tömengä wäänä ïñömö në cædäni
ïnänite,
—Mïnitö ïmïnite æbänö angä ëñente
cæedäni, angantapa.
6 Ayë önompo ëmæmpoque go ado-
cadeque æpæncade dica inte badöin-
cade ïñömö cö cædäni ongoncadepa.
Wængonguï weca guiicæte ante waëmö
bacæmöimpa, ante äate cædänipa, ante
oodeoidi näni äagaincade incadepa.
Ïincade pancacadea otenta ditodo në
ongoncadepa. Ayë pancacadea tiëë ditodo
në ongoncadepa. 7 Në cædäni ïnänite Itota,
—Æpæncadecoo ïñömö æpë eyede pönï
pe ñïñëedäni.
Angä ëñëninque pe ñïñængadänimpa.
8 Ayë tömënäni ïnänite,
—Owæta ænte wædænque mä iyænte
monguïmëno ante në cædongä ingante
godömïni æncæcäimpa, ämopa.
Angä ëñëninque mänömaï cægadän-
impa. 9 Ayë monguïmëno ante në cædongä
æpë ïnïmë incæ biïnömë badïmë
ëninque, Æbänö ïmë, ante bedinque
tömengä, Itota nänö badönïmë impa, ante
ëñënämaï ïnongäimpa. Në cædönäni Itota
weca æpë pe ñïïñënänique ëñënönänimpa.
Ayë monguïmëno ante në cædongä ïñömö
në monguingä ingante, Nänënë pöe, aa
pecä pongä ate, 10 ïïmaï angantapa.
—Wadäni tömänäni waïmë biïnömë
täno godönäni bedänipa. Ayë ate ëëmë
becæ pönäni tömo pönï bedäni adinque
tömënäni biïnömë wædænque godonte
näni ënïmë wæætë godönäni bedänipa.
Bitö guiquënë ñöwoyedë waïmë biïnömë
bitö nänënë concædïmë ænte pömipa.
11 Itota, Acædänimpa, ante mänömaï
cædinque tömengä Cänaa quëwëñömö
Gadideabæ ïñömö mänïï mä nänö bamö-
nengë cægacäimpa. Mänïï tëï pïñænte
bamönengë cæcä adinque waodäni,
Tömengä waëmö pönï inte cæcampa,
ante edonque agadänimpa. Ayë tömengä
ëmïñënäni ïñömö tömengä ingante godö-
menque wede pönënäni bagadänimpa.
12 Ayë ate Capënaömö quëwëñömö Itota
tömengä wäänä tönö tömengä biwïidi tönö
tömengä ëmïñënäni tönö wæë gogadän-
impa. Mänïñömö godinque wædænque
ëönæ quëwengadänimpa.

Wængonguï oncö tæiyë waëmö bacëimpa,
ante cæcä

(Mäateo 21.12-13; Mäadoco 11.15-18; Odoca
19.45-46)

13 Wodo pænta gogaïönæ, ante oodeoidi
Patowa näni ëëmë cænguïönæ oo pönï
bayedë Itota Eedotadëë ïñömö æigacäimpa.
14 Tömengä ïñömö Wængonguï oncö
ñënæncönë yabæcönë pö guiidinque
ayongä wagadaidi obegaidi tönö equemöidi
ïnänite godonte æncæte ante në mänäni
ïnänite acantapa. Ayë wadäni campio
näëente në godonte ënönäni ïñömö
näni godonte ëimpaa të contayönänite
tömengä acantapa. 15 Yæguincamë
ñënëmömo nää wënëninque que cæte
ate ëninque tömengä Wængonguï oncö
ñënæncönë yabæcönë në ongönäni
ïnänite tatodongä tao godänitapa. Adobaï
obegaidi tönö wagadaidi ïnänite, Tao
gobäewedäni, angä tao godänitapa. Ayë
campio näëente në godonte ënönäni
tömënäni tiguitamö ëninque tömengä
wido cæcä gueogë gotimpa. Ayë adodäni
näni ëimpaa bæ tacä guidömëmë go
wææntapa. 16 Ayë equemöidi godonte
æncæte ante në mänäni ïnänite Itota,
—Mïnitö equemöidi ænte tao gob-
äewedäni. Botö Mæmpo oncönë incæ
mïnitö ædö cæte, Mönö godonte ëïñömö
baï impa, ante cæmïnitapa töö, an-
gacäimpa.
17 Mänïnö angä ëñëninque tömengä
ëmïñënäni Awënë Dabii nänö yewë-
mongaïnö ante ïïmaï ante pönente
wædänipa. “Bitö oncö ante waodäni waa
acædänimpa, ante cæcæboimpa, ante
botö nanguï cæïnente wænguï wæ,” ante
yewëmongatimpa.
18 Ayë oodeoidi awënëidi pancadäniya
tömengä ingante,
—Bitö mänïï tömää awënë baï cæbi incæ
æbänö bitö bamönengë cæte odömömi ad-
inque mönitö, Mäningä në angä ingampa,
ante ëñencæmönimpa, ämönipa.
19 Äñönäni Itota wæætë tömënäni
ïnänite,
—Wængonguï tæiyë waëmö oncö incæ
mïnitö ïincö bæ tate ëwëmïni ïninque botö
mëönaa go adoönæque ïñö mïincö mænon-
cæboimpa, ämopa.
20 Angä ëñëninque oodeoidi awënëidi
pancadäniya,
—Wængonguï tæiyë waëmö oncö coad-
enta ï tei wadepo ganca mænongadänimpa.

Bitö ïñömö ædö cæte, Botö mëönaa go
adoönæque ïñö mïincö mænoncæboimpa,
ämii, änänitapa.
21 Itota ïñömö nämä baö incæ ante, Wæn-
gonguï tæiyë waëmö oncö baï impa, ante
apënecä ïnongäimpa. 22 Tömengä ïincayë
wængä ate Wængonguï, Ñäni ömëmöe,
angä ñäni ömëmongä ate, Æbänö angacäï,
ante tömengä ëmïñënäni pönënänitapa.
Ayë, Wængonguï angä ëñente näni yewë-
mongaïnö nö impa, ante pönënäni inte ayë
Itota tömënäni ïnänite nänö änïnö ante
adobaï pönengadänimpa.

Itota, Mönö waocabo æbänö ïmöö, ante
ëñengampa

23 Patowa näni ëëmë cæyedë Itota
Eedotadëë ïñömö ponte quëwëninque,
Acædänimpa, ante bamönengë nanguï
cæcä adinque waodäni tæiyënäni ïñömö,
Mäningä mönö Codito ingampa, ante
pönengadänimpa. 24 Itota edæ, Waodäni
tömänäni æbänö entawënäni ïnänii, ante
do ëñënongä inte tömengä, Wabänö
pönënänii, ante tömënäni ïnänite gomö
adongä ingantapa. 25 Edæ tömengä
waodäni näni entawënö ante do ëñënongä
ingantapa. Ïninque waocä ïñömö, Waodäni
æbänö cædänii, ante apënecæcäimpa, ante
Itota tömengä ingante, Bitö botö ïmo adodö
ancæbiimpa, ante änämaï ingacäimpa.

3

Itota tönö Nïicodemö

1 Paditeocä adocanque tömengä ëmöwo
Nïicodemö tömengä ïñömö oodeoidi
awënëidi tönö në godongämë cæcä
ingacäimpa. 2 Adocä woyowotë Itota weca
pöninque,

—Awënë në Odömömi ëñëmi. Wæn-
gonguï, Odömoncæbiimpa, ante bitö ïmite
da pönongä pönïmi ïmipa, do ëñëmönipa.
Edæ Wængonguï waocä tönö godongämë
cædämaï ingä ïninque mäningä ædö cæte
bitö baï bamönengë cæcä aquïmönii.

3 Angä ëñëninque Itota wæætë,

—Bitö ïmite näwangä ämopa. Në mem-
poga ëñadinganque Wængonguï Awënë
Odeye nempo guiite aquingä ingampa.

4 Äñongä Nïicodemö,

—Waocä picængä ba ate ædö cæte mem-
poga ëñaquingää. Tömengä nänö wäänä
cæncadë ædö cæte mempoga guii æidinque
ëñaquingää.

5 Angä ëñëninque Itota angantapa.

—Bitö ïmite näwangä ämopa. Waocä
æpënë guiidengä ïñongante Wængonguï
Önöwoca cæcä beyænque mempoga
ëñadinganque Wængonguï Awënë Odeye
nempo guiite quëwenguingä ingampa.
6 Baonga beyænque në ëñadäni ïñömö edæ
baonque ëñate quëwënänipa. Wæætë
Wængonguï Önöwoca cæcä beyænque
në ëñadäni ïñömö Wængonguï Önöwoca
ingante ëwocate quëwënänipa. 7 Botö, Bitö
mempoga ëñaquënëmi ïmipa, ante botö
änö ëñëninque, Æbämë impa, ante änämaï
incæbiimpa. 8 Woboyë nänö cægaï baï
wayömö wayömö pëmænte gopa. Woboyë
nänö pëmëmämo ëñëmö incæ, Ædonö
pëmænte pö, ædonö pëmænte go, ante
ëñënämaï ïmompa. Wængonguï Önöwoca
cæcä beyænque në ëñadäni tömänäni
ïnänite tömengä æbänö cæcää, ante adobaï
ëñënämaï ïmompa, ämopa, ante Itota
apënecantapa.

9 Apënecä ëñëninque Nïicodemö,

—Æbänö inguïï.

10 Äñongä Itota wæætë,

—Idægoidi ïnänite në odömömi ïmi
incæte mänïnö ante ædö cæte ëñënämaï
ïmii. 11 Bitö ïmite näwangä ämopa. Mönitö
quïëmë ante ëñënïmöni inte mänïnö
ante apënemönipa. Mönitö quïëmë ante
adïmöni ïninque, Mänömaï impa, ante
apënemönipa. Mïnitö guiquënë möni
änö ante apënemöni ëñëninque ayë Baa
ämïni inte pönënämaï ïmïnipa. 12 Botö
mïnitö ïmïnite, Inguipoga quëwënäni
weca æbänö ï, ante apënedïmo ïmo
incæte mïnitö ëñënämaï ïmïnipa. Ïninque
Wængonguï cæcä beyænque öönædë
mïni quëwenguïnö ante æbänö ï, ante
apënebo baï ædö cæte pönenguïmïnii, ante
apënecantapa.

13 Ayë apënedinque, "Waodäni tömänäni
öönædë æidämaï ingadänimpa. Waobo
në ëñagaïmo inte öönædë quëwente në
wæë pömo ïñömö botö adoboque öönædë
æibo ïmopa. 14 Möitee wodi önömæca
tæntæ näni badöninto ëninque awäa
ñä cædinque gö cæcä a ongongatimpa.
Waobo ëñagaïmo ïmote adobaï awäa
timpodinque tïwadinque gö cædäni
wægonguënëmo ïmopa. 15 Mänömaï botö
ïmote cædäni adinque botö ïmote në
wede pönënäni ïñömö tömänäni cöwë
wënämaï quëwencædänimpa," ante Itota
apënegacäimpa.

Wængonguï nänö waadete pönënö

16 "Edæ Wængonguï incæ inguipoga
quëwënäni ïnänite në waadete pö-
nengä inte tömengä Wengä adocanque
onguïñængä ïñongante pönongä pon-
gacäimpa. Ïninque æcänö tömengä
ingante në wede pönëna ïñömö tömengä
wë womönämaï inte cöwë wænämaï
quëwencæcäimpa. 17 Edæ Wængonguï incæ
tömengä Wengä ingante inguipoga ïñömö
da pönongä pongacäimpa. Incæte, Ingui-
poga quëwënäni näni pante wæquinque,
ante apænte ancæte ante wïï pongacäimpa.
Wæætë inguipoga quëwënäni ïnänite
tömengä ængä beyænque quëwencædän-
impa, ante tömengä ingante da pönongä
pongacäimpa."

18 "Æcänö tömengä ingante në wede
pönëna ïñömö Wængonguï tömengä
ingante, Bitö pante wæquinque cæbipa,
ante apænte änämaï incæcäimpa. Æcänö
guiquënë wede pönënämaï ïna ïñömö
Wængonguï tömengä ingante, Botö Wengä
adocanque ïñongante bitö tömengä ëmöwo
ante pönënämaï ïnömi inte wæcæbi-
impa, ante do apænte angä ingampa.
19 Wængonguï nänö apænte änö ïñömö
ïïmaï impa. Në ñäö baï ïnongä ïñömö,
Wængonguï æbänö ingää, ante inguipoga
ïñömö ancæte ante pongacäimpa. Incæte
waodäni tömënäni näni cædïmämo wënæ
wënæ ï beyænque wëmö ïñömö ante
waadete pönënäni ïnänipa. Wæætë në ñäö
baï ïnongä ingante waadedämaï ïnänipa.
20 Në wënæ wënæ cædönäni inte ñäö ïñömö
ante pïïninque Baa äninque, Mönö cædïnö
edonque pönï badämaï ingæimpa, ante
ñäö ïñömö pönämaï ïnänipa. 21 Waodäni
Wængonguï näwangä nänö ämaï në
cædönäni guiquënë, Mönö cædïnö ante
Wængonguï mönö tönö godongämæ cæcä
beyænque cætamompa, ante edonque pönï
acædänimpa, ante cædinque ñäö ïñömö
pöninque cædänipa."

Wäö në guidönongä Itota ingantedö ante apënecä

22 Ayë ate Itota tömengä ëmïñënäni tönö
Oodeabæ wædænque näni quëwëñömö
godänitapa. Gote pöninque mänïñömö
tömënäni tönö wædænque quëwëninque
Itota angä beyænque tömënäni waodäni
ïnänite æpënë guidönäni guiigadänimpa.
23 Ënöö quëwëñömö æpë nanguï më
adinque Wäö mänïñömö guidongä gui-
igadänimpa. Ayë waodäni, Wäö mönitö
ïmönite æpënë guidonguingä, ante cöwë
tömengä weca pönäni ïnänite guidongä
guiidänimpa. Ënöö quëwëñömö Tadïï
quëwëñömö eyequeï ïnimpa. 24 Mänïñedë
Wäö ingante ayë tee mönedämaï ingadän-
impa.

25 Wäö ëmïñënäni pancadäniya oodeocä
adocanque tönö apënedinque, Mönö
oodeocabo æbänö cæte Wængonguï weca
guiicæte ante waëmö bacæmöimpa, ante
tömënäni näni pönënö ante guëadö guëa
ante tedewënänipa. 26 Adodäni Wäö weca
ponte apënedinque,

—Në odömömi ëñëmi. Oododänö
ëmëmäa bitö weca në pöningä ingantedö
ante bitö, Mäningä ingampa, ante
apënebitawo. Edæ mäningä onguïñængä
ïñömö adobaï æpënë guidongä guiidänipa
töö. Waodäni tömänäni tömengä weca
godänipa, ante wædänitapa.

27 Ante wædäni ëñëninque Wäö,

—Wængonguï öönædë quëwënongä
pönö angä ëninque waocä mänömaï
beyë cæcampa. 28 Botö wïï Codito
ïnömo ïmopa. Ïñæmpa Wængonguï
botö ïmote täno da pönongä pönïmo
ïmopa. Tömengä ayë Ponguingä,
ante apënetabopa. Mänömaïnö ante
apënebo ëñënïmïni inte mïnitö tömëmïni
mänïnö ante në apënequënëmïni ïmïnipa.
29 Monguingä ïñömö mongä ate tömengä
onquiyængä nänöogængä bacampa.
Tömengä guiidengä ïñömö në monguingä
ante wänö cöninque ëñëñongä monguingä
apënecä ëñëninque, Monguingä apënecä
ëñëmopa, ante watapë tocampa. Botö
adobaï Codito apënecä ëñëmopa, ante
mäningä baï nanguï watapë tobo ïmopa.
30 Tömengä ïñömö godömenque ñënængä
inte cædongä baquënengä ingampa. Botö
guiquënë pönömenque wædämo inte
cædömo baquënëmo ïmopa, ante Wäö
apënegacäimpa.

Öönædë në quëwente wæë pongä

31 Ayë Wäö godömenque apënecantapa.
Öönædë në quëwente wæë pongä ïñömö
tömengä ïñömö wïï wadäni baï wædangä
inte wæætë ñënængä inte cædongä
ingampa. Öönædë në quëwente wæë
pongä ïñömö tömengä godömenque

ñënængä inte cædongä ingampa. Inguipoga ïïñömö në ëñacä guiquënë waodäni
baï quëwënongä inte inguipogaque ante
apënecampa. 32 Tömengä Wængonguï
weca quïëmë adingä inte quïëmë ëñëningä
inte mänïïnö ante apënecä ëñëninque
wadäni wæætë, Näwangä impa, ante
änämaï ïnänipa töö. 33 Mänïïnö ante në
Ao angä guiquënë tömengä, Wængonguï
näwangä angä ingampa, ante edonque pönï
angä ïnongä ingampa. 34 Edæ Wængonguï
nänö da pönöningä ïñömö Wængonguï
nänö änö ante apënecampa. Tömengä
ingante Wængonguï ïñömö tömengä Önö-
woca ingante godongä æninque tömengä
ædæmö ëwocate quëwengampa. 35 Mæmpo
Wængonguï ïñömö tömengä Wengä
ingante në waadete pönengä ingampa.
Wængonguï tömengä ingante, Bitö nempo
quïnö ïnincoo tömancoo pönömo æninque
bitö awënë bacæbiimpa, ante pönö
cægacäimpa. 36 Æcänö Wængonguï Wengä
ingante në wede pönëna ïñömö tömengä
cöwë wënämaï quëwencæcäimpa. Æcänö
Wængonguï Wengä ingante në Baa ante
pönënämaï ïna guiquënë tömengä wïï
cöwë wënämaï quëwencæcäimpa. Edæ
Wængonguï tömengä ingante ænguï nänö
panguïmämo cöwë cædongä ingampa, ante
Wäö mänïïnedë ïinque apënegacäimpa.

4

Itota Tämadiabæ onquiyængä ingante apënecä

1 Paditeoidi ïnänite ïïmaï ante tededäni
ëñënänitapa. Itota pönö cædinque
æpënë guidongä guiidinque tömengä nänö
ëmïñënäni ïñömö wïï Wäö ëmïñënäni
baï wædænque badäni inte nanguï ïnäni
badänipa, ante tededänitapa. 2 Mänömaï
änäni incæte wïï Itota në guidongä
ïnongäimpa. Wæætë tömengä ëmïñënäni
waodäni ïnänite guidönäni guiigadänimpa.
3 Mänïïnö ante Paditeoidi do ëñënänipa,
ante änäni ëñëninque Awënë Itota Ood-
eabæ quëwëninque wadæ go Gadideabæ
ïñömö ocë ëmænte gogacäimpa.

4 Gadideabæ taadö Tämadiabæ ïñömö
tæcæguedë ïnö godö tömengä goquënengä
ïnongäimpa. 5 Tämadiabæ ïñömö godinque
tömengä Ticada näni äñömö pongantapa.
Mänïï Ticada quëwëñömö eyequeï docä
Aacobo wodi tömengä wengä Ootee wodi
ingante, Pancabaa bitö ömæ baquïñömö,
ante tömengä ingante nänö godongaïmæ
ïnimpa. 6 Ayë æpäamönicë Aacobo wodi
nänö ëë wogaïmönicë adoyömö ïnimpa.
Itota taadö gobæ ïnö godinque nangë bad-
inque æpäamönicë ïñömö pö të contay-
ongä mänïïnedë tæcæ bæcä bagatimpa. 7 Të
contate ongöñongä Tämadiabæ quëwengä
onquiyængä æpë iyænte tadonte æncæte
ante pongä adinque Itota tömengä ingante,

—Æpë pönömi beboe, angantapa.
8 Edæ tömengä mïñë në godäni mänïïnäni
quëwëñömö cænguï godonte æncæ godäni
ïnönänimpa.

9 Tämadiaidi ïnänite oodeoidi cöwë gomö
adäni ïnänipa, ante ëñengä inte Tämadi-
abæ quëwengä onquiyængä ïñömö Itota
ingante,

—Bitö oodeobi ïmi incæte botö Tämadi-
abæ quëwëmo ïñömote bitö ædö cæte botö
ïmote, Æpë pönömi beboe, ämii, ämopa.

10 Äñongä Itota wæætë,

—Bitö, Wængonguï quïnö nänö pönönï
ï, ante ëñente baï ayë, Æbodö ïnömo
inte bitö ïmite, Æpë pönömi beboe,
ante apëneboo, ante ëñente baï bitö
wæætë botö ïmote, Æpë pönömi beboe,
ancædömiimpa. Ayë botö bitö ïmite æpë
quëwenguïmë pönömo becædömiimpa,
ämopa.

11 Angä ëñëninque onquiyængä,

—Awënë, bitö æpë mä iyæncade dæ
ampa. Ayë æpäamönicë guiibæ impa.
Mänïmë æpë quëwenguïmë bitö në
apënedïmë ædönö mä iyænte ænguïmii.
12 Mönö docä mæmpo Aacobo wodi
ïñömö, Botö ëmëwo wëmo adinque botö
æpäamönicë mïnitö quï bacëimpa, ante
ïïmönicë mönö ïmonte godongacäimpa.
Tömengä adomönicë æpë begacäimpa.
Tömengä wënäni tönö tömengä cëningäidi
adobaï adopë begadänimpa. Adocä
mönö docä wædangä ïñongante bitö
godömenque ñënëmi inte në cædömi
ïmitawogaa, ämopa.

13 Äñongä Itota wæætë,

—Æcämenque ïñömö mänïmë bed-
inque wæætë gëwænte bacæcäimpa.
14 Æcämenque botö godonguïmë në
becä guiquënë tömengä gëwënämaï
cöwë quëwencæcäimpa. Wæætë botö
tömengä ingante tömëmo godonguïmë
godömo bedinque tömengä botö
quëwënö entawente quëwencæcäimpa.
Æpäamönicë cöwë cægö baï botö tömengä

mïmöno godonguïmä beyænque tömengä
wënämaï nänö quëwenguïnö do ëninque
quëwencæcäimpa, ämopa.
15 Onquiyængä tömengä ingante,
—Awënë, äninque, Botö gëwënämaï
bacæboimpa, ante mänïmë botö ïmote
pönömi beboe, ämopa. Ayë mänïñömö
cöwë æpë iyæncæ pönämaï incæboimpa.
16 Ante äñongä tömengä wæætë,
—Goe, bitö nänöogængä ingante aa ped-
inque ænte mämömi pongäe, angantapa.
17 Äñongä tömengä wæætë,
—Botö nänöogængä dæ ampa.
Angä ëñëninque Itota tömengä ingante,
—Bitö, Botö nänöogængä dæ angampa,
äninque nö ante ämipa. 18 Ïñæmpa
bitö nänöogëidi önompo ëmæmpoque
ïñönänite bitö tömënäni ïnänite mönïmi
ïmipa töö. Ayë ñöwoyedë onguïñængä bitö
weca në quëwengä ïñömö wïï bitö näwä
nänöogængä ingampa. Ïninque ñöwo bitö
änö ïñömö edæ näwangä impa, ämopa.
19 Angä ëñëninque onquiyængä,
—Awënë, Bitö Wængonguï beyë në
apënebi ïmi adinque ëñëmopa. 20 Mönitö
dodäni mæmpoidi wodi, Ïï onquiyabo ïnö
gote Wængonguï ingante, Bitö Awënë
Wængonguï ïmidö anguënë, ante ædæ
wæëninque angadänimpa. Mïnitö në
oodeoidi ïmïni guiquënë, Wængonguï
ingante waa ate apënecæte ante Eedotadëë
quëwëñömö mänïñömonque godinque
ædæ wæænte apënecëimpa, ämïnipa töö.
21 Äñongä Itota wæætë,
—Onquiyëmi ëñëmi. Botö änö
ëñëninque pönëe. Mïnitö ïñömö ædæ
wæëninque botö Mæmpo ingante, Bitö
Awënë Wængonguï ïmidö anguënë, ante ïï
onquiyabo ïnö incæ Eedotadëë mänïñömö
incæ mïnitö mänïnö ante änämaï anguïönæ
oo pönï impa. 22 Mïnitö tämadiaidi ïñömö
në Wængonguï ingante, Bitö Awënë
Wængonguï ïmidö anguënë, ante ædæ
wæëninque apënemïni incæte adocä
ingante, Æbänö ingää, ante ëñënämaï
ïmïnipa töö. Mönitö guiquënë në ædæ
wæëninque Wængonguï ingante waa ate
apënemöni inte adocä, Æbänö ingää,
ante do ëñëmöni ïmönipa. Edæ, Në
wënæ wënæ cædäni wæncæ cædïnäni
incæ quëwencædänimpa, ante në Ængä
ïñömö oodeocä ïnongä ingä apa änewëë.
23 Botö Mæmpo ingante, Bitö Awënë
Wængonguï ïmidö anguënë, ante ædæ
wæëninque näwangä ante apënedönäni
inte apënecædänimpa. Adodäni, Näwangä
impa, ante nö pönente ëwocadäni inte ædæ
wæëninque Wængonguï ingante mänïnö
ante watapë apënecædänimpa. Mänïnö
ante näni apënequïönæ ïñömö edæ oo pönï
impa. Edæ do ïinque batimpa. Wængonguï,
Mänömaï entawente nö pönënäni baï
ïnäni ïnänite diqui diqui mïninque,
Mänïnänique botö ïmote, Bitö Awënë
Wængonguï ïmidö anguënë, ante ædæ
wæëninque watapë apënecædänimpa,
angampa. 24 Wængonguï Önöwocaque
ëwocate quëwengä ingampa. Ïninque në
ædæ wæænte tömengä ingante watapë
apënedäni ïñömö tömënäni, Näwangä
impa, ante nö pönente ëwocadäni inte
ædæ wæëninque tömengä ingante watapë
apënequënënäni ïnänipa, ämopa.
25 Angä ëñëninque onquiyængä,
—Botö, Mëetiya näni Codito änongä
poncæcäimpa, ante do ëñëmopa. Tö-
mengä pongä ate, Æbänö inguïï, ante
mönö ïmonte tömänö odömonte apënecä
ëñencæmönimpa.
26 Äñongä Itota wæætë,
—Botö në apënebo ïñömö Codito ïnömo
ïmo apa cæbii, ämopa.
27 Tæcæ apëneyongante tömengä mïñë
në godäni ocë ëmænte ponte ayönäni
tömengä ïñömö onquiyængä ingante
apënecä adinque, Æbänö cæ wæmönii,
ante guïñente wædänitapa. Incæte, Æbänö
ämii, ante, Quïnante tömengä ingante
tedebii, ante adocanque incæ änämaï
ingantapa. 28 Ayë onquiyængä tömengä
iyæncade ëmö cæte näni quëwëñömö ocë
ëmænte gote pöninque waodäni ïnänite
apënedinque,
29 —Ægodöedäni, onguïñængä ïñömö
botö ïmote tæcæ adinque, Botö æbänö
cæboo, ante tömänö ante botö ïmo në
apënecä ingante pö aedäni. Mäningä
wabänö mönö Codito ïnongä ingantawo,
ante ämopa.
30 Angä ëñëninque tömënäni näni
quëwëñömö tao godinque tömengä
weca gogadänimpa. 31 Onquiyængä näni
quëwëñömö tæcæ goyongä Itota nänö në
ëmïñënäni ïñömö tömengä ingante,
—Awënë në Odömömi ïmi wædænque
cëe, ämönipa.
32 Ante äñönäni tömengä wæætë
tömënäni ïnänite,

—Botö cænguï botö ëadö ante quïnö ï, ante mïnitö guiquënë tömää ëñënämaï ïmïnipa töö.

33 Angä ëñëninque tömengä ëmïñënäni godongämë nämanque apënedinque,

—Wabänö wacä tömengä ingante cænguï ænte pongantawo.

34 Äñönäni Itota,

—Botö ïmote në da pönongä nänö änö baï botö cædö ïñömö mänïï tömëmo cænguï baï impa. Ayë, Tömengä nänö cædö ante tömänö ïinque cæbopa, ante botö cædö ïñömö botö cænguï baï adobaï impa. 35 Mïnitö ïñömö, Mëa go mëa apäicä bayonte amïñayedë tömëmoncodë gæcæmönimpa, ante wïï ämïnitawo. Botö guiquënë mïnitö ïmïnite ämopa. Waodäni ïnänite wi ëmonte aedäni. Edæ mänïnäni tömëmoncoo gæyedë baï ïnänipa. 36 Itota, Botö beyë ante waodäni ïnänite në gædongä ingante botö, Bitö cæbipa, ante paga cædinque ñöwoyedë incæ do pönömo ængampa. Wënämaï wantæpiyë quëwencædänimpa, ante cædinque ñöwoyedë incæ tömengä tömënäni ïnänite do gædongä ingampa. Ïninque botö änö ante waodäni mïmöno në quiyadingä tönö në gædingä tönö guëa tocædaimpa. 37 Mänömaï wëënëñedë näni angaïnö ante, Waocä adocanque tömëmö quiyacä ate wacä guiquënë në gædongä ingampa, ante näwangä ante impa. 38 Tömëmoncodë ïñömö cædäni baï cædämaï ïmïni incæte mïnitö tömëmoncoo gæquïnäni baï bacæmïnimpa, ante botö, Waodäni botö quïnäni ïnänite gæcæmïnimpa, ante mïnitö ïmïnite da godömo gomïnitapa. Wadäni ïñömö do mänincodë nanguï pönï quiyate cædinque botö änö ante waodäni ïnänite apënegadänimpa. Mïnitö guiquënë mïni cædämaï ïñömö incæ önonque gædïmïni ïmïnipa, ante Itota apënegacäimpa.

39 Onquiyængä guiquënë tämadiaidi mänïñömö näni quëwëñömö quëwënäni ïnänite, “Tömengä ïñömö botö ïmote tæcæ adinque, Botö æbänö cæboo, ante tömänö ante botö ïmote apënecantapa,” ante apënecä ëñëninque tömënäni nanguï ïnäni Itota ingante pönengadänimpa. 40 Tämadiaidi tömengä weca godinque, Bitö mönitö weca a ongöe, änäni ëñëninque tömengä mëönaa ïñonte tömënäni weca owocantapa. 41 Tömengä nänö owoyedë tömengä nänö änö beyænque godömenque tæiyënäni ïñömö tömengä ingante wede pönente badänitapa. 42 Adodäni onquiyængä ingante,

—Wïï bitö apënete änonque ante ëñëninque pönëmöni inte mönitö tömengä apënecä adobaï ëñënïmöni ïmönipa. Ayë, Mäningä ïñömö inguipoga mönö quëwencabo ïñömonte tömengä näwangä mönö ïmonte në Ænongä ingampa, ante do ëñëmönipa, apënegadänimpa.

Itota cæcä beyænque awënë tönö cæcä wengä waa bacäï

43 Mëönaa go ate tömengä mänïñömö quëwëninque wadæ godinque, Gadideabæ gocæboimpa, ante gocantapa. 44 Itota incæ wëënëñedë, Ïïmaï impa, ante änongäimpa. Wængonguï beyë në apënecä inte tömengä nänö pægaïmæ incæ mänïñömö apëneyongä tömengä tönö pægaïnäni guiquënë tömengä ingante wïï waa adänipa töö, ante änongäimpa. 45 Tömengä mänïï Gadideabæ nänö ponque pongä adinque gadideaidi edæ Eedotadëë ïñömö Patowa näni ëëëmë cæyedë Itota baï mänïñömö gote ongöñönäni, Tömengä æbänö cæcää, ante tömää adïnäni inte, Bitö pömi waa amönipa, ante tömengä ingante apënegadänimpa.

46 Ayë Gadideabæ godinque Itota wæætë Cänaa näni quëwëñömö, Æpë incæ biïnömë bacëimpa, ante wëënëñedë nänö cædïñömö adoyömö gocantapa. Capënaömö näni äñömö quëwëninque adocanque pancabaa awënë tönö godongämë cæcä ïñömö tömengä wëñængä onguïñængä wënæ wënæ ïnongäimpa. 47 Adocä onguïñængä ïñömö, Itota Oodeabæ quëwente Gadideabæ pongä, änäni ëñëninque tömengä Itota weca gote angantapa. Botö wëñængä onguïñængä wæncæ cæcä ïñongante bitö tömengä ingante cæbi waa bacäe. Ægodöe. 48 Itota tömengä ingante,

—Botö, Acæmïnimpa, ante bamönengë cæbo ate wæmïni inte mïnitö mänïnö beyænque botö ïmo pönëmïni awædö.

49 Ante apënecä ëñëninque pancabaa awënë tönö godongämë cæcä,

—Awënë, botö wëñængä ayë wënämaï ïñedë ægodöe gocëimpa.

50 Ante äñongä Itota wæætë,

—Ñöwo wadæ goe. Bitö wëñængä ïñömö
quëwencæcäimpa, ämopa. Angä ëñëñ-
inque onguïñængä, Itota nänö änö nö
impa, ante pönëninque wadæ gogacäimpa.
51 Tömengä, Botö oncö, ante taadonque
goyongante tömengä beyä në cædönäni
tömengä ingante apënecæte ante pö bee
tënänitapa. Pö bee tëninque,

—Bitö wëñængä waa bacäï.

52 Ante apënedäni ëñëninque tömengä
tömënäni ïnänite, Botö wëñængä æyedënö
waa bacäï, ante äñongä tömënäni wæætë
tömengä ingante,

—Ïïmö ædæ gowayedë mänïñedë tö-
mengä gancæ bacantapa, ante apënedäni-
tapa. 53 Ayë wëñængä mæmpo, Bitö
wëñængä quëwencæcäimpa, ante Itota
botö ïmote nänö änïñedë adoyedë
botö wëñængä do waa bacantapa, ante
wædinque tömengä tönö tömengä näni
quëwencabo tömancabo Itota ingante
wede pönënäni bagadänimpa. 54 Itota
oodeoidi weca quëwente Gadideabæ ocë
ëmænte pöninque tömengä mänïñömö
ïï bamönengë cædinque mempoga nänö
cædö bamönengë bagatimpa.

5

Itota cæcä beyænque pæ opa pæ opa gocä waa bacäï

1 Ayë ate oodeoidi, Mönö Wængonguï
beyë, ante näni ëëmë cæyedë Itota
Eedotadëë ïñömö æidinque ado ante
gogacäimpa. 2 Eedotadëë wææ cæte ïñömö
obegaidi näni pö guiidemö gäänë gäwapë
impa. Mänïmë gäwapë ebedeo tededö
Betadapë näni ämë yæwedeca önompo
ëmæmpoque ñoncæcate ïnoncöimpa.
3 Mänincönë wënæ wënæ ïnäni tæiyënäni
cöwë öñönönänimpa. Pancadäniya
babetamönäni inte pancadäniya pæ opa pæ
opa godönäni inte pancadäniya cömante
ïnönäni ïnänipa. 4 Adodäni, Æpë incæ
gopë, ante wänö cönönäni ïnönänimpa.
Edæ Wængonguï anquedo wæætë wæætë,
Mänïmë incæ incæ gopængëimpa, ante
wæë pöninque cædongäimpa. Gäwapë
incæ incæ go cæpë adinque æcänö täno
mänïmënë guiida inte adocä quïëmë wënæ
wënæ ï waa badongäimpa. 5 Mänïñömö
öñönäni weca adocanque në öñönongä
ïñömö todëinta ï ocho wadepo ganca
wënæ wënæ inte wægaingä ïnongäimpa.
6 Adocä mänïñömö öñongä ingante Itota
ponte ayongä wadäni, Mäningä wantæpiyë
mänömaï wënæ wënæ inte wægaingä
ingampa, ante apënedäni ëñëninque Itota
tömengä ingante,

—Bitö, Waa baïnëmo, ämitawo.

7 Ante äñongä në wënæ wënæ ingä
wæætë,

—Awënë, gäwapë incæ incæ gopëñedë
æcänö botö ïmote ænte guiiquïnaa edæ
dæ angampa. Ayë botö, Æpënë gui-
icæboimpa, ante goyömo wacä pöninque
do täno guiicä.

8 Ante wæyongante Itota,

—Ængë gantie, bitö bee podonte möïmo
ænte goe. 9 Äñongä onguïñængä ïñömö
ïñontobë waa badingä inte tömengä bee
podonte möïmo ænte cægonte gocantapa.
Oodeoidi näni guëmanguïönæ ïñonte Itota
mänömaï cæcantapa. 10 Mänömaï beyë
oodeoidi awënëidi ïñömö onguïñængä në
waa badingä ingante,

—Ñöwoönæ guëmanguïönæ ïñonte
mönö æbänö cæquïï, ante do wææ
yewëmonte impa cæbii. Bitö bee podonte
möïmo nëënämaï incæbiimpa.

11 Ante pïïñönäni tömengä wæætë,

—Botö ïmote, Waa bae, ante në cæd-
ingä ïñömö adocä incæ, Bitö bee podonte
möïmo ænte goe, angä cætabopa.

12 Angä ëñëninque tömënäni tömengä in-
gante,

—Mäningä ïñömö bitö ïmite, Bitö bee
podonte möïmo ænte goe, ante në angä
ïñömö æcänö ingää. Apënebi ëñëmönie,
änänitapa.

13 Itota guiquënë do waodäni nan-
guï ïnäni ongönäni tæcæguedë go
wadæ godongäimpa. Mänömaï beyë
onguïñængä në waa badingä ïñömö, Në
cædingä æcänö ingää, ante ëñënämaï
ingantapa. 14 Ayë ate Itota Wængonguï
oncö ñënæncö yabæcönë go guiidinque
tömengä ingante bee tëninque,

—Ëñëmi, bitö wæætë waa babi ïmipa. Ïn-
inque godömenque wënæ wënæ cædämaï
incæbiimpa. Bitö mänïnö wënæ wënæ bitö
cægaïnö ante ñimpo cædämaï ïmi ïninque
wabänö bitö wæwenguinque godömenque
babaïmipa, ämopa.

15 Angä ëñëninque onguïñængä wadæ
gote oodeoidi awënëidi weca pöninque an-
gantapa. Botö ïmote, Waa bae, ante në cæd-
ingä ïñömö Itota ingampa, ante apënecan-
tapa. 16 Mänömaï beyæ Itota mänïnö nänö
cædïnö ante guëmanguïönæ ïñonte cæcä
adinque oodeoidi awënëidi ïñömö tömengä
ingante togænte wënæ wënæ cædänitapa.
17 Itota töměnäni ïnänite,
—Botö Mæmpo ñöwoönæ ganca tö-
mengä nänö cædö ayë cæcä ingampa.
Ayë botö adobaï cæbo ïmopa, ante
apënecantapa.
18 Mänïnö angä ëñëninque töměnäni
godömenque pïïninque, Mönö tömengä
ingante æbänö cæte wënömö wæn-
guingää, ante godömenque nanguï
cægadänimpa. Töměnäni, Tömengä
guëmanguïönæ ïñonte do cæcä ingampa.
Ayë godömenque, Wængonguï botö
Mæmpo ïnongäimpa, ante tededinque
tömengä, Botö Wængonguï baï ïmopa,
ante baï cæcampa töö, ante töměnäni
godömenque pïingadänimpa.

Tömengä Wengä ingante Wængonguï pönö cæcä ate Awënë bacampa

19 Itota adodäni ïnänite ïïmaï äninque,
"Botö mïnitö ïmïnite näwangä ämopa.
Botö Wængonguï Wëmo ïnömo incæ ædö
cæte adoboque nämanque cæbo ïmoo.
Botö Mæmpo æbänö cæcää adinque botö
adodonque cæbopa. Edæ botö Mæmpo
nänö cædö baï botö Wængonguï Wëmo inte
adobaï cæbopa. 20 Edæ Mæmpocä Wëmo
ïñömote tömengä botö ïmote waadete
pönëninque tömengä nänö cædö tömänö
ante botö ïmote odömongä abo ïmopa.
Ayë mïnitö, Æbänö cæcä wæmöö, ante
wæcæmïnimpa, ante cædinque tömengä
godömenque bamönengë nänö cædö ante
botö ïmote odömongä ate botö wæætë
cæbo acæmïnimpa. 21 Edæ botö Mæmpo
ïñömö ëmëwo wængaïnäni ïnänite,
Ñäni ömëmöninque mïnitö mïïmïni
quëwencæmïnimpa, ante pönö cæcä
baï botö tömengä Wëmo ïñömö adobaï
cæbo ïmopa. Æcänö ingante, Bitö mïï
quëwencæbiimpa, ante äïnëmo inte botö
tömengä ingante pönö cæbo ate mïingä
quëwencæcäimpa. 22 Adobaï botö Mæmpo
ïñömö waodäni ïnänite adinque, Æcänö
waa cæcantawo, ante, Æcänö wënæ wënæ
cæcantawo, ante apænte änämaï ingampa.
Wæætë edæ botö tömengä Wëmo ïñömote
tömengä, Bitö mänïnö ante waodäni
tömänäni ïnänite apænte ancæbiimpa,
ante cægacäimpa. 23 Mänömaï cædinque
botö Mæmpo, Waodäni botö ïmo näni waa
abaï adobaï botö Wengä ingante tömänäni
waa acædänimpa, ante cægacäimpa. Botö
tömengä Wëmo ïñömote në waa adämaï
ingä ïñömö tömengä botö Wæmpocä
botö ïmote da pönongä ingante adobaï
waa adämaï ingampa töö," ante Itota
apënecantapa.

24 Ayë apënedinque, "Mïnitö ïmïnite
näwangä ämopa. Waocä botö änö
ëñëninque botö ïmote në da pönongaingä
ingante në wede pönengä ïñömö tömengä
nänö apænte pante wæwenguïnö godämaï
incæcäimpa. Wæætë tömengä nänö
wënämaï quëwenguïnö gocæcäimpa. Edæ
tömengä mönö ëmëwo wænguïnö ñimpo
cædinque wënämaï mönö quëwenguïnö
do gocäimpa. 25 Mïnitö ïmïnite näwangä
ämopa. Waodäni në quëwënäni incæ
töměnäni ëmëwo wængaïnäni baï ïnönäni
inte töměnäni ïñömö Wængonguï Wëmo
botö tedepämo oo ëñencædänimpa.
Ñöwoönæ töměnäni näni ëñenguïönæ do
batimpa. Në ëñënäni ïñömö töměnäni näni
wënämaï quëwenguïnö gocædänimpa.
26 Wængonguï nämä në quëwënongä inte
tömänäni näni quëwëmämo ante në
godongä ingampa. Mänömaï beyænque
botö tömengä Wëmo adobaï nämä
në quëwënömo inte tömänäni näni
quëwëmämo ante në godömo ïmopa. 27 Ayë
Waobo ëñagaïmo ïñömote tömengä pönö
cæcä beyænque botö në ämo badinque
nämä tæï pïñænte cædinque edæ, Æcänö
waa cæcantawo, ante, Æcänö wënæ wënæ
cæcantawo, ante në apænte anguïmo
ïmopa. 28 Botö mänömaïnö ante apënebo
ëñëninque mïnitö, Æbänö angä wæmöö,
ante änämaï incæmïnimpa. Edæ ëmëwo
wængaïnäni tömänäni töměnäni näni
wodido në öñongaïnäni ïñönänite edæ
botö tedepämo incæ töměnäni näni
ëñenguïönæ oo pönï impa. 29 Botö
tedepämo ëñëninque töměnäni tömänäni
ta poncædänimpa. Në waa cægaïnäni
ïñömö wënämaï näni quëwenguïnö näni
goquinque ñäni ömëmoncædänimpa. Në
wënæ wënæ cægaïnäni guiquënë näni
apænte pante ëmëwo wæwenguïnö näni
goquinque ömëmoncædänimpa cæmïnii,"

ante Itota apënegacäimpa.

Æcänö äna ëñente cæbii, ante Itota ingante änänipa

30 Ayë godömenque apënedinque Itota
ïïmaï apënecantapa. “Botö ædö cæte
nämanque adoboque cæbo ïmoo. Wæætë
Wængonguï botö ïmote æbänö angä
ëñëninque botö mänïnö ante, Æcänö waa
cæcantawo, ante, Æcänö wënæ wënæ
cæcantawo, ante apænte ämopa. Ayë
botö apænte änö ïïñömö cöwë nöïnö ante
impa. Edæ botö tömëmo ämaï cædämaï
ïmopa. Wæætë botö Mæmpo botö ïmote
në da pönongaingä nänö ämaï cæbo ïmopa.
31 Botö nämanque äninque, Æbänö cæboo,
ante apënebo baï mïnitö, Önonquedö ante
impa, ancædömïnimpa. 32 Botö æbänö
cæboo, ante wacä botö beyë ante në
apënecä ingampa. Tömengä botö ïmotedö
ante nänö apënedö ïïñömö edæ nö impa,
ante ëñëmopa. 33 Mïnitö botö ïmotedö ante,
Æbänö cæcää, ante ëñencæte ante Wäö në
æpënë guidönongä weca wadäni ïnänite
da godömïnitapa. Ayë Wäö mänïnäni
ïnänite botö ïmotedö ante nö apënecä
ëñënänitapa. 34 Botö æbänö cæboo, ante
waodäni botö beyë apënecædänimpa,
ante botö änämaï ïmopa. Wæætë, Mïnitö
botö ëmo beyænque quëwencæmïn-
impa, ante cædinque botö mänömaïnö
ante apënetabopa. 35 Wäö në æpënë
guidönongä tömengä ïñömö tï wodönoin-
cade bæco baï ingacäimpa. Ayë, Tömengä
nänö angaïnö ñäö baï impa, ante adinque
mïnitö wantæyö ïñonte, Waa impa, ante
watapë tomïnitapa. 36 Botö æbänö cæboo,
ante Wäö në æpënë guidönongä nänö
angaïnö beyë waodäni mänïnö ante
do ëwocadäni ingadänimpa. Ayë botö
Mæmpo, Bitö ïïmaï cæe, ante, Tömää
ïïnque cæcæbiimpa, ante botö ïmote
nänö angaïnö baï ante do cædömo
ïmopa. Botö Mæmpo botö ïmote da
pönongaingä ingampa, ante wadäni botö
cædïnö beyë do ëñënänimpa. 37 Ayë botö
Mæmpo botö ïmote në da pönongaingä
ïñömö adobaï, Botö æbänö cæboo,
ante apënecä ëñengadänimpa. Mïnitö
guiquënë tömengä ingante adämaï ïmïni
inte tömengä nänö tedepämo incæ cöwë
ëñënämaï ïmïnipa töö. 38 Ayë botö Mæmpo
botö ïmote da pönongä pönïmo ïmopa,
ante mïnitö pönënämaï ïmïni inte edæ
tömengä nänö angaïnö ante entawënämaï
quëwëmïni ïmïnipa. 39 Wængonguï angä
ëñëninque näni yewëmongainta ædæmö
adömïni inte edæ mïnitö, Mänïnö näni
yewëmongainta amöni beyænque mönitö
wënämaï möni quëwenguïnö gocæmön-
impa, ante pönëmïni ïmïnipa. Ïñæmpa
mänintaa yewëmöninque botö ïmotedö
ante apënedinque yewëmongadäni apa
quëwëmïnii. 40 Botö, Mïnitö wënämaï
mïni quëwenguïnö ante pö ëedäni,
äñömote mïnitö wæætë Baa äninque
botö weca pönämaï ïmïnipa,” ante Itota
apënecantapa.
41 Ayë apënedinque tömengä, “Waodäni
botö ïmote waa adinque apënecædänimpa,
ante änämaï ïmopa, angantapa. 42 Ïñæmpa,
Mïnitö æbänö cæmïnii, ante botö do
ëñëmopa. Wængonguï nänö waadete
pönente entawënö mïnitö entawënä-
maï quëwëmïnipa, ante do ëñëmopa.
43 Wængonguï angä ëñëninque botö wæë
pönïmo adinque mïnitö Baa ante botö
ïmote pönënämaï ïmïnipa. Wacä guiquënë
nämä äninque pongä ïninque mïnitö
mäningä ingante Ao ante pönëmaïmïnipa,
ante awædö. 44 Mïnitö wacä ingä wacä
ingä, Botö ïmote waa adinque waa
apënecædänimpa, ante cæmïni awædö.
Incæte mïnitö, Mönö Wængonguï në
adocanque ingaingä ingampa, ante,
Tömengä mönö ïmonte waa adinque
apënecæcäimpa, ante cædämaï ïmïnipa.
Mänömaï beyë mïnitö botö ïmote ædö
cæte pönëmïni ïmïnii. 45 Botö Mæmpo weca
ongöninque mïnitö ïmïnitedö ante botö,
Ïïnäni wënæ wënæ cædäni ïnänitapa, ante
ancæboimpa, ante mïnitö pönëmïnitawo.
Mänömaïnö ante edæ pönënämaï ïedäni.
Wæætë Möitee wodi nänö angaïnö ëñente
beyænque mönö quëwengëimpa, ante
pönëmïnipa. Ïñæmpa adocä Möitee wodi
mïni në pönënongä ïñömö, Në wënæ wënæ
cæmïni ïmïnipa, ante ancæcäimpa cæmïnii.
46 Mïnitö Möitee wodi ingante pönente
baï adobaï botö ïmote pönencædömïn-
impa. Edæ tömengä botö ïmotedö ante
yewëmongacäimpa. 47 Möitee wodi nänö
yewëmongaïnö ante pönënämaï ïmïni
ïninque mïnitö ædö cæte botö apënedö
ante ëñëninque pönenguïmïnii,” ante Itota
mänïñedë ïinque apënegacäimpa.

6

5.000 ganca ïnäni ïnänite Itota godongä cënänipa

1 Mänïnö ïinque apënete ate wantæyö
ïñonte Itota wadæ godinque gäwapë
Gadideapë näni ämë ëmëmäa tao
gogacäimpa. Mänïmë Tibediapë näni
ämë impa. 2 Tömengä wogaa tao gocä
adinque waodäni tæiyënäni pö tee empo
godänitapa. Tömengä, Acædänimpa,
ante cædinque wënæ wënæ ïnäni ïnänite
bamönengë cæte odömongä do adïnäni
inte godänitapa. 3 Ayë Itota tömengä
nänö ëmïñënäni ïnänite änanquidi ænte
mëicä æidinque tömënäni tömengä tönö
të contadänitapa. 4 Wodo pænta gogaïönæ,
ante oodeoidi Patowa näni ëëmë cæönæ
oo pönï ingatimpa. 5 Itota gomö ayongä
waodäni tæiyënäni tömengä weca pönäni
adinque tömengä Pedipe ingante,

—Mänïnäni waodäni beyë ædönö
gote päö godonte ëninque godömöni
cænguïnänii, angantapa.

6 Edæ Itota ïñömö, Æbänö cæbaïmoo,
ante do ëñëningä inte mänïnö ante, Pedipe
æbänö cæquingää, ante acæte ante angan-
tapa. 7 Pedipe wæætë tömengä ingante,

—Ïñæmpa päö ante tömänäni
wædænque cæncædänimpa, ante ocho
apäicä cæte beyë paga ëinta ëninque
mänimpota godonte ëninque edæ wïï
eyepë ïmaimpa, angantapa. 8 Ayë tömengä
ëmïñængä Timönö Pegodo biwï Æntade
ïñömö Itota ingante,

9 —Mönitö weca në ongongä edëningä
ïñömö tebada näni awënënïmö guiyä päö
önompo ëmæmpoque tönö guiyä gæyæ
mëa pönï nëængä ingampa. Incæte mänïï
cænguï tæiyënäni beyë ædö cæte eyepë ï,
ante wæbopa.

10 Angä ëñëninque Itota,

—Mïnitö tæiyënäni godongämë
ongönäni ïnänite ämïni të contaedäni,
angantapa. Tömengä nänö ämaï änäni
ëñëninque waodäni önömæcaque ïnö nan-
guï gaguïmë pæyömö do të contadänitapa.
Onguïñënäni incæ önompo ëmæmpoque
mïido ganca ïnäni inte të contadäni
ingadänimpa. 11 Itota päö ëninque,
Wængonguï, Bitö waa pönï pönömi
ænte cænguïmöni, ante apënedinque
tömengä nänö ëmïñënäni ïnänite godongä
ëninque tömënäni wæætë të contadäni
ïnänite di mëñënäni cënänitapa. Ayë
tömengä gæyæ ëninque adobaï cæcantapa.
Tömänäni ïñömö näni cëïnënö ante eyepë
cængadänimpa.

12 Tömënäni tömo pönï cënäni ate tö-
mengä ëmïñënäni ïnänite tömengä,

—Cænguï näni ao më ao më ñönönï
ee öñoncoo wote badämaï ingëimpa, ante
pædæ wææmpo ö ëedäni.

13 Angä ëñente cædinque në cënäni
päö önompo ëmæmpoque tebada näni
awënënïmö näni ao më ao më ñönönï ee
öñoncoo ö ænte da wënäni ate edæ otodë
tipæmpoga go mentodëa cænguï eyede da
wënäni contagatimpa. 14 Waodäni ïñömö
Itota bamönengë nänö cædï adinque,

—Näwangä ïingä ïñömö Wængonguï
beyë në apënecä ingampa. Tömengä
inguipoga Ponguingä, ante näni angaingä
ïnongäimpa, ante tæcæ änänitapa.

15 Tömënäni, Bitö mönitö Awënë Od-
eye bacæbiimpa, ante botö ïmote bæi on-
goncæte ante poncæ cædänipa, ante wæd-
inque Itota wadæ godinque adocanque
änanquidi wæætë æigacäimpa.

Itota æpë yædopë dao dao gocä
(Mäateo 14.22-27; Mäadoco 6.45-52)

16 Gäwadecë pönï bayö tömengä
ëmïñënäni ïñömö gäwapë yæwedeca wæi
gogadänimpa. 17 Itota angä ëñëninque
mänïñömö wæi wipodë guiidinque
tömënäni, Gäwapë ëmëmäa Capënaömö
näni quëwëñömö mönö taocëimpa,
ante tæcæ wogaa tao goyönäni dobæ
wëmö bayö Itota ayë tömënäni weca
pönämaï ïnongäimpa. 18 Ayë woboyë
nanguï pëmænte pöñö æpë më conta
më conta cæyonte, 19 tömënäni wodo
tinco quidömetodo wiyate cæyönäni Itota
ïñömö wipo gämënö pöninque æpë
yædopë wënömënæcapë dao dao pongä
adinque ancai guïñënänitapa. 20 Ancai
guïñëñönänite Itota ïñömö tömënäni
ïnänite,

—Botö ïmopa. Guïñënämaï ïedäni, an-
gantapa.

21 Ante äñongä tömënäni Ao ante tö-
mengä ingante wipodë ëninque tömënäni
näni goïnëñömö ëmönaiya do tao gogadän-
impa.

Waodäni Itota ante diqui diqui minte pönäni

22 Ïïmö ate tæiyënäni gäwapë ïmë
wedeca a ongönönänimpa. Ïninque
tömënäni, Wipo adoque pönï mänïñömö
wäï wocë incæte Itota ïñömö mänimpodë
guiidämaï ïñongante tömengä mïñë

godäni adodänique guii wadæ tao godäni-
tapa, ante adinque wædänitapa. 23 Awënë
Itota do Wængonguï ingante, Bitö waa pönï
pönömi cænguïmöni, ante apënecä ate
waodäni näni päö cënïïñömö pancadäniya
ayë ongönänimpa. Ñöwo ïïñömö wapocoo
Tibedia näni quëwëñömö wo cæwodinque
mänïïñömö tömënäni näni cënïïñömö
eyequeï pönäni adänitapa. 24 Ïninque
Itota tönö tömengä nänö ëmïïñënäni edæ
dæ änäni wædinque tæiyënäni ïïñömö
wipodë guiite Capënaömö godinque Itota
ante diqui diqui mincæte ante wogaa
gogadänimpa.

Itota, Mönö quëwenguinque, ante cænguï baï ingampa

25 Adodäni gäwapë ëmëmäa tao god-
inque tömengä ingä adinque,

—Awënë në Odömömi ïmi æyedënö
ïïñömö pömitawo, änänitapa.

26 Äñönäni Itota wæætë,

—Mïnitö ïmïnite näwangä ämopa.
Mïnitö tömo pönï päö cënïmïni inte botö
ïmote ante diqui diqui mincæ pömïnitapa
töö. Wæætë edæ botö, Acæmïnimpa,
ante bamönengë cæbo beyë mïnitö
wïï pömïni awædö. 27 Mïnitö, Mönö
cænguï, ante æncæte ante cæmïni incæte
inguipogaque mïni woquïnonque ante
æncæ cædämaï quëwëedäni. Wæætë edæ,
Mönö cænguï ïinque bayedë cænguï më
öñongëimpa, ante cædinque mïnitö, Mönö
wënämaï quëwenguinque gocæmöimpa,
ante pönente quëwëedäni. Botö në Waobo
ëñagaïmo ïmo mänïï cænguï mïnitö ïmïnite
pönömo æncæmïnimpa. Botö Mæmpo
botö ïmotedö ante, Ïingä nö cæcä ingampa,
ante odömongacäimpa.

28 Angä ëñëninque tömënäni tömengä in-
gante,

—Mönitö, Wængonguï nänö cæquïmämo
ante cæcæte ante quïnö cæquënëmöni
ïmönii, ante wæmönipa.

29 Äñönäni Itota wæætë,

—Botö Wængonguï nänö në da pönon-
gaïmo ïïñömote mïnitö botö ïmote mïni
wede pönënö ïïñömö edæ mänïnö Wæn-
gonguï nänö cædö impa, angantapa.

30 Mänömaï beyë tömënäni godömenque
tömengä ingante,

—Bitö, Ëñencædänimpa, ante bamö-
nengë bitö cædö ante æbänö cæte
odömömi adinque pönëmaïmönipa.
Æbänö cæquïmii, ante änewënäni-
tapa. 31 Mönö wëmëidi önömæca
näni quëwëñedë cænguï mänää näni
angaï cængadänimpa. Ïïmaïnö ante
yewëmongatimpa. "Tömengä, Mïnitö
cænguï, ante tömënäni ïnänite öönædë
ïnö mäwæë godongacäimpa," ante
näni yewëmongaïnö baï impa, ante
apënedänitapa.

32 Itota wæætë tömënäni ïnänite,

—Näwangä ämopa. Mïnitö ïmïnite
öönædë mäwæë cænguï në pönongaingä
ïïñömö tömengä wïï Möitee wodi in-
gacäimpa. Wæætë botö Mæmpo ïïñömö
tömengä mïnitö ïmïnite öönædë näni
näwä cænguï baï pönongä cæncæmïnimpa.
33 Öönædë quëwente wæë pongaingä
ïïñömö tömengä ïïñömö, Cænguï baï
ingampa, ante Wængonguï nänö në
angaingä ingampa. Adocä inguipoga
quëwënäni ïnänite, Mïni wantæpiyë
wënämaï quëwenguïnö ante pönongä
ëninque quëwënänipa.

34 Ante Itota apënecä ëñëninque
tömënäni,

—Awënë, ñöwo mänïï cænguï ïïmö ïïñö
ïïmö ïïñö pönömi cëmönie.

35 Äñönäni Itota godömenque apëned-
inque,

—Botö ïïñömö, Mïni quëwenguinque,
ante mïni cænguï baï ïnömo ïmopa. Botö
weca në pongä ïïñömö cöwë cænguï gue
ënënämaï baï quëwencæcäimpa. Ayë botö
ïmote në wede pönengä ïïñömö cöwë tepë
gëwënämaï baï quëwenguingä ingampa,
ante apënecantapa. 36 Ayë wæætë, Mïnitö
ïmïnite do botö änö baï impa. Botö
ïmote do adïmïni incæte mïnitö ayë wede
pönënämaï ïmïnipa. 37 Botö Mæmpo, Bitö
quïnäni bacædänimpa, ante cædinque
botö ïmote pönongä ëmo ïninque botö
quïnäni në badäni inte tömënäni tömänäni
ïïñömö botö weca edæ do pönänipa. Ayë
æcämenque botö weca pöna ïnate, Botö
weca pönämaï ïmipa, ante cöwë änämaï
incæboimpa. 38 Edæ öönædë quëwëninque
botö wïï tömëmo ämaï cæcæboimpa,
ante wæë pontabopa. Wæætë botö
ïmote në da pönongaingä nänö ämaï
cæcæboimpa, ante wæë pontabopa. 39 Ayë
botö ïmote në da pönongaingä botö ïmo
nänö angaïnö ïïñömö ïïmaï impa. Waodäni
bitö quïnäni bacædänimpa, ante pönömo
ëninque bitö quïnäni badinque adocanque
incæ wë womonte wënämaï incæcäimpa.

Wæætë ïinque baquïönæ ïñonte bitö, Ñäni
ömëmöedäni, ämi ëñëninque bitö quïnäni
tömänäni edæ ñäni ömëmoncædänimpa.
40 Edæ botö Mæmpo nänö angaïnö ïñömö
ïïmaï impa. Botö Wængonguï Wëmo
ïñömote botö ïmote ædæmö adïnäni inte
edæ botö ïmote në pönënäni tömänäni
cöwë wënämaï wantæpiyë quëwencædän-
impa. Mänömaïnö ante impa. Ayë
ïinque baquïönæ ïñonte botö mänïnäni
ïnänite, Mïnitö ñäni ömëmöedäni, ämo
ate ömëmoncædänimpa. Itota mänömaï
apënecantapa.
41 Apënecä ëñëninque oodeoidi ïñömö,
Tömengä, "Botö cænguï baï ïmopa, ante
öönædë ïnö wæë pontabopa," angampa,
ante tömengä ingantedö ante tæcæ pïinte
tedewënänitapa. 42 Tömënäni,
—Ïingä ïñömö wïï Ootee wengä Itota
ingantawo. Tömengä mæmpo tönö wäänä
wïï mönö adöna ïnatawo. Tömengä
ædö cæte, Botö öönædë quëwente wæë
pontabopa, angä änewëë.
43 Ante pïïñönäni Itota wæætë,
—Mïnitö nämanque godongämë pïinte
tededämaï ïedäni. 44 Botö Mæmpo botö
ïmote në da pönongaingä wïï pönö
cæcä baï æcämenque incæ botö weca
pönämaï incædongäimpa. Ayë ïinque
baquïönæ ïñonte botö weca në pongä
ingante, Ñäni ömëmöe, ämo ñäni
ömëmoncæcäimpa. 45 Wængonguï beyë në
apënegaïnäni näni yewëmongaintaa ïïmaï
ante yewëmongadänimpa. "Wængonguï
waodäni tömänäni ïnänite odömonte
apënecä ëñencædänimpa." Botö Mæmpo
apënecä në ëñënäni ïñömö tömengä
nänö odömonte apënedö ante në ëñënäni
ïnönäni ïninque tömënäni tömänäni botö
weca pönänipa, ante Itota apënecantapa.
46 Ayë apënedinque, "Mïni waocabo
tömämïni incæ botö Mæmpo ingante
cöwë adämaï ïmïnitapa. Botonque ïñömö
Wængonguï weca në quëwente pömo
inte botö Mæmpo ingante në adïmo
ïñömö adoboque pönï ïmopa. 47 Mïnitö
ïmïnite näwangä ämopa. Botö ïmote
në wede pönengä ïñömö tömengä cöwë
wantæpiyë nänö quëwenguïmämo do
entawente quëwengä ingampa. 48 Botö
ïñömö, Mïni quëwenguinque, ante mïni
cænguï baï ïmopa. 49 Mïni wëmæidi
önömæca quëwëñedë cænguï mänää
näni angaï cængaïnäni incæte edæ do
wængadänimpa. 50 Botö ïñömö cænguï
baï ïnömo inte öönædë quëwente wæë
pömo ïmopa. Ïninque waocä, Cænguï
cænte baï quëwengëimpa, ante botö ïmote
pönengä ïninque tömengä cöwë wënämaï
quëwëmaingampa. 51 Botö cænguï baï ïmo
inte öönædë quëwengaïmo incæ wæë
pontabopa. Æcänö cænguï cænte baï
botö ïmote pönëna tömengä ïñömö cöwë
wënämaï quëwencæcäimpa. Ïï cænguï
botö godonguï botö nämä baö impa.
Inguipoga quëwënäni ïnänite, Mïnitö
quëwenguïmïni, ante botö nämä baö incæ
godoncæboimpa," ante Itota mänömaï
apënecantapa.
52 Mänïnö angä ëñente wædinque ood-
eoidi näni cabo ïñömö godongämë nä-
manque tededinque wæætë godö wæætë
godö änewënänitapa.
—Mäningä ïñömö mönö ïmö tömengä
nämä baö ædö cæte pönongä cænguïmönii.
53 Ante tedewëñönäni Itota wæætë
tömënäni ïnänite,
—Mïnitö ïmïnite näwangä ämopa. Botö
Waobo ëñagaïmo ïñömote mïnitö botö baö
cënämaï inte botö wepë bedämaï ïmïni
ïninque ædö cæte Wængonguï wantæpiyë
nänö quëwenguïmämo entawëmïni in-
guïmïnii. 54 Botö baö në cængä ayë botö
wepë në becä tömengä ïñömö Wængonguï
wantæpiyë nänö cöwë quëwenguïmämo
do entawente quëwengä ingampa. Ayë
ïinque baquïönæ ïñonte botö mäningä
ingante, Bitö ñäni ömëmöe, ämo ñäni
ömëmoncæcäimpa. 55 Edæ botö baö näwä
cænguï baï impa. Ayë botö wepë näwä
bequï baï impa. 56 Botö baö në cængä inte
ayë botö wepë në becä ïñömö tömengä
botö nempo ee quëwënongä ingampa. Ayë
adobaï tömengä botö ïmote entawënongä
ingampa. 57 Botö Mæmpo në Quëwënongä
inte botö ïmote da pönongä pönïmo
ïmopa. Tömengä pönö cæcä ate quëwëmo
ïmopa. Botö ïmote në cængä ïñömö adobaï
botö cæbo beyænque quëwencæcäimpa.
58 Botö cænguï baï ïmo inte öönædë wæë
pönïmo ïñömö mänïï cænguï baï ïmopa.
Mönö wëmæidi cænguï mänää näni angaï
cængaïnäni incæ edæ do wængadänimpa.
Wæætë ñöwo wæë pömo ïñömote, Cænguï
impa, ante në cënongä ïñömö tömengä
cöwë wënämaï quëwencæcäimpa, ante
Itota apënegacäimpa.
59 Tömengä mänïnö ante Capënaömö
näni quëwëñömö näni odömöincönë

ongöninque tömënäni ïnänite odömonte apënegacäimpa.

Itota nänö änö beyænque mönö wënämaï quëwengëimpa

60 Mänïnö odömonte apënecä ëñëninque
tömengä ëmïñënäni nanguï ïnäni,
—Tömengä nänö odömonte apënedïnö
ïñömö waadedämaïnö impa. Edæ æcänö
ëñëmaïnaa, ante änänitapa.
61 Mänïnö nänö odömonte apënedïnö
ante tæcæ pïinte tedewënäni wædinque
Itota tömënäni ïnänite,
—Mïnitö botö änïnö ante oda cæmïni
inte pïïmïni ïmïnitawo, angantapa. 62 Ayë
godömenque apënedinque, Botö Waobo
ëñagaïmo ïmo öönædë quëwente wæë
pongaïmo inte adodö adoyömö æibo
adinque mïnitö æbänö ante ämaïmïnii.
63 Wængonguï Önöwoca pönö cæcä
beyænque waocä quëwengä ïninque
tömengä baonque nänö ëñayö beyænque
ædö cæte quëwëmaingää. Botö Wæn-
gonguï Önöwoca tönö apënedinque mïnitö
ïmïnite botö apënedïnö beyë mïnitö
önöwoca ëwocate quëwencæmïnimpa.
64 Incæte mïnitö weca pancadäniya ïñömö
botö ïmo pönënämaï ïnänipa töö, ante Itota
apënecantapa.
Edæ tömënäni weca æcänö tömengä
ingante pönënämaï ingää, ante Itota do
ëñënongäimpa. Ayë tömengä ingante në
godö odömonguingä æcänö ïmaingää, ante
tömengä adobaï do ëñënongäimpa. 65 Itota
godömenque apënedinque,
—Botö mänïï beyë mïnitö ïmïnite do
antabopa. Botö Mæmpo wïï pönö cæcä
baï æcämenque incæ botö weca pönämaï
incædongäimpa, ante apënegacäimpa.
66 Mänïönæ ganca tömengä mïñë në
godäni incæ nanguï ïnäni wadæ godinque
tömengä mïñë ayë tee empo godämaï
ingadänimpa. 67 Tömënäni wadæ godäni
adinque Itota önompo tipæmpoga go mëa
ganca ïnäni ïnänite,
—Mïnitö diyë æbänö cæquïmïnii.
Mïnitö tömënäni baï adobaï botö ïmote
ëmö cæte, Wadæ goïnëmönipa, ämïnitawo.
68 Äñongä Timönö Pegodo wæætë,
—Awënë, æcänö mïñë gobaïmönii. Wacä
mönitö ïmönite në ëmïñængä ïñömö edæ
dæ angampa. Wantæpiyë wënämaï möni
quëwenguïnö ante æbänö gocæmönimpa,
ante wæyömöni bitö ïñömö në apënebi
ïmipa. 69 Bitö ïñömö Wængonguï nänö
da pönönömi inte tömengä nänö Tæiyë
Waëmö ïnömi ïmipa, ante pönëmöni inte
ëñëmönipa.
70 Ante apënecä ëñëninque Itota,
—Mïnitö önompo tipæmpoga go mëa
ganca ïmïni inte wïï botö apænte ënömïni
ïmïnitawo. Incæte mïni cabo incæ ado-
canque ïñömö wënæ quï ingampa, ante
apënegacäimpa.
71 Timönö Icadiote wengä Codaa ingant-
edö ante Itota mänömaï angacäimpa. Tö-
mengä önompo tipæmpoga go mënaa näni
cabo adocanque ïnongä incæte ayë ate
Itota ingante odömonte në godonguingä
ïnongäimpa.

7

Itota biwïidi tömengä ingante pönënämaï ïnäni

1 Ayë ate Itota Gadideabæ tömämæ
wayömö wayömö gocä ingacäimpa.
Oodeabæ ïñömö oodeoidi awënëidi botö
ïmote wënoncæ cædänipa, ante wædinque
Itota, Oodeabæ wïï goïnëmopa, ante
mänïömæ godämaï ïnongäimpa. 2 Oodeoidi,
Mönö wëmëidi oncontaicoo mënöninque
quëwengadänimpa, ante pönëninque
tömënäni ëëmë oo pönï ingatimpa. 3 Itota
biwïidi tömengä ingante,
—Bitö ëmïñënäni bitö bamönengë
cæbi acædänimpa, ante cæcæte ante bitö
ïñömö ongönämaï inte wæætë Oodeabæ
goquënëmi ïmipa. 4 Waodäni tömänäni
ayönäni cæbo edonque acædänimpa, ante
cæïnengä ïñömö tömengä wïï awëmö
cæcampa. Bitö mänïï cædïnö do cæbi
inte waodäni tömänäni bitö ïmite edonque
pönï acædänimpa, ante odömonte cæe,
ämönipa.
5 Edæ tömengä biwïidi incæ tömengä
ingante pönënämaï ïnäni ïnönänimpa.
6 Mänömaï beyë Itota tömënäni ïnänite,
—Botö wïï ñöwo goquënëmo ïmopa.
Mïnitö guiquënë æyedëmë gomïni incæ
cöwë waa impa. 7 Inguipogaque quëwënäni
mïnitö ïmïnite ædö cæte pïinte badänii.
Wæætë botö tömënäni ïnänite, Mïnitö
wënæ wënæ cæmïni ïmïnipa, ante
apënebo beyë tömënäni botö ïmo
pïïnänipa. 8 Mïnitö ëëmë cædäni weca
æite goedäni. Botö goquïönæ wïï eyepë
impa, ante pönëninque botö ayë mänïmë
cædäni weca godämaï ïmopa.

9 Mänïnö äninque tömengä godömenque
Gadideabæ ongonte quëwengacäimpa.

Itota näni ëëmë cæyömö gote pongacäimpa

10 Incæte tömengä biwïidi ëëmë ante
godäni ate tömengä adobaï godinque wïï
waodäni näni ayömö gocampa. Wæætë
awëmö gocantapa. 11 Ayë näni ëëmë
cæyömö oodeoidi awënëidi ïñömö,
—Mäningä onguïñængä æyömönö ingää,
ante tömengä ingante ante diqui diqui
minte wææ wänönänitapa.
12 Tæiyënäni ponte a ongönäni
godongämë nämä tededinque tömengä
ingantedö ante wæntæ wæntæ tededänitapa. Pancadäniya, "Tömengä waa cæcä
ingampa." Äñönäni wadäni ïñömö,
"Baa, mäningä waodäni ïnänite wapiticë
mäodinque, Oda cæquïnänimpa, ante cæcä
ingampa," ante apënedönänimpa.
13 Oodeoidi awënëidi ïnäni adinque
guïñente wædinque wadäni tömänäni tömengä ingantedö ante waodäni ëñëñönäni
apënedämaï ïnönänimpa.
14 Tömënäni ëëmë do cæyedë Itota
ïñömö Wængonguï oncö ñënænconë
yabæconë æite pö guiidinque waodäni
ïnänite mä odömonte apënecä ëñengadänimpa. 15 Tömengä odömonte apënecä
ëñëninque oodeoidi ancai guïñëninque,
—Æbänö cæte nanguï ëñengä ingää. Edæ
tömengä ecoeda adämaï ïnongä ingampa.
16 Äñönäni Itota wæætë,
—Botö odömonte apënedö ante wïï
nämä pönëninque odömonte apënebo
ïmopa. Wæætë Wængonguï botö
ïmote në da pönongaingä nänö angaïnö ante odömonte apënebopa.
17 Mïnitö, Wængonguï nänö angaïnö
ante Itota odömonte apënecampa,
ante pönëmïnitawo. Wæætë, Nämä
pönëninque Itota odömonte apënecampa,
ante pönëmïnitawo. Ïñæmpa waocä,
Wængonguï nänö ämaï cæcæboimpa, ante
æcänö änaa tömengä ïñömö, Æcänö angä
ëñëninque Itota odömonte apënecää,
ante do ëñencæcäimpa. 18 Në nämä
pönëninque apënecä ïñömö tömengä
nämä ante, Botö ïmo waa acædänimpa,
ante aïnente apënecä ingampa. Wæætë
edæ, Botö ïmo në da pönongainganque
ingante waa acædänimpa, ante në aïnente
cæcä ïñömö tömengä edæ në nö cæte
quëwënongä ingampa. Adocä, Waodäni
oda cæquïnänimpa, ante tömënäni ïnänite
wïï wapiticë mäocä ingampa, ante Itota
apënecantapa. 19 Ayë apënedinque,
"Wængonguï nänö wææ angaïnö ante
Möitee wodi wïï mïnitö beyë ante
yewëmongacäï. Incæte mïnitö tömämïni
Wængonguï nänö wææ angaïnö adinque
ëñente cædämaï ïmïnipa töö. Mïnitö
quïnante botö ïmote, Wënöïnëmönimpa,
ante pönëninque cæmïnii."
20 Ante awënëidi ïnänite äñongante nanguï ïnäni adoyömö ongönäni wæætë,
—Bitö wënæ tönö cæbi ïmipëë, ante tömengä ingante äninque, Bitö ïmite æcänö
wënöïnente cæcää.
21 Ante änäni ëñëninque Itota godömenque tömënäni ïnänite,
—Guëmanguïönæ ïñonte botö adopoque
bamönengë cæbo adinque mïnitö
tömämïni ancai guïñente wæmïnipa edæ.
22 Möitee wodi ïñömö, Mïnitö wëñængä
ëñacä ate önompo ëmæmpoque go
mëönaa go adoönæque ïñonte mänïönæ
tömengä yabæque ëö togæncæmïnimpa,
ante mïnitö ïmïnite odömonte apënegacäimpa. Wïï Möitee wodi mänömaï mä
cæcä ingacäimpa. Wæætë wëënëñedë incæ
mïnitö wëmëidi do adodö cægadänimpa.
Incæte Möitee wodi, Mänïönæ ïñonte
ëö togæncæmïnimpa, ante pönö angä
beyænque mïnitö guëmanguïönæ ï incæte
mïnitö wëñængä onguïñængä ingante
ëö togëmïni ïmïnipa töö. 23 Möitee
wodi nänö wææ yewëmongaïnö wido
cædämaï ingëimpa, ante cædinque mïnitö
guëmanguïönæ ïñonte edæ wëñængä
onguïñængä ingante do ëö togëmïnipa.
Incæte edæ guëmanguïönæ ïñonte botö
wënæ wënæ ïningä ingante ämo ate
tömengä baö tömäñö waa bacä beyænque
quïnante botö ïmote pïïmïni ïmïnii.
24 Waocä wabänö nänö cædï wënæ wënæ ï,
ante pönëninque ædæmö ëñënämaï ïmïni
inte mïnitö tömengä ingä, Bitö wënæ wënæ
cæbi ïmipa, ante apænte änämaï ïedäni.
Wæætë, Æbänö ï, ante ædæmö ëñëninque
nöingä ante ancæmïnimpa, ante Itota
mänömaï apënegacäimpa.

Itota ïñömö Codito mönö në Ponguingä ingampa

25 Mänömaï beyë Eedotadëë quëwënäni
pancadäniya,

—Mäningä ingante wënömöni
wëncæcäimpa, ante awënëidi wïï
änänitawo, ante mänïñedë tæcæ
tedewënänitapa. 26 Aedäni, tömengä ïñömö
edonque pönï a ongöninque waodäni
ïnänite apëneyongä incæ mönö awënëidi
tömengä ingante änämaï pæ wëënete
ïnänipa töö. Tömënäni wabänö, Mäningä
ïñömö näwangä Codito mönö änongä
ingampa, ante pönënänitawo. 27 Ïñæmpa,
Mäningä onguïñængä æyömönö quëwente
pongä ingää, ante do ëñëmöpa. Mönö
Codito, Në Ponguingä, ante näni angaingä
ïñömö æyömönö quëwente pongää, ante
mönö waocabo tömämö incæ ëñënämaï
inguïmö ïmompa, änänitapa.
28 Ayë Itota Wængonguï oncö
ñënæncönë yabæcönë odömonte apënedinque aa pecantapa.
—Ao, Botö æbodö ïmoo, ante mïnitö
ëñëmïniyaa. Ayë botö, Æyömönö
quëwente pömoo, ante mïnitö adobaï
ëñëmïniyaa. Botö wïï nämä pönëninque
pontabopa. Botö ïmote në da pönongaingä
näwangä ïnongä ingampa. Mïnitö,
Tömengä æbänö ingää, ante ëñënämaï
ïmïnipa töö. 29 Botö wæætë edæ tömengä
weca quëwëmo ïñömote tömengä botö
ïmote da pönongä pönïmo inte edæ botö
ïñömö edæ tömengä ingante do agaïmo
ïnömo ïmopa, angacäimpa.
30 Mänïnö angä ëñëninque tömënäni,
Quïnö cæte tömengä ingante bæi ongonguïmönimpa, ante pönengadänimpa.
Incæte tömengä nänö wænguïönæ wïï
eyepë ï beyë tömengä ingante ö ënämaï ingadänimpa. 31 Tæiyënäni adoyömö
pö ongönäni weca ongöninque nanguï
ïnäni tömengä ingante wede pönënänitapa. Tömënäni,
—Mäningä onguïñængä ïñömö nanguï
bamönengë cæcä ïnongäimpa. Mönö
Codito ïñömö tömengä pongä ate godömenque bamönengë cæquingä ingantawogaa.

Itota ingante bæi ongoncæte ante cædäni

32 Tæiyënäni mänïñömö ongönäni
ïñömö Itota ingantedö ante mänömaïnö
ante wæntæ wæntæ tedeyönäni Paditeoidi
ëñënänitapa. Ayë, Wængonguï quï, ante
në godönäni ñënënäni tönö Paditeoidi
ïñömö Wængonguï oncö ñënæncö
wææ wänönäni ïnänite, Mïnitö goedäni.
Tömengä weca godinque tömengä ingante
bæi ongonte ænte pöedäni, änänitapa.
33 Itota godömenque apënedinque,
—Mïnitö weca wantæyö quëwëninque
botö ayë ate botö ïmote në da pönongaingä
weca ocë ëmænte gocæboimpa. 34 Botö
ocë ëmænte gobo ate mïnitö botö ïmote
ante diqui diqui mïmïni incæte adämaï inguïmïni ïmïnipa. Ayë botö go quëwëñömö
mïnitö adoyömö ædö cæte ponguïmïni
ïmïnii.
35 Angä ëñëninque oodeoidi awënëidi nämanque tededänitapa.
—Mäningä, Gocæboimpa, ante ædönö
goyongante mönitö diqui diqui mïninque
adämaï inguïmöni ïmönii. Tömengä, Edæ
mönö guiidënäni do panguïmë godinque
guidiegoidi weca wayömö wayömö näni
quëwëñömö tömengä wabänö goquingää.
Ayë guidiegoidi mänïñömö quëwënäni
ïnänite odömonte apënebo ëñencædänimpa, ante apënequingää. 36 Tömengä
ïñæmpa, "Botö ïmote ante diqui diqui
mïmïni incæte mïnitö botö ïmote adämaï
inguïmïni ïmïnipa, angampa töö. Ayë,
Botö go quëwëñömö mïnitö adoyömö dicæ
ponguïmïniyaa," ante mänïnö ante æbänö
ante apënecantawo, angadänimpa.

Waëmö æpë tayömö ta gopë mönö quëwenguïmë impa

37 Ayë tömënäni näni ëëmë ïinque
cæönæ ïñonte, Ñënë ëëmë impa, ante
godömenque nanguï cæyönäni Itota
ïñömö ængë gantidinque yedæ yedæ
tedecantapa.
—Në gëwænte wæcä ïñömö tömengä botö weca poncæcäimpa. Ayë
botö tönö godongämë becæcäimpa.
38 Æcämenque botö ïmote në wede
pönengä ïñömö tömengä quëwenguïmë
ænte entawencæcäimpa. Ayë waëmö
æpë tayömö ta gote cægömë baï
tömengä adobaï tömengä nänö entawënö
godonte baï cædinque, Wadäni bete
baï quëwencædänimpa, ante godö
cæcæcäimpa. Wængonguï angä ëñente
näni yewëmongaïnö baï ante mänömaïnö
ante impa.
39 Mänömaïnö ante Itota ïñömö, Botö
ïmote në wede pönënäni inte ayë ate
Wængonguï Önöwoca ingante ænte
entawenguïnäni ïnänipa, ante pönëninque
mäningä Wængonguï Önöwoca ingantedö
ante apënegacäimpa. Edæ Itota ayë

wënämaï inte öönædë ocë ëmænte æidämaï nänö ïñedë Wængonguï ïñömö Tæiyë Waëmö Önöwoca ingante ayë da pönönämaï ïnongäimpa.

Waodäni wæætë godö wæætë godö näni änewënö

40 Mänïnö nänö änö ëñëninque waodäni pancadäniya,

—Näwangä impa. Mäningä ïñömö, Wængonguï beyë në apënecä në Ponguingä, ante näni angaingä adocä ïnongä ingampa.

41 Ante äñönäni wadäni guiquënë,

—Mönö Codito në Ponguingä, ante näni angaingä mäningä ingampa.

Änäni ëñëninque wæætë wadäni,

—Mönö Codito ædö cæte Gadideabæ quëwente pongä ingää, änänitapa. 42 Ïñæmpa mönö Codito ïñömö Awënë Dabii pëingä inguingäimpa. Ayë Bedëë Dabii nänö quëwengaïñömö adoyömö ëñaquingä ingampa, ante Wængonguï angä ëñente näni yewëmongaïnö ongö adämaï ïmïnitawo.

43 Angä ëñëninque waodäni, Itota æcänö ingää, ante mänömaï wadö wadö ante pönente tedewengadänimpa. 44 Pancadäniya, Tömengä ingante bæi ongöïnëmönipa, änäni incæte tömengä ingante bæi ongonte ënämaï ingadänimpa.

Awënëidi Itota ingante pönënämaï ïnönäni

45 Wængonguï oncö tæiyë waëmö oncönë wææ wänönäni ïñömö, Wængonguï quï, ante në godönäni ñënënäni tönö Paditeoidi weca ocë ëmænte pönänipa. Ocë ëmænte pönäni adinque tömënäni,

—Quïnante tömengä ingante ænte pönämaï ïmïnii.

46 Ante äñönäni wææ wänönäni wæætë,

—Mäningä onguïñængä waa apënecä baï æcänö adobaï tedecä ïñömö edæ dæ angampa.

47 Änäni ëñëninque Paditeoidi guiquënë,

—Tömengä mïnitö ïmïnite adobaï wapiticë mäocä oda cæte gobaïmïni bamïnitawo. 48 Äninque tömënäni godömenque, Awënëidi incæ Paditeoidi incæ adocanque tömengä ingante pönengä ingantawogaa. 49 Nanguï ïnäni ïñömö ongönäni guiquënë tömënäni në önönänique inte Wængonguï nänö wææ angaïnö ante ëñënämaï ïnäni inte tömengä ingante pönënäni ïnänipa. Mänömaï beyë tömënäni Wængonguï nänö pangaïmämo ante wæquïnäni ïnänipa.

50 Nïicodemö ïñömö wëënëñedë Itota weca në godingä adobaï tömënäni baï Paditeocä ïnongä inte apënecantapa.

51 —Waocä, Æbänö cæboo, ante nämä beyë wææ änämaï ïñongante mönö, Tömengä ingante pangëimpa, ante ædö cæte apænte anguïï. Edæ, Wææ änämaï ïñongante pangëimpa, ante dicæ wææ yewëmongadänïñaa.

52 Ante äñongä tömënäni,

—Bitö adobaï Gadideabæ quëwente ponte baï tedebipëë. Wængonguï beyë näni yewëmongainta ae. Adinque bitö, Wængonguï beyë në apënecä wïï Gadideabæ quëwente pongä ingampa, ante do ëñencæbiimpa, ante angadänimpa.

Onquiyængä nänö towënö

53 Mänïnö änäni ate tömänäni oncönë ocë ëmænte gogadänimpa.

8

1 Itota guiquënë Odibowænquidi näni anquidi gocantapa. 2 Ïïmö ate ñäö bayedë tömengä Wængonguï oncö ñënænccönë yabæcönë wæætë pö guiicä adinque waodäni tömänäni tömengä nänö ongöñömö goto pönäni adinque Itota tömënäni ïnänite odömonte apënecæte ante të contacantapa.

3 Mänïñedë onquiyængä adocanque tömengä nänöogængä ïnämaï ïñongante wacä onguïñængä tönö tæcæ godö guëa mongä adäni ate në odömönäni tönö Paditeoidi ïñömö mäningä onquiyængä ingante ænte pönänitapa. Tömengä ingante tæcæguedë gö cædäni ongöñongä 4 tömënäni Itota ingante,

—Awënë në Odömömi ïmi, ïingä onquiyængä ïñömö wacä ingante tæcæ godö guëa mongä adäni wæmönipa. 5 Wængonguï nänö angaïnö ante Möitee wodi ïïmaï ante wææ yewëmongacäimpa. Onquiyënäni mäningä onquiyængä baï cædäni ïñönänite mïnitö tömënäni ïnänite dicaca tacamïni wæncædänimpa. Bitö guiquënë quïnö ämii.

6 Mänïnö ante tömënäni ïñömö, Æbänö apënecää, äninque, Wabänö pancadea wapiticë tedecæcäimpa, ante cædänitapa. Edæ wapiticë tedecä ïninque mönitö, Adocä wënæ wënæ cæcä ingampa, ante ancæmönimpa, ante cædänitapa. Itota guiquënë ædæ wæëninque onguipoga tömengä önongompoga yewëmongacäimpa.

7 Tömënäni godömenque tömengä ingante
ëñencæte ante äñönäni Itota ængä gantite
tömënäni ïnänite,
—Mïnitö weca adocanque ongöninque
në wënæ wënæ cædämaï ingä ïninque mä-
ningä täno onquiyængä ingante, Wænguïmi,
ante dicaca tacacæcäimpa, ante angantapa.
8 Äninque wæætë ædæ wæäninque
onguipoga yewämongacäimpa. 9 Mäníñö
angä në ëñënäni ïñömö adocanque wadæ
go wacä wadæ go wacä wadæ go tömänäni
wadæ godänipa. Picænäni täno wadæ
godäni ayä wadäni wadæ godänitapa.
Tömänäni dæ godäni adinque Itota
adocanque ee ongöñongä onquiyængä ayä
adoyömö nä gongængantapa. 10 Itota æng
gantidinque onquiyængä ingante,
—Æyömönö ïnänii. Bitö ïmite apænte
äninque tacadämaï ïnänitawo.
11 Äñongä tömengä wæætë,
—Awënë, tömänäni mänömaï cædämaï
ïnänitapa.
Angä ëñëninque Itota,
—Botö adobaï bitö ïmite apænte äninque
tacadämaï incæboimpa. Ñöwo goe ämopa.
Bitö wënæ wënæ cæte quëwënïmämo
ñimpo cæte waa quëwëe, angacäimpa.

Inguipoga quëwënäni beyä Itota ñäö baï ïnongäimpa

12 Ayä Itota wæætë waodäni ïnänite
apænedinque,
—Botö ïñömö inguipoga quëwënäni
beyä ñäö baï ïmodö anguënë. Æcänö
botö mïñä tee empo goda tömengä wëmö
ïñömö cöwë cægönämaï ingampa. Wæætë
tömengä nänö quëwënö taadö edonque
acæcäimpa, ante botö tömengä beyä ñäö
baï ïmopa, ante apænecantapa.
13 Paditeoidi guiquënë tömengä ingante,
—Bitö ïñömö nämä äninque, Æbänö
ïmoo, ante apænebi ïmipa töö. Mänömaï
nämanque ante apænebi beyä bitö äníno
önonquedö ante impa, ämönipa, pïïnäni-
tapa.
14 Itota wæætë,
—Botö ïñömö nämä äninque, Æbänö
ïmoo, ante apænebo incæ botö apænedö
näwangä impa. Edæ, Botö æyömönö
quëwente pömo ïmoo, ante ayä, Ædönö
gobo ïmoo, ante do ëñëmopa. Mïnitö
guiquënë, Botö æyömönö quëwente pömoo
ïmoo, ante ayä, Ædönö gobo ïmoo, ante
wïï ëñëmïnipa töö. 15 Waodänique, Ïïmaï
cæedäni, ante näni wææ ante cægaï
baï mïnitö wacä ingante apænte ämïni
ïmïnipa. Botö guiquënë waodäni tömänäni
ïnänite adinque, Æcänö waa cæcantawo,
ante, Æcänö wënæ wënæ cæcantawo,
ante apænte änämaï ïmopa. 16 Incæte
botö mänömaï apænte ämo baï, Æbänö
apænte ämoo, ante pönëninque tömëmo
nö ante apænte ämopa. Edæ wïï botonque
apænte ämopa. Wæætë botö Mæmpo
botö ïmote në da pönongaingä ïñömö
tömengä ïñömö botö tönö godongämæ
cæcä ate apænte ämopa. 17 Mïnitö mïni
wææ yewämongaintaa ïïmaï ante wææ
yewämongatimpa. Mënaa onguïñæna
në adïna inte tömëna näna adïnö ante
apæneda ëñëninque mïnitö wæætë, Nö
impa, ante ëñencæmïnimpa. 18 Botö ïñömö
nämä äninque, Æbänö ïmoo, ante apænebo
ïmopa. Ayä botö Mæmpo botö ïmote në da
pönongaingä ïñömö tömengä botö ïmotedö
ante, Æbänö ingää, ante adobaï apænecä
ëñencæmïnimpa.
19 Angä ëñëninque tömënäni tömengä in-
gante,
—Bitö Mæmpo æyömönö quëwengää.
Äñönäni Itota wæætë,
—Mïnitö ïñömö, Botö incæ æbänö ïmoo,
ante, Botö Mæmpo incæ æbänö ingaingä
ingää, ante ëñëmïni ïmïnitawogaa. Botö
æbodö ïmoo, ante ëñëmïni inte baï mïnitö,
Botö Mæmpo æbänö ingaingä ingää, ante
adobaï ëñëmïni incædömïnimpa, ante
apænegacäimpa.
20 Itota Wængonguï oncö ñænæncönë
yabæcönë go guiidinque, Wængonguï
quï, ante näni da wencade gäänë
ongonte apænedinque mänïnö ante
apænegacäimpa. Incæte tömengä nänö
wænguïönæ wïï oo pönï ï beyænque
tömengä ingante bæi ongonte æänämaï
ingadänimpa.

Itota, Botö goquïñömö mïnitö ædö cæte goquïmïnii, angä

21 Itota wæætë tömënäni ïnänite äninque,
—Botö wadæ goquïmo ïmopa. Gobo
ate mïnitö botö ïmote ante diqui diqui
minguïmïni ïmïnipa. Mïnitö wënæ wënæ
cædömïni inte wæncæmïnimpa. Botö go-
quïñömö mïnitö ædö cæte ponguïmïnii, an-
gantapa.
22 Mäníno beyä oodeoidi awënëidi,
Tömengä ïñömö, Botö goquïñömö ante
mïnitö ædö cæte ponguïmïnii, ante
quïnante angää. Tömengä nämä incæ,

Wënonguïmo, ante pönëninque ïïmaï angantawo, ante änänitapa.
23 Itota godömenque,
—Mïnitö ïïñömö inguipoga quëwëmïni ïmïnipa. Botö guiquënë öönædë quëwente pömo ïmopa. Mïnitö ïïñömö ïï inguipogaque näni quëwencabo tönö adomïni ïmïnipa. Botö guiquënë ïï inguipogaque näni quëwencabo tönö adobo ïnämaï ïmopa. 24 Mänömaï beyë botö, Mïnitö wënæ wënæ cædömïni inte wæncæmïnimpa, ante mïnitö ïmïnite apënetabopa. Botö, Æbänö ïmoo, ante ämo ëñëninque pönënämaï ïmïni ïninque mïnitö wënæ wënæ cædömïni inte nö wëmaïmïnipa.
25 Ante apënecä ëñëninque tömënäni,
—Æbidö ïmitawo.
Ante äñönäni Itota wæætë,
—Botö do mïnitö ïmïnite, Æbodö ïmoo, ante në änïmo ïmopa. 26 Botö mïnitö ïmïnitedö ante nanguï anguënëmo ïmopa. Mïnitö ïmïnitedö ante ämo baï mäniï botö änö mïni apænte anguinque ïmaimpa. Incæte botö ïmote në da pönongaingä ïñömö tömengä nöingä inte tömengä, Quïnö botö ïmote angää, ante botö ëñënïnö ante botö adodö ante inguipoga quëwënäni ïnänite apënebo ïmopa, angantapa. 27 Incæte tömënäni, Itota tömengä Mæmpo ingantedö ante mönitö ïmönite apënecampa, ante ëñënämaï ingadänimpa. 28 Mänömaï beyë Itota,
—Botö Waobo ëñagaïmo ïñömote mïnitö botö ïmote awäa timpodinque tïwadinque gö cæmïni wægöñömo mïnitö mäniïñedë edæ, Botö æbodö ïmoo, ante ëñencæmïnimpa. Ayë botö nämä pönëninque cædämaï ïmopa. Wæætë Wæmpo nänö odömonte apënedö ante botö ïmote apënecä botö ëñënïnö ante adodö ante apënebopa, ante mïnitö adobaï mäniïñedë ëñencæmïnimpa. 29 Botö ïmote në da pönongaingä botö ïmote ëmö cædämaï inte cöwë botö tönö godongämë ongongä ingampa. Edæ botö cöwë, Æbänö cæbo ate tömengä waa aquingää, ante cæbopa, ante Itota apënegacäimpa.
30 Mänïnö äñongä nanguï ïnäni ïñömö tömengä ingante pönengadänimpa.

Wënæ beyænque në cædäni

31 Oodeoïdi pancadäniya në pönënäni ïñönänite Itota ïñömö,
—Mïnitö cöwë botö odömonte apënedïnö baï cæmïni ïninque botö mïñë nö gomïni ïmaïmïnipa. 32 Ayë botö änö nöïnö impa, ante ëñencæmïnimpa. Mänïnö nö botö änö beyænque mïnitö ñimpo cæte quëwencæmïnimpa.
33 Ante äñongä tömënäni wæætë,
—Mönitö ïñömö Abadäö nänö päëïmöni ïmöni inte mönitö cöwë waocä æcämenque beyænque në cæmöni ïnämaï intamönipa töö. Bitö ïñömö, Wacä beyænque mïnitö godömenque cædämaï inte ñimpo cæte quëwencæmïnimpa, ante ædö cæte ämii.
34 Äñönäni Itota wæætë,
Mïnitö ïmïnite näwangä ämopa. Në wënæ wënæ cæcä ïñömö tömengä wacä beyænque cæte në quëwengä baï wædongä inte edæ tömengä nänö wënæ wënæ cægaïnonque ante cædinque ædö cæte aamö cæte goquingää. 35 Wacä beyænque cæte në quëwengä ïñömö tömengä awënë näni wencabo tönö wïï cöwë godongämë quëwengä ingampa. Awënë wengä guiquënë tömengä mæmpo tönö näna wencaya ïna beyænque tömengä awënë tönö cöwë guëa quëwengä ingampa. 36 Mänömaï beyë Wængonguï Wengä mïnitö ïmïnite ñimpo cæcä ïninque mïnitö nö ñimpo cæte quëwëninque wacä beyænque në cæcä baï ïnämaï inte quëwenguïmïni ïmaïmïnipa. 37 Mïnitö ïñömö Abadäö nänö päëïmïni ïmïnipa, ante do ëñëmopa. Incæte botö änö ante mïmönë entawënämaï quëwëmïni beyë mïnitö botö ïmote, Wënömöni wæncæcäimpa, ante pönëmïni ïmïnipa. 38 Botö ïñömö botö Mæmpo weca tömëmo adïnö ante mïnitö ïmïnite apënebo ïmopa. Mïnitö guiquënë mïni mæmpo nänö angaïnö mïni ëñënïnö ante cæmïni ïmïnipa.
39 Ante apëneyongä tömënäni wæætë,
—Abadäö mönö docä mæmpo ingaingä ingampa.
Änäni ëñëninque Itota,
—Mïnitö nö Abadäö wëmïni inte baï mïnitö tömengä nänö cægaïnö baï adobaï cæcædömïnimpa töö. 40 Ñöwo ïñæmpa botö, Wængonguï näwangä nänö angaïnö ante botö ëñënïnö ante mïnitö ïmïnite në apënebo ïñömote mïnitö, Mönitö æbänö cæte wënömöni wænguingää, ante pönëmïni ïmïnipa. Abadäö mäniï mïni cægaï baï cædämaï ingacäimpa. 41 Mïnitö ïñömö tömëmïni mæmpo nänö cægaï baï adobaï cædömïni ïmïni awædö.
Äñongante tömënäni,

—Mönitö wïï wegöwä wëmöni ïmönipa töö. Wængonguï incæ tömengä adocanque mönitö Mæmpo ïnongäimpa.
42 Änäni ëñëninque Itota tömënäni ïnänite,
—Wængonguï näwangä mïnitö Wæmpocä ingä baï mïnitö botö ïmote waadete pönencædömïnimpa. Edæ botö Wængonguï weca quëwente mïnitö weca ñöwo wæä pontabopa. Botö wïï nämä pönëninque pontabopa. Wæætë tömengä botö ïmote da pönongä pongaïmo ïmopa.
43 Mïnitö ïmïnite botö quïnö apäneboo, ante mïnitö quïnante ëñënämaï ïmïnii. Edæ botö änö ante, Quïnö apäneboo, ante mïnitö babetamö ïnäni baï ïnömïni inte ædö cæte ëñenguïmïnii. 44 Wënæ ïñömö mïnitö mæmpo ïnongäimpa. Ayä mïnitö mæmpo nänö cæïnëwënö ante mïnitö adodö ante, Mönitö cæïnëmönipa, ante cæmïnipa. Wëënëñedë inguipoga mä badöñedë tömengä, Botö wänonguïmo, ante do entawengä ingacäimpa. Tömengä, Quïnö näwangä impa, ante cöwë änämaï ingampa. Ayä edæ, Quïnö änö nöïnö impa, ante tömengä entawënämaï ïnongäimpa. Adocä babæ tededinque tömengä babæ nänö entawënonque ante tedewengä ingampa. Edæ tömengä në babæ änongä ingampa. Ayä tömengä ïñömö mä babæ angaingä ingampa. 45 Incæte botö näwangä ämo beyænque mïnitö botö änö ante pönënämaï ïmïnipa töö. 46 Mïnitö weca ongongä ïñömö æcämenque incæ botö ïmote apænte äninque, Bitö wënæ wënæ cæbi ïmipa, ante, Näwangä impa, ante odömönatawogaa. Botö näwangä ämo baï mïnitö quïnante botö angaïnö ante pönënämaï ïmïnipa. 47 Wængonguï wënäni në ïnönäni ïñömö Wængonguï nänö angaïnö ante ëñënäni ïnänipa. Mïnitö guiquënë tömengä wëmïni ïnämaï ïmïni beyä, Tömengä quïnö angää, ante ëñënämaï ïmïnipa, ante Itota apänegacäimpa.

Abadäö ayä ëñadämaï ïñedë mönö Codito do ingaingä

48 Oodeoidi wæætë tömengä ingante,
—Bitö Tämadiabæ quëwëmi ïmipäää. Ayä wënæ tönö cæbi ïmipäää, ante wïï näwangä ämöni intamönii.
49 Ante pïïnäni ëñëninque Itota wæætë apänedinque,
—Botö wïï wënæ tönö cædömo ïmopa. Wæætë botö ïñömö, Botö Mæmpo ingante waa acæboimpa, ante cæbo ïmopa. Mïnitö guiquënë botö ïmote waa adämaï ïmïnipa töö. 50 Waodäni, Bitö waëmö ïmipa, ante botö ïmote apänecædänimpa, ante botö cædämaï ïmopa. Wæætë wacä ïñömö, Waodäni bitö ïmite apänedinque, Waëmö ïmipa, ante apänecædänimpa, ante në cæcä ingampa. Mäningä në apænte änongä ingampa. 51 Mïnitö ïmïnite näwangä ämopa. Botö angaïnö ante në ëñente cæcä tömengä ïñömö wantæpiyä wänämaï quëwencæcäimpa, angantapa.
52 Ante apänecä ëñëninque oodeoidi,
—Bitö wënæ tönö cæbi ïmipa, ante ñöwo ædæmö ëñëmönipa. Abadäö wodi ïñæmpa do wængacäimpa. Ayä Wængonguï beyä në apänedäni adobaï do wængadänimpa. Incæte bitö, “Botö angaïnö ante në ëñente cæcä tömengä ïñömö wantæpiyä wänämaï quëwencæcäimpa, ante apänebi töö.” 53 Mönö docä mæmpo Abadäö wodi ñänængä inte cægaingä incæte bitö ïñömö edæ, Abadäö wædangä ïñongante botö ïñömö godömenque ñänämo inte cædömo ïmopa, ämitawo. Tömengä ïñömö edæ do wængacäimpa. Ayä Wængonguï beyä në apänedäni adobaï do wængadäni apa änewëë. Bitö nämä äninque, Æcämë baï ïmoo, ante ämi.
54 Äñönäni Itota wæætë,
—Botö nämä äninque, Waodäni, Bitö waëmö ïmipa, ante botö ïmote apänecædänimpa, ante ëñëïnente wæbo baï waodäni botö ïmote näni waa apänedö wæætë önonquedö ante incædönimpa. Botö Mæmpo incæ mïnitö, Mönö Wængonguï ingampa, ante mïni änongä guiquënë tömengä ïñömö, Bitö waëmö ïmipa, ante botö ïmote pönö apänecä apa quëwëmïnii. 55 Mïnitö tömengä ingante wïï adinque pönënämaï ïmïnipa töö. Botö guiquënë tömengä ingante do agaïmo inte pönëmo ïmopa. Botö tömengä ingante adämaï ïmopa, ante baï botö mïnitö baï babæ ante ancædömoimpa. Wæætë tömengä ingante do adinque në pönengaïmo inte botö ïñömö edæ tömengä nänö angaïnö baï në cæbo ïmopa. 56 Inguipoga botö ponguïönæ ante mïnitö docä mæmpo Abadäö wodi incæ, Codito ponguïönæ pongä acæboimpa, ante pönëninque do edæ watapä togacäimpa. Ïninque tömengä mänïönæ Codito nänö ponguïönæ adinque godömenque togacäimpa, ante Itota apänecantapa.
57 Oodeoidi tömengä ingante,

—Bitö ëñagaï ïñömö tincoenta wadepo ïnämaï ï incæte bitö ædö cæte, Botö Abadäö ingante atabopa, ante ämii.

58 Ante pïïñönäni Itota wæætë,

—Mïnitö ïmïnite näwangä ämopa. Abadäö wodi ayë ëñadämaï ïñedë botö ïñömö edæ do quëwëmo ingaïmo ïmopa, ante apënecantapa.

59 Mänïnö ante apënecä ëñëninque tömënäni ïñömö tömengä ingante dicaca tacacæte ante cædinque dicacoo wææmpo ënänitapa. Incæte Itota wë womöninque Wængonguï oncö ñënæncodo tao wadæ gogacäimpa.

9

Babetamö ëñagaingä incæ waa bamonte acampa

1 Itota gomonga godinque onguïñængä babetamö ëñagaingä ingante acantapa. 2 Tömengä ëmïñënäni ïñömö tömengä ingante,

—Awënë në Odömömi ïmi, mäningä onguïñængä incæ tömengä mæmpoda incæ æcänö wënæ wënæ cæda beyë tömengä babetamö ëñacantawo, ante ëñencæte ante ënänitapa.

3 Itota tömënäni ïnänite,

—Ïingä onguïñængä incæ tömengä mæmpoda incæ tömänäni wënæ wënæ cædämaï ïnänitapa. Wæætë tömengä babetamö ëñagaingä inte quëwëñongante Wængonguï nänö cædö ïñömö edonque pönï acëimpa, ante mäningä mänömaï ingacäimpa. 4 Ïñänäni ëñëedäni. Botö ïmote në da pönongaingä tömengä nänö cædö ante mönö mïï quëwenganca mönö cæquënëmö ïmompa. Mönö wænguïönæ ïñonte mönö ædö cæte ayë cæquïmöö. 5 Botö inguipoga quëwëñedë botö inguipoga quëwënäni beyë ñäö baï ïnömo ïmopa.

6 Mänïnö ante äninque Itota onguipoga towæ tänöninque wëä wëä gopodinque aquïmë bayonte ëninque babetamongä awinca öni öni pæmongantapa. 7 Ayë tömengä ingante,

—Goe. Gäwapë Tidoee näni ämë godinque bitö awinca ñäö mëmöe, ämopa, angantapa. Tidoepë näni ämë ïñömö mönö tededö, Da godömë, ante impa.

Angä ëñente godinque onguïñængä ñä mëmöninque tömengä oncönë ocë ëmænte pöninque do acä ingacäimpa.

8 Tömengä mänömaï do acä inte pongä adinque godongämë quëwënäni tönö wëënëñedë tömengä, Pönömi ëmoe, äñongante në adïnäni tönö,

—Æ, Ïingä onguïñængä diyë, Pönömïni ëmoedäni, ante në änecöningä wïï adocä ingantawo.

9 Änäni ëñëninque pancadäniya,

—Mäningä ingampa, änänitapa.

Wadäni guiquënë,

—Wïï tömengä ingä, önonque tömengä nänö ëmö baï ëmönongä ingampa.

Ante tedeyönäni onguïñængä tömenganque,

—Botö mänïmodö ïnömo ïmopa, angantapa.

10 Ayë tömënäni,

—Æbänö cæte bitö waa bamonte abii.

11 Äñönäni tömengä wæætë,

—Onguïñængä ïñömö tömengä ëmöwo Itota ïñömö onguipoga towæ tänöninque wëä wëä gopodinque aquïmë bayonte ëninque botö awinca öni öni pæmongantapa. Ayë botö ïmote, "Goe. Gäwapë Tidoepë näni ämë godinque bitö awinca ñä mëmöe" angantapa. Angä ëñëninque botö wadæ gote ñä mëmöninque do waa bamonte abopa, angantapa.

12 Tömënäni tömengä ingante,

—Ïingä onguïñængä bitö änongä ïñömö æyömönö ingää.

Ante äñönäni tömengä wæætë,

—Botö ëñënämaï ïmopa, angacäimpa.

Babetamö ïningä ingante Paditeoidi ancaa änäni

13 Ayë Paditeoidi weca onguïñængä në babetamö ëñagaingä ingante ænte mämönäni pongantapa. 14 Itota mänïï aquïmë badöninque babetamö ïningä awinca wi ëmonte baï nänö cæönæ ïñömö oodeoidi guëmanguïönæ ïnönimpa. 15 Mänömaï beyë Paditeoidi ïñömö adobaï ëñencæte ante babetamö ïningä ingante edæ, Æbänö cæte bitö waa bamonte abii, ante äñönäni tömengä wæætë,

—Mäningä ïñömö aquïmë ëninque botö awinca öni öni pæmongantapa. Ayë botö tömëmo awinca ñä mëmöninque ñöwo waa bamömo inte abopa, angantapa.

16 Paditeoidi pancadäniya,

—Ïingä onguïñængä ïñömö wïï Wængonguï weca quëwente pongä ingampa. Edæ tömengä mönö guëmanguïönæ ïñonte guëmänämaï inte do cæcampa, änänitapa.

Wadäni guiquënë,

—Ïñæmpa waocä në wënæ wënæ cæcä
ïnongä inte ædö cæte mänömaï, Acæmïn-
impa, ante mä cæquingää, änänitapa.

Ïninque tömënäni wadö wadö ante pö-
nente tedewengadänimpa. 17 Ayë tömënäni
wæætë babetamö ïningä ingante,

—Tömengä cæcä ate bitö waa abi inte
bitö edæ tömengä ingantedö ante quïnö
ämii.

Ante äñönäni onguïñængä wæætë,

—Tömengä Wængonguï beyë në
apënecä ingampa, angantapa.

18 Babetamö ïningä ïñömö, Waa bamömo
ïmopa, ante apënecä ëñëninque oodeoidi
awënëidi ayë pönënämaï ïnänitapa töö.
Tömengä mæmpoda ïnate aa pedäni ponte
apëneda ate mäniñedë pönënänitapa.
19 Tömënäni tömëna ïnate,

—Ïingä onguïñængä edæ mïnatö wengä
ingantawo. Mäningä në babetamö ëña-
gaingä mïnatö änongä adocä ingantawo.
Æbänö cæte tömengä ñöwo waa bamonte
acäï.

20 Ante äñönäni tömengä mæmpoda
wæætë, Në babetamö ëñagaingä ïñömö
tömengä mönatö wengä ingampa, ante
ëñëmönapa. 21 Incæte mönatö, Æbänö
cæte tömengä ñöwo waa bamonte acää,
ante, Æcänö tömengä awinca wi ëmonte
baï cæcää, ante ëñënämaï ïmönapa.
Mïnitö tömengä ingante ëñencæte ante
äedäni. Tömengä do picængä ingampa.
Tömenganque apënecä ëñencæmïnimpa,
änatapa.

22 Tömengä mæmpoda oodeoidi awënëidi
ïnänite guïñëninque mänïnö ante apëne-
datapa. Edæ oodeoidi awënëidi ïïmaï
ante do apënedönänimpa. Æcänö Itota
ingante Ao ante, Mönö Codito ingampa,
äna ëñëninque edæ, Mönitö odömöincönë
ongönämaï incæbiimpa, ante tömengä
ingante da tadömöni tao gocæcäimpa, ante
godongämë pönente apënedönänimpa.
23 Mänömaï beyë tömengä mæmpoda,
“Tömengä do picængä ingampa. Mïnitö
tömengä ingante ëñencæte ante äedäni,”
angadaimpa.

24 Onguïñængä në babetamö ïningä in-
gante wæætë aa pedäni pongä ate tömengä
ingante,

—Bitö Wængonguï ëñëñongä näwangä
ante apënee, ämönipa. Edæ ïingä
onguïñængä mänïnö në cædingä wënæ
wënæ cæcä ingampa, ante edæ do amönipa.

25 Ante pïïñönäni tömengä wæætë,

—Mäningä wënæ wënæ cæcä incæ wïï
wënæ wënæ cæcä incæ botö ëñënämaï
ïmopa. Botö babetamömo ïnïmo incæ
ñöwo waa bamonte abopa. Mäninque
ëñëmo ïmopa.

26 Ante apënecä ëñëninque tömënäni tö-
mengä ingante,

—Tömengä ïñömö bitö ïmite æbänö cæ-
cantawo. Æbänö cæte bitö waa bamonte
abii, änänitapa.

27 Tömengä wæætë,

—Mïnitö ïmïnite do antabopa. Botö
äñömote mïnitö ëñënämaï ïmïnipa
töö. Quïnante wæætë adodö ante
ëñëïnëmïnii. Mïnitö adobaï, Mönitö
tömengä ëmïñæmöni baquïmöni, ante
ämïnitawo, ante angantapa.

28 Ayë tömënäni tömengä ingante pïinte
wënæ wënæ badete todinque,

—Bitö mäningä ëmïñæmi ïmipa töö.
Mönitö guiquënë Möitee ëmïñæmöni
ïmöni apa quëwëmii, änänitapa.
29 Wængonguï Möitee ingante apëne-
gacäimpa, ante do ëñëmönipa. Ïingä
guiquënë æyömönö quëwente pongää,
ante ëñënämaï ïmönipa.

30 Äñönäni onguïñængä wæætë,

—Mänïnö mïnitö änïnö wïwa impa
ämïnii. Tömengä pönö cæcä waa
bamonte abo incæte tömengä æyömönö
quëwente pongää, ante mïnitö ëñënämaï
ïmïnipa. 31 Në wënæ wënæ cædäni
ïñömö Wængonguï ingante apëneyönäni
tömengä tömënäni ïnänite ëñënämaï
ingampa, ante do ëñëmompa. Wæætë
Wængonguï ingante, Bitö adobique mönö
Wængonguï ïmidö anguënë, ante në
apënecä ïñömö tömengä Wængonguï
nänö angaïnö në ëñente cædongä inte
apëneyongante Wængonguï tömengä
ingante ëñencæcäimpa. 32 Waocä në
babetamö ëñagaingä ïñongante wacä
tömengä awinca wi ëmonte baï cæcä ante
æyedëmenque incæ inguipoga quëwënäni
dicæ änäni ëñënänitawogaa. 33 Ïingä
onguïñængä ïñömö wïï Wængonguï nänö
da pönongä pongaingä inte baï tömengä
tömänö cædämaï incædongäimpa, angan-
tapa.

34 Mänïnö angä ëñëninque tömënäni
wæætë,

Bitö ëñagaïñedë do wënæ wënæ cæte ëñagaïmi ïmipa. Incæte bitö mönitö ïmönite ædö cæte, Ëñencæmïnimpa, ante odömonte apënebi ïmipa töö.

Änäni ïninque tömënäni, Bitö mönitö odömöincönë ongönämaï tao gobäwe, ante tömengä ingante da tadönäni tao gogacäimpa.

Në babetamö baï ïnäni ïnänite ante Itota apënecampa

35 Tömënäni tömengä ingante da tadönänipa, ante tededäni ëñëninque Itota tömengä ingante ante diqui diqui minte gote adinque.

—Bitö Waocä në ëñagaingä ingante pönëmitawo.

36 Angä ëñëninque onguïñængä,

—Awënë, mäningä æcänö ïnaa. Botö tömengä ingante pönencæboimpa, ante apënebi ëñëmoe.

37 Ante äñongä Itota wæætë,

Bitö tömengä ingante do abitapa. Ayë bitö ïmite në apënebo ïñömö tömëmo ïmopa.

38 Angä ëñëninque onguïñængä,

—Awënë, botö wede pönëmo ïmopa. Ayë, Bitö Wængonguï Wëmi ïmidö anguënë, ante tömengä Itota weca ædæ wæëninque apënecantapa.

39 Itota ïñömö edæ,

—Botö, Inguipoga quëwënäni æbänö cædänii, ante apænte ancæte ante pöninque ïïmaï cæbopa. Botö në babetamönäni baï ïnäni waa bacædänimpa, ante cædinque pontabopa. Ayë wæætë, Mönitö waa amönipa, ante në änäni ïnänite, botö, Babetamömïni baï ïmïnipa, ante edonque odömoncæte ante pontabopa.

40 Mänïnö angä ëñëninque Paditeoidi pancadäniya tömengä weca në ongönäni guiquënë tömengä ingante,

—Æbänö ämii. Ïñæmpa mönitö adobaï babetamömöni baï ïmönitawogaa.

41 Ante äñönäni Itota wæætë,

—Mïnitö babetamömïni baï inte baï wënæ wënæ cædämaï incædömïnimpa. Wæætë mïnitö, Mönitö waa amönipa, ante në änömïni inte mïni wentamö mongæncoo ee mongëmïni inguïmïnidö anguënë, ante apënegacäimpa.

10

Në aacä tönö tömengä obegaidi

1 Itota ayë ïïmaï apënecantapa. "Mïnitö ïmïnite näwangä ämopa. Onguïñængä obegaidi näni wææ cæyömö guiidemö në guiidämaï inte wæætë wayömö da ëwa æi guiicä ïñömö tömengä ïñömö në awëmö ö ængä ïnongä inte adobaï wadäni ayönäni në pö ö ænte gocä ingampa. 2 Odemö në guiicä guiquënë tömengä obegaidi ïnänite në aacä ingampa. 3 Në aacä beyë odemö në wææ cæcä wi ënecampa. Wi ënecä ate në aacä pö guiite tedeyongä obegaidi tömengä nänö tedepämo ëñente ïnänipa. Tömengä obegaidi ïnänite näni ëmöwo näni ëmöwo ante aa pecä pöñönänite tömengä tömënäni ïnänite ænte taocampa. 4 Tömengä obegaidi tömänäni ïnänite ænte taodinque tömengä önömæca ïñömö täno beyænte gocä ate tömengä obegaidi tömengä nänö tedepämo ëñëninque tömengä ingante tee empo godänipa. 5 Wacä ingante guiquënë tömënäni tee empote godämaï ïnänipa. Wæætë wacä nänö tedepämo ëñënämaï ïnäni inte tömënäni tömengä weca ongönämaï wodii gocædänimpa," ante Itota apënecantapa.

6 Tömengä mänömaï tömënäni ïnänite odömoncæte ante, Në aacä æbänö cæcää, ante odömonte apënecä incæte tömënäni tömengä nänö änïnö ante ëñënämaï ingadänimpa.

Itota mönö ïmonte në Aacä ingä

7 Mänömaï beyë Itota wæætë äninque, "Botö mïnitö ïmïnite näwangä ämopa. Botö ïñömö në obegaidi baï ïnäni näni wææ cæyömö, Guiicædänimpa, ante odemö baï ïmopa. 8 Wëënëñedë botö ayë pönämaï ïñedë wadäni odömonte apënecæ pongadänimpa. Tömënäni tömänäni waodäni ïnänite në awëmö ö ënäni baï ïnönäni inte adobaï wadäni ayönäni në pö ö ænte gogaïnäni baï ingadänimpa. Incæte waodäni ïñömö në botö obegaidi baï ïnönäni inte në ö ëïnënäni ïnänite wæætë ëñënämaï ingadänimpa. 9 Botö në odemö baï ïmopa. Odemö në guiicä baï ïñömö tömengä botö ïmote pönengä ïñongante botö ëmo beyænque quëwencæcäimpa. Adocä në obega baï inte tömënäni näni wææ cæyömö guiidemö në guiicä baï ïninque tömengä piyënë cæte quëwencæcäimpa. Ayë tömengä wæætë në taocä baï ïninque tömengä nänö cænguï më öñö adinque eyepë cæncæcäimpa," ante Itota apënecantapa.

10 Ayë apënedinque, “Në awëmö ængä
guiquënë tömengä ïñömö awëmö æncæte
ante pongä ïnongä inte adobaï wënoncæte
ante wo ëwencæte ante mäninganca
cæcæte ante pongä ingampa. Botö ïñömö,
Waodäni quëwencædänimpa, ante ayë,
Tömënäni näni quëwenguinque ante
watapë pönï quëwencædänimpa, ante
pontabopa. 11 Botö obegaidi baï ïnäni
ïnänite në waa aacä baï ïmopa. Në waa
Aacä ïñömö nämä incæ obegaidi beyænque
wæncæcäimpa. 12 Godonte ë̈inta ante wacä
ingante në cæcä ïñömö tömengä ïñömö
obegaidi në ëacä ïnämaï ïnongä inte në
aacä ïnämaï ingampa. Mänömaï beyë
adocä ïñömö mëñe baï ingä pongä adinque
tömengä obegaidi ïnänite ëmö cæte wodii
wïnongampa. Tömengä wodii wïnongä
adinque mëñe baï ingä wæætë obegaidi
weca pogodo ponte obega ingante yao
ongöninque, Obegaidi pangocæ goquïnäni,
ante cæcampa. 13 Godonte ë̈intaque ante
në cæcä ïñömö, Æbänö cæte obegaidi
waa quëwenguïnäni, ante änämaï ïnongä
inte edæ wodii wïnongampa,” ante Itota
apënecantapa. 14-15 Ayë apënedinque,
“Obegaidi ïnänite waa aacä baï edæ botö
ïñömö në waa Aabo ïmopa. Botö Mæmpo
edæ botö ïmote do ate pönengä baï
botö adobaï tömengä ingante do adinque
pönëmopa. Ayë tömëmo obegaidi baï
ïnäni ïnänite do adinque tömënäni ïnänite
pönëmopa. Ayë tömënäni guiquënë
botö ïmote do adäni inte botö ïmote
pönënänipa. Botö nämä incæ obegaidi baï
ïnäni beyænque wæncæboimpa. 16 Ayë
wadäni ïñömö botö obegaidi baï në
ïnäni incæ wïï mänïñömö wææ cæyömö
quëwënäni ïnänipa. Botö mänïnäni ïnänite
adobaï ænte mämö ponguënëmo ïmopa.
Adodäni adobaï botö tedepämo, Æbänö
ämoo, ante ëñenguïnäni ïnänipa. Mänömaï
beyë mänïnäni ïñömö do botö quïnäni
tönö tömänäni adocabodänique baquïnäni
ïnänipa. Ayë në Aabo adoboque ïñömö
tömänäni beyë cæcæboimpa.” ante Itota
apënecantapa.

17 Ayë apënedinque, “Botö nämä incæ Ao
ante wëninque ñäni ömëmoncæboimpa,
ante cædinque wæætë tömëmo mïï
quëwenguïmo incæboimpa. Mänömaï
beyë botö Mæmpo botö ïmote waadete
pönengä ingampa. 18 Waodäni ïñömö ædö
cæte botö ïmote wënonguïnänii. Botö
nämä incæ Ao äninque wæncæboimpa.
Botö nämä të̈ï pïñëmo ïñömö, Wænguïmo,
ante në ämo ïnömo ïmopa. Ayë adobaï
botö nämä të̈ï pïñænte në ämo inte botö,
Ñäni ömëmoncæboimpa, ante cædinque
wæætë tömëmo mïï quëwenguïmo in-
cæboimpa. Botö Mæmpo ïñömö botö ïmote
nänö wææ angaïnö botö ëñënïnö ante
ëñente cæbopa,” ante apënecantapa.

19 Mänïnö apënecä ëñëninque ood-
eoidi wæætë wadö wadö ante pönente
tedewengadänimpa. 20 Oodeoidi nanguï
ïnäni ïñömö,

—Tömengä wënæ tönö cæcä inte edæ
ömæcacä ïnongä ingampa. Ædö cæte tö-
mengä ingante ëñëmïni ïmïnii.

21 Äñönäni oodeoidi incæ wadäni
guiquënë,

—Tömengä wënæ tönö cæcä inte baï
tömengä ïïmaï nänö änïnö ante wïï angä
incædongäimpa. Në wënæ inte quëwente
cæcä ïñömö babetamönäni awinca wi ë̈-
monte baï cæcä waa bamönäniyaa.

Oodeoidi Itota ingante Baa änäni

22 Yoguite tedë ïñonte waodäni Eedo-
tadëë quëwënäni, Wængonguï oncö tæiyë
waëmö oncö ante dodäni mënongadän-
impa, ante pönente ë̈ë̈më cæyönäni.
23 Itota Wængonguï oncö ñënænconë
yabæconë Tadömöö näni änoncönë ïñömö
cægongantapa. 24 Oodeoidi tömengä weca
pö godongämë gongænte änäni,

—Bitö æbänö ïmii, ante æpoönædö ayë
äïnënämaï ïmii. Bitö mönitö Codito ïmi
ïninque mönitö ïmönite edonque pönï
apënebi ëñëmönii.

25 Ante äñönäni Itota wæætë,

—Mïnitö ïmïnite do antabopa. Incæte
mïnitö pönënämaï ïmïnipa töö. Botö edæ
botö Mæmpo ëmöwo ante bamönengë
cæbo adinque mïnitö, Botö æbänö ïmoo,
ante ëñenguënëmïni ïmïnipa. 26 Mïnitö wïï
botö obegaidi baï ïnömïni inte botö ïmote
pönënämaï ïmïnipa töö. 27 Waodäni botö
obegaidi baï në ïnäni inte botö tedepämo,
Æbänö ämoo, ante do ëñënäni. Ayë
botö tömënäni ïnänite adinque pönëmo
ïñömote tömënäni wæætë botö ïmote
tee empote godänipa. 28 Botö adodäni
ïnänite wantæpiyë näni quëwenguïnö
godömo ë̈ninque quëwencædänimpa. Ayë
cöwë wënämaï incædänimpa. Tömënäni
tömëmo önönempo ongöñönänite æcänö
tömënäni ïnänite gä pe æmpoda ïñömö

edæ dæ angampa. 29 Botö Mæmpo
edæ adodäni ïnänite botö ïmote në
pönongaingä ïnongä ingampa. Tömänäni
wædänäni ïñönäni tömengä ïñömö godö-
menque ñënænngä inte nanguï cædongä
ingampa. Ïninque tömengä önönempo
ongöñönänite æcänö tömënäni ïnänite
gä pe æmpoda ïñömö edæ dæ angampa.
30 Botö ïñömö botö Mæmpo tönö ääwocaque
baï ëwocamöna ïmönapa, ante Itota
apënegacäimpa.
31 Mänïnö angä ëñëninque oodeoidi
wæætë tömengä ingante dicaca tacacæte
ante cædinque dicacoo wææmpo ënänipa.
32 Tömënäni dicacoo wææmpo ëñönänite
Itota tömënäni ïnänite,
—Botö mïnitö weca botö Mæmpo nänö
angaï baï nanguï bamönengë odömonte
cætabopa. Ædö botö bamönengë cædïnö
ante adinque mïnitö botö ïmote dicaca
tacacæ cæmïnii.
33 Ante äñongä oodeoidi wæætë,
—Mänïnö bitö waa cædïnö beyë ante
mönitö wïï bitö ïmite dicaca tacacæ
cæmönipa. Wæætë bitö babæ ante
Wængonguï ingante godö wënæ wënæ
ämipa, ante bitö ïmite tacacæ cæmönipa.
Edæ mönitö waomöni baï inte bitö adobaï
waobi ïmi incæte bitö, Botö Wængonguïmo
ïnömo ïmopa, ante ämipa töö.
34 Ante wæyönäni Itota wæætë tömënäni
ïnänite,
—Mïnitö mïni wææ yewëmongaïnö wïï
ïïmaï ante yewëmongatïï. "Mïnitö ïñömö
wængonguïidi ïmïnipa, ante do antabopa,"
ante yewëmongadänimpa. 35 Wængonguï
angä ëñente näni yewëmongaïnö ante
waodäni ædö cæte Baa äninque wido
cæquïnänii. Wængonguï nänö angaïnö
ante apënecä në ëñënäni ïñönänite
tömengä, Mïnitö wængonguïidi ïmïnipa,
angantapa. 36 Ayë botö Mæmpo botö
ïmote inguipoga da pönoncæte ante, Botö
adoboque quïmi ïmipa, ante botö ïmote
apænte ængacäimpa. Ïninque edæ botö
tömengä quïmo ïnömo inte tömengä nänö
në da pönongaïmo ïñömote edæ botö
ïmote edæ æbänö anguïï. Ïñæmpa botö
ïñömö Wængonguï Wëmo ïnömo ïmopa,
äñömote edæ mïnitö wæætë, Bitö babæ
ante Wængonguï ingante godö wënæ wënæ
ämipa, ante quïnante ämïnitawo. 37 Botö
edæ Mæmpo nänö cædö baï cædämaï
ïmo baï mïnitö mänïñedë botö ïmote
pönënämaï ïmïni baï waa incædönimpa.
38 Mïnitö botö ïmote pönënämaï ïmïni
incæte botö guiquënë botö Mæmpo
nänö cædö baï adobaï cæbo ïninque
mïnitö, Botö æbänö cæboo, ante adinque
pönencæmïnimpa. Mänömaï cædinque,
Botö Mæmpo ingante botö ëwocabo ïmopa,
ante ayë, Botö adobaï botö Mæmpo nempo
quëwëmopa, ante ëñenguïmïni inte ayë
ëñëninque pönencæmïnimpa, ante Itota
angacäimpa.
39 Mänïnö angä ëñëninque tömënäni
wæætë tömengä ingante bæi ongoncæ
cæyönäni tömengä do aamö cæte gocan-
tapa.
40 Ayë Eedotadëë wadæ godinque
Oododänö ëmëmäa ocë ëmænte taod-
inque tömengä Wäö wëënëñedë waodäni
ïnänite æpënë nänö guidönïñömö
adoyömö gote ongongä ingantapa. 41 Ayë
tömengä mänïñömö ongöñedë waodäni
nanguï ïnäni tömengä weca goto pöninque
änänitapa.
—Ate ëñencæmïnimpa, ante Wäö wodi
cöwë bamönengë cædämaï ingä incæte tö-
mengä mäningä Itota ingantedö ante nänö
angaïnö tömänö näwangä ante angantapa,
ante apënedänitapa.
42 Ayë mänïñömö ongöninque waodäni
nanguï ïnäni Itota ingante wede pönënäni
bagadänimpa.

11

Datado wængäimpa

1 Mänïñedë wacä onguïñængä tö-
mengä ëmöwo Datado wënæ wënæ
badinque öñönongäimpa. Mäadiya
tönö Mäadota tömengä tönïñada näna
quëwëñömö tömengä adoyömö Betänia
ïñömö quëwënongäimpa. 2 Ïingä Mäadiya
guiquënë ayë ate oguï wapë ænte
Awënë Itota ingante öni pædinque nämä
ocaguï inte tömengä önöwa amïmö
cæquingä adocä Mäadiya ïñongä tömengä
tönïñacä Datado ñöwo wënæ wënæ bacä
ïnongäimpa. 3 Ïninque Datado tönïñada
ïñömö, Itota ingante aa pebi pongäe, äna
ëñente wacä gote,
—Awënë ëñëmi, Bitö në waadecä ïñömö
wënæ wënæ ingampa cæbii, ante änapa,
ante apënecantapa.
4 Mänïnö näna änö ante apënecä ëñën-
inque Itota,
—Mänïnö wënæ wënæ inte nänö wædö
ïñömö wïï wænguï impa. Wæætë waodäni,
Wængonguï ñäö apäite ëmönongä

ingampa, ante acædänimpa. Ayë botö
ïmote, Bitö Wængonguï Wëmi adobaï ñäö
apäite ëmönömi ïmipa, ante apënecædän-
impa, ante mäningä wënæ wënæ ingampa,
angantapa.
5 Mäadota tönö tömengä tönïïñacä
Mäadiya näna caya ïnate ayë Datado
ingante Itota tömënäni ïnänite waadete
pönënongäimpa. 6 Datado wënæ wënæ
ingampa, ante apënecä ëñengä incæte
Itota nänö ongöñömö adoyömö mëönaa
ayë ongongantapa. 7 Tömengä ayë ate
tömengä ëmïïñënäni ïnänite,
—Ægodöedäni, wæætë Oodeabæ mönö
gocëimpa.
8 Äñongä tömënäni wæætë tömengä in-
gante,
—Awënë në Odömömi ïmi, wantæyö
intapa oodeoidi bitö ïmite dicaca tacacæ
cædäni incæte bitö ñöwo wæætë,
Mänïïñömö goquïmo, ämitawo.
9 Ante änäni Itota wæætë,
—Ïñæmpa nænque wïï tömää itædë
apäitawo. Itædë në gocä mönö nænque
inguipoga apäicä ate beyë tëwadämaï
gocampa. Botö ïïñömö itædë gocä baï
adobaï mïïmo botö quëwenganca botö
cæquënënö ïinque cæquinque gobopa.
10 Woyowotë në gocä baï guiquënë tömengä
wæætë ñäö dæ ä beyë tëwate baï gocampa,
angacäimpa.
11 Mänïnö angä ate tömengä godömenque
tömënäni ïnänite,
—Mönö ëmigo Datado ïñömö mö ñongä.
Botö ñöwo tömengä weca gote, Ñäni
ömëmöe, ämo ñäni ömëmonguingä, ante
apënecantapa.
12 Tömengä ëmïïñënäni wæætë tömengä
ingante,
—Awënë Itota, tömengä mö ñongä ïn-
inque edæ gancæ baquingä, apënedäni-
tapa.
13 Itota Datado nänö ëmëwo wënïmämo
ante apënecä incæte tömengä ëmïïñënäni
guiquënë, Datado önonque mö ñongampa,
ante Itota apënecampa, ante pönënönän-
impa. 14 Mänömaï beyë Itota tömënäni
ïnänite,
—Datado ëmëwo wængäimpa, ante
edonque pönï apënecantapa. 15 Mïnitö
pönencæmïnimpa, ante botö, Tömengä
wæncæ cæyongä botö tömengä weca
ongönämaï intabopa, ante mïnitö beyë
ante tobopa. Ægodöedäni, tömengä weca
mönö gocëimpa, angantapa.
16 Ayë Tömato Äancadënaque näni
änongä ïïñömö Itota ëmïïñënäni wadäni
ïnänite,
—Ægodöedäni, äninque, Tömengä tönö
godongämë wæncæte ante tömengä mïïñë
gocëimpa, angacäimpa.

Itota mönö ömëmonguïmämo mönö mïï quëwenguïmämo ante në pönongä ingampa

17 Ayë Itota ponte ëñëñongä, Datado
baö tömënäni näni wodintatodë mëönaa
go mëönaa do daga wënänitapa, ante
apënedäni ëñengacäimpa. 18 Betänia
ïñömö näni taadö godö Eedotadëë näni
quëwëñömö godö eyequeï ïnönimpa.
Mänïï taadö wodo tedete quidömetodo
ganca ïnönimpa. 19 Oodeoidi nanguï
ïnäni ïïñömö Mäadota tönö Mäadiya
weca pöninque, Mïnatö tönïïñacä wængä
ate wæwëmïna incæte piyënë cæte
quëwencæmïnaimpa, ante waadete
apënecæte ante pönänitapa. 20 Itota oo
pönï pongampa, ante änäni ëñëninque
Mäadota tömengä ingante bee tencæte
ante gocantapa. Mäadiya guiquënë oncönë
ee ongongantapa. 21 Mäadota Itota weca
pöninque tömengä ingante,
—Awënë Itota, bitö mönitö weca ongömi
baï botö tönïïñacä wïï wæncædongäimpa.
22 Tömengä ëmëwo wængä incæte bitö
ñöwo Wængonguï ingante quïëmë ante
apënebi tömengä pönö cæcä ænguïmi
ïmipa, ante botö ëñëmopa, ante apënecan-
tapa.
23 Angä ëñëninque Itota tömengä in-
gante,
—Bitö tönïïñacä wodi ñäni ömëmongu-
ingä.
24 Ante apënecä ëñëninque Mäadota
wæætë,
—Ao, inguipoga ïinque bayedë mönö
ñäni ömëmöñedë tömengä do wængaingä
incæte ñäni ömëmoncæcäimpa, ante botö
do ëñëmopa, angantapa.
25 Itota tömengä ingante äninque,
—Botö në ñäni ömëmonguïmo ïnömo
inte cæbo beyænque mïnitö ñäni ömë-
moncæmïnimpa. Mïni wantæpiyë
quëwenguinque ante në Quëwëmo ïnömo
ïmopa. Botö ïmote në wede pönengä ïñömö
do wængä incæte ayë ate wantæpiyë
quëwencæcäimpa. 26 Ayë në mïï quëwengä
inte botö ïmote wede pönengä ïñömö tö-
mengä cöwë wënämaï quëwencæcäimpa.
Bitö mänïnö ante pönëmitawo.

27 Angä ëñëninque Mäadota tömengä ingante,
—Awënë Itota Ao ämopa, ante apënecantapa. Bitö mönitö Codito ïnömi ïmipa, ante pönëmopa. Wængonguï Wëmi ïnömi inte bitö ïñömö edæ, Inguipoga në Ponguingä, ante näni angaïmi ïmipa, ante pönëmopa, ante apënecantapa.

Itota Datado wodintatodë gote wæcä

28 Mänömaï ante apënedinque Mäadota ocë ëmænte gote Mäadiya ingante aa pecä pongä ate Mäadota tömengä ingante awëmö äninque,
—Mönö në Odömongä do pöninque bitö ïmite aa pecampa.
29 Angä ëñëninque Mäadiya quingë ængë gantite tömengä weca gocantapa.
30 Itota Betänia ïñömö ayë guiidämaï ïnongäimpa. Mäadota tömengä ingante nänö bee tënïñömö tömengä adoyömö ayë a ongönongäimpa. 31 Oodeoidi Mäadiya tönö oncönë godongämë ongöninque, Tömengä piyënë cæcæcäimpa, ante tæcæ waadete apëneyönäni tömengä quingë ængë gantidinque taocä adinque tömënäni, Tömengä Datado wodi nänö wodintatodë wæcæte ante gocampa, ante pönente tömengä ingante tee empote godänitapa.
32 Itota nänö ongöñömö pöninque Mäadiya tömengä ingante adinque tömengä önöwa ædæ wæænte apënedinque,
—Awënë Itota, bitö mönitö weca ongömi baï botö tönïñacä wïï wæncædongäimpa, ante wæcantapa.
33 Mäadiya mänömaï wæyongä oodeoidi tömengä tönö godongämë në pönïnäni adobaï wædäni adinque Itota wæwente entawëninque wæcantapa. 34 Ayë,
—Datado wodi baö æyömönö da wëmïnitawo,
Angä ëñëninque tömënäni,
—Awënë Itota, pö ae.
35 Ante äñönäni Itota Ca wæcantapa.
36 Tömengä mänömaï wæcä adinque oodeoidi,
—Aedäni, tömengä Datado wodi ingante nö waadete pönengä ingantapa.
37 Ante tedeyönäni pancadäniya,
—Tömengä ïñæmpa në babetamongä awinca wi ëmonte baï cædingä inte adocä Datado wodi ingante cæcä baï tömengä wïï wæncædongäimpa, ante wægadänimpa.

Datado nänö ñäni ömëmömämo

38 Itota wæætë wæwente entawëninque Datado wodintatodë pongacäimpa. Tömengä wodido ontatodë ï ïñonte dicabo ñënængade da pëñë pönö tee mönodäni.
39 Adinque Itota,
—Dicabo da të ñëedäni, äñongä Datado wodi tönïñacä Mäadota wæætë,
—Awënë Itota, ëñëmi. Mëönaa go mëönaa tömengä wodido öñöninque tömengä wodi do öö wadingä ingampa.
40 Ante wææ angä ëñëninque Itota,
—Bitö wede pönëmi ïninque edæ Wængonguï æbänö ñäö apäite ëmönongä inte cæcää, ante bitö acæbiimpa, ante bitö ïmite wïï antawo, angacäimpa.
41 Ïninque tömënäni dicabo të ñënänitapa. Ayë Itota ëmö adinque,
—Mæmpo botö apënedïnö ante do ëñëmitapa, ante adinque botö bitö ïmite waa ate pönëninque apënebopa.
42 Botö apënedö ante æyedëmë apënebo incæ bitö cöwë ëñëmipa, ante botö do ëñëmopa. Wæætë edæ waodäni botö weca godongämë gongënäni beyë ante botö mänïnö ante apënetabopa. Bitö botö ïmote da pönömi pontabopa, ante tömënäni pönencædänimpa, ante apënetabopa.
43 Mänömaïnö ante Wængonguï ingante apënedinque Itota,
—Datado ta pöe, ante yedæ aa pecantapa.
44 Në wëningä ïñömö edæ do ta pongantapa. Tömengä önompo weocoo inte näni wïni wïni cædincoo ayë empodinque önöwa näni wïni wïni cædincoo ayë ëwadinque tömengä awinca weocoo näni ñäne cæmönincoo ayë ëmongä inte ta pongä adinque Itota tömënäni ïnänite,
—Mänincoo ñï cæmïni gocäe, angacäimpa.

Itota ingante bæi ongonte ængëimpa, ante tedewënäni

(Mäateo 26.1-5; Mäadoco 14.1-2; Odoca 22.1-2)

45 Mänömaï beyë oodeoidi nanguï ïnäni Mäadiya weca ëñacæ në pönïnäni inte ïïnäni ïñömö Itota mänömaï cæcä adinque tömengä ingante wede pönënäni bagadänimpa. 46 Pancadäniya guiquënë Paditeoidi weca godinque, Itota quïnö cæcää, ante adodö angadänimpa. 47 Ïninque Wængonguï quï, ante në godönäni ñënënäni tönö Paditeoidi ïñömö wæætë tömënäni ömæ näni Apænte Äincabo tömänäni ïnänite, Mönö godongämë

apënecëimpa, ante adoyömö pöedäni,
ante äñönäni pönäni adinque tömënäni,
—Ïingä ïñömö, Acædänimpa, ante
nanguï bamönengë cæcä ingä. Mönö
quïnö cæquïmöö. 48 Ante wædinque
mönö tömengä ingante, Bitö mänömaï
godömenque cædämaï incæbiimpa, ante
wïï wææ ämö ïninque waodäni tömänäni
tömengä ingante pönëmaïnänipa. Tö-
mengä ingante pönënäni ïninque, Itota
oodeoidi Awënë bacæte ante cæcampa,
ante pönente wædinque odömänoidi
incæ edæ wææ cæbaïnänipa. Ïninque
tömënäni pöninque mönö tæiyë waëmö
oncö wo ëwëmaïnänipa. Ayë mönö ömæ
ïñömö mönö quëwencabo incæ nämä
në ämö ïñömonte tömënäni pö ö ænte
baï cædinque tömënänique në änäni
babaïnänipa, änänitapa.
49 Tömënäni weca adocanque Caiapato
mänïï wadepo, Wængonguï quï, ante në
godongä ñënængä pönï ïnongä inte tö-
mengä ïñömö,
—Mïnitö tömänö ante ëñënämaï ïmïnipa
töö, apënecantapa. 50 Mönö ömæ
quëwencabo wïï tömämö wængëimpa,
ante wæætë tömëmö beyë ante adocanque
onguïñængä wængä ïninque godömenque
waa ïmaimpa, ante mïnitö ëñënämaï ïmïni
inte tedewëmïni awædö.
51 Mänömaïnö ante apënedinque
Caiapato mä nänö pönënonque ante wïï
angacäimpa. Wæætë tömengä mänïï
wadepo ïñonte, Wængonguï quï, ante
në godongä ñënængä pönï ïnongä inte
Wængonguï beyë apënedinque, Itota
ïñömö oodeoidi beyë ante wæncæcäimpa,
ante apënegacäimpa. 52 Ayë wïï Oodeabæ
quëwënänique beyë ante wænguingä.
Wæætë, Wængonguï wënäni wayömö
wayömö pangote godïnäni inte adodänique
badinque adoyömö godongämë pon-
cædänimpa, ante tömengä wæncæcäimpa.
53 Caiapato mänïnö ante nänö änïönæ
ïñonte täno godongämë pönëninque
oodeoidi ömæ näni Apænte Äincabo
ïñömö, Æbänö cæte Itota ingante wënömö
wænguingää, ante cöwë tedewënönän-
impa.
54 Mänömaï beyë Itota ayë oodeoidi
weca wïï edonque gocä ïnongäimpa.
Wæætë wadæ godinque tömengä önömæca
eyequeï Epadaïmë näni äñömö godinque
mänïñömö tömengä ëmïñënäni tönö
ongönongäimpa.
55 Wodo pænta gogaïönæ, ante Patowa
näni cæönæ oo pönï ïnönimpa. Mänïñedë
Oodeabæ wayömö wayömö quëwënäni
nanguï ïnäni Eedotadëë quëwëñömö pö
æidinque tömënäni Patowa näni ëëmë
ayë cædämaï ïñedë dodäni angaï baï
cædinque, Mönö wënæ wënæ cægaïnö ante
mönö mënongate baï waëmö bacëimpa,
ante nämä incæ äacæte ante cædinque
æi gogadänimpa. 56 Adodäni Wængonguï
oncö ñënænccönë yabæcönë pö guiidinque
adiyë gongëninque, Itota æyömönö ingää,
ante pönente gomö adinque nämäneque
godongämë apënedinque,
—Mäningä ïñömö ëëmë beyë ante
edæ pönämaï ingantawo. Æbänö ante
pönëmïnii, ante apënedönänimpa.
57 Wængonguï quï, ante godönäni
ñënënäni tönö Paditeoidi wæætë waodäni
ïnänite wææ änönänimpa. Æcänö Itota
nänö a ongöñömö ante në ëñengä ïñömö
tömengä mönitö ïmönite angä ëñëninque
mönitö wæætë Itota ingante yao ongonte
ëmaïmönipa, ante do wææ änönänimpa.

12

*Awënë Itota önöwa oguï wapë gao cæwa-
campa*

(Mäateo 26.6-13; Mäadoco 14.3-9)

1 Önompo ëmæmpoque go adoönæque
ate Patowa näni ämë bacæ cæyedë
Itota Betänia ïñömö pongantapa. Itota
do angä ate në ñäni ömëmöningä
Datado ïñömö tömengä adoyömö Betänia
quëwënongäimpa. 2 Itota pongä adinque
waodäni mänïñömö quëwënäni, Itota
ingante waa amönipa, ante tömengä beyë
ëëmë cægadänimpa. Wadäni tönö Datado
adobaï Itota tönö godongämë të contate
cëñönänite Mäadota ïñömö tömënäni
ïnänite cænguï godongä cënänitapa.
3 Ayë Mäadiya ïñömö mëedio ditodo
ganca näni oguï wapë öni pæquïmë
näadodopë nänö nanguï godonte ënïmë
incæ ænte mämö Itota önöwa gao
cæwadinque tömengä ocaguï inte amïmö
cæcä ïninque oncönë tömancönë oguï
waacönë ingatimpa. 4 Itota mïñë në gocä
adocanque Codaa Icadiote näni änongä
ïñömö edæ, Itota ingante æncædänimpa,
ante odömonte në godonguingä inte ñöwo
wææ apënecantapa.
5 —Ïïmë nänö oguï wapë quïnante
ömæpodäni beyë ante godonte ënämaï

ingantawo. Ïñæmpa waocä adoque wadepo
cæte beyä paga äninque todetiento
deënadiota nänö äninpota beyä mänïmä
godonte äninmä ïmæmpa, ante wæcantapa.
6 Tömengä dicæ ömæpodäni beyä
ante pöneninque mänömaïnö ante
apänecantawogaa. Wæætë tömengä
në awëmö änongä inte mänïnö ante
apänecantapa. Töminäni da wente
äintaa näänongä inte tömengä ïñömö,
Töminäni da wëninta incæ pancataa botö
quï bacäimpa, ante awëmö änongä inte
mänömaï apänecantapa. 7 Itota wæætë
tömengä ingante,

—Onquiyængä ingante pïinte änewënä-
maï incæbiimpa. Mäniïmä botö daga wen-
guïönæ ante manguënengä inte tömengä
botö baö näni daga wenguinque ante eyepä
ïñonte öni paacantapa. 8 Ömæpodäni cöwë
mïnitö weca quëwënäni ïnänipa. Botö
guiquënë wïï cöwë mïnitö weca quëwëmo
ïmopa, ante apänegacäimpa.

Datado ingante wänongäimpa, ante tedewënäni

9 Itota Betänia ponte ongongampa,
ante apänedäni äñëninque oodeoidi
nanguï ïnäni tömengä weca pönäni incæte
wïï tömengä beyænque pönänintapa.
Wæætë adobaï Datado ingante angä
në ñäni ömämöningä ingante acæte
ante pongadänimpa. 10 Mänömaï beyä
Wængonguï quï, ante në godönäni
ñänänäni ïñömö, Æbänö cæte Datado
ingante adobaï wänömö wænguingää, ante
godongämä tedewënänitapa. 11 Ïñæmpa
oodeoidi nanguï ïnäni, Datado beyä
mönitö ïmönite ëmö cæte Itota ingante
pöneninque tömengä gämänö godänipa,
ante wægadänimpa.

Itota Eedotadëë ïñömö pongä

(Mäateo 21.1-11; Mäadoco 11.1-11; Odoca 19.28-40)

12 Ïïmö ate, Eedotadëë ïñömö poncæte
ante Itota idömæ pongampa, ante
apänedäni äñëninque äämä beyä ante
tæiyänäni pönïnäni ïñömö, 13 yädëmämäa
wangö tate mäo bee tente taodinque yedæ
aa pedinque,

—Möni quëwenguinque ante, Badogaa,
ante tomönipa. Bitö Awënë Wængonguï
ëmöwo beyænque pömi ïninque bitö to-
quinque edæ Wængonguï bitö ïmite waa
cæcæcäimpa. Bitö idægoidi Awënë ïnömi
inte bitö toquinque ingäimpa.

14 Ante yedæ äñönäni Itota ïñömö bodo
wengä ate äninque tömengäa æi con-
tate pongantapa. Wëënëñedë Wængonguï
beyä ïïmaï ante näni yewämonte angaïnö
baï ïinque cædinque pongantapa.

15 "Tiöno ïñömö quëwëmïni ïñömö edæ
guïñënämaï ïedäni.

Mïnitö Awënë Odeye ñöwo mïnitö weca
pongä aedäni. Edæ bodo wengäa æi
contate pongampa,"

ante yewämongadänimpa. 16 Töminäni
dodäni näni angaï baï cædinque Itota
ingante bee tencæ taodäni adinque
Itota nänö në ëmïñänäni ïñömö, Æbänö
cædänii, ante mänïñedë äñënämaï inte
wædönänimpa. Wæætë edæ Itota Wæn-
gonguï ñäö ëmöñömö ocä ëmænte gocä
adinque tömengä ëmïñänäni mänïñedë
ate edæ, Itota ingante waodäni ñöwo
näni cædönö ante dodäni wëënëñedë
yewämongadänimpa, ante pönente
wædönänimpa.

17 Datado wodi ontatodë ongöñongante
Itota, Ta pöe, ante aa pecä äñëninque
në wäningä incæ ñäni ömämöninque ta
pongä adinque Itota weca godongämä
ongönïnäni nanguï ïnäni ïñömö, Itota
mänömaï cæcä atamönipa, ante gode ä
gode ä cædönänimpa. 18 Ïninque edæ,
Itota mänömaï bamönengä cæcampa, ante
apänedäni äñente beyænque waodäni
tæiyänäni Itota weca bee tencæ pönäni-
tapa. 19 Mänömaï beyä Paditeoidi ïñömö
nämanque godongämä tedewënänitapa.

—Waodäni tömänäni æbänö tömengä
mïñä tee empo godäni ante aedäni. Mäniï
beyä ante, Mönö cædïnö wïï eyepä impa,
ante adinque, Mönö æbänö cæte godö-
menque cæquïmöö, ante wægadänimpa.

Guidiegoidi pancadäniya Itota ingante diqui mïnäni

20 Eedotadëë ïñömö töminäni äämä
cæyedë Wængonguï ingante waa ate
apänecæte ante në pönäni pancadäniya
ïñömö guidiegoidi ïnönänimpa. 21 Mäniïnäni
ïñömö Pedipe weca pöninque edæ,

—Awënë, äñëmi. Mönitö Itota ingante
aïnëmönipa, ante änänitapa. Mäningä
Pedipe ïñömö Betaida quëwëñömö Gadide-
abæ quëwente pongä ïnongäimpa.

22 Tömengä ïñömö Æntade weca gote tö-
mengä ingante guidiegoidi näni änïnö ante
apënecä ate tömëna wæætë Itota weca
guëa godinque tömengä ingante äñöna,
23 Itota wæætë,
—Wængonguï nänö cæönæ do ba
ïninque tömengä pönö cæcä beyænque
botö Waobo ëñagaïmo ïñömö ñäö apäite
ëmoncæboimpa. 24 Mïnitö ïmïnite näwangä
ämopa. Tömëmö onguipo quiyadïmö
incæ yabæque ñömäadämaï ï baï ædö
cæte tä bocate pædinque tömëmö
nanguï pönï ïmonguïï. Wæætë tömëmö
yabæque ñömäate ate tä bocate pædinque
nanguï pönï ïmompa. Botö adobaï
wænguënëmo ïmopa. Botö wïï wëmo
baï ædö cæte waodäni tæiyënäni botö
quïnäni baquïnänii. 25 Në, Nämanque
pönente quëwëmote, ante pönengä ïñömö
edæ tömengä nänö quëwenguïmämo
incæ wo ëwente bacæcäimpa. Inguipoga
quëwëñedë në, Wïï nämanque pönente
quëwëmote, ante pönengä guiquënë
tömengä nänö wantæpiyë quëwenguïnö
ante do ëadingä inte tömengä nänö
wënämaï quëwenguinque gocæcäimpa.
26 Æcänö botö ïmote në cæda ïna tö-
mengä ïñömö edæ botö ïmote tee empo
goquënengä ingampa. Ayë æyömönö
botö quëwëmo botö ïmote në cædongä
adoyömö quëwencæcäimpa. Botö Mæmpo
ïñömö botö ïmote në cædongä ingante waa
acæcäimpa, ante Itota apënegacäimpa.

Itota, Botö wæncæboimpa, ante apënecä

27 Ayë godömenque apënedinque Itota
ïïmaï apënecantapa. "Botö guïñëmämo
entawëninque wæbo inte quïnö anguï-
moo. 'Botö Mæmpo ëñëmi, äninque,
Botö nantate wæwenguïönæ oo pönï ba
incæte bitö pönö ö ëmi ate wæwënämaï
bacæboimpa,' ante botö wïï mänömaïnö
ante ancæboimpa. Edæ botö wæwen-
guïnö beyë ante pontabopa. 28 Mæmpo,
Bitö æbänö ñäö apäite ëmömi ïmii, ante
odömömi acædänimpa," angantapa.

Äñongä öönædë ïnö tedepämo apënedinque, "Botö æbänö ñäö apäite ëmömo ïmopa, ante do odömontabopa. Ayë wæætë adodö cæcæboimpa," ante apënecä ëñënänitapa.

29 Mänïñömö godongämë ongönäni nan-
guï ïnäni ïñömö mänïmämo ëñëninque
edæ, Detæbo tæï tëmämo baï impa, ante
wædänitapa. Wadäni guiquënë,
—Anquedo ïñömö tömengä ingante
apënecantapa, ante änänitapa.
30 Itota ïñömö wæætë,
—Mänïmämo wïï botö beyë ante
apënecampa. Wæætë mïnitö beyë ante
apënecampa. 31 Ñöwoyedë Wængonguï
inguipoga quëwënäni ïnänite apænte
nänö panguïnö ïñömö edæ oo baquïnö
anguënë. Inguipogaque quëwënäni awënë
ïñongante wënæ ingante Wængonguï
ñöwoyedë, Gobäwe, angä gocæcäimpa.
32 Botö ïmote awäa timpodinque ængë
gantidënäni wægömo ate botö waodäni
tömänäni ïnänite, Mïnitö botö weca
poncæmïnimpa, ante aa pecæboimpa, ante
Itota apënecantapa.
33 Mänömaïnö ante apënedinque
tömengä, Æbänö wænguïmoo, ante
ëñencædänimpa, ante apënecantapa.
34 Ëñëninque mänïñömö ongönäni nanguï
ïnäni,
—Mönitö ïñæmpa, Mönö Codito cöwë ee
ongoncæcäimpa, ante dodäni näni wææ
angaïnö ante yewëmonte ongompa, ante
ëñentamönipa. Incæte bitö ïñömö nä-
manque äninque, Botö Waobo ëñagaïmo
ïñömote botö ïmote awäa timpodinque
gö cædäni wægonguïmo ïmopa, ante ædö
cæte ämii. Äninque, Ïingä Waocä në ëña-
gaingä ïñæmpa ee ongönämaï wænte go-
quingää.
35 Ante wæyönäni Itota tömënäni ïnänite,
—Botö, Waodäni mïmönë ñäö baï
entawëninque quëwencædänimpa, ante
pontabopa. Wædænque ayë ïñö botö
mïnitö weca quëwëninque mïnitö ïmïnite
odömonte apënebopa. Mönitö taadö
wëmö badämaï ingëimpa, ante mïnitö
taadö ayë ñäö ïñedë goedäni. Edæ wëmö
ïñömö në gocä ïñömö tömengä edæ,
Ædönö goboo, ante ëñënämaï ingampa.
36 Botö ñäö baï ëmönömo ïmopa. Ñäö
ïñömö në cægömöni incæmönimpa, ante
bacæte ante cædinque mïnitö ïñömö botö
mïnitö weca ayë ongöñömote botö ïmote
pönëedäni ämopa, angantapa.

Tömengä ïinque apënete ate wadæ god-
inque wë womonte ongongacäimpa.

*Oodeoidi Itota ingante ïïmaï cæte pönënä-
maï ïnänipa*

37 Itota oodeoidi weca nanguï bamö-
nengë cæte odömongä incæte tömënäni
ayë tömengä ingante pönënämaï ïnäni-
tapa. 38 Wængonguï beyë në apënecä Itaiya

wodi ïïmaï ante do nänö angaïnö baï ïinque baquinque tömënäni mänömaï cædönänimpa.
"Awënë Wængonguï ëñëmi. Mönitö apënemöni tömënäni näni ëñënö ante edæ æcänö ëñente pönengää. Ïñæmpa në pönengä ïñömö edæ dæ angä awædö.
Ayë Awënë Wængonguï nänö tæï pïñænte cægaïnö ante æcänö ada ïñömö edæ dæ angampa."
39 Ïninque tömënäni ædö cæte pönenguïnänii, ante Itaiya wodi edæ wayömö yewëmöninque, Wængonguï ïïmaïnö ante cæcä beyë pönënäni ïnänipa, ante yewëmongacäimpa.
40 "Tömënäni botö gämënö ocë ëmænte pönäni baï botö wæætë, Waa bacæmïnimpa, ante godö cæcædömoimpa.
Incæte mänömaï cædämaï incæboimpa, ante Wængonguï ïïmaï cægacäimpa.
Tömengä godö cæcä beyænque waodäni babetamönäni baï adämaï bagadänimpa.
Adobaï mïmönë näni pönënö ömædë badinque ëñënämaï bagadänimpa.
Edæ, Tömënäni näni adïnö ante ëñënämaï incædänimpa, ante cædinque
ayë edæ, Tömënäni näni ëñënö ante ëñënämaï incædänimpa," ante wææ cægacäimpa.
ante Itaiya wodi yewëmongacäimpa.
41 Itaiya wodi Itota nänö ñäö ëmömämo æbänö inguï, ante do ate baï ingaingä inte edæ Itota ingantedö ante mänïnö ante doyedë angacäimpa.

42 Ñöwo guiquënë oodeoidi awënëidi tæiyënäni Itota ingante pönënänimpa. Incæte Paditeoidi beyë guïñënäni inte, Mönö odömöincönë go guiiyömönite tömënäni mönitö ïmönite wïï tatodoncædänimpa, ante wææ cædinque tömënäni në pönënäni incæ waodäni ëñëñönäni pæ wëënete tededämaï ïnänimpa. 43 Edæ mänïnäni, Waodäni mönitö ïmönite waa ate apënecædänimpa, ante nanguï aïnente wædäni ïnönänimpa. Adodäni, Wængonguï mönitö ïmönite waa ate apënecæcäimpa, ante pönömenque aïnente wædäni ïnönänimpa.

Itota nänö änö beyænque waodäni apænte wæcædänimpa

44 Itota yedæ äninque aa pecantapa. "Botö ïmote në pönengä ïñömö wïï botö adoboque ïmote pönënongä ingampa. Wæætë edæ botö ïmote në da pönongaingä ingante tömengä adobaï pönengä ïnongäimpa. 45 Adocä botö ïmote në acä ïñömö tömengä botö ïmote në da pönongaingä ingante adobaï acä ingampa. 46 Botö ïmote në wede pönënäni ïñönäni adocanque incæ wëmö ïñömö wïï godömenque ee ongoncæcäimpa, ante cædinque botö ïñömö inguipoga quëwënäni weca ñäö baï ïnömo inte pontabopa."
47 "Waocä botö änö ëñëninque wïï ëñente cæcä ingä incæte botö tömengä ingante apænte änämaï ïmopa. Edæ botö wïï inguipoga quëwënäni ïnänite apënecæte ante pontabopa. Wæætë inguipoga quëwënäni ïnänite ëmo beyænque quëwencæmïnimpa, ante pontabopa cæmïnii. 48 Botö ïmote në Baa angä ïñömö tömengä botö änönö ante, Dicæ pönëmogaa, angä ïñongante tömengä ingante në apænte änö incæ edæ më ongompa. Inguipoga ïinque baquïönæ ïñonte botö änïnö incæ në apænte anguingä baï ba ïninque mäningä ingante, Bitö pante wæquinque Baa angabiimpa, ante baï apënete ingëimpa. 49 Edæ botö wïï nämanque pönëninque apënetabopa. Wæætë, Botö quïnö apënequïmoo, ante, Æbänö ante apënequïmoo, ante botö Mæmpo botö ïmote në da pönongaingä ïñömö tömengä botö ïmote wææ angä ëñëninque apënetabopa. 50 Tömengä nänö wææ angaïnö ëñente cæbo beyænque mïnitö wantæpiyë cöwë quëwencæmïnimpa, ante do ëñëmopa. Ïninque botö Mæmpo botö ïmote nänö angaïnö ante botö adodö ante apënebopa," ante Itota mänïñedë ïinque apënegacäimpa.

13

Itota incæ tömengä ëmïñënäni önöwa mënöwacä

1 Patowa näni ämë wantæyö bacëimpa, ante näni cæyedë Itota ïñömö, Botö inguipoga quëwente ëmö cæte botö Mæmpo weca ocë ëmænte æi goquïönæ do bacëimpa, ante do ëñënongäimpa. Itota ingante pönënäni në inguipoga quëwënäni ïñönänite tömengä tömënäni ïnänite waadete pönëninque ñöwoyedë,

Botö æbänö nanguï waadete pönëmo ïmoo,
ante odömongäimpa.
2 Gäwadecë bayö Itota tömengä
ëmïñënäni tönö godongämë cëñönäni
wënæ awënë cæcä beyænque Timönö
wengä Codaa Icadiote ïñömö, Itota ingante
odömonte godoncæboimpa, ante pönengä
ïnongäimpa. 3 Itota ïñömö, Quincoomë
ongoncoo incæ Wængonguï pönö cæcä
beyænque botö tömancoo awënë badinque
nämä tëï pïñænte në ämo ïmopa, ante
ëñënongäimpa. Ayë edæ Wængonguï
weca quëwente wæë pönïmo inte botö
Wængonguï weca ocë ëmænte goquïmo
ïmopa, ante do ëñënongäimpa. 4 Mänïnö
ante ëñënongä incæ tömengä ïinque
cænte ate ængë gantidinque yabæcoo gä
tadongadinque wadæ caaincoo ëninque
ononcadeyë ïnö goti padengantapa. 5 Ayë
ate æpë mënongaquintadë pe ñïñënïnque
tömengä ëmïñënäni tömänäni önöwa
mënöwadinque wadæ caaincoo goti
padëincoo inte wadæ cæwacæ tæcæ
cæcantapa.
6 Mänömaï cædinque tömengä Timönö
Pegodo weca pongä adinque adocä ïñömö
tömengä ingante,
—Bitö botö Awënë ïmi incæte botö
önöwa mënöwacæ pömitawo.
7 Ante äñongä Itota wæætë,
—Ñöwoque botö æbänö cæboo, ante
ëñënämaï ïmipa. Incæte ayë ate ëñencæbi-
impa.
8 Angä ëñëninque Pegodo,
—Botö önöwa cöwë mënöwadämaï in-
cæbiimpa, ante Baa ämopa cæbii.
Ante äñongä Itota godömenque,
—Botö bitö önöwa mënöwadämaï ïmo
baï bitö wïï botö quïmi ïmaïmipa, ante
angantapa.
9 Mänïnö angä ëñëninque Timönö Pe-
godo wæætë,
—Awënë, Mänömaï ï ïninque bitö wïï
botö önöwaque mënöwaquïmi. Wæætë
botö önompo adobaï mënompodinque botö
ocabo mënoncae.
10 Ante äñongä Itota wæætë,
—Æpë në äadingä ïñömö tömengä baö
ëñayö tömäñö waëmö impa. Ïninque tö-
mengä önöwaque nämanque mënöwacä
inte eyepë impa. Mïnitö do mïmö mënon-
gate waëmö entawënömïni ïmïnipa. In-
cæte wïï tömämïni waëmö entawëmïni
ïmïnipa, angantapa.
11 Edæ, Æcänö botö ïmote në odömonte
godonguingä ingää, ante tömengä do
ëñënongäimpa. Mänömaï beyë tömengä,
"Mïnitö wïï tömämïni do mënongate
waëmö entawënömïni ïmïnipa," angan-
tapa.
12 Ayë tömënäni önöwa ïinque mënöwad-
inque tömengä yabæcoo wëñadinque
tömengä adodö gote të contadinque
tömënäni ïnänite,
—Botö mänömaï cædinque mïnitö beyë
ante quïnö cæboo, ante ëñëmïnitawo, ante
äninque Itota godömenque, 13 Mïnitö botö
ïmote, Në Odömömi ïmipa, äninque ayë
adobaï, Awënë ïmipa, ämïni ïmïnipa. Edæ
botö mïnitö Awënë ïnömo ïninque mïnitö
mänömaïnö ante näwangä ante ämïnipa.
14 Botö ïñömö mïnitö Awënë ïnömo inte
në mïnitö ïmïnite Odömömo ïmo incæ
mïnitö önöwa do mënöwabo amïnipa.
Ïninque botö mänömaï mënöwabo baï
mïnitö adobaï wacä önöwa wacä önöwa
mënöwaquënëmïni ïmïnipa. 15 Botö
cæbo baï mïnitö adobaï cæcæmïnimpa,
ante cædinque botö mïnitö beyë ante
cæbo aedäni. 16 Mïnitö ïmïnite näwangä
ämopa. Awënë ñënængä ïnongä ïñongante
tömengä ingante në cæcä ïñömö wïï
godömenque ñënængä ingampa. Awënë
në da godongä ñënængä ïñongä tömengä
nänö në da godöningä wæætë wïï
godömenque ñënængä ingampa. 17 Mïnitö
ñöwo mänïnö ante ëñënïmïni inte edæ
ado ante cæmïni ïninque mïni toquinque
bacëimpa, ante Itota apënecantapa.
18 Ayë apënedinque, "Botö wïï tömämïni
beyë antabopa. Botö apænte ënïnäni
ædänidö ïnänii, ante botö në ëñëmo
ïmopa. Wængonguï angä ëñente näni
yewëmongaïnö baï ïinque bacëimpa, ante
ïïmaï bacæ cæpa. 'Botö tönö godongämë
në cængongä ïñömö botö ïmote në
pïinte cæcä bacantapa.' 19 Mänömaï ba
adinque edæ mïnitö botö ïmotedö ante
apënedinque, Tömengä mönö Codito
ïnongä ingampa, ante pönencæmïnimpa,
ante cædinque botö ñöwo ayë badämaï
ïñedë mïnitö ïmïnite ämopa. 20 Mïnitö
ïmïnite näwangä ämopa. Æcämenque
botö në da godongaingä ingante ëna
tömengä ïñömö edæ botö ïmote adobaï
ængä ingampa. Ayë æcämenque botö
ïmote ëna tömengä ïñömö botö ïmote në
da pönongaingä ingante ængä ingampa
cæmïnii," ante Itota apënegacäimpa.

Itota ingante Codaa në godonguingä ingampa, ante

(Mäateo 26.20-25; Mäadoco 14.17-21; Odoca 22.21-23)

21 Mänïnö angä ate Itota ïñömö tömengä
nänö wæwëmämo entawëninque wæcä
inte, Näwangä ante apënebo ëñëedäni.
Mïni cabo incæ adocanque, Æncædänimpa,
ante botö ïmote odömonte pædæ godongu-
ingä ingampa.
22 Ante apënecä wædinque tömengä
ëmïñënäni, Æcänö ingante apënecää,
ante ëñënämaï inte godongämë wacä ingä
wacä ingä adänitapa. 23 Itota ëmïñënäni
adocanque ïñömö Itota nänö në waadete
pönengaingä ïnongäimpa. Tömengä
ïñömö Itota tönö äänömonque të contate
ongönaimpa. 24 Timönö Pegodo ïñömö ïingä
ingante ömö ömö cædinque angampa.
Bitö Itota ingante, Æcänö ingää, ante
ämi angä ëñente ate apënebi ëñëmönie.
25 Angä ëñëninque mäningä Itota tönö
äänömonque në të contacä ïñömö,

—Awënë, æcänö ingää, ante apënebi
ëñëmönie, ante tömengä ingante äñongä.

26 Itota wæætë,

—Botö ïï päö owætaca mïï cæte godömo
në ænguingä ïñömö tömengä në cæquingä
ingampa.

Ayë päö owætaca mïï cædinque Timönö
wë Codaa Icadiote ingante godongantapa.
27 Codaa päö ængä ate Tatäna ïñömö tö-
mengäa do guiigacäimpa. Ïninque tömengä
ingante,

—Bitö quïnö cæcæ cæbii edæ quingë
cæe, ante Itota angantapa.

28 Wadäni adoyömö në cënäni ïñömö,
Itota quïnante mänïnö ante tömengä
ingante angää, ante ëñënämaï ïnönän-
impa. 29 Edæ Codaa tömënäni da wente
æinta näënongä ingä beyë tömënäni
pancadäniya, Æëmë beyë ante mönö
cænguï wïï eyepë ëamöni ïninque, Bitö
godonte æncæbiimpa, ante Itota angampa,
ante pönënönänimpa. Adobaï ömæpodäni
ïnänite, Godömi ænguïnänimpa, ante Itota
angampa, ante pönënönänimpa.

30 Codaa päö ænte ate tao gogacäimpa. Do
woyowotë ïnönimpa.

Itota nänö wææ änönö ante ñöwo angampa

31 Codaa dæ gocä adinque Itota,

—Botö Waobo ëñagaïmo inte æbänö ñäö
apäite ëmönömo ïmoo, ante ñöwo edonque
bacëimpa. Botö cæquïnö beyë Wæn-
gonguï æbänö ñäö apäite ëmongä ingää,
ante edonque bacëimpa. 32 Ayë botö
cæquïnö beyë Wængonguï ñäö apäite nänö
ëmönö edonque ba ïninque Wængonguï
cæcä ate botö ñäö apäite botö ëmönö
adobaï edonque bacëimpa. Ayë mänö-
maï Wængonguï wantæyö cæcæcäimpa.
33 Botö wëmïni botö mïnitö weca wantæyö
quëwëninque gobopa. Mïnitö botö ïmote
ante diqui diqui minguïmïni ïmïnipa. Ayë
oodeoidi ïnänite botö angaïnö baï ñöwo
mïnitö ïmïnite adodö ämopa. Botö go-
quïñömö ante mïnitö ædö cæte ponguïmïni
ïmïnii. 34 Botö wææ änönö ante ñöwo
mïnitö ïmïnite ämopa. Wacä ingä wacä ingä
waadete pönencæmïnimpa. Botö mïnitö
ïmïnite waadete pönënömo baï mïnitö
adobaï wacä ingä wacä ingä waadete pö-
nenguënëmïni ïmïnipa. 35 Mïnitö wacä
ingä wacä ingä waadete pönëmïni adinque
wadäni tömänäni, Mïnitö Itota nänö në
ëmïñëmïni ïmïnipa, ante ëñencædänimpa,
ante Itota apënegacäimpa.

Pegodo incæ, Dicæ abogaa, anguingä ingampa, ante

(Mäateo 26.31-35; Mäadoco 14.27-31; Odoca 22.31-34)

36 Timönö Pegodo tömengä ingante,

—Awënë, ædömë gobii.

Ante äñongä Itota wæætë,

—Botö goquïñömö ante bitö ædö cæte
botö ïmote ñöwo tee empo ponguïmi ïmii.
Ayë ate guiquënë bitö botö ïmote tee empo
ponguïmi incæbiimpa, angantapa.

37 Pegodo godömenque,

—Awënë, äninque, Botö quïnante bitö
ïmite ñöwo tee empo godämaï ïmoo, ante
wæcampa. Botö Ao äninque bitö beyë ante
nämä wænguïmo ïmopa.

38 Ante äñongä Itota wæætë,

—Bitö Ao äninque botö beyë ante
näwangä wænguïmi ïmiyaa. Bitö ïmite
näwangä ante apënebo ëñëe. Tawadiya
pedämaï ïñonte bitö ïñömö botö ïmotedö,
Dicæ abogaa, ante mempoga go adopoque
anguïmi ïmipa, ante apënegacäimpa.

14

Mæmpo weca mönö godö ante Itota taadö baï ingampa

1 Itota tömengä ëmïñënäni ïnänite,
“Mïmönë guïñente wædämaï ïedäni.
Wæætë Wængonguï ingante wede

pönëedäni, angantapa. Ayë adobaï botö
ïmote wede pönëedäni. 2 Botö Mæmpo
nänö quëwëñömö onconcoo bacoo pönï
më ongompa. Mänömaï impa, ante
wïï näwangä ï baï botö mïnitö ïmïnite
ancædömoimpa. Mïnitö beyë ante
botö, Mïni ponte quëwenguï onconcoo
ante tömää ædæmö badoncæte ante
mänïñömö gocæboimpa. 3 Ayë mïnitö
quëwenguï onconcoo tömää ædæmö
mënoncæte ante gobo ïninque botö ocë
ëmænte poncæboimpa. Pöninque mïnitö
botö quëwëñömö adoyömö botö tönö
godongämë quëwencæmïnimpa, ante botö
mïnitö ïmïnite ænte mëibo æicæmïnimpa.
4 Botö goquïñömö æyömönö ï, ante ayë
mänïñömö gocæte ante taadö godö
ante mïnitö do ëñëmïnipa," ante Itota
apënecantapa.

5 Apënecä ëñëninque Tömato ïñömö tö-
mengä ingante,

—Awënë, Ædömë goquïmii, ante mönitö
ëñënämaï ïmöni inte mönitö mänïnö bitö
goquïnö ædönö ï, ante taadö ædö cæte
ëñenguïmönii.

6 Äñongä Itota wæætë,

—Botö ïñömö tömëmo në taadömo
baï ïnömo ïmopa. Ayë botö adobo në
näwangä änö baï ïnömo baï ïñömote mïnitö
æbänö näwangä impa, ante ëñenguïmïni
ïmïnipa. Botö edæ në Quëwëmo inte pönö
cæbo beyænque mïnitö quëwenguïmïni
ïmïnipa. Botö wïï pönö cæbo baï waocä
æcämenque incæ botö Mæmpocä weca
godämaï incædongäimpa. 7 Botö ïmote
do ate pönëmïni ïninque mïnitö botö
Mæmpo ingante adobaï ate pönëmïni
ïmaïmïnipa. Ñöwo tömengä ingante tæcæ
ate baï pönëmïni inte mïnitö tömengä
ingante cöwë në agaïmïni incæmïnimpa,
ante apënecantapa.

8 Mänïnö apënecä ëñëninque Pedipe
ïñömö,

—Awënë, Mæmpocä ingante odömömi
amönie. Mäninque adinque idæwaa. Eye-
pë impa.

9 Äñongä Itota wæætë,

—Pedipe ëñëmi. Botö mïnitö weca
wantæpiyë quëwëmo incæ bitö ayë
botö ïmote adämaï inte baï pönënämaï
ïmitawo. Në botö ïmote acä ïñömö
tömengä adobaï Mæmpocä ingante në acä
ingampa. Ïninque bitö ïñömö, Mæmpocä
ingante odömömi amönie, ante ædö cæte
botö ïmote ämii. 10 Wæmpocä nempo
botö në quëwëmo ïmopa, ante ayë,
Wæmpocä ingante botö entawëmo ïmopa,
ante bitö pönënämaï ïmitawo. Botö
mïnitö ïmïnite, Æbänö apëneboo, ante
wïï nämanque pönëninque apënebopa.
Wæætë botö Wæmpocä incæ botö tönö
në ääwocaque baï quëwënongä inte edæ
tömengä nänö cædö ante në cæcä ingampa.
11 Tömengä nempo quëwëmo ïmopa, ante
ayë, Tömengä ingante botö entawëmo
ïmopa, ante mïnitö ïmïnite apënebo
ëñëninque pönëedäni. Wæætë edæ mïnitö
botö änö beyænque ayë pönënämaï ïmïni
incæte botö bamönengë nanguï cædïnö
adinque mänïnö beyænque pönëedäni.
12 Mïnitö ïmïnite näwangä ämopa. Botö
ïmote në wede pönengä ïñömö tömengä
botö cæbaï adobaï cæcæcäimpa. Ayë botö
Mæmpocä weca ocë ëmænte gobo beyë
në wede pönengä ïñömö edæ wïï önonque
botö cæbaï cædinque godömenque
cæquingä ingampa. 13 Mïnitö botö ëmöwo
ante apënedinque quïëmë æncæte ante
apënemïni ëñëninque botö Wængonguï
Wëmo ïnömo inte edæ, Mæmpocä nänö
ñäö ëmömämo edonque pönï acædänimpa,
ante cædinque mïnitö änö baï edæ do
cæcæboimpa. 14 Mïnitö, Ænguïmöni,
ante quïëmë beyë ante botö ëmöwo
ante botö ïmo apënemïni ëñëninque do
cæcæboimpa, ante Itota apënegacäimpa.

*Wængonguï Tæiyë Waëmö Önöwoca pon-
cæcäimpa, ante*

15 Ayë godömenque apënedinque Itota
ïïmaï ante apënecantapa. "Mïnitö botö
ïmote waadete pönëmïni ïninque botö
wææ angaïnö ante ëñente cæquïmïni
ïmaïmïnipa. 16 Ayë, Wacä botö beyë
ante mïnitö tönö godongämë cæquingä,
ante botö ïñömö botö Mæmpocä ingante,
Da godömi gocäe, ante apënecæboimpa.
Ayë tömengä botö änö ante do ëñente
cædinque edæ, Tömengä mïnitö tönö
cöwë ongonte godongämë cæcæcäimpa,
ante cædinque adocä ingante mïnitö
weca da pönongä ponguingä ingampa.
17 Wængonguï në nö cæcä ingampa, ante
näwangä impa, ante Wængonguï Tæiyë
Waëmö Önöwoca incæ në odömongä
ïnongä ingampa. Incæte waodäni në
inguipogaque quëwënäni ïñömö tömengä
ingante adämaï ïnäni inte pönënämaï

ïnönäni inte edæ ædö cæte tömengä ingante Ao ante ænguïnänii. Wæætë edæ tömengä mïnitö weca quëwënongä ïñongante mïnitö tömengä ingante në entawenguïmïni inte tömengä ingante do ate baï pönëmïni ïmïnipa," ante Itota apënecantapa.

18 Ayë apënedinque, "Botö wïï mïnitö nöwamïni baï mïni baquinque ante edæ ëmö cæte goquïmo ïmopa. Wæætë mïnitö weca ocë ëmænte poncæboimpa. 19 Wantæ ate waodäni në inguipogaque quëwënäni ïñömö edæ botö ïmote adämaï inguïnäni ïnänipa. Mïnitö guiquënë botö ïmote aquïmïni ïmïnipa. Edæ botö quëwëmo beyænque mïnitö adobaï quëwencæmïnimpa. 20 Ayë Wængonguï Tæiyë Waëmö Önöwoca nänö ponguïönæ ïñonte mïnitö ïñömö edæ, Mönö æbänö äanque baï quëwëmö ïmöö, ante ëñencæmïnimpa. Edæ, Botö Mæmpocä nempo quëwëmo ïmopa, ante ayë edæ, Mïnitö botö nempo quëwëmïni ïmïnipa, ante ayë, Mïnitö ïmïnite adobaï botö entawëmo quëwënömïni ïmïnipa, ante mïnitö ëñencæmïnimpa. 21 Æcänö botö wææ angaïnö ö ëninque ëñente cæda tömengä ïñömö botö ïmote në waadete pönengä ingampa. Botö ïmote në waadete pönengä ingante botö Mæmpo näëmë waadete pönencæcäimpa. Ayë botö adobaï mäningä ingante waadete pönencæboimpa. Ayë, Botö æbänö ïmoo, ante tömengä ingante odömömo acæcäimpa," ante Itota apënecantapa.

22 Codaa ïñömö edæ wïï Codaa Icadiote wacä Codaa ïñömö edæ Itota ingante apënecantapa.

—Awënë ïñæmpa bitö mönitö ïmönite apënedinque, Botö æbänö ïmoo, ante odömömo acæmïnimpa, äninque quïnante wæætë, Inguipogaque quëwënäni ïnänite odömönämaï incæboimpa, ante pönëninque cæbitawo, angantapa.

23 Itota wæætë,

—Waocä botö ïmote në waadete pönengä ïninque tömengä ïñömö botö odömonte apënedö ante ëñente cædongä ïmaingampa. Botö Mæmpo adocä ingante waadete pönenguingä ingampa. Ayë mönatö tömengä tönö cöwë godongämë quëwencæte ante tömengä weca ponguïmöna ïmönapa. 24 Botö ïmote në waadete pönënämaï ingä guiquënë tömengä ïñömö botö odömonte apënedönö ante ëñënämaï cædongä ingampa. Mänïnö botö odömonte apënebo mïni ëñënïnö ïñömö wïï botö nämä pönëninque apënedïnö impa. Wæætë botö ïmote në da pönongaingä nänö angaïnö impa, ante Itota apënecantapa.

25 Ayë apënedinque, "Mïnitö weca botö quëwëñedë botö mänïnö ante mïnitö ïmïnite apënetabopa. 26 Botö Mæmpocä botö ëmöwo beyë ante tömengä Tæiyë Waëmö Önöwoca ingante da pönongä ponguingä inte tömengä mïnitö tönö godongämë në cædongä ingampa. Adocä mïnitö ïmïnite tömänö ante odömonte apënecä ëñencæmïnimpa. Ayë botö apënedö mïni ëñënïnö tömänö ante tömengä adodö apënecä wæætë pönencæmïnimpa," ante Itota apënecantapa.

27 Ayë apënedinque, "Botö pönö cæbo beyænque mïnitö gänë entawente quëwëedäni, ante pönö cædinque gobopa. Botö gänë entawëmämo incæ mïnitö ïmïnite pönömo ëninque mïnitö gänë pönente quëwencæmïnimpa. Botö inguipogaque quëwënäni näni godönö baï wïï pönömo ïmopa. Nö cæte pönömo ïmopa. Mïnitö mïmönë guïñente wædämaï inte piyënë cæte quëwencæmïnimpa. 28 Botö mïnitö ïmïnite ëmö cæte godinque mïnitö weca ocë ëmænte poncæboimpa, ante botö apënebo ëñëmïnitapa. Botö edæ, Botö Mæmpocä weca gocæboimpa, ante apënebo ëñënïmïni inte mïnitö botö ïmote waadete pönëmïni ïninque botö beyë ante watapë tobaïmïnipa. Edæ botö wïï botö Mæmpo baï ïnömo inte wædämo ïnömo ïmopa. 29 Mänömaï ïinque ba adinque mïnitö, Näwangä impa, ante pönencæmïnimpa, ante botö ñöwoque ayë badämaï ïñedë mïnitö ïmïnite apënetabopa," ante Itota apënecantapa.

30 Ayë apënedinque, "Ïï inguipogaque quëwënäni awënë ïñömö wënæ ïnongä inte oo poncæ cæcampa. Ïninque botö mïnitö ïmïnite wïï wantæpiyë ayë apënebopa. Edæ tömengä ædö cæte botö ïmote nämä tæï pïñænte në angä inguingää. 31 Incæte botö, Waodäni inguipogaque quëwënäni ïñömö ïïmaï ante ëñencædänimpa, ante cæbopa. Botö Mæmpo ingante botö waadete pönëmopa, ante ayë, Botö Mæmpo botö ïmo wææ angä baï botö adodö cæbo ïmopa, ante tömënäni ëñenguënënäni ïnänipa," ante Itota ïinque apënegacäimpa.

Ayä, "Ñöwo edæ ængä gantidinque mönö gocäimpa," angacäimpa.

15

Itota näwä yowementa baï ingampa

1 Ayä godömenque apänedinque Itota ïïmaï apänecantapa. "Botö näwä yowementa baï ïmopa. Ayä botö Mæmpo yowementa në aacä baï ingampa. 2 Botö ïmote pönënäni tömänäni ïï yowementa gædëmænto baï ïnänipa. Æcänö wïï botö ëmïñængä baï cæda tömengä ïñömö gædëmænto ömæcato baï ingampa. Botö Mæmpo gædëmænto ömæcato baï ïñongante wangö topænte baï cædinque tömengä ingante wido cæcampa. Æcänö botö ëmïñængä baï cæda guiquënë tömengä gædëmænto tömenca incato baï ingampa. Gædëmænto tömenca incato incæ godömenque waa pædinque nanguï incacäimpa, ante wæä topä wæä topä cædäni baï botö Mæmpo ïñömö adobaï cæcampa. Botö në ëmïñængä wïï eyepä cæcä adinque tömengä ingante wadæ cæcampa. 3 Botö änö ante mïnitö ïmïnite botö apänedïnö beyä mïnitö mïmönë do mënongate quëwëmïni ïmïnipa. 4 Mïnitö botö nempo ee quëwënömïni incæmïn-impa. Ayä adobaï mïnitö botö ïmote cöwë entawente quëwënömïni ïmïnipa. Gædëmænto yowementa adoyömö ibænte odæ yate baï pæte incate bapa. Edæ gædëmænto adotoque ïñonte ædö cæte nämä cædinque incaquintoo. Mïnitö ïñömö, Tömenca incate baï mönö nanguï cæcäimpa, ante cædinque botö nempo ee quëwenguënëmïni ïmïnipa," ante Itota apänecantapa.

5 Ayä apänedinque, "Botö yowementa baï ïmopa. Mïnitö guiquënë gædëmænto baï ïmïnipa. Waocä botö nempo ee quëwënongä inte ayä botö ïmote cöwë entawënongä ingä ïninque tömengä tömenca incate baï nanguï cæbaingampa. Wæætë edæ botö nempo quëwënämaï ïmïni ïninque mïnitö tömää cædämaï ïmaïmïnipa töö. 6 Në botö nempo ee quëwënämaï ingä ïñömö tömengä gædëmænto näni wido cædinto baï ingampa. Mäninto amïmö bayonte gæte mämö gongapamö ñö cædäni wo bæco baï cædinque tömengä ingante botö Mæmpo adobaï wido cæcä ingampa," ante Itota apänecantapa.

7 Ayä apänedinque, "Mïnitö guiquënë botö nempo ee quëwëninque botö angaïnö ante ee entawente quëwëmïni ïninque mïnitö quïëmë æncæte ante äïnëmïni incæ Wængonguï ingante apänemïni inte tömengä wæætë pönongä ämaïmïnipa. 8 Mïnitö nanguï pönï tömenca incate baï ïmïni inte, Mïnitö botö ëmïñämïni ïmïnipa, ante edonque pönï ingäimpa. Mänömaï cæmïni ïninque, Botö Mæmpo ñäö apäite ëmönongä ingampa, ante odömonte ingäimpa. 9 Botö Mæmpo ïñömö botö ïmo waadete pönengä ingaingä baï botö adobaï mïnitö ïmïnite waadete pönëmo intabopa. Botö në waadete pönëmo ïñömote mïnitö ïñömö botö nempo ee ongöedäni. 10 Botö Mæmpo në waadecä ïñongante botö tömengä nänö wææ angaïnö ante ëñente cædïmo inte tömengä nempo ee ongömopa. Mïnitö adobaï botö në waadete pönëmo ïñömote mïnitö botö wææ angaïnö ante ëñente cæmïni ïninque edæ botö nempo ee ongömïni ïmaïmïnipa," ante Itota apänecantapa.

11 Ayä apänedinque, "Botö watapä topämo ante mïnitö mïmönë entawën-inque watapä tocæmïnimpa, ante ayä, Mïni watapä topämo eyepä ingäimpa, ante botö mïnitö ïmïnite mänïnö ante apänetabopa. 12 Botö wææ änö ïñömö ïïmaï ante impa. Mïnitö ïmïnite botö waadete pönënïnö baï mïnitö adobaï wacä ingä wacä ingä waadete pönëedäni. 13 Æcänö nänö ämigoidi beyä ante, Botö Ao äninque nämä incæ tömënäni beyä ante wænguïmo, ante cæcä ïñömö tömengä nänö waadete pönëmämo wïï waodäni tömänäni waadete pönëmämo baï impa. Tömengä ïñömö edæ godömenque nanguï waadete pönengä ingampa. 14 Mïnitö botö wææ angaïnö ëñente cæmïni ïninque botö guiidëmïni ïmaïmïnipa. 15 Mïnitö botö ïmo në cædömïni ïmïnipa, ante botö mïnitö ïmïnite godömenque apänedämaï ïmopa. Edæ awënë ingante në cæcä ïñömö, Awënë æbänö cæcää, ante ëñënämaingä ingampa. Wæætë edæ botö Mæmpo nänö angaïnö ante botö ëñënïnö tömänö ante mïnitö ïmïnite apänebo ëñëmïni beyä botö, Mïnitö botö guiidëmïni ïmïnipa, ante apänedïmo ïmopa. 16 Mïnitö wïï botö ïmote apænte änïmïni ïmïnipa. Wæætë botö ïñömö, Mïnitö botö ëmïñämïni ïnömïni inte tömenca nanguï incate baï nanguï cæcæmïnimpa, ante mïnitö ïmïnite apænte

ënïmo ïmopa. Mïnitö botö ëmïñëmïni
ïnömïni inte cöwë cæmïni ïninque mïnitö
quïëmë ante botö ëmöwo beyænque
apënemïni ëñëninque Mæmpocä ïñömö
do pönongä æncæmïnimpa. 17 Botö wææ
änö ïñömö ïïmaï ante impa. Mïnitö wacä
ingä wacä ingä waadete pönëedäni," ante
Itota apënegacäimpa.

*Inguipogaque në quëwënäni Itotaidi
ïnänite näni piïmämo*

18 Mänömaïnö ante apënedinque Itota
godömenque ïïmaï ante apënecantapa.
"Inguipogaque në quëwënäni ïñömö
mïnitö ïmïnite piïnäni adinque mïnitö
guïñënämaï inte edæ, Itota ingante do
piïngadänimpa, ante pönëmïni ïmïnipa.
19 Waodäni në inguipogaque quëwënäni
näni cabo wacä ingä wacä ingä waadete
pönënäni ïnänipa. Mïnitö inguipogaque
näni quëwencabo tönö adomïni ïmïni baï
tömënäni mïnitö ïmïnite adobaï waadete
pönencædönänimpa. Wæætë mïnitö ingui-
poga näni quëwencabo tönö adomïni ïnä-
maï ïmïnipa. Ïñæmpa wëënëñedë mïnitö
inguipoga quëwëñömïnite botö do mïnitö
ïmïnite apænte æntabopa. Mänömaï beyæ
në inguipogaque quëwënäni ïñömö mïnitö
ïmïnite piïnäni ïnänipa. 20 Botö änö ante
mïnitö ïmïnite, Æbänö apëneboo, ante
ñöwo wæætë pönëedäni. 'Awënë ñënængä
ïnongä ïñongante tömengä ingante në
cæcä ïñömö wïï godömenque ñënængä
ingampa.' Waodäni botö ïmote piïnäni
wæwëmo baï mïnitö ïmïnite adobaï piïnäni
wæwëmïni incæmïnimpa. Botö odömonte
apënegaïnö ante ëñente cædäni baï mïnitö
odömonte apënedö ante adobaï ëñente
cæcædänimpa. 21 Mïnitö botö quïmïni
ïñömïnite edæ botö ëmöwo beyænque
ïïnäni, Botö ïmote në da pönongaingä,
Æbänö ingää, ante ëñënämaï ïnäni inte
mänömaï edæ cæquïnäni ïnänipa," ante
Itota apënecantapa.

22 Ayë apënedinque, "Botö tömënäni
ïnänite wïï ponte apënebo baï tömënäni
näni wentamö mongænguïmämo
mongënämaï incædönänimpa. Ñöwo
ïñömö, Botö apënebo në ëñënïnäni inte
tömënäni näni wentamö mongëmämo do
mongënänipa. Ïñæmpa Itota apënecä
ëñënämaï ïmönipa, ante ædö cæte
anguïnänii. 23 Botö ïmote në piïngä ïñömö
tömengä adobaï botö Mæmpocä ingante
piïngä ingampa. 24 Wacä, Botö bamönengë
botö cæbaï adobaï cæcä ïñömö cöwë dæ
angampa. Ïninque botö wïï tömënäni
weca bamönengë cæbo baï tömënäni näni
wentamö mongænguïmämo mongënämaï
incædönänimpa. Incæte, Botö æbänö
cæboo, ante do adäni incæ tömënäni botö
ïmote piïninque botö Mæmpo ingante
adobaï piïnänitapa. 25 Dodäni näni wææ
yewëmongaintaa yewëmöninque ïïmaï
ante näni apënegaïnö baï ñöwodäni näni
cædö beyë edæ ïinque batimpa. 'Botö
ïmote önonque piïnänitapa,' ante yewë-
mongadänimpa," ante Itota apënecantapa.
26 Ayë apënedinque, "Botö edæ botö
Mæmpo weca ocë ëmænte gote ate
mïnitö beyë ante mïnitö tönö godongämë
cæquingä ingante da pönoncæboimpa.
Mäningä ïñömö Wængonguï Tæiyë
Waëmö Önöwoca ïnongä inte edæ, Æbänö
näwangä ï, ante apënecä ëñencæmïn-
impa. Tömengä botö Mæmpo weca
quëwente ponguingä ingampa. Pöninque
tömengä, Botö æbänö cæboo, ante
apënecä ëñencæmïnimpa. 27 Mïnitö adobaï
wëënëñedë botö mä cæyedë do botö mïñë
godïmïni ïmïni inte edæ, Botö æbänö
cæboo, ante apënequënëmïni ïmïnipa,"
ante Itota tömengä nänö në ëmïñënäni
ïnänite apënegacäimpa.

16

1 Godömenque apënedinque Itota ïïmaï
apënecantapa. "Mïnitö oda cædämaï
tæï gongænte ongoncæmïnimpa, ante
cædinque botö mïnitö ïmïnite mänïnö
ante tömänö apënetabopa. 2 Mïnitö
odömöincönë go guiiyömïnite wadäni,
Mönitö tönö godongämë ongönämaï
ïedäni, ante mïnitö ïmïnite tatodönäni
gocæmïnimpa. Wïï mänïnonque
cæquïnänimpa. Wæætë ïincayë ate æcä-
menque mïnitö ïmïnite në wënonguïna
ïna ïñömö tömengä, Botö Wængonguï nänö
cædö ante cæbopa, ante pönencæcäimpa.
3 Botö Mæmpo ingante wïï adinque pönënä-
maï ïnäni inte ayë botö ïmote adämaï
inte baï pönënämaï ïnäni ïñömö tömënäni
ïñömö mïnitö ïmïnite mänïnö cæquïnäni
ïnänipa. 4 Edæ mänïönæ bayonte mïnitö,
Botö wææ angaïnö ante æbänö ämoo,
ante wæætë pönencæmïnimpa, ante
botö mïnitö ïmïnite mänïnö ante do
apënetabopa," ante Itota apënegacäimpa.

*Wængonguï Tæiyë Waëmö Önöwoca nänö
cædö*

Ayë godömenque apënedinque Itota
ïïmaï apënecantapa. “Mïnitö tönö
wëënëñedë godongämë ongömo beyë
botö mänïnö ante mänïïñedë apënedämaï
intabopa. 5 Botö ïmo në da pönongaingä
weca botö ñöwo pönï ocë ëmænte goquïmo
incæte, Bitö æyömönö goquïmi, ante
mïnitö tömämïni botö ïmote änämaï
ïmïnipa. 6 Botö mänïnö ämo beyë mïnitö
nanguï pönï wæwëmïni ïmïnipa. 7 Incæte
botö mïnitö ïmïnite näwangä ämopa.
Mïnitö beyë waa ingëimpa, ante botö
goquïmo ïmopa. Botö wadæ godämaï
ïmo baï mïnitö tönö godongämë në
cæquingä ïïñömö mïnitö weca pönämaï
incædongäimpa. Wæætë edæ cöwë
goquïmo inte godinque botö tömengä
ingante mïnitö weca da pönömo pongu-
ingä ingampa. 8 Pöninque Wængonguï
Tæiyë Waëmö Önöwoca cæcä beyænque
inguipogaque quëwënäni, Mönö wënæ
wënæ cædömö inte wentamö mongëmö
awädö, ante wæcædänimpa. Ayë
tömengä cæcä beyænque, Wængonguï
weca æcänö nö cæte quëwëna ïna,
ante ëñencædänimpa. Ayë Wængonguï
apænte ante pancæcäimpa, ante adobaï
ëñencædänimpa. 9 Edæ botö ïmote näni
pönënämaï ïnö beyænque inguipogaque
quëwënäni ïïñömö edæ, Mönö wënæ wënæ
cædonque ante cædinque pönënämaï
ïmompa, ante wæcædänimpa, ante adocä
cæcæcäimpa. 10 Ayë edæ, Botö ïïñömö botö
Mæmpo weca gote quëwëñömote mïnitö
botö ïmote adämaï inguïmïni ïmïnipa.
Ïninque botö Mæmpo weca gote quëwëmo
beyë Wængonguï Tæiyë Waëmö Önöwoca
incæ, Æbänö nö cæte quëwenguïï,
ante inguipogaque quëwënäni ïnänite
odömonte apënecä ëñencædänimpa.
11 Ayë inguipogaque quëwënäni awënë
ïïñongante wënæ ingante Wængonguï,
Botö pancæboimpa, ante do apænte
angacäimpa, ante Wængonguï Tæiyë
Waëmö Önöwoca godö odömonte apënecä
beyænque ëñencædänimpa,” ante Itota
apënecantapa.

12 Ayë apënedinque, “Botö mïnitö
ïmïnite nanguï ayë apëneïnente wæbo
incæte mïnitö ñöwo ganca ædö cæte
ëñenguïmïnii. 13 Wængonguï Tæiyë
Waëmö Önöwoca pongä ate tömengä
ïïñömö, Æbänö näwangä impa, ante
tömänö ante mïnitö ïmïnite odömonte
apënecä ëñencæmïnimpa. Adocä, Æbänö
apënequïmoo, ante wïï nämä pönëninque
apënecæcäimpa. Wæætë Wængonguï
tömengä ingante angä nänö ëñënïnö ante
Wængonguï Önöwoca ïïñömö mänïnonque
ante mïnitö ïmïnite odömonte apënecä
ëñencæmïnimpa. Ayë, Ïincayë ate æbänö
baquïï, ante tömengä mïnitö ïmïnite
apënecä ëñencæmïnimpa. 14 Botö æbänö
ñäö apäite ëmönömo ïmopa, ante edonque
pönï bacëimpa, ante cædinque tömengä
ïïñömö botö entawënö ante mïnitö ïmïnite
odömonte apënecä ëñencæmïnimpa.
15 Botö Mæmpo nänö ëadoncoo ïïñömö edæ
tömancoo botö quincoo impa. Mänömaï
beyë ïïmaï apënetabopa. Tömëmo
entawencoo ante Wængonguï Önöwoca
ïïñömö mïnitö ïmïnite odömonte apënecä
ëñencæmïnimpa, ante apënetabopa,”
angantapa.

16 “Ayë wantæ ate mïnitö botö ïmote adä-
maï inguïmïni ïmïnipa. Ayë ate wantæyö
ïïñonte botö ïmote wæætë acæmïnimpa,”
ante Itota apënegacäimpa.

*Mïni wæwëmämo incæ wæætë mïni to-
quinque bacëimpa*

17 Tömengä ëmïñënäni pancadäniya nä-
manque godongämë apënedinque,
—Mänïnö äninque tömengä, Mïnitö
wantæ ate botö ïmote adämaï inguïmïni
ïmïnipa, ante æbänö ancæte ante
apënecää, ante wædänitapa. Ayë,
Wantæ ïïñonte mïnitö botö ïmote wæætë
acæmïnimpa, ante ayë, Botö Mæmpo
weca gote quëwëmo beyë impa, ante Itota
apënecä awädö, ante apënedänitapa.
18 Tömënäni wæætë wæætë, Mänïnö
tömengä, Wantæyö, ante nänö änö
ïïñömö edæ æbänö ante apënecää, ante
wædänitapa. Tömengä æbänö ancæte ante
apënecää, ante ëñënämaï ïmönipa, ante
wædänitapa.

19 Tömënäni mänïnö ante pönëninque
botö ïmote ëñencæte ante äïnënäni
ïnänipa, ante wædinque Itota tömënäni
ïnänite,
—Wantæ ate mïnitö botö ïmote adämaï
inguïmïni ïmïnipa, ante botö änö ante
ayë, Wantæyö ïïñonte mïnitö botö ïmote
wæætë acæmïnimpa, ante botö æbänö
ämoo, ante mïnitö nämanque godongämë
tedemïnitawo. 20 Mïnitö ïmïnite näwangä
ämopa. Inguipogaque quëwënäni
ïïñömö watapë toyönäni mïnitö caate
wæquïmïni inte Ca ca wæcæmïnimpa.

Mïnitö wæwenguïmïni ïmïnipa. Incæte
mïni wæwëmämo incæ mïni toquinque
bacëimpa. 21 Onquiyængä ïñömö tömengä
wëñä ëñacæ cæyedë nanguï nantate wæcä
inte wæwengä bacä incæte tömengä wëñä
ëñacä adinque tömengä, Botö wë ëñacä
ingampa, ante watapä tote beyä tömengä
nänö wædïnö ante edæ pönënämaï
ingampa. 22 Mïnitö tömengä baï adobaï
ïmïnipa. Ñöwoyedë mïni caate wæyedë
impa. Incæte botö wæætë mïnitö ïmïnite
aquïmo ïmopa. Mänömaï beyä mïnitö
watapä tocæmïnimpa. Mäniïñedë, Mïnitö
todämaï incæmïnimpa, ante æcämenque
incæ wææ cædämaï incæcäimpa.
23 Godömenque apënedinque Itota,
"Mäniïñedë mïnitö botö ïmote, Æbänö ï,
ante ëñencæte ante godömenque änämaï
incæmïnimpa. Mïnitö ïmïnite näwangä
ämopa. Botö Mæmpo ingante mïnitö
quïëmë æncæte ante botö ëmöwo ante
apëneyömïni tömengä ïñömö do pönongä
æncæmïnimpa. 24 Ñöwo ganca mïnitö
quïëmë æncæte ante botö ëmöwo ante
apënedämaï ïnïmïni ïmïnipa. Ñöwo ïñömö
edæ, Pönömi ëmönie, ante Wængonguï in-
gante apëneedäni. Apënemïni ëñëninque
tömengä pönongä ëninque mïnitö eyepë
pönï mïni watapë toquinque ænguïmïni
incæmïnimpa," ante Itota apënegacäimpa.

Itota në tæï ëmönongä ingampa

25 Mänömaïnö ante apënedinque Itota
ïïmaï apënecantapa. "Mïnitö ïmïnite
inguipoga quëwënäni näni cæbaïnö
ante odömonte apënedïmo incæte botö
wantæyö baquïönæ ïinque bayonte
mänömaïnö ante godömenque odömonte
apënedämaï incæboimpa. Wæætë
botö tömëmo Mæmpo ingantedö ante
apënedinque mïnitö ïmïnite edonque pönï
apënecæboimpa. 26 Mäniïönæ mïnitö botö
Mæmpo ingante botö ëmöwo beyænque
apënequïmïni ïmïnipa. Ïninque botö,
Mïnitö beyä ante botö Mæmpo ingante
apënequïmo ïmopa, ante mänömaï beyä
botö änämaï ïmopa. 27 Edæ botö Mæmpo
incæ mïnitö ïmïnite waadete pönengä
ingampa. Botö ïmo waadete pönëninque
mïnitö ïñömö edæ, Wængonguï weca
quëwëninque Itota pongaingä ingampa,
ante pönënïmïni beyä botö Mæmpo adobaï
mïnitö ïmïnite waadete pönengä ingampa.
28 Botö edæ Mæmpocä weca quëwente
inguipoga ïñömö pönïmo inte ñöwo pönï
inguipoga quëwëninque wadæ godinque
Mæmpocä weca ocë ëmænte goquïmo
ïmopa," ante Itota apënecantapa.
29 Tömengä ëmïñënäni,
—Ñöwo inguipoga quëwënäni näni
cæbaïnö ante odömonte apënedämaï inte
bitö edonque pönï apënebi ëñëmönipa.
30 Bitö tömänö ante ëñëmi ïmipa, ante
ñöwo ëñëmönipa. Ïninque mönitö, Æbänö
ï, ante ëñencæte ante bitö ïmite änämaï
ïñömöni bitö ïñömö do në ëñëmi ïmipa.
Mänömaï beyä mönitö, Bitö Wængonguï
weca quëwente pönïmi inte në ëñëmi
ïmipa, ante do pönëmöni ïmönipa.
31 Ante äñönäni Itota wæætë,
—Ñöwo tæcæ pönëmïni ïmïnitawo.
32 Wantæyö bayedë ïñömö edæ ñöwo pönï
batimpa. Mäniïñedë mïnitö botö ïmote ëmö
cæte panguïmë panguïmë wodii wïnön-
inque tömëmïni oncönë go guiiquïmïni
ïmïnipa. Botö ïmo adoboque ëmö cæte
gomïni incæte botö ïñæmpa wïï adoboque
ongömopa. Edæ botö Mæmpo botö
tönö godongämë ongongampa. 33 Mïnitö
ïñömö botö nempo quëwëmïni inte
gänë pönente quëwencæmïnimpa, ante
cædinque botö mänïnö ante mïnitö ïmïnite
apënetabopa. Ïï inguipoga quëwëninque
mïnitö caate wæcæmïnimpa. Incæte
mïni wæwenguïmämo ante guïñënämaï
ïedäni. Edæ inguipogaque ante näni wënæ
wënæ cædönö ante Baa äninque botö
godömenque tæï ëmönömo inte në gänä
cægaïmo ïmopa. Mänömaïnö ante Itota
tömengä nänö ëmïñënäni ïnänite ïinque
apënecä ëñengadänimpa.

17

Itota Mæmpo ingante mönö beyä ante apënecampa

1 Itota mänömaïnö ante ïinque apëned-
inque öönædë ëmö adinque ïïmaï
apënecantapa. "Mæmpo ëñëmi. Bitö,
Æbänö baquïï, ante bitö angaïnö baï do
batimpa. Botö edæ, Bitö Wëmo ïnömo
ïñömote bitö pönö cæbi ate botö ñäö
apäite baï botö ëmönö ïñömö edonque pönï
bacëimpa, ante apënebopa. Mänömaï
cæbi adinque botö wæætë bitö beyä
pönö cæbo ate bitö ñäö ëmömämo
edonque pönï bacëimpa. 2 Bitö pædæ
pönömi botö në ængaïnäni ïnänite botö
cöwë wantæpiyä näni quëwenguïnö
ante godömo æncædänimpa, ante bitö
botö tönö godongämë cæbi beyænque

botö waodäni tömänäni ïnänite në ämo
batabopa. 3 Waodäni cöwë wantæpiyë
näni wënämaï quëwenguïnö ante ïïmaï
impa. Mæmpo, bitö adobique näwä
Wængonguï ïnömi ïïnömite tömënäni bitö
ïmite ate baï pönencædänimpa. Ayë botö
Itota Coditobo bitö në da pönongaïmo
ïïnömote do adinque tömënäni pö-
nencædänimpa. Tömënäni mänömaï näni
pönënö beyænque edæ cöwë wantæpiyë
näni wënämaï quëwenguïmämo edæ do
ëadänipa," ante Itota apënecantapa.

4 Ayë Mæmpo ingante godömenque
apënedinque, "Bitö, Ïïmaï cæe, ante bitö
angaïnö ante botö inguipoga quëwëninque
do ïïnque cæbo beyë bitö ñäö ëmömämo
edonque pönï bagatimpa. 5 Wëënëñedë
pönï inguipoga badönämaï ïïnedë bitö
weca ongöninque botö ñäö ëmongaïmo
inte ñöwo bitö weca ocë ëmænte pömo
adinque bitö pönö cæbi ate botö adobo ñäö
apäite baï ëmömo ate edæ edonque pönï
acëimpa," Mæmpo ingante apënecantapa.

6 Ayë, "Inguipoga quëwënäni bitö
quïnäni ïnänipa, ante bitö pædæ pönömi
ënинque botö wæætë, Wængonguï æcänö
ingää, ante tömënäni ïnänite odömömo
ëñënänitapa. Adodäni bitö quïnäni
ïïnönänite bitö tömënäni ïnänite pædæ
pönömi æntabopa. Tömënäni bitö angaïnö
ante ëñente cædïnäni ïnänipa. 7 Bitö
pönömi ënинque botö ëwocagaincoo ante
ïïnäni ïïnömö edæ, Mänincoo tömancoo
edæ Mæmpocä pönongä ënинque Itota
ëwocacampa, ante ñöwo do ëñënänipa.
8 Edæ Mæmpo bitö pönö apënebi botö
ëñente ængaïnö ante botö adodö ante
edæ tömënäni ïnänite godö apënebo
ëñëninque tömënäni do ënänitapa. Botö
bitö weca quëwente pongaïmo ïmopa, ante
ëñëninque tömënäni ædæmö ëñënänitapa.
Ayë, Bitö botö ïmote da pönömi në pon-
gaïmo ïmopa, ante pönënänitapa," ante
Itota Mæmpocä ingante apënecantapa.

9 Ayë, "Mæmpo, botö tömënäni beyë
ante bitö ïmite apënebopa. Botö wïï
inguipogaque quëwënäni beyë ante
apënebopa. Wæætë edæ, Bitö në pædæ
pönömi botö ængaïnäni ïïnömö edæ bitö
quïnäni ïnänipa, ante botö tömënäni beyë
ante bitö ïmite apënebopa. 10 Botö quïnäni
tömänäni bitö quïnäni ïnänipa. Ayë bitö
quïnäni tömänäni botö quïnäni adobaï
ïnänipa. Tömënäni cædäni beyænque botö
ñäö ëmömämo edonque pönï batimpa."

11 Ante apënedinque Itota godömenque
apënecantapa. "Botö inguipoga ïïnömö
godömenque ongönämaï incæboimpa.
Wæætë bitö weca ocë ëmænte ponguïmo
ïmopa. Botö ëmïïnënäni guiquënë
inguipoga ïïnömö ayë ongönäni ïnänipa.
Mæmpo bitö në Tæiyë Waëmö ïnömi inte
ëñëmi. Bitö ëmöwo bitö pönö pemongaïwo
beyænque botö tæï pïïnænte në ämo
ïmopa. Ïninque mönatö ääwocaque baï
ëwocate quëwëmöna baï mänïnäni adobaï
ääwocaque baï ëwocate quëwencædän-
impa, ante cædinque bitö tæï pïïnëmi
inte tömënäni ïnänite wææ aacæbiimpa,
ante bitö ïmite apënebopa. 12 Mänïnäni
weca botö quëwëñedë botö ïïnömö bitö
ëmöwo bitö pönö pemongaïwo beyænque
botö tömënäni ïnänite wææ aatabopa.
Ayë, Wë womönämaï incædänimpa,
ante adodäni ïnänite wææ gampotabopa.
Ïninque tömënäni tömänäni wë wom-
önämaï ïnänipa. Önonque adocanque
ïïnömö ëmëwo wë womonguënengä incæ
tömengä ïïnömö edæ Wængonguï angä
ëñente näni yewëmongaïnö baï ñöwo
ïïnque baquinque ante edæ ëmëwo wë
womongantapa," ante Itota Mæmpocä
ingante apënecantapa.

13 Ayë, "Botö ñöwo bitö weca ocë
ëmænte ponguïmo ïmopa. Tömënäni botö
watapë topämo tömämämo entawëninque
quëwencædänimpa, ante botö mänïnö
ante inguipoga ayë quëwëñedë apënebo
ïmopa. 14 Mæmpo, bitö angaïnö ante
botö tömënäni ïnänite godö apënebo
ëñënänitapa. Botö inguipogaque näni
quëwencabo tönö adobo ïnämaï ïmo
baï tömënäni edæ adobaï inguipogaque
näni quëwencabo tönö adodäni ïnämaï
ïnäni adinque inguipogaque quëwënäni
wæætë tömënäni ïnänite pïïnänitapa.
15 Mæmpo ëñëmi. Bitö botö ëmïïnënäni
ïnänite, Mïnitö inguipoga ïïnömö ayë
quëwënämaï incæmïnimpa, ante ænte
mäobi gocædänimpa, ante botö bitö ïmite
apënedämaï ïmopa. Wæætë, Wënæ awënë
në wïwa cædongä ïïnömö tömënäni ïnänite,
Oda cæcædänimpa, ante cæyongante
bitö wææ aabi ate tömënäni wæætë oda
cædämaï incædänimpa, ante bitö ïmite
apënebopa. 16 Botö inguipogaque näni
quëwencabo tönö adobo ïnämaï ïmo baï
tömënäni edæ adobaï inguipogaque näni

quëwencabo tönö adodäni ïnämaï ïnänipa.
17 Bitö änö ïñömö edæ näwangä ante impa.
Ïninque bitö godö cæbi ate näwangä
bitö änö beyænque tömënäni ïñömö
tömëmi cædonque ante cædinque tæiyë
waëmö ëwocate quëwënäni incædänimpa,
ante bitö ïmite apënebopa. 18 Bitö botö
ïmote inguipoga ïñömö bitö da pönömi
pömo baï botö adobaï tömënäni ïnänite
inguipoga quëwënäni weca da godömo
godänitapa. 19 Tömënäni ïñömö bitö
cædonque ante cædinque tæiyë waëmö
ëwocate quëwënäni incædänimpa, ante
botö ïñömö edæ bitö cædonque ante
Ao äninque, Botö nämä incæ tömënäni
beyë ante wænguïmo ïmopa," ante Itota
apënecantapa.
20 "Mæmpo ëñëmi. Botö wïï botö
ëmïñënänique beyë ante bitö ïmite
apënebopa. Wæætë tömënäni botö
angaïnö ante apënedäni ëñente pönën-
inque wadäni në wede pönenguïnäni
ïñönänite botö ïïnäni beyë ante adobaï
bitö ïmite apënebopa. 21 Mæmpo, Bitö
ïmite botö entawëmo ïmo baï ayë
botö bitö nempo quëwëmo ïmo baï
mänïnäni tömänäni adobaï ääwocaque
baï ëwocate quëwëmaïnänipa, ante
cæcæbiimpa, ante bitö ïmite apënebopa.
Ayë inguipoga quëwënäni ïñömö, Bitö
botö ïmote da pönömi pongaïmo ïmopa,
ante pönencædänimpa, ante cædinque
bitö godö cæbi ate tömënäni mönatö
nempo quëwencædänimpa, ante bitö ïmite
apënebopa. 22 Bitö pönö cæbi beyænque
botö ñäö baï entawëninque, Mönatö
ääwocaque baï ëwocate quëwëmöna baï
tömënäni adobaï ääwocaque baï ëwocate
quëwencædänimpa, ante botö ïñömö
bitö pönönïmämo botö ñäö entawëmämo
tömënäni ïnänite adopämo godömo ænte
entawënänipa. 23 Tömënäni ääwocaque
baï ëwocate quëwencædänimpa, ante
tömënäni botö ïmote entawënänipa.
Ayë botö bitö ïmite entawëmo ïmopa.
Tömënäni mänömaï ääwocaque baï
ëwocadäni adinque inguipoga quëwënäni
ïñömö, Bitö botö ïmote në da pönömi
pongaïmo ïmopa, ante ëñencædänimpa,
ante apënebopa. Ayë botö ïmote waadete
pönengaïmi ïmi baï bitö tömënäni ïnänite
adobaï waadete pönengaïmi ïmipa, ante
ëñencædänimpa, ante apënebopa," ante
Mæmpocä ingante Itota apënecantapa.
24 Ayë, "Mæmpo, Bitö pædæ pönömi botö
në ængaïnäni ïñömö botö ñäö ëmömämo
acædänimpa, ante botö, Tömënäni botö
quëwëñömö adoyömö quëwencædänimpa,
ante aïnente wæbopa. Wëënëñedë pönï
inguipoga badönämaï ïñedë bitö ïñömö
edæ botö ïmote waadete pönëninque botö
ñäö ëmömämo pönömi botö ængaïmämo
tömënäni adopämo acædänimpa, ante
aïnente wæbopa. 25 Mæmpo në nö cædömi
ïmi ëñëmi. Inguipogaque quëwënäni
bitö ïmite wïï adinque pönënämaï ïnäni
incæte botö ïñömö edæ bitö ïmite do ate
pönëmo ïmopa. Botö ëmïñënäni ïñömö,
Bitö botö ïmote da pönömi në pongaïmo
ïmopa, ante do ëñënänitapa. 26 Botö cæbo
beyænque mänïnäni ïñömö, Bitö ïmite
ate baï pönënänitapa. Botö ïmote bitö
waadete pönënö ante adodö waadete
pönënö tömënäni mïmönë entawente
quëwencædänimpa, ante ayë, Tömënäni
botö ïmote entawencædänimpa, ante botö
ayë cæbo beyænque tömënäni ïñömö, Bitö
ïmite ate baï pönencædänimpa," ante Itota
Mæmpo ingante ïinque apënegacäimpa.

18

Itota ingante bæi ongonte ænte godänipa
(Mäateo 26.47-56; Mäadoco 14.43-50; Odoca 22.47-53)

1 Wængonguï ingante ïinque apëned-
inque Itota tömengä ëmïñënäni tönö
wadæ godinque Quedodöö biyönæ ëmë
wedeca godänitapa. Ëmë wedeca
odibowæncodë näni ancodë ï ïninque
Itota tömengä ëmïñënäni tönö mänincodë
pö guiidänitapa. 2 Itota ingante në
odömonguingä Codaa ïñömö Itota tömengä
ëmïñënäni tönö mänincodë wantæ
ïñö wantæ ïñö gote ongönäni ïninque
Itota ingante në odömonguingä Codaa
ïñömö mänincodë do adingä ïnongäimpa.
3 Ïninque tontadoidi adocaboque ïnänite
ëninque Codaa ïñömö edæ täno beyænte
adocodë pongantapa. Ayë, Wængonguï
quï, ante në godönäni ñënënäni tönö Pa-
diteoidi näni wææ wänönäni ïnänite Codaa
nempo godönäni ëningä inte tömengä
tömënäni ïnänite tontadoidi tönö ænte
mämongä pönänitapa. Pöninque tömënäni
gonga ticaïnë näænte gongapæncade
ticaïnë näëëninque yaëmë näænte Codaa
mïñë pönänitapa. 4 Itota nämä ante, Æbänö
bate wæquïmoo, ante tömää ëñënongä inte
awënë tao godinque tömënäni ïnänite,

—Æcänö ingante ante diqui diqui minte pömïnii.
5 Ante äñongä tömënäni wæætë,
—Itota Näatadeta në quëwëningä ingante ämönipa.
Änäni ëñëninque,
—Botö tömëmo ïmopa, ante Itota apënecantapa.
Ayë në odömonguingä Codaa ïñömö tömënäni weca a ongönongäimpa. 6 Itota ïñömö, "Botö tömëmo ïmopa," ante äñongä tömënäni gä godinque onguipoga të go wæënänitapa. 7 Të go wæënäni adinque tömengä adodö,
—Æcänö ingante ante diqui diqui minte pömïnii.
Ante äñongä tömënäni wæætë,
—Itota Näatadeta quëwëningä ingante ämönipa.
8 Änäni ëñëninque Itota wæætë,
—Botö tömëmo ïmopa, ante do antabopa. Mïnitö ïñömö botö ïmote ante diqui diqui minte pömïni baï mänïnäni ïnänite bæi ongönämaï ïedäni.
9 Itota Mæmpocä ingante do apënedinque, "Bitö edæ pönömi botö ængaïnäni ïnänite wææ aabo beyë adocanque incæ wë womönämaï ïnänitapa," ante nänö angaïnö baï ñöwo ïinque bacëimpa, ante mänömaï angantapa. 10 Timönö Pegodo ïñömö në yaëmë näëngä inte pædæ guiipote yaëmë ëninque, Wængonguï quï, ante në godongä ñënængä pönï ïnongä ingante në cæcä ingante tæi päninque tömëmonca ïnö wangö tamoncacantapa. Pegodo nänö në wangö tamoncadingä ëmöwo Mäadoco ëmongä ïnongäimpa. 11 Itota wæætë Pegodo ingante,
—Bitö yaëmë adodö da wëe, äninque, Botö wæwenguïmämo ante botö Mæmpo pönongä ënïmo inte wæwenguënëmo ïmopa, angacäimpa.

Itota ingante bæi ongöninque Änato weca ænte godäni

(Mäateo 26.57-58; Mäadoco 14.53-54; Odoca 22.54)

12 Ayë odömäno tontadoidi tönö tömënäni awënë ayë oodeoidi awënëidi tönö Itota ingante bæi ongöninque ënänitapa. Ëninque tömengä ingante goto wimpote cædänitapa. 13 Ayë adodäni Änato nänöwäa Caiapato weca Itota ingante ænte mäo godänitapa. Edæ Caiapato ïñömö, Wængonguï quï, ante në godongä ñënængä pönï ïnongä mänïï wadepo ïñonte ïnongäimpa. 14 Caiapato wëënëñedë oodeoidi awënëidi ïnänite ïïmaï ante në änongä ïnongäimpa. Mönö waocabo beyë ante adocanque onguïñængä wængä ïninque waa ïmaimpa.

Pegodo incæ, Dicæ abogaa, angampa

(Mäateo 26.69-70; Mäadoco 14.66-68; Odoca 22.55-57)

15 Itota nänö ëmïñængä wacä tönö Timönö Pegodo ïñömö tömëna ïñömö Itota ingante tee empo godatapa. Mäningä ïñömö Itota nänö ëmïñængä ïñömö, Wængonguï quï, ante në godongä ñënængä pönï nänö në adingä ïnongäimpa. Ïninque Itota tönö pöninque tömengä Wængonguï ingante në godongä ñënængä pönï ïnongä oncö yacömöñäa ïñömö pö guiicantapa. 16 Pegodo guiquënë odemö yabæ ïnö a ongönongäimpa. Wacä Itota mïñë në gocä ïñömö, Wængonguï quï, ante në godongä ñënængä pönï ïnongä nänö në adingä ïñömö tömengä ocë ëmænte pöninque baquecä odemö në wææ aacä ingante apënecantapa. Pegodo ingante ämi guiicäe, angä ëñëninque baquecä wi ënecä ate tömengä Pegodo ingante ænte manguicä guiicantapa. 17 Manguicä guiiyongä baquecä odemö në wææ aacä ïñömö Pegodo ingante,
—Bitö adobaï mäningä onguïñængä nänö në ëmïñënömi ïmipa töö.
Äñongä tömengä wæætë,
—Botö wabo ïmopa, angantapa.
18 Yoguite ingatimpa. Ayë në cædönäni tönö oodeoidi awënëidi wææ wänönäni gongapamö ootoquï, ante näni tadönï gäänë adiyë ongonte ootodönänimpa. Pegodo adobaï tömënäni tönö godongämë adiyë ongonte ootocantapa.

Në godongä ñënængä Itota ingante angampa

(Mäateo 26.59-66; Mäadoco 14.55-64; Odoca 22.66-71)

19 Mänïñedë Änato ïñömö, Wængonguï quï, ante në godongä ñënængä pönï ïñömö Itota ingante, Bitö në ëmïñënäni diyë, änongäimpa. Ayë Itota nänö odömonte apënegaïnö ante, Æbänö ï, ante tömengä ingante adobaï angantapa. 20 Itota wæætë,
—Waodäni ëñëñönänite botö edonque pönï apënebo ëñënänitapa. Botö cöwë mïnitö odömöincönë incæ Wængonguï

oncö ñënæncönë incæ oodeoidi tömänäni näni pöincönë pö guiidinque odömonte apënebo ëñënänitapa. Botö cöwë awëmö apënedämaï intabopa. [21] Bitö botö ïmote, Æbänö ï, ante quïnante ämii. Botö ïmote në ëñënïnäni ïnänite ämi ëñente apënedäni ëñencæbiimpa. Edæ mänïnäni ædæmö ëñënäni ïnänipa.

[22] Mänömaïnö angä ëñëninque wææ wänongä adocanque ïñömö Itota gäänë ongöninque tömengä ingante tæi tamönïnque apënecä,

—Wængonguï quï, ante në godongä ñënængä pönï ïnongä ingante ædö cæte mänömaï ante wæætë änewëë töö.

[23] Ante äñongä Itota wæætë,

—Botö wënæ wënæ änïmo ïmo baï bitö botö wënæ wënæ änïnö ante, Æbänö ï, ante apënebi ëñëmoe. Wæætë edæ näwangä ante apënebo ïninque bitö quïnante botö ïmote tæi tamömipëë, angantapa.

[24] Ayë, Wængonguï quï, ante në godongä ñënængä pönï Caiapato weca gocæcäimpa, ante Änato ïñömö Itota ingante ayë goto wimpoingä ïñongante angä ëñëninque tömengä ingante ænte gogadänimpa.

Pegodo incæ, Dicæ abogaa, wæætë angampa

(Mäateo 26.71-75; Mäadoco 14.69-72; Odoca 22.58-62)

[25] Timönö Pegodo ayë adiyë ootoyongante wadäni,

—Bitö tömengä ëmïñënömi adobaï ïmipa töö.

Änäni ëñëninque tömengä,

—Wabo ïmopa, angantapa.

[26] Wængonguï quï, ante në godongä ñënængä pönï ïnongä ingante në cædäni ïñönänite adocanque ïñömö Pegodo nänö në wangö tamoncadingä guiidengä ïnongäimpa. Tömengä ïñömö Pegodo ingante,

—Bitö tömengä mïñë odibowæncodë ongöñedë bitö ïmi atabopa. Bitö wïï ïmitawo.

[27] Ante äñongä Pegodo wæætë, Wabo ïmopa, ante tæcæ änewëñongä tawadiya dobæ pegatimpa.

Pidato weca Itota ongongä

(Mäateo 27.1-2; Mäadoco 15.1-5; Odoca 23.1-5)

[28] Tæcæ ñäö bayonte Itota ayë Caiapato weca ongöñongante oodeoidi ïñömö, Mönö tömengä ingante odömäno gobedönadodo awënë Pidato weca ænte gocëimpa, ante cædinque awënë oncö boyë mäodäni gocantapa. Incæte tömënäni dodäni näni wææ angaïnö beyë ante guïñente wædinque, Pidato oncönë guiite baï mönitö mïmö wentamö ëwocamöni incædömönimpa. Ïñæmpa mänömaï cæmöni ïninque mönitö Patowa mönö ëëmë cæyedë cænguï ædö cæte cænguïmönii, ante wædinque guiidämaï ïnänitapa. [29] Ïninque Pidato tömënäni weca oncö boyë taodinque tömënäni ïnänite,

—Ïingä onguïñængä ïñömö quïnö wënæ wënæ cæcantawo.

[30] Äñongä tömënäni wæætë,

—Mäningä wïï wënæ wënæ cæcä inte baï mönitö tömengä ingante wïï ænte mämö pædæ godömöni æncædömiimpa.

[31] Änäni ëñëninque Pidato,

—Mïnitö tömëmïni tömengä ingante ænte godinque mïni wææ yewëmongaïnö baï ante cædinque, Tömengä ingante pangëimpa, ante apænte äedäni.

Äñongä oodeoidi awënëidi,

—Ïñæmpa mïnitö wææ ämïni ïñömïni mönitö cöwë tacamöni wënäni möni cægaïnö baï ædö cæte æcämenque ingante wënömöni wænguingää, ante wædänitapa.

[32] Odömänoidi mänïñedë wënæ wënæ cædäni ïnänite awäa töö godömænte timpodinque wæë tïwadinque godö wënönäni ïnönänimpa. Ïninque odömänoidi ïnänite pædæ godöninque oodeoidi wæætë Itota, Æbänö cædäni wænguïmoo, ante do nänö angaïnö baï ñöwo ïinque baquinque cædänitapa. [33] Mänïnö änäni ëñëninque Pidato wæætë oncönë ñënæncönë guiidinque Itota ingante äñecä pongä adinque, Pidato,

—Bitö oodeoidi Awënë Odeyebi ïmitawo.

[34] Angä ëñente Itota wæætë,

—Bitö nämä pönëninque apënebitawo. Wabänö wacä botö ïmotedö ante bitö ïmite apënecä ëñëmitawo.

[35] Ante äñongä Pidato,

—Botö dicæ oodeobo ïmogaa. Tömëmi guiidënäni tönö Wængonguï quï, ante në godönäni ñënënäni ïñömö bitö ïmite mämö pædæ pönönäni æntabopa töö. Bitö quïnö wënæ wënæ cæbitawo.

[36] Äñongante Itota wæætë apënedinque,

—Wïï inguipoga quëwënäni änäni beyë botö Awënë Odeyebo në ingaïmo

ïmopa. Botö inguipoga quëwënäni Awënë Odeyebo inte në ämo ïmo baï botö nempo quëwënäni ïñömö botö ïmote, Bæi ongonte ænte godämaï incædänimpa, ante wææ cædinque oodeoidi tönö guëa wæætedö wæætë cæcædönänimpa. Incæte wïï inguipoga quëwënäni änäni beyë wæætë edæ wayömö quëwengaïmo inte botö tömëmo nämä incæ Awënë Odeyebo në ingaïmo ïmopa.

37 Mänömaïnö ante Itota apënecä ïninque Pidato,

—Ïñæmpa Awënë Odeyebi bitö ïmitawo.

Äñongante Itota wæætë,

—Bitö tömëmi änö baï botö Awënë Odeyebo ïnömoimpa. Näwangä ämipa. Botö ïñömö Wængonguï nänö angaïnö ante, Näwangä impa, ante inguipoga quëwënäni ïnänite apënecæte ante edæ mäniï beyænque ante inguipoga ïñömö pö ëñagaïmo ïmopa. Wængonguï näwangä ante nänö angaïnö ante Ao ante ëñente në cædäni ïñömö edæ tömënäni tömänäni botö ïmote në ëñënäni ïnänipa, angantapa.

38 Äñongante Pidato,

—Æcämë näwangä angää, angacäimpa.

Itota wæncæcäimpa, änänipa

(Mäateo 27.15-31; Mäadoco 15.6-20; Odoca 23.13-25)

Pidato mänömaï apënedinque wæætë oodeoidi weca oncö boyë taodinque apënecantapa.

—Ïingä quïnö wënæ wënæ cæcä ingampa, ante ëñënämaï ïmopa. Ïninque botö dicæ tömengä ingante apænte anguïmo ïmogaa. 39 Wadepo ïñö wadepo ïñö Patowa mïni ëëmë cæönæ mïnitö, Ædänidö tee mönete ongönänii, ante pönëninque adocanque ëmöwo ante botö ïmote apënedinque, Ïingä ingante ñimpo cæbi goquingä, ante cöwë ämïnipa. Ïninque adocanque ingante, Ïingä ïñömö mïni apënedongä ingampa, ante botö tömengä ingante ñimpo cæbo ate ænte gomïni ïnömïnimpa. Ïninque ñöwo diyë. Mïnitö, Oodeomöni Odeye ïñongante pönö ñimpo cæbi abæ tawænte goguinga, ämïnitawo.

40 Äñongante tömënäni yedæ tededinque,

—Mäningä ingante dicæ ämöniyaa. Wæætë Badabato ingante ñimpo cæbi gocäe, ante tedewengadänimpa.

Badabato wëënëñedë wadäni tönö, Odömäno tæiyë awënë ingante wido cæcëimpa, ante cædingä ïnongäimpa.

19

1 Ayë Pidato angä ate Itota ingante bæi ongonte mäo ëmontaiya tæi tæi pänänitapa. 2 Tontadoidi daa mongëmenca ëninque que que cædinque, Awënë poganta, ante pönö da wencadänitapa. Awënë weocoo wëñacæbiimpa, ante badete tote baï cædinque Itota ingante opatawë ëmoncoo pönö daga wëñadänitapa. 3 Daga wëñadinque tömënäni wæætë wæætë tömengä weca ponte äninque,

—Badogaa, bitö oodeo awënë odeyebi ïmipëë.

Ante badete todinque tömengä ingante tæi tamönänitapa.

4 Pidato tömënäni weca oncö boyë adopoque ayë tadinque oodeoidi ïnänite apënedinque,

—Ïingä ïñömö æbänö cæcantawo, ante ëñencæte ante cæbo ate tömengä wënæ wënæ nänö cædö ante dicæ abogaa. Mïnitö mänömaïnö ante ëñencæmïnimpa, ante botö tömengä ingante mïnitö weca ænte mantabo tacä aedäni, angantapa.

5 Itota daa mongëmenca poganta encadinque opatawë ëmoncoo mongænte tayongä Pidato tömënäni ïnänite,

—Ïingä onguïñængä ongongä aedäni.

6 Tömengä ingante adinque, Wængonguï quï, ante në godönäni ñënëënäni tönö adodäni ïnänite në wææ wänönäni ïñömö yedæ tedewëninque,

—Awë ñænquedïmë cæte ämi wënönäni wængäe. Ämi wënönäni wængäe.

Ante ancaa änewënäni ëñëninque Pidato wæætë,

—Mïnitö ïñæmpa tömengä ingante ëninque awë ñænquedïmë cæte wënömïni wængäe. Botö guiquënë ïingä wënæ wënæ nänö cædö ante dicæ abogaa.

7 Pidato äñongä oodeoidi wæætë ïïmaï tedewënänitapa.

—Mönitö wææ yewëmongaïnö ante ëñente quëwëmöni ïmönipa. Ïingä ïñömö edæ nämä ante edæ, Wængonguï Wëmo ïnömo ïmopa, ante cædinque edæ mänïnö möni wææ yewëmongaïnö ante ëñënämaï cæcampa. Mänömaï ëñënämaï inte cæcä beyë tömengä në wænguënengä ingampa.

8 Mänömaïnö änäni ëñëninque Pidato
godömenque guïñente wædinque, 9 oncönë
ñënæncönë adodö pö guiidinque Itota in-
gante,
—Bitö ædönö quëwente pömi ïmii.
Ante äñongä Itota guiquënë pæ wëënecä.
10 Adinque Pidato tömengä ingante,
—Bitö quïnante botö ïmo tededämaï ïmii.
Botö nämä në tæï pïñænte ämo ïnömo
inte ämo ïninque ñimpo cædäni gobaïmipa.
Botö wadö ante ämo ïninque bitö ïmite
do awë ñænquedïmë cæte wënönäni wë-
maïmipa, ante ëñënämaï ïmitawo.
11 Äñongante Itota wæætë,
—Wængonguï bitö tæï pïñænte ämämo
ante godönämaï ingä baï bitö tömëmi
tæï ämi ïmi diyë botö ïmote anguïmiyaa.
Mänömaï beyë bitö ïmite, Wënömi
wæncæcäimpa, ante botö ïmote në pædæ
pönöningä ïñömö edæ godömenque wënæ
wënæ cæcä ingampa, ante apënecantapa.
12 Mänömaïnö angä ëñëninque Pidato,
Æbänö ñimpo cæbo goquingää, ante cæ-
dongäimpa. Cæyongä oodeoidi wæætë
godömenque yedæ änönänimpa,
—Bitö mäningä ingante ñimpo cæbi baï
bitö odömäno tæiyë awënë Tetædo ëmigo
dicæ ïmiyaa. Æcämenque ïñömö edæ, Botö
awënë ïnömoimpa, ante në angä inte tö-
mengä ïñömö Tetædo ingante në pïïnongä
ingampa.
13 Mänïnö änäni ëñëninque Pidato ïñömö,
Itota ingante ænte tao godinque awënë
nänö apænte äimpaa gote tæ contacantapa.
Pidato nänö tæ contayömö ïñömö, Dicacoo
ayadi baï näni caayömö impa, ante näni
äñömö ïninque ebedeo tededö, Gabata,
näni äñömö ïnönimpa. 14 Patowa näni
ëëmë cæyedë ïinque bayö oodeoidi, Ïïmö
ate guëmanguïönæ inguimpa, ante mönö
ñöwoönæque cæcëimpa, ante näni cæönæ
ïnönimpa. Ïïönæ wodo tæcæ bæcä bayonte
Pidato oodeoidi ïnänite,
—Ïingä ïñömö mïnitö Odeye ïnongä
ingampa.
15 Äñongante yedæ äninque tömënäni,
—Tömengä ingante wënömi wængäe.
Tömengä ingante wënömi wængäe. Awäa
timpote ämi wënönäni wængäe.
Ante ancaa änewëñönäni Pidato wæætë,
—Botö ïñömö mïnitö Odeye ïñongante
awäa timpote ämo wënönäni wængäe,
ante änewëmïnitawo.
Angä ëñëninque Wængonguï quï, ante
godönäni ñënæänäni ïñömö,
—Tetædoque incæ mönitö awënë odeye
ïnongä apa cæbii, änewënönänimpa.
16 Ancaa änewëñönäni Pidato, Awäa ämo
timpote wënömïni wængäedäni, ante Itota
ingante tontadoidi ïnänite pædæ godongä
ængadänimpa. Ayë tömënäni Itota in-
gante ænte gogadänimpa.

Itota ingante awäa timpodäni wængäimpa
(Mäateo 27.32-44; Mäadoco 15.21-32; Odoca 23.26-43)

17 Itota incæ tömengä timpoquïwë
ëninque mongænte taodinque "Ocataïnö"
mönö äñömö pongantapa. Mänïñömö
ante ebedeo tededö, Godogota, näni
äñömö impa. 18 Mänïñömö pönongante
tömënäni awë ñænquedïmë cædinque
tömengä ingante töö godonte timpodinque
wæë tïwadinque ængë gantidënäni
ongongantapa. Ayë wada ïnate tömengä
weca ëmatë ïnö ëmatë ïnö mämö adobaï
cæte ængë gantidënäni wægöñöna Itota
tæcæguedë wægongä ingantapa. 19 Pidato
angä yewëmöinta, Näni ëñenguinta,
ante yewëmonte ëninque ñænquedïmë
ïwäa wo cædänitapa. "Itota Näatadeta
quëwëningä oodeoidi Awënë Odeye ïnongä
ingampa," ante yewëmonte wo cæte
ongongatimpa. 20 Itota ingante näni
timpodïñömö eyequeï ï ïninque oodeoidi
nanguï ïnäni tömënäni näni quëwëñömö
ta pöninque Pidatoidi näni yewëmöninta
adänitapa. Mäninta ïñömö ebedeo
tededö datïï tededö guidiego tededö ante
yewëmonte ingatimpa. 21 Oodeoidi beyë
ante, Wængonguï quï, ante në godönäni
ñënæänäni ïñömö Pidato weca godinque
tömengä ingante,
—Bitö, "Oodeoidi Awënë Odeye
ïnongampa," ante yewëmönämaï inguënë
quëwëë. Wæætë tömengä nämä nänö
angaïnö baï, "Botö oodeoidi Awënë
Odeyebo ïnömoimpa, ante në änewëningä
ingampa," ante yewëmöe.
22 Ante änewëñönäni Pidato wæætë,
—Botö yewëmönïnö ante yewëmönïmo
inte botö wæætë wadö ante yewëmönämaï
incæboimpa.
23 Tontadoidi ïñömö tömengä in-
gante awäa timpote ængë gantidënäni
wægöñongä tömënäni tömengä weocoo
ïnï ëninque mencooga go mencooga

cönöninque adocanque adocooque adocanque adocooque äninque tömänäni änönänimpa. Täno mongäincoo guiquënë ayä öñoncoopa. Mänincoo ïñömö bæbængapaa badönämaï incoo tömancoo adocooque da wëñaque badöï ïnimpa. 24 Adocooque wänä ñänämaï ingäimpa, ante adodäni godongämä tededinque,

—Æcänö quinca nö ta adinque tömengä mänincoo æncæcäimpa, ante wææntodönänitapa.

Edæ Wængonguï angä ëñente dodäni ïïmaï ante näni yewämongaïnö baï ñöwo ïinque baquinque tontadoidi mänömaï cædänitapa. "Edæ botö weocoo ïnï ö äninque töminäni näni caboque wacä ingä wacä ingä nënempodänitapa. Ayä, Æcänö quinca nö ta adinque tömengä mänincoo æncæcäimpa, ante wææntodöninque änänitapa," ante näni yewämongaïnö baï tontadoidi ñöwo cædänitapa.

25 Itota ingä näni ængä gantidëñömö tömengä wäänä tönö wäänä tönïñacä näna caya ayä Codeopato nänöogængä Mäadiya tönö wacä Mäadiya Mäagadadënä mänïñömö pöninque eyequeï a ongönänitapa. 26 Itota ïñömö tömengä wäänä ïnante acantapa. Ayä botö tömengä mïñä në godïmo ïñömö tömengä nänö në waadebo ïnömo inte tömënä weca ongömo adinque Itota tömengä wäänä ïnante,

—Badä ëñëmï. Mäningä ïñömö mïnö wengä bacæcäimpa.

27 Äninque tömengä ëmïñänïmo ïñömote,

—Botö ëmïñänïmi ëñëmi, Mänïnä ïñömö botö badä incæ bitö badä bacædäimpa, angacäimpa.

Ïninque botö Itota nänö në ëmïñänïmo inte tömengä nänö änöñedë täno ænte mämömo pöninque tömengä wäänä ïñömö botö oncönë cöwë owodönäimpa.

Itota incæ wængäimpa

(Mäateo 27.45-56; Mäadoco 15.33-41; Odoca 23.44-49)

28 Quïnö bacäimpa, ante ñöwo ïinque batimpa, ante në ëñënongä inte Itota ïñömö edæ, Wængonguï angä ëñente näni yewämongaïnö baï ñöwo ïinque bacäimpa, ante cædinque,

—Botö gäwænte awädö, ante apänecantapa.

29 Adoyömö biïnömä näni ämä baï wædænque godonte näni änïmä owätadë engate ongö adinque tömënäni dayömö baï äninque mänïmänë pædæ guidonte aa beyonte wëä tadonte äninque iitopowænca näni äwænca ongontoca goto wencadodinque Itota önöne pædæ äänö pæ mänänitapa. 30 Pæ mäñönäni Itota oo guëmante bedinque,

—Ñöwo ïinque batimpa.

Ante apänedinque tömengä ocabo ædæ wææncadinque tömengä önöwoca wadæ goyöwoca do wængäimpa.

Itota betagonta ïnö tontado boo tänongä

31 Ïïmö ate, Mönö guëmanguïönæ ïñömö Patowa inguïönæ beyä godömenque waa ëönæpa, ante oodeoidi, Ñöwoönæque cæcäimpa, ante näni cæönæ ïnimpa. Oodeoidi awënëidi, Awäa në ongönäni baö mänïwäa guëmanguïönæ ongönämaï incædänimpa, ante Pidato weca godinque tömengä ingante, Ïïnäni näni timpodïwäa në ongönäni quingä wæncædänimpa, ante cædinque bitö tömënäni önömënë bamë ämi wadäni taa mænäni do wæncædänimpa. Ayä tömënäni baö o togænte pædæ wæänonte ämi änänie, änänitapa. 32 Mänïï beyä tontadoidi pöninque Itota weca täno näni në ængä gantidëningä önömënë bamë taa mæninque edæ ayä näni në timpodingä wægongä önömënë bamë taa mænänitapa. 33 Taa mæninque Itota weca pöninque tömengä do wængäï adinque tömengä önömënë taa mænämaï ïnönänimpa.

34 Wæætë tontado adocanque Itota betagonta ïnö boo tänöñongä wepä tönö æpä guï gotimpa. 35 Botö mänïnö bayonte në adïmo inte, Æbänö näwangä batimpa, ante nö apänebopa. Ayä, Botö änö ante näwangä impa, ante do ëñëmopa. Mïnitö adobaï ëñente pönencæmïnimpa, ante apänebopa. 36 Edæ, "Tömengä bamë adomenque incæ taa mænte wædämaï incæcäimpa," ante Wængonguï angä ëñente näni yewämongaïnö baï bacäimpa, ante mänömaï batimpa. 37 Ayä edæ, "Waodäni näni në boo tänöningä ingante aquïnäni ïnänipa," ante Wængonguï angä ëñente wataa näni yewämongaïnö baï ïinque bacäimpa, ante mänömaï batimpa.

Itota wodi baö ïnï mäo daga wënänipa

(Mäateo 27.57-61; Mäadoco 15.42-47; Odoca 23.50-56)

38 Ayë ate Adïmatea quëwengä Ootee
ïñömö oodeoidi awënëidi ïnänite guïñente
awädö, ante awëmö Itota ëmïñëningä
ïnongäimpa. Tömengä ïñömö Pidato
Awënë ingante, Itota wodi baö pönömi
ænte wëmoe, angantapa. Pidato Ao
angä ëñëninque Ootee do pöninque Itota
wodi baö timpodïwäa ongöñongante o
togænte pædæ wæënonte ængantapa.
39 Ayë Nïicodemö wëënëñedë Itota weca
woyowotë ëñacæ në pöningä ïñömö Ootee
mïñë pongantapa. Tömengä mïidamö näni
änömö nanguï tï nämö tönö aadoemö näni
änömö nanguï oguï wamö tönö adoyömö
näni wempo cædïmö todëinta quido ganca
ænte pongantapa. 40 Ootee tönö Nïicodemö
ïñömö Itota wodi baö ëninque nïnocoo
näni ancoo guiyancoo incæ doyæncoo
mänincoo oguï wamö näna ænte pönïmö
ænte wäne cædedatapa. Ayë oodeoidi
daga wencæte ante näni cægaï baï adobaï
cædinque tömëna näna wäne cædincoo
inte tömengä baö wïni wïni cægadaimpa.
41 Itota ingante näni timpodïñömö eyequeï
gönea ïnimpa. Adodea ïñömö mïintatodë
näni ëë wodïñömö önontatoque ïnimpa.
42 Ïïmö ate guëmanguïönæ inguimpa, ante
oodeoidi, Ñöwoönæque cæcëimpa, ante
näni cæönæ impa, ante beyë, Ontato
eyequeï impa, ante tömënäni Itota wodi
baö mänïñömö daga wengadänimpa.

20

Itota në wëningä incæ ñäni ömëmonte quëwengä

(Mäateo 28.1-10; Mäadoco 16.1-8; Odoca 24.1-12)

1 Oodeoidi guëmanguïönæ Tabado go
ate mönö Dominco tæcæ ooque pönente
bayedë Mäadiya Mäagadadënä Itota
wodido ponte ayongä dicabo ontato tee
mönocæte ante näni da pëñëninca incæ
do wëä godö concæï intapa. 2 Botö Itota
nänö në waadedïmo tönö Timönö Pegodo
ïñömö Itota mïñë möna në godincaya
ïñömönate Mäadiya Mäagadadënä wæætë,
Mänömaï impa, ante adinque mönatö weca
pogodo ponte apënecantapa,

—Awënë Itota wodi baö ontatodë
öñöñongante ænte taodinque ædönö mäo
ñö cædänii, ante ëñënämaï ïmönipa.

3 Ante apëneyongä Pegodo tönö botö
Itota mïñë möna në godincaya ïñömö
tömengä wodido quingë gote pogodo
pontamönapa. 4 Guëa pogodo gomöna
incæte tömengä ëmïñënïmo botonque
quingë tömengä wodido täno pontabopa.
Pegodo ayë pongantapa. 5 Mänïñömö
täno pöninque ædæ wæænte guiite ayömo
ïñäna näna wïni caadincooque öñö abo
incæte guiidämaï intabopa. 6 Timönö
Pegodo botö mïñë ayë në pöningä Itota
wodido ontatodë ponte wäänë guiicantapa.
Wäänë guiiyongante doyæncooque ïñäna
näna wïni caadincooque mänïñömö öñö
acantapa. 7 Ayë Itota wodi ocabo näna
ñäni cæcadincoo adobaï öñö acantapa.
Mänincoo doyæncoo tönö wïï adoyömö
ñönonte intapa. Wæætë ïincoo nää
wënente nänënë ñö cæte öñö acantapa.
8 Ïninque botö tömengä wodido ontatodë
täno në pönïmo incæte ñöwo tæcæ adobaï
wäänë guiitabopa. Guiite ayömo, Itota
nänö öñönïñömö æbänö ï, ante adinque,
Tömengä ñäni ömëmonte quëwengä
ingampa, ante pönentabopa. 9 Edæ
Wængonguï angä ëñente yewëmöninque
dodäni, Mönö Codito ïñömö do wëningä
incæ ñäni ömëmonte quëwenguënengä
incæcäimpa, ante mönatö mänïñedë ayë
ëñënämaï ïnömönaimpa. 10 Ayë mönatö
tömengä mïñë në godïmöna ïñömö wadæ
godinque tömëmöna oncönë ocë ëmænte
gotamönapa.

Itota ïñömö Mäadiya Mäagadadënä weca pongä

(Mäadoco 16.9-11)

11 Mäadiya guiquënë Itota wodido onta-
todë yabæ ïnö a ongonte wædongäimpa.
Mänömaï wædinque tömengä, Abote, ante
ædæ wæænte guiite 12 adinque Wængonguï
anquedoda näämæntacoo mongëna inte
Itota wodi baö öñönïñömö të contada ïna
acantapa. Adocanque Itota wodi ocabo
öñönïñömö të contayongä wacä Itota wodi
önöwa öñönïñömö të contate ongongä
acantapa. 13 Tömëna ïñömö tömengä in-
gante,

—Onquiyëmï, mïnö quïnante
wæmintawo.

Äna ëñëninque tömengä wæætë,

—Botö Awënë wodi baö ïnï ö ænte godäni
awädö. Ædönö mäo ñö cædänii, ante
ëñënämaï wæbopa.
14 Mänïnö äninque Mäadiya dadi ëmænte
ayongä Itota mänïñömö a ongongä adinque
Itota incæcä tömengä ëñënämaï ingantapa.
15 Itota ïñömö,
Mïnö quïnante wæmintawo. Æcänö in-
gante ante diqui diqui mïmintawo.
Ante angä ëñëninque Mäadiya, Ïingä
ïñömö wabänö gönea ömæ wite në aacä
ingampa, ante önöwënenque pönëninque,
—Ëñëmi, bitö tömengä wodi baö ïnï
wayömö ænte mäobi inte baï ædönö
gote ñö cæbitapa, ante apënebi ëñëmoe.
Apënebi ëñëninque botö tömengä wodi
baö do gote æmaïmopa.
16 Äñongante Itota tömengä ingante,
—Mäadiya, angantapa.
Angä ëñëninque tömengä weca dadi
ëmænte ebedeo tededö äninque,
—Adaböni, angantapa. Mänïnö mönö
tededö, “Awënë në Odömömi ïmi,” ante
impa.
17 Itota ïñömö,
—Edæ botö ayë botö Mæmpo weca
ocë ëmænte godämaï ïmopa, ante adinque
mïnö botö ïmo pæ mänämaï ïedä, an-
gantapa. Wæætë mïnö botö tönïñadäni
weca godinque tömënäni ïnänite ïïmaï
apënebi ëñencædänimpa. Botö ñöwo
botö Mæmpo weca ocë ëmænte goquïmo
ïmopa. Tömengä ïñömö mïnitö Mæmpo
adobaï ïnongampa. Botö ñöwo botö Wæn-
gonguï weca ocë ëmænte goquïmo ïmopa.
Tömengä ïñömö mïnitö Wængonguï adobaï
ïnongampa, angantapa.
18 Itota angä ate Mäadiya Mäagadadënä
ïñömö Itota nänö në ëmïñënïnäni weca
pöninque, Awënë Itota ingante atabopa,
äninque, Tömengä ïïmaïnö ante apënecä
ëñentabopa, ante tömënäni ïnänite mäo
apënegacäimpa.

Itota ïñömö tömengä ëmïñënïnäni weca pongä

(Mäateo 28.16-20; Mäadoco 16.14-18; Odoca 24.36-49)

19 Guëmanguïönæ go ate ïïmö ate wëmö
bayö tömengä ëmïñënïnäni adoyömö pön-
inque, Oodeoidi awënëidi ïnänite ancai
guïñente awädö, ante odemö tee mönete
ongönänitapa. Itota tömënäni weca pö
guiite tæcæguedë a ongöninque,
—Guïñënämaï inte gänë pönencæmïn-
impa, angantapa.
20 Mänïnö angä ate tömengä önompo
odömöninque tömengä betagonta odö-
mongä adänitapa. Ïninque mönö Awënë
ingante adinque tömengä ëmïñënïnäni
nanguï watapë todänitapa. 21 Itota wæætë
adodö,
—Guïñënämaï inte gänë pönencæmïn-
impa, angantapa. Botö Mæmpo ïñömö
botö ïmote nänö da pönongaïmo ïmo baï
botö adobaï mïnitö ïmïnite da godömo go-
quïmïni ïmïnipa.
22 Ante apënedinque tömënäni baonga
woo öongate apënecä,
—Botö ñöwo pönï mïnitonga Wæn-
gonguï Tæiyë Waëmö Önöwoca ingante
pönö pönömo æedäni. 23 Në wënæ wënæ
cæcä ingante adinque mïnitö tömengä
ingante godö ñimpo cæmïni ïninque
Wængonguï adobaï tömengä ingante godö
ñimpo cæcä quëwëmaingampa. Mïnitö
wæætë në wënæ wënæ cæcä ingante godö
ñimpo cædämaï ïmïni ïninque Wængonguï
adobaï cædämaï inte tömengä ingante
pönö ñimpo cædämaï ïmaingampa.

Itota ñäni ömæmonte në quëwengä ingante Tömato acä

24 Itota ëmïñënïnäni adoyömö a
ongöñönäni tömengä pö guiite tömënäni
weca tæcæguedë a ongöñongä tömengä
ëmïñëningä adocanque Tömato më-
woga ëmongä Äancadënaque ïñömö dæ
angampa. 25 Ayë ate Itota nänö në
ëmïñënïnäni wadäni ïñömö,
—Mönö Awënë ingante atamönipa, ante
Tömato ingante apënedäni ëñëninque tö-
mengä wæætë,
Botö ïñömö tömengä önönempo näni
daagö timpodïñömö, Æyömönö empocä,
ante adinque önongompoca gampodinque
ayë tömengä betagonta ïnö näni tapa
tënonte codïñömö botö tömëmo önon-
gompoca gampote ate pönëmaï wædö, an-
gantapa.
26 Wacä tëmäna go ate Itota ëmïñënïnäni
wæætë oncönë adoyömö pö guiite a
ongöñönäni Tömato tömënäni tönö
godongämæ pö guiite a ongongantapa.
Odemö tee mönete ongö incæte Itota
ïñontobë pö guiite tömënäni weca
tæcæguedë a ongöninque,
—Guïñënämaï inte gänë pönencæmïn-
impa, angantapa.

[27] Ayë Tömato ingante,
—Bitö tömëmi önongompoca pædæ pompodinque botö önompo ae. Pædæ guiipote botö betagonta ïnö gampoe. Ayë, Wabänö incædö, ante änämaï incæbiimpa. Wæætë pönëe.
[28] Ante äñongä Tömato,
—Botö Awënë ïnömi ïmipa. Ayë adobaï botö Wængonguï ïnömi ïmipa, angantapa.
[29] Ayë Itota tömengä ingante,
—Botö ïmote ate pönëmi ïmipa. Wæætë në adämaï ïnäni incæ botö ïmote pönënäni ïninque tömënäni näni toquinque ingëimpa, angacäimpa.

Wäö nänö yewëmongainta quïnante yewëmongacäï

[30] Tömengä ëmïñënïnäni weca Itota, Ëñencædänimpa, ante wadö wadö cædinque tömengä nänö bamönengë ayë godömenque nanguï pönï cægacäimpa. Botö ïñömö ïintaa yewëmöninque mänïnö tömengä nänö cægaïnö ante wïï tömää yewëmontabopa. [31] Wæætë mänïnö ante yewëmöninque botö, Itota mönö Codito ïnongäimpa, ante ayë, Tömengä Wængonguï Wengä ïnongä ingampa, ante mïnitö pönencæmïnimpa, ante yewëmontabopa. Edæ tömengä ëmöwo beyænque mïnitö mänömaïnö ante pönëninque cöwë wënämaï quëwencæmïnimpa, ante botö ïinta yewëmömopa.

21

Itota tömengä ëmïñënïnäni 7 ganca ïnäni weca pongä

[1] Ayë ate tömengä ëmïñënïnäni Tibediapë näni ämë yæwedeca ëmönaiboga ongöñönäni Itota ïñömö tömënäni weca pöninque a ongongä adänitapa. Edæ ïïmaï batimpa. [2] Timönö Pegodo adocanque, Tömato Äancadënaque näni änongä tönö Gadideabæ Cänaa në quëwengä Näatänaedo mënaa, Tebedeo wëna näna caya mënaa, ayë Itota nänö në ëmïñënïna wada mënaa mänimpodäni adoyömö ongönönänimpa. [3] Timönö Pegodo ïñömö tömengä tönö ongönäni ïnänite,
—Botö ñöwo gæyæ dadoncæ tao gobopa.
Angä ëñëninque tömënäni ïñömö,
—Bitö mïñë gocæmönimpa.
Äninque, Ægodöedäni gomompa, ante tao godinque wipodë godongämë guiidinque tömää woyowotë gæyæ dadoncæ cædäni incæte gæyæ dæ ënämaï ïnönänimpa. [4] Ñäö bayonte Itota ïñömö ëmönaiya yæwedeca a ongongä adinque, Itota ingampa, ante tömengä ëmïñënïnäni incæ ëñënämaï ïnänitapa. [5] Ayë tömengä tömënäni ïnänite yedæ aa pedinque,
—Ïñänäni, gæyæ ëmïnitawo.
Äñongante,
—Ænämaï ïmönipa.
[6] Änäni ëñëninque tömengä wæætë,
—Mïnitö dicamonca wipo tömëmë ïnö æpënë wo guitodonte gæyæ dadonte ëedäni.
Tömengä nänö ämaï cædinque tömënäni nanguï pönï gæyæ dicamonca date owo adinque ædö cæte dicamonca wëä pönonte ænguïnänii. [7] Itota ëmïñënïmo tömengä nänö në waadebo ïnömo inte botö Pegodo ingante apënedinque,
—Ïingä ïñömö mönö Awënë Itota ingampa.
Ämo ëñëninque Timönö Pegodo ïñömö tömengä yabæcoo nänö gä tadongate cönönincoo ëninque daga wëñate æpënë to go ti wæëninque ömaa taocantapa. [8] Wadäni Itota nänö në ëmïñënïnäni ïñömö yæwedeca obo pönï tiëë mëetodo ganca baï ïñömö wäï wocædäni ïninque wipodë ayë owodäni ïñömö Pegodo mïñë wogaa godinque dicamö gæyæ eyede pönï wëä pönö pönänitapa. [9] Tömënäni wipodë inte pædæ ëënoncado ponte ayönäni, Ëënonguï, ante gonga ëmöñömö gæyæ öñö adinque adoyömö wædænque päö cö cæte öñö adänitapa. [10] Itota tömënäni ïnänite,
—Gæyæ mïni ñöwo ënï wædænque ænte pöedäni.
[11] Angä ëñëninque Timönö Pegodo wipodë pö guiidinque dicamö ænte ëmönaiya wëä tadongantapa. Edæ tiento tincoenta i todee ganca ïnäni mänimpodäni gæyæ ñënængade dicamö ïñömö eyede owodäni incæte dicamö wangö tëmönämaï ïnimpa. [12] Itota ïñömö tömënäni ïnänite,
—Pö cëedäni,
Äñongante tömengä ëmïñënïnäni tömänäni, Mönö Awënë Itota ingampa, ante ëñëninque, Æbidö ïmii, ante tömengä ingante ædö cæte anguïnänii. [13] Itota gongapamö ïñömö pöninque päö ænte tömënäni ïnänite pædæ godongä ënäni ïninque tömengä ayë gæyæ öñö ëninque tömënäni ïnänite pædæ godongä cënänitapa.

[14] Mänömaï cædinque Itota do wæningä incæ ñäni ömæmonte quëwente mempoga do ponte a ongöningä inte ñöwo tömengä ëmïñæïnïnäni weca mempoga go adopoque pongacäimpa.

Timönö Pegodo ingante Itota apænecä

[15] Tömënäni ïinque cænäni ate Itota ïñömö Timönö Pegodo ingante,

—Timönö Wäö wëmi ëñëmi. Botö ïmo mänïnäni pönömenque waadete pönëñönäni bitö ïñömö näwangä botö ïmote godömenque waadete pönëmitawo.

Äñongä,

—Awënë, Ao ämopa. Bitö ïmite botö waadedö ante bitö do ëñëmipa.

Angä ëñëninque Itota,

—Waodäni ïñömö botö obegaidi wënäni baï ïñönänite bitö tömënäni ïnänite botö angaïnö ante odömonte apænebi ëñencædänimpa, angantapa.

[16] Ayë wæætë,

—Timönö Wäö wëmi ëñëmi. Bitö näwangä botö ïmote waadete pönëmitawo.

Äñongä,

—Awënë, Ao ämopa. Bitö ïmite botö waadedö ante bitö do ëñëmipa.

Angä ëñëninque Itota,

—Waodäni botö obegaidi baï ïñönänite bitö tömënäni ïnänite aacæbiimpa, angantapa.

[17] Itota mempoga go adopoque tömengä ingante,

—Timönö Wäö wëmi ëñëmi. Bitö botö ïmote waadete pönëmitawo, ante angantapa.

Itota mempoga go adopoque tömengä ingante, Bitö botö ïmote waadete pönëmitawo, ante angä ëñëninque Pegodo wæwente ïnongäimpa. Incæte Itota ingante,

—Awënë bitö tömää ëñëmi ïmipa. Bitö ïmite botö waadedö ante bitö do ëñëmipa.

Ante wæyongä Itota wæætë,

—Waodäni ïñömö në botö obegaidi baï ïñönänite bitö tömënäni ïnänite botö angaïnö ante odömonte apænebi ëñencædänimpa. [18] Bitö ïmite näwangä ämopa. Bitö wëñæmiyedë tömëmi nämä daga wëñadinque, Ædönö goïnëmo, ante bitö goïnënonque do gobi ïmitapa. Ñöwo ïñömö bitö picæmi bayedë bitö pædæ gopoyömi wacä incæ bitö ïmite godö daga wëñadinque bitö goïnënämaï ïñömö mänïñömö bitö ïmite mäocä gocæbiimpa.

[19] Pegodo ingante mänömaïnö ante apænedinque Itota ïñömö, Tömengä ingante æbänö wænönäni wæñongä Wængonguï ñäö apäite baï nänö ëmönö edonque bacæimpa, ante odömoncæte ante apænegacäimpa. Ayë godömenque tömengä ingante,

Botö mïñæ tee empo pöe, angacäimpa.

Itota ëmïñæningä nänö në waadecä

[20] Pegodo guiquënë dadi ëmænte botö Itota ëmïñænïmo nänö në waadebo ïñömö tömëna mïñæ tee empo pömo acantapa. Mänïmo ïñömö do möni cæñedë Itota tönö ääñömonque tæ contadinque, "Awënë bitö ïmi æcänö godö odömonguïnaa, apænebi ëñëmönie," ante në apænedïmo ïnömoimpa. [21] Pegodo botö ïmo adinque Itota ingante,

—Ïingä ïñömö në tee empo pongä diyë æbänö tömengä beyë bacæimpa.

[22] Äñongä Itota wæætë,

—Botö ocæ ëmænte ponguinganca tömengä ayë quëwencæcäimpa, ämo baï bitö wæætë ædö cæte në ämi inguïmii. Botö ïñömö në anguïmo ïmopa. Bitö guiquënë botö mïñæ tee empo ponguënëmi ïmipa, angantapa.

[23] Mänömaï beyë pancadäniya möni tönïñadäni weca godinque gode ä gode ä cædinque botö ïmotedö ante apænedinque, Ïingä ïñömö cöwë wænämaï quëwenguingä ingampa, ante tedewengadänimpa. Itota ïñæmpa, Ïingä ïñömö wænämaï quëwencæcäimpa, ante änämaï ingacäimpa. Wæætë, "Botö ocæ ëmænte ponguinganca tömengä ayë quëwencæcäimpa, ante ämo baï bitö ædö cæte anguïmii. Botö anguïmo ïmopa," ante mäninque angacäimpa.

[24] Tömënäni, Ïingä wænämaï quëwengä ingampa, ante näni në apænedïmo ïñömö edæ botö tömengä nänö në ëmïñænïmo adobo ïmopa. Tömëmo, Æbänö batimpa, ante botö apænedö ïñömö näwangä ante në apænedïmo inte botö adodö ante tömänö ante në yewæmönïmo ïmopa. Mänïnö ante botö angaïnö ïñömö näwangä impa, ante mönitö ëñëmönipa.

[25] Itota ïñömö nanguï pönï godömenque wadö wadö cægacäimpa. Æbänö cæcää, ante tömää nänö cægaïnö ante adinque yewæmömöni baï mänintacoo möni yewæmönintacoo ñönonguï ante edæ

inguipoga tömäo incæ wïï eyepæ incædön-
impa, ante pönëmopa. Mäninque ante
yewæmömopa.

Itota nänö da godongaïnäni Näni Cægaïnö

Wængonguï Tæiyä Waëmö Önöwoca poncæcäimpa, ante

1 Teopido bitö acæbiimpa, ante botö
do yewäëmöninque, Itota æbänö mä
cægacäï, ante, Itota æbänö mä odömonte
apänegacäï, ante yewäëmontabopa.
Mänömaïnö ante do yewäëmönïmo inte
botö adobo Odoca ïnömo inte ñöwo
godömenque yewäëmömo ae. 2 Itota
do ïñömö, Ïïnäni botö ïmotedö ante në
apänequïnäni ïnänipa, ante cædinque
tömënäni ïnänite apænte äninque da
godongacäimpa. Ïninque tömengä nänö
æite goquïönæ ïñonte tömënäni tönö
godongämä ongöninque Itota ïñömö
Wængonguï Tæiyä Waëmö Önöwoca tönö
cædinque tömënäni ïnänite, Botö dæ
gobo ate mïnitö ïïmaï cæcæmïnimpa, ante
apänegacäimpa. Ïinque apänecä ate
tömengä ingante Wængonguï do ænte
mäicä inque ingä æigacäimpa. Ïninque
mäninganca tömengä nänö cægaïnö ante
do yewäëmönïmo inte botö ïñömö, Bitö
Teopidobi godömenque acæbiimpa, ante
ñöwo wæætë yewäëmömopa.

3 Itota adocä incæ nantate wægaingä
inte ñäni ömäëmonte ate coadenta ëönæ
manimpoönæ inguipoga quëwëninque
tömënäni weca mïingä inte wæætë
pö wæætë pö cædinque mä pönï cæ-
dongäimpa. Ïninque, Tömengä näwangä
mïingä inte mänömaï cæcampa, ante
adinque tömënäni ædö cæte wadö
ante pönenguïnänii. Ayä tömënäni
weca a ongöninque tömengä tömënäni
ïnänite, Wængonguï Awënë Odeye nempo
quëwencæmïnimpa, ante tömänö ante
adodö adodö ante apänecä ëñengadän-
impa.

4 Tömënäni tönö godongämä ongön-
inque Itota ïïmaï angantapa.

—Wïï wayömö goedäni, Eedotadëë
ïñömö ee quëwëedäni, angantapa. Botö
Mæmpo ïñömö, Wacä ingante da pönömo
äninque ëwocacæmïnimpa, ante do
apänebo ëñëmïnitawo. Tömengä, Da
pönonguïmo, ante nänö në angaingä
ingante ante ænte ëwocacæte ante mïnitö
ñöwo wänö cöedäni. 5 Edæ Wäö wodi ïñömö
æpänë guidongacäimpa. Wængonguï
Tæiyä Waëmö Önöwoca guiquënë mïnitö
baonga wantæ ïñö pö guiicæcäimpa, ante
Itota apänegacäimpa.

Itota öönædë æicampa

6 Ayä Itota tönö godongämä ponte
ongönäni ïñömö tömengä ingante änäni-
tapa.

—Itota ëñëmi. Mönö idægocabo mönö
quëwengaïmæ ïñonte wadäni do ö äninäni
incæte bitö ñöwo wæætë adobæ äninque
mönitö Awënë Odeyebi oo bacæ cæbitawo.
Edæ, Bitö nempo oo pönï godongämä
quëwencæmönimpa, ante cæbitawo, ante
ëñencæte ante wæmönipa.

7 Ancaa äñönäni,

—Ïñæmpa mïnitö ante wæïnö baï,
Æyedënö baquïï, ante, Æpogadö baquïï,
ante mïnitö wïï ëñenguënëmïni ïmïnipa.
Mæmpoque në angaingä inte mänïnö ante
ëñengampa. 8 Wæætë Wængonguï Tæiyä
Waëmö Önöwoca pö guiidinque pönö cæcä
ate mïnitö wæætë tæï pïñænte ëwocamïni
edæ bacæmïnimpa. Ïninque, Botö æbänö
cægaboï, ante në adïmïni inte mänïnö botö
cægaïnö ante mïnitö täno Eedotadëë ïñömö
quëwente apänedinque ayä Oodeabæ
mäo apänedinque ayä Tämadiabæ mäo
apänedinque godömenque tömämæ mäo
apänemïni ëñencædänimpa, ante Itota
angacäimpa.

9 Mänömaïnö ante apänecä ëñente a
ongöñönäni Itota mänïñömö ongonte æi
boguïmancodë ingä æicä ämö agadän-
impa. 10 Öönædë æite ingä gocä ämö
ayönäni edæ onguïñäna näämænta weo-
coo mongäna tömënäni weca a ongön-
inque edæ, 11 tömënäni ïnänite apänedinque,

—Gadideabæ quëwëmïni inte
onguïñämïni ëñëedäni. Quïnante ämonga
a cömïnii. Edæ Itota mïnitö tönö
ongöninque öönædë æicä amïnitawo. Edæ
öönædë æicä mïni adï baï adocä Itota
ïincayä ate ocä ëmænte poncæcäimpa,
ante apänedatapa.

Codaa nänö cæquënënö wacä cæcæcäimpa, ante cædäni

12 Oodeoidi näni guëmanguïönæ cöwë
näni goganca mäningancaque ï ïninque wïï
gobæ ï ïninque tömënäni Odibowænquidi
näni anquidi ongöninque ocä ëmænte
wæä Eedotadëë pönänitapa. 13 Tömënäni

ëmöwo Pegodo tönö Wäö, Tantiago tönö
Æntade, Pedipe tönö Tömato, Batodömëë
tönö Mäateo, Adepeo wengä Tantiago,
wacä, Mönö ömæ ingäëimpa, ante në
änongä Timönö, Tantiago wengä Codaa.
Mänömaï ëmönäni inte pö guiidinque
tömënäni näni wänoncönë ëmongapaa
æi guiidänitapa. 14 Ayë ïïnäni tönö
wadäni Wængonguï ingante godongämë
apënecæte ante cöwë pö pö cægadänimpa.
Onquiyënäni adobaï Itota badä Mäadiya
tönö ayë Itota biwïïdi tönö cöwë ponte
apënedönänimpa.
15 Mänïïñedë Itota ingante näni tee
empote quëwënäni tiento bæinte ganca
ïnäni inte ongöñönäni Pegodo tæcæguedë
ængë gantite apënecantapa. 16 "Ïñänäni
ëñëedäni. Ñöwocä Codaa wodi Itota wodi
ingante në æncædäni ïnänite në godö
odömongä ingantawo. Edæ tömengä
ingante ante Wængonguï Tæiyë Waëmö
Önöwoca wëënëñedë apënecä ëñëninque
awënë Dabii wodi nänö yewëmongaïnö
baï cöwë ïïnque baquïnö anguënë. 17 Edæ
Itota mönitö ïmönite apænte ëninque
Codaa ingante adobaï apænte ængacäimpa.
Ïninque mönö cabo mönö në cæquënënö
ante Codaa wodi adocä incæ mönö tönö
godongämë cæcä ingacäimpa. 18 Tömengä
wïwa cæte tiguitamö nänö ënintamö incæ
adodö godongä ënänitapa. Tömënäni
wæætë tiguitamö ëninque, Waodänido
bacëimpa, ante ömæ godonte ënänitapa.
Tömengä ïïñömö guidömëmë wæænte
ömengö tæi æbæ godente ëmëwo wæn-
gantapa. 19 Mänömaï wængä ëñëninque
Eedotadëë quëwënäni tömänäni, 'Wepë
onguipo ba awædö,' ante tömënäni näni
tededö Atedämæ pemönänitapa. 20 Edæ
Ämotamïni näni Angaintaa ïïmaï ante
dobæyedë yewëmongatimpa.

'Tömengä oncö ëmëwo ononconque
bacëimpa.
Wacä mänincönë cöwë quëwënämaï in-
cæcäimpa.'

Ante näni Ämotamïni Angainta baï do
batimpa. Ayë,

'Tömengä në aacä bate nänö cæquënënö
incæ wacä badinque cæcæcäimpa,'

ante yewëmonte ongompa,"
21 Ante apënedinque Pegodo godö-
menque ïïmaï ante apënecantapa.
"Mänömaï ïï ïninque Codaa wodi në nänö
cæquënënö incæ edæ wacä cæcæcäimpa,
ante ñöwo mönö apænte angëimpa.
Awënë Itota ïmæca mönö tönö guëa
cægongäñedë wadäni godongämë në
cægönïïnäni ïïnänite adinque mönö ïïmaïnö
ante apænte ængëimpa. 22 Wäö wodi
nänö guidöñedë cægöninque ñöwoönæ
Itota nänö æite goönæ ganca æcänö
æcänö mönö tönö godongämë cægönïïnäni
ïnänii, ante adinque mönö adocanque
ingante apænte ængëimpa. Apænte
ëmö ate tömengä, Itota dobæ ñäni
ömëmongantapa, ante në againgä inte
wæætë mönö tönö godongämë apënecä
incæcäimpa." 23 Ante Pegodo angä
ëñente cædinque tömënäni wæætë,
Æcänö æcänö në agaïnäni ïnänii, ante
adinque mënaa ïnate apænte ënänitapa.
Adocanque Ootee, Badatabato näni änongä
inte tömengä mëmë beyë, Yoto, ante
näni pemongaingä ïïñongante tömënäni
tömengä ingante apænte ëninque edæ
wacä ingante Mäatiya ingante apænte ænte
gönönänitapa. 24 Mänömaï apænte ën-
inque Wængonguï ingante apënedänitapa.
"Awënë ëñëmi. Mönitö æbänö pönëmönii,
ante tömää ëñëmi inte bitö ïïna ïnate
adinque æcänö ingante do apænte ængabiï,
ante odömömi amönii. 25 Edæ Codaa
wodi tömengä nänö pante wænguinque
oda cæcantapa. Ïninque bitö ñöwo wacä
ingante da godömi godinque Codaa wodi
nänö cæquënënö ante cæcæcäimpa, ante
ämii, ante wæmönipa."
26 Ante Wængonguï ingante apëned-
inque tömënäni, Æcänö ïnaa, ante
ëñencæte ante cædinque dicamö ëninque,
Wo godö wo godö cæyömö to ta wëë acëï,
ante cæte ayönäni Mäatiya nänö cæ to ta
wæænca adinque, Mönö ïmonte Itota da
godongä në godïmö önompo tipæmpoga
go adocanque ïïñömonte tömengä mönö
cabo badinque godongämë cæcæcäimpa,
ante cægadänimpa.

2

Wængonguï Tæiyë Waëmö Önöwoca pongampa

1 Tömëmö incadepo ba ate Pentecotee
ëëëmëënoca näni äönæ ïñonte tömënäni
näni cabo adoyömö ponte godongämë
ongönänitapa. 2 Ongonte ëñëñönäni
woboyë nanguï pëmænte ä baï ïñontobë
öönædë pö ëñëñönäni oncönë näni
ongoncönë tömancönë wëë guiite

baï woboyä̈ nanguï pä̈mænte ä baï
ëñënänitapa. 3 Ayä̈ waodäniya incæ gonga
baï onguënë onguënë bæco adänitapa.
4 Ayönäni Wængonguï Tæiyä̈ Waëmö
Önöwoca incæ tömänäniya pö guiicä
ëwocadänitapa. Pö guiidinque Wængonguï
Önöwoca pönö cæcä beyænque tömënäni
wadäni näni tededö baï wadäni näni tededö
baï mä apä̈nedänitapa.

5 Mänïñedë oodeoidi Wængonguï ingante
guïñente quëwënäni inte edæ wabæca
wabæca tömämæ quëwëninque ñöwo Ee-
dotadëë ponte quëwënönänimpa. 6 Ïïnäni
ïñömö woboyä̈ nanguï pä̈mænte baï ä
ëñente wædinque ponte ëñëñönäni Itota
ingante në pönënäni ïñömö ñöwo pönäni
näni tededö baï tededäni ëñënänitapa.
Adocanque nänö tededö baï wacä nänö
tededö baï tededäni ëñëninque tömënäni,
Æbänö cæte tömämö tededö baï tededäni
ëñëmönii, ante wædänitapa. 7 Tömënäni
nämäneque apä̈nedinque,

—Ïñæmpa Gadideabæ quëwënïnänique
inte ïïnäni mänömaï tededäni awædö.
8 Ïninque ædö cæte mönö ëñagaïömæ mönö
tededö baï tededäni ëñëmöö, ante ancai
guïñente wædänitapa. 9 Edæ ïñömö në
ongömö ïñomonte pancadäniya Padatiabæ
quëwente pöñömö wadäni guiquënë
Mëediabæ, Edämæ, Mëetopotämiabæ,
Oodeabæ, Capadotiabæ, Pontobæ, Atiabæ
quëwente pönäni ïnänipa. 10 Wadäni
guiquënë Pidiguiabæ, Pampidiabæ, Equi-
tobæ quëwente pönäni ïnänipa. Wadäni
guiquënë dibiabæidi ïnäni inte Tidëne
ïñömö quëwente pönänipa. Wadäni
guiquënë Odömä ïñömö quëwëninque
ëñacæ ante ponte owodänipa. 11 Odömä
ïñömö në quëwënïnäni ïñömö pan-
cadäniya oodeoidi ëñagaïnäni ïñönäni
pancadäniya wæætë wadäni incæ oodeoidi
pönënäni baï adodö pönente oodeoidi baï
bagaïnäni ïnänipa. Ayä̈ wadäni guiquënë
codetenteidi tönö adabeidi inte pönäni
ïnänipa. Ïninque mönö wabæca wabæca
quëwëninque wadäni näni tededö baï
wadäni näni tededö baï në tedemö ïmompa.
Incæte ïïnäni guiquënë, Wængonguï waa
pönï cæcä ingampa, ante mönö tededö baï
mä pönï tededinque apä̈nedäni ëñëmompa
töö.

12 Ante wædinque tömënäni näni cabo
nämäneque apä̈nedinque,

—Æbänö ëñëmöö, ante wæmönipa töö.

13 Ante wæyönäni pancadäniya babæ
apä̈nedinque,

—Biïnömä̈ mïïmä̈ tömo pönï bedinque
dowä̈näni inte tededänipa, ante badete to-
gadänimpa.

Pegodo tömënäni ïnänite apä̈necampa

14 Mänömaï tedeyönäni Pegodo ïñömö
önompo tipæmpoga go adocanque ïnäni
tönö ængä̈ gantidinque nanguï tedecä
ëñengadänimpa. “Oodeoidi ëñëedäni. Ayä̈
wamïni guiquënë Eedotadëë ïñömö ñöwo
ponte owomïni inte mïnitö oodeoidi tönö
tömämïni ëamonca ongonte ëñëedäni.
Botö, Æbänö ï, ante edonque apä̈nebo
ëñencæmïnimpa,” angantapa.

15 “Gäwadecä̈ impa diyä̈ tï nämä̈ bete
dowænte baquïnänii. Ïñæmpa nænque
ayaönäa ä̈ä̈ñongä ædö cæte mïni änö baï
bete dowænte baquïnänii. 16 Wæætë Wæn-
gonguï beyä̈ në apä̈negaingä Ooedo wodi
do nänö angaïnö baï ñöwo cædänipa, ante
apä̈nebo ëñëedäni. Ooedo wodi ïñömö
ïïmaïnö ante yewä̈mongacäimpa.
17 ‘Wængonguï ïïmaï angampa, angacäimpa.
Ïinque bayedë botö Önöwoca ingante
tömänäniya ämo pö guiicä
ëwocacædänimpa.
Mänïñedë onquiyä̈näni incæ onguïñä̈näni
incæ
mïnitö wënäni ïnönäni inte botö beyä̈
apä̈necædänimpa.
Edënïnäni ïñömö ate baï mä pönï acædän-
impa.
Picä̈näni guiquënë nö wïïmonte baï
acædänimpa.
18 Ayä̈ botö Önöwoca ingante ämo pö guiicä
ëwocadinque
onguïñä̈näni incæ onquiyä̈näni incæ
botö beyænque në cædäni ïnönäni inte
botö beyä̈ apä̈necædänimpa.
19 Edæ mïni ä̈ä̈mö ate pönenguinque ante
botö öönædë mä cæbo acæmïn-
impa.
Ayä̈ ïmæca adobaï pönö cæbo ate wepä̈
gonga tëëmä nanguï mongä̈ ad-
inque ëñencæmïnimpa.
20 Edæ nænque täno wentamö bayö apäicä
wepä̈ ëmö ba acä̈impa.
Ayä̈ ate tömengä nänö ponguïönæ ïñonte
Wængonguï Awënë incæ tä̈ï pïñængä
ïnongä inte
ñäö apäite baï ëmöninque poncæcäimpa.
21 Ïninque botö ëmöwo ante në aa pedäni
ïñömö

tömänäni botö ëmo beyænque
quëwencædänimpa.'
Ante Wængonguï Awënë cæcæcäimpa,
ante Ooedo wodi yewëmongacäimpa."

22 Ante apënedinque Pegodo godö-
menque ïïmaï ante apënecantapa. "Idæ-
goidi, apënebo ëñëedäni. Itota Näatadeta
në quëwengaingä näwangä botö në da
pönongä ingampa, ante pönencæmïnimpa,
ante mä cædinque Wængonguï Itota tönö
godongämë tëï pïñænte nanguï cæcä ate
Itota mïnitö weca bamönengë cædinque
nanguï cægacäimpa. Ïninque mänömaï
cæcä në agaïmïni inte mïnitö, Näwangä
Itota ingante Wængonguï da pönongä
ponte cæcampa, ante do ëñëmïnipa.
23 Wængonguï nämä pönëninque, Codito
ingante tömënäni nempo pædæ godon-
cæboimpa, ante do angaingä inte, Mïnitö
tömengä ingante ëninque mänömaï
cæcæmïnimpa, ante do ëñengacäimpa.
Ïninque mïnitö ïñömö Itota ingante bæi
ongonte ëninque ëñente cædämaï ïnäni
nempo pædæ godöninque, Mïnitö tömengä
ingante awäa timpodinque wæë tïwate
wënöedäni, ante ämïni wënönänitapa.
Mänömaï önönecaque tedete beyë mïnitö
tömëmïni edæ në wënömïni baï bamïnipa
töö. 24 Mïnitö mänömaï wadäni tönö
cædinque wënömïni beyë Itota ïñömö
mönö wænguënëmämo teëmë mongænte
caate wædinque wængacäimpa. Ayë
pæ opate öñöñongante Wængonguï
wæætë, Idæwaa, ante wi ënote baï
cædinque angä ate Itota ñäni ömëmonte
ta pongantapa. 25 Adocä Codito beyë ante
apënedinque awënë Dabii wodi ïïmaï ante
yewëmongacäimpa.

'Botö, Mönö Awënë cöwë botö weca më
ongongampa, ante atabopa.

Ïninque tömengä botö tömëmë ïnö
töö ëmænte ongongä ïninque
botö ïmote ædö cæte bæ tadäni
wæquïmoo.

26 Mänömaï beyë botö, Watapë bacëimpa,
ante mïmönë pönëmo inte botö
önöneca ämotamïni ante baï nanguï
tobopa.

Botö ñäni ömëmonguinque në wëwocabo
ïmopa, ante pönëmo inte botö
guïñëñate wædämaï inte baö ëñate
quëwencæboimpa.

27 Wængonguï ëñëmi. Botö waodäni näni
wænte ongöñömö öñöñömote bitö
ëmö cæte godämaï incæbiimpa.

Bitö ïmite në cæbo inte botö tömëmi
cædö ante cöwë cæbo ïñömote
bitö ædæmö wææ aabi ate botö
baö ñömäadämaï incæboimpa, ante
edæ botö do ëñëmopa.

28 Taadö botö quëwenguïnö ante bitö do
odömömi agaboimpa.

Bitö weca æidinque bitö awinca adinque
watapë tocæboimpa,'
ante awënë Dabii wodi ämotamïni ante baï
apënegacäimpa."

29 Ante apënedinque Pegodo godö-
menque apënecantapa. "Ïñänäni ñöwo
edonque apënebo ëñenguënë quëwëmïni.
Mönö mëmë Dabii wodi do wængacäimpa.
Tömengä mäo do daga wengadänimpa.
Edæ tömengä wodido näni wengaïñömö
ñöwo ganca a ongö amïnipa. 30 Incæte
tömengä ingante Wængonguï, Dabii ëñëmi,
angacäimpa. Bitö pëïnäni wæë pæyönäni
adocanque ingante botö bitö awënë
contaimpaa pönö cönömo contadinque
tömengä ïñömö në Awënë bacæcäimpa,
ante apënecä ëñëninque awënë Dabii
wodi Wængonguï beyë në apënegaingä
ïnongä inte edæ, Wængonguï tömengä
nänö änö baï cöwë cæcæcäimpa, ante do
ëñengacäimpa. 31 Ayë, Æbänö cæquingä,
ante do ëñengaingä inte tömengä, Mönö
Codito ïñömö waodäni näni wænte
ongöñömö öñöñongante Wængonguï ëmö
cæte godämaï inte wææ aacä beyænque
tömengä baö incæ ñömäadämaï ingëimpa,
ante apënegacäimpa. Mänömaïnö ante
apënedinque awënë Dabii wodi, Mönö
Codito ñäni ömëmoncæcäimpa, ante
do apënegacäimpa. 32 Itota ingante
Wængonguï, Ñäni ömëmöe, angä ñäni
ömëmongantapa. Ïninque mänïnö
tömengä nänö ñäni ömëmongaïnö ante
në adïmöni inte mönitö tömämöni edæ,
Näwangä impa, ante në apënemöni
ïmönipa."

33 "Ïninque Wængonguï angä beyænque
Itota inque ingä öönædë æidinque
Wængonguï tömëmë ïnö të contate
ongongampa. Ayë Mæmpo Wængonguï,
Botö Önöwoca ingante æncædänimpa, ante
nänö në angaingä ingante do godongä
ëninque Itota wæætë mönitö ïmönite
ñöwo da pönongä ænte ëwocamönipa.

Ïninque mïnitö guiquënë gonga bæco ate wæmïnitawo. Wadäni näni tede baï tedemöni ëñente wæmïnitawo. Edæ Wængonguï Önöwoca pönö cæcä beyænque gonga bæco amïnipa. Wængonguï Önöwoca pönö cæcä beyænque wadäni näni tede baï tedemöni ëñëmïnipa. 34 Itota öönædë inque ingä æicä baï awënë Dabii wodi wïï adobaï æigacäimpa. Incæte tömengä godömenque apënedinque ïïmaï ante yewëmongacäimpa.

‘Awënë Wængonguï incæ botö Awënë ingante apënedinque,
Në Awënë ïmi ëñëmi. Botö tömëmë ïnö të contayömi,
35 botö bitö ïmite në pïinte cædäni ïnänite bæ tabo ate bitö tömënäni ïnänite pïnä gäwate baï cæcæbiimpa,’ ante Awënë Wængonguï angacäimpa,” ante Dabii wodi yewëmongacäimpa.

36 Ante apënedinque Pegodo godömenque ïïmaï angantapa. “Mänömaï beyë mïni idægocabo tömämïni, Ïïmaïnö ante näwangä pönï impa, ante ëñencæmïnimpa. Mäningä Itota ingante mïnitö ñænquedïmë gönonte wënömïni në wëningä ingante ante apënedinque Wængonguï incæ, Itota në Awënë ïnongä ingampa, ante ayë, Në Codito ïnongä ingampa, ante edæ do cægacäimpa.”

37 Ante Pegodo apënecä ëñëninque tömënäni, Æ, wënæ wënæ cæte awædö, ante ancai guïñente wædinque Pegodoidi ïnänite,

—Ïñänäni, æbänö cæquënëmöni ïmönii.

38 Äñönänite Pegodo wæætë,

—Ïïmaï cæedäni. Mïnitö wënæ wënæ mïni cædïnö ante Wængonguï pönö ñimpo cæcæcäimpa, ante cædinque, Æmæwo wënæ wënæ cætabopa, ante Itota Codito ëmöwo ante apënedinque æpënë guiiedäni. Mänömaï cæmïni adinque Wængonguï tömengä Önöwoca ingante da pönongä ænte ëwocacæmïnimpa. 39 Edæ mïnitö ïmïnite aa pecä incæ mïni wënäni ïnänite aa pecä incæ gobæ quëwënäni ïnänite aa pecä incæ ayë ate quëwënäni ïnänite aa pecä incæ mönö Awënë Wængonguï nänö në aa pedäni ïnänite apënedinque, Botö änö baï cöwë cæcæboimpa, angampa.

40 Ante apënedinque Pegodo godömenque nanguï äninque, Ëñenguënë quëwënänii, ante wantæpiyë apënecantapa.

—Ñöwodäni ïñömö nämanque näni cæïnënö ante idiquibë näni cæï baï mïnitö adobaï cædämaï inte nöingä cæte waa quëwëedäni.

41 Ante Pegodo ancaa angä ëñëninque pancadäniya Ao äninque æpënë do guiidänitapa. Ïninque edæ mänïönæ todee mïido ganca ïnäni mänimpodäni wede pönëninque do pönengaïnäni tönö adocabodäni bagadänimpa. 42 Ïïnäni ïñömö adocabodäni badïnäni inte cöwë ñimpo cædämaï ïninque godongämë pö pö cæyönänite Itota nänö da godongaïnäni apënedäni ëñënönänimpa. Ayë näni pönencabo ïnönäni inte wacä ingä wacä ingä watapë apënedinque päö pä ænte godongämë cëninque Wængonguï ingante cöwë apënete quëwënönänimpa.

Näni pönencabo godongämë waa cæte quëwënänipa

43 Ïninque edæ tömänäni guïñente wædinque ee quëwënönänimpa. Ayë Itota nänö da godongaïnäni ïñömö, Tömänäni pönencædänimpa, ante cædinque Wængonguï Tæiyë Waëmö Önöwoca tönö cædinque tömënäni näni pönëninque ante mä cædinque bamönengë nanguï cædönänimpa. 44 Në pönënäni tömänäni adoyömö pö pö cædinque tömënäni näni mänincoo incæ, Tömämö quï impa, ante në pönëninque, Wacä ingä wacä ingä mönö godongämë godonguinque mämompa, ante cædönänimpa. 45 Mäincoo tönö ömæ näni ëadincoo incæ godonte ë godonte ë cædinque wadäni në ömaadäni inte wædäni ïnänite pancæ pancæ godönänimpa. 46 Ï ïninque ïïmö ïñö ïïmö ïñö adoyömö pöninque Wængonguï oncö ñënænccönë yabæcönë në guii guii cædäni inte mïmöno nö pönëninque tömënäni oncönë adobaï päö pä ænte watapë todinque godongämë cënönänimpa. 47 Tömënäni edæ Wængonguï ingante, Waa pönï në cæbi ïmipa, ante ancaa äñönäni wadäni edæ tömënäni ïnänite waa adönänimpa. Ayë mönö Awënë pönö cæcä ate tömënäni edæ, Itota Codito ængä beyænque mönö quëwengëimpa, ante pönëninque ïïmö ïñö wacabomö ïïmö ïñö wacabomö në pönënäni badinque edæ tæiyënäni bagadänimpa.

3

Cömäwaingä ingante äna waa bawacampa

1 Ïincayë ate nænque ædæ wæicä ate
oodeoidi näni cöwë Wængonguï ingante
apënedöñedë Pegodo tönö Wäö ïñömö
Wængonguï oncönë ñënæncö yabæcönë
guiicæte ante æidatapa. 2 Æite ayöna
wadäni pöninque cömäwaingä ëñate në
pædingä ingante näænte mämönäni
pongä adatapa. Ïingä cömäwaingä
ïñömö në pö guiidäni ïnänite, Pönömi
ëmoe pönömi ëmoe, ancæcäimpa, ante
cædinque tömënäni tömengä ingante
ïïmö ïñö ïïmö ïñö näænte pö näænte pö
cædinque edæ Wængonguï oncö ñënæncö
boyë yabædemö, Waïnemö, näni änemö
yabæque cö cædönänimpa. 3 Ïninque
ñöwo Pegodo tönö Wäö Wængonguï oncö
ñënæncönë yabæcönë pö guiicæ cæda
adinque tömengä tömëna ïnate, Pönömïna
ëmoeda, angantapa. 4 Angä ëñëninque
Wäö tönö tömengä ingante cöwä adinque
Pegodoque apënecantapa.
—Mönatö ïmönate ëëmö ae.
5 Angä ëñëninque cömäwaingä, Botö
ïmote wabänö pönöna ænguïmo, ante
pönëninque ëëmö ayongä 6 Pegodo ïñömö,
—Quïnö mämopa pönömo ænguïmii.
Edæ oodo incæ tiguitamö incæ ömæpobo
ïmopa. Wæætë tæiyë waëmö botö
ëwocadö ante bitö ïmite pönö apënebo
ate bitö ëe. Näatadeta quëwengaingä Itota
Codito ëmöwo beyænque bitö dao dao goe,
angacäimpa.
7 Äninque Pegodo cömäwaingä tömëmë
ïnö pædæ wææmpo bæi ongonte töö
ëmængä ate cömäwadingä önöwa tönö
ononcaiwa tæï pïñëwacä. 8 Ate ïñontobë
ængë gantite dao dao gocantapa. Ayë
Wäö tönö Pegodo mïñë Wængonguï
oncö ñënæncönë yabæcönë godongämë
go guiidinque dao dao go togæi togæi
godinque Wængonguï ingante waa ate
apënedinque, Wængonguï, bitö cöwë
waa pönï ïnömi inte pönö cæbi ëmopa,
ante nanguï apënecantapa. 9 Wængonguï
mänömaï waa cæcampa, ante nanguï pönï
tededinque dao dao gocä adinque edæ
tömänäni, 10 Æ, ïingä ïñömö, Pönömi ëmoe
pönömi ëmoe, ante Wængonguï oncö
ñënæncö boyë yabædemö, Waïnemö,
mönö änemö gäänë mönö në änecöningä
adocä ingampa. Ante adinque, Quïnö
baï cæte waa bacäï, ante ancai guïñente
wægadänimpa.

Tadömöö yabætaa ongonte Pegodo apënecampa

11 Mäniï cömäwaingä ïningä incæ Pegodo
tönö Wäö ïnate wïnïmä wïnïmä cæcä
adinque wadäni tömänäni guïñente
wædinque Tadömöö yabætaa näni äñömö
pogodo ponte tömënäni weca guiidänitapa.
12 Guiidäni adinque Pegodo, "Mïni idægo-
cabo ëñëedäni. Mönatö ïmönate quïnante
waa amïnii. Mänömaï waa bawacä adinque
edæ quïnante guïñente wæmïnii. Mönatö
edæ, Tömengä dao dao gocæcäimpa, ante
cædinque tæiyë waëmöna ïmönapa diyë
tæï pïñænte cæquïmönaa. 13 Abadäö wodi
Itæca wodi Aacobo wodi tömënäni, Mönö
Wængonguï ïnongä ingampa, ante näni
në angaingä inte Wængonguinque cæcä
ate waa bawacampa. Mönö wëmëidi
Wængonguï incæ, Itota botö ïmote në
cædongä ñäö baï ëmöñongante tömengä
ingante waa acædänimpa, ante mänömaï
cæcampa. Adocä Itota ingante mïnitö
ïñömö, Wënongëimpa, äninque pædæ
godömïnitapa. Ayë Pidato, Ñimpo cæbo
gocæcäimpa, ante apænte angä ate mïnitö
wæætë Pidato weca ongöninque adocä
ingante ante Baa ämïnitapa. 14 Ïninque në
Tæiyë Waëmö ïnongä inte nö cæyongante
mïnitö Baa äninque wæætë në wënöningä
ingante ante äninque, Ïingä ingante
ñimpo cæbi pongäe, ämïnitapa töö.
15 Ïninque mönö quëwenguïmämo në
pönongä ingante Baa äninque mïnitö në
wënönïmïni ïmïnipa. Incæte Wængonguï
tömengä ingante, Ñäni ömëmöe, angä
ñäni ömëmongantapa. Ïninque tömengä
ñäni ömëmongä në adïmöni inte mönitö,
Æbänö cægacäimpa, ante adodö ante në
apënemöni ïmönipa. 16 Adocä Itota ëmöwo
ante apënemöna ëñente pönëninque
mäningä cömäwadingä mïni në adingä
ïñömö ñöwo tæï pïñëwacampa. Edæ Itota
pönö cæcä beyë mäniï onguïñængä në
pönengä badinque Itota ëmöwo beyænque
ædæmö waa bawate tæï pïñængä bacä
amïnipa," ante Pegodo apënecantapa.
17 Ayë godömenque apënedinque
Pegodo, "Ñöwo botö töniñamïni ëñëedäni.
Mïnitö awënëidi ëñënämaï näni cæï baï
cædinque mïnitö ïñömö adobaï, Æbänö nö
cæquïï, ante ëñënämaï inte cæmïnitapa,

ante awædö. 18 Incæte mïnitö mänömaï
ëñënämaï cædinque Wængonguï beyä në
apënegaïnäni tömänäni näni apënegaï baï
do ïinque cæmïnipa. Töměnäni, Mönö
Codito caate wæte wæncæcäimpa, ante
näni angaïnö baï mïnitö cædï beyä ñöwo
ïinque batimpa. 19 Ïninque mïnitö wënæ
wënæ mïni cædïnö ante wæwente pönente
ñimpo cædinque wentamö mïni mongënö
mïni ñä mënongaquinque Wængonguï
gämënö pöedäni. 20 Mönö Awënë weca
mïni wampo pönenguinque pöedäni. Ayä
Wængonguï, Mïnitö Codito poncæcäimpa,
ante do nänö angaingä ïnongä inte Itota
mïnitö weca poncæcäimpa, ante tömengä
gämënö pöedäni."

21 "Incæte edæ, Tömancoo do ingaï baï
adobaï bacoocäimpa, ante Wængonguï
badoncæcäimpa, ante tæiyä waëmö
ingaïnäni Wængonguï beyä doyedë
apënegadänimpa. Wængonguï mänömaï
nänö badompoga Itota ïñömö mänimpoga
öönædë quëwencæcäimpa anguënë. 22 Edæ
Möitee wodi, 'Botö wænte gobo ate mïnitö
Awënë Wængonguï wæætë mïnitö beyä
cædinque mïni cabo ïñömïnite adocanque
ingante apænte Ao ante æncæcäimpa.
Tömengä ingante äninque, Möitee wodi
botö beyä në apënecä ingaingä baï
bitö adobaï edæ botö beyä në apënebi
bacæbiimpa, ancæcäimpa. Wængonguï
mönö Codito ingante mänömaï angä
ïninque tömengä wæætë në apënecä
bagacäimpa. Ïninque mïnitö ïñömö tö-
mengä quïëmë ante apëneyongä ëamonca
ongonte tömänö ante ëñencæmïnimpa.
23 Ïninque edæ mäningä Wængonguï beyä
në apënecä ingante æcänö ëñënämaï
ïna ïñömö, tömengä guiidënäni weca
quëwënämaï edæ wæncæcäimpa,' ante
Möitee wodi apënegacäimpa," ante
Pegodo apënecantapa.

24 Ayä apënedinque Pegodo,
"Æpodänidö Wængonguï beyä në apëne-
gaïnäni ïnänii. Edæ töměnäni Tämoedo
tönö ayä pönäni tönö tömänäni adoyömö
apënedinque Codito ñöwoönæ nänö cædö
ante apënegadänimpa. 25 Ïninque mïnitö
guiquënë Wængonguï beyä në apëne-
gaïnäni wëmïni ïnömïni inte töměnäni
näni angaïnö ante në ænguïmïni ïmïnipa.
Ayä edæ Wængonguï, Botö pönö cæbo
ate Ao ämïni ïninque mönö godongämë
waa cæcäimpa, ante nänö angaïnö ante
mïnitö edæ mïni quëwenguinque ëñente
quëwencæmïnimpa. Abadäö wodi ingante
apënedinque Wængonguï, 'Abadäö ëñëmi.
Mïnitö mïni quëwencabo tönö wadäni
tömämæ quëwënäni näni cabo näni cabo
tönö tömämïni ïñömïnite bitö Päingä pönö
waadete cæcä beyænque waa quëwëninque
tocæmïnimpa,' ante apënegacäimpa.
26 Wængonguï, Botö Wengä pönö aa
pecä ëñëninque mïnitö wæætë wënæ
wënæ cæte mïni gogaïnö ocä ëmænte
wadæ pöninque wæætë waa quëwenguïnö
cægöninque waa tocæmïnimpa. Ante
cædinque tömengä täno mïnitö beyä ante
tömengä ingante në cædongä mönö Codito
ingante da pönongä pongacäimpa," Ante
Pegodo ïinque apënegacäimpa.

4

Pegodo tönö Wäö awënëidi weca gongænte apënedapa

1 Pegodo tönö Wäö tömänäni ïnänite
tæcæ apëneyöna wadäni töměna weca
mäo godongämë pönänitapa. Ïïnäni
ïñömö në, Wængonguï quï, ante godönäni
tönö Tadoteoidi tönö Wængonguï oncö
ñënæncö ante në wææ wänönäni awënë
tönö mänïïnäni pongadänimpa. 2 Itota
ñäni ömëmongä baï mönö adobaï ñäni
ömëmongëimpa, ante Pegodo tönö Wäö
apënedapa, ante do wædönäni inte
töměnäni ñöwo pïinte mämö pönänitapa.

3 Pöninque töměnäni ïñäna ïnate bæi
ongönänitapa. Ayä wëmö ba ïninque
baänæ ate näna taquinque töměna ïnate
tee mönedäni guiidatapa. 4 Incæte töměna
äna në ëñëninäni guiquënë pancadäniya
nanguï ïnäni incæ në pönënäni bagadän-
impa. Ïninque onguïñënäni näni në pö-
nencabo ïñömö wodo tinco mïido ganca
ïnäni mänimpodäni baï bagadänimpa.

5 Baänæ ate oodeoidi awënëidi tönö
töměnäni ïnänite në aadäni näni Picæn-
cabo tönö në odömönäni tönö Eedotadëë
ïñömö godongämë ponte ongönänitapa.
6 Wængonguï quï, ante në godongä
ñënængä pönï Änato ponte a ongöñongä
tömengä guiidënäni Caiapato Wäö Ade-
cantodo tönö wadäni tömengä guiidënäni
incæ tömengä weca godongämë pö
guiidänitapa. 7 Pö guiidinque edæ Wäö tönö

Pegodo ïnate tæcæguedë mämö gönönäni gongäëñöna änänitapa.

—Mïnatö æcänö tönö tæï pïñænte cæmïna ate cömäwadingä waa bawacantawo. Edæ æcänö ëmöwo apënete cæmïnaï.

8 Ante äñönäni Pegodo ïñömö Wængonguï Tæiyë Waëmö Önöwoca tönö apënedinque,

—Awënëidi ïmïni ëñëedäni, në aamïni mïni Picæncabo ëñëedäni. 9 Cömäwaingä æbänö cæte waa bawacäï, ämïnitawo. Edæ cömäwaingä ingante möna waa cædï beyænque mïnitö ñöwoönæ pönö apænte ämïni awædö. 10 Ïninque mïnitö tönö idægoidi wadäni tönö botö tömämïni ïmïnite adoyömö apënebo ëñencæmïnimpa. Itota Codito Näatadeta quëwëningä ingante awë ñænquedïmë cæte mïni në wënöningä ingante Wængonguï angä do ñäni ömëmongacäimpa. Tömengä adocä Itota ëmöwo beyænque cömäwaingä ïningä tæï pïñængä badinque mïnitö weca a ongongä apa änewëmïnii. 11 Edæ wainca në mënönäni näni wido cædinca incæ wacä, Tæcæ manca pönï tæï manguimpa, ante cönongampa. Itota ïñömö mäninca baï ëëmonga pönï ongongampa.

12 Ïninque Itota, Quëwencæmïnimpa, ante mönö ïmonte ængä baï wacä ædö cæte adobaï ænguingää. Itota ëmöwo beyænque quëwencæmïnimpa, ante pönö cægaingä inte Wængonguï wæætë, Wawo adobaï ï, ante dicæ pönö cæcantawogaa. Ïñæmpa inguipoga tömämæ ïñömö edæ æcämenque incæ adobaï në tæï pïñænte ëmönongä ïñömö edæ dæ angampa, ante apënedatapa.

13 Ayë Pegodo tönö Wäö önönaque ïna inte nanguï adämaï ïna incæte edæ guïñënämaï edonque apënedapa, ante adinque tömënäni, Æbänö cæte edæ do ëñënatawoo, ante wædinque, Itota mïñë në godïna inte do ëñënapa. Näwangä impa, ante wædänitapa. 14 Edæ cömäwadingä ïningä tömënäni weca a ongongä adinque tömënäni ædö cæte wadö ante tedequïnänii. 15 Ïninque tömëna ïnate, Mönitö godongämë Apænte Äincabo weca ongönämaï godömenque goeda, änäni goda ïninque, Tömëna ïnate æbänö cæquïï, ante pönëninque godongämë tedecönänitapa. 16 Ïïmaï ante apënedänitapa.

—Mänïna ïnate quïnö cæquïmöö. Ïñæmpa tömëna tæï pïñænte bamönengë cædatapa, ante Eedotadëë quëwënäni, Näwangä impa, ante tömänäni do ëñënänipa. Ïninque, Waa cædämaï ïnatapa, ante mönö ædö cæte anguïï. 17 Incæte mänïnö näni apënedö ante wadäni wïï godömenque ëñencædänimpa, ante wææ cædinque mönö tömëna ïnate wææ angëimpa. Mänïï ëmöwo ante mïnatö mïna wæquinque apënemïnapa. Wacä æcämenque ingante apënedämaï ïmäeweda, ante mönö wææ angëimpa, ante nämäneque tededänitapa.

18 Ayë ïïnque tededinque Wäö tönö Pegodo ïnate äñete mämönäni pöna adinque tömëna ïnate wæætë, Ëñenguënë quëwëmïnaa, änänitapa. Edæ mïna panguinque ante Itota ëmöwo ante apënemïna. Ïincayë ate tömengä ëmöwo ante apënedinque edæ adopoque incæ odömönämaï ïmäeweda. 19 Ante äñönänite Pegodo tönö Wäö wæætë,

—Ïñæmpa æcänö ingante ëñente cæquïmöna, ante pönëmïnii. Mïnitö änö ëñëninque wæætë Wængonguï nänö änö ëñënämaï inte cæmöna adinque Wængonguï edæ, Nö cæmïna abopa, anguingää. 20 Edæ möna adïnö ante möna ëñënö ante ædö cæte apënedämaï inguïmönaa.

21 Ante apëneda ëñente wædinque awënëidi wæætë, Mïni panguinque, ante ancaa apënedänitapa. Incæte wadäni, Cömäïningä ingante Wængonguï waa pönï cæcantapa, ante watapë apënedäni ate wædinque awënëidi wæætë Wäö tönö Pegodo ïnate pancæte ante cædïnäni inte, Ïñæmpa waodäni pïïnäni ïninque mönö æbänö cæte panguïmöö, ante guïñente wædinque pänämaï inte ñimpo cædäni godatapa. 22 Edæ waa në bawadingä ïñömö do coadenta wadepo ayë godömenque tömengä nänö ëñadï ïñonte Wængonguï bamönengë cæcä waa bacä adinque tömänäni ædö cæte wadö ante pönenguïnänii.

Wede pönente tæï pïñænte cæcæmönimpa, ante Wængonguï ingante apënedänipa

23 Mänïï ñimpo cædäni godinque Pegodo tönö Wäö ïñömö tömëna tönö godongämë pönënäni weca ponte apënedinque, Wængonguï quï, ante në godönäni ñënënäni tönö në aadäni näni Picæncabo ïñömö

mönatö ïmönate ïïmaï änäni wætamönapa,
ante tömänö ante adodö ante apënеda.
24 Ëñëninque tömënäni näni pönencabo
adoyömö pönëninque Wængonguï ingante
adotedë tedete apënegadänimpa. “Awënë
Wængonguï ëñëmi. Tæiyë Awënë
ïnömi inte bitö öönæ owocoo tömancoo
inguipoga tömämæ gäwapæntibæ tömämë
badöninque öönædë owodäni yæipodë
quëwënäni gäwapäa owodäni æyömömë
quëwënäni tömänäni ïnänite bitö adobique
badongabiimpa. 25 Ïninque mönitö mëmë
Dabii wodi ingante apënedinque bitö,
Dabii ëñëmi, Bitö botö ïmote në cædömi
ïñömite botö Tæiyë Waëmö Önöwoca
apënecä ëñëninque bitö wæætë ïïmaï ante
apënecæbiimpa.
‘Wadäni në ëñënämaï ïnäni incæ quïnante
ænguï badinque wido cæcæte ante
cædänii.
Waodäni näni cabo waodäni näni cabo
incæ idiquibë ante quïnante
pönënänitawo.
26 Inguipoga awënë odeyeidi, Wido
cæcëimpa, ante tëï gongænte
ongönänipa.
Pancabaa awënëidi adobaï, Æbänö
cæquïmöö, ante godongämë
pönëninque
mönö Awënë ingante ayë tömengä
nänö në öni pæcadongä Codito
ingante pïinte änewënänipa töö,’
ante apënebi ëñëninque mëmë
Dabii wodi wæætë bitö beyë
apënegacäimpa.”
27 Ante Wængonguï ingante apënedinque ñöwodäni näni pönencabo godömenque apënedänitapa. “Wængonguï
ëñëmi. Tömëmi Wengä bitö Tæiyë Waëmö
ïnongä ïñongante bitö, Botö ïmote në
cæbi bacæbiimpa, ante öni pæcagabiimpa.
Näwangä impa. Incæte bitö ïmite në
cædongä ïñongante Itota bitö në öni
pæcadongä ingante edæ Edode tönö Pontio
Pidato tönö idægoidi tönö wadäni tönö
pïinte adoyömö ponte möni quëwëñömö
incæ ongöninque bitö ïmite në cædongä
ingante, Æbänö cæte wido cæquïï, ante
do cædänitapa. 28 Edæ bitö tëï pïñëmi
ïnömi inte nämä pönëninque edæ, Ïïmaï
baquïnö anguënë, ante do angabiimpa.
Tömënäni guiquënë bitö angaïnö baï
wæætë cædinque pïinte pö gongænte
cædänitapa. 29 Ñöwo ïñömö bitö ïmite
në cæmöni ïñömönite ñöwodäni pönö
pïinte änäni ate wædinque bitö wæætë
pönö cæbi ate mönitö tëï pïñëninque bitö
änö ante guïñënämaï apënecæmönimpa.
30 Ayë në wënæ wënæ ïnäni ïnänite
bitö önompoca pönö gampobi ate waa
bacædänimpa, ämönipa. Ayë bitö Wengä
Itota Tæiyë Waëmö ïñongante mönitö
tömengä ëmöwo apënedinque, Wadäni
pönencædänimpa, ante mä cædinque
bamönengë cæmöni adinque tömënäni
guïñente wæcædänimpa ämönipa,” ante
Wængonguï ingante apënedänitapa.
31 Ïinque apënedäni ate tömënäni näni
godämë ongöñömö incæ ïñontobë ocæ
ocæ cætapa. Cæyö tömänäni ïnänite Wæn-
gonguï Tæiyë Waëmö Önöwoca pö guiicä
ëninque ædæmö ëwocadinque tömënäni
Wængonguï nänö änö ante guïñënedämaï
inte edonque apënegadänimpa.

Tömämö mönö quincoo impa, ante cædänipa

32 Ayë tömänäni näni pönencabo incæ
tömënäni näni ëwocadö adodö ëwocate baï
ïnäni inte mïmönë adodö ante pönëninque
tömënäni ëadincoo incæ, Botö quï impa,
ante änämaï ïnäni inte, Tömämö mönö quï
impa, ante pæ gompodämaï ïnönänimpa.
33 Ayë Itota nänö da godongaïnäni ïñömö
tëï pïñænte apënedinque, Itota Codito
ñäni ömëmongantapa, ante cöwë näni
apënedï baï apënedönänimpa. Edæ
Wængonguï tömënäni ïnänite waadete
pönö cæcä ate watapë quëwënönän-
impa. 34 Ayë tömënäni näni cabo incæ
æcämenque ömæpocä ï ïñömö edæ dæ
angantapa. Edæ ömæ näni ëadï incæ
godonte ëninque oncö mënonte näni
ëadï incæ godonte ëninque tömënäni
näni godonte ëninta ænte pöninque
35 Itota nänö da godongaïnäni weca ænte
mämö ñö cædäni ëninque tömënäni
wæætë ömæpodäni ïnänite godönäni
eyepë eyepë ënönänimpa. 36 Ïninque Itota
nänö da godongaïnäni ïñönäni adocanque
Debii wodi pëingä Ootee ingacäimpa.
Tömengä ïñömö, Wadäni wampo pönente
quëwencædänimpa, ante në ædæmö
apënedongä ïñongante wadäni tömengä
ingante Bedënabee ante pönö pemon-
gadänimpa. Ïingä Ootee Bedënabee näni
pemöningä ïñömö Tipidebæ quëwente
pöningä inte edæ, 37 tömengä ömæ ëadï
godonte ëninque tömengä nänö godonte

ëninta Itota nänö da godongaïnäni weca mämö ñö cægacäimpa.

5

Änäniya tönö Tapidë

1 Mänïñedë Änäniya näni änongä tömengä nänöogængä Tapidë tönö tömënäni näni cæï baï cædinque ömæ näna ëadïmæ godonte ënatapa. 2 Ayë nänöogængä ëñëñongä tömëna godonte näna ëninta incæ Änäniya ïñömö pancataa pæ gompote ëninque wæætë pancataa ænte mämö Itota nänö da godongaïnäni weca ñö cæcantapa. 3 Ñö cæcä adinque Pegodo,

—Änäniya ëñëmi. Tatäna ingante ædæmö entawëmi inte ömæ beyë bitö ëninta pancataa, Botö quï, ante awëmö ñö cædinque edæ pancataa ænte mämö ñö cædinque bitö, Tömanta impa, ante quïmë änewëë. Ïñæmpa, babæ cædïmi inte bitö Wængonguï Tæiyë Waëmö Önöwoca ingante babæ ämipa töö. 4 Edæ bitö ömæ ïnï incæ bitö quï cöwë intapa. Ayë ñöwo mäninta ëninque, Æbänö cæquïï, ante tömëmi në ämi ïmitapa. Ïninque edæ mïmöno pönëninque quïmë wapiticë cæbitawo. Bitö mänömaï cædinque waodäni ïnänite wïï babæ apënedinque Wængonguï ingante babæ apënebitapa töö.

5 Angä ëñente wædinque Änäniya ïñömö të wæænte ëmëwo wængantapa. Wængä adinque tededäni ëñëninque tömänäni guïñente wædänitapa. 6 Wængä ïninque edënïnäni ponte wïni caate näænte mäo daga wënänitapa. 7 Dobæ wængä ate todee ooda go ate tömengä æbänö wængä ante ëñënämaï ïningä inte tömengä nänöogængä incæ pö guiicä. 8 Adinque Pegodo tömengä ingante,

—Apënebi ëñëmoe. Mïnatö ömæ godöninque mänimpota ëmïnatawoo. Äñongä,

Ao, mänimpota.

9 Angä ëñëninque Pegodo wæætë,

Mïnatö ïñæmpa edæ guëa pönëninque, Mönö Awënë Önöwoca æbänö panguingää, ante quïmë cæmïnatawo. Edæ bitö nänöogængä baö ïnï në daga wënïnäni incæ do dao dao pönäni ëñëmii. Edæ bitö baö adobaï ænte gocædänimpa töö.

10 Tæcæ ante äñongä onquiyængä ïñömö tömengä önöwa gäänë të wæëninque näñe wængantapa. Wængä ate mänïï edënïnäni pö guiite ayönäni dobæ wænte a öñongä adinque tömengä baö ïnï ëninque tömengä nänöogængä wodido gäänë mäo daga wënänitapa. 11 Mänömaï näñe wënapa, ante tededäni ëñëninque Codito ingante näni në godongämë pönencabo tönö wadäni tömänäni ancai guïñente wægadänimpa.

Ate ëñencædänimpa, ante bamönengë nanguï cædänipa

12 Mänïñedë Itota nänö da godongaïnäni ïñömö Wængonguï Önöwoca tönö cædinque, Ate pönencædänimpa, ante wadäni ayönäni mä cædinque bamönengë nanguï cædönänimpa. Ayë adoyömö pönëninque tömänäni Wængonguï oncö Tadömöö yabæcönë näni änoncönë pö guii pö guii cædönänimpa. 13 Wadäni tömënäni ïnänite adinque, Në pönënäni waa quëwënäni ïnänipa, ante pönënäni incæte guïñente wædinque godongämë pö guiidämaï gomö adönänimpa. 14 Pancadäniya guiquënë onguïñënäni tönö onquiyënäni tönö nanguï ïnäni mönö Awënë ingante ñöwo pönënänitapa. Ïïnäni ïñömö do pönëniïnäni tönö adocabodäni bacoo ïnäni bagadänimpa. 15 Ïninque mänïï bamönengë cædäni adinque wadäni wënæ wënæ ïnäni ïnänite ænte pöninque möïmoga möincodë ñö cædänitapa. Edæ, Pegodo nænque pämo wodo pænta goyongä tömengä gänëñömö öñöninque adocanque adocanque waa bacædänimpa, ante cædinque Pegodo nänö goquïnö ante ænte mämö ñö cædäni öñönänitapa. 16 Ayë adobaï Eedotadëë eyequeï wayömö näni quëwëñömö wayömö näni quëwëñömö quëwëninque wadäni wënæ wënæ ïnäni ïnänite näænte mämö näænte mämö cönönäni ate tömänäni waa badänitapa. Ayë wënæ në wentamö ëwocadäni inte yewænte wæwënäni ïnänite adobaï ænte mämö pöninque waa badänitapa.

Itota nänö da godongaïnäni ïnänite pïinte tee mönedänipa

17 Wængonguï quï, ante në godongä ñënængä pönï ïnongä tönö wadäni tömengä tönö godongämë cædäni incæ Tadoteoidi ïnönäni inte, Ñäni ömëmönämaï ingëimpa, ante në pönënäni ïnönänimpa. Ïninque Itota nänö da godongaïnäni mänömaï waa cædäni ate wædinque awënë tönö Tadoteoidi ïñömö tömënäni ïnänite pïinte agadänimpa. 18 Ïninque

Itota nänö da godongaïnäni ïnänite yao
ongonte äëninque tömänäni ayönäni
tee mönedänitapa. 19 Tee mönedäni
wæcöñönänite Wængonguï anquedo
woyowotë ponte odemö wi ënete mantacä
tayönänite apënecantapa. 20 “Goedäni.
Wængonguï oncö ñënæncö yabæcönë
go guiite në gongëninque mïnitö
mänïñömö pönäni ïnänite apënedinque,
Wængonguï pönö cæcä beyænque mönö
quëwengëimpa, ante ædæmö apënemïni
ëñencædänimpa.” 21 Angä ëñente cædinque
tömënäni baönæ ñäö bayonte Wængonguï
oncö ñënæncö yabæcönë do go guiidinque
odömonte apënedäni ëñënänitapa.

Mänömaï do go guiite apënedänipa,
ante ëñënämaï ïnäni inte edæ, Wængonguï
quï, ante në godongä ñënængä pönï ïnongä
guiquënë tömengä tönö godongämë
cædäni tönö adoyömö pö guiidänitapa.
Pöninque tömënäni idægoidi ïnänite në
aadäni Picënäni godongämë näni Apænte
Änoncabo tömänäni ïnänite äñete pönäni-
tapa. Ïïnäni wæætë tontadoidi awënëidi
ïnänite äninque, Mïnitö tee möneincönë
gote Itota nänö da godongaïnäni ïnänite
äñete mämömïni poncædänimpa. 22 Änäni
tee möneincönë gote ayönäni edæ dæ
änäni ante wædinque wææ wänönäni
awënëidi gode ancæ pöninque, 23 ïïmaï ante
apënedänitapa.

—Gote ayömöni oncö ædæmö tee
mönete intapa. Ayë tontadoidi odemö
pönï a ongönäni adinque mönitö go wi
ënete guiiyömöni edæ dæ änäni ate
wædinque wadæ pömönipa. 24 Ante
tededäni ëñëninque, Wængonguï quï, ante
në godönäni ñënënäni tönö Wængonguï
oncö ñënæncö ante në wææ wänönäni
tæiyë awënë tönö guïñente wædinque,
Ñöwo quïëmë baï bacëimpa. 25 Ante
wæyönäni wacä do pö guiidinque tömënäni
ïnänite,

—Aquënë quëwëmïni. Mänïnäni mïni
tee mönedïnäni incæ Wængonguï oncö
ñënæncö yabæcönë go guiite a ongön-
inque mänïñömö pönäni ïnänite odömonte
apënedäni ëñënäni ataqueedäni.

26 Ante apënecä ëñente wædinque
wææ wänönäni awënë tömengä nänö
wææ wänoncabo tönö Itota nänö da
godongaïnäni ïnänite æncæ godinque,
Godongämë ongönäni incæ pïinte tacadäni
wæcæ wæ, äninque pänämaï inte ee
ænte pönänitapa. 27 Ænte pöninque në
aadäni Picënäni godongämë näni Apænte
Änoncabo weca ænte mämö gönönäni
gongëñönänite, Wængonguï quï, ante në
godongä ñënængä pönï ïnongä ïñömö
tömënäni ïnänite angantapa.

28 —Mäningä Itota ëmöwo apënedinque
wadäni ïnänite odömönämaï ïmäewedäni,
ante ancaa antamönipa töö. Incæte mïnitö
mänïne mïni odömonte änewënö ante Ee-
dotadëë tömäo odömonte apënemïnipa.
Ayë godömenque tedewëninque mïnitö,
Mäningä në wængaingä ingante awënëidi
në wënæ wënæ cædïnäni ïnänipa, ante
mönitö ïmönitedö ante änewëmïnipa töö.

29 Ante në ñënængä pïïñongä Pegodoidi
wæætë,

—Mönitö guiquënë waomïni ïmïnite
ëñënämaï inte Wængonguï ingante ëñente
cæquënëmöni ïmönipa. 30 Mïnitö Itota
ingante ñænquedïmë timpote wënömïni
wængä ate mönö wëmëidi Wængonguï
incæ angä ñäni ömëmongantapa. 31 Ayë në
ñäni ömëmöningä ingante apënedinque
Wængonguï, Bitö, Quëwencædänimpa,
ante në Ëmi bacæbiimpa, angacäimpa. Në
Ëmi ïñömite idægoidi tömänäni, Idæwaa
wënæ wënæ cæte quëwente awædö,
ante botö gämënö poncædänimpa, ante
cæcæbiimpa. Bitö ëmi beyænque botö
tömënäni ïnänite pönö waadete ñimpo
cæcæboimpa. Ante cædinque edæ Itota
nänö Awënë baquinque Wængonguï ë-
monga ænte mëicä æidinque Wængonguï
tömëmë ïnö të contate ongongampa.
32 Itota ingante Wængonguï ænte mëicä
æigacäimpa, ante në adïmöni inte mönitö
mänïnö ante në apënemöni ïmönipa. Ayë
në ëñëmö cæmö ïñömonte Wængonguï
tömengä Tæiyë Waëmö Önöwoca ingante
da pönongä ænte ëwocamompa. Tömengä
Önöwoca adobaï mönitö tönö godongämë
në apënecä ingampa, ante Pegodoidi
apënedänitapa.

33 Mänömaï apënedäni ëñëninque
awënëidi ænguï badinque tömënäni
ïnänite edæ wënoncæ cædänitapa.
34 Mänïñedë adocanque Paditeocä incæ
tömengä ëmöwo Gämadiedo tömënäni
näni wææ angaïnö ante në ëñengä
ïñongante tömänäni tömengä ingante
waa adönänimpa. Ïninque tömënäni näni
Apænte Äincabo wënoncæ cæyönäni
mäningä ïñömö tömënäni näni në waadecä

ïnongä inte ængä gantidinque, Itota nänö da godongaïnäni ïnänite oncodo mantamïni wantæ ongoncædänimpa. 35 Angä dæ godäni ïninque Gämadiedo wæætë awënëidi ïnänite apënecantapa.

—Idægoidi ëñëedäni. Mänïnäni ïnänite æbänö cæquïï, ante ædæmö pönente ate edæ ee cæedäni. 36 Edæ doyedë wacä Teodo adobaingä ængä gantidinque, Botö në nanguï cæbo ïmopa, ante äñongante edæ tömengä mïñä coatodo tiento ganca ïnäni godänitapa, ante pönëedäni. Tömengä ingante wadäni mäo wënönäni wængä ate tömengä ëmïñënïnäni wæætë näwë godäni ate edæ dæ batimpa. 37 Ayë ate edæ awënë, Mïnitö ëmöwo ponte yewëmoncæmïnimpa, ante nänö änïñedë wacä Gadideabæ quëwëningä Oodaa adobaï awënë ingante wido cæcæte ante ængä gantiyongä nanguï ïnäni tömengä mïñë goyönäni tömengä ingante wënönäni wængä ate näwë adobaï gogadänimpa. 38 Ïninque, Mänömaï batimpa, ante pönente cæedäni. Ñöwo ïñömö ïïnäni adobaï ængä gantidäni adinque mïnitö tömënäni ïnänite ee ate gomö aedäni ämopa. Tömënäni waodänique inte cædäni baï ædö cæte cæquïnänii. Edæ dæ bacëimpa. 39 Wæætë Wængonguï angä ëñente cædäni baï mïnitö ædö cæte Baa ante wido cæquïmïnii. Edæ mïnitö mänömaï cædinque Wængonguï ingante pïïmïni inte wæbaïmïnipa.

Ante wææ angä ëñente wædinque Ao ante tömengä nänö änö baï cædänitapa. 40 Itota nänö da godongaïnäni ïnänite aa pedäni pönäni ate awënëidi, Päedäni, änäni ëñëninque në wææ wänönäni ëmontaimenca tæi tæi pänänitapa. Ayë awënëidi godömenque, Itota ëmöwo ante apënedämaï ïmäewedäni, ante äninque Itota nänö da godongaïnäni ïnänite ñimpo cædäni godänitapa. 41 Në Apænte näni Äincabo weca ongonte tao godinque tömënäni wæætë, Wængonguï mönö ïmonte adinque, Botö Wëñængä ëmöwo beyë wadäni wënæ wënæ änäni ate mïnitö eyepë inte caate wæcæmïnimpa, ante do cæcampa, ante pönëninque edæ nanguï togadänimpa. 42 Ïninque Wængonguï oncö ñënænco yabæcönë incæ waodäni oncönë incæ tömënäni ñimpo cædämaï inte cöwë go guii go guii cædinque cöwë odömonte apënedinque, Itota tömengä näwangä mönö Codito ingampa, ante watapë apënedäni ëñengadänimpa.

6

Tiæte ganca ïnäni në nënempodäni badänipa

1 Itota ingante në tee empote quëwënäni mänïñedë nanguï ïnäni badäni ate pancadäniya guidiego tededö në tededäni ïñömö ebedeo tededö në tededäni ïnänite pïinte äninque, Mïnitö mïni cabo owæmpoïnäni ïnänite ïïmö ïñö ïïmö ïñö cænguï eyepë godöninque möni cabo owæmpoïnäni ïnänite pönönämaï ïmïnipa töö, ante äniäni. 2 Itota nänö në da godongaïnäni ïñömö dote ganca ïnäni ïñönänite wadäni, Dote ïnänipa, ante pemonte baï apënedönänimpa. Ïïnäni ïñömö guidiegoidi mänömaïnö ante wædänipa, ante ëñente wædinque wadäni Itota ingante në tee empote quëwënäni ïnänite äñete godongämë pönäni ate tömënäni ïnänite,

—Wængonguï nänö apënedö ante në apënequënëmöni inte mönitö ædö cæte möni cæquënënö ante ñimpo cædinque cænguinque ante godonguïmönii. 3 Ïninque botö tönïñamïni ëñëedäni. Mïni pönencabo nämä cöwä adinque, Æcänö æcänö Wængonguï Önöwoca tönö ääwocaque baï ëwocate nö cædäni ïnänii, ante adinque mïnitö tiæte ganca ïnäni mänimpodäni ïnänite apænte äedäni. Apænte ëmïni adinque mönitö tömënäni ïnänite, Cænguï në godömïni bacæmïnimpa, ämöni ëñente cæcædänimpa. 4 Mönitö wæætë Wængonguï ingante cöwë apënedinque Wængonguï nänö apënedö ante godömenque odömonte apënedinque mänïnonque cæte quëwencæmönimpa.

5 Mänömaïnö ante ëñëninque tömënäni nanguï ïnäni ïnönäni inte tömänäni Ao ante edæ, Ïïnäni mänömaï ïnänipa, ante adinque ïïmaï ëmönäni ïnänite apænte ængadänimpa. Adocanque Etebä në wede pönengä inte Wængonguï Tæiyë Waëmö Önöwoca tönö ääwocaque baï ëwocacä ïnongäimpa. Tömengä tönö Pedipe, Podocodo tönö Nïicänodo, Timönö tönö Padömëna, ayë Antioquiya ïñömö në quëwëningä Nïicodato. Ïingä ïñömö oodeoidi näni pönënö baï pönengä inte do oodeo baï bacä ïnongäimpa. Mänimpodäni ïnänite apænte ënänitapa. 6 Apænte

ëninque Itota nänö në da godongaïnäni weca ænte mämö gönönäni ongöñönänite ïïnäni ïïñömö, Mïnitö në godömïni bacæmïnimpa, ante cædinque tömënäni ïnänite gampodinque Wængonguï ingante apënedänitapa.

7 Ïninque Wængonguï nänö apënedö ante gode ä gode ä cædinque mäo apënedäni ëñënönänimpa. Ïninque Eedotadëë ïïñömö Codito mïñë näni tee empote quëwencabo tæiyënäni yebænte bagadänimpa. Wængonguï quï, ante në godönäni incæ adobaï nanguï ïnäni wede pönëninque ëñente bagadänimpa.

Etebä ingante bæi ongönänipa

8 Etebä ïïñömö Wængonguï waadete pönö cæcä ate tæï pïñænte ëwocadongä inte bamönengë nanguï cædongäimpa. Ayë, Cæbo ate pönencædänimpa, ante mä cæcä adinque godongämë ongönäni pancadäniya, Æbänö cæcää, ante wædänitapa. 9 Wadäni guiquënë Etebä tönö guëa wæætedö wæætë ancæte ante cædänitapa. Ïïnäni ïïñömö oodeoidi ïnönäni incæ pancadäniya Tidënebæ quëwënïïnäni ïïñönäni pancadäniya Adecantodia ïïñömö quëwënïïnäni ïïñönäni pancadäniya Tiditiabæ quëwënïïnäni ïïñönäni pancadäniya Atiabæ quëwënïïnäni ïnönänimpa. Tömënäni doyedë wadäni ïnänite në cægaïnäni ïnönäni inte ñöwo abæ tawænte godïnäni ïnönäni inte godongämë pönïnque adocabodäni baï badïnäni ïnönänimpa. Tömënäni odömöincö ante, Möni në Abæ Tawænte Gocabo Odömöincö impa, ante pemönönänimpa. Ïninque tömënäni pancadäniya Etebä ingante wæætedö wæætë ante cæyönäni, 10 tömengä në nö ëñënongä inte Wængonguï Önöwoca tönö godongämë apënecä ëñëninque tömënäni, Æ mönö wæætë ædö cæte wææ anguïï, ante wædänitapa.

11 Ïninque në wæætedö wæætë änäni adodäni incæ wadäni ïnänite godö awëmö änänitapa. Mïnitö babæ ante ï incæte, Möitee wodi ingante ante Etebä godö wënæ wënæ apënecä ëñentamönipa, ante önonque äedäni. Ayë Wængonguï ingante adobaï tömengä godö wënæ wënæ ante babæ apënecä ëñentamönipa töö, ante incæ äedäni, ante në abæ tawænte godïnäni änänitapa. Mänömaïnö änäni Ao ante tömënäni näni angaïnö baï cædinque Etebä ingante ante babæ ante pïïnänitapa. 12 Mänömaïnö ante babæ ante pïïnäni ëñëninque wadäni önönänique incæ në aadäni näni Picæncabo incæ në odömönäni incæ tömänäni ænguï badänitapa. Mänömaï ænguï badinque tömënäni Etebä wodi ingante bæi ongonte në Apænte näni Äincabo weca ænte mäo gönönäni ongongantapa. 13 Pancadäniya Etebä ingante ante babæ apënedinque ïïmaï änänitapa. Ïingä ïïñömö ñimpo cædämaï inte cöwë Wængonguï oncö tæiyë waëmö oncö ïïñonte wïwa tedewëninque tömengä godömenque Möitee wodi nänö wææ angaïnö ante godö wïwa ante babæ apënecä ëñentamönipa. 14 Ïïñömö oncö ante apënedinque adocä Etebä ïïñömö, Itota Näatadeta në quëwëningä ïï oncö bæ tadete wido cæcæcäimpa, ante änewengampa. Ayë adocä Itota ïïñömö, Ïïmaï cæedäni, ante Möitee wodi nänö wææ angaïnö ante Ao änämaï inte edæ, Wadö ante cæquënëmïni ïmïnipa, ante odömongampa, ante ïingä Etebä ïïñömö adobaï änewengä ëñentamönipa töö, ante babæ apënegadänimpa.

15 Mänömaï babæ apënedäni ëñëninque në Apænte näni Äincabo incæ Etebä ingante cöwä ayönäni tömengä awinca Wængonguï anquedo nänö ëmönö baï ëmongä agadänimpa.

7

Etebä nämä wææ apënecampa

1 Ïninque, Wængonguï quï, ante në godongä ñënængä pönï ïnongä ïïñömö Etebä ingante äninque, Bitö ïmitedö näni änïnö näwangä intawoo. 2 Äñongante Etebä wæætë ïïmaï ante nämä wææ apënecantapa. “Botö wæmpoidi ëñëedäni. Botö tönïïñamïni ëñëedäni. Mönö wëmë Abadäö wodi Mëetopotämiabæ ayë quëwëninque Cadäna ïïñömö ayë quëwencæ godämaï ïïñongante Wængonguï në ñäö apäite baï ëmönongä inte Abadäö weca ponte a ongongä agacäimpa. 3 Ayë Abadäö ingante apënedinque Wængonguï, ‘Bitö guiidënäni ïnänite ëmö cæte bitö ömæ ëmö cæte godinque wabæca botö odömonguïmæca ëmëwo wadæ goe,’ angacäimpa. 4 Angä ëñente cædinque Abadäö wodi mänïömæ Cadeabæ ëmö cæte wadæ godinque Cadäna näni quëwëñömö

ganca pöninque quëwengacäimpa. Ayë
tömengä wæmpo wodi wængä ate Wæn-
gonguï tömengä ingante angä ëñëninque
Abadäö ïïmæca mönö ñöwo quëwëmæ
ponte quëwengacäimpa."

5 "Incæte Wængonguï, Tömëmi ömæ,
ante Abadäö wodi ingante cabo incæ
ömæ pönönämaï ingacäimpa. Wæætë
Abadäö wodi wëñængä mæmpo ïnämaï
ïïñongante Wængonguï, Ïïmæ incæ
bitö ænguïmæ ïïñonte bitö pæïnäni
adobæ tömäo quëwencædänimpa, ante
odömongacäimpa. 6 Ayë godömenque
apënedinque Wængonguï, Bitö pæïnäni
ïïñömö wabæca gote mänïmæ quëwënäni
weca quëwëñönänite ïïnäni wæætë bitö
pæïnäni ïnänite edæ ö ænte baï cædinque,
Mönitö beyænque cæedäni, ante nanguï
änäni wæcædänimpa. Ayë tömënäni
nempo wantæpiyë coatodo tiento wadepo
ganca mänimpoga quëwëñönänite adodäni
wënæ wënæ cædäni beyë caate wæcædän-
impa. 7 Ante Wængonguï godömenque
apënedinque, 'Bitö pæïnäni ïnänite në
ö ænte wënæ wënæ cædäni ïnänite botö
wæætë apænte äninque pancæboimpa.
Ayë ïïncayë ate bitö pæïnäni mänïömæ
tömënäni näni caate wædïömæ ëmö cæte
wadæ pöninque ïïmæca wæætë pöninque
botö Wængonguïmo ïïñömote botö beyë
cæquïnäni ïnänipa.' 8 Äninque Wængonguï,
Mönö godongämë cæcëimpa, ante pönö
cæbo ate mïnitö wæætë Ao ante ëñente
cæcæmïnimpa. Mänömaï ante cædinque
mïnitö onguïñëmïnique ëö togænte
caate wædinque ëñencæmïnimpa. Angä
ëñëninque Abadäö wodi wëñængä Itæca
ëñacä ate tömengä nänö ëñadï adoque
Wængonguï itædë go ate tömengä ingante
ëö togængacäimpa. Itæca wodi pæte wæë
Aacobo wæmpo bagacäimpa. Aacobo
wodi pæte wæë dote ganca ïnäni tapëicä
wæë mönö wëmëidi wodi baquinque
pægadänimpa."

9 Ante apënedinque Etebä godömenque,
"Mänïnäni mönö wëmëidi ingaïnäni
ïïñömö tömënäni biwï Ootee ingante
ante adinque pïïnte wædinque tiguitamö
beyænque pædæ godönäni ö ëninque
Equitobæ ænte mäodäni gogacäimpa.
Equitobæ pöninque tömënäni godonte
æncæte ante cædinque Ootee wodi
ingante mänïñömö quëwengä nempo
pædæ godönäni awënë beyænque cæte
quëwengantapa. Mänömaï quëwengä
incæte tömengä tönö godongämë Wæn-
gonguï cöwë cægacäimpa. 10 Ïninque
Ootee wodi ingante nanguï wïwa cædäni
wæyongante Wængonguï cöwë wææ aacä
quëwengacäimpa. Ayë Wængonguï pönö
apënecä ëñëninque në ëñente bayongante
Equitobæ tæiyë awënë Padaönö incæ
tömengä ingante waa adinque, Botö tæiyë
awënë ïmo baï bitö wodo adobaï badinque
Equitobæ wædænque awënë bacæbiimpa.
Ayë adobaï botö awënë onconcoo bitö
aacæbiimpa, angacäimpa."

11 Ante apënecä ëñëñönäni Etebä
godömenque, "Mänïñedë Equitobæ tömäo
Cänaämæ tömäo to aminte bayonte
tepæmpo gëwænte wædönänimpa. Mönö
wëmëidi cænguï æncæte ante cædinque
ënämaï ïnönänimpa. 12 Ïninque, Equitobæ
cænguï ayë më öñompa, ante tededäni
ëñëninque wæmpocä Aacobo wodi mönö
mëmëidi në baquïnäni ïnänite äninque,
Botö wëmïni, Equitobæ godinque cænguï
ænte pöedäni, angä mä gogadänimpa.
13 Gote pöninque ayë wæætë mempoga
gote a ongönäni adinque Ootee wodi
incæ tömengä mëmöidi ïnänite, Botö
mïnitö biwïmo ëñagaïmö ïmopa, angä
wægadänimpa. Ayë, Ootee guiidënäni do
pönänipa, ante tededäni ëñëninque awënë
Padaönö ingante gode änäni edonque
ëñengacäimpa. 14 Ayë ate Ootee wodi
tömengä wæmpo Aacobo wodi näni pæin-
cabo tetenta i tinco ganca mänimpodäni
äñecä gogadänimpa. 15 Aacobo wodi
mänömaï Equitobæ gote quëwëninque
wængacäimpa. Ayë tömengä pæïnäni
wæë mönö wëmëidi ingaïnäni inte adobaï
mänïñömö gote quëwente wængadänimpa.
16 Abadäö wodi wëënëñedë, Mönitö wodido,
ante Caämodo wënäni näni änimpota
mänimpota godonte ëninque Tiquemö
ïñömö ömæ godonte ënongäimpa. Ante
do agaïnäni inte mönö wëmëidi ñöwo
Aacobo wodi bayetoca ingaï Cänaämæ ænte
pöninque, ayë ïïncayë ate wæë tömengä
wënäni bayetoca ingaï Abadäö wodi nänö
ængaïmæ tömënäni wodido ingaïñömö
mämö daga wengadänimpa."

17 Ante apënedinque Etebä godömenque
apënecantapa. "Abadäö wodi ingante
Wængonguï wëënëñedë nänö, Botö

wantæpiyë ate bitö pæïnäni ïnänite adodö
ænte mämömo poncædänimpa, ante nänö
angaïñedë wodo ïinque bayonte tömënäni
Equitobæ quëwëninque nanguï bacoo
yebænte bagadänimpa. 18 Mäníñedë wacä
onguïñængä ñöwocä incæ, Ootee wodi
æcänö ingacäï, ante ëñënämaï ïnongä inte
Equitobæ awënë bagacäimpa. 19 Tömengä
ïñömö mönö guiidënäni wodi ïnänite
wapiticë ante wënæ wënæ cægacäimpa.
Tömengä, Mïnitö wëñënäni tæcæ ëñadäni
ïnänite wido cæedäni, ante pïingä ëñente
wædinque mönö wëmëidi wodi incæ tæcæ
ëñadäni ïnänite yabæque wido yabæque
wido cædäni wængadänimpa."

20 "Tömënäni mänömaï näni cægaïñedë
incæ Möitee wodi ëñate pægacäimpa. Tö-
mengä waëmö wëñë ïñongante Wæn-
gonguï waa acampa, ante pönëninque mëa
go adoque apäicä go ate tömengä ingante
mæmpo oncönë pæ gompote pæpogada
pæcantapa. 21 Ayë, Wënönäni wæncæ
wæ, ante guïñente cædinque tömëna tö-
mengä ingante yabæque gäwapë yædopë
wo cæda ongöñongante awënë Padaönö
wengä onquiyængä adinque, Botö wë, ante
cædinque Möitee ingante ænte pæpogacä
pægacäimpa. 22 Mänömaï cæcä beyë eq-
uitoidi näni ëñengaïnö ante tömänö ante
odömönäni ëñente pædinque Möitee wodi
në angä baquinque nanguï cæcä baquinque
tëï pïñënongä inte pægacäimpa."

23 Ante Etebä godömenque apënedinque,
"Ayë ëmëwo pædinque coadenta wadepo
nänö ëñagaïñedë Möitee wodi, Idægoidi
botö tönïñadäni ïnänite ëñacæ gobote, ante
ëñacæ gocantapa. 24 Gote ëñayongä, Eq-
uito onguïñængä incæ botö guiidengä in-
gante wïwa cæcä caate wæcampa, ante ad-
inque Möitee wodi tömengä guiidengä in-
gante wææ cæcæte ante cædinque tiyënö
tiyë cædinque Equito onguïñængä ingante
wënongä wængacäimpa. 25 Edæ, Wæn-
gonguï botö ïmote äninque, Bitö idægoidi
ïnänite ö ænte mäobi wadæ gocædänimpa,
ante do angä ëñentabopa, ante do ëñën-
ingä inte Möitee wodi, Idægoidi adobaï
ante ëñente pönencædänimpa, ante pö-
nente cæyongä tömënäni wæætë mänïnö
ante ëñënämaï ingadänimpa. 26 Mänömaï ï
ïninque Möitee wodi ïïmö ate ponte ayongä
idægoda wæætedö wæætë cæda adinque,
'Ïñäna, mïna guiidencaya incæ wacä in-
gante quïmë wënæ wënæ cæte quëwëmï-
naa.' 27 Ante, Guëa waa waadete quëwencæ-
daimpa, ante cæyongä adocanque tömengä
guiidengä ingante në wënæ wënæ cæd-
ingä guiquënë Möitee wodi ingante bæ tad-
inque angantapa. 'Ïñæmpa, Bitö mönitö
awënë ïnömi ïmipa, ante, Në apænte
ämi ïmipa, ante æcänö bitö ïmite në
änaï. 28 Edæ Equito ingante ïïmö bitö
wënömi baï ñöwoönæ adobaï botö ïmote
wënoncæte ante pönëmi awædö.' 29 Angä
ëñente wædinque Möitee wæætë wodii
wïnongacäimpa. Wodii wïnonte wabæca
Mäadiämæ gote wadäni ömæ quëwëninque
wëñëna mënaa wæmpocä bagacäimpa."

30 Ante apënedinque Etebä godömenque
awënëidi ïnänite ïïmaï ante apënecantapa.
"Ayë wæætë coadenta wadepo go
ate Möitee wodi önömæca cægöninque
onquiyabo Tïnaiquidi gämënö gote dadi
ëmænte ayongä ocäñequiwë gonga
bæcoyömö Wængonguï anquedo ponte
a ongongä agacäimpa. 31 Ate wædinque
Möitee wodi, Quïnö baï inte bæco ante
botö wïïmonte baï aboo, ante acæte ante
pönömenque pöñongante mönö Awënë tö-
mengä ingante ïïmaï ante apënegacäimpa.
32 'Bitö wëmëidi Wængonguïmo ïnömo
inte botö Abadäö wodi Itæca wodi Aacobo
wodi Wængonguïmo ïnömo ïmopa.' Ante
apënecä ëñente wædinque Möitee wodi do
do wäate guïñente wædinque, Wïï aïnente
awædö, ante cægacäimpa. 33 Mänömaï
cæyongante mönö Awënë wæætë, 'Bitö
nä gongænte ongöñömö botö adoyömö
ongömo beyænque onguipoi tæiyë waëmö
impa, ante pönëninque bitö awæncata
gä tadöwae ämopa. 34 Botö edæ cöwä
adinque, Botö quïnäni ïnänite equitoidi
æbänö wënæ wënæ cædänii, ante do
abopa. Tömënäni caate ö ö wædäni do
ëñente wædinque botö, Ñimpo cæbo ate
abæ tawænte gocædänimpa, ante wæë
pömo ïmopa. Ñöwo ïñömö edæ ægodöe.
Botö, Equitobæ gocæbiimpa, ante bitö
ïmite adodö da godömo gocæbiimpa,'
ante Wængonguï Möitee wodi ingante
angacäimpa."

35 Ante apënedinque Etebä ïïmaï ante
godömenque apënecantapa. "Adocä
Möitee ingante pïïninque idægoidi doyedë,
'Ïñæmpa, Bitö mönitö awënë ïnömi ïmipa,
Në apænte änömi ïmipa, ante æcänö bitö
ïmite në änaï,' ante änönänimpa. Ñöwo

ïñömö Wængonguï anquedo ocäñequi
ïñömö pöninque tömënäni näni në
pïingaingä adocä Möitee ingante, Bitö
idægoidi awënë bacæbiimpa, angacäimpa.
Bitö tömënäni ïnänite ö ëninque ænte
mäobi abæ tawænte gocædänimpa, ante
cædinque Wængonguï bitö ïmite da
godongä gocæbiimpa, ante Wængonguï
beyë apënedinque Wængonguï anquedo
angacäimpa. 36 Möitee ïñömö, Ate
pönencædänimpa, ante mä cædinque ayë
Wængonguï tönö bamönengë nanguï
cædinque idægoidi ïnänite ænte mäocä
gogadänimpa. Equitobæ ëmö cæte wadæ
pöninque gäwapæntibæ Opatawëmë
yæwedecapë pö ongöninque adocä
Möitee mantacä ïmëmäa pongadän-
impa. Önömæca ta pöninque coadenta
wadepo ganca cægöñönäni tömengä, Ate
pönencædänimpa, ante mä cædinque
bamönengë nanguï cægacäimpa," ante
Etebä wodi apënecantapa.
37 Ayë, "Adocä Möitee, Idægoidi
ëñëedäni. Botö Wængonguï beyë në
apënebo ïmo baï wacä edæ mïnitö töniñacä
incæ adobaï edæ Wængonguï beyë në
apënecä bacæcäimpa. Tömengä ponte
apënecä ëñëninque mïnitö tömengä
ingante ædæmö ëñente cæcæmïnimpa,
ante Möitee wodi apënegacäimpa.
38 Godongämë näni Wængonguï ingante
apëneincabo tönö Möitee wodi önömæca
cægönongäimpa. Mönö mëmëidi
tönö cægöñönäni Wængonguï anquedo
wëënëñedë Tïnaiquidi në ponte äningä
incæ adocä tönö Möitee wodi önömæca
cægönongäimpa. Mänïñedë mönö
ïmonte ante pönö cædinque Wængonguï,
Möitee ëñëmi, angacäimpa. Ïincayë
quëwenguïnäni ëñente quëwencædän-
impa, ante cædinque botö, Mïnitö cæte
quëwenguïmïnii, ante apënebo ëñëninque
bitö adodö ante yewëmoncæbiimpa, ante
apënegacäimpa," ante Etebä apënecan-
tapa.
39 Ayë, "Möitee wodi mänömaï cæyon-
gante mönö wëmëidi guiquënë ëñënämaï
ïnäni inte tömengä ingante Baa äninque
Equitobæ mönö adodö gocëimpa, ante
önöwënenque pönente wægadänimpa.
40 Mänömaï në wædönäni inte tömënäni
wæætë Aadöö wodi ingante apënedinque,
'Aadöö ëñëmi. Mäningä, Equitobæ në ëmö
cæte mönö ïmonte mämöningä Möitee
wodi ædönö gote dæ angää, ante adämaï
ïmönipa cæbii. Wængonguïidi ïnänipa,
ante mönö ïmonte në töö ëmænte ænte
goquïnäni ante bitö badömi ëmönie.'
41 Äninque mänïñedë, Mönö wængonguï
ingampa, ante cædinque tömënäni wagada
wë baï badongadänimpa. Ayë, Mönö
wængonguï quï impa, ante cædinque
cënïnäni wënöninque baö tömënäni näni
badöinca gäänë ænte mämö ñö cædinque
önompoca näni badöninca adinque ëëmë
baï cæte togadänimpa. 42 Mänömaï cædäni
ate wædinque Wængonguï näëmë, Pönë
cæmïniyaa, ante pïingacäimpa. Ayë, Ïïnäni
öönædë owocooque ante, Wængonguïidi
ïnänipa, ante oda cæcædänimpa, ante cæd-
inque idægoidi ïnänite ñimpo cædinque
dadi ëmëninque aadämaï ingacäimpa.
Edæ mänïnö tömënäni näni cægaïnö
baï ante pönente yewëmöninque wacä
wantæpiyë ate Wængonguï beyë ïïmaï
ante yewëmongacäimpa.

'Idægoidi ëñëedäni. Önömæca gote coad-
enta wadepo ganca cægöninque
mïnitö,
Wængonguï quï, ante pönoncæte ante cæd-
inque cënïnäni wënöninque baö
tönö mäincoo ænte pö ænte pö
cæmïni incæte
dicæ botö ïmote ante pönëninque
pönömïni æntawogaa.
43 Ïñæmpa, Mönö wængonguïidi ïñönänite
ædæ wæænte apënecëimpa,
ante cædinque mïnitö mïni badöninca
adoca Mönoco mïni änonca beyë
ëmontaicö oncö näænte godinque wocæ
wocæ cædömïni awædö.
Ayë waca, Möni wængonguï Adempaö
nëmö baï owocëimpa, ante mïni
badöninca näænte ëmonga cö cæ
cö cæ cædömïnimpa töö.
Ante adinque Wængonguï, Mänömaï
cæmïni beyë botö mïnitö ïmïnite
Babidönia ganca da godöninque godö-
menque gobæ da godömo
gocæmïnimpa,'
angampa, ante yewëmongatimpa." Ante
apënedinque Etebä, Mönö wëmëidi
ïïmaï cægadänimpa, ante godömenque
apënecantapa.
44 "Wængonguï doyedë Möitee wodi
ingante apënedinque, Mïnitö ëmon-
taicö mënonte ate botö wææ ante
yewëmöninca cö cæte mancæmïnimpa.

Ïïmaï mënoncæmïnimpa, ante odömongä
adinque Möitee wodi wæætë mönö
wëmëidi ïnänite odömongä ate ëñëninque
tömënäni wæætë Wængonguï nänö
odömönö baï mänömaïnonque ëmontaicö
mënongadänimpa. Mänömaï mënonte
ate dica wææ ante Wængonguï nänö
yewëmongainca incæ mänincönë cö
cægadänimpa. Ayë önömæca wayömö
wayömö gocæte ante ëmontaicö capote
mongænte mäo wocæ wocæ cægadänimpa.
45 Ayë wadäni mänïömæ në quëwënäni
ïñönänite Wængonguï wido cæcä ate mönö
wëmëidi Ootowee wodi mïñë ponte ömæ
ëninque Wængonguï oncö ëmontaicö
näni ænte mongængaincö mämö wodon-
gadänimpa. Wodönäni ate Awënë Dabii
wodi nänö ëñate quëwenguimpoga män-
incö ëmontaicö incæ ayë a owogatimpa.
46 Awënë Dabii ingante Wængonguï pönö
waa agacäimpa. Ïninque Dabii wæætë
Wængonguï ingante apënedinque, Bitö
Aacobo wodi Wængonguï ïnömi ïmipa,
ante adinque botö, Bitö quëwenguïñömö,
ante oncö ämi mënonguïmo, äñongante
Wængonguï Baa angacäimpa. 47 Wæætë
Tadömöö wodi Wængonguï beyë në
oncö mënongä ingacäimpa. 48 Mänömaï
cægaïnäni incæte Wængonguï ïñömö edæ
ëmonga pönï në ongongä inte waocä
nänö önompoca mënönincönë ædö cæte
pönö Ao ante guiite quëwenguingää.
Mänömaïnö ante pönente wædinque
Wængonguï beyë në apënegaingä ïïmaï
ante apënegacäimpa.
49 'Botö në Tæiyë Awënë ïnömo ïñömote
öönæ incæ botö Awënë të contaquï
baï impa,
inguipoga wæætë botö önöwa podöwate
quï baï impa.
Mänömaï në ongömo beyë mïnitö
botö oncö ante ædö cæte
mënonguïmïnii.
Inguipoga æcönënö guiidinque guë-
manguïmoo, ante Wængonguï
angampa.
50 Botö ïñæmpa tömëmo önompoca tömää
në badongaïmo ïnömo ïmopa,'
ante Wængonguï Awënë angampa, ante
wacä yewëmongacäimpa."
51 Ante apënedinque Etebä godömenque
ïïmaï ante apënecantapa. "Ñöwo
ëñëedäni. Mïnitö mïmö ömædë ïmïni
inte wïï pönencædö. Önömoncaque
ëñëninque wïï ædæmö ëñëmïni ïmïni
awædö. Mïnitö wëmëidi näni cægaïnö
ante ëñëmïnitawo. Ïñæmpa tömënäni
näni cægaï baï adobaï cædinque mïnitö
Wængonguï Tæiyë Waëmö Önöwoca
ingante Baa äninque cöwë wææ ämïnipa
töö. 52 Mïnitö wëmëidi doyedë Wæn-
gonguï beyë në apënegaïnäni ïnänite
togænte päninque adocanque ingante ata
cæpodämaï inte tömänäni ïnänite togænte
pangadänimpa. Edæ në apënedäni, Në
nö entawënongä inte ponguingä ingampa,
ante apëneyönänite tömënäni ïnänite do
wënönäni wængadänimpa. Ñöwo ïñömö
tömënäni näni, Ponguingä, angaingä
incæ do pongä adinque mïnitö godö
wënömïnitapa töö. 53 Edæ, Ïïmaï cæedäni,
ante Wængonguï wææ angampa, ante
Wængonguï anquedoidi änäni ëñëninque
yewëmönäni ate mïnitö në adömïni incæ
Baa äninque ëñënämaï cöwë cæmïnipa
töö," ante Etebä ïinque apënecantapa.

Etebä ingante wënönäni wængampa

54 Mäniï awënëidi guiquënë Etebä nänö
apënedö ante ëñente wædinque äïnäni
badinque baga wentoquënë wentoquënë
angate pïïnänitapa. 55 Etebä ïñömö Wæn-
gonguï Tæiyë Waëmö Önöwoca ingante
ædæmö ëwocadinque öönædë ïnö ëmö
adinque Wængonguï ñäö apäite baï nänö
ëmönö acantapa. Ayë në Waocä ëñagaingä
inte Itota incæ Wængonguï tömëmë ïnö
adiyë ongongä acantapa. 56 Adinque,

—Badogaa, öönædë wi ënete baï ba
abopa. Waocä në ëñagaingä incæ Wæn-
gonguï tömëmë ïnö adiyë ongongä abopa.

57 Ante apënecä ëñente wædinque
tömënäni pïinte Yæ yæ äninque ëñënämaï
cæcæte ante önömonca ñï mämoncate
cædänitapa. Godongämë pïinte quingë tö-
mengä weca pogodo pöninque, 58 tömengä
ingante bæi ongöninque tömënäni näni
quëwëñömö yabæque ænte mäo dicaca
tæi tacacæ cædänitapa. Tömengä æbänö
angää, ante ënënïnäni inte në apënedäni
ïñömö edæ tacacæ cædinque tömënäni
weocoo yabæcooque gä tadongate tæcæ
ëmëwo pædingä Taodo näni änongä
önöwaca ïnö ñö cædönänimpa. 59 Dicaca
tacayönäni Etebä ïñömö Wængonguï
ingante apënedinque, "Awënë Itota, bitö
botö önöwoca æncæbiimpa." 60 Ante da
guicapodinque yedæ äninque, "Awënë,
tömënäni näni wënæ wënæ cædönö

ante ee ae," äninque edæ mö ñonte baï wængacäimpa.

8

1 Etebä wodi ingante wënoncæte ante dicaca tacadäni adinque Taodo guiquënë, Waa wënömïni wængampa, ante Ao ante ongongacäimpa.

Në godongämæ pönëïnäni ïnänite Taodo togænte pangä

Mänïönæ incæ mä togænte päninque Eedotadëë ïñömö Codito ingante näni në godongämæ pönencabo ïnänite godömenque nanguï togænte pïinte pangadänimpa. Ate wædinque Itota nänö në da godongaïnänique godämaï ongöñönäni wadäni ïñömö näwæ wodii wïnöninque Oodeabæ Tämadiabæ æmænö æmænö gogadänimpa. 2 Mänïï Etebä wodi ingante æmæwo wænönäni wængä ate Wængonguï ingante në waa adäni incæ Ca ca wædinque mäo daga wenänitapa. 3 Taodo guiquënë, Itota ingante në pönënäni ïnänite wido cæcæimpa, ante nanguï wënæ wënæ cædinque wacönë pö guii wacönë pö guii cædinque onguïñænäni tönö onquiyænäni ïnänite bæi ongonte wëä mäo tee mönegadänimpa.

Tämadiabæ godinque Pedipe apænecä ëñënänipa

4 Mänïï në wodii wïnönäni ïñömö ædömë godinque Codito ingantedö ante cöwë watapæ apænedäni ëñënönänimpa. 5 Ïninque Pedipe ïñömö Tämadia näni nanguï quëwëñömö gote apænedinque, Mönö Codito æbänö do ponte cægacäï, ante apænecä ëñënänitapa. 6 Mänömaïnö ante apænedinque tömengä, Ate pönencædänimpa, ante mä cæcä adinque nanguï ïnäni adoyömö pönëninque, Mönö ëñengæimpa, ante cædänitapa. 7 Waodäni nanguï ïnäni wënæidi wentamö ëwocadäni tönö quëwënäni adinque Pedipe angä ëñëninque wënæidi incæ Yæ äninque dæ tao godäni ate önönänique badänitapa. Ayæ cömäïnäni incæ cabæïnäni incæ tæiyænäni ïnänite Pedipe cæcä ate waa badänitapa. 8 Ante adinque mänïñömö quëwënäni wæætë watapæ togadänimpa.

9 Wacä idö tömengä ëmöwo Timönö ïñömö tömengä adoyömö quëwëninque wënæ tönö wantæpiyæ cæcä ïnongäimpa. Ïninque Tämadiabæ quëwënäni tömänäni, Æbänö nanguï cæcää, ante guïñente wæyönänite tömengä, Në idömo ïnömo inte botö ïñömö edæ nanguï cæte beyæ ñæñæmo pönï ïmo aedäni. 10 Angä ëñëninque awënëidi incæ önönänique incæ tömänäni adoyömö pönëninque, "Wængonguï nänö tæï pïñænö baï entawëninque ingä idö ïñömö në Tæï Pïñænongä ingampa," ante pönëwëninque, Në Ñænængä pönï ïnongä ingampa, ante pemongadinque tömengä apænecä ate ædæmö ëñënönänimpa.

11 Ayæ tömengä wantæpiyæ wënæ tönö wæætë wæætë mä cæcä adinque tömënäni, Tömengä ingante mönö ëñengæimpa, ante tee empo tee empo godönänimpa. 12 Mänömaï cæyönänite Pedipe guiquënë, Wængonguï Awënë Odeye nempo mönö quëwengæimpa, ante watapæ apænecä ëñënänitapa. Ayæ, Mönö Codito ïñömö tömengä ëmöwo Itota ëmongampa, ante apænebo ëñëedäni. Ante apænecä ëñëninque onguïñænäni incæ onquiyænäni incæ wede pönëninque æpænë guiidänitapa. 13 Ïninque Timönö incæ adobaï pönëninque æpænë guiidinque Pedipe mïñæ tee empo tee empo gocantapa. Pedipe, Ate pönencædänimpa, ante mä cædinque tæï pïñænte nanguï cæcä ate wædinque Timönö adocä cöwë guïñente wægacäimpa.

14 Ïninque, Tämadiabæ quëwënäni Wængonguï nänö apænedö ante ëñëninque do Ao änänipa, ante Eedotadëë ponte tedeyönänite Itota tömengä nänö da godongaïnäni incæ do ëñënänitapa. Ëñëninque Pegodo tönö Wäö ïnate Tämadiabæ da godönäni godatapa. 15 Godinque Tämadiabæ pöninque tæcæ mä pönënäni beyæ ante tömëna Wængonguï ingante ïïmaï ante apænedatapa. Wængonguï ëñëmi. Bitö Tæiyæ Waëmö Önöwoca ingante tömënäniya da pönömi pö guiicä ate ëwocacædänimpa, ämönapa. 16 Edæ Awënë Itota ëmöwo apænedinque tömënäni mä æpænë guiiyönänite bitö Tæiyæ Waëmö Önöwoca tömënäniya wææ guiidämaï ingantapa cæbii. Ñöwo ämi pö guiicæcäimpa. 17 Ante apænedinque Pegodo tönö Wäö tömënäniya pönö gampote apæneyöna Wængonguï Tæiyæ Waëmö Önöwoca pö tömënäni baonga guiicantapa.

18 Mänömaï pönö gampoyöna Wæn-
gonguï Tæiyä Waëmö Önöwoca
tömënäniya pö guiicä ate wædinque
Timönö guiquënë tömënäni godonte äinta
pædæ pönöninque, 19 tömëna ïnate,
—Mïnatö baï botö adobaï në cæbo
bacæboimpa ämopa. Pönö cæmïna ate
botö në cæbo badinque wadäniya pönö
gampobo ate Wængonguï Önöwoca adobaï
pö guiicæcäimpa, ämopa.
20 Äñongante Pegodo,
—Bitö mïni godonte äintaque pædæ
godöninque, Wængonguï Önöwoca nänö
da pönönongä ingante æncæboimpa, ante
pönëwëmii. Edæ tömëmi tiguitamonque
näääninque edæ bitö ömäe ëwenguinque
gobäwe. 21 Ïñæmpa, Wængonguï Önö-
woca nänö da pönönongä ingante äën-
inque godongämä cæcæboimpa, ämita-
woo. Wængonguï ayongä nö pönente
cæbipa ænguïmii. Edæ mönatö tönö ædö
cæte cæquïmii. 22 Ñöwo edæ mänïnö bitö
wïwa cædïnö ante wæwente pönëninque
ñimpo cæe. Ayä mönitö Awënë ingante
apänebi ëñëninque tömengä wabänö pönö
waadete cædinque mïmöno bitö pönëwënö
ante wadæ cædinque ñimpo cæbaingampa.
23 Bitö nämä beyænque ante në äïnëmi
inte bitö mïmönë guïnämä entawente baï
quëwëmipa. Ayä bitö tömëmi wïwa cædö
beyænque ñä cæyænte baï quëwëmipa,
ante awädö.
24 Angä ëñëninque Timönö wæætë,
—Æ ämi awädö, äninque Pegodo
ingante, Botö mïnatö änö baï wïï
bacæboimpa, ante cædinque mïnatö botö
beyä Wængonguï ingante apäneeda,
angantapa.
25 Ayä Wäö tönö Pegodo ïñömö, Itota
incæ mönö Codito ingaingä ingampa,
ante mänïñömö quëwënäni ïnänite
mönö Awënë nänö änö ante apäneda
ëñënänitapa. Ïinque apänedinque
adodö Eedotadëë gocæte ante wadæ gote
Tämadiabæ godinque tömëna wayömö
wayömö mäo wædænque quëwënäni weca
pö pö cædinque nanguï ïnäni ïnänite
apänedinque Codito ingantedö ante
watapä apäneda ëñënänitapa.

Etiopebæ awënë ingante Pedipe bee tengampa

26 Mäningä Pedipe ingante anquedo
ayä ate ponte äninque, "Bitö ægodöe,
Eedotadëë wæi Gata goquïnö pædæ
taoquinque betamonca gocæbiimpa,"
angantapa. Mänïnö önömæcaque wæidö
ïnompa. 27 Mänömaïnö angä ëñëninque
Pedipe ængä gantidinque wadæ godinque
anquedo nänö änïnonque cægonte ayongä
onguïñængä Etiopebæ quëwëningä pö
eyepä bee tengä acantapa. Ïingä ïñömö
Etiopebæ tæiyä awënë onquiyængä
Cantate beyä tömënäni godonte äinta në
aacä ïnongä inte ñänä awënë ïnongäimpa.
Tömengä ñöwo Wængonguï weca ædæ
wæäninque watapä apänecæte ante
Eedotadëë æidingä inte ocä ëmænte
pöninque Pedipe ingante eyepä mämö
bee tengantapa. 28 Ïingä ïñömö cabayo
nänö wëä pönoncadea æi tä contate
ocä ëmænte pöninque Itaiya wodi
Wængonguï beyä në apänegaingä nänö
yewämongainta näänte a congantapa.
29 Mänömaï a conte pöñongante Pedipe
ingante Wængonguï Önöwoca, "Goe, Ïï
cabayo nänö wëä pönoncade eyepä god-
inque guëa goe," angantapa. 30 Angä ëñën-
inque Pedipe pogodo godinque obo ponte
ëñëñongä Etiopebæ awënë ïñömö Itaiya
wodi nänö Wængonguï beyä yewämon-
gainta adinque apänecä ëñëninque,
—Bitö ate apänedö ante ædæmö
ëñëmitawo.
31 Äñongante,
—Ïñæmpa ëñëmogaa. Botö ïmote
apänedänipa ëñenguïmoo.
Ante apänedinque Pedipe ingante, Bitö
botö weca ää guiite tä contae, angä ää
guii tä contacantapa.
32 Mäninta Wængonguï angä ëñente
näni yewämongainta Etiopebæ awënë
nänö aintaa ïïmaï ante yewämonte
ongönönimpa.
"Codotedo ingante wänongäimpa, ante
bæi ongonte äninque töö godonte
baï cædinque
tömengä ingante adobaï wänoncæte ante
bæi ongonte ænte godänitapa.
Obegaidi ocaguincoo ëö toyönäni wædämaï
pæ wëënecä baï
tömengä adobaï wædämaï inte pæ
wëënecantapa.
33 Pïinte änäni wæyongante në apænte
anguënënäni incæ, Pangäimpa,
ante cædinque nöingä ante änämaï
ïnänitapa.

Tömengä ingante ëmëwo wënönäni wængaingä ïïñongante,
Tömengä nänö pëïnäni, ante ædö cæte apënequïï.”
34 Ante näni yewëmongaïnö adingä inte
Etiopebæ awënë ñöwo Pedipe ingante,
—Apënebi ëñëmoe. Në Wængonguï
beyë apënegaingä ïïñömö æcänö ingante
ante në apënegacäï. Tömengä nämä
ingante ante yewëmongantawo. Edæ
wacä ingante ante yewëmongantawo, ante
ëñencæte ante wæbopa.
35 Ante äñongante Pedipe ïïñömö
Etiopebæ awënë nänö adinta adotaa ate
apënedinque ayë wataa wataa adinque
Itota ingantedö ante watapë apënecä
ëñengantapa. 36 Apëneyongä taadö
godinque wapë ganca pönatapa. Equitobæ
awënë mänïmë adinque Pedipe ingante,
Waa ae. Ïñömö gäwapë impa. Æpënë
guiidämaï inguïmo, ämitawoo.
37 Angä ëñëninque,
—Bitö mïmöno wede pönëmi ate botö Ao
ämaïmopa, angantapa. Äñongante,
—Ao botö, Itota Codito näwangä Wæn-
gonguï Wengä ïnongä ingampa, ante wede
pönëmopa.
38 Äninque Etiopebæ awënë angä
cabayo në gongë ate Pedipe tönö guëa
æpënë ti wæëna ate Pedipe tömengä
ingante æpënë guidongä guiicantapa.
39 Ayë æpënë guiite ate tömengä tao
gongëñongä Wængonguï Awënë Önöwoca
Pedipe ingante ïïñë ëënonte ö ængä.
Ate ëmëwo adinque Etiopebæ awënë
watapë todinque oncönë goïnö gocantapa.
40 Pedipe guiquënë Atota ïïñömö ïïñontobë
a ongöninque godömenque wadäni näni
quëwëñömö go apënedinque wayömö
näni quëwëñömö go apënedinque Tetadea
ganca godinque Codito ingantedö ante
watapë apënecä ëñengadänimpa.

9

Awënë Itota ingante Taodo acampa
(Näni Cægaïnö 22.6-16, 26.12-18)

1 Taodo guiquënë mönö Awënë in-
gante në tee empote quëwëñäni ïïnänite
pïïninque, Wænongëimpa, ante bæi
ongö bæi ongö cædinque cöwë ñimpo
cædämaï ingacäimpa. Ñöwo godömenque
cæcæte ante Wængonguï oncönë gote
në godongä ñënængä pönï ïnongä
ingante apënedinque, 2 Awënë ëñëmi,
angantapa. Bitö Ao ämi ïninque botö
Daämaco näni quëwëñömö gote ayömo,
Onguïñënäni incæ onquiyënäni incæ
æcämenque Itota Taadö ante në godäni
ïnänii, ante adinque tömënäni ïnänite
bæi ongonte goti winte Eedotadëë ænte
pömaïmopa. Ïninque bitö, Taodo mänömaï
cæcæcäimpa, ante botö beyë cadota ante
yewëmöninque pædæ pönömi ëninque
botö wæætë Daämaco ïïñömö mäo oodeoidi
odömöincönë awënëidi weca gote pædæ
godömo ænte adinque tömënäni Ao
äñönäni mänömaï cæbaïmopa. 3 Äñongä
awënë Ao ante yewëmöninque pædæ
pönongä ëninque Taodo Daämaco obo gote
ayongante ïïñontobë öönædë ïnö näinte
baï cædinque tömengä nänö ongöñömö
tömäo guïnë gongë. 4 Adinque Taodo
guidömëmë të go wæængantapa. Ayë
wæænte öñöñongante tömengä ingante,
“Taodo. Taodo. Quïnante botö ïmote
togænte pämii.”
5 Angä ëñente wædinque Taodo wæætë,
“Awënë, æmömidö ïnömi ïmii.” Ante
ëñëñongä, “Botö Itotabo ïnömo inte bitö
në togænte pänïmo mänïmotö ïmopa
cæbii. Ïñæmpa wagada päintoca baï bitö
nämä ïïñë ëwate baï cædinque cowate baï
edæ caate baï wæbipa töö.” 6 Mänömaï
apënecä ëñëninque Taodo ancai guïñente
do do wäadinque, “Awënë, æbänö cæquïmo
ämii.” Äñongante mönö Awënë wæætë
apënecantapa. “Bitö ængë gantidinque
ïïñäni näni quëwëñömö goe. Botö, Taodo
ïïmaï cæcæcäimpa, ante wacä ingante
Daämaco ïïñömö në quëwengä ingante do
apënebo ëñengampa cæbii. Bitö Daämaco
ïïñömö gote ongöñömi tömengä wæætë
bitö ïmite apënecä ëñente cæcæbiimpa.”
7 Taodo tönö godongämë godäni
guiquënë waocä ingante adämaï ïnäni
incæte, Önonque tempa, ante pönëninque
ancai guïñente wædänitapa. 8 Taodo
ïïñömö onguipoga ayë a öñongä inte ængë
gantidinque awinca adämaï ingä adinque
wadäni tömengä ingante önompo bæi
ongöninque Daämaco ganca ænte mäodäni
gocantapa. 9 Mänïñömö gote ongöninque
tömengä adämaï ïnongä inte cënämaï
bedämaï mëönaa go adoönæque ïïñonte
wæwengacäimpa.
10 Ayë wacä në pönengä Änäniya Daä-
maco ïïñömö quëwengä inte mä pönï wïï-

monte baï ayongä mönö Awënë, "Änäniya,"
angä ëñëninque, "Awënë, botö ëñëe cö-
mopa."
11 Äñongä mönö Awënë wæætë, "Taodo
ñöwo Wængonguï ingante apënecampa
cæbii. Bitö ængä gantidinque taadö
näni Töïnö änönö godinque Codaa on-
cönë gote äninque, Tadoto në quëwëningä
Taodo ïñömö owocantawo, ante acæbi-
impa. 12 Wængonguï ingante ñöwo apëned-
inque ate baï ayongä wacä Änäniya pö gui-
idinque, Ñöwo edonque acæbiimpa, ante
gampocampa, ante ate baï Taodo wæcan-
tapa cæbii. Tömengä wïïmonte baï adinque
nänö wædö baï cædinque bitö ñöwo gote
cæcæbiimpa."
13 Angä ëñente wædinque Änäniya
wæætë, "Awënë ïñæmpa botö, Mäningä
Taodo ïñömö quïnö baï onguïñængä
ingää, ante nanguï tededäni do ëñëmopa.
Ayë, Eedotadëë ïñömö tömengä bitö
quïnäni ïnänite wënæ wënæ cæcampa,
ante tededäni ëñente wæbopa. 14 Ayë në
godönäni ñënënäni Ao ante yewëmönäni
äninque tömengä ïñæmpa në angä
badinque bitö ëmöwo ante në apënemöni
ïñömönite bæi ongonte tee mönecæte ante
pongampa cæbii."
15 Ante wæyongante mönö Awënë wæætë
Änäniya ingante, "Ïingä ingante do apænte
æmo apa änewëë. Tömengä ingante, Bitö
wabæca gote wadäni ïnänite botö ëmöwo
ante apënedinque ayë tömënäni awënëidi
ïnänite botö ëmöwo ante apënedinque
idægoidi ïnänite adobaï botö ëmöwo
apënebi ëñencædänimpa, ante tömengä
ingante do antabopa cæbii. Ñöwo tömengä
weca gobäwe. 16 Ayë botö në æningä inte
tömengä æbänö botö ëmöwo beyë nanguï
caate wæquënengä ingää, ante odömömo
ate ëñencæcäimpa."
17 Angä ëñëninque Taodo nänö owoyömo
go guiidinque Änäniya tömengä ingante
gampomöninque,
—Taodo botö tönïñabi ëñëmi. Bitö taadö
pöninque Itota ingante abitawo. Tömengä
ïñömö në Awënë ïnongä inte botö ïmote
apënecantapa. Bitö Taodo weca god-
inque cæbi ate tömengä wëënëñedë nänö
ëmönö baï adinque Wængonguï Tæiyë
Waëmö Önöwoca ingante da pönömo æn-
inque ëwocacæcäimpa, ante mönö Awënë
angä ëñëninque botö bitö weca pontabopa.
18 Ante Änäniya tæcæ apëneyongä Taodo
tömentagë nänö ëmönintagë të wæænte
ïñontobë edonque acantapa. Ayë ængë
gantiyongante Änäniya tömengä ingante
æpënë guidongä guiicantapa. 19 Ayë cæn-
guï cëninque tömengä baö wæætë tëï
pïñængä bacantapa. Ayë Daämaco ïñömö
Itota ingante në tee empote quëwënäni
weca godömenque tëönæ quëwengantapa.

Daämaco ïñömö Taodo apënecä ëñënänipa

20 Mänïñömö quëwëninque Taodo do
oodeoidi odömöincönë go guii go guii
cædinque, Itota Codito näwangä Wæn-
gonguï Wengä ingampa, ante apënecä
ëñënänitapa. 21 Mänömaï apënecä
ëñëninque tömengä ingante në ëñënäni
ïñömö ancai guïñëninque, "Æ. Ïingä
adocä Eedotadëë ïñömö Itota ëmöwo
ante në apënedäni ïnänite në wido
cæcä ïmaingampa. Tömengä adocä në
wido cæcä incæ adodäni ïnänite bæi
ongonte äninque, Wængonguï quï, ante
në godönäni ñënënäni weca mäo pædæ
godoncæte ante ñöwo ïñömö pöninque
cæcä awædö. Edæ adocä ingänö anguënë."
22 Ante wædäni incæte Taodo godö-
menque tëï pïñænte entawëninque ïïmaï
ante apënecantapa. Awënë bacæcäimpa,
ante Wængonguï nänö në gao cæcadongä
ïñömö mönö Codito ïñömö edæ Itota adocä
ïnongä ingampa, ante, Näwangä impa, ante
nöingä pönï apënecä. Adinque Oodeoidi
Daämaco ïñömö quëwënäni guiquënë, Ædö
cæte wadö anguïï, ante wægadänimpa.

Oodeoidi wënoncæ cæyönäni Taodo aamö cæte gocampa

23 Ïninque tëönæ go ate oodeoidi
godongämë pönente Ao äninque, Taodo
ingante wënongëimpa, ante cædänitapa.
24 Mänömaï ante cæyönäni Taodo mänïnö
näni änïnö do ëñengantapa. Tömënäni
guiquënë, Mönö quëwëñömö wææ
cæïnemö tacä ate wënömö wæncæcäimpa,
ante itædë woyowotë wææ wänönänitapa.
25 Wææ wänöñönäni tömengä ingante në
tee empote quëwënäni wæætë yabæ wææ
cæte ïñömö Taodo ingante woyowotë mëi
ayacömoyäa ïnö otodë pædæ wæënönäni
ti wæænte gocantapa.

Taodo Eedotadëë ponte apënecampa

26 Mänömaï godinque Taodo Eedotadëë
pöninque, Itota ingante në tee empote
quëwënäni weca gobote, ante pongä.

Adinque tömänäni, Näwangä Itota ingante
në pönengä ingantawogaa, ante guïñente
awædö, ante pönëninque wææ adänitapa.
27 Bedënabee guiquënë Taodo ingante
bæi ongömænte äëninque Itota nänö në
da godongaïnäni weca ænte mämongä
pongantapa. Ayä tömënäni ïnänite
Bedënabee apænecantapa. Taodo ñöwo
taadö godinque mönö Awënë ingante
dobæ acäimpa. Mönö Awënë tömengä
ingante do apænecantapa. Daämaco
gote quëwëninque Itota ëmöwo ante
tömengä guïñënämaï apænedingä inte
ñöwo ïñömö pongä apa quëwëmïnii.
28 Bedënabee mänömaï angä ëñëninque
Ao äñönäni Taodo Eedotadëë ïñömö
quëwëninque tao guiite ta tao guiite ta
cædinque tömënäni tönö godongämæ
cædinque mönö Awënë ëmöwo ante
guïñënedämaï apænecantapa. 29 Ayä
wadäni oodeoidi incæ guidiego tededö
në tededäni mänïñömö quëwënönänimpa.
Ïïnäni ïnänite Pabodo mönö Awënë ëmöwo
ante nanguï apænedinque wæætedö
wæætë äñongante tömënäni wæætë
wænoncæte ante cædänitapa. 30 Mänömaï
cædänipa, ante ëñente wædinque tömengä
nänö töniñadäni baï badïnäni inte pan-
cadäniya Taodo ingante Tetadea ganca mäo
ëmöninque, Godömenque Tadoto ïñömö
wodii wïnonte goe, ante da godönäni
gogacäimpa.

31 Ïninque Codito ingante näni
godongämæ pönencabo incæ Oodeabæ Ga-
dideabæ Tämadiabæ tömäo quëwëninque
mänïñedë wædämaï inte guëmänänitapa.
Ayä tæï pïñænte entawënäni badänitapa.
Ayä Wængonguï Tæiyä Waëmö Önöwoca
ædæmö apænecä ate tömënäni wampo
pönënäni badinque yebænte nanguï ïnäni
bagadänimpa. Ayä mönö Awënë ingante
ædö cæte ëñënämaï cæquïï, ante guïñente
wægadänimpa.

Ënea ingante Pegodo angä waa bacampa

32 Mänömaï tömënäni näni pönen-
cabo nanguï yebænte bayönäni Pegodo
guiquënë wayömö wayömö wodo tebä
wodo tebä godinque Dida ïñömö pöninque
mönö Awënë quïnäni weca ëñacæ pon-
gantapa. 33 Mänïñömö ponte apæneyongä
wacä tömengä ëmöwo Ënea do ocho
wadepo ganca möïmoga cömäingä inte
në ongöningä ingä. 34 Adinque Pegodo
tömengä ingante,

—Ënea ëñëmi. Itota Codito cæcä ate waa
babipa cæbii. Ængä gantidinque tömëmi
möïmo nï capoe.

Äñongä Ënea ïñömö do edæ ængä gan-
ticä. 35 Adinque Dida quëwënäni tönö Tadöö
quëwënäni tönö wëënë näni pönëwen-
gaïnö ante ëmö cædinque Wængonguï
Awënë gämænö pönänitapa.

Dodoca wodi ingante Pegodo angä ñäni ömæmongampa

36 Mänïñedë wacä onquiyængä në pö-
nengä Tabita ïñömö Cope näni quëwëñömö
quëwënongäimpa. Tömengä ëmöwo
guidiego tededö Dodoca incæ mönö tededö
Cowäñe ëmongä ïnongäimpa. Tömengä
ïñömö në waa cædongä inte ömæpodäni
wæwënäni ïnänite nanguï waa cædongä
inte Cope ïñömö quëwënongäimpa.
37 Tömengä mänïñedë nangä badinque
æmæwo wængä. Ate tömengä baö
ïnï æpæ äadëninque wænömënæcapaa
mæi ñö cædänitapa. 38 Cope ïñömö
quëwëninque Dida wïï gobæ impa, eyequeï
impa. Mänömaï beyæ, Pegodo Dida
ïñömö ongongampa, ante tededäni ëñente
wædinque Itota ingante do tee empote
quëwënäni ïñömö onguïñæna mënaa ïnate
da godöninque, Cope ïñömö gote Pegodo
ingante, “Quingæ pöe, ante äeda.”

39 Änäni gote äñete pöñönate Pegodo
godongämæ pongä adinque tömengä in-
gante wænömënæcapaa mæidäni guiite
acantapa. Owæmpoïnäni godongämæ pön-
inque doyæncoo tönö yabæcoo Dodoca
mïingä quëwengäñedë nänö badongaincoo
odömöninque Ca ca wædäni. 40 Adinque
Pegodo tömänäni ïnänite angä tao godäni
adinque da guicapote Wængonguï ingante
apænecantapa. Ayä dobæ wænte onguite a
öñongä gämænö dadi ëmænte adinque,

—Tabita, ængä gantibi ämo.

Äñongä Tabita wodi awinca wi æmön-
inque Pegodo ingante adinque ængä
gantite contacantapa. 41 Ængä ganti
contayongante tömengä önompo bæi
ongöninque Pegodo töö æmængä ate
ædæmö ængä gantite adiyä gongæn-
gantapa. Ayä owæmpoïnäni tönö mönö
Awënë quïnäni ïnänite Pegodo aa pecä
pö guiidäni ate mïingä ingä odömongä
adänitapa. 42 Ïninque, Mönö Awënë

mänömaï cæcantapa, ante Cope ïñömö näni quëwëñömö tömäo gote tededäni ëñëninque nanguï ïnäni mönö Awënë ingante në pönënäni badänitapa. 43 Pegodo mäniñedë ëmontai në amïnengä Timönö weca owodinque Cope ïñömö täönæ quëwengacäimpa.

10

Pegodo tönö Codönedio

1 Tetadea näni quëwëñömö odömäno tontadoidi Itadiaidi näni änoncabo inte quëwengadänimpa. Ïninque tontadoidi tiëë ganca näni cabo tiëë ganca näni cabo ïñönänite adocabodäni capitäö tömengä ëmöwo Codönedio ëmongacäimpa. 2 Tömengä näni wencabo näni owocabo owodinque, Mönö wadö pönëñömonte Wængonguï pangä wæcæ wæ, äninque Wængonguï nänö änö ante ëñente quëwënönänimpa. Ayë pæ gompodämaï inte Codönedio, Ömæpodäni wæwënäni quï, ante pædæ godö pædæ godö cæcä ënönänimpa. Ayë Wængonguï ingante ñimpo cædämaï cöwë apënedongäimpa. 3 Tömengä ïñömö ædæ wæicä ate mä pönï wïïmonte baï acantapa.

Edonque wïïmonte baï ayongante Wængonguï anquedo tömengä weca pö guiidinque, "Codönedio bitö ïmi." 4 Angä wædinque Codönedio tömengä ingante cöwä adinque ancai guïñente wædinque, "Awënë, æbänö ante ämii. Ämi ëñëmoe." Äñongante, "Bitö Wængonguï ingante në apënebi ïmitawo, ömæpodäni wæwënäni ïnänite në godömi ïmitawo. Mänïnö bitö apënedö ante mänïnö bitö godönö ante adinque bitö ïmite waa abopa, Wængonguï angampa, angantapa. 5 Ñöwo wadäni ïnänite ämi Cope ïñömö gote Timönö Pegodo näni änongä ingante äñete poncædänimpa. 6 Adowo ëmönongä Timönö weca Timönö Pegodo gäwapæntibæ wedeca owocampa. Mäningä Timönö ëmontai në amïnënongä ingampa."

7 Ante apënedingä inte Wængonguï anquedo ingë gocä adinque Codönedio wæætë tömengä ingante në cæda mënaa ïnate aa pecä pönatapa. Ayë tontadoidi incæ pancadäniya tömengä ingante në cædäni ïnönänimpa. Ïninque adocanque tontado incæ Codönedio ingante në cæcä incæ Wængonguï ingante në ëñengä ïnongäimpa. Tömengä ingante Codönedio adobaï aa pecä pongantapa. 8 Mänömaï aa pecä ate tömënäni godongämë pönäni ate Codönedio, Wængonguï æbänö angantawoo, ante tömänö ante adodö apënedinque, Ñöwo Cope ïñömö goedäni, angantapa.

9 Angä godinque ïïmö wæëñö taadö godinque Cope ïñömö obo pöñönäni mänïñedë incæ tæcæbæcä incæ Pegodo guiquënë Wængonguï ingante apënecæte ante oncömanca æicantapa. 10 Ayë ate gue ënente wædinque wadäni ïnänite, Cëïnente awædö, äñongante cænguï ïinque ëënönämaï inte cönönämaï ïñönänite tömengä wïïmonte ate baï cæwënengantapa. 11 Ate baï ëmö ayongante öönædë wi ënete baï bayö möincoo baï ñënæncoo pönï ïñonte ëmënecoo bæi ëmënecoo bæi ongönete baï inguipoga pædæ wæënonte baï wæë wäï wocë acantapa. 12 Wäï wocëñö në ocaguï mongënäni incæ, në ocaguï ömaadäni incæ, në öömä ëmænte æidämë godäni incæ babæidi tömänäni weocoo cæncadencoo ïnö ongönäni acantapa. 13 Ayongante wacä äninque, "Pegodo, ængë gantidinque wënonte cëe."

14 Angä ëñëninque Pegodo, "Awënë, ëñëmi. Önönänique ïñönänite botö, Baacä awædö, äninque cöwë cënämaï ïmo apa änewëë." 15 Äninque wæætë ëñëñongä, "Wængonguï nänö ædæmö mënongadongä incæ bitö ædö cæte baacä ämii."

16 Äninque në apënedingä ïñömö wæætë adodö adodö angä ëñëninque Pegodo wæætë, Baacä awædö, ante Baa angantapa. Ayë mempoga go adopoque wæætedö wæætë adodö äna ate ñënæncoo pönï weocoo incæ öönædë ïnö wëä ëënongä baï acantapa. 17 Ïninque, Mänömaïnö ante wïïmonte baï adïmo inte botö quïnö baï cæquïmoo, ante Timönö Pegodo pönëë congantapa. Pönëë cöñongä Codönedio në nänö da pönönïnäni guiquënë, Timönö oncö æyömönö ï, ante diqui diqui minte adinque yabædemö ïnö në gongëninque, 18 Timönö Pegodo näni änongä ïñömö owocää, ante ëñencæte ante aa pedänitapa.

19 Pegodo wïïmonte baï nänö adïnö ante ayë pönëë cöñongante Wængonguï Önöwoca, "Timönö ëñëmi, bitö ïmite ante onguïñënäni mengäa go adocanque diqui diqui mïnänipa quëwëmii. 20 Tömëmo

ämo pönänipa cæbii. Bitö ængä gantidinque yæipodë wæidinque tömënäni tönö ee goe,” angantapa.

21 Angä ëñëninque Pegodo yæipodë wæidinque tömënäni ïnänite, Botö mïnitö
në diqui diqui mïnömo adobo ïmopa. Mïnitö quïnante pömïnii.

22 Äñongante,

—Mönitö awënë capitäö Codönedio incæ angä pömönipa. Tömengä ïñömö Wængonguï ayongante nö cæcä ïnongä inte Wængonguï ingante guïñente quëwengampa. Në nö cæcä ingampa, ante pönëninque oodeoidi tömänäni tömengä ingante waa adänipa. Ïninque Wængonguï anquedo tæiyä waëmö ïnongä inte wæætë Codönedio ingante, Bitö wadäni ïnänite ämi gote Pegodo ingante äñete poncædänimpa. Tömengä ïñömö bitö weca pöninque apënecä ëñencæbiimpa, angä ëñente wædinque Codönedio wæætë mönitö ïmönite da pönongä pömöni ae.

23 Ante apënedäni ëñëninque Pegodo angä pö guiite tömengä weca owodänitapa. Ïïmö ate Pegodo tömënäni tönö tao goyongante Cope ïñömö quëwente në pönënäni incæ pancadäniya godongämë tao wadæ godänitapa.

24 Mänömaï godinque Pegodo ïñabæ wæængä Tetadea pongantapa. Codönedio guiquënë, Oo ponguingä, ante pönëninque tömengä guiidënäni tönö tömengä ëmigoidi ïnänite do äñecä ponte godongämë ongönänitapa. 25 Ïninque Pegodo ïñömö oncönë pö guiicæ cæyongä Codönedio wæætë oncodo tao bee tëninque, Æ, bitö Wængonguï anquedo ïnömi ïmipa, ante baï cædinque ædæ wæænte Pegodo önöwa gäänë guidömëmë ñongængä. 26 Adinque Pegodo wææ äninque,

—Ïñæmpa bitö waobi ïmi baï botö adobaï waobo ïnömo ïmopa. Ængä gantibi, äninque Pegodo angä ængä ganticantapa.

27 Ayë Codönedio tönö guëa tededinque Pegodo oncönë guiite ayongante nanguï ïnäni godongämë më ongönäni. 28 Adinque tömënäni ïnänite,

—Mïnitö do ëñëmïnipa. Oodeoidi ïnömöni inte mönitö Möitee wodi nänö wææ angaïnö ante Ao ante ëñente cæmönipa. Ïninque, Oodeo ïnämaï ïnäni tönö godongämë cædämaï incæmïnimpa, ante ayë, Tömënäni weca go guiidämaï incæmïnimpa, ante mönitö ëñengaïnö ante cæmönipa, ante mïnitö do ëñëmïnitawoo. Incæte Wængonguï wæætë botö ïmote ïïmaï ante odömongantapa. Bitö, Baacä awædö, ante tedete baï waocä ingantedö ante tededinque, Wentamö mongængampa, ante änämaï incæbiimpa. Ayë, Önonganque ingampa, ante änämaï incæbiimpa, ante Wængonguï botö ïmote do odömongä atabopa. 29 Äñete pönäni ate botö, Wængonguï mänömaïnö ante odömongä atabopa, ante pönëninque ee pontabopa. Ïninque quïnante botö ïmote aa pemïnii, ante ëñencæte ante wæbopa.

30 Äñongante Codönedio wæætë,

—Do mëönaa go mëönaa ïñonte botö tömëmo oncönë cënämaï inte Wængonguï ingante apënetabopa. Botö mänömaï ñöwo baï ædæ wæicä apëneyömo onguïñængä weocoo näämænta pönï mongængä ponte botö weca a ongongä atabopa. 31 Ayë botö ïmote apënedinque, “Codönedio, bitö Wængonguï ingante apënebitawo, angantapa. Mänïnö bitö apënedö ante Wængonguï do ëñengantapa. Ömæpodäni wæwënäni quï, ante bitö godömitawo. Mänïnö bitö godönö ante adinque Wængonguï cöwë pönengampa cæbii. 32 Ñöwo ämi Cope gote Timönö Pegodo näni änongä ingante äñete poncædänimpa. Tömengä wacä Timönö ëmontai në amïnengä weca gäwapæntibæ wedeca owocampa.” 33 Angä ëñëninque botö wæætë bitö ïmite ante, Äñete pöedäni, antabopa. Ñöwo bitö do pömi waa abopa. Ïninque ñöwo ïñömö Wængonguï ayongä tömämöni godongämë a ongöñömöni bitö, Wængonguï Awënë mönitö beyë ante bitö ïmite æbänö angää, ante apënebi ëñencæte ante ongömönipa, angantapa.

Codönedio oncönë ongöninque Pegodo apënecampa

34 Codönedio mänömaï apënecä ëñëninque Pegodo ïïmaï ante apënecantapa.

—Wængonguï, Adoyömö pönï ïmïnipa, ante tömämö ïmonte pönö adoyömö pönï cæcampa, ante botö, Näwangä impa, ante ñöwo tæcæ ëñëmopa. 35 Ïninque ïïmæca quëwënäni incæ wayömö wabæca wabæca quëwënäni incæ æcänö Wængonguï ingante guïñente wædinque nö cæte

quëwëna ante adinque Wængonguï
mäningä ingante Ao ante do ængampa.
36 Mänömaï cæbopa, ante idægoidi
ïnänite apënemïni ëñencædänimpa, ante
Wængonguï mönitö ïmönite da godongä
gote ïïmaï ante apënemöni ëñënänipa.
Tömämæ quëwëmö ïñömonte mönö Tæiyë
Awënë ïñömö Itota Codito ingampa.
Tömengä waa pönï pönö cæcä beyænque
Wængonguï piyënë nänö cægaïnö ante
watapë möni apënedö impa. 37 Wäö
wodi, Æpënë mönö guidongëimpa, ante
apënecä ëñënäni ate Itota Codito ïñömö
Gadideabæ ïñömö mä cædinque Oodeabæ
tömäo cægonte æbänö cægacäï, ante do
ëñëmïnipa. 38 Ïïmaï ingatimpa. Wængonguï
tömengä Önöwoca ingante angä Itota
Näatadeta në quëwengaingä baonga
wæë guiigacäimpa. Wæë guiicä ate
Itota tæï pïñænte entawëninque wayömö
wayömö gote tömäo cægöninque waa
cægacäimpa. Edæ Wængonguï tömengä
tönö godongämë quëwente cæcä beyë
Itota ïñömö, Wadäni wënæ angä ëñëninque
goti winte baï wæwënänipa, ante adinque
wënæidi ïnänite angä tao godänitapa. Ayë
wadäni wënæ wënæ inte wæyönänite
tömengä godö cæcä ate edæ waa ïnäni
bagadänimpa.

39 Pabodo mänömaïnö ante godömenque
apënecantapa. “Oodeoidi ömæ cægön-
inque ayë Eedotadëë ïñömö quëwëninque,
Itota Codito æbänö cægacäï, ante në
adïmöni inte mönitö ïñömö mänïnö
tömänö ante në apënemöni ïmönipa.
Tömengä ingante awë ñænquedïmë
cæte godö wënönäni wængacäimpa.
40 Incæte Itota do wëningä inte mëönaa go
adoönæque öñongante Wængonguï angä
ñäni ömëmonte mïingä inte edonque pönï
a ongongä agadänimpa. 41 Wïï tömänäni
adänitapa. Pancamöniya atamönipa. Itota
ñäni ömëmongä ate tömengä tönö në
godongämë cænte bedïmöni ïñömönite
Wængonguï, Mänimpodänique Itota
mïingä ongongä ingampa, ante në adïnäni
inte në apënedäni incædänimpa, ante
mönitö ïmönite apænte ængacäimpa.
Mönitö adomönique tömengä ingante
atamönipa. 42 Ayë mönitö ïmönite äninque
Wængonguï, Mïnitö ïñömö do ëñënïmïni
inte në apënemïni badinque waodäni
ïnänite mänömaïnö ante apënedinque
ïïmaï ante apënecæmïnimpa. Mïï
quëwënäni ïnänite do wënïnäni ïnänite
Itota Codito ïñömö edæ tömänäni ïnänite
edæ në apænte anguingänö anguënë,
ante apënemïni ëñencædänimpa, ante
Wængonguï mönitö ïmönite angacäimpa.
43 Ayë, Mönö Codito poncæcäimpa, ante
do ëñengaïnäni inte tömänäni Wæn-
gonguï beyë adoyömö apënegadänimpa.
Tömënäni, Codito ingante në pönënäni
wënæ wënæ näni cædö ante adocä Codito
ëmöwo beyænque Wængonguï pönö
waadedinque ñimpo cæcä quëwencædän-
impa, ante doyedë apënegadänimpa,”
ante Pegodo Codönedioidi ïnänite apënecä
ëñënänitapa.

*Oodeoidi ïnämaï ïnäni Wængonguï Önö-
woca ingante ënäni*

44 Pegodo mänïnö ante tæcæ apënecä
ëñëë cöñönänite Wængonguï Tæiyë
Waëmö Önöwoca tömënäni tömänäni
baonga wæë guiicantapa. 45 Pegodo
tönö godongämë pönïnäni guiquënë
në pönënäni ïnäni incæte, Mönö ëö
togænte quëwengëimpa, ante në änönäni
ingadänimpa. Ïninque tömënäni, Oodeoidi
ïnämaï ïnäni ïnänite Wængonguï Tæiyë
Waëmö Önöwoca do wæë guiicampa,
ante adinque edæ guïñente wædänitapa.
46 Edæ Codönedioidi Wængonguï Önöwoca
ingante ëwocadinque wadäni näni tede
baï wadäni näni tede baï ïñontobë
apënedinque Wængonguï ingante waa
adinque waa todäni ëñente wædinque
oodeoidi mänömaï guïñente wædänitapa.
47 Adinque Pegodo tömengä tönö në
pönïnäni ïnänite,

—Tömënäni mönö baï Wængonguï
Tæiyë Waëmö Önöwoca do ënïnäni
ïnänite adinque tömënäni, Æpënë
guidömi guiiboe, äñönänite mönö ædö
cæte wææ anguïï. 48 Äninque Pegodo
angä ëñëninque tömënäni Itota Codito
ëmöwo apënedinque æpënë guidönäni
guiidänitapa. Æpënë në guiidënäni ïñömö
ayë Pegodo ingante, Tëönæ mönitö
weca quëwencæbiimpa, änäni Ao ante
quëwengacäimpa.

11

*Eedotadëë ïñömö në pönënäni ïnänite Pe-
godo apënecä*

1 Oodeoidi ïnämaï ïnäni incæ Wængonguï
nänö änö ante do Ao ante ëñënänipa, ante
wadäni Oodeabæ tömäo cægonte tededäni-
tapa. Ïninque Itota nänö da gogaïnäni tönö
wadäni në pönënäni tönö mänïnö ante do
ëñënänitapa. 2 Ïninque Pegodo Eedotadëë
ïñömö æite quëwëñongante në pönënäni
incæ pancadäniya, Mönö ëö togængëimpa,
ante në änönäni inte tömengä ingante pïïn-
inque, 3 ïïmaï ante änänitapa.
—Quïmë bitö togënämaï ïnäni weca
incæ go guiidinque cëmitapa töö.
4 Äñönänite Pegodo, Æbänö cæte ï, ante
adodö adodö ante apënecä ëñënänitapa.
5 —Botö Cope näni quëwëñömö
gote quëwëninque Wængonguï ingante
apënedinque cæwënente ongöninque
wïïmonte baï atabopa. Wïïmonte baï
ayömote weocoo ñënæncoo möincoo baï
ëmënecoo yao ëmënecoo yao oncönete
baï öönædë ïnö pædæ wæënonte baï
ayömote botö weca wæë wäï wocë
atabopa. 6 Wäï wocëñö botö acæte ante
guiimö ayömo babæidi baï ïnäni inte ocaguï
mongënäni, ëmontaique mongënäni,
öömä ëmënäni yæmïïñæncoo ïnö ongönäni
baï atabopa. 7 Ayë wacä botïmote, "Pegodo,
ængë gantidinque wënonte cëe." 8 Angä
ëñëninque botö, "Awënë ëñëmi. Baacä ingä
änewëë. Näwäaquingä ïnämaï ïñongante
cöwë cënämaï ïmoï ae." 9 Ante wæyömote
öönædë apënecä botö në ëñëningä
godömenque äninque, "Wængonguï nänö
ædæmö mënongadongä ædö cæte baacä
ämii." 10 Äninque tömengä wæætë wæætë
mempoga go adopoque adodö angä ate
ñënæncoo baï adodö öönædë ingë æi
atabopa. 11 Mänïñedë Tetadea në quëwengä
da pönongä pöninque onguïñënäni
mengäa go adocanque botö ïmote ante
diqui mincæte ante botö owocö boyë
tæcæ pöninque në gongënänitapa. 12 Ayë
Wængonguï Önöwoca incæ botö ïmote
angä ëñëninque botö, Wadäni ïnänipa, ante
pïïnämaï ïmo inte guïñënämaï tömënäni
tönö ee gotabopa. Ayë botö tönö ïïnäni
ïñömö tei ganca ïnäni mänimpodäni
godongämë godänitapa. Gote ayömöni,
Codönedio oncö impa, ante adinque go
guiitamönipa, ante Pegodo apënecantapa.
13 Ayë, Go guiite ëñëñömönite Codönedio
ïñömö, Æbänö cætimpa, ante apënedinque
mönitö ïmönite ïïmaï ante apënecantapa.
Botö oncönë Wængonguï anquedo a
ongongä atabopa. Ayë botö ïmote äninque
anquedo ïñömö, "Bitö Cope ïñömö ämi
wadäni gote Timönö Pegodo näni änongä
ingante äñete poncædänimpa. 14 Tömengä
pöninque, Mïni quëwencabo æbänö cæte
wënämaï quëwenguïmïnii, ante bitö ïmite
apënecä ëñencæbiimpa." Mänömaïnö
ante Wængonguï anquedo apënecä ëñente
cætabopa, ante Codönedio mönitö ïmönite
apënecä ëñentamönipa.
15 Mäninganca apënedinque Pegodo
ïïmaï angantapa. "Wængonguï Tæiyë
Waëmö Önöwoca mä pöninque mönitö
ïmönite nänö guidö baï ñöwo ïñömö
botö tæcæ apënecæ cæyömo adocä edæ
tömënäniya adobaï wæë guiicantapa.
16 Ïninque botö, Mönö Awënë Itota æbänö
angacäï, ante adodö ante pönentabopa.
'Wäö wodi ïñömö æpënë guidongacäimpa.
Wængonguï Tæiyë Waëmö Önöwoca
guiquënë mïnitö baonga pö guiicæcäimpa,'
ante Itota do apënegacäimpa, ante botö
önöwënenque pönentabopa. 17 Ayë,
Mönö Awënë Itota Codito ingante wede
pönëmöni ate Wængonguï tömengä
Tæiyë Waëmö Önöwoca ingante da
pönongä æntamönipa. Ñöwo tömënäni
adobaï wede pönënäni ate Wængonguï
mönitö ïmönite nänö da pönongaingä
ingante tömënäniya adobaï da pönongä
ënänipa, ante pönentabopa. Mänömaï
cæcampa, ante pönëninque botö, Ædö cæte
Wængonguï ingante Baa anguïmoo."
18 Ante Pegodo, Æbänö cætimpa, ante
tömänö ante edonque apënecä ëñëninque
tömënäni wæætë, Mönö ædö cæte godö-
menque pïinte anguïï, ante piyënë cæte
apënedänitapa.
—Ñöwo idæwaa ämönipa. Wadäni
oodeoidi ïnämaï ïnäni incæ mönö baï,
Idæwaa wënæ wënæ cæte awædö, ante
guingo imonte wædäni ate Wængonguï
pönö waadete cæcä ate quëwënänipa,
ante ñöwo tæcæ mä ëñëmönipa, ante
todinque Wængonguï ingante edæ watapë
apënegadänimpa.

*Antioquiya ïñömö Itota ingante näni pö-
nencabo*

19 Mäningä Etebä wodi ingante wënön-
inque oodeoidi godömenque wadäni në
pönënäni ïnänite wënæ wënæ togænte
pänäni wædinque në pönënäni ïñömö
wodii wïnöninque näwë gote Pënitia
ganca Tipidebæ ganca Antioquiya ganca

godänitapa. Godinque tömënäni, Itota
Codito æbänö cægacäï, ante oodeoidique
ïnänite apænedinque wadäni ïnänite
apænedämaï ingadänimpa. [20] Incæte
Tipidebæ ïñömö quëwënäni tönö Tidënebæ
ïñömö quëwënäni pancadäniya Antioquiya
ïñömö godinque guidiegoidi ïnänite adobaï
Itota Codito ingantedö ante watapæ
apænedäni ëñënänitapa. [21] Ïninque mönö
Awënë tömënäni tönö godongämæ cæcä
beyænque nanguï ïnäni tæcæ pönëninque
tömengä gämænö pönänitapa.

[22] Mänömaï pönënänipa, ante tededäni
ëñëninque Eedotadëë ïñömö Codito in-
gante näni godongämæ pönencabo incæ
Bedënabee ingante, Bitö Antioquiya ïñömö
godinque ate pöe, änäni. [23] Mänïñömö
gote pöninque Bedënabee ïñömö, Antio-
quiya ïñömö quëwënäni ïnänite Wæn-
gonguï waadete pönö cæcampa, ante ad-
inque nanguï todinque tömänäni ïnänite,
Mïnitö mïmöno wede pönëninque mönö
Awënë mïñæ cöwë quëwëedäni, ante nan-
guï angantapa. [24] Bedënabee ïñömö Wæn-
gonguï Tæiyæ Waëmö Önöwoca ingante
ëwocadinque në wede pönengä ïnongä inte
në waa cæcä ïnongäimpa. Ïninque tömengä
apænecä ëñëninque tömënäni nanguï ïnäni
mönö Awënë gämænö pongadänimpa.

[25] Bedënabee wæætë Taodo ingante
diqui mincæte ante Tadoto ïñömö gote,
[26] adinque tömengä ingante Antioquiya
ïñömö ænte pongantapa. Pöninque adoque
wadepo quëwëninque tömënäni Codito
ingante në tee empote quëwencabo tönö
cöwë godongämæ ponte apænedinque
nanguï ïnäni ïnänite odömonte apæneda
ëñënänitapa. Ayæ Antioquiya ïñömö
quëwënäni Codito ingante në tee empote
quëwënäni ïnänitedö ante apænedinque,
Coditoidi ïnänipa, ante mä pemöninque
apænedönänimpa.

[27] Ayæ Wængonguï beyæ në apænedäni
pancadäniya mänïñedë Eedotadëë
quëwëninque Antioquiya pönänitapa.
[28] Tömënäni näni Wængonguï beyæ
apæneincabo incæ adocanque Agabo
näni änongä ïñömö Wængonguï Önöwoca
ingante ëwocate apænedinque, Mönö
waocabo quëwëñömö tömämæ cænguï
oo dæ ba adinque mönö gæwænte
wæquïmämo baquïnö anguënë, ante
angacäimpa. Ïninque ïincayæ ate Codaodio
Awënë ingäñedë Agabo nö nänö änïnö
baï do batimpa. [29] Ba adinque Antioquiya
näni pönencabo godongämæ pönëninque,
Mönö tönïñadäni ïñömö Oodeabæ quëwën-
inque edæ tepæmpo gæwænte wædänipa
cæmöö. Tömënäni beyæ mönö godonte
æinta pædæ godöninque adocanque eyepæ
inte nänö godonganca wacä eyepæ inte
nänö godonganca godongæimpa, ante
godongämæ Ao änänitapa. [30] Äninque
eyepæ pædæ pönöninque Bedënabee tönö
Taodo ïnate, Ænte mäo godinque në
pönënäni ïnänite në aadäni në Picænäni
nempo pædæ godömïna æncædänimpa,
ante da pönönäni ænte gote godöna
ængadänimpa.

12

Tantiago wængä ate Pegodo ingante tee mönedänipa

[1] Mänïñedë Codito ingante näni
godongämæ pönencabo ïñönänite awënë
odeye Edode ïñömö pancadäniya ïnänite
wënæ wënæ cæcæte ante angä bæi ongonte
ængadänimpa. [2] Mänömaï cædinque
tömengä angä ëñëninque Wäö tönïñacä
Tantiago ingante yaëmenca wænönäni
wængacäimpa. [3] Tantiago wodi mänömaï
wængä adinque oodeoidi todäni ate
wædinque Edode, Godömenque cæbo
ate nanguï todinque botö ïmote waa
acædänimpa, ante cædinque Pegodo
ingante adobaï bæi ongongantapa. Edæ
päö yedæ æmpoquï ömæmö ï näni ææmæ
cæyedë mänïñedë tömengä ingante
bæi ongonte ængantapa. [4] Mänömaï
æninque Edode ïñömö, Oodeoidi Patowa
ææmæ ïinque bedäni ate botö Pegodo
ingante ænte tadonte tömänäni ayönänite
apænte ancæboimpa, ante pönëninque
tömengä ingante tee mönecantapa. Tee
mönedinque Edode godömenque angä
ëñëninque tontadoidi mengäa go mengäa
näni cabo pö wææ wänonte goyönäni
wacabo adopodäni pö wææ wänonte
godönänimpa. Mänömaï wacabo pö
wacabo pö cædinque mencabodäniya go
mencabodäniya wæætë wæætë ponte wææ
wänonte godönänimpa. [5] Ïninque Pegodo
ayæ tee mönete ongönongäimpa. Incæte
tömënäni Codito ingante godongämæ näni
pönencabo Wængonguï ingante tömengä
beyæ cöwë nanguï apænegadänimpa.

Pegodo ingante Wængonguï incæ ñimpo cæcä gocampa

6 Pegodo ingante tontadoda mënaa
tönö ämæncaipo ämæncaipo yaëmengö
täïï goti wincapodäni wæyongante wada
odemö cöwë wänö cönönaimpa. Ïninque
Edode tömengä nänö apænte anguïönæ
ado woyowotä Pegodo mänömaï goti
winte wædongä inte mö ñongantapa.
7 Ïñontobä Wængonguï Awënë nänö da
pönöningä anquedo a ongongantapa.
Tee mönete oncönë ñäö gongæntapa.
Pegodo mö ñöñongante Wængonguï nänö
da pönöningä ïñömö ämætä ïnö tao
cædinque, "Pegodo, ñäni ömämonte
quingä ængä gantibi." Äñongä daagömë
näni täïï wïnï incæ tömenque ñïmæncæ
tä wæængatimpa. 8 Ayä, "Bitö weocooga
pacadeyænta pacadeyænte awæncata
wëwabi." Angä ëñente cæcä adinque
Wængonguï anquedo godömenque, "Yacoo
wïni caadinque botö mïñä pöe."

9 Angä ëñëninque Pegodo, Awii cæmonte
awædö. Anquedo dicæ ponte cæcää.
Mänömaï ponte cæcampa, ante botö
wïïmonte baï aboimpa, ante wawique
pönengä incæte anquedo mïñä tee empote
tao gocantapa. 10 Mänömaï tao godinque
guiicönë në wänöna ongöñöna wodo tebä
tao godinque yabæcönë tamongademö
në wänöna ongöñöna wodo tebä tao
godinque yaëmëwä odemö tömënäni
quëwëñömö ante näni tao goquïnemö
ganca pönatapa. Mänïnemö ganca
ponte ongöñöna yaëmëwä odemö incæ
tömenque ä änete bayö tao godinque
taadö adodonque cægöna ate anquedo
ïñömö ingä gocä ate Pegodo guiquënë
adocanque a ongongantapa.

11 Adoboque a ongömopa, ante wædinque
tömengä wæætë nämä pönengä badinque,
"Æ. Näwangä incæ do tate ëñëmopa.
Edode nempo wæwëninque botö oodeoidi
näni pïïnö wæquënëmo ïmo adinque Wæn-
gonguï angä ëñëninque tömengä anquedo
ponte botö ïmote gä pe æmpote ö ængä ate
aamö cæbopa, ante tæcæ pönëmopa."

12 Ante pönente wædinque Pegodo wadæ
godinque Wäö Mäadoco näni änongä
tömengä badä Mäadiya oncö boyä ponte
nä gongængantapa. Mänincönë wadäni në
pönënäni incæ do pöninque Wængonguï
ingante godongämä apænee cönönän-
impa. 13 Pegodo ïñömö yabædemö ongonte
aa peyongä baquecä në ëacä ingante në
cæcä inte tömengä ëmöwo Adoda ïñömö
ëñencæte ante pongantapa. 14 Ponte
ëñëñongä Pegodo incæ aa pecä ëñëninque
watapä tote wædinque tömengä wïï
pönëninque odemö wi änedämaï pogodo
gote edæ wadæ guiidinque, Pegodo incæ
oncodo a ongongä tamëñedäni. 15 Ante
apänecä ëñëninque tömënäni wæætë,

—Adoque antedö amïni.

Ante wæyönäni tömengä, Näwangä
impa, ante ancaa angä ëñëninque
tömënäni,

—Wa. Pegodo ingante në aacä anquedo
ïmaingampa.

16 Ante tedeyönäni Pegodo ïñömö ayä aa
pete ongönongäimpa. Ayä ponte wi änete
ayönäni Pegodo ingante adinque ancai
guïñente wädänitapa. 17 Tömengä wæætë,
Apocänë ïedäni, ante önompocaque
compo cæcä adinque pæ wëëneyönäni
tömënäni ïnänite apänecantapa. Botö
tee mönete wæyömote Wængonguï æbänö
pönö cæcä ate tate pömoo, ante tömänö
ante adodö ante apänedinque,

—Botö apänebo mïni ëñënö ante mïnitö
wæætë wacä Tantiago ingante apäned-
inque wadäni mönö tönïïñadäni ïnänite
apänemïni ëñencædänimpa.

Äninque Pegodo wayömö wadæ gocan-
tapa.

18 Ïïmö wäñö ñäö bayonte tontadoidi
guiquënë, Pegodo ädönö gote dæ angää,
ante nanguï Yæ yæ ante cædänitapa.
19 Mänömaï cætimpa, ante apänedäni
ëñente wædinque Edode angä diqui diqui
mïñönäni Pegodo ayä dæ angantapa. Ïn-
inque në wææ wänönïnäni ïnänite Edode,
Æbänö cætïï, ante ancaa angä wædinque
tömënäni, Mönö ädö cæte anguïï, ante
wæyönänite tömengä wadäni ïnänite angä
capo wänönäni wængadänimpa. Edode
tömë Oodeabæ wadæ tao godinque Tetadea
gote quëwengacäimpa.

Edode wængampa

20 Tido ïñömö quëwënäni tönö Tidöö
ïñömö quëwënäni ïnänite awënë Edode
wodi mänïñedë ënogate ænguï bacä
adinque tömënäni wæætë godongämä
pönente Ao äninque Edode weca apänecæ
pönänitapa. Tömënäni, Mönö ïñömö
awënë odeye Edode ömæ quëwënäni

pönönäni ënïnque mänïnonque cænte quëwëmompa, ante wædönäni inte tömengä ingante, Bitö pïïnämaï inte piyënë cæbi quëwëmönie, ante ancæte ante pönänitapa. Pöninque tömënäni Edode oncönë owodäni ïnänite në aacä Bodato ingante waa cædinque tömengä ingante änäni Ao ante tömengä wæætë Awënë Edode ingante tömënäni beyë apënecä ëñengacäimpa. 21 Edode ïñömö, Ïïönæ ba ate botö ponte apënecæboimpa, ante tömengä nänö änïönæ ïinque ba ate tömengä awënë weocoo waëmoncoo wëñate pöninque awënë nänö apænte ante contaimpaa të contadinque tömänäni ayönäni tömënäni ïnänite apënecantapa. 22 Apënecä ëñëninque tömänäni Yæ yæ änïnque, "Wïï waocanque tedecä ëñëmompa. Wængonguïidi näni tedepämo baï tedecä ëñëmompa." 23 Ante Yæ äñönäni Edode wodi wæætë, Näwä Wængonguinque në waa cæcampa, ante anguënengä incæte änämaï pæ wëënecä adinque tömengä ingante Wængonguï anquedo wæætë godö cæcä ate ayago cë ëmëwo wængacäimpa.

24 Incæte Wængonguï nänö angaïnö ante mänïñedë wayömö mäo wayömö mäo apënedäni ëñëninque nanguï ïnäni mönö Awënë ingante në wede pönënäni badänitapa.

25 Bedënabee tönö Taodo ïñömö Eedotadëë ïñömö godinque tömëna näna cæquënënö tömänö ïinque cædinque wadæ godinque Wäö Mäadoco näni änongä ingante tömëna tönö ënïnque adodö godänitapa.

13

Wængonguï angä ëñente Bedënabee tönö Taodo godapa

1 Antioquiya ïñömö Itota Codito ingante näni godongämë pönencabo ïnönäni ïñömö pancadäniya Wængonguï beyë në apënedäni ïñönäni pancadäniya guiquënë në odömonte apënedäni ïnönänimpa. Bedënabee tönö wacä Timönö Nëegodo näni änongä ïnönaimpa. Tidënebæ në quëwëningä Dotio ïnongäimpa. Pancabaa awënë Edode tönö godongämë në pædingä Mänäënë tönö Taodo ïnönaimpa. Mänimpodäni ingadänimpa. 2 Ïninque tömänäni godongämë mönö Awënë ingante, Tæiyë Waëmö ïmipa, ante watapë apënecæte ante cënämaï apëneyönänite Wængonguï Tæiyë Waëmö Önöwoca incæ ïïmaï angacäimpa. "Bedënabee tönö Taodo mïnitö tönö në cæda ïñönate ämïni botö beyænque cædinque nänënë godinque botö änïnö ante cæcædaimpa," angacäimpa.

3 Ïninque ïinque cënämaï inte apënedinque tömënäni Bedënabee tönö Taodo ïnate gampocadinque Wængonguï ingante apënedinque änäni ate wadæ gogadaimpa.

Wää tëïwënë Tipidebæ gote apëneda ëñënäni

4 Bedënabee tönö Taodo ïñömö Wængonguï Tæiyë Waëmö Önöwoca mänömaï angä godïna inte Tedeotia ïñömö wæi wipodë ñënæmpodë go guiidinque wogaa godinque wää tëïwënë Tipidebæ näni ämæ godatapa. 5 Tadamïna näni quëwëñömö pöninque oodeoidi odömöincönë wacönë go guii wacönë go guii cædinque Wængonguï nänö apënedö ante nöingä apëneda ëñengadänimpa. Ayë Wäö tömëna mïñë godinque tömëna beyë në cæcä ïnongäimpa.

6 Mänömaï wää tëïwënë tæcæguedë wodo tebë cægöninque yæcado godinque Papo näni quëwëñömö ganca pönänitapa. Pöninque tömënäni wacä idö tömengä ëmöwo Baditota ingante mämö bee tënänitapa. Tömengä ïñömö oodeocä ïnongä inte, Wængonguï beyë në apënebo ïmopa, äninque në babæ änongä ïnongäimpa. 7 Tömengä wää tëïmæ awënë Tedeguio Pabodo näni änongä tönö godongämë në cædongä ïnongäimpa. Awënë Tedeguio guiquënë në ocai encadongä inte Wængonguï nänö änö ante ëñëïnente wædinque Bedënabee tönö Taodo ïnate äñete mämongä pönatapa. 8 Tömëna ponte apëneyönate idö Baditota guiquënë guidiego tededö Edïma näni änongä ïnongä inte edæ, Awënë në pönengä badämaï incæcäimpa, ante wææ cæcæte ante pïinte cæcantapa. 9 Ïninque Taodo Pabodo näni änongä ïñömö Wængonguï Tæiyë Waëmö Önöwocaque ëwocadinque idö ingante gomö adinque, 10 tömengä ingante angantapa.

—Bitö ïñömö wënæ awënë nänömömi baï ïmidö anguënë. Ïñæmpa, Wadäni quïëmë nö impa, ante oda cæcædänimpa, ante bitö pïinte pönëwënonque entawëninque bitö në babæ cædömi ïmipa töö. Wængonguï nänö töïnö ponguïnö ante

idiquibë bacëimpa, ante bitö æpogamë
incæ cæbii. 11 Ñöwo ïïñömö Wængonguï
Awënë në pïñængä ïnongä inte bitö ïmite
pancæcäimpa. Tömengä pönö gam-
pomongä ate bitö babetamömi badinque
nænque ñäö tamönö wantæpiyë tömengä
nänö änimpoga adämaï incæbiimpa.

Äñongä boguïmä baï do wæë ïninque
wëmö ëmöninque Edïma Baditota näni
änongä gampo gampo cædinque, Æcänö
botö ïmote töö ëmænte mäoda goquïmoo,
ante diqui diqui mingantapa. 12 Mänömaï
bacä adinque wää tëïmæ awënë wæætë
Wængonguï Awënë ingantedö ante
ïñäna näna odömonte apënedö ante
pönente guïñente wædinque në pönengä
bagacäimpa.

Pitidiabæ Antioquiya godinque cædapa

13 Pabodoidi ïïñömö Papo ïïñömö wadæ
godinque wipodë ñënæmpodë wogaa
taodinque Pampidiabæ pöninque Pedegue
ïïñömö ti wæëñönäni Wäö wæætë adodö
Eedotadëë gocæte ante tömëna ïnate
ëmö cæte wadæ gogacäimpa. 14 Tömëna
wæætë Pedegue wadæ godinque Pitidiabæ
pöninque Antioquiya näni quëwëñömö
pönatapa. Ayë tömënäni guëmanguïönæ
ïinque bayö oodeoidi odömöincönë pö
guiite të contadatapa. 15 Të contate a
cöñöna Möitee wodi nänö yewëmon-
gainta adinque Wængonguï beyë në
apënegaïnäni näni yewëmongainta ate
apënedänitapa. Ayë mäniñömö awënëidi
ïïñömö tömënäni weca ongongä adocanque
ingante apënedinque,

—Bitö ñöwo pöna ïnate mäo äninque
ïïmaï apënecæbiimpa, Ïñäna, möni
tönïïñamïna ëñëmïna. Ïïñömö ongönäni
wampo pönëninque tëï gongænte on-
goncædänimpa, ante cædinque mïnatö
ædæmö apënemïna ëñenguïnänii, ante
ämi apënebaïnapa.

16 Änäni ëñente mäo angä ëñëninque Pa-
bodo ïïñömö ængë gantidinque önompoca
compo compo cædinque tömënäni ïnänite
apënecantapa.

—Mïnitö, pancamïniya idægoidi
ïïñömïnite pancamïniya wamïni incæ,
Näwä Wængonguï ïnongä ingampa, ante
në guïñente wæmïni ïïñömïnite botö
tömämïni ïmïnite apënebo ëñëedäni.
17 Idægoidi, mïnitö ïmïnite täno apënebo
ëñëedäni. Mönö idægocabo Wængonguï
incæ mönö mëmëidi ïnänite apænte
ængä ate wadäni nëmæ Equitobæ ïïñömö
quëwëñönänite tömengä pönö cæcä ate
tömënäni tæiyënäni yebængadänimpa.
Ayë Wængonguï tëï pïñënongä inte
ingë ëmëninque töö ëmænte mäocä
wadæ gogadänimpa. 18 Godinque tömënäni
coadenta wadepo mänimpoga önömæca
cægöninque æbämë wënæ wënæ cæte
quëwënäni ate wæcä incæte tömengä
pänämaï inte ata cæpote ænte mäocä
gogadänimpa. 19 Ayë wadäni Cänaämæ
quëwënäni önompo ëmæmpoque go
mencabodäniya ïïñönänite wido cædinque
Wængonguï, Tömënäni ömæ ïnï mïnitö
ömæ wæætë bacëimpa, ante mönö
wëmëidi ïnänite pönongä ængadänimpa.
20 Edæ coatodo tiento tincoenta wadepo
mänimpoga wabæca quëwënäni ate
mäniñedë ate Wængonguï, Mïnitö ömæ,
äninque mönö wëmëidi ïnänite pönongä
ëninque quëwengadänimpa.

Ante apënedinque Pabodo, Idægoidi
dodäni æbänö cægadänii, ante godö-
menque apënecantapa. "Mänïmæca ponte
wantæpiyë quëwënäni ate pancadäniya në
apænte änäni ïïñönänite Wængonguï angä
ate adodäni awënëidi baï badinque wayedë
wacä adocanque wayedë wacä adocanque
wayedë wacä adocanque aagadänimpa.
Tämoedo Wængonguï beyë në apënecä
nänö ponte apëneganca mäniñänique
aagadänimpa. 21 Ïincayë ate mönitö dodäni
ïïñömö Wængonguï ingante apënedinque,
Bitö adocanque ingante ämi ate tömengä
tæiyë awënë bacæcäimpa, ante ancaa
änäni ëñente wædinque tömengä wæætë
Beencamïnö wodi pëingä incæ Titæ
wengä Taodo ingante angä bagacäimpa.
Tæiyë awënë badinque tömengä coadenta
wadepo mänimpoga ïïñonte aagacäimpa.
22 Ayë ate Wængonguï wæætë, Idæwaa,
ante Taodo wodi ingante wido cædinque
Dabii wodi ingante wæætë angä tæiyë
awënë bagacäimpa. Adocä Dabii ingantedö
ante apënedinque Wængonguï, Botö waa
pönï entawëmo baï Yæte wengä Dabii
ïïñömö adobaï entawengä abopa. Tömengä
ïïñömö botö änö baï edæ tömänö cæquingä
ingampa, ante apënegacäimpa."

23 "Wængonguï doyedë, Codito ængä
beyænque idægoidi quëwencædänimpa,
ante do nänö angaïnö baï ñöwo cædinque

adocä Dabii päingä Itota Codito ingante da
pönongä pongacäimpa. 24 Itota ayä pönä-
maï ïñongä Wäö wodi idægoidi tömänäni
ïnänite apänedinque, Mïnitö, Idæwaa
wënæ wënæ cæte awædö, ante Wængonguï
gämænö wadæ pöninque æpænë guiiedäni,
ante apænecä ëñengadänimpa. 25 Ayä
adocä Wäö incæ, 'Botö æbodö ïmoo,
ante pönëmïni. Mïnitö pönënö baï wïï
ïmopa. Botö do pönïmo ïñömote mïni
në pönënongä ïñömö ayä poncæcäimpa.
Tömengä ingante adinque botö waëmö
ïmopa diyä tömengä awæncata godö
ñï cæquïmoo.' Ante Wäö tömengä
nänö cæquënënö wodo ïinque cæyedë
apænegacäimpa."

26 Ante apænedinque Pabodo godö-
menque apænecantapa. "Ïñänäni,
pancamïniya Abadäö wodi pæïmïni
ïñömïni pancamïniya wamïni incæ
Wængonguï ingante guïñëmïni ïñömïni
edæ botö tömämïni ïmïnite apænebo
ëñëedäni. Mänïnö, Codito ængä beyænque
quëwencæmïnimpa, ante Wængonguï
tömämö beyä pönö apænegacäimpa.
27 Eedotadëë quëwënäni tönö tömänäni
awënëidi ïñömö, Itota æcänö ingää,
ante pönënämaï ingadänimpa. Ïninque
guëmanguïönæ ïñö guëmanguïönæ ïñö
Wængonguï beyä në apænegaïnäni näni
yewæmongainta cöwë adäni incæte
tömënäni, Itota nänö wænguinque
wënæ wënæ cæcä ingampa töö, ante
babæ ante apænte änewëninque edæ
dodäni näni yewæmonte angaïnö baï
ïinque cædänitapa. 28 Tömënäni, Itota
nänö wænguinque æbänö wentamö
mongængää, ante cöwä ayönäni edæ dæ
ampa. Ante wædinque awënë Pidato
ingante apænedinque tömënäni, Itota
ingante ämi wænönäni wængäe, ante
ancaa änäni ëñëninque Pidato Ao angä
wænönäni wængacäimpa. 29 Ïninque
Itota ingante awäa timpote wænöninque
tömënäni dodäni tömengä ingante ante
näni yewæmonte angaïnö baï tömänö ante
ïinque cædänitapa. Mänömaï cædäni ate
wængä ate tömënäni änäni ate tömengä
mïñæ godïnäni wæætë tömengä nänö
ongöwäa pædæ æmpodinque önompo o
togæmpote wæi önöwa o togæwadinque
pædæ wæænöninque edæ ænte mäo daga
wengadänimpa."

30 "Incæte Wængonguï guiquënë do
wæningä ingante, Ñäni ömæmöe, angä
ñäni ömæmonte quëwengampa. 31 Ñäni
ömæmöninque tömengä tæönæ ïñonte pö
pö cædinque a ongöñongante edæ tömengä
tönö wëënëñedë Gadideabæ quëwëninque
Eedotadëë ïñömö në pongaïnäni ïñömö
edæ tömengä ingante wæætë adänitapa.
Ïninque tömënäni ïñömö në adïnäni inte
waodäni ïnänite, Itota näwangä ñäni
ömæmonte mïingä quëwengampa, ante në
apænedäni ïnänipa."

32 Ante apænedinque Pabodo, "Dodäni
ïnänite Wængonguï, Mïnitö beyä botö
cöwë pönö cæcæboimpa, ante apæne-
gacäimpa, ante ëñëmïnitawo. Mänïnö ante
watapæ nänö apænegaïnö ante mönitö
ñöwo ïïmaï ante apænemönipa. 33 Mänïnö
tömengä dodäni ïnänite nänö angaïnö
baï ñöwo tömënäni mömoidi beyä ïinque
cædinque Wængonguï Itota ingante, Ñäni
ömæmöe, angä ñäni ömæmongacäimpa.
Tömengä ñöwo ïinque cæcampa, ante
Ämotamïni näni Angainta tänota gao
wæintaa Wængonguï beyä ïïmaï ante
yewæmongatimpa. 'Botö Wëmi ïnömi
ïmipa. Ñöwoönæ bitö Mæmpobo babopa.'
34 Ayä mänïnö, Tömengä Wengä do
wæningä ïñongante Wængonguï angä
ñäni ömæmöninque baö ñömäadämaï
incæcäimpa, ante pönëninque Itaiya
wodi ïïmaï ante Wængonguï beyä ante
yewæmongacäimpa. 'Awënë Dabii wodi
ingante apænedinque botö, Tæiyä waëmö
botö cædö baï cædinque cöwë ædæmö
aate cæcæboimpa, ante nö botö angaïnö
baï cædinque mïnitö ïmïnite pönö adobaï
cæcæboimpa,' ante Wængonguï angampa,
ante yewæmongacäimpa. 35 Ayä mänïnö
ante wataa adobaï Wængonguï ingante
apænete baï Dabii wodi yewæmon-
gacäimpa. 'Bitö ïmite në Cæcä ïñömö
bitö cædö ante cöwë cædongä inte wængä
adinque bitö ædö cæte tömengä ingante
ænämaï inte ee abi baö ñömäaquingää,'
ante yewæmongacäimpa."

36 "Awënë Dabii wodi guiquënë Wæn-
gonguï nänö änönö ante ëñëninque
adoyedë quëwënäni beyä waa cædingä inte
edæ näñe wæninque tömengä mæmæidi
weca æiyongä tömengä baö ïnï ñömænte
bagatimpa. 37 Wæætë Wængonguï, Ñäni
ömæmöe, angä ëñente në ömæmon-
gaingä ïñömö tömengä baö ñömäadämaï
ingatimpa. 38 Ïninque onguïñæmïni

botö tönïïñamïni ëñëedäni. Itota pönö
cæcä beyænque mönitö mïnitö ïmïnite
apënedinque, Wënæ wënæ mönö cædö
ante adinque Wængonguï pönö ñimpo
cæcä ate quëwëmompa, ante apënemöni
ëñëmïnipa. Möitee wodi nänö wææ an-
gaïnö ante ëñente beyænque mönö ïñömö
dicæ nö cæte quëwëmö ïmongaa. 39 Wæætë
mäningä onguïñængä ïñömö Itota ïñömö
tömengä nö pönï nänö entawënö ante
pönongä ænte entawëmö beyænque mönö
në pönëmö tömämö wæætë Wængonguï
ayongä edæ nö cæte quëwëmö ïnömö
ïmompa. 40 Ïninque Wængonguï beyë në
apënegaïnäni ïïmaï ante näni apënegaïnö
ante pönëninque mïnitö ïñömö, Mönitö
ïmönite wïï bacëimpa, ante nämä wææ
aquënë quëwëedäni. Ïïmaï ante edæ
ämotamïni ante baï yewëmongadänimpa.
41 'Mïnitö në badete towëmïni inte cöwä
aquënë quëwëedäni.
Botö cæbo adinque mïnitö ancai guïñente
wæcæmïnimpa.
Mïnitö ayë mïïmïni quëwëñömïni edæ
botö mä pönï cæcæboimpa, ante
pönëmïniyaa.
Wængonguï mänömaï cæcæcäimpa, ante
edonque pönï apënedäni baï
mïnitö wæætë, Babæ ancædö, ante
wæcædömïnimpa.'
Ante näni yewëmongaïnö ante adinque
edæ badete todämaï ïedäni," ante Pabodo
apënecantapa.
42 Mänömaïnö ante ïïnque apëned-
inque Pabodo tönö Bedënabee tömënäni
odömöincönë ongonte oncodo tao goyö-
nate Antioquiya ïñömö quëwënäni ïñömö,
Wacä guëmanguïönæ bayonte mïnatö
ñöwoönæ mïna apënedö baï godömenque
apënemïna ëñencæmönimpa, änänitapa.
43 Ayë godongämë näni ponte ongönincabo
tao goyönäni oodeoidi pancadäniya
ayë oodeoidi baï në bagaïnäni adobaï
Wængonguï ingante guïñente quëwënäni
nanguï ïnäni ïñömö Pabodo tönö Bedën-
abee ïnate edæ tee empote godäni.
Adinque ïñäna wæætë tömënäni ïnänite
apënedinque, Wængonguï waadete nänö
pönö cædönö ante pönëninque mïnitö
cöwë ñimpo cædämaï tæï ongöninque
edæ waa quëwëedäni, ante nanguï
apënedatapa.
44 Ayë adoque Wængonguï itædë go ate
tömënäni näni guëmanguïönæ bayonte
mänïñömö quëwënäni wodo tömänäni
Wængonguï Awënë nänö änö ëñencæte
ante godongämë pönänitapa. 45 Nanguï
ïnäni mänömaï pönäni ate wædinque
oodeoidi guiquënë pïinte badinque, Babæ
ante änewengampa, ante Pabodo ingante
godö pïinte tedewënänitapa. 46 Mänömaï
tedewëñönänite Pabodo tönö Bedënabee
wæætë guïñënedämaï inte apënedatapa.
—Mïnitö oodeoidi ïmïni inte edæ
täno ëñencæmïnimpa, ante cædinque
mönatö Wængonguï nänö änö ante edæ
mä apënedinque mïnitö ïmïnite täno
apënequënëmöna intamönapa. Mïnitö
ïñæmpa mïni cöwë wënämaï quëwenguïnö
ante apëneyömöna mïni apænte pangä
wæquinque edæ Baa ämïnipa. Ante
wæmöna inte mönatö ñöwo ëmö cæte
godinque edæ oodeoidi ïnämaï ïnäni
weca edæ apënecæ gomöna tamëñedäni.
47 Mönitö Awënë ïïmaï ante mönatö ïmönate
angacäimpa.
"Quëwencæmïnimpa, ante botö cægaïnö
ante bitö inguipoga tömämæ mäo
apënedinque
Oodeoidi ïnämaï ïnäni beyë tica ënente baï
cæcæbiimpa,
ante cædinque botö bitö ïmite da godömo
apënecæ gocæbiimpa."
Ante në apënegaingä inte Wængonguï mö-
natö ïmönate angä ëñente apënemönapa.
48 Mänömaïnö ante apëneda ëñëninque
oodeoidi ïnämaï ïnäni ïñömö, Awënë nänö
apënedö waa ëñëmönipa, ante watapë
apënedänitapa. Ayë mönö Awënë doyedë
apënedinque, Mänimpodänique wede
pönëninque cöwë wædämaï quëwen-
guïnäni incædänimpa, ante tömengä
nänö në angaïnänique ñöwo pönënäni-
tapa. 49 Ïninque mönö Awënë tömengä
nänö apënedö ante mäo apëneyönäni
mänïömæ tömäo quëwënäni ëñënänitapa.
50 Oodeoidi guiquënë, Pabodo tönö
Bedënabee ïnate mönö wido cæcëimpa,
ante cædinque ïïmaï cædänitapa. On-
quiyënäni näni në waa adäni inte
Wængonguï ingante guïñente quëwënäni
ïñönänite tömënäni tönö onguïñënäni
mänïñömö quëwënäni awënëidi baï
inte ñënënäni ïñönänite oodeoidi,
Badogaa, ante nanguï änäni ëñënänitapa.
Oodeoidi nanguï änäni ëñente cædinque
mänïnäni wæætë Pabodo tönö Bedënabee
ïnate togænte päninque, Mönitö ömæ
quëwënämaï, ante wido cædäni godatapa.
51 Mänömaï cædäni godinque tömëna

ïñömö, Mänïmæ näwate awædö, ante baï cædinque piwacæ piwacæ cædinque Icönio ïñömö gocæte ante wadæ godatapa. 52 Itota ingante në tee empote quëwënäni guiquënë watapë todäni badinque Wængonguï Tæiyë Waëmö Önöwoca ingante ænte ëwocadinque edæ waa quëwengadänimpa.

14

Pabodo tönö Bedënabee Icönio ïñömö godapa

1 Mänïï godinque Icönio näni quëwëñömö pöninque Pabodo tönö Bedënabee cöwë näna cæï baï cædinque oodeoidi odömöincönë go guiidatapa. Go guiite apëneyöna, Nö apëneda, ante pönëninque oodeoidi tönö oodeoidi ïnämaï ïnäni tönö nanguï ïnäni näni wede pönenguinque ëñënänitapa. 2 Wæætë oodeoidi incæ pancadäniya në Baa änäni inte babæ wapiticë apënedinque, Ïñäna në wënæ wënæ apëneda ïnate wïï ëñengëimpa. Ante tedewënäni ëñente wædinque wadäni oodeoidi ïnämaï ïnäni wæætë pïinte badinque mönö tönïñada ïnate ante wïwa adänitapa. 3 Incæte ïñäna wantæpiyë mänïñömö quëwëninque guïñënedämaï inte mönö Awënë beyë apënedatapa. Apëneyöna mönö Awënë incæ, Pabodo tönö Bedënabee ïñömö botö pönö waadete cægaïnö ante në nö apëneda ïnönapa, ante wadäni pönencædänimpa, ante cædinque tömëna tönö godongämë cæcä ate tömëna, Ate pönencædänimpa, ante mä cædinque bamönengë cædatapa.

4 Mänömaï cæda incæte mänïñömö quëwënäni pancadäniya, Oodeoidi baï pönëmönipa, äñönänite wadäni guiquënë, Itota da godongä në pöna baï pönëmönipa, ante pancadäniya wadö pancadäniya wadö cædänitapa. 5 Ïninque oodeoidi tönö oodeoidi ïnämaï ïnäni tönö tömënäni awënëidi tönö godongämë pönëninque, Pabodo tönö Bedënabee ïnate mönö pïinte cædinque dicaca tacamö wæncædaimpa. 6 Ante Ao ante cæyönäni Pabodo tönö Bedënabee ïñömö, Mänömaï ante cædänipa, ante ëñente wædinque wodii wïnönatapa. Wodii wïnonte godinque Dicaöniabæ pöninque tömëna Ditada näni quëwëñömö Dedebe näni quëwëñömö wayömö wayömö godinque, 7 mönö Awënë ingantedö ante watapë mäo godömenque apëneda ëñënönänimpa.

Ditada ïñömö Pabodo ingante tacadänipa

8 Mänïñömö Ditada ïñömö edæ wacä cabëwaingä tömengä önöwa tipëwaa wënæ wënæ ëwacä ëñagaingä inte dao dao godämaingä pægaingä inte të contate a ongongantapa. 9 A ongöñongä Pabodo ponte apënecä ëñëe congantapa. Pabodo wæëmö adinque önöwënenque pönëninque, Ïingä nänö waa bawaquinque në pönengä ingampa, ante do pönente wædinque, 10 tömengä ingante ogë tedete,

—Ængë gantidinque adiyë gongëmi ämopa.

Angä ëñëninque në cabëwaïningä incæ quingë ængë gantidinque dao dao gocantapa. 11 Mänïñömö ongönäni guiquënë Pabodo mänömaï cæcä ate wædinque dicaöniaidi tömënäni tededö yedæ äninque,

—Ïñäna ïñömö wængonguïna incæ waoda baï bate mönö weca wæænte ongöna abaimpa.

12 Ante pönente wædinque Bedënabee ingantedö ante apënedinque, Mönö wængonguï Deoto ingänö anguënë, ante Deoto pönö pemöninque, Ïingä wæætë në apënecä ingampa, ante pönëninque Pabodo ingante, Mönö wængonguï Edëme ingänö anguënë, ante pemönänitapa. 13 Ayë tömënäni quëwëñömö yæcado tömënäni wængonguï Deoto oncö mënonte ongönimpa. Deoto quï, ante në godongä ïñömö edæ, Pabodo tönö Bedënabee në wængonguïna ïnapa, ante wapiticë pönëninque, Mönö wængonguïna quï, ante tömänäni tönö godoncæ cæcantapa. Mänömaïnö ante cædinque tömengä näni que cædï ongai ænte pöninque wagadaidi onguïñënäni ïnänite yabædemö ænte ponte wënoncæ cæcantapa. 14 Mänömaï cæcä ate wædinque në ponte apëneda Bedënabee tönö Pabodo ïñömö, Wïwa cæmïnipa, ante baï cædinque nämä weocoo wänä ñëninque pogodo mämö nanguï ongönäni weca tæcæguedë në gongëninque,

15 —Ïñänäni, quïmë quëwëmïnii. Mïnitö waomïni ïmïnipa, mönatö mïnitö baï adobaï waomöna ïmöna apa quëwëmïnii. Mönatö ïñæmpa watapë möna ëñënö ante apënecæte ante pönïmöna inte mïnitö ïmïnite ïïmaï ante ämönapa. Ïincoo mïni waa adincoo incæ edæ,

Önoncooque impa, ante adinque mïnitö
mänincooque wido cædinque Wængonguï
në Quëwengä gämënö pöedäni. Tömengä
ïñömö öönæ inguipoga gäwapæntibæ
në badongaingä inte öönædë quëwënäni
tömänäni inguipoga quëwënäni tömänäni
gäwapäa quëwënäni tömänäni ïnänite
në badongaingä Wængonguï ïnongä
ingampa. 16 Tömengä wëënëñedë tömämæ
quëwënäni nämä pönëninque näni go-
quïnonque ee acä gogadänimpa. 17 Incæte
tömënäni ïnänite wïï ëmëwo ëmö cæte
gogacäimpa. Wæætë edæ, Wængonguï
æbänö ingää, ante ëñencædänimpa, ante
cædinque tömengä ñimpo cædämaï cöwë
odömongacäimpa. Edæ mïnitö ïmïnite
pönö waadete cædinque Wængonguï
cöönæ angä inguipoga wæë ïninque
incadepo incadepo cænguï eyepë pönongä
cëninque mïnitö watapë todinque
quëwëmïnipa.
18 Mänömaïnö ante Pabodo tönö
Bedënabee wææ cæcæte ante apëneda
ëñënäni incæte godongämë ongönäni
guiquënë, Mïnatö wængonguïmïna quï,
ante cöwë pönoncæmönimpa, ante
wawique pönëninque cædänitapa. Wodo
edæ pönöñönänite ïñäna godömenque
wææ äna ëñëninque ñimpo cæte wïï
pönönänitapa.
19 Ayë ate oodeoidi Antioquiya ïñömö
quëwëninque Icönio ïñömö quëwëninque
pö Ditada ïñömö pöninque mänïñömö
godongämë ongönäni ïnänite, Ïïna
onguïñënа ïnate mönö wïï ëñengëimpa,
ante änäni. Ëñëninque godongämë Ao
äninque Pabodo ingante dicaca tacadäni
wæyongä, Ëmëwo wængampa, ante
pönëninque tömënäni näni quëwëñömö
yabæ ïnö wëä mäo wido cædänitapa.
20 Incæte Itota ingante tee empote
quëwënäni godongämë ponte ëënïmæ
gongænte ayönäni Pabodo yabæque
ëmëwo wænte baï öñöningä inte ængë
gantidinque adodö tömënäni quëwëñömö
pongantapa. Ayë ïïmö ate tömengä
Bedënabee tönö wæætë Dedebe näni
quëwëñömö adodö gocæte ante wadæ
godatapa.
21 Godinque Dedebe ïñömö pöninque
Codito ingantedö ante watapë apëneda
ëñëninque tömënäni nanguï ïnäni Itota
mïñë quëwënäni bagadänimpa. Ïninque
tömëna mänïñömö idæwaa apënete
wadæ godinque Ditada ïñömö adodö
pö godinque Icönio ïñömö adodö pö
godinque Antioquiya näni quëwëñömö
wæætë pönatapa. 22 Mänömaï wayömö
wayömö godinque Itota ingante në tee
empote quëwënäni ïnänite bee tëninque
Pabodo tönö Bedënabee nanguï apëneda
ëñëninque ïïnäni godömenque tæï pïñænte
entawënäni badänitapa. Ayë tömënäni
ïnänite, Mïni pönënö ante ñimpo cædämaï
inte godömenque wede pönëninque
tæï ongoncæmïnimpa, ante ædæmö
apëneda ëñënänitapa. Ayë waadete
apënedinque, Mönö nanguï nantate
wædinque Wængonguï Awënë Odeye
nempo guiicëimpa, ante apënedatapa.
23 Ayë wayömö wayömö tömäo godinque
Itota ingante godongämë näni pönencabo
weca go guiite ongöninque Pabodo tönö
Bedënabee ïñömö ïïmaï cædatapa. Në
nö cædäni ïnänite adinque tömëna, Itota
Codito ingante mïni godongämë pönen-
cabo ïñömïnite ïïnänique edæ në aadäni
bacædänimpa, ante äna ate mänïnänique
në Picënäni näni änönäni badänitapa. Ayë
cënämaï inte Wængonguï ingante apënete
ate tömënäni ïnänite ïñäna, Mïnitö mönö
Awënë ingante wede pönëmïnitawoo.
Tömengä mïni në pönënongä incæ
mïnitö ïmïnite wææ aacæcäimpa, ante
apënedatapa.

Tidiabæ Antioquiya ïñömö ocë ëmænte godapa

24 Pabodo tönö Bedënabee ayë Pitidiabæ
wodo tebë godinque Pampidiabæ pönat-
apa. 25 Mänïñömö ponte Pedegue näni
quëwëñömö mönö Awënë nänö angaïnö
ante apënedinque Ataya näni quëwëñömö
wæë pönatapa. 26 Mänïñömö pöninque
tömëna ïmëmäa Antioquiya ïñömö adodö
tacæte ante ñënë wipodë guiidatapa.
Doyedë ïñömö tömëna näna mänïñömö
quëwente tao goyedë wadäni në pönënäni
inte tömëna ïnate, Wængonguï pönö
waadete godongämë cæcä ate mïnatö eye-
pë cæcæmïnaimpa, ante da godongaïnäni
ïnönänimpa. Ñöwo ïñömö tömënäni näni
änïnö do ïinque eyepë cædïna inte tömëna
adoyömö näni da godïñömö ocë ëmænte
pönatapa. 27 Mänïñömö pöninque tömënä
Itota ingante godongämë näni pönencabo
ïnänite ëñete pönäni ate tömënäni ïnänite
apënedinque Wængonguï tömëna tönö
nänö cædïnö ante adodö adodö tömänö
ante apënedatapa. Oodeoidi ïnämaï ïnäni

wede pönëninque guiicædänimpa, ante
Wængonguï odemö wi ënete baï cæcä
ate do pönente badänipa, ante apëneda
ëñënänitapa. [28] Ayë mänïïñömö Itota ingate
në tee empote quëwënäni tönö wantæpiyë
quëwengadaimpa.

15

Eedotadëë ïïñömö pöninque wæætedö wæætë änäni

[1] Mänïïñedë onguïñënäni Oodeabæ
quëwënäni pancadäniya Antioquiya ïïñömö
wæë pöninque në pönënäni ïnänite
ïïmaï ante odömonte wææ angadänimpa.
Mïnitö bagäamïni inte Möitee wodi
nänö wææ angaïnö baï wïï cæmïni
adinque Wængonguï dicæ ængampa
quëwenguïmïnii. [2] Ante wææ änewënäni
ëñente wædinque Pabodo tönö Bedënabee
ïïñömö, Quïmë änewëmïnii, ante näëmë
wææ änatapa. Ïninque Antioquiya
ïïñömö quëwënäni guiquënë Pabodo tönö
Bedënabee tönö wadäni në pönënäni
ïnänite, Mïnitö Eedotadëë godinque Itota
nänö da godongaïnäni tönö në aadäni
Picënäni ïnänite bee tëninque, Oodeabæ
quëwënäni näni wææ änönö ante æbänö
cæquïï, ante ëñencæte ante äedäni.

[3] Äninque Itota Codito ingante
godongämë näni pönencabo incæ
Pabodoidi ïnänite da godönäni wadæ
godänitapa. Ayë godinque Pënitiabæ wodo
tebë godinque mänïmæ quëwënäni ïnänite
apënedinque godömenque Tämadiabæ
adobaï wodo tebë gote apënedinque,
Wængonguï pönö cæcä ate oodeoidi ïnämaï
ïnäni incæ mönö Awënë gämënö do
pönänipa, ante Pabodoidi apënedäni.
Ëñëninque mönö tönïïñadäni mänïmæ
quëwënäni incæ watapë todänitapa.

[4] Pabodoidi Eedotadëë ïïñömö pönäni
adinque Codito ingante näni godongämë
pönencabo tönö Itota nänö da godon-
gaïnäni tönö në pönënäni ïnänite në
aadäni në Picënäni tönö godongämë
ponte ongöninque Pabodoidi ïnänite, Waa
pömïni amönipa. Ante äñönänite Pabodo
tönö Bedënabee ïïñömö, Wængonguï
ïïmaï mönatö tönö godongämë cæcampa,
ante tömänö ante adodö adodö apëneda
ëñënänitapa. [5] Mänïïñedë Paditeoidi incæ
pancadäniya në pönënäni badïnäni inte
ængë gantidinque ïïmaï ante apënedäni-
tapa.

—Ïñæmpa oodeoidi ïnämaï ïnäni ïnänite,
Cöwë ëö togænguënëmïni ïmïnipa, ante
mönö wææ angëimpa. Ayë Möitee wodi,
Ïïmaï cæedäni, ante nänö angaïnö ante
ëñenguënëmïni ïmïnipa, ante mönö cöwë
angëimpa.

[6] Änäni ate Itota nänö da godongaïnäni
tönö në pönënäni ïnänite në aadäni
Picënäni tönö godongämë pöninque,
Oodeoidi ïnämaï ïnäni ïnänite mönö æbänö
anguïï, ante tedecönänitapa. [7] Mänïnö
ante wæætedö wæætë apënedäni adinque
Pegodo guiquënë ængë gantidinque
godongämë ongönäni ïnänite ïïmaï ante
apënecantapa.

—Botö mëmöidi, mïnitö ïïmaïnö ante
do ëñëmïnipa. Wængonguï do ïnöñedë,
Oodeoidi ïnämaï ïnäni incæ Codito in-
gantedö ante watapë ëñëninque edæ në
pönënäni bacædänimpa, ante cædinque
mönö ïmonte apænte æninque botö ïmote
angä gote mänïnö ante apënebo ëñënäni-
tapa. [8] Da godongä gote apëneyömo Wæn-
gonguï, Waocä æbänö mïmöno pönengä
ingää, ante në ëñënongä inte edæ tö-
mengä Tæiyë Waëmö Önöwoca ingante
oodeoidi ïnämaï ïnäni ïnänite da pönongä
ænte ëwocadänipa. Ïninque mönö ïmonte
pönö cæcä baï tömënäni ïnänite adobaï
cædinque tömengä edæ, Oodeoidi ïnämaï
ïnäni ïnänite botö Ao ante do æmopa, ante
odömongä abaimpa. [9] Tömënäni wede näni
pönënö beyænque Wængonguï tömënäni
mïmö ñä mënongadinque, Oodeoidi ïnä-
maï ïnäni incæ mïnitö baï adobaï ïnäni
apa änewëmïnii, angampa. [10] Mönö ïïñömö
mönö mëmëidi tönö teëmë mongænte
baï wædinque edæ, Möitee wodi nänö
wææ angaïnö ante mönö ædö cæte ëñente
cæquïï, ante godongämë wægamöimpa.
Ñöwo guiquënë Oodeoidi ïnämaï ïnäni incæ
tæcæ pönëñönänite mïnitö ïïñömö teëmë
cönönancapænte baï cædinque tömënäni
ïnänite, Cæedäni, ante wææ ämïnipa töö.
Mänömaï cædinque mïnitö, Wængonguï
önonque cæcampa, ante baï cæmïnipa
töö. [11] Ïñæmpa mönö Awënë Itota pönö
waadete ængä beyænque tömënäni wënä-
maï inte quëwënäni baï mönö adobaï
mänïnö beyænque wënämaï inte quëwë-
mompa, ante pönëmönipa. Mänömaïnö
ante Pegodo ïinque apënecä ëñënänitapa.

[12] Ayë Bedënabee tönö Pabodo wæætë
tömënäni ïnänite apëneda ëñëninque

godongämë ongönäni tömänäni edæ
tededämaï inte ëñëë cönänitapa. Tömëna
ïñömö, Wængonguï mönatö tönö
godongämë cædinque edæ, Mïnatö mä
cæmïna adinque Oodeoidi ïnämaï ïnäni
incæ pönencædänimpa, ante cædinque
bamönengë wæætë wæætë cæcantapa,
ante adodö adodö ante apënedatapa.
13 Ïinque apëneda ate Tantiago wæætë
tömangä apënecantapa.
—Botö biwïidi, botö ñöwo apënebo
ëñëedäni. 14 Wængonguï täno waadete
pönö cædinque oodeoidi ïnämaï ïnäni
pancadäniya ïnänite apænte ëninque, Botö
quïmïni bacæmïnimpa, ante cæcantapa,
ante Timönö do apënecä ëñentamompa.
15 Ayë Wængonguï beyë në apënegaïnäni
incæ, Ïincayë ate Wængonguï mänömaï
cæcæcäimpa, ante pönëninque adoyömö
ante ïïmaïnö ante do yewëmongadänimpa.
16 "Awënë Dabii nempo në quëwengaïnäni
näwë godäni adinque
botö ïñömö oncö wodintai wæætë tæï
mënonte baï cædinque,
ïincayë ate adodö pöninque pönö cæbo ate
näwë gogaïnäni ïñömö Awënë nempo
adodö pöninque quëwencædän-
impa.
17 Mänömaï cæbo ate edæ wadäni tömämæ
quëwëninque
oodeoidi ïnämaï ïnäni incæ botö ëmöwo
ante në ëwocadäni inte
näwä Awënë ingante ante diqui diqui minte
acædänimpa,
18 ante mönö Awënë ïñömö edæ
mänïnö ante në cægaingä ïnongä inte,
do cæcä näni ëñengaïnö ante
apënecampa."
19 Ante yewëmongatimpa, ante Tantiago
godömenque apënecantapa. "Botö
Wængonguï nänö apënegaïnö ante
pönente wædinque, Ïïmaï cæcëimpa,
ante pönëmopa. Oodeoidi ïnämaï ïnäni,
Idæwaa wapiticë pönente awædö, ante
wædinque ocë ëmænte näwä Wængonguï
gämënö pöñönänite mönö edæ ee cæd-
inque tömënäni taadö ganta cædedämaï
ingëimpa. 20 Önonque, Tömënäni acædän-
impa, ante ïïmaï ante yewëmongëimpa,
Wadäni, Wængonguïidi quï, ante cænguï
näni cönönï cënämaï incæmïnimpa.
Ayë nänöogængä ïnämaï ïñongante
godö mönämaï incæmïnimpa. Ööingä
ñë wëmencate wëningä ate cënämaï
incæmïnimpa. Baö wepë owemöingä
ï adinque cënämaï incæmïnimpa, ante
mönö yewëmongëimpa, ämopa. 21 Edæ
doyedë pönï oodeoidi näni quëwëñömö
näni quëwëñömö tömää ïñömö mäo
Möitee wodi nänö wææ angaïnö ante
apënedäni ëñengadänimpa. Ayë ñöwo
ganca adobaïnö ante guëmanguïönæ ïñö
guëmanguïönæ ïñö mönö odömöincönë go
guiite apënedäni ëñente mänömaïnö ante
ëñente cæquënënäni ïnänipa. Mänïnonque
ante mönö yewëmongëimpa, ämopa,"
ante Tantiago ïinque apënecantapa.

Oodeoidi ïnämaï ïnäni acædänimpa, ante yewëmönänipa

22 Mänömaïnö ante apënecä ëñëninque
Itota nänö da godongaïnäni tönö në
aadäni Picënäni tönö Itota Codito ingante
godongämë näni pönencabo tömancabo
tönö godongämë pönëninque, Mönö
cabo incæ mënaa ïnate apænte ëninque
tömëna ïnate, Mïnatö Pabodo tönö
Bedënabee mïñë Antioquiya goeda,
ämö gocædaimpa. Ante Ao äninque
tömënäni, Mönö pönencabo ïñömonte
Codaa Badatabato mönö änongä tönö
Tidato ïñömö në äna ïnapa, ante adinque
tömëna ïnate apænte ënänitapa. 23 Ayë,
Cadota ante ænte gocædänimpa, ante ïïmaï
ante yewëmongadänimpa.

Mönitö pancamöniya Itota nänö da
godongaïmöni ïñömöni pancamöniya në
pönënäni ïnänite në aamöni Picëmöni
ïmönipa. Mänömaï ïmöni inte mönitö
mïnitö tönïñamöni ïmönipa. Mïnitö
oodeoidi ïnämaï ïmïni inte Antioquiya
ïñömö Tidiabæ ïñömö Tiditiabæ ïñömö
quëwëninque mïni pönencabo mïni
pönencabo ïñömïnite mönitö, Waa
quëwencæmïnimpa, ämönipa.
24 Ïïmaï ante tededäni ëñentamönipa.
Mönitö, Goedäni, änämaï ïñömöni
wadäni möni cabo incæ pancadäniya
wadæ gote mïnitö weca pöninque mïnitö
ïmïnite, Ëö togëedäni, ante wææ änäni.
Ëñëninque mïnitö tömënäni näni wææ
änïnö beyænque teëmë mongænte baï,
Æbänö cæquïï, ante wæmïnipa, ante
tededäni ëñëmönipa. 25 Mänömaïnö
ante tededäni ëñente wædinque mönitö
godongämë pönëninque onguïñëna
mënaa ïnate apænte ëninque tömëna
ïnate ïïmaï antamönipa. Mïnatö
Bedënabee tönö Pabodo mönö në
waadeda tönö godongämë godinque

oodeoidi ïnämaï ïnäni weca goeda, ante
cætamönipa. 26 Bedënabee tönö Pabodo
ïñömö mönö Awënë Itota Codito ëmöwo
beyænque cædinque näna nämä wodo
wænguinque cædatapa. 27 Ïninque, Ïï
cadota möni yewëmönö näwangä impa,
ante adodö ante apënecædaimpa, ante
cædinque mönitö Codaa tönö Tidato
ïnate da godömöni godinque mïnitö
weca pöna aedäni. 28 Edæ, mönitö
Wængonguï Tæiyë Waëmö Önöwoca
tönö godongämë pönëninque, Mïnitö
godömenque teëmë mongënämaï
incæmïnimpa, antamönipa. Ïninque,
Mïnitö ïïmaï cædinque idæwaa, ante
pönëmönipa.
29 Wadäni, Wængonguïidi quï, ante
cænguï näni cönönincoo ante cënämaï
gomö aedäni. Wepë owemöingä
adinque ööingä ñë wëmencate wën-
ingä adinque cënämaï ïedäni. Ayë
nänöogængä ïnämaï ïñongante godö
mönämaï ïedäni. Mïnitö mäninque
ante ee ate cædämaï ïmïni ïninque
waa quëwëmaïmïnipa. Mäninque ante
yewëmömönipa.

30 Ante yewëmonte pædæ pönönäni
ænte wadæ godinque Antioquiya
ïñömö wæidinque në pönënäni ïnänite
äñete godongämë pönäni ate Eedo-
tadëë quëwente pönäni tömënäni näni
yewëmöninta pædæ pönönäni ænte
adänitapa. 31 Eedotadëë quëwënäni,
Mïnitö godömenque teëmë mongënämaï
incæmïnimpa, ante näni yewëmonte änïnö
adinque oodeoidi ïnämaï ïnäni ïñömö
wampo pöninque todänitapa. 32 Codaa
tönö Tidato ïñömö Wængonguï beyë
në apëneda inte adobaï, Tæï pïñænte
entawencæmïnimpa, ante cædinque
ædæmö apëneda ëñëninque tömënäni
näni pönencabo mïmönë gancæ batawente
wede pönënänitapa. 33 Ïninque tëönæ
quëwëna ate mänïñömö quëwënäni näni
pönencabo wæætë tömëna ïnate waa
apënedinque, Ñöwo gänë pönëninque
waa goeda, ante tömëna ïnate në da
pönönäni weca wæætë adodö da godönäni
godatapa. 34 Tidato guiquënë, Ïñömö
ongoncæboimpa, ante ayë ongongantapa.
35 Pabodo tönö Bedënabee guiquënë
Antioquiya ïñömö ayë quëwëninque
wadäni nanguï ïnäni tönö godongämë
odömöninque Wængonguï nänö änö ante
watapë apëneda ëñengadänimpa.

*Pabodo ingante wæætë da godönäni go-
campa*

36 Ïincayë ate Bedënabee ingante Pabodo,
—Wëënëñedë Wængonguï nänö änö
ante möna gote apënedïñömö wæætë
adoyömö gote mönatö tönïñadäni weca
gote ëñadinque, Æbänö quëwënänii, ante
acæmönaimpa.
37 Äñongä Bedënabee Ao angantapa.
Ayë tömengä, Wäö Mäadoco näni
änongä ingante mönatö tönö godongämë
gocæcäimpa, ante cæcantapa. 38 Pabodo
guiquënë, Ïñæmpa wëënëñedë Pampidi-
abæ ïñömö pöñömönate ïingä Mäadoco
ïñömö mönatö tönö godömenque cædämaï
inte edæ wadæ gocantapa, äninque,
Ñöwo wïï ænte gocëimpa, ante Baa
angantapa. 39 Ïninque tömëna wæætedö
wæætë äninque tömëna wadö wadö gote
panguïmë godatapa. Bedënabee guiquënë
Mäadoco ingante ænte ñënë gäwapäa
gote wipodë ñënæmpodë guiite wogaa
godinque wää tëïwënë Tipidebæ tao
gocantapa. 40 Pabodo guiquënë Tidato
ingante apænte ænte gocæ cæyongante
tömënäni näni pönencabo ïñömö tömëna
ïnate apënedinque, Wængonguï mïnatö
beyë pönö waadete cæcæcäimpa, änäni
ëñëninque wadæ godatapa. 41 Ayë Tidiabæ
tömäo godinque Tiditiabæ tömäo godinque
Pabodo ïñömö Codito ingante näni
godongämë pönencabo ïnänite apënecä
ëñëninque tömënäni wede pönëninque tæï
pïñænte batawengadänimpa.

16

*Pabodo tönö Tidato mïñë Tïmoteo go-
campa*

1 Mänïï godinque Pabodo Dedebe ïñömö
ponganque go Ditada ïñömö pongantapa.
Itota ingante tee empote në gocä Tïmoteo
mänïñömö quëwengacäimpa. Tömengä
wäänä oodea ïnöna incæ në ædæmö cæte
pönënä ïnönäimpa. Tïmoteo mæmpo
wæætë guidiego ïnongäimpa. 2 Tïmoteo
ïñömö Itota ingante pönente quëwengä
adinque në pönënäni Ditada ïñömö
quëwënäni incæ Icönio ïñömö quëwënäni
incæ, Tïmoteo në waa quëwënongä
ingampa, ante adoyömö apënedänitapa.
3 Ïninque Pabodo, Botö tönö Tïmoteo guëa
gocæcäimpa, angantapa. Wæætë, Oodeoidi

mänïmæ quëwënäni tömänäni, Tïmoteo
mæmpo guidiego ingampa, ante do
ëñënäni inte pïïnäni wæcæ wæ. Äninque
Pabodo angä yæcadogæ ëö togënäni ate Tï-
moteo ingante ænte gocantapa. 4 Godinque
Pabodoidi wayömö näni quëwëñömö
wayömö näni quëwëñömö godinque ïïmaï
ante apënedänitapa. Mïnitö oodeoidi
ïnämaï ïmïni inte æbänö ëñente cæte
quëwenguïmïnii, ante Eedotadëë ïñömö në
aadäni Picænäni tönö Itota nänö da godon-
gaïnäni tönö godongämë pönëninque do
änänipa. Ante apënedinque Pabodoidi
wæætë tömënäni näni änïnö ante adodö
ante apënedäni ëñënänitapa. 5 Mänömaï
apënedäni ëñente wædinque Codito
ingante näni godongämë pönencabo
ïñömö wayömö näni cabo wayömö näni
cabo tömänäni wede pönëninque edæ tæï
pïñænte badinque ïïmö ïñö godömenque
ïïmö ïñö godömenque nanguï yebænte
bagadänimpa.

Mäatedöniabæ quëwengä ingante Pabodo wïïmonte acä

6 Pabodoidi Atiabæ gocæ cæyönänite
Wængonguï Tæiyë Waëmö Önöwoca
ïïmaï ante apënecantapa. Mïnitö botö
änö ante mänïmæ apënecæ godämaï
incæmïnimpa, ante wææ angä ëñente
wædinque tömënäni wæætë Gadatiabæ
incæ pancabaa Pidiquiabæ tömäo cægön-
inque godänitapa. 7 Mänïmæ cægönaque
go Mïitiyabæ ganca pöninque Bitïniabæ
gocæ cæyönänite Itota Tæiyë Waëmö
Önöwoca incæ, Godämaï, Baa angä
wædinque tömënäni mänïñömö ñimpo
cæte godömenque godämaï ïnänitapa.
8 Mänömaï beyë tömënäni Mïitiyabæ wodo
pænta go Todoa ïñömö wæi godänitapa.

9 Mänïñömö wæi gote ongöninque
woyowotë ba ate Pabodo wïïmonte baï
ayongä Mäatedöniabæ onguïñængä a
ongöninque tömengä ingante ïïmaï ante
apënecantapa. "Mäatedöniabæ pöninque
bitö mönitö ïmönite pönö cæquïmi
ämönipa," ante Pabodo ingante angä
ëñengantapa. 10 Ïninque Pabodo, Mänömaï
wïïmonte baï atabopa, ante apënecä
ëñente wædinque mönitö wæætë, Mïnitö
Mäatedöniabæ gote mäo apënemïni
ëñencædänimpa, ante Wængonguï incæ
cæbaingampa. Ante pönente wædinque
botö Odocabo tönö wadäni Pabodo tönö në
godongämë cædäni tönö wæætë, Mönö
mänïñömö gote Codito ingantedö ante
watapë apënecæimpa, ante pönëninque
gocæte ante cætamönipa.

Pabodo tönö Tidato Pidipoto ïñömö ponte cædapa

11 Mänömaïnö ante pönëmöni inte
mönitö Todoa ïñömö gäwapë wedeca
quëwëninque ñænë wipodë guiite wogaa
tao godinque wää tëïwænë Tämotadate
töingä gote möninque ïïmö ate tao
Nëapodi pontamönipa. 12 Mänïñömö
pö ti wæëninque taadonque godinque
mönitö Pidipoto odömänoidi näni ponte
quëwëñömö adoyömö pöninque tæönæ
quëwentamönipa. Mäatedöniabæ incæ
pancabaa quëwënäni näni yæcado
quëwëñömö Pidipoto impa. 13 Mönitö
mänïñömö ponte quëwëninque guëman-
guïönæ ïinque bayonte tömënäni näni
quëwëñömö yabædemö tao godinque, Önö
wedeca Wængonguï ingante godongämë
apënebaïnänipa, ante önöwënenque
pönëninque mänïñömö gotamönipa.
Mänïñömö ponte ayömöni onquiyënäni
do godongämë ponte a ongönäni ad-
inque mönitö tæ contadinque tömënäni
ïnänite apënetamönipa. 14 Mänïñömö në
ëñënäni tönö adodanque tömënä ëmöwo
Didia ïñömö Tiatida quëwënönä inte
weocoo awënëidi näni opatawë ëmoncoo
godonte ænte quëwënönäimpa. Tömënä
Wængonguï ingante në waa ate pönënä
ïnonäimpa. Ïninque Pabodo apënecä
ëamonca ongonte ëñëñönante mönö
Awënë tömënä mïmö wi ænete baï cæcä
ate tömënä wede pönënantapa. 15 Ïninque
tömënä näni owocabo pönëninque
godongämë æpënë guiidäni ate tömënä
ïñömö mönitö ïmönite apënedantapa.

—Botö ïmote ante adinque mïnitö, Mönö
Awënë ingante Didia ædæmö cæte pönengä
ingampa, ante pönëmïnitawoo. Mänö-
maïnö ante pönëmïni inte mïnitö botö on-
cönë ponte owoedäni, ämopa.

Ante ancaa apënedä ëñente wædinque
mönitö Ao ante gote owotamönipa.

16 Mänïñedë wacä onquiyængä obe badä
ïnongä inte wadäni nempo quëwëninque
tömënäni beyænque në cæte quëwengä
ïnongäimpa. Tömengä ïñömö në cæwë-
nengä inte wadäni ïnänite, Ïincayë ate
æbänö baquïï, ante yewænte tedecä
ïnongäimpa. Tedecä ëñëninque në ëñënäni
wæætë tömënäni näni godonte æinta

bacoo pædæ pönö pædæ pönö cædäni incæte tömengä awënëidi wæætë ö ë ö ë cædönänimpa. Ïninque mänïñömö quëwëninque mönitö ayë ate Wængonguï ingante näni apënеïñömö adodö gocæ cæyömönite mäningä onquiyængä mämö bee tengantapa. 17 Mänömaï bee tëninque tömengä mönitö Pabodo tönö möni gocabo ïñömönite tee empo tee empo pöninque yedæ angantapa.

—Ïïnäni Wængonguï Æibæ pönï Quëwengä ingante në cædäni inte mïnitö ïmïnite apënedinque, Æcänö ængä beyænque quëwenguïï, ante apënedänipa.

18 Äninque tëönæ ïñonte tömengä tömënäni ïnänite tee empote godinque Yæ yæ änewengä ëñente wædinque Pabodo, Ancaa ëñente awædö, ante dadi ëmænte wënæ ingante äninque,

—Bitö ïmite botö Itota Codito ëmöwo apënedinque, Tao gobäwe, ämopa.

Ante tæcæ apëneyongä wënæ incæ baquecä ingante ëmö cæte tao gocantapa.

19 Pabodo mänömaï angä ate tao go ate wædinque onquiyængä awënëidi guiquënë, Æ tömengä yewængä beyë mönö ëincædö incæ dæ gotimpa. Ñöwo æbänö cæte nanguï ænguïmöö. Ante pïinte wædinque tömënäni, Mönö tömëna ïnate odömäno awënëidi weca ænte gocëimpa, ante Pabodo tönö Tidato ïnate bæi ongonte wëä mäo tömënäni näni godonte ëïñömö ænte godänitapa. 20 Ayë odömäno awënëna tömënäni quëwëñömö në apænte äna ïñönate në pïinte cædäni mänïna awënëna weca Pabododa ïnate ænte mämö gö cædinque,

—Ïïna ïñömö edæ oodeoda ïnöna inte mönitö quëwëñömö ponte wënæ wënæ apëneda ëñëninque tömänäni ænguï badinque Yæ yæ änänipa. 21 Mönö odömänocabo mönö wïï cæquënënö ante odömonte apënedinque tömëna ïñömö, Mänïnonque cæedäni, ante ancaa änewënapa.

22 Ante tæcæ apëneyönäni godongämë ongönäni ïñacabo cædinque Pabodo tönö Tidato ïnate pïinte cædänitapa. Ayë odömäno awënëna ïñömö, Tömëna weocoo gä tadongate tæi tæi päedäni. 23 Äna ëñente tæi tæi pänäni wæyönate awënëna godömenque äna ëñente cædinque tömëna ïnate bæi ongonte mäo tee mönedinque tee möneincö në aacä ingante, Ïïna ïnate bitö ædæmö wææ ae, änatapa. 24 Ïninque mänömaï änäni ëñente wædinque në wææ wänongä wæætë Pabodo tönö Tidato ïnate guiimongacönë manguicä guiidatapa. Ayë godömenque tömëna önöwa awæmpaa goti guidöwate tëï tee mönecä ongöñöna wadæ taocantapa.

25 Ayaönënëña bayö Pabodo tönö Tidato mänömaï goti guidöwate wægöninque Wængonguï ingante apënedinque ämotamïni änecöñönate wadäni në tee mönete ongönäni ëñëë cönänitapa. 26 Ïñontobë goinque nanguï ocæ ocæ pöninque tee möneincö tënöninca incæ wancæ wancæ cæyö odemö tömänemö wi ëmënete gotapa. Ayë tömänäni ïnänite näni tëï pönï yaëmengö näni ñäni ñënïmë incæ ñïïmæncæ ñïïmæncæ wææntapa. 27 Tee möneincö në aacä guiquënë ïñontobë ñäni ömëmonte ayongä, Odemö dobæ wi ëmënete gotimpa, ante wædinque tömengä, Æ tee mönete ongönïnäni dobæ tao wodii wïnönänipa, ante pönente wædinque, Botö awënëidi pïinte pänäni wænguï wæ, ante pönëninque nämä wënonte wæncæte ante yaëmë o togænte ængä. 28 Ate wædinque Pabodo ïñontobë ogë tededinque,

—Nämä wënæ wënæ cædämaï. Ee ae. Tömämöni ayë ongömöni apa quëwëë.

29 Angä ëñëninque në wææ wänongä ïñömö edæ, Tica wodönoï ænte pöedäni, angä ænte pönäni ëninque tömengä pogodo pöninque ancai guïñente wædinque do do wäate wædinque Pabodo tönö Tidato önöwa ïnö wæængantapa. 30 Ayë ængë gantidinque edæ tömëna ïnate oncodo ænte mäocä tayönate,

—Mïnatö në ämïna inte apënemïna ëñëmoeda. Botö æbänö cæte quëwenguïmoo, ante wæcä.

31 Ëñëninque tömëna wæætë,

—Awënë Itota ingante edæ wede pönëmi ate tömengä ængä beyænque quëwencæbiimpa. Mïni owocabo tömämïni adobaï wede pönente quëwencæmïnimpa, änatapa.

32 Äninque tömëna në wææ wänongä ingante godömenque Wængonguï Awënë nänö apënegaïnö ante apënedinque tömengä oncönë näni owocabo tömänäni ïnänite apëneda ëñënänitapa. 33 Ayë woyowotë incæ tömëna ïnate ëninque në wææ wänongä ïñömö tömëna ïnate tæi tæi pänäni näna æbäate wædïñömö ñä

mënongacantapa. Ayë tömengä näni wencabo do æpënë guiidänitapa. 34 Ayë tömengä oncönë ænte mængä ëë guiiyöna tömëna ïnate cænguï godongä cënatapa. Ayë tömengä näni wencabo në Wængonguï ingante pönënäni badïnäni inte watapë todänitapa.

35 Baänæ ate odömäno awënëna guiquënë poditiyaidi ïnänite në wææ wänongä weca da godöninque, Pabodo tönö Tidato ïnate ñimpo cæbi gocædaimpa, ämïni ëñengäeda, angä ëñëninque godänitapa. 36 Ponte odömäno awënëna ëmöwo ante apënedäni ëñëninque në wææ wänongä wæætë Pabodo ingante apënedinque,

—Poditiyaidi ñöwo ponte apënedinque, Pabodo tönö Tidato ïnate ñimpo cæbi gocædaimpa, ante odömäno awënëna änapa, ante apënedänipa. Ïninque mïnatö ñöwo taote godinque piyënë cæte ee goeda.

37 Angä ëñëninque Pabodo wæætë poditiyaidi ïnänite apënedinque,

—Mönatö odömänomöna ïmöna incæte në apænte äna weca apënedämaï ïñömönate tömëna äna tömänäni ayönäni edæ mönatö ïmönate tæi tæi päninque tee mönedänitapa töö. Tee mönedäni wæyömöna ñöwo wæætë mönatö ïmönate awëmö wido cæcæte ante cædänipa töö. Mönatö ïñæmpa edæ Baa ämönapa. Awënëna incæ ïñömö pöninque mönatö ïmönate ænte mäoda gocæmönaimpa.

38 Mänömaïnö ante apënecä ëñente wædinque poditiyaidi tömënäni awënëna weca adodö godinque Pabodo nänö apënedö ante adodö ante apënedänitapa. Ayë, Pabodo tönö Tidato odömänoda ïnapa, ante apënedäni ëñëninque odömäno awënëna guiquënë guïñente wædatapa. 39 Ayë guïñente wædinque awënëna incæ Pabodo tönö Tidato weca ponte waadete apënedinque, Mönatö oda cædïnö ante mïnatö odömänomïna ïmïna inte pïinte änämaï ïeda, ante äninque Pabodo tönö Tidato ïnate ænte mäoda taoda adinque tömëna ïnate, Ñöwo mönitö quëwëñömö ëmö cæte wadæ goeda, ämönapa. 40 Äna ëñente taodinque onquiyënä Didia oncönë go guiidinque Pabodo tönö Tidato ïñömö, Në pönënäni wampo pönëninque tæï ongoncædänimpa, ante cædinque ædæmö apënedinque wadæ gogadaimpa.

17

Tetadönica ïñömö quëwënäni Yæ yæ änänipa

1 Mänïïï godinque Pabodo tönö Tidato Ampipodi näni quëwëñömö wodo tebë godaque go Apodönia näni quëwëñömö wodo tebë godaque go Tetadönica näni quëwëñömö pönatapa. Mänïïñömö oodeoidi Wængonguï apënecä näni ëñente yewëmongainta ate odömöincö näni mënongaincö më ongö. 2 Adinque Pabodo cöwë nänö cæï baï cædinque guëmanguïönæ bayö guëmanguïönæ bayö mëönaa go adoönæque ïñonte tömënäni odömöincönë go guiidinque edæ Wængonguï angä ëñente näni yewëmongaintaa ate adinque tömënäni ïnänite, Ïïmaï impa quëwëmïni, ante nö apënecantapa. 3 Tömënäni ïnänite edonque apënedinque Pabodo, Wængonguï beyë në apënegaïnäni ïïmaï ante do yewëmongadänimpa, angantapa. Mönö Codito ïincayë ate pöninque cöwë caate wæquënengä ingampa. Ayë adocä wænte ate cöwë ñäni ömëmonte quëwenguënengä ingampa, ante yewëmongadänimpa, ante Pabodo apënecantapa. Ayë godömenque apënedinque,

—Itota botö në änongä incæ adocä mönö Codito ïnongä ingampa, ante apënecantapa.

4 Mänömaï apënecä ëñëninque oodeoidi pancadäniya, Nö impa, ante pönëninque Pabodo tönö Tidato mïñë godänitapa. Ayë guidiegoidi nanguï ïnäni Wængonguï ingante në guïñënäni inte adobaï pönëninque tömëna mïñë godänitapa. Ayë awënëidi baï ïnäni onquiyënäni incæ nanguï ïnäni adobaï pönëninque tömëna mïñë godänitapa. 5 Mänömaï pönënänipa, ante wædinque oodeoidi guiquënë pïinte wædinque ïïmaï cædänitapa. Tömënäni näni godonte ëïñömö gote ayönäni në wïwa cædäni ongönäni adinque tömënäni ïnänite änäni Ao ante godongämë pöninque oodeoidi tönö ïñacabo cædinque Yæ yæ ante pïïnänitapa. Mänömaï yedæ änäni ëñente wædinque mänïïñömö quëwënäni tömänäni godongämë pïinte badinque Yæ yæ änänitapa. Oodeoidi ïñömö, Mönö Yatönö oncönë guiidinque Pabodo tönö Tidato ïnate da tadöninque në pïinte cædäni ïnänite da godömö

æncædänimpa, ante cædinque diqui diqui
mincæte ante tee gäwade guiidänitapa.
6 Wäänë guiidinque tömëna ïnate adämaï
ïnäni inte oodeoidi wæætë oncö në ëacä
Yatönö ingante yao ongöninque wadäni
në pönënäni ïnänite yao ongonte wëä
tadö mäo tömënäni näni quëwëñömö
awënëidi weca ænte godänitapa. Ayë, ogë
tededinque,

—Ïïna onguïñëna ïñömö tömämæ
quëwënäni ïnänite wapiticë në apënedïna
inte ñöwo wæætë ïñömö pöna tamëñedäni.
7 Ayë Yatönö guiquënë, Botö oncönë pöeda,
ante manguicä guiidatapa. Ïïnäni tömänäni
edæ odömäno tæiyë awënë Tetædo nänö
änïnö ante Baa äninque wacä Itota näni
änongä ingantedö ante, Tömengä në
Awënë Odeye ingampa, ante änewënänipa
cæmïnii.

8 Ante pïïnäni ëñente wædinque
godongämë ongönäni tönö awënëidi
adobaï pïïninque, Quïnö cæquïï, ante
wædinque Yæ yæ änänitapa. 9 Ïninque
Yatönöidi ïnänite äninque awënëidi,
Mïnitö ñöwo mänimpota pönömïni ænte
mäñömöni mïnitö wënæ wënæ cædämaï
ïmïni adinque mönitö ïïncayë ate wæætë
adodö pönömöni ëmaïmïnipa, ante
tömënäni godonte ëinta änäni pædæ
godönäni ëninque ñimpo cædäni abæ
tawænte gogadänimpa.

Bedea ïñömö quëwënäni ëñente pönënänipa

10 Ayë tæcæ wëmö bayonte në pönënäni
wæætë Pabodo tönö Tidato ïnate, Bedea
ïñömö goeda, ante da godönäni godatapa.
Mäniñömö gote pöninque tömëna ood-
eoidi odömöincönë go guiidatapa. 11 Mäniï
Tetadönica ïñömö quëwënäni në pïïnte
cædäni ïñönänite bedeaidi guiquënë pïïnä-
maï ïnäni inte mönö Awënë nänö apënedö
ante do ëñënänitapa. Ayë ëñëninque,
Wængonguï angä ëñente näni yewëmon-
gaïnö baï Pabodo nö apënecantawo, ante
pönente wædinque bedeaidi ïñömö, Wæn-
gonguï æbänö angä ëñente yewëmon-
gadänii, ante ëñencæte ante ïïmö ïñö
ïïmö ïñö mäninta ëninque cöwä adänitapa.
12 Mänömaï cædinque oodeoidi tæiyënäni
wede pönënäni badänitapa. Ayë gui-
diegoidi awënëidi baï ïnäni onquiyënäni
incæ nanguï ïnäni pönëñönäni guidiegoidi
onguïñënäni adobaï tæiyënäni në wede
pönënäni badänitapa.

13 Incæte wadäni Tetadönica ïñömö
godinque oodeoidi ïnänite apënedinque,
Pabodo ñöwo Bedea godinque mäniñömö
quëwënäni ïnänite apënecä ëñënänipa,
ante tededäni. Ëñëninque oodeoidi wæætë
Bedea ïñömö pöninque, Pabodo wïwa
apënecä apa ëñencæ quëwëmïnii, äninque
wapiticë tededäni ëñëninque godongämë
ongönäni guiquënë ænguï badänitapa.
14 Mänömaï ænguï badäni adinque në näni
pönencabo ïñömö Pabodo ingante æpë
yæwedeca do ænte mäodäni godinque tö-
mengä wipodë ñënæmpodë go guiidinque
godömenque wogaa goyongante Tidato
tönö Tïmoteo wæætë Bedea ïñömö ayë
ongönatapa. 15 Pabodo tönö godongämë
godäni ïñömö Atëna ganca mäodäni gocä
ate tömengä wæætë, Mïnitö adodö Bedea
ïñömö godinque Tidato tönö Tïmoteo
ïnate apënedinque tömëna eyepë inte
ate botö weca quingë ämïni pönae, angä
ëñëninque tömënäni adodö Bedea ïñömö
godinque Pabodo nänö änïnö baï ïñäna
ïnate apënedänitapa.

Atëna ïñömö Pabodo apënecä ëñënänipa

16 Mänömaïnö ante äningä inte Pa-
bodo tömëna näna ponguïnö ante ee
ongongantapa. Ee ongöninque ayongä
mäniñömö quëwënäni, Wængonguïidi
ïnänipa, ante badonte näni cö cægainca
bacoo më ongö ate wædinque Pabodo
wæwëwocate quëwengantapa. 17 Mänömaï
beyë oodeoidi odömöincönë go guiidinque
oodeoidi ïnänite apënedinque ayë
guidiegoidi incæ Wængonguï ingante në
guïñënäni ïnänite apënedinque Pabodo,
Mänömaï impa. Apënebo ëñëmaïmïnipa,
ante apënecantapa. Ayë tömënäni
näni godonte ëïñömö adobaï ïïmö ïñö
ïïmö ïñö godinque mäniñömö ponte
ongönäni ïnänite adobaï nö apënecä
ëñënänitapa. 18 Mänömaï cæyongä wadäni
Epicodeoidi, Mönö tote quëwengëimpa,
ante në änewënäni näni cabo tönö wadäni
Etoicoidi, Waa ïmö incæ caate wæmö incæ
mönö piyënë cæte quëwengëimpa, ante
në quëwënäni näni cabo tönö tömänäni
adoyömö ponte bee tëninque Pabodo
ingante wæætedö wæætë änänitapa.

Pabodo ïñömö Itota ëmöwo ante
apënecä beyë ayë Itota nänö ñäni
ömëmongaïnö ante apënecä beyë

Epicodeoidi näni cabo tönö Etoicoidi näni
cabo tönö pancadäniya guiquënë,
—Ïingä ïñömö önonque ante
tedewënongä inte æbämë ante tedewengä.
Ante wæyönäni adodäni incæ pan-
cadäniya guiquënë,
—Tömengä wabänö, Wabæca wæn-
gonguïidi ïnänite pönencæmïnimpa, ante
cæcä ïmaingampa, ante wædänitapa.
19 Ïninque Pabodo ingante bæi on-
gonte töö ëmænte ænte godinque
tömënäni Adeopagoidi näni änönäni
näni godongämë ëñente pönencöñömö
mäodäni gocantapa. Go guiite ongöñon-
gante,
—Mä bitö odömonte apënedö æbänö
ïï. Edæ apënebi ëñëmönie. 20 Edæ bitö
odömonte apënedö ante tæcæ ëñëmöni
inte mönitö, Æbänö ante apënebii, ante
ëñencæte ante wæmönipa, änänitapa.
21 Edæ atënaidi tönö wadäni Atëna
ïñömö ñöwo ponte quëwënäni tönö
tömänäni wadö cædämaï inte önonque,
Wadäni æbänö mä apënete pönënänii,
ante wædinque mänïnonque ante tedete
quëwënönänimpa.
22 Pabodo ïñömö Adeopagoidi
godongämë näni ëñente pönenconcabo
tæcæguedë ængë gantidinque tömënäni
ïnänite apënedinque,
“Atënaidi, ëñëedäni. Wængonguïidi,
mïni änönäni ïnänite waa ate baï mïnitö
nanguï pönï cæmïni abopa. 23 Botö mïnitö
quëwëñömö tömäo cægonte ayömo, Wæn-
gonguïidi ïnänipa, ante mïni waa adon-
cacoo nanguï ongö atabopa. Ayë mïni
waa adonca adocaque ïñömö mïni pönö
yewëmönimpaa ïïmaï ante yewëmonte
ongö atabopa. ‘Wacä wængonguï æcämë
ingää, ante mönö ëñënämaï në ïnongä
beyë mönö waa adonca impa,’ ante mæn-
impaa yewëmöï ongö atabopa. Mænim-
paa yewëmöï ongö adïmo inte botö mïni,
Æcämë ingää, ante ëñënämaï inte mïni waa
adongä ingante ante ñöwo, Æcänö ingää,
ante ñöwo apënebo ëñëedäni.”
24 Ante apënedinque Pabodo godö-
menque, “Wængonguï inguipoga në
badongaingä ïnongä inte tömää ïñömö
ongoncoo në badongaingä ïnongä inte
tömengä inguipoga tömämæ Awënë
ïnongä ingampa. Tömengä adocä ïñömö
öönædë Awënë ingampa. Ïninque Tæiyë
Awënë ïnongä inte tömengä waomö
önompoca mënönincönë ædö cæte guiite
quëwenguingää. 25 Ayë waomö ïñömonte
tömengä mönö quëwenguïmämo pönongä
ëmompa. Ayë mönö guëmanguïmämo
adocä pönongä guëmämompa. Ayë
tömengä adocä nänö pönönonque tömänö
ëninque quëwëmompa. Mænömaï në
pönönongä inte tömengä mönö waocabo
ïñömonte, Pönömi ëmoe, ante ædö
cæte anguingää. Ïninque tömengä beyë
ante mönö waomö önompoca ædö cæte
cæquïmöö.”
26 Ante apënedinque Pabodo godö-
menque apënecantapa. “Wængonguï
waocä adocanque ingante badöninque,
Tömengä nänö pëïnäni nanguï ïnäni
yebëninque näni cabo näni cabo tö-
mancabodäni bacædänimpa, angacäimpa.
Ayë edæ, Adocanque pëïnäni ïnönäni
inte mænincabodäni ïñömö nänëneto
nänënë godinque adocaboque wabæca
wacabo wabæca godinque inguipoga
tömäo go go cædinque wayömö wayömö
quëwencædänimpa, ante cægacäimpa.
Mænömaïnö ante badöninque tömengä
tömancabodäni ïnänite ante pönën-
inque, Æyömönö quëwenguïnänii, ante
cædinque, Ïïnäni ïïmæca mænimpoga
quëwencædänimpa, äninque, Wadäni
wabæca mænimpoga quëwencædänimpa,
ante doyedë angacäimpa. 27 Edæ tömämæ
quëwënäni botö ïmote ante diqui diqui
mincædänimpa. Ayë botö ïmote ante
pædæ æmpo cædinque wabänö bee
tenguïnäni, ante cædinque Wængonguï
mænömaï badöninque angacäimpa. In-
cæte Wængonguï mönö tömämö weca
ongöninque wïï gobæque quëwengampa.
28 Wængonguï tömäo quëwengä ïñongante
mönö waomö ïnömö inte wayömö wayömö
gomö incæte tömengä nempo edæ cöwë
quëwëmompa. Mïni cabo incæ ämotamïni
ante baï në tededäni pancadäniya,
‘Wængonguï pëïmö adomö ïmompa,’ ante
do näni änö baï edæ mænömaï impa,” ante
Pabodo apënecantapa.
29 Ayë, “Mænömaï beyë mönö Wæn-
gonguï pëïmö ïnömö inte edæ ïïmaïnö ante
wïï pönenguënëmö ïmompa. Mönö, Waocä
nanguï pönëninque dicaa yewëmöninque
waa pönï nänö badöinca baï Wængonguï
adobaï ingampa, ante ædö cæte änewen-
guïï. Oodo tönö padata waocä nänö
badöï baï Wængonguï ingampa, ante

mönö wïï mänömaïnö ante pönenguënëmö
ïmompa. 30 Incæte wëënëñedë mänïnö
näni ëñënämaï ingaïnö ante adinque Wæn-
gonguï pönö waadete ata cæpogacäimpa.
Ñöwo guiquënë tömämæ quëwënäni
ïnänite, Mïnitö ëñënämaï cædö ante,
Ancaa wæwente awædö, ante ñimpo
cæedäni. 31 Ante Wængonguï në apænte
anguingä ïnongä inte ïïmaï angampa.
Ïïönæ ïinque bayonte botö inguipoga
tömämæ quëwënäni ïnänite apænte
ancæboimpa, ante mänïönæ æönædö
ï, ante do angacäimpa. Ayë, Waocä
adocanque tönö botö godongämë cæyömo
tömengä nöingä ante apænte ancæcäimpa,
ante Wængonguï mäningä onguïñængä
ingante do apænte ængacäimpa. Ayë
tömänäni, Wængonguï nänö angaïnö baï
cöwë bacëimpa, ante pönencædänimpa,
ante cædinque Wængonguï mäningä
Onguïñængä dobæ wængä ate, Ñäni
ömëmöe, angä ïninque mäningä ïïñömö
edæ do ñäni ömëmonte quëwengampa.”
32 Ante Pabodo mänïnö Itota nänö ñäni
ömëmongaïnö ante apënecä ëñëninque
pancadäniya, Babæ ancædö, ante badete
todänitapa. Wadäni guiquënë,
—Ïincayë ate mänïnö ante adodö
apënebi ëñëmönie, änänitapa.
33 Mänömaïnö ante cædäni adinque
Pabodo ïñömö tömënäni ïnänite ëmö
cæte godinque tao gogacäimpa. 34 Incæte
pancadäniya tömengä mïñë godinque
në pönënäni badänitapa. Adeopagoidi
näni ëñente pönëë concabo ïñönänite
adocanque Diönitio adobaï në pönengä
bacantapa. Ayë onquiyængä tömengä
ëmöwo Daämadi tönö wadäni adobaï në
pönënäni bagadänimpa.

18

Coodinto ïñömö pöninque Pabodo apënecampa

1 Atëna ïñömö ongonte apënecä
ëñëninque mänömaï cædäni ate Pabodo
wadæ godinque Coodinto näni quëwëñömö
pongantapa. 2 Doyedë ïñömö odömänoidi
tæiyë awënë Codaodio oodeoidi ïnänite
pïïnte äninque, Mönitö quëwëñömö
Odömä ïñömö ñöwo quëwënämaï inte
tömämïni wadæ goedäni, angä ëñente
wædinque tömänäni näwë wadæ
godönänimpa. Adocanque tömengä
ëmöwo Aquidæ Pontobæ ëñagaingä inte
Itadiabæ gote mänïñedë quëwënongäimpa.
Tömengä adocä oodeocä ïnongä inte awënë
nänö änö ante ëñente wadæ godinque
tömengä nänöogængä Piditida tönö ñöwo
Coodinto ïñömö wadæ ponte quëwënö-
naimpa. Ïninque Pabodo ñöwo Aquidæ
ingante tæcæ adinque tömëna weca
ëñacæ pongantapa. 3 Tömëna weca ponte
ayongä tömëna tömengä nänö tadömönö
baï adobaï ëmontai cadopa tadömonte
godonte ænte quëwëna adinque Pabodo
tömëna weca ee owodinque tömëna tönö
godongämë tadömönänitapa. 4 Mänömaï
cæte quëwëninque Pabodo guëman-
guïönæ ïñö guëmanguïönæ ïñö oodeoidi
odömöincönë go guiidinque, Oodeoidi
incæ oodeoidi ïnämaï ïnäni incæ ëñente
pönencædänimpa, ante cædinque, Ïïmaï
impa ante apënebo ëñëmaïmïnipa, ante
nanguï apënecantapa.
5 Ayë Tidato tönö Tïmoteo Mäat-
edöniabæ quëwente wadæ pöninque
Coodinto ïñömö näna wæë pöñedë Pabodo
mänïñedë ëmontaicö nänö badönïnö
ñimpo cædinque wæætë, Wængonguï
nänö apënedö ante ëñencædänimpa,
ante nanguï cæïnente wædinque nanguï
apënedinque mäninque cæte quëwen-
gantapa. Mänömaï cædinque tömengä,
Codito mönö në änongä incæ Itota
adocä ïnongä ingampa, ante botö në
agaïmo inte apënebo ëñëmaïmïnipa, ante
oodeoidi ïnänite apënecantapa. 6 Mänömaï
apëneyongante oodeoidi wæætedö wæætë
godö wënæ wënæ ante pïïnäni wædinque
Pabodo wæætë, Wïï ëñëïnë wædö, ante
baï cædinque nämä weocoo wancæ wancæ
cæcantapa. Ayë tömënäni ïnänite,
—Wængonguï weca mïni goquënënö
ante apënebo ëñëninque mïnitö pönö
wææ äninque tömëmïni wænguinque
wentamö mongëmïnipa. Botö wæætë
mïnitö ïmïnite edonque pönï apënedïmo
inte mïni cædö wentamö mongënämaï
ïmopa töö. Ïninque botö Wængonguï taadö
mïnitö ïmïnite idæwaa odömöninque edæ
oodeoidi ïnämaï ïnäni weca ñöwo wadæ
gobo tamëñedäni.
7 Äninque Pabodo wadæ tao godinque
oodeoidi odömöincö gäänë wacä oncönë go
guii go guii cædinque cöwë apënecantapa.
Mänincö në ëacä Titio Yoto näni änongä
ïñömö Wængonguï ingante në waa
ate pönengä ïnongäimpa. 8 Oodeoidi

odömöincönë në aacä Codipo guiquënë
mönö Awënë ingante në pönengä bayongä
tömengä oncönë në owodäni tömänäni
pönënänitapa. Ayë coodintoidi nanguï
ïnäni pö ëñëë pö ëñëë cædinque adobaï
wede pönëninque æpënë guiigadän-
impa. 9 Mänïñedë woyowotë ïñö Pabodo
wïïmonte baï ayongante mönö Awënë
tömengä ingante apënecantapa. "Bitö
guïñënedämaï inte apënebi ëñencædän-
impa. Pæ wëënedämaï incæbiimpa.
10 Coodinto ïñömö botö quïnäni nanguï
ïnäni ïnänipa, ante cædinque botö
ïñömö edæ bitö tönö godongämë cöwë
cæcæboimpa. Ïninque wadäni bitö ïmite
mämö pïïninque wënæ wënæ cædämaï
incædänimpa." 11 Ante mönö Awënë
tömengä ingante apënecä ëñëninque
Pabodo adoque wadepo go tæcæ ïñonte
Coodinto ïñömö ongöninque Wængonguï
nänö apënedö ante tömënäni ïnänite
odömonte apënecä ëñënönänimpa.

12 Mänïñedë odömänoidi änäni ate
Acayabæ awënë Gadiöno ïnongäimpa.
Tömengä awënë nänö ïnöñedë oodeoidi
godongämë pönëninque Ao äninque
Pabodo ingante quingë mämö bæi
ongonte ëninque awënë Gadiöno nänö
cöwë apænte änöñömö ænte mäodäni
gocantapa. 13 Awënë weca pöninque Pabodo
ingantedö ante pïinte äninque,

—Ïingä ïñömö, Mönö wadö baï cæd-
inque Wængonguï ingante waa ate
apënecëimpa, ante odömöninque mönitö
awënëidi näni wææ änönö ante wido
cæcampa. Mänömaï wapiticë cædinque
ancaa änewengä ëñëninque tömänäni
adobaï wapiticë cædänipa cæbii.

14 Änäni ate Pabodo tæcæ apënecæ cæy-
ongante Gadiöno oodeoidi ïnänite ïïmaï
ante wææ apënecantapa.

—Oodeoidi ëñëedäni. Mïnitö botö weca
ponte apënedinque, Odömäno awënë nänö
wææ änö baï ïingä ëñënämaï cæcampa,
ämïni baï, Waocä ingante ædæmö wïwa
cæcampa, ante ämïni baï botö mïni änö
do ëñëninque apænte ancædömoimpa.
15 Mïnitö ïñæmpa, Tömengä tededonque
ante oda cæcampa, ämïnipa. Mïnitö
ëmöwo ante oda cæcampa, ämïni. Mïnitö
wææ angaïnö ante oda cæcampa, ante
pïïmïnipa. Mänïnonque ante oda cæcampa,
ante ancaa tedewëmïni wædinque botö
wæætë tömengä ingante apænte änämaï
incæboimpa. Tömëmïnique tömengä
ingante apænte äedäni.

16 Ante pïinte äninque awënë tömënäni
ïnänite, Botö apænte äñömö ongönämaï
gobäewedäni. 17 Ante wido cæcä tao god-
inque tömänäni oodeoidi odömöincönë në
aacä Totënë ingante wæætë bæi ongonte
tæi tæi pänäni incæte në apænte anguë-
nengä incæ Gadiöno ïñömö önonque adä-
maï inte baï ee acä pangadänimpa.

Pabodo Antioquiya ponte gocampa

18 Ïninque tæönæ quëwente ate Pabodo
Coodinto ïñömö näni pönencabo ïnänite,
Gobopa, äninque wadæ godinque Tidiabæ
gocæte ante Tencodea ganca pongantapa.
Tömengä do apënedinque, Botö mänim-
poga ocaguï tocadämaï inte Wængonguï
beyænque cædinque botö tömëmo änïnö
ante cöwë cæcæboimpa, ante doyedë
änongäimpa. Ñöwo ïñömö tömengä nänö
änïnö baï ïinque cædingä inte Tencodea
ïñömö pöninque ocaguï ëö tocacantapa.
Ayë ëö tocacä ate tömengä Piditida tönö
Aquidæ näna gæncaya tönö godongämë
ñënë wipodë go guiidinque tömënäni
Tidiabæ gocæte ante wogaa godänitapa.
19 Mänömaï godinque Epeto ïñömö go ti
wæënänitapa. Tömëna näna gæncaya
mänïñömö ti wæëninque të contayöna
Pabodo ïñömö oodeoidi näni odömöincönë
go guiidinque oodeoidi ïnänite, Ïïmaï impa
apënebo ëñencæmïnimpa, ante apënecä.
20 Ëñëninque tömënäni, Bitö mönitö
weca wantæpiyë quëwenguïmi, äñönäni
tömengä Baa äninque, 21 wæætë, Gobopa,
angantapa. Ayë, "Ñöwo Eedotadëë
ïñömö ëëmë bequinque goquënëmo
ïmo incæte Wængonguï Ao angä ate botö
mïnitö weca ayë ate wæætë ocë ëmænte
poncæboimpa. Ñöwo gobo tamëñedäni."

Äninque Epeto ïñömö ñënë wipodë go
guii të contadinque Pabodo wogaa gocan-
tapa. 22 Godinque Tetadea pö ti wæën-
inque Eedotadëë ïñömö Itota Codito in-
gante godongämë näni pönencabo weca
ëñacæte ante æicantapa. Ayë ate Antio-
quiya wæicantapa. 23 Ayë ate mänïñömö
tëönæ quëwëninque wadæ godinque Ga-
datiabæ adodö godinque Pidiquiabæ tömäo
wayömö wayömö cægonte godinque Itota
mïñë në tee empote quëwënäni tömänäni
ïnänite mäo apënedinque, Mönö ñimpo
cædämaï inte tëï pïñænte cæcëimpa, ante

apënecä ëñëninque tömënäni tæï pïñænte entawëninque quëwengadänimpa.

Epeto ïñömö Apodo apënecä ëñënänipa

24 Mänïñedë wacä oodeo tömengä ëmöwo Apodo ïñömö Equitobæ Adecantodia näni quëwëñömö ëñate pægaingä inte ñöwo Epeto näni quëwëñömö pongantapa. Tömengä ïñömö nanguï adinque në ëñënongä inte Wængonguï angä ëñente näni yewëmongaïnö ante do ëñëninque waa pönï apënecä ïnongäimpa. 25 Mönö Awënë taadö ante apëneyönäni do ëñëningä inte mänïnö ante ædæmö ëwocadinque tömengä, Ëñencædänimpa, ante nanguï apënecantapa. Ayë Itota nänö cægaïnö ante nö ante odömonte apënecä incæte Apodo ïñömö Wäö æpënë nänö guidongaïnonque ante mäningancaque ëñëningä inte mäningancaque ante töingä odömongä ëñënönänimpa. 26 Tömengä ñöwo oodeoidi odömöincönë go guii go guii cædinque guïñënedämaï inte apënecantapa. Piditida tönö Aquidæ näna gæncaya guiquënë tömengä mänömaï apënecä tæcæ ëñëninque edæ Apodo ingante, Mönatö weca pöe, äna pöñongante, Wængonguï taadö ïïmaï ïnompa, ante töingä apëneda tæcæ mä ëñengantapa.

27 Mänömaï cæda ate Apodo wæætë Acayabæ gocæte ante cæyongante tömënäni näni pönencabo tömengä ingante, Waa goe, änänitapa. Ayë, Acayabæ ïñömö Itota ingante në tee empote quëwënäni acædänimpa, ante ïïmaï ante cadota ante yewëmönänitapa. Mïnitö, Apodo pongä adinque tömengä ingante waa cæedäni, ante yewëmöninque tömengä ingante pædæ pönönäni ænte godinque mäo Acayabæ quëwënäni ïnänite pædæ godongä adänitapa. Tömënäni Wængonguï waadete pönö cæcä ate në pönënäni ïñönänite Apodo në waa pönï apënedongä inte mänïñömö ponte apënedinque tömënäni tönö godongämë cægacäimpa. 28 Edæ tömänäni ayönäni Apodo oodeoidi ïnänite nanguï wæætedö wæætë apënedinque gomonga apënecä wædänitapa. Tömengä, Mönö Codito æbänö cæquingää, ante Wængonguï angä ëñente näni yewëmongainta adinque mönö ëñengëimpa, angantapa. Ayë, Itota mänïnö näni yewëmongaïnö baï në cædongä inte näwangä mönö Codito ïnongä ingampa, ante nö apënecä ëñëninque tömënäni ædö cæte wadö ante apënequïnänii.

19

Epeto ïñömö Pabodo ponte apënecampa

1 Apodo ayë Coodinto ïñömö ee ongöñongä Pabodo nänö cægönïmæ tæcæguedë änanquidi owëñaque pö Epeto ïñömö wæængantapa. Ponte ayongä Itota ingante në tee empote quëwënäni pancadäniya a ongönäni. 2 Adinque tömengä tömënäni ïnänite,

—Mïnitö pönente bayömïni Wængonguï tömengä Tæiyë Waëmö Önöwoca ingante da pönongä ëmïnitawo.

Äñongä tömënäni wæætë,

—Ïñæmpa mäningä Tæiyë Waëmö Önöwoca ingantedö ante apënedänipa ëñenguïmönii.

3 Ante apënedäni ëñëninque Pabodo wæætë,

—Ïninque æcänö ëmöwo ante æpënë guiimïnitawo.

Äñongante,

—Wäö wodi nänö æpënë guidongaïnö ante guiitamönipa.

4 Mänömaïnö ante apënedäni ëñëninque Pabodo wæætë,

—Wäö wodi nänö guidongaïnö ante guiigaïmïni inte mïnitö, Idæwaa wënæ wënæ cæte awædö, ante Wængonguï Awënë gämënö ocë ëmænte pongaïmïni ïmïnipa. Incæte Wäö wodi, Ïincayë ate në Ponguingä ingante pönencæmïnimpa, äninque tömënäni ïnänite æpënë guidongacäimpa. Mäningä ïñömö Wäö nänö, Në Ponguingä, änongä ïñömö Itota ïnongä ingampa.

5 Ante apënecä ëñente wæyönäni Pabodo wæætë mönö Awënë Itota ëmöwo apënedinque æpënë guidongä guiidänitapa. 6 Ayë tömengä gampocä ongöñönäni Wængonguï Tæiyë Waëmö Önöwoca wæë tömënäni baonga guiicantapa. Guiicä ate tömënäni wadäni näni tede baï mä tededinque Wængonguï beyë apënedänitapa. 7 Mänïnäni onguïñënäni æpënë në guiidënäni ïñömö önompo tipæmpoga go mengäa ïnönänimpa.

8 Pabodo apäicä mengäa go adocanque pämonque adoyömö quëwëninque oodeoidi odömöincönë go guii go guii cædinque guïñënedämaï apënedinque,

Wængonguï Awënë Odeye do pongäimpa,
ante apäenebo ëñëedani, ante nöingä
ante apäenecä ëñënänitapa. 9 Apäenecä
ëñëñönäni pancadäniya guiquënë, Wïï
pönëïnente awædö, ante Baa äninque
Wængonguï Awënë taadö ante wïwa
tedewënänitapa. Mänömaï tedewënäni
ëñente wædinque Pabodo ïñömö ëmö cæte
godinque Itota ingante në tee empote
quëwënäni ïnänite ænte wadæ gocantapa.
Ayë ïïmö ïñö ïïmö ïñö Tidänö nänö
apäneincönë go guii go guii cæte apäned-
inque Pabodo mänïñömö pö guiidäni
tönö guëadö guëa apäenedänitapa. 10 Ayë
mënepoga wadepo ganca Pabodo mänömaï
cæyongä oodeoidi incæ guidiegoidi incæ
Atiabæ quëwënäni tömänäni mönö Awënë
nänö apäenedö ante ëñënänitapa.

11 Ayë Pabodo tönö godongämë cæd-
inque Wængonguï tæï pïñënongä inte nan-
guï cæcantapa. 12 Ïninque tömënäni Pa-
bodo weocoo wadæ cæcadoquincoo incæ
padëïncoo incæ ëninque wënæ wënæ ïnäni
ïnänite ænte mämö wo caayönäni waa
badänitapa. Ayë mänömaï cæyönäni
wënæidi në wïwa ëwocadäni tömënäni
näni në ëwënënïnäni tao godänitapa.

13 Mänïñedë oodeoidi Itota ingante
pönënämaï ïnäni incæ pancadäniya
wayömö wayömö godinque wënæidi
në wïwa ëwocadäni ïnänite në wido
cædäni ïnönänimpa. Tömënäni nämä
mä pönëwëninque, Ñöwo Awënë Itota
ëmöwo apäenedinque mönö wënæ ingante
wido cæcëimpa, ante cædinque wënæidi
ïnänite ïïmaï änönänimpa. Pabodo nänö
në apäenedongä Itota ëmöwo apäned-
inque botö, Wënæbi tao gobäwe ämopa,
änewënönänimpa.

14 Mänïñedë oodeoidi beyë, Wængonguï
quï, ante në godongä ñënængä ado-
canque Etequeba ïñongä tömengä wënäni
tiæte ganca ïnänitapa. Ïïnäni ïñömö
Itota ingante pönënämaï ïnäni incæte
adobaï cæcæ cædänitapa. 15 Tæcæ cæcæ
cæyönänite wënæ në wïwa ëwocadongä
incæ tömënäni ïnänite näëmë tededinque,
“Itota ingante do abopa. Ayë Pabodo
æcänö ingää, ante do ëñëmopa. Wæætë
mïnitö guiquënë æmïnidö ïmïnii.”

16 Äñongä wënæ wïwa ïnongä ingante në
ëwënengä inte wiyaëmë tömënäni ïnänite
to mäo yao ongöninque bæ tacantapa.
Mänömaï cædinque tömënäni weocoo gä
tadongadinque tæi tæi pangä ate tömënäni
weocoo ömaadäni inte wepë taate
wædinque oncodo tao wodii wïnönänitapa.
17 Mänömaï batimpa, ante tedeyönäni
Epeto ïñömö quëwënäni oodeoidi incæ
guidiegoidi incæ tömänäni ëñëninque
ancai guïñente wædänitapa. Ïninque
mönö Awënë Itota ëmöwo wïï önonque
ante tededäni inte tömengä ëmöwo
ëwocæte baï cædinque, Tëï pïñængä inte
ëmongampa, ante wædänitapa.

18 Ayë nanguï ïnäni ñöwo wede pönente
badinque adoyömö pöninque tömänäni
ëñëñönäni tömënäni näni wënæ wënæ
cædïnö ante tömänö ante edonque
apäenedinque, Idæwaa wënæ wënæ
cæte awædö, ante wido cædänitapa.
19 Ayë idö inte në yewënïnäni incæ
pancadäniya adobaï pönente badinque
tömënäni näni, Æbänö cæte yewæn-
guïï, ante yewëmöninta incæ adoyömö
ænte pöninque tömänäni äñönäni në
tänänitapa. Mänintacoo æpodö itædë
cædinque padata näni ëinta beyë godonte
ënänii, ante cöwä ayönäni tincoenta
mïido ganca mänimpota näni godonte
ëninta incæ në tänäni agadänimpa.
20 Mänömaï në pönënäni badinque waa
cædäni ïninque mönö Awënë nänö änö
ante godömenque wayömö wayömö mäo
gode änäni ëñëninque tömengä ingante
näni pönencabo incæ yebëninque tëï
pïñënäni bagadänimpa.

21 Mänömaï cædäni ate Pabodo önöwë-
nenque pönëninque, Mäatedöniabæ
ëñacæ godinque botö Acayabæ ëñacæ
godinque Eedotadëë gocæboimpa, ante
pönëninque, ayë, Mänïñömö gote ate
Odömä näni quëwëñömö cöwë goquënëmo
ïmopa, angantapa. 22 Äninque tömengä
beyë në cædäni ïñönänite mënaa ïnate
Tïmoteo tönö Edaato ïnate apäenedinque,
Mäatedöniabæ gote ongöñömïna botö
Atiabæ wantæ quëwente pömoeda, ante
da godongä godatapa.

Epetoidi nanguï Yæ yæ änänipa

23 Mänïñedë Epeto ïñömö quëwënäni
ïñömö, Itota Taadö mönö wido cæcëimpa,
ante nanguï Yæ yæ änänitapa. 24 Tömënäni,
Mönitö wængonguïnä Diänä ïnampa,
ante onquiyënä ëmönö baï badöninque
mäninca weca ædæ wæænte në apäenedäni
ïnönänimpa. Tömënäni quëwëñömö
adocanque Deëmetedio näni änongä

ïñömö padata aca podonte në badongä
ïnongäimpa. Tömengä ïñömö padatagä
äninque aca podonte badöninque,
Mïni wængonguïnä Diänä ïnante mïni
tæiyä waëmö apäneincö baï impa, ante
guiyanconque badonte quëwënongäimpa.
Mänömaï badöñongä tömengä tönö
godongämä cædäni wæætë wadäni
ïnänite godonte äninque mänincoo beyä
tömënäni godonte äinta nanguï äninque
quëwënönänimpa. 25 Ïninque tömengä
tönö në cædäni ïnänite ayä wadäni
adobaï cædäni ïnänite äñete pönäni ate
Deëmetedio ïñömö tömënäni ïnänite
apänecantapa.

"Ïñänäni, do ëñëmïnipa. Mönö badonte
godöninque wadäni näni pönöninta nanguï
ämompa. 26 Ayä nanguï ïnäni Epeto ïnömö
quëwënäni incæ Atiabæ wodo tömämæ
quëwënäni incæ ïïngä Pabodo guiquënë
wapiticä apänecä ëñëninque edæ oda
cædinque tömengä mïñä godänipa, ante
do ëñëmïnipa. Tömengä ïñömö, Önompoca
badöninca wïï wængonguïidi ïnänipa,
ante tedecä apa quëwëmïnii. 27 Mänömaï
tedecä beyä mönö badönö ante wadäni
nanguï ïnäni pïinte anguïnäni awædö. Ayä
Diänä ñänänä wængonguïnä ïñönante
tömengä ingante mönö apäneincö incæ,
Önonconque impa, anguïnäni awædö. Ayä
godömenque, Mönö wængonguïnä Diänä
waa pönï wængonguïnä ïnampa, ante
Atiabæ tömäo quëwënäni tönö inguipoga
tömäo quëwënäni näni waa adönä
ïñönante wabänö wapiticä tededinque
godö pïinguïnäni badänipa, ante awædö."

28 Ante Deëmetedio mänömaïnö ante
apänecä ëñëninque tömënäni ænguï bad-
inque ogä tededinque, "Epetoidi wæn-
gonguïnä Diänä ñänänä ïnampa," ante
wæætë wæætë ancaa änänitapa.

29 Mänömaï padata në badönäni Yæ
yæ äniäni ëñente wædinque mäniñömö
quëwënäni tömänäni, Quïëmë baï
cædänipa, ante acæte ante wadö pö wadö
pö pogodo pönänitapa. Ponte ayönäni
Mäatedöniabæ quëwente Pabodo tönö
godongämä në pönïna Gayo tönö Adita-
doco a ongöna adinque tömënäni tömëna
ïnate bæi ongonte quingä mäo tömënäni
näni aincönë ñänäncönë go guiidänitapa.
30 Pabodo guiquënë mänömaï cædäni
ate wædinque, Godongämä ongönäni
weca go guiidinque apänecæboimpa,
ante cæyongante Itota ingante në tee
empote quëwënäni wæætë, Wænompa,
ante, Go guiidämaï incæbiimpa, ante wææ
cædänitapa. 31 Ayä mänïmæ awënëidi
pancadäniya Pabodo ämigoidi ïnäni inte
adobaï mämö tömengä ingante gode
äninque, Bitö ædö cæte mäniñömö go
guiiquïmii, ante wææ änänitapa.

32 Ïñonte godongämä ongönäni
guiquënë, Quïnante pömoï, ante wodo
tömänäni ëñënämaï ïnänitapa. Pan-
cadäniya, Ïïmaï cæcäimpa, äñönänite
wadäni guiquënë, Wadö baï cæcäimpa,
ante wæætedö wæætë ante ogä teded-
inque nanguï pönï Yæ yæ änänitapa.
33 Yæ yæ äñönäni oodeoidi guiquënë
Adecantodo ingante yæcado gö cædäni
ongongä adinque godongämä ongönäni
pancadäniya tömengä ingante, Ïïmaï
cæcäimpa, änänitapa. Tömengä guiquënë
tömënäni ïnänite wææ apänecæte ante,
Apocänë ïedäni, ante baï cædinque
pipo pipo cæcantapa. 34 Oodeo ïnongä
inte mänömaï cæcampa, ante wædinque
tömengä ingante ëñënämaï inte tömänäni
adoyömö ogä tededinque, "Epetoidi
wængonguïnä Diänä ñänänä ïnampa,"
ante mëa ooda ganca adodö adodö adodö
ante nanguï änänitapa.

35 Ayä ate tömënäni awënë Tequedetadio
incæ ancaa tömënäni ïnänite angä ëñente
apocänë cæyönäni tömengä, "Epetoidi
ëñëmïni. Tömäo quëwënäni mänömaïnö
ante do ëñënänipa. Mönö Epeto ïñömö
quëwencabo mönö wængonguïnä Diänä
apäneincö në aamö ïmompa. Ayä
tömengä awinca baï yewämöinca öönædë
mönö wæængainca adobaï në wææ cæmö
ïmompa, ante adinque tömämæ quëwënäni
do ëñënänipa cæmïnii. 36 Mäniïnö ante
näwangä pönï impa, ante adinque, Babæ
impa, ante ædö cæte anguïnänii. Ïninque
mïnitö ëñënämaï mïni Yæ yæ änewënö
ñimpo cædinque piyänë cæquënëmïni
ïmïnipa. 37 Ïïna mïni bæi ongonte ænte
pönönïna ïñömö mönö wængonguïnä
Diänä apäneincönë guiidämaï ïna inte
wënæ wënæ cædämaï ïnapa. Ayä mönö
wængonguïnä Diänä ïnantedö ante wïï
wënæ wënæ ante pïïna apa quëwënänii."

38 "Deëmetedio padatagä näni badon-
cabo incæ wacä ingante, Wïwa cæbitapa,
pïinte wædänitawo. Edæ në apænte näni
äincö cöwë wi änete ongompa. Mänincönë

në apænte änäni cöwë ongönänipa. Ïninque Deëmetedioidi në näni pïïnongä ingante mänïïñömö ænte gote änäni ëñëninque në apænte änäni wæætë tömengä ingante do apænte anguënënäni ïnänipa. 39 Ayë apænte änäni, Ïïönæ tömämïni godongämë pöedäni, näni änïönæ bayonte mïnitö godömenque pïinte äïnëmïni inte mänïönæ ponte ämïni ëñente apænte änäni ate mïnitö piyënë cæquënëmïni ïmïnipa. 40 Edæ ñöwoönæ mïni Yæ yæ änewënïnö ante awënëidi pöninque, Quïnante mänömaï cæmïnii, ante äñönäni wæætë, Quïëmë beyë cætimpa, ante mönö angëimpa. Tömënäni wæætë mönö ïmonte äninque, Mïnitö awënë ingante wido cæcæte ante cæmïnipa, ante pïïnäni wæcæ wæ." 41 Äninque godongämë ponte ongönäni ïnänite tömengä angä gogadänimpa.

20

Mäatedöniabæ godinque Pabodo Guidetiabæ gocampa

1 Mänïï Yæ yæ ante näni änewënö ïinque cædäni ate Itota ingante në tee empote quëwënäni ïnänite wæætë äñete pöñönänite Pabodo, Mïnitö gancæ pönente godömenque cæcæmïnimpa, ante godö ædæmö apënecantapa. Ayë, Ñöwo gobopa, ante Mäatedöniabæ gocantapa. 2 Godinque tömengä mänïïñömö quëwënäni ïnänite, Mïnitö gancæ pönente godömenque cæcæmïnimpa, ante godö ædæmö apënecä ëñënänitapa. Mänömaï nanguï apënedinque tömengä mänïmæ tömäo cægöninque wayömö mäo wayömö mäo apënecä ëñënäni ate Guidetiabæ gote pongantapa. 3 Mänïïñömö pöninque mëa go adoque apäicä quëwengantapa.

Ayë, Tidiabæ goquïmo, ante tæcæ ñënë wipodë guiicæ cæyongante wadäni, Oodeoidi bitö ïmite wënoncæte ante cædänipa ataque. Ante wææ änäni wædinque tömengä, Botö wæætë adodö godinque Mäatedöniabæ wodo tebë gocæboimpa, äninque taadonque gocantapa. 4 Goyongä tömengä tönö godongämë godäni ïïñömö, adocanque Bedea quëwëningä inte Pidido wengä Topatede, ayë wæë Tetadönica quëwënïna Aditadoco tönö Tegonto mënaa, ayë wæë Dedebe quëwëningä Gayo tönö Tïmoteo mënaa, ayë wæë Atiabæ quëwënïna Tiquico tönö Todopïmo mënaa, mänimpodäni ïnänitapa. 5 Tömënäni täno godinque Todoa näni quëwëñömö pöninque mönitö wipodë ponguïmöni ante ee ongönänitapa. 6 Mönitö guiquënë oodeoidi päö yedæ æmpoquï ömæmö ï näni cænguïönæ ïinque baganca Pidipo ïñömö quëwëninque wipodë ñënæmpodë go guiidinque wogaa godinque önompo ëmæmpoque ëönæ gote ate tömënäni weca Todoa pöninque önompo ëmæmpoque go mëönaa quëwentamönipa.

Todoa ïñömö Pabodo ponte apënecampa

7 Tömënäni näni guëmanguïönæ go ate mönitö, Ñöwo gäwadecë bayö Wængonguï itædë impa, ante päö godongämë cæncæte ante ëmongapaa æi wënömënæcapaa æi guiidinque të contatamönipa. Pabodo ïñömö baänæ ate gocæ cædingä inte æi guii të contadinque wantæpiyë ayaönënëña pönï ayë apënecä ëñentamönipa. 8 Wënömënæcapaa möni godongämë ëñengoncönë gongapæncade bacoo tï wodönote më ongönimpa. 9 Adocanque edëningä tömengä ëmöwo Eotico ayamönecäa të contate ongongantapa. Ïninque Pabodo wantæpiyë apëneyongä edëningä ïñömö möwocodë nanguï möïnente ayë wangë monte wënömënæcapaa ongöninque yæipodë të go wæængantapa. Go wæænte do wængä adinque tömengä ingante yao ongonte mänänitapa. 10 Näñe wænte öñöñongä Pabodo yæipodë wæëninque, Quëwencæcäimpa, ante cædinque wïni ænte pæ mangantapa. Ayë në pönëmöni möni caipë ïmönite apënedinque,

—Mïï quëwengä ingampa. Guïñente wædämaï ïedäni, angantapa.

11 Äninque Pabodo wæætë adodö ëmongapaa æidinque päö ænte pä ænte mönitö tönö godongämë cëninque wantæpiyë godömenque apënecöñongä edæ ñäö batimpa. Ñäö ba ate Pabodo ñimpo cæte wadæ gocantapa. 12 Ayë, Edëningä mïingä quëwengampa, ante ænte wadæ godinque tömënäni wampo pönëninque nanguï togadänimpa.

Ömaaque godinque Pabodo Mïideto ganca pongampa

13 Pabodo guiquënë taadonque gocæ cædinque mönitö ïmönite apënecantapa. Mïnitö wipodë ñënæmpodë go guiidinque mäodämæ wipodenque godämë

goyömïni, botö ömaaque näñe tebä̈ pömoedäni. Atönö ïñömö pö wäï wocænte owoyömïni botö ïñömö ömaaque pö adopodë guiibo ate gocä̈impa, angä Ao ante mönitö täno go guii tä̈ contadinque öme tagamönimpa. 14 Mänömaï godinque Atönö ïñömö pö wäï wocænte owoyömöni tömengä ömaaque pö bee tëninque ñä̈nä̈ wipodë adopodë pö guiite tä̈ contacä ate mönitö godongämä̈ wogaa godinque Mïitidëne näni quëwëñömö pontamönipa. 15 Mänïñömö wäï wocænte monte ate ñäö ba wogaa godinque mönitö Quiyo ganca pöninque waönæ ate wodo pænta godinque wæætë Tämo ïñömö pömönique go Todoguidio ïñömö pömönique go ïñabæ guingä ate Mïideto pontamönipa. 16 Edæ, Ä̈ämä̈ Pentecotee näni änömä̈ botö bequinque Eedotadëë eyepä̈ poncæte ante quingä̈ goquënëmo ïmopa, ante do äningä inte Pabodo ñöwo, Atiabæ wantæpiyä̈ ongöninque ädö cæte Eedotadëë eyepä̈ pömaïmoo. Ante pönente wädinque, Epeto ïñömö ti wæä̈nämaï yaatænque gocæboimpa. Äñongä mönitö tömengä tönö Epeto wodo tebä̈ godinque Mïideto ïñömö pontamönipa.

Epeto ïñömö në Picä̈näni ïnänite Pabodo apä̈necampa

17 Mänïï wipo ñä̈nämpo Mïideto ïñömö wogaa pö wäï wocä̈ ate ti wæä̈ninque Pabodo wadäni ïnänite da godöninque, Mïnitö Epeto ïñömö tömä̈wä̈ æidinque Itota Codito ingante në godongämä̈ pönënäni weca godinque tömënäni ïnänite në aadäni Picä̈näni ïnänite äñete pöedäni. 18 Angä äñete pöñönänite tömengä, “Botö Atiabæ mä ponte quëwëninque botö goganca æbänö mïnitö weca waa cæte quëwënömoï, ante do ëñëmïnipa. 19 Edæ oodeoidi, Wä̈noncæ, änäni ëñëninque nanguï guïñente wæbo incæte botö, Önömoque baï ïmopa, ante pönëninque Wængonguï beyænque nanguï cädinque Ca ca wädinque ee cætabopa. 20 Ïninque botö, Mïnitö beyænque quïnö waa inguïï, ante pönëninque pæ wëënedämaï inte do apä̈nebo ëñëmïnitapa. Ayä̈ edæ tömänäni ayönäni odömonte apä̈nedinque botö wacönë mäo wacönë mäo go guiidinque apä̈nebo ëñëmïnitapa. 21 Ayä̈ pancamïniya oodeoidi ïñömïnite pancamïniya guidiegoidi ïñömïnite botö tömämïni ïmïnite apä̈nedinque ïïmaï ante apä̈netabopa. Mïnitö, Idæwaa wënæ wënæ cæte awädö, ante pönente wædinque Wængonguï gämä̈nö pöninque mönö Awënë Itota Codito ingante pönencæmïnimpa, ante ämo ëñëmïnitapa. Mänömaï tömää cætabopa, ante do ëñëmïnipa.”

22 “Ñöwo guiquënë Wængonguï Önöwoca angä ëñëninque Eedotadëë gocæboimpa. Mänïñömö pöñömote quïëmë baï bacä̈impa, ante pönente wædïmo incæte ee gocæboimpa. 23 Önonque botö ñöwo wayömö wayömö näni quëwëñömö pöñömote wadäni Wængonguï Tæiyä̈ Waëmö Önöwoca tönö apä̈necä ëñënäni inte do botö ïmote ïïmaï ante wææ änänipa. Bitö tee mönete nanguï caate wæquinque Eedotadëë gobipa, änäni ëñëninque mäninque ante ëñëmopa. 24 Incæte, Wængonguï waadete pönö cædinque nänö cægaïnö ante watapä̈ apä̈nedinque bitö, Nö pönï impa, ante apä̈nebi ëñencædänimpa, ante mönö Awënë Itota doyedë botö ïmote angacäimpa. Ïninque tömengä nänö anganca ïinque cæcæte ante cæyömote wä̈nönäni wä̈mo incæte botö, Godömenque inguipoga quëwenguënëmo intabopa, ante wædämaï incæboimpa. Ayä̈ pogodo gote baï botö goquïnö tömänö gocæte ante nanguï cæcæboimpa, ämopa,” ante Pabodo apä̈necantapa.

25 Ante apä̈nedinque tömengä ayä̈ godömenque apä̈necantapa. “Botö, Mönö Awënë Odeye do pongäimpa, ante apä̈nedinque wayömö mäo wayömö mäo apä̈nebo ëñëmïnitapa. Idæwaa apä̈nebo ëñënïmïni inte mïnitö ñöwo ä̈mä̈wo botö awinca amïnipa. 26 Mänömaï beyä̈ botö ñöwoönæ apä̈nedinque mïnitö ïmïnite ïïmaï ämopa. Botö, Quëwencæmïnimpa, ante cædinque ancaa apä̈nebo incæte pancadäniya tömënäni näni wïï ëñënö beyænque wentamö mongænte näni wænguinque goyönäni botö wæætë mänïnö beyä̈ wentamö mongä̈nämaï ïmopa. 27 Wængonguï, Ïïmaï cæbo bacä̈impa, ante nänö änö ante botö ïñömö edæ pæ wëënedämaï inte mïnitö ïmïnite tömänö edonque pönï apä̈nebo ëñëmïnitapa.”

28 “Mïnitö ïñömö edæ nämä wææ aadinque waa cæte quëwëedäni. Wængonguï Önöwoca mïnitö ïmïnite äninque, Ïïnäni cä̈ningäidi baï ïnänipa, ante nänö në angaïnäni ïñönänite mïnitö wæætë në

aamïni ïnömïni inte tömënäni ïnänite ædæmö wææ aaedäni. Mönö Awënë Codito ingante näni godongämæ pönencabo ïnänite æncæte ante tömengä nämä wepë godonte ængä ate Wængonguï quïnäni bagadänimpa cæmïnii. Mïnitö tömënäni ïnänite në aamïni inte waa aaedäni. 29 Edæ botö do ëñëmopa. Babæidi gäwëï ecate ade cënäni amïnipa. Edæ botö ëmö cæte gobo ate waodäni incæ babæidi cædäni mïni abaï adobaï wënæ wënæ cædinque mïni pönencabo ïñömïnite ata cæpodämaï incædänimpa. Tömënäni babæ wapiticë änäni ëñëninque mïni cabo incæ pancadäniya ëñënämaï badinque wadæ godäni wæcæmïnimpa. 30 Ayë tömëmïni mïni pönencabo incæ pancadäniya, Mönitö mïñë poncæmïnimpa, ante cædinque babæ wapiticë odömoncædänimpa cæmïnii. 31 Edæ wææ cæedäni. Botö, Mänömaï bacëimpa, ante wadepo mënepoga go adodepoque ïñonte itædë incæ woyowotë incæ ñimpo cædämaï inte Ca ca wædinque mïnitö tömämïni ïmïnite apënebo ëñënömïnimpa. Mänömaïnö ante pönëedäni," ante Pabodo apënecä ëñënänitapa.

32 Äninque tömengä, "Ïñänäni, botö mïnitö ïmïnite Wængonguï nempo ñöwo ëmö cæte gobo tamëñedäni. Tömengä waadete nänö pönö cædïnö ante möni apënedö ante ëñente ëwocamïni ïñömïnite tömengä mïnitö ïmïnite godongämæ cæcä ate tæï pïñænte bacæmïnimpa. Ayë Wængonguï quïmöni tömämöni tönö mïnitö adocabomïni bayömïnite tömengä eyepë da pönongä ate mïnitö mönitö tönö godongämæ æncæmïnimpa. 33 Botö ïñömö æbänö quëwëmoï aedäni. Edæ wacä quï tiguitamö incæ oodo incæ weocoo incæ, Botö quï bacëimpa, ante cöwë ëïnënämaï ïnömoimpa. 34 Edæ tömëmo önompoca botö cædïnö beyænque quïëmë ænguënëmo ante eyepë ëninque quëwënömoimpa. Ayë botö tönö godongämæ cædäni näni ænguënënö ante adinque adobaï botö tömëmo önompoca cædïnö beyænque ëninque tömënäni ïnänite da godö da godö cæbo ëninque quëwënönänimpa. Mänömaï botö cædïnö ante do ëñëmïnipa. 35 Mönö Awënë Itota incæ ïïmaï ante apënegacëimpa. 'Mäincoo ëninque mönö wædænque tomompa. Wæætë wacä ingante pædæ godöninque mönö nanguï toquinque impa.' Ante Itota nänö apënegaïnö ante pönëninque botö, Mänömaï mönö önompoca nanguï cædinque ëninque wadäni në ænguënënäni ïnänite mönö pædæ godongëimpa, ante mïnitö ïmïnite cöwë odömonte apënebo ëñëmïnitapa."

36 Mänömaïnö ante ïinque apënedinque Pabodo tömënäni tönö da guicapodinque Wængonguï ingante apënecantapa. 37 Ayë tömënäni Ca ca wædinque, Waa goe, ancæte ante godongämæ goto pöninque tömengä ingante yaagö yaagö cædänitapa. 38 Tömengä nänö, Botö ïmote ëmëwo amïnipa, nänö änïnö beyë godömenque nanguï wædänitapa. Ayë tömengä ingante ñënë wipo ganca ænte mäodäni gogacäimpa.

21

Pabodo Eedotadëë gocampa

1 Mönitö tönïñadäni tönö godongämæ wægöninque Pabodo tönö möni goquincabo ïñömö, Wipo ñënæmpo do wogaa gocæ cæpa, ante adinque edæ, Ñöwo gomönipa, ante tömënäni ïnänite ëmö cæte godinque mänimpodë go guiitamönipa. Guiidinque mönitö töingä wogaa godinque Coto näni quëwëñömö ponte tömëwë æite monte ate ïïmö ate Ododata gomönique go Patada näni quëwëñömö pontamönipa. 2 Patada ïñömö pö ti wæænte ayömöni, Wipo ñënæmpo Pënitia goquimpo impopa, ante adinque mänimpodë go guiidinque wogaa gotamönipa. 3 Wogaa godinque dipëmæ ïnö gomö ayömöni wää tëïwënë Tipidebæ a ongö adinque tæcæpë ïnö wodo tebë wogaa gomönique go Tidiabæ pontamönipa. Ayë ñënæmpo möni goimpo Tido ïñömö mäincoo öwäaquï impa, ante ëñëninque mönitö mänïñömö adobaï ti wææntamönipa.

4 Ti wæëninque mönitö tömënäni quëwëñömö ponte ayömöni Itota ingante në tee empote quëwënäni a ongönäni adinque mönitö önompo ëmæmpoque go mëönaa ïñonte tömënäni tönö godongämæ quëwentamönipa. Tömënäni guiquënë, Wængonguï Tæiyë Waëmö Önöwoca apënecä ëñënïnäni inte Pabodo ingante, Bitö wæquinque Eedotadëë ïñömö gocæ cæbipa, ante wææ änänitapa. 5 Mänömaï ante wææ änäni ëñëmöni incæte mönitö,

Mänimpoönæque quëwenguënëmöni intamönipa, ante adinque wadæ gotamönipa. Ïninque tömënäni näni quëwëñömö yabæ ïnö tömënäni näni wencabo tömänäni ænte mäodäni godinque mönitö ëmönaiya pöninque godongämë da guicapodinque Wængonguï ingante apënetamönipa. [6] Apënete ate mönitö, Gomönipa, äninque go ñënë wipodë adopodë guiidinque wogaa gocæ cæyömönite tömënäni wæætë, Waa goedäni, äninque ocë ëmænte tömënäni oncö godänitapa.

[7] Mönitö ïñömö Tido ïñömö wadæ tao wogaa godinque Todëmaida ïñömö pö tömëwë æidinque mänïñömö näni pönencabo ïnänite adinque mönitö, Pömönipa, äninque tömënäni tönö adoönæque quëwentamönipa. [8] Ïïmö ate wadæ godinque Tetadea näni quëwëñömö pöninque Pedipe oncönë pö guiite quëwentamönipa. Wëënëñedë Itota nänö në ëmïñënäni, Mönö pönencabo beyë ante në cædäni tiæte ganca ïnäni incædänimpa, ante näni Tiæte änönäni ïñönäni adocä Pedipe tömënäni näni pönencabo beyë ante në cæcä ïnongä inte Codito waa pönï nänö pönö cægaïnö ante në apënecä ïnongäimpa. [9] Tömengä wënäni baquedänique mengäa go mengäa ïñönänite Wængonguï Önöwoca pönö cæcä ate tömënäni Wængonguï beyë në apënedäni ïnönänimpa. [10] Mönitö Pedipe weca tëönæ quëwëmöni ate wacä onguïñængä tömengä ëmöwo Agabo Wængonguï beyë në apënedongä inte Oodeabæ quëwente wæë pongantapa. [11] Mönitö weca pöninque tömengä Pabodo pacadeyænta ëninque nämä önompo goti wimpote wæi önöwa goti wëwadinque ïïmaï ante apënecantapa.

—Wængonguï Tæiyë Waëmö Önöwoca botö ïmote æbänö ante apënecää, ante apënebo ëñëedäni. Oodeoidi Eedotadëë në quëwënäni ïñömö ïï pacadeyænta në ëadingä ingante mänömaï goti wïninque oodeoidi ïnämaï ïnäni nempo pædæ godönäni æncædänimpa, ante do apënecä ëñëmopa, ante Agabo apënecantapa.

[12] Mänömaï apënecä ëñëninque mönitö Tetadea quëwënäni tönö Pabodo ingante wææ wææ apënedinque, Eedotadëë godämaï ïmäwe. [13] Ante wææ äñömönite Pabodo wæætë,

—Mïnitö ïñæmpa Ca ca wæmïni ëñente wædinque wætawente awædö. Edæ Eedotadëë goyömote bæi ongonte goti wïnäni incæte wënönäni wëmo incæte botö ïñömö ñimpo cædämaï inte mönö Awënë Itota ëmöwo beyænque cöwë gocæboimpa.

[14] Ante mänömaï apënecä ëñëninque mönitö ancaa wææ äñömönite Pabodo, Cöwë gocæboimpa, ante ñimpo cædämaï inte angä wædinque mönitö wæætë edæ, Wængonguï nänö änö baï bacëimpa, ante adinque mönitö ee ate pæ wëënetamönipa.

[15] Ïninque mänimpoönæ mänïñömö quëwëninque, Ñöwo mönö Eedotadëë gocëimpa, ante cædinque Pabodo tönö godongämë ee gotamönipa. [16] Goyömöni Tetadea ïñömö quëwënäni inte Itota ingante në tee empote quëwënäni pancadäniya mönitö tönö godongämë godinque, Näatöö oncönë owocæmïnimpa, ante mäninganca ænte mämönäni pö guiitamönipa. Tömengä ïñömö wää tëïwënë Tipidebæ në quëwëningä inte dobæyedë Itota nänö në ëmïñængä badingä inte quëwënongäimpa.

Tantiago weca Pabodo ëñacæ gocampa

[17] Tömengä oncönë pö guii mömönique go Eedotadëë pöñömöni mänïñömö quëwente në pönënäni ïñömö, Waa pömïni amönipa, ante todänitapa. [18] Ayë ïïmö ate Pabodo tönö godongämë möni poncabo Tantiago weca ëñacæ gotamönipa. Tömengä weca pöñömönite në pönënäni ïnänite në aadäni në Picënäni tömänäni adoyömö pönänitapa. [19] Adinque Pabodo, Waa quëwëmïni, äninque godömenque ïïmaï ante apënecantapa. Mëmöidi ëñëedäni, äninque, Botö oodeoidi ïnämaï ïnäni weca gote cæyömote Wængonguï ïïmaï godongämë waa cæcantapa, ante Wængonguï nänö cædïnö ante tömengä adodö adodö ante apënecä ëñënänitapa. [20] Ëñëninque në aadäni Picënäni guiquënë, Wængonguï, Bitö waa pönï cæbitapa, ante godongämë watapë apënedänitapa. Ayë Pabodo ingante wæætë apënedinque,

—Biwï ëñëmi. Oodeoidi æpodö mïido ganca ïnäni ñöwo do pönente badäni abitapa. Tömënäni ïñömö Wængonguï nänö wææ angaïnö ante tömänäni ëñente cöwë cædäni abitawo. [21] Ayë edæ bitö Pabodobi wënæ wënæ cædämaï ïñömite wadäni bitö ïmitedö ante babæ

wapiticæ godö oodeoidi ïnänite ïïmaï ante tedewënäni ëñënänipa. Tömënäni, Pabodo wayömö wayömö godinque oodeoidi wabæca quëwënäni ïnänite bee tente odömöninque ïïmaï ante apënecampa, ante tedewënänipa. Pabodo, Mïnitö wënäni ïnänite ëö togënämaï ïedäni, äninque, Dodäni näni angaïnö mïni ëñënö ante ñimpo cæedäni, ante änewengampa, ante tedewënänipa. Ayë godömenque äninque, Möitee wodi nänö wææ angaïnö ante wido cæedäni, ante Pabodo änewengampa töö. Ante tömënäni bitö ïmitedö ante babæ ante tedewënänipa. Ïñæmpa bitö mänömaïnö ante änämaï ïïñömite tömënäni oodeoidi ïnänite babæ ante apënedäni ëñënänipa cæbii. 22 Ïninque, Pabodo do pongäimpa, ante oodeoidi do ëñenguïnäni ïnänipa, ante pönente wædinque mönitö ñöwo, Æbänö cæte wææ cæquïï, ante wæmönipa. 23 Ïninque, Pabodo nö cæcä ïïñongante wadäni babæ wapiticæ tededänipa, ante oodeoidi ëñencædänimpa, ante wææ cædinque bitö ïïmaï cæcæbiimpa ämönipa.

"Pabodo ëñëmi, änänitapa. Mönitö weca onguïñënäni mengäa go mengäa ïnäni ñöwo ongöninque, Wængonguï beyænque ante cöwë cæcæmönimpa, ante në änïnäni inte tömënäni näni änïnö baï ïinque cæquïnäni ïnänipa. 24 Tömënäni, Mönitö änïnö ante do ïinque cædïmöni inte wentamö mongënämaï ïmöni acædänimpa, ante cædinque, Wængonguï quï, ante godoncæ cædänipa. Ïninque bitö ïïñömö mänïnäni ïnänite ænte godinque tömënäni tönö godongämë, Wængonguï quï, ante godöe. Ayë bitö eyepë pædæ godömi ëninque tömënäni näni godonguënencoo godonte ëninque, Wængonguï quï, ante godöninque tömënäni ocaguï tömanguï ocäa pönï ëö tocate incædänimpa. Bitö mänömaï tömënäni tönö ïñacabo cædinque Möitee wodi nänö angaïnö baï cæbi adinque oodeoidi wæætë, Æ, Pabodo nö cæcä ïïñongante wadäni ïïñömö babæ wapiticæ tededänipa, ante ëñencædänimpa," ante në Picënäni änänitapa.

25 "Ayë oodeoidi ïnämaï ïnäni guiquënë në pönënäni badinque æbänö cæquënënäni ïnänipa, ante pönente wædinque mönitö do godongämë pönëninque tömënäni ïnänite ïïmaï ante yewëmontamönipa. Wadäni, Wængonguïidi quï, ante cænguï näni cönönincoo ante mïnitö cënämaï gomö aedäni. Wepë owemöingä adinque cëningä ñë wïmencate wëningä adinque cënämaï ïedäni. Ayë nänöogængä ïnämaï ïïñongante mïnitö godö guëa mönämaï ïedäni, ante do yewëmontamönipa," ante në aadäni Picënäni Pabodo ingante apënegadänimpa.

Wængonguï oncönë Pabodo ingante bæi ongönänipa

26 Ïïmö ate ñäö bayonte në aadäni Picënäni näni änïnö baï ëñente cædinque Pabodo mengäa go mengäa ïnäni ïnänite ænte mäocä gote cæyönäni tömengä nänö tæiyë waëmö baquinque ante tömënäni tönö Möitee wodi nänö wææ angaïnö ante ëñente cæcantapa. Mänömaï cædingä inte tömengä Wængonguï oncö ñënænco yabæcönë go guiidinque mänïñömö cædäni ïnänite apënedinque, Mönitö adoque Wængonguï itædë go ate Möitee wodi nänö angaïnö ïinque cæmöni ate ïïnäni ïïñömö, Wængonguï quï, ante baö pædæ pönönäni ëninque tancæmïnimpa, ante Pabodo tömënäni beyë ante apënecantapa.

27 Ayë önompo ëmæmpoque go mëönaa nänö änimpoönæ wodo ïinque ba ate oodeoidi Atiabæ quëwente në pönïnäni guiquënë Wængonguï oncö ñënænco yabæcönë ponte ayönäni Pabodo a ongongä. Adinque mänïñömö önonque ongönäni ïnänite, Mönö pïinte cæcëimpa, ante änäni ëñëninque ïïnäni wæætë ænguï badänitapa. Ayë Pabodo ingante bæi ongonte, 28 aa pedinque tömengä ingante në pïinte änäni ïïñömö, "Idægoidi cöwä aedäni" ante, "Ïingä ingampa cæmïnii. Pö godongämë cæedäni. Tömengä inguipoga tömäo godinque tömämæ quëwënäni ïnänite mäo apënedinque ïïmaïnö ante tedewengampa. Idægoidi wënæ wënæ cædäni ïnänipa, ante cöwë änewengampa. Wængonguï oncö ñënænco incæ ononconque impa, angampa. Ayë Wængonguï nänö wææ angaïnö ante mönö ëñënämaï ingëimpa, ante tömengä änewengampa töö. Ayë ïïñömö oncö tæiyë waëmö oncö ïïñonte tömengä wæætë guidiegoidi ïnänite ænte mämö ïincönë guiidinque otënë öñö baï cæcantapa cæmïnii," ante pïïnänitapa.

29 Do edæ wacä Todopïmo ïïñömö Epeto ïñömö quëwëningä inte Eedotadëë pöninque Pabodo tönö cægöna ïnönäimpa.

Mänömaï guëa cægöna adinque oodeoidi,
Æ, ïingä oodeocä ïnämaï ïïñongante Pabodo
do Wængonguï oncö ñënæncö yabæcönë
ænte mämongä wäänë guiibaingampa,
ante wawique pönëninque mänïnö ante
wapiticë apënedänitapa.
30 Mänömaï ante änewënäni ëñëninque
Eedotadëë quëwënäni tömäo ïïñömö Yæ
yæ äninque pogodo pönänitapa. Ponte
Wængonguï oncö ñënæncö yabæcönë
mäo pö guiidinque Pabodo ingante bæi
ongonte ëninque oncodo wëä mantao
godinque odemö do tee mönedänitapa.
31 Ayë godömenque, Wënongëimpa, ante
tæcæ cæyönäni adocanque mëi odömäno
tontadoidi awënë cömantante ingante
apënecantapa. Eedotadëë tömäo Yæ
yæ äninque pogodo pönänipa cæbii.
32 Ante mëi angä ëñente wædinque awënë
cömantante ïïñömö tontado capitäöidi
tontadoidi ïnänite, Pöedäni, äninque në Yæ
änäni weca pogodo wæë do pönänitapa.
Ïninque awënë cömantante tönö tonta-
doidi do wæænte pönänipa, ante adinque
wadäni wæætë Pabodo ingante në tæi tæi
pänïnäni inte ñöwo ñimpo cædinque ee
adänitapa. 33 Pabodo weca pöninque awënë
cömantante angä ëñëninque tontadoidi
wæætë Pabodo ingante bæi ongöninque
yaëmengö mëmëña goti wïnänitapa.
Awënë cömantante ïïñömö, Æcänö
ingäï, ante ayë, Quïnö wënæ wënæ
cæcäï. 34 Äñongante pancadäniya, Ïïmaï
cæcantapa, äñönäni wadäni wæætë, Wïï
ïïmaï wadö cæcantapa, äninque wææ wææ
äñönänite tontadoidi awënë cömantante
ïïñömö, Nöingä ante æbänö cæte ëñenguï-
moo, ante wædinque tontadoidi ïnänite
angä ëñëninque Pabodo ingante tömänäni
wææ cæte ïïñömö ænte mëicæte ante
cædänitapa. 35 Ænte godinque tëwaimpa
ganca tæcæ pöñongante godongämë
ongönäni godömenque ænguï badinque
wïwa cæcæ cædäni wædinque tontadoidi
wæætë Pabodo ingante wææ cædinque
önönancapë ængö cædinque adïmongä
näænte mëidäni tëwaimpaa æicantapa.
36 Ayë tömänäni edæ tee empote pönäni
ïïñömö Yæ yæ äninque, "Cöwë wido
cæcëimpa," ante ancaa änänitapa.

Pabodo nämä wææ apënecampa

37 Wææ cætïïñömö tæcæ mangui guiicæte
ante cæyönäni Pabodo ïïñömö tontadoidi
awënë cömantante ingante apënedinque,
—Bitö Ao ämi ëñente ate botö adodeque
bitö ïmite apënecæboimpa.
Äñongante,
—Ïñæmpa bitö guidiego tededö tedebi
ïmitawo. 38 Bitö ïïñæmpa equitobi ïnömi
inte edæ doyedë, Wido cæcëimpa, ante
cædinque në, Wënongëimpa, ante näni
änincabo ïïñönänite coatodo mïido ganca
ïnäni ïnänite önömæca ænte mäobi godäni-
tapa. Botö ayömo bitö adobi ïmitapa töö.
39 Äñongante Pabodo wæætë,
—Ïñæmpa botö waobo ëñagaïmo inte
oodeobo ïnömo ïmopa. Botö wïï önöñö-
monque ëñagaïmo ïmopa. Tiditiabæ Ta-
doto näni nanguï quëwëñömö ëñagaïmo
ïmopa cæbii. Ao ämi ate botö ïïnäni ïnänite
apënebo ëñëmaïnänipa.
40 Äñongante Ao angä ate tëwaimpaa
adiyë gongëninque godongämë ongönäni
ïnänite Pabodo, Apocënë ïedäni, ante baï
cædinque compo compo cæcä. Adinque
tededämaï ongönäni ate tömengä ebe-
deoidi näni tededö tededinque ïïmaï ante
apënecä ëñënänitapa.

22

1 "Botö tönïñamïni ïmïni ëñëedäni.
Botö wæmpomïni ïmïni botö nämä wææ
apënebo ëñëedäni."
2 Ante Pabodo ebedeo tededö apënecä
ëñëninque tömënäni, Æ mönö tededö
apënecampa, ante wædinque godö-
menque ëamonca nöwë ongöñönäni
tömengä ïïmaï ante apënecantapa.
3 "Botö ïïñömö oodeobo ingaïmo ïmopa.
Tiditiabæ Tadoto ïïñömö ëñagaïmö
inte botö Eedotadëë ponte pægaboï
aedäni. Ïñömö pædinque Gämadiedo
në odömongä weca adïmo inte botö
mönö mëmëidi näni wææ angaïnö ante
ædæmö ëñëninque adodö ante ëñente
cæte pægaboimpa. Mïnitö, Wængonguï
beyë ante mönö cöwë cæcëimpa, ante
ñöwoönæ cæmïnipa. Mïnitö cæmïni
baï botö adobaï Wængonguï beyë ante
cæcæte ante cöwë nanguï cædinque
quëwengaboimpa. 4 Ïninque, Itota öönædë
godö Taadö baï ingampa, ante në pönënäni
ïnänite botö, Pämo wæncædänimpa, ante
togænte pangaboimpa. Onguïñënäni incæ
onquiyënäni incæ tömänäni ïnänite bæi
ongöninque botö wadäni nempo pædæ
godömo ëninque tömënäni wæætë në

pönënäni ïnänite mäo tee mönedäni wægadänimpa."

5 "Mänömaï cædinque botö, Godö-
menque Daämaco ïñömö godinque botö,
Taadö, ante në pönënäni ïnänite bæi
ongonte goti winte adodö Eedotadëë
ïñömö ænte mämö pædæ godömo æninque
awënëidi wæætë tömënäni ïnänite pänäni
wæcædänimpa, ante cætabopa. Mänömaï
cæcæte ante cæbo adinque, Wængonguï
quï, ante në godongä ñënængä pönï
ïnongä tönö në aadäni näni Picæncabo
tönö Ao äninque, Mönitö töniñadäni
Daämaco ïñömö quëwënäni acædänimpa,
ante cadota ante yewæmönäni ænte
gotabopa. Ïninque, Botö æbänö cæboo,
ante në agaïnäni inte awënëidi incæ edæ,
Pabodo näwangä angampa, ante ñöwo në
apënequënënäni ïnänipa," ante Pabodo
angantapa.

Botö wëënë pönëwengaïnö ante ñimpo cædinque wadö ante pönëmopa, ante Pabodo apënecampa

(Näni Cægaïnö 9.1-19, 26.12-18)

6 Äninque Pabodo, Ïïmaï cægaboimpa,
ante godömenque apënecantapa, "Botö
taadö godinque tæcæbæcä ïñonte Daämaco
obo ponte ayömote öönædë ïñontobë ñäö
botö weca pö godongämë guïnë gongë
ate wædinque, 7 botö guidömëmë të go
wææntabopa. Ayë ëñëñömote, 'Taodo,
Taodo. Botö ïmote quïnante togænte
pämii.' 8 Äñongante, 'Awënë, æbidö ïnömi
ïmii.' Ante wæyömote tömengä, 'Itota
Näatadeta quëwënïmo inte mänïmodö
bitö në togænte pänömo ïmopa,' ante
apënecantapa. 9 Mänömaï apëneyongä
botö tönö godongämë godäni guiquënë
ñäö gongænque adinque botö ïmote në
apënecä nänö tededö ante ëñënämaï
ïnänitapa. 10 Botö ïñömö, 'Awënë, quïnö
cæquënëmo ïmoo, ante ämi ëñëmoe.'
Äñömote mönitö Awënë wæætë, 'Bitö
ængë gantidinque Daämaco ïñömö goe.
Botö, Taodo ïïmaï cæcæcäimpa, ante wacä
ingante Daämaco ïñömö në quëwengä
ingante do apënebo ëñengampa cæbii.
Bitö Daämaco ïñömö gote ongöñömi
tömengä wæætë bitö ïmite apënecä
ëñente cæcæbiimpa,' angantapa. 11 Ayë
ñäö gongë adinque botö bee wodömonte
baï bayömote botö tönö godongämë
godïnäni wæætë töö æmænte Daämaco
ïñömö mäodäni gotabopa," ante Pabodo
apënecantapa.

12 Mänömaïnö ante apënedinque
Pabodo godömenque apënecantapa.
"Mänïñömö gote ongöñömo wacä tömengä
ëmöwo Änäniya botö weca pongantapa.
Tömengä ïñömö Wængonguï ingante
guïñente wædongä inte dodäni näni
wææ angaïnö ante cöwë ëñente cæcä
ïnongäimpa. Ïninque oodeoidi mänïñömö
quëwënäni tömänäni tömengä ingante
waa adönänimpa. 13 Tömengä ïñömö
botö weca pö në gongëninque, 'Taodo,
bitö botö biwï ïmi, ñöwo waa bamonte
ae.' Tæcæ äñongante botö ëmö adinque
tömengä ingante waa atabopa. 14 Tömengä
ayë apënedinque, 'Mönö mëmëidi
Wængonguï incæ, Botö æbänö cæquïmo
ïmoo, ante botö pönente angaïnö ante
bitö ëñencæbiimpa, ante cædinque bitö
ïmite apænte ængampa. Ayë, Mönö
nö cædongä ingante tömëmi acæbiimpa.
Adocä apënecä ëñencæbiimpa, ante
cædinque Wængonguï bitö ïmite do
apænte ængampa. 15 Ïninque në adïmi inte
në ëñëmi inte bitö ïñömö edæ bitö adïnö
ante bitö ëñëníno ante, Näwangä impa,
ante tömämæ quëwënäni ïnänite mäo
apënebi ëñencædänimpa. 16 Ñöwo ïñömö
quïnante a ongömii. Ængë gantidinque
Itota ëmöwo apënedinque, Wënæ wënæ
botö cædö pönö ñä mënongabi quëwëmoe,
äninque æpënë guiie.' Ante Änäniya angä
ëñëninque botö æpënë guiitabopa," ante
Pabodo apënecantapa.

Oodeoidi weca gotabopa, ante Pabodo apënecampa

17 "Ayë ate adodö Eedotadëë pontabopa.
Ayë Wængonguï oncö ñënæncö yabæcönë
go guiidinque Wængonguï ingante
apënedinque botö ate baï cæwënente
ayömö, 18 mönö Awënë botö ïmote ïïmaï
ante apënecantapa. 'Bitö botö ïmote
ante nö apënebi incæte ïïnäni ëñënämaï
ïnäni inte Baa anguïnäni ïnänipa cæbii.
Ñöwo Eedotadëë quingë wodii tao
gobäwe.' 19 Äñongante botö, 'Awënë ëñëmi,
antabopa. Oodeoidi odömöincönë wacönë
wacönë go guiidinque botö bitö ïmite në
pönënäni ïnänite mäo tee mönedinque
tæi tæi pänïmo ïmopa. Mänömaï impa,
ante ïïnäni do ëñënänipa. 20 Ayë, Itota
incæ näwä Awënë ïnongä ingampa, ante
në apënecä ïñongante Etebä wodi ingante

wënönäni wëñongä botö edæ Ao äninque
në wënönäni weocoo aate a ongontabopa,
ante tömënäni do agaïnäni inte botö
ïmote waa aquïnäni ïnänipa.' [21] Ante
wææ apënebo incæte Wængonguï Awënë
wæætë, 'Ñöwo goe, ämopa, angantapa.
Gobæ oodeoidi ïnämaï ïnäni weca bitö
ïmite da godömo gocæbiimpa,' ante
da godongä gotabopa," ante Pabodo
apënecantapa.

Pabodo tontadoidi awënë cömantante weca ongongampa

[22] Pabodo, Oodeoidi ïnämaï ïnäni weca
angä gotabopa, ante nänö apënedï ganca
godongämë ongönäni ëñëë gönänitapa.
Wæætë mänïne apënecä ëñente wæd-
inque tömänäni yedæ äninque, "Oodeoidi
ïnämaï ïnäni weca godingä ïñömö edæ
quëwënämaï inguënengä awædö. Tö-
mengä ingante mönö wo ëwengëimpa."
[23] Äninque tömënäni godömenque ænguï
badinque Yæ yæ äninque nämä weocoo
yabæcooque gäni tadongadinque wancæ
wancæ cædinque onguipo guidïmö ö ën-
inque wo ëæntodö wo ëæntodö ancaa
cædänitapa. [24] Mänömaï ænguï bate wënæ
wënæ cædäni adinque tontadoidi awënë
cömantante angä ëñëninque Pabodo in-
gante wææ cæte ïñömö manguidäni gui-
icantapa. Ayë, Quïnö wënæ wënæ cæcäï
ante pïinte änänii, ante ëñencæte ante ton-
tadoidi ïnänite apënedinque, Mïnitö cöwë
cædïnö baï cædinque tæi tæi pämïni caate
wædinque Pabodo tömää tömengä cædïnö
edonque pönï apënecä ëñencæboimpa, an-
gantapa. [25] Ëñëninque tömengä ingante
pancæte ante ëmontaimenca tæcæ goti
wïninque ñö cæyönäni Pabodo ïñömö ton-
tado awënë capitäö mänïñömö ongongä
ingante apënedinque,

—Ïñæmpa apænte änämaï ïñönäni botö
odömäno onguïñëmo ïñömote quïmë
päwëmïnii. Mänömaïnö cædinque mïnitö
awënëidi näni wææ angaïnö ante dicæ
ëñente cæmïniyaa.

[26] Äñongä capitäö wæætë awënë cömantante weca godinque,

—Ïingä ïñömö odömäno onguïñængä
ïnongä ingä ataque. Ñöwo æbänö
cæquïmii. [27] Angä ëñente wædinque
cömantante ïñömö Pabodo weca pöninque
tömengä ingante,

—Bitö näwangä odömäno onguïñëmi
ïmitawo.

Äñongante Pabodo,

—Ao, bitö ä baï botö mänïmodö ïmopa,
angantapa.

[28] Pabodo apënecä ëñëninque cömantante wæætë,

—Botö guiquënë odömäno ïnämaï ëñagaïmo inte mänïnö bacæte ante cædinque nanguï godömo ëninque odömänoidi wæætë botö ïmote, Odömänobi ïmipa, ante yewëmönäni bagaboimpa.

Apënecä ëñëninque Pabodo wæætë,

—Botö guiquënë odömänobo ëñagaïmo inte edæ odömänobo ïnömo ïmopa, ante apënecantapa.

[29] Mänömaï apëneyongä në pancæ cædïnäni guiquënë do tömengä ingante ëmö cæte wadæ godänitapa. Ayë cömantante ïñömö, Pabodo odömäno onguïñængä ïñongante botö ämo yaëmengonca goti wïnänipa töö, ante guïñente wædinque, Botö awënëidi pïïnäni wæcæ wæ, ante wægacäimpa.

Oodeoidi näni Apænte Äincabo weca Pabodo ongongä

[30] Ïïmö ate cömantante ïñömö, Quïnö Pabodo wënæ wënæ cæcäï ante oodeoidi pïinte änänii, ante ëñencæte ante Pabodo ingante äñecä ta pongantapa. Ayë, Wængonguï quï, ante në godönäni ñënënäni tönö oodeoidi tömënäni näni në Apænte Äincabo ïnänite äñete godongämë ponte ongöñönäni Pabodo ingante ænte mäwë tömënäni weca gö cæcä gongængantapa.

23

[1] Pabodo ïñömö oodeoidi näni në Apænte
Äincabo ïnänite gomö adinque,

—Botö mëmöidi ëñëedäni. Botö
mïmö entawente nämä apænte cædinque
Wængonguï beyë botö cæquënënö ante
wëënëñedë ïinque cædinque cöwë ñöwo
ganca adobaï cædinque quëwëmopa.

[2] Ante mänömaï apënecä ëñente wæd-
inque, Wængonguï quï, ante në godongä
ñënængä pönï ïnongä Änäniya guiquënë
Pabodo gäänë ongönäni ïnänite apënedinque, Önöneca tæi tæi tadeedäni, angantapa. [3] Äñongä Pabodo wæætë,

—Bitö ïñæmpa botö ïmote apænte
ancæte ante Möitee wodi nänö wææ
angaïnö ante cæbitawo. Incæte adode
nänö wææ angaïnö ante ëñënämaï inte

bitö edæ, Tæi tadeedäni, ante pönö ämi awædö. Bitö weocoo waëmoncoo ëñabi incæte mïmö wentamö entawëninque cæyömite Wængonguï bitö ïmite näëmæ tæi tadecæcäimpa töö.

4 Ante apënecä ëñëninque Pabodo gäänë ongönäni wæætë,

—Bitö ïñæmpa, Wængonguï quï, ante në godongä ñënængä pönï ïñongante quïmæ tedewëmii.

5 Äñönänite Pabodo wæætë,

—Botö tönïñadäni ëñëedäni. Botö, "Waodäni awënë ïñongante tömengä ingante wënæ wënæ tededämaï incæbiimpa," ante do wææ yewæmongatimpa, ante do ëñëmopa. Ïninque botö, Ïñömö ongongä, Wængonguï quï, ante në godongä ñënængä pönï ïnongä ingampa, ante ëñënämaï inte botö mänömaïnö ante apënetabopa.

6 Ante apënedinque Pabodo, Ïïnäni pancadäniya Tadoteoidi ïñönänite pancadäniya Paditeoidi ïnänipa, ante adinque tömënäni näni në Apænte Äincabo ïnänite aa pedinque,

—Botö mëmöidi ëñëedäni. Botö Paditeo wëmo në ëñagaïmo inte botö mæmpo Paditeo nänö ingaï baï botö adobaï Paditeobo ïnömo ïmopa. Mänïmodö ïnömo inte botö, Mönö ñäni ömëmonte watapë quëwengëimpa, ante pönëmopa. Ïninque mänïne botö pönënö beyænque botö ïmote apænte äninque mïnitö pancæ cæmïni awædö, angantapa.

7 Pabodo mänömaïnö ante apënecä ëñente wædinque Paditeoidi tönö Tadoteoidi dodäni näni pönengaïnö ante wæætedö wæætë änewëninque Paditeoidi nänënë Tadoteoidi nänënë näni cabo näni cabo badänitapa. 8 Ïïmaï impa. Tadoteoidi guiquënë, Mëwoga waomö ëwocamö inte mönö ñäni ömëmongëimpa, ante, Babæ ancædö, ante Baa äninque, Önöwocaidi tönö anquedoidi Wængonguï weca owodänipa, ante adobaï edæ Baa änäni ïnönänimpa. Paditeoidi guiquënë mënea ante pönëninque Ao änäni ïnönänimpa. 9 Ïninque wadö wadö tedete ogë tedeyönänite Paditeoidi tömënäni në odömönäni pancadäniya ængë gantidinque,

—Ïingä ïñömö mönitö ayömöni wënæ wënæ cædämaï ingampa töö. Wæætë edæ anquedo incæ wacä önöwoca incæ Wængonguï weca owocä ïnongä inte tömengä ingante apënecä ïmaingampa änewëmïnii.

10 Ante nanguï ogë tedeyönäni tömänäni godömenque Yæ yæ änäni ate wædinque tontadoidi awënë cömantante ïñömö, Pabodo ingante æmëmë ïnö töö godö æmëmë ïnö töö godö cædinque æi guïñënäni wëmaingampa. Ante pönente guïñente wædinque tontadoidi ïnänite angä wæënäni ate, Pabodo ingante bæi ongonte ö æninque wææ cæte ïñömö ænte mæi tee mönneedäni, angä ëñente tee mönedänitapa.

11 Ïïmö ate woyowotë mönö Awënë ïñömö Pabodo weca ponte apënecantapa. "Pabodo, Guïñente wædämaï incæbiimpa. Bitö doyedë Eedotadëë ïñömö botö ïmotedö ante apënedinque, Näwä Awënë ïnongä ingampa, ante apënebitawo. Ñöwo ïñömö do bitö apënedö baï Odömä ïñömö godinque adobaï apënecæbiimpa," angantapa.

Pabodo ingante wënongëimpa, ante cædänipa

12 Ñäö bayonte Oodeoidi pancadäniya guiquënë godongämæ pönëninque ïïmaïnö ante Ao änänitapa. Cënämaï bedämaï ïnïmo inte mönö Pabodo ingante wënongëimpa, ante cædinque, Pabodo mïï quëwëñongante mönö cabo incæ æcänö cëna æcänö beda mäningä nänö wænguinque cæcampa. 13 Onguïñënäni në änäni ïñömö coadenta ganca ïnäni ayë godömenque nanguï ïnäni godongämæ pönëninque mänömaï änewëninque cædäni ïnänitapa. 14 Ïïnäni ïñömö, Wængonguï quï, ante në godönäni ñënënäni tönö në aadäni näni Picæncabo weca godinque ïïmaï ante apënedänitapa.

—Mönitö godongämæ Ao äninque, Pabodo ingante wënongëimpa. Edæ mïï quëwëñongante æcänö cëna æcänö beda nänö wænguinque, ante ämönipa cæmïnii. 15 Mïnitö tönö wadäni mïni Apænte Äincabo ïnömïni inte mïnitö ïñömö, Pabodo æbänö cæcäï, ante ædæmö ëñencæte ante wæte baï apënedinque tontado awënë cömantante ingante babæ ante ämïni ëñëninque tömengä wæætë Pabodo ingante mïnitö weca ænte poncæ cæcæcäimpa, ämönipa. Mänömaï babæ ämïni ëñente cædinque cömantante wæætë Pabodo ingante mäwængä tæcæ

wæëñongante mönitö guiquënë taadö
wææ wänöninque bæi ongonte edæ
wënömöni wæncæcäimpa ämönipa.
16 Äñönäni Pabodo nänöwäa ïñömö edæ
do ëñengantapa. Ëñëninque tömengä
tontadoidi näni wææ cæte ïñömö do
go guiidinque Pabodo ingante apënecä.
17 Ëñëninque Pabodo wæætë tontadoidi
awënë capitäö ingante apënedinque,
—Ïingä edëningä ingante mïnitö awënë
cömantante weca ænte manguibi guiicäe.
Tömengä cömantante ingante adodeque
apënecæcäimpa.
18 Angä Ao äninque capitäö wæætë mä-
ningä edëningä ingante ænte guiidinque cö-
mantante ingante apënecantapa.
—Pabodo mönö në tee mönedongä
ïñömö botö ïmote aa pedinque ïïmaï
angantapa. Ïingä edëningä ingante
awënë cömantante weca ænte mäobi
guiidinque tömengä awënë ingante
adodeque apënecæcäimpa, angantapa.
19 Ante apënecä ëñëninque cömantante
ïñömö edëningä ingante töö ëmænte
nänënë mäocä goyongante,
—Botö ïmote æbänö apënecæte ante
pömii.
20 Äñongante,
—Awënë ëñëmi. Oodeoidi godongämë
pönëninque ïïmaï babæ cæcæte ante
cædänipa. Tömënäni, Pabodo æbänö
cæcäï, ante ædæmö ëñencæte ante
baï apënedinque bitö ïmite babæ ante
apënecæ cædänipa. Bitö ïïmö ate
Pabodo ingante tömënäni näni në Apænte
Äincabo weca ænte poncæbiimpa, ante
cædinque babæ cæcæte ante cædänipa.
21 Tömënäni ïñömö, Pabodo mïingä
quëwëñongante æcänö cæna æcänö beda
nänö wænguinque, ante në änönäni inte
edæ, Wënongëimpa, äninque cædänipa.
Adodäni näni cabo incæ coadenta ganca
onguïñënäni wënoncæte ante taadö
do wææ wänöninque edæ, Wënömö
wæncæcäimpa, ante edæ a ongönänipa
cæbii. Tömënäni, Bitö æbänö Ao anguïmi,
ante ëñencæte ante ponte änewëñönäni
bitö ïñömö wæætë tömënäni näni änö baï
cædämaï incæbiimpa ämopa.
22 Ante edëningä apënecä ëñëninque cö-
mantante ïñömö, Bitö, Awënë ingante ante
mänömaï apënetabopa, ante wacä ingante
apënedämaï pæ wëënecæbiimpa. Ñöwo
edæ goe, angantapa.

Pedique weca Pabodo ingante ænte mäodäni gocampa

23 Edëningä ingante mänömaï angä gocä
ate cömantante wæætë awënëna capitäöna
mënaa ïnate aa pecä pöñönate tömëna
ïnate ïïmaï angantapa. Mïnatö ñöwo
tontadoidi önöwa në godäni dotiento ganca
ïnäni tönö cabayo mongænte në godäni
tetenta ganca ïnäni ayë tapa në näëänäni
dotiento ganca ïnäni tönö mänimpodäni
ïnänite ïïmaï ancæmïnaimpa. Mïnitö
ñöwoönæ eyepë cædinque wantæ wantæ
guïñongä wadæ godinque Tetadea ganca
goedäni, ante da godömïna tao gocædän-
impa. 24 Ayë Pabodo beyë cabayoidi ämi
ænte gocædänimpa. Tömengä ingante
wææ aadinque pancabaa awënë gobedö-
nadodo Pedique weca ämïna ænte mäodäni
cabayo mongænte adïmongä gocæcäimpa.
25 Äninque awënë cömantante ïñömö
cadota ante ïïmaï ante yewëmongantapa.
26 Pedique ëñëmi.
Bitö acæbiimpa, ante botö Codaodio
Ditia ïnömo inte ñöwo yewëmömopa.
Bitö në gobedönadodo awënë ïnömi
inte waëmö pönï ïmipa, ämopa. Waa
quëwencæbiimpa, ämopa.
27 Ïingä ingante oodeoidi bæi on-
gonte wënoncæ cæyönänite botö
wæætë, Ïñæmpa ïingä ïñömö odömäno
onguïñængä ingampa, ante do ëñente
wædïmo inte tontadoidi tönö godinque
tömengä ingante gä pe æmpote ö ænte
wææ aatabopa. 28 Ayë oodeoidi, Pabodo
wënæ wënæ cæcäï, ante quïnante pïinte
änänii. Ante ëñencæte ante cædinque
botö tömengä ingante tömënäni näni në
Apænte Äincabo weca ænte gotabopa.
29 Ænte gote ëñëñömo tömënäni
dodänique näni angaïnonque ante,
Pabodo ëñënämaï cæcampa, ante pïinte
änäni wætabopa. Ïninque botö ayömote
tömënäni, Pabodo nänö wænguinque
nänö tee mönequinque wënæ wënæ
cæcampa, ante pïïninque önonquedö
ante cædänipa, ante awædö. 30 Ñöwo
ïñömö, Ïingä onguïñængä ingante
wënoncæte ante oodeoidi awëmö
cædänipa, ante tededäni ëñënïmo inte
botö tömengä ingante bitö weca do da
godömo gocampa. Tömengä ingante në
pïinte änïnäni ïnänite bitö weca adobaï
da godömo godänipa. Mäninque ante
yewëmömopa.

Ante cadota ante yewëmöninque,
Awënë gobedönadodo Pedique acæcäimpa,
ante tontado awënë cömantante da
godongä ænte godänitapa.
31 Ïninque cömantante nänö änïnö
ëñente cædinque tontadoidi woyowotë
tao godinque Pabodo ingante Antipati
ganca adïmongä mäodäni gocantapa.
32 Ïïmö ate, Cabayo mongænte në godäni
tönö Pabodo adïmongä gocæcäimpa,
äninque tömënäni nempo ëmö cæte
godinque önöwa në godänique tömënäni
näni cæte quëwencönë ocë ëmænte
godänitapa. 33 Cabayo mongænte në godäni
wæætë Pabodo ingante godömenque
ænte godinque Tetadea ïñömö pöninque
awënë gobedönadodo ingante cadota
pædæ godöninque Pabodo ingante awënë
nempo pædæ godönäni ængantapa.
34 Awënë gobedönadodo ïñömö cadota
ænte adinque, Bitö æbædö ëñagabiimpa.
Äñongä Pabodo, Tiditiabæ ëñagaboimpa.
35 Ante apënecä ëñëninque gobedönadodo
wæætë,

—Bitö ïmite në pïinte änïnäni pönäni
ate mänïñedë ate botö, Bitö æbänö
apënequïmi, ante ëñencæboimpa.

Äninque wææ wänönäni ïnänite
apënedinque, Mïnitö Awënë Edode
wodi nänö apænte angaincönë Pabodo
ingante ænte gote wææ wänöedäni, ante
gobedönadodo angä ænte godänitapa.

24

Pedique weca ongöninque Pabodo nämä wææ apënecä

1 Önompo ëmæmpoque ïïönæ go
ate, Wængonguï quï, ante në godongä
ñënængä pönï ïnongä Änäniya ïñömö
Eedotadëë quëwëninque wæë Tetadea
gocantapa. Ayë wacä tömengä ëmöwo
Tedetodo tömënäni näni wææ angaïnö
ante ædæmö adingä inte wadäni beyë ante
në wææ apënecä ïnongä inte në abogado
näni änongä ïnongäimpa. Tömengä tönö
oodeoidi në aadäni näni Picæncabo pan-
cadäniya adobaï Änäniya tönö godongämë
godänitapa. Godinque pancabaa awënë
gobedönadodo weca ponte apënedinque,
Pabodo në wënæ wënæ cædongä ingampa
töö, änänitapa. 2 Pabodo ingante äñete
mämönäni pongä ate në abogado Tedetodo
ïñömö gobedönadodo Pedique weca
ongöninque apënecantapa.

—Awënë gobedönadodo ëñëmi. Bitö
nempo quëwëninque mönitö wan-
tæpiyë wæætedö wæætë cædämaï
inte godongämë piyënë cæte waa
quëwëmönipa. Ayë bitö në aabi
ïnömi inte, Æbänö cæcäimpa, ante do
ëñëninque mönitö ömæ ïñömö waa
cæbi ate mönitö godömenque waa pönï
quëwëmönipa. 3 Awënë Pedique, bitö
waëmö pönï ïnömi inte ïmæca tömäo waa
cæbi ëninque mönitö bitö ïmite cöwë
waa ate pönëninque waa apënemönipa.
4 Incæte, Botö wantæpiyë apënebo baï bitö
wæcædömiimpa, ante pönente wædinque
botö, Ao ämi ate wantæ ïñö apënebo pönö
ëñëe, ante abogado Tedetodo angantapa.
5 Ayë, "Mönitö ayömöni ïñömö ongongä
ïñömö në wënæ wënæ cædongä inte tömäo
godinque wapiticë apënecä ëñëninque
oodeoidi ænguï badinque Yæ yæ änäni
wæmönipa. Edæ Näatadënöidi wapiticë
näni cæcabo ïñönänite ïingä ïñömö
adocä ïnongä inte në angä ingampa töö.
6 Ayë Wængonguï oncö ñënænncö incæ
ononconque baï baquinque tömengä wënæ
wënæ cæcä adinque mönitö tömengä
ingante bæi ongontamönipa. Ayë mönitö
mëmëidi näni wææ angaïnö ante Pabodo
æbänö ëñente cæcäï, ante mönitö apænte
ancæte ante cætamönipa. 7 Mänömaï ante
tæcæ cæyömöni tömengä mönitö nempo
ongöñongante cömantante Ditia ïñömö
mämö gä pe æmpote ö ængantapa. 8 Ayë
mönitö adocä Pabodo ingantedö ante në
pïinte ämöni ïñömönite adocä cömantante
Ditia angä ëñëninque bitö weca ponte
ongömöni ae. Bitö Pabodo ingante ämi
ëñëninque tömengä, Æbänö cæboï, ante
nämä wææ apënecæcäimpa. Tömengä
mänömaï wææ apënecä ëñëninque bitö,
Mönitö æbänö näwangä ämönipa, ante do
ëñencæbiimpa."
9 Ante Tedetodo mänömaïnö ante
apëneyongante oodeoidi godongämë
apënedinque, Tedetodo näwangä
angampa. Pabodo wënæ wënæ cæcä
ingampa töö, ante adoyömö ante
apënedänitapa. 10 Gobedönadodo Pedique
guiquënë Pabodo gämënö opo cæpoyon-
gante Pabodo wæætë ïïmaï apënecantapa.

—Awënë Pedique ëñëmi. Tæiyë wadepo
ïñonte bitö ïïmæca në apænte angaïmi

inte möni oodeocabo æbänö cæmöni
ïmönii, ante do ëñëmipa, ante adinque
botö, Bitö weca ponte nämä beyä wææ
apënecæboimpa, ante tobopa. 11 Bitö
ïñömö ëñencæte ante cæbi ïninque
ïïmaïnö ante do ëñenguïmi ïmaïmipa.
Botö önompo tipæmpoga go mëönaa
mänimpoönæque ïñonte Wængonguï weca
ædæ wæëninque tömengä ingante waa
apënecæte ante Eedotadëë æitabopa.
12 Mänïñömö æi pöninque botö tömënäni
ayönäni quïnö wënæ wënæ cæboï ae. Botö
Wængonguï oncönë ñënæncö yabæcönë
go guiibo incæ, oodeoidi odömöincönë go
guiibo incæ taadö gobo incæ wadäni tönö
guëadö guëa pïinte ämo dicæ adäniyaa.
Botö ædömë godinque Yæ yæ ämo dicæ
ëñënäniyaa. 13 Ïninque tömënäni näni,
Pabodo wënæ wënæ cæcampa, ante
näni pïinte änewënö ante edæ, Näwangä
impa, ante quïnö impa odömonguïnänii.
Edæ dæ ampa, ante Pabodo nämä wææ
apënecantapa.

14 "Incæte mönitö, Quëwenguïnö Taadö
impa, ante möni pönënönö ante oodeoidi
wæætë, Wapiticë goquïnö impa, ante
pïïnänipa. Ïninque, Pabodo mänïnönö
ante pönengampa, ante ïïnäni nö ante
apënedänipa. Näwangä impa, ante
bitö ïmite ämopa. Botö mänïnönö ante
pönëninque mönitö mëmëidi Wængonguï
ingante waa ate cædinque quëwëmopa.
Ayë Möitee wodi nänö wææ angaïnö
ante botö Ao äninque Wængonguï beyë
në apënedäni näni yewëmongaïnö
ante adobaï Ao äninque quëwëmopa.
15 Wængonguï angä ate mönö waocabo edæ
nö cæmö incæ wïwa cæmö incæ tömämö
wænte ate ñäni ömëmöninque mönö
quëwengëimpa, ante ïïnäni pönënänipa.
Botö tömënäni näni pönënö baï adobaï
ante pönente tobopa. 16 Mänömaï beyë
botö, Wængonguï ayongä incæ waodäni
ayönäni incæ botö nämä apænte botö
pönënö tæiyë waëmö entawencæboimpa,
ante cöwë nanguï cæbopa."

17 Äninque Pabodo godömenque
apënecantapa. "Botö wayömö gote tæiyë
wadepo quëwente ate tömëmo ömæ adodö
pöninque, Ömæpodäni wæwënäni quï, ante
ænte pöninque botö guiidënäni oodeoidi
ïnänite wæætë pædæ godömo ë̈nänitapa.
Ayë, Wængonguï quï, ante baö pædæ
godontabopa. 18 Mänömaï cæyömo ayönäni
botö ïñömö tæiyë waëmö bacæte ante
Möitee wodi nänö angaïnö baï do eyepë
cædïmo inte Wængonguï oncö ñënæncö
yabæcönë pö guiidinque, botö, Wængonguï
quï, ante godömo adänitapa. Wïï nanguï
ïnäni tönö cædinque botö Yæ yæ änämaï
inte cæbo adänitapa. 19 Incæte botö
ïmotedö ante näni pïinte änïnö näwangä ï
baï wadäni guiquënë oodeoidi incæ Atiabæ
quëwente pönäni ïñömö, tömënäni wæætë
bitö weca do ponte anguënënäni ïnänipa.
20 Botö oodeoidi näni në Apænte Äincabo
weca ongöñömote, Pabodo æbänö nö
cædämaï ingää, ante apænte äñönänite
bitö weca ñöwo ongönäni guiquënë
mänïnö ante në ëñënäni ïnänipa. Ïninque
wadäni dæ änäni adinque ïïnäni wæætë
edæ tömënäni näni ëñënïnö ante në
anguënënäni ïnänipa. 21 Botö awënëidi
weca ongöninque yedæ äninque, 'Mönö
wænte ate ñäni ömëmongëimpa, ante
botö apënedö beyænque mïnitö ñöwoönæ
botö ïmote apænte äninque pïïmïnipa,'
ante apënetabopa. Ïninque ïñömö
ongönäni wabänö adobaï adode botö änïnö
beyænque pïinte änänipa," ante Pabodo
nämä wææ ante ïinque apënecantapa.

22 Pabodo mäninganca apënecä ëñën-
inque Pedique, Taadö ante në quëwënäni
æbänö ante pönënänii, ante do ëñëningä
inte, Idæwaa, äninque tömënäni ïnänite,
—Cömantante Ditia pongä ate wææt-
edö wæætë mïni änïnö ante apænte an-
cæboimpa.

23 Äninque tontadoidi capitäö ingante
apënedinque, Pabodo ingante tee
mönedämaï inte wææ wänöedäni. Ayë
tömengä quïëmë ante ænguënengä ingä
adinque tömengä ëmigoidi ponte pædæ
pönönäni ængä ïninque mïnitö ee amïni
æncæcäimpa, angantapa.

24 Tëönæ go ate Awënë Pedique tömengä
nänöogængä Dodotida tönö näna gæncaya
pönatapa. Tömengä nänöogængä oodea
onquiyængä ïnongäimpa. Pedique ïñömö
Pabodo ingante äñete mämönäni pöninque
Pabodo wæætë, Codito Itota ingante
mönö wede pönente quëwengëimpa, ante
apënecä ëñëë cönatapa. 25 Ayë Pabodo
godömenque apënedinque, Mönö nö cæte
quëwengëimpa, äninque, Mönö nämä
wææ aate waa cæte quëwengëimpa,
angantapa. Ayë, Wængonguï Awënë nänö
apænte anguïönæ oo baquïnö anguënë,

ante apënecä ëñëninque Pedique wæætë
guïñente wædinque, Idæwaa, äninque,
—Ñöwo gobäwe, angantapa. Waönæ ate
botö eyepë ïmo inte ämo bitö ïmite äñete
mämönäni ponte apënebi ëñëmaïmopa,
angantapa.
26 Mänömaï äninque tömengä, Pabodo
wabänö, Ñimpo cæbi gocæboimpa, ante
cædinque godonte ëinta pönömaingampa,
ante pönengantapa. Ïninque tömengä
wantæ wantæ ïñö Pabodo ingante angä
pöñongä guëa tededatapa. 27 Mänömaï
ancaa cæyongä wadepo mënepoga ba
ate Pedique gobedönadodo awënë ïinque
bayongante wacä Pontio Peto näni änongä
pöninque wæætë awënë gobedönadodo
bacantapa. Ïninque Pedique ïinque awënë
bayedë, Botö ïïmaï cæbo ate oodeoidi botö
ïmote waa acædänimpa, ante pönente
cædinque Pabodo ingante tee möneincönë
oncodo tadönämaï ee adinque wadæ
gogacäimpa.

25

Gobedönadodo Peto weca Pabodo ongonte apënecampa

1 Peto ïñömö pancabaa awënë gobedö-
nadodo tæcæ badingä inte mänïmæ pön-
inque Tetadea näni quëwëñömö mëönaa
go adoönæque quëwëninque Eedotadëë
go æicantapa. 2 Eedotadëë ïñömö ponte
ongöñongante, Wængonguï quï, ante
në godönäni ñënënäni tönö oodeoidi
awënëidi tömengä weca pöninque, Pabodo
ïïmaï wënæ wënæ cæcantapa töö, ante
apënedäni ëñengantapa. 3 Tömënäni
doyedë adoyömö pönëninque, Gobedö-
nadodo Peto ingante ämö ate tömengä
wæætë Pabodo ingante Eedotadëë ïñömö
da pönongä pöñongante mönö taadö
wææ wänonte ö ænte wænongëimpa.
Ante në pönëwënäni inte tömënäni ñöwo
Peto weca pöninque ïïmaï änänitapa.
Gobedönadodo Peto ëñëmi, Bitö Ao ante
möni ämaï pönö cæquïmi. Bitö Pabodo
ingante ämi Eedotadëë ïñömö ænte
mämönäni pongäe, ante ancaa änäni.
4 Ëñëninque Peto wæætë tömënäni ïnänite
edæ, Pabodo ïñæmpa Tetadea ïñömö tee
mönete ongongantawo. Botö tömëmo edæ
oo adoyömö wæi gocæboimpa. 5 Äninque,
—Mänömaï beyë mïnitö mïni cabo
ïñömïnite në änäni pancadäniya ïnänite da
godömïni botö tönö godongämë Tetadea
wæi gocædänimpa. Pabodo wënæ wënæ
cæcä ingä ïninque tömënäni mänïñömö
pöninque ancædänimpa.
6 Äninque tömënäni tönö wodo önompo
tipæmpoga ïïönæ godömenque quëwën-
inque Peto wadæ godinque Tetadea wæi
gocantapa. Pöninque tömengä ïïmö ate
awënëidi apæncæte ante näni contaimpaa
të contadinque angä ate Pabodo ingante
ænte mämönäni pongä. 7 Ate oodeoidi
Eedotadëë quëwente ñöwo wæë pönïnäni
inte pö godongämë gongëninque, Pabodo
mänömaïnö wïwa cæcampa, wadö wïwa
cæcampa, ïïmaïnö wïwa cæcampa, ante an-
caa änewënänitapa. Incæte Petoidi ïnänite,
Näwangä ante apënemönipa, ante odö-
moncæte ante tömënäni quïnö impa ante
odömönäni aquïnänii. 8 Pabodo ïñömö
nämä wææ apënedinque,
—Oodeoidi näni wææ angaïnö ante
Baa änämaï ïnömo inte botö ëñente cæte
quëwënïmo ïmopa. Wængonguï oncö
ñënænco waa adinque botö mänincönë
yabæcönë guiite wënæ wënæ cædämaï
intabopa. Odömänoidi tæiyë awënë
Tetædo nänö änö ante ëñente cædinque
wadö ante cöwë cædämaï intabopa.
9 Äñongante Peto, Oodeoidi tömënäni
näni änïnö baï cæbo ate botö ïmote waa
acædänimpa, ante babæ cædinque Pabodo
ingante,
—Botö Eedotadëë go æibo ate adinque
bitö botö weca pöñömi ïïnäni pïinte näni
änïnö ante apænte ancæboimpa. Bitö Ao
ante, Gocæboimpa, ämitawo.
10 Äñongante Pabodo wæætë,
—Botö ïñæmpa odömäno tæiyë awënë
Tetædo nänö Apænte ante Contaimpaa
gäänë ñöwo incæ ongömo ae. Mïnitö
ïñömö Tetædo beyë ante në apænte ämïni
ïnömïni inte edæ botö ïmote në apænte
anguënëmïni ïmïnitapa töö. Bitö tömëmi
ïñömö edæ, Pabodo oodeoidi ïnänite wënæ
wënæ cædämaï ïningä ingampa, ante edæ
do ëñëmipa. 11 Ïninque wënæ wënæ cæd-
inque botö tente wænguënëmo ïmo baï
botö edæ Baa änämaï inte edæ dobæ
wæncædömoimpa. Wæætë edæ, Wënæ
wënæ cæbipa, ante ïïnäni oodeoidi näni
änewënö guiquënë önonquedö ante ï ïn-
inque waocä æcämenque incæ ædö cæte
tömënäni nempo pædæ godonguënengä
ingää. Ïninque botö, Odömäno tæiyë

awënë Tetædo ingante ämo botö ïmote pönö apænte ancæcäimpa, angantapa.

12 Pabodo mänömaï angä ëñente wædinque Peto tömengä tönö godongämë në apænte änäni tönö, Æbänö cæquïmöö, ante adoyömö pönënäni ate tömengä Pabodo ingante,

—Ao ämönipa. Tæiyë awënë Tetædo incæ apænte ancæcäimpa, ante do änïmi inte bitö Tetædo weca edæ gocæbiimpa, angacäimpa.

Awënë odeye Agodipa ingante Peto apënecampa

13 Tëönæ go ate wacä awënë odeye Agodipa tönö onquiyængä Bedënite ïñömö gobedönadodo awënë Peto ingante, Bitö ïïmæca waa pömi amönapa, ante apënecæte ante Tetadea ïñömö pöninque Peto weca ëñacæ pönatapa. 14 Pöninque tëönæ quëwëna ate awënë Peto guiquënë awënë odeye Agodipa ingante, Pabodo ingante ïïmaï cætamönipa, ante apënedinque,

—Gobedönadodo awënë Pedique wodi nänö në tee mönete ëmö cæte godingä ïñömö onguïñængä adocanque ayë a ongongampa. 15 Ïninque botö Eedotadëë æite quëwëñömote, Wængonguï quï, ante në godönäni ñënënäni tönö oodeoidi ïnänite në aadäni näni Picæncabo guiquënë botö ïmote äninque, Mäningä ïñömö wïwa cæcä ingä adinque bitö tömengä ingante apænte äninque ämi wënönäni wæncæcäimpa, änänitapa. 16 Ëñëninque tömënäni ïnänite botö wæætë ïïmaï antabopa. Waocä nämä beyë apënedämaï ïñongante mönitö möni odömänocabo ïñömö në pänäni ïnänite pædæ godönämaï ïmönipa. Wæætë wadäni, Ïingä ïïmaï cæte wënæ wënæ cæcampa, ante pïinte änäni ëñente wædinque mönitö mäningä tönö në pïïnäni ïnänite ämöni godongämë pönänipa. Ponte awincadö awinca adinque wæætedö wæætë äñönänite mönitö ïñömö, Tömënäni näni pïinte änïnö ante tömengä æbänö nämä wææ apënecää, ante ædæmö ëñente ate nöingä ante apænte ämönipa. Mänömaïnö ante botö tömënäni ïnänite apënetabopa, ante awënë Peto apënecantapa.

17 Ayë, "Mänömaï ante apënebo ëñëninque në pïinte änäni botö tönö wæë Tetadea ïñömö godongämë pönänitapa. Ïninque botö a ongönämaï do möni apænte äimpaa ïïmö ate go të contadinque, Mäningä ingante ænte pöedäni, ämo ænte pönänitapa. 18 Botö ïñömö, Pabodo wadäni ïnänite wïwa cæcampa, ante pïinguïnäni ïmaïnänipa, ante pönentabopa. Incæte në pïinte änäni ængë gantite apënedinque edæ botö ante pönënïnö baï wïï pïïnänitapa. 19 Wæætë edæ wadö ante pïïnäni ëñente wætabopa. Wængonguï ingante æbänö cæte waa aquïï, ante tömënäni Pabodo tönö wæætedö wæætë pïïnänitapa. Ayë tömënäni mëmëidi näni wææ angaïnö ante tömënäni, Pabodo ëñënämaï ingampa töö, ante pïïnänitapa. Ayë adocanque Itota wodi do wængaingä incæte Pabodo, Mïingä quëwengampa, ante tedecampa töö, ante pïïnänitapa. 20 Ïninque botö, Quïëmë baï änewënänii, Æbänö cæte nö ëñente apænte anguïmoo, ante wædinque botö Pabodo ingante ïïmaï antabopa. Tömënäni näni pïinte änïnö ante bitö Ao äninque Eedotadëë gote ongöñömite botö apænte ancæboimpa, antabopa."

21 "Äñömö tömengä wæætë, Botö ïmote ee wææ wänöñömïni, Botö æbänö cætawoo, ante tæiyë awënë Empedadodo mönö änongä apænte ancæcäimpa, ämopa. Angä ëñëninque botö, Æyedëmë eyepë ï ate Pabodo ingante tæiyë awënë Tetædo weca da godömo gocæcäimpa, ante pönëninque, Tömengä ingante mänimpoga wææ wänöedäni, antabopa," ante Peto apënecantapa.

22 Mänömaï apënecä ëñëninque awënë Agodipa wæætë,

—Ïingä onguïñængä æbänö apënecää, ante tömëmo ëñëïnente wætabopa.

Äñongante Peto,

—Ïïmö ate tömengä apënecä ëñencæbiimpa, angantapa.

23 Ïïmö ate awënë odeye Agodipa tönö Bedänite ïñömö waëmö pönï weocoo wëñate mongëninque tömënäni näni ëñëincönë ñënëncönë pöninque, Mönatö awënëmöna ïñömönate waa aedäni, ante baï cædinque wëñee da da pö guiidatapa. Ayë tontadoidi tæiyë awënëidi tönö mänïñömö quëwënäni awënëidi ñënënäni tönö tömëna mïñë dao dao pönänitapa. Ayë Peto angä ëñëninque në wææ wänönäni wæætë Pabodo ingante ænte mämönäni pö guiite ongöñongante, 24 Peto ïñömö,

—Awënë odeye Agodipa ëñëmi, angantapa. Ïñömö ongömïni tömämïni edæ ëñëedäni. Ïingä ingante amïnii. Tömengä ingante äninque Eedotadëë quëwënäni incæ ïñömö quëwënäni incæ oodeoidi tömänäni botö ïmote yedæ äninque, Ïingä në wënæ wënæ cæcä inte godömenque wïï quëwenguënengä ingampa cæbii, äninque, Bitö apænte ancæbiimpa, ante wædänipa. 25 Ïninque, Adocä Pabodo nänö wænguinque wënæ wënæ cæcantawoo, ante botö cöwä ayömo edæ dæ antapa. Ante wæyömo tömengä guiquënë, Tæiyë awënë empedadodo incæ botö ïmote apænte ancæcäimpa, angä ëñente pönëninque botö, Ao, tæiyë awënë Tetædo weca da godömo gocæbiimpa, antabopa. 26 Incæte, Ïingä nänö cædïnö ante tæiyë awënë aquïnö ante botö ædö cæte yewëmonguïmoo, ante wæbopa. Mänömaï beyë botö, Mïnitö tömämïni apænte ämïni ëñencæboimpa, antabopa. Ayë, odeye Agodipa bitö tömëmi apænte ämi nö ëñente ate yewëmoncæboimpa, ante cædinque botö ñöwo Pabodo ingante ænte mämömo ponte a ongongä aedäni. 27 Ïñæmpa botö, Mönö në tee mönete ongongä wënæ wënæ nänö cædïnö ante yewëmönämaï inte mönö ædö cæte da godonguïï, ante awædö, ante Peto apënegacäimpa.

26

Agodipa weca ongonte Pabodo nämä wææ apënecampa

1 Awënë odeye Agodipa wæætë Pabodo ingante,

—Bitö ñöwo nämä beyænque wææ apënecæbiimpa, ämopa.

Angä ëñëninque Pabodo compo compo cædinque nämä beyænque ante wææ apënecæ cæcantapa. 2 "Awënë odeye Agodipa, ëñëmi. Oodeoidi näni pïinte äninö tömänö ante nämä beyænque wææ apënedinque botö bitö awënë ïmi weca ongonte apënebopa, ante adinque botö waa edæ tobopa. 3 Möni oodeocabo dodäni näni cægaï baï möni cæïnö ante bitö ïñömö edæ do ëñëmipa, ante tobopa. Ayë adobaï, Oodeoidi ñöwodäni æbänö ante wæætedö wæætë ante tededänii, ante do ëñëmi ïnömi inte bitö botö wææ apënedö ante edonque ëñenguïmi ïmipa, ante pönëninque botö godömenque tobopa. Ïninque bitö Ao ante ee ongöninque ëñencæbiimpa, ämopa."

Ïïmaï quëwengaboimpa, ante Pabodo apënecampa

4 Ante apënedinque, "Botö ñöwo ganca æbänö quëwëmoï, ante oodeoidi tömänäni do ëñënänipa. Edæ do wëñëmoyedë botö ëñagaïmæ quëwente pædinque botö edënïmoyedë ñöwo ganca æbänö Eedotadëë ïñömö quëwengaboï, ante do ëñënänipa. 5 Möni oodeocabo incæ pancadäniya Wængonguï ingante wædænque ëñente quëwëñönäni möni Paditeocaboque wæætë, Dodäni näni wææ angaïnö ante mönö ëñente cæcëimpa, ante ëñente quëwëmönipa. Botö ïñömö Paditeobo ïnömo inte mänïnö ante cöwë Ao ante godömenque nanguï cæte quëwentabopa. Ïninque oodeoidi do agaïnäni ïnönäni inte Ao ante baï, Näwangä Pabodo ëñente quëwengampa, ante apënecædönänimpa. 6 Mönitö mëmëidi ïnänite apënedinque Wængonguï, Mïnitö beyë cöwë pönö waa cæcæboimpa, ante nänö angaïnö baï cæcä beyænque mönö watapë bacëimpa, ante botö pönëmopa."

"Ñöwo ïñömö mänïne botö pönënö beyænque ïïnäni, Pabodo ingante apænte ancæmïnimpa, ante ænte mämönäni pöninque botö mïnitö weca a ongömo aedäni. 7 Wængonguï, Mïnitö beyë pönö waa cæcæboimpa, ante nänö angaïnö ante ïinque bacëimpa, ante möni pönënö beyænque möni oodeo pægaincabo önompo tipæmpoga go mencaboga mänimpomöni ïmöni ïñömö woyowotë itædë, Wængonguï ingampa, ante tömengä beyë cæte quëwëmönipa. Incæte awënë odeyebi, ëñëmi. Wængonguï, Cöwë cæcæboimpa, ante nänö angaïnö ante möni pönënö beyænque oodeoidi incæ botö ïmote, Wïwa cæbipa töö, ante pïïnänipa. 8 Mïnitö ïmïnite ämo apënemïni ëñëmoedäni. Do wënïnäni ïñönänite Wængonguï, Botö pönö cæbo ate ñäni ömëmoncædänimpa, angacäimpa. Mïnitö ïñæmpa, Wængonguï ædö cæte mänömaï cæquingää, ante pönente wædinque quïnante Baa änewëmïnii," ante Pabodo angacäimpa.

Pabodo, Coditoidi ïnänite togænte pantabopa, angampa

9 Äninque Pabodo godömenque
apënecantapa. "Botö wëënëñedë
edæ oodeoidi näni pönëwënö baï pö-
nengaboimpa. Mänïïñedë botö Itota
wodi Näatadeta quëwengaingä ëmöwo
ante näni pönënö ante pïinte cædinque
nanguï wido cæquënëmo ïmopa, ante
pönëwentabopa. 10 Ïninque botö Eedotadëë
ïñömö quëwëninque mänïnonque ante
cægaboimpa. Mänïïñedë edæ, Wængonguï
quï, ante në godönäni ñënënäni ïnänite
antabopa. Ämo Ao ante tömënäni në änäni
inte yewëmonte pædæ pönönäni ëninque
botö Wængonguï Awënë quïnäni nanguï
ïnäni ïnänite bæi ongonte ëninque në
tee mönebo ingaboimpa. Ayë tömënäni
ïnänite wënoncæ cæyönäni botö cöwë
godö Ao angaboimpa. 11 Botö wayömö
wayömö godinque oodeoidi odömöincönë
wantæ wantæ ïñö go guiidinque, Wæn-
gonguï Awënë quïnäni tömengä ingante
godö wënæ wënæ ante pïincædänimpa,
ante cædinque päedäni, ante nanguï ämo
pangadänimpa. Ayë tömënäni ïnänite
nanguï pïïninque godömenque ænguï bad-
inque botö tömënäni ïnänite pancæte ante
wabæca näni quëwëñömö wabæca näni
quëwëñömö incæ togænte gogaboimpa,"
ante Pabodo wææ apënecantapa.

Wadö ante pönente babopa, ante Pabodo adodö angampa

(Näni Cægaïnö 9.1-19, 22.6-16)

12 Ante apënedinque Pabodo godö-
menque, "Mänömaï wabæca go wabæca
go cædömo inte Daämaco ïñömö gocæte
ante cætabopa. Cæyömö, Pabodo ïïmaï
cæcæcäimpa, ante Ao ämönipa, ante, Wæn-
gonguï quï, ante në godönäni ñënënäni
në änäni ïnönäni inte botö beyë cadota
ante yewëmöninque pædæ pönönäni
ænte gotabopa. 13 Awënë odeyebi, ëñëmi.
Mänömaï gote idömæ goyömo tæcæ bæcä
pönï bayonte nænque nänö näwä baï
godömenque näwä öönædë ïnö botonga
möni godongämë gocaboga pö tömäo
guïnë gongë. 14 Ate wædinque tömämöni
guidömëmë go go wæëñömöni adocanque
möni ebedeo tededö tedete öönædë
apënecä botö adoboque ëñentabopa.
'Taodo. Taodo ämo. Botö ïmote quïnante
togænte pämii. Ïñæmpa wagada päintoca
baï bitö nämä ïñë ëwate cowate baï bitö
caate wæquinque cæbipa,' angacäimpa."

15 "Angä ëñente wædinque botö, 'Awënë,
æbidö ïnömi ïmii.' Ante ëñente wæyömote,
'Botö Itota ïnömo inte bitö në togænte
pänïmo mänïmodö ïmopa cæbii. 16 Ñöwo
edæ ængë gantidinque adiyë në gongëmi
ämopa. Botö beyë në pönö cæbi ämo
edæ bacæbiimpa. Ayë, Botö ïmote æbänö
abii, ante bitö adïnö ante në apënebi ämo
bayömite botö ïincayë ate godömenque
odömömo ate bitö aquïnö ante bitö në
apënebi ämo bacæbiimpa. Mänömaïnö
ante ämo bacæbiimpa, ante apënecæte
ante botö bitö weca ponte a ongömopa.
17 Ayë bitö guiidënäni oodeoidi incæ
wadäni wabæca quëwënäni incæ bitö ïmite
wënæ wënæ cæcæ cæyönäni ate botö
bitö ïmite gä pe æmpote wææ gompobo
beyænque bitö wæætë quëwencæbiimpa.
Tömënäni weca botö bitö ïmite da godömo
gocæbiimpa. 18 Tömënäni botö ïmote
wede pönënäni ate botö wënæ wënæ
näni cædïnö ante godö ñimpo cæbo
ate tömënäni do botö tæiyë waëmö
badongaïnäni tönö adocabodäni baï
badömo badinque quëwencædänimpa,
ante cæbopa. Mänömaïnö cæcæte ante
botö, Bitö Taodobi ïñömö tömënäni awinca
wi ëmonte baï cædinque apënebi ëñën-
inque tömënäni wæætë edonque adinque
ñäö ïnö gämënö poncædänimpa, ante
cæbopa. Tatäna nempo quëwëñönänite
bitö wæætë gä pe æmpote baï cædinque
odömonte apënebi ëñëninque tömënäni
wæætë edæ ocë ëmænte pöninque
Wængonguï nempo quëwencædänimpa,
ante bitö ïmite da godömo gocæbiimpa.'
Ante Awënë Itota botö ïmote angä ëñente
gotabopa," ante Pabodo apënecantapa.

Pabodo, Öönædë apënecä ëñente cætabopa, angampa

19 Mänömaï apënedinque Pabodo
godömenque, "Awënë odeyebi Agodipa,
ëñëmi. Botö wïïmonte baï ayömo öönædë
ïnö në angä nänö angaïnö ante botö
ædö cæte ëñënämaï cæquïmoo. Edæ
do cætabopa. 20 Täno Daämaco ïñömö
quëwënäni ïnänite apënedinque botö ayë
Eedotadëë ïñömö godinque mänïñömö
quëwënäni ïnänite apënedinque Oodeabæ
quëwënäni ïnänite go apëneboque go
wayömö oodeo ïnämaï ïnäni ïnänite
mäo apënedinque ïïmaïnö ante apënebo
ëñënänitapa. Mïnitö wënæ wënæ mïni
cædö ante, Ancaa wæwente awædö, ante

ñimpo cædinque Wængonguï gämënö edæ pöedäni. Ayë pöninque mïnitö, Mänïnö wënæ wënæ botö cædïnö edæ ëmëwo ñimpo cæbopa, ante edonque acëimpa, ante cædinque waa cæte quëwëedäni, ante ämo ëñënänitapa."

21 "Ïninque botö mänömaï cæbo beyænque Wængonguï oncö ñënæncö boyë ongöñömote oodeoidi botö ïmote bæi ongöninque edæ wënoncæ cædänitapa. 22 Mänömaï wënæ wënæ cædäni incæte Wængonguï ñöwoönæ ganca botö tönö cöwë godongämë cæcampa. Ïninque botö, Wængonguï Awënë æbänö cæcää, ante guïñënämaï inte në gongëninque awënëidi ïnänite önönänique ïnänite apënedinque apënebоï aedäni. Möitee wodi tönö wadäni Wængonguï beyë në apënegaïnäni tönö, Æbänö baquïï, ante apënegadänimpa, ante apënebopa. Mänïne tömënäni näni apënegaïneque adodö ante apënedinque botö godömenque apënedämaï ïmo inte edæ ïïmaïnö ante apënebopa. 23 Möiteeidi ïñömö, Mönö Codito cöwë caate wæquingä ingampa, ante apënegadänimpa. Ayë, Wænte ate tömengä tänocä në ñäni ömëmöningä ïnongä inte, Acædänimpa, ante cædinque ñäö tica ënente baï tömengä guiidënäni ïnänite wadäni ïnänite edæ odömoncæcäimpa, ante yewëmongadänimpa. Botö ïñömö, Möiteeidi näni angaïnö do edæ ïinque batimpa, ante apënedinque wadö ante apënedämaï ïmopa," ante Pabodo apënegacäimpa.

Agodipa, bitö Codito ingante pönenguënëmi ïmipa, angä

24 Pabodo mänömaï nämä beyænque tæcæ wææ apëneyongante awënë Peto do ogë tededinque,

—Ïñæmpa Pabodo ocai ömæcabi inte tedebi awædö. Nanguï wantæpiyë dibodo adïmi inte idiquibë pönente babiimpa töö.

25 Ante wææ tedecä ëñëninque Pabodo,

—Awënë Peto bitö waa pönï awënë gobedönadodo ïmi incæte botö wïï bitö änö baï ïmopa. Botö wïï idiquibë pönëmo inte töingä pönëninque näwangä ante apënebopa. 26 Awënë odeye Agodipa guiquënë tömengä mänïnö botö apënedö ante tömää ëñengä ïñongante tömengä ingante edonque apënebo ëñengampa. Edæ mänïnö botö änïnö wïï awëmö cætimpa, ante pönëninque botö, Awënë odeye incæ do adingä inte ædö cæte ëñënämaï inguingää, ante awædö. 27 Awënë odeyebi Agodipa, ñöwo bitö ïmite apënebo ëñëe. Wængonguï beyë näni apënegaïnö ante bitö pönëmitawo. Do pönëmi ïmitapa, ante ëñëmopa.

28 Äñongante Agodipa wæætë,

—Ïñæmpa bitö botö ïmote wantæ ïñö tededinque, Agodipa bitö Codito ingante do pönencæbiimpa, ante cæcæte ante cæbitawo.

29 Äñongä Pabodo wæætë,

—Wantæ ïñö apënebo incæ wantæpiyë apënebo incæ bitö botö baï pönëmi waa tobaïmopa. Edæ bitö tönö godongämë ëñëë cönäni tönö mïnitö tömämïni botö baï entawencæmïnimpa, ante botö Wængonguï ingante apënebopa. Incæte, Botö baï baedäni, äninque botö, Yaëmengoncoo empocæmïnimpa, ante apënedämaï intabopa.

30 Ante Pabodo mänömaï apënecä ëñëninque awënë odeye Agodipa ængë ganticantapa. Ayë pancabaa awënë Peto, Bedänite, godongämë ongönäni adobaï tömengä tönö ængë gantidinque, 31 mänincönë tao godinque ïïmaï ante tededänitapa.

—Ïingä Pabodo wënæ wënæ cædämaï ïñongante quïnante wææ wänonguïï. Quïnante apænte wënonguïï. Edæ wënæ wënæ nänö cædïnö dæ ampa.

32 Ante tedeyönäni Peto ingante Agodipa apënecantapa.

—Tetædo incæ botö ïmote apænte ancæcäimpa, ante Pabodo wïï angä baï botö edæ tömengä ingante do ñimpo cæcædömoimpa, angacäimpa.

27

Pabodo ingante Odömä ïñömö da godönäni gocampa

1 Mänömaïnö ante wædinque mänïmæ awënëidi, Pabodoidi ïnänite ñöwo Itadiabæ ämö wogaa gocædänimpa, ante godongämë Ao änänitapa. Mänïñömö tontadoidi ïñömö tæiyë awënë empedadodo beyænque näni wææ wänoncabo ïnönäni inte Empedadodoidi näni änoncabo ïnönänimpa. Tömënäni capitäö Codio nempo Pabodo tönö wadäni në tee mönete ongönïnäni ïnänite pædæ godönäni ö ëninque ænte gocantapa. Ayë botö Odocabo në yewëmömo tönö wadäni

adobaï Pabodo tönö godongämë go-
tamönipa. 2 Gäwapæntibæ wedeca gote
ayömöni wipo ñënæmpo Adadämitio
wäï wocænte näni ænte pönimpo inte
ñöwo Atiabæ godinque wayömö go ti
wæë wayömö go ti wæë näni goquimpo
adinque mönitö mänimpodë go guiite
gäwapæntibæ wogaa gotamönipa. Ayë
wacä Aditadoco Mäatedöniabæ Tetadönica
ïñömö quëwëningä inte mönitö tönö pö
äampodenque gocantapa. 3 Ïïmö ate Tidöö
näni quëwëñömö pö wäï wocëñömöni
Pabodo ingante capitäö Codio waa cæd-
inque pönö apënecantapa. Bitö ëmigoidi
weca quïëmë bitö ænguënënö ante gote
ænte pöe, äninque ee acä tömëwë gote
ëñadinque ænte pongantapa. 4 Ayë mänïï
Tidöö ïñömö ëñate wogaa goyömönite
möni në gocæ cædö woboyë betamonca
pëmë ate wædinque mönitö wää tëïwënë
Tipidebæ näni änïwënë wæë cæteïnö
wogaa gotamönipa. 5 Wää tëïwënë go wodo
tebë gomönique go tæcæpë pönï wogaa
godinque Tiditiabæ wodo tebë pömönique
go Pampidiabæ wodo tebë pömönique go
Ditiabæ godinque Mïida näni quëwëñömö
pö wäï wocæntamönipa.

6 Mänïñömö wacä wipo ñënæmpo
Adecantodia näni ænte pönimpo adinque
capitäö Codio, Itadiabæ goquimpo impa,
äninque mönitö ïmönite angä godongämë
guiite wogaa gotamönipa. 7 Tëönæ
ïñonte wëñee godinque mönitö, Æiquedö
goquïmönii, ante ancaa cæmönique go
Gönido näni quëwëñömö go wodo tebë
gotamönipa. Ayë woboyë cöwë mönitö
gocæ cædö ïnö nanguï pönï pö ate
wæmönique go wää tëïwënë Tadamöne
wodo tebë godinque wawënë Cædeta
näni änöwënë yaatænque gotamönipa.
8 Mänïwënë wæë cæteïnö yæwedecaque
ancaa cædinque wëñee godinque mönitö
Datea wëmonca wodöïñömö näni Waa
Wodöïñömö näni änïñömö pontamönipa.
Mänïñömö pömöni ate wipodë në cædäni
ïñömö, Wipo ñënæmpo wäï wocëñompo
nämä godämaï ingëimpa, ante cædinque
teëmenca gæguincamë inte näni ñä
cæcadodinca guitodönäni näñe ñongë ate
wipo godämaï wäï wocæntapa.

9 Mänïñömö wäï wocænte owodinque
mönitö, Quingë pongamö incæ wëñee
pömompa, ante wædinque mönitö,
Woboyë nanguï pëmë tedë baquinque
mönitö Wængonguï beyë ante mönö
cënämaï ëönæ do ïinque batimpa,
ante pönentamönipa. Ïninque mönitö,
Ñöwo mönö wænguinque wipodë godö-
menque gomompa, ante wæyömöni wipo
ñënæmpo në ænte godäni ïnänite Pabodo
nö pönëninque wæë angantapa.

10 —Ïñänäni, botö ayömo mönö ëwente
wæquinque godömenque gomompa. Mäin-
coo mïni ænte gocoo wido cæquinque
wipo nä tobë go ate mönö becadote wæn-
guinque impa cæmïnii.

11 Äñongä wipo ñënæmpo në ëacä
tönö wipo capitäö wadö ante apëneda
ëñëninque tontado capitäö Codio ïñömö
Pabodo nänö änïnö ante ëñënämaï
cæcantapa. 12 Wæætë edæ, Ïñömö ponte
mönö wodöïñömö woboyë pëmë tedë
ïñonte wïï owoïnente wæmompa. Ante
wædinque wodo tömänäni, Pënite näni
wëmonca wodöïñömö nænque tamönö
ïmætë ïnö ongöninque woboyë ante wæë
cæte impa cæmöö. Ñöwo wadæ godinque
Pënique näni wëmonca wodöïñömö
go ti wæænte quëwëninque woboyë
pëmë tedë ïinque pëmænte go ate
mönö gomonga gocëimpa, ante adoyömö
änänitapa.

Wïni cai pompa

13 Mänömaïnö, Gocëimpa, äñönäni
ñënë wipo goquinque woboyë dipëmë
ïnö betamonca wædænque pëmë ate
wædinque, Mönö änïnö baï ñöwo mönö
waa goquinque impa, ante todänitapa. Ayë
wipo ñënæmpo wäï wocëñö teëmenca
näni guitodöninca ñöwo gæguincamenca
quingë ïñë ëënö ñënë wipodë cö
cædäni ate mönitö wogaa go Cædeta näni
änöwënë yæwedecaque gotamönipa.

14 Mänïnö tæcæ gocæ cæyömöni do
woboyë wïni cai Yodocodöno näni änö
wää tëïwënë ayaënëmäa ïnö mämö pëmë
pöninque, 15 wipo ñënæmpo mämö ö
ënimpa. Mönitö, Mönö wodöïñömö
adodö gocëimpa, ante cædinque woboyë
pönö gämënö ædö cæte wiya wënente
goquïï. Ante wædinque mönitö ee amöni
woboyë betamonca ïnö quingë mämö dadi
wënente da godö mäo gotamönipa. 16 Wää
tëïwënë guiyäwënë Caoda näni änöwënë
dipëmë ïnö yæwedeca woboyë wæë
cæteïnö godinque mönitö guiyampo möni
wëä wëä ænte pönimpo ante, Tobënämaï
impacëimpa, ante pæ pagænte ancaa

cædinque wëä pönonte pæ mantamönipa.
17 Ayë në cædäni guiyæmpo gæguinca-
menca wëä ëënonte ñënæmpodë da
wënänitapa. Guiyæmpo da wënente ate
tömënäni, Ñënæmpo awæmpacoo wïï
bede wënecëimpa, ante cædinque ñënë
wipo incæ gæguincamenca wïni wïni
cæte goto wïnänitapa. Ayë, Önætamö
Tidite näni änontamö impa, ante adinque
tömënäni, Æ quingë gomö baï mönö
wænguinque Tidite ëmönaiboga go näñe
ñongæncædönimpa. Ante pönente
guïñente wædinque wëñee gocæte ante
cædinque weocoo ñënæmpodë pëmænte
mäo näni gocoo incæ wëä wënonte ñö
cædinque ee adäni woboyænque wëñee
mäo gotamönipa.
18 Wïni cai ïñömö godömenque woboyë
pëmëninque æpë mængonta mængonta
ante cæ wædinque wipo ñënæmpo incæ
ëmætë dadiïmë ëmætë dadiïmë go wæ-
tamönipa. Ïninque ïïmö ate tömënäni,
Wipo ömædë bate wodëï bacëimpa, ante
cædinque mäincoo ñënæmpodë ongönin-
coo incæ æpënë edæ wido wido cädäni
gotapa. 19 Waönæ bayonte tömënäni, Ñënë
wipo quincoo, ante näni cæincoo incæ
nämä önompoca pancacooga æpënë wido
cädäni gotapa. 20 Ayë tëönæ ïñonte
nænque edæ tamönämaï nëmö tamönämaï
ï ate mönö, Ædömë gomompa, ante ëñënä-
maï inte edæ wætamönipa. Ayë woboyë
godömenque mämö pëmëñö æpë nan-
guï mængonta mængonta cæ wædinque
mönitö, Ñöwo quëwenguïnämaï ïmompa,
ante edæ pönëninque wætamönipa.
21 Mänïnäni wantæpiyë cënämaï
ïnäni adinque Pabodo tæcæguedë ængë
gantidinque tömämöni ayömöni tömënäni
ïnänite ïïmaï apënecantapa.
—Ïñänäni, botö ämo ëñëninque Cædeta
näni änöwënë ëmö cæte pönämaï inte ee
owoquënëmïni ïmïnitapa. Edæ mänömaï
ee ongömïni baï wipo tobënämaï ïñonte
mïnitö mäincoo ëwënämaï inte wædämaï
incædömïnimpa. 22 Ñöwo guiquënë
guïñënämaï piyënë cæte quëwëedäni.
Ñënë wipo mönö goimpo incæ tobænte
bacëimpa. Näwangä impa. Incæte
waomö ïñömö wënämaï tömämö mïïmö
quëwenguïmö ïmompa. 23 Botö ïñömö
edæ Wængonguï quïmo ïnömo inte botö,
Wængonguï ingampa, ante tömengä beyë
cæbopa. Ñöwoönæ woyowotë tömengä
anquedo botö weca pöninque, 24 botö
ïmote apënecä ëñentabopa. "Pabodo,
guïñënämaï ïe. Tæiyë awënë Tetædo weca
bitö cöwë gote gongæncæbiimpa. Ayë bitö
beyë waadete pönö cædinque Wængonguï
bitö tönö adopodë godongämë godäni
ïnänite do angä quëwencædänimpa."
25 Ante mänömaï pönö apënecä ëñënïmo
inte botö wæætë mïnitö ïmïnite, Guïñënä-
maï ïmïni inte pönencæmïnimpa, ämopa.
Tömengä nänö apënedö baquïnö anguënë,
ante botö Wængonguï ingante në wede
pönëmo inte ämopa. 26 Incæte wipo
ñënæmpoque wää tëïwënë wawënë
godinque tobænte ba wæcëimpa, ante
Pabodo angantapa.
27 Ïninque mëa Wængonguï itædë ïñonte
woboyë ayë pëmë mäo godinque
mönitö Adodiaticopë näni änömäa wadö
wadö wogaa gotamönipa. Mänimpoönæ
ïinque go ate woyowotë ayaönënëña
ïñonte wipo ñënæmpodë në cädäni
ïñömö, Onguipoiya obo pömompa, ante
pönënänitapa. 28 Tömënäni, Ægancadö ïï,
ante acæte ante cædinque pædæ guidonte
adinque todëinta i tei mëetodo impa,
ante adinque ayë godömenque godinque
pædæ guidonte adinque tömënäni, Ñöwo
edæ pönömenque bæintitiæte mëetodo
impa, ante wædänitapa. 29 Dicaboga pönï
edæ gomö tamëñedäni, ante guïñente
wædinque, Ñënë wipo wäï wocængëimpa,
ante teëmenca näni guitodöninca menca
go mencaa yæmïñæmpo ïnö edæ gui-
todönänitapa. Ayë, Ñäö ba waa tobaimpa,
ante Wængonguï ingante apënedinque
edæ wäï wocænte a owotamönipa. 30 Wipo
ñënæmpo në cädäni guiquënë, Mönö
wodii wïnongëimpa, ante awëmö cæd-
inque waca näni guitodöninca yæcadopo
ïnö guitodoncæte ante cæte baï babæ
cædinque, Mönö awëmö goquimpo, ante
guiyä wipo incæ pædæ wæënoncæ
cædänitapa. 31 Guiyæmpo tæcæ pædæ
wæënöñönäni Pabodo ïñömö tontado
capitäö tönö tontadoidi ïnänite angantapa.
—Ïïnäni wipo ñënæmpo në cädäni inte
ñënë wipodë ongönämaï ïnäni baï mïnitö
ëdö cæte nämä cæte quëwenguïmïnii.
32 Angä ëñente wædinque tontadoidi
guiquënë ñënë wipo në cädäni näni
awëmö gocæ cædimpo gæguincamë aa
wiyënäni ïninque guiyæmpo tæi guiite
ëmëwo gotimpa.

33 Tæcæ oque pönente ïñonte Pabodo
ïñömö, Tömämïni cænguï cäëdäni, ante
nanguï äninque,
—Ñöwo mëa Wængonguï itædë ïñonte
mïnitö ancai guïñente wædinque ee ate
cënämaï quëwëmïni abopa. 34 Ñöwo ïñömö
mïnitö ïmïnite, Cäëdäni, ämopa. Cænte
quëwenguënë cæmïnii, ämopa. Mïnitö
æcämenque incæ tömämïni wënämaï in-
cæmïnimpa.
35 Äninque tömänäni waa ayönäni
Pabodo päö äninque Wængonguï in-
gante, Waa pönömi cëmönipa. Ante
apënedinque ao mænte cængä. 36 Adinque
tömënäni, Mönö quëwengäimpa, ante
gancæ pönente wædinque tömänäni
cënänitapa. 37 Wipodë möni adopodë
gocabo ïñömö dotiento tetenta i tei
mänimpomöni intamönipa. 38 Mänömaï
cædinque tömënäni eyepë cënäni ate
edæ, Wipo teëmë ëmïñænte önætamö
ïñömö gobaimpa, ante guïñente wædinque,
Wodäëï bacëimpa, ante cædinque mönitö
cænguï tömëmö incæ æpënë gäwapënë
wido cægadänimpa.

Wipo ñënæmpo incæ goyë guiipa

39 Mäniï ñäö bayö ömæ adinque ñënë
wipo në cædäni ïñömö, Ïïmæ quïmæmë
impa, ante ëñënämaï ïnäni ïnänitapa.
Wæætë cöwä ayönäni, Æpë wedeca
togaa paodämë ïñömö ëmönai impa,
ante adinque, Eyepë ïmö ïninque mönö
ëmönaiboga wipo näñe ñongëimpa. 40 Ante
cædinque teëmenca näni guitodönincacoo
ëmö cæte gocæte ante gæguincamë aa
wiyëninque ñimpo cædäni tadömengadë
ee ongontapa. Ayë wiyaimpa mempaa
tömënäni wäï wocëñedë yæmïñæmpoya
ïnö näni goti wïnimpa incæ ñöwo wæætë
edæ, Wipo töö gocëimpa, ante ñï cædinque
æpënë wæætë pædæ guidönänitapa.
Ayë, Woboyë pëmænte mäo gocëimpa,
ante ñënë wipo weocoo adocooque
yæcadopo pædæ ëënonte wo cædäni ate
ëmönaiboga togaa paodämë ïñömö töingä
mäo gotamönipa. 41 Incæte tæcæ goyömöni
önætamö ïñömö näñe ñongæntapa. Wipo
yæcado näñe ñongë adinque mönitö,
Mönö ædö cæte goquïï, ante wæyömöni
æpë nanguï mængonta mængonta cæ
beyænque yæmïñæmpo nä tobëninque
panguïmë panguïmë ëmëwo gopotapa.
42 Tæcæ tobëñö tontadoidi guiquënë, Në
tee mönete ongönäni wïï tæi tæi pante
wodii wïnonguïnäni, ante wææ cædinque
tömënäni ïnänite wënoncæ cædänitapa.
43 Adinque tontado capitäö ïñömö, Pabodo
cöwë quëwencæcäimpa, ante cædinque
tömënäni näni cæcæ cædïnö ante wææ
angä ëñente ñimpo cædänitapa. Ayë
mönitö ïmönite, Në ipo cæmïni ïñömö
täno æpënë tæi guiidinque önompoca
compo compo go tömëwë ömaa goedäni,
angä ëñente gotamönipa. 44 Wadäni ipo
cædämaï ïnäni ïnänite tömengä, Mïnitö
guiquënë awæmpaa incæ wipopa tobën-
impaa incæ näñe ñongëninque wiyacæ
wiyacæ goedäni, angä ëñente godänitapa.
Mänömaï ëñente cædinque mönitö edæ
tömämöni æpæmpo becadote wënämaï
inte ömaa edæ tömëwë pongamönimpa.

28

Wää tëïwënë Mänatabæ Pabodo ponte quëwengampa

1 Æpæmpo becadote wënämaï inte
tömämöni ömaa taote ëñëñömönite, Wää
tëïwënë ïïwënë Mänatabæ impa, ante
apënedäni ëñentamönipa. 2 Mänïömæ
quëwënäni ïñömö wïï wadäni baï cædinque
mönitö ïmönite waadete cædänitapa.
Cöönæ ayë nanguï cæ ate yoguite
wæyömönite tömënäni gonga tänöninque,
Pö ootoedäni, änäni gonga tömämöni
bæcoyömö oototamönipa. 3 Pabodo ïñömö
önompoca gæte tënewë bacoo ænte mämö
ñö cæyongä gonga ocoi ä wædinque tæntæ
gongapamö manta Pabodo önompo æo
pocænte ñinga cædämaï ee engate owo
wæcä. 4 Adinque ïñömö quëwënäni wæætë
näni cabo nämäneque tededinque, "Ïingä
ïñömö waocä ingante në wëningä ingä
awædö. Tömengä æpæmpo becadote
wënämaï ïñongante edæ mönö nö
cæte pänongä incæ tömengä ingante
ata cæpodämaï inte angä ate ñöwo
quëwenguïnämaï incæcäimpa."
5 Ante wapiticë ante pönente
tedeyönänite Pabodo ïñömö pongadämaï
ingä inte pipo cæcä tæntæ ñingacæ
gongapamö togodo guiite gonga gonte
wængantapa. 6 Adinque tömënäni, Tincadö
pæncæ pæncæ mempoquingää, ante
ayë, Tincadö ïñontobë tëï go wæænte
wænguingää, ante acæte ante wantæpiyë
cöwä ayönäni, Ayë dæ pongadämaï ï inque
ingampa, ante adinque tömënäni wæætë
edæ, Æ ïingä wacä wængonguï ïnongä inte

ponte a ongongampa, ante wapiticë ante
pönënänitapa.
7 Ayë mänïwënë awënë Pobidio ïñömö
tömengä quincodë möni ömaa pöñömö
eyequeï intapa. Tömengä, Oncönë pö
guiite quëwëedäni, angä pö guiite mönitö
mëönaa go adoönæque quëwëñömöni
tömengä waadete pönö cæcä ate waa
quëwentamönipa. 8 Pobidio mänömaï waa
cæcä quëwëñömöni, Tömengä mæmpo
wepë tönö gömë cæte daicawo gawænte
möïmoga a öñongampa. Ante apënedäni
wædinque Pabodo tömengä weca guiid-
inque Wængonguï ingante apënedinque
gampocä ate waa bacantapa. 9 Pabodo
mänömaï cæcä adinque mänïwënë tömäo
gode änäni ëñente wædinque në wënæ
wënæ ïnäni ïnänite Pabodo weca ænte
mämö ænte mämö cæyönäni tömänäni
Wængonguï cæcä waa badänitapa.
10 Mänïñömö quëwënäni mönitö ïmönite
wæætë pönö waa apënedinque cöwë
waa cædänitapa. Ayë wogaa tæcæ gocæ
cæmöni adinque quïëmë möni ænguënënö
ante adinque tömënäni, Mïnitö ænte goquï,
ante eyepë pönï ænte mämö da wënäni
ænte gotamönipa.

Odömä ïñömö Pabodo pongampa

11 Ayë mönitö Mänatabæ ïñömö mengäa
go adocanque mämonque quëwëninque
gocæte ante cædinque, Äancadënaquepo,
Adecantodia ïñömö quëwënäni näni
pemonte änimpodë go guiitamönipa.
Tömënäni wængonguïna Catodo tönö
Podoco awinca baï ante badöninque
tömënäni ñënë wipocado gö cædinque
wipo ñënæmpo ëmöwo, Äancadënaquepo
impopa, ante pemönönänimpa. Mänimpo
Mänatabæ wëmonca wodöïñömö do
pöninque pëmë tedë wäï wocë adinque
mönitö ïñömö mänimpodë go guiidinque
wogaa gotamönipa. 12 Godinque Tidacota
ïñömö näni wëmonca wodöïñömö pö
wäï wocëninque mönitö mëönaa go
adoönæque quëwentamönipa. 13 Ayë
wadæ godinque Odeguio näni quëwëñömö
pontamönipa. Ïïmö ate dipëmë gämënö
woboyë betamonca wædænque pëmë
wædinque mönitö wadæ godinque waönæ
ate Poteodi quëwënäni näni wëmonca
wodöïñömö ëmëwo pö ti wæëninque
tömëwë gotamönipa.
14 Tömëwë godinque Poteodi näni
quëwëñömö ponte ayömöni në pönënäni
näni cabo ongönäni atamönipa. Tömënäni,
Adoque Wængonguï itædë mönitö tönö
ee owoedäni, änäni Ao ante mönitö
tömënäni näni änimpoga mänïñömö
quëwentamönipa. Ayë ate Odömä
taadonque gotamönipa. 15 Odömä ïñömö
quëwente në pönënäni ïñömö, Pabodoidi
oo pönänipa, ante do ëñënäni inte doönæ
tadinque mönitö ïmönite bee tencæte ante
pönänitapa. Pancadäniya ïñömö Apio
näni godonte ëïñömö ganca pöninque
mönitö ïmönite mämö bee tënäni ate
godongämë gotamönipa. Godinque,
Cëincö, ante Menconga go Adoconque,
näni äñömö mänïñömö pöñömöni wadäni
mämö bee tënänitapa. Mänïnäni ïnänite
adinque Pabodo ïñömö, Ñöwo ïñömö
wampo pönëmopa, äninque Wængonguï
ingante waa ate pönëninque apënecan-
tapa. 16 Ayë odömänoidi näni nanguï
quëwëñömö Odömä näni äñömö pöñömöni
tontado capitäö ïñömö në tee mönedïnäni
wadäni ïnänite tömengä awënë nempo
pædæ godöninque Pabodo ingante tee
mönedämaï ingantapa. Wæætë wacönë
nänënë ænte mäodäni quëwëñongante
tontado adocanque tömengä ingante wææ
wänönongäimpa.

Odömä ïñömö Pabodo quëwengampa

17 Mänïñömö ponte ate Pabodo mëönaa
go adoönæque ate oodeoidi në änäni
ïnänite äñecä godongämë pönäni ate
tömënäni ïnänite,
—Botö tönïñamïni, ëñëedäni. Mönö
guiidënäni ïnänite wënæ wënæ cædämaï
inte botö dodäni näni angaïnö ante wido
cædämaï ïñömote oodeoidi incæ Eedotadëë
ïñömö botö ïmote bæi ongöninque æn-
inque odömänoidi nempo pædæ godönäni
gotabopa. 18 Odömänoidi guiquënë botö
ïmote apænte äninque, Æbänö cæcantawo,
ante ancaa ante adinque, Pabodo dicæ
tömengä nänö wænguinque wënæ wënæ
cæcäa, ante adinque botö ïmote ñimpo
cæcæte ante cædänitapa. 19 Odömänoidi
botö ïmote ñimpo cæcæte ante cæyönäni
oodeoidi wæætë ancaa Baa änäni ëñente
wædinque botö ïñömö edæ, Odömänoidi
tæiyë awënë Tetædo incæ botö ïmote
apænte anguënengä ingampa, antabopa.
Mänömaï änïmo incæte botö awënë Tetædo
weca ongöninque, Botö guiidënäni wënæ

wënæ cædänitapa, ante wæætë pïinte
änämaï incæboimpa. [20] Mänömaï beyë
mïnitö ïmïnite apënecæte ante botö,
Pöedäni, antabopa. Ñöwo apënebo
ëñëedäni. Mönö idægocabo ïñömö,
Mönö në ponguingä Codito pönö cæcä
beyænque watapë bacëimpa, ante mönö
pönëmompa. Mänïnö mönö pönengaïnö
beyænque botö daagömë ñänoncapoïmo a
ongömo aedäni.

[21] Ante apëneyongante tömënäni wæætë
Pabodo ingante apënedinque,

—Oodeabæ quëwënäni bitö ïmite ante
yewëmöninque cadota pædæ pönönäni
dicæ ëmöniyaa. Mönitö töniïñadäni
Oodeabæ quëwente pöninque bitö ïmitedö
ante dicæ wïwa änäniyaa. Bitö wïwa
cædïnö ante yewëmöninque odömönämaï
ïnönänimpa. [22] Mänömaï ï incæte wayömö
wayömö tömämæ quëwënäni, Mänïnäni
Coditoidi ïñömö wënæ wënæ cædäni
ïnänipa, ante pïinte tededäni do ëñëmöni
ïninque mönitö, Bitö ayömi Coditoidi
æbänö cædäni ïnänii. Æbänö pönëmii, ante
ëñencæte ante wæmönipa.

[23] Äninque tömënäni, Ïïönæ godongämë
bee tëninque ëñengëimpa, äninque
wadæ godänitapa. Ayë wæætë mänïïönæ
näni änïïönæ ïinque ba ate ocë ëmænte
pöñönäni tæiyënäni bee tëninque
Pabodo weca godongämë pönänitapa.
Pönäni adinque Pabodo ïñömö baänæ
contadingä gäwadecë pönï apënedinque,
Wængonguï Awënë Odeye nempo mönö
quëwengëimpa, ante apënecantapa.
Ayë, Möitee wodi tönö Wængonguï
beyë në apënegaïnäni, Mönö Codito
ponte cæcæcäimpa, ante näni angaïnö
baï Itota ïñömö ñöwo ponte tömänö
ante do ïinque cægacäimpa. Näwangä
impa, ante botö apënebo ëñëmaïmïnipa,
ante Pabodo oodeoidi ïnänite apënecan-
tapa. [24] Angä ëñëninque pancadäniya,
Pabodo näwangä angampa, änänitapa.
Pancadäniya guiquënë, Wïï pönëïnente
awædö, änänitapa. [25] Näni cabo incæ
mänömaï wæætedö wæætë apënete wadæ
gocæ cæyönänite Pabodo wæætë ëmëwo
apënecantapa.

—Wængonguï Tæiyë Waëmö Önöwoca
apënecä ëñëninque Itaiya wodi doyedë
mïnitö mëmëidi ïnänite näwangä ante
apënegacäimpa.

[26] "Itaiya ëñëmi, bitö oodeoidi weca
godinque ïïmaï ante apënebi
ëñencædänimpa.
Mïnitö önömoncaque ëñëninque ëñënämaï
incæmïnimpa.
Awincaque adinque cöwë adämaï incæmïn-
impa, ante apënebi ëñencædän-
impa.
[27] Ïïnäni edæ mïmö ömædënäni inte wïï
ëñëïnente wæwædö,
äninque ædö cæte ëñenguïnänii.
Awinca wïï aïnente awædö, änäni inte ædö
cæte aquïnänii.
Edæ mïmö ënënäni inte baï tömënäni aw-
inca wi ëmonte adinque
önömonca wi ëmoncate ëñencædönän-
impa.
Edæ mïmö nö pönëninque dadi ëmænte
botö gämënö pönäni baï
botö do godö cæbo waa bacædönänimpa."
Ante Itaiya wodi mïnitö mëmëidi beyë
ämotamïni ante baï yewëmongacäimpa.
[28] Ïninque mïnitö oodeoidi ïnömïni inte
ëñënämaï ïmïni adinque Wængonguï
ñöwo wæætë, Botö pönö ëmo beyænque
quëwencæmïnimpa, ante oodeo ïnämaï
ïnäni ïnänite do apënecæ cæcampa.
Tömënäni guiquënë ædæmö waa ëñen-
guïnäni ïnänipa, ante apënebo ëñë-
maïmïnipa, ante Pabodo apënecantapa.

[29] Mänömaï apënecä ëñente wædinque
oodeoidi näni cabo nanguï pönï wææt-
edö wæætë äninque wadæ godänitapa.
[30] Pabodo ïñömö oncö ænte quëwencæte
ante tömënäni näni godonte ëinta pædæ
godöninque wacä oncö incæ tömengä oncö
baï bayö mänincönë wadepo mënepoga
quëwengantapa. Ayë, Æcänö ëñacæ
pöïnëna cöwë botö weca waa ponguïmïni,
ante quëwëninque tömengä në pönäni
ïnänite apënecä ëñënönänimpa. [31] Ayë në
wææ wänönäni cöwë Baa änämaï ïñönäni
tömengä guïñënämaï apënedinque,
Wængonguï Awënë Odeye nempo mönö
quëwengëimpa, ante apënedinque, Mönö
Awënë Itota Codito æbänö cægacäï, ante
edonque odömonte apënecä ëñengadän-
impa.

Odömänoidi
ïnänite Pabodo nänö cadota ante yewäëmongainta

Waa quëwencæmïnimpa, ante

1 Itota Codito ingante në cædömo inte
botö Pabodobo ïnömo inte ïï cadota ante
në yewäëmömo ïmopa. Wængonguï botö
ïmote apænte äëninque ïïmaïnö ante aa
pegacäimpa. Bitö Pabodobi gote botö pönö
cædö ante watapä apänebi ëñencædän-
impa, ante angacäimpa.
2 Mänïnö, Wængonguï æbänö pönö
cæquingä, ante watapä apänedinque tö-
mengä beyä në apänegaïnäni wëënëñedë
pönï näni tæiyä waëmö yewäëmongaïnö
ante botö mänïnö ante në apänebo ïmopa.
3 Mänïnö waa pönï nänö cæquïnö ante
ïïnque cæcæte ante cædinque Wængonguï
tömengä Wengä ingante da pönongä
pongacäimpa. Tömengä ïïñömö waocä
onguïïñængä nänö baquinque Awënë Dabii
wodi Päingä inte ëñagacäimpa. 4 Adocä
Itota ïïñömö botö Wengä ïnongä ingampa,
ante tömänäni edonque acædänimpa, ante
odömoncæte ante cædinque Wængonguï
tæï pïñænongä inte ïïmaï cægacäimpa.
Ïingä Itota Codito mönö Awënë ïïñömö
Tæiyä Waëmö ëwocacä inte do wæningä
ïïñongante Mæmpo Wængonguï wæætë
nanguï angä ate ñäni ömäëmongacäimpa.
5 Ayä adocä tönö godongämä cæd-
inque tömengä ëmöwo beyä mönitö
ïmönite Wængonguï pönö waadete
cægacäimpa. Ayä, Mïnitö wabæca
wabæca gote apänemïni ëñëninque
tömämæ quëwënäni Itota Codito ëmöwo
ante wede pönëninque në ëñente cæte
quëwënäni bacædänimpa, ante cædinque
Wængonguï adobaï Itota önompo inte
mönitö ïmönite da godongä gotamönipa.
6 Ïninque tömämæ quëwënäni ïnänite
Itota Codito, Botö gämänö pöedäni,
ante aa pedinque mïnitö ïmïnite adobaï
aa pecampa. 7 Mïnitö botö quïmïni
badinque botö ayömö tæiyä waëmö
ëwocate quëwëmïni bacæmïnimpa, ante
Wængonguï cægacäimpa. Ïninque mïnitö
Odömä ïïñömö quëwëninque Wængonguï
quïmïni ïïñömïnite botö, Acæmïnimpa, ante
ïïmaï ante yewäëmömopa. Mönö Mæmpo
Wængonguï tönö Awënë Itota Codito
waadete pönö cæyönate mïnitö wæætë
gänë pönente bacæmïnimpa, äninque
yewäëmömopa.

Odömä ïïñömö ëñacæ pöïnëmopa, ante

8 Mïnitö æbänö wede pönëmïnii, ante
tömämæ quëwënäni tededäni ëñënänipa.
Ïninque botö ïïñömö Itota Codito ëmöwo
apänedinque Wængonguï ingante waa
ate apänebopa. Wængonguï bitö
adobique pönö cæbi ate odömänoidi
wede pönënänipa, ante apänebopa.
9 Wængonguï Wengä ingantedö ante
watapä apänedinque botö Wængonguï
ingante në cædömo inte tömengä nänö
änö ante ædæmö ëwocadinque apänebo
ëñënänipa. Botö mänömaï cæbopa, ante
në adingä inte Wængonguï ïïñömö edæ,
Odömänoidi beyä ante Pabodo botö ïmote
woyowotä incæ itædë incæ apänecampa,
ante në ëñengä ingampa. 10 Edæ,
Wængonguï, bitö Ao ämi ate botö ñöwo
odömänoidi weca ëñacæ gobaïmopa, ante
Wængonguï ingante mïnitö beyä ante botö
cöwë apänebopa. 11 Wængonguï Önöwoca
beyä apänebo ëñëninque mïnitö tæï
pïñænte ëwocacæmïnimpa, ante cæcæte
ante botö mïnitö weca ëñacæboimpa, ante
wæbopa. 12 Edæ mïnitö botö wede pönënö
beyä wampo pönente bayömïni botö
wæætë, Mïnitö wede pönëmïnipa, ante
adinque adobaï wampo pönëmo ïninque
mönö pönencabo godongämä wampo
pönëninque godömenque tæï pïñænte
entawengäimpa, ante pönëninque botö
mïnitö ïmïnite aïnente wæbopa.
13 Botö wabæca quëwënäni weca gote
apänebo ëñëninque pancadäniya wede
pönënäni badänitapa. Ïninque, Botö
mïnitö weca gote apäneyömo wadäni
pancadäniya adobaï wede pönencædän-
impa, ante cædinque botö æpogamë incæ
poncæ cæyömo edæ wææ cæte intapa.
Ïninque botö, Tæmpo poncæ cætabopa,
ante yewäëmömo ate ëñencæmïnimpa,
ante yewäëmömopa. 14 Edæ guidiegoidi
incæ wadäni incæ, ocai encadäni incæ
ocai ömæcadäni incæ ædänimë ïïñönänite
botö debe inte baï edæ tömänäni ïnänite
odömonte apänequënëmo ïnömo ïmopa.
15 Mänömaï beyä mïnitö Odömä ïïñömö
quëwëmïni ïïñömïnite botö mïnitö ïmïnite
adobaï mönö Codito ingantedö ante
watapä apänecæte ante nanguï cæïnente
wæbopa.

Mönö tæï pïñænte ëwocadö Codito beyænque impa, ante

16 Mönitö oodeomöni ïñömönite täno
apënedinque Wængonguï ïñömö mïnitö
oodeoidi ïnämaï ïñömïnite ayë adobaï
apënedinque, Mïnitö wede pönëmïni
adinque Codito waa pönï pönö ængä
beyænque quëwencæmïnimpa, ante tæï
pïñænte cægacäimpa. Ïninque mänïnö
Codito ingantedö ante botö ïñömö
watapë apënedinque, Wængonguï tæï
pïñænte nänö cægaïnö impa, ante pönente
wædinque edæ guïñënedämaï inte do
apënebopa. 17 Mönö wede pönëmö ïñö-
monte Wængonguï mänïne ante odömonte
watapë apënecä beyænque mönö nö
cæte quëwëmö bagamöimpa. Mänïne
beyænque godömenque wede pönente
badinque mönö wede pönënö beyænque
quëwëmompa. Ïninque docä ïñömö Wæn-
gonguï beyë yewëmöninque, "Në nö cæte
quëwënongä incæ tömengä nänö wede
pönënö beyænque quëwencæcäimpa,"
ante nänö yewëmongaïnö baï edæ do
batimpa.

*Mönö waocabo wentamö mongænte wæ-
mompa, ante*

18 Në wïwa cædäni guiquënë wïwa näni
cædö beyænque wadäni edæ Wængonguï
nö pönï nänö apënegaïnö ante ædö cæte
ëñenguïnänii. Ïninque Wængonguï ingante
në wïwa cædäni näni ëñënämaï ïnïnö
ante godö pïïninque tömengä öönædë
ongöninque wïwa näni cædïnö beyænque
do pangä wædäni edonque amompa.
19 Wængonguï, Botö æbodö ïmoo, ante
tömämïni edonque pönï ëñencæmïn-
impa, ante cædinque tömämö ïmonte
odömöninque tömënäni ïnänite adobaï
edonque pönï odömongä wægadänimpa.
20 Wëënëñedë pönï në quëwengaïnäni
tönö ñöwo ganca quëwëmö adobaï,
Wængonguï mönö në adämaï ïnongä inte
æbänö quëwengää, ante ëñencæte ante
wægaïmö ïnömö inte mönö tömengä nänö
badongaincooque adinque edæ edonque
pönï acæimpa. Edæ, Tömengä ñimpo
cædämaï inte cöwë në tæï pïñænongä
ingampa, ante ayë, Në Wængonguï ïnongä
ingampa, ante wædinque mönö waocabo
edonque aquënëmö ïmompa. Ïñæmpa
ëñënämaï intabopa, ante ædö cæte anguïï.

21 Wængonguï ingante do ate baï in-
gaïnäni incæte waodäni tömengä ingante
edæ, Bitö Wængonguï ñäö ëmönömi ïmipa,
ante edæ änämaï ïnönänimpa. Wæn-
gonguï ingante waa ate pönente apënedä-
maï ïnönänimpa. Mänömaï ocai ömæ-
cadäni baï mïmö ömædënäni baï badinque
tömënäni wentamö entawënäni bagadän-
impa. 22 Ocai encamöni ïmönipa, ante änäni
incæte tömënäni wæætë mänömaï cæd-
inque ocai ömæcadäni bagadänimpa. 23 Edæ
Wængonguï wënämaï në Quëwengaingä
ïñongante tömënäni wæætë godö Baa an-
gadänimpa. Tömengä nänö ñäö ëmönö
ante pïinte cædinque tömënäni wæætë
waomö në wëwocamö mönö ëmönö baï
badöninque, öömä ëñadäni näni ëmönö baï
badöninque, ocaguï ëñadäni näni ëmönö
baï badöninque, ocaguï ömaadäni näni
ëmönö baï badöninque tömënäni, Mönitö
wængonguï ingampa, ante cædönänimpa.

24 Mänömaï cædäni ate wædinque
Wængonguï, Mïnitö mïni cæïnente wædö
ante ee abo cæcæmïnimpa, ante da
godongä wadæ godinque tömënäni baonga
näni ñömæï mongænte quëwenguinque
cædönänimpa. Ïninque näna gæncaya
näna gæncaya näni monguënënö ante Baa
ante guïñëñadämaï inte cædinque wacä
ingä wacä ingä godö wïwa cædönänimpa.
25 Wængonguï näwangä pönï nänö apëne-
gaïnö ante tömënäni Baa äninque mä
pönëninque näni babæ apënegaïnonque
ante Ao änönänimpa. Mänömaï cædönäni
inte tömënäni wæætë Wængonguï nänö
në badongaincoo weca ædæ wæëninque,
Mönitö wængonguï impa, ante cædinque
në Badongaingä ingante edæ ëmö cæte
wadæ gogadänimpa. Incæte tömengä në
Badongaingä ïñongante mönö waocabo
inguipoga mönö quëwëñedë ayë ate
mïinguipo bayonte wantæpiyë mönö
quëwëñedë Wængonguï ingante, Bitö
tömëmi toquinque pönö waa cæbi
ëmönipa, ante mönö apënecæimpa.
Mänömaï impa, ante Amëë, ämopa.

26 Mänömaï cæyönänite Wængonguï,
Mïnitö guïñëñadämaï mïni toïnente
wædonque gobäewedäni, ante da godongä
gogadänimpa. Ïninque onquiyënäni
incæ, Në onquiyëmo ïnömo inte botö
onguïñængä tönö monguënëmo ïmopa,
ante änämaï ïnäni inte godö wacä
onquiyængä tönö towente möwënönän-

impa. 27 Ayë onguïñënäni incæ adobaï
cædinque, Botö onguïñëmo ïnömo inte
onquiyængä tönö monguënëmo ïmopa,
änämaï ïnäni inte godö wacä onguïñængä
tönö möïnente gonga bæco baï toïnente
wædäni bagadänimpa. Ïninque cöwë näni
waa quëwenguënënö ante Baa äninque
näni onguïñænçabo ïnönäni inte wïwa
cædönänimpa. Mänömaï cæyönänite
Wængonguï eyepë pönï godö pangä wæd-
inque tömënäni wïwa näni cædö beyænque
nämä baonga caate wæwengadänimpa.
28 Wængonguï ingante mönö pönente
ëñengëimpa, ante tömënäni, Önonquedö
ante impa, ante tedeyönänite Wængonguï
wæætë, Ocaidë wentamö encadömïni inte
edæ waomïni mïni wïï cæquënënö incæ
ee abo cæbäewedäni, ante da godongä
gogadänimpa.
29 Tömënäni ïñömö nö cæquïnämaï ïnäni
inte do wïwa cædänique badinque ïïmaï
cædänipa. Wacä ingä godö towëninque
tömënäni wadäni ïnänite në wënæ wënæ
cædänique ïnänipa. Mäincoo ante ëïnente
wæwënäni inte tömënäni, Wacä gomonga
ængä ingante godö pïinte adänipa. Ayë
edæ, Mönö godö wënongëimpa, ante
cædinque do cædänipa. Guëadö guëa
pïinte cædänipa. Wacä oda cæcæcäimpa,
ante ancaa cædinque tömënäni godö babæ
cædänipa. Ayë në wïwa pönëwënäni inte
tömënäni, Wadäni wæcædänimpa, ante
godö pïinte cædänipa. Godö wæntaa godö
wæntaa tedewënäni ïnänipa. 30 Ayë wadäni
ïnänite pïïninque ïïnäni ïñömö godö babæ
ante tedewënäni ïnänipa. Wængonguï
ingante pïinte cædäni ïnänipa. Ayë,
Tömëmoque waëmö ïmopa, ante nämä
ængö cæte baï cædinque wadäni ïnänite
wææntodonte baï äninque, Önonquedö
cæcantedö abii, ante godö pïinte todäni
ïnänipa. Edæ, Æbänö godömenque wënæ
wënæ cæte toquïmoo, ante edæ pönëë cön-
inque edæ nanguï cædänipa. Mæmpocä
tönö badä, Cæedäni, äñönate tömënäni
ëñënämaï cædänipa. 31 Mïmö ömædënäni
inte tömënäni ocai ömæcadäni bagadän-
impa. Cæcæboimpa, äninque edæ ïinque
cædämaï ïnönänimpa. Wacä caate wæcä
adinque godö waadedämaï ïnönäni inte
tömënäni edæ godömenque pïïnäni inte
cædönänimpa.
32 Mänömaï cædäni ïñömö näni wæn-
guinque cædänipa, ante Wængonguï nö
pönï nänö angaïnö ante tömënäni önö-
moncaque në ëñënäni inte tömënäni näni
wënæ wënæ cæïnënonque ante cædänipa.
Ayë tömënäni wïwa näni cædö baï wadäni
adobaï cædäni adinque tömënäni, Waa
cæmïnipa, äninque në cædäni ïnänite waa
adänipa.

2

Nöingä ante Wængonguï apænte angampa, ante

1 Tömënäni mänömaï cædänipa. Incæte
bitö adobaï wïwa cædömi inte tömëmi
pante wæquinque tömënäni ïnänite
apænte ämipa. Ïninque bitö wacä ingante,
Bitö pante wæquinque wïwa cæbipa, ante
apænte ämi inte bitö ïñæmpa adobaï wïwa
cædömi inte edæ æbänö cæte nämä ante
wææ anguïmii. 2 Wïwa cædäni ïnänite
apænte äninque Wængonguï cöwë nöingä
ante apænte angampa, ante edæ do
ëñëmompa. 3 Ïninque waobi önömique
ïnömi inte bitö ïñæmpa tömënäni ïnänite
apænte ämi incæte tömënäni näni cædö baï
adobaï cædömi inte edæ, Wængonguï botö
ïmote pänämaï inte ata cæpocæcäimpa,
ante pönëmitawo. 4 Bitö wïwa cæbi inte
Ca ca wæquënëmi ïñömite Wængonguï
wæætë ee pänämaï inte nanguï waadete
pönö cæyongante bitö wæætë edæ
pïïninque Baa ämitawo. Ïñæmpa tömengä,
Bitö, Æmæwo wënæ wënæ cætabopa, ante
wædinque botö gämænö poncæbiimpa,
ante Wængonguï pönö waadete cæcampa,
ante pönëmiyaa.
5 Incæte bitö mïmö ömædëmi inte an-
caa Baa äninque edæ wënæ wënæ bitö
cædö ante ñimpo cædämaï ïñömite Wæn-
gonguï nänö ænguï baquïönæ ïinque bay-
onte tömengä ænguï pönï badinque godö-
menque pangä wæcæbiimpa. Tömengä
æbänö nö apænte angää, ante mänïñedë
ate edæ edonque acëimpa. 6 Edæ, Tömämö
mönö cægaï ganca ante Wængonguï eyepë
pönï pædæ pönongä æncæmöimpa, ante
dodäni näni yewëmongaïnö baï edæ ïinque
bacëimpa.
7 Ïninque, Mönö ñäö baï entawengëimpa,
ante cædinque ayë, Wængonguï mönö
ïmonte waa adinque pönö cæcä ate
mönö wëwocadämaï ëwocacëimpa, ante
cædinque mönö wæntædämaï inte ee waa
cæte quëwëmö ïninque Wængonguï pönö
cæcä ate mönö cöwë wënämaï quëwëmaï-
mompa. 8 Wæætë, Wængonguï näwangä

nänö apënedö ante Baa äninque, Tömëmo beyænque quëwencæboimpa, ante në änäni ïnänite ayë wadäni wïwa näni cæquïnonque ante në tee empote godäni ïnänite Wængonguï ænguï badinque godö pïinte cæcæcäimpa. [9] Edæ mönö waocabo wënæ wënæ cæmö adinque Wængonguï oodeomöni ïñömönite täno päninque oodeomïni ïnämaï ïmïni ïmïnite adobaï päñongä në wënæ wënæ cæmö tömämö ïñömö edæ caate wæwencæmöimpa. [10] Wæætë waa cæmö adinque Wængonguï oodeomöni ïmönite täno pönö waadete cædinque oodeomïni ïnämaï ïmïni ïmïnite adobaï pönö waadete cæyongä në waa cæmö wæætë gänë entawëninque ñäö apäite baï entawëñömonte edæ Wængonguï tömämö ïmonte waa acæcäimpa.

[11] Edæ mönitö oodeomöni ïmöni incæ mïnitö oodeomïni ïnämaï ïmïni incæ Wængonguï tömämö ïmonte adoyömö pönï adinque wadö wadö ate pönente cædämaï ingampa. [12] Möitee wodi, Ïïmaï cæedäni, ante nänö wææ angaïnö ante ömæmoncadäni inte wïwa cædäni ïninque tömengä nänö wææ angaïnö dæ ante baï mänïnäni wæncædänimpa. Wæætë Möitee wodi nänö wææ angaïnö ante do ëñente ëmoncadïnäni incæte wïwa cædäni adinque Wængonguï mänïne ante ëñënämaï cædäni beyænque apænte äninque pangä wæcædänimpa. [13] Edæ Möitee wodi nänö wææ angaïnö ante önömoncaque ëñënäni inte tömënäni näni önömoncaque ëñënö beyænque Wængonguï ayongä dicæ nö cædäni badäniyaa.

Wæætë edæ mänïne ante ëñente cædäni ïnänite guiquënë Wængonguï pönö angä ate tömënäni ïñömö nö cædäni bacædänimpa. [14] Edæ Möitee wodi nänö wææ angaïnö ante ömæmoncadäni inte oodeoidi ïnämaï ïnäni incæ pancadäniya tömënäni dodäni näni wææ angaïnonque ante Ao ante cædinque Wængonguï nänö wææ angaïnö baï edæ do cædänipa. Mänömaï ëñente baï cædinque tömënäni mïmö entawënäni inte mänïne ante ömæmoncadäni ïnäni incæte nämä näni wææ änonque ëñente cædänipa. [15] Edæ, Tömënäni dodäni näni wææ angaïnö ëñëninque waa cædäni inte tömënäni Wængonguï nänö wææ angaïnö baï do entawënänipa, ante edonque acæimpa. Mïmö entawënäni inte tömënäni näni caboque godongämë pönëninque wënæ wënæ näni cædönö ante näëmë apænte wææ änänipa. Ayë wæætë waa cædäni ate tömënäni näëmë apænte ñimpo cædänipa.

[16] Codito ingantedö ante watapë ëñengaïmo inte botö ïïmaï ante apënebopa. Wængonguï angä ëñente cædinque Itota Codito wæætë waomö mönö awëmö entawënö ante edonque pönï adinque apænte ancæcäimpa. Tömengä nänö apænte anguïönæ ïinque bayedë edæ mänïnö ante botö yewëmonte apënedö baï edæ ïinque bacëimpa.

Möitee nänö wææ angainta adinque oodeoidi wïï ëñënäni

[17] Bitö ïñömö edæ, Oodeobo ïnömo ïmopa, ante ämipa. Ayë, Möitee wodi nänö wææ angainta në ëñëmo inte botö Wængonguï ayongante waa quëwëmo ïmopa, ante edæ nämä ængö cædinque ämipa. [18] Wængonguï æbänö angää, ante do ëñëmipa. Ayë tömengä nänö wææ angaïnö ante do ëñëmi inte bitö, Quïnö waa ï, ante do ëñëninque Ao ante ëmipa. [19] Bitö, Wadäni babetamö baï ëwocayönänite botö töö ëmænte mäobo godänipa. Wëmö ïñömö quëwente baï adämaï ïñönänite botö ïñömö, Acæmïnimpa, ante tica ënente baï odömonte apënebopa, ante edæ, Näwangä ämopa, ante bitö apënebitawo. [20] Ayë adobaï, Mönö Möitee wodi nänö wææ angaïnö ante ëñente beyænque mönö ëñenguënënö ante entawëninque mönö nö cæquënënö ante adobaï tömänö ante entawengëimpa, ante bitö pönëmitawo. Ayë mänömaïnö ante bitö pönënö beyë bitö, Në oda cædäni ïnänite botö në töingä odömömo ïmopa, ante pönëmitawo. Wëñënäni baï wædænque ëñënäni ïñönänite botö në odömonte apënebo ïmopa, ante pönëmitawo.

[21] Ïñæmpa mänömaï ïnömi inte bitö edæ dicæ nämä odömonte apënete ëñëmitawogaa. Wadäni ïnänite odömonte apënedinque, Awëmö ënämaï ïedäni, ante odömonte apënedömi inte tömëmi awëmö ëmitawo. [22] Bitö wadäni ïnänite odömonte apënedinque, Nänöogængä ïnämaï ïñongante godö guëa mönämaï ïe, ante në wææ ämi inte bitö adobaï wacä tönö guëa mömitawoo. Ayë, Wængonguï ingampa, ante näni badöinca ante në pïïmi inte bitö edæ tömënäni näni apëneincönë

go guiidinque edæ ö ëmitawoo. 23 Ïñæmpa
bitö, Möitee wodi nänö wææ angaïnö ante
botö ëñente cæbo ïmopa, ante tededinque
nämä ængö cædömi inte edæ mänïne
ante ëñënämaï cæbi adinque wadäni
wæætë Wængonguï ingante waa adämaï
ïnänipa töö. 24 Edæ, "Mïnitö cædïnö beyë
oodeoidi ïnämaï ïnäni incæ Wængonguï
ëmöwo ante godö babæ ante wënæ wënæ
änewënänipa," ante tömengä beyë dodäni
näni yewëmongaïnö baï do batimpa.

25 Edæ Wængonguï nänö wææ angaïnö
ante ëñente cæbi ïninque bitö, Näwä ood-
eobo ïmopa, ante në ëö togëïmi badinque
waa ïmaimpa. Wæætë edæ ëñënämaï cæbi
ïninque oodeo ïnämaï ingä bagäacä ingä baï
bitö ïñömö edæ do babaïmipa. 26 Oodeoidi
ïnämaï ïnäni guiquënë bagäadäni ïnäni in-
cæte tömënäni Wængonguï nänö wææ an-
gaïnö ante ëñente cædäni ïninque Wæn-
gonguï ayongä tömënäni do ëö togëïnäni
baï ïnönäni inte oodeoidi baï ïnänipa. 27 Bitö
ïñömö Möitee wodi nänö wææ yewëmon-
gainta mänïmi inte në ëö togëïmi ïmitawo.
Bitö mänömaï ïmi incæte ëñënämaï cæbi
ïñömi wacä wæætë bagäacä ïnongä inte
ëñente cæcä ïninque tömengä ëñente nänö
cædö beyænque Wængonguï wæætë bitö
ïmite apænte äninque pancæcäimpa.

28 Ïñæmpa oodeo ëñagaingä inte baö
beyænque oodeocä ingä incæte tömengä
wïï mänömaï ingä beyænque näwä oodeocä
ingampa. Adobaï në ëö togëingä ïñömö
baonque nänö ëö togëïnö beyænque
tömengä Wængonguï ayongä ædæmö ëö
togëingä baï wïï ingampa. 29 Wængonguï
Önöwoca ingante në ëwocacä guiquënë
tömengä ïñömö edæ näwä oodeo baï
badinque Wængonguï wëñængä ingampa.
Edæ Möitee wodi nänö wææ yewëmon-
gaïnö ante ëñente ëö togëninque waocä
tömengä wentamö nänö entawënö dicæ
wido cæquingää. Wængonguï Önöwoca
guiquënë pönö wido cæcä beyænque waocä
wæætë waëmö entawengampa. Mänömaï
entawengä ingante wadäni waa adämaï
ïnäni incæte Wængonguï wæætë, Bitö waa
entawëmi abopa, äninque tömengä ingante
waa apënecampa.

3

1 Ïninque oodeocä ïñömö edæ, Oodeobo
ïmopa, ante toquënengä ingantawo. Ayë
adobaï, Botö ëö togëïmo ïmopa, ante to-
quënengä ingantawo. 2 Ao ämopa. Në
oodeoidi ïnönäni inte tömënäni cöwë nan-
guï toquënënäni ïnänipa. Edæ Wængonguï
apënecä ëñengaïnäni inte edæ oodeoidi tö-
mengä nänö apënedö ante në mangaïnäni
inte në toquënënäni ïnänipa. 3 Mänömaï
ï incæte pancadäniya ïñömö edæ wede
pönënämaï ïnänipa. Ïninque mönö æbänö
anguïï. Tömënäni näni pönënämaï ïnö
beyænque Wængonguï tömënäni ïnänite
dicæ ñimpo cædinque ædæmö aadämaï in-
gantawogaa. 4 Ædö cæte mänömaï inguïï.
Mönö waocabo tömämö në babæ apënemö
ïñömonte Wængonguï ïñömö nö pönï cæcä
ingaïnö anguënë. Edæ tömengä beyë ïïmaï
ante yewëmongatimpa.

"Wængonguï bitö æbänö apënebii, ante
apænte ancæ cædäni incæte
tömënäni, Wængonguï nö pönï
ante apënecampa, ante edonque
acædänimpa.
Bitö në tæï ëmömi inte edæ bitö ïmite
në apænte ancæ cædäni ïnänite
näëmë edæ wææntodonte baï cæd-
inque edæ gänä cæcæbiimpa."

Ante näni yewëmongaïnö baï edæ
bacëimpa.

5 Waodäni mä pönëninque ïïmaï
ante tedewënänipa. Mönitö wïwa
cæyömönite Wængonguï nö cæcä adinque
wadäni, Wængonguinque në nö cædongä
ingampa, ante godömenque edonque
acædänimpa. Ïninque wïwa cæyömönite
Wængonguï quïnante pïinte pangää, ante
tedewënänipa. Mänömaï tedewënäni
adinque mönö wæætë æbänö anguënëmö
ïmöö. Ïñæmpa waodänique näni änewënö
baï dicæ anguënëmö ïmongaa. 6 Ædö
cæte mänömaï änewenguïï. Mänïnö
näni tedewënö näwangä ï baï inguipoga
quëwëmö ïmonte Wængonguï apænte
änämaï inguënengä.

7 Wadäni guiquënë ïïmaï ante
tedewënänipa. Wængonguï cöwë näwangä
ante apëneyongante botö babæ apënebo
adinque wadäni, Wængonguinque
näwangä ante apënecampa, ante tömengä
ingante godömenque waa acædänimpa.
Ïninque babæ botö apënedö beyænque
Wængonguï godömenque ñäö apäite
baï ëmongä ingampa. Ïninque, Bitö në
wënæ wënæ cæbi ïmipa, ante Wængonguï
quïnante botö ïmote apænte angää, ante

tedewënänipa. 8 Tömënäni, Wængonguï
ingante godömenque waa acædänimpa,
ante mönö godömenque wënæ wënæ
cæcæimpa, ante tedewënänipa. Tömënäni
näni tedewënö näwangä ï baï mönitö
adobaï ante ancædömönimpa. Edæ,
Tömënäni näni tedewënö baï edæ
Pabodoidi adobaï ante apënedänipa,
ante pancadäniya pönö wënæ wënæ
ante babæ apënedänipa. Mänömaï
ante në apënewënäni ïnänite päninque
Wængonguï nö cæte pangampa.

Tömämö mönö pante wæquinque wentamö mongæmompa

9 Ïninque æbänö ante anguïï. Mïnitö
oodeoidi ïnämaï önömïnique ïïnömïnite
mönitö möni oodeocabo dicæ godömenque
waa pönï ïmöniyaa. Ïïnæmpa mönitö
oodeomöni incæ mïnitö oodeomïni ïnämaï
ïmïni incæ tömämö në wënæ wënæ
cædömö ïmompa, ante do odömonte
yewëmömöni abaïmïnipa. 10 Edæ ïïmaï ante
Wængonguï beyë ante ämotamïni ante baï
yewëmongatimpa.
"Në nö cædongä ïïnömö edæ dæ angampa.
Adocanque incæ edæ dæ angampa.
11 Në ëñente pönengä ïïnömö edæ dæ
angampa.
Wængonguï ingante ante në diqui diqui
mïnongä ïïnömö edæ dæ angampa.
12 Tömänäni edæ oda cæte wapiticë god-
inque,
näni waa cædämaï incaboque badänitapa.
Në waa cædongä ïïnömö edæ dæ angampa.
Adocanque incæ edæ dæ angampa.
13 Waodäni ïnänite wënoncæte ante ëë
ënete baï ëmencadinque,
tömänäni babæ ante enguënëwate
tedewënänipa.
Edæ tæntæ tömëmë ënete baï,
Wënongëimpa, ante ënedänipa.
14 Tömënäni pïinte näni tedewënö
beyænque moncapë tï nä baï
enguënëwadänipa.
15 Tömënäni wënonguïwaque pogodo go-
quïwaque ëwadänipa.
16 Tömënäni në godö wënönäni inte mäin-
coo wido cæte wodii godäni ate edæ
mïï quëwënäni ponte adinque caate
baï wæwënänipa.
17 Në pïinte cædönäni inte tömënäni
Wængonguï taadö tömengä gänë
entawente nänö godönö ante
adämaï inte cædänipa.
18 Tömënäni, Wængonguï ingante mönö
guïïñente ëñengëimpa, ante
pönënämaï ïnänipa."
Ante dodäni näni yewëmongaïnö baï impa.
19 Æcänö Möitee wodi nänö wææ
angaïnö ante në ëñente quëwenguënëna
ïnaa tömengä beyænque ante wææ
yewëmongatimpa. Mänömaï ï beyë,
Botö eyepë cæbo ïmopa, ante mönö
ædö cæte anguïï. Edæ guïïñënete mönö
pæ wëënecëimpa. Ayë inguipoga
tömäo quëwëmö tömämö Wængonguï
në apænte angä weca ongöninque edæ,
Æbänö cætaboo, ante Wængonguï ingante
mönö edonque apënequënëmö ïmompa.
Mänömaïnö ante edæ do ëñëmompa.
20 Mänömaï beyë Wængonguï, Möitee
wodi nänö wææ angaïnö ædæmö ëñente
cæbi beyë bitö botö ayömo në nö cæbi
babipa, ante adocanque ingante edæ
änämaï incæcäimpa. Wæætë mänïne nänö
wææ angaïnö ëñente beyë mönö, Në
wënæ wënæ cæmö ïmompa, ante edonque
amompa.

Mönö wede pönënö beyænque nö cæte quëwëmompa, ante

21 Wïï Möitee wodi nänö wææ angaïnö
ante ëñëmïni beyë wæætë edæ Wæn-
gonguï incæ pönö badongä beyænque
mönö tömengä ayongä nö cæmö bamompa,
ante ñöwo pönï odömongatimpa. Dodäni
Möitee wodi tönö Wængonguï beyë në
apënegaïnäni ïïnömö, Ïincayë ate mänö-
maï bacëimpa, ante do yewëmongadän-
impa. 22 Wængonguï pönö badongä ate
mönö në wede pönëmö ïïnömö Itota Codito
ingante mönö wede pönënö beyænque
edæ tömämö tömengä ayongä nö cæmö
bamompa. Edæ mönö adoyömö ingaïmö
inte önömonque ïmompa. 23 Ïninque
mönö tömämö wënæ wënæ cæmö inte
Wængonguï nänö ñäö baï quëwëñömö
guiicæte ante cædinque wïï eyepë cæmö
inte wïï guiimompa. 24 Incæte Itota Codito
ængä beyænque abæ tawænte gote baï
quëwëmö ïïnömonte Wængonguï önonque
änämaï inte waadete pönö badongä ate
mönö tömengä ayongä nö cæmö bamompa.
25 Wængonguï ïïnömö Itota Codito ingante
da pönöninque, Tömengä mïnitö wënæ
wënæ cædö ante teëmente wængä
beyænque botö wæætë piyënë cædinque
mïnitö ïmïnite pänämaï incæboimpa,

ante cægacäimpa. Ïninque tömengä, Mänömaï pönö cæbo ate mïnitö, Itota wepä̈ mönö beyä̈ pe tä̈ pe tä̈ wæä̈nimpa, ante wede pönëninque wede mïni pönënö beyænque quëwencæmïnimpa, ante pönö cægacäimpa.

Mänömaï cædinque Wængonguï wëënëñedë mönö waocabo mönö wënæ wënæ cægaïnö ante ee adinque në pänämaï ingaingä incæte edæ, Botö cöwë nöingä ante apænte änömo ïmopa, ante ëñencæmïnimpa, ante odömongacäimpa. 26 Ïninque, Wængonguï në nö cæcä ïnongä ingampa, ante mönö acä̈impa. Ayä̈ adobaï, Itota ingante në pönëmö ïñömonte Wængonguï në panguënengä ingä incæ mönö ïmonte ata cæpodinque pönö badongä ate mönö wæætë tömengä ayongä edæ në nö cæmö bamompa, ante mönö acä̈impa. Ïninque tömengä mänömaï cædinque tömengä nö nänö cædö ante odömoncæte ante ñöwo cægacäimpa.

27 Ïninque mönö waocabo ïñömö nämä ængö cæte baï cædinque mönö, Nämä cædinque nö cæmö bamompa, ante ædö cæte anguïmöö. Ïñæmpa mänömaï äninque cædämaï ingä̈impa. Quïnante nämä wïï ængö cæquïï, ante wæmïnitawo. Möitee wodi nänö wææ angaïnö ædæmö ëñente cæmö inte baï mönö, Tömëmö cætamompa, ancædömöimpa. Incæte ædæmö ëñente dicæ cæmongaa. Wæætë tömengä ingante wede mönö pönënö beyænque tömengä ayongä nö cædömö bamompa, ante adinque mönö, Tömëmö cætamompa, ante ædö cæte anguïï. 28 Ïñæmpa waocä Wængonguï nänö wææ angaïnö ante ëñente cæcä incæ wïï tömengä nänö ëñente cædö beyä̈ në nö cæcä bacampa. Wæætë wede nänö pönënö beyænque Wængonguï ayongä edæ në nö cæcä bacampa, ante do edæ apä̈nebo ëñëmaïmïnipa.

29 Oodeomöni ïñömönite Wængonguï mönitö Wængonguï ïnongä ingampa. Oodeomïni ïnämaï ïmïni guiquënë, Wïï mönitö Wængonguï ingampa, ante pönëmïnitawo. Ïñæmpa oodeomïni ïnämaï ïñömïnite adocä Wængonguï mïnitö Wængonguï ingampa. 30 Edæ adocanque Wængonguï ïnongä ingampa. Ïninque në ëö togä̈ïmöni ïmöni möni wede pönënö beyænque tömengä pönö badongä ate tömengä ayongä edæ nö cæmöni bamönipa. Adobaï bagäamïni mïni wede pönënö beyænque Wængonguï adocanque ïnongä inte pönö badongä ate mïnitö adobaï tömengä ayongä nö cæmïni bamïnipa. 31 Mönö pönënö beyænque impa, ante apä̈nedinque mönitö Wængonguï nänö wææ angaïnö ante dicæ wëä godonte baï cæmöniyaa. Wïï mänömaï cæmönipa. Wæætë mänömaïnö ante apä̈nedinque tömengä nänö wææ angaïnö ante Ao äninque mönitö, Ëñëedäni, ante odömonte apä̈nemönipa.

4

Abadäö wodi æbänö cægacäï, ante pönengä̈impa

1 Mänïnö ante mönitö mä̈mä̈ Abadäö wodi ïñömö æbänö ante ëñengacäï, ante mönö ñöwo pönente apä̈necä̈impa. 2 Abadäö wodi në ëñente cæcä ingaingä incæte tömengä nänö ëñente cædö beyænque dicæ nö pönï entawengä bacantawogaa. Mänömaï cædinque nö cæcä bagacäimpa, ante näwangä ï baï tömengä waodäni ëñëñönänite, Waa cæbo ïmopa, ante do ancægacäimpa. Incæte tömengä Wængonguï ëñëñongante mänïnö ante cöwë änämaï inguënengä ingacäimpa. 3 Wængonguï æbänö ante apä̈necä ëñente yewä̈mongadäni, ante amïnii. Edæ ïïmaï ante apä̈necä ëñente yewä̈mongadänimpa. “Wængonguï nöingä ante apä̈necampa, ante Abadäö wede pönengacäimpa. Ïninque tömengä wede nänö pönënö beyænque Wængonguï wæætë edæ, Botö ayömo Abadäö në nö entawengä ingä abopa, angacäimpa,” ante yewä̈mongadänimpa.

4 Edæ wadäni beyä̈ waocä nanguï cæcä ate tömënäni debe badïnäni inte edæ, Önonque pönömöni äe, ante ædö cæte anguïnänii. Ïñæmpa wïï önonque godonte impa. Wæætë tömengä nänö nanguï cædïnö beyænque paga ante në godonguënënäni inte awënëidi, Bitö nanguï cæbitapa, ante godönäni ængampa. 5 Wængonguï guiquënë önonque pönö cæcä ä̈möimpa. Waocä wïwa cæcä incæ wede pönengä adinque Wængonguï pönö badongä ate tömengä Wængonguï ayongante wæætë nö cæcä bacampa. Ïninque waocä waa cædämaï incæ edæ wede pönengä adinque Wængonguï wæætë

tömengä ingante pönö badöninque, Nö
pönï bitö entawenguinque bitö wede
pönëmi abopa, angampa. 6 Waocä waa
cædämaï ïñongante Wængonguï pönö
badongä ate tömengä Wængonguï ayongä
nö pönï entawengä ïninque tömengä wat-
apä quëwencæcäimpa, ante apænedinque
Dabii wodi adobaï ämotamïni ante baï
yewæmongacäimpa.

7 Adocä yewæmöninque,

"Waodäni ëñënämaï cædäni ïnänite Wæn-
gonguï pönö ñimpo cæcä ate

tömënäni wæætë watapæ quëwencædän-
impa.

Edæ tömënäni ëñënämaï näni cædö ante
ö ænte mäo tee moncate baï cæcä
adinque nanguï tocædänimpa.

8 Æcänö ingante Wængonguï, Bitö pante
wæquinque wënæ wënæ cæbipa,
ante cöwë pïinte änämaï ingä ïn-
inque mäningä waocä wæætë nan-
guï tocæcäimpa."

9 Ante Awënë Dabii wodi, Ëö
togæniïnänique tocædänimpa, ante dicæ
yewæmongantawogaa. Bagäadäni adobaï
tocædänimpa, ante ancæte ante yewæ-
mongacäimpa. Abadäö wodi Wængonguï
ingante wede nänö pönënö beyænque
Wængonguï, Botö ayömo Abadäö në
nö entawengä ingä abopa, angacäimpa.
Mänömaïnö ante edæ botö do yewæmömo
abaïmïnipa. 10 Abadäö wodi æbänö
engæñongante Wængonguï mänömaï
angacäï. Dicæ ëö togæningä ïñongante
angantawogaa. Wæætë bagäacä ïñongante
angacäimpa. 11 Ïninque, Abadäö bagäacä
inte wede pönengä beyænque botö
pönö badömo ate nö cæcä bacampa,
ante ëñencædänimpa, ante cædinque
Wængonguï angä ëö togænte bagacäimpa.

Mänömaï cæcä beyæ mïnitö bagäamïni
inte wede pönëmïni ïñömïni Abadäö wodi
mïnitö wæmængä baï bagacäimpa. Abadäö
wodi pæïmïni baï wede pönëmïni adinque
Wængonguï adobaï, Nö entawëmïni bamïni
acæboimpa, ante pönö badongacäimpa.
12 Mönitö wæmæ Abadäö wodi doyedë
bagäacä ingäñedë incæ wede pönengä
ingacäimpa. Möni idægocabo ïñömö në
ëö togæïmöni inte edæ tömengä wede
pönente nänö cægongaïnö adodö tee
empote gomönipa. Ïninque mänïnönö
möni wede pönente godönö gomöni
beyænque möni ëö togæncabo wæmængä
adocä Abadäö wodi ingacäimpa.

*Mönö wede pönënö beyænque Wængonguï
nänö angaïnö ante cæcampa, ante*

13 Wængonguï, Inguipoga incæ bitö në
ænguïmi incæbiimpa, äninque Abadäö
wodi tönö tömengä nänömoidi ïnänite
pönö angä ængadänimpa. Mänömaïnö
äninque Wængonguï dicæ, Botö wææ
angaïnö ante ëñente cædänique æncædän-
impa, ante angantawogaa. Wæætë
edæ wede pönente tömengä ayongä nö
entawënäni badäni beyænque Wængonguï,
Inguipoga incæ pönömo æncæmïnimpa,
ante apænegacäimpa. 14 Wængonguï dicæ,
Botö wææ angaïnö ëñente në cædänique
në ænguïnäni ïnänipa, ante angantawogaa.
Edæ mänömaïnö angä baï mönö wede
pönënö ante önonque pönencædömöimpa.
Tömengä nänö angaïnö incæ wo ëwente
baï bacædönimpa. 15 Edæ mänïnö tömengä
nänö wææ angaïnö ante ëñënämaï cædäni
beyænque Wængonguï ænguï badinque
pangampa. Wæætë wææ änämaï inte
baï Wængonguï, Botö wææ angaïnö
ante ëñënämaï cæbipa, ante ædö cæte
anguingää. Edæ dæ ancædönimpa.

16 Mänömaï beyæ Wængonguï, Botö
waadete pönö cædö beyænque æmïnipa,
ante edonque acæimpa, ante cædinque
Abadäö wodi wede nänö pönënö beyænque
ante, Pönömo æncæmïnimpa, angacäimpa.
Mönitö Möitee wodi nänö wææ an-
gaïnö ante në ëñëmöni ïñömönite wïï
adomönique ïmönite angacäimpa. Wæætë
Abadäö wodi nänö wede pönengaï baï
adobaï wede pönëmö ïñömonte mönö
tömämö ïmonte Wængonguï, Cöwë
pönömo æncæmïnimpa, angacäimpa. Edæ
mönö wede pönencabo ïñömonte Abadäö
wodi tömämö wæmængä baï ingacäimpa.
17 Wængonguï edæ do wængaïnäni ïnänite
pönö cæcä ate tömënäni ïñömö ñäni
ömæmonte edæ mïïnäni quëwënänipa.
Dæ angaincoo incæ tömengä do badongä
ate edæ a ongoncoopa. Wængonguï
mänömaï në badongä ïñongante Abadäö
wodi tömengä ingante në wede pönengä
ingacäimpa. Ïninque Wængonguï, "Abadäö
ëñëmi. Botö pönö badömo ate bitö
pæïnäni yebæninque wacabodäni näni
cabo wacabodäni näni cabo nanguï ïnäni
ïñönänite edæ bitö adobique tömënäni

wëmëmi incæbiimpa.” Ante Wængonguï
beyë ante yewëmongatimpa. Ïninque
Wængonguï ayongante mönö wede
pönëmö ïïñömonte Abadäö wodi mönö
wëmængä bagacäimpa.
18 Tömengä ingante, “Bitö pëïnäni
edæ mänimpodäni bacædänimpa,” ante
Wængonguï do angacäimpa. Mänömaïnö
angä ëñëninque, Ædö cæte baquïï, ante
wædongä incæ Abadäö wodi, Wængonguï
cöwë cæcä beyë watapë bacëimpa, ante
wede pönengä ingacäimpa. Ïninque
tömengä wede nänö pönënö beyænque
“wacabodäni näni cabo wacabodäni näni
cabo nanguï ïnäni bayönänite tömënäni
wëmængä” Abadäö bagacäimpa.
19 Tömengä, Botö picængadebo wodo
tiëë wadepo quëwengaïmo inte edæ
botö baö wænte baï ëñabo inte edæ
ædö cæte wëñë tapëiquïmoo, ante
ëñengacäimpa. Ayë, Tada adobaï wëñë
cöwë mänämaï ingaingä inte picængadecä
badinque ædö cæte wëñë manguingää,
ante pönengacäimpa. Incæte mänïnö
nänö wædö beyænque guïñëñadämaï inte
Abadäö wodi Wængonguï nänö änïnö ante
godömenque pönengacäimpa. 20 Tömengä,
Wængonguï wabänö cæbaingää, ante
wædämaï inte wæætë Wængonguï nänö,
Cöwë pönö cæcæboimpa, änïnö ante
wede pönengacäimpa. Ayë, Wængonguï
bitö ñäö entawëmi inte tëï ëmonte
waa cæcæbiimpa, ante godömenque tëï
pïñænte entawëninque Abadäö wodi wede
pönengacäimpa. 21 Edæ, Wængonguï në tëï
pïñënongä inte, Cöwë cæcæboimpa, ante
në angaingä inte edæ cöwë cæcæcäimpa,
ante Abadäö do ëñëninque edæ wede
pönengacäimpa. 22 Tömengä mänömaï
wede pönengä beyænque Wængonguï,
Abadäö bitö nö entawëmi ïmi abopa,
angacäimpa.
23 Mänïne, Bitö nö cæbi ïmi abopa,
ante nänö angaïne ïïñömö wïï tömengä
beyænque yewëmongatimpa. 24 Wæætë
mönö beyë adobaï yewëmongatimpa.
Edæ, Mönö Awënë Itota ingante Wæn-
gonguï angä ñäni ömëmongacäimpa,
ante në angaingä ingante wede pönëmö
ïïñömonte Wængonguï, Botö ayömo mïnitö
nö cæmïni ïmïni abopa, ante badongampa.
25 Wënæ wënæ mönö cædö beyænque mönö
Awënë Itota ingante Wængonguï pædæ
godongä wængacäimpa. Ayë mönö beyë
ante cædinque tömengä mönö Awënë
Itota ingante, Bitö në nö cædömi inte
ñäni ömëmömi beyænque tömënäni botö
ayömo nö entawënäni bacædänimpa, ante
cædinque angä ñäni ömëmongacäimpa.

5

Wængonguï badongä ate mönö nö cæmö bamompa

1 Mönö wede pönënö beyænque Wæn-
gonguï pönö badongä ate mönö tömengä
ayongante edæ nö cæmö bamompa.
Ïninque mönö Awënë Itota Codito nänö
cægaïnö beyænque Wængonguï piyënë
cæcä ate mönö tömengä tönö godongämë
gänë entawente quëwëmompa. 2 Mönö
wede pönënö beyë adocä Codito mönö
ïmonte pönö ænte mämongä ate Wæn-
gonguï waadete pönö cædinque mönö
ïmonte ængampa. Ayë Wængonguï në
ñäö ëmongä weca ongöñömö tömengä
pönö badongä ate mönö godongämë ñäö
ëmonte mönö watapë bacëimpa, ante
wede pönëninque tomompa.
3 Ayë wïï mäninque beyë tomompa.
Ïñæmpa, Waocä nänö wæntædämaï inte ee
cæquinque caate wæcampa, ante ëñëmö
ïninque mönö caate wæmö incæte caate
mönö wædö beyë adobaï tomompa. 4 Ayë
në wæntædämaï inte ee cæmö adinque
mönö Wængonguï ayongä në waa cæmö
edæ bamompa. Mänömaï bamö ïninque
mönö, Watapë bacëimpa, ante pönente
tomompa. 5 Mänömaïnö ante në pönente
tomö ïïñömö edæ mönö ænguënënö ante
do ëninque mönö guingo imonte wædämaï
ïmompa. Edæ Wængonguï tömengä Tæiyë
Waëmö Önöwoca ingante da pönöninque
tömengä nänö waadete pönënö adobaï do
pönongä ëninque mïmönë entawëmompa.
6 Edæ ïïmaï impa. Mönö aquïïmö
pönï ïnömo inte, Ædö cæte cæmöö,
ante wæyömonte mönö Codito ïïñömö
eyepë pönï pöninque, Mïnitö Wængonguï
ayongante wïwa cæmïni ïmïnipa, ante
adinque wïwa mönö cædö ante teëmente
wæætë wængacäimpa. 7 Waocä guiquënë
wacä në nö cædongä ingä adinque tömengä
beyë wæætë dicæ wænguingäa. Incæte, Në
waa cædongä wæætë quëwencæcäimpa,
ante cædinque adocanque adocanque
wabänö Ao ante tömengä beyë wæætë wë-
maïnänipa. 8 Incæte, Wængonguï mïnitö

ïmïnite nanguï waadete pönengampa, ante
odömoncæte ante cædinque mönö Codito
ïñömö në wënæ wënæ cæmö ïñömonte
mönö beyænque wæætë wængacäimpa.
9 Codito wepë mönö beyë pe të pe të wæë
beyænque mönö Wængonguï ayongante nö
entawëmö do batamompa. Codito mönö
beyë mänömaï wængaingä inte cöwë
godömenque cæcæcäimpa.

Ämo ëñëedäni. Wængonguï në
pïinte panguënengä ïñongante adocä
Codito gä pe æmpote ængä beyænque
Wængonguï wæætë mönö ïmonte edæ
ata cæpocä quëwencæmöimpa. 10 Mönö
edæ Wængonguï tönö mönö godongämë
pïincabo ïñömonte tömengä Wengä mönö
beyë wæætë wængä beyænque mönö
Wængonguï tönö godongämë piyënë
cæmö bagamöimpa. Mönö Wængonguï
tönö godongämë piyënë cæmö ïninque
tömengä Wengä ïñömö cöwë godömenque
cæcæcäimpa. Ämo ëñëedäni. Tömengä
adocä do wængaingä inte ñäni ömëmonte
mïingä quëwëninque mönö ïmonte
ængä beyænque mönö wënämaï inte
cöwë quëwencæmöimpa. 11 Ayë mönö
godömenque ïïmaïnö ante ëñengëimpa.
Mönö Awënë Itota Codito ængä beyænque
Wængonguï piyënë cæcä ïninque mönö
ñöwo Wængonguï nempo quëwëninque
edæ Itota Codito beyë ante watapë
tomompa.

Tänocä Adäö wodi baï Codito adobaï Tänocä ingampa

12 Docä mëmë adocanque tänocä incæ
ëñënämaï cæcä ïninque mönö wënæ
wënæ cæpämo inguipoga do pongatimpa.
Ayë tömengä nänö ëñënämaï cægaïnö
beyænque në wëwocacä bagacäimpa.
Tömengä wënæ wënæ cæcä ingaingä
baï mönö tömämö adobaï në wënæ
wënæ cæmö ïmö ïninque edæ mönö
waocabo tömämö në wëwocamö edæ
do bagamöimpa. 13 Edæ wëënëñedë
Möitee wodi nänö wææ änämaï ïñedë
incæ waodäni do wënæ wënæ cædäni
ingadänimpa. Wënæ wënæ cædäni
incæte Wængonguï, Botö wææ änö ante
ëñënämaï cæmïnipa, ante ædö cæte
apænte anguingää. Ïñæmpa mänïñedë
ayë wææ änämaï ingacäimpa. 14 Në
Ponguingä, ante dodäni näni në angaingä
ïñömö Tänocä nänö ingaï baï docä Adäö
wodi adobaï tänocä ingacäimpa. Incæte
Adäö wodi Wængonguï nänö wææ änö
ante ëñënämaï cædinque wënæ wënæ
cægacäimpa. Wæætë Wængonguï edæ
Möitee wodi nänö quëwenganca wææ
änämaï ïñongante Adäö wodi pæïnäni
guiquënë wënæ wënæ cædäni incæte tö-
mengä nänö ëñënämaï cægaï baï wïï adobaï
ëñënämaï cægadänimpa. Incæte tömënäni
në wëwocadäni inte wægadänimpa.

15 Incæte Wængonguï nänö wææ angaïnö
ante adocanque nänö ëñënämaï cægaï
baï Wængonguï nänö pönongaï ïñömö
wïï adobaï impa. Edæ adocanque nänö
ëñënämaï cægaï beyænque nanguï ïnäni
inte wængadänimpa. Incæte Wængonguï
guiquënë nanguï pönï waadete pönö
cædinque Itota Codito ingante da pönongä
pöninque tömengä adocanque ïnongä
waadete eyepë pönï pönö cæcä ate mönö
nanguï pönï ïmö inte quëwëmompa.
16 Onguïñængä adocanque wënæ wënæ
nänö cægaï beyë në wëwocadäni bagadän-
impa. Wængonguï nänö pönongaï ïñömö
edæ wïï adobaï impa. Adocanque nänö
adopoque ëñënämaï cægaïnö ante adinque
Wængonguï tömengä ingante apænte
äninque edæ, Bitö tente wæquinque impa,
angacäimpa. Wæætë Wængonguï nänö
wææ angaïnö ante ëñënämaï wæætë
wæætë cæmö incæte tömengä, Botö ayömo
mïni nö entawenguinque impa, ante
önonque pönongä ænte entawëmompa.

17 Waocä adocanque incæ Wængonguï
nänö wææ angaïnö ante ëñënämaï cæcä
ïninque tömengä adocanque nänö ëñënä-
maï cægaï beyænque mönö wëwocamö
do bagamöimpa. Wængonguï guiquënë
godömenque eyepë pönï waadete pönö
badongä ate tömengä ayongä mönö nö
entawëmö bagamöimpa. Ïninque Itota
Codito adobaï Adocanque ïñongante
mönö tömengä nempo wëwocadämaï
inte quëwëninque awënëidi baï badinque
quëwëmompa.

18 Mänömaï beyë adocanque adopoque
ëñënämaï cæcä beyænque Wængonguï
mönö tömämö ïmonte apænte äninque,
Mïni wænguinque wënæ wënæ cæmïnipa,
angampa. Ayë adobaï Adocanque
adopoque nänö nö cægaïnö beyænque
mönö Wængonguï ayongä nö cæmö bamö
ïninque Wængonguï apænte äninque mönö
tömämö ïmonte, Mïni quëwenguinque
mïnitö botö ayömo nö entawëmïni

bamïnipa, angampa. 19 Edæ adocanque
nänö adopoque ëñënämaï cægaï beyænque
mönö nanguï ïmö incæ edæ në wënæ wënæ
cæmö bagamöimpa. Adobaï Adocanque
nänö adopoque ëñente cægaï beyænque
mönö nanguï ïmö incæ edæ Wængonguï
ayongä nö cæmö bagamöimpa.
20 Mönö waocabo wënæ wënæ cæyö-
monte Wængonguï, Botö wææ änö
ëñënämaï inte cæmïnipa, ante edonque
acæmïnimpa, ante wææ angacäimpa.
Wææ angä ate edonque adinque mönö
waocabo wæætë, Nanguï ëñënämaï inte
cæte awædö, ante wæyömonte Adocä incæ
godömenque nanguï waadete pönö cæcä
ämompa. 21 Ïninque mönö ëñënämaï cægaï
beyä mönö në wäwocamö bagamöimpa.
Wæætë mönö Awënë Itota Codito waadete
pönö nö cæte badongä ate mönö cöwë
wänämaï quëwënguinque Wængonguï
ayongä nö entawëmö bagamöimpa.

6

Codito nempo quëwëninque mönö në wïwa cædongä nempo wïï quëwëmompa

1 Ïninque mönö æbänö anguïï. Pan-
cadäniya ïïmaï änewënänipa. Wængonguï
godömenque waadete pönö cæcæcäimpa,
ante cædinque mönö godömenque wënæ
wënæ cæcäimpa, ante tedewënänipa.
Mönö ïïnömö dicæ mänömaïnö ante
tedewenguënëmö ïmongaa. 2 Ïïnæmpa
ædö cæte mänömaïnö ante tedewenguïï.
Wënæ wënæ mönö cæte quëwëmämo
pædæ godömo äninque Codito teëmë
mongäninque wäñongante mönö tö-
mengä tönö godongämä wænte baï
ïnömo inte ædö cæte godömenque wënæ
wënæ cæte quëwenguïï. 3 Mönö Itota
Codito nempo quëwengäimpa, ante
æpänë guiidinque mönö tömengä tönö
godongämä wængaïmö baï batamompa,
ante mïnitö ïïnömö ëñënämaï ïmïnitawo.
4 Tömengä wænte öñöñongante Mæmpo
Wængonguï në ñäö entawënongä inte
täïï ëmönongä inte, Ñäni ömämöe, angä
ñäni ömämongacäimpa. Ïninque mönö
ïïnömö edæ, Codito tönö ñäni ömämonte
baï mönö mïïmö quëwengäimpa, ante
cædinque æpänë guiidinque tömengä
wodido godongämä guiite baï wænte baï
öñontamompa.
5 Edæ tömengä wængä ate godongämä
wænte baï bagaïmö ïninque mönö tömengä
ñäni ömämongä ate tömengä tönö
ääwocaque baï ëwocate ñäni ömämonte
baï quëwëmaïmompa. 6 Waocä nänö
në ö änïnäni inte tömengä beyænque
cæte në quëwënäni baï mönö adobaï
wënæ wënæ mönö cædö beyænque
wægamöimpa. Mänömaï inte wæyömonte
mönö Codito ïïnömö, Aamö cæte gocæmïn-
impa, ante cædinque wënæ wënæ cæte
mönö wentamö mongäñö ö ænte teëmë
mongængantapa. Ee mongäñongante
tömengä ingante awäa timpodäni wængä
adinque baonque ante mönö wënæ wënæ
cæpämo ïïnömö ëwente baï ba ïninque
mönö do aamö cæte baï mänïïnö ante
ëmö cæte gomompa. 7 Waocä ämäwo
wængaingä inte edæ ædö cæte wënæ wënæ
cæquingää. Edæ tömengä nänö wënæ
wënæ cægaïnö ante ëmö cæte aamö cæte
baï gogaingä ingampa.
8 Mönö Codito tönö ääwocaque baï
ëwocadinque adopoque wængaïmö
inte mönö tömengä tönö godongämä
quëwengäimpa, ante wede pönëmompa.
9 Edæ do wænte ñäni ömämonte
mïingä quëwënongä inte Codito wæætë
mempoga wænguingä ïnämaï ingampa.
Tömengä ñöwo wäwocadämaï ïïnon-
gante tömengä ingante, Wämäwe, ante
ædö cæte anguïï. Ïïnæmpa, wänä-
maï incæcäimpa, ante do ëñëmompa.
10 Tömengä adopoque wäninque mönö
wënæ wënæ cægaïnö ante ämäwo
wido cæcæte ante teëmë mongænte
wængacäimpa. Wæætë ñäni ömämonte
mïingä quëwëninque tömengä, Wæn-
gonguï beyænque cæte quëwencæboimpa,
ante quëwengampa. 11 Mïnitö adobaï
Codito nempo quëwënömïni inte wïwa
mïni cægaïnö ante ämäwo wido cæcæte
ante cædinque, Itota Codito tönö
adopoque wængaïmö ïmompa, ante
wæætë, Mönö Wængonguï beyænque
cæte quëwengäimpa, ante pönëninque
quëwëedäni.
12 Mänömaï beyä mïnitö, Baonga mönö
ñömänguïñö quëwëninque mönö wënæ
wënæ cæïnënö ante mönö ëñente cædämaï
ingäimpa, ante nämä wææ aadinque
edæ wënæ wënæ mïni cæïnëwënö ante
edæ ëñënämaï inte quëwëedäni. 13 Ayä
mïnitö, Bado, ante edæ, Botö baonca wïwa
cæcäimpa, ante edæ mïnitö baö quïomë

ï incæ wënæ wënæ cæquinque ante edæ godö cædämaï ïedäni. Wæætë do wëwocagaïmïni inte ñäni ömëmonte mïïmïni quëwëninque mïnitö wæætë Wængonguï ingante nämä godömïni æncæcäimpa. Edæ, Botö baö ïnï edæ tömäo Wængonguï quï impa, ante pædæ godöninque mïïmïni quëwëñömïnite tömengä wæætë mïnitö tönö godongämë cædinque nö pönï cæcæcäimpa. [14] Edæ Möitee wodi nänö wææ angaïnö ante ëñëmïni incæte wïï mänïnö beyænque quëwëmïnipa. Wæætë Wængonguï waadete pönö cæcä beyænque quëwëmïni inte mïnitö wënæ wënæ mïni cæïnëwënö ante ëñente cædämaï inte quëwencæmïnimpa.

Wïwa mönö cæïnëwënö ante mönö ëñënämaï ingëimpa

[15] Möitee wodi nänö wææ angaïnö ante ëñente beyænque wïï quëwëmö inte mönö Wængonguï waadete pönö cæcä beyænque quëwëmompa. Näwangä impa. Ïninque mönö æbänö cæquïï. Wadäni ïñömö idiquibë ante pönëninque, Wængonguï pönö cæcä beyænque në quëwënömö inte mönö wæætë wënæ wënæ cæcäëimpa, ante tedewënänipa. Mönö ïñömö ædö cæte mänömaïnö ante cæquïmöö.

[16] Wacä ingante në cæte quëwëmïni bacæte ante cædinque mïnitö, Bado, bitö botö awënë badinque edæ ämi ëñente në cæbo baboe, ämïni ïninque edæ mäningä mïnitö ïmïnite ö ængä ate tömengä beyænque cæte quëwëmaïmïnipa. Mänïnö ante pönëmïniyaa. Ayë adobaï mïnitö wënæ wënæ cæïnente mïni wædö ante Ao ante cæmïni ïninque mïni wænguinque edæ mänïnö beyænque cæte në quëwëmïni inte wæbaïmïnipa. Wæætë Wængonguï ingante, Bado, bitö botö Awënë ïnömi inte edæ ämi ëñente në cæbo baboe, äninque mïnitö nö cæte mïni quëwenguinque tömengä beyænque në cæmïni babaïmïnipa. [17] Mïnitö doyedë mïni wënæ wënæ cæïnëwënonque ante cædinque mïnitö awënë beyænque cæte në quëwëmïni baï ingamïnimpa. Ñöwo guiquënë Wængonguï nö nänö änö ante odömömöni ëñëninque mïnitö ïïnonque ante edæ në ëñente cæmïni bamïnitapa. Mänömaï bamïnipa, ante adinque botö Wængonguï ingante waa ate pönëninque apënebopa. [18] Ayë wënæ wënæ mïni cædö beyænque cæte në quëwëmïni inte wæyömïnite Wængonguï ñimpo cæcä ate mïnitö abæ tawænte ee gote baï quëwëmïnipa. Ñöwo wæætë tömengä nänö nö cædonque ante ëñente cæmïni ïninque mïnitö edæ në nö cædongä nempo quëwëninque tömengä beyænque cæte në quëwëmïni bamïnipa.

[19] Mïnitö önömïnique inte æiquedö ædæmö ëñenguïmïnii, ante wædinque botö, Waocä nänö cæï baï impa, ante tededinque odömömo aedäni. Wëënëñedë wënæ wënæ cædinque godömenque quingämë baï quëwencæte ante mïnitö, Bado, ante quïomë incæ mïni baonga wïwa cæquinque pædæ godö cæmïnitapa. Mänömaï beyænque ëñënämaï mïni cæïnëwënö ante ëñente cædinque edæ mïnitö mänïnonque ante në cæte quëwëmïni ingamïnimpa. Ñöwo guiquënë tæiyë waëmö mïni ëwocate quëwenguinque ante mïnitö baö ïnï edæ, Wængonguï quï impa, ante tömäo pædæ godöedäni. Ayë mïni nö cæquinque ante edæ tömengä beyænque në cæmïni inte quëwëedäni. [20] Wëënëñedë ïñömö mïnitö wënæ wënæ mïni cæïnënö beyænque cæte në quëwëmïni baï inte wægamïnimpa. Mänïñedë mïnitö në nö cædongä nempo quëwënämaï ingaïmïni inte tömengä nänö angaïnö ante edæ ëñënämaï ingamïnimpa. [21] Mänïñedë quingämë baï mïni cægaïnö ante pönente wædinque mïnitö ñöwo ïñömö guingo imonte bamïnipa. Edæ mänïnö mïni wïwa cægaïnö beyë ante dicæ watapë tote bamïniyaa. Ïñæmpa edæ mïni wænguinque mänömaï cægamïnimpa.

[22] Ñöwo guiquënë, Wënæ wënæ mïni cæïnëwënö ante idæwaa ëñencæmïnimpa, ante cædinque Wængonguï gä pe æmpote ængä ate mïnitö abæ tawænte baï Wængonguï nempo wæætë ee pongamïnimpa. Ïninque në gä pe æmpocä nempo quëwëninque mïnitö tömengä ingante cæte në quëwëmïni inte mïni cöwë wënämaï quëwenguinque tæiyë waëmö ëwocamïni bamïnipa. [23] Mönö waocabo mönö wënæ wënæ cædö beyë ante paga cæte baï cædinque Wængonguï mönö ïmonte pönö pangä wænguënëmö ïmompa. Wæætë, Wantæpiyë quëwencæmïnimpa, ante adocä incæ mönö Awënë Itota Codito tönö godongämë cædinque mönö ïmonte önonque pönö ængä beyænque mönö cöwë wënämaï quëwëmompa.

7

Ëñente cæquënëmö inte ñä cæyænte baï ingamöimpa

1 Ïñänäni ëñëedäni. Möitee wodi nänö wææ ante yewëmongaïnö ante do adïmïni
ïmïni incæte mïnitö ïïmaï ante ëñëmïniyaa.
Edæ, Ëñente cæedäni, ante tömengä
mïïnäni quëwënänique ïnänite wææ ante
yewëmongacäimpa. Ïninque waocä do
wëningä ïïñongante, Cæe, äñömö tömengä
mïïngä ingampa diyë cæquingää. Edæ
dobæ wængäimpa.

2 Ïïmaïnö ante pönëedäni. Onquiyængä
ingante ñänönäni mongä ate tömengä
nänöogængä mïïngä nänö quëwenganca
onquiyængä ïñömö tömengä nänöogængä
ingante ëñente quëwencæcäimpa, ante
wææ ante yewëmongatimpa. Wæætë
edæ tömengä nänöogængä wængä ate
onquiyængä owæmpoingä inte adocanque
quëwëñongante mänömaïnö ante edæ ædö
cæte wææ anguïï. 3 Ïninque nänöogængä
ayë mïïngä quëwëñongante onquiyængä
wacä ingante godö guëa mongä adinque,
Bitö nänöogængä mïïngä ïñongante bitö
wacä ingante guëa godö mömipa töö, ante
pïïnänipa. Incæte tömengä nänöogængä
wængä ate abæ tawænte gote baï tömengä
adocanque quëwëñongante, Wacä ingante
mönämaï incæbiimpa, ante ædö cæte
wææ anguïnänii. Do owæmpodingä inte
wacä ingante mongä adinque tänocä
quëwengampa diyë wææ anguïnänii.
Edæ owæmpodingä inte tömengä do
mongampa.

4 Mänömaï beyë botö töniñamïni, Mönö
adobaï ïmompa, ante ämo ëñëedäni.
Ñänönäni në möningä ïñömö ëñente
cæquënengä ingä baï mïnitö wëënëñedë
adobaï Möitee wodi nänö wææ angaïnö
ante ëñente cæquënëmïni inte ñä
cæyænte baï ingamïnimpa. Mänömaï
inte wæyömïnite Codito ïñömö, Mïnitö
botö nempo quëwëninque waincate baï
cæmïni badinque Wængonguï beyænque
ante ëñente cæcæmïnimpa, ante pönö
cægacäimpa. Tömengä baonga ponte
ëñadinque mönö beyë wëninque ñäni
ömëmongacäimpa. Ïninque mönö
tömengä tönö adobaï wænte baï ingaïmö
inte mönö wëënëñedë mönö ëñenguë-
nengaïnö ante edæ ædö cæte wæætë
ëñenguënëmö inguïmöö. Wæætë edæ në
ñäni ömëmongaingä nempo quëwënömo
inte mönö tömengä quïmö ïnömö ïmompa.

5 Doyedë ïïñömö mönö në wëwocamö
ïnömö inte baonque ante pönente
mönö quëwëñedë Möitee wodi nänö
wææ angaïnö ante ëñente wædinque
godömenque wïwa cæïnëwente wæmö
batamompa. Ïninque mönö baaca incate
baï cædinque mönö wænguinque wënæ
wënæ cætamompa. 6 Wëënëñedë wææ
änäni ate mönö, Ædö cæte ëñente
cæquïï, ante ñä cæyænte baï wægaïmö
inte mönö edæ Codito tönö adopoque
wænte baï ñï cæyænte baï bagamöimpa.
Ñöwo guiquënë adopoque wængaïmö
inte mönö Möitee wodi pedëne ante
nänö wææ ante yewëmongaïnö ante wïï
ëñente cæquënëmö inte abæ tawænte baï
gomompa. Wæætë edæ Wængonguï Tæiyë
Waëmö Önöwoca beyë quëwëmö ïnömö
inte mönö tömengä mïïne nänö änonque
ante ëñente cæmö ïmompa.

Wënæ wënæ botö cædö beyë ante wæbopa, ante

7 Ïninque æbänö ante anguïmoo. Möi-
tee wodi, Wënæ wënæ cæquï, ante yewë-
mongacäimpa, ante botö dicæ antawogaa.
Ædö cæte edæ mänömaï anguïï. Ïñæmpa
tömengä wææ änämaï ingä baï botö, Quïnö
wënæ wënæ cæte ï, ante ëñënämaï incædö-
moimpa. Botö edæ, Wacä quï æïnente
wæbo incæte botö ënämaï inte ee abo inte
waa cæbopa, ante pönengaboimpa. Möitee
wæætë, "Wacä quï ante æïnente wædä-
maï ïe," ante wææ angä beyænque botö,
Æ æïnente botö wædö incæ wënæ wënæ
impa, ante tæcæ ëñentabopa. Mänïnö ante
änämaï ingä baï botö, Wënæ wënæ impa,
ante ëñënämaï incædömoimpa. 8 Ïninque
në wënæ wënæ cædömo inte botö Möi-
tee nänö wææ angaïnö ante önömoncaque
ëñente ate botö quingämë baï tömancoo
ante godömenque æïnente wætabopa. Edæ
tömengä wææ änämaï ingä baï mönö wënæ
wënæ cædö ïñömö edonque ïnämaï inte
edæ dæ ante baï incædönimpa.

9 Möitee wodi wææ ante nänö yewë-
mongaïnö ante botö adämaï ïmoyedë
botö önonque wædämaï quëwengaboimpa.
Wæætë, Ïïmaï wææ ante yewëmonte on-
gompa, ante adinque botö, Æ, wënæ wënæ
cæbo ïmopa, ante tæcæ ëñëninque, 10 edæ
näñe wænte baï botö, Wëwocabo ïmopa,
ante wætabopa. Edæ, Ïïmaï cædinque

quëwencæmïnimpa, ante wææ ante nänö yewëmongainta adinque botö edæ, Botö wænguinque wïï ëñente cæbopa, ante tæcæ ëñëninque wætabopa. [11] Edæ Möitee wodi wææ ante nänö yewëmongainta do adïmo inte mänïnö ante ëñënämaï cædinque botö pante wænguinque wënæ wënæ cætabopa. Edæ, Önonque wënæ wënæ cæte tocëï, ante wapiticë pönente cæyömote tömengä nänö wææ angaïnö ante odömönäni ëñëmo beyænque botö, Æ, botö wænguinque wënæ wënæ cæbopa, ante wægaboimpa.

[12] Wængonguï nänö wææ angaïnö ïñömö tæiyë waëmö ïnepa. Ayë Möitee wodi adobaï mänïne tæiyë waëmö ïnedö ante apënedinque, Ïïmaï cæedäni, ante wææ äninque, Mïni waa cæte quëwenguinque ëñente cæcæmïnimpa, ante nöingä pönï angacäimpa.

[13] Ïninque tömengä, Mïni waa quëwenguinque impa, ante nänö wææ angaïnö incæ botö ïmote ædö cæte wënonguïï. Wængonguï wæætë, Quïnö wënæ wënæ cæte ï, ante edonque acæmïnimpa, ante pönö waa cædinque, Mïnitö ëñënämaï ïmïni beyænque mïni wænguinque impa, ante wææ angacäimpa. Ïninque Wængonguï nänö wææ angaïnö beyænque botö ïñömö, Wënæ wënæ cægaboimpa, ante edonque atabopa.

[14] Mïnitö tæiyë waëmö ëwocacæmïnimpa, ante Wængonguï mönö önöwoca beyænque ante wææ angacäimpa, ante do ëñëmompa. Incæte botö wïwa cædönö beyænque cæte në quëwëmo inte botö edæ ömæwocate baï inte wæbopa. [15] Edæ botö waa cæïnente wædö ante cædämaï inte botö wæætë edæ, Wïï cæïnente awædö, ante botö pïinte adö incæ edæ do cæte wæbopa. Ïninque botö, Æbänö cæboo, ante ëñënämaï ïmopa. [16] Wængonguï nänö wææ angaïnö ante ëñënämaï cæbo incæte botö ëñënämaï botö cædö ante wïï cæïnëmopa. Mänömaï botö wïï cæïnënö beyænque botö, Wængonguï waa cædinque wææ angacäimpa, ante baï cædinque tömengä nänö wææ angaïnö ante edæ Ao ante baï cæbopa. [17] Incæte botö wodi wïï tömëmo änö ante cæbopa. Wæætë edæ botö wïwa entawënö beyë wïï cæïnente botö wædö ante do ëñente cædinque wæbopa. [18] Edæ ancaa waa cæïnente wæbo incæte botö dicæ waa cæbogaa. Mänömaï beyë botö, Botö baonga quëwëninque botö waa cæquïnö ïñömö edæ dæ ampa, ante do ëñëmopa. [19] Waa pönï botö cæïnënö incæ cædämaï inte wæbopa. Wæætë edæ wënæ wënæ cæte botö wïï cæïnente wædö ante ancaa cæte wæbopa. [20] Ïninque botö wïï cæïnëmo inte do cæbo ïninque wïï tömëmo cæbopa. Wæætë wïwa cæquinque botö entawënö beyænque edæ wënæ wënæ cæte wæbopa.

[21] Waa cæïnente wæbo incæte botö wënæ wënæ cæquïnö edæ do entawente wæbopa. Ïninque botö ñä cæyænte baï ïmopa, ante do abopa. [22] Edæ botö Wængonguï nänö wææ angaïnö ante mïmönë pönëninque watapë tobopa. [23] Incæte, Wængonguï nänö wææ angaïnö ante botö pönënö incæ ëñënämaï ingë̈impa, ante botö edæ wade wææ ante entawente baï inte wæbopa. Ïninque nämä wææ ante baï mïmönë botö pönënö tönö wade, Ëñënämaï ingë̈impa, ante wææ ante botö entawënö tönö näëmë guëadö guëa cæ baï inte wæbopa. Edæ mänïne beyë wïwa botö cæquïnö entawëninque botö yæguincamenca ñä cæyænte baï inte wæwëmopa.

[24] Edæ cætawente wænguï wæ. Botö wïwa cæquïnö entawente beyë botö wænguïñö ëñate wæyömote æcänö edæ ëna beyænque quëwëmaïmoo, ante wæbopa. [25] Edæ, Itota Codito beyænque quëwenguïmo ïmopa, ante botö Wængonguï ingante waa ate pönente apënebopa. Ïninque Wængonguï nänö wææ angaïnö ante ëñëninque botö tömëmo mïmöno tömengä beyænque cæte në quëwëmo ïnömo ïmopa. Incæte botö ëñayö beyë botö wïwa cæïnënö beyænque cæte në quëwëmo inte wæbopa.

8

Wængonguï Önöwoca ingante ëwocate quëwengë̈impa

[1] Ïninque mönö Itota Codito nempo quëwëninque mönö wïwa cæïnente wæwënö ante cædämaï ïnömö inte wæætë tömengä Önöwoca pönö angä ëñëninque cæte quëwëmö adinque Wængonguï ïñömö, Mïni wænguinque, ante apænte änämaï ingampa. [2] Edæ wïwa cæïnente mönö wæwënö ante mönö wænguinque ëñente cæyömonte Itota Codito ïñömö pönö gä peyæmpote baï ö ængä beyænque

mönö abæ tawænte ee gote baï quëwë-
mompa. Ayë tömengä Önöwoca në
quëwënongä nänö wææ änö ante wæætë
mönö ëñente cæïnente quëwëmompa.

3 Edæ Möitee wodi, Ïïmaï cæedäni,
ante wææ äñongä mönö ïñömö wïwa
cæïnente mönö wæwënö beyænque aquïï
pïñënämaï ëñadömö inte, Mönö ædö
cæte ëñente cæquïï, ante wægamöimpa.
Mönö waocabo mänömaï wënæ wënæ
cædömö inte wæyömö Wængonguï wæætë,
Waocä bacæcäimpa, ante tömengä Wengä
ingante da pönongä pöninque mönö wïwa
cæïnentai baï adotai baï ëñate pægacäimpa.
Ëñate pædinque tömengä nämä baö nänö
ëñayö ante edæ, Wængonguï quï impa, ante
pædæ godonte baï cædinque wënæ wënæ
mönö cædö beyænque ante wængacäimpa.
Mänömaï cædinque Wængonguï mönitö
ïmönite apënedinque, Mïni wænguinque
mïnitö baonga ëñadinque wënæ wënæ
cæmïni awædö, ante apænte angacäimpa.
4 Mänömaï pönö cædinque tömengä, Wïwa
cæïnente mïni wæwënö ante ëñente
cædämaï inte mïnitö ñöwo wæætë botö
Önöwoca ingante ëwocadinque tömengä
beyænque quëwëmïnipa. Ïninque nö pönï
botö wææ angaïnö ante tömänö ante
ëñëninque nö cæte quëwencæmïnimpa,
ante cægacäimpa.

5 Adopoque ëñadinque baonque në
ëñadäni guiquënë wïwa cæïnente näni
wæwënö ante pönente cædänipa. Mem-
poga ëñadinque Wængonguï Önöwoca
ingante në ëwocadäni guiquënë tö-
mengä nänö änonque ante pönente
cædänipa. 6 Wïwa cæïnente näni wæwënö
ante cæcæte ante në pönëwënäni
guiquënë tömënäni näni wænguinque
mänïnö ante pönëwënänipa. Wæætë
Wængonguï Önöwoca angä ëñente në
pönënäni guiquënë tömënäni näni gänë
entawente quëwenguinque edæ mänömaï
pönënänipa. 7 Waodäni wïwa näni cæïnente
wæwënö ante cæcæte ante në pönëwënäni
ïñömö edæ Wængonguï ingante pïinte
cædänipa. Wængonguï nänö wææ änö
ante tömënäni önömoncaque ëñënäni
inte edæ wïï ëñente cædänipa. Ïñæmpa
tömengä Önöwoca ingante ëwocadänipa
diyë ëñente cæquïnänii. 8 Wïwa cæïnente
näni wæwënö ante cæcæte ante në cædäni
ïñömö, Wængonguï waa acæcäimpa, ante
ancaa cædäni incæte Wængonguï wæætë
edæ waa todämaï incæcäimpa.

9 Mïnitö guiquënë Wængonguï Önöwoca
ingante ëwocamïni ïninque edæ wïwa
cæïnente mïni wæwëniïnö ante cædämaï
inte quëwëmïni ïmaïmïnipa. Wæætë
edæ tömengä Önöwoca angä ëñente
cæte quëwëmaïmïnipa. Incæte waocä
æcämenque incæ Codito Önöwoca ingante
ëwocadämaï ingä ïninque tömengä
wæætë Codito nempo quëwënämaï
ïmaingampa. 10 Mïnitö guiquënë Codito
ingante entawëmïni ïninque wënæ wënæ
mïni cægaïnö beyænque mïnitö baö
incæ tömengä tönö adopoque wænte
baï ëñamïnipa. Incæte Codito nänö nö
cædönö entawëmïni inte mïnitö önöwoca
mempoga ëñate baï mïïwoca ëwocamïnipa.
11 Itota ingante Wæmpocä, Ñäni ömëmöe,
angä ëñëninque ñäni ömëmongacäimpa.
Ayë mïni baö ñömëintai ëñayömïnite tö-
mengä Önöwoca pö guiidinque quëwengä
ïninque Wæmpocä wæætë mïnitö ïmïnite,
Ñäni ömëmöe, ante adobaï angä ñäni
ömëmoncæmïnimpa. Edæ tömengä
Önöwoca mïni në ëwocadongä tönö
tömengä pönö cæcä ate mïnitö baö incæ
ñömënämaï intai bacëimpa.

12 Ïninque botö tönïïñamïni ëñëedäni.
Wængonguï Önöwoca angä ate mönö
ëñente cæquënëmö ïmompa. Wæætë wïwa
cæïnente mönö wæwënö ante wïï ëñente
cæte quëwenguënëmö ïnömö ïmompa.
13 Ïñæmpa wïwa cæïnente mïni wæwënö
ante ëñente cæmïni ïninque mïni ëmëwo
wænguinque cæbaïmïnipa. Wæætë Wæn-
gonguï Önöwoca ingante ëwocadinque
mïnitö wïwa mïni cædïnö ante wido
cæmïni ïninque mïni quëwenguinque
ïmaimpa.

14 Ædänidö ïnänite Wængonguï Önöwoca
töö ëmænte angä ate ëñente goda
ïñömö tömënäni ïñömö edæ Wængonguï
wënäni ïnänipa. 15 Mïnitö guïñente mïni
wægaïnö beyænque ñä cæyænte baï
në quëwengaïmïni inte ñöwo wæætë
Wængonguï Önöwoca ingante ëninque
wïï adobaï guïñente wæmïni ïmïnipa.
Wæætë Wængonguï Önöwoca pönö cæcä
beyænque mïnitö näwä wëmïni bamïnipa.
Ayë tömengä Önöwoca pönö cæcä
ænte ëwocadinque mönö guïñënedämaï
inte edæ, Mæmpo, botö Wæmpo, ante

apënemompa. [16] Edæ mönö mïmönë
ponte apënedinque Wængonguï Önöwoca
incæ, Bitö Wængonguï näwä wëmi ïnömi
ïmipa, ante apënecampa. [17] Ïninque mönö
Wængonguï wëmö ïnömö inte tömengä
nänö pönonguincoo në ænguïmö ïmompa.
Edæ Codito tönö äanque baï caate wæmö
ïninque mönö tömengä ñäö baï nänö ëmö
baï ñäö adobaï ëmöninque tömengä tönö
edæ godongämë ænguïmö ïmaïmompa.

Ñäö baï mönö entawenguïmämo

[18] Botö ïïmaï ante pönëmopa. Ñöwo caate
mönö wæpämo ïñömö pönömenque ïñonte
ïincayë ate ñäö baï mönö ëmonguïmämo
guiquënë wïï adobaï wædænque inte
godömenque nanguï pönï ingëimpa.
[19] Æyedënö Wængonguï wënäni tæï ëmonte
badinque edonque a ongonguïnänii,
ante acæte ante edæ Wængonguï nänö
badongaincoo incæ nanguï aïnente
wædinque wänö conte baï ongoncoopa.
[20] Edæ wënæ wënæ cædämaï incoo ïñonte
mönö waocabo mönö ëñënämaï cægaïnö
beyë Wængonguï nänö badongaincoo
ononcooque baï bagatimpa. Wïï nämä
änö beyë mänömaï bagatimpa. Wæætë
Wængonguï në, Ïincayë ate watapë
bacëimpa, ante angaingä inte adocä angä
beyænque ononcooque baï bagatimpa.
[21] Edæ Wængonguï nänö badongaincoo
ñömænguincooque inte yæguincamenca
ñä cæyænte baï wæyoncoote Wængonguï
gä pe æmpote baï godö cæcä beyænque
ñömënämaï inguincooque bacæcoimpa.
Mönö Wængonguï wëñëmö ïñömonte
tömengä pönö ñimpo cæcä ate mönö abæ
tawænte baï tæï ëmonte bamö baï tömengä
nänö badongaincoo adobaï abæ tawænte
baï mïincooque bacæcoimpa. [22] Wëñë
nantate, Æiquedö ëñaquingää, ante näni
wæ baï Wængonguï nänö badongaincoo
incæ ñöwo ganca godongämë nantate baï,
Æiquedö waa baquïï, ante ö ö wæconcoopa.
[23] Ayë Wængonguï mönö ïmonte mä
pönöninque tömengä Önöwoca ingante
pönongä ænte do ëwocamö ïnömö inte
mönö adobaï, Mönö baö mïïñö ëñaquinque
æiquedö Wængonguï wëñëmö ædæmö
baquïï, ante nanguï ëïnente wänö conte
ö ö wæmompa. [24] Edæ Codito, Botö ïincayë
ate badömo ate watapë bacëimpa, ante
pönëedäni, äninque mönö ïmonte edæ
ængä beyænque quëwëmompa. Ïninque
mänïnö edæ, Watapë bacëimpa, ante nänö
angaïnö ïñömö ïinque ba acæte ante mönö
ayë wänö cömompa. Mänïnö watapë do
ba amö baï mönö, Ayë ate watapë ba
acëimpa, ante änämaï incædömöimpa.
Waocä do ëningä inte, Æïnente wæbopa,
ante quïnante anguingää. Ïñæmpa edæ
dobæ ængantapa. [25] Ïninque mönö ëïnente
wædö ante mönö cöwë ængëimpa, ante
wede pönëmö ïninque mönö wæntædämaï
inte ee wänö cömompa.
[26] Ayë adobaï mönö aquïïmö pönï
ïñömonte Wængonguï Önöwoca mönö
beyë cæcampa. Æbänö cæte Wængonguï
ingante apënequïï, ante ëñënämaï inte
wæyömonte tömengä wïï waomö tededö
ante apënedinque tömengä önöwënenque
mönö beyë apënecampa. Mänïnö
tömengä nänö tededönö ante mönö
guiquënënö inte önöneca ædö cæte
tedequïï. [27] Mönö Wængonguï quïmö tæiyë
waëmö ëwocamö ïñömonte Wængonguï
Önöwoca ïñömö mönö beyë apënedinque,
Mæmpo Wængonguï nänö angaïnö baï
bacëimpa, ante pönëninque apënecampa.
Ïninque mönö mïmöno do adongä inte
Mæmpo Wængonguï ïñömö edæ, Botö
Önöwoca æbänö pönëninque apënecää,
ante do ëñengampa.

Në tæï ëmöninque mönö gänä cæmö ïmompa, ante

[28] Wængonguï, Botö änö baï ïinque
bacëimpa ante cæcæmïnimpa, ante
mönö ïmonte aa pegacäimpa. Ïninque
tömengä nänö änö baï në cæmö inte
mönö tömengä ingante waadete pönëmö
ïñömonte Wængonguï wæætë mönö
beyænque cöwë waa pönö cæcä ate mönö
edæ, Inguipoga æbämë ba incæte mönö
waa pönï quëwenguinque impa, ante
edæ do ëñëmompa. [29] Doyedë badön-
inque Wængonguï ïñömö, Botö Wengä
Bamoncadengä ïñongante ïïnäni tömengä
biwïidi badinque nanguï ïnäni yebænte
bacædänimpa, angacäimpa. Ïninque
tömengä mänömaï cæcæte ante cædinque,
Do botö në agaïnäni ïñömö töměnänique
botö Wengä nänö entawënö baï adobaï
entawencædänimpa, ante badongacäimpa.
[30] Ayë, Botö Wengä nänö entawënö
baï entawencæmïnimpa, ante nänö në
angaïnäni ïñönänite do aa pegacäimpa.

Ayë tömengä nänö aa pegaïnäni adodäni
ïnänite, Botö ayömo mïnitö nö cæmïni
bacæmïnimpa, ante badongacäimpa.
Tömengä ayongä nö cædäni në bagaïnäni
ïnänite tömengä, Mïnitö tæï ëmonte
badinque ñäö baï ëmonte bacæmïnimpa,
ante do badongacäimpa.

31 Ïninque æbänö ante anguïmoo. Edæ
Wængonguï mönö tönö godongämë
cæcä ïñongante æcänö mönö ïmonte bæ
taquingää. Edæ dæ angampa. 32 Tömengä
Wengä adocanque ïñongante Wængonguï
pæ gompodämaï inte da pönongä pöninque
tömengä wæætë mönö tömämö beyë
teëmente wæætë wængacäimpa. Mäningä
ingante da pönöninque Wængonguï
tömengä nänö ëagaincoo ante ædö cæte
pönönämaï inguingää. Edæ, Botö Wengä
tönö godongämë entawencæmïnimpa,
ante Wængonguï tömancoo do pönongä
ëmompa. 33 Wængonguï mönö ïmonte
apænte ængä ongöñömonte æcänö, Wïwa
cæbipa töö, ante apænte anguingää.
Ïñæmpa Wængonguï incæ, Botö ayömo
mïnitö edæ nö cæmïni ïmïnipa, ante
badongä bamöimpa. 34 Itota Codito
në wængaingä inte godömenque ñäni
ömëmongaingä inte Wængonguï tömëmë
ïnö do të contate a ongongampa. Ayë
mönö beyë Wængonguï ingante cöwë
apënecampa. Tömengä mänömaï cæcä
adinque mönö ïmonte æcänö, Bitö
wænguinque, ante apænte anguingää.
Ïñæmpa wïï eyepë ïnänipa.

35 Codito mönö ïmonte waadete pönente
aayongä æcänö gä pe æmpote ö ænguingää.
Edæ, Ædö cæte cæquïmöö, ante wæmö
incæ caate wæwëmö incæ mönö ïmonte
togænte pänäni wæmö incæ mänömaï
wæyömonte mönö Codito dicæ mänïñedë
edæ waadedämaï inguingää. Mönö
wænguinque gue ënente wæmö incæ
weocoo ömaamö inte wæmö incæ tömengä
mönö ïmonte dicæ waadedämaï inguingää.
Quïëmë beyë, Mïni wænguinque, ante
wææ änäni wæyömonte yaëmenca
tacadäni wæyömonte Codito mänïñedë
dicæ waadedämaï inguingää. 36 Edæ
Wængonguï ingante ämotamïni ante baï
yewëmongatimpa.

"Bitö beyænque wënönäni wænguï wæ,
ante
mönitö tömää itædë wæmönipa.
Obegaidi ïnänite, Wënongëimpa, ante
änäni baï,
mönitö ïmönite adobaï, Wënongëimpa,
ante pïïnäni wæmönipa,"
ante yewëmonte ongö aedäni.

37 Edæ mänïmämo mönö wæpämo
tömämämo pö ate wædömö incæte mönö
ïmonte në waadete pönengä nempo
ongöninque mönö tæï ëmonte godö-
menque gänä cæte ongömompa. 38 Botö
do ëñente pönëmopa. Mönö në waadete
pönengä nempo ongöñömonte mönö wæn-
guïmämo incæ mönö quëwenguïmämo
incæ anquedoidi incæ wënæidi incæ
ñöwopämo incæ ïincayë ponguïmämo
incæ tæï näni pïñëmämo incæ mänïmämo
tömämämo ædö cæte mönö ïmonte gä
pe æmpote ö ænguïï. 39 Ayë edæ æibæ
mönö æite wæquïmämo incæ guiibæ
mönö wæænte wæquïmämo incæ quïëmë
Wængonguï nänö badongaïmämo incæ
mänïmämo tömämämo ïñömö mönö
Codito nempo ongöñömonte ædö cæte
gä pe æmpote ö ænguïï. Edæ Wængonguï
nänö waadete pönënö entawëninque mönö
Awënë Itota Codito ïñömö mönö ïmonte
waadete pönëninque pæ gompoyongante
mänïmämo tömämämo incæ gä pe æmpote
ö ënämaï ingëimpa. Ämo ëñëmaïmïnipa.

9

Idægoidi ïnänite Wængonguï apænte ängacäimpa, ante

1 Botö ïñömö edæ mïmö entawëmo
inte nämä apænte pönëñömote Wæn-
gonguï Tæiyë Waëmö Önöwoca adoyömö
ante apënecä ïninque botö ædö cæte
babæ wapiticë anguïmoo. Edæ Codito
nempo quëwënömo inte botö nö pönï
apënedinque ïïmaï ämopa. 2 Mïmöno
cöwë cæwënente wæwëmo inte botö ïïmaï
ante pönëninque nanguï wæbopa. 3 Botö
guiidënäni botö tönö adodäni ïnönäni
ïñönänite Wængonguï ængä beyænque
quëwencædänimpa, ante botö nanguï
äninque wæbopa. Ïninque Wængonguï
tömënäni ïnänite, Quëwencæmïnimpa,
ante ëninque wæætë botö Codito nempo
quëwëñömote botö ïmote pïïninque
tatodonte wido cæcä baï botö Ao ante
piyënë cæcædömoimpa.

4 Tömënäni ïñömö idægoidi ïnänipa.
Wængonguï pæpogacä pædäni ïninque
tömënänique tömengä wënäni ingadän-
impa. Tömënäni ïnänite Wængonguï

ñäö entawente nänö täïï ëmönö ante odömongä adinque tömënänique në agaïnäni ïnänipa. Tömënäni ïnänite apënedinque Wængonguï, Botö pönö cæbo ate mïnitö Ao ämïni ïninque mönö godongämë waa cæcëimpa, ante cægacäimpa. Ïïmaï cæedäni, ante tömengä tömënäni ïnänite täno wææ angä ëñente mänïnö nänö wææ angaïnö ante tömënänique në mangaïnäni ïnänipa. Wængonguï oncönë ñënæncönë wadäni guiidämaï ïïñönänite idægoidique guiite tömengä ingante waa ate ædæ wæænte apënedänipa. Tömënänique ïnänite Wængonguï, Cöwë waa cæcæboimpa, ante mä apënegacäimpa. [5] Mönitö, Mëmëidi, ante möni në angaïnäni incæ idægoidi mëmëidi adodäni ïnänipa. Ïninque tömënäni Pëingä badinque mönö Codito inguipoga ëñagacäimpa. Tömengä ïïñömö tömämö Wængonguï ïnongä ingampa, ante adinque mönö tömengä ingante apënedinque, Tömëmi toquinque pönö waa cæbi ëmönipa, ante mönö cöwë ñimpo cædämaï apënecëimpa. Mänömaï impa, ante botö, Amëë, ämopa.

[6] Idægoidi quëwencædänimpa, ante nänö angaïnö baï Wængonguï cædämaï ingacäimpa, ante botö dicæ ämogaa. Wæætë edæ ïïmaï impa. Näwä idægoidi näni wede pönënö baï pancadäniya pönënämaï ïnäni ïïñönänite botö tömënäni ïnänite, Näwä idægoidi ïnänipa, ante apënedämaï ïmopa. [7] Edæ Abadäö wodi pëïnäni incæ pancadäniya ïïñömö, Abadäö wodi wënäni, mönö änönäni wïï ïnänipa. Wæætë, "Botö ayömo Itæca wënänique bitö pëïnäni inguïnäni ïnänipa," ante mëmë Abadäö ingante Wængonguï angampa, ante yewëmongatimpa. [8] Mänömaï ï ïninque Abadäö tapëicä në ëñate pædäni ïnänite Wængonguï, Abadäö wënäni, ante angantawogaa. Wæætë Abadäö wodi ingante apënedinque, Bitö wënäni bacædänimpa, ante Wængonguï nänö në angaïnäni guiquënë tömënänique tömengä wënäni ïnänipa. [9] Edæ, "Ïïñedë impa, ante botö änöñedë botö adodö pömo ate mänïïñedë ate edæ Tada incæ wëñængä onguïïñængä ingante mancæcäimpa," äninque Wængonguï, Mänïnö botö änö baï cöwë cæcæboimpa, angacäimpa.

[10] Wïï mäninque impa, ante ëñengëimpa. Godömenque ïïmaï ante mönö pënengëimpa. Wæmpocä adocanque tapëicä ate Adebeca wodi wëna äancadënaque ëñagadaimpa. Mänïna wæmpocä ïïñömö mönö wëmë Itæca wodi ingacäimpa. [11] Tömënä wëna ayë ëñadämaï ïïñedë ædö cæte wënæ wënæ cæquïnaa, ædö cæte waa cæquïnaa. Incæte edæ Wængonguï, Ïingä ingante apænte æncæboimpa, ante nänö angaïnö ante cöwë bacëimpa, ante cædinque, [12] tömëna ayë cædämaï ïïñönate Wængonguï në aa pedongä inte, "Bamoncadengä incæ ayëmengä ingante në cæcä incæcäimpa," ante Adebeca wodi ingante apënegacäimpa. [13] Adobaïnö ante Wængonguï beyë yewëmongadänimpa. "Aacobo ingante waadete pönengaboimpa. Etawoo ingante guiquënë pïinte agaboimpa," ante yewëmongatimpa.

[14] Ïninque mönö æbänö anguïï. Wængonguï dicæ nö cædämaï ingantawogaa. [15] Wæætë Möitee wodi ingante apënedinque Wængonguï ïïmaï angacäimpa. "Waocä adocanque ingante botö, Wïï päïnëwædö, äninque tömengä ingante do godö ñimpo cædinque pänämaï incæboimpa. Adocanque ingante në waadete cæïnëmo inte botö tömengä ingante do godö waadete waa cæcæboimpa," angacäimpa, ante yewëmongatimpa. [16] Ïninque waocä nanguï cæïnengä incæte waocä nanguï cæcä incæte Wængonguï wïï waocä nänö cædö beyænque apænte ængampa. Wæætë nämä nänö waadete waa cæïnënö beyænque Wængonguï waocä ingante godö apænte ængampa. [17] Edæ awënë Padaönö wodi ingante apënedinque Wængonguï, "Botö ïïmaï ante cæcæte ante bitö ïmite ængö cætabopa. Edæ bitö ïmite ængö cædinque täïï pïñænte pönö cæbo adinque waodäni, Wængonguï täïï pïñængä inte mänömaï cæcampa, ante botö ëmöwo ante inguipoga tömäo apënedäni do ëñencædänimpa, ante cætabopa." Wængonguï mänömaïnö ante Padaönö ingante apënecantapa, ante yewëmongatimpa. [18] Ïninque Wængonguï, Adocanque ingante godö waadete ñimpo cæcæboimpa, äninque tömengä ingante do godö waadete ñimpo cæcampa. Wæætë wacä ingante guiquënë, Godö cæbo ate mïmö ömædengä bacæcäimpa, äninque Wængonguï tömengä ingante do cæcä ate

edæ mïmö ömædengä bate wæcampa.

19 Mänömaïnö ante yewëmömo adinque
bitö wabänö ïïmaï anguïmi, ante awædö.
"Ïñæmpa mönitö Wængonguï nänö änö
ante Baa änämaï ïñömönite tömengä,
Mïnitö beyænque impa, ante quïnante
pïinte angää." Mänömaïnö ante ämitawoo.
20 Bitö ïñæmpa önömique ïnömi inte
Wængonguï ingante wæætedö wæætë
ämii. Në badongä ingante tömengä nänö
në badöninca incæ dicæ, "Botö ïmote
quïnante mänömaï badöwëmii," ante
dicæ anguïï. 21 Në bædongä ïñömö daibo
pancaiya ëninque waa pönï wamoncade
bædinque ado daibo pancaiya ëninque
önonque ëwenguincade bæyongante
æcänö në bædingä ingante Baa anguingää.
Në bædongä ïñömö në änongä inte
bæcampa. Edæ Baa anguïmii.

22 Wængonguï nänö në pïïnäni ïñömö
tömënäni näni ömëe ëwente wæquinque
wïwa cæyönänite tömengä piyënë
cædinque wantæpiyë pänämaï inte ee
ongongantawo. Ïñæmpa tömengä nänö
pïïmämo ante adinque do wæcædänimpa,
ante cædinque ayë tömengä nänö tæï
pïñëmämo ante edonque acædänimpa,
ante cædinque Wængonguï mänömaï ee
ongongä apa änewëë. 23 Ayë wæætë,
Botö waadete godö waa cæbo ënäni inte
edæ tömënäni ïñömö botö ñäö baï botö
ëmönö ante acædänimpa, ante cædinque
Wængonguï mänömaï pänämaï inte edæ ee
cæcampa. Wæætë, Tömënäni ñäö ïñömö
quëwencædänimpa, ante tömengä godö
badongä ate tömënäni ñäö baï ëmönänipa.
24 Edæ möni oodeocabo ïñömönite mïnitö
oodeomïni ïnämaï ïñömïnite Wængonguï
mönö tömämö ïmonte mänömaï cæcæte
ante aa pegacäimpa. 25 Wængonguï ïïmaï
angampa, ante Ootea wodi yewëmon-
gacäimpa.

"Botö guiidënäni ïnämaï ïñönänite botö
wæætë,
Botö guiidëmïni, ante apënecæboimpa.
Onquiyængä botö në waadedämaï ingainga
ïñongante botö wæætë,
Botö në waadebi ïmipa, ancæboimpa.
26 Ayë, 'Botö guiidëmïni ïnämaï ïmïnipa,'
ante botö ongonte äñömö adoyömö
ongöninque
botö wæætë edæ, 'Botö Wængonguïmo
në Quëwëmo wëmïni ïmïnipa,' an-
cæboimpa."

Ante adocä Wængonguï nänö änö ante
yewëmongacäimpa. 27 Idægoidi ïnänitedö
ante yedæ äninque Itaiya wodi ïïmaï
apënegacäimpa. "Gäwapë wedeca
ëmönaicoo nanguï pönï öñö baï idægoidi
adopodäni nanguï pönï ïnäni incæte
pancadäniya guiyä wææntodönï baï
mänimpodänique quëwencædänimpa.
28 Edæ Wængonguï, Inguipoga quëwënäni
ïnänite apænte äninque botö angaïnö baï
do edæ cæcæboimpa, ante në apënegaingä
inte tömengä adocä, Idæwaa, ante quingë
pönï edæ ïinque cæcæcäimpa," ante Itaiya
wodi yewëmongacäimpa. 29 Adocä Itaiya
wëënë ïïmaïnö ante nänö apënegaïnö baï
impa.

"Mönö Awënë në Tæiyë Awënë tæï
pïñënongä inte dodäni ïnänite,
Mïnitö pëïnäni yebænte nanguï
ïnäni bacædänimpa, ante cædinque
pancadäniya ïnänite ata cæpocä
quëwengadänimpa. Mänömaï ante
cædämaï ingä baï,
mönö wæætë Todömä quëwengaïnäni
baï dæ badinque Gömoda näni
quëwëñömö dæ ba baï mönö adobaï
edæ dæ bacædömöimpa," ante
nänö angaïnö baï impa.

Idægoidi adobaï pönëninque quëwen-guënënäni ïnänipa

30 Ïninque æbänö ante anguïï. Oodeo
ïnämaï ïnäni guiquënë, Nö entawëmöni
bacæmönimpa, ante änämaï ingadänimpa.
Incæte Wængonguï godö cæcä beyænque
tömënäni wede pönëninque wede näni
pönënö beyænque Wængonguï ayongä
nö entawënäni do badänipa. 31 Idægoidi
guiquënë, Nö cæedäni, ante möni wææ
angaïnö beyænque nö entawëmöni
bacæmïnimpa, ante në angaïnäni inte
eyepë cædämaï ïnänipa. 32 Quïnante eyepë
cædämaï ïnänii. Tömënäni wede pönënä-
maï ïnäni inte wæætë edæ, Mönö nanguï
cædinque nö cæmöni bacæmönimpa,
äninque oda cæte näni pönënö beyænque
dicaboga tee tëwate baï cædinque eyepë
cædämaï ingadänimpa. 33 Edæ do Wæn-
gonguï beyë yewëmongatimpa.

"Aquënë quëwënänii. Botö Codito ingante
Tiöno näni quëwëñömö dica baï gö
cæbo gongængä adinque edæ

waodäni dicaboga tee tëwate baï pönënä-
maï ïnäni inte tæ̈ go wæ̈æncädän-
impa.
Tömengä adocä ingante në pönengä
guiquënë cöwë edæ guingo imönä-
maï inte quëwencæcäimpa,"
ante yewæ̈mongatimpa.

10

1 Botö tönïñamïni ëñëedäni. Idægoidi
quëwencædänimpa, ante botö mïmönë
nanguï aïnente wædinque Wængonguï
ingante apænedinque botö, Bitö æ̈mi
beyænque quëwencædänimpa, ante cöwë
apænebopa. 2 Wængonguï beyæ̈ nö
cæcæ̈impa, ante cæïnente wædänipa,
ante näwangä impa. Incæte tömënäni,
Wængonguï beyæ̈ nö cæcæte ante æbänö
cæquïï, ante ëñënämaï ïnäni inte önonque
cæte wædänipa. Botö, Mänömaï impa,
ante në apænebo ïnömo ïmopa. 3 Edæ
Wængonguï pönö badongä ate mönö
tömengä ayongä nö entawëmö bamompa,
ante ëñënämaï ïnäni inte idægoidi ïñömö,
Nämä mönö cædö beyænque nö cæmö
bacæ̈impa, ante cædinque edæ oda cæ-
gadänimpa. Mänömaï cædinque tömënäni
Wængonguï nänö nö cægaïnö ante edæ
Baa angadänimpa. 4 Nö cæmö bacæte
ante Wængonguï nänö wææ angaïnö
ante ëñente cæquënëmö inte mönö
tömämö wïï eyepæ̈ inte wægamöimpa.
Mänömaï inte wæyömonte Codito ïñömö,
Mïni pönencabo Wængonguï ayongä nö
entawëmïni bacæmïnimpa, ante cædinque
mänïnö Wængonguï nänö wææ angaïnö
ante tömänö ante ïinque cægacäimpa.
Ïninque tömengä mänömaï ïinque cæcä
adinque Wængonguï mönö ïmonte wæætë
wææ änämaï ingampa.
5 Ïïmaï cæedäni, ante botö wææ angaïnö
ëñente cædinque nö cædäni badänipa,
ante Möitee wodi ïïmaï ante yewæ̈mon-
gacäimpa. "Në ëñente cæcä ïñömö
tömengä nänö ëñente cædö beyænque
quëwencæcäimpa," ante yewæ̈mon-
gacäimpa. 6 Wæætë, Mönö wede pönencabo
æbänö cæte Wængonguï ayongä nö
entawëmö ïmöö, ante ïïmaï ante adocä
yewæ̈mongacäimpa. "Bitö, 'Æcänö öönædë
æi äñete wæænguingää,' ante nämäneque
änämaï ïe." Mänömaï ante tömengä,
Codito ingante æi äñete wæ̈encæte ante
mönö pönënämaï ingæ̈impa, ante ancæte
ante yewæ̈mongacäimpa. Ïñæmpa Codito
pönämaï ingampa diyæ̈ æite mäwæ̈mi
wæænguingää. Dobæ edæ inguipoga pon-
gacäimpa. 7 "Ayæ̈, 'Æcänö tadömengadæ̈
wæi äñete ænguingää,' ante änämaï ïe."
Ïñæmpa Codito ayæ̈ öñongampa diyæ̈
wæite mæ̈mi æ̈ænguingää. Edæ Codito
dobæ ñäni ömæ̈monte quëwengampa.
8 Ïninque, Mönö wede pönencabo
æbänö nö cæmö bamöö, ante æbänö ante
yewæ̈mongacäï. Edæ, Wede pönengæ̈impa,
ante mönitö apænemöni mïni ëñëninе ante
adode ante ïïmaï ante yewæ̈mongacäimpa.
"Wængonguï nänö nö änöne ïñömö
edæ bitö weca eyequeï pönï ënepa.
Edæ bitö önöne tedeyömi bitö mïmöno
pönëñömi tömengä nänö nö änöne edæ
adoyömö pönï ënepa." 9 Æbänö cæte
quëwenguïï, ante ïïmaï ante ënepa. Itota
Codito Tæiyæ̈ Awënë ïnongä ingampa,
ante bitö önöneca apænedinque, Itota
Codito wænte öñöñongante Wængonguï
angä ñäni ömæ̈mongacäimpa, ante bitö
mïmöno pönëmi adinque tömengä æ̈ngä
beyænque quëwencæbiimpa, ante adode
incæ ënepa. 10 Mïmöno edæ wede
pönëninque mönö Wængonguï ayongä
nö entawëmö bamompa. Mänömaïnö
ante wede pönëmopa, ante önöneca
apæ̈neyömonte tömengä æ̈ngä beyænque
mönö quëwëmompa.
11 Codito ingantedö ante apænedinque,
"Tömengä ingante në wede pönengä
ïñömö tömengä edæ guingo imönämaï
incæcäimpa," ante Wængonguï angä
ëñente yewæ̈mongadänimpa. 12 Edæ
mönitö oodeomöni ïñömönite mïnitö
wæætë oodeomïni ïnämaï ïñömïnite mönö
tömämö ïmonte adinque mönö Awënë
ïñömö edæ, Adoyömö pönï ïmïnipa, ante
acampa. Ïninque tömengä adocä tömämö
Awënë ïnongä ingampa. Ayæ̈ tömengä
ingante aa pemö ëñëninque tömengä
ïñömö edæ tömämö ïmonte nanguï pönï
pönö cæcä æ̈mompa.
13 Ïïmaï ante Wængonguï beyæ̈ ante
yewæ̈mongatimpa. "Mönö Awënë ëmöwo
ante apænedinque aa pedäni ëñëninque
mönö Awënë ïñömö edæ tömënäni
tömänäni ïnänite æ̈ngä beyænque
quëwencædänimpa." 14 Ïninque tömengä
ingante në pönënämaï ïnäni ïñömö ædö
cæte tömengä ingante aa pequïnänii.
Ayæ̈ tömengä ëmöwo ante ëñënämaï
ïnäni ïñömö tömengä ingante ædö cæte

pönenguïnänii. Ayä tömengä ëmöwo
ante wadäni gote apënedämaï ïñönäni
tömënäni ædö cæte ëñenguïnänii. 15 Ayä
edæ wadäni da godönämaï ïñönäni
në apënequënënäni wæætë ædö cæte
gote apënequïnänii. Ïïmaïnö ante edæ
Wængonguï beyä ante yewämongatimpa.
"Tömengä waa pönï nänö cægaïnö ante në
watapä apënedäni ïñömö tömënäni näni
apënecæ gote cægönïwa ïñömö edæ waa
pönï ëwadänipa," ante näni yewämonte
angaïnö baï impa. Edæ në apënecæ godäni
ïnänite Wængonguï waa acampa.
16 Mönö Awënë ingantedö ante watapä
apënedäni ëñëninque idægoidi pan-
cadäniya Ao angadänimpa. Pancadäniya
guiquënë Baa angadänimpa. Tömënäni
mänömaïnö näni cædïnö ante Itaiya wodi
ïïmaï ante yewämongacäimpa. "Awënë
Wængonguï ëñëmi. Mönitö apënemöni
tömënäni näni ëñënö ante edæ æcänö
ëñente pönengää. Ïñæmpa në pönengä
ïñömö edæ dæ angä awædö," ante yewä-
mongacäimpa. 17 Ïninque gode änäni ate
në ëñënänique wede pönënäni badänipa.
Ayä Codito nänö änönö ante gode
ante apënedäni beyænque në ëñënäni
badänipa. 18 Ïninque botö, Mänïnö ante
idægoidi gobæ ongönänipa diyä ëñënämaï
inguïnänii, ämopa. Do ëñënänitapa,
ante edæ ïïmaï ante Wængonguï beyä
yewämongatimpa.
"Në apënedäni inguipoga tömäo gote ted-
edäni ëñënänipa.
Waodäni inguipoga näni quëwenganca
quëwëñönänite mänïnö tömënäni
näni apënedö ante do ëñënänipa,"
ante yewämongatimpa.
19 Ayä wæætë, Idægoidi önömonca ëñën-
inque ömæcadäni ïnänipa diyä ëñënämaï
inguïnänii. Do ëñënänitapa. Edæ Möitee
wodi incæ ïïmaï ante yewämongacäimpa.
"Wadäni önönänique ïñönänite botö godö
waa cæbo adinque
mïni idægocabo wæætë, Mönitö ïmönite
wïï pönö cæbii, ante pïinte
wæcæmïnimpa.
Ayä wadäni ocai ömæcadäni ïñönänite
botö godö waa cæbo adinque mïnitö wæætë
në pïinte amïni bacæmïnimpa,"
Ante cæcæte ante Wængonguï pönö cæ-
gacäimpa. 20 Itaiya wodi guiquënë Wæn-
gonguï beyä ante guïñënämaï inte apëne-
gacäimpa.
"Wadäni ïñömö botö ïmote ante diqui diqui
mïnämaï ïnäni incæte do adänitapa.
Ayä, Wængonguï ingante aïnëmönipa,
ante änämaï ïñönänite, Botö
ïmote aedäni, ante botö odömömo
adänitapa."
21 Äninque Itaiya wodi idægoidi ïnänitedö
ante apënedinque, "Ëñënämaï inte Baa
änönäni ïñönänite botö, Pöedäni, ante
tömää itædë önompo compo compo cæbo
incæte pönämaï ïnänitapa."

11

Idægoidi pancadäniya ïnänite Wængonguï apænte ængä

1 Ïninque botö ïïmaï ante apënebopa.
Tömengä quïnäni ïñönänite Wængonguï
dicæ idægoidi ïnänite Baa angantawogaa.
Ïñæmpa botö adobo näwä idægobo ïmopa.
Abadäö wodi pëïmo ïnömo inte botö
edæ Beencamïnö wodi pëïmo ïnömo inte
tömengä pëïnäni tönö adocabobo tömëmo
ïnömo ïmopa. 2 Idægoidi botö quïnäni
incædänimpa, äninque Wængonguï
wëënëñedë pönï mönitö ïmönite adinque
do apænte ængacäimpa. Ïninque mönitö
tömengä nänö në agaïmöni ïñömönite
tömengä cöwë Baa änämaï ingacäimpa.
Idægoidi ïnänite pïinte äninque Ediya wodi
Wængonguï ingante apënegacäimpa, ante
æbänö yewämonte ongompa, ante mïnitö
adämaï ïmïnitawo.
3 "Awënë ëñëmi. Bitö beyä në
apënedäni ïnänite wënöninque idægoidi
godömenque cædinque, Wængonguï quï,
ante näni iya täinca bæ tadinque edæ
wido cædänitapa. Ayä botö adoboque
inte edæ ayä quëwëñömote botö ïmote
wënoncæte ante cædäni wæbo abi."
4 Äñongante Wængonguï, "Ïñæmpa botö
tiæte mïido ganca mänimpodäni ïnänite,
Botö quïnäni ïnänipa, ante wææ gompobo
quëwënäni apa quëwëe. Wadäni näni,
Mönitö wængonguï Baado ingampa,
näni änongä weca botö quïnäni ïñömö
edæ da guicapodämaï ïnänipa cæbii,"
angacäimpa, ante näni yewämongainta
adämaï ïmïnitawoo.
5 Ñöwo ïñömö edæ adobaï impa.
Idægomöni möni cabo incæ mëa pönï
ïmöni inte Wængonguï ingante Baa
änämaï ïñömönite tömengä mönitö
ïmönite waadete pönö cædinque, Botö
quïmïni ïmïnipa, ante apænte ængampa.

6 Ïninque, Wængonguï waadete pönö
cædinque apænte ængampa, ante adinque
tömëmonque waa cæmö beyë ædö
cæte Wængonguï apænte ænguingää.
Ïñæmpa tömëmonque waa cæmö beyë
Wængonguï mönö ïmonte apænte ængä
baï, Wængonguï waadete pönö cæcampa,
ante ædö cæte anguënë ï. Wæætë edæ
tömëmonque waa cæmö beyë Wængonguï
apænte ængä baï tömengä adocä ædö cæte
nänö waadete pönö cædö beyænque mönö
ïmonte apænte ænguënengää. Ïñæmpa
Wængonguï waadete pönö cædinque
apænte ængä ïninque, Tömëmonque waa
cæmompa, ante ædö cæte anguïï.
7 Mänömaï ï ïninque æbänö ante
anguïï. Edæ idægoidi tömënäni näni
nanguï ëïnënö ante diqui diqui minte
ënämaï ïñönäni mönö ïñömö Wængonguï
nänö në apænte ængaïmö ïmö ïñömö
edæ do æntamompa. Në ënämaï ïnäni
ïnänite Wængonguï ee ayongante mïmö
ömædënäni bagadänimpa. 8 Ïïmaï ante
Wængonguï beyë näni yewëmongaïnö baï
ingatimpa. “Tömënäni ïnänite Wængonguï
godö cæcä ate möwo möïnente baï wædäni
inte tömënäni awinca ëmönäni incæ ñöwo
ganca adämaï inte wædänipa. Önömonca
ëmoncadäni incæ edæ ëñënämaï inte
wædänipa,” ante yewëmongatimpa. 9 Ayë
awënë odeye Dabii wodi Wængonguï
ingante apënedinque ïïmaïnö ante
apënegacäimpa.

“Wængonguï ëñëmi. Waodäni näni
wænguinque gote ëëmë bedäni
baï cædinque ïïnäni ïñömö edæ
wapiticë näni towënönö ante gote
towënänipa. Incæte bitö godö cæbi
ate tömënäni näni towënö beyë
edæ wæncædänimpa, ämopa.
Tömënäni tee tëwate baï oda cæte
wæyönäni bitö godö pämi
wæcædänimpa, ämopa.
10 Bitö godö cæbi ate tömënäni awinca edæ
më mämonte baï bamöninque adä-
maï incædänimpa.
Ayë teëmë mongëninque bocæ ñongænte
cöwë wæcædänimpa, ämopa,”

ante awënë Dabii wodi Wængonguï ingante
apënegacäimpa.

Idægoidi ïnämaï ïnäni quëwënänipa, ante

11 Ñöwo wæætë ïïmaï ämopa. Do oda
cædäni incæ idægoidi ïñömö dicæ ëmëwo
të go wæænguïnäni ïnänitawogaa.
Ïñæmpa ayë ate ængë gantidinque
tömënäni në quëwenguïnäni ïnänipa.
Incæte Wængonguï, Tömënäni ëñënämaï
cædäni beyë wadäni quëwënäni adinque
idægoidi wæætë, Mönö quëwengade impa,
ante pïinte wæcædänimpa, ante godö
cæcä ate idægoidi edæ oda cægadänimpa.
12 Ïninque idægoidi ëñënämaï cædinque
ënämaï ïnäni beyë mönö inguipoga
tömämæ mönö quëwencabo wæætë edæ
nanguï pönï ëmompa. Tömënäni ënämaï
inte ömæpodäni wædäni beyænque mïnitö
idægomïni ïnämaï ïmïni wæætë nanguï
pönï ëmïnipa. Ïninque idægoidi näni
quëwenguïmämo ïincayë ate eyepë pönï
ënäni ate edæ æbänö baquïï. Edæ
idægoidi ïincayë ate eyepë pönï ænte
entawënäni beyænque mönö waocabo
tömämö godömenque nanguï pönï ænte
entawengëimpa.

13 Idægomïni ïnämaï ïmïni ïmïnite
apënebo ëñëedäni. Botö ïmote Codito,
Idægoidi ïnämaï ïnäni ïnänite apënecæbi-
impa, ante da godongä gotabopa. Ïninque
botö, Mïnitö ïmïnite në apënebo inte
tobopa, ante nanguï tedebopa. 14 Edæ, Idæ-
goidi ïnämaï ïnäni incæ do quëwënänipa,
ante botö tedebo ëñente wædinque botö
guiidënäni idægoidi wæætë, Mönitö
adobaï quëwencæmönimpa, ante pïinte
wæcædänimpa, ante tedebopa. Ayë
adodäni pancadäniya godömenque pönën-
inque quëwencædänimpa, ante cædinque
botö edæ nanguï tedebopa.

15 Idægoidi ïnänite Baa ante wido
cædinque Wængonguï wæætë inguipoga
tömämæ quëwëmö ïñömonte piyënë
cædinque edæ waadete pönö cægacäimpa.
Ïninque tömengä ïincayë ate idægoidi
ïnänite Ao ante ængä ate edæ æbänö
baquïï. Mänïñedë ate edæ mönö wænte
öñonte baï ïnömö inte edæ mönö ñäni
ömëmonte quëwengëimpa. 16 Ïïmaï ante
pönengëimpa. Päö pancaboga pancæte baï
wædænque ïnäni inte täno näni pönente
quëwencabo ïñömö tæiyë waëmö ïnäni
ïninque ïincayë näni pönente quëwencabo
guiquënë päö babo baï adobaï ïnäni inte
tömënäni adobaï tæiyë waëmö ïnänipa,
ante pönengëimpa. Täno pönengaïnäni
guiquënë tæcæguinto baï ïnönäni inte
tæiyë waëmö ïnäni ïninque edæ ïincayë
pönënäni guiquënë yæpænto baï ïnönäni

inte adobaï tæiyä waëmö ïnänipa.

17 Odibowä önonque pæwä incæ
wainca incacäimpa, ante cædinque waocä
tömengä nänö mingaïwä waa pönï incawä
adinque yæpængö nämænte godö önonque
pæwä yæpæntoga mïne tïmongä amïnipa.
Idægoidi ïñömö waocä nänö minte pæwä
baï ïñönänite Wængonguï pancadäniya
ïnänite yæpængö wæi ñämænte baï wido
cæcä wädänipa. Tömenäni mänömaï
wæyönäni bitö guiquënë önonque pæwä
yæpængö baï ïmitapa. Incæte Wængonguï,
Odibowä yæpængoncoo baï tæcæguinto
beyænque odæ yate baï pæte incacäimpa,
ante odibowäa yæpæntoga godö mïni tinte
baï cædinque bitö ïmite waadete pönö
cæcä ate bitö idægoidi beyænque mïïmi
inte ongömipa. 18 Mänömaï ï ïninque
bitö wæætë edæ, Wængonguï botö ïmote
pönö cæcæte ante tömenäni ïnänite wido
cæcampa, ante bitö nämä ængö cæcæte
ante cædinque idægoidi ïnänite ante wïï
pïinte ancæbiimpa. Ïñæmpa tæcæguinto
ëwa baï ïnäni inte idægoidi ïñömö edæ bitö
beyä dicæ quëwënäniyaa. Wæætë edæ
tæcæguinto ëwa baï ïnäni beyænque bitö
quëwëmipa, ante apäenebo ëñëninque bitö
pïïmi ïninque, Mänömaï impa, ante täno
pönëe.

19 Ïninque bitö, "Odæ yacäimpa, ante
cædinque godö mïne tïmönäni baï Wæn-
gonguï botö ïmote pönö cæcæte ante
cædinque idægoidi ïnänite wæætë wido
cæcampa," ante pönëmitawoo. 20 Bitö
pönënö edæ näwangä impa. Incæte edæ
tömenäni näni pönënämaï ïnö beyænque
Wængonguï tömenäni ïnänite wido cæ-
gacäimpa. Bitö guiquënë wede bitö pönënö
beyænque mïïmi inte ongömipa. Ïn-
inque bitö guïñente wædinque edæ nämä
ængö cædämaï inte edæ, Botö waëmö ïmo
beyä cæcantapa, ante pönënämaï ïmäwe.
21 Ïñæmpa näwä yæpængö baï ïnäni ïnänite
Wængonguï tapodämaï ïnongä inte bitö
önömique ïñömite dicæ ata cæpoquingää.

22 Ïninque, Wængonguï në waadete
cædongä incæ cöwë në apænte pangä
ingampa, ante pönëe. Tömengä ïñömö
në oda cædäni ïnänite pangampa. Wæætë
bitö në waadete cædongä nempo quëwëmi
ïninque tömengä bitö ïmite waadete
cæbaingampa. Incæte tömengä nempo
wïï quëwëmi ïninque tömengä wæætë
bitö ïmite edæ wæi ñämænte baï wido
cæbaingampa. 23 Idægoidi guiquënë,
Idæwaa pönënämaï inte awädö, ante ocä
ëmænte pönäni adinque Wængonguï në
täï pïñänongä inte tömenäni ïnänite
wæætë ado awä yæpæntoga godö mïni
tïmonte baï pönö cæcä ate mïïnäni edæ
ongömaïnänipa. 24 Waodäni waa incawä
yæpængö nämænte önonque pæwä
yæpæntoga godö näni mïne tïmönö baï
Wængonguï wïï adobaï cæcampa. Wæætë
edæ bitö önonque pædïwä yæpængö baï
ïñömite tömengä waadete pönö nämænte
baï cædinque, Näwä idægobi babipa, ante
waa pæwä yæpæntoga godö mïni tïmonte
baï cæcampa. Bitö ïmite mänömaï waa
cæcä ïnongä inte tömengä idægoidi ïnänite
æbänö godömenque waa cæbaingää.
Tömenäni ïñömö waa pönï pæwä yæpæn-
goncoo tömengä nänö wæi ñämæncoo
baï inte wæyönänite adowänë yæpæntoga
godö mïne tïmonte baï cædinque tömengä
tömenäni ïnänite, Näwä idægomïni inte
mïnitö wæætë mïïmïni ongoncæmïnimpa,
ante do cæcæcäimpa.

*Idægoidi ïinque bayonte quëwencædän-
impa, ante*

25 Ïñänäni ëñëedäni. Mïnitö nämä
ængö cædämaï incæmïnimpa, ante
cædinque botö wëënëñedë mïni ëñënämaï
ingaïnö ante edæ wææ ämopa. Mïnitö
idægomïni ïnämaï ïmïni mïni pönencabo
eyepä pönï mïni yebænganca idægoidi
ïñömö ñöwo mïmö ömædënäni inte
wædönäni inte edæ mäninganca cöwë
mïmö ömædënäni inte wæcædänimpa.
26 Ïincayä ate guiquënë idægoidi tömänäni
quëwenguïnäni ïnänipa. Edæ ïïmaï ante
yewämonte ongompa.

"Mönö ñä cæyænte baï tee mönete baï
wæwëñömonte në Ñimpo Cæcä
ïñömö Tiöno ïñömö quëwente
poncæcäimpa.

Aacobo wodi päïnäni Wængonguï ingante
ëñënämaï cæte quëwënäni adinque
në Ñimpo Cæcä ïñömö tömänäni
näni ëñënämaï entawënö wadæ
cæcä ate tömänäni wæætë ëñente
cæte quëwencædänimpa.

27 Ïninque wënæ wënæ näni cægaïnö
ante wadæ cæte wido cædinque
Wængonguï tömänäni ïnänite ïïmaï
angampa.

Botö pönö cæbo ate mïnitö Ao ämïni ïninque edæ mönö godongämë waa cæte quëwengëimpa, ante Wængonguï angampa," ante yewëmongadänimpa.

[28] Codito ingantedö ante watapë ëñente pönëninque mïnitö idægomïni ïnämaï ïmïni do quëwëmïni beyë idægoidi wæætë Wængonguï ingante pïinte adänipa. Incæte tömënäni mëmëidi ïnänite në apænte ængaingä inte Wængonguï wæætë mëmëidi beyænque ante pönëninque ñöwodäni ïnänite waadete pönengampa. [29] Edæ waomö ïmonte quincoomë pönongä ëñömonte Wængonguï adodö ö ënämaï ingampa. Ayë adobaï waomö ïmonte aa pedinque tömengä wadö ante änämaï inte edæ adodö ante edæ cöwë aa pecampa. [30] Mïnitö wëënëñedë ëñënämaï cæmïni incæte Wængonguï ïñömö idægoidi ëñënämaï cædäni beyë mïnitö ïmïnite wæætë waadete cædinque pönö ata cæpocä quëwëmïnipa. [31] Ayë adobaï mïnitö ïmïnite pönö waadete ata cæpocä quëwëmïni beyë idægoidi ëñënämaï cædäni ïñönänite Wængonguï ñöwo tömënäni ïnänite adobaï waadete cædinque godö ata cæpocä quëwënänimpa. [32] Ïninque tömengä, Mïni waocabo tömämïni ïmïnite botö waadete cædinque pönö ata cæpocæboimpa, ante cædinque, Mïni ëñënämaï cæcabo ïnömïni inte mïnitö nämä ëö toyænte aamö cædämaï incæmïnimpa, ante tömämö ïmonte ñä cæyænte baï cæcä wæcongamöimpa.

[33] Ïninque Wængonguï nanguï pönï waadete entawënongä ïñongante tömengä nänö pönö cædönö ante mönö ædö cæte tee mante aquïï. Tömengä tömancoo do adongä inte nanguï pönï ëñënongä inte cæcä ingänö anguënë. Tömengä edæ, Æbänö ï, ante do againgä inte edæ, Æbänö cæquïï, ante do apænte äñongante mönö waocabo wæætë tömengä nänö cædö ante ædö cæte ëñenguïï. Tömengä ædönö ponte ædönö gocää, ante pönente wædinque mönö tömengä önöwa amompa diyë taadö aquïï. [34] Edæ ïïmaï ante näni yewëmongaïnö baï impa. "Mönö Awënë æbänö pönengää, ante pönente wædinque æcänö ëñengää. Ayë, Ïïmaï cæquï impa, ante mönö tömengä ingante edæ ædö cæte odömonte apënequïï. [35] Wængonguï ingante æcänö do godongä inte wæætë, Bitö debe ïmipa, ante anguingää. Ïñæmpa tömengä ingante godömompa diyë debe inguingää," ante Itaiya wodi nänö yewëmongaïnö baï impa. [36] Edæ tömengä nänö pönongaincooque inte edæ tömancoo ongompa. Mönö waocabo ïñömö tömengä badongä beyænque tömengä quïmö baquinque ongömompa. Ayë adobaï edæ tömengä badongä beyænque tömancoo tömengä quincooque edæ baquinque ongoncoopa. Edæ tömengä adocanque pönï ñäö entawente edæ cöwë tëï ëmoncæcäimpa. Mänömaï impa, ante mönö, Amëë, ante apënecëimpa.

12

Wængonguï quïmö ïmompa, ante cæte quëwengëimpa

[1] Botö tönïñamïni ëñëedäni. Wængonguï waadete pönö waa cæcä ængaïmïni inte mïnitö ïïmaï cæedäni, ante botö nanguï ämopa. Wængonguï quï, ante baö pædæ godönäni waa ængä baï mïnitö adobaï edæ, Wængonguï quïmöni ïmönipa, ante mïïmïni inte edæ tömengä ingante nämä pædæ godömïni ængäedäni. Mänömaï cædinque mïnitö tömengä önöwa ïnö mïni ædæ wæænte nanguï cæquënënö ante edæ do cæmïni incæmïnimpa. Mänömaï godömïni ëninque tömengä wæætë edæ, Botö ayömo tæiyë waëmö pönömïni ëmopa, ante tocæcäimpa. [2] Inguipogaque ante pönente mïni cægaïnö ante ñöwo ñimpo cædinque mïnitö mïïmïni mïni quëwenguinque ante edæ ocai mïïnque encate baï nöingä ante pönëedäni. Mänömaï cædinque mïnitö, Wængonguï waa pönï nänö änönö ante, Æbänö ï, ante ædæmö ëñëninque, Tömengä nänö änö ïïñömö eyepë pönï impa, ante ëñencæmïnimpa. Mänïnö ante ëñente cæte quëwëmö inte mönö tömengä tönö godongämë waa tocëimpa.

[3] Wængonguï waadete pönö cæcä ate botö në apënebo badïmo inte ïïmaï ante apënebopa. Mïnitö nämä pönëninque, Ñënëmo ïmopa, ante pönënämaï ïedäni. Wængonguï pönö badongä ate mïnitö wede pönëmïni badïmïni inte mïni wede pönenganca mäningancaque pönëninque ïïmaïnö ante pönëedäni. Botö önömoque baï ïnömo ïmopa, ante ocai encamïni inte töö pönï pönëedäni. [4] Mönö baö adoyonque pönï ëñamö incæte wïï adodonque

mönö cæquënënö ante ëñamompa. Ïninque mönö aquïnö ante awinca ëmönïnque mönö dao dao goquïnö ante önöwa ëwamompa. Ayë wadö mönö cæquïnö ante wayö ëñadinque mönö wæætë wadö mönö cæquïnö ante wayö ëñadinque wayö wayö mönö ëñacoo ëñamompa. [5] Ïninque wayö wayö ëñamö incæ mönö baö pæ pagænguincoo adoyonque ï baï mönö adobaï Codito nempo mönö quëwencabo nanguï pönï ïmö incæte adocabomö ïnömö ïmompa.

[6] Ïninque mönö adocabomö ïñömonte Wængonguï waadete pönö cædinque mönö ïmonte wadö wadö mönö cæquïnö ante tömänö pönongä ëmompa. Ïninque mönö tömengä da pönongä mönö ænganca edæ adoganca wadö wadö cæmompa. Mänömaï ænte cædömö ïñömonte pancamïniya ïmïnite Wængonguï pönö apënecä ëñëninque mïnitö tömengä beyë në apënemïni do badinque wede mïni pönenganca apëneedäni. [7] Wæætë wamïni ïmïnite Wængonguï pönö cæcä ëninque mïnitö wadäni ïnänite në cæmïni do badinque wadäni beyë cæcæmïnimpa. Wæætë wamïni ïmïnite tömengä pönö cædinque odömonte apënecä ëñëninque mïnitö në odömonte apënemïni do badinque odömonte apënecæmïnimpa. [8] Ayë wæætë wamïni ïmïnite Wængonguï pönö waadete apënecä ëñëninque në waadete apënemïni badinque mïnitö ïñömö wæntæye inte wædäni ïnänite ædæmö apënemïni ëñëninque tömënäni wæætë edæ wampo pönëninque tæï pïñænte cæcædänimpa. Wamïni ïmïnite Wængonguï pönongä ëninque në nënempomïni badinque mïnitö, Tömëmöni quï, ante wædämaï inte wæætë wadäni näni ænguënënö ante eyepë godömïni ëncædänimpa. Wamïni ïmïnite Wængonguï pönö angä ëñëninque mïnitö wæætë awënëidi baï në ämïni badinque wadäni ïnänite nöingä cæte awënëidi baï ancæmïnimpa. Wamïni ïmïnite Wængonguï ædæmö waadete pönö waa cæcä ëninque mïnitö wæætë ædæmö waadete cæmïni do badinque wadäni ïnänite ædæmö waadete godö waa cædinque edæ wædämaï inte tocæmïnimpa.

Codito nempo quëwëninque ïïmaï cæcäimpa, ante

[9] Botö waadete pönëmopa, ante tedemïni ïninque mïnitö nöïnö cæte waadete pönencæmïnimpa. Wïwa mïni cædönö ante pïïninque wido cæedäni. Wæætë, Quïnö waa cæquïï, ante adinque mänïnö ante ænte mïnitö mïmönë ædæmö entawëninque cöwë waa cæte quëwëedäni. [10] Mönö waadete pönencabo ïmompa, ante pönëninque wacä ingä wacä ingä waadete pönente cæedäni. Wadäni ñënënäni ïnänipa, ante mïnitö tömënäni ïnänite ængö cæte baï cædinque wæætë, Botö wædämo ïmopa, ante nämä ængö cædämaï ïedäni.

[11] Tæï pïñænte ëwocadinque mönö Awënë beyë ante wæntædämaï inte cæedäni.

[12] Watapë bacëimpa, ante pönëninque tocæmïnimpa. Caate wæwëmïni incæte wæntæye badämaï inte ee cæedäni. Ñimpo cædämaï inte Wængonguï ingante cöwë apëneedäni.

[13] Wængonguï quïnäni ænguënënäni inte wædäni adinque mïnitö mäincoo wæætë nënempomïni ëncædänimpa. Ayë, Botö oncönë pö guiite cænte möedäni, ante wadäni ïnänite waadete cæedäni.

[14] Mïnitö ïmïnite në pïinte cædäni ïñönänite mïnitö tömënäni ïnänite waadete godö apëneedäni. Edæ tömënäni ïnänite waadete apënedinque, Wængonguï mïnitö ïmïnite waa cæcæcäimpa, ante apënedinque wæætë pïinte änämaï ïedäni.

[15] Në watapë todäni tönö godongämë watapë toedäni. Në Ca wædäni tönö mïnitö godongämë Ca ca wæedäni.

[16] Mönö pönencabo ïmompa, ante adoyömö pönente quëwëedäni. Önönänique näni në änönäni tönö godongämë cædinque, Botö ñënëmo ïmopa, ante pönënämaï ïedäni. Mïnitö, Wadäni pönömenque ocai encayönäni botö godömenque nanguï pönï encabo ïmopa, ante nämä ante pönënämaï ïedäni.

[17] Wadäni mïnitö ïmïnite pönö wënæ wënæ cædäni adinque mïnitö wæætë godö wënæ wënæ cædämaï ïedäni. Ayë, Quïnö waa cæquïï, ante tömänäni näni waa adönö ante adinque mïnitö mänïnonque ante cæedäni. [18] Eyepë ïmïni inte mïnitö cæganca cædinque tömänäni tönö godongämë piyënë cæte quëwëedäni. [19] Botö në waademïni ëñëedäni. Mönö Awënë beyë ïïmaï ante yewëmongatimpa.

"Wënæ wënæ cædäni adinque botö wënæ wënæ näni cædïnö beyä̈ ante në apænte panguënëmo inte tömëmo eyepä̈ wæætë godö cæbo wæcædänimpa, ante Awënë angampa," ante yewä̈monte ongompa cæmïnii. Mïnitö ïmïnite pönö wënæ wënæ cædäni wæmïni ïninque edæ wæætë godö cædämaï ee aedäni. Edæ në äingä bate pänongä inte Wængonguï incæ pancæcäimpa. 20 Wæætë, "Bitö ïmite në pïinte cædongä incæ gä̈wænte wæcä adinque godömi cængäe. Gue ä̈nente wæcä adinque godömi becäe. Edæ mänömaï waa cædinque edæ tömengä guingo imonte nänö wæwenguinque bitö tömengä ingante waa cæcæbiimpa," ante Wængonguï beyä̈ yewä̈monte ongö apa cæbii. 21 Tömënäni wënæ wënæ näni cædö beyä̈ oda cædämaï inte wæætë mänïnö ante wido cæte baï cædinque bitö waa cædinque edæ tä̈ï ëmonte gänä cæe.

13

1 Gobiedöno awënë nempo waodäni ëñente cæte quëwencædänimpa, ante Wængonguï incæ godö gö cæcä beyænque gobiedöno awënëidi badänipa. Edæ Wængonguï mänömaï ante gö cædämaï ingä baï quingänö awënë inguënengää. Edæ dæ ancædönimpa. Ïninque gobiedöno awënëidi ïnänite mönö tömämö Ao äninque ëñente cæcä̈impa. 2 Ïninque awënë ingante æcänö Baa änaa tömengä nänö apænte pante wæquinque Wængonguï nänö goncægaïnö ante ëñënämaï inte edæ Baa angampa. 3 Në waa cædäni guiquënë awënëidi ïnänite waa ate todinque guïñënämaï ïnänipa. Wæætë wënæ wënæ cædäni guiquënë awënëidi ïnänite guïñente wædänipa. Gobiedöno awënë ingante guïñënämaï inte quëwencæboimpa, ante bitö ämitawoo. Ïninque bitö guïñënämaï inte quëwencæte ante waa cæcæbiimpa. Waa cæbi adinque tömengä, Bitö waa cæbi abopa, ante pönö waa cæcä ïninque bitö guïñënämaï ïmaïmipa.

4 Botö ïmote në cædongä inte mïnitö beyä̈ waa cæcæcäimpa, ante Wængonguï gobiedöno awënë ingante godö gö cæcä ongongampa. Edæ Wængonguï ingante në cæcä ïnongä inte tömengä në wënæ wënæ cæcä ingante nö cæte në panguënengä ingampa. Ïninque awënë yaëmë në nä̈ængä inte wïï önonque nä̈ængampa cæbii. Wënæ wënæ cæbi ïninque edæ guïñente wæcæbiimpa. 5 Ïninque mönö, Pangä wæcæ wæ, äninque awënë ingante ëñente cæcä̈impa. Ayä̈ pangä wæmö incæ wïï pangä wæmö incæ mönö mïmö në entawente nämä apænte änömö inte mönö awënë ingante Ao ante ëñente edæ nöingä cæcä̈impa. 6 Wængonguï beyä̈ në cædönäni inte awënëidi ïñömö tömënäni nempo quëwënäni ïnänite cöwë aadinque mäninque cæte quëwënänipa. Mänömaï ï ïninque mïnitö, Awënëidi eyepä̈ ä̈ninque mönitö beyä̈ cæcædänimpa, ante tömënäni näni äinta pædæ godömïni ä̈nänipa.

7 Æcämenque ingante cæquënëmïni ïmïni inte mïnitö tömänäni ïnänite mïni cæquënenganca do godö cæmïni æncædänimpa. Awënë nempo quëwëñömonte tömengä eyepä̈ ä̈ninque mönö beyä̈ cæcæcäimpa, ante mïnitö awënë nänö äinta godonguënëmïni inte do godömïni ængäedäni. Waocä ingante mïnitö guïñente ëñenguënëmïni ïmïni ïninque tömengä ingante guïñente ëñëedäni. Waocä ingante mïnitö waa aquënëmïni ïmïni ïninque edæ tömengä ingante waa aedäni.

8 Wacä ingante mïni cæquënënö ante edæ ee ongönämaï inte godö cæmïni ængä ate abæ tawænte gocæbiimpa. Wæætë wacä ingä wacä ingä waadete mïni pönenguënënö ante edæ godongämä̈ cöwë waadete pönenguënëmïni ïmïnipa. Wadäni ïnänite në waadete pönengä ïñömö tömengä ïñömö Wængonguï nänö, Ïïmaï cæedäni, ante nänö wææ angaïnö ante do ëñente cæcä ingampa. 9 Tömëmi nämä bitö waadete pönënö ganca wacä ingante adoganca waadete pönencæbiimpa, ante Möitee wodi yewä̈mongacäimpa. Mänïne adodeque ante ëñente cædinque waocä Wængonguï nänö wææ angaïnö ante tömänö do ïinque cæcampa. Edæ, "Bitö nänöogængä ïnämaï ïñongante godö guëa mönämaï ïe. Wacä ingante godö wä̈nönämaï ïe. Wacä nänö ëadincoo adinque godö ä̈nämaï ïe. Wacä wënæ wënæ cæcä atabopa, ante godö babæ wapiticä̈ apä̈nedämaï ïe. Wacä quï ante ä̈ïnente wædämaï ïe." Mänïnecoo Wængonguï nänö wææ angaïnecoo ante bitö waadete pönëmi beyænque tömäne do ïinque cætimpa. Ayä̈ quïnemë godömenque wææ ante ï mänïne adobaï bitö

waadete pönëmi beyænque tömäne do
ïinque cætimpa. 10 Në waadete pönengä
ïñömö edæ wacä ingante cöwë wïwa cædä-
maï ingampa. Mänömaï beyæ̈ në ædæmö
waadete pönënänique Wængonguï nänö
wææ angaïnö ante ïinque cædänipa.
11 Ïninque, Ñöwoyedë æbänö oo baquïï,
ante do ëñëninque mïnitö waadete
pönente quëwëedäni. Edæ wëënëñedë mä
mönö wede pönëñedë mïinguipo mönö
quëwenguïmämo ïñömö edæ mänïñedë
edæ oo bacæ cædämaï ingatimpa. Ñöwo
guiquënë, Oo pönï bacæ̈impa, ante pönente
wædinque mïnitö möwocodë öñömïni
inte edæ ñäni ömæ̈mönïnque mïïmïni
quëwëedäni. 12 Wëmö ïñömö mönö
wæwëmämo idæwaa edæ bapa. Mïingui-
poga ñäö baï baquinque edæ oque pönente
impa cæmöö. Wëmö ïñonte mönö wënæ
wënæ cædö æ̈mæ̈wo wido cædinque, mönö
wæætë ñäö ïñömö quëwëninque edæ wææ
cæquincoo wëñate baï cædinque nämä
wææ gompotawengæ̈impa. 13 Mänömaï
cædinque mönö itædë quëwënömö inte
nö pönï cæcæ̈impa. Baonque ante
mönö cæïnëwënö ante towënämaï inte
mönö tï nämæ̈ nanguï bete quidi quidi
dowænämaï ingæ̈impa. Mönö wacä
tönö godö guëa mönämaï, cænguï eyepæ̈
cæ̈ninque godömenque nanguï cæ̈nämaï
ingæ̈impa. Wæætedö wæætë pïinte
cædämaï inte mönö, Wacä baï bacæboimpa,
ante pïinte adämaï ingæ̈impa. 14 Wæætë
wææ cæquincoo entawente baï cædinque
mïnitö nämä wææ gompotawencæte
ante cædinque mönö Awënë Itota Codito
ingante entawente quëwëedäni. Ayæ̈
baonque ante mïni cæïnëwënö ante wido
cædinque, Æbänö cæte wënæ wënæ
cæquïmoo, ante cæcæte ante wædämaï
ïedäni.

14

Mïnitö töniñadäni ïnänite pïinte änämaï ïedäni, ante

1 Wacä wïï ædæmö pönengä incæte
mïnitö, Mönö pönencabo ïmompa, ante
pönëninque tömengä adocabocä nänö
baquinque ämïni pongäedäni. Tömengä
nänö pönënö ante wæætedö wæætë
änämaï ïedäni. 2 Pancadäniya wede
pönënäni inte cænguï adinque, Näwä
cænguï impa, ante guïñënämaï inte quïëmë
cænguï incæ edæ dobæ ade cæ̈nänipa.
Wadäni guiquënë æ̈mæ pönente beyæ̈,
Tömää baö baacä impa, ante awente
baï cædinque quingämenque baö incæ
cæ̈nämaï inte onguipoiya pæcooque edæ
cæ̈nänipa. 3 Incæte tömää cænguï në
cæ̈nongä ïñömö onguipoiya pæcooque
në cæ̈nongä ingante pïinte adämaï
incæcäimpa. Wacä ingante, Bitö önömique
baï ïnömi inte edæ awente cæ̈nämaï
ïmipa, ante änämaï incæcäimpa. Ayæ̈
wæætë onguipoiya pæcooque në cæ̈nongä
guiquënë baö në cæ̈nongä ingante, Baacä
apa cæ̈wë̈e, ante apænte ante pïïnämaï
incæcäimpa. Edæ në cæ̈nongä ingante
Wængonguï Ao äninque, Botö quïmi ïmipa,
ante do ængampa. 4 Ïñæmpa tömengä
wacä awënë ingante në cæcä ïñongante
bitö ædö cæte apænte ämii. Edæ tömengä
awënë incæ, Waa cæbipa, angä wædinque
edæ tömengä adiyæ̈ tæ̈ï ongömaingampa.
Wæætë adocä tömengä awënë, Wënæ
wënæ cæbipa, angä wædinque edæ tæ̈ go
wææ̈maingampa. Incæte edæ tömengä
mönö Awënë ingante në cæcä ïñongante
mönö Awënë adocä incæ tæ̈ï pïñæ̈nongä
inte eyepæ̈ cædinque edæ æ̈ænö gö cæcä
tæ̈ï ongoncæcäimpa.
5 Ayæ̈ wacä guiquënë, Pancaönaa
godömenque waa ëönæpa, ante cæcæ̈impa,
ante pönëñongante wacä guiquënë, Tömää
itædë önönæque impa, ante pönengampa.
Ïninque mönö pönencabo wacä wadö
wacä wadö pönëmö incæte mönö tömämö
ïñömö edæ, Nämä botö pönënonque ante
botö nö pönente cæcæboimpa, ante edæ
mänïnonque ante cæcæcäimpa. 6 Edæ,
Pancaönaa godömenque waa ëönæpa,
ante në pönengä guiquënë tömengä
mönö Awënë ingante waa adinque
mänömaïnö ante cæcampa. Pancaönaa
wïï godömenque waa ëönæpa, ante në
pönengä guiquënë tömengä adobaï mönö
Awënë ingante waa adinque mänömaïnö
ante cæcampa. Baö në cæ̈nongä guiquënë
Wængonguï ingante, Waa pönömi cæ̈mopa,
ante adobaï mönö Awënë ingante waa
adinque cængampa. Baö ate në awente
cæ̈nämaï ïnongä guiquënë tömengä adobaï
Wængonguï ingante, Waa pönömi cæ̈mopa,
ante onguipoiya pæcooque cæ̈ninque
mönö Awënë ingante waa adinque baö
cæ̈nämaï ingampa.
7 Mönö pönencabo ïñömonte æcä-
menque incæ nämä beyænque dicæ
quëwengää. Dicæ nämä beyænque

wängää. 8 Wæætë edæ quëwëmö ïninque
mönö Awënë beyænque quëwëmompa.
Wæætë edæ wëmö ïninque mönö Awënë
beyænque wëmompa. Ïninque quëwëmö
incæ wëmö incæ mönö Awënë quïmö
ïnömö inte quëwëninque tömengä quïmö
inte edæ wëmompa. 9 Edæ do wängaïnäni
beyë ante mïïmö quëwëmö beyë ante
Codito tömämö Awënë nänö baquinque
edæ wænte ñäni ömëmongacäimpa.
10 Bitö guiquënë bitö tönïïñacä ingante
ædö cæte apænte ämii. Ayë bitö tönïïñacä
ingante, Önömique baï ïmipa, ante quï-
nante ämii. Edæ Wængonguï nänö apænte
anguimpaa gäänë ongöñömonte tömengä
tömämö ïmonte apænte ancæcäimpa
cæbii. 11 Edæ Wængonguï beyë ante ïïmaï
ante yewëmonte ongompa.
"Mönö Awënë incæ, 'Në Quëwëmo ïnömö
inte edæ ämo ëñëedäni,' angampa.
Ayë, 'Mïnitö tömämïni botö önöwa ïnö da
guicapodinque,
Bitö Wængonguï ïnömi ïmipa, ante
adoyömö apënecæmïnimpa,'
angampa."
12 Ante näni yewëmongaïnö baï ïinque
cædinque mönö tömämö Wængonguï weca
ponte ongöninque mönö pönengaïnö ante
mönö apënegaïnö ante mönö cægaïnö
ante tömengä ingante edonque pönï
apënecëimpa.

Wacä oda cæcæcäimpa, ante cædämaï incæbiimpa, ante

13 Mänömaï beyë mönö wacä ingante
apænte änämaï ingëimpa. Wæætë mïnitö,
Waa cæcæboimpa, ante nämä wææ cæd-
inque, Botö tönïïñacä taadö nänö goquïnö
ante ee acæboimpa, ante pönëedäni. Tö-
mengä tee tëwate baï oda cædämaï in-
cæcäimpa, ante nöingä cæquinque ante
pönencæmïnimpa. 14 Botö ïïñömö Itota
Codito nempo quëwëmo inte edæ nöingä
pönëninque, Tömää cænguï nämä incæ
näwäaquingä impa, ante do ëñëmopa. In-
cæte wacä, Pancaa cænguï baacä impa,
ante në pönengä inte tömengä beyë baacä
ïïñonte tömengä nänö, Baacä impa, änö
cënämaï inguënengä ingampa.
15 Bitö quingämë cëmi adinque bitö
tönïïñacä, Baacä apa cëwëe, ante wæwente
bacä ïninque bitö waadedämaï inte
godömenque cëmaïmipa. Edæ bitö
tönïïñacä beyë Codito wængacäï apa
quëwëe. Bitö tönïïñacä nänö pönënämaï
bate wænguinque baö cëmipa, ante
wædinque bitö tömengä ingante näwangä
waadete pönëmi inte tömengä beyænque
ante cöwë baö cënämaï incæbiimpa. 16 Botö
mänömaï cædinque waa pönï cæbopa,
ante pönëmi incæte wadäni bitö waa
cædö ante, Wïwa cæbipa, ante pönö
babæ ante tedewënäni ate wædinque
bitö wæætë waadete pönëninque wææ
ämi tedewënämaï incædänimpa. 17 Wïï
cænguinque ante wïï bequinque ante
Wængonguï nempo quëwëmompa. Wæætë
Wængonguï Tæiyë Waëmö Önöwoca
nempo quëwëñömonte tömengä pönö
cæcä ëninque mönö nö entawenguinque
impa. Ayë mönö gänë pönenguinque
ante mönö watapë tote quëwenguinque
ante tömengä nempo quëwëmompa.
18 Edæ Codito nempo quëwëninque waocä
mänömaï cæcä adinque Wængonguï
tömengä ingante waa ate tocampa.
Waodäni adobaï, Waa cæbipa, ante waa
adänipa.
19 Mänömaï impa, ante adinque,
Mönö pönencabo godongämë piyënë
cæte quëwengëimpa, ante, Ayë mönö
godongämë wede pönëninque tëï
mënonte baï ongongëimpa, ante mönö
nanguï cæcëimpa. 20 Ïninque cænguï
cëïnente beyænque bitö Wængonguï
nänö në badongaïnäni ïnänite bæ tadä-
maï incæbiimpa. Tömää cænguï edæ
näwäaquingä impa. Incæte bitö cënïïnö
beyænque wacä ëñënämaï inte tee tëwate
baï oda cæbaingampa, ante do ëñëmi inte
bitö godömenque cëmi ïninque wïwa
cæbaïmipa töö. 21 Waa cæcæte ante bitö
ïïmaï cæcæbiimpa. Bitö baö cëmi beyë,
biïnömë näni wædænque tï nämë bebi
beyë, quïëmë cæbi beyë bitö tönïïñacä oda
cæte wæcantawo. Ïninque bitö ïïñömö, Botö
tönïïñacä oda cædämaï incæcäimpa, ante
wææ cædinque ee cædämaï ïmi ïninque
waa ïmaimpa.
22 Mänïïnö, Æbänö cæte waa inguïï, ante
bitö pönënö beyænque wadäni ïnänite
apænte änämaï inte bitö adobique inte
Wængonguï ayongante cæcæbiimpa.
Waa cæquï impa, ante mïmöno bitö
pönënonque ante mänïïnonque cædinque
bitö tente wæquinque cædämaï inte waa
tobaïmipa. 23 Wæætë në ëmæ pönengä
guiquënë, Cëmo beyë Wængonguï pangä
wæcæ wæ, ante wædingä inte tömengä
nämä nänö apænte pante wæquinque ade

cængampa. Edæ æcänö wede pönënämaï inte cæda tömengä nänö cædönö tömänö edæ wïwa cætimpa. Ïninque bitö cædö tömänö wede pönente cæcæbiimpa.

15

Wadäni incæ watapë quëwencædänimpa, ante cæe, ante

1 Mönö në wede pönëmö ïñömö tæï pïñænte entawëmö ïnömö inte nämanque ante mönö cæïnënö ante edæ wædämaï ingëimpa. Wæætë edæ në ëmæ pönënäni guiquënë tömënäni aquïï pönï ïnäni inte, Ædö cæte cæquïmoo, ante wædäni adinque mönö tömënäni wædö ante ænte mongænte baï cædinque tömënäni tönö ïñacabo cæcëimpa. 2 Godongämë godö cæmö ëninque waa todinque tömënäni wæætë wede pönëninque oncö tæï mænonte baï tæï ongoncædänimpa, ante mönö ædæmö cæcëimpa. 3 Edæ mönö Codito incæ nämanque ante nänö cæïnënö ante cæcæte ante edæ wædämaï inte piyënë cægacäimpa. Wængonguï ingante do näni apënegaïnö baï tömengä wadäni beyænque ante cægacäimpa. "Wængonguï ëñëmi. Wadäni bitö ïmite pïinte badete tocæte ante cædinque botö ïmote wæætë pïinte badete todänipa," ante apënete baï Codito ee cægacäimpa. 4 Edæ mönö ïmonte odömonte apënecæte ante Wængonguï angä ëñëninque dodäni tömantaa yewëmongadänimpa. Ïninque mäninta ædæmö adinque wampo pönëninque wæntædämaï inte ee cæmö ïninque edæ mönö, Watapë bacëimpa, ante pönente tocëimpa.

5 Ïninque Codito Itota mïñë tee empote goyömonte Wængonguï ïñömö edæ, Mïnitö wampo pönëninque wæntædämaï inte ee cæcæmïnimpa, ante në ædæmö cæcä ingampa. Tömengä mänömaï pönö cæcä ate mïnitö ïñömö adoyömö ante mïni pönencabo bacæmïnimpa, ämopa. 6 Mänömaï bamïni ïninque mïnitö äanque baï adodö ante pönëninque ïïmaï ante Wængonguï ingante apënecæmïnimpa. Mönitö Awënë Itota Codito Mæmpobi ïnömi inte bitö tömengä Wængonguï adobi ïmi ïñömö bitö tæï ëmömi inte ñäö apäite baï ïmi amönipa, ante adoyömö ante apënecæmïnimpa, ante botö mänömaïnö ante yewëmömopa.

Oodeoidi ïnämaï ïnäni ëñencædänimpa, ante

7 Codito mïnitö ïmïnite Ao ante ængacäimpa. Ïninque tömengä mïnitö ïmïnite nänö ængaï baï mïnitö adobaï wacä ingä wacä ingä godongämë Ao ante ëedäni. Mänömaï cæmïni adinque wadäni Wængonguï ingante apënedinque, Bitö waa pönï cæbi amönipa, ante watapë pönï apënecædänimpa. 8 Edæ apënebo ëñëedäni. Mönitö mëmëidi ïnänite Wængonguï, Mïnitö beyë pönö waa cæcæboimpa, angacäimpa. Ïninque, Wængonguï tömengä nänö angaïnö ante cöwë cæcæcäimpa, ante oodeoidi ëñencædänimpa, ante cædinque mönö Codito tömënäni beyë në cæcä bagacäimpa. 9 Tömengä ïñömö, Idægoidi ïnämaï ïnäni incæ Wængonguï ingante, Bitö ñäö baï ëmömi inte pönö waadete waa cæbi ëmönipa, ante apënecædänimpa, ante mänömaï cægacäimpa. Ïïmaï ante Wængonguï beyë näni yewëmongaïnö baï impa.

"Botö mänömaï beyë, Bitö æbänö në waa cæbi ïmii, ante idægo ïnämaï ïnäni weca gote apënecæboimpa.

Bitö ëmöwo ante ämotamïni watapë pönï ancæboimpa," ante näni yewëmongaïnö baï Codito cægacäimpa.

10 Ayë wataa ïñömö ïïmaï ante yewëmongatimpa.

"Idægoidi ïnämaï ïmïni incæ mïnitö Wængonguï quïnäni tönö godongämë watapë toedäni."

11 Ayë wæætë,

"Idægoidi ïnämaï ïmïni mönö Awënë ingante apënedinque, Bitö waa pönï cæbi amönipa, ante watapë pönï apëneedäni.

Wamïni mïni cabo mïni cabo tömämïni ämotamïni ante baï apënedinque, Waa pönï cæbi amönipa, ante watapë pönï apëneedäni."

12 Itaiya wodi adobaïnö ante yewëmongacäimpa.

"Inguipoga quëwënäni tömänäni Awënë baquinque

Awænguinto tä bocate baï cædinque Yæte Pëingä ïñömö ængë ganticæcäimpa.

Tömengä cæcä beyænque watapë bacëimpa, ante idægoidi ïnämaï ïnäni incæ pönencædänimpa," ante Itaiya wodi yewëmongacäimpa.

13 Wængonguï ïñömö, Watapë bacëimpa, ante në badongaingä ïnongä

inte ïïmaï cæcæcäimpa, ämopa. Tömengä
Tæiyä Waëmö Önöwoca tæï pïñænte
cæcä ate mïnitö, Watapä bacæimpa, ante
godömenque wede pönencæmïnimpa.
Mänömaï cæcæte ante cædinque Wæn-
gonguï pönö apænecä ëñëninque mïnitö
tömengä ingante wede pönëninque edæ
gänë entawëninque watapä tocæmïnimpa,
ämopa.
[14] Botö tönïñamïni ëñëedäni. Botö
tömëmo ayömote mïnitö në waa cæmïni
ïmïni abopa. Ayä, Æbänö waa cæquïï,
ante do ëñëmïni ïmïnipa. Ayä adobaï
mïnitö eyepä ïmïni inte wacä ingä wacä
ingä do odömonte apænemïni ïmïnipa,
ante pönëmopa. [15] Ïninque botö, Mïnitö
ëñëninö ante mïnitö ocai encadömïni inte
edæ adodö ante pönencæmïnimpa, ante baï
cædinque pancadea ante yewämontabopa.
Botö ïñömö Wængonguï waadete pönö
cæcä ænte në entawëmo inte mänömaïnö
ante yewämöninque edæ guïñënämaï inte
nanguï ante yewämömopa. [16] Edæ tömengä
waadete pönö cæcä ænte entawëninque
botö Itota Codito beyænque ante idægoidi
ïnämaï ïnäni ïnänite në cæbo badinque
Wængonguï ingantedö ante watapä
apænebo ëñënänipa. Mänömaïnö ante
apænebo ëñëñömïnite Wængonguï Tæiyä
Waëmö Önöwoca pönö badongä ate
idægoidi ïnämaï ïnäni incæ tæiyä waëmö
ëwocate quëwënäni badänipa. Mänömaï
bayönänite botö ïñömö, Wængonguï
quï, ante pædæ godönäni baï cædinque
tömënäni ïnänite ante edæ, Wængonguï
quïmïni bacæmïnimpa, ante pædæ godömo
äninque Wængonguï wæætë waa tocampa.
[17] Mänömaï beyä botö Itota Codito
nempo quëwëninque Wængonguï beyä
cædinque edæ nanguï tobopa. [18] Codito
botö tönö guëa cæcä beyænque botö
nanguï apænedinque nanguï cæbo ate
tömengä ïñömö töö æmængä pöninque
edæ idægoidi ïnämaï ïnäni incæ edæ Wæn-
gonguï ingante ëñente cædäni badänitapa.
Botö Codito mänömaï botö tönö nänö
cædïnö ante apænedinque edæ mäninque
ante apænedinque guïñënete wædinque
godömenque apænedämaï incæboimpa.
[19] Wængonguï Tæiyä Waëmö Önöwoca tæï
pïñænongä inte botö tönö godongämä
cæcä ate botö, Ëñencædänimpa, ante
bamönengä cæbo ate në pönënäni
badänitapa. Mänömaï Eedotadëë ïñömö
mä cæte godinque Ididiabæ ganca tömäo
godämä godinque botö Codito ingantedö
ante watapä apænedinque adodö adodö
ante tömänö ante apænebo ëñënänitapa.
[20] Botö, Codito ëmöwo ante wadäni näni
apænedämaï ïñömö gote tömengä ingant-
edö ante watapä apænebo ëñencædän-
impa, ante cöwë goïnente wætabopa. Wacä
onguitanca nänö tænönincönë æmonga
mænönämaï incæboimpa, ante baï cæd-
inque botö, Wacä do nänö apænedïñömö
botö wæætë apænedämaï incæboimpa,
ante cætabopa. [21] Wæætë ïïmaï ante Itaiya
wodi nänö yewämongaïnö baï cætabopa.

"Tömengä ingante ante ëñënämaï ïnïnäni
incæ edæ do ate baï ëwocacædän-
impa.
Önömonca ëñënämaï ïnïnäni incæ edæ,
'Æbänö ï,' ante do ëñencædän-
impa."

Ante nänö yewämongaïnö baï botö,
Ëñencædänimpa, ante cætabopa.

Odömä ïñömö pöïnëmopa, Pabodo angampa

[22] Mänömaï beyä botö mïnitö weca
poncæ cæyömote edæ, Wææ cæte ï, ate
wædinque pönämaï intabopa. [23] Ïñömö
ömæ idæwaa cæbo inte botö æpomë
wadepo ïñonte mïnitö ïmïnite aïnente
wædömopa. [24] Ïninque botö, Ïincayä
ate Epäñabæ gocæ cædinque wodo tebä
godinque mïnitö weca ëñate aboque
gocæboimpa, ämopa. Edæ botö wantæpiyä
ëñate tote quëwente ate godömenque
Epäñabæ gote cæyömo mïnitö botö beyä
cædinque da godömïni gocæboimpa.
[25] Ñöwo guiquënë botö täno Eedotadëë
ïñömö Wængonguï quïnäni beyä godö
cæcæte ante gobopa. [26] Wængonguï
quïnäni incæ Eedotadëë quëwënäni
pancadäniya ömæpodäni inte wædänipa,
ante pönente wædinque wabæca Mäat-
edöniabæ quëwënäni tönö Acayabæ
quëwënäni tönö, Mönö da godö da godö
cæcæimpa, ante pönëninque watapä
todinque tömënäni, Wængonguï quïnäni
quï, ante do godönänitapa. [27] Mänömaïnö
ante watapä pönente cædäni incæte
tömënäni Eedotadëë ïñömö quëwënäni
ïnänite në godonguënënäni inte da
godönänimpa. Edæ Wængonguï Önöwoca
nänö pönongaincoo ante idægoidi pönö
apænedäni ëñente ænte ëwocadïnäni
inte wabæca quëwënäni ïñömö tömënäni

näni ëadincoo incæ idægoidi beyä ante
wæætë godonguënënäni badïnäni ïnänipa.
28 Ïninque botö ïñömö mänincoo tömënäni
näni da godönincoo idægoidi weca ænte
gocæboimpa. Godinque botö cöwä ad-
inque, Në ömæpodäni inte në wædänique
æncædänimpa, ante wææ cæcæboimpa.
Ædæmö cæbo ënäni ate botö mänïñedë
ate Epäñabæ gocæte ante cædinque mïnitö
ömæ wodo tebä godinque mïnitö weca
ëñacæ poncæboimpa. 29 Codito pönö
waa cædinque da pönongä pöninque
botö cöwë tömengä tönö waa pönï botö
cæquinque mïnitö weca poncæboimpa,
ante do ëñëmopa.
30 Botö tönïñamïni ëñëedäni. Botö pæ
pagænte baï nanguï cæyömote mïnitö
ïñacabo cædinque botö beyä Wængonguï
ingante nanguï apënneedäni, ante botö
mönö Awënë Itota Codito beyænque
äninque ayä Wængonguï Önöwoca në
waadete pönengä beyænque äninque
mïnitö ïmïnite nanguï ämopa. 31 Oodeabæ
pönënämaï ïnäni ïñömö Pabodo ingante
wënæ wënæ cædämaï incædänimpa,
ante botö beyä ante apënneedäni. Ayä,
Eedotadëë ïñömö botö gote cæbo adinque
Wængonguï quïnäni incæ botö cædö
ate Ao ancædänimpa, ante apënneedäni.
32 Mänömaï ï adinque botö, Awënë Wæn-
gonguï angä ate botö watapä todinque
mïnitö weca pömo ate mönö godongämä
guëmäninque wampo pönengëimpa,
ämopa. 33 Wængonguï në gänë pönengä
inte mïnitö tönö godongämä ongöninque
pönö cæcä ate gänë pönencæmïnimpa,
ämopa. Mänömaï impa diyä, ante botö,
Amëë, ämopa.

16

Waa quëwencæmïnimpa, ante

1 Botö ïïmaï ämopa. Mönö tönïñacä
tömengä ëmöwo Pebe mïnitö weca ñöwo
poncæ cæcampa. Tencodea ïñömö Codito
ingante näni godongämä pönencabo
ïñönänite tömënäni beyä në waa cæcä
inte ïingä onquiyængä ïñömö waingä pönï
ingampa. 2 Tömengä nanguï ïnäni beyä
wææ gompodinque waa cædongä inte botö
beyä adobaï nanguï cæcantapa. Ïninque
edæ botö mïnitö ïmïnite ïïmaï ämopa.
Wængonguï quïmö ïnömö inte mönö
Awënë nempo quëwëñömonte Pebe adocä
inte adobaï ingampa, ante adinque mïnitö
tömengä ingante waa adinque Ao ante
äedäni. Ayä tömengä quïëmë äïnente
wæcä ïñongante mïnitö wæætë edæ godö
cæedäni ämopa.
3 Ayä wada Piditida tönö Aquidæ näna
gæncaya ïñömö Itota Codito nempo
quëwëninque edæ botö tönö godongämä
cæda ïnapa. Ïninque mïnitö tömëna ïnate,
Waa quëwencæmïnaimpa, ante botö beyä
ante apënemïni ëñëcædaimpa. 4 Wadäni
botö ïmote wënoncæ cædäni wæyömote
tömëna näna wodo wænguinque edæ
botö ïmote wææ cædatapa. Mänömaï
cædapa, ante botö tömëna ïnate waa
ate pönente apënebopa. Ayä idægoidi
ïnämaï ïnäni Codito ingante näni wayömö
pönencabo wayömö näni pönencabo
adobaï tömänäni Aquidæda näna cædïnö
ante ëñëninque tömëna ïnate waa ate
pönëninque apënedänipa.
5 Ayä Itota Codito ingante në pönënäni
Aquidæda oncönë godongämä pö guiidäni
ïnänite, Waa quëwëedäni, ante apënemïni
ëñencædänimpa. Botö ämigo Epëneto
botö në waadecä ïñongante mïnitö botö
beyä apënedinque, Waa quëwencæbi-
impa, ante apënneedäni. Atiabæ ïñömö
Codito ingante wadäni pönënämaï ïñönäni
tömengä ïñömö täno pönengantapa. 6 Ayä
Mäadiya mïnitö beyä nanguï cædingä
ïñongante mïnitö wæætë tömengä ingante
Waa quëwencæbiimpa, ante apënneedäni.
7 Botö guiidëna Antodönico tönö Ñöniato
ïñömö botö tönö godongämä tee mönete
wædïna ïnapa. Tömëna ïñömö botö
pönënämaï ïñömote wëënëñedë Itota
Codito nempo quëwëna ïñönate Codito
incæ tömëna ïnate da godongacäimpa. Ïn-
inque, Itota Codito nänö në da godongaïna
tänoda ïna adinque mïnitö botö beyä ante
tömëna ïnate waa apënneedäni.
8 Ayä wacä mönö Awënë nempo quëwën-
inque Ampidiato ingante waadete pönëmo
inte edæ botö, Waa quëwencæbiimpa,
ämopa. 9 Ayä adobaï Odömäno mönitö
tönö godongämä Codito nempo quëwente
në cæcä ïñongante, Waa quëwencæbiimpa,
ante botö beyä ante apënneedäni. Botö
në waadecä Etaquito ingante adobaï
ante apënneedäni. 10 Ayä Apede ïñömö
Codito nempo quëwëñongante tömengä
æbänö cæcää, ante adinque Codito
tömengä ingante wæætë, Waa cæbi abopa,

angampa. Tömengä ingante botö beyä̈
ante waa apä̈needäni. Ayä̈ Aditobodo
näni quëwencabo ïnänite adobaï waa
apä̈needäni. 11 Botö guiidengä Edodiyaönö
ingante waa apä̈needäni. Ayä̈ Näadotito
guiidënäni incæ æcänö mönö Awënë
nempo quëwëna tömënäni ïnänite adobaï,
Waa quëwencæmïnimpa, äedäni.
12 Ayä̈ wada mönö Awënë nempo
quëwëna onquiyä̈na Tidipïna tönö
Tidipota ïïñömö në nanguï cæda ïnapa.
Tömëna ïnate botö beyä̈ ante waa
apä̈needäni. Ayä̈ wacä onquiyængä mönö
në waadecä Pedetida ïïñömö tömengä
mönö Awënë nempo quëwëninque nanguï
cæcantapa. Tömengä ingante adobaï, Waa
quëwencæbiimpa, äedäni. 13 Ayä̈ mönö
Awënë nänö në apænte ængaingä Odopo
ingante waa apä̈needäni. Tömengä badä
incæ adobaï botö badä baï ïïñönante tömënä
ïnante botö beyä̈ ante waa apä̈needäni.
14 Ayä̈ adobaï Atincodito, Pedegonte,
Edëme, Patodobato, Edëma tömënäni
näni pönencabo tömänäni ïnänite, Waa
quëwencæmïnimpa, ante apä̈needäni.
15 Ayä̈ wadäni Pidodogo tönö Oodia, Nëedeo
tömengä mængä tönö, Odimpa tönö
Wængonguï quïnäni tömänäni ïnänite,
Waa quëwencæmïnimpa, ante apä̈needäni.
16 Edæ, Waa quëwencæmïnimpa, ante
mïnicabo incæ tömämïni godongämä̈
waa waadete apä̈necæmïnimpa. Codito
ingante wayömö näni pönencabo wayömö
näni pönencabo tömänäni mïnitö ïmïnite
wæætë, Waa quëwencæmïnimpa, ante
änänipa.
17 Botö tönïñamïni ëñëedäni. Mïnitö
adocabomïni ïïñömïnite wadäni ä̈mä̈-
moncadö ä̈mä̈monca pä cædäni ïnänite
cöwä adinque edæ Baa äedäni. Doyedë
mïnitö ëñënö ante ëñënämaï ïnäni inte
tömënäni, Mïnitö tee tëwate baï oda
cæcæmïnimpa, ante cædinque wadö ante
edæ odömönänipa cæmïnii. Tömënäni
ïnänite gomö aquënë cæmïnii. 18 Mänömaï
cædäni ïïñömö mönö Awënë Codito ingante
cædämaï inte nämä näni cæïnënonque ante
cædänipa. Tömënäni ante, Mïnitö ïmïnite
waa amönipa, ante waa tedete baï tededäni
ëñëninque pancadäniya guiquënë, Babæ
wapiticä̈ impa, ante cöwä adämaï ïnäni
inte, Nö impa, ante do pönënänipa.
19 Mïnitö cöwë ëñente cæmïni ïmïnipa,
ante tömänäni do ëñënänipa. Mänömaï
beyä̈ botö ïïñömö nanguï tobopa. Incæte,
Quïnö waa cæquïï, ante mïnitö ædæmö
ëñencæmïnimpa, ante aïnëmopa. Quïnö
wënæ wënæ cæquïï, ante edæ ædæmö
ëñënämaï inte edæ gomö acæmïnimpa,
ante aïnëmopa. 20 Wængonguï, Gänë
pönente quëwencæmïnimpa, ante në
pönö cæcä ïïñömö edæ Tatäna ingante
mïnitö önöwa gäänë wææntodongä
ate mïnitö wæætë do pïnä gäwate baï
cæcæmïnimpa. Ñöwo ïïñömö mönö Awënë
Codito nänö waadete pönö cædö incæ
entawencæmïnimpa, ämopa.
21 Botö tönö guëa cædongä Tïmoteo
ïïñömö mïnitö ïmïnite, Waa quëwencæmïn-
impa, angampa. Ayä̈ botö guiidënäni Dotio
tönö Yatönö adobaï Totipatedo adobaï
mïnitö ïmïnite, Waa quëwencæmïnimpa,
änänipa.
22 Ñöwo botö Tedetiyobo ïïñömö Pabodo
önöneque tedecä ëñëninque ïï cadota ante
në yewä̈mönïmo inte botö adobaï, Waa
quëwencæmïnimpa, ämopa.
23 Gayo adobaï mïnitö ïmïnite, Waa
quëwencæmïnimpa, angampa. Tömengä
oncönë Codito ingante näni pönencabo
cöwë godongämä̈ ponte apä̈nedänipa.
Ayä̈ tömengä botö ïmote adobaï, Pöe,
angä ëñëninque edæ botö ñöwo tömengä
oncönë owobopa. Ayä̈ ïïñömö quëwënäni
awënë nänö äinta ä̈ninque adocanque
Edaato näni änongä ïïñömö tömengä,
Tömänäni beyä̈ æbänö cæquïï, ante në
angä ïïñömö tömengä tönö mönö tönïñacä
Coadoto adobaï, Waa quëwëedäni, änapa.
24 Mönö Awënë Itota Codito mïnitö
ïmïnite pönö waadete cæcæcäimpa.
Mänömaï impa, ante botö, Amëë, ante
ämopa.

Wængonguï ingante waa ate apä̈necæ̈impa, ante

25 Ñöwo ïïñömö Wængonguï ingantedö
ante watapä̈ botö apä̈nedö ante ayä̈ Itota
Codito ingantedö ante mönö apä̈nedö
ante në pönëmïni inte mïnitö tä̈ï pïñænte
ongoncæmïnimpa. Wængonguï eyepä̈ inte
mänömaï pönö cæcæcäimpa. Tömengä
mänïnö ante ñöwo tæcæ nänö odömönö
ante wëënëñedë pedä̈mämo ïñonte cöwë
wantæpiyä̈ wë wodonte baï cægacäimpa.
26 Ñöwo guiquënë, Codito æbänö cægacäï,
ante inguipoga tömämæ quëwënäni ëñente
wede pönëninque botö ïmote ëñente
cæcædänimpa, ante cædinque Wængonguï
cöwë në Quëwënongä inte do odömongä
acä̈impa. Tömengä angä ëñëninque

tömengä beyä̈ në apä̈negaïnäni wæætë
edonque pönï yewä̈mönäni acæimpa.
27 Ïninque Wængonguï nö pönï ë̈ñë̈nongä
inte adocanque Wængonguï ingampa,
ante adinque mönö, Bitö adobique ñäö
baï ë̈mömi inte edæ waa cæbi amönipa,
ante mönö Itota Codito ë̈möwo apä̈ned-
inque Wængonguï ingante edæ cöwë
apä̈necæimpa. Mänömaï impa diyä̈, ante
botö, Amë̈ë̈, ämopa.

1 Coodintoidi
ïnänite Pabodo cadota ante tänota nänö yewëmongainta

Coodinto ïñömö Codito ingante näni pönencabo

1 Wængonguï angä ëñëninque Itota
Codito botö ïmote aa pedinque da
godongä godömo inte botö Pabodobo
yewëmömopa. Mönö tönïñacä Totënë
tönö guëa apënete ate yewëmömo aedäni.
2 Coodinto ïñömö mïnitö Codito ingante
mïni godongämë pönencabo ïnömïni inte
ëñëedäni. Wængonguï, Botö quïmïni
badinque mïnitö Itota Codito nempo
quëwëninque tæiyë waëmö ëwocate
quëwencæmïnimpa, ante cædinque äñecä
pönïmïni inte mïnitö acæmïnimpa, ante
yewëmömopa. Ayë adobaï, Mönö Awënë
Itota Codito ëmöwo ante në aa pedäni
tömämæ quëwënäni incæ acædänimpa,
ante yewëmömopa. Itota Codito ïñömö
mönö Awënë ingä incæ tömënäni Awënë
adocä ingampa. 3 Mönö Mæmpo Wæn-
gonguï tönö mönö Awënë Itota Codito
godongämë waadete pönö cæda ate mïnitö
gänë pönente quëwencæmïnimpa, ante
botö Totënë tönö ämönapa.

*Codito nänö entawënö baï nanguï entawë-
mompa, ante*

4 Wængonguï waadete pönö cæcä ate
mïnitö Codito Itota nempo quëwëninque
tömengä nänö entawënö baï nanguï
entawëmïnipa, ante adinque botö mïnitö
beyë ante Wængonguï ingante waa ate
pönëninque cöwë apënebopa. 5 Edæ
Codito nempo quëwëñömïnite tömengä
nänö ate ëñengaïnö ante pönö apënecä
ëñëninque mïnitö do entawëmïnipa.
Ïninque mänïnö nänö ate ëñengaïnö
ante eyepë entawëmïni ïninque mïnitö
nö apënemïni bamïnipa. 6 Edæ mönitö,
Itota ïñömö adocä mönö Codito ïnongä
ingampa, ante apënemöni ëñëninque
mïnitö Ao äninque, Näwangä impa, ante
wede pönëninque waa cæte quëwëmïni
acëimpa.
7 Mänïnö beyë, Mönö Awënë Itota
Codito æyedënö pöninque edonque pönï
a ongonguingä, ante wänö cöninque
mïnitö wæntæye badämaï incæmïnimpa,
ante cædinque Wængonguï Önöwoca
pönö apënecä ëñëninque mïnitö eyepë
inte waa cæquïmïni ïmïnipa. 8 Mïnitö
cöwë ïinque baganca tæï ongonte oda
cædämaï incæmïnimpa, ante Wængonguï
pönö cæcä ate mönö Awënë Itota Codito
pöñedë mänïñedë ate mïnitö wentamö
ædö cæte entawenguïmïnii. Edæ dæ
ampa. 9 Wængonguï, Botö Wengä Itota
Codito ïñömö mïnitö Awënë ïnongä
ingampa. Ïninque mïnitö tömengä nempo
quëwëninque tömengä tönö godongämë
cæte quëwencæmïnimpa, ante mïnitö
ïmïnite äñete aa pecantapa. Mänömaï ante
në aa pecä ïñömö tömengä nänö angaïnö
baï edæ cöwë në ædæmö cæcä ingampa
cæmïnii.

*Wæætë godö wæætë godö cædämaï ïedäni,
ante*

10 Botö tönïñamïni, botö mönö Awënë
Itota Codito ëmöwo apënedinque ïïmaï
ante ämo ëñëmaïmïnipa. Mönö pönencabo
ïmompa, ante adodö pönëninque mïnitö
tömämïni godongämë Ao ante adodonque
cædinque näwë godämaï ïedäni. 11 Botö
tönïñamïni apënebo ëñëedäni. Codoeidi
mïnitö ïmïnitedö ante apënedinque,
Coodintoidi näni pönencabo incæ wæætë
godö wæætë godö tedewënänipa. 12 Ante
apënedäni ëñëninque botö, Ïïmaï impa,
ante apënebo ëñëedäni. Pancamïniya,
“Mönitö Pabodo nänö në ëmïñëmöni
ïmönipa,” ante cæmïnipa. Pancamïniya
guiquënë, “Apodo nänö në ëmïñëmöni
ïmönipa,” ante cæmïnipa. Pancamïniya
guiquënë, “Pegodo nänö në ëmïñëmöni
ïmönipa,” ante cæmïnipa. Ayë wæætë
pancamïniya guiquënë, “Codito nänö në
ëmïñëmöni ïmönipa,” ante cæmïnipa.
Mänömaïnö ante mïnitö wadö wadö ante
tedewëmïni awædö.
13 Ïñæmpa Codito nämä incæ ante
dicæ wadö wadö ante apënecantawogaa.
Incæte Codito nempo quëwëmïni inte
mïnitö, Pabodo ëmïñëmöni ïmönipa,
ämïni. Apodo ëmïñëmöni ïmönipa, ämïni.
Pegodo ëmïñëmöni ïmönipa, ämïni. Ayë
botö Pabodobo ïñömote wadäni awë
ñænquedïmë gönöninque mïnitö beyë
wënönäni dicæ wæntawogaa. Ayë botö
Pabodobo ëmöwo apënedinque mïnitö
dicæ æpënë guiimïnitawogaa. 14 Botö
mïnicabo weca quëwëninque Codipo
tönö Gayo ïnate mänïnaque ïnate æpënë
guidömo guiidatapa, ante pönëninque waa
tobopa. 15 Mänömaï ï adinque mïnitö,

Pabodo ëmöwo apënedinque æpënë guiitamönipa, ante ædö cæte anguïmïnii, ante tobopa.
16 Æ, tæcæ pönëmopa. Etepänäidi ïnänite adobaï guidömo guiidänitapa. Wadäni ïnänite wabänö guidömoï, ante wïï pönëmopa. 17 Edæ Codito, Bitö æpënë guidömi guiicædänimpa, ante botö ïmote änämaï ingacäimpa. Wæætë, Tæï pïñænongä inte Codito mönö wædö ante teëmë mongænte ñænquedïmæ wængä beyænque mönö quëwengæimpa, ante apënebi ëñencædänimpa. Ayë, Mänïne ante wadäni, Önonque impa, ante änämaï incædänimpa, ante wææ cædinque bitö waodänique näni nanguï ëñente apënedö ante apënedämaï incæbiimpa. Wæætë, Codito ingantedö ante watapë apënebi ëñencædänimpa, äninque Codito botö ïmote da godongä gobo ïmopa.

Codito Wængonguï nänö ëñënö entawëninque tæï nänö pïñænö entawengampa

18 Itota ingante näni timpogaïwë ante apënemöni adinque në wænguïnäni guiquënë, Mänïwë ante apënete wædänitedö abi, ante badete todänipa. Codito ængä beyænque në quëwëmöni guiquënë, Codito mänïwäa wængä beyænque Wængonguï tæï pïñænte pönö cæcampa, ante wede pönente apënemönipa. 19 Edæ Wængonguï, Ïïmaï cæcæboimpa, angampa, ante yewëmonte ongompa.

"Në adäni önonquedö ante ëñënänipa,
ante botö nanguï näni ëñënö ante wido cæcæboimpa.
Në nämä mä pönente ëñënäni guiquënë önonque ëñënänipa, ante botö nämä näni ëñënö ante Baa ancæboimpa,"

ante Wængonguï cæcampa, ante yewëmongatimpa.
20 Mänömaï cædinque Wængonguï, Inguipogaque quëwënäni näni nanguï ëñënö incæ önonque impa, ante ëñenguënë quëwëmïni, ante do odömongampa. Ïninque adocanque ingante, Nanguï ëñëmipa, ante Wængonguï dicæ anguingäa. Dodäni näni wææ angaïnö ante në nö odömömi ïmipa, ante Wængonguï dicæ anguingäa. Nämä mä pönëninque në nö apënebi ïmipa, ante Wængonguï dicæ anguingäa. Edæ dæ ampa. 21 Edæ, Inguipogaque quëwënäni ocaidë nanguï ëñënäni incæ önonque näni ëñënö beyænque botö ïmote ædö cæte ate baï pönenguïnänii, ante Wængonguï në nö ëñënongä inte cæcampa. Codito nänö cægaïnö ante apënemöni adinque ïïnäni ïñömö, Önonque tedewënänitedö abi, ante badete todänipa. Ïñæmpa Codito nänö cægaïnö ante badete näni todö beyænque mïnitö wæætë në wede pönëmïni inte quëwencæmïnimpa, ante Wængonguï nöingä pönëninque pönö cæcampa.

22 Oodeoidi, Öönædë näni mä cæï baï bamönengæ cæmïni ate ëñëmaïmönipa, ante änewënänipa. Guidiegoidi guiquënë, Nämä mä pönëninque ëñëmaïmönipa, ante cædänipa. 23 Mönitö guiquënë, Codito ingante awënëmæ timpote wënönäni wængacäimpa, ante mänïnonque ante apënemöni ëñëmïnipa. Mänömaïnö ante apënemöni ëñëninque oodeoidi guiquënë Baa ante tee tëwate baï oda cædänipa. Guidiegoidi guiquënë mänïne ante ëñëninque badete todänipa. 24 Mönitö oodeomöni ïñömönite mïnitö guidiegomïni ïñömïnite ædänimë ïnänite Wængonguï apænte ængä ingaïmö inte mönö ïñömö edæ ïïmaï ante pönëmompa. Wængonguï nänö nö ëñënö incæ Codito encacampa, Wængonguï nänö tæï pïñænö incæ Codito entawengampa, ante do edæ ëñente pönëmompa.

25 Wængonguï önonque ante cæcampa, ante pönëwëmïnitawoo. Mönö waocabo nanguï ëñëmö ïmompa, ante pönëmïnitawoo. Ïñæmpa, Nanguï ëñëmö, ante tedewëmö incæ önonque wædämö inte cæmompa. Wæætë Wængonguï guiquënë önonque cæte baï cæcä incæ godömenque gomonga nanguï ëñengä inte cæcampa. Ayë, Wængonguï aquïingä inte cæcampa, ante pönëmïnitawoo. Ïñæmpa mönö waocabo tæï pïñæmö ïmompa, ante tedewëmö incæ mönö önonque aquïïmö inte cæmompa. Wæætë Wængonguï guiquënë në önonque cæte baï cæcä incæ godömenque gomonga tæï pïñænongä inte cæcampa.

26 Ïñänäni, æbänö ïñömïnite Wængonguï aa pecantapa, ante pönëedäni. Tömämïni dicæ nanguï ëñëmïni ingamïniyaa. Inguipogaque quëwënäni nanguï näni encadö baï mïnitö tömämïni dicæ adobaï nanguï encamïni ingamïniyaa. Tömämïni dicæ nanguï tæï pïñæmïni ingamïniyaa. Awënëidi pæingä nänö awënë baquinque ëñacä baï mïnitö tömämïni dicæ adobaï

awënë baquinque ëñamïniyaa. Mänömaï
ïñömïnite Wængonguï dicæ aa pecanta-
wogaa. Incæte adocanque adocanque
mänömaï ïñömïnite Wængonguï aa pe-
gacäimpa.
27 Wæætë, Në nanguï ëñënäni incæ
guïñente wæcædänimpa, ante cædinque
Wængonguï ïïmaï cægacäimpa. Inguipoga
quëwënäni ïnänite cöwä adinque në
önonque cæï baï cædäni ïnänite apænte
ængacäimpa. Ayë, Në tæï pïñënäni incæ
guïñente wæcædänimpa, ante cædinque
Wængonguï inguipoga në wæntæte cædäni
ïnänite apænte ængacäimpa. Ïninque
tömengä mänömaï cæcä ate waa cædänipa,
ante adinque në tæï pïñënäni wæætë
guïñente wædänipa. 28 Wængonguï ingui-
poga quëwënäni näni waa pönï mäincoo
ëwente baï bacëimpa, ante cædinque,
Inguipoga pancacooga wïwa incoo impa,
ante adinque mänincooque ëninque waa
cægacäimpa. Ayë, Önoncooque impa,
ante mönö änoncoo adinque tömengä
ingante do ëninque nö cægacäimpa.
Ayë, Dæ ampa, mönö änoncoo incæ do
adinque Wængonguï mänincoo ëninque
nanguï cægacäimpa. 29 Ïninque Wængonguï
weca ongöninque waocä adocanque incæ,
Waëmö ïmopa, ante ædö cæte anguingää.
30 Wængonguï pönö ængä beyænque
mïnitö Codito Itota nempo quëwëmïnipa.
Wængonguï Codito Itota ingante da
pönongä ëninque mönö Codito nänö
ëñënö baï ænte entawëmompa. Tömengä
nempo quëwëninque mönö tömengä nänö
nö cæte quëwënö baï adobaï ænte entawë-
mompa. Ayë tömengä tæiyë waëmö
nänö ëwocadö adobaï pönongä ëninque
tæiyë waëmö ëwocate quëwëmompa.
Ayë Codito ængä beyænque mönö abæ
tawænte gote baï quëwëmompa. 31 Ïninque
Wængonguï beyë näni yewëmongaïnö baï
ïïmaï ante bacëimpa. "Waocä, botö nanguï
waëmö pönï ïmopa, ante nämä waa ate
apëneïnente wædongä ïñömö tömengä
wæætë, Mönö Awënë adocanque waëmö
pönï ingampa, ante apënecä ïninque waa
cæbaingampa."

2

*Itota Codito ingante awäa timpodäni wæn-
gacäimpa, ante*

1 Ïñänäni botö mïnitö weca apënecæte
ante mä pöninque në nanguï ëñënäni
näni waa ëñënö baï ëñënämaï ïmo inte
baï pontabopa. Waodäni näni waa tede
baï tededämaï ïmo incæ pontabopa.
Wæætë, Wængonguï näwangä waa pönï
cægacäimpa, ante mänïnonque ante
apënecæte ante pontabopa. 2 Itota
Codito ingante do adïmo inte botö,
Tömenganque nänö cægaïnonque ante
ëñente baï cædinque botö coodintoidi weca
gote apënebote, ante godämaï ïñedë do
änömoimpa. Ïninque, Wadö näni nanguï
ëñënö ante ëñënämaï inte baï cædinque
botö, Itota Codito ingante awäa timpodäni
wængacäimpa, ante mänïnonque ante
ëñente baï gote apënebote, ante pönën-
inque mïnitö weca pontabopa. 3 Ayë
botö aquïïmo pönï ïnömo inte mïnitö
weca pöninque, Ædö cæte apënequïmoo,
ante guïñënete wædinque nanguï do do
wäate pömo amïnitapa. 4 Pöninque botö,
Mänömaï impa, ante dicæ tömëmo nanguï
ëñënö ante tedetabogaa. Wængonguï beyë
apënebo ëñëedäni, ante änïmo incæ botö
dicæ waa pönï tedete baï apënetabogaa.
Wæætë Wængonguï Önöwoca tönö
ääwocaque baï ëwocadinque botö tömengä
nänö tæï pïñënö beyænque apënebo
amïnitapa. 5 Mänömaï cædinque botö,
Waomö mönö nanguï ëñënö beyænque
ante wïï pönencæmïnimpa. Wæætë
Wængonguï nänö tæï pïñënö beyænque
wede pönëmïni bacæmïnimpa, ante
cæcæte ante mänömaï ponte apënetabopa.

*Wængonguï æbänö ëmongää, ante tö-
mengä Önöwoca odömongä ëñëmompa, ante*

6 Wæætë ædæmö pönënäni ëmëwo
pæte baï ïñönänite mönitö tömënäni weca
ongöninque möni nanguï ëñënïnö ante
apënemönipa. Incæte ñöwodäni nämä
näni ëñënö ante apënedämaï ïmönipa.
Ayë ïmæca awënëidi näni dæ goquincabo
tömënäni näni ëñënö ante apënedämaï
ïmönipa.
7 Wæætë Wængonguï awëmö ïñonte
nänö ëñengaïnö ante apënemönipa.
Tömengä ïñömö, Botö nanguï ëñënömo
inte pönö cæbo beyænque botö në apænte
ënänique ñäö apäite baï entawencædän-
impa, ante inguipoga dæ äñedë wëënëñedë
pönï incæ mönö ïmonte ante pönö cæ-
gacäimpa. Incæte, Mänömaï cæcæboimpa,
ante tömengä nänö ëñënö ante wadäni

ëñënämaï incædänimpa, ante wææ
cædinque wë wodonte baï cædinque
tömengä nänö ëñengaïnö ante ñöwo ganca
awëmö ïñömö entawënongäimpa. Ñöwo
ïñömö tömengä awëmö nänö ëñengaïnö
ante tæcæ apënecä ëñënïmöni inte mönitö
wæætë mänïnö ante ñöwo apënemönipa.
8 Inguipoga awënëidi guiquënë Wængonguï
nänö wë wodonte ëñengaïnö ante dicæ
ëñënäniyaa. Edæ mänïnö ante ëñente
baï tömënäni mönö Awënë ñäö baï
entawënongä ïñongante awäa timpote
wënönämaï incædönänimpa. 9 Wæætë
ïïmaï ante yewëmongatimpa.
"Botö ïmote në waadete pönënäni ïñömö
watapë quëwencædänimpa,
ante Wængonguï do pönö badon-
gacäimpa.
Mänïnö nänö pönö cægaïnö ante waocä
dicæ acäa.
Mänïnö ante dicæ ëñengäa.
Edæ waocä nämanque mä pönëninque dicæ
ëñengäa,"
ante näni yewëmongaï baï ïinque
bacëimpa, ante mönitö apënemönipa.
10 Wængonguï Önöwoca guiquënë tömää
cöwä adinque Wængonguï awëmö nänö
pönö badongaïnö ante edonque adinque
do ëñengampa. Ïninque mönonga pö
guiidinque tömengä mönö ïmonte edonque
odömongä ëñëmompa.
11 Edæ mönö waocabo incæ, Adocanque
önöwënenque pönëë cöñongante wacä,
Æbänö ante pönëë congää, ante ædö
cæte ëñenguingää. Edæ në pönëë congä
guiquënë, Botö æbänö ante pönëë cömoo,
ante tömengä adocanque önöwënenque
pönente ëñengampa. Wængonguï adobaï
ingampa. Wængonguï æbänö ante awëmö
pönëë congää, ante waocä ædö cæte
ëñenguingää. Wængonguï æbänö ante
pönëë congää, ante tömengä Önöwoca
adocanque ëñëñongä wadäni ëñënämaï
ïnänipa. 12 Wængonguï ïñömö, Botö
æbänö pönömo ëmïnii, ante edonque
acæmïnimpa, ante cædinque tömengä
Önöwoca ingante da pönongä ænte
ëwocate amompa. Ïninque inguipogaque
quëwënäni näni pönënö baï entawënämaï
ïnömö inte mönö Wængonguï tömengä
Önöwoca tönö ääwocaque baï ëwocamö
inte do ëñëmompa.
13 Mönitö ïñömö, Wængonguï mänömaï
pönö cæcampa, ante odömoncæte ante mä
pönente möni ëñënö ante apënedämaï
ïmönipa. Wæætë Wængonguï Önöwoca
pönö odömonte apënecä ëñente ëwocad-
inque tömengä nänö odömönö möni ëñënö
ante apënemönipa. Edæ Wængonguï
Önöwoca nänö pönënö ante ëñencæte ante
Wængonguï Önöwocaque nänö apënede
ante apënete ëñente ëwocacëimpa, ante
pönëninque mönitö mänïneque ante
apënemönipa.
14 Edæ, Wængonguï Önöwoca nänö
pönënö æbänö ï, ante tömengä Önöwoca
tönö ääwocaque baï në ëwocadänique
pönente ëñënänipa. Ïninque në ömæ-
wocacä baï ingä guiquënë tömengä ædö
cæte edonque ëñenguingää. Edæ oda
cæcampa. Mänïnö ante apënemöni
ëñëninque tömengä, Önonquedö ante
apënete wæcantedö abi, ante badete
todinque edæ, Baa angampa. 15 Wængonguï
Önöwoca tönö ääwocaque baï në ëwocacä
guiquënë, Tömää æbänö ï, ante cöwä
adinque edonque pönï ëñengampa. Wæætë
edæ, Tömengä æbänö ëwocacää, ante
wadäni cöwä adäni incæte ædö cæte
apænte anguïnänii. 16 Ayë, "Wængonguï
Awënë æbänö nanguï ëñente pönengää,
ante æcänö ëñenguingää. Edæ Wængonguï
ingante godömenque odömönänipa diyë
ëñente baquingää," ante yewëmon-
gatimpa. Mönö guiquënë Codito ëñente
nänö pönënö ante entawëmompa.

3

Wængonguï ingante në cæmö mönö godongämë cæcabo

1 Ïñänäni ëñëedäni. Codito Önöwoca
tönö në ædæmö ëwocadäni ïnänite botö
Wængonguï Önöwoca nänö apënedö ante
do apënebopa. Mïnitö guiquënë mempoga
ëñamïni inte Codito nempo quëwëmïni
incæ tæcæ ëñadäni baï pædämaï ïnömïni
inte mïnitö inguipogaque ante pönëmïni
awædö. Mänömaï beyë botö adobaïnö ante
ædö cæte mïnitö ïmïnite apënequïmoo.
2 Edæ tæcæ ëñadäni ïñömö tëëmö mönö
cænguï capo capo cënämaï ïnänipa.
Mïnitö ïñömö tömënäni baï adobaï
ïmïni inte Wængonguï Önöwoca nänö
apënedö ante ædö cæte ëñenguïmïnii.
Ïninque tæcæ ëñadingä ingante goömë
di godönete baï cædinque botö mïnitö
ïmïnite apënedinque adodeque adodeque

apënebo ëñëmïnitapa. Ïñæmpa ñöwo
ganca tæcæ ëñadäni baï ïnömïni inte
mïnitö æiquedö ëñenguïmïnii. 3 Edæ
cöwë inguipogaque ante pönëmïni inte
pancamïniya, Wacä gomonga cæcampa,
ante pïinte wæmïnipa. Pancamïniya
guiquënë wæætë godö wæætë godö
pïinte änewëmïnipa. Mänömaï cæte
quëwëninque mïnitö ömæwocadäni baï
ïmïni inte inguipogaque ante pönente
quëwëmïni abopa. 4 Edæ ïïmaï ante
tedewëmïnipa. Adocanque, "Botö Pabodo
nänö në ëmïñëmo ïmopa," ante cæcampa.
Wacä, "Botö guiquënë Apodo nänö
në ëmïñëmo ïmopa," ante cæcampa.
Mänömaïnö ante mïnitö ömæwocamïni
inte baï cæmïni awædö.

5 Ïñæmpa, Apodo æcänö ingää, ante
pönëmïni. Pabodo æcänö ingää, ante
pönëmïni. Edæ botö mönö Awënë nänö
pönö anganca tömengä ingante në cæbo
bagaboimpa. Apodo adobaï mönö Awënë
nänö pönö anganca Awënë ingante në cæcä
bagacäimpa. Ïninque tömengä beyë në
cæmönaque ïmöna inte mönatö mïnitö
ïmïnite apënemöna ëñente pönëmïnitapa.
6 Tömëmö minte baï cædinque botö mä
apënebo ate mïnitö tæcæ ëñëmïnitapa.
Apodo guiquënë, Cöñe bate pæcëimpa,
ante æpë gao caadäni baï cædinque mïnitö
ïmïnite godömenque nanguï odömonte
apënecä ëñëmïnitapa. Incæte mönatö
apënemöna beyænque ædö cæte tä
bocate baï pæwocaquïmïnii. Wængonguï
adocanque në apënecä beyænque mïnitö
tä bocate baï pæwocate ëwocamïnipa.
7 Ïninque minte baï në apënebo inte botö
tönö Apodo æpë gao cæte baï në odömonte
apënecä tönö mönatö ïñömö önömönaque
ïmönapa. Wængonguï tömenganque,
Pæe, ante në änongä ingampa. Tömengä
adocanque angä beyænque pæmïnitapa.

8 Botö në apënebo tönö Apodo në odö-
monte apënecä tönö mönatö, Pæcëimpa,
ante äanque baï Wængonguï beyænque
cæmönapa. Ïninque botö në apënebo
ïñömote tömengä në odömonte apënecä
ïñongante Wængonguï ïñömö, Mïnatö
apënegaïnö beyë ëeda, ante eyepë pönï
pönongä æncæmönaimpa. 9 Mönatö ïñömö
Wængonguï tönö godongämë cæmöni inte
möni në cæcabo ïmönipa. Mïnitö guiquënë
Wængonguï quïmïni ïnömïni inte tömengä
gönea baï pæwocamïni ïmïnipa.

Ayë adobaï tömengä nänö mënöincö
baï ïmïnipa. 10 Në ëñente mënongä
ïñömö, Wënömënæca ïnö mënongëimpa,
ante cædinque dicacoo cö cö cæcampa.
Botö ïñömö Wængonguï waadete pönö
cæcä ate në ëñente mënongä baï adobaï
bagaïmo inte botö mïnitö weca mä
ponte apënebo ëñëmïnitapa. Ñöwo
guiquënë botö mänömaï cö cæte baï mä
apënebo ëñëmïni ate wadäni ponte botö
cö cædincaa wënömënæca mënonte
baï cædinque godömenque odömonte
apënedäni ëñëmïnipa. Ïninque edæ æcänö
mänincaa mënonte baï odömöna tömengä
töingä mënonte baï nö ëñente odömonte
apënequënengä ingampa. 11 Waodäni, Dica
adocaa wënömënæca ïnö mënongëimpa,
ante täno näni cö cædinca baï Itota Codito
adocanque Tänocä ingampa. Ïninque,
Wacä tänocä ingampa, ante baï cædinque
mïnitö ædö cæte wacä mïñë gomïnii.
Ïñæmpa, Dica wacaa wënömënæca ïnö
mënonte baï babaimpa.

12 Ayë tänoca näni gö cædinca
baï Itota Codito Tänocä ïñongante
mönitö, Mänincaa adocaa wënömënæca
mënongëimpa, ante baï cædinque
odömonte apënemönipa. Në mënönäni
ïñömö oodo ëninque padata ëninque
dica näni waa pönï adinca ëninque,
Quincamë ëwënämaï inguinca, ante
ëninque tömënäni näni mënönö baï
cædinque pancamöniya nö pönï odömonte
apënemöni ate mönitö apënedö wido
cædämaï ingëimpa. Wadäni guiquënë
awë ëninque gaguïmë amïmö ï ëninque
ayawäa amïwë ëninque quincoomë
ëwenguincoo ëninque godö mënönäni baï
cædinque tömënäni önonque odömonte
baï apënedänipa. 13 Edæ Wængonguï
nänö apænte anguïönæ ïinque ba ate
gonga näni angä nanguï bæcocëimpa.
Mänïñedë ate edæ, Mönitö æbänö ñöwo
odömonte apënemönii, ante ñäö gongë
edonque acëimpa. Wængonguï mänïñedë
mönitö apënedö apænte ancæte ante
cædinque në tante baï cæcä ate pancadea
ëmëwo montæ göne ate pancadea ongö
æncæcäimpa.

14 Ïninque, Æcänö mënongaincö montæ
gönämaï ï, ante adinque Wængonguï eye-
pë pönongä ëninque në mënongaingä
wæætë watapë quëwencæcäimpa. 15 Wacä
guiquënë tömengä nänö mënongaincö do
montæ gö adinque Wængonguï mänincö

në mënongaingä ingante pönönämaï incæcäimpa. Incæte mäningä waocä gonga
bæcoyömö wodii tao wïnongä baï ömæpocä
wæyongante Wængonguï ængä beyænque
tömenganque quëwencæcäimpa.
16 Mïnitö ïïñömö, Wængonguï Önöwoca
ingante do ëninque tömengä ingante
ëwocamompa, ante ëñënämaï ïmïnitawo.
Wængonguï tæiyë waëmö oncö baï mönö
baö ëñamompa, ante ëñënämaï inte baï
cæmïni awædö. 17 Wængonguï oncö tæiyë
waëmö oncö ï ïïñonte waocä bæ tate wido
cæcä adinque Wængonguï näëmë tömengä
ingante edæ ömëe ëwencæcäimpa. Ayë
adobaï Wængonguï tæiyë waëmö oncö
baï baö ëñayömïnite waocä wapiticë
odömonte apënecä beyë mïni godongämë
apënedincabo incæ oda cæte näwë gomïni
adinque në wapiticë apënecä ingante
Wængonguï adobaï wido cæcæcäimpa.
18 Mïnitö, Ñöwodäni näni ëñënö ante do
nanguï ëñëmönipa, ante pönëmïnitawoo.
Ïñæmpa mänömaïnö ante mïnitö nämä
babæ pönëwëninque apënemïni awædö.
Në nö ëñëmïni bacæte ante mïnitö
ñöwodäni näni nanguï ëñëwënö ante
wido cædinque ömæcamïni badinque në
ëñëmïni bacæmïnimpa. 19 Inguipogaque
quëwënäni nanguï ëñënäni incæte
Wængonguï, Önonquedö ante ëñëmïni
awædö, angampa. Edæ Wængonguï beyë
apënedinque ïïmaï ante yewëmongadän-
impa. "Ömë nämä nänö ñönömë incæ
waocä näëmë wïni wïni dawacä baï në
nanguï ëñënäni adobaï nämä näni ëñënö
beyænque näëmë oda cædänipa, ante
cæbopa," Wængonguï angampa. 20 Ayë
adobaï, "Në ëñënäni ïïñömö tömënäni näni
nanguï ëñente pönënö incæ idiquibë impa,
ante edæ mönö Awënë do ëñengampa,"
ante yewëmonte ongompa.
21 Ïninque, Botö waocä adocanque nänö
në ëmïñëmo inte tobopa, ante änämaï
incæmïnimpa. Ïñæmpa mönitö waomïni
inte tömämöni mïnitö beyë ante cæte
quëwëmönipa. 22 Botö Pabodobo ïnömo
incæ Apodo ingä incæ Pegodo ingä
incæ mïnitö beyë ante cæte tömämöni
quëwëmönipa. Inguipo incæ inguipoga on-
goncoo incæ mïnitö beyë ongompa. Mönö
quëwëmämo incæ mönö wænguïmämo
incæ mïnitö beyë ongompa. Ñöwopämo
incæ mïïmämo ïincayë ponguïmämo
incæ quincoomë incæ edæ mïnitö beyë
tömancoo ongompa. 23 Ayë mïnitö
wæætë Codito beyænque quëwëmïni
ïmïnipa. Codito wæætë Wængonguï
beyænque quëwengä ingampa, ante ämo
ëñëmaïmïnipa.

4

Itota nänö në da godongaïmöni inte ïïmaï cæmönipa

1 Ïninque mönatö Pabodobo tönö
Apodo ïïñömönate mïnitö ïïmaï ante
ëñenguënëmïni ïmïnipa. Codito tönö
godongämë cædinque tömengä beyë ante
Pabodo tönö Apodo në cæda ïnapa. Ayë
godömenque, Wængonguï tömengä nänö
awëmö ëñengaïnö ante pönö apënecä
ëñëna inte tömëna mänïnö ante në
apëneda ïnapa, ante ëñenguënëmïni
ïmïnipa. 2 Ïninque Awënë Wængonguï
ïïmaï angampa. Botö waocä ingante
quïëmë pönö cæbo ëninque tömengä
botö pönononque entawëninque nö
pönente ædæmö aaquënengä ingampa,
ante Wængonguï cöwä adinque, Æbänö
botö beyë wææ aabii, ante apænte
angampa. 3 Ïninque mïnitö, Pabodo æbänö
cæcää, ante apænte ancæte ante cöwä
amïni incæte botö wædämaï ïmaïmopa.
Në apænte näni änoncabo incæ botö
ïmote adobaï cöwä adinque apænte änäni
ëñëninque botö wædämaï ïmaïmopa.
Tömëmo incæ, Æbänö botö cöwë wede
pönente cæbo ïmoo, ante ædö cæte nämä
anguïmoo. 4 Botö, Tömëmo wënæ wënæ
cædämaï ïnömo ïmopa, ante pönëmopa.
Incæte, Wentamö mongënämaï ïmopa,
ante ædö cæte botö nämä anguïmoo. Mönö
Awënë adocanque botö ïmote në apænte
angä ingampa.

5 Mänïnö beyë mïnitö, Ïinque bayedë
tömää apænte angëimpa, ante mönö
Awënë ponganca ee adinque apænte
änämaï ïedäni. Tömengä ïïñömö waomö
mönö awëmö cægaïnö ante, Edonque pönï
acëimpa, ante ñäö ïïñömö mäo odömon-
cæcäimpa. Ayë, Æbänö cæcæboimpa,
ante mönö önöwënenque pönengaïnö
incæ edonque odömongä gongë näwë
acëimpa. Ayë, Adocanque æbänö waa
cægacäï, ante, Wacä æbänö waa cægacäï,
ante watapë apënedinque tömämö mönö
cægaïnö ante Wængonguï pönö apënecä
ëñente mönö tocëimpa.

6 Ïñänäni ëñëedäni. Waocä adocanque
ingante, Waingä ingampa, äninque
wacä ingante wïï pïincæmïnimpa, ante
yewëmongatimpa. Ïninque botö mïnitö
beyä̈ ante, Mönatö æbänö cæmöna,
ante yewëmontabopa. Mïnitö, Apodo
tönö Pabodo æbänö cæda ïnaa, ante
pönëninque Wængonguï beyä̈ näni
yewëmongaïnonque ante mänïnonque
ëñente cædinque godömenque cædämaï
incæmïnimpa, ante cætabopa. 7 Ïñæmpa
tömämö önömonque ïñömonte Wæn-
gonguï, Bitö gomonga waëmömi pönï
ïmipa, ante dicæ apænte angantawogaa.
Bitö entawënö ïñömö tömëmi ocaidë mä
bitö pönënö beyænque dicæ entawëmita-
wogaa. Mönö Codito adocanque edæ pönö
apënecä ëñente në ænte entawëmi ïnömi
inte bitö, Tömëmoque nämä beyænque
entawëmopa, ante ædö cæte änewëmii.
8 Mïnitö, Eyepä̈ pönï do entawëmönipa,
ante baï cæmïni awædö. Mïnitö waa
quëwenguinque ante do eyepä̈ ænte baï
cæmïni awædö. Edæ Pabodoidi mönitö
beyä̈ cædämaï ïñönänite tömëmöni nämä
beyænque awënë odeyemöni bamönipa,
ante cæte baï cæmïni awædö. Ïñæmpa
mïnitö näwangä awënë odeyemïni bamïni
baï mönitö adobaï awënë odeyemöni bad-
inque nanguï tocædömönimpa. 9 Wæætë
Itota nänö në da godongaincabo ïñömönite
Wængonguï incæ, Yæmïñä̈ pönï gote
näni wænguinque godänitedö amïni,
ante badete tote baï odömongä awædö.
Mänömaï cæcä adinque waodäni incæ
anquedoidi incæ Wængonguï nänö në
badongaïnäni tömänäni mönitö ïmönite
adinque badete todänipa, ante awædö.
10 Edæ mïnitö adobaï cædinque ïïmaï
pïïmïni wæmönipa. Mönitö Codito beyä̈
cæyömönite mïnitö, Ocai ömæcamïni inte
cæmïnipa, ante pönëmïnitawoo. Wæætë
nämanque ante pönëninque, Codito nempo
quëwëninque mönitö ocai encamöni inte
nanguï ëñëmönipa, ante tedewëmïni
awædö. Ayä̈, Pabodoidi aquïï pönï
ïñönänite mönitö wæætë tæëmö pïñämöni
ïmönipa, ante pönëmïni awædö. Wadäni
adobaï mïnitö ïmïnite ante apënedinque,
Waïmïni pönï ïmïnipa, äninque mönitö
ïmönite ante wæætë, Önömïnique ïmïnipa,
ante pïïnänipa.
11 Ayä̈ mönitö ñöwo ganca cænguï
cënämaï inte gue ënente awædö. Tepä̈
bedämaï inte gä̈wænte awædö. Weocoo
wää tëincoo mongænte awædö. Ayä̈
tæi tæi pänäni caate wæmönipa. Ayä̈
oncö ömaamöni inte 12 mönitö önompoca
nanguï cædinque ænte quëwëmönipa.
Wënæ wënæ ïmïnipa, ante pïïnäni
wædinque mönitö wæætë, Mïnitö ïmïnite
Wængonguï pönö waadete cæcæcäimpa,
ante cæmönipa. Ayä̈ togænte pänäni ate
wædinque mönitö wæætë pïïnämaï piyënë
cæmönipa. 13 Mönitö ïmönite ante apënedinque, Wïwa cædänipa töö, ante babæ
änäni ëñente wædinque mönitö wæætë
waadete apënemönipa. Edæ, Ëwëmöïmä̈
gadonguïmä̈ baï ïmïnipa. Ömæpocoo wido
cæquincoo baï ïmïnipa töö, ante pïïninque
inguipogaque quëwënäni ïñömö mönitö
ïmönite ñöwo ganca cöwë wido cädäni
wädömöni ïmönipa.
14 Mönitö beyä̈ cædinque Pabodoidi
wæwente quëwënänipa, ante adinque
mïnitö wæætë guingo imonte wæcæmïn-
impa, ante botö dicæ mänömaïnö ante
yewëmömogaa. Wæætë botö wëmïni baï
ïñömïnite botö, Mänömaï cædinque mïni
wæquinque impa, ante wææ yewëmö-
mopa. 15 Mïnitö ïmïnite në aadäni ïñömö
diete mïido ganca mänimpodäni ïñönänite
mönitö mïnitö mæmpoidi baï ïmöni
guiquënë mëmöniya pönï ïmönipa. Edæ,
Itota Codito nempo quëwëninque botö,
Itota Codito pönö cæcä beyænque mönö
watapä̈ quëwengä̈impa, ante apä̈nebo
ëñëmïnitapa. Mänömaïnö ante apä̈nebo
ëñëninque mïnitö mempoga ëñamïni ate
botö mïnitö mæmpo baï bagaboimpa.
16 Mänömaï beyä̈ botö mïnitö ïmïnite
waadete apënedinque, Botö mæmpobo
cædö baï mïnitö adobaï cæcæmïnimpa,
ante nanguï ämopa.
17 Botö tömämæ godinque wayömö
Codito ingante näni godongämä̈ pönen-
cabo weca wayömö näni pönencabo weca
go guiidinque ïïmaï ante apënebopa.
Mönö Itota nempo quëwëninque nö
ëñëninque waa cæte quëwengä̈impa, ante
odömonte apënebopa. Mänömaïnö ante
botö odömonte apënedö baï botö tömëmo
adodö ëñente quëwëmo abaimpa. Ïninque
mïnitö, Pabodo mänömaï quëwengampa,
ante ëñencæmïnimpa, ante botö në
waadecä Tïmoteo ingante da godömo
mïnitö weca ponte apënecæcäimpa.
Tömengä ïñömö botö wengä baï ïnongä
inte Codito nempo quëwëninque cöwë
nö pönente cæcä ingampa. Tömengä

mïnitö weca ponte apënedinque, Pabodo
nänö odömonte apënedö baï tömengä
nämä adodonque ante cöwë ëñente
quëwengampa, ante apënecä ëñëninque
adodö ante pönencæmïnimpa.
18 Pancamïniya, Pabodo wïï pongä
awædö, ante, Tömëmönique wæætë
në ämöni incæmönimpa, ante botö
ïmote pïinte tedewëmïnipa. 19 Incæte
mönö Awënë Ao angä ate botö oo
poncæboimpa. Ponte adinque botö,
Tömëmönique në ämöni incæmönimpa,
ante në tedewëmïni æbänö tedewëmïnii,
ante änämaï incæboimpa. Wæætë adomïni
mïni tæï pïñænö ante cöwä adinque
apænte ancæboimpa. 20 Wængonguï Awënë
Odeye nempo në quëwëmö ïñömö wïï
önonque mönö tedequïnö beyænque
quëwëmompa. Wæætë edæ tæï pïñænte
mönö quëwenguïnö ante mönö tömengä
nempo quëwëmompa. 21 Mïnitö æbänö
cæmïni ate mïnitö weca ponguïmo. Edæ
mïni cædïnö adinque botö panguënëmo
inguïmo, ämïnitawo. Wæætë waadete
pönëninque ædæmö cæquënëmo inguïmo,
ämïnitawo.

5

Në wïwa towengä ingante apænte angæimpa, ante

1 Edæ, Në wïwa towengä incæ coodintoidi
näni pönencabo tönö godongämæ on-
gongampa, ante tededäni ëñentamönipa.
Mïnitö weca ongongä adocanque tö-
mengä wæmpo nänöogængä incæ man-
guïwengampa töö. Ïñæmpa Wængonguï
ingante në ëñënämaï ïnäni incæ mänömaï
wënæ wënæ cædämaï ïñönäni mïnitö
weca ongonganque do cæcä apa cæmïnii.
2 Në wïwa towengä tönö godongämæ
ongömïni incæte mïnitö, Tömëmönique
waa cæmöni ïmönipa, ante tedewëmïni
awædö. Incæte Ca ca wæmïni baï waa
incædönimpa. Në wïwa cæcä ingante,
Mönitö weca ongönämaï gobäwe, ante
da godömïni gocä baï waa incædönimpa.
3 Botö guiquënë nänënë quëwëmo incæte
mïnitö weca owote baï önöwënenque
pönëmo ïmopa. Ïninque mïnitö weca
owote baï botö në wïwa cæcä ingante
do apænte ämopa. 4 Mïnitö Awënë
Itota ëmöwo apënedinque godongämæ
pöñömïni botö nänënë quëwëmo incæte
adoyömö owote baï pönencæboimpa.
Ayë Awënë Itota tæï pïñænongä inte
mïnitö tönö adoyömö ongoncæcäimpa.
Ïninque mïnitö ïïmaï cæedäni. 5 Awënë
nänö ponguïönæ ïñedë në wïwa cædongä
tömengä önöwoca quëwencæcäimpa, ante
ïïmaï cæedäni. Tömengä nänö wïwa ëñayö
ëwente bacæimpa, ante cædinque mïnitö
tömengä ingante Tatäna nempo pædæ
godömïni æncæcäimpa.
6 Mïnitö, Waa ïmöni ïmönipa, ante
tededinque wïwa tedewëmïnipa töö. Edæ
dodäni näni yewæmongaïnö ante adämaï
inte baï tedewëmïnipa. "Päö tömäo yedæ
æmpoquinque wædænque da wënäni"
baï mïnitö adobaï adocanque wïwa cæcä
ingante mïni oda cæquinque ee amïni
ongongampa. 7 Mïni pönencabo waëmö
pönï mïni entawenguinque päö yedæ
æmpoquï wido cæte baï cædinque në wïwa
cædongä ingante da tadömïni gocæcäimpa.
Edæ mönö Codito ïñömö wïwa mönö
cædïnö ante ñä mënongacæte ante nämä
wepæ godongacäimpa. Edæ dodäni,
Në wænonguënengä wænönämaï inte
wodo pænta gocæcäimpa, ante, Patowa,
ante codotedo näni në wænongaingä baï
mönö Codito ïñömö adobaï ïnongä inte
wængacäimpa. 8 Ïninque mönö päö yedæ
æmpoquï ömæmö ï cænte baï cædinque
wïwa mönö cædö ante wido cædinque
mönö pïinte cædämaï inte waa cæte
quëwengæimpa. Ayë æëmë watapë
bete baï cædinque, Quïnö näwangä pönï
ï, ante Ao ante æninque mönö nö pönente
quëwengæimpa.
9 Në wïwa towënäni tönö godongämæ
cædämaï ïedäni, ante botö cadota ante
do yewæmömo amïnitawo. 10 Mänömaïnö
ante yewæmöninque botö, Inguipogaque
quëwënäni tönö godongämæ cædämaï
ïedäni, ante dicæ antabogaa. Ïñæmpa
wïwa towënänique, wacä quï në æïnente
wædänique, wacä quï në ö ænänique
inguipoga quëwënänipa. Ayë, Wængonguï
impa, ante badöninque në ædæ wæænte
quëwënänique mänimpodänique ingui-
poga quëwënänipa. Ïninque ædö cæte
töménäni weca cædämaï inguïï. Edæ
inguipo ëmö cæte gote baï töménäni weca
ongönämaï inguïï.
11 Wæætë mänïnö ante yewæmöninque
botö, Mïni pönencabo incæ adocanque
wïwa cæcä adinque mïnitö tömengä tönö
godongämæ cædämaï ïedäni, ante wææ
ämopa. Edæ, Në pönengä incæ wïwa

towengantawo. Në pönengä incæ wacä quï
äïnente wæcantawo. Wængonguï impa,
ante badonte në pönengä ædæ wææn-
gantawo. Wacä ingante, Wënæ wënæ
ïmipa, ante angantawo. Tï nämä bete në
pönengä incæ quidi quidi dowængantawo.
Wacä quï æncæte ante babæ cædinque ö
ængantawo. Ïninque tömengä, Në pönëmo
ïmopa, änongä incæ mänömaï wïwa cæcä
adinque mïnitö tömengä tönö godongämä
cædämaï inte godömenque tömengä tönö
godongämä contate cænämaï ïedäni, ante
botö wææ ancæte ante ämopa.
12 Mïnitö Codito nempo mïni quëwencabo
incæ näëmä apænte änämaï ïmïni inte oda
cæmïnipa. Wadäni ïnänite Codito nempo
quëwënämaï ïñönänite botö, Tömënäni
æbänö wënæ wënæ cædänii, ante ædö
cæte apænte anguïmoo. 13 Wængonguinque
tömënäni ïnänite apænte ancæcäimpa. In-
cæte mïni cabo incæ adocanque wïwa cæcä
adinque mïnitö tömëmïni, Mönitö weca
ongönämaï gobäwe, ante da tadömïni tao
gocæcäimpa.

6

Në pönënämaï ingä apænte ancæcäimpa, ante änämaï ïe

1 Mïni pönencabo ïñömïnite adocanque
bitö ïmite wënæ wënæ cæcantawo.
Ïninque bitö, Tömengä ingante apænte
ancædänimpa, ante cædinque ëñënä-
maï ïnäni weca ædö cæte ænte gobii.
Wæætë Wængonguï quïnäni ïnänite angä
ëñëninque tömënäni wæætë, Tömengä
æbänö wënæ wënæ cæcää, ante apænte
adinque nö ancædänimpa. 2 Edæ mönö
Wængonguï quïmö ïñömö edæ, Inguipoga
tömämæ quëwënäni æbänö wënæ wënæ
cædänii, ante në apænte anguïmö ïmompa.
Incæte mïnitö, Mänömaï cæcæmönimpa,
ante ëñënämaï inte baï cæmïni awædö.
Tömämæ quëwënäni ïnänite në apænte
anguïmïni inte mïnitö ñöwo wædænque
mïni apænte anguënënö incæ quïnante
änämaï ïmïnii. 3 Mönö ïñömö Wængonguï
anquedoidi ïnänite në apænte anguïmö
ïnömöimpa, ante ëñënämaï ïmïnitawo.
Mänïnäni ïnänite në apænte anguïmö
ïnömö inte mönö pönencabo ñöwo mönö
wædö ante mönö godömenque apænte
angæimpa, ante pönëmïniyaa.
4 Codito ingante mïni godongämä
pönencabo incæ mïni wædö ante apænte
ancædänimpa, ante mïnitö ædänidö
ïnänite ämïni apænte änänii. Ïñæmpa,
Önönänique ïnänipa, ante mïni änönäni
incæ mänïnö ante në apænte änäni
badänitawo. 5 Mïnitö guingo imonte mïni
wæquinque cæmïnipa, ämo ëñëmaïmïnipa.
Näna pönencaya incæ näëmä wæætedö
wæætë äna wædinque mïnitö, Mönö
pönencabo incæ æcänö në nö ëñënongä
inte apænte anguingää, ante adinque
tömengä ingante anguënëmïni ïmïnipa.
Ïñæmpa mïnitö weca në nö ëñengä
adocanque dæ angantawogaa. 6 Wæætë
näna pönencaya incæ näëmä pïïninque
adocanque, Botö beyä apænte äninque
ïingä ingante pancædänimpa, angampa.
Ayä godömenque wënæ wënæ cædinque
tömengä nänö tönïïñacä ingante në
pönënämaï ïnäni weca ænte godinque,
Apænte äninque pancæmïnimpa, angä
pänänipa.
7 Ïñæmpa mïni pönencabo incæ näëmä
pïïninque, Apænte ante pangæimpa, ante
dobæ oda cæmïnipa töö. Edæ wacä
wïwa cæcä ate wædinque bitö wæætë
piyænë cæbi waa ïmaimpa. Tömengä babæ
wapiticæ äninque ö ængä wædinque bitö
piyænë cæbi waa ïmaimpa. 8 Incæte piyænë
cæquënëmïni incæ mïnitö wæætë babæ
cædinque ö æmïni awædö. Wacä ingante
wïwa cæmïni awædö. Mänömaï cædinque
mïnitö mïni pönencabo incæ wæætë godö
wæætë godö wïwa cæmïnipa töö.
9 Wïï ëñente cædäni ïñömö Wæn-
gonguï Awënë Odeye nempo cöwë
guiidämaï inguïnäni ïnänipa, ante mïnitö
ïñömö ëñënämaï inte baï cæmïnipa
töö. Mänömaïnö ante pönëninque mïni
oda cæquinque ï apa cæmïni. Ñöwo
godömenque ämo ëñëedäni. Pancadäniya
towente cædänipa. Pancadäniya guiquënë,
Wængonguï impa, ante näni badönïñömö
gäänë ædæ wæænänipa. Pancadäniya
guiquënë nänöogæ ïnämaï ïñongante godö
guëa möwënänipa. Pancadäniya guiquënë
näna onguïñæncaya incæ näna gæncaya
inte baï cædinque guëa monte quëwënapa.
10 Pancadäniya guiquënë awëmö æänänipa.
Pancadäniya guiquënë wacä mäincoo ante
äïnente wædänipa. Pancadäniya guiquënë
tï nämä bete quidi quidi dowænänipa.
Pancadäniya guiquënë wacä ingante, Bitö
wënæ wënæ ïmipa töö, ante pïïninque
babæ änänipa. Pancadäniya guiquënë
babæ apænedinque ö æänänipa. Mänömaï

wïwa cædönäni inte tömënäni Wængonguï
Awënë Odeye nempo cöwë guiidämaï
inguïnäni ïnänipa, ämo ëñëmaïmïnipa.
11 Mïni pönencabo incæ pancamïniya
mänömaï ingaïmïni inte ñöwo ïñömö
æbänö ïmïnii. Edæ mönö Awënë Itota
Codito ëmöwo beyænque Wængonguï
Önöwoca pönö ñä mënongacä ate mïnitö
tæiyë waëmö ëwocate quëwëmïni adinque
Wængonguï, Botö ayömo mïnitö waa
cæmïni ïmïnipa, angampa.

Baonga quëwëninque mönö tæiyë waëmö entawente quëwengëimpa

12 "Botö cæïnënonque ante cæbo incæ
Wængonguï wææ änämaï ingampa,"
ante apënedänipa. Incæte botö
cæïnënonque ante quëwëmo baï wïï botö
waa quëwenguinque incædömoimpa. Botö
cæïnënonque ante cæbo incæ Wængonguï
wææ änämaï ingampa, ante näni änö
ïñömö edæ näwangä impa. Incæte botö
cæïnënonque ante cæbo baï botö ñä
cæyænte baï wæwenguënëmo inte awædö.
13 Ayë cænguï ïñömö. "Mönö cæncadë
guiiquinque cænguï ëmompa. Ayë adobaï
mönö cæncadë cëï cænguï beyænque
ënëmompa," ämïnitawo. Ïñæmpa cænguï
incæ cëinca incæ, Idæwaa impa, ante
Wængonguï wo ëwencæcäimpa. Ayë
adobaï mönö baö ïñömö wïï towenguinque
beyë ëñamompa. Wæætë mönö Awënë
beyænque mönö baö ëñate quëwëmompa.
Ayë mönö baö beyë ante mönö Awënë pö
guiicä ate tömengä tönö ääwocaque baï
ëwocamompa. 14 Ïninque edæ mönö Awënë
ingante Wængonguï tëëmö pïñëninque
angä ñäni ömëmongä baï mönö ïmonte
adobaï tëëmö pïñëninque angä ñäni
ömëmonguïmö ïmompa.

15 Edæ, Codito quï, ante mönö baö incæ
godömö ængä ate mönö tömengä baö baï
ëñamompa, ante ëñënämaï ïmïnitawo. Ïn-
inque Codito baö baï ëñabo inte botö ïñömö
edæ onquiyængä mäincoo beyë ante në
towente quëwengä tönö edæ ædö cæte
godö monguïmoo. 16 Edæ, Æcänö mänö-
maï godö möna tömengä në tote quëwengä
tönö adocanque baï bacampa, ante ëñënä-
maï ïmïnitawo. Edæ, "Mënaa ïnïna incæ
tömëna wæætë näna gæncaya möninque
adocanque baï bacædaimpa," ante apënete
yewëmonte ongompa. 17 Ayë mönö Awënë
nempo quëwengä tömengä ïñömö mönö
Awënë tönö ääwocaque baï ëwocacampa
cæmïnii.

18 Æcänö godö towëna tömengä nämä
baö cædingä inte nämä baö nänö
wæwenguinque wënæ wënæ cæcampa.
Wæætë yabæque mönö wënæ wënæ cædö
beyë mönö baö ædö cæte wæwenguïï.
Mänömaï ï ïninque mïnitö ïñömö wodii
wïnonte towënämaï quëwëedäni. 19 Edæ
Wængonguï tömengä Tæiyë Waëmö
Önöwoca ingante mïnitonga da pönongä
pö guiite owocampa. Ïninque mïnitö,
Botö baö tömëmo quï ëñabopa, ante
ædö cæte ämïnii. Ïñæmpa Wængonguï
Önöwoca tæiyë waëmö oncö baï ëñate
apa änewëmïnii. 20 Wængonguï nanguï
pönï godonte ængä beyænque mïnitö baö
tömengä quï ëñapa. Mänömaï beyë mïnitö,
Tömänäni Wængonguï ingante waa ate
ëñencædänimpa, ante cædinque mïnitö
baonga quëwëninque edæ waa cæedäni.

7

Näna gæncaya ïnöna inte ïïmaï cæbaïnapa

1 Ñöwo ïñömö mïni wædö ante
yewëmömïni ænte adinque botö ïïmaï
ämopa. Onguïñængä ïñömö onquiyængä
ingante mönämaï ingä waa tobaimpa.
2 Incæte, Wïï towëïnente wæcæcäimpa,
ante cædinque onguïñænäni tömänäni,
Botö nänöogængä incæcäimpa, ante
mönäni waa ïmaimpa. Ayë onquiyënäni
adobaï tömänäni, Botö nänöogængä
incæcäimpa, ante mönäni waa ïmaimpa.
3 Onguïñængä ïñömö tömengä nänöogængä
äñongante, Botö nänöogëmi ïmipa, ante
Ao äninque ääodenque moncæcäimpa.
Ayë onquiyængä adobaï, Botö nänöogëmi
ïmipa, ante äninque tömengä nänöogængä
äñongante ääodenque moncæcäimpa.
4 Monte ate nänöogængä tönö adocanque
baï ba adinque onquiyængä wæætë,
Onguïñængä quï, ante ëñadinque, Tömëmo
baonque ëñabopa, ante ædö cæte
anguingää. Ayë adobaï onguïñængä
wæætë, Onquiyængä quï, ante ëñadinque,
Tömëmo baonque ëñabopa, ante ædö
cæte anguingää. 5 Nänöogængä angä
ëñente edæ Baa änämaï. Pancaguënëa
Wængonguï ingante nanguï apënecæte
ante guëa Ao äninque nänëneto nänënë
wantæ ïñö möninque idæwaa. Edæ, Tatäna
angä wacä ingante towëïnente wæcæ wæ,

ante wææ cædinque adodë ïñömö wæætë
moncædaimpa.
6 Incæte mänömaï äninque botö,
Mïnitö botö änö baï cöwë cæcæmïnimpa,
ante wææ änämaï ïmopa. Wæætë,
Mïnitö mänömaï cæmïni waa ïmaimpa,
ante mänïïnonque ante apënebopa.
7 Onguïñënäni tömänäni botö baï wëmö
cædäni quëwënäni baï waa incædönimpa,
ante pönëmopa. Incæte Wængonguï
pancadäniya ïnänite pönö apënedinque,
Bitö mönämaï inte adobique wëmö cæte
botö beyë cæcæbiimpa, äninque wadäni
ïnänite, Bitö mömi ate mïna gæncaya botö
beyë cæcæmïnaimpa, angampa.
8 Botö, edëningä ingante apënedinque
ayë owæmpoingä ingante apënedinque,
Botö baï wëmö cæbi waa ïmaimpa,
ämopa. 9 Incæte adocanque, Onquiyængä
ingante cöwë moncæboimpa, ante wæcä
adinque botö, Bitö cöwë moncæbiimpa,
ämopa. Edæ tömengä towëïnente
wædämaï incæcäimpa, ante wææ än-
inque botö, Tömengä godömenque waa
quëwencæcäimpa, ante ee abo mon-
cæcäimpa.
10 Do möningä ingante edæ botö ïïmaï
ämopa. Æ, wadö ämopa. Wïï botö
ämopa. Mönö Awënë incæ ïïmaï angampa.
Onquiyængä incæ tömengä nänöogængä
ingante ëmö cæte godämaï incæcäimpa,
angampa. 11 Incæte ëmö cæte gocä ïninque
wæætë adodö pöninque adocä ingante
mongä waa ïmaimpa. Wæætë adodö pönä-
maï ingä ïninque tömengä ee quëwëninque
wacä ingante cöwë mönämaï incæcäimpa.
Ayë onguïñængä incæ nänöogængä in-
gante pämænte godämaï incæcäimpa, ante
mönö Awënë angampa.
12 Wamïni ïmïnite guiquënë mönö
Awënë änämaï ïñongä botö wæætë ïïmaï
ämopa. Onguïñænganque në pönengä
inte, Botö nänöogængä pönënämaï
ingä incæ botö tönö ee quëwengampa,
ante adinque tömengä nänöogængä
ingante pämënämaï incæcäimpa.
13 Onquiyænganque në pönengä inte,
Botö nänöogængä pönënämaï incæ botö
tönö ee quëwengampa, ante adinque
tömengä nänöogængä ingante pämënämaï
incæcäimpa. 14 Onquiyænganque në
pönengä ïñongante tömengä adocanque
nänö pönënö beyænque Wængonguï, Mïna
gæncaya botö quïmïna ïmïnapa, ante
onguïñængä ingante edæ do æengampa.
Ayë adobaï onguïñænganque në pö-
nengä ïñongante tömengä nänö pönënö
beyænque Wængonguï, Mïna gæncaya
botö quïmïna ïmïnapa, ante onquiyængä
ingante adobaï do æengampa. Wængonguï
mänömaï cæcä beyænque mïnatö wënäni
näni waa quëwenguinque Wængonguï
quïnäni badänipa. Wængonguï wïï
mänömaï cæcä baï mïnatö wënäni ïñömö
Wængonguï quïnäni ïnämaï inte nöwadäni
baï nänënë pæcædönänimpa.
15 Bitö adobique në pönëmi ïñömite bitö
nänöogængä pämænte gocä wædinque
ee abi gocäe. Mänömaï ëmö cæte gocä
adinque bitö tömengä ingante ñänönämaï
inte baï badinque ee quëwencæbiimpa.
Edæ, Piyënë cæte quëwëedäni, ante Wæn-
gonguï tömämö ïmonte aa pegacäimpa.
16 Bitö onquiyëmi tömëmi waa cæbi
adinque bitö nänöogængä wabänö waa
pönente quëwëmaingä, ante ædö cæte
ëñëmii. Edæ onguïñëmi adobaï tömëmi
waa cæbi adinque bitö nänöogængä
wabänö waa pönente quëwëmaingä, ante
ædö cæte ëñëmii.
17 Incæte mönö Awënë, Ïïmaï cæe, angä
ate ëñente wædinque bitö tömengä nänö
änönonque ante cæte quëwencæbiimpa.
Ayë, Æbänö botö nänöogængä ëayömo
mönö Awënë aa pecantapa, ante pönën-
inque bitö mänïïñedë bitö nänöogængä
ëagaï baï adobi inte quëwencæbiimpa. Botö
ïñömö Codito ingante näni pönencabo
wayömö näni godongämë poncabo
wayömö näni godongämë poncabo weca
gote apënedinque, Mänömaï cæedäni,
ante tömänäni ïnänite ante apënebopa.
18 Onguïñëmi ïmi do ëö togënïmi
ïñömite Wængonguï aa pecantawo.
Ïninque bitö, Bagäacä baï babote, ante
cædämaï incæbiimpa. Ëö togëmi inte ee
quëwëe. Wæætë ëö togënämaï ïñömite
Wængonguï aa pecantawo. Ïninque
bagäabi inte ee quëwëe. 19 Edæ ëö togëmö
incæ bagäamö incæ waomö önömonque
ïmompa. Wïï mänïïnö beyænque waa
quëwëmö ïmompa. Wæætë Wængonguï
nänö wææ angaïnö ëñente beyænque
waa quëwëmompa. 20 Ïninque, Æbänö
engëñömo Wængonguï aa pecantawoo,
ante pönëninque bitö adobi inte cöwë
quëwëe. 21 Bitö wacä beyænque cæte në
quëwëmi ïñömite Wængonguï bitö ïmite

aa pecantawo. Ïninque bitö në cæbi inte piyënë cæte wædämaï incæbiimpa. Incæte bitö ïmite ñimpo cædinque, Abæ tawænte goe, angä ëñëninque ee goe.
22 Waocä beyænque cæte në quëwëmi ïñömite mönö Awënë aa pecantawo. Ïninque mönö Awënë incæ pönö ñimpo cædinque, Abæ tawænte goe, angä ëñëninque ee gote baï ëwocabipa. Wæætë bitö waocä beyænque në cæbi ïnämaï ïñömite mönö Awënë aa pecantawo. Ïninque Codito në aa pete ængä beyænque bitö cæte në quëwëmi babipa. 23 Edæ Wængonguï tömengä nänö Tæiyë Waëmö Wengä ingante godongä beyænque mönö wæætë tömengä quïmö bagamöimpa, ante pönëninque mïnitö wæætë waocä beyænque në cæte quëwëmïni badämaï ïedäni. 24 Ïñänäni ïïmaï ante cæedäni. Botö Wængonguï Awënë nempo quëwëninque tömengä nänö änonque ëñente cæcæboimpa, ante cædinque mïnitö Wængonguï nänö aa peyedë mïni ëagaï baï adomïni inte quëwëedäni.
25 Ayë, Mönämaï ïnäni æbänö quëwenguënënäni ïnänii, ante mönö Awënë angampa diyë ëñenguïmoo. Incæte Wængonguï waadete pönö apënecä ëñëninque botö në ëñënömo bagaïmo inte mä pönëninque ämo ëñëmaïmïnipa. 26 Mönö wæwenguïmämo oo pönï impa, ante pönëninque bitö, Ñöwo botö nänöogængä ingante æbänö ëate quëwëmoo, ante pönëninque ñöwo bitö ëadö baï adobi inte cöwë quëwenguënëmi ïmipa, ante pönëmopa. 27 Onguïñëmi ëñëmi, Bitö nänöogængä ingante do mömitawo. Ïninque, Pämæncæboimpa, ante änämaï ïe. Wæætë wacä ingante ämopa. Bitö wëmö cæbitawo. Ïninque, Botö nänöogængä, ante diqui diqui mïnämaï ïmi waa ïmaimpa. 28 Incæte ñöwo mömi incæ wënæ wënæ cædämaï inte mömipa. Ayë baquecä adobaï do mongä incæ wënæ wënæ cædämaï inte mongampa. Incæte æcänö möna tömengä inguipoga quëwente nänö caate wæquinque mongampa. Mänömaïnö ante yewëmöninque botö, Mïnitö caate wædämaï incæmïnimpa, ante wææ ämopa.
29 Ïñänäni, Ñöwopämo wïï wantæpiyë ingëimpa, ante wædinque ämopa. Edëningä nänö pönënö baï në manguïwengä incæ adobaï pönengä baï waa ïmaimpa. 30 Æcänö Ca ca wæda tömengä ïñömö wïï wæcä baï bacä ïninque waa ïmaimpa. Æcänö Ca ca toda tömengä wïï tocä baï bacä ïninque waa ïmaimpa. Æcänö godonte ëna tömengä ömæpocä baï bacä ïninque waa ïmaimpa. 31 Inguipoga mönö cædö ante æcänö cæda tömengä mänïnö ante änämaï inte baï cæcä ïninque waa ïmaimpa. Edæ inguipoga quëwëninque mönö cædö oo pönï ëwente baquïnö anguënë.

32 Edæ mïnitö, Æbänö cæquïmoo, ante wædämaï incæmïnimpa, ante botö ïïmaï ante wææ ämopa. Në wëmö cæcä guiquënë, Æbänö cæbo ate mönö Awënë waa toquingä, ante pönëninque tömengä mönö Awënë beyænque ante quëwengampa. 33 Do möingä guiquënë inguipoga nänö quëwenguïnö ante pönëninque, Æbänö cæbo ate botö nänöogængä waa toquingä, ante wæcampa. 34 Ïninque tæcæ tæcæ pönente cæcampa. Onquiyængä guiquënë owæmpoingä ingä incæ baquecä ingä incæ mönö Awënë beyë ante pönëninque, Æbänö botö baö tæiyë waëmö ëñaquïmoo, ayë, Æbänö botö önöwoca tæiyë waëmö ëwocaquïmoo, ante cæcampa. Do möingä guiquënë, Æbänö cæbo ate botö nänöogængä waa toquingä, ante inguipogaque nänö quëwenguïnö ante wæcampa.

35 Mänïnö ante botö wïï mïnitö ïmïnite wææ cæcæte ante ämopa. Wæætë mïnitö mïni watapë quëwenguinque ante botö, Mönö Awënë ingante ëmæ pönënämaï inte nöingä cæte quëwencæmïnimpa, ante ämopa.

36 Onguïñængä adocanque guiquënë, Botö wengä baquecä do picængä bacampa, ante adinque botö tömengä ingante godonguënëmo ïmopa, angä ïninque tömengä nänö änö baï cædinque ee godongä moncæcäimpa. Edæ mänömaï godöninque tömengä wïï wënæ wënæ cæcä ingampa. 37 Wacä guiquënë mïmöno ædæmö nö pönëninque, Botö wengä baquecä picængä bacä incæte botö piyënë cæte godönämaï incæboimpa, angampa. Ïninque wadäni tömengä ingante wææ änämaï ïñönäni tömengä, Tömëmoque botö änïnö baï cæcæboimpa, ante në ëñente pönëninque godönämaï ingampa. Tömengä adobaï waa cæcampa. 38 Ïninque tömengä wengä baquecä ïñongante edæ, Moncæcäimpa, ante në godongä guiquënë waa cæcampa. Wæætë wacä, Mönämaï

incæcäimpa, ante wïï godongä guiquënë
tömengä godömenque waa cæcampa.
39 Nänöogængä ayë mïingä quëwëñon-
gante onquiyængä ïñömö tömengä tönö
cöwë quëwenguënengä ingampa. Wæætë
nänöogængä wængä owæmpote ate
tömengä abæ tawænte baï adocanque
quëwengampa. Do owæmpoingä inte,
Wacä ingante möïnëmopa, angä ëñëninque
mïnitö, Tömëna mönö Awënë nempo näna
quëwencaya ïnapa, ante adinque möïnente
nänö wædö ante ee godömïni moncæ-
daimpa. 40 Incæte botö, Owæmpoingä ee
wëmö cædinque godömenque watapë
quëwëmaingampa, ante pönëmopa. Edæ
Pabodo ïmo Wængonguï Önöwoca tönö
ääwocaque baï ëwocabo inte mänömaïnö
ante pönëmopa.

8

Mönitö wængonguï cænguï, ante wadäni näni cönönï ante

1 Wadäni, Mönitö wængonguï cænguï
impa, ante näni cönönincoo ante adinque
mïnitö, Önonque cænguï impa, ante
abaimpa, ämïnitawo. Näwangä tömämö
mïni änö baï do ëñëmompa. Incæte,
Tömëmoque do ëñëmopa, ante në angä
ïñömö tömengä nämä ængö cæte baï
cædinque wadäni ïnänite pïinte baï
cæcampa. Wæætë në waadecä guiquënë
wadäni ïnänite ængö cæte baï cædinque
tömënäni ïnänite waadete cæcampa.
2 Waocä, Tömëmo do ëñëmopa, ante në
änewengä guiquënë tömengä nö nänö
ëñenguënënö ante ayë ëñënämaï inte
cæcampa. 3 Wæætë Wængonguï ingante
në waadedäni ïnänite do againgä inte
tömengä tömënäni ïnänite pönengampa.

4 Ïninque, Mönitö wængonguï cænguï
impa, ante wadäni näni cönönincoo ante
ñöwo apënebo ëñëedäni. Tömënäni
näni, Mönitö wængonguï impa, ante
näni cönöninca önoncaque impa, ante
mönö do ëñëmompa. Ayë adobaï, Näwä
Wængonguï adocanque pönï ingampa,
ante do ëñëmompa. 5 Wængonguïidi näni
änönäni incæ awënëidi näni änönäni incæ
nanguï pönï ïnänipa. Näwangä impa.
Incæte tömënäni, Wængonguïidi ïnänipa,
ante näni änönäni inguipoga incæ öönædë
incæ ongönäni incæte, 6 Wængonguï
mönö Wæmpocä ïñömö adocanque pönï
ingampa. Öönæ incæ inguipo incæ öönædë
ongoncoo incæ inguipoga ongoncoo
incæ tömancoo incæ tömengä adocanque
badonte aacä beyænque edæ ongoncoopa.
Ayë adobaï mönö tömengä nempoque
quëwëmompa. Ayë Itota Codito mönö
Awënë adocanque pönï ingampa. Tömengä
tönö godongämë cædinque Wængonguï
tömancoo badongacäimpa. Adocä Codito
tönö godongämë cædinque Wængonguï
pönö cæcä ate mönö quëwëmompa.

7 Mänïnö ante pancamonga guiquënë
ëñëmompa. Pancadäniya guiquënë në
pönënäni incæ mänïnö ante ëñënämaï
ïnänipa. Ïïnäni Codito ingante tæcæ
pönënäni ïñömö tömënäni wëënëñedë,
Mönitö wængonguï impa, ante badonte
cönonte ædæ wæænte cægaïnäni ïnänipa.
Ñöwo ïñömö tömënäni Codito ingante
tæcæ pönente ate, Wadäni wæn-
gonguï cænguï incæ cëninque wentamö
mongænte wæcæ wæ, ante guïñente
wædäni incæte do edæ cënänipa. Mänö-
maï Codito ingante ëmæ pönënäni inte
tömënäni wadäni näni wængonguï cænguï
cëninque nämanque näni ëmæ pönënö
beyænque nämä apænte do wentamö
entawënäni ïnänipa. 8 Incæte cænguï
önonque ïñonte mönö cënämaï ïmö
beyænque ædö cæte wïwa entawenguïï.
Wæætë mönö cëmö beyænque ædö cæte
waa entawenguïï. Edæ mönö ïmonte
cænguï beyænque Wængonguï dicæ waa
aquingäa.

9 Wængonguï wææ änämaï ingä adinque
mïnitö do cëmïnitawoo. Ïñæmpa mänömaï
cëmïni adinque wadäni në ëmæ pönënäni
adobaï cënäni ïninque tömënäni tee
tëwate baï oda cæbaïnänipa. Mänömaï
impa, ante pönëninque mïnitö, Oda
cædämaï incædänimpa, ante cædinque
ee cënämaï ïmäewedäni ämopa. 10 Edæ,
Mönitö wængonguïidi oncö impa, ante
tömënäni näni änincönë bitö në ëñëmi
inte go guiidinque cængömitawo. Ïñæmpa
bitö mänömaï go guii cængömi adinque
wacä në ëmæ pönengä guiquënë bitö
cæbaï adobaï do cædinque nämä apænte
änämaï inte tömengä nänö oda cæquinque
do go guiite cëmaingampa. 11 Codito
tömämö beyë wëninque në ëmæ pönengä
beyë adobaï wængacäimpa cæbii. Bitö
tömënäni näni wængonguï oncö ante,
Önonconque impa, ante në ëñëmi inte
do guiite cëmi beyænque bitö tönïñacä

në ëmæ pönengä ïñongante wapiticë
mäobi oda cæte wæwente bacampa töö.
12 Mänömaï cædinque mïnitö töniñadäni
ïnänite mïnitö waadedämaï inte wënæ
wënæ cæmïnipa. Tömënäni näni nämä
apænte ëmæ pönënö ante wido cæte baï
cædinque mïnitö mönö Codito ingante do
wïwa cæmïni ïmïnipa. 13 Ïninque botö cëmo
beyænque botö töniñacä oda cæcä adinque
botö, Tömengä oda cædämaï incæcäimpa,
ante cædinque baö incæ cöwë cënämaï
incæboimpa.

9

Codito nänö da godongaïnäni ïïmaï cæquënënäni ïnänipa

1 Botö Pabodobo æbänö ïmoo, ante
mïnitö æbänö ante pönëmïni. Edæ, Botö
Itota nänö në da godongaïmo ïmopa.
Tömengä botö ïmote pönö ñimpo cæcä
beyænque quëwëmopa. Mönö Awënë
Itota ingante do agaïmo ïmopa. Mïnitö
guiquënë, Pabodo mänömaï ingampa,
ante pönëmïniyaa. Ayë mönö Awënë
nempo quëwëninque botö Pabodobo
tömengä beyë apënebo ëñëmïni inte
mïnitö wæætë, Pabodo apënecä beyænque
mönitö në pönëmöni ïmönipa, ante
pönëmïniyaa. 2 Wadäni guiquënë, Pabodo
ingante Awënë Itota da godönämaï
ingacäimpa, änänitawo. Tömënäni
mänömaïnö ante tedewënäni incæte
mïnitö guiquënë, Pabodo ingante mönö
Awënë Itota näwangä da godongacäimpa,
ante apënequënëmïni ïmïnipa. Edæ
botö pönö apënebo beyænque mïnitö
wede pönëninque mönö Awënë nempo
quëwëmïnipa, ante edonque abaimpa.

3 Pancamïniya botö ïmote apænte ancæte
ante cæyömïni botö nämä wææ cæcæte
ante ïïmaï ämopa. 4 Mönatö apënemöna
ëñëmïni incæte mïnitö ïñömö, Mïnatö
eyepë cæmïnapa diyë cænguï tönö bequï
ænguïmïnaa, ante wææ ante baï tedemïni
awædö. 5 Wadäni mönö Awënë Itota
nänö në da godongaïnäni ïñömö näna
gæncaya näna gæncaya godänipa. Mönö
Awënë töniñadäni adobaï Pegodo adobaï
tömënäni näna gæncaya näna gæncaya
godänipa. Mönatö ïmönate guiquënë
mïnitö, Mïnatö godinque nänöogængä
ënämaï inte goeda, ante wææ ante baï
tedemïni awædö. 6 Wadäni önompoca
cædämaï inte quëwëñönäni botö tönö
Bedënabee adomönaque önompoca möna
cædö beyænque ænte quëwenguënëmöna
ïmönatawo.

7 Tontadoidi guiquënë dicæ tömënäni
nämä näni godonte ëinta beyë
quëwënäniyaa. Ayë æcänö yowementacoo
mingä pæ inca ate në mïningä ïñömö ædö
cæte yowepë ænte bedämaï inguingää.
Edæ dobæ ade becampa. Cënïnäni në aacä
guiquënë dicæ goömë yopænte ënämaï
inguingää. Edæ do yopænte ænte becä apa
änewëmïnii.

8 Mänömaïnö ante apënedinque botö
waodänique näni änönö ante wïï ämopa.
Wæætë Wængonguï nänö wææ angaïnö
ante mänïnonque ante ämopa. 9 "Wagada
onguïñængä në cæcä inte tömentapo ë
yacëimpa, ante ämi pïnä pïnä gäwate
cægöñongä bitö tömengä önöne wææ
wodönedämaï inte ee abi cæncæcäimpa,"
ante Möitee wodi wææ yewëmon-
gacäimpa. Ïninque Wængonguï dicæ
wagada beyænque ante pönëninque mänö-
maïnö ante angantawogaa. 10 Wæætë mönö
beyænque ante Wængonguï angampa,
ante pönengëimpa. Näwangä mönö
beyænque yewëmongatimpa. Waocä dicæ,
Wadänique cæncædänimpa, ante onguipoi
mangë mangë tënongäa. Wæætë, Mönitö
godongämë cæncæmönimpa, ante mangë
mangë tënongampa. Ayë tömëmö në
ë yeyacä guiquënë dicæ, Wadänique
cæncædänimpa, ante ë yeyacäa. Wæætë
edæ, Mönitö godongämë cæncæmönimpa,
ante pönengä inte ë yeyacampa. 11 Ïninque,
Mïnitö mïmöno cænte baï ëwocacæmïn-
impa, ante cædinque mönatö tömëmö
minte pæ baï pönö apënemöna do ëñente
ëwocamïnitapa. Incæte mönatö ïmönate
wæætë mäincooque pönömïni wënæ wënæ
ænguënëmöna ämïnitawo. 12 Ïñæmpa
wadäni ïnänite mäincoo ee godömïni
ënänipa. Mönatö ïñömö godömenque
apënedinque godömenque ænguënëmöna
ïñömönate mïnitö Baa ämïnitawoo.

Mönatö në ænguënëmöna incæte cöwë
ënämaï ïmönapa. Edæ, Mönö Codito
ingantedö ante watapë apënedinque
mönatö mäincoo ëmöna baï wadäni, Pa-
bodoidi mäincoo æncæte ante apënedapa,
ante pïïninque wææ ancædönänimpa.
Ïninque, Wææ änämaï incædänimpa,
ante cædinque mönatö, Cöwë ënämaï
incæmönaimpa, ante piyënë cæte ee
apënemönapa. 13 Näwä Wængonguï

cænguï, ante ænte mämö cönönäni ongö
adinque Wængonguï oncönë ñënæncönë
në cædäni incæ pancaa ænte ade cænte
quëwënänipa. Ayë, Wængonguï quï,
ante baö näni iya täimpaa në cædäni
adobaï iya täimpaa näni cönöningä incæ
pancacäa ænte cænte quëwënänipa, ante
pönëmïniyaa. 14 Mönö Awënë adobaï,
Botö ïmotedö ante watapë apënedäni
ate në ëñënäni wæætë në apënedäni
ïnänite cænguï pædæ godönäni ænte cænte
quëwencædänimpa, angampa. 15 Botö
guiquënë në ænguënëmo incæte cænguï
ante änämaï inte cöwë apënebo ïnö-
moimpa. Ñöwo mïnitö ïmïnite yewëmön-
inque botö dicæ, Pönömïni æncæboimpa,
ante yewëmömogaa. Cænguï ante änämaï
inte botö Wængonguï beyænque apënebo
ëñëmïnipa, ante pönëninque mänïnö
beyænque tobopa. Mänömaïnö ante
todömo inte botö, Gëwænte wædinque
näñe wëmo incæ wacä mäincoo edæ
ënämaï incæboimpa.

16 Itota Codito ingantedö ante apënebi
ëñencædänimpa, angä ëñente botö në
apënebo bagaïmo inte edæ ædö cæte
wadö cæquïmoo. Ïninque botö mänömaïnö
ante në apënedömo inte edæ, Tömëmo
waa cædinque apënebopa, ante ædö cæte
tedequïmoo. Edæ botö Itota ingantedö
ante möni watapë apënedö ante wïï
apënebo baï edæ botö wæquinque
incædönimpa. 17 Edæ Itota Codito, Apënebi
ëñencædänimpa, angä ëñëninque botö
Ao ante watapë todinque apënebo
adinque tömengä, Waa cæbi ïmipa, ante
eyepë pönongä ëmaïmopa. Wæætë, Wïï
apëneïnente wæbo incæte botö cöwë
apënebo ïninque edæ tömengä nänö
angaïnonque cæte apënebopa. Edæ
botö në apënequënëmo inte ædö cæte
apënedämaï inguïmoo. 18 Ïninque botö
ëñente cæbo beyænque quïnö ænguïmoo.
Botö Itota Codito ingantedö ante watapë
apënebo beyænque Wængonguï ïïmaï
pönö cæcä ëninque tocæboimpa. Botö
apënebo beyë mïnitö në pönonguënëmïni
incæte pönönämaï ïmïni ïninque botö
wæætë ënämaï inte tocæboimpa.

19 Ayë waodäni wïï botö awënëidi
ïnänipa. Ayë botö wacä ingante në cæbo
ïnämaï inte abæ tawænte baï quëwëmopa.
Incæte botö, Waodäni godömenque nanguï
ïnäni Codito gämënö poncædänimpa,
ante cædinque tömänäni ïnänite në
cæte quëwëmo baï botö baquinque
nämä pædæ godonte baï quëwëmopa.
20 Godongämë cæbo ate oodeoidi incæ
Itota gämënö poncædänimpa, ante
cædinque botö oodeoidi näni pönënö baï
pönëninque tömënäni näni quëwënö baï
quëwëmopa. Pancadäniya, Möitee wodi
nänö wææ angaïnö ëñëmö beyænque
mönö quëwengëimpa, ante pönëninque
mänïnonque ante ëñente cædänipa.
Botö guiquënë, Wïï Möitee wodi nänö
wææ angaïnö ëñëmö beyænque mönö
quëwengëimpa, ante pönëmopa. Incæte,
Godongämë cæbo ate mänïnonque ante
në ëñente cædäni adobaï Itota Codito
gämënö poncædänimpa, ante cædinque
botö tömënäni ëñënö baï adobaï ëñente
baï cæbopa.

21 Wadäni guiquënë Möitee wodi wææ
ante nänö yewëmongainta adämaï
ïnänipa. Botö guiquënë, Wængonguï,
Ïïmaï cæedäni, ante nänö wææ angaïnö
ante cöwë ëñenguënëmo inte botö mönö
Awënë Codito nempo quëwëninque
tömengä nänö angaïnö ante cöwë ëñente
quëwëmopa. Incæte godongämë cæbo
ate në adämaï ïnäni adobaï Itota Codito
gämënö poncædänimpa, ante cædinque
botö wadö pönëmo incæ tömënäni adämaï
inte näni quëwënö baï adobaï inte baï
quëwëmopa. 22 Ayë, Godongämë cæbo
ate ëmæ pönënäni adobaï Codito gämënö
poncædänimpa, ante cædinque botö
tömënäni ëmæ pönente quëwënäni baï
ëmæ pönëmo inte baï quëwëmopa. Ïn-
inque, Godongämë cæbo ate pancadäniya
Codito gämënö ponte quëwencædänimpa,
ante cæcæte ante botö æbänö cæquïmoo,
ante wædinque ïïmaï cæbopa. Wadäni näni
quëwënö baï wadäni näni quëwënö baï
wadäni näni quëwënö baï adobaï cædinque
botö tömänäni näni quëwënö baï adodö
ante pönëmo inte baï quëwëmopa. 23 Edæ,
Itota Codito watapë pönö cæcä beyænque
tömämö tömengä nempo quëwëninque
godongämë watapë tocëimpa, ante
cædinque mänïnö wadäni näni quëwënö
baï wadäni näni quëwënö adodö ante
pönëmo inte baï quëwëmopa.

24 Edæ në quingë pogodo godäni
ïñömö tömënäni näni pogodo goïmancadë
tömänäni pogodo godänipa. Incæte
adocanque quingë pogodo gocä inte
täno gote në gongængä adinque edæ,

Bitö adobique quingä pogodo gote gänä
cæbipa, ante pædæ pönönäni ængampa,
amïnitawoo. Mïnitö guiquënë quingä
pogodo gote baï gänä cæte æncæte ante tæï
pïïñænte cæedäni. 25 Gänä cæcæïmpa, ante
cædinque tömënäni wadö näni cæïnënö
ante cædämaï inte wæntæye ïnämaï inte
mänïnonque ante cædänipa. Tömënäni
guiquënë gänä cædinque poganta aquïï
guïñë wænguïñabo näni que cædintaque
ænte wencacæte ante mänömaï cædänipa.
Mönö guiquënë poganta guïñë wënämaï
inta mönö cöwë encaquinta æncæte ante
mänömaï cæmompa. 26 Mänömaï impa,
ante pönëninque edæ wïñatë wïñatë
guiidämaï inte pogodo godäni baï botö
töingä gobopa. Ayë, Æcänö gänä cæcää,
ante tiyëmäa tamonte guëa cæda baï
cædinque botö, Gänä cæcæboimpa, ante
tæïmö pïïñænte nö cæbopa. 27 Ïninque godö-
menque godömenque apënebo ëñënäni
ate tömëmo oda cædämaï incæboimpa,
ante cædinque botö, Tæï pïïñænte quingä
gobäwe, ante baï cædinque botö nämä incæ
da godö da godö godoncæte ante nämä tæi
tæi pante baï cæbopa.

10

Wængonguï impa, ante näni cönöninca

1 Botö tönïïñamïni ïïmaï ante apënebo
ëñëedäni. Mönö wëmëidi wodi
tömänäni boguïmä gänëñömö quëwente
cægongadänimpa. Ayë tömänäni
gäwapæntibædë tæcæguedëmë ti wæë
tao gogadänimpa. 2 Ïninque æpënë guiite
baï cædinque tömënäni Möitee wodi
nempo tömänäni näni quëwenguinque edæ
boguïmämodë godinque gäwapæntibæ
tæcæguidëmë gogadänimpa. 3 Ayë
cænguï Wængonguï öönædë da pönongä
wæë näni cë baï tömengä Önöwoca
nänö apënedö adobaï ëñente ëwocate
quëwengadänimpa. 4 Wængonguï Önöwoca
apënecä ëñëninque tömänäni godongämë
bete baï ëwocate quëwengadänimpa. Edæ
dicabo tæëmonca ïïñonte Möitee wodi
ongonto tæi tæi äayongä æpë ompade
ba begadänimpa. Ïincayë Ponguingä
mönö Codito adobaï tæï pïïñënongä inte
tömënäni tönö godongämë godinque
tömengä Önöwoca ingante pönongä
æninque tömënäni ompade bete baï
ääwocaque baï ëwocagadänimpa. 5 Incæte
wodo tömänäni ëñënämaï cædäni adinque
Wængonguï wïï togacäimpa. Edæ
pïïninque wënöninque önömæca yabæque
wido cæcä ñömængadänimpa.

6 Ïninque, Tömënäni wënæ wënæ cæcæte
ante näni toïnente wædö baï mïnitö wïï
adobaï toïnente wæcæmïnimpa, ante
mönö ïmonte wææ odömoncæte ante
Wængonguï tömënäni näni toïnënö beyë
ante pangä wængadänimpa, ante abaimpa.
7 Pancadäniya näni badonte cönöninca
weca ædæ wæænte, Wængonguï impa,
ante babæ apënete towengadänimpa.
Edæ, "Cæncæte ante becæte ante të
contadinque tömënäni Yæ yæ owem-
pocæte ante ængë gantidänitapa," ante
yewëmongatimpa cæmïnii. Mïnitö
ïñömö edæ, Wængonguï impa, ante näni
babæ towengaï baï wïï adobaï cæedäni.
8 Pancadäniya guiquënë nänöogængä
ïnämaï ïñongante wïwa towengadänimpa.
Edæ bæintitodee mïido ganca ïnäni
mänimpodäni edæ mänömaï towënäni
inte adoönæque ïñonte näñe wængadän-
impa, ante adinque pönente wædinque
mönö wæætë towënämaï ingëimpa.
9 Pancadäniya guiquënë, Quïëmë cæmö
ïñömonte Awënë dicæ pangäa, ante ancaa
wënæ wënæ cædäni adinque Wængonguï
tæntæ angä pocë wængadänimpa. Ïninque
tömënäni näni wënæ wënæ cægaïnö ante
mönö Baa ante wënæ wënæ cædämaï
ingëimpa. 10 Pancadäniya guiquënë
Wængonguï nänö pönönincoo adinque,
Wængonguï wïï waëmö pönongä awædö,
ante pïinte tededäni ate Wængonguï
anquedo në wido cædongä ïnongä inte
tömënäni ïnänite wënonte edæ wido
cægacäimpa. Mänömaï cæcä ante adinque
mïnitö, Pangä wæncæ wæ, ante wædinque
tömënäni näni pïinte tedewengaï baï
adobaï pïinte tededämaï ïmäewedäni.

11 Ïninque, Wamïni mïni adobaï pan-
guinque cæmïnipa, ante wææ odömoncæte
ante pancadäniya ïnänite Wængonguï
mänömaï pangacäimpa. Ayë ïïmämo wodo
ïinque bayonte quëwëmö ïñömonte dodäni
mönö ïmonte wææ ancæte ante yewëmön-
inque, Wënæ wënæ cædäni ate Wængonguï
æbänö pangacäï, ante aedäni, ante wææ
yewëmongadänimpa. 12 Mänömaï impa,
ante adïmïni incæte mïnitö, Mönitö nämä
ongonte cöwë oda cædämaï incæmön-

impa, ante pönëmïnitawo. Edæ mïni
ædocæ tä̈ go wæænguinque mänömaï
änewëmïnipa töö. [13] Mïnitö wënæ
wënæ cæïnente wæmïnitawo. Edæ wïï
mïnitö adomïnique mänömaï wënæ wënæ
cæïnente wæmïnipa. Mönö waocabo
mönö wënæ wënæ cæïnente wæcabo
tömämö ïmompa. Incæte mïnitö mïni oda
cæquinque wënæ wënæ cæïnente wæmïni
adinque Wængonguï mönö ïmonte cöwë
në pönengä ïnongä inte, Oda cædämaï
incæmïnimpa, ante wææ äninque edæ,
Idæwaa, angampa. Ayä̈ wënæ wënæ
cæïnente wæmïni incæte tömengä töö
ä̈mænte ængä beyænque mïnitö eyepä̈
inte ate adiyä̈ nä̈ gongä̈ninque oda
cædämaï inguïmïni ïmïnipa.

[14] Mänïnö beyænque botö në waademïni,
ämo ëñëedäni. Wængonguï impa, ante
näni babæ ante gönöninca gomö adinque
ocä̈mä̈ wodii wïnöedäni ämopa. [15] Mïnitö
ocai encadömïni ïmïnipa, ante adinque
botö mänömaïnö ante yewä̈mömopa.
Ïninque botö änö ante, Nö intawo, babæ
intawo, ante mïnitö në encadömïni inte
apænte ante baï ëñencæmïnimpa. [16] Mönö
pönencabo owæta ä̈ninque Wængonguï
ingante waa ate pönente apä̈nedinque,
Mönö Codito wepä̈ tömämö beyä̈ godonte
impa, ante pönëninque mönö pönencabo
ïñömö godongämä̈ bemompa. Ayä̈ päö
mönö pä ä̈nö ä̈ninque, Mönö Codito tönö
godongämä̈ caate wængaïmö baï ïmompa,
ante pönëninque mönö godongämä̈
cä̈mompa. [17] Mönö päö adocaque ä̈ninque
pä ænte godongämä̈ cä̈ninque mönö,
Päö adocaque ï baï mönö tæiyä̈mö pönï
ïmö incæte adocabomö ïmompa, ante
pönengä̈impa.

[18] Idægoidi ëñagaïnäni ïñömö, Wæn-
gonguï quï, ante baö ænte mämö ñönön-
inque iya tänänipa. Mänïï baö tömänäni
näni iya täimpaa ñönöningä pancacäa
ä̈ninque tömänäni, Baö Wængonguï quï
ï baï mönö adobaï Wængonguï quïmö
ïmompa, ante baï cædinque godongämä̈
cä̈nänipa, ante do ëñëmïnipa. [19] Mänömaï
äninque botö æbänö ämoo, ante pönëmïni.
Në ëñënämaï ïnäni näni babæ cönöninca
ïñömö edæ näwä Wængonguï ingampa
diyä̈ tömänäni tömengä quïnäni ïnäniyaa.
Ayä̈, Wængonguï cænguï impa, ante babæ
näni änongä ïñömö näwä Wængonguï
cænguï impa diyä̈ tömänäni Wængonguï
tönö godongämä̈ cä̈näniyaa. Botö ïñömö
edæ mänömaïnö ante dicæ ämogaa.

[20] Mänömaï änämaï ïmo inte botö ïïmaï
ämopa. Tömänäni, Wængonguï quï, ante
babæ cönöninque dicæ näwä Wængonguï
ingante godönäniyaa. Ïñæmpa wënæidi
ïnänite godönänipa cæmïnii. Wënæ tönö
cædäni awædö, ante mïnitö gomö adinque
godongämä̈ cä̈nämaï ïmäewedäni, ämopa.
[21] Edæ mönö Awënë bepä̈ godongämä̈ be-
mïni inte mïnitö wënæidi bepä̈ ædö cæte
godongämä̈ bequïmïnii. Mönö Awënë
cä̈impaa tä̈ contate godongämä̈ cä̈mïni
inte mïnitö wënæidi cä̈impaa ædö cæte
godongämä̈ tä̈ contate cænguïmïnii.

[22] Ä̈mæ pönente baï wënæidi näni bepä̈
bemö adinque mönö Awënë pïinte bad-
inque pämaingampa, ante ëñënïmö inte
mönö ædö cæte wënæidi bepä̈ bequïmöö.
Tä̈ï pïñænte wææ cæmompa mönö Awënë
pänämaï inguingää.

Ñï cæyænte gote baï quëwente waadete pönengä̈impa

[23] Mïnitö ïïmaï apä̈nedinque, "Mönö
quïëmë baï cæïnëmo incæ Wængonguï
wææ änämaï ingampa," ämïnitawo.
Ïñæmpa mönö cæïnënonque cæte
quëwëmö baï wïï mönö waa quëwen-
guinque incædönimpa. Ayä̈ adobaï, "Mönö
cæïnonque cæmö incæ Wængonguï wææ
änämaï ingampa," ämïnitawo. Ïñæmpa
mönö cæïnënonque cæte quëwëmö baï
wacä, Botö adobaï cæbote, ante oda
cæcædongäimpa cæmöö. Oda cædämaï
incæcäimpa, ante wææ cædinque mönö
Wængonguï nänö änönonque ante ëñente
cæcä̈impa. [24] Edæ, Mönö æbänö cæte
eyepä̈ ä̈ninque quëwenguïmöö, ante nämä
beyænque wædämaï inte wæætë wadäni
beyä̈ ante pönëninque, Tömänäni nöingä
ante ëñente waa quëwencædänimpa, ante
mönö nanguï cæcä̈impa.

[25] Ïninque baö godonte æncæte ante
në mänäni näni ä̈ï pancadë gote ä̈n-
inque mïnitö mïmö entawëmïni incæte,
Baacä baï intawo, näwäaquingä intawo,
ante apænte änämaï inte guïñënedämaï
ade cä̈edäni. [26] Edæ, Inguipo Wængonguï
quï impa. Ïninque inguipoga ongoncoo
tömancoo adobaï Wængonguï quï inte
näwäaquincoo impa, ante yewä̈mongatïï
apa guïñëwëmïnii.

[27] Ayä̈ në pönënämaï ingä mïnitö ïmïnite,
Pö cä̈edäni, angä ëñëninque mïnitö

goïnëmïni inte godinque tä̈ contayömïni
cænguï pædæ pönongä adinque ee ö ænte
cä̈edäni. Baacä intawo, Näwäaquingä
intawo, ante nämanque apænte änämaï
inte ade cä̈edäni. 28 Wæætë wacä
tömengä nänö mïmö pönënö beyænque
ante wææ äninque, “Wadäni tömënäni,
Mönitö wængonguï cænguï impa, ante
do näni godönï impa ïñæmpa cä̈mïnii,”
angantawo. Mänömaïnö wææ angä ëñente
wädinque mïnitö në wææ äningä beyä̈
ante ayä̈ tömengä nänö nämä apænte
ä̈mæ pönënö beyä̈ ante edæ cä̈nämaï
ïedäni. Ïñæmpa inguipo incæ inguipoga
ongoncoo tömancoo incæ mönö Awënë
quï impa cæmïnii. 29 Wïï tömëmïni
mïmö entawënö beyä̈ ante nämä apænte
äninque wæætë në wææ äningä beyä̈
ante tömengä nänö nämä apænte ä̈mæ
pönënö beyænque ante mïnitö cä̈nämaï
incæmïnimpa.

Incæte bitö wabi ïïmaï ante wæbitawo.
“Möitee wodi nänö wææ angaïnö beyä̈
ñä cæyænte wægaïmo baï inte botö
ñöwo ñï cæyænte gote baï ïmo adinque
wacä tömengä nänö nämä apænte ä̈mæ
pönënö beyænque ädö cæte botö ïmote
apænte anguingää,” ante wæbitawoo.
30 Ayä̈, “Wængonguï önonque pönongä
ä̈ninque botö tömengä ingante waa ate
pönente apä̈nedinque ade cä̈mo adinque
wadäni ïñömö edæ, Baacä incæ ïñæmpa
cä̈mii, ante quïnante pönö babæ ante
tedewënänii,” ante bitö wæbitawoo.
31 Incæte mïnitö cä̈mïni incæ bemïni
incæ quïëmë baï cæmïni incæ mïnitö
cædïnö adinque wadäni, Wængonguï
ñäö apäite baï ëmönongä ingampa, ante
acädänimpa, ante cædinque waa cæedäni.
32 Edæ mïnitö ïñömö, Waa cæmöni adinque
wadäni oodeoidi incæ guidiegoidi incæ
Codito ingante në godongämä pönë ïnäni
incæ tömänäni tee tëwadämaï inte oda
cædämaï incædänimpa, ante pönëninque
edæ waa cæedäni. 33 Botö adobaï, Botö
tömëmo ænguïnö ante wædämaï ïmopa.
Wæætë, Botö waa cæbo adinque wadäni
Itota gämä̈nö pöninque tömengä ængä
beyænque quëwencædänimpa, ante
pönëninque botö quïëmë cæbo incæ cöwë
waa cæbopa.

11

1 Mönö Codito tömengä nänö cæï baï botö
adobaï cæbo adinque mïnitö botö cæï baï
adobaï cæbaïmïnipa.

*Ïïmaï cæte Wængonguï ingante
apä̈necä̈impa*

2 Mïnitö botö ïmote cöwë pönëmïni
adinque botö mïnitö ïmïnite waa adinque
apä̈nebopa. Ayä̈ do pönengaïnäni näni
apä̈negaïnö ante botö adodö ante apä̈nebo
ëñëninque mïnitö, Näwangä impa, ante
ëñente cæmïnipa, ante adinque botö
mïnitö ïmïnite waa ate pönëninque
apä̈nebopa.

3 Ñöwo ïñömö ïïmaï ämo ëñëedäni. Mönö
Codito ñä̈nængä ïnongä inte onguïñængä
ingante në angä ingampa. Waoda näna
gæncaya adinque onguïñængä ñä̈nængä
baï ïnongä inte onquiyængä ingante në
angä ingampa. Mæmpo Wængonguï
guiquënë ñä̈nængä pönï ïnongä inte mönö
Codito ingante në angä ingampa. 4 Ïninque
onguïñængä ïñömö Wængonguï ingante
apä̈nedinque ayä̈, Wængonguï æbänö
angää, ante apä̈nedinque wencadämaï
apä̈necæcäimpa. Edæ bee ocadinque
tömengä nämä ocabo ante guïñencate baï
apä̈nebaingampa.

5 Onquiyængä guiquënë bee ocadinque
Wængonguï beyä̈ apä̈necæcäimpa. Bee
ocadinque tömengä, Wængonguï æbänö
angää, ante apä̈necæcäimpa. Edæ bee
ocadämaï inte nämä ocamö ante guïñen-
cate baï onquiyængä apä̈nebaingampa.
Mänömaï cædinque tömengä në ëñënämaï
cædingä ingante näni ëö tocadingä baï
ïnongä inte encabaingampa. 6 Edæ
onquiyængä bee ocadämaï ingä inte
godömenque ëö tocacä baï waa incædön-
impa. Wæætë, Ëö tocate wæcæ wæ, ante
wæcä ïninque tömengä ïñömö edæ bee
ocabaingampa. 7 Edæ onguïñængä ingante
badöninque Wængonguï tömengä nänö
ëmönö baï adobaï badongä ëmongacäimpa.
Ïninque Wængonguï nänö ñäö apäidö
baï adobaï ëmönongä inte onguïñængä
bee ocadämaï incæcäimpa. Onquiyængä
guiquënë onguïñængä nänö ëmönö män-
inque ëmönongä ingampa. 8 Onguïñængä
ingante täno badöninque Wængonguï
ayä̈ onquiyængä ingante badoncæte
ante onguïñængä iyapa ænte badon-
gacäimpa. 9 Edæ wïï onquiyængä beyä̈
ante onguïñængä ingante Wængonguï
badongacäimpa. Wæætë, Bitö onguïñængä
beyä̈ quëwencæbiimpa, ante onquiyængä

ingante badongacäimpa. [10] Ïninque onquiyængä ïñömö, Botö nänöogængä beyæ̈ Wængonguï botö ïmote badongacäimpa, ante pönente wædinque bee ocacæcäimpa. Ayæ̈, Bee ocabo adinque Wængonguï anquedoidi incæ, Botö nänöogængä në angä ingampa, ante ëñencædänimpa, ante cædinque onquiyængä waa cædinque bee ocacæcäimpa.

[11] Incæte mönö Awënë nempo quëwëninque onguïñængä dæ angä baï onquiyængä önonganque baquënengaïnö anguënë. Wæætë onquiyængä dæ angä baï onguïñængä wæætë önonganque baquënengaïnö anguënë. [12] Edæ onquiyængä ayæ̈ dæ äñongante tömengä ingante badoncæte ante Wængonguï onguïñængä iyapa æ̈ninque badongacäimpa. Wæætë wëñængä onguïñængä ingante onquiyængä mangä beyænque ëñacampa. Incæte Wængonguï beyænque tömämö quëwëmompa.

[13] Onquiyængä bee ocadämaï inte Wængonguï ingante apæ̈necä ïninque waa intawoo, ante mïnitö tömëmïni godongämæ̈ pönëë cöninque äedäni. [14] Edæ dodäni näni cægaï baï cæquënëmö inte mönö ïïmaï ante pönengæ̈impa. Onguïñængä doyænguï encadinque guïñencate wæquënengä ingampa, ante edonque ate pönëmaimpa. [15] Onquiyængä guiquënë tömengä doyænguï pæ ïninque edæ waa impa. Edæ, Doyænguï bee ocacæbiimpa, ante onquiyængä ingante Wængonguï badongä encacampa. [16] Botö mänömaïnö ante apæ̈nebo ëñëninque mïnitö pancamïniya wæætedö wæætë äïnëmïnitawo. Ïñæmpa botö änïnö baï mönitö cöwë cæmönipa. Ayæ̈ Codito ingante godongämæ̈ näni pönencabo adobaï Wængonguï quïnäni ïnönäni inte edæ cöwë mänömaï cædänipa cæmïnii.

Awënë æ̈æ̈mæ̈ ante bedinque pancamïniya wïwa cæmïni

[17] Mïnitö mïni waa quëwenguinque ante godongämæ̈ ponguënëmïni incæte mïni godömenque wïwa quëwenguinque godongämæ̈ pömïni awædö. Ïninque botö, Waa cæmïnipa, ante ædö cæte anguïmoo. [18] Ïïmaïnö ante ñöwo täno apæ̈nebo ëñëedäni. Codito ingante mïni pönencabo godongämæ̈ pöninque mïnitö ïñömö mïni caipæ̈ incæ wæætë godö wæætë godö tedewëninque wacabo nänënë wacabo nänënë bamïnipa. Ante apæ̈nedäni ëñëninque botö, Wabänö nöingä ante apæ̈nedänipa, ante pönëmopa. [19] Näwangä impa, ante pönëmopa. Edæ, Ædänidö ïnänite Wængonguï waa acää, ante edonque acæ̈impa, ante tömengä angä ate mïnitö mïni cabo wadö ante mïni cabo wadö ante tedemïnipa, ante awædö.

[20] Ïninque, Awënë æ̈æ̈mæ̈ impa, ante godongämæ̈ pöninque mïnitö wïï mönö Awënë æ̈æ̈mæ̈ bete baï cæmïni awædö. [21] Edæ mïni godongämæ̈ cæ̈ñedë incæ mïnitö, Wadäni adobaï cæncædänimpa, ante ee ongönämaï ïmïni inte tömämïni cænguï ade cæ̈mïnipa. Pancadäniya ayæ̈ gæ̈wænte ongöñönäni edæ pancamïniya do tömo bete dowænte wæmïni awædö. [22] Ïñæmpa oncö ömaamïni baï inte mïnitö tömëmïni oncönë cænte wïï bemïnii. Edæ Codito ingante mönö godongämæ̈ pönencabo Wængonguï quïmö ïmö incæte mïnitö näëmæ̈ pïinte cæmïni awædö. Ömæpodäni incæ tömënäni näni guingo imonte wæquinque ante mïnitö pæ gompote ade cæ̈mïnipa töö. Mänömaï cæmïni adinque botö dicæ, Waa cæmïnipa, ämogaa.

Mönö Awënë æ̈æ̈mæ̈

(Mäateo 26.26-29; Mäadoco 14.22-25; Odoca 22.14-20)

[23] Edæ mönö Awënë botö ïmote pönö apæ̈necä ëñëninque botö wæætë ïïmaï ante mïnitö ïmïnite pönö apæ̈netabopa. Mönö Awënë Itota ingante Codaa nänö odömonte godongaïönæ woyowotæ̈ ïñonte Itota päö æ̈ninque, [24] Wængonguï ingante waa ate pönente apæ̈nedinque päö pä æ̈ninque angacäimpa. "Ïï päö botö baö baï impa. Botö, Mïnitö quëwencæmïnimpa, ante botö baö godonte baï cædinque wæncæboimpa. Botö pä ænte pædæ pönömo baï mïnitö adobaï ïincayæ̈ ate botö ïmote ante pönëninque godongämæ̈ cæedäni," angantapa.

[25] Mänömaï angä ïinque cæ̈näni ate owæta adobaï æ̈ninque tömengä, "Botö wepæ̈ ïïmæ̈ baï impa. Wængonguï do apæ̈nedinque, Botö pönö cæbo ate mïnitö Ao ämïni ïninque mönö godongämæ̈ waa cæte quëwengæ̈impa, angacäimpa. Ñöwo adobaï mïïne äninque apæ̈nebopa. Botö wepæ̈ ante Ao ante æ̈mïni inte mönö godongämæ̈ waa cæte quëwengæ̈impa. Ïninque mïnitö wantæ wantæ ïñö bedinque botö ïmote ante pönente becæmïnimpa."

Ante Itota angä begadänimpa. [26] Ïninque
Itota nänö ponguïönæ ganca mïnitö
mänömaï päö wæætë wæætë cëninque
mänïmæ baï wæætë wæætë bedinque,
Mönö Awënë tömämö beyæ wængacäimpa,
ante odömonte baï cæmïni adinque wadäni
ëñencædänimpa.

Nöingä ante pönëninque mönö Awënë ëëmæ becëimpa

[27] Mänömaï ï ïninque waocä pönënämaï
inte mönö Awënë päö önonque cëninque
Awënë nänö bequïmæ önonque bedinque
tömengä nänö wentamö mongænguinque
mönö Awënë baö ante, Önonque impa,
ante pïinte baï cædinque tömengä
wepæ önonque wido cæte baï cæcampa.
[28] Ïninque, Æbänö entawëmöö, ante mïnitö
nämä näëmænte cöwä adinque nöingä
ante pönëninque päö cëninque mänïmæ
bequënëmïni ïmïnipa. [29] Edæ, Mönö Awënë
baö baï impa, ante æcänö pönënämaï
inte cænte beda ïñömö tömengä nämä
nänö apænte pante wæquinque mänömaï
cænte becampa. [30] Edæ mänömaï cæmïni
beyænque pancamïniya aquïïmïni bad-
inque wæntæye bamïnipa. Pancamïniya
wïï pönente wæmïnipa. Ayæ wadäni
æpodänimë mänïnö beyænque do æmæwo
wænänimpa.

[31] Incæte mönö cöwä adinque nämanque
apænte äninque nöingä cæmö ïninque
mönö Awënë wæætë mönö ïmonte
apænte ante pïïnämaï ïmaingampa.
[32] Mönö Awënë mïnitö ïmïnite apænte
ante pïingantawo. Edæ mönö Awënë,
Inguipogaque quëwënäni ïnänite apænte
äninque botö päñedë mïnitö wïï adobaï
pante wæquïmïni, ante wææ cædinque
ñöwo ïñömö edæ, Ëñenguënë quëwëedäni,
ante wædænque pangä wæmompa.

[33] Botö tönïñamïni ëñëedäni. Mänömaï
ï, ante pönëninque mïnitö cæncæte
ante pöninque ee ongöñömïni tömänäni
adoyömö pönäni ate godongämæ cëedäni.
[34] Godongämæ pöninque mönö wïï apænte
panguënëmö bacëimpa, ante wææ
cædinque mïnitö në gëwænte wæcä
ingante ämïni oncönë täno cæncæcäimpa.
Ñöwo mäninque ante yewëmöninque botö
mïnitö weca ïincayæ ate pöninque wadö
mïni änïnö ante godömenque apënebo
ëñencæmïnimpa.

12

Wængonguï Önöwoca pönö cæcä ëninque cæcëimpa

[1] Ïñänäni ëñëedäni. Wængonguï Önö-
woca mönö ïmonte pönö cæcä ate tömengä
nänö pönönoncoo eyepæ ænte ëwocad-
inque mönö æbänö cæquïï, ante ëñëninque
mïnitö oda cædämaï incæmïnimpa, ante
ñöwo yewëmömo aedäni.

[2] Doyedë ïñömö mïnitö ëñënämaï
ïñömïnite wadäni, Mönitö mïñæ pöedäni,
ante æbämë cæte ænte mäodäni gogamïn-
impa. Tömënäni mïñæ mänömaï go
go cædinque mïnitö do oda cædinque
babetade näni badöninca weca ædæ
wæëninque, Mönitö wængonguï impa,
ante cædinque quëwengamïnimpa.
[3] Ïninque mïnitö ïmïnite botö ñöwo,
Ëñenguënë quëwëmïnii, ante ïïmaï ante
apënebopa. Æcänö Wængonguï Önöwoca
tönö ääwocaque baï ëwocacä guiquënë
tömengä, Itota nänö panguinque në
wentamö mongængä ingampa, ante ædö
cæte tedewenguingää. Ayë wæætë
Wængonguï Tæiyë Waëmö Önöwoca tönö
ëwocadämaï ingä guiquënë tömengä, Itota
Tæiyë Awënë ingampa, ante ædö cæte
apënequingää.

[4] Adocanque ingante wadö pönö cæd-
inque Wængonguï Önöwoca wacä ingante
wadö pönö cædinque tömengä nänö
pönönincoo nënempote baï cæcä ëninque
mönö wadö wadö në cæmö ïmompa.
Wængonguï Önöwoca adocanque pönï
ïnongä incæ mänömaï wadö wadö pönö
cæcampa. [5] Ayë mönö Awënë adocanque
pönï ïnongä inte waocä adocanque ingante,
Ïïmaï cæe, äninque wacä ingante, Wadö
baï cæe, angä ëñëninque mönö tömämö
wadö wadö në cæmö ïmompa. [6] Ayë
Wængonguï adobaï adocanque pönï incæ
tæï pïñængä ïnongä inte waocä adocanque
ingante pönö cæcä ëninque tömengä tæï
pïñængä badinque inte wadö cæcampa.
Wacä ingante wadö pönö cæcä ëninque
tömengä tæï pïñængä badinque wadö wadö
cæcampa. Ïninque Wængonguï mänömaï
wadö wadö pönö cæcä ëninque mönö
tömämö eyepæ badinque cæmompa.

[7] Wængonguï Önöwoca, Tömänäni waa
quëwencædänimpa, ante cæedäni, ante
tömämö ïmonte wadö wadö pönö odö-
monte apënecä ëñëninque tömämö mönö

waa quëwenguinque ante godongämë cæ-
mompa.
8 Ïninque Wængonguï Önöwoca pan-
cadäniya ïnänite, Wængonguï nö nänö
ëñënö ante apënecä ëñëninque tömënäni
në nö ante apënedäni badänipa. Ayë
adocä Önöwoca ïñömö Wængonguï
nänö cædö ante edonque odömongä
adinque pancadäniya në adïnäni bad-
inque, Wængonguï mänömaï cæcampa,
ante nö apënedänipa. 9 Adocä Wæn-
gonguï Önöwoca apënecä ëñëninque
pancadäniya, Wængonguï eyepë pönö
cæcampa, ante wede pönënäni inte
tömënäni wede näni pönënö beyænque
nanguï cædänipa. Ayë Wængonguï
Önöwoca adocanque ïnongä inte pönö
cæcä ëninque pancadäniya wënæ wënæ
ïnäni ïnänite gampote apënedäni ate
waa badänipa. 10 Pancadäniya ïnänite
guiquënë Wængonguï Önöwoca godö cæcä
ëninque tömënäni tæï pïñënäni badinque
nanguï pönï cædänipa. Wængonguï
Önöwoca apënecä ëñëninque wadäni
Wængonguï beyë në apënedäni ïnänipa.
Ayë wacä yewænte baï tedecä adinque,
Wængonguï Önöwoca tedecantawo, wënæ
tedecantawo, ante wæyönäni Wængonguï
Önöwoca pancadäniya ïnänite edonque
odömongä adinque tömënäni, Æcänö
önöwoca në tedecää, ante do ëñënänipa.
Pancadäniya guiquënë Wængonguï Önö-
woca tönö apënedinque wadäni näni
tede baï në tededäni ïnänipa. Ayë
ïïnäni wadäni näni tede baï tededäni
ëñëninque pancadäniya Wængonguï
Önöwoca apënecä ëñëninque, Në tededäni
æbänö ante tededänii, ante do ëñënäni inte
wadäni ïnänite edonque pönï apënedäni
ëñënänipa.
11 Ïninque adocä Önöwoca adocanque
ïnongä inte tömengä nänö nö angaï baï
cædinque mönö ïmonte apænte ëninque,
Pancamïniya ïïmaï cæcæmïnimpa, wamïni
ïïmaï cæcæmïnimpa, ante pönö cæcä ën-
inque adocanque nänö cæquënënö ante
wacä nänö cæquënënö ante edæ tömämö
mönö cæquënënö ante cæmompa.

Adocabomö baï ïmompa

12 Mönö baö adoyonque pönï ëñamö incæ
mönö wïï adodonque cæquïnö ante ëñamö
inte mönö pæ pagænguincoo watai watai
ëñamompa. Edæ wadö mönö cæquïnö
ante watai ëñadinque mönö wæætë wadö
cæquïnö ante watai watai ëñamompa.
Ïninque watai watai nanguï mönö ëñacoo
ïñömö adoyonque pönï impa. Ayë
Codito nempo quëwëninque mönö adobaï
adocabomö ïmompa. 13 Mönö adocabomö
mönö tömämö baquinque Wængonguï
Önöwoca mönonga pö guiite owocampa.
Ïninque oodeocä incæ guidiegocä incæ
wacä ingante në cæcä incæ abæ tawænte
ee gote baï nämä beyænque në cæcä
incæ mönö tömämö adotaca bete baï
Wængonguï Önöwoca tönö ääwocaque baï
tömämö ëwocamompa.
14 Mönö baö adoyonque pönï ëñamö
incæ mönö wïï adodonque cæquïnö ante
ëñamö inte mönö ëñacoo watai watai nan-
guï ëñamompa. 15 Ïninque mönö önöwa
incæ, "Önompo ömæpobo inte botö waocä
baö ömaabo ïmopa," ante ædö cæte angu-
ingää. Ïñæmpa mänömaï wæte tedecä incæ
önöwa cöwë waocä baö ëñate ëwacampa.
16 Ayë mönö önömonca incæ, "Awinca
ömæmömo inte botö waocä baö ömaabo
ïmopa," ante ædö cæte anguingää. Ïñæmpa
mänömaï ante tedecä incæ önömonca cöwë
waocä baö ëñate ëmoncacampa. 17 Ïñæmpa
mönö baö tömäñö awincaque ëmömö baï
edæ quïmoncadö ëñenguënëï. Ëñënämaï
incædömöimpa. Ayë mönö baö tömäñö
önömoncaque ëmoncamö baï quincadodö
ongoncadoquënëï.
18 Incæte Wængonguï ïñömö edæ,
Waomïni mïni cæquënënö ante eyepë
cæcæmïnimpa, ante badoncæboimpa, ante
Wængonguï angacäimpa. Ïninque tömengä
nämä nänö angaïnö baï badöninque
mönö pæ pagænguincoo adoyonque
baquinque ante wadö cæquïnö ante wadö
cæquïnö ante tömäñö badongacäimpa.
19 Edæ adodonque pönï mönö cæquënënö
ante Wængonguï badongä baï mönö
wadö mönö cæquënënö ante quïodö
pæ pagænte cæquënëï. 20 Wængonguï
nänö në badongaïmö ïnömö inte wadö
mönö cæquïnö ante watai wadö mönö
cæquïnö ante watai nanguï mönö ëñacoo
ëñamö incæ mönö baö adoyonque pönï
ëñamompa.
21 Mänömaï ëñamö ïñömonte edæ mönö
awinca incæ önompo inte apënedinque,
"Bitö dæ ämi baï botö tömëmo eyepë
cæcædömoimpa," ante ædö cæte anguïï.
Ayë wæætë mönö ocamö incæ önöwa

inte apënedinque, “Bitö dæ ämi baï botö
tömëmo eyepë cæcædömoimpa,” ante
ædö cæte anguïï. 22 Wæætë mönö baö pan-
cayonga pæ pagënämaï ï incæte mänïïñö
ante mönö godömenque waa adinque,
Mönö quëwenguïñö impa, ante angëimpa.
23 Wayö guiquënë, Wïï waëmongä awædö,
ante mönö äñö ante, Waa acædänimpa,
ante cædinque waëmoncoo pönö dadi
ompogate mänïïñö beyë godömenque
waa ate baï cæmompa. Wayö guiquënë
mönö guïïñëñate wædö ante, Wïï edonque
acëimpa, ante pönö bee ogate cædinque
mönö guïïñëñayö beyë godömenque waa
cæmompa. 24 Waëmö mönö ayö guiquënë,
Edonque acëimpa, ante bee ogadämaï
cæmompa.

Incæte, Adoyonque bacëimpa, ante
mönö baö wayö wayö badöninque Wæn-
gonguï, Wïï waëmongä, ante mönö wæyö
ante pönëninque, Mänïïñö botö godö-
menque waa abopa, ante badongacäimpa.
25 Ïninque, Mïnitö baoncoo näëmë pïïnämaï
incæmïnimpa, ante cædinque Wængonguï
mönö baö adoyonque badongacäimpa.
Wæætë mïnitö nämä baoncoo incæ
näëmë waadete waa cæcæmïnimpa,
äninque Wængonguï tömäñö waa acampa.
26 Ïninque mönö baö adoyömonque nantate
wæyömö tömäo wootæ wootæ nantate
wæmompa. Ayë wæætë adoyömonque
adinque, Waëmö impa, änäni ëñente
wædinque tömäo watapë tomompa.

27 Mïnitö ïñömö, Wayö wayö ëñamö
incæ adoyonque ëñamompa, ante do
pönëninque, Mönö adobaï nänënë nänënë
ingaïmö inte ñöwo wæætë Codito nempo
quëwëninque adocabomö ïmompa, ante
pönencæmïnimpa. 28 Ïninque Codito
ingante godongämë mönö pönencabo
ïmö adinque Wængonguï angä ëñëninque
ïïmaï cæmompa. Yæcadomöni ïmöni
ïñömö Codito nänö da godongaïmöni
ïmönipa. Gao wæi ïnäni ïñömö Wængonguï
beyë në apënedäni ïnänipa. Ayë
tæcæguedënäni ïnäni ïñömö në odömonte
apënedäni ïnänipa. Wæënömenque
ïnäni ïñömö tæï pïñænte entawente
në nanguï cædäni ïnänipa. Yæmïñë
gao æidinque ïnäni ïñömö Wængonguï
Önöwoca tönö ääwocaque baï ëwocadinque
ïïmaï cædänipa. Pancadäniya, Wënæ wënæ
ïnäni waa bacædänimpa, ante në waa
cædäni ïnänipa. Pancadäniya wadäni beyë
në waa cædäni ïnänipa. Pancadäniya në
änäni ïnönäni inte awënëidi ïnänipa. Ayë
yæmïñë pönï ïnäni ïñömö wadäni näni
tede baï në tededäni ïnänipa.

29 Mänömaï ïmö incæte edæ Codito nänö
në da godongaïmö dicæ tömämö ïmon-
gaa. Ayë Wængonguï beyë në apëneïmö
dicæ tömämö ïmongaa. Në odömönömö
dicæ tömämö ïmongaa. Në tæï pïñænte
entawente nanguï cædömö dicæ tömämö
ïmongaa. 30 Ayë Wængonguï Awënë pönö
cæcä incæte wënæ wënæ ïnäni näni waa
baquinque ante dicæ tömämö në waa
cæmongaa. Edæ wadäni näni tede baï
dicæ tömämö tedemongaa. Wacä mänö-
maï wadäni näni tede baï tedecä ëñën-
inque tömämö dicæ mönö tededö adodö
edonque apënemongaa. 31 Incæte mïnitö
Wængonguï ingante, Bitö Önöwoca pönö
cæcä ate mönitö eyepë inte ate yæcado
ongönäni näni cæï baï adobaï cæcæte
ante nanguï wæmönipa, ante apënedinque
nanguï cæedäni.

Mönö waadete pönente cæcëimpa, ante

Ñöwo ïñömö botö, Æbänö godömenque
waa pönï cæquïï, ante yewëmonte
odömömo aedäni.

13

1 Botö waodäni näni tede baï tedebopa,
ämïnitawo. Wængonguï anquedoidi näni
tede baï tedebopa, ante tomïnitawo.
Ïñæmpa mönö wadäni ïnänite waadedämaï
inte tedemö ïninque ampoincade önonque
ampoï baï ïmaimpa. Waadedämaï inte
tedemö ïninque adoyömö pönö wo pönö
wo pönö wæcainta baï mönö adobaï
önonque tedewëmö ïmaïmompa.

2 Wængonguï Önöwoca pönongä ëñ-
inque botö tömengä beyë në apënebo
ïmopa, ante tomïnitawo. Waodäni näni wë
wodonte ëñengaïnö tömänö ante edonque
pönï ate ëñëmopa, ante tomïnitawo.
Waodäni näni nanguï ëñënö ante adinque
tömänö ante ëñëmopa, ante tomïnitawo.
Edæ në wede pönëmïni inte mïnitö
änanquidi incæ ämïni ëñente cabænte
gotawo. Ïñæmpa mänïïnö tömänö waa
pönï cæmö incæ mönö wadäni ïnänite
waadedämaï inte cæmö ïninque wæætë
önömonque edæ mönö babaimpa.

3 Ömæpodäni ïnänite botö mäincoo
tömää nënempote godömopa, ante
tomïnitawo. Wængonguï beyë ante

cæyömote wadäni botö baö botö ëñayö incæ iya tancæ cædäni ate wædinque botö piyënë cæbaïmopa, ante mïnitö, Waa cæbopa, ante tomïnitawo. Ïñæmpa mänïï tömää waa cædinque mönö waadedämaï inte cæmö ïninque mönö waa cædö beyë ënämaï ïmaïmompa.

4 Në waadete pönengä ïñömö tömengä pïïnämaï inte edæ piyënë cædinque godö waadete cæcampa. Wadäni gomonga cædinque godömenque nanguï ënäni adinque në waadecä wæætë waadete pönëninque pïinte wädämaï inte piyënë cæcampa. Nämä nänö cædïnö ante pönëninque në waadete pönengä ïñömö, Botö gomonga cæbopa, ante tededämaï ingampa. Tömëmoque waëmö ïmopa, ante nämä waa adämaï ingampa. 5 Wacä tæcæ cæyongante në waadete pönengä ïñömö, Täno cæbote, ante wææ cædämaï ingampa. Nämä nänö ëïnënö ante cædämaï inte tömengä wadäni beyænque cæcampa. Wæætë wïï ïñontobë ænguï bacampa. Wadäni wënæ wënæ cædäni ate wædinque tömengä në waadecä ïnongä inte wæætë piyënë cæcampa.

6 Ïninque, Wacä wënæ wënæ cæcampa, ante tededäni ëñente wædinque në waadete pönengä ïñömö mänïnö ante todämaï ingampa. Wæætë, Wacä nöingä cæcampa, ante tededäni ëñëninque tömengä watapë pönï tocampa. 7 Æbämë cædäni incæ në waadete pönengä ïñömö piyënë cædinque tömänäni ïnänite wææ gompocampa. Wæætë, Waa cædänipa, änäni ëñëninque tömengä, Näwangä impa, ante do ëñengampa. Æbämë ba incæte tömengä, Ayë ate watapë bacëimpa, ante cöwë pönëninque wæntædämaï inte ee cæcampa.

8 Mönö waadete pönëmämo ïñömö cöwë dæ badämaï ingëimpa. Wæætë Wængonguï ïincayë ate, Idæwaa, angä ïninque inguipoga tömengä beyë mönö apënedö guiquënë edæ dæ angëimpa. Wadäni näni tede baï mönö tededö incæ pæ wëënecëimpa. Inguipoga nanguï adinque mönö ëñënö ante Wængonguï, Idæwaa, ancæcäimpa. 9 Ñöwo mönö ëñënö ïñömö pancaa ëñëninque pancaa wæætë oda cæmompa. Wængonguï beyë mönö apënedö ïñömö pancaa apënedinque mäninque apënemompa. 10 Ïinque bayedë guiquënë Wængonguï nänö apënedö ædæmö ëñëninque mönö nöingä pönï odömonte apënecæmöimpa. Oda cæte mönö ëñënö ante, Idæwaa, äninque Wængonguï mänïïñedë edæ mönö wïï eyepë apënete wædö ante, Idæwaa, ancæcäimpa.

11 Botö ïñömö wëñëmoyedë wëñængä nänö tede baï tededinque wëñængä nänö ocai ëñënö baï ëñengaïmo inte wëñængä, Ïïmaï impa, ante nänö pönënö baï botö mänïñedë adobaï pönengaboimpa. Ñöwo guiquënë picëmo badinque wëñëmoyedë botö cægaïnö ante ñimpo cæbopa. 12 Awocawænta wëmö ate baï cædinque mönö ñöwo Wængonguï Önöwoca nänö odömönö ante edæ wïï edonque amompa. Ayë ate guiquënë mönö awincadö awinca edonque pönï acëimpa. Botö ñöwo pancaa adinque oda cæte ëñëmo ïmopa. Ayë ate guiquënë Wængonguï pönö odömongä adinque tömengä botö ïmote edonque pönï acä baï botö adobaï tömää eyepë pönï acæboimpa.

13 Ïninque mönö entawënoncoo ante adinque mënonque go adodonque mänimpodonque ayë ongompa. Mönö wede pönënö ante ædæmö entawengëimpa. Watapë bacëimpa, ante mönö pönënö ante ædæmö entawengëimpa. Mönö waadete pönënö ante ædæmö entawengëimpa. Ïninque mänimpodonque ayë ongö incæte mönö waadete pönënö ïñömö edæ ñënënö pönï ï ïninque mönö mänïnö ante täno ædæmö entawengëimpa.

14

Wadäni näni tede baï æbänö tedequïï, ante

1 Ïninque mïnitö, Në waadete pönëmö bacëimpa, ante mänïnonque ante pogodo gote baï nanguï cæedäni. Ayë adobaï, Wængonguï Önöwoca mönö ïmonte nänö pönönö baï mönö eyepë ëwocadinque cæcëimpa, ante nanguï ëïnente wæedäni. Mänïnö Wængonguï Önöwoca nänö pönönoncoo ate adinque mïnitö, Wængonguï beyë në apënemö mönö täno adodonque ante bacëimpa, ante godömenque ëïnente wædinque cæedäni. 2 Edæ wadäni näni tede baï æcänö tededa tömengä wïï waodäni ïnänite apënecampa. Wængonguinque ingante apënecampa. Edæ tömengä önöwocaque tedecä ïninque tömengä

ingante Wængonguï æbänö awëmö
apënecää, ante ædö cæte ëñenguïnänii.
3 Wængonguï beyë në apënecä guiquënë
waodäni ïnänite waadete pönëninque ïïmaï
cæcæte ante apënecä ëñënänipa. Mïnitö
tæï pïñëmïni mïni entawenguinque wede
pönencæmïnimpa, ante apënecampa.
Ayë, Wæwente quëwëmïni incæ mïnitö
wampo bawënente tæï pïñænte cöwë
cæcæmïnimpa, ante tömengä Wængonguï
beyë ante pönö apënecampa. 4 Wadäni
näni tede baï në tedecä guiquënë, Tömëmo
tæï pïñëmo botö entawenguinque ante
nanguï ëñencæboimpa, ante nämä
beyænque ante tedecampa. Wængonguï
beyë në apënecä guiquënë Codito ingante
näni godongämë pönencabo beyë ante
apënedinque, Mïnitö tæï pïñænte mïni
entawenguinque ëñencæmïnimpa, ante
apënecampa.

5 Ïninque mïnitö tömämïni wadäni
näni tede baï apënemïni adinque botö
wædænque tobaïmopa. Wæætë tömämïni
Wængonguï beyë apënemïni adinque botö
godömenque watapë tobaïmopa. Wæn-
gonguï beyë në apënecä ïñömö ñënængä
ïñongä wacä tededö në tedecä guiquënë
wædangä ingampa. Incæte, Codito ingante
mïni godongämë pönencabo tæï pïñænte
entawencæmïnimpa, ante cædinque
tömengä wacä tededö tedete ate, Ïïmaï
ante tedetabopa, ante mïnitö tededö adodö
ante edonque apënecä ïninque tömengä
adobaï ñënængä ïnongä ïmaingampa.
6 Ïñänäni ëñëedäni. Wængonguï nänö
wë wodönö incæ tömengä nänö nö
ëñënö incæ tömengä nänö nö odömönö
incæ ante botö mïnitö weca pöninque
odömonte apënebo ëñëninque mïnitö
godömenque pönëmaïmïnipa. Wæn-
gonguï ïïmaï cæcæcäimpa, ante apënebo
ëñëninque mïnitö guïñente wædinque
waa cæbaïmïnipa. Wæætë mïnitö weca
pöninque botö wadäni näni tedebaï tedete
apënebo baï mïnitö ædö cæte godömenque
në pönëmïni baquënëmïnii.

7 Edæ gobæ ongonte aa pedinque
önonque ante pedäni ëñëninque mönö
wæætë, Ædemë ante pedänipa, ante ædö
cæte ëñenguïï. Në ampoinca ampodäni
adobaï ämotamïni ïnämaï önonquedö ante
ampodäni ëñëninque mönö, Ædemë ante
ampodänipa, ante ædö cæte ëñenguïï.
8 Ayë tontado adobaï, Wæætedö wæætë
cæcæimpa, ante todompeta näni ancadeca
we öönïnque idiquibë we öongä ïninque
wadäni, Æbämë cæcæte ante we öongää,
ante wædinque oda cæte ee ongonte
wæætedö wæætë cædämaï ïmaïnänipa.
9 Ayë mïni cabo adobaï wïï edonque
apënemïni ëñëninque wadäni, Æbämë
ante tedecää, ante wædinque oda cæte
wæbaïnänipa. Woboyë mämoque ïñæmpa
tedewëmaïmïnipa.

10 Waodäni inguipoga tömäo quëwën-
inque nanguï näni tededoncoo tededänipa.
Näwangä impa. Incæte wadäni näni tededö
wadäni näni tededö tömää tedequïnö ï
ïninque adodeque incæ önonque tedete
ïnämaï impa. 11 Ïninque wacä apënecä
ëñëninque botö, Æbänö ante tedecää, ante
ëñënämaï ïmo adinque tömengä wæætë,
Wabi inte wïï ëñëmipa, ancædongäimpa.
Tömengä ingante botö adobaï, Wabi inte
botö tededö wïï tedebipa, ante ancædö-
moimpa. 12 Ïninque mïnitö, Wængonguï
Önöwoca pönö cæcä æninque mönö eyepë
ëwocadinque cæcæimpa, ämïnitawo.
Mänömaïnö äninque mïnitö, Wængonguï
Önöwoca pönö cæcä ænte ëwocadinque
cædömö inte mönö Codito ingante mönö
godongämë pönencabo godömenque
tæï pïñænte entawengæimpa, ante
pönëninque mïnitö, Mänïnonque ante
botö ëwocate cæquïnö ante pönongä
æncæboimpa, ante täno æïnente cæedäni.

13 Mänömaï beyë wadäni näni tede baï
në tedemïni ïñömö mïnitö töniñadäni
adobaï ëñencædänimpa, ante cædinque
Wængonguï ingante ïïmaï ante äedäni.
Wængonguï ëñëmi. Wadäni näni tede baï
do tededinque botö æbänö ante tedetawoo,
ante bitö odömonte apënebi ëñëmoe.
Mänömaïnö ante apënebi ëñëninque botö
wæætë mönitö tededö adodö ante edonque
apënebo ëñëninque mïnitö Wængonguï
ingante apënete cæedäni. 14 Wadäni näni
tede baï tededinque Wængonguï ingante
apënebo inte botö önöwocaque pönente
apënedinque ocai ömædæcabo baï inte
apënebaïmopa.

15 Mänömaï impa, ante adinque
æbänö cæquïmoo. Edæ önöwoca pö-
nente apënedinque botö ocai adobaï
ëñente pönëninque Wængonguï ingante
apënecæboimpa. Ayë Wængonguï
ingante waa pönï apënecæte ante önöwoca
pönente ämotamïni äninque adobaï
ocai ëñente pönëninque ämotamïni

ancæboimpa. 16 Bitö, Wængonguï ingante
waa pönï cæcampa, ante önöwocaque
pönëninque apënebitawoo. Ïñæmpa
Wængonguï ingante waa ate pönëninque
önöwocaque pönente apënebi ëñëninque
wacä në önonganque ingä guiquënë, Bitö
æbänö apënebii, ante ëñënämaï inte, Ædö
cæte Ao anguïmoo, ante wæbaingampa.
17 Bitö waa ate pönëninque önöwocaque
waa apënebi ëñëninque tömengä wæætë,
Bitö æbänö ancæte ante tedebii, ante
ëñënämaï inte ædö cæte godömenque tæï
pïñænte entawenguingää. 18 Botö ïñömö,
Mïnitö wadäni näni tede baï wædænque
tedeyömïni botö godömenque nanguï
tedebopa, ante Wængonguï ingante waa
ate pönëninque apënebopa. 19 Incæte
Codito ingante mönö pönencabo tönö
godongämë pöninque botö wadäni
näni tede baï tëne tinco mïido ganca
tedequï incæ wïï tededinque wæætë,
Wadäni ëñencædänimpa, ante mënea pönï
edonque apënedinque waa tobaïmopa.
20 Ïñänäni ëñëedäni. Tæcæ ëñadäni
ïñömö wënæ wënæ mönö cæpämo ante
ëñënämaï ïnänipa. Mïnitö adobaï mänïnö
wënæ wënæ mönö cæpämo ante ëñënämaï
inte baï pönëedäni. Wæætë ocai mönö
pönënö guiquënë mïnitö mänïnö ante
wëñënänique wædænque näni encadö
baï wïï pönëninque wæætë picënäni
näni nanguï encadö baï adobaï nanguï
encate pönëedäni. 21 Dodäni mönö Awënë
beyë ante wææ äninque ïïmaï ante
yewëmongadänimpa. “Wadäni näni
tede baï në tededäni ïnänite botö ämo
ëñëninque tömënäni wæætë botö quïnäni
ïnänite apënecædänimpa. Incæte ïïnäni
guiquënë botö ïmote cöwë ëñënämaï
inguïnäni awädö, ante mönö Awënë
angampa,” ante yewëmongatimpa.
22 Ïninque, Wadäni näni tede baï tedemïni
ëñëninque në pönënäni wædämaï ïñönäni
në pönënämaï ïnäni guiquënë mänömaï
tedemïni ëñëninque guïñente wæcædän-
impa, ante cædinque Wængonguï Önöwoca
pönö cægacäimpa. Wæætë Wængonguï
beyë ante edonque apënemïni ëñëninque
në pönënämaï ïnäni wædämaï ïñönäni
në pönënäni guiquënë do ëñencædän-
impa, ante cædinque Wængonguï Önö-
woca pönö cægacäimpa. 23 Codito in-
gante mïni pönencabo godongämë pön-
inque tömämïni wadäni näni tede baï
wadäni näni tede baï tedemïni adinque
ayë pönäni guiquënë në ëñënämaï ïnäni
incæ në pönënämaï ïnäni incæ æbänö an-
guïnänii. Mänömaïnonque tedemïni ëñën-
inque tömënäni wæætë, Mïnitö ömædæ-
camïni inte önonque tedewëmïnipa, ante
wæbaïnänipa.
24 Tömämïni wæætë Wængonguï beyë
edonque apëneyömïni në pönënämaï
ingä incæ në ëñënämaï ingä incæ ponte
ëñëninque tömämïni mïni apënedö beyë
tömengä, Botö wënæ wënæ cætabopa,
ante wæbaingampa. Ayë Wængonguï
beyë ämïni ëñente wædinque tömengä,
Botö näwangä wënæ wënæ cædömo
inte wentamö mongænte awädö, ante
nämä apænte ämaingampa. 25 Ayë
tömengä mïmöno nänö wentamö wë
wodönincoo da tadonte ate baï edonque
ate wædinque tömengä ædæ wæænte
guidömëmë ñongëninque Wængonguï
ingante, Bitö adobique në waa cæbi ïmipa,
ante waa apënebaingampa. Ayë mïnitö
ïmïnite, Näwangä Wængonguï Önöwoca
tönö ääwocaque baï ëwocamïnipa, ante
apënebaingampa.

Quïëmë cæmïni incæ nöingä pönente ædæmö cæedäni

26 Mänömaï ï ïninque ïñänäni, mönö
æbänö cæquïï. Wængonguï Önöwoca
pönö cæcä ëninque eyepë inte mïnitö
tömämïni godongämë pöninque ïïmaï
cæmïni incæmïnimpa. Adocanque
ämotamïni adodeque angä ingampa. Wacä
odömoncæte ante adodeque apënecä
ingampa. Wacä ingante Wængonguï
edonque odömonte apënecä ëñëningä
inte tömengä adodö ante adodeque ante
odömonte apënecä ingampa. Wacä
guiquënë wadäni näni tede baï adodeque
tedecä ingampa. Tömengä æbänö ante
tedecää, ante wacä do ëñëninque mïnitö
tededö wæætë edonque apënecä ingampa.
Mänömaï wade wade ante në apënemïni
inte mïnitö tömämïni, Godongämë tæï
pïñænte entawengëimpa, ante ïïmaï cæte
tedecæmïnimpa. 27 Wadäni näni tede baï
tedeyongä wacä adotedë wææ tededämaï
incæcäimpa. Mäningä ïinque tedecä ate
wacä tedecæcäimpa. Ayë wæætë wacä,
Tedecæboimpa, angä Ao ämïni tedecä
ate idæwaa. Mänimpodänique tedete
ñïne cædäni adinque wacä ëñëninque,
Æbänö ante tededänii, ante mïnitö tededö
edonque apënecä ëñencæmïnimpa.

28 Codito ingante mïni pönencabo weca në
ëñente adodö apënequënengä dæ angä
ïninque edæ wadäni näni tede baï në
tedeïnente wæcä ïñömö wæætë ee adinque
tededämaï inte pæ wëënecæcäimpa.
Tömengä nämä incæ önöwënenque tedete
Wængonguï ingante tedecæcäimpa.

29 Wængonguï beyë në apënedäni
adobaï mengäa pönï apënedäni ate
idæwaa. Mänimpodänique apënedäni
ëñëninque mïnitö, Nö ante apënedänii,
idiquibë ante apënedänii, ante apænte
ante ëñencæmïnimpa. 30 Ayë adocanque
tæcæ apënee göñongä wacä në ëñëë
congä ingante Wængonguï Önöwoca
ïñontobë apënecä ëñëninque tömengä,
Botö apënecæboimpa, angä ëñëninque në
apënedingä wæætë apocënë edæ ëamonca
ëñëë concæcäimpa. 31 Edæ Wængonguï
beyë apënedinque adocanque täno
apënete ñïne cæcä ate wæætë wacä
wæætë wacä apënete ñïne cæcæcäimpa.
Mänömaï cædinque mïnitö godongämë
ëñente badinque wampo bawënente
ongoncæmïnimpa. 32 Wængonguï beyë
në apënedäni ïñömö tömënäni nämä
önöwoca wææ äninque önöwënenque
wædämaï inte ocai pönente apënedänipa.
33 Edæ Wængonguï incæ në gänë pönënongä
inte Yæ yæ wapiticë godö tededämaï
ingampa cæmïnii.

Wængonguï quïnäni Codito ingante
näni pönencabo tömänäni wayömö näni
cabo wayömö näni cabo godongämë
pöninque näni cæï baï cædinque, 34 mïnitö
adobaï Codito ingante mïni pönencabo
godongämë pöñömïni onquiyënäni
ïnänite ämïni tededämaï incædänimpa.
Edæ, Apocënë ëñëmäewedäni, ante Möitee
wodi nänö wææ angaï baï cædinque
onquiyënäni wæætedö wæætë änämaï
inte onguïñënäni näni änonque ëñëninque
edæ ëñëë concædänimpa. 35 Æbänö
ante apënedänii, ante ëñencæte ante
wædinque onquiyængä oncönë gote ate
angä ëñëninque tömengä nänöogængä
wæætë adodö apënecä ëñencæcäimpa.
Edæ Codito ingante mïni pönencabo
godongämë pöñömïni onquiyængä ïñömö,
Guïñënete awædö, äninque ee tededämaï
incæcäimpa.

36 Ïñæmpa, Wængonguï nänö an-
gaïnö ante mïnitö adomïnique dicæ
mä pönëninque odömömïnitawogaa.
Wadäni ëñënämaï ïñönänite mïnitö dicæ
adomïnique Wængonguï nänö apënedö
ante ëñëmïnitawogaa. 37 Bitö, Wængonguï
beyë në apënebo ïmopa, ämitawo.
Wængonguï Önöwoca pönö cæcä ëninque
botö eyepë ëwocadinque në nanguï cæbo
ïmopa, ämitawo. Mänömaï ëwocabi inte
do ëñëmi ïninque bitö, Mönö Awënë nänö
wææ angaïnö ante Pabodo mänïnonque
ante yewëmongampa, ante, Näwangä
impa, ante apënebaïmipa. 38 Wæætë
mänïnö ante æcänö ëñënämaï ïna tömengä
ingante wæætë mönö ëñënämaï ingëimpa.
39 Ïñänäni, Mänömaï impa, ante
pönëninque mïnitö, Wængonguï beyë
apënecëimpa, ante cæcæte ante cöwë
nanguï cæedäni. Ayë, Pancadäniya wadäni
näni tede baï apënedänipa, ante adinque
mïnitö Baa änämaï ïedäni. 40 Incæte
quïëmë cæmïni incæ mïni pönencabo mïni
godongämë watapë quëwenguinque ante
nöingä pönente ædæmö cæedäni.

15

Codito ñäni ömëmongacäimpa, ante

1 Ñöwo botö tönïñamïni ëñëedäni.
Codito ingantedö ante botö do watapë
apënebo ëñëninque mïnitö mänïneque
ante Ao ante wede pönëninque edæ tëï
ongömïnitapa. Ñöwo guiquënë mïnitö,
Mänïne ante æbänö intawoo, ante oda
cædämaï incæmïnimpa, ante botö adodö
ante ædæmö odömonte yewëmömoï
aedäni. 2 Mänïne ante watapë apënebo
ëñëninque edæ mïnitö adode ante wede
pönëninque tëï ongömïni inte edæ mänïne
beyænque quëwëmaïmïnipa. Wæætë
mänïne botö watapë apënedö ante ëmæ
pönëmïni ïninque mïni pönënïmämo incæ
önömämoque pönï babaimpa.
3 Edæ mönö Codito tömengä nänö pönö
cægaïnö ante botö ëñënö ante botö doyedë,
Mänïne ante mönö täno pönengëimpa,
ante pönö apënebo ëñëmïnitapa. Ñöwo
wæætë, Ëñencæmïnimpa, ante botö adode
ante yewëmömo acæmïnimpa. Wæn-
gonguï angä ëñente näni yewëmongaïnö
baï ïinque cædinque mönö Codito ïñömö
wënæ wënæ mönö cægaïnö ante teëmë
mongænte wæætë wængacäimpa, ante
impa.
4 Ayë, Wængä ate tömengä baö ïnï ö
ænte mäo daga wengadänimpa. Ayë
Wængonguï angä ëñente näni yewëmon-
gaïnö baï cædinque Codito mëönaa go

adoönæque ïñonte do ñäni ömæmonte
mïingä quëwengacäimpa, ante mänïne
ante impa. 5 Ayæ ñäni ömæmonte
quëwënongä inte tömengä dobæ Pegodo
weca ponte a ongongä acantapa. Ayæ ate
tömengä nänö në ëmïñængaïnäni, Dote,
näni änönäni weca dobæ ponte a ongongä
adänitapa. 6 Ayæ ate mönö tönïñadäni
quïniento ganca ayæ godömenque nanguï
ïnäni godongämæ ongöñönäni tömengä
tömënäni weca do ponte edæ a ongongä
adotedæ agadänimpa. Ïïnäni ïñömö
pancadäniya ñöwo do wængadänimpa.
Pancadäniya nanguï ïnäni në agaïnäni incæ
ayæ mïïnäni quëwënänipa. 7 Mänïnäni
adäni ate Itota wæætë Tantiago weca a
ongongä agacäimpa. Ayæ ate tömengä
nänö në da godongaïnäni weca adocä
Itota ponte a ongongä agadänimpa. Itota
mänömaï cægacäimpa, ante botö, Mänïne
täno pönengæimpa, ante yewæmömopa.

8 Botö guiquënë në wæmpodingä baï
inte wæyömote tömengä ñöwo pönï botö
weca a ongongä atabopa. 9 Edæ Codito
tömengä nänö në da godongaïmo ïmo incæ
botö wadäni tömengä nänö në da godon-
gaïnäni baï wïï adobaï ïmopa. Edæ Itota in-
gante godongämæ näni pönencabo ïnänite
në togænte pangaïmo inte botö wædämo
pönï ïmopa. 10 Edæ æbämë ïmo incæte
Wængonguï waadete pönö cæcä beyænque
botö mänömaï ïmopa. Edæ tömengä
nänö pönö cædö ante botö wïï önonque
cæcæte ante æmoimpa. Wæætë wadäni
wædænque cæyönäni tömengä waadete
pönö cæcä æninque botö godömenque
nanguï cætabopa. Incæte botö dicæ tömë-
moque adoboque cæbogaa. Wæætë Wæn-
gonguï nänö waadete pönö cædö æniïmo
inte botö tömengä tönö cædinque nanguï
cæbo ïmopa. 11 Ïninque botö apænebo incæ
tömënäni apænedäni incæ mönö Codito
tömengä nänö pönö cægaïnonque ante
tömämöni apænemönipa. Mänïneque ante
apænemöni ëñëninque mïnitö mänïneque
ante pönëmïnitapa.

*Do wængaïnäni incæ ñäni ömæmoncædän-
impa, ante*

12 Ïninque, Codito do ñäni ömæmon-
gacäimpa, ante apænemöni ëñëmïni
incæte pancamïniya, Në wængaïnäni
dicæ ñäni ömæmönäniyaa, ante ædö
cæte änewëmïnii. 13 Ïñæmpa, Cöwë ñäni
ömæmönämaï ïnäni baï mönö Codito
incæ adobaï ñäni ömæmönämaï incæ-
dongäimpa. 14 Ayæ Codito ñäni ömæmönä-
maï ingä baï tömengä waa pönï nänö pönö
cægaïnö ante quïnante apænequënëmönii.
Edæ önonque pönï bacædönimpa. Ayæ
önonquedö ante apænemöni baï mïnitö
mänïne ante pönëmïni incæ ædö cæte
quëwenguënëmïnii. 15 Mönitö godömenque
Wængonguï ingante ante apænedinque,
Codito ingante Wængonguï incæ angä ñäni
ömæmongacäimpa, ante apænetamönipa.
Ïninque, Në wængaïnäni cöwë ñäni
ömæmönämaï ïnänipa, ante mïni änewënö
ïñömö näwangä ï baï mönitö Wængonguï
nänö cægaïnö ante babæ wapiticæ ante
edæ apænecædömönimpa. Edæ, Cöwë ñäni
ömæmönämaï ïnänipa, ante mïni änewënö
näwangä ï baï Wængonguï, Ñäni ömæmöe,
ante ædö cæte anguënengää.

16 Ïñæmpa, Ñäni ömæmönämaï ïnänipa,
ante mïni änewënö näwangä ï baï Codito
incæ adobaï ñäni ömæmönämaï incæ-
gacäimpa. 17 Ayæ Codito ñäni ömæmönä-
maï ingä baï mïnitö mïni wede pönënö
incæ önonque pönï pönente incædönimpa.
Ïninque wentamö mïni mongænö ædö
cæte ñä mënongaquënëmïnii. Mïni wënæ
wënæ cædïnö beyæ wentamö mongænte
wæcædömïnimpa. 18 Mänïnö ante mïni
änewënö näwangä ï baï Codito nempo
quëwëninque do wængaïnäni incæ do
mempoga wæninque ædö cæte quëwen-
guënënänii. Quëwënämaï incædönänimpa.
19 Codito pönö ængä beyænque mönö
adopoque wæninque wæætë wænämaï
quëwengæimpa, ante mönö inguipogaque
pönëninque wæmo baï wadäni wædænque
wæwëñönäni mönö godömenque nanguï
wæwenguënë incædönimpa.

20 Incæte Codito dobæ ñäni ömæmon-
gacäï apa änewëmïnii. Edæ waodäni
tänomö amïñayonte tä pedäni baï cæd-
inque Wængonguï adobaï, Do wængaïnäni
ïnänite ämo ñäni ömæmoncædänimpa,
ante cæcæte ante cædinque Codito
Tänocä ingante do angä ëñëninque ñäni
ömæmongacäimpa. Näwangä impa, ante
ämo ëñëmaïmïnipa. 21 Edæ waocä incæ
adocanque ëñënämaï cæcä beyænque
mönö wænguïmämo pongatimpa. Ayæ
në wænguënëmö inte wæyömonte Ñö-
wocä Waocä ëñagaingä inte wæninque
ñäni ömæmongä beyænque mönö ñäni

ömäëmonte quëwenguïmämo adobaï
pongatimpa. 22 Edæ mäëmä Adäö wodi
tömengä tönö tömämö godongämä
në wænguënëmö bagaïmö inte mönö
tömämö adobaï Codito tönö godongämä
në ñäni ömäëmonguïmö bagamöimpa.
23 Incæte to amïñayedë tänomö näni tä
pedömö baï ïnongä inte mönö Codito
adobaï Tänocä ïnongä inte edæ täno
ñäni ömäëmongacäimpa. Codito nempo
në quëwënömö guiquënë mönö ayäëmö
ïnömö inte edæ tömengä nänö ponguïönæ
ïinque ba ate mönö mänïñedë ate në ñäni
ömäëmonguïmö ïmompa.
24 Mänïñedë ate inguipoga awënë
odeyeidi nempo ongoncoo incæ Codito
tömancoo ö ænte ömäëe ëwencæcäimpa.
Ñäënäëäni näni änömämo adobaï
tömämämo ömäëe ëwencæcäimpa. Tæï
pïñäënäni näni nanguï cædoncoo incæ
Codito adocä incæ tömancoo wido
cæcæcäimpa. Ayä adocä në Awënë
Odeye ïnongä inte tömengä nempo
ongoncoo wæætë edæ Mæmpo Wængonguï
nempo edæ pædæ godongä äëninque
Mæmpo Wængonguinque tömenganque
adocanque Awënë Odeye ïnongä in-
cæcäimpa. Mänïñedë ate edæ ñöwo mönö
quëwëmämo ïñömö edæ ïinque baquïnö
anguënë. 25 Incæte Wængonguï Codito
ingante, Bitö ïmite në pïinte cægaïnäni
tömänäni ïnänite mö gongæncæbiimpa,
ante cædinque tömengä önöwa gäänë nänö
wææntodonganca edæ adocä Codito incæ
mänïnö nänö ïinque cæganca në Awënë
ïnongä ingampa.
26 Ayä tömengä ingante në pïinte
cædäni ïnänite äëmäëwo bæ tacä ad-
inque adoque pönï mönö wænguïmämo
incæ ayä ongö adinque Wængonguï,
Mänïmämo dæ bacäëimpa, ante mäo
ömäëe ëwencæcäimpa. 27 Tömengä nempo
Wængonguï tömancoo pædæ godongä
äëninque tömengä në Awënë bacæcäimpa,
ante do yewäëmongatimpa. Mänömaïnö
ante yewäëmonte ongö incæte Wængonguï
në pædæ godönongä inte ædö cæte,
Nämä pædæ godömopa, anguingää, ante
edonque acäëimpa. 28 Ayä ate Wængonguï
Wengä incæ, Mæmpo Wængonguï botö
nempo tömancoo në pædæ pönongä
inte tömengä adocanque pönï Tæiyä
Awënë badinque tömenganque tömancoo
ënempocæcäimpa, ante cæcæcäimpa.
Mänömaï cæte ate tömengä adobaï Mæmpo
Wængonguï nempo quëwëninque Mæmpo
nänö änonque ante ëñente cæcæcäimpa.
29 Pancadäniya edæ, Do wængaïnäni
beyænque cæmönipa, ante cædinque
tömënäni beyä æpënë guiidänipa.
Ïninque, Ñäni ömäëmönämaï ingäëimpa,
ante mïni änewënö näwangä ï baï tömënäni
æbänö cæquënënäni ïnänii. Edæ, Ñäni
ömäëmönämaï ingäëimpa, ante näwangä ï
baï edæ tömënäni në wængaïnäni beyä
quïnante æpënë guiiquënënänii. 30 Ayä
mïni änewënö näwangä ï baï mönitö ïñömö
quïnante möni wantæ ïñö wantæ ïñö wodo
wænguïnö ante wæquënëmönii. 31 Botö
ïïmö ïñö ïïmö ïñö do wäëwocabo ïnömo
ïmopa, ante näwangä ämopa. Botö mönö
Awënë Itota Codito nempo quëwëninque
mïnitö ïmïnite ante pönëninque watapä
tobopa, ante näwangä antawoo. Edæ
botö tönïñamïni ïñömïnite botö mänïnö
ante näwangä änïmo inte, Wäëwocabo
ïmopa, ante adobaï, Näwangä impa, ante
ämo ëñëmaïmïnipa. 32 Waomö mönö
äëïnënö æncæte ante botö epetoidi babæidi
baï ïnäni tönö guëa wæætedö wæætë
cæbo baï önonque cæte incædönimpa.
Edæ, Do wængaïnäni ñäni ömäëmönämaï
incædänimpa, ante näwangä ï baï botö,
"Ïïmö ate mönö äëmäëwo wænguinque ante
cænte bete tocäëimpa," ante näni änewënö
baï ante ee quëwencædömoimpa.
33 Ïñæmpa mänömaïnö ante tedewënäni
ëñëninque mïnitö wæætë oda cædämaï
ïmäewedäni. Edæ do yewäëmöninque,
"Wïwa cædäni tönö guëa cædinque
bitö adobaï wapiticä quëwenguinque
godongämä cæbipa." 34 Ante wææ änäni
ëñëedäni. Edæ, mïnitö wënæ wënæ
cæmïni adinque Wængonguï ingante ante
ëñënämaï ïnäni ïñömö oda cæbaïnänipa.
Mänömaï beyä mïnitö guingo ïmonte
wæquënëmïni ïnömïni inte nö cæte
quëwëninque edæ wënæ wënæ cædämaï
ïedäni.

*Do wængaïnäni ïïmaï ñäni ömäëmon-
cædänimpa, ante*

35 Bitö, Do wængaïnäni æbänö cæte ñäni
ömäëmonguïnänii, ante ämitawo. Ayä,
Ñäni ömäëmöninque mönö baö quïnö
baï ëñate ponguïmöö, ante ëñencæte
ante wæbitawo. 36 Ïñæmpa önonquedö
ante wæbi awædö. Edæ waocä tömëmö
quiyacä ate yabæque ñömäate ate tä

bocate pædïmö baï mönö baö adobaï inte
ñömængäimpa. 37 Ïñæmpa todigo incæ
wawä incæ bitö, Tä bocate pæcäimpa, ante
cædinque do pædïwä tömëwä ä̈nämaï
inte tömëmonque ænte godö quiyabi
ate tä bocate pæpa. 38 Incæte, Tömëwä
æbänö ïwä pæquïwä, ante nämä nänö
angaïnö baï cædinque Wængonguinque
pönö badongä ate tä bocate pæpa. Wamö
tä bocate pædinque æbänö incaquïï, wamö
æbänö incaquïï, ante do ëñengaingä inte
Wængonguï pönö badongä ate wainca
wainca incapa.

39 Tömäñö baö wïï adoyö baï ëñompa.
Mönö waomö baö wayö ëñamompa.
Ööingäidi baö wayö ëñadänipa. Ayamöidi
baö wayö ëñadänipa. Gæyæidi baö wayö
ëñadänipa. 40 Ayä öönædë quëwënäni
wayö mongäñönäni inguipoga quëwëmö
ïñömö wayö ëñamompa. Ïninque öönædë
quëwënäni waa näni ëñadö wayö ïñonte
inguipoga quëwëmö waa pönï mönö ëñayö
guiquënë wïï adobaï ëñamö ïmompa.
41 Woyowotä apäicä ïñömö itædë nænque
nänö apäi baï wïï apäicampa. Pönömenque
pönï apäicampa. Nëmöidi guiquënë
wadö baï apäidänipa. Edæ nëmöidi incæ
pancadäniya ñämöïnäni inte wædænque
apäiyönäni pancadäniya waa pönï ëmönäni
inte guïnä nanguï apäidänipa.

42 Mäniï quiyadïmö yabæque ñömäate
ate tä bocate pædïmö baï mönö adopoque
wämö ate mönö baö adobaï aquïñö
inte ñömæmpa. Wæætë ïincayä ate
mönö baö ñömäadämaï inguinque wæætë
ñäni ömämonguïmö ïmöimpa. 43 Ayä
mönö guïñëñate wægaïñö wido cæte
ate mönö waa pönï ëñaquinque ñäni
ömämongäimpa. Edæ mönö aquïñö wido
cædinque mönö tä̈ï pïñä̈ñö baaquinque
ñäni ömämongäimpa. 44 Edæ ingui-
pogaque quëwëninque mönö ëñayö wido
cæte ate mönö öönædë pönïwoca ëñate
ëwocadinque mönö waïñö pönï ëñate ñäni
ömämongäimpa.

45 “Adäö wodi tänocä ïnongä inte në
ëwocacä badinque quëwengacäimpa,”
ante yewämongatimpa. Ayä adobaï
Adäö wodi baï Ñöwocä mönö Codito
incæ në ëwocacä inte quëwëninque
mönö ïmote pönongä ä̈ninque ëwocate
quëwëmompa. 46 Inguipogaque në
quëwengä guiquënë täno pongacäimpa.
Mempoga në Quëwënongä guiquënë
ñöwoque ayä pöningä inte në Quëwengä
ingampa. 47 Tänocä ingante badoncæte ante
Wængonguï onguipoi guiidïmöi ä̈ninque
badongacäimpa. Ñöwocä guiquënë
öönædë quëwengaingä inte pongacäimpa.
48 Inguipogaque ante quëwënäni guiquënë
inguipoga täno quëwengaingä baï adobaï
ïnänipa. Öönædë mönö goquincabo
guiquënë öönædë quëwente Pongaingä baï
adobaï ïmompa.

49 Inguipogaque quëwengä nänö ëñayö
baï mönö adobaï ñöwo ëñamompa. Ïin-
cayä ate guiquënë öönædë quëwente në
Pongaingä nänö ëñayö baï mönö adobaï
ëñaquïmö ïmompa.

50 Botö tönïñamïni apänebo ëñëedäni.
Adopoque ëñagaingä inte Wængonguï
Awënë Odeye nempo ædö cæte guiite
quëwenguingää. Në aquïïñö ñömænguïñö
ëñadongä incæ tömengä mempoga ëñadä-
maï inte ædö cæte baö ñömäadämaï ïñö
ëñaquingää. 51 Mönö waocabo wëënëñedë
mönö ëñënämaï ingaïnö ante botö tæcæ
ëñënïmo inte ñöwo edonque apänebo
ëñëedäni.

Wïï tömämö wænguïmö ïmompa. Incæte
tömämö ïñontobä̈ wayonque ëñaquïmö
ïmompa. 52 Edæ todompeta mönö ancadeca
ä̈mä̈wo pönï nanguï öönäni ate mönö
awinca adopoque bomö cæyömonte
ïñontobä̈ bacä̈impa. Edæ todompeta
tæcæ we öö̈ñönäni do wængaïnäni incæ
ñömänämaï näni inguinque ñäni ömä̈-
moncædänimpa. Mäniñedë edæ wayonque
pönï mönö tömämö ëñacæmöimpa. 53 Edæ
mönö baö mönö aquïï ñömænguïñonque
wido cæte ate mönö ñömänämaï in-
guïñonque ëñaquinque impa. Ayä mönö
aquïï wænguïñö ëwente ate waïñonque
mönö wänämaï inguïñö ëñacä̈impa.
54 Mönö ñömænguïñö ëñamö adinque
Codito waïñö pönongä ænte ëñadinque
mönö baö ñömänämaï ingä̈impa. Ayä
mönö wænguïñö ëñamö adinque tömengä
mönö wänämaï inguïñö ante waïñö pönï
pönongä ëñacä̈impa. Mänömaï cæcä
ate dodäni näni yewämonte angaïnö
tömää ïinque cæte ingä̈impa. Edæ
ïïmaï ante yewämongadänimpa. “Mönö
Codito në tä̈ï pïñä̈nongä inte mönö
wænguïmämo godö ömäe ëwëninque gänä
cæcæcäimpa. 55 Ïninque önonque bagaï
inte mönö wænguïmämo ïñömö dicæ tä̈ï
pïñænte cæpa ä̈mä̈wo wænguïmöö. Mönö

wænguïmämo incæ dicæ daapa ëmïñæmpa guii wænguïmöö.”
56 Mönö wënæ wënæ cægaïnö beyænque
mönö daapa guiite baï pante wæquinque
në wænguënëmö ingamöimpa. Ayë
ëñënämaï cæyömonte Wængonguï wææ
angä beyænque mönö në pante wæquinque
në wænguënëmö bagamöimpa. 57 Wæætë
mönö Awënë Itota Codito gänä cædinque
mönö wænguënëmämo ante godö ömäe
ëwengä beyænque Wængonguï mönö
ïmonte pönö cæcä ate gänä cæmöimpa.
Ïninque, Mänömaï waa pönï cæcampa, ante
pönëninque mönö Wængonguï ingante
waa ate pönëninque apënecëimpa.
58 Mänömaï beyë botö në waadete
töniïñamïni ëñëedäni. Mïnitö, Mönö
ïmonte bæ tadämaï incædänimpa, ante
adiyë täï ongonte wææ cæedäni. Edæ,
Mönö Awënë nempo quëwëninque nanguï
cæmö ïninque mönö cædïnö ïïñömö edæ
cöwë ëwënämaï ingëimpa, ante pönën-
inque mïnitö mönö Awënë beyë ante cöwë
godömenque gomonga cæcæmïnimpa,
ämopa.

16

Wængonguï quïnäni beyë ïïmaï cæte godongëimpa, ante

1 Ñöwo ïïñömö mïnitö godonte ëinta
ante, Wængonguï quïnäni beyë impa,
ante mïni godonguënënö ante apënebo
ëñëedäni. Gadatiabæ ïïñömö Itota ingante
godongämë näni pönencabo ïnänite do
änïmo inte botö mïnitö ïmïnite adobaï ante
ïïmaï ämo cæedäni. 2 Mïnitö tömämïni,
Botö ënincoo æpodö ï, ante adinque, Pan-
caa Wængonguï quïnäni quï baquimpa,
ante cædinque Wængonguï itædë ïïñö pan-
cacooga nänënë cö cædinque wacä Wæn-
gonguï itædë ïïñö pancacooga nänënë cö
cædinque ee mäedäni. Ïninque wæætë
wæætë cö cæte eyepë mämïni adinque
botö mïnitö weca ponte adinque, Godö-
menque cöö cæedäni, ante änämaï in-
guënëmo ïmopa. 3 Edæ botö mïnitö weca
ponte äñömo mïnitö, Ïïnäni nö cædönäni
inte mönitö godönincoo ænte mäo godon-
cædänimpa, ante odömömïni adinque botö
wæætë tömënäni beyë cadota ante yewë-
moncæboimpa. Ayë cadota tönö mïnitö
pönononcoo tönö botö ïïnäni ïnänite pædæ
godöninque da godömo ænte mäo Eedo-
tadëë gote nënempocædänimpa. 4 Ayë
Wængonguï Ao angä ate botö tömënäni baï
adobaï gobo adinque tömënäni botö tönö
godongämë edæ gobaïnänipa.

Ïïmaï gocæboimpa, ante

5 Cöwë Mäatedöniabæ wodo pænta
gocæboimpa. Ïninque mänïmæ täno wodo
pænta gote ate botö ayë wæætë mïnitö
weca poncæboimpa. 6 Ayë mïnitö weca
pöninque wabänö wantæ ïïñö quëwente
goquïmo. Æbämë cæcæboimpa. Edæ,
Quëwente ate ædömë gomonga gocæ
cæyömo mïnitö botö tönö godongämë
waa cæmïni ate waa gocæboimpa, ante
pönëninque botö wabänö godömenque
quëwëninque tömää mönö yoguiintedë
incæ mïnitö weca quëwencæboimpa.
7 Edæ, Botö wodo pænta gocæ cædinque
mïnitö weca ñöwo pömo baï wantæ ïïñö
ëñaquinque incædönimpa, ante pönente
wædinque botö wïï ñöwo pöïnëmo ïmopa.
Wæætë, Wængonguï Ao angä ate botö
ïincayë ate mïnitö weca ponte wantæpiyë
quëwëninque tocæboimpa, ante pönë-
mopa. 8 Wæætë möni oodeocabo ëëmë
Pentecotee möni änömë ïinque beganca
botö Epeto adoyömö quëwencæboimpa.
9 Edæ Epeto ïïñömö quëwënäni wede
pönente bacædänimpa, ante botö guiite
apënequinque odemö baï wi ënete baï
ongö abopa. Ayë adobaï, Në pïinte cædäni
nanguï ïnäni më ongönänipa, ante adinque
botö adoyömö quëwëninque nanguï wææ
apënecæboimpa.
10 Tïmoteo mïnitö weca wabänö pongu-
ingä. Pongä ïninque mïnitö wæætë, Mönitö
weca guïñënämaï inte quëwencæbiimpa,
äninque tömengä ingante waa cæedäni.
Edæ botö në cæbo ïmo baï tömengä adobaï
Wængonguï beyænque në cæcä ingampa.
11 Ïninque, Tïmoteo önonque cæcampa,
ante tedewënämaï inte mïnitö tömengä in-
gante Baa änämaï incæmïnimpa. Wæætë
waadete cædinque da pönömïni ate tö-
mengä piyënë cæte botö weca adodö pon-
cæcäimpa, ämopa. Edæ, Mönö töniïñadäni
tönö Tïmoteo godongämë poncæcäimpa,
ante pönëninque botö wänö cömopa.
12 Botö mönö töniïñacä Apodo ingante
guiquënë, Mönö töniïñadäni tönö bitö
coodintoidi weca ëñate pöe, ante ancaa
ämo incæte tömengä wæætë, Ñöwo wïï
goquïmo, ante Baa angantapa. Incæte

Wængonguï Ao angä ate tömengä ïincayë
ate mïnitö weca cöwë poncæcäimpa.

Waa quëwencæmïnimpa, ante

13 Mïnitö guiquënë cöwä ate nämä
wææ aaedäni. Wede pönëmïni inte
tæï gongænte ongöedäni. Ëmæwo
pægaïmïni inte tæï pïñænte entawëninque
guïñënämaï inte ee cæedäni. 14 Ayë tömää
quïëmë cæmïni inte waadete pönëninque
cæedäni ämopa.
15 Botö tönïñamïni mïnitö ïïmaï ante do
ëñëmïnipa. Acayabæ ïñömö täno pö-
nengaïnäni inte Etepänä näni quëwen-
cabo ïñömö, Wængonguï quïnäni ïnänite
në cæmöni bacæmönimpa, ante ñöwo
cædänipa cæmïnii. 16 Ïninque mïnitö Wæn-
gonguï quïnäni beyë në cædïnäni ïnänite
Ao äninque piyënë cædinque tömënäni
näni änö baï do ëñente cæedäni. Ayë,
Wadäni adobaï, Mönö tönö godongämë
nanguï cædänipa, ante adinque mïnitö
tömënäni näni änö baï do ëñente cæedäni.
17 Etepänä tönö Podotönato ayë Acaico
botö weca pöninque mïnitö botö beyë
mïni cæïnënö ante do cædäni ate nanguï
totabopa. 18 Edæ tömënäni pönö apënedäni
ëñëninque mïnitö wampo pönente tæï
pïñænte ëwocamïnitawo. Ayë adobaï pönö
apënedäni ëñëninque mönitö wampo pö-
nente tæï pïñænte ëwocamönipa. Mänö-
maï në pönö cædïnäni ïnänite mïnitö
wæætë waa ate pönëninque cæquënëmïni
ïmïnipa.
19 Atiabæ ïñömö Codito ingante
godongämë näni pönencabo näni cabo
näni cabo tömänäni mïnitö ïmïnite ante
pönëninque, Waa quëwencæmïnimpa,
ante apënedänipa. Aquidæ tönö Pidica
näna gæncaya adobaï ayë tömëna oncönë
Codito ingante pönente godongämë
pöninque näni pönencabo adobaï mïnitö
ïmïnite waadete pönëninque, Mönö Awënë
nempo waa quëwencæmïnimpa, änänipa.
20 Mönö tönïñadäni tömänäni, Waa
quëwencæmïnimpa, ante apënedänipa.
Mïnitö guiquënë mïni cabo godongämë
pö bee tëninque waadete pönente waa
apëneedäni, ämopa.
21 Botö Pabodobo ïñömö tæcæ
tömëmo önompoca yewëmöninque,
Waa quëwencæmïnimpa, ante tömëmo
yewëmömopa.
22 Æcänö mönö Awënë ingante waadete
pönënämaï ïna ïñömö tömengä nänö wæn-
guinque mänömaï cæcampa töö. Botö
ïñömö wæætë, Mönitö Awënë ïmi pöe, ante
wæbopa.
23 Mönö Awënë Itota waadete pönö
cæcä ëninque mïnitö tömengä nänö
waadete pönö cædö entawëninque waa
quëwencæmïnimpa. 24 Codito Itota
nempo mönö quëwencabo ïmompa, ante
pönëninque botö mïnitö ïmïnite waadete
pönëmopa. Mäninque ante yewëmömopa.

2 Coodintoidi
ïnänite Pabodo cadota ante ayænta nänö yewäëmongainta

Waa quëwencæmïnimpa, ante

1 Wængonguï pönö angä beyä̈ Itota
Codito botö Pabodobo ïmote da godongä
godongaïmo inte botö mönö tönïïñacä
Tïmoteo tönö guëa apä̈nemöna ate botö
ïïmaï ante yewäëmömopa. Coodinto ïïñömö
quëwëmïni inte mïnitö ïïñömö Codito
ingante mïni godongämä̈ pönencabo
incæ acæmïnimpa, ante yewäëmömopa.
Ayä̈ Acayabæ tömäo ïïñömö quëwente
Wængonguï quïnäni inte tömënäni adobaï
adota acædänimpa, ante yewäëmömopa.
2 Mönö Awënë Itota Codito tönö Mæmpo
Wængonguï tönö guëa waadete pönö
cæda adinque mïnitö gänë pönente
waa quëwencæmïnimpa, ämönapa, ante
yewäëmömopa.

Codito ïïmaï waadete pönö cæcampa, ante

3 Mönö Awënë Itota Codito Wæmpocä
ïïñongante Itota ïïñömö adocä ingante,
Botö Wængonguï ïnongä ingampa. Ayä̈
Itota Wængonguï adocä ïnongä inte
tömengä mönö wæwënö ante adinque
godongämä̈ wæte baï pönö waadete
apä̈necä ëñëninque mönö wampo pönëmö
ïmompa. Mänömaï beyä̈, Itota Mæmpo
Wængonguï cöwë waa cæcampa, ante
mönö watapä̈ apä̈necä̈impa. 4 Adocä
Wængonguï mönö ïmonte äninque, Wënæ
wënæ wæwëmïni adinque botö waadete
pönö apä̈nebo ëñëninque mïnitö wampo
pönëmïnitapa. Ïninque wadäni wënæ
wënæ wæwënäni adinque mïnitö botö
apä̈nedö ante waadete godö apä̈nemïni
ëñëninque tömënäni wæætë wampo
pönencædänimpa, ante botö mïnitö
ïmïnite pönö cætabopa, Wængonguï
angampa.

5 Edæ ïïmaï beyä̈ mänömaï angampa.
Codito në nantate wægaingä beyä̈
nantate wæwëninque mönö tömengä
tönö äanque baï nantate wæwëmompa.
Ayä̈ adobaï nantate wæwëmö adinque
adocä Codito waadete pönö apä̈necä
ëñëninque mönö tömengä tönö äanque
baï ëwocadinque wampo pönëmompa.
6 Mönitö nantate wæwëmöni amïnitawo.
Edæ mönitö nantate wæwente apä̈nemöni
beyä̈ Wængonguï mïnitö ïmïnite wæætë
pönö waadete apä̈necampa. Apä̈necä
ëñëninque mïnitö wæætë wampo pönën-
inque wä̈nämaï quëwencæmïnimpa, ante
Wængonguï cæcampa. Ayä̈ mönitö
wæwëñömönite tömengä pönö waadete
apä̈necä ëñente wampo pönëmöni
amïnitawo. Edæ mïnitö nantate wæwëmïni
inte wampo pönencæmïnimpa, ante
Wængonguï mänömaï cæcampa. Ayä̈
wampo pönëmïni badinque mïnitö ïïncayä̈
ate mönitö nantate wæwënö baï adobaï
nantate wæwëmïni incæte piyä̈në cæte ee
cæte quëwencæmïnimpa, ante Wængonguï
pönö cæcampa. 7 Ayä̈ mönitö tönö äanque
baï mïnitö nantate wæwëmïnitawo. Edæ
tömengä waadete pönö apä̈necä ëñëmïni
ate mïnitö adobaï mönitö tönö äanque
baï wampo pönenguïmïni ïmïnipa. Ante
do ëñëninque mönitö, Näwangä mïnitö
watapä̈ quëwencæmïnimpa, ante do
pönëmönipa.

8 Ïñänäni, mönitö Atiabæ quëwëninque
æbänö wënæ wënæ bate wætamönii, ante
ñöwo yewäëmömo aedäni. Tæï pïñäëmöni
ïnämaï inte mönitö godömenque teëmë
mongænte baï nanguï wënæ wënæ bate
wædinque, Nangä̈ bate wænguï wæ,
ante wætamönipa. 9 Wængonguï do angä
wænguënëmöni ïmönipa, ante nämäneque
pönente wætamönipa. Incæte mönitö,
Tömëmöni nämä tæï pïñäënö beyænque
quëwencæmönimpa, ante pönënämaï
incæmönimpa, ante odömoncæte ante
Wængonguï pönö cæcä wætamönipa.
Wæætë tömengä, Do wængaïnäni
quëwencædänimpa, ante botö në ämo
ïïñömote mïnitö wæætë botö ïmote wede
pönente quëwencæmïnimpa, ante cæcæte
ante Wængonguï mänömaï pönö cæcä
wætamönipa. 10 Mönitö mänïnö möni oo
wænguinque ante wæyömönite tömengä
do bæi ongonte ængä beyænque quëwen-
tamönipa. Ayä̈ ate wæyömönite tömengä
ængä beyænque quëwencæmönimpa. Ayä̈,
Adocä wæætë wæætë ængä beyænque
quëwencæmönimpa, ante pönëninque
mönitö tömengä ingante wede pönente
tomönipa. 11 Ïninque mïnitö ïïñacabo
gongænte baï mönitö beyä̈ Wængonguï
ingante apä̈nemïni ëñëninque tömengä
cöwë bæi ongonte ængä beyænque
quëwencæmönimpa. Mänömaï cæcä
adinque nanguï ïnäni wæætë Wængonguï
ingante waa ate pönente ïïmaï ante

apënecædänimpa. Wængonguï ëñëmi. Nanguï ïnäni apënedäni ëñëninque bitö Pabodoidi beyë pönö waa cæbi amönipa, ante apënequïnäni ïnänipa.

Coodinto ïñömö quïnante pönämaï ïmoï, Pabodo angampa

12 Mönitö ïïmaï ante nämä waa ate pönëninque apënemönipa. Wængonguï quïmöni ïnömöni inte mönitö tömengä, Tæiyë waëmö ëwocacæmïnimpa, ante ænte entawëmönipa. Mänömaï beyë Wængonguï nö cæcä baï mönitö adobaï inguipoga quëwëninque nö cæte quëwëmönipa. Ayë mïnitö weca pöninque mönitö godömenque waa cætamönipa. Mänömaï cædinque mönitö inguipoga quëwënänique näni ëñënö beyænque dicæ cætamöniyaa. Wæætë mïmö entawëmöni inte nämä apænte äninque mönitö Wængonguï waadete pönö apënecä ëñëninque eyepë cætamönipa, ante tomönipa. 13 Mïnitö acæmïnimpa, ante yewëmöninque mönitö dicæ idiquibë ante yewëmömöniyaa. Wæætë, Edonque adinque do ëñencæmïnimpa, ante edonque yewëmömöni abaïmïnipa. Ayë botö, Mïnitö näwangä godömenque ëñencæmïnimpa, ante ïïmaï ante pönëmopa. 14 Mönitö æbänö ïmönii, ante mïnitö pancaa ante do ëñëmïnipa. Ayë, Mönö Awënë Itota tömengä nänö ponguïönæ ïinque bayonte mönitö mïnitö ïmïnite adinque, Mïnitö në wede pönengaïmïni ïmïnipa, ante adinque tocæmönimpa, ante do ëñëmïnitawo. Ayë mänïönæ bayonte mönitö ïmönite adinque mïnitö adobaï, Waa në cægaïmïni ïmïnipa, ante tocæmïnimpa, ante ämo ëñëmaïmïnipa.

15 Mänömaï impa, ante pönëninque botö, Ïïmaï cæcæboimpa, ante pönentabopa. Wayömö ayë godämaï inte botö täno mïnitö weca ponte waadete apënecæboimpa. Apënebo ëñëninque mïnitö wæætë mempoga tocæmïnimpa, ante ïïmaï cædïmo intabopa. 16 Mïnitö weca täno ponte ëñadinque godömenque godinque botö Mäatedöniabæ gote pöninque wæætë mïnitö weca adodö ocë ëmænte poncæ cædïmo intabopa. Ayë pömo ate mïnitö botö ïmote godongämë cædinque da godömïni godömenque Oodeabæ gocæ cædïmo intabopa. 17 Incæte botö, Mänömaï cæquïmo ïmopa, ante pönëninque dicæ önonque ante pönentawogaa. Mänömaï pöïnëmo inte botö ñimpo cæte pönämaï ïmo adinque mïnitö, Pabodo ëmæ pönente, Wïï pöïnente wabänö wïï pongä, ante pönëmïnitawo. Ïñæmpa inguipogaque quëwënäni mänömaïnö ante näni ëmæ pönënö baï botö ïñömö edæ dicæ adobaï pönentawogaa.

18 Wængonguï näwangä mönö ïmonte cöwë pönëninque në aacä ingampa, ante nö pönï impa. Mänömaïnö ante nö pönï ï baï mïnitö ïmïnite mönitö apënedö ïñömö adobaï nö pönï impa. Ïninque mönitö ædö cæte wadö ante apënequïmönii. 19 Tidibänö tönö Tïmoteo botö tönö mïnitö weca pöninque, Wængonguï Wengä Itota Codito ingampa, ante nö impa, ante apënemöni ëñëmïnitawo. Ïninque mönitö Itota Codito nempo quëwëninque në Ao ämöni inte ædö cæte ëmæ pönente baï wadö ante apënequïmönii. 20 Ïïmaï impa. Wængonguï, Cöwë cæcæboimpa, ante æpogamë wæætë wæætë angacäimpa. Wæætë wæætë angä incæte Codito ïñömö edæ cöwë Ao äninque, Wængonguï nänö angaïnö tömänö ïinque cæcëimpa, ante cæcampa. Ïninque mönitö tömengä tönö cædinque, Wængonguï ñäö apäite baï ëmöñongante tömänäni tömengä ingante waa acædänimpa, ante cædinque, Ao, mänömaï impa, ante, Amëë, ante watapë apënemönipa. 21 Wængonguï incæ mönitö ïmönite apænte äninque ayë mïnitö ïmïnite apænte äninque, Mïnitö Codito nempo quëwëninque në tæï pïñëmïni bacæmïnimpa, ante mönö tömämö ïmonte pönö öni pæte baï cædinque ïïmaï cæcampa. 22 Tömengä ëmöwo yewëmonte baï cædinque, Botö quïmïni ïmïnipa, ante pönö cæcampa. Ayë, Ïincayë ate mïni godömenque nanguï ænguinque mïnitö ñöwo botö Önöwoca ingante ænte ëwocaedäni, ante tömengä Önöwoca ingante ñöwo da pönongä ænte ëwocamïnipa.

23 Ïninque Coodinto ïñömö botö quïnante wæætë pönämaï ingaboï. Edæ wënæ wënæ cæmïni adinque mïnitö ïmïnite në panguënëmo incæ botö, Wïï päïnente awædö, ante wïï pontabopa. Wængonguï ayongante botö, Mänömaï impa, ante nö apënebo ëñëmaïmïnipa. 24 Ïïmaï ante wede pönencæmïnimpa, ante mönitö dicæ në wææ ämöni ïmöniyaa. Wæætë edæ, Mïnitö mïni wede pönënö beyænque tæï ongöninque edæ nanguï cæmïnipa, ante adinque mönitö wæætë, Mïnitö watapë

tocæmïnimpa, ante cædinque mïnitö tönö godongämä cæmönipa.

2

1 Botö wëënëñedë mïnitö weca ëñacæ pöninque nanguï ämo wæmïnitapa. Ïninque, Wïï wæætë ämo wæcæmïnimpa, ante ñöwo ëñacæ pönämaï incæboimpa, ante nämäneque pönëninque antabopa. 2 Edæ pïïmo wæwëmïni baï æcänö wæætë, Tocæbiimpa, ante botö ïmote waadete pönente apënequënengää. Ïñæmpa botö pïïmo beyä në wæwënïmïnique ongömïni baï botö ïmote në waadete pönente apënequënengä ïñömö edæ dæ ancædongäimpa. 3 Botö quïëmë beyä tobo adinque mïnitö godongämä watapä toquënëmïni ïmïnipa, ante pönentabopa. Mïnitö botö beyä äninque, Pabodo mönö weca pongä adinque mönö cæmö tocæcäimpa, ante në cæquënëmïni ïmïnipa, ante awädö. Ïninque, Mïnitö weca pöninque botö mïnitö wæwënö ante wædämaï incæboimpa, ante cædinque botö, Botö cadota ante yewämömo adinque mïnitö ëñente cæcæmïnimpa, ante wæbopa. 4 Botö nanguï caate wædömo inte mïmönoque pönente wæwëninque yabæque adobaï Ca ca nanguï pönente wædinque mänömaïnö ante wæbopa. Incæte botö, Mïnitö wæwencæmïnimpa, ante dicæ ämogaa. Wæætë, Botö æbänö mïnitö ïmïnite nanguï waadete pönëmopa, ante ëñencæmïnimpa, ante odömoncæte ante yewämömopa.

Në wïwa cæcä ingante æbänö godö waadete ñimpo cæquïï

5 Adocanque wïwa cæcä adinque botö tömengä nänö wïwa cædö beyä wæwëmo incæte mïnitö tömämïni wædænque incæ nanguï incæ wæwëmïni adobaï ïmïnipa. Botö, Tömengä ingante pïïnämaï incæboimpa, ante pönëninque, Wædænque wæwëmïnipa, ante apënebopa. 6 Në ëñënämaï cædingä ingante mïnitö pancamïniya wodo tömämïni do pämïnitapa. Ïninque botö, Idæwaa pämïnipa, ämopa. 7 Tömengä, Ancaa pämïni awädö, ante godömenque wæwente bacantawo. Ïninque mïnitö pönö ñimpo cædinque tömengä ingante, Idæwaa pämöni wæbipa, ante ædæmö waadete apënemïni ëñëninque tömengä ïinque wædinque wampo pönencæcäimpa. 8 Mïnitö wæætë, Bitö ïmite näwangä waadete pönëmönipa, ante adodö apënemïni ëñencæcäimpa, ante botö mïnitö ïmïnite nanguï ämopa. 9 Botö änö ante æbänö tömänö ante ëñente cæmïnii, ante ëñencæte ante botö wëënëñedë yewämontabopa. Eyepä cæmïni ate wædinque botö, Eyepä cæmïnipa, ämopa. 10 Në ëñënämaï cæcä ingante mïnitö ñimpo cæmïni ee gocantawo. Mänömaï cæmïni ïninque botö ñöwo adobaï ñimpo cæbopa. Waocä æcämenque ëñënämaï cæcä adinque godö pönö ñimpo cæbo ïninque botö Codito ayongante mïnitö beyænque ante mänömaï godö ñimpo cæbo intabopa. 11 Ïñæmpa Tatäna incæ angä ëñente beyænque mönö oda cæte wæquinque edæ godömenque pïïmaïmompa, ante aquënë quëwëedäni. Tatäna æbänö, Oda cæte wæcædänimpa, ante cæcampa, ante edæ do ëñëmompa.

Tito beyä ante Pabodo wæcampa

12 Botö Todoa näni quëwëñömö täno pöninque, Mönö Codito ingantedö ante watapä apënecæte ante cæyömo mönö Awënë, Botö beyä guiite apënee, ante odemö wi ënete baï do cæcä atabopa. 13 Incæte botö tönïñacä Tito dæ angä wædinque botö, Ædö cæte ïñömö a ongonte apënequïmoo, ante tömenäni ïnänite, Gobopa, ante Mäatedöniabæ gocæte ante wadæ gotabopa.

Codito nempo quëwëninque tæï ëmömönipa, ante

14 Në tæï ëmongä inte mönö Codito ïñömö në pïinte cædäni ïnänite gänä cæcampa. Ïninque mönitö Codito nempo quëwëñömönite Wængonguï, Në tæï ëmongä ingante waa acædänimpa, ante cædinque mönitö ïmönite në tæï ëmongä mïñä ænte mäocä dao dao godinque mönitö tömengä nänö ëmönö baï adobaï tæï ëmömönipa. Ayä oguï wa woboyä wodo wodo cædinque tömäo mäo oguï wa baï Wængonguï adobaï cædinque mönitö ïmönite angä ëñëninque mönitö wæætë, Mönö Codito æbänö ingää, ante wayömö wayömö mäo apënemöni ëñënänipa. Wængonguï mänömaï cæcä beyä mönö Wængonguï ingante waa ate pönëninque apënecæimpa.

15 Ïïmaï edæ impa. Codito ængä beyænque në quëwenguïnäni weca quëwëmöni incæ në wænguïnäni weca quëwëmöni incæ mönitö Codito nempo

quëwëninque tömengä nänö oguï wamönedö baï mönitö adobaï, Wæn-
gonguï wë ongonte baï tocæcäimpa, ante oguï wamönete baï apënemönipa.
16 Mönitö öö wa wamönete baï cædinque
në wænguïnäni ïnänite tömënäni näni
wænguïmämo ante apënemöni ëñëninque
tömënäni näni wænguinque wë ongonte
ocado cæte baï ëñënänipa. Wæætë oguï
wamönete baï mönitö në quëwenguïnäni
ïnänite guiquënë tömënäni näni quëwen-
guïmämo ante apënemöni ëñëninque
tömënäni wæætë näni quëwenguinque wë
ongonte ocado cæte baï ëñënänipa.

Ïninque mänïnö mönitö cæquënënö ante
æcänö eyepë cæquingää. 17 Edæ nanguï
ïnäni nämä beyænque ante æncæte ante
cædinque Wængonguï nänö apënedö ante
apënewënäni baï mönitö wïï adobaï wënæ
wënæ cæcæte ante apënemöni ïmönipa.
Wæætë Wængonguï mönitö ïmönite da
godongä godinque mäo në apënemöni
inte mönitö Wængonguï ayongä mönö
Codito nempo quëwëninque nö pönente
apënemönipa.

3

Wængonguï mïïne pönö angä beyænque quëwëmompa

1 Mönitö ïmönitedö ante pönëninque
mïnitö, Pabodoidi, Waa cæmöni aedäni,
ante tedewënänipa, ante wëënëñedë
ämïnitawo. Ayë, Ñöwo wæætë adodö
ante tedewënänipa, ante pïïmïnitawo.
Mönitö ïñæmpa nämanque ante, Waa
cæmöni aedäni, ante dicæ ämöniyaa.
Wadäni mönitö ïmönite waa acædänimpa,
ante cædinque pancadäniya guiquënë
mïnitö ïmïnite äninque, Cadota ante
pönö yewëmöedäni, änäni ëñëninque
yewëmömïni ate tömënäni ænte mäo
odömönäni adänipa. Ayë wadäni ïnänite
adobaï, Cadota, änäni ëñente yewëmönäni
äninque mïnitö ïmïnite odömönänipa.
Mönitö guiquënë, Cadota ante pönö
yewëmöedäni, ante dicæ ämöniyaa.
2 Wæætë mïnitö guiquënë waa quëwëmïni
adinque wadäni, Pabodoidi tömënäni
ïnänite apënedäni beyænque coodintoidi
wede pönënäni inte waa quëwënäni
amönipa, ante pönëninque cadota ate
baï do ëñënänipa. Mänömaï pönö
cæmïni äninque mönitö cadota näænte
odömonte baï cædinque, Coodintoidi
æbänö waa cædänii, ante tömänäni ïnänite
odömömöni adinque ëñënänipa. 3 Ïninque,
Pabodoidi apënedäni beyænque waa
cædänipa, ante edonque acædänimpa, ante
cædinque Codito ïñömö Wængonguï në
Quëwengä Önöwoca ingante da pönongä
ænte ëwocamïnipa. Mänömaï cædinque
Codito cadota ante yewëmonte baï
pönö cædinque wïï tömengonca yewë-
mongampa. Wïï dicaboga yewëmöninque
tömengä Önöwoca ingante mïnitö baonga
da pönongä ænte ëwocamïnipa.

4 Codito godongämë cæcä beyænque
mönitö Wængonguï ayongä nöingä ante
apënemönipa, ante pönëninque mönitö
guïñënedämaï inte do edæ apënemönipa.
5 Mönitö nämanque ante, Æbänö waa
cæmönii, ante eyepë ïmönipa diyë apænte
anguïmönii. Wæætë Wængonguinque
pönö godongämë cæcä ate mönitö eyepë
badinque cæmönipa. 6 Wængonguï,
Botö pönö cæbo ate mïnitö Ao ämïni
ïninque mönö godongämë waa cæte
quëwengëimpa, ante cöwë angampa. Tö-
mengä doyedë ïñömö, Botö wææ angaïnö
ante ëñente cædinque quëwencæmïnimpa,
ante nänö wææ angaïne ante ñöwo wæætë
änämaï ingampa. Mänïne ante ñöwo
ganca wææ angä baï mönö wænguinque
incædönimpa. Ñöwo guiquënë Wæn-
gonguï wæætë, Botö Önöwoca ingante
ænte ëwocadinque quëwencæmïnimpa,
ante mïïne ante apënecä ëñëninque mönö
quëwenguinque Wængonguï Önöwoca
ingante ænte ëwocamompa edæ. Mönitö
ïñömö tömengä Önöwoca ingante në
ëwocamöni inte eyepë badinque mïïne
Wængonguï ñöwo nänö pönö apënede
ante në apënemöni ïmönipa.

7 Wængonguï, Ïïmaï cæedäni, ante
dicaboga wææ yewëmongä ate mönö
ëñënämaï ïmö beyænque mänïne tömengä
nänö wææ yewëmongaïne beyænque
mönö wænguïmämo bagatimpa. Incæte
mänïne beyë edæ ñäö nanguï apäigatimpa.
Ïninque mänïne ænte godömenque wææ
äninque Möitee wodi awinca ñäö apäite
baï ëmongacäimpa. Mänïï ñäö wodëmëmö
ëmongä incæte idægoidi tömengä awinca
adinque, Ædö cæte Möitee awinca cöwä
aquïmönii, ante wægadänimpa.

8 Mönitö guiquënë, Wængonguï Önöwoca
ingante ænte mönö quëwengëimpa,
ante möni apënedö beyænque quïëmë

baï godömenque nanguï apäite baï
apäicäimpa. 9 Mönö apænte tente
wænguinque edæ mänïne pedæne ante
ëñënämaï cægamöimpa. Incæte mänïne
ante nänö wææ angaïnö beyænque
Möitee wodi awinca ñäö apäite baï
ëmongacäimpa. Ïninque ñöwo ïñömö,
Mönö nö cæte quëwenguinque ante
Wængonguï Önöwoca ingante ængæimpa,
ante möni apænedö guiquënë ñäö quïëmë
baï godömenque nanguï näwante baï
ënepa. 10 Wængonguï Tæiyæ Waëmö
Önöwoca ingante ante möni apænedö
ïñömö godömenque ñäö nänö apäidö
beyænque Möitee wodi nänö wææ angaïnö
guiquënë pönömenque apäidinque edæ
wodëmäa badinque edæ dæ bapa. 11 Edæ
mänïne mönö wodëmäa baquënëmämo
incæ ñäö apäite baï ïñonte Möitee wodi
ænte apænegacäimpa. Wængonguï ñöwo
nänö pönö äne guiquënë cöwë wodëmäa
badämaï ëne inte godömenque nanguï
guïnæ näwante baï ënepa.

12 Ïninque, Wængonguï Tæiyæ Waëmö
Önöwoca pönö cæcä beyænque mönö nö
cæte watapæ quëwengæimpa, ante pö-
nente quëwëmöni inte mönitö guïñënedä-
maï inte do apænemönipa. 13 Möitee wodi
guiquënë, Ñäö apäi baï botö ëmönö incæ
wodëmäa bamöñömote idægoidi adämaï
incædänimpa, ante cædinque weocoo ñäne
cæmongacäimpa. Mönitö guiquënë Möitee
wodi nänö ñäne cæmongaï baï cædämaï
ïmöni inte edonque apænemönipa.
14 Mäninta, Botö wææ angaïnö ante
ëñente cædinque quëwencæmïnimpa, ante
Wængonguï nänö pedænta ante adinque
idægoidi do näni ñäne cæmongaincoo
ñöwo ganca edæ ñäne cæmonte baï
ëmönänipa. Ïninque tömënäni ocai
ömæcadäni baï bagadänimpa. Edæ
Codito nempo quëwënänique mänincoo wi
cæmonte baï ëmönäni inte tömënänique
edonque adäni ïnänipa. Ïninque idægoidi
wæætë Codito nempo quëwënämaï
ïnäni inte ayæ edæ wi cæmönämaï inte
wædänipa. 15 Ïninque idægoidi ñöwo
ganca mïmö bee otawente baï ïnönäni
inte Möitee wodi nänö yewæmongainta
adinque ëñënämaï ïnänipa.

16 Incæte Awënë gämænö æcänö pöna
tömengä Möitee wodi nänö wi cæmönö baï
badinque do wi cætawente baï bacampa.
17 Mönö Awënë incæ Wængonguï Önöwoca
ingampa. Ayæ waocä mönö Awënë Önö-
woca ingante ëwocacä ïninque tömengä
wi cætawente baï entawente quëwënongä
inte wïï tee mönete wæcä baï ingampa.
18 Mönö tömämö ïñömö awinca wi cæmonte
baï ëmönömö inte mönö awocawænta baï
bamompa. Ïninque wadäni mönö ïmonte
adinque, Mönö Awënë æbänö ñäö apäite
baï ëmongää, ante awocawænta ate baï
edonque acædänimpa. Ayæ godömenque
ayæ godömenque mönö ñäö apäidö mönö
ëwocaquinque mönö Awënë nänö ëwocadö
baï mönö ayæ godömenque ayæ godö-
menque ëwocamö ïmompa. Mönö Awënë
incæ Wængonguï Önöwoca ïnongä inte
mänömaï pönö cæcä entawëmompa.

4

1 Wængonguï, Botö pönö cægaïnö ante
mïnitö në apænemïni incæmïnimpa,
ante waadete pönö angä beyænque
mönitö mänïnö ante në apænemöni
bagaïmöni inte ñöwo wæ guemönämaï
inte cöwë apænemönipa. 2 Wadäni
guiquënë tömënäni näni guingo imonte
wæquinque awëmö cædänipa. Mönitö
ïñömö tömënäni näni cæwënö baï cædämaï
incæmönimpa, ante do änïmöni inte
babæ cædämaï ïmönipa. Wængonguï
nänö apænedö ante idiquibæ apænedämaï
ïmönipa. Wæætë Wængonguï ayongä
mönitö tömengä nö nänö apænegaïnö
ante edonque pönï odömonte apænemöni
ëñëninque tömänäni mïmö entawënäni
ïninque edæ, Pabodoidi nö ante cædänipa,
ante apænebaïnänipa. 3 Incæte mönö
Codito ingantedö ante watapæ möni
apænedö ïñömö ñäne cædete baï intawo.
Ïñæmpa ñäne cædete baï ï ïninque në wë
womonte wænguïnäni beyænque ñäne
cædete baï impa. 4 Wængonguï nänö
ëmönö në ëmönongä inte mönö Codito
ïñömö mönö beyæ ñäö apäite baï cæcampa,
ante watapæ mönö ëñente pönënö
ante apænemönipa. Ñöwoguipogaque
quëwënäni beyæ guiquënë tömënäni
awënë wængonguï baï Tatäna në cæcä
ingampa. Tömengä ïñömö mänïne
watapæ möni apænedö ante pïïninque,
Në pönënämaï ïnäni adämaï incædänimpa,
ante tömënäni awinca ñäne cæmonte baï
wææ cæcampa.

5 Mönitö ïñömö, Nämä incæ waa
cæmönipa, ante tededämaï ïmönipa.

Wæætë, Itota Codito incæ mönö Awënë ingampa, ante mönitö, Tömengä beyænque mönitö mïnitö ïmïnite në cæmöni ïmönipa, ante mäninque ante apënemönipa. 6 Wëmö ïñömö ñäö apäicëimpa, ante Wængonguï incæ badongacäimpa. Adocä ñäö ante në angaingä inte ñöwo wæætë mönitö mïmöno tica ënente baï cædinque ïïmaï ante odömongä amönipa. Tömengä ïñömö, Botö æbänö guïnë näwante baï ëmömoo, ante mïnitö Codito awinca adinque edonque pönï acæmïnimpa, ante pönö tica ënente baï odömongä amönipa.

Itota ingante mönö wede pönënö beyænque quëwëmö

7 Nanguï ñäö apäite baï ëwocamöni incæ önoncadedë mante baï edæ ëwocamönipa. Edæ daigënë cængëmoncadenque baï mönitö baö mongëñömönite Wængonguï, Wïï mïnitö nämä tëï pïñënö beyænque ëwocamïnipa, wæætë botö tëï pïñënö beyænque ëwocamïnipa, ante acædänimpa, ante badongampa. Ïninque tömengä tëï pïñænte pönö badongä ëninque mönitö ñäö apäidö möni mänö ïñömö önoncadedë mante baï ëwocamönipa. 8 Mönitö ïmönite tömänö mämö mö ongonte baï cædäni wæmöni incæ gueogë godämaï ïmönipa. Æbänö cæte quëwëmö ïmöö, ante wæmöni incæ mönitö guïñente wædämaï ïmönipa. 9 Ancaa togænte pänäni wæyömöni Wængonguï mönitö ïmönite cöwë ëmö cæte godämaï ingampa. Ayë wënoncæte ante bæ tadäni incæte ëmëwo wënämaï ïmönipa.

10 Itota tömengä nänö quëwënö pönongä ëmöni beyænque mönitö, Baö ayë mongænte quëwëmöni acædänimpa, ante cæmönipa. Tömengä nänö wængaïnö baï mönitö adobaï wæætë wæætë wænte baï baö mongëmönipa. 11 Mönitö në quëwëmöni ïñömönite wadäni wæætë mönitö ïmönite bæi ongonte ëninque, Itota beyænque wæncæmïnimpa, ante nanguï cædänipa. Ïninque mönitö baö ñömænguïñö ëñayömönite wadäni, Itota tömengä nänö quëwënö ëñate beyænque ayë quëwënänipa, ante edonque acædänimpa, ante mönitö wæncæ cæte baï ëñate wæmönipa. 12 Ïninque mönitö möni wænguïmämo beyë ante wæyömöni mïnitö wæætë mïni quëwenguïmämo ëñate quëwëmïnipa.

13 Docä do apënedinque, Botö në wede pönëmo inte apënetabopa, ante yewëmongacäimpa. Tömengä wede nänö pönengaïnö baï adobaï ëwocadinque mönitö në wede pönëmöni inte adobaï apënemönipa. 14 Ïïmaïnö ante ëñëninque wede pönëmöni inte mönitö apënemönipa. Itota ingante, Ñäni ömëmöe, ante në cægaingä adocä mönitö ïmönite angä ate mönitö Itota tönö godongämë ñäni ömëmoncæmönimpa, ante do ëñëmönipa. Ayë mïnitö tönö mönitö tömämö ïñömonte Wængonguï ænte mämö gönongä ate mönö tömengä weca godongämë gongænguïmö ïmompa. Mänömaïnö ante do ëñëmöni inte mönitö në wede pönëmöni inte apënemöni ïmönipa. 15 Wængonguï godömenque nanguï ïnäni ïnänite waadete pönö cæcä ate tömënäni wæætë Wængonguï ingante waa ate pönëninque apënecædänimpa. Ayë mänömaï pönö cæcä adinque, Wængonguï ñäö apäite baï ëmönongä inte mänömaï cæcampa, ante mönö tömämö watapë apënecëimpa. Ïninque, Mänömaï bacëimpa, ante mïnitö beyë ante mönitö tömää edæ cæmönipa.

16 Mänömaï beyë mönitö, Æbänö cæquïmönii, ante wædämaï ïmönipa. Edæ ïïmö ïñö ïïmö ïñö mönö baö godömenque wænguïñö baï mongëñömö mönö önöwoca wæætë ïïmö ïñö godömenque ïïmö ïñö godömenque mïïwoca badonte baï ëwocamompa. 17 Ïñæmpa wënæ wënæ mönö wæwënö incæ wantæ ïñö wodëmäa pönï badinque wodëï baï bapa. Incæte mänïï mönö wæwënö beyë mönö godömenque ñäö apäite baï ëwocacëimpa. Ïninque mönö wæwënö wodëï pönï inte dæ bayö mönö ñäö apäidö mönö ëwocadö wæætë cöwë wodëmäa badämaï ingëimpa. Wæætë mönö watapë quëwenguinque godömenque nanguï apäite baï bacëimpa. 18 Inguipogaque mönö quëwënö guiquënë wantæ ïñö dæ gocoopa. Öönædë ñöwo mönö adämaï incoo guiquënë cöwë dæ badämaï inte ongongëimpa. Ïninque inguipogaque mönö quëwënö ante mönö adämaï inte baï pönengëimpa. Wæætë öönædë mönö adämaï incoo ante mönö cöwë ate baï pönengëimpa.

5

1 Oncontai wido cæquintai baï mönö

ämontai mongænte quëwëmompa. Ïninque mänintai wido cæmö incæte Wængonguï wæætë, Öönædë mïintai mïni cöwë owoquintai, ante do mænon-gacäimpa. Mänintai ïñömö waocä önompoca mænönämaï intai ïñonte mönö öönædë æite owoquïmö ïmompa, ante do ëñëmompa. 2 Ñöwo ïñömö mönö wido cæquintai mongæninque ö ö ante nantate wæwëmompa. Mänömaï beyæ mönö öönædë æidinque mönö owoquintai ëñacæte ante wæmompa. 3 Edæ, Baö ömaamö inte wæcæ wæ, ante guïñëwocate wædinque mönö, Mïintai ëñacæimpa, ante wæmompa. 4 Mönö ïintaique ëñadinque, Baö ömaamö inte wædämaï incæmönimpa, ante guïñëwocate wæmompa. Mönö wænguintai mongænte nantate wæmö inte ö ö ante wæmompa. Wængonguï, Mïnitö ëñate quëwenguintaique, ante yabæque wïni caate baï pönongä ëñayömö mönö wænguënëñö edæ dæ bacæimpa, ante æncæte ante wæmompa.

5 Ñöwo ämo ëñëedäni. Wængonguï incæ edæ, Mïni mïintai wëñate mongæn-guinque, ante mönö ïmonte badon-gacäimpa. Ayæ, Mïnitö mïintai cöwë pönömo æncæmïnimpa, ante, Näwangä impa, ante odömoncæte ante Wængonguï tömengä Önöwoca ingante ñöwo da pönongä æmompa. Ïninque tömengä Önöwoca ingante ænte ëwocadinque mönö, Mïintai ëñate mongænguinque ëwocamompa, ante do ëñëmompa.

6 Mänömaï beyæ mönitö cöwë, Wæn-gonguï cæcæcäimpa, ante wede pönente tomönipa. Oncönë owote baï ïintaidë mönö quëwenganca mönö Awënë oncönë owodämaï ïmompa, ante do ëñente wædinque, 7 mönitö mänïnö ante ayæ adämaï ëmömöni inte wïï möni adïnö beyæ quëwëmönipa. Wæætë möni wede pönënö beyænque quëwëmönipa. 8 Ïninque edæ, Wængonguï cöwë cæcæcäimpa, ante wede pönëmöni inte mönitö, Ïintaidë owodämaï inte wæætë mönö Awënë oncönë gote owote waa tobaimpa, ante pönëmönipa. 9 Ïninque oncönë owote baï tomöni incæ oncönë owodämaï inte baï wæmöni incæ mönitö, Mönö Awënë waa tocæcäimpa, ante cædinque cöwë nö cæte quëwëmönipa. 10 Codito tömengä nänö apænte anguimpaa gäänë mönö tömämö ponte edæ a ongonguënëmö ïmompa. Mönö edæ inguipoga ïintai ëñate quëwëninque mönö cædö ante do againgä inte tömengä ïñömö apænte ancæcäimpa. Edæ waa cægaïmö ïmö adinque tömengä mönö ïmonte edæ eyepæ pönï pædæ pönongä ænguïmö ïmaïmompa. Wæætë edæ wënæ wënæ cægaïmö ïmö adinque tömengä wæætë eyepæ pönï pangä wæbaïmompa.

Wængonguï piyënë cædinque, Pöedäni, angampa

11 Ïninque mönö Awënë ingante guïñente wæmöni inte mönitö waodäni ïnänite godö waadete apænemönipa. Codito gämænö pöninque watapæ quëwengæimpa, ante pönencædänimpa, ante mönitö godö waadete apænemönipa. Edæ, Mönitö æbänö ëwocamönii, ante Wængonguï do edonque acampa. Ayæ adobaï mïnitö mïmö entawëmïni inte mönitö ëwocadö ante edonque amïni ïninque botö waa tobaïmopa. 12 Mänömaïnö ante apænedinque mönitö, Waëmö pönï ïmönipa, ante nämä ante dicæ ämöniyaa. Wæætë ïïmaï ante apænemönipa. Pancadäniya ïñömö mönitö awincaque adinque, Pabodoidi æbänö ëwocadänii, ante adämaï ïnäni inte tömënäni näni adönonque ante pönëninque nämä ængö cæte baï todänipa. Mïnitö guiquënë, Mönitö æbänö ëwocamönii, ante do amïnitapa. Ïninque tömënäni mönitö ïmönite ante pïinte änäni ëñëninque mïnitö wæætë edæ, Pabodoidi nö ëwocadäni inte waa cædäni amönipa, ante wææ apænecæmïnimpa, ante cæbopa. 13 Edæ ömæcamöni baï cæmöni incæte Wængonguï beyænque ante mänömaï cæmönipa. Wæætë nö pönente cæmöni incæ mïnitö beyæ ante cæmönipa.

14 Ïïmaïnö ante pönente wædinque edæ mänömaï cæmönipa. Tömämö beyæ adocanque wængacäimpa, ante adinque mönitö, Mönö tömämö do wængamöimpa, ante edonque ëñëmönipa. Ïninque, Mönö Codito nanguï waadete pönengä inte pönö cæcampa, ante pönëninque mönitö ædö cæte wapiticæ cæquïmönii. 15 Mönö Codito ïñömö tömämö beyæ wæninque, Mïnitö idæwaa nämä beyænque quëwëmïnipa, ante wængacäimpa. Ayæ, Botö në wænte ñäni ömæmongaïmo ïñömote mïnitö botö beyæ ante quëwencæmïnimpa, ante cædinque tömengä tömämö beyæ wængacäimpa. 16 Mänömaï impa, ante

pönëninque mönitö ñöwo ïincayë ate waodäni ïnänite adinque, Inguipogaque ëñate quëwënänipa, ante pönënämaï ïmönipa. Edæ mönö Codito incæ inguipoga ëñate quëwëñongante mönitö mänömaïnö ante pönengaïmöni incæte mönitö ñöwo wæætë mänömaïnö ante wïï pönëmönipa. 17 Ïninque Codito nempo æcänö quëwënaa tömengä ingante Wængonguï mïingä badongä ate mïingä bate quëwengampa. Tömengä nänö inguipogaque nänö quëwëníimämo edæ dæ gotimpa. Ñöwo wæætë edæ mïïmämoque ëwocacampa.

18 Mänïnö botö änö ante tömänö në pönö badongä ïñömö edæ Wængonguï adocanque ingampa. Tömengä ïñömö, Mïnitö ëñënämaï cæmïni incæte Codito pönö cæcä beyænque botö piyënë cæcæboimpa, angampa. Ïninque botö piyënë cæbo adinque mïnitö botö gämënö pöedäni, angampa. Ayë mönitö ïmönite pönö angä ëñëninque mönitö wæætë edæ wadäni ïnänite, Wængonguï piyënë cædinque, Pöedäni, angampa, ante në cæmöni batamönipa. 19 Ïninque ïïmaï ante apënemönipa. Codito tönö godongämë cædinque Wængonguï ïñömö piyënë cædinque, Inguipoga quëwëmïni tömämïni botö gämënö pöedäni, angampa. Pömïni adinque botö, Æpogadö wënæ wënæ cæmïnitawo, ante tee mante adämaï inte pïïnämaï incæboimpa, angampa.

Tömengä mänömaï angä ëñëninque mönitö wæætë mänïne ante në waadete apënemöni badinque edæ, Wængonguï piyënë cæcä adinque pöedäni, ante apënemönipa. 20 Ïninque Wængonguï mönitö ïmönite äninque, Mïnitö wæætë botö beyë wadäni ïnänite waadete apënemïni ëñëninque poncædänimpa, angä ëñëninque mönitö wæætë Codito beyænque në waadete apënemöni bamönipa. Ïninque mïnitö ïmïnite waadete pönö apënedinque mönitö, Wængonguï gämënö pöedäni, ante Codito beyænque ante apënemönipa. 21 Wængonguï, Mïnitö Codito nö nänö ëwocadö ænte ëwocacæmïnimpa, ante pönö cædinque Codito ingante angä ëñëninque tömengä ïñömö edæ wënæ wënæ ëwocadämaï inte wæætë edæ mönö beyë ante në wënæ wënæ cæcä baï badinque mönö wentamö ëwocadö incæ mongængacäimpa. Ïninque mönitö tömengä nempo quëwëninque nö pönï tömengä nänö ëwocadö wæætë ænte ëwocamompa.

6

1 Tömengä tönö godongämë në cæmöni inte mönitö mïnitö ïmïnite ïïmaï ante waadete apënemönipa. Wængonguï waadete pönö cæcä ëmïni inte mïnitö wïï önonque oda cæcæte ante æncæmïnimpa, ante nanguï ämöni ëñëmaïmïnipa. 2 Edæ Wængonguï do angacäimpa,

"Mïnitö ïmïnite botö waadete pönö cæyedë mänïñedë mïnitö apënemïni ëñentabopa.

Ayë, Mïni quëwenguïönæ impa, ante Codito nänö bæi ongonte ëñedë botö mänïñedë mïnitö beyë pönö cægaboimpa."

Ante yewëmongatimpa. Ïninque botö ïïmaï ämo ëñëedäni. Wængonguï tömengä nänö waadete pönö cæyedë do ba apa quëwëmïnii. Codito edæ ængä beyænque mïni quëwenguïönæ ïñömö edæ do batimpa cæmïnii.

3 Mönö quëwenguïnö ante adocanque incæ Wængonguï beyë möni apënedö ante pïïnämaï incæcäimpa, ante wææ cædinque mönitö ïñömö idiquibë cædämaï ïmönipa. 4 Wæætë mïnitö, Pabodoidi Wængonguï beyë në cædäni ïnänipa, ante acæmïnimpa, ante odömoncæte ante mönitö cöwë ïïmaï cæmönipa. Cöwë nantate wæmöni incæ wënæ wënæ cædäni wæmöni incæ mö ongonte wææ cædäni wæmöni incæ æbämenque wæmöni incæte mönitö cöwë wæntæye badämaï inte ee cæmönipa. Ædö cæte quëwenguïï, ante wæmöni incæ Wængonguï beyë në cæmöni inte mönitö godömenque cæmöni aedäni. 5 Ayë tæi tæi pänäni wæmöni incæ tee mönedäni wæmöni incæ Yæ yæ ante mönitö ïmönite wido cædäni incæte mönitö wæætë Wængonguï ingante në cæmöni inte edæ nanguï cæmönipa. Ayë woyowotë nanguï cædinque mönitö möwo mönämaï inte cæmöni incæ cænguï cænämaï inte gëwænte wædinque cæmöni incæ mönitö godömenque cæmöni aedäni.

6 Mänömaï cædinque mönitö wentamö mongënämaï inte cæmönipa. Ayë wadäni æbämenque cædäni incæ mönitö nö ëñëmöni inte edæ piyënë cæte pïinte änämaï ïmönipa. Wæætë waadete cæmönipa. Edæ Wængonguï Tæiyë Waëmö Önöwoca

nempo quëwëninque näwangä waadete
pönëmönipa. 7 Wængonguï nänö tæï
pïñæ̈nö ëwocadinque mönitö Wængonguï
nö nänö angaïnö ante apænemönipa. Ayæ̈
tontadoidi guëadö guëa wænoncæte ante
tipæmäa näæ̈näni baï cædinque mönitö
nö pönï cæcæte ante Wængonguï nänö tæï
pïñæ̈nö ante eyepæ̈ näæ̈nte baï cæmönipa.

8 Mönitö ïmönite waa adäni incæ
wïwa adäni incæte mönitö Wængonguï
beyænque ante cæmönipa. Pabodoidi
waa pönï cædänipa, ante nö apænedäni
incæ wæætë, Pabodoidi wënæ wënæ
cædänipa, ante tedewënäni incæ mönitö
cöwë godömenque cæmönipa. Pabodoidi
babæ cædänipa, ante pïïnäni incæte
mönitö nöingä pönente Wængonguï
beyænque ante cæmöni aedäni. 9 Edæ
tömänäni mönitö ïmönite do edonque
pönï adäni incæ adämaï inte baï
cædinque, Önömïnique ïmïnipa, ante
tededänipa. Wæncæ cæmöni incæte
ee quëwëmönipa. Pänäni wæmöni
incæte mönitö ïmönite wænönämaï
ïnänipa. 10 Wæwëmöni incæte mönitö
cöwë mïmöno watapæ̈ towocamönipa.
Mönitö mäincoo ömæpomöni incæ wadäni
ïnänite godö cæmöni æ̈ninque tömënäni
mäincoo nanguï pönï ænte baï eyepæ̈ pönï
entawënänipa. Edæ në ömæpomöni inte
wæmöni incæte mönitö tömancoo pönï
entawëmöni inte Wængonguï ingante në
cæmöni ïmöni aedäni.

11 Coodintoidi ëñëedäni. Mïnitö ïmïnite
mönitö edonque pönï apænetamönipa.
Mïnitö ïmïnite nanguï pönï waadete
pönëmönipa. 12 Mönitö dicæ pæ gompote
mïnitö ïmïnite waadedämaï ïmöniyaa.
Wæætë edæ tömëmïni pæ gompodinque
edæ mönitö ïmönite waadedämaï ïmïni
inte wæwëmïnipa. 13 Ïninque botö
wëñæ̈mïni baï ïñömïnite ïïmaï ämopa.
Mïnitö ïmïnite waadete pönëmöni adinque
mïnitö näëmæ̈ waadete pönëedäni.

Wængonguï në Quëwengä nänö owocö baï ïmompa, ante

14 Guëa mangæ̈ mangæ̈ woquïna, ante wa-
gada tönö bodo guëa goti wëmencadämaï
ïedäni, ante do yewæ̈mongatimpa cæmïnii.
Pönënämaï ïnäni tönö godongämæ̈ cædä-
maï ïedäni. Ïñæmpa në nö cæcä tönö
guëa äantawente baï në ëñënämaï cæcä
guiquënë dicæ adobaï entawengää. Ayæ̈
ñäö entawengä tönö guëa gocæte ante cæd-
inque në wëmö entawengä ïñömö mïmö
ñäö entawengampa diyæ̈ guëa goquingää.
15 Codito nänö pönënö ante edæ wënæ
awënë Bediado ïñömö edæ adodö ante pö-
nengampa diyæ̈ guëa cæquingää. Në wede
pönengä nänö pönënö ante në pönënä-
maï ingä ïñömö edæ adobaï pönengampa
diyæ̈ adobaï quëwenguingää. 16 Ayæ̈, Wæn-
gonguï impa, ante waodäni näni badön-
inca æ̈ninque edæ näwä Wængonguï tæiyæ̈
waëmö oncönë ædö cæte mangui cö cæquïï.
Mönö guiquënë Wængonguï në Quëwengä
nänö tæiyæ̈ waëmö owoquincö baï ïñö-
monte tömengä Önöwoca mönonga pö gui-
ite owocampa. Ïninque tömënäni tönö
mönö ædö cæte godongämæ̈ cæquïï. Wæn-
gonguï incæ, Mänömaï impa, ante ancæte
ante ïïmaï angacäimpa.

"Waodäni weca owodinque botö tömënäni
tönö godongämæ̈ cægoncæboimpa.
Botö tömënäni Wængonguï ïñömote
tömënäni wæætë botö quïnäni incædän-
impa," angacäimpa.

17 Mänömaïnö ante apænedinque mönö
Awënë adobaï ante,

"Wadäni ïnänite taayænte pöninque
nänënë ponte quëwëedäni,
angampa.

Wentamö ï adinque gampodämaï ïedäni.
Mänömaï cæmïni adinque botö mïnitö
ïmïnite, Pöedäni, ante ee
æncæboimpa.

18 Æninque, Mïnitö Wæmpobo ïnömo inte
botö,
onguïñæ̈mïni incæ onquiyæ̈mïni incæ,
Botö wëmïni ïmïnipa, ante
æncæboimpa,
ante në Tæï Pïñæ̈nongä inte Awënë Wæn-
gonguï angampa."

Ante Wængonguï beyæ̈ yewæ̈mongatimpa.

7

1 Ïninque botö në waademïni ëñëedäni.
Mönö ïñömö, Wængonguï, Cöwë
cæcæboimpa, ante nänö angaïnö ante
do ëñengamöimpa. Ïninque baonga
wentamö mönö ëñadö tönö mïmö mönö
wentamö entawënö adobaï ñä mënongate
baï cædinque edæ mönö tæiyæ̈ waëmö
ëwocate quëwengæ̈impa. Ayæ̈, Wæn-
gonguï ingampa, ante guïñente wædinque
mönö, Cöwë nö cæte waa quëwengæ̈impa,
ante nanguï cæcæ̈impa.

Coodintoidi Codito gämæ̈nö pönänipa

2 Mönitö dicæ wacä ingante wënæ
wënæ cæmöniyaa. Wacä wentamö nänö
mongænguinque mönitö dicæ wënæ wënæ
cæmöniyaa. Dicæ wapiticæ apænedinque wacä quï ö æmöniyaa. Ïninque,
Pabodoidi mänömaï cædämaï ïnänipa,
ante adinque mïnitö wæætë mönitö
ïmönite waadete pönëninque ëñëedäni,
ämopa. 3 Mänömaïnö ante ämo incæte
botö, Mïni pante wæquinque, ante dicæ
apænte ämogaa. Edæ botö do antabopa.
Mïnitö tönö möni quëwenguinque incæ
mïnitö tönö möni wænguinque incæ
mönitö mïnitö tönö äanque baï entawente
mïnitö ïmïnite cöwë waadete pönëmönipa,
antabopa. 4 Edæ, Mïnitö nö pönente
cæmïni ïmïnipa, ante pönëmopa. Mönitö
apænemöni ëñëninque mïnitö në waa
cæmïni bamïnitapa, ante adinque botö
mönitö apænedö ante nanguï tobopa.
Mïnitö mänömaï cæmïni ïmïnipa, ante
ëñente wædinque botö gancæ pönëmopa. Ïninque mönitö wënæ wënæ
inte wæwëmöni incæte botö wæætë
godömenque watapë tobopa.

5 Ïïmaï edæ Mäatedöniabæ pöninque
cætamönipa. Æmætë æmætë gote
apænecæte ante cæyömönite wadäni
bæ ta bæ ta cædäni wædinque mönitö
ædö cæte guëmanguïmönii. Edæ nanguï
pïinte cædäni wædinque mönitö baonga
nantate wædinque önöwoca adobaï
guïñente wæwocatamönipa. 6 Incæte
mönitö wæwëñömönite, Në wæwënäni
gancæ bacædänimpa, ante në pönö cæcä
ïnongä Wængonguï ïñömö Tito ingante da
pönongä pongä adinque mönitö wæætë
gancæ pönentamönipa. 7 Tömengä ponte
a ongongä beyë gancæ pönëñömönite
tömengä, Coodintoidi botö ïmote waa
cædäni adinque botö wæætë gancæ
pönentabopa, ante apænecä ëñente mönitö
godömenque totamönipa. Ayë botö
ïmote ante apænedinque tömengä, Bitö
ïmite ante nanguï aïnente wædinque
coodintoidi Ca ca wædänipa. Tömënäni
ïñömö, Mönö ñöwo Pabodo beyë ante
nanguï cæcæimpa, ante wædänipa, ante
Tito tedecä ëñëninque botö godömenque
nanguï totabopa.

8 Botö doyedë cadota ante yewëmöninque da godömo æninque mïnitö
wæwente bamïnitawo. Näwangä botö
cadota beyë wæwente bamïnitapa, ante
wædinque botö, Quïnante mänömaï
yewëmömoï, ante wætabopa. Incæte ayë
ate, Coodintoidi wantæ ïñö wæwëninque
ñöwo ïñömö edæ wæwënämaï ïnänipa,
ante adinque botö ñöwo edæ, Nö cædinque
yewëmömoimpa, ante piyënë cæbopa.
9 Edæ mïnitö wæwëmïni beyë todämaï
ïnïmo inte botö wæætë, Mïni wënæ wënæ
cædïnö ñimpo cædinque mïnitö Codito
gämënö mïni ponguinque wæwente
bamïnitapa, ante adinque mänömaï
beyænque totabopa. Edæ Wængonguï
nänö änönö mïni ëñenguinque wæwente
bamïni ïninque mönitö cædö beyë dicæ
wæmïniyaa.

10 Edæ Wængonguï nänö änönö ante
wæwëmö baï mönö ocë ëmænte ponte
quëwenguinque impa. Ïninque, Quïnante
mänömaï wæwëmoï, ante wædämaï
ïmompa. Wæætë inguipoga mönö
quëwenguïmämo ante wæwëmö baï mönö
wænguinque impa. 11 Edæ Wængonguï
nänö änönö ante do wæwënïmïni inte
mïnitö ñöwo, Mänïnö möni wæwënö beyë
æbänö entawëmönii, ante nämä aedäni.
Edæ mänömaï wæwëmïni inte mïnitö,
Mönö ee ongönämaï inte cæcæimpa,
ante do cæmïnitapa. Cædinque, Mönö
pönencabo wentamö mongænämaï ingæimpa, ante nanguï cædinque mïnitö
në wënæ wënæ cædingä ingante edæ
do pïïmïnitapa. Ayë, Pabodo æbänö
anguingää, ante guïñente wæmïni incæte
botö ïmote ante aïnente wæmïnitapa. Ayë,
Në wënæ wënæ cædingä ingante mönö
nö ante pangæimpa, ante do cæmïnitapa.
Mänömaï eyepë cædïmïni inte mïnitö
wentamö mongænämaï ïmïnipa, ante
edonque abaimpa.

12 Ïninque mïnitö ïmïnite yewëmöninque
botö në wënæ wënæ cædingä beyë ante
wïï yewëmontabopa. Tömengä wënæ
wënæ cæcä wædingä beyë ante adobaï
yewëmönämaï intabopa. Wæætë mïnitö
Wængonguï ayongä nämä adinque, Mönitö
Pabodoidi ïnänite waadete amönipa,
ante, Näwangä impa, ante edonque
acæmïnimpa, ante botö mïnitö beyænque
ante yewëmontabopa. 13 Mïnitö mänömaï
cæmïni adinque mönitö wëënëñedë në
wæwëmöni inte ñöwo ïñömö gancæ
pönëmönipa.

Mïnitö waa cæmïni beyë wëënëñedë
wæwëningä inte Tito adobaï gancæ

pönente ñöwo watapë pönengampa, ante
adinque mönitö do gancæ pönëmöni
inte ñöwo godömenque nanguï tomöni
ïmönipa. 14 Botö do ïnöñedë Tito ingante
apënedinque, Coodintoidi waa cædäni
abopa, antabopa. Ñöwo mïnitö waa
cæmïni adinque botö, Tito ingante botö
apënedïnö nö impa, ante adinque botö
guingo imönämaï ïmopa. Edæ botö
mïnitö ïmïnite nöïnö ante apënetawo.
Edæ mïnitö ïmïnite nöïnö ante apënebo
baï botö Tito ingante, Coodintoidi waa
cædänipa, ante apënedinque adobaï nöïnö
ante apënetabopa. 15 Ayë Tito ïñömö,
Coodintoidi tömänäni botö ïmote waa
adinque guïñente wædänitapa. Ayë,
Pöe, äninque tömënäni botö apënebo
ëñëninque Ao ante ëñente cædänitapa,
ante pönëninque tömengä mïnitö ïmïnite
godömenque waadete pönengampa. 16 Ayë,
Mïnitö cöwë waa cæmïni ïmïnipa, ante
pönëninque edæ botö adobaï watapë
tobopa.

8

Mönö godömenque nanguï godongëimpa, ante

1 Ñöwo botö tönïñadäni apënebo
ëñëedäni. Mäatedöniabæ ïñömö Codito
ingante godongämë näni pönencabo
wayömö näni cabo wayömö näni cabo
ongöñönänite Wængonguï Önöwoca
pönö apënecä ëñëninque tömënäni
wæætë waadete cædinque ïïmaï cædänipa.
2 Nanguï wënæ wënæ nantate wæwënäni
incæ tömënäni cöwë piyënë cæte watapë
todänipa. Ïninque ömæpodäni incæte
tömënäni nanguï mänäni baï cædinque,
Wængonguï quïnäni quï, ante godömenque
todinque nanguï gomonga godönänitapa.
3 Tömënäni edæ näni godonguënënö ganca
do godöninque ayë godömenque nanguï
godönäni adïmo inte botö, Näwangä impa,
ante apënebopa. Ayë edæ tömënäni näni
nämä pönënö baï cædinque, 4 Wængonguï
quïnäni beyë impa, ante mönitö wadäni
tönö godongämë godoncæmönimpa, ante
tömënäni mönitö ïmönite nanguï äninque
ancaa änänitapa. 5 Mönitö guiquënë,
Mäatedöniabæ quëwënäni tömënäni
näni godonte ëintaque godonguïnäni
ïnänipa, ante edæ pönentamönipa. Incæte
tömënäni, Wængonguï quïmöni ïmönipa,
ante edæ Wængonguï ingante nämä
godöninque ayë, Mïnitö ïmïnite në
cæmöni bacæmönimpa, äninque mönitö
ïmönite edæ adobaï nämä pönönänitapa.
Ayë mönitö pönënö ganca adobaï godön-
inque tömënäni näni godonte ëinta ayë
godömenque godönänitapa.

6 Mäatedöniabæ quëwënäni mänömaï
cædäni adinque mönitö Tito ingante ïïmaï
antamönipa. Bitö doyedë ämi ëñëninque
coodintoidi waadete pönëninque tæcæ
godoncæ cædänitapa cæbii. Ñöwo wæætë
ämi ëñëninque tömënäni në waadete
godönäni badinque eyepë godoncædän-
impa, ante mönitö Tito ingante nanguï an-
tamönipa. 7 Mïnitö ïñömö wede pönëmïni
inte edæ në waa pönï apënemïni ïmïnipa.
Ayë godömenque gomonga ëñëmïni inte
mïnitö, Mönö cöwë cæcëimpa, ante nanguï
cædömïni ïmïnipa. Ayë mönitö ïmönite
në waadete pönëmïni ïmïnipa. Mänömaï
tömänö ante do cædömïni inte mïnitö
ñöwo adobaï, Wængonguï quï, ante mönö
në waadete godömö bacëimpa, ante edæ
nanguï cæedäni, ämopa.

8 Mänömaïnö äninque botö, Cæedäni,
ante wææ änämaï ïmopa. Wæætë,
Mïnitö æbänö cæmïnii, ante ëñencæte
ante cædinque botö wadäni näni nanguï
cædïnö ante apënetabopa. Mänömaïnö
ante apënedinque botö, Mïnitö adobaï
tömënäni näni cæbaï nanguï waadete
pönente cæmïnitawo, ante acæte ante
cædinque, Në godömïni baedäni, antabopa.
9 Mïnitö do ëñëmïnipa. Mönö Awënë
Itota Codito öönædë quëwëninque nanguï
gomonga ënempogaingä inte mönö ïmonte
waadete pönëninque ïïmaï ante pönö cæ-
gacäimpa. Botö ömæpobo babo beyænque
mïnitö nanguï wæætë entawencæmïn-
impa, ante cædinque tömengä edæ mïnitö
beyænque ante inguipoga pöninque edæ
ömæpocä bagacäimpa.

10 Ayë, Mänïnö mïni godonguïnö ante
æbänö cæquënëmïni ïmïnii, ante botö
nämä pönëninque ïïmaï ämopa. Wadepo
ïnöñedë wadäni godönämaï ïñönäni mïnitö
ïñömö edæ do täno godömïnitawo. Mönö
godongëimpa, ante edæ mïnitö cöwë
täno cæïnëmïni ïmïnitawo. 11 Ïninque,
Mönö godongëimpa, ante quingë änïmïni
inte ñöwo edæ ïinque cæedäni. Mïni
ëadincoo adinque mïnitö, Eyepë inte
botö pancacooga godoncæboimpa, ante
mïni änincoo edæ godömïni adinque,

Eyepë godömïnipa, ante acëimpa. 12 Edæ
æcänö godöïnengä tömengä nänö godonte
ëinta tömanta adinque, Æpotadö botö
godonguënëmo ïmoo, ante adinque
mänimpotaque godöninque idæwaa.
Godömenque nanguï mangampa diyë
nanguï godonguingää.
13 Mänömaï äninque botö, Wadäni
pönömenque godöninque guëmäñönäni
mïnitö wæætë mïni eyepote wæquinque
godömenque nanguï godoncæmïnimpa,
ante dicæ ämogaa. 14 Wæætë, Cöwë
eyepë bacëimpa, ante ämopa. Edæ
mäincoo ñöwo eyepë mäninque mïnitö
në ænguënente wædäni ïnänite godömïni
ënänipa. Ïninque ïincayë ate mïnitö
wæætë në ænguënëmïni bamïni ate
tömënäni wæætë eyepë mante ate mïnitö
ïmïnite pönönäni ëñömïni adopo adopo
edæ eyepë babaimpa. Mänömaïnö ancæte
ante ämopa. 15 Edæ do yewëmongatimpa.
"Cænguï gomonga wææmpo ëningä incæ
tömengä nänö ænguënenganca ænte
baï mäninque godömenque mänämaï
ingantapa. Wæætë edæ wædænque
wææmpo ëningä guiquënë tömengä nänö
ænguënenganca eyepë ænte baï eyepë
mangantapa." Ante näni yewëmongaïnö
baï ïinque bacëimpa, ante mïnitö ïmïnite
ämopa.

Mïnitö weca Titoidi poncædänimpa, ante

16 Botö cöwë, Coodintoidi beyë
cæcëimpa, ante mïnitö ïmïnite waadete
pönëmopa. Ayë, Wængonguï pönö
apënecä ëñëninque Tito ïñömö botö
pönëmo baï adobaï pönente cæcampa,
ante adinque botö wæætë Wængonguï
ingante waa ate pönëninque apënebopa.
17 Edæ mönitö, Coodintoidi weca goe, ämöni
ëñëninque edæ Tito do Ao ante pongä
aedäni. Incæte wïï mönitö änïnö beyænque
pongampa. Wæætë nämanque pöïnente
wædinque tömengä nanguï todinque
mïnitö weca pongampa.
18 Ayë Tito tönö wacä mönö tönïñacä
ingante da pönömöni pongampa. Ïingä
Tito tönö në pongä ïñömö tömengä
Codito ingantedö ante watapë möni
apënedö ante në apënecä ingampa.
Ïninque Codito ingante godongämë näni
pönencabo wayömö näni cabo wayömö
näni cabo tömänäni tömengä ingante
waa ate waa apënedänipa. 19 Codito
ingante näni pönencabo incæ adocä
ingante apænte ëninque, Pabodoidi
tönö gocæbiimpa, ante da godönäni
ate tömengä mönitö tönö godongämë
goquingä ingampa. Edæ mönitö, Mönö
Awënë ñäö apäite baï ëmongä ingampa,
ante acædänimpa, ante cædinque ayë,
Mönitö wadäni beyë cæïnëmönipa, ante
acædänimpa, ante cædinque mïnitö da
godonguincoo ænte goquïmöni ïmönipa.
Mänömaï cæcæte ante goyömöni, Tö-
mengä godongämë gote cæcæcäimpa,
ante da godönäni gocæcäimpa. 20 Edæ
wadäni, Pabodoidi babæ cædänipa, ante
änämaï incædänimpa, ante wææ cædinque
mönitö nö pönï cædinque nanguï pönï
mïnitö godonguincoo ænte godinque
pædæ godoncæmönimpa. 21 Edæ, Mönitö
Wængonguï ayongä nö cæmöni inte
waodäni ayönäni adobaï edonque pönï
cædinque nö pönï cæcëimpa, ante
cæmönipa.
22 Ayë wacä mönö tönïñacä ïñongante
mönitö æpogamë cöwä ayömöni tömengä
cöwë tömää nö cæcä ïnongampa. Ayë
ñöwo tömengä, Coodintoidi nö cædänipa,
ante pönengä inte godömenque waa
cædongä ingampa. Mänömaï ingampa,
ante adinque mönitö ñöwo tömengä
ingante da godömöni godinque tömengä
ïñäna tönö mïnitö weca poncæcäimpa.
23 Tito ïñömö botö tönö godongämë cöwë
cæcampa. Ïninque mïnitö beyë guëa
në cæmöna ïmönapa. Codito ingante
näni godongämë pönencabo incæ mönitö
tönïñada Tito tönö wada ïnate da godönäni
godinque tömënäni, Mönö Codito ingante
waa acædänimpa, ante nanguï cæda ïnapa.
24 Ïïnäni ïnänite apënedinque mönitö,
Coodintoidi në waa cædäni ïnänipa, ante
do apënetamönipa. Ïninque mïnitö eyepë
godömïni adinque tömënäni, Näwangä
impa, ante edonque acædänimpa. Ayë
adobaï, Mïnitö waadete pönö cæmïni ad-
inque Pabodoidi wæætë mïnitö ïmïnite waa
adänipa, ante acædänimpa, ante cæedäni.
Mänömaï cæmïni adinque Codito ingante
godongämë näni pönencabo wayömö
näni cabo wayömö näni cabo tömänäni
adobaïnö ante edonque acædänimpa.

9

Mönö wædämaï eyepë pönï godongëimpa,

ante

1 Ñöwo mänïnö, Wængonguï quïnäni
beyä mïnitö godoncæmïnimpa, ante
botö idæwaa yewämömopa. 2 Edæ,
Mïnitö wædämaï inte do cæmïnipa, ante
ëñëninque botö Mäatedöniabæ quëwënäni
ïnänite apënedinque, Acayabæ quëwënäni
ïñömö wadepo ïnöñedë do godoncæte
ante cædönänimpa, ante do apënetabopa.
Apënebo ëñëninque tömënäni wodo
tömänäni, Æ Acayabæ quëwënäni näni
quingä cæbaï mönö adobaï cæcäimpa,
ante cædänipa.
3 Incæte botö ñöwo mönö töniñadäni
ïnänite da godömo pöninque tömënäni
mïnitö ïmïnite apënedäni ëñëninque
mïnitö wæætë eyepä godoncæmïnimpa.
Mänömaï cæmïni ate botö babæ apënedä-
maï ïmoï, ante edonque ëñengäimpa.
4 Ïñæmpa Mäatedöniabæ quëwënäni botö
tönö godongämä ponte ayönäni mïnitö
wïï eyepä cæmïni adinque tömënäni
wæætë, Mïnitö dicæ cæmïniyaa, ante
badete tobaïnänipa. Ayä mönitö guiquënë,
Coodintoidi ïinque cæcædänimpa, ante
në änïmöni inte odadete guingo imonte
wæbaïmönipa. Mïnitö adobaï, Möni
cæquënënö cædämaï ïmönipa, ante
guingo imonte wæbaïmïnipa. 5 Ïninque
mïnitö, Godoncæmönimpa, ante mïni
änïnö baï eyepä godoncæmïnimpa.
Ante cædinque botö mönö töniñadäni
ïnänite äninque, Mïnitö gote apënemïni
ëñëninque coodintoidi ædæmö pönente
cæcædänimpa, ante da pönömo pönäni
aedäni. Ïninque mïnitö tönö godongämä
cædäni ate mïnitö ædæmö pönëninque,
Botö wææ gompodämaï inte waa todinque
godömopa, ante godoncæmïnimpa.
6 Ïïmaï ante pönëedäni. Wædænque
quiyadingä ïñömö amïñaïmö wædænque
pete æncæcäimpa. Nanguï quiyad-
ingä guiquënë amïñaïmö nanguï pete
æncæcäimpa. 7 Wadäni quï, ante æcänö
watapä todinque godönaa, ante adinque
Wængonguï tömengä ingante waadete
pönengampa. Ïninque wadäni wææ
änämaï ïñönäni mïnitö, Botö æpotadö
godonguïmoo, ante pönëninque tömämïni
wædämaï inte mïni änimpota adopota
godöninque do godonguënëmïni ïmïnipa.
8 Ayä, Eyepä pönï ëamïni inte mïnitö
quïëmë cæmïni incæ tömänäni beyä
ante cöwë godö waa cæcæmïnimpa,
ante Wængonguï cæcampa. Ïninque,
Mïnitö eyepä ænte ëadinque mänömaï
cæcæmïnimpa, ante tömengä nanguï
cædongä inte cöwë eyede tate baï waadete
pönö cæcä ingampa. 9 Edæ docä ingante
ante ïïmaï ante yewämongatimpa.

"Yepanca quiyacä baï ïnongä inte tömengä,
Ömæpodäni quï, ante wayömö
wayömö godongantapa.
Ïninque tömengä nö nänö cædïnö
ïñömö edæ cöwë ëwënämaï
ongongäimpa."

10 Ante yewämongatimpa. Në quiyacä in-
gante Wængonguï, Tömëmö quiyaquïmö,
ante eyepä pönöninque adobaï, Cænguï,
ante tömämö ïmonte eyepä pönongä
ænte cämompa. Mïnitö ïñömö eye-
pä ëamïni inte wacä ingä wacä ingä
quiyate baï nënempocæmïnimpa, ante
cædinque Wængonguï mïni godonganca
da pönöninque godömenque gomonga
da pönongä æncæmïnimpa. Mänömaï
eyepä da pönongä äninque mïnitö
wæætë nö cædinque wadäni nanguï
ïnäni ïnänite nënempomïni äninque
tömënäni wæætë amïñaïmö tä pete baï
watapä quëwencædänimpa. 11 Mïnitö pæ
gompodämaï inte wadäni ïnänite cöwë
pædæ godoncæmïnimpa, ante cædinque
mïnitö ïmïnite Wængonguï nanguï pönï
pönongä æncæmïnimpa. Æninque mïnitö
pæ gompodämaï inte pædæ godö pædæ
godö cæmïni adinque mönitö wæætë,
Coodintoidi mänömaï cædänipa, ante
tedemöni ëñëninque wadäni wæætë
Wængonguï ingante waa ate pönëninque
apënecædänimpa.
12 Wadäni quï, ante do godömïni äninque
Wængonguï quïnäni tömënäni näni æn-
guënënö ante eyepä pönï æncædänimpa.
Ayä mïni godönö äninque tömënäni
mïmöno eyede tate baï Wængonguï ingante
waa ate pönëninque nanguï apënecædän-
impa. 13 Mönö Codito ingantedö ante
watapä ëñëninque mïnitö Ao ante do
pönëmïnitapa. Ïninque Wængonguï nänö
änönö ante do ëñente cædinque mïnitö,
Ömæpodäni quï, ante pædæ godömïni
äninque në äänäni wæætë Wængonguï
ingante, Bitö ñäö baï nö pönï cæbi
ate coodintoidi bitö änönö ante ëñente
cædänipa, ante watapä apënecædänimpa.
Ayä në äänïnäni inte adodäni godömenque
apënedinque, Në ömæpodäni tömänäni

ïnänite da godöninque coodintoidi ïñömö
mönitö ïmönite adobaï eyepä pönönäni
ämönipa, ante Wængonguï ingante
godömenque waa ate apänecædänimpa.
14 Ayä, Coodintoidi ïnänite Wængonguï
godömenque nanguï waadete pönö cæcä
beyænque tömenäni waa cædäni ïnänipa,
ante pönëninque në änïnäni ïñömö
edæ mïnitö ïmïnite waadete pönëninque
mïnitö beyä ante Wængonguï ingante
apänecædänimpa.
15 Wængonguï ïñömö godömenque waa
cædinque mönö Codito ingante da pönongä
ængamöimpa. Ïninque mönö, Wængonguï,
bitö waa pönï pönö cægabiimpa, ante
mönitö ædö cæte eyepä inte waa ate pö-
nente apänequïmönii, ante mönö Wæn-
gonguï ingante apänecäimpa.

10

Pabodo, Itota nänö në da godönïmo ïmopa, angampa

1 Mïnitö, Wayömonque quëwëninque
Pabodo nanguï pïinte angampa, ante
pönëmïnitawo. Wæætë mönitö weca pön-
inque awincadö awinca adinque tömengä
guïñënete wædinque pæ wëënecampa,
ante pönëmïnitawo. Ïñæmpa mïni änömo
mänïmotö inte ïïmaï ämopa. Codito ïñömö
edæ gänë pönengä ïnongä inte pönö
piyänë cæcantawo. Botö adobaï ñöwo
piyänë cædinque mïnitö ïmïnite pönö
waadete apänebopa. 2 Pabodoidi ïñömö
inguipogaque ante pönente cædänipa,
ante pancadäniya odadete änewënänipa.
Tömenäni ïnänite botö guïñënedämaï inte
nanguï ancæboimpa. Mïnitö guiquënë
adobaï odadete ämïni ïninque botö
mïnitö weca pöninque pïinte anguënëmo
ïmaïmopa. Ïninque, Wïï pïinte anguïmo
bacæboimpa, ante wææ cæcæte ante
botö ñöwo mïnitö ïmïnite, Ee aquënë
quëwëmïnii, ante waadete pönente
yewämömopa.
3 Edæ inguipoga quëwëmöni incæte
mönitö Wængonguï beyä ante wæætedö
wæætë cæcæte ante cædinque ingui-
pogaque quëwënäni näni wæætedö wæætë
cæï baï cædämaï ïmönipa. 4 Wæætë
edæ mönitö Wængonguï beyä ante
wæætedö wæætë cæcæte ante cædinque
inguipogaque quëwënäni näni wænon-
caquincoo näänämaï inte cæmönipa.
Wæætë Wængonguï tömengä nänö tæï
pïñämämo ænte mïmöno entawëninque
eyepä näænte baï badinque mönitö
tömënäni näni tæï mänöincö bæ tate baï
cædinque wæætedö wæætë näni godö
änewënö ante wido cæte baï cæmönipa.
5 Wængonguï ingante pönënämaï in-
gäimpa, ante në pönëwënäni inte ængä
gantidinque tömënäni ïñömö, Wadäni
tömänäni adobaï Wængonguï ingante
pönënämaï incædänimpa, ante cædinque
babæ wapiticä cædänipa. Mänïï babæ
wapiticä näni cædönö ante mönitö wæætë
bæ tate wido cæmönipa. Edæ, Codito
ingante mönö ëñengäimpa, ante nö
apänemöni ëñëninque wadäni idiquibä
pönëwënäni ïñönäni mönitö wæætë
mänïnö näni pönëwënö tömänö ö ænte baï
wido cæmönipa. 6 Ayä mïnitö ædæmö në
ëñente cæmïni bamïni ate adocanque incæ
ëñënämaï cæcä adinque mönitö wæætë
tömengä ingante do panguïmöni ïmönipa.

7 Æbänö ï, ante edonque ongö
abaïmïnipa. Pancamïniya, Botö näwangä
Codito nempo quëwëmo ïmopa, ante
pönëmïnitawo. Mïnitö mänömaï pönëmïni
inte godömenque ïïmaï ante pönen-
guënëmïni ïmïnipa. Botö Codito nempo
quëwëmo ïmo baï Pabodoidi adobaï Codito
nempo quëwënäni ïnänipa, ante näwangä
impa, ante pönenguënëmïni ïmïnipa.
8 Ïñæmpa Wængonguï mönitö ïmönite
äninque, Mïnitö në ämïni badinque
coodintoidi ïnänite bæ tate wido cædämaï
incæmïnimpa. Wæætë ædæmö ämïni
ëñëninque coodintoidi wæætë oncö
tæï mänonte baï gongæncædänimpa,
ante cæedäni, ante Wængonguï pönö
angä ëñëninque mönitö në ämöni
batamönipa. Ïninque botö, Në ämo inte
nämä tocæboimpa, ante tedebo incæte
guïñënedämaï tedecæboimpa.

9 Botö, Cadota ante botö yewämöinta
adinque mïnitö guïñente wæcæmïnimpa,
ante dicæ ämogaa. 10 Pancamïniya, Pabodo
tæï pïñänongä baï inte cadota ante
yewämöninque nanguï angä awædö, ante
wæmïnipa. Wæætë edæ adocä incæ
mönitö weca ponte ongöninque edæ aquïï
ingä amönipa. Tömengä nänö tedepämo
önömämoque baï impa, ante pönëmïni
awædö. 11 Ïñæmpa, Tæï pïñämöni inte
cadota ante në yewämömöni incæ mönitö
adomöni inte mïnitö weca ponte ongön-
inque adobaï tæï pïñænte cæcæmönimpa,

ämo ëñëmaïmïnipa.
12 Pancadäniya nämä incæ, Waëmö pönï
ïmopa, ante tededäni incæte tömenäni
nämä näni tede baï mönitö ædö cæte
adobaïnö ante tedequïmönii. Tömenäni
ïñömö, Ægancadö waa cæbo eyepë inguïï,
ante nämä näni cægancaque ante adinque
edæ, Eyepë cætabopa, ante pönëwënänipa.
Tömenäni näni cædö ante, Waa cætawo,
ante tee mancæte ante, Do botö cædïnö baï
adobaï cæbopa, ante adinque, Eyepë impa,
ante pönëwënänipa. Mänömaï nämä näni
pönëwënonque ante cædinque tömenäni
ëñënämaï inte oda cæte cædänipa.
13 Mönitö guiquënë, Ïingancaque
goedäni, ante Wængonguï nänö an-
gancaque cöwë gomönipa. Ïninque
tömengä, Coodintoidi ganca godinque
apënneedäni, angä ëñëninque mönitö do
gote apënedinque, Mäningancaque waa
cæmönipa, ante nämä waa ate tedemönipa.
Godömenque ante tededämaï ïmönipa.
14 Mïnitö ganca pönämaï inte baï mönitö,
Coodintoidi weca gote do cætamönipa,
ante tedemöni baï babæ wapiticë in-
cædönimpa. Incæte mïnitö ganca do
pöninque Codito ingantedö ante mönitö
watapë möni ëñënö ante apënetamönipa.
Ïninque edæ, Mäninganca cætamönipa,
ante mäninque ante tedemönipa. 15 Ayë
wadäni näni cædïnö ante adinque mönitö,
Tömëmöni cædïnö impa, ante änämaï
ïmönipa. Wæætë mïnitö godömenque
godömenque wede pönëñömïni mönitö
wæætë adodö mïnitö weca ponte
quëwëninque godömenque gomonga
cæyömöni mönö watapë bacëimpa, ante
pönëmönipa. 16 Ayë mïnitö weca ïinque
cædinque mönitö godömenque gomonga
godinque mönö Codito ingantedö ante wat-
apë möni ëñënö ante apënecæmönimpa,
ante pönëmönipa. Mänömaï cædinque
mönitö wacä nänö cædïñömö ante, Mönitö
mäniñömö cætamönipa, ante tededämaï
incæmönimpa.
17 Æcänö, Botö waëmö pönï ïnömo inte
waa cæbopa, ante toïnëna tömengä wæætë,
Mönö Awënë waëmö pönï ïnongä inte pönö
waa cæcampa, ante toquënengä ingampa.
18 Edæ, Waëmö ïnömo ïmopa, ante nämä
änongä ingante Wængonguï waa adämaï
ingampa. Wæætë, Ïingä waëmö ïnongä
ingampa, ante mönö Awënë nänö änongä
ingante ante Wængonguï wæætë waa
acampa.

11

Wængonguï beyë, ante pancadäniya babæ apënedänipa

1 Ñöwo botö adodeque önonque tedete
baï yewëmömo adinque mïnitö ee amïni
ïninque botö waa tobaïmopa. Wadö ämo,
Mïnitö ee ayömïni edæ botö önonque
tedete baï do yewëmömopa. Ïninque
ïïmaï ante odömoncæte ante yewëmömoï
aedäni. 2 Wængonguï wææ gompocä baï
botö adobaï mïnitö beyë ante wææ gom-
pote ämopa. Mïnitö baquecä mönämaingä
baï ïñömïnite Codito ængä beyænque
mïni pönencabo tömengä nempo nö
cæte quëwencæmïnimpa, ante pædæ
godoncæte ante cædinque botö tömengä
adocanque ingante, Bitö quïnäni ïnänite
ëe, antabopa. 3 Mïnitö nöingä cædinque
wacä mïñë godämaï inte Codito ingante
waadete pönëmïni incæte botö, Mïnitö oda
cæmïni wæcæ wæ, ante guïñente wæbopa.
Eba wodi ingante Tæntæbo nanguï ëñengä
inte babæ cædinque apënecä ëñëninque
tömengä nänö oda cægaï baï mïnitö wïï
adobaï oda cæcæmïnimpa, ante botö wææ
ante apënebopa.
4 Mönitö, Itota ingante pönengëimpa,
ante do apënemöni ëñëmïnitapa. In-
cæte wacä mïnitö weca pöninque näwä
Itota ingante apënedämaï inte, Wacä
Itota ingante pönëedäni, ante babæ
apëneyongante mïnitö edæ ëñëë cömïni
awædö. Adobaï Wængonguï Önöwoca
do ængaïmïni ïñömïnite wacä önöwoca
pö guiiyongante mïnitö ee ëmïni guiicä
awædö. Ayë wadäni mönö Codito
ingante ante apënedämaï ïnäni inte,
Wacä ængä beyë quëwengëimpa, ante
babæ apëneyönäni mïnitö edæ ëñëë
cömïni awædö. 5 Mänömaïnö ante në
tededäni ïñömö nämä ante pönëninque, Në
gode ämöni inte mönitö ñënëmöni pönï
ïmönipa, ante edæ babæ änewënänipa.
Tömenäni näwangä ñënënäni ïnäni baï
botö dicæ wædämo inguënëmogaa, ante
pönëmopa. 6 Botö æbänö tedeboo, ante
ëñëninque mïnitö ïñömö, Önönepämoque
tedecampa, ante pïïmïnitawo. Incæte
botö ædæmö adïmo inte në ëñënïmo inte
apënebopa. Pabodo mänömaï ïnongä
inte apënecampa, ante acæmïnimpa, ante
mönitö cöwë mïnitö ïmïnite edonque
odömömöni amïnitapa.

7 Mïnitö ïmïnite ængö cæte baï cæcæte
ante botö Wængonguï ingantedö ante
watapë apënebo beyë ënämaï intabopa.
Mänömaï ënämaï inte botö nämä edæ
pïinte baï cædinque dicæ wïwa cætabo-
gaa. 8 Codito ingante godongämë näni
pönencabo wayömö näni cabo wayömö
näni cabo da pönönäni ö ëninque botö
mänintaque godonte ænte quëwëninque
mïnitö beyë cætabopa. 9 Ayë mïnitö weca
ongöninque botö quïëmë ëïnente wæbo
incæ edæ waa atabopa. Wadäni edæ mönö
töniïñadäni incæ Mäatedöniabæ quëwente
pöninque tömënäni botö ænguënënö
ante eyepë pönönäni æntabopa. Ïninque
coodintoidi botö änö beyë wædämaï
incædänimpa, ante wææ cædinque botö
ïñömö edæ, Pönömïni ëmoedäni, ante
cöwë änämaï intabopa. Ayë ïincayë
ate cöwë änämaï incæboimpa. 10 Mönö
Codito nö nänö apënedö ante ëñente
entawëmo inte ämopa. Botö, Mänömaï
cædinque waa cæbopa, ante cöwë edæ
tedeyömote mïnitö Acayabæ quëwëmïni
inte edæ wææ cædämaï incæmïnimpa.
11 Quïnante mänömaï ante tedeboï. Mïnitö
ïmïnite waadedämaï inte mänömaï ante
tedeboï. Ïñæmpa botö æbänö mïnitö
ïmïnite waadete pönëmoo, ante do againgä
inte Wængonguï tömengä ancæcäimpa.

12 Wadäni guiquënë, Mönitö Codito
nänö në godongaïmöni ïmönipa, ante në
änäni guiquënë, Æbänö cæte odömömöni
adinque wadäni Pabodoidi ïnänite waa
adö baï mönitö ïmönite adobaï waa
acædänimpa, ante wædänipa. Ïninque botö
ïñömö, Ïïnäni mänömaïnö ante odömönä-
maï incædänimpa, ante mänömaï tedete
wææ cæbo inte edæ cöwë godömenque
wææ cæcæboimpa. 13 Tömënäni ïñömö
edæ, Wadäni oda cæcædänimpa, ante
awëmö cædäni ïnänipa. Mönö Codito
tömënäni ïnänite da godönämaï ingä
incæte tömënäni ïñömö edæ, Codito nänö
da godongaïmöni ïmönipa, ante babæ
apënedänipa. Ayë edæ mönitö Codito
nänö da godongaïmöni möni ëmönö baï
önömoque ëmöninque babæ cædänipa.
14 Mïnitö, Tömënäni quïnante wacä baï
ëmönänii, ante wæmïnitawo. Ïñæmpa
tömënäni awënë Tatäna incæ babæ
cædinque Wængonguï anquedoidi ñäö näni
ëmönö baï ñäö ëmonte baï ëmongampa.
15 Ïninque Tatäna beyë në cædäni ïñömö
tömënäni awënë Tatäna nänö babæ
cædö baï adobaï babæ cædinque, Në nö
Cædongä ingante në cæmöni ïmönipa, ante
önömoque ëmönänipa. Ïninque tömënäni
në önömoque ëmönäni inte önonque
ëwente baquïnänidö anguënë.

*Æbänö caate wæboo, ante Pabodo yewë-
mongampa*

16 Botö ñöwo adodö ante yewëmömopa.
Mïnitö, Pabodo ocai ömædæcacä ïnongä
inte önonque tedecampa, ämïnitawo.
Mänömaïnö ante änämaï ïmäewedäni. In-
cæte wacä ocai ömædæcacä tedeyongante
mïnitö ee amïni tedecä baï botö adobaï
ocai ömædæcabo inte baï, Nämä waa cæbo
ïmopa, ante adodeque tedebo ïninque ee
amïni tedeboedäni. 17 Botö ñöwo mänömaï
nämä waa ate baï tedete yewëmöninque
mönö Awënë nänö ämaï wïï yewëmömopa.
Wæætë ocai ömædæcacä mä nänö pönente
tede baï adobaï önonque tedete baï
yewëmömopa. 18 Pancadäniya nanguï ïnäni
incæ, Mönitö nämä waa cæmönipa, ante
edæ inguipogaque quëwënäni tededäni baï
adobaï tededänipa. Tömënäni mänömaï
tededäni ïninque botö adobaï, Nämä waa
cæbopa, ante tedecæboimpa. 19 Në ëñëmöni
ïmönipa, ante në ämïni inte mïnitö ïñömö
ocai ömædæcadäni önonque tedeyönänite
ee ëñëë cömïnipa töö. 20 Wacä edæ mïnitö
ïmïnite bæi ongongä wædinque mïnitö
tömengä ingante ee në cæmïni bawëmïni
awædö. Wacä babæ wapiticë cædinque
mïnitö quï inguënë incæ ö ængä incæte
mïnitö edæ ee amïnipa. Wacä mïnitö
awënë baï nämä ængö cæte angä incæ
ee ëñëmïnipa. Wacä mïnitö ïmïnite pönö
tamongä incæte mïnitö ee ate wæmïni
awædö. 21 Botö wæætë aquïïmo inte,
Tömënäni näni nanguï cædö baï ædö cæte
cæquïmoo, ante botö guingo imonguinque
önonque tedebopa töö.

Tömënäni nämanque waa adinque edæ
guïñënämaï inte tededänitawo. Botö
adobaï nämanque waa adinque edæ
guïñënämaï inte tedecæboimpa. Incæte
mänömaï tededinque botö önonque badete
tote baï tedebopa. 22 Tömënäni guiquënë
ebedeoidi ïnänitawo, ante pönëmïni. Botö
ïñömö edæ tömënäni näni ïmaï adobo
ïmopa. Tömënäni idægoidi ïnänitawo.
Edæ botö tömënäni näni ïmaï adobo
ïmopa. Tömënäni Abadäö wodi pëïnäni
ïnänitawo. Edæ botö tömënäni näni ïnö
baï adobo Abadäö wodi pëïmo ïmopa.

23 Mönö Codito beyä̈ në cædönäni ïnänipa,
ante pönëmïni. Botö edæ tömënäni näni
ïmaï inte edæ gomonga ïmopa. Incæte
mänömaïnö ante tededinque botö ocai
ömædæcacä baï inte önonque tedebopa.
Tömënäni ïnänite adopoque adopoque
wædænque cæyönäni botö godömenque
nanguï cægaboimpa. Tömënäni ïnänite
wædænque tee mönedäni wæyönäni botö
ïmote godömenque wæætë wæætë tee
mönedäni wægaboimpa. Tömënäni ïnänite
wædænque tæi pänäni wæyönäni botö
ïmote godömenque nanguï tæi pänäni
wægaboimpa. Ayä̈ botö wæætë wæætë
wodo wængaboimpa.

24 Oodeoidi ä̈montaimenca wodo coad-
enta ganca adoyedë näni cöwë tæi päim-
poga botö ïmote adoyedë mänimpoga tæi
tæi päninque önompo ä̈mæmpogoncaque
wæætë adopoga adopoga tæi tæi pänäni
wægaboimpa. 25 Ayä̈ cantaca mempoga
go adopoque botö ïmote tæi tæi pänäni
wægaboimpa. Ayä̈ adopoque botö ïmote
dicaca tacadäni wangä̈ wængaboimpa.
Ayä̈ wipodë wogaa godinque mempoga
go adopoque wipo tente tobæmpo wæ-
gaboimpa. Edæ wïï eyepä̈ gote botö tömää
itædë tömää woyowotä̈ tæcæpä̈no pönï
wæwogaboimpa. 26 Wayömö wayömö botö
ancaa godinque wætabopa. Önö æpæmpo
wodo bete wæntabopa. Në ö ä̈näni incæ
botö guiidënäni incæ wadäni incæ wodo
wënönäni wä̈mo adinque botö wæn-
guinque ante wægaboimpa. Ayä̈ tömënäni
näni quëwëñömö quëwëninque, Önömæca
quëwëninque, gäwapä̈no owodinque botö
wænguinque ante wægaboimpa. Ayä̈
wadäni incæ, Mönö pönencabo ïmompa,
ante babæ änäni adinque botö ïñömö
edæ, Babæ cædäni wæncæ wæ, ante
wægaboï aedäni. 27 Botö pancaönaa tömää
woyowotä̈ mïïmo inte nanguï cædinque
wægaboimpa. Tepä̈ pancaönaa gä̈wænte
wægaboimpa. Pancaönaa cænguï dæ
ä ate gue ä̈nente wægaboimpa. Edæ
æpogamë pönï cä̈nämaï inte wægaboimpa.
Pancayedëña botö weocoo ömaabo inte
yoguite wægaboimpa.

28 Mänömaï wædömo inte botö, Codito in-
gante godongämä̈ näni pönencabo töman-
cabodäniya näni wædö ante æbänö cæquï-
moo, ante wædinque ïïmö ïñö ïïmö ïñö
nanguï cæbopa. 29 Edæ wacä aquïingä inte
wæcä ïninque botö adobaï aquïïmo inte baï
wæbopa. Ayä̈, Wënæ wënæ cæe, änäni
ëñëninque adocanque oda cæcä ëñente
wædinque botö ædö cæte wæwënämaï in-
guïmoo.

30 Ïninque, Nämä tä̈ëmö inte cæbopa,
ante tededämaï incæboimpa. Wæætë,
Æbänö aquïïmo inte cæbopa, ante
acædänimpa, ante botö mänïïnonque ante
tedecæboimpa. 31 Wængonguï ïñömö mönö
Awënë Itota Wæmpocä ïnongä inte edæ
tömengä adocä ïñömö Itota Wængonguï
ingampa. Tömengä waëmö pönï ïnongä
inte cöwë waa pönï cæcampa, ante mönö
tömengä ingante cöwë apä̈necä̈impa.
Tömengä ïñömö edæ, Pabodo nö angampa,
ante do ëñengampa. 32 Ayä̈ ïïmaï cædäni
wægaboimpa. Adeto Tidiabæ awënë
nänö ïnöñedë mänïñedë botö ïmote bæi
ongoncæte ante cædinque tömengä nänö
ëmïñængä wædænque awënë ïñömö ïïmaï
cæcantapa. Tömengä wadäni ïnänite angä
ëñëninque tömënäni wæætë Daämaco
ïñömö tömënäni näni wïni wææ cæincö
boyä̈ yabædemö gäänë wänö cöñönäni,
33 botö tönö cædäni guiquënë Daämaco
näni wïni wææ cæincö boyä̈ cæimpiticä̈
ïnö otodë ñä cædete botö ïmote pædæ
wæä̈nönäni ti wæä̈ aamö cæte wodii
wïnongaboimpa.

12

Pabodo, Ïïmaï wïïmonte baï atabopa, angampa

1 Önonque tedebo incæte botö, Waa
cætabopa, ante cöwë tedequënëmo ïmopa.
Ïninque botö ñöwo edæ, Wïïmonte baï
ayömo mönö awënë mä pönï odömongä
atabopa, ante yewä̈moncæboimpa. Ayä̈
tömengä, Æbänö ï, ante edonque pönï
nänö odömönönö ante godömenque
yewä̈moncæ cæbopa. 2 Codito nempo
në quëwëmo ïñömote Wængonguï do
catodote wadepo ïñonte botö ïmote
öönædë wënömënæcaönæ mä̈icä æiga-
boimpa. Incæte wacä æicä ate baï nämä
incæ agaboimpa. Wabänö önöwocaque
inte æigaboï. Ïintai ëñate wabänö inque
inte æigaboï, ante botö adämaï ïmopa.
Wængonguinque në ænte mä̈igaingä
inte tömenganque ëñengampa. 3 Edæ
baö ëñate æibo incæ baö ömaabo inte
æibo incæ Wængonguinque ëñëñongä
botö, Ïïmaï ingatimpa, ante mäninque

ëñëmopa. 4 Waëmönædë tömengä ömæ
ïñömö Wængonguï ænte mæicä æiga-
boimpa. Mänïñömö waa pönï apënedäni
ëñëmo incæte tömengä, Ïñömö möni
apënedö ante mïni waocabo apënedämaï
incæmïnimpa, ante wææ angä ëñëninque
botö waobo inte ædö cæte apënequïmoo.

5 Ïninque wacä mänömaï öönædë æite
ëñengä ïninque botö, Tömengä waa
pönï cæcampa, ante do apënebaïmopa.
Wæætë nämä botö waa cædönö ante
apënedämaï incæboimpa. Incæte,
Tömëmo aquïïmo inte önonque cætabopa,
ante mänïnonque ante botö nämä waa ate
baï apënecæboimpa. 6 Waa cægaboimpa,
ante tedebo ïninque botö wïï ocai ömæcabo
inte edæ tedebaïmopa. Ïñæmpa näwangä
waa cægaïmo ïnömo inte botö nö ante edæ
tedebaïmopa. Incæte botö wædænque
apënete pönömenque cæyömote æcä-
menque incæ, Pabodo godömenque waa
pönï cæcampa, ante änämaï incæcäimpa,
ante wææ cædinque botö waa cægaïnö ante
tededämaï inte edæ pæ wëënebopa.

7 Wængonguï mä nänö odömongaïnö
æbänö waa pönï ingateï, ante wadäni adä-
maï ïñönäni botö adoboque atabopa. Ïn-
inque, Pabodo, Botö adoboque në agaïmo
ïmopa, ante nämä waa adämaï incæcäimpa,
ante wææ cædinque Wængonguï angä ate
Tatäna botö ïmote pönö da boo codon-
gate ocæ ocæ coingä baï cæcä wætabopa.
8 Mänömaï cæcä wædinque botö mempoga
go adopoque Wængonguï Awënë ingante
apënedinque, Botö daa cogate baï wæyö-
mote o tongaate baï cæbi quëwëmoe, ante
nanguï ante wætabopa. 9 Ca wæyömote
mönö Awënë wæætë, “Në aquïï pönï ïnäni
ïñönänite botö tæï pïñæmämo eyepë pönï
pönömo æninque tömënänique wæætë tæï
pïñænte entawencædänimpa. Ïninque bitö
në aquïïmi ïmi beyænque botö waadete
pönö cædö ïñömö edæ eyepë pönï impa.”

Ïninque mönö Codito nänö tæï pïñænte
cæpämo ænte entawencæte ante cædinque
botö ïñömö edæ, Nämä aquïïmo inte botö
wædïnö beyë ante botö nämä waa ate
tobopa, ante tededinque godömenque
tocæboimpa. 10 Æyedënö aquïïmo ïmoï
mänïñedë edæ tæï ëwocaboimpa. Mänö-
maï beyë aquïïmo inte botö Codito
beyænque nanguï tobopa. Badete tote
pïïnte cædäni wæbo incæte botö piyënë
cædinque tobopa. Ancaa nanguï caate
wædinque nangë babo incæ, togænte
pänäni wæbo incæ, Ædö cæte quëwenguï-
moo, ante wæbo incæ mänïnö tömää beyë
wædömo inte botö Codito beyænque ante
piyënë cæte nanguï tobopa.

Coodintoidi æbämë cædänii, ante wæbopa, Pabodo angä

11 Ocai ömædæcacä ingä baï Pabodo
önonque tedete yewëmongampa, ante
pönëmïnitawo. Ïñæmpa tömëmïni botö
beyë wææ apënedämaï ïmïni beyænque
botö tömëmo nämä wææ cæcæte ante
cædinque mänömaï tedete yewëmömopa.
Wadäni në gode änäni guiquënë nämä
näni waa acabo ïnänipa. Incæte tömënäni
näwangä ñënënäni ïnäni ïninque botö
ïñömö dicæ wædämo ïmogaa. Ïninque
mïnitö tömëmïni, Pabodo waa cæcä
ingampa, ante tedequënëmïni ïmïnipa töö.

12 Wacä mïnitö weca pöninque æbänö
cæcä ate mïnitö, Ïingä ïñömö mönö
Codito nänö në da godongaingä ingampa,
ante ëñëmïnii. Ïïmaï impa. Tömengä,
Ëñencæmïnimpa, ante mä pönï cæcä ate
do ëñëmïnipa. Tömengä bamönengë
nanguï odömongä ate ëñëmïnipa. Wadäni
cædämaï ïñönäni tömengä tæï pïñænte
cæcä ate wædinque mïnitö wæætë edæ,
Codito nänö në da godongaingä ingampa,
ante do ëñëmïnipa. Ïninque botö mïnitö
weca quëwëninque edæ Codito nänö në da
godongaingä mä cæte näni odömönï baï
adobaï odömöninque edæ wæntædämaï
inte ee cæbo abaïmïnipa. 13 Ïninque
wadäni Codito ingante näni godongämë
pönencabo ïnänite waa cædinque botö
mïnitö ïmïnite dicæ pönömenque cætabo-
gaa. Wabänö mïnitö ïmïnite, Pönömïni
ëmoedäni, ante änämaï inte botö mïnitö
ïmïnite wïwa cæbopëë.

14 Botö do mïnitö weca mempoga
pönïmo inte ñöwo wæætë poncæ cæbopa.
Pöninque botö mïnitö mäincoo ante
änämaï incæboimpa. Wæætë, Mïnitö
botö wëmïni bacæmïnimpa, ante cæbopa.
Wëñënäni tömënäni mæmpoidi beyë
ante dicæ godonguënënäni ïnäniyaa.
Wæætë edæ mæmpoidi ïñömö wëñënäni
beyë ante në godonguënënäni ïnänipa.
15 Ïninque, Mïnitö quëwencæmïnimpa, ante
botö mäincoo tömancoo godöninque waa
tocæboimpa. Ayë, Mïnitö quëwencæmïn-
impa, ante cæte wëmo ïninque waa

tobaïmopa. Botö mänömaï mïnitö ïmïnite
gomonga waadete pönëmo ïninque mïnitö
wæætë botö ïmote pönömenque waadete
pönëmïni ïmïnitawo.
16 Incæte edæ idæwaa ämopa. Mïnitö
mäincoo ante botö änämaï intabopa. In-
cæte mïnitö, Pabodo në wënæ wënæ pö-
nengä inte awëmö æncæte ante babæ cæ-
campa, ante pönëwëmïni awædö. 17 Wadäni
ïnänite mïnitö weca da godöninque botö
awëmö æntawo, ante pönëmïnitawo. 18 Tito
ingante, Coodintoidi weca ate pöe, nan-
guï äninque botö wacä mönö töniñacä
tönö tömengä tönö da godömo guëa godat-
apa. Ïninque Tito mïnitö weca pöninque
dicæ wïwa cædinque mäincoo ö ænganta-
wogaa. Ïñæmpa tömengä tönö botö guëa
ääwocaque baï ëwocamöna inte mönatö
guëa cægömöna adinque mïnitö adämaï
inte baï tedewëmïni awædö.
19 Mïnitö, Pabodoidi nämä wææ cæcæte
ante apënedänipa, ante pönëmïni
awædö. Ïñæmpa mönö Codito nempo
quëwënömo inte mönitö Wængonguï
ayongante apënetamönipa. Edæ, Botö në
waademïni ïmïni inte mïnitö tæï pïñænte
bacæmïnimpa, ante cædinque mönitö
mänömaïnö ante apënetamönipa. 20 Botö
ïñömö edæ mïnitö waa cæmïni acæte ante
ponte ayömo mïnitö wadö cæmïni baï botö
nanguï wæcædömoimpa, ante guïñente
wæbopa. Ayë mïnitö wæætë, Pabodo waa
cæcæte ante pongampa, ante pönëñömïni
botö wadö cæbo baï mïnitö nanguï
wæcædömïnimpa, ante pönente wædinque
botö, Mönö mänömaï wædämaï ingëimpa,
ante wææ cæcæte ante cæbopa. Edæ
mïnitö wæætedö wæætë pïinte amïnitawo.
Wacä ingante waa cædäni wædinque
mïnitö godö pïinte amïnitawo. Ïñontobë
ænguï bamïnitawo. Nämanque pönente
cæmïnitawo. Wacä ingante pïïninque godö
babæ ante tedewëmïnitawo. Godö wæntaa
wæntaa ämïnitawo. Nämä waa adinque
cæmïnitawo. Wïï ëñente cædinque
mïnitö Yæ yæ tedemïnitawo. Mäniïnö
tömänö wabänö cæmïnii, ante guïñente
wædinque botö mänömaïnö ante edæ
yewëmontabopa.
21 Ïninque botö ponte ayömo pan-
camïniya wëënëñedë mïni cægaï baï
ñöwo adobaï cæmïni adinque botö guingo
imonte wæconguënëmo ante awædö. Edæ
pancamïniya wëënëñedë wentamö mïni
mongënö ee mongëmïni adinque botö
Ca ca wæbaïmopa. Wëënëñedë mïni
godö towengaïnö ayë towëmïni intawo.
Wëënëñedë ëñënämaï inte mïni wïwa
cædïnö ayë cæmïni intawo. Edæ wentamö
mongëmïni inte guingo imönämaï ïmïni
inte pancamïniya Wængonguï gämënö
ocë ëmænte pönämaï ïmïnipa, ante
guïñente wæbopa.

13

Idæwaa mäninque yewëmömopa, ante

1 Botö mïnitö weca mempoga do
pongaïmo inte ñöwo wæætë poncæ
cæbopa. Ïïmaï ante do yewëmongatimpa.
Nö nö æbänö cætimpa, ante ëñencæte ante
waoda mënaa incæ mengäa go adocanque
incæ në adïnäni inte adodö ante apënedäni
ëñëninque do apænte angëimpa, ante
näni yewëmongaïnö ante ëñëninque
cæcæboimpa. 2 Wëënëñedë wënæ wënæ
cædïnäni tönö wadäni tömänäni ïnänite
botö mïnitö weca doyedë pöninque, Ämo
ëñëedäni, ante wææ äninque ñöwo wæætë
wayömö ongöninque adodö ante wææ ante
yewëmömopa. Ayë ate wæætë mïnitö
weca ponte ongöninque tömanga apænte
äninque adodäni ïnänite ata cæpodämaï
incæboimpa.
3 Pabodo wabänö mönö Codito tönö
godongämë cæte apënecää, ante
wæmïnitawo. Mäniïnö ante mïni wædö
ante edæ, Näwangä impa, ante odö-
moncæte ante botö mänömaï apænte
ancæboimpa. Mönö Codito incæ botö
tönö godongämë në cædongä ïñömö
tömengä ïñömö aquïingä ïnämaï inte
mïnitö ïmïnite apænte angä abaïmïnipa.
Tömengä ïñömö nanguï tæï pïñënongä
inte mïnitö weca cæcä apa änewëmïnii.
4 Näwangä impa. Mönö Codito adocä incæ
aquïingä baï inte cæyongante waodäni
wæætë ñænquedïmë cæte mäo timpodäni
wængacäimpa. Incæte Wængonguï
nänö tæï pïñënö beyænque adocä ñäni
ömëmonte quëwengampa. Mönitö adobaï
tömengä nempo quëwëninque aquïïmöni
inte edæ Wængonguï nänö tæï pïñënö
beyænque mönö Codito tönö godongämë
quëwëninque mïnitö beyë ante cæquïmöni
ïmönipa.
5 Mïnitö tömëmïni ïñömö, Æbänö wede
pönëmo ïmoo, ante nämä waa aedäni.
Mïni cædïnö adinque, Æbänö nöingä cæbo
ïmoo, ante aedäni. Ïñæmpa, Itota Codito

ingante entawëmompa, ante ëñënämaï
ïmïnitawo. Wabänö mïnitö pancamïniya
nämä adinque, Botö nöingä cædämaïmo
inte edæ wede pönënämaïmo inte awædö,
ante ëñencæte ante aquënëmïni ïmïnipa.
6 Ayë nämä mïni a baï mönitö ïmönite
adobaï apænte adinque mïnitö, Pabodoidi
guiquënë nöingä cædönäni inte në wede
pönënäni ïnänipa, ante edonque amïni
waa tobaïmopa. 7 Mïnitö beyë ante
mönitö Wængonguï ingante apënedinque,
Coodintoidi cöwë wënæ wënæ cædämaï
incædänimpa, ante apënemönipa. Incæte
mönitö, Mïnitö wënæ wënæ cædämaï ïmïni
ate wadäni, Pabodoidi ædæmö cædäni
beyænque impa, ante mönitö ïmönite
waa acædänimpa, ante wïï cæmönipa.
Wæætë wadäni, Pabodoidi wïï eyepë
cædänipa, ante pïinte änäni incæte mïnitö
wæætë nöingä cæcæmïnimpa, ante mönitö
mänïnonque ante cöwë cæmönipa.
8 Edæ Wængonguï nöingä nänö änö
ante në cæmöni inte mönitö adode ante
ædö cæte wido cæquïmönii. 9 Ïninque
mönitö æyedëmë aquïïmöni ïïñömöni
mïnitö wæætë tæï pïïñænte cæmïni adinque
mönitö nanguï tomönipa. Mïnitö beyë
edæ Wængonguï ingante apënedinque
mönitö, Coodintoidi eyepë entawëninque
picënäni baï nö cæcædänimpa, ante
apënemönipa. 10 Botö ïmote apënedinque
Wængonguï, Bitö wadäni ïnänite bæ
tadämaï inte tæï mënonte baï pönö
cæcæbiimpa, ante pönö cæcä ate botö
tæï pïïñëmo badinque në ämo batabopa.
Në ämo ïmo incæte botö mïnitö weca
ponte ayömo wïwa cæmïni adinque
pïinte panguënëmo ïnämaï incæboimpa,
ante wææ cædinque botö ñöwo wayömö
quëwëninque, Nämä apænte äedäni, ante
wææ yewëmömopa.
11 Ïïñänäni, mäninque ante ñöwo
yewëmömopa. Mïnitö eyepë entawën-
inque, Mönö picënäni baï badinque nö
cæcëimpa, ante nanguï cæedäni, ämopa.
Wæntædämaï inte tæï pïïñænte cæedäni.
Mïni cabo incæ adoyömö pönëninque
gänë pönente quëwëedäni. Wængonguï
incæ në Waadecä inte në gänë entawengä
inte mïnitö tönö cöwë quëwencæcäimpa,
ämopa. 12 Mïni cabo incæ godongämë
pö bee tëninque waadete pönente waa
apëneedäni. 13 Wængonguï quïnäni
eyequeï quëwënäni ïïñömö, Mïnitö waa
quëwencæmïnimpa, ante apënedäni
ëñente yewëmömopa.
14 Mïnitö tömämïni mönö Awënë Itota
Codito waadete nänö pönö cægaïnö ante
entawencæmïnimpa, ämopa. Mæmpo
Wængonguï tömengä nänö waadete
pönënö ante entawencæmïnimpa, ämopa.
Wængonguï Tæiyë Waëmö Önöwoca tönö
ääwocaque baï ëwocadinque tömämïni
godongämë waa quëwencæmïnimpa,
ante botö Pabodobo mäninque ante
yewëmömopa.

Gadataidi
ïnänite Pabodo nänö cadota ante yewëmongainta

Gadataidi ïnänite Pabodo, Waa quëwëedäni, angampa

1 Botö Pabodobo ïnömo inte, Mïnitö
acæmïnimpa, ante yewëmömopa. Mæmpo
Wængonguï incæ Itota Codito ingante,
Ñäni ömëmöe, angä ñäni ömëmon-
gacäimpa. Mæmpocä ïñömö Itota Codito
tönö guëa cædinque botö ïmote da godonga
gotabopa. Ïninque botö dicæ waodänique
änäni ëñente gotabogaa. Botö ïmote edæ
dicæ waocanque da godongä gotabogaa.
2 Mïnitö Gadatiabæ wayömö wacabo
wayömö wacabo quëwëmïni inte Codito
ingante mïni godongämë pönencabo
ïnömïni inte edæ ëñencæmïnimpa, ante
mönitö möni pönencabo tömämöni ïïmaï
ante apënemönipa.
3 Wængonguï mönö Mæmpo tönö mönö
Awënë Itota Codito godongämë pönö
waadete cæda ate mïnitö gänë pönente
waa quëwencæmïnimpa, ämönipa. 4 Adocä
mönö Mæmpo Wængonguï ïñömö, Mïnitö
pedænguipogaque wïwa cæte mïni
wæwëñömö edæ abæ tawænte ponte
baï botö gämënö ponte quëwëedäni,
angampa. Ïninque, Wængonguï nänö
angaïnö baï cæcæmïnimpa, ante cædinque
mönö Awënë Itota Codito mönö ïmonte
ö æncæte ante cægacäimpa. Mïni wënæ
wënæ cæpämo mongæncæboimpa, ante
tömengä nämä wepë pædæ godonte baï
cædinque pönö ængä beyænque mönö
wæætë quëwëmompa. 5 Edæ pedængui-
poga ïïnonte mïinguipoga bayonte edæ,
Mänömaï bacëimpa, ante në angaingä
ïnongä inte mönö Mæmpo Wængonguï
ïñömö edæ cöwë ñäö apäite baï waëmö
pönï ëmönongä ingänö anguënë. Mänömaï
impa, ante botö, Amëë, ämopa.

Codito ingantedö ante watapë ëñengëimpa

6 Mïnitö ïñömö æbämë pönï cæmïni
awædö. Mönö Codito waadete pönö
cæcä beyænque mïnitö Wængonguï äñecä
pömïnitawo. Ñöwo guiquënë në äñecä
ïñongante quïmë panguïmë gomïnii.
Wadäni, Quëwenguï taadö wadö ïnompa,
ante tededäni ëñëninque mïnitö do Ao
änewëmïni awædö. 7 Ïñæmpa wadö incæ
wïï quëwenguïnö ïnompa. Wæætë edæ,
Mïnitö oda cæcæmïnimpa, ante cædinque
wadäni pancadäniya, Codito ingantedö
ante watapë möni apënedö ante edæ,
Idiquibë bacëimpa, ante cædäni apa
ëñëwëmïnii.
8 Mönitö Codito ingantedö ante watapë
apënemöni ëñëmïnitapa. Incæte mönitö
adomöni incæ wadö ante apënemöni baï
Wængonguï wæætë pönö pïinte apænte
angä wæquïmönidö anguënë. Ayë adobaï
Wængonguï anquedo incæ öönædë owod-
inque wæë pöninque wadö ante apënecä
baï Wængonguï tömengä ingante wæætë
godö pïinte apænte angä wæquingänö an-
guënë. 9 Edæ doyedë möni änïnö baï
botö ñöwo wæætë adodö ante ämopa.
Codito ingantedö ante watapë apënemöni
ëñëninque mïnitö Ao ämïnitawo. Ïn-
inque mänïnö ante æcämenque pönënä-
maï inte wadö ante apënecä ëñëninque
Wængonguï tömengä ingante wæætë godö
pïinte apænte angä wæquingänö anguënë.
10 Botö dicæ, Mïnitö waomïnique botö
ïmote Ao ancæmïnimpa, ante apënebogaa.
Wængonguinque, Ao ancæcäimpa, ante
apënebo aedäni. Ayë, Waomïnique
tocæmïnimpa, ante dicæ cæbogaa.
Waomïnique tocæmïnimpa, ante cæbo inte
baï edæ Codito ingante në cædömo ïnämaï
incædömoimpa.

Pabodo Wængonguinque da godongä gotabopa, angampa

11 Botö tönïñamïni ëñëedäni. Codito
ingantedö ante watapë botö apënedö
ïñömö edæ wïï waodänique näni mä
pönengaïnö impa, ante ämo ëñëedäni.
12 Mänïnö ante waocanque dicæ pönö
apënecä ëñente æntabogaa. Waocanque
dicæ odömonte apënecä ëñëninque
apënetabogaa. Wæætë Itota Codito
edonque odömonte apënecä ëñëninque
botö në ëmo inte adodö ante apënebopa.
13 Oodeobo ïnömö inte botö ïñömö
edæ möni oodeocabo pönengaïnö ante
wëënëñedë mänïnonque ante ëñëninque
quëwengaboï aedäni. Botö mänïñedë
edæ Codito ingante näni godongämë
pönencabo ïnänite wido cæcæte ante
cædinque ancaa togænte edæ nanguï pönï
pämo wægadänimpa, ante do ëñëmïnipa.
14 Ayë botö tönö guëa pægaïnäni incæ

nanguï ïnäni guiquënë möni oodeocabo möni ëñengaïnö ante wædænque ëñente cæyönäni botö ïñömö godömenque nanguï pönï ëñente cægaboimpa. Edæ mönitö mæmæidi näni odömonte angaïnö ante botö, Mönö Ao ante adodö ëñente cæte quëwengæimpa, ante nanguï cæbo ingaboimpa.

15 Incæte botö badä cæncadë ongöñömote Wængonguï, Botö beyæ cæcæbiimpa, äninque edæ mänïñedë botö ïmote apænte ængaingä inte ñöwo botö ïmote pönö waadedinque äñecantapa. Ayæ ñöwo pönï tömengä nämä nänö pönënö ante cæte todinque edæ, 16 botö ïmote pönö angantapa. Bitö oodeoidi ïnämaï ïnäni ïnänite apænebi ëñëninque tömenäni botö Wengä ingante edonque ate baï ëwocacædänimpa, ante täno botö ïmote edonque odömongä adinque botö tömengä Wengä ingante do ëwocabo inte apænebo ëñënänitapa. Ïninque botö waocä ingante, Æbänö cæquïmoo, ante edæ änämaï intabopa. 17 Botö ïmote da godongä ate botö Codito täno nänö në da godongaïnäni ïnänite apænecæte ante Eedotadëë ïñömö æidämaï intabopa. Wæætë edæ wadæ godinque botö wayömö Adabiabæ do godinque ayæ ate Daämaco ïñömö ocæ ëmænte gotabopa.

18 Ayæ wadepo mënepoga go adodepoque ïinque go ate botö Pegodo weca mä ëñacæte ante Eedotadëë æidinque mëa Wængonguï itædë tömengä weca quëwentabopa. 19 Ayæ wadäni Itota nänö në da godongaïnäni ïñönänite botö adocanque ingante mönö Awënë Itota biwï Tantiago ingante adinque wadäni ïnänite adämaï intabopa. 20 Mänömaïnö ante botö Wængonguï ayongä babæ änämaï inte näwangä ante yewæmömo aedäni.

21 Mäniï gote ëñate ate botö Tidiabæ godinque godömenque Tiditiabæ gotabopa. 22 Ïninque Oodeabæ quëwente Codito ingante näni godongämæ pönencabo mönö Codito nempo në quëwënäni ïñömö botö awinca cöwë adämaï ïnäni inte önöwënenque pönengadänimpa. 23 Tömënäni ïñömö ïimaïnö ante önömoncaque ëñengadänimpa. "Wëënëñedë mönö ïmonte në togænte pangaingä ïñömö mönö pönente quëwenguïne ante, Mänïne ante wido cæcæimpa, angantawo. Ñöwo guiquënë tömengä, Wido cæquïne, ante nänö angaïne incæ adode ante edæ watapæ apænecä ëñënänipa," ante tededäni ëñengadänimpa. 24 Ïninque, Pabodo ñöwo waa cæcampa, ante adinque tömënäni Wængonguï ingante apænedinque, Bitö waëmö pönï ëmönömi inte në waa cæbi ïmipa, ante watapæ apænegadänimpa.

2

Itota nänö në da godongaïnäni Pabodo ingante Ao änäni

1 Ayæ mäniï pö godinque ïincayæ ate catodote wadepo go ate botö Bedënabee tönö Eedotadëë ïñömö adodö æidinque Tito ingante mäomöna gocantapa. 2 Wængonguï do botö ïmote apænete baï edonque odömongä adinque botö Eedotadëë ïñömö æidinque ïïmaï ante apænetabopa. Botö ïñömö oodeoidi ïnämaï ïnäni weca godinque, Codito ingantedö ante cöwë watapæ apænebopa, ante botö ñænænänique ïnänite awëmö apænebo ëñënänitapa. Mänömaï cædinque botö, Æbänö cæboï, ante adodö adodö ante apænebo ëñëninque tömënäni pïïnämaï incædänimpa, ante cætabopa.

3 Ayæ, Botö tönö guëa pöningä Tito ingante adinque pancadäniya, Ïingä ïñömö Guidiego ïnongä ïñongante ämïni ëö togæncædänimpa, ante pïinte änäni incæte në änäni guiquënë, Ëö togæedäni, ante änämaï ïnänitapa. 4 Ëö togængæimpa, ante në pïinte änäni näni wææ angaïnö ante mönitö ïñömö Codito Itota gä pe æmpote æængä beyænque abæ tawænte ee gote baï quëwëmönipa. Mänömaï ïñömonte pancadäniya, Æbänö quëwënänii, ante edæ awëmö acæte ante cædinque edæ, Mönö caipæ ïmompa, ante baï babæ cædinque mönitö weca pönäni wætamönipa. Ayæ edæ mönitö tömënäni näni wææ änö beyænque në cæte quëwëmöni bacæmönimpa, ante cædinque tömënäni godömenque, Cæedäni cæedäni, ante wææ änewënäni wætamönipa. 5 Incæte edæ, Mönö Codito ingantedö ante watapæ möni apænedö näwangä ante impa, ante mïnitö oda cædämaï incæmïnimpa, ante wææ cædinque mönitö wantæ ïñö incæ në wææ änewënäni ïnänite ëñente cædämaï intamönipa.

6 Ñænænäni ïnänipa, ante wadäni näni në waa adönäni ïñömö æbämë ëmönänii, ante botö ïñömö edæ wædämaï ïmopa. Edæ

Wængonguï incæ waocä ingante apænte acæte ante cædinque adämaï ingampa. Mïmönoque acampa. Ïninque botö idæwaa apënebo ate ïïnäni incæ ædö cæte godömenque apënequïnäni. 7 Ïñæmpa ïïnäni incæ edæ do ëñënänitapa. Pegodo ingante mönö Awënë incæ pönö angä ate tömengä oodeoidi ïnänite mönö Awënë ingantedö ante në watapë apënecä ingampa. Botö ïmote adobaï mönö Awënë incæ pönö angä ate botö wæætë oodeoidi ïnämaï ïnäni ïnänite në apënebo ïmopa. Ïninque botö mänömaïnö ante apënebo ate në änäni ïñömö, Pegodo cæcä baï Pabodo adobaï cæcampa, ante do ëñënänitapa. 8 Pegodo oodeoidi weca gote cæyongante Wængonguï tömengä tönö godongämë cæcä baï botö guiquënë oodeoidi ïnämaï ïnäni weca edæ gote cæyömote adocä incæ botö tönö adobaï edæ godongämë cæcampa, ante do ëñënänitapa.

9 Tantiago, Pegodo, Wäö ïñömö në tæï ëmönäni ïnänipa, ante adinque wadäni, Gönönïwë onguitanca baï ïnänipa, ante apënedänipa. Ïninque botö apënebo ëñëninque mänïnäni, Onguitancaidi, näni änäni ïñömö edæ, Pabodo ingante Wængonguï mänömaï pönö waadete cæcampa, ante adinque botö ïmote ayë Bedënabee ingante, Mönitö tönïñamïna ïmïnapa, ante tömëmë ïnö pædæ pompote bæi ongompodänitapa. Ayë, Mönitö oodeoidi weca gote apëneyömöni mïnitö wæætë oodeoidi ïnämaï ïnäni weca gote apënecæmïnimpa, ante godongämë Ao änänitapa. 10 Ayë, Mïnitö në ömaadäni inte wædäni ïnänite ante cöwë pönëninque waa cæcæmïnimpa, äninque mäninque ante wææ änänitapa. Mänïnö näni änïnö incæ botö cöwë pönëninque edæ nanguï cæïnente wæbo intabopa.

Pegodo ingante Pabodo angä wæcampa

11 Ayë Pegodo Antioquiya ïñömö pöninque wïï nö cæcä adinque botö tömengä awinca waa adinque, Bitö pante wæquinque wënæ wënæ cæbi ïmipa, ämo wæcantapa. 12 Ïïmaï edæ Pegodo cæcä ïnongäimpa. Tæcæ Antioquiya pöninque tömengä oodeoidi ïnämaï ïnäni weca wæætë wæætë pö guii pö guii ongöninque godongämë cënongäimpa. Incæte Tantiago nänö da pönönïnäni pönäni ate Pegodo ïñömö edæ, Mönö ëö togængëimpa, ante në änönäni pïïnäni wæcæ wæ, ante guïñënongä inte edæ oodeoidi ïnämaï ïnäni weca ñöwo cënämaï inte edæ gomonga gote cënongäimpa. 13 Mänömaï wadonque cædingä inte ñöwo wadonque cæyongante tömengä tönö oodeoidi tömänäni wadonque cædïnäni inte edæ ñöwo wæætë wadonque cædänipa, ante adinque Bedënabee incæ oda cæte wapiticë cæcantapa.

14 Ïninque edæ Codito ingantedö ante watapë mönö ëñënö nö pönï ï incæte tömënäni nö cædämaï inte wapiticë cædänipa, ante adinque botö tömänäni ayönäni edæ Pegodo ingante ïïmaï ante ämo wæcantapa. “Bitö ïñömö oodeobi ïnömi inte edæ oodeo ïnämaï ïnäni baï ñimpo cæte quëwëninque edæ wïï oodeoidi näni wææ angaïnö ante ëñente quëwëmipa. Incæte bitö, Oodeo ïnämaï ïnäni incæ oodeoidi näni wææ angaïnö ante ëñente quëwencædänimpa, ante quïmë wææ änewëmii,” ämo wæcantapa.

Mönö pönënö beyænque mönö tömämö quëwëmompa

15 Oodeoidi ïnämaï ïnäni näni ëñënämaï quëwencabo baï ïnämaï ïmöni inte mönitö ïñömö edæ oodeomöni në ëñagaïmöni ïmönipa. 16 Incæte edæ ïïmaï ante do ëñëmönipa. Ïïmaï cæedäni, ante Möitee wodi nänö wææ angaïnö ante ëñente cæcä beyænque waocä dicæ Wængonguï ayongä edæ nö cæcä baquingää. Wæætë Itota Codito ingante wede nänö pönënö beyænque waocä nö cæcä bacampa, ante mönitö do ëñëmönipa. Ïninque, Waocä æcämenque incæ mänïnö Möitee wodi nänö wææ angaïnö ante tömengä nänö ëñente cædö beyænque edæ nö cæcä badämaï incæcäimpa, ante do ëñëmöni inte mönitö adobaï, Ædö cæte mänïnö beyænque nö cæmöni baquïmönii, ante ëñëmönipa. Wæætë, Codito ingante möni wede pönënö beyænque nö cæmöni bacæte ante mönitö adobaï tömengä ingante wede pönëmönipa.

17 Ïninque mönitö oodeoidi ïmöni ïñömö, Mönö Codito nempo quëwëninque Wængonguï ayongä mönö nö cæmö bacëimpa, ante cæmönipa. Mänömaïnö ante cædinque mönitö në wënæ wënæ cæmöni inte wæmöni incæte dicæ Codito angä beyë wënæ wënæ cætamöniyaa. 18 Mänïnö Möitee wodi nänö wææ angaïnö ante ëñente

cæte quëwengäimpa, ante botö pönengaïnö ante do wido cægaboimpa. Mänömaïnö ante botö pönengaïnö ante në wido cægaïmo inte botö ädö cæte wæætë adodö ænte baï cædinque, Mänïnö ante ëñente mönö quëwengäimpa, ante anguïmoo. Mänömaïnö ante ämo inte baï botö Wængonguï nänö wææ angaïnö ante edæ në ëñënämaï ïmo bacædömoimpa. 19 Edæ, Wængonguï nänö wææ angaïnö ante ädö cæte tömänö ante ëñente cæquïmoo, ante botö wädö beyænque në wëwocaïmo bagaboimpa. Ïninque botö në wëwocagaïmo ïnömo inte mänïne ante ëñente cæcæte ante quïnante wæquïmoo. Wæætë edæ Wængonguï beyænque ante botö quëwenguinque ïmopa.

20 Mönö Codito ingante awäa timpodäni wëñongante botö tömengä tönö godongämë wænte baï bagaboimpa. Ïninque botö baonga ëñate quëwëmo incæte botö wïï tömëmo quëwenguïmämo ëwocate quëwëmopa. Wæætë Codito nänö quëwenguïmämo ëwocate quëwëmopa. Ïninque adocä Codito Wængonguï Wengä botö ïmote waadete pönëninque nämä tömengä wepë ante, Wængonguï quï, ante botö beyë pædæ godongä adinque botö baö ëñate quëwëninque tömengä ingante wede pönëninque quëwëmopa. 21 Ïninque, Ïïmaï cæedäni, ante Möitee wodi nänö wææ angaïnö ante ëñente cædinque mänömaïnö cæmö beyænque ñä mënongate nö entawëmö bamö baï mönö Codito önonque pönï wæncægacäimpa. Mänömaï beyë Wængonguï nänö pönö waadete cægaïnö ante botö Ao ante ö äninque cöwë wido cædämaï ïmopa.

3

Mönö pönënö beyænque mönö quëwengäimpa, ante

1 Gadataidi önonque pönï mïni cæcabo ïnömïni inte ëñëedäni. Æcänö wadö ante apënecä ëñëninque mïnitö dowænte baï önonque tedewëmïnipa. Ïñæmpa botö doyedë, Itota ingante æbänö awäa timpodäni wængacäï, ante botö edonque pönï odömonte apënebo ëñëninque mïnitö önöwënenque ante baï do pönëmïnitapa. 2 Adodeque ämo ate apënemïni ëñëmoedäni. Mïnitö Wængonguï Önöwoca ingante æbänö cæte ëmïnii. Möitee wodi wææ nänö angaïnö ante ëñente mïni cædö beyë mïnitö tömengä ingante ëmïnitawogaa. Wæætë edæ mönitö apënemöni ëñëninque wede pönëmïni inte ëmïnitawo.

3 Ïñæmpa mïmö ömædë ïmïni inte ëñënämaï incædö. Mïnitö wëënëñedë mä pönï pönëninque Wængonguï Önöwoca tönö në cægaïmïni inte ñöwo wæætë edæ ömæwocamïni inte baï edæ baonga ëñadinque nämanque cædinque ïinque cæmïnii. 4 Wængonguï nanguï pönï pönö cæcä caate wædinque mïnitö önonque beyë caate wæmïnitawo. Tömengä dicæ önonquedö ante cæcæte ante pönö cæcä wæmïniyaa. 5 Wængonguï tömengä Önöwoca ingante da pönöninque mïnitö weca bamönengë pönï cæcampa. Quïnante mänömaï cæcää. Edæ, Möitee wodi nänö wææ angaïnö ante ëñente mïni cædö beyë ante dicæ cæcäa. Wæætë mönitö apënemöni mïni ëñente pönënö beyë Wængonguï tömengä Önöwoca ingante da pönöninque mïnitö weca bamönengë pönï pönö cæcä ëmïnipa.

6 Wængonguï apënecä ëñëninque Abadäö wodi, Nöingä ante apënecampa, ante wede pönengacäimpa. Ïninque tömengä wede nänö pönënö beyænque Wængonguï, Botö ayömo Abadäö ïñömö në nö cæte quëwënongä ingampa, angacäimpa, ante yewëmongatimpa. 7 Mänömaïnö ante adinque mïnitö ïïmaï ante ëñëedäni. Mönö në wede pönëmö ïñömö Abadäö wodi pëïmö baï adomö ïmompa, ante ëñente pönëedäni. 8 Wængonguï, Oodeoidi ïnämaï ïnäni incæ wede näni pönënö beyænque botö ayömo edæ në nö cæte quëwënäni bacædänimpa, ante badoncæcäimpa, ante dodäni edonque adinque Wængonguï beyë yewëmongadänimpa. Ayë Abadäö wodi ingante apënedinque tömengä, "Botö bitö ïmite pönö waa pönï cæbo ëmi ïninque bitö beyænque wadäni näni cabo wadäni näni cabo tömancabodäniya edæ watapë quëwenguïnänidö anguënë," ante apënegacäimpa. Mänömaï impa, ante yewëmöninque dodäni wëënëñedë pönï Wængonguï waa pönï nänö cæquïnö ante yewëmongadänimpa. 9 Abadäö wodi cöwë ädæmö cæte pönengaingä ïñongante Wængonguï pönö waa pönï cægacäimpa. Mönö në wede pönëmö ïñömonte tömengä adobaï pönö waa pönï cæcä äninque mönö

ïñömö edæ Abadäö wodi tönö godongämæ watapæ quëwëmö ïmönö anguënë.

10 Wæætë edæ, “Wææ ante botö yewæ-
mongainta adinque æcänö tömänö ante
dicæ cæcää tömengä ïñömö Wængonguï
pïinte angä wæwocaingä ingänö anguënë,”
ante Möitee wodi incæ do yewæmon-
gacäimpa. Ïninque Wængonguï edæ nänö
wææ angaïnö ante waodäni, Botö ëñente
cædö beyænque quëwencæboimpa, ante në
änewënäni incæ wïï eyepæ ëñente cædäni
ïnönäni inte tömënäni tömänäni ïnänite
Wængonguï pïinte angä wæwocaïnäni
ïnänidö anguënë. 11 Ayæ wacä Wængonguï
beyæ yewæmöninque, “Në nö cæte
quëwënongä incæ tömengä nänö wede
pönënö beyænque quëwencæcäimpa,”
angacäimpa. Ïninque ïïmaï ante mönö
edonque ëñengæimpa. Möitee wodi
nänö wææ angaïnö ante ëñente cæte
beyænque waocä dicæ Wængonguï
ayongä në nö cæcä badinque quëwengu-
ingää. 12 Wængonguï nänö wææ angaïnö
ante ëñente quëwengæimpa, ante në
cædönäni ïñömö tömënäni dicæ näni wede
pönënö beyæ quëwënäniyaa. Wæætë,
“Mänïnö ante në ëñente cæcä ïñömö
tömengä nänö ëñente cædö beyænque
quëwencæcäimpa,” ante Möitee wodi nänö
yewæmonte angaïnö baï impa.

13 Ayæ adobaï, “Æcänö ingante awäa
wodoncædäni a ongöna tömengä ingante
Wængonguï pïingä wæwocaingä ingänö
anguënë,” ante Möitee wodi yewæmon-
gacäimpa. Ïninque Wængonguï nänö wææ
angaïnö ante wïï eyepæ ëñente cæmö
beyæ mönö wæwocaïmö inte wæyömonte
mönö Codito ïñömö, Abæ tawænte gote
baï quëwencæmïnimpa, ante cædinque
mönö beyæ wæætë wæwocaingä badinque
edæ awäa wæninque a ongongacäimpa.
14 Abadäö wodi ingante Wængonguï waa
pönï pönö cægacäimpa. Ayæ, mïnitö
oodeoidi ïnämaï ïñömïnite Itota Codito
pönö cæcä beyænque Abadäö tönö
godongämæ watapæ quëwencæmïnimpa,
ante Wængonguï adobaï pönö waa
cæcampa. Mänömaï bacæimpa, ante
cædinque Codito tömämö ïmonte, Mïnitö
wede pönëninque botö Önöwoca ingante
ænte ëwocacæmïnimpa, ante cædinque
mönö ïmonte æncæte ante nämä wepæ
godonte ængä beyænque quëwëmompa.

Wængonguï täno, Cæquïmo, aninque ayæ ate wææ angacäimpa

15 Botö töniñamïni ëñëedäni. Botö,
Waomö mönö cæï baï Wængonguï mönö
beyæ wodo adobaï cæcampa, ante
odömoncæte ante ïïmaï ante yewæmömo
aedäni. Waoda, Möna guëa cæcaya
ïmönapa, ante Ao äna ate adocanque
inte ædö cæte wadö ante cæquënengää.
Ayæ, Mönö godömenque cæcæimpa, ante
waocä adocanque inte ædö cæte edæ ante
cæquënengää. Ñöwo edæ ämo ëñëedäni.
Wængonguï, Mönö godongämæ cæcabo
bacæimpa, ante botö pönö cæcæboimpa,
angä ëñëninque mönö Ao ante cæquënënö
ïñömö edæ wodo adobaï impa. 16 Mæmæ
Abadäö wodi ingante apænedinque
Wængonguï, Bitö Pæingä ingante botö
cöwë pönö waa cæcæboimpa, angacäimpa.
Mänömaï äninque tömengä Abadäö wodi
ingante, “Bitö pæïnäni,” ante änämaï
ingacäimpa. Wæætë, “Bitö Pæingä ingante
pönö cæcæboimpa,” äninque Abadäö wodi
Pæingä adocanque Codito ingante ante
pönëninque angacäimpa.

17 Mänömaïnö ante apænedinque
botö ïïmaïnö ante odömoncæte ante
apænetabopa. Abadäö wodi ingante
Wængonguï, Botö pönö cæbo ate mïnitö
Ao ämïni ïninque mönö godongämæ
waa cæcæimpa, ante wëënëñedë cæ-
gacäimpa. Ayæ wantæpiyæ coatodo
tiento todëinta wadepo go ate Möitee
wodi ingante apænedinque adocä, Ïïmaï
cæedäni, ante pönö wææ änongäimpa.
Ïninque Wængonguï wantæpiyæ ate
wææ äninque do nänö angaïne ante wëä
godönämaï ingacäimpa. Edæ, Cöwë pönö
cæcæboimpa, ante doyedë në angaingä
inte tömengä ñöwo wææ äninque mänïne
ante dicæ wëä godongantawogaa. 18 Möitee
wodi nänö wææ angaïnö ëñente cæmö
beyænque mönö ænguënencoo do æmö baï
Wængonguï, Cöwë pönö cæcæboimpa, ante
önonque ancægacäimpa. Incæte Wæn-
gonguï pönö waadete cædinque mæmæ
Abadäö wodi ingante apænedinque, Cöwë
pönömo æncæmïnimpa, ante nänö angaïnö
baï cædinque do cægacäimpa.

19 Ïninque, Cöwë pönömo æedäni, ante
në angaingä inte Wængonguï quïnante
ñöwo wæætë, Ïïmaï cæedäni, ante wææ
angacäï. Ïñæmpa tömengä, Mïnitö botö

änö ante ëñënämaï cædinque wënæ wënæ mïni cædïnö edonque bacäimpa, ante odömoncæte ante wææ angacäimpa. Mänömaï cædinque tömengä, Abadäö wodi Päingä botö në angaingä incæ tömengä nänö ponganca mïnitö ëñente cædinque quëwencæmïnimpa, ante wææ angacäimpa. Mänïne nänö wææ angaïne ëñente cæcædänimpa, ante Wængonguï tömengä anquedoidi ïnänite da pönongä pöninque tömënäni Möitee wodi ingante mämö odömönäni agacäimpa. Tömengä ïñömö tæcæguedë ongonte baï në anguingä badinque Wængonguï nänö angaïne ante idægoidi ïnänite wæætë angä ëñengadänimpa. [20] Ñöwo apënebo ëñëedäni. Adocanque eyepë cæcä adinque tömengä beyë ancæte ante wacä tæcæguedë ongönämaï ïmaingampa. Wængonguï ïñömö, Cöwë pönö cæcæboimpa, në angaingä inte adocanque incæ eyepë cædongä ingampa.

Ïïmaï cæedäni, ante quïnante angacäï, ante

[21] Ïninque Wængonguï, Cöwë pönö cæcæboimpa, ante në angaingä inte wantæpiyë ate, Ïïmaï cæedäni, ante wææ äninque tömengä doyedë nänö angaïne dicæ wëä godongantawogaa. Edæ tömengä mönö ïmonte apënedinque, Botö wææ angaïnö beyë quëwencæmïnimpa, ante mänïne pönongä ænte quëwëmö baï mänïne beyænque edæ në nö quëwëmö bacædömöimpa. Wæætë edæ wïï mänömaï impa. Wængonguï, Cöwë pönö cæcæboimpa, angä ëñëninque mönö quëwenguinque edæ në nö cæmö bamompa. [22] Ïninque Wængonguï, Cöwë pönömo æncædänimpa, ante në angaingä inte ïïmaï ante cæcampa. Botö angaincoo ante Itota Codito ingante në pönënäni ïnänite da pönömo ate tömënäni wede näni pönënö beyænque ænte ëwocacædänimpa, ante ïïmaï cæcampa. Tömengä mönö inguipoga tömäo quëwëmö mönö wënæ wënæ cædïmämo adinque mönö ïmonte pönö tee mönete baï cæcä ongömompa. Mänömaï pönö cæcä ongongaïmö ïñömonte Wængonguï mönö wede pönencabo adomonque ïñömonte tömengä nänö angaincoo ante pönongä ænte ëwocamompa. Wængonguï, Mänömaï cæbopa, ante apënecä ëñëninque yewëmongadänimpa.

[23] Doyedë ïñömö mönö, Möitee wodi nänö wææ angaïnö tömänö ante mönö ædö cæte eyepë cæquïï, ante tee mönete baï wægamöimpa. Edæ Itota Codito mönö në wede pönënongä edonque pönï nänö ponte a ongonganca mönö tee mönete baï wægamöimpa. [24] Ïninque, Mïnitö Codito ingante wede pönëninque në nö cæmïni bacæmïnimpa, ante cædinque Wængonguï Codito gämënö töö ëmænte baï cædinque wææ angacäimpa. Mänömaï ï ïninque tömengä nänö wææ angaïnö beyænque mönö wapiticë godämaï inte Codito gämënö pongamöimpa. [25] Ayë ñöwo ïñömö, Mönö në wede pönënongä do pongäimpa, ante adinque Wængonguï ñöwo wæætë wææ änämaï ingampa.

[26] Mïnitö Itota Codito ingante wede pönëmïni inte tömämïni Wængonguï wëñëmïni ïmïnipa. [27] Edæ tömämïni mönö Codito tönö godongämë guiite baï æpënë guiidinque tömengä nänö ëwocadö adodö ëwocadinque tömengä nempo quëwëmïnipa. [28] Tömengä nempo adocabomö ïnömö inte mönö adocanque ingantedö ante apënedinque, Oodeocä ingampa, ante änämaï ingëimpa. Ayë wacä ingantedö ante adobaï, Guidiego ingampa, ante änämaï ingëimpa. Ayë, Waocä nänö në ö ëningä inte awënë beyænque cæte në quëwengä ingampa, ante mönö änämaï ingëimpa. Wacä ingantedö ante, Abæ tawænte gocä ingampa, ante mönö änämaï ingëimpa. Ayë adocanque ingantedö ante, Onguïñængä ingampa, ante mönö änämaï inte wacä ingantedö ante adobaï edæ, Onquiyængä ingampa, ante änämaï ingëimpa. Ïñæmpa Codito Itota nempo quëwëninque adocabomö ïmompa. [29] Ayë mïnitö ïñömö Codito nempo quëwëmïni inte mëmë Abadäö wodi pëïmïni baï ïmïnipa. Ïninque Wængonguï nänö, Cöwë pönömo æncæmïnimpa, ante nänö angaincoo ante mïnitö në ænguïmïni ïmïnipa.

4

[1] Mänïnö ante yewëmöninque botö, Waodäni æbänö cædänii, ante odömöninque ïïmaï ante apënecæte ante yewëmömopa. Wæmpocä wængä ate tömengä wengä ïñömö wæmpocä nänö ëadincoo në ænguingä ingampa. Ïninque wæmpocä ayë mïingä quëwengäñedë mänincoo

tömancoo do ænte baï tömengä wengä
në ëacä ingampa. Incæte tömengä
wengä tömancoo në ëacä incæ edæ
tömengä wëñængäñedë guiquënë wæm-
pocä beyænque cæte në quëwengä baï
ïnongä ingampa. 2 Ïninque wæmpocä
do äninque, Ïïönæ ïïnque bayonte botö
wengä do picængä badinque nämä në angä
bacæcäimpa, ante nänö angaïönæ ïïnque
baganca në aadäni ïnänite wæmpocä angä
ëñëninque tömënäni wæætë wëñængä
ingante wææ aadänipa. Ayë, Wëñængä
nänö manguincoo ante æbänö cæquïï, ante
në aadänique änäni ëñente wëñængä incæ
cæcampa.

3 Mönö ïñömö doyedë mäningä wëñængä
baï adobaï picëmö ïnämaï mönö ingaïñedë
inguipogaque näni wææ angaïnonque ante
ëñente cægamöimpa. Waocä beyænque
cæte në quëwengä baï mönö adobaï
inguipogaque näni wææ angaïnonque
ante ëñencæte ante cædinque mänïnö
beyænque cæte në quëwëmö baï inte
wægamöimpa.

4 Incæte Mæmpo Wængonguï ïñömö,
Ïïönæ da pönömo poncæcäimpa, ante
doyedë nänö angaïönæ ïïnque bayonte
tömengä Wengä ingante da pönongä
pongacäimpa. Ïingä Wëñængä ingante
onquiyængä mangä ëñadinque tömengä
Wængonguï nänö wææ angaïnö ante
në ëñente cæquënengä nänö baquinque
pægacäimpa. 5 Ïninque mönö Möitee
wodi nänö wææ angaïnö beyë tee
mönete baï wæyömonte adocä Wængonguï
Wengä incæ, Mïnitö abæ tawænte baï
picëmïni badinque näwä wëmïni bate
quëwencæmïnimpa, ante mönö ïmonte
ængä beyænque mönö abæ tawænte baï
quëwëmompa. 6 Mæmpo Wængonguï
ïñömö, Mïnitö näwä wëmïni ïmïni beyë,
ante tömengä Wengä Önöwoca ingante
mönonga da pönongantapa. Ïninque
tömengä Önöwoca ïñömö, “Mæmpo, botö
Wæmpo,” ante në apënecä ïnongä inte
mönö mïmönë owodinque adodö ante
mönö beyë apënecampa. 7 Ïninque
bitö ïñömö bitö ïmite në wææ angaingä
beyænque idæwaa cæte quëwengaïmi inte
ñöwo abæ tawænte baï ëmëwo pædïmi
inte näwä wëmi ïnömi ïmipa. Ayë näwä
wëmi ïñömite Wængonguï pönö cæcä ate
bitö tömengä nänö ëagaincoo ante në
ænguïmi babipa.

Në pönëmïni æbämë cæte quëwëmïni, ante wæcampa

8 Wængonguïidi ïnämaï ïñönänite
wadäni ïñömö, Wængonguïidi ïnänipa,
ante babæ apënedänipa. Mïnitö
wëënëñedë Wængonguï ingante mïni
adämaï ïñedë, Wængonguïidi, ante
tömënäni babæ ante näni në änönäni
beyænque cæte në quëwëmïni inte ñë
cæyænte baï wægamïnimpa. 9 Ñöwo ïñömö
mïnitö Wængonguï ingante ate baï në
pönëmïni ïmïni inte ædö cæte wapiticë
ante ëñëmïnii. Æ wadö ante godömenque
ämo. Wængonguï incæ mïnitö ïmïnite
do ate pönengaingä ingä incæte mïnitö
ædö cæte inguipogaque quëwënäni näni
önonquedö ante wææ angaïnö ante ëñente
quëwëmïnii. Ïñæmpa, Mänïne näni wææ
angaïnö ante wæætë ëñengëimpa, äninque
mïni ñä cæpote wæquinque ämïni awædö.
10 Edæ Wængonguï änämaï ïñongante
mïnitö mä pönëninque, Wængonguï beyë,
ante mönö ïïönæ cædämaï inte ongöninque
ëëëmë cæte becëimpa, änewëmïnipa.
Ayë, Ïï apäicä ïïñonte adobaï, ïïntedë
ïñonte adobaï, ïïnepo ïñonte adobaï,
Wængonguï beyë, ante mönö cædämaï
inte ëëëmë cæte becëimpa, ante önonque
pönï ante cæmïnipa töö. 11 Ïninque, Mïnitö
ëñënämaï inte mïni wæquinque cæmïnipa,
ante adinque botö mïnitö beyë ante
guïñente wæbopa. Botö pönö nanguï cæbo
incæte edæ önonque wabänö cægaboimpa,
ante wæbopa.

12 Botö tönïñamïni ëñëedäni. Botö
wëënëñedë mïnitö baï Möitee wodi
nänö wææ angaïnö në cæbo baï inte
wæbo amïnitawo. Wæætë botö në wææ
angaingä ingante idæwaa ëñente cædinque
abæ tawænte gobo baï mïnitö adobaï
cæmïni waa tobaïmopa. Mïnitö dicæ
botö ïmote wënæ wënæ cæmïnitawogaa.
13 Wëënëñedë wënæ wënæ mänïmo inte
botö mänömaï beyë mïnitö weca pöninque
mönö Codito ingantedö ante watapë
apënedinque mä apënebo ëñëmïnitapa.
14 Ïninque mänömaï wënæ wënæ bate pömo
ate wædïmïni incæte mïnitö guïñëñate
wædämaï inte towæ tänongadämaï
ïmïnitapa. Wæætë edæ botö ïmote
adinque mïnitö, Wængonguï anquedo
ingampa, ante pönente baï cædinque

watapë todinque, Pöe, ämïnitapa. Ayë
edæ, Itota Codito ingampa, ante pönente
baï cædinque, Pöe, ämïnitapa. 15 Mïnitö
mänïñedë watapë mïni todïnö baï ñöwo
guiquënë quïmë todämaï ïmïnii. Mïnitö
mänïñedë edæ eyepë inte baï nämä awinca
o togëmöninque botö ïmo pönö mïne
tïmoncædömïnimpa, ante pönëninque
apënebopa.
16 Ïñæmpa mïnitö ïmïnite näwangä
apënebo beyænque mïnitö ñöwo wæætë
botö ïmote pïinte bamïnitawo. 17 Wadäni
ïñömö, Mönitö gämënö ponte ëñëedäni,
ante nanguï cædäni ïñömö mïnitö ïmïnite
wënæ wënæ cæcæte ante änewënänipa.
Tömënäni ïñömö, Pabodoidi ïnänite
ëñënämaï inte mïnitö wæætë mönitö
tönö godongämë cædinque mönitö
cæïnënonque ante ämöni ëñëninque
cæcæmïnimpa, ante babæ cædänipa.
18 Wacä nänö cæïnënö ante godongämë
cæmïni cöwë waa ïmaimpa. Näwangä
impa. Incæte tömengä nänö waa
cæquënënonque ante cæcä adinque
mïnitö, Mänïnonque edæ cæcëimpa, ante
nanguï cæquënëmïni ïmïnipa. Ayë edæ
botö mïnitö weca quëwëmoyedë cæmïni
baï mïnitö botö dæ ämo ïñedë cöwë
adobaï cæmïni waa ïmaimpa. 19 Botö
wëmïni ëñëedäni. Yædëmadä inte nantate
wædä baï botö ïñömö wæætë nantate
wædinque edæ, Mïnitö mïmönë Codito
ingante ædæmö entawencæmïnimpa, ante
nanguï pönï cædinque wæbopa. 20 Edæ,
Mïnitö æbämë cæmïnii, ante ëñënämaï ïmo
inte botö mïnitö weca pöninque wïï gobæ
tedete botö änö baï tededinque wæætë
wadö baï tedecæte ante pöïnente nanguï
wæbopa.

Tada wodi tönö tömënä ïnante në cægaingä Agada

21 Mïnitö, Möitee wodi nänö wææ
angaïnö ante mönö ëñengëimpa, ante
në ämïni inte apënemïni ëñëmoedäni.
Mïnitö wææ ante tömengä nänö yewë-
mongainta incæ adämaï inte ëñënämaï
ïmïnitawo. 22 Ïïmaï ante yewëmongatimpa.
Abadäö wodi ïñömö wëñëna onguïñëna
mënaa ïnate tapëigacäimpa. Adocanque
guiquënë nänöogængä beyænque në
cæte quëwengä wëñængä ïñongä wacä
guiquënë näwä nänöogængä wëñængä
ingacäimpa. 23 Në cæte quëwengä wëñængä
guiquënë cöwë mönö ëñadö baï adobaï
önonque ëñagacäimpa. Näwä nänöogængä
wëñængä guiquënë Wængonguï, Cöwë
pönömo æncæbiimpa, ante nänö änïnö
beyænque ëñagacäimpa.
24 Wængonguï ïñömö, Botö pönö
cæbo ate mïnitö Ao ämïni ïninque
mönö godongämë waa cæcëimpa, ante
mempoga apënegacäimpa. Ïninque,
Wængonguï mënea nänö apënegaïnö
æbänö ïneï, ante ëñencæte ante mönö
mänïna onquiyëna ïnate adinque pö-
nengëimpa. Wængonguï ïñömö adopoque
apënecæte ante Tïnaiquidi wæænte
ongöninque wææ angacäimpa. Mänïneque
tömengä nänö wææ angaïneque ante
në ëñente cædäni ïñömö Agada wodi
wënäni mänïne beyænque në cæte
quëwënäni baï näni baquinque ëñadänipa.
25 Mäningä Agada tömengä näni wencabo
ïñömö wacä ingante në cædönäni inte
cëningä ñä cæyænte baï inte wægadänipa.
Ïninque Adabiabæ ongonquidi Tïnaiquidi
ongöninque Wængonguï wææ angä ate
mönö ïñömö Agada baï wacä ingante
në cæmö bagamöimpa. Edæ Agada
wodi näni wencabo wacä beyænque në
cæte quëwënäni inte näni wægaïnö baï
ñöwo Eedotadëë quëwënäni adobaï wacä
beyænque në cæte quëwënäni baï ïnönäni
inte wæwente quëwënänipa. 26 Eedotadëë
inguipoga ongöñömö baï mönö öönædë
æite Eedotadëë baï ïñömö ongongëimpa.
Mänïñömö Eedotadëë näni äñömö mönö
badä Tada wodi baï impa. Tada ïñömö wïï
wacä ingante në cæcä baï ïñönante mönö
tömënä wëmö baï ïmompa. 27 Edæ ïïmaï
ante Wængonguï beyë yewëmongatimpa,

"Bitö owæntabi ëñëmi. Wëñë mänämaï
ïnïmi inte bitö, Ïincayë ate
mancæboimpa, ante watapë
tocæbiimpa.

Bitö wëñë nantadämaï ïnïmi inte, Botö
ïincayë ate toquinque impa, ante
yedæ ancæbiimpa.

Edæ nänöogængä ëmö cæte gocä ate ado-
canque inte wëñë mänämaï ïñon-
gante,

Wængonguï, Botö pönömo æncæbiimpa,
angä ëñengä inte owæmpocä ïñömö
godömenque nanguï wëñënäni
ïnänite mäñongä nänöogængä ëacä
guiquënë wëñënäni wædænque
mancæcäimpa," ante yewëmon-
gatimpa.

28 Botö tönïñamïni, ëñëedäni. Wæn-
gonguï, Bitö wëñængä cöwë pönömo
æncæbiimpa, ante nänö angaïnö beyænque
Itæca wodi ëñagacäimpa. Wængonguï,
Cöwë cæcæboimpa, ante mïnitö ïmïnite
adobaï angä beyænque mïnitö mempoga
ëñadinque tömengä wëmïni bagamïnimpa.
29 Mänïñedë ïñömö Wængonguï Önöwoca
beyænque ëñacä ïñongante Itæca ingante
önonque në ëñagaingä Itïmäedo guiquënë
pïinte cægacäimpa. Mänömaï nänö
pïinte cægaï baï inguipogaque quëwënäni
Wængonguï wënäni ïnänite ñöwo adobaï
cædänipa. 30 Ïninque Wængonguï æbänö
angä ëñente yewëmongadänii. Ïïmaï
impa. "Näwä nänöogængä wëñængä
mæmpocä ëadincoo æñongä nänöogængä
beyænque cæte në quëwengä wëñængä
wæætë ænämaï incæcäimpa. Ïninque në
cæte quëwengä näna wencaya ïnate mönö
wido cæcäimpa." Ante yewëmongatimpa.
31 Ïninque botö tönïñamïni ëñëedäni. Mönö
ïñömö näwä nänöogënä wëñëmö baï
ïnömö inte mönö nänöogënä beyænque
në cæte quëwengä wëñëmö baï wïï ïnömö
ïmompa, ante ämo ëñëedäni.

5

Abæ tawænte baï mönö quëwënö ante

1 Mönö ïïne Möitee wodi nänö wææ
angaïnö ante ëñente në cæmö inte ñä
cæyænte baï wæyömonte Codito, Abæ
tawænte baï inte quëwencæmïnimpa,
ante pönö ö ænte ñimpo cæcä beyænque
mönö abæ tawænte gote baï ee quëwëmö
ïmompa. Ïninque mïnitö ïñömö në abæ
tawænte gogaïmïni inte tæï ongöninque
edæ wæætë mänïne beyænque ñä cæyænte
baï badämaï ïedäni.
2 Ïñänäni, botö Pabodobo apënebo
ëñenguënë quëwëmïnii. Mïnitö, Mönö
ëö togëïmö inte quëwengëimpa, ante
cæmïni ïninque ædö cæte Codito ængä
beyænque quëwenguënëmïnii. Ïñæmpa
mänömaï cæmïni ïninque Codito mïnitö
beyë ædö cæte pönö cæquingää. 3 Bitö,
Botö ëö togëïmo inte quëwencæboimpa,
ante cæbitawo. Edæ botö bitö ïmite ïïmaï
ante apënebo ëñëe. Bitö quëwencæte ante
cædinque ëö togëïmi babi ïninque Möitee
wodi nänö wææ angaïnö tömänö ante bitö
ëñente cæte quëwenguënëmi babaïmipa
töö. 4 Pancamïniya, Nö cæmö mönö
baquinque Möitee wodi nänö wææ angaïnö
ante ëñente cæcëimpa, ante ämïnitawo.
Ïñæmpa mänömaï ante në ämïni inte
mïnitö mönö Codito ingante do pango cæte
baï cæmïnipa töö. Edæ pango cæte nänënë
goyömïnite tömengä ædö cæte pönö
waadete cæquingää. 5 Mönitö guiquënë,
Wængonguï ayongä mönö në nö entawëmö
bacæmöimpa, ante nanguï pönï æïnente
wänö cöñömönite Wængonguï Önöwoca
pönö apënecä ëñëninque mönitö, Mönö në
nö entawëmö badinque watapë bacëimpa,
ante wede pönëmönipa. 6 Edæ Codito Itota
nempo quëwëninque ëö togëïmö ïmö
incæ bagëmö ïmö incæ tömämö adobaï
önömonque ïnömö ïmompa. Wæætë
edæ Codito ingante wede pönëninque në
waadete pönëmö ïñömö mänïnö mönö
pönënö beyænque waa pönï entawë-
mompa.
7 Mïnitö guiquënë wëënëñedë
godongämë pogodo gote baï nanguï
cædinque waa cæmïnitapa. Edæ ñöwo
guiquënë mïnitö waa pönï pogodo gote
baï cæyömïni æcämë wææ äna ëñënïmïni
inte wæætë Wængonguï nö ante nänö
apënegaïnö ante ëñënämaï cæmïnitawo.
8 Wængonguï mïnitö ïmïnite në aa pegaingä
inte tömengä ïñömö edæ, Ëñënämaï
cæedäni, ante dicæ wææ angantawogaa.
9 Edæ, "Yedæ æmpocëimpa, ante cædinque
guiyä pönï da wente ate päö cæquïmo
tömäo guipëñö päö yedæ æmpopa,"
ante pönëninque ïïmaï ante ëñengëimpa.
Adocanque wapiticë wææ angä ëñëninque
nanguï ïnäni wæætë oda cæte wæcædän-
impa. 10 Mönö Awënë nempo mönö
quëwencabo ïmompa, ante pönëninque
botö, Mïnitö botö pönënö baï pönëmïni
inte wïï wapiticë ante pönenguïmïni
ïmïnipa, ante pönëmopa. Wæætë edæ
æcämenque mïnitö ïmïnite wapiticë ante
wææ angää, ante adinque Wængonguï në
apænte angä ingante cöwë godö pangä
wæcæcäimpa.
11 Botö tönïñamïni ëñëedäni. Botö Itota
awäa wængacäimpa, ante apënebo ëñën-
inque, Ëö togëïmïni baedäni, ante në änäni
ïñömö botö ïmote cöwë pïïninque pänäni
wæbo aedäni. Incæte botö tömënäni näni
änö baï, Ëö togëïmïni baedäni, ante ämo
baï tömënäni botö ïmote wïï bæi ongön-
inque pancædönänimpa. Edæ mänömaïnö
ämo baï tömënäni wæætë pïïnämaï ïnäni
inte, Pabodo Itota nänö wængaïwë ante

apënecä awädö, ante tee tëwate baï oda
cädämaï incädönänimpa. 12 Mïnitö ïmïnite
në wapiticä̈ ante wäæ änäni ïñömö nämä
wido togænte baï cädinque nämä ta ñænte
Codito ingante në pönëmïni weca pönämaï
ïnäni inte waa ïmaimpa, ante awädö.
13 Mïnitö botö tönïñamïni abæ tawænte
gote quëwencæmïnimpa, ante mönö
Awënë mïnitö ïmïnite apænte aa pe-
gacäimpa. Incæte mïnitö, Abæ tawænte
godïmöni inte inguipogaque möni cæïnënö
ante godömenque cæcæmïnimpa, ante
cädämaï ïedäni. Wæætë edæ wadäni
ïnänite godö waadete pönëninque
tömënäni beyä̈ ante cæedäni. 14 Edæ
Itota, “Nämä bitö waadete pönënö baï
pönëninque bitö wacä ingante adobaï edæ
waadete pönencæbiimpa,” angacäimpa.
Ïïne adodeque ëñente cæmö ïninque
Wængonguï nänö wææ angaïnö incæ
tömänö ante do në cæmö edæ babaï-
mompa. 15 Edæ babæidi baï näëmä̈ pocænte
baï cädinque näëmä̈ gäwä̈ï cænte baï
cæmïni baï mïnitö näëmä̈ wido cädinque
wantæ biquënëmïnidö anguënë, ante apa
quëwëmïnii.

Mönö Wængonguï Önöwoca nempo quëwengä̈impa, ante

16 Ñöwo ämo ëñëedäni. Wængonguï Önö-
woca ëwocadinque quëwëedäni. Mänömaï
quëwëninque mïnitö inguipogaque mïni
cæïnëwënö ante wïï ëñëninque nämä
beyænque ante cädämaï inguïmïni
ïmïnipa. 17 Edæ inguipogaque mönö
cæïnëwënö ante adinque Wængonguï
Önöwoca ïïñömö edæ Baa angampa.
Ayä̈ wæætë æcänö inguipogaque mönö
cæïnëwënö ante cæte quëwëna tömengä
Wængonguï Önöwoca ingante näëmä̈ Baa
angampa. Ïninque mönö inguipogaque
cæïnëwënö ante wæyömö Wængonguï
Önöwoca guiquënë, Wadö cæedäni,
angampa. Mänömaï beyä̈ mïnitö mïmönë
wæætedö wæætë ante baï entawëmïni
inte mïnitö nämä mïni änö ante ädö
cæte cæquïmïnii. 18 Incæte mïnitö ïmïnite
Wængonguï Önöwoca nöïnö töö ä̈mænte
mäocä gomïni inte mïnitö Möitee wodi
nänö wææ angaïnö ante do abæ tawænte
gomïni ïmïnipa.
19 Inguipogaque mönö cæïnëwënö ante
ëñëninque në cädäni ïïñömö æbänö
cädänii, ante edonque abaimpa. Edæ
ïïmaï impa. Tömënäni nänöogængä ïnämaï
ïïñongante do godö guëa towënänipa.
Wentamö pönëwëninque cädänipa.
Önonque guïïñëñadämaï inte nämä
baonque pönëwëninque towënänipa.
20 Wængonguïidi ïnänipa, ante badöninque
ædæ wæænte waa adänipa. Idö baï
yewä̈ninque önonque tedewënänipa.
Pïinte quëwënänipa. Tiyä̈nö tiyä̈
tedewënänipa. Wacä godömenque ængä
ate wädinque pïinte awënänipa. Ænguï
bawënänipa. Nämä waa tobote, ante
änewënänipa. Wæætedö wæætë äninque
näwä̈ godänipa. Wadö ante näni cabo wadö
ante näni cabo badinque wæætedö wæætë
cädänipa. 21 Wacä gomonga ængä ingante
godö pïinte adänipa. Tï nämä̈ nanguï
bedinque dowænte badänipa. Ayä̈ nanguï
pönï godömenque bedinque nanguï pönï
cäninque guïñëñadämaï inte towënänipa.
Ayä̈ godömenque quïëmë baï në cæïnäni
ïnänipa. Mänömaï cæte quëwënäni ïïñömö
Wængonguï Awënë Odeye nempo ädö cæte
edæ guiiquïnänii, ante do botö änïnö baï
ñöwo wæætë ämo ëñëedäni.

22 Wængonguï Önöwoca ingante ëñente
në cæmö guiquënë mönö waincawä̈ incate
baï ïïmaï cæmompa. Waadete pönëmompa.
Watapä̈ tomompa. Gänë entawente
pönëmompa. Ee cæte pïïnämaï ïmompa.
Waadete cæmompa. Wadäni beyä̈ ante
waa pönï cæmompa. Wæntædämaï inte
cöwë cæmompa. 23 Gänë pönëninque
ædæmö cæmompa. Nämä wææ äninque
nö cæmö ïmompa. Wængonguï Önöwoca
ingante ëñëninque mänömaï cæmö
adinque Wængonguï mönö cædönö ante
wææ änämaï ingampa. 24 Mönö Codito
quïmö ïnömö inte mönö baö tömengä tönö
awä̈nëmä̈ timpote baï wængaïmö ïninque
inguipogaque mönö cæïnëwengaïnö
adobaï awä̈ timpote baï ïïñonte mönö
abæ tawænte baï godïmo inte baonque
ante mönö cæïnëwënö ante ëñënämaï inte
cæmompa. 25 Edæ Wængonguï Önöwoca
ængä beyænque quëwëmö inte mönö
tömengä Önöwoca tönö guëa godongämä̈
cægonte baï quëwengä̈impa. 26 Mänömaï
quëwëninque mönö nämä waa adämaï
ingä̈impa. Edæ wacä tönö guëa wæætedö
wæætë änämaï ingä̈impa. Wacä gomonga
ængä ingante mönö godö pïinte adämaï
ingä̈impa.

6

Mönö wacä ingä wacä ingä ïñacabo cæcäimpa, ante

1 Botö tönïñamïni ëñëedäni. Wacä
ëñënämaï cædinque oda cæte wæcantawo.
Ïninque mïnitö Wængonguï Önöwoca
ingante mïni ëwocacabo ïñömö, Män-
ingä në oda cædingä inte Wængonguï
taadonque adodö pö gocæcäimpa, ante
cædinque tömengä ingante ædæmö
cæedäni. Mänömaï cædinque në apënecä
guiquënë, Botö adobaï ëñënämaï cæïnente
wïï bacæboimpa, ante pönente wædinque
nämä wææ cæedäni. 2 Wacä teëmente
mongænte baï entawengä ate wædinque
mïnitö mönö Codito nänö, Ïïmaï cæedäni,
angaïnö ëñente cædinque tömengä nänö
mongæncoo ïñacabo mongænte baï
cædinque waa cæedäni.
3 Æcänö önonganque ïna inte, Botö
ñënëmo ïnömo ïmopa, ante pönëna,
tömengä ïñömö nämä babæ apënete
baï oda cæte pönengampa. 4 Ïninque
adocanque nämä nänö cæïnö cöwä
adinque adocanque nämä nänö cæïnö
cöwä adinque tömämïni, Tömëmo æbänö
cæboo, ante nämä apænte anguënëmïni
ïmïnipa. Mänömaï cædinque wacä nänö
cæïnö adämaï inte waocä nämä nänö
cæïnonque cöwä adinque apænte äninque,
Tömëmo nö cæbo ïmopa, ante adinque
tobaingampa. 5 Edæ adocanque nämä nänö
cæquënënö ante teëmente mongænte
baï cædinque adocanque nämä nänö
cæquënënö ante teëmente mongænte baï
cædinque tömämïni eyepë cæbaïmïnipa.
6 Ayë Wængonguï nänö apënedö ante
wacä apënecä ëñëninque në ëñengä ïñömö
tömengä mäincoo pancacooga waincooga
äninque në apënecä ingante eyepë pædæ
godongä æncæcäimpa.
7 Tömëmö tä bocate pæte incayö waocä
wäänä adomö baï tä pete ængampa.
Mänömaï ingëimpa, ante në angaingä inte
Wængonguï ïñæmpa oda cæcampa diyë
waocä wamö æanguingää. Ïninque, Waocä
æbänö cæcää, ante adinque Wængonguï
pönö cæcä ate waocä nänö cægaï baï
adobaï æntewæcæcäimpa. Ämo ëñëninque
mïnitö wïï wacä wapiticë nänö apënedö
beyë oda cæquënëmïnidö anguënë. 8 Edæ
minte pædïmö baï tä pete ængä baï
cædinque ïmæcaque ante nämä pönente
në cæcä guiquënë adobaï ïmæcaque nänö
ñömænguinque æncæcäimpa. Wæætë
Wængonguï Önöwocaque ante pönëninque
në cæcä guiquënë Wængonguï Önöwoca
pönö cæcä beyænque tömengä nänö cöwë
wënämaï quëwenguinque æncæcäimpa.
9 Ïninque mönö wæntæye badämaï inte
wadäni beyë godömenque waa cæcëimpa.
Ñimpo cædämaï ïmö ïninque edæ Wæn-
gonguï, Ïïñedë æncæmïnimpa, ante nänö
angaïñedë ïinque bayonte mäniñedë mönö
edæ tä pete baï eyepë pönï ëmaïmompa.
10 Mänömaï beyë mönö eyepë ïmö ïñedë
tömänäni ïnänite mönö waa cæcëimpa.
Ayë wadäni në wede pönënäni ïñönänite
mönö, Adomö ïmompa, ante pönëninque
tömënäni ïnänite godömenque nanguï
cædinque waa cæcëimpa.

Waa quëwencæmïnimpa, ante

11 Botö önompoca yewëmöninque
tömëmo ñënëmömo yewëmömoï aedäni.
12 Codito mönö beyë awäa wængacäimpa,
ante në pönënäni incæ pancadäniya,
Mänïne ante ëñëninque oodeoidi pïïnäni
wæcæ wæ, ante nämä wææ cæcæte
ante cædänipa. Ïninque tömënäni, Ëö
togænte cæmöni ïninque oodeoidi wæætë
mönitö ïmönite waa acædänimpa, ante
cædinque mïnitö ïmïnite, Ëö togëïmïni
bacæmïnimpa, änänipa. 13 Në ëö togëïnäni
incæ edæ Wængonguï nänö wææ angaïnö
ante dicæ ëñente cædäniyaa. Incæte
tömënäni, Mönitö änö baï mïnitö do ëö
togëïmïni bamïni ate wadäni mönitö
ïmönite waa acædänimpa, ante cædinque
mïnitö ïmïnite, Ëö togëïmïni baedäni, ante
cædänipa.
14 Botö guiquënë quïëmenque ante,
Waa aedäni, ante dicæ ämogaa. Ïñæmpa
ïmæcaque ante botö cæïnëmämo ante
botö, Codito nänö wængaïwäa tente baï
wëïnëmämo impa, ante baï cædinque
edæ mänïmämo ante ëmëwo wido
cætabopa. Ayë tömëmo adobaï Codito
tönö äanque baï awäa wænte baï ingaïmo
inte edæ ïmæcaque botö cæïnënö ante
cædämaï ïnömo ïmopa. Ïninque, Mönö
Awënë Itota Codito awäa wëninque mönö
beyë waa pönï pönö cægacäimpa, ante
pönente wædinque botö mänïwænque
tömengä nänö wængaïwænque ante waa
ate apënedinque edæ wade ante cöwë
waa ate tededämaï incæboimpa, ämopa.
15 Ïninque ëö togëïmö incæ bagäamö

incæ önonque pönï edæ impa. Edæ
Itota Codito badongä beyænque mönö
mïïmö quëwëmompa. 16 Mänömaïnö ante
pönente cæmïni ïñömïnite Wængonguï
pönö waadete piyënë cæcä adinque
mïnitö gänë pönente waa cæcæmïnimpa.
Idægoidi ïmïnipa, ante Wængonguï në
nänö angaïmïni incæ mïnitö mänömaï cæte
quëwencæmïnimpa.
17 Botö Itota beyë ante cæyömö wadäni
pänäni wædïmo inte botö do baonga
ämogate ee ëñabo ïñömote ñöwo ïncayë
ate mïnitö tömämïni edæ ee amïni
quëwëmoedäni. 18 Botö töniñamïni waa
quëwencæmïnimpa, ämopa. Mönö Awënë
Itota Codito pönö waadete apënecä
ëñëninque mïnitö mïmönë adobaï waadete
entawencæmïnimpa. Mäninque ante
yewëmömopa, ante Amëë ämopa.

Epetoidi
ïnänite Pabodo nänö cadota ante yewäämongainta

Waa quëwencæmïnimpa, ante

1 Wængonguï angä ëñëninque Itota
Codito botö ïmote da godongä gogaïmo
inte botö Pabodobo ïnömö inte yewäämö-
mopa. Epeto ïñömö quëwëmïni incæ
mïnitö Wængonguï quïmïni inte Itota
Codito nempo quëwëninque në ædæmö
cæte pönëmïni ïñömïnite botö, Mïnitö
acæmïnimpa, ante yewäämömopa. 2 Mönö
Mæmpo Wængonguï tönö mönö Awënë
Itota Codito piyënë cæte waadete pönö
cæda ate mïnitö gänë pönëninque waa
quëwencæmïnimpa, ante yewäämömopa.

Codito nempo quëwëninque mönö eyepä ëwocamompa

3 Mönö Awënë Itota Codito Wæmpocä
ïñongante Itota ïñömö adocä ingantedö
ante, Botö Wængonguï ïnongä ingampa,
ante apënegacäimpa. Ïninque mönö
ïñömö Codito tönö do öönædë æite baï
tömengä nempo quëwëñömonte adocä
Itota Wængonguï incæ tæiyä waëmoncoo
në ëwocagaingä inte pönö cæcä äninque
mönö tömengä nänö ëwocadoncoo
tömancoo baï adobaï eyepä pönï ænte
ëwocamompa. Mänömaï cæcä adinque
mönö tömengä ingante apënedinque, Bitö
waa pönï cæbi äämönipa, ante watapä
apënecäimpa. 4 Tömengä ïñömö edæ,
Codito nempo quëwëninque mïnitö botö
ayömo edæ tæiyä waëmö ëwocamïni inte
edæ wentamö mongänämaï incæmïnimpa,
ante tömengä inguipoga nänö badönämaï
ïñedë incæ mönö ïmonte pönö apænte
ængacäimpa. Ayä mönö ïmonte waadete
pönëninque tömengä, 5 Botö pæpogate
baï äämo beyænque mïnitö ïñömö Itota
Codito nempo quëwëninque botö wëmïni
baquïmïni incæmïnimpa, ante cædinque
tocæboimpa, angacäimpa. Ïninque tö-
mengä doyedë nänö angaïnö baï cædinque
pönö angä ate mönö Wængonguï wëmö
cöwë baquënëmö ingamöimpa.

6 Edæ nanguï waadete pönö cædinque
tömengä nänö në Waadecä ingante da
pönongä æmompa. Mänömaï beyä
mönö ïñömö tömengä ingante, Bitö
ñäö apäite baï ëmönömi inte mänömaï
waadete pönö cæbi äämönipa, ante watapä
apënecäimpa. 7 Edæ tömengä nänö në
Waadecä ïñömö mönö ïmonte æncæte
ante nämä wepä godonte ængä beyænque
mönö abæ tawænte quëwëmompa. Ayä
adobaï tömengä wepä inte ñä mënon-
gacä beyænque ëñënämaï mönö cædö
ante Wængonguï nanguï waadete pönö
cædinque ñimpo cæcä quëwëmöimpa.
8 Tömengä ïñömö edæ, Æbänö ï, ante
tömänö ante në ëñënongä inte, Æbänö
cæquïï, ante edæ nöingä ëñëninque
mönö beyä ante godömenque nanguï
pönö cæcä äämöimpa. 9 Ayä edæ, Codito
tönö guëa cædinque nämä botö änö
baï cæte tocæboimpa, ante Wængonguï
angacäimpa. Tömengä mänömaïnö ante
nänö wëmö ïñömö angaïnö ante mönitö
ïmönite ñöwo edonque pönï odömonte
apënecä ëñëmönipa. 10 Tömengä, Ïïñedë
cæcæboimpa, äninque tömengä nänö
angaïñedë ïinque ba ate tömengä nänö
angaïnö baï edæ ïinque cæcæcäimpa.
Edæ öönædë ongoncoo tönö inguipoga
ongoncoo tömancoo të gæte mämö
adocanque nempo Codito Awënë nempo
godömo æncæcäimpa, ante cæcampa.

11 Nämä pönente nänö angaïnö baï
tömänö ante adobaï pönï në cædongä
inte Wængonguï, Ïïmaï cæcæboimpa, ante
pönente ate cöwë cæcampa. Ïninque
tömengä, Codito nempo quëwënäni
ïnänite æncæboimpa, ante nänö pönente
angaïnö baï cædinque, Mïnitö Codito
nempo quëwenguïmïni incæmïnimpa,
ante pönëninque mönitö ïmönite apænte
ængacäimpa. 12 Mönitö, Codito beyä
watapä bacäimpa, ante täno pönëmöni
ïñömönite tömengä, Botö ñäö ëmönö ante
watapä apënemïni bacæmïnimpa, ante
mönitö ïmönite pönö apænte ængacäimpa.

13 Ayä, Codito pönö ængä beyænque
mïnitö quëwencæmïnimpa, ante Wæn-
gonguï watapä nänö apænegaïnö ante
äñente pönëninque mïnitö epeteomïni
adobaï Codito nempo quëwëmïni ïmïnipa.
Wede pönëmïni adinque Wængonguï,
Botö wëmïni ïmïnipa, ante edonque
acäimpa, ante odömoncæte ante tömengä
ëmöwo ante mïnitonga yewäämonte
baï cædinque tömengä Tæiyä Waëmö
Önöwoca ingante da pönongä ænte
ëwocamïnipa. 14 Edæ Wængonguï, Botö

quïmïni ïnömïni inte mïnitö abæ tawænte mïni goyedë mïnitö ænguincoo mänïïñedë ate eyepäë pönï æncæmïnimpa, angampa. Äninque tömengä, Nö pönï impa, ante ëñencæmïnimpa, ante cædinque tömengä Önöwoca ingante ñöwo da pönongä ænte ëwocamompa. Ïninque pancacooga do ænte baï ëwocamö inte mönö, Ïincayë ate mönö tömancoo ænguinque impa, ante edonque ëñengëimpa. Tömengä mänömaï cæcä adinque mönö, Wængonguï bitö godömenque ñäö apäite baï bitö ëmonguinque mänömaï cæbipa, ante watapë apënecëimpa.

Nö ëñënäni bacædänimpa, ante Pabodo apënecampa

15 Botö ïñömö, Epeteoidi mönö Awënë Itota ingante wede pönënäni ïnänipa, ante tededäni ëñentabopa. Ayë adobaï, Wængonguï quïnäni tömänäni ïnänite epeteoidi ïñömö waadete pönënäni ïnänipa, ante ëñënïmo inte, 16 botö ñimpo cædämaï inte Wængonguï ingante cöwë waa ate pönëninque apënebopa. Ayë mïnitö beyë ante cöwë apënebopa. 17 Itota Codito mönö Awënë ïñongante Wængonguï ïñömö adocä Codito Wængonguï ïnongä ingampa. Ayë në Mæmpocä ïnongä inte tömengä ñäö ëmönongä ingampa. Tömengä ingante apënedinque botö, Bitö Önöwoca ingante da pönömi ëninque epeteoidi ïñömö në ëñënäni bacædänimpa, ante apënebopa. Ayë, Bitö Önöwoca pönö odömongä adinque epeteoidi wæætë Itota Codito ingante do ate baï ædæmö pönencædänimpa, ante botö mïnitö beyë ante Wængonguï ingante cöwë apënebopa.

18 Wængonguï pönö cæcä beyænque watapë bacëimpa, ante mïnitö pönente tocæmïnimpa, ante cædinque Wængonguï mïnitö ïmïnite aa pegacäimpa. Ayë adobaï, Mönö tömengä quïmö inte tæiyë waëmö bayömonte tömengä nänö godömenque ñäö ëmonguinque mönö ïmonte ængacäimpa. Mänïne mënea edæ näwangä ïnepa, ante mïnitö ëñencæmïnimpa, ante botö, Wængonguï bitö tömënäni mïmönë tica ënente baï odömonte apënebi ate do ëñencædänimpa, ante Wængonguï ingante apënebopa. 19 Mönö në pönëmö ïñömonte Wængonguï nänö pönö cæquïnö ante tömengä nänö tæï pïñëmämo æpodö ï, ante mönö ædö cæte tee mante aquïï. Incæte mïnitö, Mänïmämo ante æpodö ï, ante epeteoidi ëñencædänimpa, ante botö Wængonguï ingante apënebopa. Edæ, Tömengä nänö tæï pïñëmämo ïñömö æbänö ï, ante ëñencæte ante mönö, Tömengä gomonga tæï pïñënongä inte ïïmaï cægacäimpa, ante ëñengëimpa.

20 Në tæï pïñënongä inte Wængonguï angä ate mönö Codito ïñömö do wëningä inte edæ do ñäni ömëmongacäimpa. Ayë godömenque tæï pïñëninque Codito ingante öönædë ænte mëidinque Wængonguï tömëmë ïnö angä Codito të contagacäimpa. 21 Edæ æcämenque pedænguipoga ïñonte mïinguipoga ïñonte ñënængä inte në angä ïnaa, æcämenque në awënë ïnaa, æcämenque tæï pïñænte ongongä ïnaa, æcämenque ingante, Awënë ingampa, ante godö pemönänii mänïnäni tömänäni önönänique incædänimpa. Mönö Codito adocanque ingante ogë ëënonte baï cædinque Wængonguï angä ate tömengä wæætë Tæiyë Awënë bacä acëimpa. 22 Ayë Wængonguï tömäo ïñömö ongoncoo Codito önöwaca ïnö pönö wææntodöninque edæ, Bitö edæ Tæiyë Awënë ïnömi inte edæ ëmonga pönï ongoncæbiimpa, angacäimpa. Ayë, Bitö ïmite godongämë në pönënäni tömënäni Ocamö baï ïñömite, 23 tömënäni wæætë bitö baö baï adoyonque baï incædänimpa. Codito ingante mänömaïnö ante apënedinque Wængonguï, Bitö në Awënë ïnömi inte tömäo ïñömö ongoncoo tömancoo bitö nempo ongoncooque bacëimpa. Ayë bitö ïmite në pönënäni ïñömö bacoo ïnäni yebënäni ïninque bitö ënempodö eyede pönï bacëimpa, ante Wængonguï Codito ingante pönö cægacäimpa.

2

Wængonguï nänö waadete pönënö beyænque quëwëmö

1 Mïnitö guiquënë wëënëñedë ëñënämaï cæte quëwëmïni inte wënæ wënæ mïni cædö beyë dobæ edæ wëwocaïmïni ingamïnimpa. 2 Në inguipogaque ante pönënäni taadö adodö cægonte baï mïnitö mänïïñedë edæ wënæ wënæ cæte quëwengamïnimpa. Ayë wënæidi tæï pïñænte näni owocabo awëmö ïñömö näni cægönö adodö gote baï mïnitö tömënäni awënë mïñë tee empote godinque wënæ

wënæ cægamïnimpa. Ñöwo incæ Wæn-
gonguï nänö änö ante në ëñënämaï cæte
quëwënäni guiquënë adocä wënæ awënë
nänö pönëwënö ante ëñente ëwocadinque
cædänipa. 3 Wëënëñedë tömënäni tönö
godongämë quëwëninque mönö tömämö
adobaï ïmæcaque ante pönëninque mönö
towëmämoque ante quëwengamöimpa.
Quïëmenque ante towencæte ante
mönö cæïnëwënö ante cædinque mönö
ocaidë ædëmenque pönëninque mönö
cæïnëwënonque cæte quëwengamöimpa.
Ïninque wadäni näni tente wæquënënö baï
mönö adobaï ïmæcaque ante pönente në
cæmö ïnömö inte edæ Wængonguï nänö
pïinte panguënëmämo ante edæ do tente
wæquënëmö ingamöimpa.
4 Mänömaï ingaïmö ïñömonte Wæn-
gonguï mönö ïmonte nanguï waadete
pönëninque ïïmaï nanguï waadedongä inte
pönö waa cægacäimpa. 5 Mönö ëñënämaï
cægaïnö beyë ante wëwocate wæyömonte
tömengä pönö cæcä beyænque mönö
Codito tönö godongämë quëwëmompa.
Mïnitö edæ Wængonguï nänö waadete
pönö cægaïnö beyænque quëwëmïni
ïmïnipa. 6 Wængonguï angä Codito
ñäni ömëmöñongä mönö tömengä tönö
godongämë ñäni ömëmonte baï mïïmö
badinque quëwengamöimpa. Ayë mönö
tömengä nempo quëwëmö ïñömonte
Wængonguï ïñömö Itota Codito ingante
ëæntodöninque mönö ïmonte öönædë
ëæntodonte Itota tönö pönö gönongä të
contate baï ongömompa. 7 Mänömaï Itota
Codito nempo quëwëñömonte Wængonguï
ïñömö, Botö pönö waadete cædinque
godömenque gomonga cæbo acædänimpa,
ante cægacäimpa. Ayë, Mïinguipo badömo
ate botö mänïñedë ate odömömo adinque
tömänäni, Wængonguï nänö waadete pönö
cæganca wadäni dicæ adoganca cædäniyaa,
ante wæcædänimpa, ante cæcæte ante
mänömaï cægacäimpa.
8 Edæ Wængonguï nänö waadete pönö
cægaïnö beyænque mïnitö mïni quëwen-
guinque wede pönëmïni bamïnitapa.
Incæte mïnitö dicæ nämä mïni cæïnö
beyænque në wede pönëmïni bamïnita-
wogaa. Wæætë edæ Wængonguï pönongä
ëninque mïnitö në wede pönëmïni
bamïnitapa. 9 Ïninque, Nämanque cæte
quëwëmo aedäni, ante mönö edæ änämaï
ingëimpa. Ïñæmpa wïï mönö cædö beyë
quëwëmompa. 10 Edæ Wængonguï nänö
në badongaïmö ïnömö ïmompa. Ayë,
Codito nempo në quëwënäni ïïmaï cæd-
inque waa cæcædänimpa, ante tömengä
wëënëñedë mönö cæquënënö ante eyepë
badongacäimpa. Ïninque mönö ïmonte
badöninque tömengä, Codito Itota nempo
quëwëninque mïnitö mïni waa cæquënënö
ante edæ cæte quëwencæmïnimpa, ante
pönö badongä bagamöimpa.

Codito beyænque gancæ pönëmompa, ante

11 Mänömaï beyë mïnitö, Doyedë
ïïmaï ingatimpa, ante pönëedäni. Ood-
eoidi ïñömö önompoca ëmontaique ëö
togëïnäni inte nämanque ante edæ,
"Në ëö togëïmöni ïmönipa," ante
pemonte baï apënedänipa. Wæætë
mïnitö oodeomïni ïnämaï në ëñagaïmïni
ïñömïnite, "Bagäamïni ïmïnipëë," ante
mänïnäni pïïwënäni wægamïnimpa.
Ïninque mïnitö mänïñedë æbänö ingaïmïni
ïnömïnii, ante yewëmömo ate pönëedäni.
12 Mänïñedë edæ mönö Codito nempo
quëwënämaï ingaïmïni inte mïnitö möni
idægocabo nempo adobaï edæ quëwënä-
maï inte nänënë quëwengamïnimpa.
Ïninque Wængonguï, Ïïmaï cöwë pönö
cæcæboimpa, ante nänö angaïnö ante
mönitö godongämë Ao ante ëñente
quëwëñömönite mïnitö wæætë gobæ
nänënë quëwëninque Wængonguï nänö
angaïnö ante edæ ënämaï ingamïnimpa.
Watapë bacëimpa, ante mönitö pönënö
ante mïnitö ïñömö nänënë quëwente ædö
cæte watapë pönente toquïmïnii. Gobæ
quëwëninque mïnitö Wængonguï nempo
edæ quëwënämaï ingamïnimpa. 13 Incæte
mïnitö gobæ në quëwënömïni ïñömïnite
Itota Codito nämä wepë godonte ëninque
mïnitö ïmïnite ænte mämongä eyequeï
pönï pöninque mïnitö ñöwo tömengä
nempo quëwëmïnipa.
14 Wëënëñedë mönitö tönö mïnitö
guëadö guëa cædömö ingaïmö inte
mönö, Nänënë incæmïnimpa, ante wææ
cæ impa tæcæguedë wææ gönonte baï
cægamöimpa. Codito ïñömö në piyënë
cædongä inte, Wææ cæ impa, mönö
änompa bæ tate wido cæte baï cædinque
mönö ïmonte ääñömonque badongä
bamöimpa. Ïninque tömengä mïmönë në
piyënë cæte entawënongä ingä beyænque
mönö adobaï gänë pönëmompa. 15 Edæ
Wængonguï, Ïïmaï cæedäni, ante wade

wade ante nänö wææ angaïnö ante
ëñëninque dodäni godömenque wææ
angadänimpa. Mönö Codito ïñömö
inguipoga pöninque mänïne ante tömänö
ante ëñente cæte quëwengacäimpa. Ayë,
Idæwaa wææ ante impa, ante baï cædinque
tömengä mänïne ante nämä baonga
mongænte wëninque tee moncate baï
cægacäimpa.

Mänömaï cædinque tömengä, Mïnitö
mencaboga inte nänënë quëwëmïni
incæte ñöwo piyënë cæte botö nempo
godongämë quëwencæmïnimpa, ante
cædinque mönö ïmonte ænte wempo
cægacäimpa. Ïninque mönö edæ piyënë
cæte quëwenguinque edæ äänömonque
bagamöimpa. 16 Itota Codito ingante awäa
timpodäni wængä ïninque tömengä mönö
guëadö guëa pïinte cægaïmämo ante ænte
mongænte wido cæte baï wængä beyænque
mönö piyënë cæmö bagamöimpa. Ayë
ado tömengä awäa nänö wængaïnö
beyænque mönö tömämö adocabomö
bamö adinque Wængonguï wæætë piyënë
cædinque mönö ïmonte Ao äninque
ængacäimpa. 17 Mïnitö guiquënë gobæ
nänënë quëwëñömïnite mönitö guiquënë
Wængonguï weca eyequeï quëwëñömönite
Codito ïñömö inguipoga pöninque mönö
tömämö ïmonte apënedinque, Piyënë
cæte gänë pönente quëwëedäni, ante
pönö apënecä ëñentamompa. 18 Tömengä
nänö pönö cægaïnö beyænque möni
oodeocabo adobaï mïnitö wamïni adobaï
mönö tömämö Wængonguï Önöwoca
adowocaque ingante ëwocamö inte mönö
Wæmpocä weca tömämö do pömompa.

19 Ïninque mönitö Wængonguï quïmöni
do bagaïmöni inte Wængonguï nempo
quëwëmöni ingaïmöni baï Codito nänö
pönö cægaïnö beyænque mïnitö adobaï
mönitö tönö adocabomïni do badinque
edæ Wængonguï nempo quëwëmïni
ïmïnipa. Ïninque mïnitö ñöwo idæwaa
wamïni ingamïnimpa. Wïï wabæca
quëwente baï edæ tömëmïni oncönë
ponte owote baï mïnitö ñöwo Wængonguï
nempo quëwëmïnipa. 20 Waodäni dica
täno gönöninque tänocaa wënömënæca
mënönäni baï Wængonguï adobaï cæd-
inque Itota Codito ingante täno gönongä
ongöñongante tömengäa godö mënonte
baï cædinque mönö ïmonte ïïmaï cædinque
pönö gönongä gongëmompa. Codito
nänö në da godongaïmöni tönö tömengä
beyë në apënemöni tönö ïñömönite
Wængonguï mönitö ïmönite ëninque
wënömënæca gönongä gongëñömönite
wadäni ïnänite gä ëënö tëï mënonte baï
gönongä gongënänipa. 21 Codito nempo
quëwëñömönite Wængonguï mönitö
ïmönite adocooga gö cæte baï pönö tëï
mënongä ate mönitö æicö baï bacö baï
bamönipa. Edæ Wængonguï Tæiyë Waëmö
Önöwoca ingante äanque baï ëwocadinque
mönitö godongämë Awënë tæiyë waëmö
oncö baï bamönimpa. 22 Bayömönite mïnitö
adobaï tömengä nempo ongöñömïnite
Wængonguï mïnitö ïmïnite ëninque
mönitö tönö godongämë mämö adocooga
gö cæte tëï mënonte baï cædinque,
Mïnitö botö Önöwoca tönö ääwocaque
baï ëwocadinque botö owoquincö baï
bamïnipa, ante pönö badongacäimpa.

3

Oodeoidi ïnämaï ïnäni ïnänite apënecæ gotabopa, ante

1 Mänïnö beyë ïïmaï ante apënebopa.
Botö Pabodobo ïñömö Codito beyë
ante oodeomïni ïnämaï ïmïni ïmïnite
apënecæte ante cæyömote botö ïmote
edæ tee mönedäni wædömo inte yewëmö-
mopa.
2 Mïnitö oodeomïni ïnämaï ïmïni
ïñömö ïïmaï ante wabänö ëñëmïnitawo.
Wængonguï pönö angä ëñëninque botö
mïnitö beyë tömengä nänö waadete
cædönö ante në apënequënëmo batabopa.
3 Mänïnö ante botö, Wængonguï awëmö
nänö cægaïnö ante botö ïmote edonque
odömongä atabopa, ante do wædænque
yewëmömo amïnitawo. Edæ adodö ante
ñöwo yewëmömopa. 4 Ïninque mänömaïnö
ante botö do yewëmöninta adinque
mïnitö, Mönö Codito awëmö nänö cægaïnö
ante Pabodo do ate baï ëñengampa, ante
ëñëmaïmïnipa. 5 Mönitö wëmëidi näni
quëwëñedë në quëwengaïnäni ïñömö,
Mönö Codito ïincayë ate pöninque æbänö
awëmö cæquingää, ante ëñëñämaï inte
wægadänimpa. Ñöwo guiquënë Codito
beyë në apënedäni tönö mönitö tömengä
nänö në da godönïmöni tæiyë waëmö
bamöni ïñömönite Wængonguï Önöwoca

mänïnö ante edonque odömonte apënecä
ëñëmönipa.
6 Ïïmaï ante impa. Mönitö Wængonguï
nänö pönonguincoo në ænguïmöni
ïñömönite mïnitö oodeoidi ïnämaï ïmïni
inte mönitö tönö adocabomïni badinque
edæ mönitö tönö godongämë në æn-
guïmïni adobaï bamïnipa. Ayë, Itota
Codito tönö pönö cædinque Wængonguï
nänö, Cöwë cæcæboimpa, ante angaïnö
do cægacaimpa, ante watapë pönëninque
mïnitö mönitö tönö edæ godongämë
quëwencæmïnimpa.
7 Wængonguï në tëï pïñënongä inte
waadete pönö nanguï cæcä adinque edæ
tömengä beyë në cæbo badinque botö
Codito ingantedö ante në watapë apënebo
batabopa. 8 Mönö tömämö Wængonguï
quïmö ïñömonte botö ïñömö wamïni baï
wïï ïmopa. Botö adoboque wædämo pönï
ïmo incæte Wængonguï waadete cædinque
pönö angä ëñëmo inte botö mïnitö ïmïnite
në apënebo batabopa. Codito nänö
pönö cægaïnö ante æpodö ï, ante mönö
ædö cæte tee mante ëñenguïï. Incæte
Wængonguï waadete pönö cæcä beyænque
botö ïñömö Codito waa pönï nänö pönö
cægaïnö ante edæ oodeo ïnämaï ïmïni
ïmïnite në apënequënëmo batabopa. 9 Ayë
Wængonguï tömancoo në badongaingä
inte wëënëñedë nämanque entawëninque
awëmö nänö wë wodongäïnö ante botö
ïmote odömonte apënecantapa. Ayë,
Pabodo mänïnö ante edonque odömonte
apënequënengä ingampa, ante tömänäni
ëñencædänimpa, ante pönö apënecä
æntabopa.
10 Codito ingante mönö godongämë
pönencabo ïñömonte tömengä wadö
wadö ante tömänö ante në ëñengaingä
inte mönö tönö godongämë cæcampa.
Mönö tönö mänömaï cædinque tömengä,
Botö wadö wadö ante tömänö ante
botö ëñengaïnö ante adinque öönædë
quëwënäni awënëidi tönö mänïñömö
në änäni tönö wæcædänimpa, ante
cægacäimpa. 11 Wëënëñedë pedëmämo
ïñonte Wængonguï, Cæbo ate awënëidi
incæ wæcædänimpa, ante cöwë pönen-
gacäimpa. Ñöwo ïñömö tömengä mänïnö
ante nänö pönengaïnö ante tömengä mönö
Awënë Itota Codito tönö godongämë
cædinque do cægacäimpa. 12 Codito nempo
në quëwëmö inte mönö tömengä ingante
wede mönö pönënö beyænque guïñënämaï
inte Wængonguï weca do pöninque
apënemompa. 13 Mänömaï impa, ante edæ
mïnitö do ëñëmïnipa. Ïninque botö mïnitö
beyë ante cædinque botö caate wædö
ante pönëninque mïnitö wæætë wædämaï
ïedäni. Wæætë, Mönitö godömenque
ñäö baï ëmoncæmönimpa, ante Pabodo
caate wæcampa, ante pönëninque mïnitö
wædämaï incæmïnimpa ämopa.

Codito nänö pönënö ante

14 Mänïnö beyë mönö Awënë Itota
Codito Wæmpocä ïñongante botö tö-
mengä önöwaca ïnö da guicapodinque
apënebopa. 15 Tömengä ïñömö edæ
adocanque näwä Wæmpocä ingampa.
Ïninque inguipoga quëwëmö incæ öönædë
quëwënäni incæ tömengä ingante,
Mæmpo, ante në tedemö ïñömö mönö
tömengä tönö mönö wæmpocabo baï
ïmompa.
16 Ïninque mönö Wæmpocä ingante
apënedinque botö mïnitö beyë ante ïïmaï
ante apënebopa. Wængonguï bitö në
ñäö baï entawëmi ïnömi inte bitö Tæiyë
Waëmö Önöwoca ingante epeteoidi ïnänite
da pönömi ëninque tömënäni wæætë edæ
mïmö tëï pïñænte entawencædänimpa,
ante apënebopa. 17 Ayë, Mönö Codito
adobaï mïnitö weca pöñongante mïnitö
mïmönë wede pönëninque tömengä
ingante ædæmö entawencæmïnimpa, ante
mönö Wæmpocä ingante apënebopa.
Ayë, Awë ædæmö guiwa inte tömëmë
äwäate pæwë baï cædinque mïnitö ïñömö
adobaï tömengä nänö waadete pönëmämo
entawëninque edæ mïmönë tëï ongömïni
bacæmïnimpa. 18 Ayë mönitö Wængonguï
quïmöni tönö mïnitö adocabomïni inte
tëï pïñëmïni badinque, Itota Codito
nänö waadete pönënö ante ægancadö
owoo, ante ëñencædänimpa, ämopa.
Ayë, Tömengä nänö waadete pönënö
ïñömö edæ yepanca pönï owopa, oopänö
pönï owopa, æibæ pönï owopa, wincamö
pönï owopa, ante ëñencædänimpa, ante
apënebopa. 19 Ayë edæ, Mönö Codito
waadete nänö pönënö æbänö gomonga
pönï owoo, ante mönö ædö cæte ëñenguïï,
ante mönö wædö incæte mïnitö mänïnö
ante ëñencæmïnimpa. Ayë edæ, Mänïnö
ante ëñëmïni inte mïnitö Wængonguï
nänö nanguï entawënö edæ eyepë pönï

entawencæmïnimpa, ante botö mönö
Wæmpocä ingante apënebopa.
20 Mönö änö ante ayë mönö pönënö ante
eyepë cædongä inte Wængonguï ïñömö
mönö ïmonte tëï pïñænte nänö cæpämo
ganca cædinque nanguï gomonga cæcä
ingampa. Ïninque ñöwo ïñömö mönö
Wængonguï ingante waa ate pönente
apënecëimpa. 21 Edæ do wænte æigaïnäni
tönö ayë ate ëñate quëwenguïnäni tönö
mönö tömämö Codito ingante godongämë
mönö pönencabo ïnömö inte Itota Codito
ingante ëwocadinque mönö godongämë
apënecëimpa. Mæmpo Wængonguï
ëñëmi. Bitö adobique ñäö ëmongaïmi
ïnömi ïmipa, ante mönö ñimpo cædämaï
inte cöwë waa ate apënecëimpa. Mänömaï
impa, ante botö, Amëë, ämopa.

4

Codito nempo quëwëninque adocabomö ïmompa

1 Waa cæte quëwencæmïnimpa, ante
Wængonguï aa pecantapa, ante ëñëmïni
inte mïnitö tömengä nänö änonque ante
ëñente cædinque quëwencæmïnimpa.
Botö mönö Awënë beyë tee mönete
wæcömo incæ ämo ëñëedäni. 2 Mïnitö
nämä ængö cædämaï inte, Önömoque
baï ïmopa, ante pönëninque wadäni
ïnänite edæ ædæmö cæedäni. Æiquedö
waa cæquïnänii, ante wædämaï inte
edæ piyënë cæte quëwëedäni. Ayë
wadäni mïnitö ïmïnite wënæ wënæ
cædäni wædinque tömënäni ïnänite
wæætë pïïnämaï inte ædæmö waadete
cæedäni. 3 Mïnitö, Mönö pönencabo
piyënë cædinque cöwë adodö ante
pönente edæ Wængonguï Önöwoca tönö
äanque baï ee ëwocacëimpa, ante nanguï
cædinque wacä ingä wacä ingä edæ waa
cæedäni.
4 Mönö Awënë pönö cæcä ate watapë
bacëimpa, ante mïnitö adodeque ante
pönente tocæmïnimpa, ante Wængonguï
mïnitö ïmïnite edæ adodeque ante aa
pegacäimpa. Ïninque mänïne, Watapë
bacëimpa, ante mïni pönëne adodeque
ï baï Wængonguï Önöwoca edæ adobaï
adowocaque inte quëwengampa. Tömengä
adowocaque nempo quëwënömö inte
mönö adobaï edæ adocabomonque ïnömö
ïmompa. 5 Mönö Awënë edæ adocanque
pönï ïnongä ïñongante tömengä ingante
mönö wede pönënö adobaï adodeque
pönï ïnepa. Ayë adodö ante pönëninque
æpënë guiidinque mönö adopënenque
guiite baï guiitamompa. 6 Wængonguï
adocanque pönï ïnongä inte tömengä
tömämö Wæmpocä adocanque ingampa.
Tömengä ïñömö edæ Tæiyë Awënë pönï
ïnongä inte tömämö ïmonte në aacä
ingampa. Tömengä adocanque pönï
nempo quëwëñömonte tömengä wæætë
mönö tömämö mïmönë quëwengampa.
7 Incæte mönö Codito, Mïmönë bitö
entawenganca ænte cæe, ante tee mante
baï cædinque adocanque ingante waadete
pönö cædinque wacä ingante waadete
pönö cædinque edæ tömämö ïmonte
tömengä nänö pönö cæcoo eyepë pönongä
ëninque entawëmompa. 8 Codito mänömaï
cæcæcäimpa, ante pönëninque awënë
Dabii wodi ïïmaï ante yewëmongacäimpa.

"Tömengä æibæ æicæ cædinque wadäni
ïnänite bæi ongonte ñä cæyænte tömengä mïñë ænte mëicä æigadänimpa.
Ayë æidinque tömengä mönö waocabo
ïñömonte, Mïnitö entawenguïnö,
ante eyepë pædæ pönongä ænte
entawengamöimpa,"

ante Dabii nänö yewëmonte angaïnö baï
impa.
9 Mänïne, "Æigacäimpa," ante näni
angaïne ïñömö quïnante yewëmongatïï.
Edæ, Tömengä inguipoga tadömengadë
do wæëningä inte æigacäimpa, ante
odömoncæte ante yewëmongatimpa.
10 Në wæengaingä ïnongä ïñömö adocä
do öönædë gömonga æidinque inguipoga tömäo öönædë tömäo tömäo
ïñömö edæ godömenque æibæ pönï
quëwengä ïnongä ingampa. 11 Tömengä
tömancoo në ënempocä ïnongä inte
adocä mönö waomö ïmonte pönö angä
ænte entawëninque mönö ïïmaï cæmö
bamöimpa. Pancamöniya ïmönite tömengä
angä ëñëninque tömengä nänö në da
godongaïmöni batamönipa. Pancamöniya
guiquënë Wængonguï waa pönï nänö pönö
cægaïnö ante në apënemöni batamönipa.
Pancamöniya guiquënë Wængonguï beyë
në apënemöni batamönipa. Pancadäniya
guiquënë në aadäni badänitapa. Ayë
pancadäniya guiquënë në odömonte
apënedäni badänitapa. 12 Mänömaï pönö
cædinque mönö Codito mönö ocamö baï
ïnongä inte, Botö baö baï adoyonque baï

ïnäni ïïnömö ñancæ äate baï tæï pïïnænäni
ëwocacædänimpa, ante pönö cægacäimpa.
Mönö ïmonte tömengä, Mïnitö Wængonguï
quïmïni ïnömïni inte tömänäni ïnänite
në cæmïni inte godö cæcæmïnimpa, ante
pönö cægacäimpa.
13 Mïni wede pönënö ante mïnitö
tömämïni adoyömö ante pönencæmïn-
impa, ante mönö Codito pönö cægacäimpa.
Ayë, Botö Wængonguï Wëmo ïïnömote
mïnitö botö ïmote ate baï pönencæmïn-
impa, ante tömengä pönö cæcampa. Ayë
ëmëwo pæmïni baï mïni baquinque mïnitö
botö entawënö ædæmö entawencæmïn-
impa, ante Codito edæ da pönongä eyepë
ëmompa. 14 Ïninque ëmëwo pædïmö
inte wëñëmö ïnämaï ïmö ïninque mönö
edæ oda cædämaï ingëimpa. Wadäni
guiquënë mä pönëninque, Æbänö cæmö
ate oda cæquïnänii, ante edæ nämäneque
tedewënänipa. Tömënäni ïïnömö edæ babæ
cæcæte ante cædinque waa cæte baï cædäni
ataqueedäni. Woboyë ædæ go ædæ go
pëmænte baï cædinque tömënäni wadö
ante odömonte tedewënänipa. Mänömaï
wido pïïnænte baï cædäni incæte mönö
ïïnömö Codito nänö entawënoncoo ænte
entawëninque ää mënämaï ingëimpa.
15 Wæætë Wængonguï, Näwangä pönï
impa, ante nänö apënegaïnö ante mönö
tömänäni ïnänite waadete pönëninque
apënecëimpa. Mänömaï cædinque mönö
Codito baö baï ïïnömonte tömengä në
Ocamö baï inte pönö angä beyænque mönö
ñancæ äadinque godömenque picëmö
bamompa. 16 Mönö baonga wepë eyepë
ëñadinque ñancæ äadinque tæï pïïnænte
pæte quëwëmompa. Adobaï mönö Codito
baö tönö adoyonque baï ïnömö inte mönö
tömengä nänö apënedö ante ëñënömo
inte ñancæ äate pæte baï quëwëmompa.
Ayë wæætë ocai encamö inte mönö pæ
pagænguinque wangö tënämaï oguincai
bamë impa. Ayë adobaï mönö Codito nänö
waadete pönënö ante mïmönë entawëmö
inte mönö wacä ingä wacä ingä godö
aamö inte mönö pönencabo incæ edæ tæï
pïïnænte entawëmompa.

Codito nempo mönö ïïmaï quëwëmompa, ante

17 Ïninque mönö Awënë nempo
quëwënömo inte botö nö ämo ëñëedäni.
Wadäni në ëñënämaï ïnäni önonquedö
ante pönëninque quëwënänipa. Mïnitö
guiquënë adobaï quëwengaïmïni inte
ñöwo wæætë ñimpo cædinque mänö-
maï cædämaï inguënë quëwëmïnii.
18 Tömënäni guiquënë mïmö ënënänipa
diyë Wængonguï weca ponguïnänii.
Mïmö ömædënäni inte tömënäni ocai
ëñënämaï badäni beyænque Wængonguï
weca pönämaï ïnänipa. Edæ wentamö
mongëninque tömënäni ocai wëmö
encadäni inte idiquibë ante pönënänipa.
19 Ïïnäni ïïnömö tömënäni näni cæquënënö
ante ñimpo cædinque ñöwo wæætë
guïñënämaï inte baö näni towëïnënö ante
cæcæte ante nämä pædæ godonte baï edæ
cædänipa. Edæ, Quïëmë wïwa cæquïï, ante
mänïnonque cæcæte ante godömenque
cæïnente wædänipa.
20 Wæætë mïnitö guiquënë, Mönö
Codito æbänö ingää, ante pönëninque
edæ wïï tömënäni näni cæïnëwënö baï
mïni cæquinque edæ pönëmïnitapa.
21 Tömengä apënecä edæ wïï ëñëmïnitawo.
Ïñæmpa, Wængonguï nö pönï nänö
apënegaïnö ëñëninque Itota ïïnömö
mïmönë entawengampa, ante mïnitö
tömengä nempo quëwëñömïnite tömengä
mänömaïnö ante adodö ante edæ do
odömonte apënecä ëñëmïnitapa. 22 Mïnitö
wëënëñedë mïni cæte quëwengaïnö ante
tömengä ïïmaï ante odömonte apëne-
gacäimpa. Babæ pönente mïni cæïnente
wæwënö beyë mïnitö mïmönë wentamö
mongænte wæwëmïni inte do mïni
entawengaïnö ante edæ wido cæedäni,
ante odömonte apënegacäimpa. 23 Edæ
mempoga ëñagaïmïni inte mïnitö ëñënö
do mïï pönï encamïni inte mïïnonque
ante pönencæmïnimpa, ante odömonte
apënecä ëñëmïnitapa. 24 Ayë, Botö pönö
badömo ate mïnitö botö baï tæiyë waëmö
ëwocadinque nö pönï cæte quëwencæmïn-
impa, ante Wængonguï pönö badongä ate
mïnitö mïïmïni bagamïnimpa. Ïninque
tömengä, Mänïnö Wængonguï nö pönï
nänö entawënö ëninque mïnitö ædæmö
entawencæmïnimpa, ante odömonte
apënecä do ëñëmïnitapa.
25 Mänömaï beyë mïnitö tömämïni,
Mönö adocabomö ïmompa, ante adinque
babæ mïni tedewënïnö ante ñimpo
cædinque wacä ingante wacä ingante
näwangä ante apëneedäni.
26 Ænguï bamïni incæte mïnitö piyënë
cædinque wacä ingante wënæ wënæ cædä-
maï ee aedäni. Edæ gäwadecë ganca

nanguï pïïninque edæ mïni wæquinque
ïmaimpa. 27 Mänömaï cædinque mïnitö,
Wënæ incæ pönö cæcä ate botö ænguï
batabopa, ante pönente wædinque ñöwo
wæætë, Wënæ botö weca pönämaï in-
cæcäimpa, ante nämä wææ cæedäni.
28 Në awëmö äningä ïïñömö ñöwo edæ
ee cædinque awëmö äänämaï incæcäimpa.
Wæætë, Botö önompoca nanguï cædinque
ænte quëwëninque në ænguënënäni
ïnänite adobaï godömo æncædänimpa,
ante cæcæcäimpa.
29 Mïnitö nämä önöne wææ aadinque
wïwa ante tededämaï ïedäni. Wæætë edæ,
Wadäni æbänö ante ëñenguënënäni ïnänii,
ante pönëninque mïnitö, Tömënäni tæï
pïïñænte entawencædänimpa, ante cæd-
inque në ëñënäni beyænque ante waadete
godö cædinque apäneedäni. 30 Wængonguï
Tæiyä Waëmö Önöwoca ïïñömö mïnitonga
pö guiidinque, Botö äämo beyænque mïnitö
ïïncayä ate äämäwo abæ tawænte gote
baï quëwencæmïnimpa, ante odömoncæte
ante yewämonte baï cægacäimpa. Ïninque
mïnitö, Wënæ wënæ möni cædö beyä
ante Wængonguï Önöwoca wæwente badä-
maï incæcäimpa, ante wææ cædinque edæ
ëñente cæedäni.
31 Ayä, Wïï waëmö awædö, ante mïni
pïïwëninö ante edæ ñimpo cæedäni. Äïmö
ante mïni pönëwëmämo adobaï ñimpo
cædinque ænguï pönï mïni badïmämo
edæ ñimpo cæedäni. Yæ ante mïni pïinte
ogä tedewëmämo, wacä ingante ante
mïni pïinte tedewëmämo edæ ñimpo
cæedäni. Ayä pïinte cæquinque ante
mïni entawëninö ante tömänö edæ wido
cæedäni. 32 Wæætë godongämä waadete
cædinque wacä caate wæcä adinque mïnitö
godongämä Ca ca wæcæmïnimpa. Ayä
Codito ængä beyænque Wængonguï mïnitö
ïmïnite pönö ñimpo cæcampa cæmïnii.
Tömengä ñimpo cæcä quëwëmïni baï
mïnitö adobaï cædinque wadäni wënæ
wënæ cæyönänite wacä ingä wacä ingä
ñimpo cæmïni quëwënänii.

5

Wængonguï wëmïni, ïïmaï cæte quëwëedäni, ante

1 Ïninque Wængonguï wëmïni ïïñömö
mïnitö tömengä nänö në waademïni
ïnömïni inte Wæmpocä nänö cæï baï ante
cöwä adinque adobaï cæedäni. 2 Baö,
Wængonguï quï, ante godöninque, Oguï
wacäimpa, ante iya tänäni baï cædinque
Codito mönö ïmonte waadete pönëninque
edæ adobaï cægacäimpa. Tömengä ïïñömö,
Botö Wængonguï quïmo ïmopa, ante nämä
wepä pædæ godöninque mönö ïmonte
wæætë ængacäimpa. Ïninque tömengä
nänö waadete pönënö baï mïnitö adobaï
waadete pönëninque quëwëedäni.
3 Wæætë edæ mïni pönencabo ïïñömïnite
waocä adocanque incæ nänöogængä ïnä-
maï ïïñongante godö guëa mönämaï ïedäni.
Wentamö mongä wæcæ wæ, ante edæ
wïwa cædämaï ïedäni. Nanguï mäincoo
ante äïnente wædämaï ïedäni. Mänïnö
tömänö cædämaï ïmïni inte mänïnö
ante edæ adopoque incæ tededämaï
ïmäewedäni. Edæ Wængonguï quïmïni
tæiyä waëmö entawëmïni inte mïnitö
mänïnö tömänö cædämaï incæmïnimpa.
4 Wentamö ante näni pönëwënö baï
mïnitö wæætë adobaïnö ante pönënämaï
ïedäni. Önonque ante näni tedewënö baï
mïnitö wæætë adobaï tededämaï ïedäni.
Wënæ wënæ ante pönente näni badete
towënö baï mïnitö wæætë adobaï badete
todämaï ïedäni. Ïñæmpa Wængonguï
quïmïni ïnömïni inte mïnitö mänïnö ante
wïï pönenguënëmïni ïmïnipa. Wæætë
Wængonguï ingante waa ate pönëninque
apänequënëmïni ïmïnipa.
5 Awënë Odeye Wængonguï nempo ayä
Awënë Odeye Codito nempo edæ ädänidö
në guiite ænguïnäni ïnänii. Nänöogængä
ïnämaï ïïñongante në towënäni tönö wen-
tamö pönente në cædäni ïïñömö tömënäni
edæ dicæ guiite ænguïnäniyaa. Ayä mäin-
coo ante wacä quï në äïnente wæwënäni
ïïñömö edæ, Mäincoo incæ mönitö wæn-
gonguï impa, ante baï cædäni ïnönäni
inte tömënäni adobaï edæ guiite änä-
maï incædänimpa. Ante ämo ëñëedäni.
6 Wadäni, Mïnitö oda cæcæmïnimpa, ante
önonquedö ante tedete cæyönänite mïnitö
wæætë tömënäni näni tededö ante edæ
ëñënämaï ïedäni. Edæ tömënäni ëñënämaï
inte näni wënæ wënæ cædö beyä Wæn-
gonguï ænguï badinque tömënäni ïnänite
pancæcäimpa. 7 Ïninque mïnitö gooque
gomö adinque tömënäni tönö godongämä
cædämaï ïedäni.
8 Mïnitö ïïñömö wëënëñedë wentamö
mongämïni ingaïmïni inte ñöwo wæætë
edæ mönö Awënë nempo quëwëninque
edæ ñäö baï entawëmïnipa. Ïninque

Mæmpo nänö ñäö ëmönö baï entawëmïni
inte mïnitö ñäö ïñömö cægonte baï
edæ waa quëwëedäni. 9 Edæ waïwæ
waincate baï cædinque mönö wadäni
ïnänite godö waa cæquinque mönö edæ
ñäö ïñömö quëwëmompa. Ayë nö pönï
mönö cæquinque näwangä pönï ante
mönö apënequinque edæ ñäö ïñömö
quëwëmompa. 10 Ayë, Æbänö cæmö
ate mönö Awënë, Waa cæmïni abopa,
ante apënequingä, ante ëñencæte ante
cædinque do ëñënïmi inte tömengä nänö
waa adonque cæedäni. 11 Wadäni wëmo
ïñömö önonque näni cædö ante adinque
mïnitö ïñömö edæ gooque gomö aedäni.
Ayë tica ënente baï cædinque, Tömënäni
näni cædö wënæ wënæ impa, ante edonque
odömömïni acædänimpa. 12 Awëmö näni
cædö beyë guingo imonte wæquënënäni
ïñönäni mönö ïñömö edæ guïñënete
wædinque mänïnö ante edæ tededämaï
ingëimpa. 13 Wæætë edæ, Awëmö ïñömö
æbänö cædänii, ante tömänö ante edæ tica
ënente edonque acëimpa. 14 Ñäö beyænque
edæ edonque amompa. Mänömaï ï
beyë ïïmaï ante ämotamïni ante baï
apënedänipa.

"Bitö wangë möïmi inte ñäni ömëmonte
ængë gantie.

Edæ ængë gantiyömite

Codito incæ pönö tica ënente baï cæcä
ate ñäö entawencæbiimpa," ante
apënedänipa.

15 Mänömaï beyë mïnitö ocai ömæcamïni
ïnämaï ïnömïni inte wæætë ocai në
encamïni inte cædinque, Æbänö waa cæte
quëwenguïmo, ante nämä waa ate waa
cæedäni. 16 Wadäni ñöwo incæ godö-
menque wïwa cædänipa cæmïnii. Eyepë
ïñonte mïni cæquënënonque ante edæ
do cæedäni. 17 Edæ wëñënäni owempote
cædäni baï mïnitö adobaï cædämaï ïedäni.
Wæætë, Wængonguï æbänö angantawo,
ante ëñëninque mänïnonque ante ëñente
cæedäni. 18 Waodäni biïnömë näni ämë
bedinque dowænte badinque godömenque
pönënämaï cædinque tömënäni näni
ëwente wæwenguinque bewënänipa.
Ïninque mïnitö ïñömö bete dowænte badä-
maï ïedäni. Wæætë Wængonguï Önöwoca
ingante ædæmö ëwocate quëwëedäni.
19 Ämotamïni ante baï godongämë watapë
ante tedeedäni. Awënë Dabii wodi nänö
ämotamïni angaintaa adinque edæ adodö
äedäni. Ayë mïnitö nämä mä pönëninque,
Ïïmaï Wængonguï beyë mönö ämotamïni
angëimpa, ante adodö äedäni. Wængonguï
Önöwoca angä ëñente ëwocadinque
tömengä ämotamïni nänö änönö ante
adodö äedäni. Mïmöno ämotamïni ante
baï pönëninque mïnitö mönö Awënë
ingante watapë pönente äedäni. 20 Æbämë
bayonte mïnitö tömänö beyë ante edæ
Mæmpo Wængonguï ingante cöwë waa ate
pönëninque mönö Awënë Codito ëmöwo
ante apëneedäni.

*Mæmpoidi näni wencabo ïïmaï
quëwencædänimpa*

21 Mönö Codito ingante guïñente wæd-
inque mïnitö wïï nämä mïni pönënonque
baï cædinque wæætë edæ, Në änäni æbänö
änänii, ante Ao ate nöïnö ante cæedäni.

22 Onquiyëmïni ëñëedäni. Mïnitö, Mönö
Awënë nänö angaïnö baï mönö ëñente
cæcëimpa, ante tömëmïni nänöogënäni
ïnänite Ao ante ëñente cæedäni. 23 Edæ
Codito ingante mönö godongämë pönen-
cabo ïñömonte mönö Codito adocä ïñömö,
Quëwencæmïnimpa, ante në Ængaingä
ïnongä ingampa. Tömengä tönö mönö
adoyonque baï ïñömonte tömengä ïñömö
mönö Ocamö baï ïnongä ingampa. Ayë
onquiyængä tönö onguïñængä adobaï
adoyonque baï ïñönate onguïñængä ïñömö
në ocamö baï ïnongä ingampa. 24 Ïninque
Codito ingante mönö godongämë pönen-
cabo incæ tömengä ingante Ao ante ëñente
cæmö baï onquiyënäni adobaï tömënäni
nänöogënäni ïnänite cöwë edæ Ao ante
ëñente cæquënënäni ïnänipa.

25 Wæætë onguïñëmïni ëñëedäni.
Mïnitö Codito nänö waadete pönënö baï
tömëmïni nänöogënäni ïnänite adobaï
waadete pönëedäni. Tömengä ingante
mönö godongämë pönencabo ïñömonte
tömengä ïñömö mönö ïmonte waadete
pönëninque mönö ïmonte æncæte ante
pönö cædinque nämä wepë godon-
gacäimpa. 26 Ayë, Wængonguï nänö
apënedö waëmömë ïmë baï ïñonte mïnitö
ïñömö mänïnö ante ëñëninque tæiyë
waëmö ëwocate quëwencæmïnimpa,
ante mönö Codito adocä mönö ïmonte
edæ ñä mënongate baï cægacäimpa.
27 Mänömaï tæiyë waëmö badinque mönö
wentamö mongënämaï inte Codito ingante
mönö pönencabo adocabomö ïñömonte
tömengä ïñömö edæ nänöogængä ænte
baï cædinque mönö pönencabo ïmonte,

Bitö, ante apënegacäimpa. Ayë mönö
cabo ïïnömonte tömengä, Bitö idiquibë
entawënämaï ïïnömite ædö cæte bitö ïmite
pïinte anguïï, ante pönö cægacäimpa. Ayë
wæætë edæ, Ñä mënongate baï tæiyë
waëmö ëmömi ïninque mönö edæ guëa
ñäö apäite baï ëmongëimpa, ante Codito
nänöogængä ænte baï mönö ïmonte pönö
ængacäimpa.

28 Onguïïñënäni ïïnömö adobaï tömënäni,
Botö baö, ante näni pönë baï tömënäni
nänöogënäni ïnänite adobaï waadete
edæ pönenguënënäni ïnänipa. Æcänö
tömengä nänöogængä ingante waadete
pönëna ïïnömö tömengä nämä baö ante
waadete pönente baï edæ cæcampa.
29 Ïïnæmpa waocä nämä baö cöwë pïïnämaï
ingampa. Wæætë, Botö baö, ante edæ
pæ gompodinque pönö aacampa. Ayë
adobaï Codito ingante mönö godongämë
pönencabo ïïnömonte edæ tömengä
adobaï, Botö baö, ante baï cædinque
mönö ïmonte wææ gompodinque pönö
aacampa. 30 Edæ mönö Codito në Ocamö
baï ïnongä inte në angä ïïnongante mönö
wæætë tömengä tönö adoyonque baï
inte ëïnente quëwëmompa. 31 "Mänömaï
beyë onguïïñængä mæmpo tönö badä
ïnate ëmö cæte godinque onquiyængä
ingante, Botö nänöogængä, ante ëmëwo
monte quëwencæcäimpa. Mënaa ïnïna
incæ tömëna wæætë näna gæncaya
badinque adocanque baï bacædaimpa,"
ante yewëmongatimpa.

32 Mänömaïnö ante näni yewëmongaïnö
ante edæ wë wodonte baï ï ïïnonte wïï
tömänö ante ëïnëmompa. Incæte, Codito
ingante mönö godongämë pönencabo
ïïnömonte mönö tömengä tönö adocanque
baï ïmöimpa, ante mïnitö ëïnencæmïnimpa,
ante botö apënetabopa. 33 Incæte
onguïïñëmi nämä bitö waadete pönënon-
ganca tömëmi nänöogængä ingante
edæ adoganca waadete pönencæbiimpa.
Onquiyëmi adobaï, Botö nänöogængä
ingampa, ante adinque edæ ëïnente
cæcæbiimpa.

6

1 Wëïnëmïni guiquënë ëïnëedäni. Mïnitö
mönö Awënë nempo quëwënömïni inte
tömëmïni mæmpoidi ïnänite edæ ædæmö
ëïnente cæedäni. Æcänö edæ mänömaï
cædaa tömengä edæ nö pönï cæcampa.
2 "Wæmpocä ingante wäänä ïnante waa
adinque tömëna ïnate godö waadete cæe,"
ante Wængonguï incæ wææ angacäimpa.
Tömengä wade nänö wææ angaïnö
äninque, Mïni waa quëwenguinque
cæcæmïnimpa, ante apënedämaï ingaingä
inte ñöwo ïïne ante wææ äninque, Mïni
waa quëwenguinque cæcæmïnimpa, ante
mä apënegacäimpa. 3 Edæ ïïne ante wææ
äninque tömengä, "Mänömaï cæmïni
ïninque mïnitö watapë quëwëninque
ïïmæca wantæpiyë quëwencæmïnimpa,"
ante mä apënegacäimpa.

4 Wæmpomïni guiquënë ëïnëedäni.
Mïnitö wënäni wïï äïnäni bacædänimpa,
ante wææ cædinque mïnitö tömënäni
ïnänite pïinte cædämaï ïedäni. Wæætë,
Mönö Awënë wææ aadinque mönö ïmonte
päninque odömonte apënecampa, ante
adinque mïnitö tömengä nänö cæï baï
adobaï cædinque wëïnënäni ïnänite
ædæmö wææ aadinque mönö Awënë nänö
apënedö ante odömonte apënemïni ate
tömënäni waa pæcædänimpa.

5 Waodäni mïnitö ïmïnite ö ënäni inte
tömënäni beyænque cæte në quëwëmïni
ïïnömïnite apënebo ëïnëedäni. Ïïmæca
mïnitö awënëidi ïnänite mïnitö waa
adinque guïïñente wædinque tömënäni
näni änö ante ëïnente cæedäni. Mïnitö
Codito angä ëïnente mïmönë nö pönente
cæmïnitawo. Ïninque edæ ïïmæca awënë
angä ëïnente edæ adobaï mïmönë nö
pönente cæedäni. 6 Mïnitö edæ, Awënë
botö ïmote waa acæcäimpa, ante tömengä
ayongante ëïnente cæmïnitawo. Ïïnæmpa
awënë dæ goyongante adobaï cöwë ëïnente
cæedäni. Codito botö ïmote në godonte
Ængaingä ingante në cæte quëwëmö
ïmompa, ante pönëninque mïnitö edæ
Wængonguï nänö änönö ante mïmönoque
pönente cæedäni.

7 Mïnitö mïmöno piyënë cædinque ïïmaï
ante pönente cæedäni. Ïïmæca awënë in-
gante cædinque botö wïï waocä beyænque
ante cæbopa. Wæætë Wængonguï Awënë
beyænque ante botö ïïmæca awënë ingante
cæbopa, ante pönëninque pæ pïïñænte
baï cæedäni. 8 Mïnitö ïïmaï ante edæ
do ëïnëmïnipa. Mïnitö wacä nänö ö
ënïmïni inte tömengä beyænque në cæte
quëwëmïni incæ abæ tawænte ee gote
baï nämä beyænque cæte quëwëmïni incæ
mïnitö ïmïnite mönö Awënë ïïnömö, Bitö
ægancadö waa cæbii, ante adinque wæætë

eyepë pönï pædæ pönongä ænguïmïni
ïmïnipa.
9 Waocä ingante në ö ëmïni guiquënë
ëñëedäni. Mïni në ö ængaïnäni ïnänite
adobaï waa cæedäni. Tömëmïni Awënë
incæ tömënäni Awënë adocä ïnongä inte
öönædë owocampa cæmïnii. Tömengä
ïñömö wacä ingante wadö wacä ingante
wadö ate pönente cædämaï ingampa.
Mänömaïnö ante do ëñëmïni inte mïnitö
beyænque cæte në quëwënäni ïnänite edæ
pïinte äninque edæ pæmënënämaï ïedäni.

Tëinta wëñate baï mönö tëï pïñænte
ëwocacëimpa

10 Ñöwo ïïmaï yewëmöninque botö
idæwaa yewëmömopa. Mïnitö mönö
Awënë nempo në quëwënömïni ïñömïnite
tömengä nänö tëï pïñënö pædæ
pönongä æninque tëï pïñænte entawente
quëwëedäni. 11 Mïnitö wææ caaquincoo,
ante Wængonguï eyepë pönï nänö da
pönönincoo tömancoo æninque wëñate baï
cædinque tëï ongöedäni. Edæ mänincoo
tömancoo wëñate ongöñömïni wënæ
awënë, Oda cæcæmïnimpa, ante nanguï
ëñente cæcä incæte mïnitö wæætë oda
cædämaï inte edæ tëï ongoncæmïnimpa.
12 Edæ wïï waodäni ïnänite mönö guëadö
guëa cæcëimpa. Wæætë wënæidi awënëidi
tönö wënæidi ïnänite në änäni ïñönänite
mönö tömënäni ïnänite wæætë guëadö
guëa cæcëimpa. Inguipoga wëmö ïñömö
tëï pïñænte ënempodäni tönö öönædë
ïñömö wënæcoo në wïwa ëwocate cædäni
tönö mänimpodäni mämö ti gotodoncæ
cæyönänite mönö wæætë guëadö guëa
cæcëimpa. 13 Ïninque tömënäni pïinte
mämö näni wïwa cæönæ ïinque bayonte
mönö wodii wïnönämaï inte tömënäni
ïnänite wæætë da godongëimpa. Ante
ayë, Tömää edæ eyepë cæte ate mönö
edæ të go wæënämaï inte adiyë
ongongëimpa, ante cædinque mïnitö
Wængonguï nänö, Wææ caaquincoo,
ante tëinta baï nänö da pönönincoo edæ
do eyepë æninque tömancoo edæ da
wëñaedäni.
14 Wëñadinque edæ wodii wïnönämaï
inte edæ në gongænte tëï ongöedäni.
Edæ, Tëï wææ caaquincoo, ante pönö
tëï pacadeyænte baï cædinque mïnitö
Wængonguï nänö nö pönënö entawën-
inque adobaï nö entawente quëwëedäni.
Tæcætawë ïnö tëïneta mïni wææ
wodontawëinta ante wëñate baï cædinque
Wængonguï tæiyë waëmö nänö cædö
ante edæ entawente tëï cæte ongöedäni.
15 Mönö Codito pönö cæcä beyænque
mönö godongämë piyënë cæcëimpa,
ante watapë mönö ëñënö beyë pogodo
gote apënecæte ante cædinque mïnitö
awæncata tëï wææ cæwainta wëwate baï
cædinque gänë pönente cæedäni.
16 Yabæque pönï wææ cæquinta
tëinta baï nëænte baï cædinque mïni
wede pönënö ædæmö entawëninque
quëwëedäni. Ïninque në wïwa cædongä
ponte gonga encado baï to piyæncate
baï cædinque, Mïnitö oda cæcæmïnimpa,
ante cæcä ate mïnitö mïni wede pönënö
beyænque tömengä wïwa nänö änö ante
edæ ëñënämaï incæmïnimpa. 17 Ayë,
Ocamö incainta tëinta baï impa, ante wææ
wencate baï cædinque mïnitö Codito pönö
ængä beyænque mïni quëwenguïnö ante
ænte entawencæmïnimpa. Mïnitö yaëmë
wææ nëænte baï cædinque Wængonguï
Önöwoca apënecä ëñëninque näni
yewëmongainta ate ædæmö ëñëninque
edæ cöwë entawëedäni.
18 Ayë Wængonguï Önöwoca ingante
ëwocadinque mïnitö tömengä ingante,
Wængonguï bitö cöwë cæcæbiimpa,
ante godömenque nanguï apënedinque
ñïne cædämaï ïedäni. Mänömaï cæcæte
ante mïnitö mïïmïni ongöninque wæn-
tæte badämaï inte Wængonguï quïnäni
tömänäni beyë ante cöwë apëneedäni.
19 Ayë botö beyë ante adobaï apënemïni
ëñëninque Wængonguï pönö cæcä ate
botö edonque tedecæboimpa, ämopa. Edæ
Codito ingantedö ante wëënëñedë mönö
ëñënämaï ingaïne ante botö ñöwo watapë
ëñëninque guïñënedämaï inte apënebo
ëñencædänimpa, ämopa. Mänömaïnö ante
mïnitö Wængonguï ingante apëneedäni,
ämopa. 20 Mänïne ante botö wadäni
weca në gote apënebo beyænque ñöwo
gæguincamë encaipobo inte wæbopa.
Ïninque, Mänïne ante në apënequënengä
inte Pabodo cöwë guïñënedämaï inte
apënecæcäimpa, ante mïnitö botö beyë
ante apëneedäni.

Waa quëwencæmïnimpa, ante

21 Botö Pabodo ïñömö æbänö quëwëmoo,
ante, Quïnö baï cæboo, ante ëñencæte
ante wæmïnitawo. Edæ Tiquico mönö

tönïñacä mönö në waadecä ïnongä inte
tömengä ñöwo pöninque mïnitö ïmïnite
mänïnö tömänö ante apäenecä ëñencæmïn-
impa. Tömengä ïñömö mönö Awënë
nempo quëwëninque tömengä beyä në cæ-
dongä inte cöwë në pönengä inte ædæmö
cæcä acäeimpa. 22 Ïninque, Pabodoidi æbänö
quëwënänii, ante tömengä pönö apäenecä
ëñëninque mïnitö wampo pönëninque tæï
pïñænte entawencæmïnimpa. Ante cæd-
inque botö, Ædæmö apänebi ëñencædän-
impa, ante tömengä ingante mïnitö weca
da godömo pongä aedäni.
23 Mæmpo Wængonguï tönö mönö
Awënë Itota Codito mïnitö ïmïnite
waadete pönö cæda ate mïnitö mïni
caipä incæ gänë entawëninque wede
pönëninque godongämä edæ waadete
pönencæmïnimpa, ämopa. 24 Æcänö
mönö Awënë Itota Codito ingante cöwë
waadete pönente ñimpo cædämaï ïna
ïñömö tömengä ingante Wængonguï pönö
waadete cæcæcäimpa, ante botö Wæn-
gonguï ingante apänebopa. Mäninque
ante yewämömopa.

Pidipenteidi
ïnänite Pabodo nänö cadota ante yewäämongainta

Waa quëwëedäni, ante

1 Itota Codito ingante në cämöna inte
botö tönö Tïmoteo guëa apänemöna
ïninque botö Pabodobo adoboque
yewäämömopa. Mïnitö Pidipoto ïñömö
quëwëninque Wængonguï quïmïni
ïnömïni inte Itota Codito nempo në
quëwëmïni ïñömïnite botö, Acæmïnimpa,
ante yewäämömopa. Mïni pönen-
cabo beyænque ante pancamïniya në
aamïni ïñömïnite pancamïniya guiquënë
në cæmïni ïñömïnite pancamïniya
guiquënë önömïnique ïñömïnite botö
edæ, Tömämïni edæ acæmïnimpa, ante
yewäämömopa. 2 Mönö Mæmpo Wæn-
gonguï mönö Awënë Itota Codito tönö
waadete pönö cæda ate gänë pönëninque
waa quëwëedäni, ämopa.

Në pönëmïni beyä Wængonguï ingante apänebopa, ante

3 Æyedëmë mïnitö ïmïnite ante pönëmo
inte botö Wængonguï ingante waa ate
pönëninque apänebopa. 4 Ïninque mïnitö
beyä ante Wængonguï ingante wantæ
ïñö wantæ ïñö apänedinque botö, Waa
quëwëmïnipa, ante watapä todinque
apänebopa. 5 Edæ, Botö täno goyedë
mïnitö godongämä cæmïnitapa. Ayä,
Mönö Codito ingantedö ante mïnitö ñöwo
ganca godömenque watapä apänemïnipa,
ante pönëninque botö, Wængonguï bitö
pönö cæbi ate pidipenteidi waa cädänipa,
ante apänebopa. 6 Mïnitö botö ayömo
tæiyä waëmö entawencæmïnimpa, ante në
mä badongaingä ïnongä inte Wængonguï
ñöwo Itota Codito nänö ponguinganca
godömenque pönö badöninque cöwë
ïinque badongä ate mïnitö ædæmö pæïmïni
bacæmïnimpa. Mänömaï impa, ante botö,
Näwangä impa, ante do ëñëmopa.

7 Mönö Codito ingantedö ante watapä
möni ëñëniïnö ante botö wææ äninque,
Näwangä impa, ante apänebopa. Mäniïne
botö apänede beyænque pancayedëña
botö ïmote tee mönedäni wæbopa. Incæte
tee mönedäni wæbo incæ, Näwangä
impa, ante wææ ämo incæ Wængonguï
nänö waadete pönö cægaïnö ante ænte
entawëñömo mïnitö adobaï mäniïnö
ante äninque botö tönö godongämä
entawëmïnipa. Ïninque, Mönö mäniïnö
ante äanque baï entawëmö ïmompa, ante
mïnitö ïmïnite waadete pönëninque botö,
Mïnitö ædæmö pæïmïni bacæmïnimpa,
ante nöingä cæte pönëmopa. 8 Itota
Codito mönö ïmonte nanguï waadete
pönengantawo. Edæ tömengä waadete
nänö pönënö ante entawëninque botö
mïnitö ïmïnite waadete pönëmopa,
ante adinque Wængonguï incæ, Pabodo
näwangä mïnitö ïmïnite nanguï waadete
pönengampa, ante apänebaingampa.

9 Ïninque mïnitö beyä ante botö
Wængonguï ingante ïïmaï ante apänebopa.
Mïni waadete pönencabo ïñömïnite
Wængonguï pönö cæcä ate godömenque
waadete pönencæmïnimpa. Ayä waadete
pönëmïni inte mïnitö, Quïnö wënæ wënæ
ï, Quïnö waa ï, ante edonque adinque
nö apænte ämïni bacæmïnimpa. 10 Mönö
æbänö cæte waa quëwenguïï, ante edonque
adinque mïnitö Ao ante waa quëwëninque
Itota Codito nänö ponguinganca wentamö
mongänämaï inte tee tëwadämaï ïmïni in-
cæmïnimpa. 11 Ayä Itota Codito pönö cæcä
ate mïnitö nö cædinque waa quëwëmïni
adinque wadäni Wængonguï ingante waa
ate pönëninque apänecædänimpa, ante
botö Wængonguï ingante apänebopa. Ayä
mïnitö mänömaï inte waa cæmïni adinque
tömänäni wæætë Wængonguï ingante
apänedinque, Wængonguï ëñëmi. Bitö
ñäö baï ëmönömi inte waa pönï cæbipa,
ante apänecædänimpa, ante cædinque
botö mïnitö beyä ante Wængonguï ingante
apänebopa.

Pabodo, Codito beyænque quëwëmopa, angampa

12 Ïñänäni apänebo ëñëedäni. Mänömaï
cædäni botö wædö incæ wïï önonque
cætimpa. Wæætë, Codito beyænque
Pabodo caate wæcampa, ante adinque
wadäni godömenque nanguï ïnäni Codito
ingantedö ante watapä möni apänedö
ëñëninque wede pönënäni badänipa.
13 Edæ, Codito ëmöwo apänecä beyænque
Pabodo ingante tee mönedänipa, ante
tededäni ëñëninque odömäno tæiyä
awënë oncö wææ wänönäni incæ wadäni
wayömö quëwënäni incæ tömänäni
do ëñënänipa. 14 Mönö Awënë nempo

quëwënäni incæ, Pabodo tee mönete
wæcampa, ante wædinque wodo tömänäni
godömenque wede pönente badänipa.
Ïninque wede pönëninque tæï pïñænte
entawëninque tömënäni guïñënämaï
inte Wængonguï nänö apënedö ante
godömenque apënedänipa.
15 Pancadäniya, Pabodo mïñë godö-
menque nanguï ïnäni godänipa, ante
pönö pïinte adinque Codito ëmöwo
ante apënedäni incæte botö ïmote
guëadö guëa pïincæte ante apënedänipa.
Mänömaï ï incæte wadäni guiquënë,
Pabodo tönö mönö godongämë cæcëimpa,
ante gänë pönëninque Codito ëmöwo
ante apënedänipa. 16 Në gänë pönente
apënedäni guiquënë, Codito ingantedö
ante watapë mïni ëñënïnö ante Pabodo
wææ ancæcäimpa, ante botö ïmote
godö gö cæcampa, ante do ëñënänipa.
Ïninque tömënäni botö ïmote waadete
pönëninque apënedänipa. 17 Në wæætedö
wæætë tededäni guiquënë, Pabodo tee
mönete wæyongante mönö apënete tomö
wæcä tocëï, ante cædänipa. Tömënäni
nämä beyænque ante cædäni incæte waa
cæte baï cædinque Codito ëmöwo ante
apënedänipa. 18 Incæte pancadäniya
nämä beyænque ante apënedäni incæ
pancadäniya nö pönente apënedäni incæ
mänïnäni tömänäni Codito nänö cægaïnö
ante näwangä ante do edæ apënedänipa.
Mänömaï impa, ante pönëninque botö
watapë tobopa.

Ayë ïïmaï ante pönëninque cöwë
godömenque nanguï tocæboimpa. 19 Mïnitö
Wængonguï ingante botö beyë nanguï
apënemïni ëñëninque Itota Codito
Önöwoca pönö cæcæcäimpa, ante ëñente
tobopa. Ïninque ñöwo botö caate wædö
ante edæ ïincayë ate ñimpo cædäni ate
edæ botö abæ tawænte gote quëwen-
guinque edæ impa, ante do ëñëninque
tobopa. 20 Botö wëënëñedë botö cæbo baï
ñöwo adobaï cæïnëmo ïmopa. Ïintai ëñate
mïïmö quëwëmo incæ baonque wënönäni
wëmo incæ, Mönö Codito ingante waa
acædänimpa, ante cædinque botö cöwë
guïñënämaï inte tæï ongöninque nanguï
cædinque watapë edæ bacæboimpa, ante
pönëmopa. 21 Edæ inguipoga quëwëmo
incæ botö Codito ingante entawëninque
tömengä beyænque ante quëwëmopa.
Wæætë wëmo incæ tömengä beyë
botö godömenque nanguï entawenguïmo
ïmopa.
22 Incæte, Waïwë nanguï incate baï
botö cæquinque inguipoga ayë quëwen-
guënëmo ïmopa, ante pönëninque
botö, Æbänö anguïmoo, ante ëñencæte
ante wæbopa. Edæ, Wæncæboimpa,
ante anguënëmo ïmoo. Wæætë, Ayë
quëwencæboimpa, ante anguënëmo
ïmoo. Edæ, Æbänö anguënëmo ïmoo,
ante botö edæ ëñënämaï ïmopa. 23 Edæ
wada bæi ongonte ëmatë töö ëmatë
töö godöna wæcä baï wædömo inte
botö, Ædönö gämënö goquïmoo, ante
wæbopa. Codito weca godömenque
waëmö pönï quëwencæboimpa, ante
botö wadæ goïnëmo ïmopa. 24 Incæte
inguipoga quëwëninque mïnitö beyænque
ante cæquënëmo inte botö ædö cæte
wayömö goquïmoo. 25 Ante pönente
wædinque botö, Mïnitö mönö pönënö
ante godömenque wede pönëninque
watapë tote quëwencæmïnimpa, ante
cæquïmo ïmopa, ante ëñëmopa. Ayë,
Ñöwo wënämaï inte botö mïnitö weca
quëwenguïmo ïmopa, ante do ëñëmopa.
26 Ïninque botö mïïmo inte mïnitö weca
pömo adinque mïnitö Itota Codito ingante
waa adinque botö beyænque nanguï
tocæmïnimpa.

27 Codito ingantedö ante watapë mönö
ëñënïnö beyë ante mönö waa cæquënëmö
ïmompa, ante ëñëmïni inte mïnitö edæ
waa cæte quëwëedäni. Mänömaï cæmïni
ïninque botö önömoncaque ëñëmo incæ
mïnitö weca ponte abo incæ, Pidipenteidi
adoyömö pönëninque tæï ongönänipa,
ante tededäni ëñëninque tobaïmopa. Ayë,
Codito ingantedö ante watapë mönö
ëñënïnö ante wadäni ëñencædänimpa,
ante pidipenteidi ïñacabo cædinque nanguï
cædänipa, ante botö edæ ëñente tobaï-
mopa. 28 Ayë pïinte cædäni incæte mïnitö
wæætë guïñënämaï inte tæï ongömïnipa,
ante adinque botö tobaïmopa. Mïnitö
mänömaï guïñënämaï inte tæï ongömïni
ate wædinque në pïinte änäni wæætë,
Mönitö wænguinque impa, ante wæcædän-
impa. Në pönëmïni mïni quëwenguinque
impa, ante adinque tömënäni godömenque
wæcædänimpa. Edæ Wængonguï ængä
beyænque quëwencæmïnimpa.

29 Wængonguï waadete pönö cæcä ate
mïnitö Codito ingante wede pönëmïnitawo.

Edæ adocä pönö cæcä ate mïnitö
Codito beyænque cædinque cöwë caate
wæquïmïni ïmïnipa. [30] Pabodobo doyedë
Codito beyä̈ ante wææ ancæte ante
caate wætabopa, ante amïnitawo. Ñöwo
godömenque wææ cædinque caate
wæbopa, ante önömoncaque ëñëmïnitawo.
Ïninque botö wææ äninque caate wæbo baï
mïnitö adobaï botö tönö godongämä̈ wææ
äninque caate wæmïni ïmïnipa.

2

*Codito önonganque bayongante Wæn-
gonguï da ä̈ä̈nongä*

[1] Mönö Codito nempo quëwëninque
mïnitö wampo pönëmïnitawo. Tö-
mengä waadete pönengä beyænque
gancæ pönëmïnitawo. Mönö Codito
Önöwoca tönö ääwocaque baï ëwocadinque
godongämä̈ watapä̈ quëwëmïnitawo.
Në wæcä ingante godö waadete
pönëmïnitawo. Adocanque wæwengä
adinque mïnitö äanque baï wæwëninque
tömengä beyä̈ cæmïnitawo. [2] Mänömaï
ï ïninque adodonque pönëninque mïnitö
waa waademïni adinque botö watapä̈
pönï tobaïmopa. Tömämïni äanque baï
ëwocadinque, Mönö adoyömö cæcä̈impa,
ante godongämä̈ cæmïni adinque botö
godömenque nanguï watapä̈ tobaïmopa.
[3] Ïninque mïnitö nämanque ante pönën-
inque, Botö ïmote waa acædänimpa, ante
cædämaï ïedäni. Yæcado ongoncæboimpa,
ante cædämaï ïedäni. Wæætë, Botö
önömoque baï ïïñömote wadäni wæætë
waa pönï ïnänipa, ante pönëninque
wadänique ïnänite ængö cæedäni. [4] Nämä
mïni cæïnënö ante cædinque mïnitö wïï
mänïnonque ante cædinque wæætë edæ
wadäni näni cæïnënö adobaï ante cæedäni.
[5] Mänömaï cædinque mïnitö Itota
Codito nänö pönengaïnö baï adodö ante
pönëedäni.
[6] Tömengä ïïñömö cöwë näwä Wængonguï
ïnongä ingampa. Incæte, Botö näwä
Wængonguïmo ingaïmo inte
Mæmpo Wængonguï ganca botö ingaïnö
ante ñimpo cædämaï incæboimpa,
ante tömengä änämaï ingacäimpa.
[7] Wæætë edæ, Mänïnö botö ingaïnö incæ
botö edæ ñimpo cæcæboimpa, änïn-
inque wæä̈,
önonganque baï bagacäimpa.
Ayä̈, Wængonguï ingante në cædömo edæ
bacæboimpa, ante badinque wæä̈,
tömengä waomö mönö ëmönö baï nänö
ëmonguinque waocä ëñagacäimpa.
[8] Mänömaï ëñate pæte wæä̈ tömengä önon-
ganque inte baï cæyongä Wæm-
pocä,
Bitö wænguïnö taadö gocæbiimpa, angä
ëñëninque edæ Ao ante goyongante
wæä̈,
tömengä nänö guïñëñaquinque awä̈
ñænquedïmä̈ cæte mäo timpodäni
wæä̈ tïwadäni ate tömengä caate
wægöninque wæä̈ bacaa edæ
wængacäimpa.
[9] Mänömaï cæcä adinque Wængonguï
wæætë tömengä ingante ä̈monga
pönï da ä̈ä̈nongacäimpa.
Ayä̈ wadäni ëmöwo önöwoque ëmönäni
baï tömengä Tæiyä̈ Awënë ïnongä
inte wïï adobaï önöwoque baï
ëmoncæcäimpa, ante cædinque
Wængonguï edæ, Itota Codito
ingampa, ante pönö pemon-
gacäimpa.
[10] Edæ öönædë quëwënäni incæ ingui-
poga quëwënäni incæ guimonga
quëwënäni incæ
tömänäni edæ Itota ëmöwo ëñente waa
adinque
da guicapocædänimpa, ante Wængonguï
tömengä ingante pönö pemon-
gacäimpa.
[11] Ayä̈, Itota Codito ingante adinque
tömänäni,
Mönö Tæiyä̈ Awënë ïnongä ingampa, ante
edæ Ao ancædänimpa, ante Wæm-
pocä cægacäimpa.
Mänömaï cæcä adinque, Mæmpo Wæn-
gonguï waa pönï cæcampa, ante
mönö edæ watapä̈ apä̈necä̈impa.

*Ëmoncoo äo äo cædote baï nöïnö cæte
quëwëedäni*

[12] Mänömaï beyä̈ botö në waademïni
ïñömïnite botö apä̈nebo ëñëedäni.
Mïnitö weca botö quëwëñedë mïnitö
do ëñente cædïmïni inte ñöwo botö
wayömö quëwëmo incæ godömenque
ëñente cæmïni abopa. Ïninque cöwë mïni
ëñente cædïnö baï adobaï cædinque ñöwo
mönö watapä̈ quëwenguïnö taadonque
gocæte ante cædinque, Oda cæte wæcæ
wæ, ante cöwä aquënë quëwëmïnii. [13] Wïï
cæïnente awædö, ante wæmïnitawo.
Edæ Wængonguinque apä̈necä̈ ëñente

entawëninque mïnitö tömengä waa pönï
nänö änö ante në ëñente cæïnëmïni
bamïnipa. Oda cæte awædö, ante
wæmïnitawo. Adocä Wængonguinque
mongæncadë mongæncadë cæcä ate tæï
pïñëmïni bate ate eyepë cæmïnipa.
14 Ïninque, Wïï cæïnente awædö, ante
änämaï inte mïnitö piyënë cæte mïni
cæquënënö ante do cæedäni. 15 Edæ
mänömaï cæmïni adinque wadäni,
Wentamö mongënämaï ïmïnipa, ante
abaïnänipa. Ayë inguipogaque quëwënäni
ëñënämaï inte idiquibë pönente cæyönäni
mïnitö wæætë Wængonguï wëñëmïni
ïnömïni inte tömënäni weca quëwëninque
nëmoncoo äo äo cædote baï nöingä cæte
quëwencæmïnimpa. 16 Edæ, Codito pönö
cæcä beyænque mönö quëwengëimpa,
ante edonque apënemïni ëñencædänimpa.
Ïninque, Doyedë botö apënedö ante mïnitö
në ëñente cæmïnipa, ante adinque botö
nanguï todinque ïïmaï ante pönëmopa.
Mïnitö beyë pæ pagænte cædömo incæte
botö wïï önonque cæboimpa. Wæætë
mönö Codito nänö ponguïönæ ïñonte botö,
Mïnitö nö apënemïnitapa, ante adinque
botö tocæboimpa. 17 Ayë, Wængonguï
quï, ante baö godöninque waodäni baonga
tepë gao caadänipa. Mïnitö ïñömö wede
pönëmïni inte, Wængonguï quï, ante nämä
godö cæyömïni botö quëwenguïmämo
incæ mïni godönincooga gao caate baï
ba edæ waa tobaïmopa. Mïnitö tönö
godongämë edæ tobaimpa. 18 Mïnitö
adobaï, Pabodo mönö beyë cæcampa, ante
tocæmïnimpa. Edæ mönö edæ godongämë
tocëimpa.

Tïmoteo tönö Epapododito

19 Mïnitö æbänö quëwëmïnii, ante ëñën-
inque Tïmoteo wæætë apënecä ëñente
tocæboimpa, ante cædinque botö, Itota
Codito Ao angä ate Tïmoteo ingante oo da
pönömo mïnitö weca poncæcäimpa, ante
pönëmopa. 20 Mïnitö æbänö quëwëmïnii,
ante wæyömo tömengä adocanque mïnitö
beyë ante botö tönö guëa wæcampa.
Wadäni guiquënë mïnitö beyë ante wædä-
maï ïnänipa. 21 Tömänäni edæ nämä
beyænque ante cæïnente wædinque Itota
Codito nänö änönö ante wïï cæïnënäni
ïnänipa. 22 Cöwä ayömïni, Tïmoteo ïñömö
cöwë waa cæcampa, ante do ëñëmïnitapa.
Ayë mönö Codito ingantedö ante watapë
apënedinque Tïmoteo tönö möna wencaya
baï guëa cæmönapa, ante do ëñëmïnitapa.
23 Ïninque, Botö ïmote awënëidi æbänö
apænte anguïnänii, ante ëñente ate botö
Tïmoteo ingante mänïñedë ate mïnitö weca
do da pönömo poncæcäimpa, ante pönë-
mopa. 24 Ayë mönö Tæiyë Awënë Ao angä
ate tömëmo do pömaïmopa.

25 Ayë Epapododito mönö töniñacä incæ
botö tönö guëa cæmöna ïmönapa. Wadäni
pïinte cædäni adinque mönatö guëa wææ
cæmönapa. Tömengä ingante mïnitö,
Pabodo beyë ante godö cæcæbiimpa, ante
do da pönömïni ponte cæcä æntabopa.
Tömengä ingante ñöwo wæætë adodö
mïnitö weca edæ da pönömo ponguënengä
ingampa, ante pönëmopa. 26 Adocä
Epapododito ïñömö mïnitö pidipenteidi
ïmïnite acæte ante edæ nanguï wæcampa.
Ayë, Epapododito daicawo gawængampa,
ante apënedäni ëñëninque pidipenteidi
do wædänipa, ante ëñente wædinque
tömengä wæætë mïnitö beyë ante nanguï
wæwente bacampa. 27 Näwangä impa
edæ. Tömengä daicawo gawænte wodo
wængantapa. Incæte Wængonguï tömengä
ingante waadete pönö gampocä waa bacan-
tapa. Mänömaï cædinque Wængonguï botö
beyë adobaï ante pönëninque, Pabodo wïï
godömenque wæcæcäimpa, ante pönengä
inte edæ Epapododito ingante gampocä
waa bacantapa.

28 Mänömaï beyë, Epapododito wæætë
pongä adinque tocæmïnimpa, ante
cædinque ayë, Mïnitö tomïni adinque
botö wæwënämaï bacæboimpa, ante
cædinque botö tömengä ingante ñöwo
da godoncæboimpa, ämopa. 29 Pongä ate
mïnitö, Mönö Awënë nempo quëwënömi
inte pöe, äninque Epapododito ingante
waa adinque godongämë watapë tote
cæedäni. Ayë wadäni tömengä baï adobaï
waa cædänipa, ante adinque tömënäni
ïnänite waa adinque waa cæedäni. 30 Mïnitö,
Pabodo beyë ædö cæte cæquïmönii,
ante, Gobæ awædö, ante wæyömïnite
Epapododito ïñömö edæ, Wëmo incæ cöwë
cæcæboimpa, ante mïnitö cæquënënö ante
cæcantapa. Codito beyë ante cæcæte
ante edæ tömengä wodo wængantapa
cæmïnii. Tömengä ingante edæ waa
cæedäni, ämopa.

3

Tëï pïñænte cæcëimpa, ante

1 Ñöwo ïñömö botö tönïñamïni ëñëedäni.
Mönö Awënë nempo quëwëninque mïni
watapë toquinque ïmïnipa. Mïnitö oda
cædämaï incæmïnimpa, ante botö adodö
adodö ante ancaa yewëmömo incæte
wædämaï ïmopa.
2 Ïïmaï ämopa. Wadäni ïïñömö, Mönö
ëö togænte quëwengëimpa, ante në
änewënäni inte guintaidi baï wënæ wënæ
cædinque nämä baö ëö ëö towënänipa.
Ante adinque mïnitö tömënäni ïnänite
gomö adinque wææ cæedäni. 3 Edæ
tömënäni ïnänite ee adinque Wængonguï
mönö ïmonte wæætë pönö ëö togænte
baï cædinque mönö wentamö mongënö
do wido cægacäimpa. Wængonguï
Önöwoca ingante ænte ëwocamö ïnömö
inte mönonque edæ, Wængonguï ingampa,
ante tömengä beyë cæmompa. Itota
Codito nempo quëwëmö inte mönonque
wïï inguipoga beyænque quëwëmö
ïmompa, ante mönö tömengä ingante waa
ate apënemompa. 4 Tömënäni guiquënë
inguipogaque ante pönëninque, Mönitö
cædö beyænque quëwencæmönimpa,
ante pönëwënänipa. Tömënäni näni
pönëwënö baï adobaï pönente baï botö,
Tömënäni wædænque cæyönäni botö
godömenque nanguï cædömo ïmopa, ante
pönëwencædömoimpa. Edæ, Nanguï botö
cædö beyænque quëwencæboimpa, ante
pönëwencædömoimpa.
5 Edæ tömënäni në ëö togëïnäni
ïnänitawo. Botö ïñömö adobaï ïmopa.
Tæcæ ëñayömote önompo ëmæmpoque
go mëönaa go adoönæque mänimpoönæ
ïñonte botö ïmote do ëö togënäni wæ-
gaboimpa. Tömënäni idægoidi ïnänitawo.
Botö ïñömö idægo wodi pëïmo ïnömo
inte tömengä nänömocä Beencamïnö wodi
pëïmo ïnömo ïmopa. Tömënäni ebedeoidi
ïnänitawo. Botö ïñömö ebedeobo ëña-
gaïmo inte näwä ebedeobo ïnömo ïmopa.
Tömënäni Paditeoidi ïnänitawogaa. Edæ
botö Paditeobo ïnömo inte Möitee wodi
nänö wææ angaïnö ante möni Paditeocabo
wædö ante tömää ëñente cædömo ïmoï
aedäni. 6 Ayë tömënäni, Wængonguï beyë
nanguï cæcëimpa, ante apënedänitawo.
Edæ, Wængonguï beyë cæbote, ante edæ
botö ïñömö doyedë Codito ingante näni
pönengaincabo ïnänite ancaa togænte
pancæte ante cægaboï aedäni. Ayë
oodeoidi guiquënë, Mönitö wææ angaïnö
ante në ëñente cædänique në nö cædäni
ïnänipa, ante änänitawo. Botö ïñömö
edæ mänïnonque ante cöwë cædömo inte
wentamö mongënämaï ïnömo ïmopa.
7 Doyedë ïñömö botö mänömaï godö-
menque waa cædïmo inte, Botö to-
quinque waa pönï cægaboimpa, ante
pönëwentabopa. Ñöwo guiquënë botö
waa cægaïnö ante, Önonquedö ante
cægaboï, ante do ëñëmopa. 8 Ayë wæë,
Itota Codito botö Awënë ingante adïmo
inte botö tömengä ingante pönëninque
tömengä tönö godömenque waa pönï
quëwencæboimpa, ante botö, Wëënëñedë
botö entawengaincoo botö waa againcoo
incæ edæ ëwenguincooque impa, ante
pönëmopa. Edæ Codito beyë ante cæyömo
botö wëënë mänincoo tömancoo edæ dæ
ba wætabopa. Ïninque, Codito ingante
godömenque ëwocacæboimpa, ante nanguï
cædinque botö, Wëënë botö entawengaïnö
ompotacoo baï impa, ante wido cæbopa.
9 Edæ, Ïïmaï cæedäni, ante näni wææ
angaïnö ante ëñente cæbo incæte Wæn-
gonguï ayongante botö ædö cæte mänïnö
beyænque nö entawëmo baquïmoo.
Wæætë Codito mönö në nö cædongä
ingante wede pönëmo inte tömengä nempo
quëwëñömote Wængonguï pönö badongä
ate nö cæbo bacæboimpa, ante nanguï
cæbopa. 10 Mönö Codito ingante ate baï
pönencæboimpa, ante cæbopa. Ayë
tömengä adocä nanguï tëï pïñëninque
ñäni ömëmongacäimpa, ante wede
pönëninque botö mänïnö tömengä në
ñäni ömëmongaingä nänö tëï pïñënö baï
adobaï entawencæboimpa, ante cæbopa.
Ayë adobaï, Tömengä caate nänö wængaï
baï botö tömengä beyë wæncæboimpa,
ante pönëninque botö tömengä tönö
godongämë caate wænte baï tömengä
nänö ëwocadö baï ëwocacæboimpa, ante
cæbopa. 11 Mänömaï cædinque botö,
Tömengä wænte ate ñäni ömëmonte nänö
quëwengaï baï botö adobaï wænte ate ñäni
ömëmoncæboimpa, ante nanguï cæbopa.

Mänömaï bacæboimpa, ante nanguï cæbopa, ante

12 Mänömaïnö ante apënedinque botö,
Codito nänö entawënö baï do entawëmopa,
ante dicæ apënebogaa. Picënäni baï

do badinque nö cædinque oda cædämaï
ïmopa, ante dicæ apënebogaa. Incæte
Itota Codito incæ edæ, Botö ëwocadö
baï adobaï ëwocacæbiimpa, ante botö
ïmote do bæi ongongacäimpa. Ïninque
botö wæætë, Tömengä waa pönï nänö
ëwocadö baï adobaï ëwocacæboimpa,
ante bæi ongoncæte ante nanguï cæbopa.
13 Ïñänäni ëñëedäni. Botö Codito nänö
ëwocadö ante dicæ eyepë ëmogaa, ante
wæbopa. Incæte, Eyepë ënämaï ïmopa,
ante adinque wæwënämaï ïmopa. Wæætë,
Ïincayë ate Codito nänö ëwocadö baï
ædæmö ëwocacæboimpa, ante cædinque
botö mänïnonque ante pönëninque pogodo
gote baï cöwë cæbopa. 14 Wængonguï
do, Bitö Itota Codito nempo quëwënömi
inte eyepë cædinque ëmonga ponte ëe,
ante botö ïmote aa pegacäimpa. Ïninque
tömengä, Pædæ pönömo æncæbiimpa,
ante nänö angaincoo ante ænte ëwocacæte
ante botö gänä cæcæte ante pogodo gote
baï edæ nanguï cæbopa.

15 Mönö ëmëwo picëmö badömö
ïñömö tömämö adobaïnö ante pönen-
guënëmö ïmompa. Pancamïniya guiquënë
mänömaïnö ante wïï pönëmïni adinque
Wængonguï, Mïnitö æbänö nö pönen-
guënëmïni ïmïnii, ante pönö odömongä
ate ëñencæmïnimpa. 16 Mönö do ëñente
quëwenganca mäninganca mönö cöwë nö
cæte quëwengëimpa.

17 Ïñänäni ëñëedäni. Botö Pabodobo
æbänö cæboo, ante adinque mïnitö botö
cædö baï adobaï godongämë cæedäni.
Ayë, Mönitö cæmöni baï mïnitö adobaï
cæedäni, ante odömömöni baï pancadäniya
adobaï cædäni adinque mïnitö ïñömö,
Adobaï cæcëimpa, ante tömënäni ïnänite
cöwä aedäni. 18 Mïnitö ïmïnite wantæ
wantæ ïñö wantæ wantæ ïñö apënedïmo
inte botö ñöwo Ca ca wædinque adodö
ante ïïmaï ante godömenque apënebopa.
Mönö Codito awäa wængä incæte nanguï
ïnäni tömengä ingante Baa äninque
tömengä nänö wængaïwë ante pïinte
baï cædänipa, ante awædö. 19 Tömënäni
näni ömëe ëwente wæquinque mänömaï
cædänipa. Cænguï beyænque ante pönente
quëwënänipa. Wënæ wënæ näni cædö
beyë guingo imonte wæquënënäni incæ
tömënäni wæætë guïñëñadämaï inte edæ,
Waa pönï cæmönipa, ante nämä incæ waa
adänipa. Edæ inguipoga beyænque ante
cæïnente wædänipa.

20 Mönö ïñömö mempoga ëñagaïmö
inte mönö öönædë ömæ do ëamö edæ
ïmompa. Ïninque mönö Awënë Itota
Codito, Quëwencæmïnimpa, ante në Æn-
gaingä ingante nanguï aïnente wædinque
mönö, Tömengä æyedënö öönædë edæ
wæë ponguingää, ante wänö cömompa.
21 Tömengä ïñömö tæï pïñënongä inte
tömancoo edæ bæ tadinque ö ëninque
Tæiyë Awënë incæcäimpa. Ïninque, Mönö
quëwenguïnämaï aquïïñö ëñamompa, ante
adinque tömengä tæï pïñënongä inte, Botö
baö baï tæïñö mongæncæmïnimpa, ante
badongä ëñaquïmö ïmompa.

4

Mönö Awënë nempo quëwëninque watapë tocëimpa

1 Wængonguï botö ïmote poganta pönö
wencate baï cædinque, Bitö waa apënebi
ëñente beyænque pidipenteidi ëñente waa
cædäni abopa, angä ëñëninque botö mïnitö
beyë ante watapë tobopa. Mïnitö ïmïnite
ædæmö waadedinque botö, Æyedënö bee
tenguïmoo, ante wæbopa. Ïninque botö
në waademïni ämo ëñëedäni. Mänïnö
botö änïnö ëñente cædinque mïnitö
mönö Awënë nempo quëwëninque tæï
ongöedäni.

2 Ñöwo Eodia, Tintique, mïna on-
quiyæncaya ïmïnate ämo ëñëeda. Mönö
Awënë nempo quëwëninque mïnatö
piyënë cæte adodonque ante cæbäeweda,
ämopa. 3 Botö mönö Awënë ingantedö
ante watapë apënecæte ante nanguï
cæyömote Codëmente tönö wadäni botö
tönö ïñacabo cædänitapa. Wængonguï,
Näni quëwenguinta, ante tömengä nänö
yewëmongaintaa tömënäni ëmöwo dobæ
yewëmonte më öñompa. Tömënäni botö
tönö cæyönäni ïïna onquiyëna Eodia tönö
Tintique ïñömö botö tönö adobaï ïñacabo
nanguï cæda ïnatapa. Ïninque bitö cöwë
botö tönö guëa cædömi ïñömite bitö ïmite
ämopa. Ïïna ïnate bitö waadete apënebi
ëñëninque piyënë cæte quëwencædaimpa.

4 Ayë tömämïni ïmïnite, Mönö Awënë
nempo quëwëninque watapë tote
quëwëedäni, ämopa. Edæ, Watapë pönï
tote quëwëedäni, ante adodö ante ämo
ëñëedäni. 5 Mönö Awënë edæ oo pönï
poncæcäimpa cæmïnii. Ee ædæmö cæte

quëwëñömïni tömänäni waadete mïni cædönö ante edonque acædänimpa.

6 Ayë, Quïëmë bacæ wæ, ante mïni
wædö ante guïñente wædämaï ïedäni.
Wængonguinque ingante apënneedäni.
Apënedinque, Wængonguï, bitö pönö
cæbi ate eyepë inte quëwencæmönimpa,
ante quïëmë mïni æncæ wædö incæ ante
apënecæmïnimpa. Ayë tömengä pönö
cæcä adinque mïnitö, Bitö pönö cæbi
waa ëmönipa, ante Wængonguï ingante
wæætë waa ate pönente apënneedäni.
7 Ayë, Wængonguï piyënë cædinque
pönö aacä beyë mïnitö Itota Codito
nempo quëwëninque piyënë cædinque
mïmönë wædämaï inte nö pönëninque
quëwencæmïnimpa. Edæ mönö, Æbämë
cæte Wængonguï pönö piyënë cæte aacää,
ante mönö waocabo ëñënämaï ïmö incæte
tömengä cöwë godömenque aacä ate
wædämaï inte quëwëmompa.

Quïnö waa ï, ante mänïnonque ante pönëë cöedäni, ante

8 Ïñänäni ëñëedäni. Mïnitö æbänö
ante pönëë conguënëmïni ïmïnipa, ante
yewëmöninque botö ñöwo ëmëwo pönï
yewëmömoï aedäni. Näwangä näni
apënedö ante pönëë cöedäni. Æbänö
waa cæquïï, æbänö nö cæquïï, ante pönëë
cöedäni. Quïënö nö ï, ante mänïnö ante
pönëë cöedäni. Mönö æbänö waadete
pönenguïï, ante pönëninque mönö waa
adoncoo ante adobaï pönëë cöedäni.
Wadäni waa näni cædïnö ante pönëë
cöedäni. Mänömaï cædäni ate wadäni
waa adänitawo. Ïninque tömënäni näni
waa adïnö ante mïnitö mänïnö ante pönëë
cöedäni. Ïninque, Quïëmë waa pönï ï, ante
adinque mänïnonque ante pönëë cöedäni.

9 Botö odömonte apënebo ëñëmïnitawo.
Ïninque botö pönö apënebo ëñëninque
mïni ëñënïnö baï tömänö ante edæ
cæedäni. Botö pædæ pönömo ëmïnitawo.
Ïninque botö pædæ pönömo mïni ënïnö
incæ ee mäedäni. Botö entawënö
ante, Æbänö entawëmoo, ante edonque
amïnitawo. Ïninque botö entawënö mïni
adïnö baï mïnitö adobaï entawëninque
edæ waa cæedäni. Mänömaï cæmïni
adinque Wængonguï në gänë pönënongä
inte mïnitö tönö godongämë quëwëninque
pönö cæcä ate mïnitö wæætë gänë
pönëmïni bacæmïnimpa.

Pidipenteidi mïni pönönï waa æntabopa, Pabodo angampa

10 Botö wædö ante mïnitö doyedë
pönö cædïmïni inte ñöwo wæætë tæcæ
pönente wædinque wæætë pönö cæmïni
ëninque botö, Mönö Awënë beyænque
pönö cæmïnipa, ante adinque nanguï
waa tobopa. Edæ botö wædö ante cöwë
waadete pönëmïni incæte mïnitö da
pönoncæ cæyömïnite wææ cæte ï æiquedö
da pönonguïmïnii. 11 Incæte mänömaï
apënedinque botö wïï ænguënëmo inte
apënetabopa. Edæ wædænque ëabo
incæ nanguï ëabo incæ quïëmë ëabo
incæ botö, Æbänö quëwenguïï, ante do
ëñëmo inte edæ piyënë cæte wædämaï
cöwë quëwëmopa. 12 Ömæpobo wædïmo
inte botö, Ömaadäni æbänö quëwënänii,
ante do ëñëmopa. Adobaï nanguï ëate
quëwënïmo inte botö, Nanguï ëadäni
æbänö quëwënänii, ante do ëñëmopa. Edæ
tömo cëmo incæ, gëwænte wæbo incæ,
nanguï ëabo incæ, ömæpobo incæ mänïnö
tömänö ante wægaïmo inte botö mänömaï
ingaïmo beyænque ëñente batabopa.
Ïninque æyömömë quëwëmo incæ quïëmë
baï quëwëmo incæ piyënë cæte wædämaï
quëwëmopa. 13 Edæ quïëmë beyë wæbo
incæ mönö Codito pönö cæcä ate botö
wæætë edæ eyepë entawëninque tömää
edæ cæbopa.

14 Incæte botö ömæpobo inte wæyömote
mïnitö pönö cæmïni waa æntabopa.
15 Ayë adobaï mönö Codito ingantedö
ante watapë möni apënedö ante tæcæ
ëñëmïni ate botö Mäatedöniabæ ïinque
apënedinque wadæ goyömote wadäni
Codito ingante näni godongämë pö-
nencabo pönönämaï ïñönänite mïnitö
adomïnique da pönömïni æntabopa, ante
mïnitö pidipenteidi do ëñëmïnipa. 16 Edæ,
Tetadönica näni quëwëñömö quëwëninque
Pabodo ömæpocä bacampa, ante tededäni
ëñente wædinque mïnitö wïï adopoque
wæætë wæætë da pönömïni æntabopa.

17 Botö dicæ botö æncæ wædö ante
apënetabopa. Wæætë, Pidipenteidi
wadäni ïnänite në godönäni ïnänipa, ante
adinque Wængonguï wæætë mïnitö ïmïnite
godömenque pönongä æncæmïnimpa,
ante apënetabopa. 18 Ïninque botö ïñömö
idæwaa æntabopa. Botö ænguënënö
ëninque godömenque nanguï ænte
ëabopa. Edæ, Pabodo quï, ante mïni da

pönönincoo Epapododito wæætë botö
ïmote pædæ pönongä ëninque botö
eyepë pönï ëate quëwëmopa. Mïnitö,
Wængonguï quï, ante oguï waquï baï pönö
iya tante baï cædinque, Pabodo quï, ante da
pönömïni adinque, Waa pönï pönömïnipa,
ante Wængonguï incæ waa acampa.
19 Botö Wængonguï ñäö baï entawëninque
tëï ëmongä ïnongä inte tömengä nänö
ëadoncoo ïñömö edæ bacoo pönï ongompa.
Ïninque, Mïnitö ænguënëmïni ïmïnipa,
ante adinque tömengä Itota Codito
beyænque cædinque eyepë pönï edæ da
pönongä æncæmïnimpa.
20 Mönö Wængonguï mönö Mæmpo ïñon-
gante, Bitö waëmö pönï ïnömi ïmipa,
ante mönö cöwë watapë apënecëimpa.
Edæ ñöwopämo incæ mïïmämo incæ mönö
cöwë mänömaï apënecëimpa. Mänömaï
impa, äninque botö, Amëë, ämopa.

Mäninque ante yewëmömopa, ante

21 Wængonguï quïnäni Itota Codito
nempo quëwënönäni ïñönänite mïnitö,
Waa quëwencæmïnimpa, ante botö beyë
ancæmïnimpa. Ayë botö tönö godongämë
ongönäni incæ, Mïnitö æbänö quëwëmïnii,
ante wædänipa. 22 Edæ Tæiyë Awënë
Tetædo oncönë quëwënäni tönö wadäni
Odömä ïñömö wayömö quëwënäni tönö
Wængonguï quïnäni incæ tömänäni adobaï
mïnitö ïmïnite, Waa quëwencæmïnimpa,
änänipa.
23 Mönö Awënë Itota Codito mïnitö
ïmïnite waadete pönö cæcæcäimpa,
ämopa. Mäninque ante yewëmömopa.

Codotenteidi
ïnänite Pabodo nänö cadota ante yewäämongainta

Waa quëwencæmïnimpa, ante

1 Wængonguï angä ëñëninque Itota
Codito botö ïmote da godongä gogaïmo inte
botö Pabodobo ïnömo inte yewäämömopa.
Mönö tönïñacä Tïmoteo tönö guëa tedete
ate botö, Acæmïnimpa, ante yewäämö-
mopa. 2 Mönitö tönïñamïni ëñëedäni.
Codota ïñömö quëwëninque Wængonguï
quïmïni inte mïnitö mönö Codito nempo
quëwëninque ædæmö cæte pönëmïni
ïñömïnite botö ïïmaï ante yewäämömopa.
Mönö Mæmpo Wængonguï tönö mönö
Awënë Itota Codito waadete pönö cæda
ænte entawëninque mïnitö gänë pönën-
inque watapä quëwencæmïnimpa, ämopa.

Në pönënäni beyä Pabodo Wængonguï ingante apänecä

3 Mönö Awënë Itota Codito Wæmpocä
ïñongante mönitö mïnitö beyä ante
apänedinque Wængonguï ingante waa ate
pönente apänemönipa. 4 Edæ, Mïnitö Itota
Codito ingante wede pönëmïni ïmïnipa,
ante do ëñëmönipa. Ayä, Wængonguï
quïnäni ïnänite tömänäni ïnänite mïnitö
waadete pönëmïnipa, ante mönitö do
ëñëmönipa. 5 Edæ, Öönædë æidinque
mïnitö watapä quëwenguinque impa, ante
edæ Codito do badongampa. Mänömaïnö
ante, Näwangä impa, ante watapä mïni
ëñënö ante mïnitö godömenque wede
pönëmïni badinque godongämä waadete
pönëmïni ïmïnipa. Ïninque, Mïnitö
mänömaï ïmïnipa, ante adinque mönitö
wæætë Wængonguï ingante waa ate
pönëninque apänemönipa.

6 Doyedë mïnitö weca ponte apäned-
inque mönitö, Mönö Codito ingantedö
ante watapä apänemöni ëñëninque
mïnitö, Wængonguï näwangä waadete
pönö cæcampa, ante do ëñëmïnitapa.
Mänömaïnö ante mïni ëñëniönæ incæ
mïnitö waincawä nanguï incawä baï
tæcæ badinque ñöwo ganca nanguï
apänemïni ëñëninque wadäni mïnitö
weca në pönënäni tæiyänäni badänipa.
Ayä tæiyänäni badäni baï mönö pö-
nencabo adobaï tömämæca tæiyämö
pönï bamompa. 7 Epapada möni në
waadedongä incæ, Codito waa pönï nänö
pönö cægaïnö ante do odömonte apänecä
ëñëmïnitapa. Tömengä ïñömö Itota Codito
beyä në cæcä ïnongä inte mönö ïmönite
pönëninque ædæmö cæcä ingampa. 8 Ayä
mönitö ïmönite apänedinque tömengä,
Codotenteidi ïñömö Wængonguï Önöwoca
nempo quëwëninque në waadete pönënäni
ïnänipa, ante do apänecä ëñentamönipa.

9 Mänömaï beyä mönitö, Mïnitö æbänö
ïmïnii, ante tæcæ ëñëninque mïnitö beyä
ante Wængonguï ingante apänedinque
ñimpo cædämaï inte cöwë apänemönipa.
Edæ, Wængonguï æbänö angää, ante
mïnitö ëñente ëwocacæmïnimpa, ante
mönitö, Wængonguï ëñëmi. Bitö ëñënö
ante apänebi ëñente ëwocadinque
Codotenteidi wæætë, Æbänö waa cæte
quëwenguïï, ante ëñencædänimpa,
ante apänemönipa. 10 Wængonguï
apänecä ëñëninque mïnitö, Mönö Awënë
tocæcäimpa, ante cædinque tömengä
nänö waa cædö baï mïnitö adobaï waa
pönï cæcæmïnimpa, ante apänemönipa.
Ayä Wængonguï ingante mïnitö doyedë
æmæ ate baï æmæ pönënïmïni inte
ñöwo wæætë ædæmö ate baï ædæmö
pönencæmïnimpa. Ayä waa incawä
baï mïnitö adobaï bate cædinque nö
mïni waa cæquënënonque cæcæmïnimpa,
ante apänemönipa. 11 Wængonguï ñäö
ëmöninque tä pïñänongä inte pönö cæcä
ate mïnitö edæ tömengä nänö tæï pïñänö
baï adobaï tæï pïñämïni ëwocacæmïnimpa,
ante apänemönipa. Ayä, Tömengä
mänömaï pönö cæcä ænte ëwocamïni inte
mïnitö wæntæye badämaï inte ee cædinque
piyänë cæte ee cæcæmïnimpa, ante
ämönipa. Ayä watapä todinque, 12 mïnitö
mönö Mæmpo ingante waa ate pönëninque
apänecæmïnimpa, ante mönitö Wæn-
gonguï ingante apänemönipa.

Edæ Wængonguï quïmöni ïmöni baï
tömengä mïnitö ïmïnite pönö badongä
ate mïnitö tömengä quïmïni do bamïnipa.
Ïninque mïnitö tömengä ñäö ëmömämodë
mönitö tönö godongämä pöñömïnite
tömengä nanguï pönï pönongä ëninque
mïnitö mönitö tönö godongämä në
ëamïni incæmïnimpa. 13 Edæ në wëmö
ënempodongä nempo wæwëñömonte
Wængonguï wæætë mönö ïmonte gä
pe æmpote ö äninque, Botö Wengä
botö në Waadedongä ïñömö në Awënë
Odeye ïñongante mïnitö tömengä nempo

quëwencæmïnimpa, ante mämongä
pongamöimpa. [14] Tömengä Wengä nämä
wepä̈ petä̈ petä̈ wæä̈ beyænque mönö
wënæ wënæ cægaïnö ante Wængonguï
pönö ñimpo cæcä ä̈ninque mönö abæ
tawænte baï quëwëmompa.

Codito wængä beyænque Wængonguï piyä̈në cæcampa

[15] Mönö adämaï ingaingä Wængonguï
æbänö ëmongää, ante adämaï ïñömonte
Wængonguï Wengä ïñömö Mæmpocä baï
në ëmongä inte mönö weca pöninque,
Mæmpocä æbänö ëmongää, ante do
odömongacäimpa. Wëënëñedë Wæn-
gonguï nänö badönämaï ingäñedë adocä
incæ Bamoncadengä baï ïnongä inte do
quëwengacäimpa. [16] Ïninque Mæmpocä
pönö angä ëñëninque tömengä Wengä
incæ tömancoo edæ badongacäimpa.
Mönö në adincoo incæ mönö adämaï incoo
awëmö ongoncoo incæ adocä tömancoo
badongacäimpa. Awënëidi incæ në änäni
incæ, awënëidi näni ënempodö incæ në tä̈ï
pïñä̈näni incæ, öönædë owodönäni incæ
inguipoga quëwënönäni incæ mänïnäni
edæ tömänäni ïnänite Mæmpocä pönö
angä ëñëninque Wængonguï Wengä
ïñömö badongacäimpa. Badöñongante
Wæmpocä, Bitö quï bacä̈impa, angä Ao
ante badongacäimpa. [17] Adocä Wængonguï
Wengä incæ Tänocä quëwengaingä
ingampa. Tömengä pönö angä beyænque
tömengä nänö badongaincoo ïñömö
adoyömö pönente baï cædinque tömengä
nempo godongämä̈ gongænte cægompa.

[18] Ayä̈ tömengä në Önoncamö baï në
angä ïñongante mönö tömengä ingante
mönö godongämä̈ pönencabo wæætë
tömengä tönö adoyonque baï ïnömö
ïmompa. Adocä tömengä nänö Tæiyä̈
Awënë baquinque në badongaingä ïnongä
inte tänocä pönï ingacäimpa. Ayä̈ ä̈monga
pönï nänö ongonguinque tömengä wænte
ate tänocä në ñäni ömä̈mongaingä ïnongä
ingampa. [19] Edæ, Botö entawënö incæ
botö Wengä tömänö entawencæcäimpa,
ante pönö cædinque Mæmpocä ïñömö
nanguï togacäimpa. [20] Ayä̈ tömengä Wengä
wepä̈ awäa gowete wædinque wængä
beyænque Wængonguï mönö tömämö
beyä̈ pönö cædinque piyä̈në cægacäimpa.
Tömengä Wengä tönö mänömaï pönö
cæcä beyænque mönö inguipoga tömäo
quëwëmö tönö öönædë tömäo quëwënäni
tönö tömengä ingante Ao äninque tömengä
tönö godongämä̈ piyä̈në cæte quëwëmö
adinque Wængonguï ïñömö nanguï
togacäimpa.

[21] Ayä̈ mïnitö guiquënë Wængonguï
ingante näwä̈ pämænte gogaïmïni inte
wïwa cædïmïni inte ocaidë në pïinte
bagaïmïni ïñömïnite, [22] Wængonguï wæætë,
Adocä Codito tömengä baö ëwënente
wængä beyænque mïnitö botö quïmïni
badinque botö ayömo tæiyä̈ waëmö
entawencæmïnimpa, ante cæcampa.
Ïninque tömengä ñä mënongacä ate mïnitö
tömengä ayongä wentamö mongä̈nämaï
ïmïni adinque, Wënæ wënæ cæbitapa,
ante ædö cæte pïinte anguïï. [23] Edæ
mïnitö tä̈ï mä̈nonte baï ongöninque
do mïni wede pönënonque ante cöwë
godömenque pönëmïni ïninque tömengä
weca ponte ongömaïmïnipa. Mönitö
mönö Codito ingantedö ante mönö pönënö
beyä̈ mönö watapä̈ bacä̈impa, ante
apä̈nemöni ëñëmïnitawo. Mänïne ante
ñimpo cædämaï ïmïni inte mïnitö tömengä
weca cöwë ongömaïmïnipa. Mänïne mïni
ëñënïne ante mönitö ñöwo inguipoga
tömäo quëwënäni ïnänite apä̈nemöni
ëñënänipa. Mänïne beyænque ante botö
Pabodobo në cæbo batabopa.

Mönö pönencabo beyä̈ botö në cæbo batabopa, ante

[24] Mïnitö beyä̈ nanguï cædinque nantate
wædïmo incæte botö nanguï tobopa.
Ayä̈ Codito beyä̈ ante godömenque
wæquënëmö inte botö tömengä tönö
guëa baonque nantate wæbopa. Codito
mönö Önoncamö baï në angä ïñongante
mönö tömengä ingante mönö godongämä̈
pönencabo ïñömö tömengä tönö adoy-
onque baï ïmompa. Botö ïñömö edæ
mönö cabo beyænque caate wæbopa.
[25] Ayä̈, Codito ingante në pönënäni beyä̈
bitö në cæbi badinque botö angaïne ante
adodö adodö ante tömänö ante edonque
pönï apä̈nebi ëñencædänimpa, ante
Wængonguï angä ëñëninque botö mïnitö
beyä̈ në cæquënëmo do bagaboimpa.

[26] Mänïne Wængonguï nänö angaïne ante
wantæpiyä̈ wë wodonte baï ïñonte mönö
mä̈mä̈idi cöwë ëñënämaï ingadänimpa.
Ñöwo guiquënë Wængonguï tömengä
quïmö ïñömonte mänïne ante edonque
pönï odömonte apä̈necä ëñëmompa.

27 Ïninque mönitö ïmönite äninque, Waa
pönï botö angaïne ante mïni waocabo
wëënëñedë mïni ëñënämaï ingaïne ante
mïnitö ñöwo tæcæ ëñëmïni inte oodeoidi
ïnämaï ïnäni ïnänite odömonte apënemïni
ëñencædänimpa, ante Wængonguï cæ-
campa. Mänömaï beyë mänïne ante
apënemöni ëñëninque mïni waa pönï
ñäö baï entawenguinque ëñencæmïn-
impa. Edæ, Mïnitö mönö Codito ingante
ëwocadinque mïni ñäö ëmämodë æiyömïni
watapë bacëimpa, ante mönö pönënö ante
mänïneque impa.
28 Mönö Codito tömengä nänö ëñënö
ante entawëninque mönitö adocä ingante
mönö Codito ingante ante apënemönipa.
Tömengä nempo quëwëninque mïnitö
picënäni baï në ëñëmïni bayömïnite Wæn-
gonguï mïnitö ïmïnite waa acæcäimpa,
ante mönitö tömänäni ïnänite waadete
odömonte apënemönipa. Ayë, Ëñenguënë
quëwëedäni, ante tömänäni ïnänite wææ
ante apënemönipa. 29 Mönö Codito nänö
tæï pïñënö pönongä ænte entawëninque
botö, Në ëñëmïni bacæmïnimpa, ante
cædinque tæï pæ pagænte cöwë nanguï
cæbo ïmopa.

2

1 Botö mïnitö beyë nanguï cædinque
Daoditea ïñömö quëwënäni beyë adobaï
nanguï cæbo aedäni. Ayë wadäni botö
awinca adämaï ïnäni beyë adobaï tæï pæ
pagænte cædinque nanguï cæbopa, ante
apënebo ëñëedäni. 2 Botö, Tömänäni
wæwënämaï inte wampo pönëninque
godongämë waadete pönëninque adoca-
bodäni baï bacædänimpa, ante ædæmö
cæbopa. Edæ, Mänömaï badinque
tömënäni Codito nänö ëñënö ædæmö
pönï näni entawenguinque impa, ante
pönëninque cæbopa. Ayë, Mänömaï
badinque tömënäni Wængonguï nänö në
wë wodongaingä ingante Codito ingante
edonque acædänimpa, ante botö mänömaï
beyë ante ædæmö pönï odömonte
apënebopa. 3 Edæ, Æbänö ï, ante, Æbänö
waa cæquïï, ante Wængonguinque nänö nö
pönënö incæ mönö Codito mänïnö tömänö
ante ëñëninque waëmö pönï incoo baï
wë wodonte mante baï entawengampa.
4 Mänömaïnö ante apënedinque botö,
Mïnitö oda cædämaï incæmïnimpa, ante
yewëmonte apënebopa. Edæ wadäni
waa pönï tededäni incæ babæ wapiticë
odömoncæte ante tededäni ïnäni adinque
ëñënämaï ïedäni, ante wææ ämopa. 5 Edæ
wayömö quëwëmo incæ mïnitö weca owote
baï botö önöwoca pönëmopa. Ïninque
botö ayömo mïnitö mönö Codito ingante
wede pönente tæï pïñænte ongöninque
ïñacabo cædinque töingä pönï cæmïnipa,
ante pönëmopa. Mänömaï ïmïnipa, ante
ate baï adinque botö nanguï tobopa.

*Codito nempo quëwëninque mïïmö quëwë-
mompa, ante*

6 Mänömaï beyë botö ïïmaï ämopa.
Mïnitö Itota Codito ingante mönö Awënë
ingante Ao ante do ëmïnitawo. Ïninque
tömengä ingante do Ao ante ënïmïni inte
mïnitö ñöwo adobaï tömengä ingante cöwë
Ao ante tömengä nempo quëwëedäni.
7 Mïnitö waomïni incæ awë tæïmöwë
ædæmö guiwate pæwë baï Codito nempo
quëwëninque cöwë godömenque picëmïni
bacæmïnimpa. Ayë mönitö odömonte
apënemöni mïni ëñënö baï cædinque
godömenque wede pönëninque tæï
pïñænte ongöedäni. Ayë Wængonguï
ingante waa ate pönëninque watapë
apëneedäni.
8 Wadäni mä pönente önonquedö ante
apënedäni ëñente wædinque mïnitö,
Mönö ïmonte ö æncæte ante babæ
apënedänipa, äninque wææ cæedäni. Edæ
tömënäni dicæ Codito nänö odömonte
apënegaïnö ante apënedäniyaa. Wæætë
waodänique näni odömonte apëne-
gaïnonque ante Ao äninque tömënäni
inguipogaque ante në pönënäni näni
pönënö baïnonque ante cædänipa töö.
9 Edæ Wængonguï tömengä nänö
entawënoncoo incæ mönö Codito Waocä
në ëñagaingä ïnongä inte mänincoo
tömancoo entawëninque nämä baonga
ëñacampa. 10 Öönædë awënëidi incæ
inguipoga awënëidi incæ nanguï ïnäni
ïñönäni mönö Codito adocanque Ñënængä
pönï ïnongä inte Tæiyë Awënë ïnongä
ingampa. Incæte tömengä nempo
quëwëmïni inte mïnitö tömengä nänö
entawënö incæ ædæmö entawëmïnipa.
11 Ïninque tömengä nempo quëwëninque
mïnitö wao önompoca ëö togënämaï ïmïni
incæte mönö Codito ïñömö ëö togænte
baï cædinque mïnitö baonque ante mïni
wïwa cægaïnö ante wido cæcä ate mïnitö
tæiyë waëmö entawente quëwëmïnipa.
12 Wængonguï në tæï pïñënongä inte Itota

ingante angä ñäni ömämongacäimpa, ante wede pönëmïni inte mïnitö, Itota tönö godongämä näñe wænte baï ïmompa, ante æpänë guiimïnitapa. Ayä adobaï adocä në tæï pïñänongä ingante wede pönëninque mïnitö æpänë guiidinque Itota tönö ñäni ömämonte godongämä tao gongænte quëwëmïnipa.

13 Doyedë ëñënämaï cædinque do wænguënëmïni ingaïmïni inte mïnitö inguipogaque ante mïni cæïnëwënö ante ee mongäñömïnite Wængonguï angä ate mïnitö Itota tönö ñäni ömämonte quëwengamïnimpa. Edæ wënæ wënæ mïni cægaïnö ante adinque Wængonguï pönö ñimpo cæcä quëwëmïnipa. 14 Mïnitö pante wæquinque ëñënämaï cæmïnipa, ante Wængonguï wade wade ante wææ angä ëñëninque dodäni adodö adodö ante yewämönäni ate wægamöimpa. Mänömaï mönö ïmonte ancaa wææ änäni wæmö adinque Codito ïñömö mänïnecoo mönö wægaïnecoo ante wëä godonte baï cæcä ate dæ batimpa. Edæ awä timpodäni wäninque Itota Codito mänïnö ante do teëmente mongä mäo wido cægacäimpa. 15 Ayä mänïwäa wäninque adocä tæï ëmongä inte wënæidi awënëidi tönö në änäni näni wänonguënencacoo gä pe æmpote ö äninque tömengä, Wänoncaincoo näämïnipa wänonguïmïnii, ante baï wadäni ayönänite badete tote baï cægacäimpa.

Öönædë mönö entawënö ante æncæte ante cædäni, ante

16 Mönö ee aquënënö incæ bitö quïmä cämii, Quïmä bebii, ante pönö apænte pïinte änänitawo. Wængonguï beyä ante äämä cæcäimpa, ante apænte ancæ pïïnänitawo. Wacä mämö ï ate becäimpa, ante wææ änänitawo. Guëmanguïönæ incæ quïmä cæbii, ante mïnitö ïmïnite apænte pancæ cædänitawo. Edæ æcämenque mänömaïnö ante apænte ancæ cæyönänite mïnitö wæætë, Tömënäni näni wææ änïnö ante Codito wëä godonte baï cægacäimpa, ante pönëninque guïñente wædämaï incæmïnimpa. 17 Cænguï cænte baï bequï bete baï mönö önöwoca beyä Codito incæ mönö guëmanguïmämo baï ïnongä ingampa. Ïninque Codito ingante ænte entawëninque mönö æbänö cænte baï guëmante baï quëwenguïï, ante odömoncæte ante cædinque dodäni ïñömö öwocodenganque odömonte baï cædinque wææ angadänimpa. Mänömaï beyænque tömënäni, Ïïmaï cäedäni, Ïïmaï beedäni, Ïïmaï guëmäedäni, ante wææ angadänimpa.

18 Pancadäniya mä pönëninque, Önömonque baï ïnömö inte mönö anquedoidi ïnänite waa adinque waa cæcäimpa, ante babæ ante wææ änewënänipa. Ayä mönitö änö baï cædämaï ïninque edæ mïnitö ænte entawënö äänämaï inte wæbaïmïnipa, ante änewëñönäni mïnitö wæætë guïñente wædämaï ïedäni. Edæ, Mönitö ate baï do adïmöni inte ämöni ëñëedäni, ante tömënäni Codito Önöwoca ingante ëwocadämaï ïnäni inte mä pönëninque änewënänipa. Edæ, Nämäneque ante pönëninque tömënäni, Mönitö adomönique waa cæmöni ïmönipa, ante nämä waa adänipa. 19 Mönö ocai encamö inte cænguï cäninque mönö baonga wepämë tömäo gogadinque pæmompa. Ayä adobaï mönö ocai encadinque oguëmë tönö baö beyä cöñe pö cöñe pö cæmompa. Mönö pönencabo adobaï Codito tönö adoyonque baï ïñömonte tömengä Önoncamö baï ïnongä inte në angä ingampa. Mönö mänömaï ïmö incæte tömënäni wæætë në Önoncamö baï ïnongä ingante Baa äninque nämä wido tote wæäïñö baï edæ wadæ godänipa. Ïninque wæäïñö baï ïnäni incæ mïnitö ïmïnite wææ änäni apa quëwëmïnii.

20 Wëënëñedë inguipogaque ante näni wææ angaïnö ante në ëñengaïmïni incæte ñöwo wæætë Codito tönö godongämä wänïmïni inte mïnitö wænte baï ïmïni inte mänïne ante ædö cæte ëñenguïmïnii. Inguipogaque quëwëmïni ïmïnipa diyä mänïne ante ëñente cæquënëmïni inguïmïnii. 21 "Gampodämaï, Yædæ bedämaï, Bæi ongönämaï," ante tömënäni näni wææ änewënö ante quïnante ëñente cæmïnii. 22 Ïñæmpa waodänique edæ, Gampodämaï, ante näni änoncoo ïñömö tæcæ ænte cæyömïni edæ dobæ wote ba apa ëñëwëmïnii. Inguipogaque quëwënäni näni änewengaïnö ante ëñëninque tömënäni wææ änänipa. Dodäni näni odömonte apänegaïnö ante ëñëninque wææ änänipa. 23 Tömënäni, Önömonque baï ïnömö inte mönö anquedoidi ïnänite waa adinque waa cæcäimpa, ante wææ änewënänipa. Ayä mä pönëninque, Cædämaï, Cædämaï, ante nämä baö incæ pänänipa. Ïïnäni ocai encadönäni inte wææ

änänipa, ante pönëninque wadäni edæ
wæætë oda cædänipa. Ïñæmpa, Cædämaï,
Cædämaï, ante näni wææ änewënö wïï
eyepë ï ïninque në ëñënäni inguipogaque
näni cæïnëwënö ante godömenque wïwa
cædänipa, ante ämo ëñëmaïmïnipa.

3

1 Ïninque mönö Codito në ñäni ömëmon-
gaingä tönö në ñäni ömëmongaïmïni inte
mïnitö ëmonga ongoncoo edæ ëïnente
pönëedäni. Codito ñöwo Mæmpo Wæn-
gonguï tömëmængä ïnö æi të contate on-
gongampa, ante pönëninque edæ mïnitö,
Ëmonga pönï në quëwengä tömengä nänö
entawënö baï adobaï entawengëimpa,
ante ëïnente wædinque quëwëedäni.
2 Inguipogaque mönö quëwëmämo ante
edæ wædämaï inte wæætë ëmonga
mönö quëwenguïnö ante cöwë pönente
quëwëedäni. 3 Edæ do wænte baï ingaïmïni
inte mïnitö ñöwo Codito tönö Wængonguï
nempo awëmö quëwëñömïnite mïnitö
quëwenguïnö ante wïï edonque acëimpa.
4 Mönö Codito mïnitö quëwenguïnö ante
në pönongaingä inte ponte a ongöñongä
mänïñedë tömengä ñäö entawëninque
nänö tëï ëmömämodë mïnitö adobaï
tömengä tönö a ongömïni acëimpa.

*Inguipogaque ante wægaïmö inte mönö
mïïmö quëwëmö*

5 Mänömaï impa, ante wædinque mïnitö
inguipogaque ante mïni cæïnëwënö ante
wënonte baï ëmëwo wido cæedäni.
Nänöogængä ïnämaï ïñongante godö
mönämaï ee aedäni. Wïwa mïni pönëwënö
ante ëmëwo wido cæedäni. Wacä ingante
mïni toïnente wædö ante ëmëwo wido
cæedäni. Wïwa mïni cæïnëwënö ante
ëmëwo wido cædinque ee ate quëwëedäni.
Mïni mäincooque ante ëïnëwënö ante
ëmëwo wido cæte ñimpo cæedäni. Edæ
mäincoo ante ëïnente në wæcä ïñömö
tömengä, Mäincoo incæ botö wængonguï
impa, ante baï wæcä apa cæmïnii.
6 Në ëñënämaï cædäni inguipogaque
näni cæïnëwënonque ante cæyönänite
Wængonguï nänö pïïnguïmämo oo
ponguïnö anguënë. 7 Mïnitö incæ doyedë
inguipogaque ante quëwëninque adobaï
mïni cæïnëwënonque ante cægaïmïni
ïmïnipa. 8 Ñöwo guiquënë ænguï badämaï
ïedäni. Äïmïni badämaï ïedäni. Pïinte
cædämaï ïedäni. Babæ godö wënæ wënæ
änewënämaï ïedäni. Wïwa apënedämaï
ïedäni. Wæætë, Idæwaa wënæ wënæ
cæte awædö, ante mänïnö tömänö ñimpo
cæte ee aedäni. 9 Wëënëñedë mïni
entawengaïmämo ante wido cædinque
mänïñedë mïni cægaïnö ante adobaï në
wido cædïmïni inte ñöwo ïñömö edæ wacä
ingä wacä ingä babæ wapiticë apënedämaï
ïedäni.
10 Wæætë mïïmïni edæ quëwencæmïn-
impa, ante Wængonguï do pönö badongä
entawëmïnipa. Ayë mänïnö ante në
Badongaingä ïñömö cöwë pönö odömonte
apënecä ëñëninque mïnitö mïïmïni
quëwëmïni inte tömengä nänö entawënö
baï godömenque godömenque adobaï
entawëmïni bamïnipa. 11 Mönö Codito
nempo adoyömö pönï ïnömö inte mönö
guidiegoidi incæ oodeoidi incæ adomö
ïnömö ïmompa. Në ëö togëïnäni incæ
bagëadäni incæ adomö ïnömö ïmompa.
Waodäni incæ cowodëidi incæ adomö
ïnömö ïmompa. Wacä beyænque në cæte
quëwënäni incæ abæ tawænte ee gote baï
nämä beyænque në cæmöni incæ mönö
tömämö adomö pönï ïnömö ïmompa. Edæ
mönö tömämö Codito adocanque nempo
quëwëninque tömengä adocanque ingante
në ëwocamö ïmompa.
12 Wængonguï, Mïnitö botö quïmïni
badinque tæiyë waëmö bacæmïnimpa,
ante mïnitö ïmïnite waadete pönëninque
do apænte ængacäimpa. Ïninque tömengä
nänö në apænte ængaïmïni inte mïnitö
wadäni ïnänite waadete pönente godö waa
cæedäni. Nämä önömoque baï ïmopa,
ante pönëedäni. Wadäni ïnänite ædæmö
cæedäni. Æiquedö waa cæquïnänii, ante
wædämaï inte piyënë cæte quëwëedäni.
13 Ayë wacä nänö cæïnënö ante cæcä ad-
inque mïnitö pïïnämaï ee amïni cæcäedäni.
Wacä adobaï mïnitö ïmïnite wïwa cæcä
ate wædinque mïnitö godö ñimpo cæmïni
quëwencæcäimpa. Edæ mönö ïmonte
mönö Awënë nänö ñimpo cægaï baï mïnitö
adobaï pïïnämaï inte godö ñimpo cæedäni.
14 Ayë, Adocabomö mönö baquinque mönö
waadete pönengëimpa, ante pönëninque
mïnitö täno wadäni ïnänite waadete
pönëninque ayë tömënäni ïnänite mïni
godömenque cæquënënö ante cæedäni.
15 Mïnitö adocabomïni badinque piyënë
cæte quëwencæmïnimpa, ante Wængonguï
mïnitö ïmïnite aa pegacäimpa cæmïnii.
Mönö Awënë Codito nänö piyënë cædö

pönongä äninque mïnitö piyäne cæte quëwëedäni. Ayä Wængonguï ingante cöwë waa ate pönente quëwëedäni.
16 Mönö Codito nänö apäenegaïnö ante
ëñëninque mïnitö ædæmö entawëninque
nanguï ëñente baedäni. Ïninque nanguï
ëñëmïni badinque mïni cabo incæ wacä
ingä wacä ingä godongämä odömonte
apäneedäni. Ayä nanguï ëñëmïni inte
mïnitö wacä ingä wacä ingä waadete
pönëninque, Ïïmaï cæcäimpa, ante
apäneedäni. Ayä dodäni Wængonguï
ingante waa adinque ämotamïni ante näni
yewämongainta adinque mïnitö wæætë
adodö tee empote äedäni. Ayä Itota Codito
nänö cægaïnö ante pönëninque ämotamïni
äedäni. Ayä adobaï Wængonguï Önöwoca
pönö apänecä ëñente ëwocadinque mïnitö
ämotamïni ante adodö tee empote äedäni.
Mänömaï ämotamïni äninque Wængonguï
ingante cöwë waa ate pönëninque äedäni.
17 Ayä æbämenque ante apänemïni incæ
æbämenque cæmïni incæ mïnitö, Mönö
Awënë Itota ëmöwo beyä impa, ante
tömää cæedäni. Ayä tömengä pönö cæcä
beyænque mïnitö eyepä inte Mæmpo
Wængonguï weca pöninque tömengä
ingante waa ate pönëninque apäneedäni.

Mönö godongämä quëwencabo ïïmaï cæte quëwengäimpa

18 Onquiyämïni ëñëedäni. Mönö
Awënë nempo quëwëninque mönö
ëñente cæcäimpa, ante wædinque mïnitö
nänöogänäni ïnänite Ao ante ëñente
cæedäni. 19 Onguïñämïni ëñëedäni. Mïnitö
nänöogänäni ïnänite ædæmö waadete
pönëninque tömënäni ïnänite pïinte
cædämaï ïedäni.
20 Wëñämïni ëñëedäni. Mïnitö mæm-
poidi ïnänite ædæmö ëñente cæedäni.
Edæ mänömaï cæmïni adinque mönö
Awënë, Waa pönï cæbi abopa, ancæcäimpa.
21 Wæmpomïni ëñëedäni. Mïnitö, Ancaa
ämo baï botö wëñængä ænguï badinque
guingo imonte wæquënengä, ante pönente
wædinque wæætë wëñänäni ïnänite
nanguï änämaï inte waadete pönö cæedäni.
22 Wacä nänö në ö äänïmïni inte tömengä
beyænque në cæte quëwëmïni ïñömö
ëñëedäni. Mïnitö ïmïnite në ö ængaingä
ingante në cæmïni inte mïnitö tömengä
nänö ä baï tömää ëñente cæedäni. Edæ,
Awënë Wængonguï incæ botö ïmote cöwë
acampa diyä, ante guïñente wædinque
mïnitö ïmïnite në ö ængaingä nänö ayedë
incæ tömengä nänö adämaï ïñedë incæ
cöwë ëñente cæedäni. Waodänique botö
ïmote waa acædänimpa, ante pönënämaï
inte mïnitö nö pönëninque cöwë ëñente
cæedäni. 23 Æbämenque cædinque mïnitö,
Wïï waocä beyænque ante cædinque
botö Wængonguï Awënë beyænque
ante cæcæboimpa, ante pönëninque tæï
ëwocadinque ee cæedäni. 24 Mönö Awënë
ïñömö tömengä do nänö angaïnö baï
cædinque mïnitö cægaïnö beyä ante eyepä
pönï pönongä æncæmïnimpa. Mänömaïnö
ante pönente cæedäni. Edæ, Mönö Awënë
Codito ingante adocanque ingante në
cæmïni ïmïnipa, ante ämo ëñëmaïmïnipa.
25 Në wënæ wënæ cæcä guiquënë tömengä
nänö wënæ wënæ cægainganca eyepä
æncæcäimpa. Edæ Wængonguï ïñömö
wacä ingante wadö wacä ingante wadö ate
pönënämaï inte tömämö ïmonte apænte
äninque pönö nö pönï paga cæcæcäimpa.

4

1 Awënëidi ëñëedäni. Mïnitö waocä
ingante në ö äänïmïni inte ëñëedäni
ämopa. Edæ mïnitö Awënëidi ïmïni
baï mïnitö ïmïnite në Ængaingä incæ
adobaï mïnitö Awënë ïnongä inte öönædë
quëwengampa cæmïnii. Mïnitö beyænque
cæte në quëwënäni ïnänite mïnitö nöingä
cædinque tömënäni näni ænguënënö
ante adinque eyepä pædæ godömïni
æncædänimpa.
2 Wængonguï ingante cöwë apäned-
inque, Tömengä æbänö cæcää, ante
cöwä adinque tömengä ingante waa ate
pönëninque apäneedäni. 3 Codito æbänö
cæcää, ante dodäni näni ëñënämaï ingaïne
incæ botö mänïne ante do ëñënïmo
inte apänebo beyænque botö ïmote
tee mönedäni wæbopa. Incæte mönitö
mänïne ante apäneyömöni mïnitö wæætë
mönitö beyä ante Wængonguï ingante
apänedinque ïïmaï ante apäneedäni
ämopa. Wængonguï ëñëmi. Bitö wi
äänete baï cæbi ate Pabodoidi näni
apänede wadäni mïmönë guiicäimpa,
ante apäneedäni. 4 Codito æbänö cæcää,
ante botö edonque apänequënëmo
ïmopa. Ïninque mïnitö botö beyä
ante apänedinque, Pabodo edonque
apänecæcäimpa, ante Wængonguï ingante
apäneedäni ämopa. 5 Wadäni ïnänite
bee tëninque mïnitö ocai encamïni inte

ëñente cæedäni. Pönënämaï ïnäni do
ëñencædänimpa, ante waa apënete
cæedäni. 6 Ayë Wængonguï waadete pönö
apënecä ëñëninque mïnitö adobaï wadäni
ïnänite waadete pönö apënedinque waa
pönï apëneedäni. Wadäni, Æbänö ïï, ante
ëñencæte ante wæyönänite mïnitö wæætë
nö pönï ëñëmïni inte nöingä apënemïni
ëñencædänimpa.

Waa quëwencæmïnimpa, änänipa

7 Botö Pabodobo æbänö quëwëmoo, ante
në ëñëningä inte Tiquico ñöwo mïnitö
weca pöninque mänïnö ante apënecä
ëñencæmïnimpa. Tömengä mönö töniïñacä
baï ïïñongante mönitö tömengä ingante
waa waadete pönëmönipa. Tömengä
mönö Awënë nempo quëwëninque mönitö
tönö godongämë cæcä ïnongä inte mönö
pönencabo tömämö ïmonte pönëninque
mönö beyë cöwë ædæmö cæcä ingampa.
8 Mïnitö, Pabodoidi æbänö quëwënänii,
ante ëñencæte ante wæmïnitawo. Edæ,
Tiquico mänïnö ante apënedinque
mïnitö ïmïnite ædæmö apënecä ëñën-
inque mïnitö wampo pönencæmïnimpa,
ante cædinque botö ñöwo tömengä
ingante mïnitö weca da godömo pongä
aedäni. 9 Tiquico goyongä tömengä tönö
Önetïmo mïni cabo në ïnongä incæ guëa
gocæcäimpa. Önetïmo cöwë ædæmö cæte
në pönengä ingampa, ante adinque mönitö
tömengä ingante waadete pönëmönipa.
Ïninque tömëna ïïñömö, Pabodoidi weca
æbänö cædänii, ante tömänö ante apëneda
ëñencæmïnimpa.
10 Botö tönö guëa tee mönete ongongä
Aditadoco ïïñömö tömengä mïnitö ïmïnite,
Waa quëwëedäni, angampa. Ayë Bedën-
abee nänö wænquicä Mäadoco adobaï, Waa
quëwencæmïnimpa, angampa. Tömengä
ingante æbänö waa cæquïï, ante do ämo
ëñëmïnitapa. Ïninque tömengä pongä ad-
inque waa cæedäni. 11 Ayë wacä Itota Yoto
näni änongä adobaï, Waa quëwencæmïn-
impa, angampa. Botö Wængonguï Awënë
Odeye nempo quëwënäni beyë cæyömo
oodeoidi incæ wadäni cædämaï ïïñönänite
mänïnänique botö tönö godongämë cæd-
inque pönö ædæmö cædäni ëninque botö
wampo pönentabopa.
12 Ayë mïni cabo ïnongä inte Epapada
ïïñömö tömengä Itota Codito ingante në
cædongä inte adobaï, Waa quëwëedäni,
angampa. Tömengä Wængonguï ingante
nanguï apënedinque, Codotenteidi ïnänite
bitö godö cæbi ate tömënäni picënäni baï
bacædänimpa. Ayë bitö angaïnö tömänö
ante ëñente cædäni inte tömënäni tëï
pïïñænte ëwocacædänimpa, ante tömengä
mïnitö beyë ante cöwë apënecampa.
13 Mïnitö beyë tömengä nanguï cæcampa.
Daoditea ïïñömö näni pönencabo beyë
adobaï Yedapodi ïïñömö näni pönencabo
beyë adobaï tömengä nanguï cæcampa,
ante botö näwangä apënebo ëñëedäni.
14 Ayë, Waa bacædänimpa, ante mönö
në cædongä tömengä ëmöwo Odoca
tömengä ïïñömö mönö në waadecä
ingampa. Tömengä tönö Deëma, Waa
quëwencæmïnimpa, ante adobaï änapa.
15 Ayë botö Pabodobo beyë ante wæætë
Daoditea ïïñömö mönö töniïñadäni ïnänite
mïnitö, Waa quëwëedäni, äedäni. Diimpa
ïnante, Waa quëwëedä, äedäni. Ayë Codito
ingante näni pönencabo tömënä oncönë
godongämë ponte apëneyönänite mïnitö
wæætë botö beyë apënedinque, Pabodo,
Waa quëwëedäni, angampa, äedäni.
16 Ayë ïïnta botö cadota ante
yewëmöinta ïïnque adinque mïnitö,
Daoditea ïïñömö Codito ingante näni
godongämë pönencabo adobaï acædän-
impa, ante cædinque da godömïni ænte
acædänimpa. Ayë daoditeaidi ïnänite botö
cadota ante yewëmöninta adobaï ämïni da
pönönäni ëninque aedäni.
17 Ayë Adoquipo ingante apëned-
inque, Bitö mönö Awënë pönö angä
ëñënïmi inte bitö cæquënënö ante tömää
ædæmö cæe, äedäni. 18 Botö Pabodobo
tömëmo önompoca yewëmöninque, Waa
quëwëedäni, ante tömëmo ëmöwo ante
yewëmömopa. Botö æbänö yæguincamë
encapote wæboï, ante pönëninque mïnitö
Wængonguï ingante apëneedäni ämopa.
Wængonguï waadete nänö pönö cædö ænte
entawencæmïnimpa, ante mäninque ante
yewëmömopa.

1 Tetadönitenteidi
ïnänite Pabodo cadota ante tänota nänö yewëmongainta

Pabodo, Waa quëwëedäni, ante apënecäimpa

1 Botö Pabodobo ïnömo ïmopa. Mönö
töniïñada Tidibänö tönö Tïmoteo tönö
godongämë apënete ate yewëmömo
aedäni. Mönö Mæmpo Wængonguï
nempo ayë mönö Awënë Itota Codito
nempo quëwëninque mïnitö Tetadönica
ïñömö quëwëninque Codito ingante
godongämë mïni pönencabo ëñëedäni.
Mönö Wængonguï waadete pönö cæcä
ate mïnitö gänë entawencæmïnimpa, ante
yewëmömönipa.

Tetadönitenteidi näni wede pönënö

2 Mönitö möni apëneyedë mïnitö
tömämïni beyë ante Wængonguï ingante
cöwë waa ate pönëninque apënemönipa.
3 Mïnitö Itota ingante æbänö wede pönente
cæmïni ïmïnipa, ante ayë tömengä ingante
waadete pönëninque æbänö cæmïni
ïmïnipa, ante cöwë apënemönipa. Ayë
mïnitö wæwëmïni incæ, Mönö Awënë Itota
Codito pongä ate watapë bacëimpa, ante
pönëninque æbänö wæntæye ïnämaï ee
cæmïni ïmïnipa, ante adinque mönitö
Wængonguï mönö Mæmpo weca æyedëmë
ponte apënedinque cöwë mänïnö ante
pönëninque apënemönipa. 4 Mönitö
töniïñamïni, mïnitö Wængonguï nänö
në waademïni ïnömïni inte ëñëedäni.
Tömengä mïnitö ïmïnite apænte æn-
gacäimpa, ante do ëñëmönipa. 5 Edæ
Itota ingantedö ante mönitö watapë möni
apënedö ante wïï önonquedö ante apëne-
tamönipa. Wæætë Wængonguï nämä
tæï pïñænte në angä beyænque mönitö
mïnitö ïmïnite apënedinque Awënë inte
baï apënetamönipa. Wængonguï Önöwoca
mönitö tönö godongämë cæcä beyænque
mönitö mänïnö möni watapë apënedö
ante, Nö impa, ante ædæmö pönëninque
apënetamönipa. Mänömaï apënemöni
ëñëmïni adinque mönitö, Wængonguï
mïnitö ïmïnite apænte ængacäimpa,
ante do ëñëmönipa. Ayë mïnitö weca
quëwëninque mönitö æbänö mïnitö beyë
ante quëwentamönii, ante do ëñëmïnipa.

6 Wængonguï Önöwoca watapë nänö
topämo ante pönongä ënïmïni inte mïnitö
nanguï caate wæmïni incæte Wængonguï
nänö angaïnö ante ëñëninque Ao ante
ëmïnitapa. Mönitö æbänö cæmönii,
ante adinque Awënë Itota Codito æbänö
cæcää, ante adinque mïnitö adobaï möni
cæbaï cæmïni bamïnitapa. 7 Ïninque
Mäatedöniabæ quëwënäni tönö Acayabæ
quëwënäni ïñömö Itota Codito ingante në
pönënäni ïnönäni inte tömënäni tömänäni
mïni cædï adinque mïni cæbaï adobaï
cædänitapa. 8 Mïnitö wede pönëninque
apënemïni beyænque Wængonguï nänö
angaïnö ante Mäatedöniabæ quëwënäni
tönö Acayabæ quëwënäni ëñënäni in-
cæte wïï mänïï mëñömongaque ïñömö
quëwënäni ëñënänipa. Wæætë ædömë
quëwënäni ïñönänite wadäni mïnitö
Wængonguï ingante mïni wede pönëmämo
ante tededäni do ëñënänipa.

Ïninque mönitö mänïï beyë quï-
nante godömenque apënequïï. 9 Edæ,
Mönitö mïnitö weca ëñacæ pöninque
apënemöni ëñëninque mïnitö æbänö
watapë ëñëmïnitapa, ante mänïnäni në
pönënäni incæ apënedäni ëñëmönipa.
Ayë adodäni mïnitö ïmïnitedö ante ïïmaï
ante apënedänipa. Mïnitö, Mönitö wæn-
gonguïidi impa, ante mïni cönönincacoo
incæ ëmö cæte wadæ pöninque mönö
Wængonguï gämënö pömïnitapa, ante
apënedäni ëñëmönipa. Ayë, Näwä Wæn-
gonguï në Quëwënongä ingante ëñente
cæcæmönimpa, ante pömïnitapa, ante
apënedäni ëñëmönipa. 10 Ayë tömengä
Wengä öönædë në quëwënongä inte
ocë ëmænte poncæcäimpa, ante mïnitö
wänö cömïni ïmïnipa, ante apënedäni
ëñëmönipa. Tömengä do wængaingä
ïñongante Wængonguï, Ñäni ömëmöe,
angä në ñäni ömëmongaingä ingampa.
Ïninque Wængonguï mönö ïmonte nänö
pïinte panguïmämo ante wæyömonte
tömengä Wengä ïñömö ængä beyænque
quëwenguïmö ïmompa.

2

Pabodo Tetadönica ïñömö nänö cædö

1 Mönitö töniïñamïni ëñëedäni. Mönitö
mïnitö weca möni ëñacæ pöñedë möni
cædïnö wïï önonque impa, ante mïnitö do
ëñëmïnimpa. 2 Mönitö do mïni ëñëninö
baï mönitö wëënëñedë Pidipoto ïñömö
quëwëñömönite mänïñömö quëwënäni

mönitö ïmönite wënæ wënæ cædäni beyænque wæwente intamönipa. Adodäni mönitö ïmönite, Mïnitö wënæ wënæ cæmïni ïmïnipa, ante tedewënäni ëñëninque wætamönipa, ante mïnitö adobaï ëñëmïnipa. Ayë mïnitö weca ponte quëwëñömönite waodäni tæiyënäni mönitö ïmönite Baa ante, Mïnitö apënedämaï incæmïnimpa, ante wææ änäni incæte Wængonguï mönitö tönö godongämë cæcä beyænque tömengä ingantedö ante watapë möni apënedö ante mïnitö ïmïnite guïñënämaï apënetamönipa.

3 Edæ mönitö, Wængonguï ingante pönëmïni ïninque waa ïmaimpa, ante mïnitö ïmïnite nanguï apënemöni inte wïï babæ wapiticë pönëninque apënemönipa. Wïï wentamö entawëninque pönente apënemönipa cæmïnii. Ayë adobaï, Mïnitö oda cæcæmïnimpa, ante cædämaï inte mönitö wïï wapiticë apënemönipa. 4 Wæætë Wængonguï mönitö ïmönite apënedinque, Waa cæmïni abopa, äninque, Mïnitö Itota ingantedö ante botö watapë apënedö ante në apënemïni ëñencædänimpa, ante angä ëñëninque mönitö në apënemöni ïmönipa. Mönitö, Waodäni mönitö ïmönite waa acædänimpa, ante cædämaï inte wæætë, Wængonguinque mönitö ïmönite waa acæcäimpa, ante cædinque apënemönipa. Edæ tömengä, Æbänö entawëmïnii, ante mönö entawëñömö ante në acä ingampa. 5 Wadäni nämä beyænque ante, Waa tedemöni ëñëninque mönitö ïmönite wæætë pönö cæcædänimpa, ante babæ cædäni baï mönitö ïñömö dicæ mänömaïnö ante mïnitö ïmïnite babæ cætamöniyaa. Mänömaïnö ante do ëñëmïnipa. Ayë, Mönitö wïï mïnitö godonte ë̈inta ante beyë apënetamönipa, ante do ëñëmïnipa. Æbänö cætamönipa, ante Wængonguï në acä ingampa. 6 Waodäni mönitö ïmönite waa acædänimpa, ante mönitö dicæ ämönitawogaa.

Ayë, Mïnitö incæ wadäni incæ mönitö ïmönite waa acædänimpa, ante dicæ ämönitawogaa. 7 Edæ, Itota Codito nänö da godongaïmöni ïnömöni inte mönitö mïnitö ïmïnite, Pönömïni ë̈ninque quëwencæmönimpa, ämöni baï waa incædönimpa. Wæætë mïnitö weca quëwëninque mönitö wäänä nänö wëñënäni guiyänäni ïnänite ædæmö cædä baï adobaï mïnitö ïmïnite cætamönipa. 8 Mïnitö ïmïnite nanguï pönï waadete pönëmöni inte mönitö, Itota ingantedö ante Wængonguï nänö watapë apënedö ante mïnitö ïmïnite apënedinque watapë totamönipa. Ayë mïnitö nö möni në waademïni ïñömïnite mönitö mïnitö beyë quëwentamönipa. Ayë mïnitö beyë wëmöni incæ adobaï watapë tobaïmönipa. 9 Mönitö tönïñamïni ëñëedäni. Nanguï pönï möni cædïnö ante mïnitö do ëñëmïnipa. Itota ingantedö ante Wængonguï nänö watapë apënedö ante mönitö mïnitö weca quëwente apënedinque, Möni quëwengë̈impa, ante wïï eyepë godö wædö ante dicæ antamöniyaa. Wæætë edæ, Mïnitö wædämaï incæmïnimpa, ante mönitö itædë incæ woyowotë incæ tömëmöni nanguï cædinque ænte quëwentamönipa.

10 Mïnitö në wede pönëmïni weca quëwëninque mönitö tæiyë waëmö ëwocamöni inte nö cæte quëwëñömönite mïnitö, Wënæ wënæ cæmïnipa, ante ædö cæte anguïmïnii. Wæætë mönitö cædïnö adinque mïnitö, Mönitö æbänö quëwëmöni ïmönii, ante do amïni inte në apënemïni ïmïnipa. Wængonguï adobaï ante do acä ingampa. 11 Edæ waocä mæmpocä tömengä wëñënäni ïñönänite tömengä, Mïnitö ëñenguïmïni, ante odömongä baï mönitö adobaï mïnitö tömämïni ïñömïnite adocanque adocanque ingante, Bitö ëñenguïmi, ante odömonte apënetamönipa. Mänömaï cætamönipa, ante mïnitö do ëñëmïnipa. 12 Mïni quëwënö adinque Wængonguï tocæcäimpa, ante cædinque mïnitö tæiyë waëmö quëwencæmïnimpa, ante mönitö nanguï apënetamönipa. Ayë, mïnitö mänömaï cæte quëwencæmïnimpa, ante waadete apënetamönipa. Ayë adobaï mönitö wæætë wæætë apënedinque mïnitö ïmïnite adodö ante ancaa apënetamönipa. Wængonguï ïñömö, Botö Awënë Odeye nempo quëwëninque mïnitö botö ñäö ëmöñömö botö tönö godongämë quëwencæmïnimpa, ante tömengä mïnitö ïmïnite aa pedinque apænte ængampa.

13 Ayë adobaï mönitö Wængonguï nänö angaïnö ante mïnitö ïmïnite apënemöni ëñëninque mïnitö ö ænte do pönëmïnitapa. Näwangä Wængonguï nänö angaïnö impa, ante adinque mïnitö, Wïï waodänique näni angaïnö impa, ante pönëninque wæætë, Näwangä Wængonguï nänö angaïnö impa, ante pönëninque ö ëmïnitapa. Ïninque

mïnitö në wede pönëmïni inte Wængonguï
nänö angaïnö entawëmïni beyænque
nanguï cæmïni ïmïnipa, ante ëñëninque
mönitö Wængonguï ingante cöwë waa
ate pönente apënemönipa. 14 Oodeabæ
ïñömö Wængonguï ingante godongämë
näni pönencabo ïñömö tömengä nempo
quëwëñönänite oodeoidi tömënäni ïnänite
togænte pänäni wædäni baï mïnitö
mönitö töniñamïni ïñömïni mïnitö ömæ
ïñömö në quëwënäni incæ mïnitö ïmïnite
adobaï cædäni wæmïnitapa. Mänömaï
cædäni wædinque mïnitö Oodeabæ ïñömö
Wængonguï ingante godongämë näni
pönencabo wædäni baï adobaï wæmïni
bamïnitapa.
15 Oodeoidi ïñömö Wængonguï beyë
në apënegaïnäni ïnänite wënönäni
wængadänimpa. Ayë ate tömënäni
pëïnäni ïñömö Itota Codito ingante
wënönäni wængacäimpa. Ayë ñöwodäni
adocabodäni incæ mönitö ïmönite adobaï
togænte wido cædänitapa. Mänïnäni näni
cædïnö adinque Wængonguï tömënäni
ïnänite ædö cæte waa aquingää. Adodäni
incæ waodäni tömänäni ïnänite pïinte
quëwënönänimpa töö. 16 Edæ oodeoidi
ïnämaï ïnäni ïnänite, Codito ængä
beyænque mïnitö quëwencæmïnimpa,
ante apënedämaï incæmïnimpa, ante
cæcæte ante mänïnäni oodeoidi incæ
mönitö ïmönite Baa äninque wææ
cædänipa töö. Mänömaï cöwë wënæ wënæ
cædinque tömënäni wæætë wæætë näni
wënæ wënæ cædincoo idæwaa cædänipa.
Idæwaa ï ïninque Wængonguï nänö ænguï
bate pïïmämo tömënäniya do pongatimpa.

Tetadönitenteidi weca Pabodo ëñacæ pöïnente wæcampa

17 Incæte mönitö töniñamïni ëñëedäni.
Tömënäni änäni beyë mönitö mïnitö
ïmïnite ëmö cæte godinque wïï wantæpiyë
ante gotamönipa. Godinque mïnitö ïmïnite
adämaï ïmöni incæte mönitö mïnitö
beyë ante cöwë pönentamönipa. Mïnitö
ïmïnite nanguï aïnente wæmöni inte
mönitö, Æbänö cæte goquïmönii, ante
pönëninque nanguï cætamönipa. 18 Edæ
mïnitö weca pöïnente wætamönipa. Botö
Pabodobo ïnömo inte wæætë wæætë nö
pöïnëmo intabopa. Mönitö pöïnëmöni
incæte Tatäna wæætë mönitö ïmönite
wææ cæcä wætamönipa. 19 Mönö Itota
Codito nänö ponguïönæ tömengä weca
ongöninque mönitö æbänö ante beyë
watapë bacëimpa, ante pönëmöni ïmönii.
Wïï mïnitö beyænque toquïmönii. Edæ në
pönëmïni ïnömïni inte mïnitö do möni në
watapë todömïni ïmïnitapa. Ayë waodäni
tëï ëmonte gänä cædinque poganta ænte
todäni baï mïnitö beyænque ante mönitö
në toquïmöni ïmönipa. 20 Näwangä impa.
Waa pönï cæmïni ïninque mïnitö möni në
waa amïni ïnömïni inte möni në watapë
todömïni ïmïnipa.

3

1 Mänömaï beyë mönitö, Mïnitö ïmïnite
adämaï inte awædö, äninque, Ædö cæte
godömenque wänö cömöni inguïmönii,
ante pönëninque mönatö adomönaque
Atëna ïñömö ongonguënëmöna ïmönapa,
ante pönente wætamönapa. 2 Ayë Tïmoteo
në mönö töniñacä ingante mïnitö weca
ante da pönömöna pongantapa. Tömengä
ïñömö Wængonguï tönö godongämë
cædongä ïñongante Itota mönö Codito
ingantedö ante mönö watapë apënedö
ante ëñencædänimpa, ante odömonte
apënedongä ingampa. Tömengä mïnitö
ïmïnite, Mïni wede pönënö ante tëï
ongonte quëwëedäni, ante ayë, Wampo
pönëninque tëï pïñænte cæedäni, ante
ædæmö apënecæcäimpa, ante mönatö
tömengä ingante da pönömöna pongantapa. 3 Wadäni mïnitö ïmïnite quïëmë
cædäni caate wæmïni incæte tömämïni
wadö pönënämaï inte ñimpo cædämaï
incæmïnimpa, ante cædinque Tïmoteo
ingante da pönömöna pongantapa. Mönö
ïmonte cöwë mänömaï cædäni caate
wæquënëmö ïmompa, ante mïnitö do
edonque pönï ëñëmïnipa. 4 Ayë mïnitö
weca möni quëwëñedë mönitö mïnitö
ïmïnite apënedinque,

Mönö ïmonte quïëmë baï togænte panguïnänidö anguënë, ante wæætë wæætë
apënetamönipa. Edæ mïnitö ëñënö baï
mänïnö do batimpa. 5 Mänömaï beyë botö,
Ædö cæte godömenque wänö cömo inguïmoo, ante, Mïni wede pönënö æbänö impa,
ante botö ëñencæboimpa, ante Tïmoteo
ingante da pönömo pongantapa. Wënæ
awënë, Oda cæe, ante në änewënongä
ïñömö mïnitö ïmïnite, Oda cæedäni, angä
ëñëninque mïnitö wabänö ëñëmïnimpa,
ante botö ancai guïñente wætabopa. Mänömaï ëñente cæmïni ïninque mönitö cædïnö
wo ëwente babaimpa, ante pönentabopa.

6 Incæte Tïmoteo mïnitö weca quëwëninque ñöwoque mönitö weca ocë ëmænte
pongantapa. Mïni wede pönënö ante
apënedinque tömengä, Wede pönënänipa,
angantapa. Ayë, Në waadete pönënäni
ïnänipa, ante apënecä ëñentamönapa.
Mïnitö mönatö beyë cöwë waa pönëmïni
ïmïnipa, ante tömengä apënecä ëñen-
tamönapa. Ayë mönatö mïnitö ïmïnite
aïnëmöna inte wæmöna baï mïnitö adobaï
mönatö ïmönate aïnëmïni inte wæmïni
ïmïnipa, angantapa. 7 Mänömaï beyë
mönitö töniñamïni ëñëedäni. Quïëmë
beyë wæmöna incæ ayë mönatö ïmönate
togænte pänäni wæwëmöna incæte
mönatö mïni wede pönënö beyænque
wæætë wampo pönente batamönapa.
8 Mïnitö mönö Awënë ingante ñimpo
cædämaï pönëmïni beyænque mönatö
ñöwo wampo pönente baï quëwëmöna
ïmönapa. 9 Mönatö mönö Mæmpo
Wængonguï weca ongöninque mïnitö
beyë nanguï watapë tomöna inte wæætë
apënemönapa. Incæte mïnitö beyë ante
Wængonguï ingante ædö cæte waa ate
pönente eyepë apënequïmönaa. 10 Mïnitö
mïni wede pönënö ante æbänö ayë
wïï eyepë pönëmïnii, ante wæmönipa.
Ïninque, Mïnitö ïmïnite wæætë adinque
mönitö odömonte apënemöni ëñëninque
mïnitö eyepë pönencæmïnimpa, ante
cædinque mönitö woyowotë itædë
Wængonguï ingante nö nanguï pönï
apënemöni ïmönipa.

11 Wængonguï mönö Mæmpo incæ mönö
Awënë Itota Codito tönö möni goquïnö
ante töïnö pïnonte baï cæda ate mïnitö
weca gocæmönimpa. 12 Mönitö mïnitö
ïmïnite godömenque waadete pönëmöni
baï mönö Awënë Itota pönö cæcä ate
mïnitö adobaï mïnitö weca wacä ingä
wacä ingä godömenque godömenque
waadete pönencæmïnimpa, ämönipa. Ayë
waodäni tömänäni ïnänite godömenque
waadete pönencæmïnimpa, ämönipa.
13 Tömengä pönö cæcä beyænque mïnitö
tëïmö entawente incæmïnimpa, ämönipa.
Edæ mönö Awënë Itota quïnäni në
tæiyë waëmö ëwocadäni tömänäni tö-
mengä tönö godongämë poncædänimpa.
Tömënäni näni pöñedë mïnitö ïñömö
Wængonguï mönö Mæmpo weca pömïni
adinque tömengä ædö cæte, Wënæ wënæ
cæmïni ïmïnipa, ante anguingää. Mïnitö
tæiyë waëmö ëwocamïni incæmïnimpa,
ämönipa.

4

Wængonguï waa acæcäimpa, ante mönö quëwënö ante

1 Mönitö töniñamïni ëñëedäni. Adod-
eque ayë apënequïmöni ïmönipa. Mïni
quëwënö ante Wængonguï waa acæcäimpa,
ante mönitö, Ïïmaï quëwëedäni, ante do
wææ odömonte apënemöni ëñëmïnitawo.
Ïninque mïnitö Ao ante quëwënömïni
ïmïnipa. Ñöwo ïñömö mönitö Awënë
Itota ëmöwo ante apënedinque mïnitö
ïmïnite, Mänïnonque ante gomonga
cæte quëwencæmïnimpa, ante ancaa
apënemönipa.

2 Awënë Itota nänö änö ante ëñente
cædinque mönitö mïnitö ïmïnite wææ än-
inque, Ïïmaï cæedäni, antamönipa. Mänïnö
möni wææ ante odömonte apënedö ante
mïnitö do ëñënïmïnipa. 3 Wængonguï nänö
änö ïñömö ïïmaï impa. Mïnitö ïñömö
tæiyë waëmö ëwocate quëwenguënëmïni
ïmïnipa. Wacä nänöogë ingante godö
towente cædämaï inte edæ önonque
mïni nänöogænque quëwenguënëmïni
ïmïnipa. 4 Onguïñëmïni tömämïni ïñömö,
Botö moncæboimpa, ante cædinque
mïnitö, Æbänö cæte nänöogë ëmo ate
Wængonguï tönö waodäni waa aquïnänii,
ante ëñenguënëmïni ïmïnipa. Mïnitö,
Tæiyë waëmö ëwocadinque ængëimpa,
ante ëñenguënëmïni ïmïnipa. 5 Wïï
wadäni baï, Wængonguï ingante æbänö
ingaingä ingää, ante ëñënämaï ïnäni baï
onquiyænque ante näni towënonque ante
pönënämaï quëwencæmïnimpa. 6 Mänïnö
ante në pönengä ïñömö, Botö töniñacä
nänöogængä ingampa, ante pönëninque
tömengä nänöogë ingante towente
cædämaï ïninque tömengä ingante wënæ
wënæ cædämaï incæcäimpa.

Ïïmaï wënæ wënæ cædäni ïnänite Awënë
Itota pancæcäimpa. Wëënëñedë mänïnö
ante mïnitö ïmïnite apënedinque do
wææ angamönimpa. 7 Edæ Wængonguï
mönö ïmonte wïï, Towencæmïnimpa, ante
apænte ængacäimpa. Wæætë, Mïnitö
tæiyë waëmö ëwocate quëwencæmïn-
impa, ante tömengä mönö ïmonte apænte
ængacäimpa. 8 Mänömaï beyë æcänö
mänïnö ante Pabodo nänö, Ïïmaï cæedäni,
ante nänö wææ odömonte apënedö
ëñëninque Baa äna ïñömö tömengä wïï
waodänique ïnänite ëñënämaï inte Baa

angä ingampa. Wæætë Wængonguï mïnitö
ïmïnite nänö Tæiyë Waëmö Önöwoca në
pönongä ingante ëñënämaï inte Baa angä
apa quëwëmïnii.
9 Mïni pönencabo mïni töniïñadäni
ïñönänite mïni waadete pönënö ante
mönitö quïnante yewëmonguïmönii. Edæ
mïnitö tömëmïni ïmïnite, Wacä ingä
wacä ingä waadete pönencæmïnimpa,
ante Wængonguï odömonte apënecä
ëñëmïnitapa töö. 10 Nö impa. Mäatedö-
niabæ tömämæ ïñömö mönö pönencabo
mönö töniïñadäni tömänäni ïnänite do
waadete pönëmïni ïmïnipa. Incæte möni
töniïñamïni, Mïnitö mäniïnö ante gomonga
cæte quëwencæmïnimpa, ante ancaa
apënemönipa. 11 Mïnitö piyënë cæte
quëwencæmïnimpa. Wadäni, Æbänö
cæquënënäni ïnänii, ante cöwë änämaï
incæmïnimpa. Ayë, Wæntæye ïnämaï
inte mïni önompoca cæte quëwencæmïn-
impa. Mäniïnö do möni apënedö baï
mïnitö, Cæïnëmönipa, ante cæcæmïnimpa,
ämönipa. 12 Mänömaï cæmïni baï ïïmö ïñö
ïïmö ïñö mïni quëwënö adinque wadäni në
pönënämaï ïnäni wæætë mïnitö ïmïnite
waa acædänimpa. Ayë adobaï mïnitö
waodäni ïnänite, Pönömïni æncæmön-
impa, ante änewënämaï quëwencæmïn-
impa.

Mönö Awënë Itota nänö ocë ëmænte ponguïönæ

13 Mönitö töniïñamïni ëñëedäni. Në
ëmëwo wængaïnäni ïñömö æbänö
baquïnänii, ante mïnitö ëñencæmïnimpa,
ante yewëmömönipa. Wadäni, Mönö
ñäni ömëmongëimpa, ante pönënämaï
ïnäni inte wæwënäni baï mïnitö wïï
adobaï wæwëmïni incæmïnimpa, ante
yewëmömönipa. 14 Itota ëmëwo wæningä
incæ ñäni ömëmonte ïnongäimpa, ante
pönëmö ïmompa. Itota ingante pönente në
wængaïnäni ïñönänite Wængonguï ïñömö
mäniïnäni ïnänite Itota tönö tömengä
weca ænte mämongä poncædänimpa, ante
adobaï pönëmompa.
15 Wængonguï nänö apënedö baï mönitö
ïïmaï ante mïnitö ïmïnite apënemönipa.
Awënë Itota nänö ponguïönæ mönö
në mïïmö quëwëmö inte ayë ongömö
ïñömö mönö wïï täno tömengä weca
gocæmöimpa. Wæætë tömengä ingante
pönëninque në ëmëwo wængaïnäni
inte mäniïnäni ïñömö täno goquïnänidö
anguënë. 16 Edæ mönö Awënë Wængonguï
nänö wææ änonque ante yedæ äñongä
Wængonguï anquedoidi tæiyë awënë aa
pecæcäimpa. Wængonguï todompeta
näni ancadeca adocanque we we öoncæ
cæyongä mönö Awënë Codito incæ
öönædë quëwente pö wææncæcäimpa.
Pö wæëñongä tömengä ingante në
pönente wængaïnäni tömënäni täno
ñäni ömëmoncædänimpa. 17 Ayë ate
Wængonguï cæcä beyænque mönö në
mïïmö quëwëmö inte ayë ongömö ïñömö
mönö tömënäni tönö godongämë boguï-
mancodë æicæmöimpa. Boguïmancodë
æidinque mönö Awënë öönædë ïnö wæë
pöñongante mönö tömengä ingante bee
tencæmöimpa. Ïninque cöwë Awënë
weca quëwencæmöimpa. 18 Mänömaï
beyë, Mönö Awënë Codito incæ öönædë
quëwente pö wææncæcäimpa, ante
pönëninque wampo pönencædänimpa,
ante cædinque mïnitö wacä ingä wacä ingä
ædæmö apëneedäni.

5

1 Ñöwo mönitö töniïñamïni ëñëedäni.
Æönædö mäniï baquïï, ante mïnitö ïmïnite
ædö cæte yewëmonguïmönii. 2 Edæ mönö
Awënë Itota nänö ponguïönæ ïñömö në
awëmö ængä woyowotë ïñontobë pö
guiicä baï ïñontobë baquïnö anguënë,
ante mïnitö tömëmïni waa ëñëmïnipa
edæ. 3 Waodäni, Mönö piyënë cæte
guïñënämaï quëwëmompa, ante näni
tedeyedë ënengä ïñontobë wëñë nantate
wæcä baï tömënäni adobaï ïñontobë
näni ömäe ëwenguïnö baquïnö anguënë.
Ïninque ædö cæte wodii wïnonguïnänii.

4 Incæte mïnitö mönitö töniïñamïni
ëñëedäni. Mäniïönæ näni wæwente ëönæ
në awëmö ænongä pö guiicä baï ïñontobë
ïinque bayonte mïnitö wïï wëmö ïñömö
quëwëmïni inte guïñënämaï incæmïnimpa.
5 Mïnitö Wængonguï wëñëmïni ïmïni
ïninque ñäö ïñömö tömämïni quëwëmïni
ïmïnipa. Mönö cöwë wentamö ïñömö
cædönäni baï wïï ïmöimpa. 6 Mänömaï
beyë mönö wïï wadäni mö ñönäni
baï mongëimpa. Wæætë mönö ñäni
ömëmöninque nämä wææ ante quëwëmö
ingëimpa. 7 Edæ tömënäni në mönäni
ïñömö woyowotë mönäni ïnänipa. Ayë
wadäni tï nämë bedinque në quidi quidi
dowænte ïnäni ïñömö woyowotë bete
badänipa. 8 Incæte mönö ñäö ïñömö
cægömö inte nämä wææ ante quëwëmö
ingëimpa. Tëïneta wææ wëñate baï

cædinque Itota ingante mönö wede pönënö
ante mönö waadete pönënö ante mönö
entawente quëwengäëimpa. Täëïneta
ocabogata wææ encate baï cædinque
mönö edæ, Wængonguï ængä beyænque
quëwencæmöimpa, ante pönënö ante
mönö ëwocate quëwengäëimpa. 9 Edæ
Wængonguï nänö ænguï bate pïïnguïmämo
ante tömengä, Wïï wæwencæmïnimpa,
ante mönö ïmonte apænte ængacäimpa.
Wæætë mönö Awënë Itota beyä tö-
mengä mönö ïmonte ængä beyænque
quëwencæmöimpa. 10 Tömengä, Botö
tönö quëwencæmïnimpa, ante mönö beyä
wængacäimpa. Ïninque mïï ïmö incæ
wænte ïmö incæ mönö cöwë tömengä
weca quëwencæmöimpa. 11 Mänömaï beyä
mïnitö ïïnömö do cæmïni baï gomonga
cæedäni. Wampo pönencædänimpa, ante
cædinque mïnitö wacä ingä wacä ingä
ædæmö apënedinque, Ëmëwo pægaïmïni
inte täëï pïïnænte cæedäni, ante odömonte
apëneedäni.

Mönö töniïñadäni ïnänite Pabodo nänö änö

12 Ñöwo mönitö töniïñamïni ëñëedäni.
Mïnitö ïmïnite ïïmaï apënemönipa. Mïnitö
weca në nanguï odömonte apënedäni
ïïnönänite mïnitö tömënäni ïnänite waa
acæmïnimpa, ämönipa. Edæ Awënë Itota
apænte nänö ënïnäni inte tömënäni,
Mïnitö ïïmaï waa quëwëedäni, ante mïnitö
ïmïnite në aadäni ïnänipa. 13 Tömënäni
näni cædö beyænque mïnitö tömënäni
ïnänite godömenque nanguï waa amïni inte
waadete pönëedäni. Mïnitö wacä ingä wacä
ingä piyënë cæte quëwëedäni.

14 Mönitö töniïñamïni ëñëedäni. Mïnitö
ïmïnite ïïmaï ante ancaa ämönipa.
Wæntæye ïnäni ïnänite wææ ante
apëneedäni. Guïñente ïnäni wampo
pönencædänimpa, ante tömënäni ïnänite
ædæmö apëneedäni. Ëmæ pönënäni
tönö godongämë cæedäni. Wadäni
tömänäni ïnänite mïnitö waadete ee
cæedäni ämönipa.

15 Æcämenque ingante wadäni wënæ
wënæ cædäni adinque mïnitö Baa ämïni
beyænque mänïnäni wæætedö wæætë
näëmë wënæ wënæ cædämaï incædän-
impa. Wæætë wacä ingä wacä ingä cöwë
waa cæcæmönimpa, ante pönëninque
cæedäni. Ayë wadäni tömänäni ïnänite
adobaï cæedäni.

16 Mïnitö cöwë watapë tote quëwëedäni.
17 Wængonguï ingante woyowotë itædë
apënete quëwëedäni. 18 Mïni quëwen-
ganca quïëmë baï ba incæte mïnitö cöwë
Wængonguï ingante waa ate pönëninque
apëneedäni. Edæ Itota Codito nempo në
quëwëmïni inte mänïnö ante mïnitö beyë
ante Wængonguï nänö änö impa.

19 Wængonguï Önöwoca nänö cæïnö
adinque mïnitö tömengä ingante ædö
cæte, Cædämaï ïe, ante wææ anguïmïnii.
20 Wængonguï beyë në apënedäni näni
apënedö ëñëninque mïnitö badete todä-
maï quëwëedäni. 21 Wæætë waodäni näni
apënedö tömänö ante ëñëninque, Æbänö ï,
ante edonque ëñengäëimpa, ante cædinque
mïnitö, Nö näni änö ï, Babæ näni änö ï, ante
pönëninque do ëñencæmïnimpa. Waa änö
impa, ante ëñëninque mïnitö mänïnö ante
ö ænte baï quëwëedäni. 22 Quïëmë wënæ
wënæ cæquïï, ante adinque mïnitö Baa ante
gomö aedäni.

23 Wængonguï incæ në piyënë cædongä
inte pönö cæcä beyænque ædæmö tæiyë
waëmö entawëmïni incæmïnimpa. Awënë
Itota mönö Codito tömengä nänö ponguin-
ganca mïnitö ïïnömö Wængonguï pönö
cæcä ate mïnitö mïmö incæ önöwoca incæ
baonga incæ wënæ wënæ cædämaï in-
cæmïnimpa. 24 Wængonguï nänö në apænte
ënïmïni ïïnömïnite tömengä mïnitö ïmïnite
cöwë pönëninque tömengä nänö änö baï
ædæmö cæcæcäimpa.

Pabodo, Waa quëwencæmïnimpa, angampa

25 Mönitö töniïñamïni ïïnömö ëñëedäni.
Mïnitö mönitö beyë ante Wængonguï
ingante apëneedäni. 26 Mïnitö pö-
nencabo ïïnömïnite mönitö tömämïni
waa quëwencæmïnimpa, ante waadete
pönëninque ämönipa. 27 Edæ Awënë
Itota ëñëñongä botö mïnitö ïmïnite wææ
ante, Ïï yewëmöinta adinque mïnitö mïni
pönencabo ïïnömïnite adocanque ingante
ämïni tömänäni ëñëñönäni tömengä
adotaa adinque apënecä ëñencædänimpa,
ämopa. 28 Awënë Itota mönö Codito mïnitö
ïmïnite waadete pönö cæcæcäimpa, ante
botö mäninque ante yewëmömopa.

2 Tetadönitenteidi ïnänite Pabodo cadota ante ayænta nänö yewëmongainta

Pabodo, Waa quëwëedäni, ante apënecampa

1 Botö Pabodobo ïnömo ïmopa. Mönö
tönïïñada Tidibänö tönö Tïmoteo tönö
godongämë apënete ate yewëmömo
aedäni. Tetadönica ïïñömö quëwëmïni inte
Codito ingante godongämë mïni pönen-
cabo ïnömïni inte ëñëedäni. Mïnitö mönö
Mæmpo Wængonguï nempo ayë mönö
Awënë Itota Codito nempo quëwëmïni
ïmïnipa. 2 Mönö Mæmpo Wængonguï tönö
mönö Awënë Itota Codito waadete pönö
cæda ate mïnitö gänë entawencæmïnimpa,
ante yewëmömönipa.

Itota Codito pongä ate Wængonguï apænte pancæcäimpa

3 Mönitö tönïïñamïni ëñëedäni. Mïni
wede pönënö godömenque pæte baï impa,
ante ayë tömämïni wacä ingä wacä ingä
mïni waadete pönënö waa pönï pæte baï
ïmïnipa. Mänömaï beyë mönitö mïnitö
beyë ante Wængonguï ingante cöwë
waa ate pönëninque apënequënëmöni
ïmönipa. 4 Wadäni mïnitö ïmïnite quïëmë
togëwëninque wënæ wënæ cædäni caate
wæmïni incæ quïëmë beyë wæwëmïni
incæ mïnitö wæntæye ïnämaï inte ee
cæmïnipa. Mänömaï beyë Wængonguï
ingante godongämë näni pönencabo
wayömö wayömö quëwëñönänite mönitö
incæ mïni cæïnö ante waa adinque cöwë
apënemönipa. Ayë mïni wede pönënö
ante cöwë apënemönipa. 5 Mänïnö ante
beyë Wængonguï apænte nänö panguïnö
ante, Tömengä cöwë nö panguingänö
anguënë, ante do ëñëmompa. Mänömaï
beyë mïnitö Wængonguï Awënë Odeye
nempo guiicæte ante eyepë waa pönï
bacæmïnimpa. Mïnitö do mänïnö Wæn-
gonguï nempo mïni öönædë quëwenguïnö
beyë wæwente quëwëmïnipa.

6 Wængonguï në nö cædongä ingampa.
Edæ wadäni mïnitö ïmïnite wënæ wënæ
cædäni ate wæwëmïni ïïñömïni tömengä
wæætë tömënäni ïnänite wënæ wënæ cæcä
ate wæwencædänimpa. 7 Ayë mïnitö në
wæwëmïni ïïñömïnite pönö cædinque tö-
mengä mönitö ïmönite adobaï pönö cæcä
ate tömämö mönö wæwënämaï baquïmö
ïmompa.

Mönö Awënë Itota tönö tömengä
anquedoidi në tæï pïñænte cædäni tönö
öönædë ongonte pö gonga bæcote baï
godongämë wæëñönäni tömämö ayömö
mänömaï bacæimpa. 8 Mönö Awënë
Itota ingantedö ante mönö watapë
apënedö ante në ëñënämaï cædäni
ïïñömö, Wængonguï æbänö ingaingä ingää,
ante ëñënämaï ïnäni ïïñönänite tömengä
mänïnäni ïnänite pante cæcæcäimpa.
9 Wængonguï adodäni ïnänite päninque
ëmëwo wo ëwencæcäimpa. Tömënäni
ïïñömö Awënë Itota weca tömengä nänö tæï
pïñëmämo waëmö pönï nänö ëmöñömö
mänïñömö pö guiidämaï incædänimpa,
ante Wængonguï wææ cæcæcäimpa.
10 Awënë Itota nänö ponguïönæ Wængonguï
mänömaï cæcæcäimpa. Mänïönæ Itota
quïnäni ïïñömö në tæiyë waëmö ëwocate
quëwënäni inte tömengä ingante waa
acædänimpa, ante poncæcäimpa. Ayë
tömengä në pönënäni weca pönongante
tömënäni tömänäni, Tömengä waa pönï
cæcä amönipa, ante watapë ancædänimpa,
ante cæcæte ante poncæcäimpa. Ayë
mïnitö adobaï mönitö apënedö ante
ëñëninque pönëmïni inte tömengä quïmïni
ïïñömö mönitö tönö adobaï cæcæmïnimpa,
ante cæcæte ante poncæcäimpa.

11 Mänömaï beyë mönitö mïnitö beyë
ante woyowotë itædë Wængonguï in-
gante apënemönipa. Wængonguï, Mïni
quëwenguïnö ante quëwencæmïnimpa,
ante mïnitö ïmïnite apænte ængä ïninque
mönitö, Mïnitö eyepë waa pönï bacæmïn-
impa, ante mönö Mæmpo Wængonguï in-
gante apënemönipa. Mïnitö, Mönitö waa
cæcæmönimpa, ante mïni änö baï tömänö
ante Wængonguï nänö tæï pïñëmämo inte
ïinque cæcæcäimpa, ante apënemönipa.
Ayë mïni wede pönënö beyë mïnitö
cæquïnö tömänö ante tömengä adobaï
ïinque cæcæcäimpa. 12 Mönö Awënë
Itota pönö cæcä beyænque mïnitö waa
pönï cæmïni adinque wadäni tömengä
ëmöwo ante waa ate apënecædänimpa.
Ayë tömengä mänömaï cæcä beyænque
wadäni, Mïnitö waa quëwëmïni ïmïnipa,
ante mïnitö ïmïnite waa acædänimpa.
Mönö Mæmpo Wængonguï tönö mönö
Awënë Itota waadete pönö cæda baï
mänömaï bacæimpa, ante mönitö mänïnö
ante Wængonguï ingante apënemönipa.

2

Mönö Awënë Itota nänö ponguïönæ æbänö baquïï, ante

1 Mönitö tönïïñamïni ëñëedäni. Mönö
Awënë Itota Codito nänö ponguïnö ante
ämönipa. Ayë tömengä æbänö, Botö weca
pöedäni, ante gæcä goquïmö ïmompa,
ante apënedinque mïnitö ïmïnite ïïmaï
ämönipa. 2 Mïnitö weca quëwënäni
pancadäniya ïñömö, Mönö Awënë nänö
ponguïönæ do batimpa, ante änäni
ëñëninque mïnitö idiquibë pönënämaï
bacæmïnimpa, ämönipa. Edæ mönitö
Wængonguï beyë në apënemöni inte
möni apëneyedë incæ möni odömonte
apëneyedë incæ möni yewëmöintaa
yewëmöñedë incæ æyedëmë incæ
apënemönipa, ante mänïïnäni ïñömö
mönitö ïmönitedö ante apënedinque,
Pabodoidi mänïïnö ante apënedäni ïnänipa,
ante tededäni ëñëninque mïnitö guïñente
wædämaï ïedäni ämönipa. 3 Æcämenque
angä æbämë nänö änö ëñëninque mïnitö
oda cæte godämaï ïedäni.

Edæ waodäni tæiyënäni Wængonguï
ingante Baa ante wadæ godäni ate wacä
në wïwa cæcä inte pongä acëimpa. Ayë
tömengä pongä ate mönö Awënë nänö
ponguïönæ bacëimpa. Mäningä në wïwa
cædongä ïñömö Wængonguï ëmëwo nänö
në wo ëwenguingä ingampa. 4 Æcämenque
ingante, Wængonguï ingampa, ante
waodäni waa adinque ædæ wæëninque
apënedäni incæ ayë quïëmë adinque,
Wængonguï impa, ante waa adinque
apënedäni incæ mäningä në wïwa
cædongä ïñömö wængonguïidi näni në
änönäni tömänäni ïnänite Baa äninque
nämä ængö cæte baï cæcä ïnongampa.
Wængonguï oncö tæiyë waëmö oncönë
adocä pö guiite të contadinque, Botö
tömëmo wængonguïmo ïnömo ïmopa,
angä ingampa.

5 Botö mïnitö weca quëwëñedë mänïïnö
ante mïnitö ïmïnite apënetabopa. Wïï
ëñëmïnitawo. 6 Adocä në wïwa cæ-
dongä ïñömö Wængonguï nänö äönæ
mänïïönæque edonque pongä acædänimpa.
Ïninque quïnö beyë ante mäningä ayë
pönämaï ingää, ante mïnitö ñöwo do
ëñëmïnipa. 7 Adocä awëmö nänö wïwa
cæpämo incæ do ëñente cædäni inte
waodäni tæiyënäni quïëmë wïwa ï, ante do
cædänipa. Incæte tömënäni ïnänite, Wïwa
cædämaï ïedäni, ante në wææ cædongä
ïñömö adodö ante godömenque wææ cæcä
ingampa. Në wææ cæcä ingante guiquënë
wacä wæætë, Mäninganca idæwaa,
äninque ö ængä wadæ gocæcäimpa.
8 Mänïïñedë në wïwa cædongä ïñömö
edonque pongä acædänimpa. Incæte
Awënë Itota pöninque tömengä nänö
öö guëmämämo inte mäningä ingante
wënongä wænguingä ingampa. Tömengä
ñäö apäite ëmönongä inte pongä adinque
në wïwa cædongä guiquënë ëmëwo wo
ëwente bacæcäimpa. 9 Wïwa cædongä
ingante Tatäna nänö tëï pïñëmämo inte
da pönongä ponguingä ingampa. Tömengä
nänö mä cæ baï quïëmë bamönengë cæcä
adinque waodäni, Æbänö cæcää, ante oda
cæte gocædänimpa. 10 Ayë quïëmë wënæ
wënæ nänö cæpämo beyë në ëmëwo
wo ëwente baquïnäni ïñömö oda cæte
godänipa. Edæ Wængonguï näwangä
nänö angaïnö ante waadete pönënämaï
ïñönänite Wængonguï tömënäni ïnänite,
Quëwencæmïnimpa, ante ædö cæte
ænguingää. Mänömaï beyë tömënäni
ëmëwo wo ëwente bacædänimpa.

11 Mänömaï beyë, Tömënäni në wïwa
cædongä wapiticë nänö angaïnö ante
pönencædänimpa, ante cædinque Wæn-
gonguï tëï pïñænte cæcä beyænque
tömënäni babæ ante pönente oda
cædänipa. 12 Edæ Wængonguï näwangä
nänö angaïnö ante në pönënämaï ïnïnäni
inte wæætë, Mönö wentamö mongëmämo
incæ waa impa, ante watapë todïnäni
ïñönänite Wængonguï mänïïnäni tömänäni
ïnänite apænte ante pancæte ante
mänömaï cæcampa.

Wængonguï, Quëwencæmïnimpa, ante në apænte ënïïnäni

13 Mönitö tönïïñamïni mïnitö mönö
Awënë Itota nänö në waademïni inte
ëñëedäni. Inguipoga badönämaï
ïñedë Wængonguï mïnitö ïmïnite do,
Quëwencæmïnimpa, ante apænte æn-
gacäimpa, ante mönitö mïnitö beyë ante
tömengä ingante waa ate pönëninque
cöwë apënequënëmöni ïmönipa. Tömengä
ïñömö, Botö Önöwoca pönö cæcä ate
tæiyë waëmö ëwocamïni inte mïnitö
näwangä botö angaïnö ante pönëmïni
beyë quëwencæmïnimpa, ante mïnitö
ïmïnite ængacäimpa. 14 Itota ingantedö

ante mönitö watapä apänedö beyä Wæn-
gonguï, Quëwencæmïnimpa, ante mïnitö
ïmïnite apænte ængacäimpa. Tömengä,
Awënë Itota Codito ñäö nänö ëmönö baï
mïnitö adobaï ñäö baï entawencæmïnimpa,
ante cædinque mïnitö ïmïnite apænte
ængacäimpa.
15 Mönitö tönïñamïni ëñëedäni. Mänö-
maï beyä tæï ongonte quëwëedäni. Edæ
mönitö önöne inte tedemöni ëñënïmïni
incæ yewämöinta yewämömöni adinque
ëñënïmïni incæ mïnitö mönitö odö-
monte apänedïnö ante ñimpo cædämaï
quëwëedäni. 16 Mönö Mæmpo Wængonguï
mönö ïmonte në waadecä inte pönö
ædæmö cæcä ate mönö, Tömengä
weca cöwë quëwenguïmö ïmompa, ante
pönëninque wampo pönëmö inte quëwë-
mompa. Ayä, Waa bacäimpa, ante mönö
pönëmompa. Ïninque tömengä tönö mönö
Awënë Itota Codito, Ïïmaï cæcædaimpa,
ante ämönipa. 17 Tömëna ædæmö apäneda
beyænque mïnitö wampo pönëninque tæï
ongonte quëwencæmïnimpa. Ayä tömëna
cæda beyænque mïnitö ämäwo pægaïmïni
inte tömää mïni waa cædö ante mïni waa
änö ante tæï pïñænte cæcæmïnimpa.

3

*Mïnitö mönitö beyä ante Wængonguï in-
gante apäneedäni*

1 Adodeque ante ïinque yewämömönipa.
Mönitö tönïñamïni ëñëedäni. Mïnitö
mönitö beyä ante Wængonguï ingante
ïïmaï apäneedäni. Mönitö wayömö
wayömö gote möni apäneyömö mönö
Awënë nänö angaïnö ante nanguï
ïnäni quingä ëñencædänimpa, ante
apäneedäni. Ayä, Mïnitö baï wadäni
adobaï ïï änö ante Wængonguï ingante
waa ate pönëninque æncædänimpa,
ante mänïnö ante Wængonguï ingante
apäneedäni. 2 Wadäni në wënæ wënæ
cædäni inte wïwa cædäni ïñömö tömënäni
mönitö ïmönite wënæ wënæ cædämaï, ante
mänïï beyä ante mïnitö adobaï Wængonguï
ingante apäneedäni. Edæ wïï waodäni
tömänäni pönënäni ïnänipa.
3 Incæte mönö Awënë cöwë ædæmö
aacä ïnongä ingampa. Tömengä pönö
cæcä ate mïnitö ämäwo pægaïmïni inte
tæï pïñænte cæcæmïnimpa. Ayä, Tatäna
mïnitö ïmïnite wënæ wënæ cædämaï in-
cæcäimpa, ante Wængonguï adobaï aacä
incæcäimpa. 4 Mïnitö ïmïnite möni wææ
änö ante ëñëninque do cæmïni incæ godö-
menque adodö cæcæmïnimpa, ante Wæn-
gonguï pönö cæcæcäimpa, ante mönitö do
pönëmönipa. 5 Wængonguï nänö waadete
pönënö ante ëñencæmïnimpa, ante mönö
Awënë taadö ëñente odömonte baï pönö
odömongä ate mïnitö mïmönë ëñencæmïn-
impa. Itota Codito pönö cæcä beyænque
mïnitö wæntæye ïnämaï inte ee cæcæmïn-
impa.

Cæcæte ante mönö cæquënënö

6 Mönitö tönïñamïni ëñëedäni. Mönitö
mönö Awënë Itota Codito ëmöwo ante
mïnitö ïmïnite wææ ämönipa. Mönö
tönïñadäni pancadäniya wæntæye ïnäni
adinque ayä möni odömonte apänedö
mïni ëñente änïnö baï quëwënämaï ïnäni
adinque mïnitö ïñömö mänïnäni tömänäni
ïnänite gomö aedäni.
7 Mönitö cægaï baï mïnitö æbänö
adobaï cæquënëmïni ïmïnipa, ante
edæ tömëmïni do ëñëmïnipa. Mönitö
mïnitö weca quëwëñedë wæntæye ïnä-
maï quëwentamönipa. 8 Ayä adobaï
æcämenque cænguï ante näni pönönï
äninque mönitö önonque änämaï inte
wæætë paga cæte cæntamönipa. Ayä,
Mïnitö cænguinque ante pönëninque
wædämaï incæmïnimpa, ante mönitö,
Tömëmöni cænguï cæncæmönimpa,
ante woyowotä itædë nanguï cædinque
quëwentamönipa. 9 Mönitö mïnitö ïmïnite,
Möni quëwengäimpa, ante, Cænguï tönö
mönitö owoquincö pönömïni æncæmön-
impa, ante änämaï intamönipa. Mönitö
mänömaï ante baï waa incædönimpa.
Wæætë æbänö mönitö cætamönii, ante
adinque mïnitö adobaï cæcæmïnimpa, ante
cætamönipa. 10 Edæ möni mïnitö weca
quëwëñedë incæ mönitö mïnitö ïmïnite,
Ïïmaï cæedäni, ante wææ antamönipa.
Adocanque në mönö cæquënënö ante, Wïï
cæïnëmo, angä ïñongante mïnitö tömengä
ingante cænguï godönämaï inguënëmïni
ïmïnipa.
11 Mïnitö weca pancadäniya önonque
cædämaï a ongonte quëwënäni ïnänipa,
ante änäni ëñëmönipa. Adodäni në
Baa äninque cædämaï ïnäni inte wæætë,
Wadäni æbänö quëwënänii, ante godö
wæntæ godö wæntæ tededäni ïnänipa.
12 Mönitö mänïnäni ïnänite mönö Awënë
Itota Codito ëmöwo äninque, Mïnitö ïïmö
ïñö ïïmö ïñö nanguï cæte quëwëedäni, ante
wææ ämönipa. Tömëmïni cæte beyænque

mïnitö cænguï ænte cæncæmïnimpa, ante
ancaa apäenemöni ïmönipa.
13 Mönitö tönïñamïni mïnitö guiquënë,
Quïëmë waa impa, ante wæntædämaï inte
cöwë cæedäni. 14 Mönitö mïnitö ïmïnite
ïï yewäëmöintaa möni yewäëmongaïnö
ate adocanque ëñënämaï cæcä ïninque,
Tömengä æcänö ingää, ante aedäni. Ayä
tömengä guingo ïmonte wæcæcäimpa,
ante tömengä ingante gomö aedäni.
15 Mïnitö adocä ingante, Wïï wacä ingampa,
ante pönëninque wæætë tömëmïni biwïidi
ïnänite ante baï tömengä ingante wææ
ämïni ëñencæcäimpa.

Waa quëwencæmïnimpa, ante Pabodo angampa

16 Mönö Awënë Itota në piyänë cædongä
incæ tömengä pönö cæcä ate mïnitö
æbämenque bamïni incæ cöwë piyänë
cæte quëwencæmïnimpa. Mönö Awënë
mïnitö tömämïni weca a ongoncæcäimpa,
ämopa. 17 Botö Pabodobo ñöwo tömëmo
önompoca yewäëmöninque, Mïnitö ïmïnite
waa pönëmopa, ante yewäëmömo aedäni.
Pabodo nänö yewäëmöinta impa, ante
ëñencæmïnimpa, ante cædinque botö
tömanta yewäëmöninque mänömaï baï
yewäëmömopa. 18 Mönö Awënë Itota Codito
mïnitö ïmïnite waadete pönö cæcæcäimpa,
ante botö mäninque ante yewäëmömopa.

1 Tïmoteo
ingante Pabodo cadota ante tänota nänö yewëmongainta

Tïmoteo ingante Pabodo yewëmongampa

1 Botö Pabodobo ïnömo ïmopa. Itota
Codito nänö në da godongaïmo ïmopa.
Itota Codito waa pönï nänö ïnö baï mönö
adobaï bacæmöimpa, ante pönëmompa.
Ïninque Itota Codito mönö në pönënongä
tönö Wængonguï mönö ïmonte në Æn-
gaingä tönö botö ïmote äna ëñëñömote da
godöna godïmo ïmopa. 2 Tïmoteo ëñëmi,
Bitö acæbiimpa, ante bitö ïmite yewëmö-
mopa. Edæ mönö wede pönënö ante
apënebo në ëñënïmi inte bitö Itota Codito
quïmi badinque näwä botö wëmi baï ïnömi
ïmipa. Ïninque botö, Mæmpo Wængonguï
tönö Awënë Itota mönö Codito tönö bitö
ïmite waadete pönö waa cæda ate bitö gänë
entawencæbiimpa, ämopa.

Wadäni wapiticë näni odömonte apënedö

3 Botö Mäatedöniabæ ïñömö pöninque
bitö ïmite, Epeto ïñömö ee ongöe,
nanguï antabopa. Mänïñömö wadäni
babæ wapiticë näni odömonte apënedö
ante në odömonte apënedönäni ïnänite
bitö, Mïnitö godömenque mänïnö ante
odömonte apënedämaï ïedäni, ante ämi
ëñencædänimpa. Mänömaïnö ante do
botö änïnö baï ñöwo adodö ante bitö
ïmite ämopa. 4 Ayë, Dodäni önonque
ante näni tedegaïnö ante pönënämaï
quëwëedäni, ante bitö ancæbiimpa. Ayë
adobaï tömënäni wëmëidi tæiyënäni
ante pönëninque, Æmönänidö ingaïnänii,
ante ancaa änewëñönäni bitö tömënäni
ïnänite, Mïnitö mänïnö ante pönënämaï
ïedäni, ancæbiimpa. Edæ mänïnö näni
tedewënö beyë tömënäni, Æbänö ï, ante
nanguï wæætedö wæætë änewënänipa
töö. Wæætë edæ, Wængonguï nänö cædö
ante wede pönëninque mönö cæquënënö
guiquënë tömënäni näni tedewënö beyë
pönömenque cætimpa.

5 Mänömaïnö ante äninque botö,
Tömënäni mïmö ïïmaï entawëninque
waadete pönencædänimpa, ante ämopa.
Edæ mïmö waëmö pönï entawëninque
tömënäni Wængonguï ingante wede näni
pönënö beyë waadete pönencædänimpa.
Ayë adobaï nämä apænte adinque
wentamö mongënämaï entawënäni inte
tömënäni waadete pönencædänimpa.
6 Ïñæmpa pancadäniya mänïnö ante
ëñëninque Baa ante ñimpo cæte wadæ
godinque önonque ante quëwënänipa.
7 Möitee wodi nänö wææ yewëmongaïnö
ante odömonte apëneïnëmönipa, ante
në änäni incæ tömënäni näni odömonte
apëneyedë quïnö apënedänii, ante
ëñënämaï ïnänipa töö. Adobaï quïëmë ante
apënedinque tömënäni, Ïïmaï impa, ïïmaï
impa, ante apënedäni incæte ëñënämaï
ïnäni inte apënedänipa.

8 Möitee wodi nänö wææ yewëmongaïnö
ante adinque nöingä cæmö ïninque mänïnö
tömengä nänö wææ angaïnö ïñömö waa
ante ïmaimpa, ante do ëñëmompa. 9 Möitee
wodi nänö wææ yewëmongaïnö ante
Wængonguï wïï në nö cædäni beyë
pönö wææ angacäimpa. Wæætë në
ëñënämaï cædäni tönö wadäni mänïnö
ante ëñënäni incæ në godömenque wënæ
wënæ cædäni tönö tömënäni beyë pönö
wææ angacäimpa, ante do ëñëmompa.
Ayë adobaï Wængonguï ingante Baa ante
në quëwënäni tönö wënæ wënæ cædäni
beyë wææ angatimpa. Në tæiyë waëmö
entawënämaï ïnönäni beyë ayë adobaï
Wængonguï ingante në badete todönäni
beyë wææ angatimpa. Mæmpocä ingante
wäänä ïnante në wënönäni beyë ayë
adobaï waocä ingante në pïinte wënönäni
beyë wææ angatimpa. 10 Nänöogængä
ïnämaï ïñongante në towënäni beyë ayë
adobaï onguïñënäni näna onguïñænca ya
guëa towënäni beyë wææ angatimpa.
Në cæte quëwengä bacæcäimpa, ante
waocä ingante në godonte ënäni beyë
ayë adobaï në babæ änäni beyë wææ
angatimpa. Wadäni ïnänite, Nö ämönipa
ëñëedäni, ante në babæ änewënäni beyë
ayë adobaï nö odömonte apënedö incæ në
wadö ante cædäni beyë wææ angatimpa.
Mänïnäni tömänäni ëñencædänimpa, ante
Wængonguï mänïnö ante pönö wææ
angacäimpa, ante ëñëmompa.

11 Edæ Wængonguï ñäö apäite
ëmongampa, ante odömonte apënecæbi-
impa, ante tömengä në waa ïnongä inte
edæ tömengä watapë nänö apënedö
ante pönongä æntabopa. Ayë nö nänö
odömonte apënedö ante Wængonguï nänö
pönö angaïnö ante adodö änö impa.

Wængonguï waadete nänö pönö cædö ante

12 Itota Codito mönö Awënë pönö cæcä
beyænque botö täïï ëwocabo batabopa. Tö-
mengä ïïñömö botö ïmote waa adinque, Bitö
në pönëmi inte cöwë ædæmö cæbi ïmipa.
Ïninque bitö botö beyæ wadäni ïnänite në
cæbi bacæbiimpa, ante pönö cægacäimpa.
Mänömaï beyæ botö tömengä ingante waa
ate pönente apænebopa. 13 Botö wëënëñedë
Itota Codito ingante në godö babæ ante
änewengaïmo ïmopa. Tömengä ingante në
pönënäni ïnänite wënæ wënæ cæquïmo,
ante në togænömo inte botö në pïinte
quëwengaïmo ïmopa. Incæte botö në
pönënämaï ïnömo inte, Quïnö cæquïï, ante
ëñënämaï inte cæbo adinque Wængonguï,
Quëwencæbiimpa, ante pönö waadete waa
cægacäimpa. 14 Mönö Awënë botö ïmo
nanguï waadete pönö cæcä adinque botö
Itota Codito nempo quëwëninque në wede
pönëmo badinque në waadete pönëmo
bagaboimpa.

15 Ïïmaï ante nö pönï näni änö näwangä
ante impa, ante ämo ëñëmaïmïnipa. Itota
Codito ïïñömö, Wënæ wënæ cæmïni ïmïnite
æmo beyænque quëwenguïmïni, ante
inguipoga wæë pongacäimpa. Tömengä
mänömaï cæcä incæte wadäni wënæ
wënæ cædäni ïïñönäni botö tömëmoque
godömenque wënæ wënæ në cægaïmo
ïmopa. 16 Mänömaï beyænque tömëmoque
godömenque wënæ wënæ cægaïmo
ïïñömote Itota Codito pönö waadete angä
beyænque quëwengaboimpa. Wëënëñedë
botö baï në wënæ wënæ cægaïnäni
ïnänite adinque Itota Codito, Botö weca
cöwë wantæpiyæ näni quëwenguinque
pancadäniya botö ïmote pönenguïnäni
ïnänipa, ante do ëñengacäimpa. Ïninque
tömengä, Botö në waadete cædinque
ee abo ïmopa, ante tömënäni ïnänite
odömoncæte ante cædinque tömengä botö
Pabodobo ïmote mänömaï pönö waadete
waa cægacäimpa.

17 Mönö Wængonguï ïïñömö cöwë wænä-
maï në quëwengaingä ïnongä inte tö-
mengä ïïncayæ ate adobaï cöwë wænämaï
inte Awënë Odeye ïnongä ingampa. Tö-
mengä awëmö ïïñömö quëwënongä ïïñon-
gante mönö waocabo tömengä ingante
ædö cæte aquïï. Tömengä wæætë tömää
në ëñengaingä ïnongä ingampa. Ïninque
tömengä adocanque Wængonguï ïnongä
ïïñongante mönö tömengä ingante cöwë
waa aquïmö anguënë. Tömengä ingante,
Bitö ñäö baï ëmömi ïïnömi ïmipa, ante
apænedinque mönö ñïïne cædämaï inte
cöwë watapæ angæimpa. Cöwë ïïmaï
babaimpa, ante Amëë, ämopa.

18 Tïmoteo, botö wëmi ëñëmi. Në
pönënäni wëënëñedë Wængonguï beyæ
apænedinque bitö ïmitedö ante näni
angaïnö baï adobaïnö ante apænedinque
botö ïïmaï ämopa. Edæ tömënäni näni
angaïnö ante ëñente cædinque bitö ton-
tadoidi näni cæbaï adobaï bitö cæquënënö
ante guïñënämaï inte wæætë täïï ëwocate
nanguï cæcæbiimpa. 19 Wængonguï
ingante cöwë wede pönente incæbiimpa.
Adobaï mïmö entawëmi inte nämä apænte
pönëninque wentamö mongænämaï
inte bitö cöwë quëwencæbiimpa. Edæ
mïni pönencabo ïïñömïnite pancadäniya
nämä apænte änämaï ïnäni inte Codito
ingante näni pönënïnö ante dobæ ñimpo
cæte wadæ godänimpa. 20 Ïïmëneo tönö
Adecantodo adobaï Wængonguï ingante
ñimpo cædinque wadæ godatapa. Ïninque,
Tömëna, Wængonguï ingante mönö wënæ
wënæ ante babæ änämaï ingæimpa, ante
ëñencædaimpa, ante cædinque tömëna
ïnate Tatäna nempo pædæ godontabopa.

2

Wængonguï ingante mönö ïïmaï apænecæimpa

1 Mïni pönencabo ïïñömïnite botö täno
ïïmaï ämopa. Wængonguï ingante mïni
apæneyedë quïëmë mïni æïnënö ante
apænecæmïnimpa. Tömengä ingante
waa ate pönente apænedinque waodäni
tömänäni beyæ ante apænecæmïnimpa
ämopa. 2 Awënë odeyeidi incæ pönö-
menque awënëidi tömänäni incæ mönö
ïmonte waa aayönäni mönö piyænë cæte
quëwengæimpa, ante cædinque mïnitö
tömënäni beyæ ante Wængonguï ingante
apænecæmïnimpa. Edæ Wængonguï
ingante mönö cæquënënö ante ayæ
waodäni ïnänite mönö cæquënënö ante
mönö waa cæte quëwencæmöimpa, ante
Wængonguï ingante awënëidi beyæ
ante apænecæmïnimpa. 3 Mänömaïnö
ante mönö apænedö ïïñömö waa impa.
Wængonguï mönö ïmonte në Ængäingä
ïnongä inte mänïnö mönö apænedö
ante waa acampa. 4 Waodäni tömänäni

näwangä botö angaïnö ante ëñencædänimpa, ante Wængonguï pönö ængä beyænque quëwencædänimpa, ante në waa cæïnënongä ingampa.

5 Edæ adocanque Wængonguï ïnongä ingacäimpa. Tömengä waodäni ïnänite adinque, Wadäni baï ïnänipa, ante nänënë quëwengacäimpa. Ïninque Itota Codito në Waocä ëñagaingä inte tæcæguedë adocanque në pongä inte, Waodäni Wængonguï guiidënäni badinque adoyömö bee tente godongämë quëwencædänimpa, ante pönö cægacäimpa. 6 Tömengä ïñömö mönö ïmonte ante godonte æncæte ante cædinque nämä wepë incæ godoncæte ante në pongä ingacäimpa. Wængonguï, Ïïönæ, ante nänö angaïönæ incæ ïinque bayonte mänïnö Codito nänö cægaïnö ante, Nö impa, ante tömänäni ïnänite në odömongä ingacäimpa. 7 Mänïnö ante bitö në apënebi bacæbiimpa, ante Wængonguï botö ïmote angä ëñëninque botö tömengä nänö në da godömo batabopa, ante näwangä ämopa. Edæ babæ änämaï ïmopa. Ayë näwangä mönö pönënö ante Wængonguï, Wadäni oodeoidi ïnämaï ïnäni adobaï pönencædänimpa, ante cædinque botö ïmote angä ëñëninque botö tömengä nänö në odömonte apënedömo ïmopa.

8 Wayömö wayömö godongämë mïni pönencabo ongonte mïnitö onguïñëmïni ïñömö në pïïnämaï ïmïni inte Wængonguï ingante apënemïni adinque botö waa tobaïmopa. Wadäni ïnänite në pïinte wæætedö wæætë änämaï inte wæætë tæiyë waëmö entawëmïni inte Wængonguï ingante pædæ æmpote apënecæmïnimpa, ante aïnëmopa.

9 Ayë onquiyëmïni ïñömö waëmö weocoo mongëmïni incæte mïnitö, Botö waëmö weocoo mongëmo adinque wadäni botö ïmote waa acædänimpa, ante änämaï inte nämä baö ante guïñëñate pönëninque weocoo ædæmö wëñate mongæncæmïnimpa. Mïnitö ocaguï que que cæmïni incæte oodo badöï tönö pededamö näni ämö wente cædämaï incæmïnimpa. Waëmoncoo näni nanguï godonte ënincoo näni waa acoo ante mïnitö mongënämaï incæmïnimpa. 10 Wæætë edæ Wængonguï ingante, Bitö Wængonguï Awënë ïmidö anguënë, ante në watapë apënemïni ïmïni ïninque mïnitö mïni apëneï baï cædinque mïni waa cæquënënö ante pönencæmïnimpa. Mänömaïnö ante pönente quëwencæmïnimpa, ante adobaï aïnëmopa. 11 Wadäni apëneyönäni mïnitö onquiyëmïni tededämaï inte ëamonca ongonte ëñencæmïnimpa. Ayë në ämöni möni änö ante ëñëninque wadö pönënämaï inte do ëñente cæcæmïnimpa, ämopa.

12 Godongämë mïni pönencabo weca ongonte mïnitö onquiyëmïni ïñömö odömonte apënedämaï incæmïnimpa, ante botö wææ ämopa. Ayë adobaï onguïñëmïni ïmïnite onquiyëmïni ïñömö, Ïïmaï cæedäni, ante änämaï incæmïnimpa, ante wææ ämopa. Wæætë tededämaï ëñencæmïnimpa. 13 Wængonguï edæ onguïñængä Adäö ingante täno badöninque ayë onquiyængä Eba ingante badongacäimpa. 14 Ayë Tatäna wïï Adäö ingante wapiticë mäocä oda cægacäï. Wæætë Eba ingante æpiticëmë mäocä oda cædinque do wënæ wënæ cæcä bagacäimpa. 15 Incæte onquiyënäni Wængonguï ingante godömenque pönëninque cöwë waadete pönënäni ïnönäni inte në nö pönente tæiyë waëmö entawënäni ïninque tömënäni wëñënäni ïnänite mäñönänite Wængonguï wææ aacä beyænque quëwencædänimpa, ämopa.

3

Godongämë mönö pönencabo ïñömonte në aadäni

1 Ïïmaï ante näni änö nö pönï ante impa. Godongämë mönö pönencabo ïñömonte, Aacæboimpa, ante në angä ïñömö tömengä waa cæquïnö ante pönö cæïnengä ingampa. 2 Incæte wadäni, Wënæ wënæ cæcä ingampa, ante änämaï incædänimpa, ante cædinque në aacä wæætë waa quëwenguënengä ingampa. Edæ tömengä nänöogënä adodanque në manguïwengä incæcäimpa. Tömengä töö pönente nö quëwengä incæcäimpa. Nöïnö cæcëimpa, ante pönëninque nämä wææ ante në cæcä incæcäimpa. Waodäni botö ïmote waa acædänimpa, ante cædinque waa quëwencæcäimpa. Waodäni ïnänite, Botö oncönë pö cëedäni, ante cöwë në watapë angä incæcäimpa. Ayë tömengä në waa odömonte apënecä incæcäimpa. 3 Në aacä tï nämë bete beyë quidi quidi dowënämaï quëwenguënengä ingampa. Wacä ingä do pïinte cædämaï ïnongä inte wæætë ædæmö cæcä inte quëwencæcäimpa. Tömengä piyënë cæcä

incæcäimpa. Tömengä godonte näni
äinta ante waadete pönente wædämaï
incæcäimpa ämopa.
4 Në aacä tönö godongämë quëwënäni
ïnänite tömengä waa aaquënengä ingampa.
Tömengä wëñënäni ïnänite ædæmö aacä
beyë tömënäni wæætë tömengä ingante
waa adinque tömengä nänö änö ante
ëñente cæte quëwencædänimpa. 5 Edæ në
aacä tönö godongämë quëwënäni ïnänite
tömengä wïï waa aacä ïninque Codito
ingante godongämë mönö pönencabo
ïñömonte ædö cæte waa aacä inguingää.
6 Itota Codito ingante ñöwo tæcæ pönën-
ingä wïï në aacä baquënengä ingampa. Edæ
mänömaï ïnongä ïñongante mïnitö, Në aabi
ïmipa, ämïni ïninque tömengä nämä incæ,
Adoboque waa cæbo ïmopa, ante pönengä
ïmaingampa. Wënæ awënë mänömaï
pönengä beyænque Wængonguï tömengä
ingante apænte nänö panguïnö baï në
aacä ingante adobaï apænte pämaingampa.
7 Ayë adobaï Itota Codito ingante në
pönënämaï ïnäni në aacä ingante adinque,
Tömengä në waa cæcä ingampa, ante
acædänimpa, ante cædinque tömengä waa
quëwenguënengä ingampa. Tömengä waa
cædämaï ingä adinque tömënäni wæætë,
Tömengä wënæ wënæ cæcä ingampa, ante
pïïmaïnänipa. Tömengä waa cædämaï
ingä pïïnäni ïninque wënæ awënë ïñömö,
Tömengä oda cæcæcäimpa, ante godö
cæcä ate tömengä do wënæ wënæ cæcä
babaingampa.

Mönö pönencabo tönö godongämë në cædäni

8 Mönö pönencabo tönö godongämë në
cædäni ïñömö adobaï, Mönö eyepë cæte
quëwëmö ïninque wadäni mönö ïmonte
waa acædänimpa, ante cædinque waa
quëwenguënënäni ïnänipa. Në cædäni
nämä näni änö baï ante nö cæcædänimpa.
Tömënäni yowepë wædænque tï nämë
biïnömë näni ämë wïï nanguï becædän-
impa. Babæ cæmöni incæte godonte näni
äinta cöwë godömenque æncæmönimpa,
ante wadäni näni pönëwënonque ante
ïïnäni wæætë mänïnö ante pönënämaï
incædänimpa. 9 Edæ nämä apænte pönën-
inque wentamö mongënämaï entawënäni
inte tömënäni Wængonguï nänö wë
wodonte angaïnö ante tæcæ ëñëninque
tömënäni, Nö pönï mönö pönënö impa,
ante cöwë wede pönenguënënäni ïnänipa.
10 Ayë mänïnäni ïnänite mïnitö, Quïnö
cæmïni ïmïnii, ante ëñencæte ante cöwä
acæmïnimpa. Ayömïni tömënäni cöwë
waa cæte quëwënäni adinque mïnitö
wæætë tömënäni ïnänite, Mïnitö mönö
pönencabo tönö godongämë në cæmïni
bacæmïnimpa, ante ämïni bacædänimpa.
11 Tömënäni nänöogëidi ïnänite wadäni
waa acædänimpa, ante cædinque adobaï
eyepë cæte waa quëwenguënënäni
ïnänipa. Mänïnäni ïñömö wadäni
ïnänitedö ante babæ änämaï incædänimpa.
Wæætë adodäni cöwë töö pönente nö
quëwënäni incædänimpa. Tömënäni cöwë
pönëninque, Ïïmaï cæcæmönimpa, ante
näni änïnö baï ædæmö cæcædänimpa.
12 Mönö pönencabo tönö godongämë
në cæcä ïñömö tömengä nänöogënä
adodanque në manguïwengä incæcäimpa.
Tömengä wëñënäni ïnänite ayë tömengä
tönö godongämë quëwënäni ïnänite
tömengä në waa aaquënengä ingampa.
13 Mönö pönencabo tönö godongämë në
cædäni ïñömö, Në waa cædïnäni ïnänipa,
ante adinque mönö tömënäni ïnänite waa
ämompa. Ayë mänömaï waa cædïnäni inte
mänïnäni, Itota Codito ingante pönëedäni,
ante guïñënämaï apënecædänimpa.

Wë wodonte näni angaïnö edonque pönï batimpa, ante

14 Quingë bitö weca acæ poncæboimpa,
ante pönëmo incæte botö, Ïïmaï cæe, ante
bitö ïmite yewëmömopa. 15 Botö wæætë
wïï quingë pömo ïninque bitö, Mönö
Wængonguï tönö godongämë quëwen-
cabo ïnömö inte mönö æbänö cæquïï,
ante bitö ëñencæbiimpa, ante yewëmö-
mopa. Edæ Wængonguï në Quëwengaingä
quïmö ïnömö inte mönö Codito ingante
godongämë mönö pönencabo ïñömö mönö
cobacadewë tëï ongö baï tömengä nö nänö
angaïnö ante ñimpo cædämaï inte wæætë
wææ cæmö ïmompa. 16 Ïïmaï ante nö pönï
impa. Wængonguï ayongä mönö æbänö
waa cæte quëwenguïï, ante Wængonguï wë
wodonte nö nänö angaïnö incæ ñöwoyedë
edonque pönï mönö ëñënö ïñömö waa pönï
impa. Ïïmaï impa.

Wængonguï inguipoga ïñömö ponte ëñad-
inque Waocä bacä agadänimpa.

Tömengä ingantedö ante Wængonguï
Önöwoca, Mäningä waëmö
quëwënongä ingampa, an-
gacäimpa.

Tömengä ingante Wængonguï anquedoidi
do agadänimpa.
Wabæca wabæca näni quëwencabo
ïnänite Itota nänö cægaïnö ante
apënegatimpa.
Tömämæ quëwënäni pancadäniya tö-
mengä ingante pönente bagadän-
impa.
Ayë tömengä ñäö baï ëmöninque öönædë
ïñömö ocë ëmænte gogacäimpa.
Mänömaïnö ante näni ämotamïni änö baï
impa.

4

Në pönënäni pancadäniya wadæ goquïnäni ïnänipa, ante

1 Wængonguï Önöwoca ïïmaï ante
edonque pönï apënecampa. Ïinque
ïïönæidi bayonte Codito ingante në
pönënäni incæ pancadäniya ñimpo cæte
tömengä ingante pönënämaï bacædän-
impa. Ïninque önöwocaidi incæ në,
Wapiticë oda cæcædänimpa, ante në
wënæ wënæ cædönäni mïñë tee empo
gocædänimpa. Goyönäni wënæidi näni
odömonte apënewënö ëñente cæquïnäni
ïnänipa. 2 Në babæ änäni në wadö tedete
wadö cædäni ïñömö tömënäni mänïnö
wënæidi näni odömonte apënewënö
ante në odömonte apënedäni ïnänipa.
Ïïnäni guiquënë tömënäni nämä näni
apænte pönënö ante ömætawënäni inte
wënæ wënæ näni cædïnö ante wædämaï
quëwënänipa. 3 Mänïnäni ïñömö waodäni
ïnänite wææ äninque, Mïnitö, Botö
nänöogængä, ante onquiyængä ingante
mönämaï ïedäni, änänipa. Ayë adobaï
mönö waa cænguï adinque pancaa ante,
Cënämaï ïedäni, ante wææ änänipa.
Ïñæmpa Wængonguï edæ tömää cænguï
badongacäimpa. Tömengä, Botö ïmote waa
ate pönente apënedinque në pönënäni
ïñömö botö nö angaïnö ante ëñënönäni
inte cænguï ænte cæncædänimpa,
angampa.

4 Edæ Wængonguï nänö badongaincoo
tömancoo waa pönï ï ïñonte mönö Wæn-
gonguï ingante waa ate pönente apëned-
inque tömää cænguï ëmö ïninque pan-
caa ante ædö cæte Baa ante ënämaï in-
guïï. 5 Ïñæmpa Wængonguï nänö angaïnö
beyænque ayë tömengä ingante waa ate
pönente apënemö beyænque tömää cæn-
guï ïñömö tæiyë waëmö cænguï bapa.

Itota Codito ingante në waa cæcä

6 Bitö godongämë mïni pönencabo
ïñömïnite bitö mänïnö botö änö ëñëninque
bitö tönïñadäni ïnänite wæætë odömömi
ïninque Itota Codito beyë në waa cæquïmi
incæbiimpa. Ayë Wængonguï nänö
angaïnö ante mönö pönënö ante ëñente
quëwëninque bitö waa mönö odömonte
apënedö ante në ëñente cædïmi inte edæ
tömo cænte baï në nö cæbi incæbiimpa.

7 Babæidi baï në tedewënäni ïnänite
ëñënämaï inte bitö onquiyënäni picënäni
incæ önonquedö ante näni tedewënïnö
ante ëñënämaï incæbiimpa. Wæætë,
Wængonguï ayongä mönö waa cæte
quëwencæte ante cædinque bitö ïñömö
tæï ëwocabo badinque cæcæboimpa, ante
godömenque godömenque cæcæbiimpa.
8 Mönö baö tæëmö bacëimpa, ante cæd-
inque mönö ñimpo cædämaï inte adodö
adodö cæmompa. Mänïnonque ante mönö
cædö guiquënë wædænque waa impa.
Wæætë Wængonguï ayongä mönö waa
cæte quëwëmö ïninque mönö ñöwoyedë
waa quëwëninque adobaï ïincayë ate
waa quëwenguïmö incæmöimpa. Ïninque
mänïnö ante mönö cæquïnö ïñömö tömää
beyë nö waa pönï ï ïninque, Mönö tæï
ëwocaquïmö, ante cædinque mönö ñimpo
cædämaï inte adodö adodö cæcëimpa.

9 Mänömaïnö ante nö pönï näni
änö näwangä ante impa, ante ämo
ëñëmaïmïnipa. 10 Mänömaï beyë tæï
pïñëninque nanguï cæmö ïmompa. Edæ,
Wængonguï në Quëwengaingä beyænque
mönö watapë quëwengëimpa, ante pö-
nengaïmö ïmompa. Tömengä ïñömö mönö
waocabo tömämö ïmonte, Quëwenguïmïni,
ante në Ængaingä incæ tömengä ingante
në pönëmö ïñömonte nö ængä beyænque
mönö quëwengëimpa.

11 Mänïnö botö änö ante bitö tömënäni
ïnänite, Ïïmaï cæedäni, ante odömonte
apënecæbiimpa, ämopa. 12 Bitö wïï picëmi
incæte æcämenque ïñongante bitö, Botö
ïmote pïinte adämaï incæcäimpa, ante
pönente quëwencæbiimpa. Wæætë edæ
bitö Wængonguï ingante në pönënäni
beyë ante, Botö cæbaï tömënäni adobaï
cæcædänimpa, ante ïïmaï cæcæbiimpa.
Apënebi incæ waa cæte quëwëmi incæ
waadete pönëmi incæ wede pönëmi ïmi
incæ nö pönente waa cæbi incæ bitö, Botö
baï bacædänimpa, ante cædinque bitö
cædö ante odömömi adinque tömënäni

adobaï cæcædänimpa. 13 Botö pönämaï
inguinganca bitö ongöñömö ïñömö Wæn-
gonguï angä ëñente näni yewæ̈mongaïnö
adinque adodö ante ædæmö apænebi
ëñencædänimpa. Ayæ̈ Wængonguï
ingantedö ante apænebi inte odömonte
apænebi ëñencædänimpa. Mänïnonque
cæte ongoncæbiimpa. 14 Mïni pönencabo
ïñömïnite në aadäni näni Picæncabo ïñömö
bitonga gampo cædinque Wængonguï
beyæ̈ apænedinque bitö ïmite, Bitö në
aabi badinque në odömonte apænebi
bacæbiimpa, ante pönö apænedänitapa.
Ïninque bitö do në aabi badinque në odö-
monte apænebi bagaïmi inte godömenque
godömenque cæcæbiimpa.
15 Edæ waodäni tömänäni bitö æbänö
godömenque waa cæbi ïmi adinque
ëñencædänimpa, ante cædinque bitö
mänïnonque ante pönëninque godö-
menque godömenque cæcæbiimpa.
16 Bitö quëwënö ante, Æbänö quëwëmoo,
ante nämä wææ aacæbiimpa. Ayæ̈
bitö odömonte apænedö ante, Botö nö
pönëninque odömonte apænecæboimpa,
ante wææ cæcæbiimpa. Edæ mänömaï
cæte wæntædämaï inte cöwë cæcæbiimpa.
Bitö mänömaï cæbi ïninque tömëmi nämä
incæ wantæpiyæ̈ quëwencæbiimpa. Bitö
odömonte apæneyömi në ëñënäni ïñömö
adobaï bitö cædö beyænque wantæpiyæ̈
quëwencædänimpa.

5

Në pönënäni ïnänite æbänö cæcæbiimpa, ante

1 Onguïñængä picængä wënæ wënæ
cæcä incæte tömengä ingante pïinte
änämaï incæbiimpa. Wæætë tömëmi
mæmpocä ingante ante baï tömengä
ingante waadete ämi ëñencæcäimpa.
Edënïnäni ïñömö tömëmi biwïidi ïnänite
ante baï tömënäni ïnänite waadete ämi
ëñencædänimpa. 2 Onquiyænäni picænäni
ïñömö tömëmi wäänä ïnante ante baï
bitö tömënäni ïnänite adobaï waadete
ämi ëñencædänimpa. Ayæ̈ baquedäni
ïñömö tömëmi biwinqueidi ïnänite ante baï
tömënäni ïnänite waëmö mïmönë waadete
ancæbiimpa.
3 Owæmpoïnäni në näwangä ömæpodäni
inte quëwënänipa, ante tömënäni ïnänite
waa adinque pönö cæcæbiimpa. 4 Incæte
owæmpoingä wëñænäni næ̈ængä ïninque
nänömoidi næ̈ængä ïninque mänïnäni
wæætë tömengä beyæ̈ cæquënënänipa.
Edæ mänïnäni täno tömënäni tönö
godongämæ̈ quëwënäni ïnänite waa
adinque näëmæ̈ näni cæquënënö ante,
Æbänö cæquïï, ante ëñente cæcædän-
impa. Mänömaï cædinque tömënäni
mæmpoidi tönö mæ̈mæ̈idi tömënäni
ïnänite waadete näni cædï baï ïïnäni
adobaï mæmpoidi tönö mæ̈mæ̈idi ïnänite
näëmæ̈ waadete cæcædänimpa. Edæ
mänömaï cædäni adinque Wængonguï waa
acæcäimpa. 5 Në nö ömæpocä ïnongä inte
adodanque quëwengä ïninque tömengä
në owæmpoingä ïnongä inte Wængonguï
beyænque watapæ̈ quëwengæ̈impa, ante
pönengä ingampa. Itædë incæ woyowotæ̈
incæ tömengä ñimpo cædämaï inte,
Botö beyæ̈ cæquïmi, ante Wængonguï
ingante apænete quëwengampa. 6 Wæætë
owæmpoingä tote quëwengæ̈impa, ante
nämanque pönente në quëwënongä
guiquënë tömengä mïï quëwengä incæte
do wænte baï ingampa töö.

7 Tömënäni ïnänitedö ante wënæ wënæ
änämaï incædänimpa, ante wææ cædinque
bitö mänïnö botö änö ante adodö ante
ämi ëñencædänimpa. 8 Æcänö guiidënäni
ïnänite pönö cædämaï ïnaa ayæ̈ tömengä
näni wencabo ïnänite pönö cædämaï ïnaa
tömengä ïñömö Wængonguï nänö angaïnö
mönö pönënö ante do Baa äninque wïï
ëñente cæcampa. Ayæ̈ në pönënämaï
ingä wënæ wënæ cæcä ïñongante män-
ingä ïñömö godömenque wënæ wënæ cæcä
ingampa töö.

9 Owæmpoïnä do tetenta wadepo ganca
godömenque në picænä ïnönä inte tömënä
nänöogængä wodi ingante në mönïnanque
quëwënä ingadäimpa, ante adinque bitö,
Wængonguï quï, ante mönö godonte
æninta mänïnä owæmpoïnä në ænguïnä
incædäimpa, ante tömënä ëmöwo ante
yewæ̈moncæbiimpa. 10 Edæ tömënä
wëñænäni ïnänite waa cædä pædäni
ïnänitawo. Wadäni ïnänite tömënä, Botö
oncönë pö beedäni, ante waa apænedä
ïnantawo. Wængonguï quïnäni ïñönänite
tömënä nämä pönënämaï inte waa
cædantawo. Në wæwënäni ïnänite adinque
tömënä tömënäni tönö godongämæ̈
cædantawo. Ayæ̈, Quïëmë waa cæcæ̈impa,
ante mänïnonque ante pönëninque cæte
quëwënantawo. Mänömaï quëwënä
adinque waodäni, Mänïnä nöïnä waa cædä
ïnönampa, ante do ëñënäni ïnänitawo, ante

adinque bitö wæætë tömënä ëmöwo ante
yewëmoncæbiimpa. Ayë wadäni mänïnä
baï ïñönänite bitö, Wængonguï quï, ante
mönö godonte ëninta mänimpodänique në
ænguïnäni incædänimpa, ante tömënäni
ëmöwo ante yewëmoncæbiimpa.
11 Wæætë edæ owæmpoïnäni wïï
picënäni ïñönänite bitö tömënäni ëmöwo
ante yewëmönämaï inte Baa ancæbiimpa.
Ayë toïnente wæwëninque Codito ingante
ñimpo cæte wadæ godinque wæætë,
Wacä nänöogængä ingante möïnëmopa,
ante quëwënänipa. 12 Edæ tömënäni
Codito ingante, Botö bitö beyænque
cæcæboimpa, ante täno näni angaïnö
ante ñimpo cædäni beyë Wængonguï
apænte pangä wæcædänimpa. 13 Ayë
godömenque ïïmaï cædänipa. Tömënäni
cædämaï inte wæntæye badinque adobaï
wacönë wacönë acæte ante önonque
godäni ïnänipa töö. Ayë wïï önonque
wæntæyedänique badinque tömënäni,
Wadäni æbänö cædänii, ante gote adinque
wadäni näni cædönö ante godö wæntæ
godö wæntæ tededäni ïnänipa. Edæ wïï
näni anguënënö ante do änewënänipa.
14 Mänömaï beyë botö owæmpoïnäni wïï
picënäni ïnänite ïïmaï ämopa. Mïnitö
wæætë möninque wëñënäni mäedäni.
Ayë oncönë mïni cæquënënö ante
cæedäni. Wadäni edæ mönö ïmontedö
ante wënæ wënæ näni tedewënö ante
tededämaï incædänimpa, ante mïnitö
mänömaï cæte waa quëwëedäni, ämopa.
15 Ïñæmpa owæmpoïnäni pancadäniya do
Itota Codito ingante ëmö cæte godinque
Tatäna mïñë tee empocæ godänitapa töö.
16 Onquiyængä në pönengä ïñömö
tömengä guiidënäni owæmpoïnäni
näëængä ïninque tömengä tömënäni
beyë cæcæcäimpa. Codito ingante
godongämë mïni pönencabo ïñömïnite tö-
mengä, Botö guiidënäni ïnänite godömïni
æncædänimpa, ante änämaï incæcäimpa.
Mänömaï cædinque Codito ingante mïni
godongämë pönencabo wæætë, Owæm-
poïnäni näwangä ömæpodäni ïnänipa,
ante adinque tömënäni ïnänite godömïni
æncædänimpa, ämopa.
17 Wængonguï ingante godongämë mïni
pönencabo ïñömïnite në aadäni näni
Picæncabo ïñömö nö waa aadäni ïñönänite
mïnitö tömënäni ïnänite waa aquënëmïni
ïmïnipa. Mänïnäni Wængonguï nänö
angaïnö ante në apënedäni inte ayë në
odömonte apënedäni ïñönänite mïnitö
godömenque nanguï waa acæmïnimpa.
18 Edæ Wængonguï ïïmaïnö ante apënecä
ëñëninque yewëmongadänimpa. “Wagada
onguïñængä në cæcä inte tömentapo ë
yacëimpa, ante ämi pïnä pïnä gäwate
cægöñongä bitö tömengä önöne wææ
wodönedämaï inte ee abi cæncæcäimpa,”
ante yewëmongatimpa. Ayë godömenque
ïïmaï ante impa. “Në cæcä ïñömö tömengä
nänö cædïnö beyë ante në ænguënengä
ingampa.” Mänömaï yewëmongadänimpa.
19 Godongämë mïni pönencabo ïñömïni
waocä adocanque ïñömö bitö ïmite
apënedinque, Mäningä në aacä Picængä
ïñömö wënæ wënæ cæcantapa töö, ante
äñongante bitö ëñënämaï incæbiimpa.
Wæætë waoda mënaa në babæ wapiticë
änämaï ïna inte bitö ïmite apënedinque,
Tömengä në wënæ wënæ cæcantapa,
ante adodö apëneda ëñëninque bitö në
äna ïnate ëñencæbiimpa. Ayë waodäni
mengäa go adocanque adobaï adodö
apënedäni ëñëninque bitö në änäni ïnänite
ëñencæbiimpa.
20 Në wënæ wënæ cædönäni incæ ñimpo
cædämaï ïnänipa, ante adinque bitö
wæætë godongämë ongönäni ëñëñönäni
mänïnäni ïnänite nanguï ancæbiimpa.
Godongämë ongönäni ëñëñönäni bitö
mänömaï ämi ïninque tömënäni wæætë
guïñëninque, Wënæ wënæ mönö cæquïnö
ante cædämaï incæmöimpa, ante pö-
nencædänimpa.
21 Mönö Wængonguï ayongä Itota Codito
ayongä Wængonguï nänö apænte ënïnäni
anquedoidi ayönäni botö ïïmaï ämopa.
Mänïnö botö änïnö ante ëñente cæd-
inque bitö, Adoyömö pönï ïnänipa, ante
tömänäni ïnänite adoyömö godö cæbi in-
cæbiimpa. Wïï adocanque ingante, Botö
në waa adïmi ïmipa, ante tömengä ingante
wadö cædämaï incæbiimpa. 22 Æcämenque
ingante, Mönö pönencabo beyë bitö në
cæbi baquïmi, ante pönëmi inte bitö tö-
mengäa quingë gampo cædämaï ïe. Edæ
quingë gampo cæbi në cæcä badinque edæ
tömengä wënæ wënæ cæcä ïninque bitö
adobaï tömengä tönö wënæ wënæ cæbi
baquënëmi ïmipa. Bitö tömëmique godö-
menque wënæ wënæ näni cæpämo ante
tömänö ante Baa ante waa cæte quëwëe.
23 Bitö cëinca cædente wæbitawo. Ayë
wantæ wantæ ïñö wantæ wantæ ïñö

wënæ wënæ inte wæbitawo. Ïninque wïï
æpænque bee ämopa. Wæætë biïnömë
wædænque bete quëwencæbiimpa.
[24] Wængonguï nänö apænte anguïönæ
badämaï ïñedë incæ waodäni pancadäniya
wënæ wënæ näni cægaïnö do edonque
pönï impa. Wadäni guiquënë wënæ wënæ
näni cægaïnö wë wodonte ï incæ mänïñedë
edonque pönï baquïnö anguënë. [25] Ayë
adobaï waodäni waa näni cægaïnö do
edonque pönï impa. Ayë ñöwoyedë pan-
caa waa näni cægaïnö wïï edonque pönï
ï incæte wïï cöwë wë wodonte ingëimpa.
Wæætë edonque pönï aquïnö anguënë.

6

[1] Waodäni awënëidi näni në ö ënïnäni
inte awënëidi beyænque cæte ñä cæyænte
baï në quëwënäni ïñömö tömënäni
tömänäni awënëidi ïnänite waa ëñente
cæcædänimpa. Ïñæmpa tömënäni në
pönënäni inte wïï waa ëñente cædäni baï
wadäni wæætë Wængonguï ëmöwo ante
wënæ wënæ ante babæ anguënënänimpa.
Adobaï mönö odömonte apënedïnö ante,
Wënæ wënæ impa, ante anguënënänimpa.
[2] Tömënäni awënëidi ïñömö në pönënäni
ïnäni beyænque në cædäni ïñömö, Botö
tönïñacanque ïnongä inte botö awënë
ïñömö ononganque ingä awædö, ante
piïnämaï incædänimpa. Wæætë edæ
në cædäni ïñömö, Botö cæbo në ængä
ïñömö në pönengä ïnongä inte Wængonguï
nänö në waadecä ingampa, ante adinque
tömënäni awënëidi ïnänite godömenque
waa ëñente cæcædänimpa.

Näwä mäincoo ante

Ïninque Tïmoteo ëñëmï. Mänïnö ante
tömënäni ïnänite odömonte apënedinque
bitö adodö adodö ante ancaa ancæbiimpa,
ämopa. [3] Pancadäniya wadö ante odömonte
apënedinque mönö Awënë Itota Codito
nö pönï nänö angaïnö ante Baa änänipa.
Ayë mönö odömonte apënedö ante
tömënäni Wængonguï ayongä mönö waa
cæte quëwenguënënö ante Baa änänipa.
Ïninque æcänö mänömaï Baa äna ïñömö
[4] tömengä nämä incæ, Botö gomonga waa
ëñëmopa, ante në pönënongä ingä incæte
tömää ëñënämaingä ingampa. Tömengä
nämanque nänö pönëwënö ante wæætedö
wæætë tededinque, Ædedö ï, ante wacä
tönö guëadö guëa äïnëwente wæcampa.
Tömengä mänömaï tedecä beyænque
wadäni në gomonga ëñengä ingante godö
piinte adänipa. Godongämë wadodö wadö
piinte tedewënänipa. Wacä ingä wacä
ingä, Bitö wënæ wënæ cæbi ïmipa, ante
änewënänipa. Nämä näni wënæ wënæ
pönënonque ante, Wadäni wënæ wënæ
cædänipa, ante pönëwënänipa. [5] Ayë
ocaidë pönente wentamö encadäni inte
tömënäni Wængonguï näwangä nänö
angaïnö incæ ëñënämaï badänipa. Ïninque
näni cabo incæ wacä ingä wacä ingä guëadö
guëa apënete näni piincabo ïnänipa. Ayë
mänïnäni adobaï, Wængonguï ayongä waa
cæte quëwëmö beyænque nanguï ëate
baquïmö, ante pönëwënänipa.
[6] Ïñæmpa mäincoo quincoomë ëacä in-
cæte, Mäninque ëabopa, ante piyënë cæte
quëwënongä ïñömö tömengä Wængonguï
ayongä waa cæte quëwengä beyænque
watapë quëwënongä inte nö nanguï ëacä
ingampa. [7] Edæ mönö ïï inguipoga ïñömö
ömaamö pontamompa. Adobaï ömaamö
inte tao goquïmö ïmompa. [8] Incæte mönö
cænguï tönö weocoo ëamö inte mäninque
beyë mönö watapë quëwenguinque
ïmompa. [9] Wadäni guiquënë, Mäincoo
nanguï ëaïnëmönipa, ante quëwënäni inte
tömënäni wënæ wënæ näni cæïnëmämo
badinque oda cæte goquïnänidö anguënë.
Mänömaï cædinque tömënäni, Quïnö
önonque impa, ante ëïnente badänipa.
Ayë wënæ wënæ näni baquinque edæ
ëïnëwënäni inte quïëmë incæ tömënäni
ëmëwo ömäe näni ëwenguïnonque
gocædänimpa. [10] Waodäni näni godonte
ëinta waadete pönente näni wädö beyë
wadö wadö näni wënæ wënæ cæpämo
pompa. Edæ pancadäniya, Mönö godonte
ænguinta ængëimpa, ante pönëninque
tömënäni näni wede pönenguënënö ñimpo
cæte wadæ godinque nämä näni cædö
beyænque nanguï wæwente badänitapa.

Mönö wede pönënö ante mönö tæï ëwocate cæcëimpa

[11] Bitö guiquënë Wængonguinque in-
gante në cædömi inte mänïnö tömänö ante
ñimpo cæte wodii gote baï quëwencæbi-
impa, ämopa. Wæætë mönö nö cæquënënö
ante cæte quëwencæbiimpa. Wængonguï
ayongä mönö waa cæte quëwengëimpa,
ante cæcæbiimpa. Mönö wede pönëmämo,
ante godömenque pönente quëwencæbi-
impa. Waodäni ïnänite godömenque
waadete pönencæte ante cæcæbiimpa.

Ayë täëï pïñænte entawëninque wæn-
tæye badämaï inte ee cæcæbiimpa.
Cöwë ædæmö cæte quëwencæbiimpa.
12 Wængonguï ingante mönö wede pönënö
ante mönö cæquënënö ante bitö täëï
ëwocate cæcæbiimpa. Mönö wënämaï
quëwenguïnö goquïmö, ante pönente
ñimpo cædämaï incæbiimpa. Edæ waodäni
tæiyënäni ëñëñönäni, bitö, Wængonguï
ingante wede pönente babopa, ante äñömi
Wængonguï edæ, Mänïnö quëwenguïnö
gocæbiimpa, ante bitö ïmite apænte aa
pecantapa. 13 Wængonguï pönö cæcä
beyænque quingämenque incæ tömänäni
quëwënäni ïnänipa. Itota Codito ïñömö
Pontio Pidato ingante apënedinque, Quïnö
nö impa, ante edonque pönï apënegaingä
ingampa. Edæ Wængonguï tönö Itota
Codito mänömaïnö ingaïna ïñöna botö
tömëna ayöna bitö ïmite, Ïïmaï cæe,
ämopa. 14 Mönö Awënë Itota Codito nänö
ocë ëmænte ponguinganca bitö mänïnö
botö wææ änö tömänö ante waa ëñente
cæcæbiimpa, ämopa. Bitö ëñente cædö
adinque wadäni ædö cæte, Wënæ wënæ
impa, ante anguïnänii, ante pönente cöwë
waa pönï cæcæbiimpa. Mänömaï ante
ämopa.

15 Wængonguï nänö aïnenguïönæ
bayonte Itota ocë ëmænte poncæcäimpa.
Mönö Awënë Wængonguï ïñömö tömengä
adocanque Wængonguinque ingaingä inte
në waa pönï ïnongä ingampa. Tömënäni
awënë odeyeidi ïñönänite tömengä Tæiyë
Awënë Odeye ïnongä ingampa. Ayë
tömengä ïñömö awënëidi tömänäni Awënë
ïnongä ingampa. 16 Tömengä adocanque
në wantæpiyë wënämaï ïnongä inte në
Quëwengä ingaingä ingampa. Tömengä
tömää ñäö ïñömö quëwënongä ïñon-
gante waodäni ædö cæte tömengä weca
goquïnänii. Tömengä mönö waocabo
mönö në adämaï ingaingä ingampa.
Edæ tömengä ingante mönö ædö cæte
aquïï. Tömenganque ingante waodäni
tömänäni waa aquïnänidö anguënë.
Tömenganque cöwë në täëï pïñënongä
inte quingämenque quëwënäni ïñönänite
tömengä tömänäni Awënë inguingänö
anguënë. Mänömaï babaimpa, ante, Amëë,
ämopa.

17 Inguipogaque mäincoo në nanguï
ëadäni ïnänite bitö ïïmaï ancæbiimpa.
Nanguï ëamöni inte mönitö godömenque
waa pönï ïmönipa, ante pönënämaï ïedäni.
Ïñæmpa mäincoo mönö ëadincoo ïïñömö
quingë dæ ä apa quëwënänii. Ïninque
mïni mäincooque ante wïï mänincooque
ante pönëedäni. Wæætë, Wængonguinque
beyænque watapë quëwengëimpa, ante
pönëedäni, ancæbiimpa, ämopa. Edæ,
Mönö quï quïnö dæ ä, ante wæmö adinque
tömengä mönö ïmonte, Mïni watapë
quëwenguinque, ante tömää në pönongä
ænguïmö ïmompa. 18 Mänïnäni në nanguï
ëadäni ïnänite bitö, Mïnitö quïnö waa
cæquïï, ante mänïnonque cæcæmïnimpa,
ancæbiimpa. Waa mïni cæquïnö ante
mïnitö nanguï cæte quëwencæmïnimpa.
Ayë do Ao ante mïnitö mäincoo mïni
ëadincoo pancacooga pædæ godömïni
æncædänie, ancæbiimpa, ämopa. 19 Mänïnö
baï në cædönänique, Mönö nämä beyë
ëaquincoo, ante öönædë ïñömö do cö
cæte baï cædänipa. Mänömaï cædinque
tömënäni, Nö pönï mönö quëwenguinque
impa, ante ïincayë ate æncædänimpa.

Tïmoteo ingante, Pabodo ïinque wææ angampa

20 Tïmoteo ëñëmi. Wængonguï, Wææ
aacæbiimpa, ante bitö ïmite quïnö
pönongä bitö ö ënïnö ante wææ ae.
Tæiyë waëmö ëwocadämaï inte wadäni
önonquedö ante näni änönö ante ëñënämaï
ïe. Adobaï wadäni, Mönitö ëñente ate
nanguï encaïmöni ïmönipa, ante në babæ
änäni ïñönänite bitö wadodö wadö näni
änewënö ante ëñënämaï ïe. 21 Tömënäni
näni änewënö ante pönëninque waodäni
pancadäniya Wængonguï ingante näni
pönëniïnö ante do ñimpo cædinque wadæ
godïnäni ïnänipa.

Wængonguï bitö ïmite waadete pönö
cæcæcäimpa, ante botö mäninque ante
yewëmömopa.

2 Tïmoteo
ingante Pabodo cadota ante ayænta nänö yewëmongainta

Tïmoteo ingante Pabodo yewëmongampa

1 Botö Pabodobo ïnömo ïmopa. Wæn-
gonguï nänö änö baï Itota Codito nänö në
da godongaïmo ïmopa. Itota Codito nempo
quëwënönäni ïñönänite Wængonguï,
Mïnitö wantæpiyë mïni quëwenguïnö ante
pönömo ænguïmïni ïmïnipa, angacäimpa.
Mänömaï beyë tömengä botö ïmo, Mänïnö
ante apënebi ëñencædänimpa, angä
ëñëninque botö tömengä nänö në da
godongaïmo ïmopa. 2 Tïmoteo ëñëmi.
Bitö botö wëmi baï ïnömi inte botö në
waadebi ïnömi ïmipa. Bitö acæbiimpa, ante
bitö ïmite yewëmömopa. Mönö Mæmpo
Wængonguï tönö Awënë Itota mönö Codito
tönö bitö ïmite waadete pönö waa cæda ate
bitö gänë entawencæbiimpa, ämopa.

Itota Codito waa pönï nänö ingaïnö ante

3 Wëënëñedë botö wëmëidi näni cægaï
baï botö adobaï nämä apænte pönente ad-
inque wentamö mongënämaï entawëmo
inte Wængonguï beyë në cæbo ïmopa.
Botö itædë incæ woyowotë incæ bitö beyë
ante mäningä Wængonguï ingante botö
apëneyedë adocä ingante cöwë waa ate
pönente apënebopa. 4 Botö bitö æbänö
wëñapë tamömitapa, ante pönëninque,
Botö watapë tocæboimpa, ante bitö ïmite
aïnente ïmopa. 5 Bitö Wængonguï ingante
nö wede pönëmi ïmipa, ante adïmo inte
botö adodö ante wæætë pönëmopa. Edæ
bitö ñëñë Doida bitö wäänä Eönita tönö
tömëna täno Wængonguï ingante nö wede
pönente näna ingaï baï bitö ïñömö ñöwo
adobaï ïmipa, ante do ëñëmopa.

6 Mänömaï beyë bitö ïmite ïïmaï ämopa.
Wængonguï nänö cædönö ante bitö
cæcæbiimpa, ante botö bitonga gampo
cæyömo Wængonguï pönö cæcä ëninque
ëwocabi ïmipa. Ïninque mänïnö bitö
ëwocadö beyænque bitö godömenque
godömenque cæcæbiimpa. 7 Wængonguï
tömengä Tæiyë Waëmö Önöwoca ingante
mönö ïmonte pönongä ëmö ïninque mönö
wïï tömengä beyë guïñente ëwocamompa.
Wæætë mänïwoca beyë tæï ëwocamö
ïmompa. Ayë adowoca ingante ëwocad-
inque waodäni ïnänite waadete pönëmö
ïmompa. Adowoca beyë mönö, Nöïnö
cæcëimpa, ante pönëninque nämä wææ
ante cæmö ïmompa.

8 Mönö Awënë Itota Codito nänö angaïnö
bitö ëñënïnö ante bitö guingo imönämaï
inte apënecæbiimpa. Botö adobaï,
Tömengä nänö angaïnö botö ëñënïnö
ante botö apënebo beyë botö ïmote tee
mönedäni wæyömote bitö mänïnö adinque
guingo imönämaï inte apënecæbiimpa.
Wæætë botö tönö Itota ingantedö ante
möna watapë apënedö ante apënedinque
bitö Wængonguï nänö tæï pïñëmämo
ante ëwocadinque botö tönö adobaï
guëa caate wæcæbiimpa. 9 Wængonguï,
Quëwencæmïnimpa, ante mönö ïmonte
ëninque, Mïnitö tæiyë waëmö entawente
quëwencæmïnimpa, ante mönö ïmonte aa
pegacäimpa. Mänömaï cædinque tömengä
wïï mönö waa cædïnö beyænque wæætë
tömengä nänö aïnënö ante cægacäimpa.
Ayë wëënëñedë inguipoga badönämaï
ïñedë tömengä, Itota Codito beyænque,
ante pönëninque mönö ïmonte waadete
pönö cægacäimpa. Mänïnö nänö waadete
pönö cægaïnö beyænque tömengä mönö
ïmonte ëninque aa pegacäimpa. 10 Incæte
ñöwoyedë mönö ïmonte, Quëwenguïmïni,
ante në Ængaingä Itota Codito pongä
ïninque tömengä waadete nänö pönö
cægaïnö ante edonque odömongantapa.
Ayë Itota ingantedö ante mönö watapë
apënedö beyë tömengä, Mïnitö mempoga
wënämaï incæmïnimpa, ante cædinque
wantæpiyë wënämaï mönö quëwen-
guïmämo ante edonque odömongacäimpa.

11 Wængonguï botö ïmote apënedinque,
Itota ingantedö ante watapë botö apënedö
ante bitö apënebi ëñencædänimpa, angan-
tapa. Angä ëñëninque botö adobaï tö-
mengä nänö në da godömo ïmo inte ayë në
odömonte apënebo ïmopa. 12 Mänïï beyë
botö mänömaï wæwente quëwëmopa. In-
cæte, Æcänö ingante në wede pönëmo
ïmopa, ante do ëñëmo inte botö guingo
imönämaï ïmopa. Edæ botö quïnö tömengä
ingante godönïmo incæ tömengä mänïnö
ëninque nanguï tæï ëwocacä ïnongä inte
tömengä nänö apænte anguïönæ ganca
wææ cæcæcäimpa. Mänïnö ante botö
ædæmö ëñëmopa.

13 Botö bitö ïmite odömonte apënebo

bitö ëñënïnö ante bitö ñimpo cædämaï
ee näëncæbiimpa. Wæætë, Mänïnö nö
ante mönö adodö adodö ante odömonte
apënedö impa, ante bitö adobaï adodö
ante odömonte apënecæbiimpa. Mönö
Itota Codito nempo quëwëmi inte wede
pönëninque waadete pönente odömonte
apënecæbiimpa. 14 Wængonguï, Wææ
aacæbiimpa, ante bitö ïmite pönongä
ënïmi inte bitö tömengä waa pönï nänö
pönongaïnö ante wææ aacæbiimpa. Edæ
mönö Wængonguï Önöwoca tönö ëwocate
quëwëmompa. Ïninque bitö tömengä tönö
cædinque wææ aacæbiimpa.

15 Atiabæ quëwënäni ïñömö tömänäni
botö ïmote ëmö cæte godänitapa, ante
bitö do ëñëmipa. Edæ Piguedo tönö
Edömogënæ incæ tömënäni tönö botö
ïmote ëmö cæte godatapa. 16 Önetipodo
guiquënë botö wæwëmo adinque tömengä
wæætë wæætë pönö cæcä beyænque botö
wampo pönentabopa. Ayë adobaï botö
ïmote yæguincamë inte ñä cæyænte tee
mönedäni wæyömote tömengä guingo
imönämaï ingacäimpa. Ïninque tömengä
tönö godongämë quëwënäni ïnänite mönö
Awënë Itota Codito waadete pönö waa
cæcæcäimpa, ämopa. 17 Edæ Odömä näni
quëwëñömö ïñömö pöninque Önetipodo
botö ïmo ante nanguï diqui diqui mïninque
ate ate ïinque mingacäimpa. 18 Botö Epeto
näni quëwëñömö mänïñömö quëwëñö-
mote tömengä æbänö botö beyë pönö
nanguï cæcantapa, ante bitö do ædæmö
ëñëmipa. Mänömaï beyë botö ïinque
baquïönæ ïïñonte Wængonguï tömengä
ingante pönö waadete waa cæcæcäimpa,
ämopa.

2

Itota Codito beyë waa tontado baï cæcëimpa

1 Ayë bitö botö wëmi baï ïnömi inte
ëñëmi. Itota Codito nempo quëwëñömite
tömengä waadete pönö cæcä beyænque
bitö tæï ëwocabi incæbiimpa, ämopa.
2 Waodäni tæiyënäni ëñëñönäni botö
æbänö ante apënebo bitö ëñënïnö ante
bitö wæætë wadäni në pönënäni inte
cöwë ædæmö cædäni ïñönänite adodö
ante odömonte apënebi ëñencædänimpa.
Ëñëninque tömënäni në nö cædönäni
inte adobaï wadäni ïnänite odömonte
apënequïnäni ïnänipa, ante tömënäni
ïnänite ämi gocædänimpa.

3 Bitö Itota Codito beyë waa tontado baï
ïnömi inte bitö wæwëmi incæ ee ongonte
godömenque cæcæbiimpa, ämopa. 4 Waocä
tontado badinque nänö cæyedë tömengä,
Botö awënë botö ïmote waa acæcäimpa,
ante tömengä nänö änonque ante ëñente
cæcæboimpa, äninque wadäni tontado ïnä-
maï ïnäni näni cæbaï cædämaï ïnongä
ingampa. 5 Gänä cæcæte ante në owempocä
ïñömö, Cöwë näni cægaï baï owempoedäni,
ante näni wææ angaïnö ante ëñente cæcä
ïninque tömenganque godömenque waa
owempodinque gänä cædinque poganta ë-
maingampa. 6 Amïña bayedë pancamonga
pancamonga æñönäni gönea ante në nan-
guï cæcä ïñömö tömengä täno ænguënengä
ingampa. 7 Mänïnö ïmæca quëwënäni näni
cæ baï ante mënea go adodeque botö änïnö
ante pönëñömi mönö Awënë edæ bitö ïmite
odömongä ëñëninque bitö edonque pönï
ëñencæbiimpa.

8 Itota Codito awënë Dabii wodi nänö
pëingä ïnongä inte do wëninque në
ñäni ömëmongaingä ingante ante pö-
nencæbiimpa. Mänïnö ante watapë botö
apënedö impa. 9 Mänïne beyænque botö
caate wæwëmo ïmopa. Edæ në wënæ
wënæ cæcä ingante tee mönecönë ñä
cæyënäni baï botö ïmote adobaï mänïne
botö apënedö beyænque ñä cædäni
wæbopa. Incæte Wængonguï nänö angaïnö
ædö cæte ñä cæyænte inguïï. 10 Mänömaï
beyë Wængonguï nänö apænte ënïnäni
beyænque ante cæyömote wadäni ancaa
wënæ wënæ cædäni wæbo incæte botö
ñimpo cædämaï inte godömenque cæbopa.
Edæ Wængonguï nänö ñäö apäiyömö
näni cöwë quëwenguinque mänïnäni Itota
Codito ængä beyænque tömengä nempo
quëwencædänimpa, ante cædinque botö
wæwëmo incæte godömenque cæbopa.

11 Ïïmaï ante näni änö näwangä ante
impa.

Mönö Itota Codito tönö godongämë wæn-
gaïmö inte adobaï tömengä tönö
cöwë wænämaï quëwencæmöimpa.

12 Mönö tömengä tönö ñimpo cædämaï inte
ee cæte wæwëmö inte adobaï tö-
mengä tönö në awënëidi badinque
godongämë aacæmöimpa.

Mönö, Tömengä ingä dicæ abogaa, ämö
ïninque tömengä adobaï näëmë

mönö ïmonte, Dicæ abogaa,
ämaingampa.
13 Mönö wede pönënö ante ædæmö
cædämaï ïmö incæte tömengä
guiquënë mönö ïmonte cöwë
pönëninque cöwë ædæmö cædongä
ingampa.
Ïñæmpa tömengä ïñömö nämä nänö in-
gaïnö ante ñimpo cædämaï ïnongä
inte tömengä wadö ante pönënämaï
ingampa.

Wængonguï bitö ïmi, Waa cæbi abopa, anguingä, ante

14 Waodäni ïnänite apënedinque bitö,
Mänïnö ante pönëedäni, ante wæætë
wæætë ancæbiimpa. Mönö Wængonguï
ayongä ïïmaï ante wææ ante nanguï
apënebi ëñencædänimpa. Mïnitö, Ædedö
ï, ante wadodö wadö ante pïinte tededämaï
incæmïnimpa. Ïñæmpa mänömaï baï än-
inque mönö änö ïñömö önonque ante impa.
Ayë mänömaï ante tedemö ëñëninque në
ëñënäni ïñömö ëmæ pönente babaïnänipa,
ante bitö wææ ancæbiimpa, ämopa. 15 Bitö
Wængonguï ayongä, Botö në waa cæbo
incæboimpa, ante nanguï cæcæbiimpa. Në
cæbo inte guingo imönämaï incæboimpa,
ante cædinque Wængonguï nö nänö
angaïnö ante tömëmi në ædæmö ëñente
entawëninque mänïnonque ante töïnö ante
wadäni ïnänite waa odömonte apënecæbi-
impa. 16 Tæiyë waëmö ëwocadämaï inte
wadäni önonquedö ante tedeyönäni bitö
tömënäni ïnänite ëñënämaï inte nänënë
wadæ goe. Edæ mänïnäni Wængonguï
ingante ëmö cædinque cöwë godömenque
wïwa näni cæquinque wadæ godänipa.
17 Baö ñömëïñömö aca podinque nanguï
godömenque baayö baï mänïnäni näni
odömonte apënewënö adobaï wodo wodo
go ïninque wadäni tæiyënäni ëñëninque
oda cæcædänimpa.
Mänïnäni näni tedewencabo ïñönäni
Ïïmëneo tönö Pideto adodaque ïnapa.
18 Tömëna Wængonguï näwangä nänö
angaïnö ante ñimpo cæte wadæ godïna
ïnapa. Ayë, Mönö ñäni ömëmönö
ïñömö ïinque bagatimpa, ante tedewëna
ëñëninque wadäni pancadäniya näni wede
pönënö incæ wido cæte baï quëwënänipa.
19 Incæte Wængonguï näwangä nänö
angaïnö mönö pönënö ïñömö tëï gönonte
baï cöwë ongompa. Mänïnö ante mënea
ante ïïmaï yewëmonte baï ongompa.
Edæ Wængonguï Awënë tömengä quïnäni
ædänidö ïnänii, ante do ëñengampa. Ayë
tömengä ëmöwo ante, Botö Awënë ïnongä
ingampa, ante në änäni ïñömö tömënäni
tömänäni, Mönö wïwa cædïmämo ante
wæte wædinque wadæ goquënënäni
ïnänipa.
20 Në ëacä oncönë ñënænconë tömengä
nänö waa waa cö cæincade ïñömö oodo inte
padata inte näni badöincade më ongompa.
Adobaï wacade awæmpaincade daicade
incade më ongompa. Pancacadea ïñömö
waëmoncooque da wëincade incadepa.
Wacade guiquënë ömæpocooque da wëin-
cade incadepa. 21 Waocä wënæ wënæ nänö
entawënö ante ñimpo cædinque nämä ñä
mënongate baï quëwengä ïninque tömengä
ïñömö waëmoncooque da wëincade baï
ïnongä inte Wængonguï beyë waa cæcä
ïmaingampa. Tömengä tæiyë waëmö
ëwocate quëwengä babaingampa. Ïninque
tömengä Awënë nänö änö ante do cæcä
ïmaingampa. Ayë, Quïnö waa cæquïnö ï,
ante tömengä do cæcä ïmaingampa.
22 Edënïnäni wïwa näni cæïnënö ante bitö
ñimpo cæte wodii gote baï quëwencæbi-
impa. Wæætë waodäni mïmö ñä mënon-
gate entawënäni inte Wængonguï ingante
në apënedäni tönö bitö nö cæquënënö
ante cæte quëwencæbiimpa. Mönö
wede pönënö ante godömenque pönente
quëwencæbiimpa. Waodäni ïnänite godö-
menque waadete pönencæte ante cæcæbi-
impa. Ayë mönö piyënë cæte quëwen-
guïmämo ante pönëninque cæcæbiimpa.
23 Önonquedö ante apënedinque në, Ædedö
ï, ante wacä tönö guëadö guëa tedewengä
mänömaï tedecä beyænque wadodö wadö
pïinte tedewënänipa, ante do ëñëmipa.
Ïninque tömënäni në pönënämaï ïnäni
inte önonquedö ante apëneyönäni bitö
tömënäni tönö godongämë apënedämaï
incæbiimpa.
24 Mönö Awënë ingante në cæcä ïñömö
tömengä wadäni tönö wadodö wadö pïinte
tededämaï incæcäimpa. Wæætë tömänäni
ïnänite ædæmö cæcæcäimpa. Ayë wadäni
tömengä ingante wënæ wënæ cædäni
adinque tömengä wæætë pïïnämaï inte
piyënë cæcæcäimpa. Ayë tömengä në
waa odömonte apënecä incæcäimpa.
25 Tömengä apënecä ëñëninque në ëñënäni
ïñömö Baa ante wadö änäni ïnänite
tömengä ædæmö cæte, Ïïmaï impa, ante

odömonte apënecä ëñencædänimpa. Edæ
Wængonguï pönö cæcä ate tömënäni nämä
incæ, Wënæ wënæ cæmö awædö, ante
wædinque tömengä näwangä nänö angaïnö
ante ëñencædänimpa, ante pönente
cæcæcäimpa. [26] Ayë tömënäni ëñënämaï
encadäni incæ në ëñenguïnäni wæætë
bacædänimpa, ante pönente cæcæcäimpa.
Wënæ ïñömö tömënäni ïnänite bæi
ongöninque tömengä, Botö änö ëñente
quëwencæmïnimpa, ante godö cæcä ate
tömengä nänö në bæi ongönäni wæætë
aamö cæte wodii gocædänimpa, ante
adobaï pönente cæcæcäimpa.

3

Ïinque bayedë waodäni æbänö quëwenguïnänii, ante

[1] Tïmoteo ëñëmï. Ïinque ëönæ bacæ
cæyedë wënæ wënæ ba wæquïnö anguënë.
[2] Mänïñedë edæ waodäni nämanque
waadete pönenguïnäni ïnänipa. Tömënäni
näni godonte äninta waadete pönente
näni wædö ante quëwenguïnäni ïnänipa.
Tömënäni nämanque, Botö gomonga
waa cæbo ïmopa, ante pönenguïnäni
ïnänipa. Wængonguï ingante godö wënæ
wënæ ante babæ anguïnäni ïnänipa.
Wadäni ïnänite badete toquïnäni ïnänipa.
Wëñënäni incæ wæmpoda ïnate ëñënämaï
cæquïnäni ïnänipa. Wadäni pönö waa
cædäni incæte tömënäni në waa cædäni
ïnänite wæætë waa cædämaï inguïnäni
ïnänipa. Ayë tæiyë waëmö entawënämaï inguïnänimpa. [3] Adobaï waadete
pönënämaï quëwenguïnäni ïnänipa.
Mänïnäni ïnänite wënæ wënæ cædäni
adinque tömënäni wæætë pïïninque ñimpo
cædämaï inte wënæ wënæ cæquïnäni
ïnänipa. Wadäni ïnänitedö ante babæ
ante änewenguïnäni ïnänipa. Tömënäni
näni cæïnëwënö ante nämä wææ änämaï
inte do cæquïnäni ïnänipa. Ayë wadäni
ïnänite ædæmö cædämaï inte pïinte
cæquïnäni ïnänipa. Wadäni, Quïnö waa
impa, ante pïinguïnäni ïnänipa. [4] Tömënäni
näni guiidënäni incæ, Wënæ wënæ bate
wæcædänimpa, ante godö odömonguïnäni
ïnänipa. Tömënäni pönënämaï inte
do wënæ wënæ cæquïnäni ïnänipa.
Tömënäni nämä incæ, Botö gomonga waa
ëñëmopa, ante pönëwenguïnäni ïnänipa.
Wængonguï ingante waadete pönënämaï
inguïnäni inte wæætë tote quëwengæimpa,
ante nämanque waadete pönenguïnäni
ïnänipa. [5] Tömënäni Wængonguï ayongä
waa cæte quëwënäni baï adobaï cædäni
incæte Wængonguï nänö tæï pïñæmämo
pïïwëninque nämanque cæte quëwënänipa
töö.

Ïninque bitö mänïnäni ïnänite gomö
ae. [6] Mänömaï baï cædäni ïñömö waa
apënedinque waodäni oncönë wäänë
guiidänipa. Onquiyënäni wïï tæïmö
entawënäni inte tömënäni näni wënæ
wënæ cædï teëmëmö mongænte baï ïnäni
ïñönänite oncönë në guiidäni ïñömö,
Onquiyënäni mönitö apënedö ante
ëñente cæcædänimpa, ante cædäni ate
onquiyënäni wæætë oda cæte godänipa.
Mänïnäni onquiyënäni ïñömö, Quïëmë
näni wënæ wënæ cæïnëmämo, ante wadö
gote wadö gote oda cædänipa. [7] Tömënäni
cöwë ëñencæte ante cædäni incæte
wapiti wapiti cædäni ïninque Wængonguï
näwangä nänö angaïnö ante cöwë ëñente
badämaï ïnänipa. [8] Wëënëñedë Möitee wodi
Equitobæ tæiyë awënë ingante apëney-
ongä Aänee tönö Aämodee në idöna
inte Möitee ingante pïïninque, Önonque
angampa, äna ingadaimpa. Ïinque bayedë
në wënæ wënæ cædäni guiquënë ïïna
ïnöna näna cægaï baï adobaï cædinque
Wængonguï näwangä nänö angaïnö ante
Baa ante wadö änäni ïnänipa. Tömënäni
ocaidë pönente wentamö encadäni inte
oda cæte godänipa. Ïninque Wængonguï
ingante mönö pönëmämo incæ dicæ
pönënäniyaa. Wængonguï tömënäni
ïnänite Baa ancæcäimpa. [9] Ïñæmpa ædö
cæte godömenque cæquïnänii. Mänïna në
idöna näna önonque cægaïnö ante edonque
agadäni baï tömënäni näni önonque
cædïnö ante waodäni tömänäni adobaï
edonque pönï acædänimpa.

Tïmoteo ingante Pabodo ïinque wææ angampa

[10] Bitö ïñömö, Æbänö botö odömonte
apëneboo, ante, Æbänö waa quëwë-
moo, ante, Æbänö pönente ante, Ïïmaï
cæcæboimpa, ante cæboo, ante bitö
tömänö ante do ëñëmipa. Ayë Wængonguï
ingante botö pönëmämo ante waodäni
ïnänite botö ee cæpämo ante botö waadete
pönëmämo ante botö wæntædämaï inte
cæpämo ante bitö adobaï do ëñëmipa.
[11] Ayë botö ïmote togænte pänäni botö
wæpämo ante ayë botö wæwëmämo ante
bitö do ëñëmipa. Wadäni quïëmë wënæ

wënæ cæcæte ante botö ïmote togænte
pänäni wæbo incæ botö wæntæye ïnämaï
intabopa. Antioquiya ïñömö Icönio ïñömö
adobaï Ditada näni quëwëñömö mänïñömö
wënæ wënæ cædäni wæbo incæte mönö
Awënë ö ængä beyænque ayë quëwëmo
ïmopa. 12 Nö ante impa. Æcänö, Botö Itota
Codito nempo quëwëmo inte Wængonguï
ayongä waa cæte quëwencæboimpa, ante
äna tömengä ingante togëwëninque
wënæ wënæ cædäni wæquingä ingampa.
13 Waodäni wënæ wënæ cædäni tönö, Oda
cæcædänimpa, ante në cædäni ïñömö
töměnäni në wënæ wënæ cædïnäni inte
godömenque wënæ wënæ cæquïnäni
ïnänipa. Edæ mänïnäni ïnänite wapiticë
mäodäni oda cæte cædïnäni inte töměnäni
wæætë wadäni ïnänite adodö, Æpiticëmë
oda cæquïnänidö, ante cæcædänimpa.

14 Bitö guiquënë æbänö ëñënïmi inte,
Nö impa, ante pönëninque cöwë ñimpo
cædämaï incæbiimpa. Edæ bitö ïmi
ædänidö odömonte apënedänii, ante do
ëñëmipa. 15 Wængonguï angä ëñente
tæiyë waëmö näni yewëmongaïnö ante
bitö wëñëmiyedë mä ëñëninque ñöwo
ganca do ëñëmitawo. Mänïnö ante näni
yewëmongainta ate ëñëninque bitö Itota
Codito ingante pönëñömi tömengä ængä
beyænque quëwencæbiimpa.

16 Wængonguï pönö apënecä ëñëninque
waodäni töměnäni näni ëñënonque ante
Wængonguï beyë yewëmongadänimpa.
Töměnäni Wængonguï nänö odömonte
apënegaïnö ante näni yewëmongainta ad-
inque mönö, Æbänö waa impa, ante ëñën-
inque mönö odömonte apënecëimpa.
Wængonguï angä ëñente näni yewëmon-
gainta adinque, Quïnö mönö wënæ wënæ
cædïnö ïï, ante mönö do ëñëninque në
wënæ wënæ cæcä ingante mönö wææ
angëimpa. Ayë Wængonguï angä ëñente
näni yewëmongainta adinque në oda cæte
wæcä ingante, Mönö nöïnö cæquënënö
ïïmaï impa, ante mönö odömonte
apënecëimpa. Nö cæte quëwencæmïn-
impa, ante odömonte apënete ongö
ate mönö ëñënö ante mönö waodäni
ïnänite odömonte apënecëimpa. 17 Edæ
Wængonguï beyë në odömonte apënecä
ïñömö eyepë ëñengä inte tömengä
nänö waa cæquïmämo tömämämo ante
cæcæcäimpa, ante odömonte apënecæte
ante yewëmongadänimpa.

4

1 Waodäni mïïnäni quëwënäni incæ do
wængaïnäni incæ töměnäni ïnänite mönö
Itota Codito në apænte anguingä inte
tömengä Awënë Odeye badinque ponte a
ongongä acëimpa. Tömengä ayongä ayë
mönö Mæmpo Wængonguï ayongä botö
bitö ïmite, Ïïmaï cæe, ämopa. 2 Wængonguï
nänö angaïnö ante apënebi ëñencædän-
impa. Waodäni Ao ante, Ëñëïnëmöni ante
änäni incæ Baa ante ëñënämaï ïnäni incæ
bitö cöwë apënebi ëñënänie. Wængonguï
nänö angaïnö ante oda cæte wædäni
adinque bitö, Mönö nöïnö cæquënënö
ante cæcæmïnimpa, ancæbiimpa. Wënæ
wënæ cædäni ïnänite, Ædö cæte mänömaï
cæmïnii, ante nanguï ancæbiimpa. Ayë
adobaï, Wampo pönencædänimpa, ante
ædæmö apënebi ëñencædänimpa. Mänïnö
töměnö cædinque nanguï waadete ee
cædinque adodö adodö ante odömonte
apënebi ëñencædänimpa.

3 Ïincayë ate nö odömonte mönö
apënedö ante waodäni Baa anguïnäni
ïnänipa. Mänïnö ante ëñënämaï in-
cæmönimpa, ante änäni inte töměnäni
wæætë, Mönö ëñëïnënonque ante odö-
monte apëneedäni, ante në odömonte
apënedönäni nanguï ïnäni ïnänite diqui
diqui minte acædänimpa. Mäninquedö
ante ëñencæmönimpa, ante anguïnäni
ïnänipa. 4 Mänïnäni näwangä angaïnö ante
ëñënämaï inte wadæ godinque wæætë
önonquedö ante dodäni näni angaïnö ante
ëñente cæquïnäni ïnänipa. 5 Bitö guiquënë
töměmi quëwenganca æbämë baquïï
incæ godömenque cæcæbiimpa. Caate
wæbi incæte bitö ñimpo cædämaï inte
godömenque cæcæbiimpa. Wængonguï
waa pönï nänö apënedö ante apënebi
ëñencædänimpa. Bitö cæquënënö tömää
ïinque cæcæbiimpa.

6 Wængonguï quï, ante näni godönö
baï botö adobaï ïñömote wantæ ïñonte
wënönäni wæncæboimpa. Edæ botö
wænguïönæ oo pönï impa. 7 Botö tæï
ëwocabo inte Awënë Itota beyë botö
cæquënënö waa pönï ïinque cætabopa.
Gänä cæcæte ante në pogodo godäni në
gongënämaï näni ïinque goganca godäni
baï botö adobaï töměmo quëwenganca
wæntæye ïnämaï inte ïinque cætabopa.
Mönö wede pönënö ante botö ñimpo
cædämaï inte cöwë pönentabopa. 8 Mönö
Awënë në nö apænte anguingä ïñömö

tömengä nänö apænte anguïönæ ïñonte
tömengä, Bitö nö pönente waa cædïmi
inte bitö waa cædinta ante poganta
æncæbiimpa, ante botö ïmote pönongä
æncæboimpa. Wïï botö adoboque ïñömote
pönongä æncæboimpa. Wadäni adobaï
tömengä nänö pongä aquïönæ ante nanguï
aïnente në wänö cönäni ïnäni adinque
tömengä, Mïnitö nö cæte quëwënïmïni
inte mïnitö waa cædinta ante poganta
æncæmïnimpa, ante tömënäni tömänäni
ïnänite pönongä æncædänimpa.

Tïmoteo quïnö cæcæcäimpa, ante

9 Bitö eyepë inte botö weca quingë
pöe, ämopa. 10 Deëma ïñömö inguipogaque
ante botö ïmote ëmö cæte Tetadönica
näni quëwëñömö gocantapa. Ayë Quedetente
ïñömö Gadatiabæ ïñömö gocantapa.
Adobaï Tito Dadämatiabæ ïñömö gocantapa.
11 Odoca adocanque botö weca ongongampa.
Mäadoco ingante adinque tömengä
ingante botö weca ænte mämömi
pongäï. Edæ botö cæquënënö ante cæyömote
tömengä botö tönö guëa nanguï
cæcä ingampa. 12 Ayë Tiquico ingante
botö Epeto ïñömö da godömo gocantapa.
13 Botö yacoo ocoi ä weocoo Todoa ïñömö
Cadopo oncönë botö ëmö cæte pönincoo
bitö ponte ate ænte pöe. Adobaï botö
dibodocoo ænte mämömi ëmoe. Botö
tëïnetacoo yewëmöintacoo, ante godömenque
wæbopa. Mäninta cöwë mämömi
æncæboimpa, ämopa.
14 Adecantodo tëïneta në badongä
ïnongä ïñömö botö ïmote nanguï wënæ
wënæ cæcä wætabopa. Mänömaï cæcä
adinque Wængonguï edæ tömengä nänö
wënæ wënæ cædinganca mäninganca
tömengä ingante wæætë pancæcäimpa,
ämopa. 15 Mäningä bitö ïmite adobaï wënæ
wënæ cædämaï incæcäimpa, ante bitö
adobaï wææ cæcæbiimpa. Edæ mönö
odömonte apënedö ante tömengä cöwë
Baa ante wadö ante quëwënongä ingampa.
16 Botö ïmote në apænte änongä weca
ænte mäodäni gote ongöninque botö nämä
incæ wææ ancæte ante mä apëneyömo
æcänö botö tönö godongämë äna edæ
dæ änäni wætabopa. Tömänäni edæ
botö ïmote ëmö cæte wadæ godänitapa.
Mänömaï näni cædïnö beyë Wængonguï
tömënäni ïnänite pïïnämaï incæcäimpa,
ämopa. 17 Incæte, Wadäni wïï oodeoidi
ïnäni tömämæ quëwënäni Wængonguï waa
pönï nänö apënedö ante ëñencædänimpa,
ante cædinque mönö Awënë ïñömö
botö gäänë ongöninque botö tönö
godongämë cæcä beyænque tëï ëwocabo
inte apënetabopa. Ïïmæca awënë nempo
wæwente quëwëñömote mönö Awënë
wæætë gä pe æmpote ö ængä beyænque
quëwëmopa. 18 Mänömaï baï cædinque
botö ïmote quïëmë wënæ wënæ cædäni
wæbo incæ mönö Awënë Odeye botö ïmote
ænguingä beyænque quëwencæboimpa.
Adobaï tömengä öönædë nänö aayömö
botö ïmote adïmongä ænte mëicä æite
goquïmo ïmopa. Wængonguï ñäö apäite
baï ëmönongä ingante mönö cöwë waa
acëimpa, ämopa. Mänömaï babaimpa,
ante Amëë, ante ämopa.

Tïmoteo ingante Pabodo, Waa quëwencæbiimpa, angampa

19 Pidica tönö Aquidæ näna gæncaya waa
quëwencædaimpa, ämopa. Bitö tömëna
ïnate adodö apënebi ëñënae. Adobaï
Önetipodo tönö godongämë quëwënäni
waa quëwencædänimpa, ämopa. Bitö
tömënäni ïnänite adodö apënebi ëñënänie.
20 Edaato Coodinto ïñömö ayë a ongongantapa.
Ayë Todopïmo në wënæ wënæ
ïñongä botö tömengä ingante Mïideto
ïñömö ëmö cæte gotabopa. 21 Bitö eyepë
inte cöönædepo badämaï ïñedë botö weca
quingë pöe, ämopa. Eobodo ïñömö
tömengä, Bitö waa quëwencæbiimpa, angä
ëñëninque botö bitö ïmite adodö ämo ëñëe.
Podænta tönö Diïno ayë Codaodia tönö
möni pönencabo tömämöni bitö ïmite, Waa
quëwencæbiimpa, ämönipa.
22 Mönö Awënë Itota Codito bitö tönö
ongonte incæcäimpa, ämopa. Ayë
Wængonguï bitö ïmite waadete pönö
cæcæcäimpa, ante mäninque ante
yewëmömopa.

Tito
ingante Pabodo cadota ante nänö yewëmongainta

Tito ingante Pabodo yewëmongampa

1 Botö Pabodobo ïnömo ïmopa. Wæn-
gonguï ingante në cæbo ïñömote Itota
Codito, Bitö Wængonguï nänö në apænte
ënïnäni ïnänite apënebi ëñencædänimpa,
ante da godongä ate botö tömengä nänö
në da godongaïmo ïmopa. Tömengä,
Tömënäni botö ïmote näni wede pönënö
ante godömenque wede pönencædänimpa,
ante cæcæbiimpa, ante da godongä
gotabopa. Ayë, Wængonguï näwangä
nänö angaïnö ante ëñente entawëninque
tömënäni tömengä ayongä waa cæte
quëwencædänimpa, ante cædinque
Itota Codito botö ïmote da godongä
godïmo ïmopa. 2 Edæ, Ïincayë ate mönö
wënämaï quëwenguïnö gocæmöimpa,
ante ëñëninque pönencædänimpa, ante
Wængonguï në babæ änämaï ïnongä
inte wëënëñedë inguipoga badönämaï
ïñedë ïïmaï angacäimpa. Mïni wënämaï
quëwenguïmämo ante pönömo ën-
inque mïnitö wæætë wantæpiyë cöwë
quëwencæmïnimpa, ante cægacäimpa.
3 Mänömaï cædinque tömengä, Ïïñedë
cæcæboimpa, ante nänö angaïñedë ïinque
bayedë tömengä nänö angaïnö ante
edonque pönï odömonte apënegacäimpa.
Edæ, Quëwencæmïnimpa, ante mönö
ïmonte në Ængaingä inte Wængonguï
mänïnö nänö angaïnö ante, Bitö odömonte
apënebi ëñencædänimpa, ante botö ïmote
angä ëñëñömote da godongä godïmo
ïmopa.

4 Tito ëñëmi. Bitö acæbiimpa, ante
yewëmömopa. Edæ godongämë mönö
wede pönënö ante apënebo në ëñëmi inte
bitö Itota Codito quïmi badinque botö näwä
wëmi baï ïnömi ïmipa. Ïninque botö,
Mæmpo Wængonguï tönö Itota Codito
mönö ïmonte në Ængaingä tönö waadete
pönö cæda ate bitö gänë entawencæbi-
impa, ämopa.

Cædeta näni änöwënë ïñömö Tito nänö cædö ante

5 Cædeta näni änöwënë ïñömö botö
cæquënënö ante wïï eyepë cæbo adinque
botö, Bitö godömenque quëwëninque
tömänö ïinque cæcæbiimpa, ante botö bitö
ïmite ëmö cæte gotabopa. Adobaï wayömö
wayömö näni quëwëñömö godinque bitö
botö änïnö baï cædinque, Mïni pönencabo
ïñömïnite ïïnäni në aadäni Picënäni
bacædänimpa, ante cæcæbiimpa, ante
cædinque botö bitö ïmite mänïñömö
ëmö cæte gotabopa. 6 Wadäni, Në aacä
Picængä wënæ wënæ cæcä ingampa,
ante änämaï incædänimpa, ante wææ
cædinque në aacä Picængä wæætë waa
quëwenguënengä ingampa. Edæ tömengä
nänöogënä adodanque në manguïwengä
incæcäimpa. Tömengä wëñënäni Itota
Codito ingante në pönënäni incædänimpa.
Ayë tömënäni ïnänite adinque, Babæidi baï
quëwënäni ïnänipa, ante ayë, Ëñënämaï
cæte quëwënänipa, ante wadäni änämaï
incædänimpa, ante në aacä Picængä ïñömö
wææ aacæcäimpa.

7 Mönö pönencabo ïñömonte në aacä
ingante Wængonguï, Botö cædö ante
cæcæbiimpa, ante pönö angä ëñëninque
tömengä Wængonguï beyë ante në cæcä
ingampa. Ïninque waodäni, Në aacä
wënæ wënæ cæcä ingampa, ante änämaï
incædänimpa, ante wææ cædinque në
aacä wæætë cöwë waa quëwenguënengä
ingampa. Wadäni tömengä ingante
apënedäni incæ tömengä wæætë, Botö
ædö cæte ëñenguïmoo, ante änämaï
incæcäimpa. Tömengä wïï quingë pïinte
bacæcäimpa. Tömengä tï nämë në
nanguï bewengä ïnämaï incæcäimpa.
Tömengä piyënë cæcä incæcäimpa. Babæ
cæbo incæte godonte näni ëinta cöwë
godömenque æncæboimpa, ante wadäni
näni pönëwënonque ante në aacä ïñömö
mänïnö ante pönënämaï incæcäimpa.
8 Wadäni ïnänite, Botö oncönë pö cëedäni,
ante cöwë në watapë angä incæcäimpa.
Ayë, Quïnö waa impa, ante mänïnonque
cæïnengä incæcäimpa. Nöïnö cæcëimpa,
ante pönëninque nämä wææ ante cæcä
incæcäimpa. Wængonguï nänö cædö ante
cöwë cædongä inte në aacä wæætë nämä
wææ äninque nämä nänö cæïnëwënö ante
cædämaï incæcäimpa.

9 Ayë adobaï Wængonguï nö pönï nänö
angaïnö ante möni odömonte apënegaïnö
baï adobaï entawëninque tömengä ñimpo
cædämaï quëwenguënengä ingampa. Edæ
mönö pönencabo ïñömonte tömengä
ædæmö apënedinque nö pönï mönö
odömonte apënedö ante odömonte

apënecæcäimpa. Tömengä odömonte
apënecä ëñëninque pancadäniya, Baa
ante wadö änäni incæ tömengä wæætë
tömënäni ïnänite, Mänïnö ante mïni
odömonte apënedïnö wapiticë ï apa
quëwëmïnii, ante në aacä ïnongä inte wææ
ancæcäimpa, ämopa.
10 Edæ në odömonte apënedäni ïnänite,
Mönitö ëñënämaï cæïnëmönipa, ante
në änäni tæiyënäni ïnänipa. Tömënäni
ïñömö önonquedö ante tedewënönäni
inte, Wadäni oda cæcædänimpa, ante
në cædönäni ïnänipa töö. Pancadäniya,
Mönö ëö togænte quëwengëimpa, ante
në pönënäni näni cæcabo ïñömö godö-
menque nanguï pönï mänömaï babæ cæte
quëwënänipa. 11 Tömënäni, Babæ cæmöni
incæte mönitö odömonte apënedö
beyænque godonte näni ëinta cöwë
æncæmönimpa, ante pönente cædänipa.
Mönö odömonte apënedämaï inguënënö
ante odömonte apënedäni ëñëninque
në ëñënäni pancadäniya tömënäni näni
godongämë quëwencabo tönö oda cæte
wædänipa cæbii. Edæ mänïnö tömënäni
babæ cæte näni odömonte apënewënö
ante odömonte apënedämaï incædänimpa,
ante bitö, Apocënë inguënë quëwëedäni,
ante wææ ante cæquënëmi ïmipa.
12 Edæ Cædetabæ ïñömö näni quëwen-
cabo incæ adocanque tömënäni wæn-
gonguïidi beyë në apënecä ïñömö
ïïmaï ante apënegacäimpa. "Cædetabæ
quëwënäni ïñömö cöwë babæ ante
quëwënäni inte babæidi baï wïwa
cædänipa. Tömënäni wæntæye ïnäni incæ
cëowëodäni inte cënänipa töö." 13 Mänïnö
ante tömengä nänö angaïnö näwangä ante
impa. Ïninque Itota ingante në pönënäni
incæ oda cæte wædäni adinque bitö, Nö
pönënäni incædänimpa, ante tömënäni
ïnänite nanguï ancæbiimpa. 14 Ayë,
Oodeoidi dodäni näni önonquedö ante
angaïnö ante pönënämaï incædänimpa,
ante bitö tömënäni ïnänite nanguï
ancæbiimpa. Ayë wadäni Wængonguï
näwangä nänö angaïnö ante Baa ante
ëñënämaï ïnönäni incæ wadö ante wææ
änewëñönäni bitö wæætë në pönënäni
ïnänite, Mänïnö tömënäni näni wææ
änewënö ante mïnitö ëñente cædämaï
ïedäni, ante nanguï ancæbiimpa, ämopa.
15 Edæ në waëmö entawente quëwënäni
ïninque edæ tömënäni ayönäni quin-
coomë ï incæ tömancoo edæ waëmoncoo
ïmaimpa. Wadäni guiquënë në wentamö
entawente quëwënäni inte Itota ingante
pönënämaï ïnäni ïninque edæ tömënäni
ayönäni quincoomë ï incæ tömäancoo edæ
wïï waëmoncoo ïmaimpa. Ïñæmpa adodäni
nämä näni apænte pönënö incæ wentamö
entawente quëwënäni inte tömënäni
näni ocaidë pönënö adobaï wentamö
encadäni ïnänipa töö. 16 Ïïnäni ïïñömö
Wængonguï ingante, ate baï pönëmöni
ïmönipa, ante änäni incæte tömënäni cædö
beyænque, Ïïnäni Wængonguï ingante në
Baa änäni ïnänipa, ante edonque pönï
bapa. Mänïnäni Wængonguï ingante
ëñënämaï cædönäni inte edæ mönö waa
cæquënënö ante ædö cæte cæquïnänii.
Ïninque tömënäni mönö në baacä baï
ïnönäni ïnänipa.

2

Nö pönï mönö odömonte apënedö

1 Bitö wæætë nö pönï mönö odömonte
apënedö ante odömonte apënecæbiimpa.
2 Onguïñënäni picënäni ïnänite ïïmaï
ante odömonte apënebi ëñencædänimpa.
Tömënäni tï nämë nanguï bete quidi
quidi dowænte badämaï incædänimpa.
Waodäni mönitö ïmönite waa acædänimpa,
ante onguïñënäni picënäni ïñömö në
eyepë cæte quëwenguënënänimpa. Nöïnö
cæcëimpa, ante pönëninque nämä wææ
ante cæte quëwencædänimpa. Itota
ingante mönö pönënö ante waodäni
ïnänite mönö waadete pönënö ante
tömënäni nöingä cædinque quëwencædän-
impa. Wæntædämaï inte ee mönö cædö
ante tömënäni adobaï nöingä cædinque
quëwënäni incædänimpa, ante bitö
odömonte apënebi ëñencædänimpa,
ämopa.
3 Ayë onquiyënäni picënäni ïnänite
adobaï ïïmaï ante odömonte apënebi
ëñencædänimpa. Tömënäni, Wængonguï
nänö angaïnö baï mönö tæiyë waëmö
entawengëimpa, ante quëwencædänimpa.
Wadäni ïnänitedö ante babæ änämaï
incædänimpa. Wadäni nanguï yowepë
wædænque tï nämë biïnömë näni ämë
ante, Beboe beboe, ante në bedäni baï
ïïnäni ïïñömö adobaï cæte quëwënämaï
incædänimpa. Adodäni, Quïnö waa
impa, ante mänïnö ante odömonte
apënecædänimpa, ante bitö onquiyënäni
picënäni ïnänite odömonte apënebi
ëñencædänimpa, ämopa.

4 Mänömaï cæte quëwënäni inte
tömënäni wæætë onquiyënäni wïï
picënäni ïnänite, Ïïmaï cæedäni, ante än-
inque, Mïnitö nänöogëidi ïnänite waadete
pönëninque mïnitö wëñënäni ïnänite
adobaï waadete pönente quëwëedäni, ante
odömonte apënedäni ëñencædänimpa.
5 Ayë adobaï onquiyënäni wïï picënäni
ïnänite odömonte apënedinque, Nöïnö
cæcëimpa, ante pönëninque mïnitö
nämä wææ ante cæte quëwencæmïn-
impa. Mïnitö oncönë mïni cæquënënö
cöwë cædinque wadäni ïnänite ædæmö
cæte quëwencæmïnimpa. Ayë, Mïnitö
nänöogëidi näni änö ante ëñente cæedäni,
ämi ëñente odömonte apënecædänimpa.
Edæ onquiyënäni picënäni mänömaïnö
ante odömonte apënedäni ëñëninque on-
quiyënäni wïï picënäni wæætë waa cæte
quëwënäni adinque wadäni Wængonguï
nänö angaïnö ante ædö cæte, Wënæ wënæ
impa, ante babæ anguïnänii.

6 Onguïñënäni wïï picënäni ïnäni
ïñömö adobaï tömënäni, Nöïnö cæcëimpa,
ante pönëninque nämä wææ ante cæte
quëwencædänimpa, ante ædæmö apënebi
ëñencædänimpa. 7 Bitö tömënäni beyë
ante, Botö cæbaï tömënäni adobaï
cæcædänimpa, ante bitö quïëmë cæbi
incæ cöwë waa cæe. Ayë bitö odömonte
apënedö incæ nöingä ante odömonte
apënedinque bitö önöneque änämaï
incæbiimpa. 8 Ayë bitö ïmite në Baa
ante wadö änäni wæætë mönö ïmonte
ante apënedinque, Mönitö ædö cæte
wënæ wënæ anguïmönii, ante wædinque
edæ guingo imonte wæcædänimpa, ante
cædinque bitö tömënäni ïnänite nöingä
ante odömonte apënecæbiimpa. Edæ
mänömaï nöïnö odömonte apënebi
ëñëninque në ëñënäni wæætë, Wënæ
wënæ odömonte apënedïnö impa, ante
änämaï incædänimpa.

9 Waodäni ïnänite ö ënäni ate awënëidi
beyænque cæte në quëwënäni bate
wæyönänite bitö tömënäni ïnänite ïïmaï
ante odömonte apënebi ëñencædänimpa.
Edæ tömënäni awënëidi näni änö ante
tömänö ëñente cæcædänimpa. Adobaï
tömënäni, Mönitö ïmönite adinque
awënëidi tocædänimpa, ante cæcædän-
impa. Ayë tömënäni awënëidi änäni
ëñëninque wæætedö wæætë änämaï
incædänimpa. 10 Adodäni ïñömö awëmö
ënämaï quëwënäni inte wæætë, Mönitö
cöwë nö ëñente cæmöni ïmönipa, ante
adinque mönitö awënëidi wæætë, Waa
cæmïni ïmïnipa, ante pönencædänipa,
ante në cædäni ïñömö waa cæcædänimpa.
Tömënäni quïëmë cædäni incæ cöwë
waa cædäni adinque wadäni Wængonguï
mönö ïmonte në Ængaingä ingante näni
odömonte apënegaïnö waa impa, ante
pönencædänimpa, ante bitö në cædäni
ïnänite mänömaïnö ante odömonte
apënecæbiimpa, ämopa.

11 Edæ waodäni quïnänidö ïnäni incæte
mönö Mæmpo Wængonguï tömänäni
ïnänite waadete pönö cædinque, Botö ëmo
beyænque quëwenguïmïni, ante odömongä
ïninque edonque pönï ba agadänimpa.
12 Tömengä nänö waadete pönö cædönö
ante edonque pönï adinque mönö ïïmaï
ante ëñëmö ïmompa. Wængonguï
ingante wapiticë pönëninque mönö
cædö ante mönö Baa ante ñimpo cæte
quëwengëimpa. Inguipoga ante näni
wënæ wënæ cæïnëwënö ante mönö
Baa ante ñimpo cæte quëwengëimpa.
Ñöwoyedë mönö, Nöïnö cæcëimpa,
ante pönëninque nämä wææ ante cæte
quëwengëimpa. Wængonguï ayongä waa
cæte quëwëninque 13 mönö Itota Codito
nänö pöönæ watapë mönö toquïönæ ante
wänö cömö ïmompa. Edæ Itota Codito
adocä mönö Wængonguï mönö në tëï
pïñënongä ïnongä inte mönö ïmonte
në Ængaingä ingacäimpa. Tömengä
ïñömö në ñäö apäite baï ëmönongä inte
poncæcäimpa, ante wänö cömompa.
14 Mönö wïwa cægaïnö tömänö adinque
tömengä ïñömö, Botö ëmo beyænque
quëwenguïmïni, ante nämä wepë godön-
inque wængacäimpa. Ayë tömengä, Botö
tömëmo beyë ante mïnitö ïmïnite ñä
mënongate baï cæyömote mïnitö botö
quïmïni badinque, Quïnö waa impa, ante
cæïnente bacæmïnimpa, ante cægacäimpa.

15 Ayë mänïnonque ante odömonte
apënedinque bitö waodäni ïnänite,
ædæmö apënebi ëñencædänimpa. Wadäni
wënæ wënæ cædäni ïñönänite tömënäni
ïnänite, Ædö cæte mänömaï cæmïnii, ante
nanguï äninque awënë baï inte apënebi
ëñencædänimpa. Bitö ïmite, Ædö cæte
awënë baï cæbii, ante pïinte anguïnänii,
ante pönente quëwencæbiimpa.

3

Në pönëmö, Quïnö waa impa, ante mönö

cæquënënö

1 Bitö weca në pönënäni ïñönänite
do mönitö angaïnö näni ëñëniinö incæ
bitö tömënäni ïnänite adodö ante
apënebi ëñencædänimpa. Në aadäni
tönö gobiedöno beyë në änäni ïnänite
ëñëninque mïnitö tömënäni näni änö
ante ëñente cæcæmïnimpa, ante apënebi
ëñencædänimpa. Ayë, Quïnö waa ï, ante
mänïnö do cæcæmïnimpa, ante apënebi
ëñencædänimpa. 2 Ayë æcämenque
ingante wënæ wënæ ante babæ änämaï
incæmïnimpa. Piyënë cæte quëwëninque
mïnitö wadäni tönö wadodö wadö
tedete pïïnämaï incæmïnimpa. Waodäni
tömänäni ïnänite mïnitö ædæmö cæte
quëwencæmïnimpa, ante bitö mänömaïnö
ante apënebi ëñencædänimpa.

3 Edæ wëënëñedë mönö adobaï ocai
ömædæca ingaïmö inte ëñënämaï cæte
quëwengamöimpa. Mönö wapiticë pönën-
inque oda cæte quëwengamöimpa. Quïëmë
mönö wënæ wënæ cæïnënö ante cæte
quëwengamöimpa. Quïëmë nämanque
pönente, Waa tote quëwengëimpa, ante
cædinque mönö cöwë ñimpo cædämaï
inte quëwengamöimpa. Waodäni ïnänite
cöwë wïwa pönente quëwengamöimpa.
Wadäni godömenque ëadäni adinque
godö pïinte agamöimpa. Wadäni mönö
ïmonte pïïñönäni mönö wacä ingä wacä
ingä pïinte quëwengamöimpa. 4 Incæte
mönö Wængonguï mönö ïmonte, Quëwen-
guïmïni, ante në Ængaingä pöninque
tömengä nänö waadete pönëmämo ante
ayë tömengä nänö ædæmö cædömämo
ante do odömongacäimpa. 5 Tömengä wïï
mönö nö cægaïnö beyænque, Quëwen-
guïmïni, ante mönö ïmonte ængacäimpa.
Wæætë tömengä nänö waadete pönö
waa cæïnënö beyænque mönö ïmonte,
Quëwenguïmïni, ante ængacäimpa.
Mïnitö mempoga ëñacæmïnimpa, ante
Wængonguï mönö mïmö mënongacä
entawëmompa. Ayë Wængonguï mönö
ïmonte ëñongä tömengä Tæiyë Waëmö
Önöwoca pönö cæcä beyænque mönö
mïmö entawente quëwëmompa. 6 Itota
Codito mönö ïmonte, Quëwenguïmïni, ante
në Ængaingä beyænque Wængonguï ïñömö
mönö ïmonte eyepë pönï pönö cædinque
tömengä Önöwoca ingante angä pö guiicä
ate entawente quëwëmompa. 7 Ïninque
Wængonguï waadete pönö cæcä ate mönö
tömengä ayongä nö cæte quëwengaïmö
ïmompa. Ayë tömengä nänö waadete
pönö cægaïnö beyænque në ænguïmö inte
mönö, Wënämaï quëwengëimpa, ante ee
pönente quëwëmompa.

8 Mänömaïnö ante nö ante impa. Edæ
Wængonguï ingante do pönënäni ïñömö,
Quïnö waa ï, ante näni pönënonque
cöwë cæcædänimpa, ante bitö mänïnö
ante wæætë wæætë adodö ante apënebi
ëñencædänimpa, ämopa. Mänïnö ante
waa pönï ï ïninque tömänäni beyë adodö
ante waa ingëimpa. 9 Wæætë, Æbänö ï,
ante nanguï wæætedö wæætë önonquedö
ante tedewënäni baï bitö ïñömö tömënäni
baï tededämaï incæbiimpa. Dodäni,
Æmönänidö ingaïnänii, ante ancaa näni
änewënö ante pönënämaï incæbiimpa.
Ayë wæætë godö wæætë godö tedewënäni
ëñëninque bitö wæætë tededämaï incæbi-
impa. Ayë idægoidi näni wææ angaïnö
ante godongämë wadodö wadö pïinte
tedewëñönäni bitö ïñömö ïïnäni tönö
tededämaï incæbiimpa. Edæ mänömaï näni
tededö ïñömö önonque tedete ï ïninque
edæ æcämenque beyë waa impa, ante dæ
ampa cæbii.

10 Mïni pönencabo incæ adocanque
mänömaï tedewengä beyænque wadäni
nänëneto nänënë godinque wacabo
wacabo badäni adinque bitö wæætë në
tedewënongä ingante adopoque wææ ämi
ëñencæcäimpa. Adopoque wææ ämi ate
tömengä ëñënämaï inte gomonga adobaï
cæte tedewengä adinque bitö tömengä
ingante wæætë wææ ämi wæcæcäimpa.
Mänömaï mempoga wææ ämi ëñëninque
tömengä ñimpo cædämaï inte gomonga
tedewengä ate wædinque bitö tömengä
ingante Baa äninque gomö ae. 11 Edæ
mänömaï cædongä ïñömö tömengä
idiquibë pönënongä inte në wënæ wënæ
cæcä ingampa. Tömengä nämä nänö
apænte panguinque mänömaï cæcampa,
ante do ëñëmipa.

Tito quïnö cæcæcäimpa, ante

12 Botö cöönædepo ïñonte Nincopodi
näni quëwëñömö quëwencæboimpa, ante
pönentabopa. Ïninque Adotëma incæ
Tiquico incæ æcänö bitö weca goquïnaa,
ante pönëninque botö adocanque ingante
ämo go pöñongä bitö eyepë inte botö
weca quingë pöe, ämopa. 13 Abogado
inte në cæcä Teëna tönö Apodo gocæ
cæyönate tömëna nänä goquïnö ante

näna ænguënënö wïï eyepë ëada adinque
bitö pædæ godömi ænte godae. [14] Mönö
tönö godongämë në pönënäni ïñömö
wïï önonque cæte quëwencædänimpa.
Wæætë edæ wadäni wïï eyepë ëadäni
adinque tömënäni pædæ godönäni
æncædänimpa, ante cædinque bitö
apënebi ëñëninque tömënäni wæætë,
Quïnö waa ï, ante adinque mänïnonque
ante cæte quëwencædänimpa.

Waa quëwencæmïnimpa, ante Pabodo yewëmongampa

[15] Botö tönö në ongönäni tömänäni
bitö ïmite, Waa quëwencæbiimpa, ante
apënedänipa, ante botö, Bitö acæbiimpa,
ante yewëmömopa. Mönitö ïmönite
në waadete pönënäni ïnänite bitö, Waa
quëwencæmïnimpa, ante mönitö beyë
ante apënebi ëñencædänimpa. Wæn-
gonguï mïnitö tömämïni ïmïnite waadete
pönö cæcæcäimpa, ante mäninque ante
botö yewëmömopa.

Pidemöö
ingante Pabodo cadota ante nänö yewämongainta

Pidemöö ingante Pabodo yewämongampa

1 Botö Pabodobo ïnömo inte Itota
Codito ingantedö ante apänebo beyænque
botö ïmote tee mönedäni tee mönegaïmo ïmopa. Mönö tönïñacä Tïmoteo
tönö yewæmömönapa. Pidemöö möna
në waadebi ïnömi inte mönatö tönö
godongämä cædömi ïñömite mönatö, Bitö
acæbiimpa, ante yewämömönapa. 2 Bitö
oncönë ïñömö Itota Codito ingante mïni
pönencabo godongämä pöñömïnite mönatö mïnitö ïmïnite adobaï yewämömöna
acæmïnimpa. Ayä mönö mængä Apia
tönö Adoquipo mönitö tönö godongämä
në tontado baï cædongä tönö tömëna
acædaimpa, ante yewämömönapa. 3 Mönö
Mæmpo Wængonguï tönö Awënë Itota
Codito tönö godongämä waadete pönö
cæda ate mïnitö gänë entawencæmïnimpa,
ämönapa.

Pidemöö në waadete pönengä inte wede pönengä ingä

4-5 Bitö Awënë Itota ingante wede pönëmi
ïmipa, ante tömengä quïnäni ïnönäni
ïnänite waadete pönëmi ïmipa, ante bitö
ïmitedö ante änäni ëñënïmo inte botö
bitö beyä ante Wængonguï ingante botö
apäneyedë adocä ingante cöwë waa ate
pönente apänebopa. 6 Mänïnö Itota
Codito ingante bitö wede pönënö ante
wadäni ïnänite cöwë apänebi ëñëninque
tömënäni, Mönö tömengä waa pönï
nänö entawënoncoo incæ quincoodö
entawëmö ïmöö, ante ædæmö ëñente
bacædänimpa, ante nanguï cæcæbiimpa,
ante botö bitö beyä ante Wængonguï
ingante apänebopa. 7 Botö tönïñabi ëñëmi.
Itota Codito quïnäni ïnönäni ïnänite bitö
waadete pönente cæbi ate tömënäni gancæ
entawente todänitapa, ante apänedäni
ëñëninque botö nanguï watapä todinque
wampo pönentabopa.

Pabodo Önetïmo beyä ante Pidemöö ingante angampa

8 Mänömaï beyä mönö Awënë Codito
botö ïmote angä ëñëninque botö awënë
baï äninque bitö cæquënënö ante, Ïïmaï
cæe, ante guïñënämaï inte bitö ïmite wææ
ämo baï waa incædönimpa. 9 Incæte botö
wææ änämaï inte wæætë mönö waadete
pönëmämo beyænque ædæmö apänebopa.
Botö Pabodobo ïnömo inte në picämo
ïmopa. Ayä ñöwo botö Itota Codito
ingantedö ante apänebo beyænque botö
ïmote tee mönedäni tee mönegaïmo inte
ämopa. 10 Ïninque botö wengä onguïñængä
Önetïmo beyä ante bitö ïmite ædæmö
apänebopa. Edæ tee mönecönë botö
quëwëñedë Önetïmo ingante apänebo
ëñëninque tömengä në pönengä badinque
botö wengä baï bacä æntabopa cæbii.

11 Wëënëñedë tömengä bitö beyä waa
cædämaï inte önonque quëwengacäimpa.
Incæte tömengä ñöwo ïñömö bitö
beyä incæ botö beyä incæ në waa
cæcä bacäimpa. 12 Tömengä botö në
waadecä ingä incæte tömengä ingante
botö bitö weca ocä ëmænte da godömo
poncæcäimpa. 13 Itota ingantedö ante
mönö watapä apänedö beyænque botö
ïmote tee mönedäni ongöninque botö,
Pidemöö dæ äñonte Önetïmo ïñömö
tömengä beyä botö weca ongöninque botö
tönö guëa cæcæcäimpa, ante pönëninque
aïnentabopa. 14 Incæte æbämenque pönö
waa cæbi incæ wïï botö wææ änö beyænque
cæcæbiimpa. Wæætë tömëmique pönente
cæcæbiimpa, ante cætabopa. Bitö
ëñënämaï inte Ao änämaï ïñömite botö
ædö cæte Önetïmo ingante, Bitö botö
weca ongoncæbiimpa, ante anguïmoo.
15 Önetïmo bitö ïmite wantæyö wodii
godingä inte ñöwo adodö pöñongante
bitö tömengä ingante wæætë æñömi
tömengä cöwë bitö tönö quëwencæcäimpa.
Wabänö mänïï ante beyænque wantæyö
wodii gocantawo. 16 Tömengä ingante bitö
godonte ænte mämi ate tömengä bitö
beyænque cæte në quëwëningä ingä incæte
tömengä ñöwo wïï në cæte quëwënänique
baï ïnongä ingampa. Wæætë edæ Itota
Codito ingante pönengä badinque tömengä
ñöwo godömenque bitö tönïñacä ïnongä
inte bitö në waadecä ingampa. Edæ
tömengä botö në nanguï waadecä ingampa.
Ayä wïï bitö në cædonganque ïnongä
inte tömengä wæætë mönö Awënë quingä
ingampa. Mänömaï beyä tömengä
godömenque bitö në waadecä ïnongä

ingampa.

17 Ïninque bitö, Pabodo tönö guëa
cæmöna ïmönapa, ante pönëmi ïninque
bitö botö ïmote ëmi baï Önetïmo ingante
adobaï ëmaïmipa. 18 Bitö ïmite wënæ
wënæ cæcantawo. Bitö ïmi quïëmë ante
ëninque wæætë pönönämaï ingantawo.
Ïninque tömengä nänö pönönämaï ïnïnö
ante bitö botö ïmote wæætë, Pönömi
ëmoe, ämi ëñëninque botö pædæ pönömo
ëmaïmipa. 19 Botö Pabodobo ïnömo
inte tömëmo önompoca inte ïmaïnö
ante yewëmömopa. Tömengä quïnö
nänö pönönämaï ïnïnö ante botö wæætë
tömänö pönömo æncæbiimpa. Botö edæ
bitö ïmite wïï Itota Codito ingantedö
ante odömonte apënebo baï bitö ayë
pönënämaï inte quëwencædömiimpa.
Ïninque botö apënedö beyë bitö botö
ïmote wæætë pönönämaï ingä baï ïnömi
ïmipa. Incæte botö mänömaï beyë bitö
ïmite wïï ancæboimpa. 20 Botö tönïñabi
ëñëmi. Mönö Awënë beyænque bitö botö
beyë pönö cædinque Önetïmo ingante
waadete pönencæbiimpa, ante wæbopa.
Edæ mönö Codito nempo quëwëmöna
ïninque bitö waadete pönente cæbi ate
botö gancæ entawente tocæboimpa,
ämopa.

21 Bitö cöwë ëñente cæquïmi ïmipa, ante
do ëñënïmo inte botö, Bitö acæbiimpa, ante
yewëmömopa. Edæ botö änö ëñente cæd-
inque bitö godömenque cæquïmi ïmipa,
ante ëñëmopa. 22 Ïninque adodeque ayë
äïnëmopa. Mïnitö botö beyë ante Wæn-
gonguï ingante mïni apënedö beyë botö
ïmote ñimpo cædäni ate bitö weca acæ
poncæboimpa, ante pönëmopa. Ïninque
bitö oncönë adocönë botö owoquincö ante
tömää ædæmö cö cæquïmi, ämopa.

Pidemöö ingante Pabodo, Waa quëwencæbiimpa, angä

23 Epapada botö baï adobaï Itota Codito
beyænque näni në tee mönegaingä
ïñömö tömengä botö ïmote, Pidemöö
waa quëwencæcäimpa, ante angä ëñën-
inque botö bitö ïmite yewëmömopa.
24 Mäadoco tönö Aditadoco ayë Deëma
tönö Odoca botö tönö godongämë cædäni
ïñömö adobaï botö ïmote, Pidemöö waa
quëwencæcäimpa, ante änäni ëñëninque
botö bitö ïmite yewëmömopa.

25 Mönö Awënë Itota Codito bitö ïmite
waadete pönö cæcæcäimpa. Mäninque
ante botö yewëmömopa.

Ebedeoidi
ïnänite cadota ante näni yewëmongainta

Wængonguï beyë tömengä Wengä pönö apënegacäimpa

1 Wængonguï wëënëñedë wantæ wantæ
ïñö apënedinque wantæ ïñö wadö baï
cædinque wantæ ïñö wadö baï cædinque
tömengä beyë në apënedäni ïnänite
tæmpo pönö apënecä ëñengadänimpa.
Ëñëninque tömënäni wæætë adodö
ante mönö mëmëidi ïnänite tæmpo
apënegadänimpa.
2 Ñöwo guiquënë mänïnö ante Wæn-
gonguï dodäni ïnänite nänö apënegaïönæ
idæwaa bayonte tömengä apënecä
ëñëninque tömengä Wengä wæætë mönö
ïmonte pönö apënegacäimpa. Wëënë
pönï inguipoga dæ ïï ëmönæ dæ äñonte
Wæmpocä tömengä Wengä ingante, Badöe,
angä ëñente cæyongä tömengä nänö
cædö beyë Wæmpocä tömancoo badon-
gacäimpa. Mänömaï beyë në badongä
ïñongante Mæmpo Wængonguï wæætë,
Tömancoo në ænguingä ïñömö botö Wengä
adocanque në ænguingä ingampa ämopa,
angacäimpa. 3 Mæmpocä në tæï ëmönongä
inte ñäö ëmongä ïñongä tömengä Wengä
ïñömö adobaï në tæï ëmönongä inte ñäö
ëmongä ingampa. Ïninque, Wængonguï
Wengä nö pönï entawëninque nänö
quëwengaïnö baï Mæmpocä ïñömö edæ
adobaï pönï entawënongä inte edæ nöingä
cæte quëwengä ingampa, ante mönö
edonque ëñengëimpa. Ïinguipo incæ ïï
ëmönæ incæ a ongoncoo incæ awëmö
ïñömö ongoncoo incæ tömengä Wengä
adocä tæï pïñænte nänö angäïnö beyænque
tömancoo edæ ñöwo ganca cöwë ongoncoo
incoopa. Ayë nämä wepë godonte
wëninque adocä ïñömö wënæ wënæ
mönö cæpämo ante ñä mënongagacäimpa.
Mänömaï në ñä mënongaingä ïnongä inte
tömengä do æidinque Wængonguï në tæï
ëmongä tömëmængä ïnö tæ contadinque
ongongampa.

Tömengä ñënængä ïñongä anquedoidi pönömenque ïnäni

4 Mänömaï æi contadinque tömengä në
ñënængä ïñongante Wængonguï ïñömö,
Bitö ëmöwo bitö cöwë ænguënengaïwo,
ante pemongacäimpa. Wængonguï an-
quedoidi guiquënë wïï adobaï ñënënäni
ïñönänite Wængonguï tömënäni ïnänite
adobaï ante pemönämaï ingacäimpa. 5 Edæ
anquedoidi ïñönänite æcämenque ingante
Wængonguï dicæ,
"Botö Wëmi ïnömi ïmipa.
Ñöwoönæ bitö Mæmpobo babopa,"
Ante angantawogaa. Ayë adobaï,
"Botö tömengä Mæmpobo incæboimpa.
Ïninque tömengä botö Wengä in-
cæcäimpa," ante anquedo ingante
änämaï ingacäimpa.
6 Wæætë tömengä Wengä Tänocä ïñon-
gante inguipoga da pönöninque Wæn-
gonguï,
"Botö anquedoidi tömänäni ïingä önöwa
ïnö ædæ wæëninque, Bitö Wæn-
gonguï Wëmi ïmidö anguënë, ante
watapë apënecædänimpa," ante
apënegacäimpa.
7 Ayë wæætë anquedoidi ïnänitedö ante
apënedinque,
"Tömengä godö cæcä ate tömengä anque-
doidi ïñömö woboyë nanguï pëmë
baï quingë pönï cæcædänimpa.
Ayë tömengä godö cæcä ate tömengä
beyë në waa cædäni ïñömö
gonga bæcoguënëwate baï nanguï
cæcædänimpa."
8 Ante apënedinque tömengä Wengä in-
gante guiquënë Wængonguï incæ ïïmaï an-
gacäimpa.
"Bitö në Wængonguï ïnömi inte ëñëmi.
Awënë Odeye badinque Awënë
contaimpaa tæ contagaïmi inte bitö
ñimpo cædämaï inte cöwë Awënë
Odeyebi ïnömi inte ongoncæbi-
impa.
Ïninque Awënë Odeyebi ïnömi inte bitö
nempo quëwënäni ïnänite nö pönï
cæte aadinque yaëmë töëmë pönï
näænte baï në ämi incæbiimpa.
9 Në Wængonguïmo ïnömo inte botö
ïñömö bitö Awënë Wængonguïmo
ïmopa. Ïninque botö, Nö cæte mönö
quëwenguïnö ante në waadebi
ïnömi inte bitö ëñënämaï näni
cæïnö ante edæ wïï aïnëmi ïmipa.
Mänömaï ïmi ante adinque botö ïïmaï pönö
cæbopa. Bitö tönö godongämë
ongönäni Awënë badinque bitö

watapë tocæbiimpa, ante cædinque botö,
oguinguipë pönö gao caate baï nanguï cægaboimpa."
10 Ante Mæmpo Wængonguï angacäimpa.
Ayë adobaï tömengä Wengä ingante
apënedinque,
"Bitö Tæiyë Awënë ïnömi inte wëënëñedë
pönï inguipo mä cö cæte baï cædinque tömëmi badongabiimpa, angacäimpa.
Ayë öönædë ongoncoo adobaï tömëmi bitö
önompoca badongaincoo inte ongoncoopa.
11 Mänincoo guiquënë ïincayë ate wido
cæte baï bayonte
Bitö guiquënë cöwë ongonguïmi ïmipa.
Mänincoo guiquënë mönö weocoo pedæncoo woincoo baï bayonte,
12 waocä yacooque ëninque topo cæcä baï
cædinque bitö wæætë bitö badongaincoo ænte topo cæte baï cæcæbiimpa.
Wæætë mïincoo wëñacä baï cædinque bitö
wæætë tömancoo mïincoo badömi
ongongëimpa.
Bitö ïñömö do bitö ingaï baï adobaï cöwë
inguïmi ïmipa.
Bitö quëwenguïmämo cöwë inguïnö anguënë."
13 Äninque Wængonguï tömengä Wengä ingante ïïmaï angacäimpa.
"Botö tömëmë ïnö të contate ongöñömite,
botö bitö ïmite në pïinte cædäni ïnänite
bæ tabo të wæënäni ate bitö tëï
ëmömi inte pïnä gäwate baï godö
cæbi wæcædänimpa," angacäimpa.
Tömengä Wengä ingante mänömaïnö
ante në angaingä inte Wængonguï dicæ
anquedoidi ïnänite adobaï angantawogaa.
14 Ïñæmpa Wængonguï anquedoidi ïñömö
baö ömaadäni inte Wængonguï beyë
në waa cædäni ïnänipa. Mänömaï
ïñönänite tömengä, Botö ëmo beyænque
në quëwënäni beyë mïnitö godö cæcæmïnimpa, ante da pönongä pöninque tömënäni
mönö beyë pönö waa cædänipa.

2

Wængonguï ængä beyænque quëwëmompa, ante

1 Mänömaï beyë mönö Awënë apënecä
ëñëninque mönö ëñengaïnö ante mönö
ñimpo cædämaï inguinque ante mönö
wede pönente ædæmö ëñente cæcëimpa.
2 Edæ anquedoidi incæ Wængonguï beyë
apëneyönäni tömënäni näni änö ante
dodäni wæætë në ëñente cæquënënäni
ingadänimpa. Ïninque æcänö wïï
ëñëninque wapiti cæda tömengä në
tente wæquënengä ïñongante dodäni nö
cædinque pangadänimpa.
3 Ïñänäni ëñëedäni. Wængonguï nänö,
Quëwencæmïnimpa, ante angaïnö ante
æcänö mönö ïmonte täno apënecantawo,
ante pönëedäni. Wængonguï Awënë
ïnongä incæ tänocä apënegaingä inte, Botö
tömëmo ëmo beyænque quëwencæmïnimpa, ante apënegacäimpa. Ayë
Wængonguï nänö apënegaïnö ëñente
Ao äninque wadäni godömenque mönö
ïmonte, Näwangä impa, ante apënedäni
ëñënïmö inte mönö ædæmö ëñengëimpa.
Edæ ëñënämaï inte baï ñimpo cæmö
ïninque Wængonguï dicæ pänämaï inte ata
cæpocampa quëwenguïmöö.
4 Ïninque, Quëwencæmïnimpa, ante
näwangä botö änö ante ëñencædänimpa,
ante cædinque Wængonguï godömenque
cægacäimpa. Tömengä, Æcänö tönö
cæquïmoo, ante, Æyömönö cæquïmoo,
ante, Æyedënö cæquïmoo, ante nämä
nänö angaïnö baï cædinque ïïmaï pönö
cægacäimpa. Tömengä, Botö mä cæbo
ate waodäni ëñencædänimpa, ante nanguï
cægacäimpa. Ayë, Æbänö cæcää, ante
wæcædänimpa, ante tëï pïñëninque
wadö wadö cædinque bamönengë edæ
nanguï cægacäimpa. Tömengä Önöwoca
ingante da pönongä pöninque tömengä
wæætë Wængonguï nänö angaïnäni
ïnänite pönö cæcä ëninque tömënäni
tömänäni Wængonguï Önöwoca nänö
pönongä ænganca cægadänimpa. Ïninque
Wængonguï mänömaï pönö cæcä adïmö
incæ mönö ëñënämaï cæmö baï tömengä
wæætë mönö ïmonte ædö cæte ata
cæpoquënengää.

Itota Codito tömengä töniñadäni baï adobaï bagacäimpa

5 Ayë mïinguipoga Awënë nempo mönö
quëwenguïmämo ante apënemönipa.
Ïninque mïinguipoga möni änonguipoga
Wængonguï, Æcämenque ingante ämo
awënë baquingä, ante cædinque, Anquedoidi incæ awënëidi bacædänimpa,
ante dicæ angantawogaa. 6 Wacä wataa
yewëmöninque ïïmaï ante Wængonguï

ingante ämotamïni ante baï yewëmon-
gacäimpa.
"Wængonguï ëñëmi. Waomöni
önömönique ïñömönite bitö ædö
cæte waadete cæbii.
Wao wëmöni ëñagaïmöni ïñömönite bitö
ædö cæte pönö waadete cæbii.
7 Anquedoidi ïnänite ëmonga ëæntodön-
inque bitö waocä ingante gao wënö
gö cæbi ate tömengä wantæ ïñö
pönömenque ongongantapa.
Ayë, Waocä në tëï ëmönongä inte ñäö
ëmöñongante wadäni tömengä in-
gante waa acædänimpa, ante pönö
badongabiimpa.
8 Edæ bitö badongaincoo tömancoo waocä
nempo pönömi ëninque
waocä tëï ëmongä inte në angä
bagacäimpa."
Ante nänö yewëmongaïne baï cædinque
Wængonguï tömengä nänö badongaincoo
tömancoo Waocä nempo pönongä ëninque
Waocä në angä bayongä wacoo wayömö
ongoncoo edæ dæ ampa. Incæte, Tömengä
nempo tömancoo do ongompa, ante mönö
ñöwo ganca ayë adämaï ïmompa. 9 Doyedë
mönö waocabo ïñömonte Wængonguï
waadete pönö cædinque Itota ingante angä
ëñëninque tömengä wæætë mönö tömämö
wænguïmämo beyë ante cöwë wëwocate
wæquingä bagacäimpa. Mänömaï cæd-
inque Wængonguï anquedoidi ïnänite
ëmonga ëæntodöninque, Itota wæætë
caate wæncæcäimpa, ante cædinque
tömengä ingante gao wënö ïñömö
gönongä ongongacäimpa. Incæte Itota
caate wængä beyë Wængonguï poganta
tæiyë waëmö da wencate baï cædinque,
Itota në tëï ëmönongä inte ñäö ëmongä
adinque wadäni tömengä ingante waa
acædänimpa, ante pönö cægacäimpa.
Ïninque Itota Tæiyë Awënë wencate
ongongä ingante do amompa.
10 Tömancoo në badongaingä ïnongä inte
Wængonguï tömancoo në ënempodongä
inte ïïmaï angacäimpa. Botö Wëmi ëñëmi.
Wadäni incæ botö wënäni nanguï ïnäni
quëwencædänimpa, ante në badömi bitö
baquinque caate wæcæbiimpa. Mänömaï
caate bitö wædö beyænque ædæmö picëmi
bate në ëñëñïmi inte bitö botö wënäni
ïnänite ñäö ïñömö ænte mämömi pon-
cædänimpa. Pöninque tömënäni botö ñäö
ëmömo baï adobaï ñäö ëmoncædänimpa,
ante Wængonguï nö pönï cægacäimpa.
11 Itota mönö ïmonte, Tæiyë waëmö
ëwocate quëwencæmïnimpa, ante në
badongä ïñongä mönö tömengä tönö
adomö mönö cabo ïmompa. Mänömaï
ïmö beyë tömengä mönö ïmonte ante
apënedinque, Botö tönïñamïni ïmïnipa,
ante guïñënedämaï tedecampa. 12 Ïïmaï
ante apënecampa.
"Wængonguï ëñëmi. Bitö ëmöwo ante
botö tönïñadäni ïnänite apënebo
ëñencædänimpa.
Tömënäni godongämë ongonte ëñëñönäni
botö, Wængonguï ïñömö Tæiyë
Waëmö ïnongä inte waa pönï cæcä
abopa, ante ämotamïni ante baï an-
cæboimpa."
13 Ayë adobaï apënedinque,
"Wængonguï ingante botö wede pönente
quëwencæboimpa," angacäimpa.
Ayë wæætë adobaï apënedinque,
"Wængonguï botö ïmote apënedinque,
Bitö wënäni, ante pönongä ënömo
inte botö, Möni wencabo më
ongömöni aedäni, ämopa."
Itota incæ Wængonguï beyë näni yewë-
mongaïnö baï adobaï apënecampa.
14 Mönö wænguïmämo ante wënæ awënë
incæ në angä ïñongante Itota, Botö näñe
wëninque tömengä ingante edæ ömëe
ëwencæboimpa, ante ïïmaï cægacäimpa.
Mönö Itota wëñëmö ïnömö inte mönö
baö tönö wepë ñömænguïñö ëñamö
baï tömengä nänö wænguinque adobaï
ñömænguïñö ëñagacäimpa. Ïninque
tömengä nämä nänö wënö beyænque
wënæ awënë ingante bæ tacä ate tömengä
wæætë pïñënämaï aquïï bate në angä
ïnämaï ingampa. 15 Ayë wënæ awënë
nempo ñä cæyænte baï quëwëninque mönö
wænguïmämo ante guïñente wæyömonte
Itota mönö beyë ante wæætë wëninque
mönö ïmonte gä pe æmpote ö ængä
beyænque quëwëmompa.
16 Edæ wïï anquedoidi ïnänite ænte pæ
mancæte ante cædinque tömengä wæætë
Abadäö wodi pëïmö ïñömonte mönö
ïmonte pönö ëninque pæ mangampa.
17 Mänïnö beyë Wængonguï, Bitö
tönïñadäni baï adobaï badinque bitö,
Wængonguï quï, ante në nö Pönömi
Ñënëmi pönï incæbiimpa. Ayë bitö
tönïñadäni ïnänite cöwë pönëninque
waadete pönö waa cædinque ædæmö

aacæbiimpa, ante tömengä ingante da
pönongä pongacäimpa. Ayë adobaï,
Bitö tömënäni wënæ wënæ näni cædö
beyë nämä wepë godoncæbiimpa, ante
cædinque Wængonguï Itota ingante
da pönongä pöninque tömengä mönö
ëñamö baï adobaï ëñadinque waomö
mönö ïnömö baï adobaï badinque Waocä
ïnongä ingacäimpa. 18 Mönö inguipoga
quëwëninque wënæ wënæ mönö cæïnënö
beyë wæwëmompa. Wënæ awënë,
Itota oda cædinque Wængonguï ingante
ëñënämaï cæcæcäimpa, ante cæyongä Itota
ïñömö mönö wæwënö baï adobaï wæwengä
incæte oda cædämaï ingacäimpa. Ïninque
wënæ wënæ cæïnente wæwëñömonte
tömengä adobaï do wægaingä inte, Mïnitö
tëï pïñænte ongöninque oda cædämaï
incæmïnimpa, ante pönö töö ëmænte
cæcampa.

3

Itota Ñënængä ïñongä Möitee wodi wædangä ingacäimpa

1 Mönitö ïmönite aa pedinque Wæn-
gonguï mïnitö ïmïnite adobaï aa pedinque,
Tæiyë waëmö entawencæmïnimpa, ante
badongacäimpa. Ïninque botö tönïñamïni
ëñëedäni. Itota ïñömö Wængonguï nänö
në da pönongaingä ingacäimpa, ante mönö
pönënö ante mönö, Näwangä impa, ante
apënemompa. Ayë, Wængonguï quï,
ante në Godongä Ñënængä pönï ïñömö
Itota adocä ingampa, ante mönö pönënö
ante, Näwangä impa, ante apënemompa.
Ïninque mïnitö guiquënë, Itota æbänö
ingacäimpa, ante önöwënenque pönente
quëwenguënëmïni ïmïnipa. 2 Wængonguï
angä ëñëninque Möitee wodi guiquënë
tömengä ingante cöwë pönente cædinque
Wængonguï tönö näni godongämë
quëwencabo ïnänite ædæmö cæte aa-
gacäimpa. Tömengä nö cæte nänö aagaï baï
adobaï cædinque Itota ïñömö Wængonguï
angä ëñëninque tömengä ingante cöwë
pönente cædinque tömengä tönö mönö
godongämë quëwencabo ïmonte ædæmö
cæte aacantapa.

3 Edæ, Oncö waa ongompa, ante waa amö
incæ mönö oncö në badöningä ingante
godömenque waa ate apënecëimpa.
Adobaï, Möitee wodi në waa aacä
ingacäimpa, ante tömengä ingante waa
amö incæ mönö edæ Itota në badongaingä
ingante godömenque nanguï waa ate
apënecëimpa. 4 Waocä oncö guiquënë wïï
tömenque ongompa. Edæ waocä mënongä
ate oncö edæ ongö amïnipa. Inguipo
incæ adobaï öönædë ongoncoo adobaï
wïï tömenque ongoncoopa. Mänincoo
tömancoo Wængonguï nänö badongain-
cooque ongoncoo acëimpa. 5 Möitee wodi
guiquënë Awënë Wængonguï ingante në
cæcä ïnongä inte tömengä tönö näni
godongämë quëwencabo ïnänite cöwë
pönëninque ædæmö cæte aagacäimpa.
Mänömaï cædinque tömengä, Wængonguï
æbänö ïincayë ate apënequingää, ante
odömöninque, Näwangä impa, ante
apënegacäimpa. 6 Mönö Codito guiquënë
Wæmpocä Wengä Onguïñængä ïnongä
inte Wæmpocä tönö näni godongämë
quëwencabo ïnänite cöwë pönente nöingä
pönï cæte pönö aacampa. Edæ mönö
guiquënë, Codito waa pönï pönö cæcä
beyænque watapë bacëimpa, ante mönö
pönënö ante wadäni ëñëñönäni waa tote
apënemompa. Ïninque mönö guïñënämaï
inte mänïnö mönö pönënö ante ædæmö
entawëninque ïinque baganca ñimpo
cædämaï ïmö ïninque tömengä tönö mönö
godongämë quëwencabo ïmaïmompa.

Wængonguï quïnäni näni guëmanguïmämo ante

7 Mänömaï beyë Wængonguï Tæiyë
Waëmö Önöwoca nänö angaïnö ante
mönö ëñente cæcëimpa. Tömengä
nänö apënegaïnö ante ïïmaïnö ante
yewëmongatimpa.

"Ñöwoönæ incæ tömengä apënecä ëñën-
inque,

8 mïnitö, Mïmö ömædë bawënämaï in-
cæmönimpa, ante cædinque Baa
änämaï ïedäni.

Dodäni ïñömö, Wido cæcëimpa, ante
näni önömæca quëwente cæyedë,
Wængonguï ingampa diyë pan-
guingää, ante pönëninque wïwa
cægadänimpa. Mänömaï cæd-
inque tömënäni Baa ante mïmö
ömædënäni näni bawengaï baï
mïnitö adobaï bawënämaï ïedäni.

9 Mïnitö mëmëidi mänïñömö quëwën-
inque botö ïmote wïwa cædäni wæ-
gaboimpa.

Incæte botö mänïñedë coadenta wadepo
ïñonte waa cæbo agadänimpa.

[10] Mänïïñedë quëwënäni mänömaï cædäni beyæ̈ botö tömënäni ïnänite pïïninque ïïmaï angaboimpa.
‘Botö taadö goquënënäni incæ taadö cöwë adämaï ïnäni inte
tömënäni ancaa oda cædinque mïmö ömædënäni inte baï wadö godänipa.’
[11] Äninque botö ænguï badinque, Botö në Quëwëmo ingaïmo inte nöingä ämopa, äninque,
Guëmäedäni, ante botö angaïñömö tömënäni cöwë guiite guëmänämaï incædänimpa, angaboimpa.”
Ante Wængonguï nänö angaïnö ante yewæ̈mongadänimpa.

[12] Ïñänäni ëñëedäni. Mïni pönencabo ïñömïnite mïnitö wacä ingä wacä ingä waa adinque adocanque incæ mïmö ömædengä badämaï incæcäimpa, ante wææ aaedäni. Ayæ̈ adocanque incæ wënæ wënæ entawengä badinque wiya æ̈mænte Wængonguï në Quëwengä ingante ëmö cæte godämaï incæcäimpa, ante wææ aaedäni. [13] Ñöwoönæ, ante në angä nänö angaïönæ ïñömö ayæ̈ ñöwo ganca ëönæpa. Ïninque mïnitö ñöwoönæ incæ wacä ingä wacä ingä ædæmö apënedinque, Æcämenque incæ wïwa näni cædö beyænque oda cæte wædinque mïmö ömædengä badämaï incæcäimpa, ante cædinque ïïmö ïñö ïïmö ïñö godongämæ̈ ïñacabo cædinque tæ̈ï ongöedäni. [14] Edæ mönö wëënëñedë wede pönengamöimpa. Ñöwo adobaï pönëninque ïïnque baganca wede pönëmö ïninque mönö Codito nempo godongämæ̈ quëwëmaïmompa.

[15] Ïninque adode ante pönente cæcæ̈impa.
“Ñöwoönæ incæ tömengä apënecä ëñëninque mïnitö, Mönitö mïmö ömædëmöni bawënämaï incæmönimpa, ante wææ cædinque Baa änämaï ïedäni.
Edæ dodäni, Wido cæcæ̈impa, ante cædinque edæ Baa ante mïmö ömædënäni näni bawengaï baï mïnitö adobaï bawënämaï ïedäni.”
[16] Wængonguï angä önömoncaque ëñëninque, Wido cæcæ̈impa, ante ædänidö cægadänii. Edæ Möitee wodi Equitobæ nänö në ænte gogaïnäni adodäni incæ, Wido cæcæ̈impa, ante cægadänimpa. [17] Ayæ̈ adobaï Wængonguï coadenta wadepo ïïñonte ædänidö ïnänite pïïninque ænguï bagacäï. Edæ në ëñënämaï inte wënæ wënæ cædäni ïnänite Wængonguï pïinte ænguï bacä ate tömënäni baö ingaï önömæca yabæque wæænte öñongatimpa. [18] Ayæ̈, Pö guiite guëmäedäni, ante botö angaïñömö cöwë guiite guëmänämaï incædänimpa, ante Wængonguï, Botö në Quëwëmo ïnömo inte nöingä angaboimpa, angacäimpa. Edæ ædänidö ïnänite mänömaï angacäï. Edæ në ëñënämaï cædäni ïnänite mänömaï angacäimpa. [19] Ïninque në pönënämaï ïnäni inte tömënäni näni pönënämaï ïnö beyænque guiidämaï ingadänimpa.

4

[1] Botö nempo guiidinque guëmancæmïnimpa, ante wëënëñedë nänö angaïnö ante Wængonguï ñöwo incæ adodö ante cöwë angampa. Mänömaï beyæ̈ mïni pönencabo tömämïni tömengä nempo guiidinque guëmanguënëmïni ïñömïnite adocanque incæ oda cædämaï incæcäimpa, ante cædinque mönö godongämæ̈ waa adinque wææ aacæ̈impa. [2] Edæ dodäni ïnänite Wængonguï ingantedö ante watapæ̈ näni apënegaïnö baï mönö ïmonte adobaï ante watapæ̈ apënedäni ëñëmompa. Incæte dodäni guiquënë önömoncaque ëñëninque wede pönënäni beyænque guëmänämaï inte wægadänimpa. [3] Mönö në wede pönëmö ïmö guiquënë Wængonguï nempo guiidinque mïmönë do guëmämompa. Edæ Wængonguï nempo mönö guëmanguënënö ante botö äninta adotaa ïïmaïnö ante yewæ̈monte ongö baï batimpa.
“Botö ænguï badinque, Botö në Quëwëmo ingaïmo inte ämopa, äninque,
Pö guiite guëmäedäni, ante botö angaïñömö tömënäni cöwë guiidämaï incædänimpa, angaboimpa.”
Ante Wængonguï beyæ̈ ante yewæ̈mongadänimpa. Incæte doyedë inguipoga ïï ëmönæ badöninque Wængonguï tömengä nänö cæquënënö ante ïïnque badöninque, Idæwaa, angacäimpa. [4] Wængonguï önompo æ̈mæmpoque go adoönæque ïïñonte ïïnque cædinque ïïmö wæiyö nänö guëmangaïönæ ingatimpa, ante ïïmaï ante wataa yewæ̈monte ongompa.
“Önompo æ̈mæmpoque go adoönæque ïïñonte ïïnque cædinque ïïmö wæiyö

ñimpo cædinque Wængonguï guëmangacäimpa."

5 Ayë botö äninta adotaa ïïmaï ante yewë-
monte ongompa.

"Pö guiite guëmäedäni, ante botö äñömö
töménäni cöwë guiidämaï incædän-
impa," angampa, ante yewëmon-
gatimpa.

6 Ïninque Wængonguï nänö pönö cædö
ante watapë ante apënecä ëñëninque
dodäni ïñömö önömoncaque ëñënäni
inte töménäni näni ëñënämaï cægaïnö
beyë guiidämaï ingadänimpa. Ïninque,
Wængonguï tömengä nänö angaïnö
ïïnque cæcäimpa, ante cædinque ïïn-
cayë quëwënäni pancadäniya cöwë
guiiquënënäni ïnönänimpa. 7 Mänömaï
beyë, Æönædö ëñenguënëmïni ïmïnii, ante
odömoncæte ante cædinque Wængonguï,
"Ñöwoönæ," ante awënë Dabii ingante
wantæpiyë ate apënecä ëñengacäimpa.
Ïninque mänïnö botö do ante yewëmömo
mïni adïnö baï ante Dabii wodi ïïmaïnö ante
yewëmongacäimpa.

"Ñöwoönæ incæ tömengä apënecä ëñën-
inque mïnitö, Mïmö ömædëmöni
bawënämaï incæmönimpa, ante
cædinque Baa änämaï ïedäni," ante
yewëmongacäimpa.

8 Edæ docä Ootowee wodi töménäni ïnänite
doyedë manguicä guiidinque Cänaämæ
quëwengadänimpa. Incæte töménäni
mänïömæ do guiidïnäni inte näwangä
guëmänäni baï Wængonguï ïïncayë
ate, Ñöwoönæ guëmancæmïnimpa, ante
wæætë änämaï incædongäimpa. 9 Ïninque
mönö Wængonguï quïmö ïñömö edæ
guëmanguïönæ guëmante baï mönö
tömengä nempo quëwëninque mïmönë
guëmäninque cætawente wædämaï in-
gëimpa. 10 Wængonguï ïïnque badöninque
tömengä nänö cæquënënö tömää cæd-
inque ñimpo cædinque guëmangacäimpa.
Tömengä nänö ñimpo cæte guëmangaï
baï waocä ïñömö Wængonguï nempo
guiidinque në guëmangä ïñömö adobaï
tömengä nänö cæquënënö ante, Tömänö
do cætimpa, ante adinque ñimpo cæd-
inque guëmangampa. 11 Dodäni näni
ëñënämaï cægaï baï ñöwodäni adobaï
cædäni ïninque töménäni näni të go
wæænguinque cæbaïnänipa. Mänömaï ï
ïninque, Adocanque incæ mänömaï cæte
të go wæënämaï incæcäimpa, ante wææ
cædinque mönö tömämö, Wængonguï
nempo guiite mïmönë guëmangëimpa,
ante nanguï cæcëimpa.

12 Wængonguï nänö änö ïñömö mïïne
quëwëne inte tëï piyënë ënepa. Edæ
yaëmë yægamë tipængaa engamë bamen-
caa guiibæ watii co baï Wængonguï nänö
änö ïñömö adobaï cædinque mönö önö-
woca incæ do cote baï guiipa. Ayë
bamë tadömengadëmë tëï guïñænte bamïi
edonque a baï Wængonguï nänö änö ïñömö
adobaï mönö mïmö incæ tadömengadë
tëï guïñænte baï cædinque mönö pönënö
ante mönö cæïnënö ante do edonque ba
adinque adode incæ apænte baï ampa.
13 Wængonguï në apænte änongä ïñongante
mönö nämä incæ, Æbänö cægamönii, ante
tömengä ingante töingä apënequënëmö
ïmompa. Edæ, Wængonguï ayongä tö-
mengä nänö badongaincoo tömancoo edæ
gä ængate ömægacoo baï inte wodönämaï
ongompa.

Wængonguï ingante në Godongä Ñënængä Itota ingampa

14 Mönö beyë, Wængonguï quï, ante
në Godongä Ñënængä pönï ïñömö Wæn-
gonguï Wengä Itota ingampa. Tömengä
ïñömö nämä wepë godonte do wængaingä
inte ñäni ömëmöninque öönædë æite
ongongampa. Ïninque mönö, Tömengä
ingante wede pönëmönipa, ante në
apënemö inte mönö wede pönënö ante
ædæmö pæ mangëimpa. 15 Wængonguï quï,
ante mönö beyë në Godongä Ñënængä
pönï ïnongä ïñömö wënæ wënæ cædämaï
ingacäimpa. Incæte aquïï ïmö inte wæmö
adinque tömengä wæætë, Botö Waobo
ëñadinque aquïï bate wægaïmo inte,
Aquïï mïni wædö æbänö ï, ante do edæ
ëñëmopa, angampa. Edæ wënæ awënë
tömengä ingante, Wënæ wënæ cæe,
angä do wægaingä inte tömengä mönö
wënæ wënæ cæïnënö, Æbänö ï, ante do
ëñengampa. 16 Ïninque mönö Awënë ïñömö
nanguï waadete pönengä inte Awënë
contaimpaa ongongampa cæmöö. Mönö
wënæ wënæ cædïnö ante tömengä pönö
ñimpo cæcæcäimpa, ante cædinque mönö
tömengä weca ponte apënecëimpa. Mönö
caate wæyedë tömengä pönö töö ëmænte
cæcæcäimpa, ante mönö tömengä weca
ponte apënecëimpa. Mänömaï Awënë

ongompaa gäänë pöninque mönö guïñënämaï inte apënemö ëñëninque tömengä waadete pönö waa cæcä ængæimpa.

5

1 Wængonguï quï, ante bitö botö ïmote
ë pönömi ñënëmi pönï bacæbiimpa, ante
æcänö ingante Wængonguï angä bacää.

Edæ waocä adocanque ingante apænte
æninque Wængonguï angä ate tömengä
ïñömö ë waocä ïnongä inte waodäni
beyë Wængonguï weca cæcampa. Ïninque
waodäni ïingä weca pöninque, Wængonguï
quï, ante pædæ pönönäni æninque
tömengä wæætë Wængonguï ingante
godongampa. Ayë, Wënæ wënæ cæmöni
incæte Wængonguï waadete pönö ñimpo
cæcæcäimpa, ante cædinque waodäni,
Wængonguï quï, ante cæningä ænte
pöninque pædæ pönönäni ængampa.
Æninque ë godongä ñënængä ïñömö
ë waocä ïnongä incæte cæningä ingante
ænte wënöninque ë ænte pönäni näni
wënæ wënæ cædïnö beyë ante baö iya
tangampa. 2 Ïninque wadäni, Æbämë impa,
ante ëñënämaï näni wædö ante ë godongä
ñënængä ïñömö ë waocä ïnongä inte
adobaï pancaa ëñënämaï inte wæcampa.
Ayë oda cæte näni wædö ante tömengä
adobaï oda cæte wæcampa. Ïninque wadäni
baï aquïingä ïnongä inte tömengä gänë
pönëninque wadäni ïnänite ædæmö cæte
odömongä adänipa. 3 Mänömaï ïnongä
inte tömengä wadäni wënæ wënæ näni
cædïnö beyë ante, Wængonguï quï, ante
iya täninque adobaï, Botö nämä wënæ
wënæ cædïnö beyë godömopa, ante iya
tante Wængonguï ingante godongampa.

4 Waocä nämä incæ, Botö, Wængonguï
quï, ante ë godömo ñënëmo bayömote
wadäni botö ïmote waa acædänimpa, ante
ædö cæte anguingää. Ïñæmpa Wæn-
gonguï angä beyænque Aadöö wodi ë
godongä ñënængä bacä baï wadäni adobaï
Wængonguï angä beyænque ë godönäni
ñënënäni badänipa. 5 Codito incæ, Ë
godömo ñënëmo badinque ë tæï ëmömo
inte ñäö ëmömo acædänimpa, ante nämä
ante wïï angacäimpa. Wængonguï incæ
tömengä ingante,

"Bitö botö Wëmi ïnömi ïmipa.

Ñöwoönæ bitö Wæmpobo babopa."

6 Angacäimpa. Ayë godömenque Wæn-
gonguï nänö angaïnö ante wataa yewë-
mongatimpa.

"Wængonguï quï, ante ë pönongä Mëe-
quitedeco nänö cöwë ingaï baï,
bitö adobaï ñimpo cædämaï inte ë Pönömi
cöwë incæbiimpa," ante Codito in-
gante angacäimpa.

7 Codito ïñömö Waocä ëñate quëwëninque
Ca ca wædinque Yæ yæ äninque Wæn-
gonguï ingante nanguï apënegacäimpa.
Wængonguï bitö adobique eyepë ïmi
inte wææ ämi ïninque botö wënämaï
ïmaïmopa, angacäimpa. Incæte, Bitö,
Wëe, ämi ate botö wæncæboimpa, ante
nänö Ao änïnö beyænque Wængonguï
tömengä ingante do ëñengacäimpa.
8 Wæmpocä Wëñængä ïnongä incæte
Itota nänö caate wæwëmämo beyænque
Wængonguï nänö änö ante ædæmö
ëñente cædinque picængä bagacäimpa.
9 Tömengä nänö änö ante ë ëñente
cædömö ïñömonte tömengä ædæmö
ëñëninque picængä bagaingä inte edæ
mönö ïmonte ængä beyænque mönö cöwë
wënämaï inte quëwëmompa. 10 Tömengä
ingante Wængonguï apænte æninque,
Mëequitedeco ë pönongä ñënængä pönï
nänö ingaï baï bitö adobaï botö ïmote
ë Pönömi Ñënëmi pönï ïnömi ïmipa,
angacäimpa.

Mönö wede pönënö ante Baa änämaï ingæimpa, ante

11 Mänïnö ante botö mïnitö ïmïnite
godömenque nanguï apënequënëmo
ïmopa. Incæte, Æiquedö ëñenguïmïnii,
ante pönente wædinque botö, Æbänö cæte
apënebo ëñenguïmïnii, ante wæbopa.
12 Ïñæmpa mïnitö doyedë mïni ëñengaïnö
ante ñöwo ë odömömïni baquënëmïni
ïmïnipa. Incæte wacä wæætë mïnitö
ïmïnite Wængonguï nänö angaïnö ante
adodeque adodeque ante odömonte
apënecä ëñenguënëmïni adodö bamïni
awædö. Edæ wëñënäni ë goömë gänäni
baï wæætë bamïni ïñömïnite botö ædö
cæte täëmö cænguï godonte baï apënebo
ëñenguïmïnii. 13 Goömë ë gangä baï ingä
ïñömö tömengä wëñængä baï ïñongante
mönitö, Æbänö nö cæquïï, ante odömonte
apënemöni incæte tömengä ïñömö cöwë
ëñënämaï ingampa. 14 Wæætë æcänö cöwë
waa cæda ïna ïñömö tömengä, Quïnö waa
ïï, ante, Quïnö wënæ wënæ ïï, ante wæætë

wæætë ante cædinque do ëñente badinque picængä baï bacampa. Ïninque ædæmö picæïnäni në badäni beyænque möni nö odömonte apænedö ïñömö cænguï tæëmö baï ongompa.

6

[1] Mönö Codito inguipoga quëwëninque æbänö cægacäï, ante do ëñëmompa. Mönö wænguïnö goquinque wënæ wënæ cæmompa, ante wædinque, Idæwaa wënæ wënæ cætabopa, ante mönö Wængonguï gämæïnö æbänö cæte ocæ ëmænte ponguïï, ante do ëñëmompa. Tömengä ingante æbänö cæte pönenguïï, ante do ëñëmompa. Ïninque mänïnö tömänö ante do ëñënïmö inte mönö mänïnö ante idæwaa tedetamompa. Wæætë, Æbänö cæte godömenque picæmö baï ëñente baquïï, ante mönö ñöwo apænecæïmpa. [2] Adobaï, Æpænë quïnante guiiquïï, ante, Önompoca quïnante godö gampoquïï, ante do ëñëmö inte mönö mänïnö ante godömenque tededämaï ingæïmpa. Ayæ, Wænte ate ñäni mönö ömæmongæïmpa, ante do ëñëmö ïninque, Wængonguï cöwë apænte ancæcäimpa, ante do ëñëmö ïninque mönö mänïnö ante ñöwo godömenque tededämaï ingæïmpa. [3] Ïninque Wængonguï Ao angä ate botö mänïnö mïnitö do ëñënïnö ante tededämaï incæboimpa. Mïnitö ëñënämaï ïnïnö ante wæætë nanguï apænebo ëñencæmïnimpa.

[4] Wængonguï mönö mïmönë pönö tica ënente baï cædinque edonque odömonte apænecä ëñëninque mönö ñäö baï entawëmompa. Tömengä öönædë waa pönï nänö da pönongaincoo do ænte quëwëmompa. Ayæ tömengä Tæiyæ Waëmö Önöwoca ingante da pönongä æninque mönö tömengä tönö äanque baï ëwocamompa. Mänömaï ëwocamö incæte pancadäniya wadæ godäni inte edæ ædö cæte, Wënæ wënæ cæte awædö, ante ocæ ëmænte ponguïnänii. [5] Tömënäni ïñömö, Wængonguï nänö änö waa pönï impa, ante do ëñënïnäni inte ayæ, Wængonguï mïinguipo nänö badöñedë mänïñedë mïïmämoque ba ate tæï pïñænte cæcæïmpa, ante do ëñënänipa. [6] Incæte mänïnö näni wede pönënïnö ante Baa ante wadæ godäni baï tömënäni edæ ædö cæte ïincayæ ate, Idæwaa wënæ wënæ cæte awædö, ante ocæ ëmænte ponguïnänii. Ïñæmpa dodäni Wængonguï Wengä ingante awæ timpote wænönäni baï cædinque ïïnäni wæætë tömengä ingante adodö wænonte baï cædänipa. Ayæ tömënäni näni æmæwo ëwente wæquinque tömänäni ayönäni Wængonguï Wengä ingante badete tote baï cædänipa.

[7] Edæ cöönæ wantæ wantæ cæ ate waodäni cöñe inguipoga tömëmö quiyadäni wææ pæte incapa. Incate amïmö ba ate në quiyadïnäni nanguï tä pete eyepæ ænäni ïninque Wængonguï wæætë onguipo tömenguipo waa pæ ate adinque, Waa pæguipo abopa, angampa. Adobaï tömengä nänö änö ante wantæ wantæ ïñö apænedäni ëñëninque waodäni gänë pönënäni badinque wadäni ïnänite waadete cædäni ate Wængonguï mänïnäni ïnänite, Mïnitö waa ëñente cæmïni abopa, ante pönö waa cæcampa. [8] Ömentacooque pæguipo daacamenque pæguipo guiquënë nänö æmæwo tante ëwenguinque önonguipoque impa. Mäninguipo iya tanguï baï waocä adobaï Wængonguï nänö änö ante në Baa angä ïñömö tömengä nänö æmæwo ëwenguinque Baa angampa.

Watapæ bacæimpa, ante pönëninque tæï ongömompa

[9] Ïñänäni ëñëedäni. Wadäni mänömaï ïnänipa, ante yewæmömöni incæte mönitö ayömöni mïnitö wïï tömënäni baï ïmïni amönipa. Wæætë Codito ængä beyænque në quëwenguïmïni ïnömïni inte mïnitö cöwë waa cæmïni ïmïni amönipa. [10] Edæ mïnitö cöwë waa cædinque Wængonguï ingante waadete pönëninque tömengä quïnäni beyæ godö waa cægaïmïni inte ñöwo godömenque cæmïnipa, ante adingä inte Wængonguï dicæ mïni cædö ante pönënämaï inguingää. Wæætë në nö cædongä inte tömengä mïni cædö ante cöwë pönengampa. [11] Codito beyænque watapæ bacæimpa, ante mïnitö wede pönëmïnipa. Ïninque mïnitö mänïnö mïni wede pönënö ante ïinque baganca wede pönencæte ante cædinque mïni waadete pönö cægaïnö baï adobaï ïinque baganca cöwë cæedäni, ämönipa. [12] Edæ në wede pönënäni wæntæye ïnämaï ïnäni ïñömö edæ Wængonguï, Pönömo æedäni, ante nänö angaincoo cöwë æncædänimpa. Mïnitö ïñömö, Tömënäni æbänö cædänii, ante adinque tömënäni näni cædö baï adobaï cædinque wæntæye ïnämaï inte

Wængonguï nänö angaincoo adobaï
æncæmïnimpa, ämönipa.
13 Wængonguï, Botö änö baï cöwë
cæcæboimpa, ante Abadäö wodi ingante
angacäimpa. Mänömaïnö ante näwangä
impa, ante Abadäö ëñencæcäimpa, ante
cædinque tömengä, Wacä ëmöwo godö-
menque tæï pïñængä ëmöwo ante apënebo
ëñëninque do ëñencæcäimpa, ante
cæyongante wacä në tæï pïñængä guiquënë
edæ dæ angacäimpa. Ïninque Wængonguï
ïñömö nämä ëmöwo ante apënedinque,
Wængonguïmo në Quëwëmo inte nöingä
ante ämo ëñëe, äninque ïïmaï angacäimpa.
14 "Botö bitö ïmite pönö waa cæbo ate
bitö pæïnäni nanguï yebënïnque bacoo
bacædänimpa. Botö Wængonguïmo në
Quëwëmo inte ämopa." 15 Ante do angä
ëñengaingä inte Abadäö wodi wantæpiyë
ënämaï inte wänö cöñongante Wængonguï
tömengä nänö angaïnö baï pönö cæcä
ængacäimpa.
16 Waodäni guiquënë, Näwangä ämopa,
ante ëñencædänimpa, ante cædinque wacä
ëmöwo godömenque tæï pïñængä ëmöwo
apënedinque änänipa. Mänömaï cæd-
inque waocä, Botö godömenque në tæï
pïñængä tönö guëa cæte baï änïmo inte
ædö cæte babæ ante wadö cæquïmoo,
ante baï apëneyongante wacä Ao angä ate
tömëna näna guëa cæcaya badapa.
17 Wængonguï ïñömö, Botö wadö baï
änämaï ïnömo inte mänïï botö angaïnö
baï cöwë cæcæboimpa, angacäimpa. Ayë,
Mänömaï impa, ante botö angaincoo
në ænguïnäni ædæmö ëñencædänimpa,
ante cædinque Wængonguï nämä ëmöwo
apënedinque, Botö Wængonguïmo
në Quëwënömo inte näwangä ämopa,
angacäimpa. 18 Tömengä, Botö pönö
cæbo beyænque watapë bacëimpa,
ante nänö angaïnö ante æncæte ante
mönö Wængonguï gämënö do wodii
wïnonte pömöimpa. Ïninque tömengä
weca do pönïmö ïñömonte tömengä
wæætë, Mënea beyë mönö watapë
bacëimpa, angampa. Ayë, Mïnitö
wampo pönëninque edæ botö tönö edæ
godömenque cæcæmïnimpa, ante tömengä
ædæmö apënecampa. Mënea ante
apënebo ëñëedäni. Botö Wængonguïmo
ïnömo inte nämä Wængonguï ëmöwo
apënebo beyë në ëñëmïni inte mïnitö
mänïne beyë pönencæmïnimpa. Ayë
godömenque wade ante, Wængonguï incæ
ædö cæte babæ wapiticë anguingää, ante
pönencæmïnimpa. Mänömaï Wængonguï
mënea ante cægacäimpa.
19 Ïninque wipo gæguincamë inte tæï
ñänoncadodäni ate wäï wocë baï mönö
ïñömö edæ, Mänïne mënea beyë watapë
bacëimpa, ante mönö wede pönënö beyë
tæï ongömö inte mönö ædö cæte wadæ
goquïï. Mönö wede pönënö beyænque
edæ Wængonguï oncönë weocoo wææ
owoyömo tadömengadæncönë guii
öönædë ñä cæte baï ï ïninque mönö
önöwoca ïñömö edæ tæï ongonte baï
ëwocamompa. 20 Itota ïñömö täno beyænte
öönædë æidinque mönö beyë ante män-
incönë do wäänë guiigacäimpa. Ïninque
Mëequitedeco në godongä ñënængä nänö
ingaï baï badinque Itota, Wængonguï quï,
ante nämä wepë në Godongä Ñënængä
pönï ïnongä inte edæ cöwë ongongampa.

7

Mëequitedeco baï Itota në Godongä Ñënængä ingampa

1 Mëequitedeco guiquënë Tadëë näni
äñömö quëwënäni awënë odeye ïnongä
inte tömengä, Wængonguï Æibæ pönï
në Quëwengä quï, ante në godongä
ingacäimpa. Ïñongante Abadäö wodi
wadäni awënë odeyeidi ïnänite wënonte
pöñongante Mëequitedeco eyepë pö bee
tëninque, Abadäö ëñëmi, angantapa. Bitö
ïmite Wængonguï pönö waa cæcæcäimpa.
2 Ante pönö waa apëneyongante Abadäö
ïñömö awënëidi wodi näni mangaincoo
tömengä nänö ö ænincoo bacoo pönï incoo
adinque önompo tipæmpoga mänimpocato
cabo tï gæte cö cædinque, Wængonguï quï,
äninque Mëequitedeco ingante adocatoque
pædæ godongä ængacäimpa.

Mëequitedeco në awënë odeye ïñon-
gante tömengä ëmöwo pemonte baï cæd-
inque wadäni, "Awënë ïnongä inte tö-
mengä në nö cæcä ingampa," ante an-
gadänimpa. Ayë, Tadëë "Gänë pönëñömö"
näni angaïñömö quëwënäni awënë od-
eye ingampa, ante pönëninque tömënäni,
"Awënë odeye ïnongä inte tömengä në
gänë pönengä ingampa," ante wawo pe-
mongadänimpa. 3 Tömengä badä ömaacä
ingä baï, tömengä wæmpocä ömaacä ingä

baï, tömengä nänö ëñagaïönæ ömaacä ingä baï, tömengä nänö wængaïönæ ömaacä ingä baï ante dodäni tömengä ingantedö ante yewæ̈mongadänimpa. Mänömaï ï ïninque mönö, Wængonguï Wengä nänö cöwë ingaï baï Mëequitedeco adobaï, Wængonguï quï, ante në cöwë godongä ingampa, ante pönengæ̈impa.

4 Tömengä ñæ̈nængä pönï ingacäimpa, ante botö ïïmaï ante apæ̈nebo pönëedäni. Wængonguï quï, ante në godongä ñæ̈nængä pönï Mëequitedeco ingampa, ante pönëninque mönö wæ̈mæ̈ Abadäö wodi incæ tömengä nänö ö æ̈nincoo önompo tipæmpoga mänimpocato ongö adinque adocatoque æ̈ninque Mëequitedeco ñæ̈nængä ingante pædæ godongä ængacäimpa. 5 Mönö Abadäö wodi pæ̈ïmö ïñömö tömancabomö ïnömö incæte adocabodäniya mönö tönïñadäni Debiidi pancadäniya guiquënë, Wængonguï quï, ante në godönäni bagadänimpa. Bayönänite Möitee wodi tömënäni ïnänite ïïmaï angacäimpa. Mïnitö tönïñadäni ïnänite ämïni ëñëninque tömënäni wæætë tömënäni näni æ̈nincoo önompo tipæmpoga mänimpocato ongö adinque adocatoque pædæ pönönäni æncæmïnimpa, ante wææ angä ëñëninque tömënänique, Wængonguï quï bacæ̈impa, ante në æ̈näni ïnänipa. 6 Mëequitedeco guiquënë Debii wodi pæ̈ingä ïnämaï ingaingä incæte adocatoque angä ëñëninque Abadäö wodi pædæ godongä ængacäimpa. Do ïñömö Wængonguï incæ Abadäö ingante apæ̈nedinque, Bitö quï, ante botö cöwë pönömo æncæbiimpa, angacäimpa. Incæte wantæpiyæ̈ ate Wængonguï nänö në angaingä ïñongante Abadäö ingante apæ̈nedinque Mëequitedeco ïñömö, Wængonguï bitö ïmite pönö waa cæcæcäimpa, ante pönö waa apæ̈negacäimpa.

7 Mönö ayömö guiquënë, Ñæ̈nænäni ïnönäni ïñömö tömënänique önönänique ïnänite në godö waa apæ̈nedäni ïnänipa, ante do ëñëni̇mo inte mönö wadö ante ædö cæte pönenguïï. Ïninque, Abadäö wodi önonganque ïñongante Mëequitedeco në ñæ̈nængä ïnongä inte edæ mänömaï waa apæ̈negacäimpa, ante mönö edonque ëñëmompa. 8 Mänïnäni Debiidi guiquënë në ñömæ̈intai ëñadäni ïnänipa. Incæte tömënäni ïnänite wadäni, Wængonguï quï bacæ̈impa, ante adocatoque cöwë pönönäni æ̈nänipa. Ïingä Mëequitedeco guiquënë ñömæ̈intai ëñadämaï baï ingaingä inte në quëwengä ingampa, ante yewæ̈mongatimpa. Tömengä mänömaï në quëwengä baï ïñongante Abadäö wodi tömengä ingante, Wængonguï quï, ante adocatoque godongä ængacäimpa.

9 Mänömaï impa, ante pönëninque botö, Ëñencæmïnimpa, ante ñöwo godömenque yewæ̈mömo aedäni. Tömënäni näni æ̈nïnö önompo tipæmpoga ganca mänimpocato ongö adinque, Wængonguï quï, ante adocatoque pædæ godöñönäni Debii näni pæ̈incabo incæ në æ̈näni ïnönänimpa. Incæte Debii wodi wæmpocoo ingainga ïnongä inte Abadäö wodi adocatoque do godongä ïninque tömengä pæ̈ingä inguingä Debii ïñömö wæmpocoo tönö äanque baï adocatoque do godonte baï ayæ̈ ate ëñate quëwengacäimpa. 10 Edæ Abadäö wodi nänö pæ̈ïnäni Debiidi ïnänipa. Ïninque Debii ayæ̈ ëñadämaï ïñongante tömengä wæmpocoo Abadäö wodi ingante Mëequitedeco pö bee tente adocatoque æ̈ninque Debii nänö æ̈nguënencoo incæ pancacooga adobaï ængacäimpa.

11 Wængonguï doyedë angä ëñëninque Debiidi pancadäniya, Wængonguï quï, ante në godönäni bagadänimpa. Ayæ̈ Wængonguï, Ïïmaï cæedäni, ante angä ëñente yewæ̈möninque Debiidi wæætë wadäni ïnänite odömonte apæ̈nedäni ëñengadänimpa. Incæte Debiidi, Wængonguï quï, ante näni godönö beyænque mönö Wængonguï ayongä mönö ædæmö pædäni baï edæ dicæ entawente bamongaa. Ïñæmpa mänïnäni näni godönö beyænque në picæ̈näni baï bamö baï ñöwo wacä në Godongä ingante Wængonguï da pönönämaï incædongäimpa. Ayæ̈, Wængonguï quï, ante në Pönongä incæcäimpa, ante Codito ingante da pönöninque Wængonguï, Debii wodi pæ̈ingä Aadöö nänö pönongaï baï Codito adobaï pönoncæcäimpa, ante änämaï inte wæætë, Mëequitedeco nänö pönongaï baï cædinque Codito pönongä beyænque waodäni botö ayömö në nö cædäni bacædänimpa, angacäimpa. 12 Ayæ̈, Wængonguï quï, ante näni godoncabo ïñönänite Wængonguï, Idæwaa cæmïnipa, äninque wacä ingante, Bitö wæætë botö ïmote në Pönömi bacæbiimpa, angacäimpa. Ayæ̈ wacä mänömaï në

Godongä bacä beyä Wængonguï, Ïïmaï
cæedäni, ante nänö wææ angaïnö ante wëä
godonte baï cædinque wade äninque wææ
angä ingacäimpa.

13 Ïninque Wængonguï ñöwo, Në Pönömi
bacæbiimpa, ante nänö në angaingä ïñömö
Debiidi näni cabo ïnämaï inte wæætë
wacabocä ïnongä ingampa. Incæte ñöwocä
Codito guiidënäni ïñömö, Wængonguï quï,
ante näni iya täimpaa cöwë godönämaï
ïnönänimpa. 14 Edæ, Wængonguï quï,
ante oodaaidi näni cabo në godönäni
incædänimpa, ante Möitee wodi dicæ
angacäïñaa. Incæte, Mönö Awënë
ïñömö Oodaa wodi pæingä ingacäimpa,
ante edonque acæimpa. 15 Ïninque
Mëequitedeco nänö ingaï baï wacä wæætë,
Wængonguï quï, ante në Godongä bacä
adïmö inte mönö godömenque edonque
ëñengæimpa. 16 Edæ Ñöwocä tömengä
mëmæidi wïï në godönäni ingadänimpa.
Ïninque, Bitö mëmæidi näni godongaï
baï bitö adobaï godonte ëñëe, ante ædö
cæte anguïï. Wïï tömengä mëmæidi
näni cægaï baï cædinque tömengä në
Godongä bagacäimpa. Wæætë cöwë në
wënämaï Quëwenguingä inte tömengä
nämä nänö tæï pïñënö beyænque në
Godongä bagacäimpa. 17 Edæ tömengä
ingante apënedinque Wængonguï,

"Mëequitedeco, Wængonguï quï, ante në
pönongä cöwë nänö ingaï baï,

bitö adobaï ñimpo cædämaï inte në Pönömi
cöwë incæbiimpa," ante apënegacäimpa.

18 Ïninque, Ïïmaï cæedäni, ante Möitee
wodi wëënëñedë nänö wææ angaïne
incæ aquïïne inte önöneque baï ïñonte
wëä godonte baï bagatimpa. 19 Edæ
Möitee wodi, Ïïmaï cæedäni, ante nänö
wææ angaïnö ëñente beyænque mönö
Wængonguï ayongä ædæmö pædäni baï
dicæ entawente baquïmöö. Wængonguï
wæætë, Codito pönö cæcä beyænque
watapë quëwencæmïniipa, ante ñöwo
pönö apënegacäimpa. Ïninque, Mänömaï
impa, ante pönëninque mönö Wængonguï
weca pömompa.

20 Wængonguï wïï önonque angacäimpa.
Wæætë tömengä nämä ëmöwo apënedinque, Botö Wængonguïmo në Quëwënömo
inte näwangä ämopa, äninque Codito
ingante angä ate tömengä wæætë, Wængonguï quï, ante në Godongä bagacäimpa.
Wæætë wadäni ïnänite guiquënë tömengä wïï nämä ëmöwo apënedinque,
Näwangä ämopa, ante änämaï ingä incæte
tömënäni önonque, Wængonguï quï, ante
në godönäni bagadänimpa. 21 Codito
ingante guiquënë Wængonguï ïïmaï ante
apënegacäimpa.

"Bitö ñimpo cædämaï inte, Wængonguï
quï, ante në Pönömi cöwë incæbiimpa.

Ante botö në Tæiyë Awënë ïnömo inte
nöingä äninque

ïincayë ate wadö ante cöwë änämaï incæboimpa."

22 Wængonguï, Itota botö ïmote në Pönongä
ïnongä inte mïnitö beyë cæcä ate mïnitö
Ao ämïni ïninque mönö godongämë waa
cæcæimpa, äninque Wængonguï mönö
ïmonte ñöwo godömenque waa pönï
apënegacäimpa. Ïninque Wængonguï
mänömaï nämä ëmöwo apënedinque,
Näwangä ämopa, äninque Itota nänö
në angäingä ïñongante mönö Itota
ingante pönëninque, Wængonguï nänö
angaïnö baï cöwë cæcæcäimpa, ante do
ëñëmompa. 23 Mänïnäni guiquënë në
ñömëintai ëñagaïnäni inte ædö cæte
ñimpo cædämaï inte Wængonguï ingante
në godönäni cöwë inguïnänii. Ïninque
wïï adocanque në godongä ingacäimpa.
Wacä wacä në godönäni bagadänimpa.
24 Itota ïñömö në wënämaï quëwënongä
inte tömengä, Wængonguï quï, ante në
Godongä ïnongä inte cöwë quëwengampa.
25 Edæ tömengä në wënämaï Quëwënongä
inte Wængonguï ingante mönö beyë ante
cöwë apënedinque, Botö bitö gämënö në
mämömo pönäni ïnänite bitö pönö waa
cæcæbiimpa, ante ñimpo cædämaï inte
cöwë apënecampa. Wængonguï ingante
cöwë apënecä ïnongä inte tömengä
cöwë quëwëninque ædæmö pönö ængä
beyænque mönö wæætë cöwë wënämaï
quëwenguïmö ïmompa.

26 Wadäni näni ëñënämaï cæcabo baï
wïï ïnongä inte Itota ïñömö tæiyë waëmö
ïnongä ingampa. Wentamö mongënämaï
ïnongä ïñongante tömengä ingante ædö
cæte pïinte apænte anguïnänii. Mänömaï
ingä adinque Wængonguï tömengä
ingante öönædë ëmonga pönï ængö cæcä
ongongampa. Ïninque tömengä adocanque

pönï, Wængonguï quï, ante në nö
Godongä Ñënængä pönï ïnongä inte mönö
wædö ante eyepë pönï pönö cæcampa.
27 Wadäni në godönäni ñënënäni pönï
ïnäni guiquënë tömënäni täno godöninque
nämä näni wënæ wënæ cædö beyë ante,
Wængonguï botö ïmote waa acæcäimpa,
ante cëningä wepë ïïmö ïïñö ïïmö ïïñö
godönänipa. Ayë ate wadäni näni wënæ
wënæ cædö beyë adobaï godönänipa.
Itota guiquënë wënæ wënæ näni cædö
baï cædämaï ïnongä inte nämä beyænque
godönämaï ingacäimpa. Ayë wamö mönö
wënæ wënæ cædö beyë wæætë wæætë
godönämaï inte tömengä eyepë ïnongä
inte adopoque pönï godongacäimpa.
Ïninque tömengä nämä wepë godöninque
eyepë pönï godongä adinque Wængonguï
wæætë mönö ïmonte waa acampa.
28 Möitee wodi nänö wææ angaïnö ante
ëñente cædinque waodäni aquïï ïnäni
näni cabo ïïñönänite pancadäniya ïnänite
änäni Wængonguï ingante në godönäni
ñënënäni do badänipa. Wængonguï
guiquënë ïïncayë ate nämä ëmöwo
apënedinque, Botö Wengä ædæmö
Picængä në ëñengä bagaingä ingante
ämo ate tömengä në Pönongä Ñënængä
bacæcäimpa. Botö Wængonguïmo
në Quëwënömo inte näwangä ämopa,
angacäimpa.

8

Wængonguï ñöwo nänö angaïnö ante Itota ïïnque cæcä

1 Mänömaïnö ante quïnante yewëmömönii.
Edæ, Mönö wædö beyë ante, Wængonguï
quï, ante në Godongä Ñënængä pönï
inte ongongampa, ante, Näwangä impa,
ante edonque ëñencæmïnimpa, ante
yewëmömönipa. Tömengä ïïñömö öönædë
æidinque Awënë Wængonguï tömëmængä
ïnö të contadinque Tæiyë Awënë inte
ongongampa, ante yewëmömöni adinque
ëñencæmïnimpa. 2 Mänömaï ïnongä
inte tömengä wïï waocä nänö mænon-
gaincönë cæcampa. Wæætë Wængonguï,
Owocæboimpa, ante tæiyë waëmö nänö
mænongaincönë Itota ïïñömö mönö beyë
ante, Wængonguï quï, ante në Godongä
Ñënængä pönï inte cæcampa.
3 Inguipoga quëwënäni guiquënë ado-
canque ingante, Wængonguï quï, ante bitö
në godömi ñënëmi pönï bacæbiimpa,
änäni badinque tömengä në tä në tä
cædinque mäincoo cöwë godonguënengä
ingampa. Ïninque mäningä Itota guiquënë
adobaï në Godongä Ñënængä pönï ïnongä
inte adobaï godonguënengä ingampa.
4 Edæ, Ïincooque godoncæmïnimpa, ante
Möitee wodi wææ angä ëñente cædinque
inguipoga në godönäni guiquënë do eyepë
pönï godönäni ïnänipa. Ïninque tömënäni
näni godö baï Itota ïïñömö ædö cæte
godonguënengä inguingää. Inguipogaque
quëwengä inte baï tömengä ïïñömö edæ
Wængonguï ingante në godongä ïnämaï
incædongäimpa.
5 Tömënäni guiquënë, Wængonguï
öönædë nänö owocö cöwë ongö baï
inguipoga adobaï mænonte mänincö
öwocodenganque baï ïïñonte acëimpa, ante
adobaï pönï mænongadänimpa. Mänömaï
mænöninque tömënäni mänincönenque,
Wængonguï quï, ante në godönäni inte
cædänipa. Ïninque Wængonguï, Adobaï
pönï mænöincö ongongëimpa, ante
cædinque Möitee wodi në mænonguingä
ingante doyedë angacäimpa. "Möitee
ëñëmi. Bitö, Æbänö mænonguïï, ante,
Æbänö badonguïï, ante botö onquiyabo
ïïñömö bee tente odömömo adinque
badoncæbiimpa. Bitö cöwä adinque botö
odömönö baï ïïncö adobaï mænöninque
ïïncönë ongoncoo tömancoo adobaï
pönï badoncæbiimpa," angacäimpa.
6 Wængonguï, Botö Möitee tönö wææ
äninque, Ïïmaï cæedäni, ämo ate Ao
ämïni ïninque mönö godongämë waa
cæte quëwengëimpa, ante wëënëñedë
nänö angaïnö wædænque waa ingatimpa.
Ñöwo guiquënë tömengä, Itota ængä
beyænque quëwëmïni inte Ao ämïni
ïninque mïnitö botö tönö godongämë waa
cæte quëwencæmïnimpa, ante nänö änö
ïïñömö godömenque waa pönï impa. Edæ
Wængonguï nänö änö ïïnque bacëimpa,
ante Itota incæ nö cægacäimpa. Ayë
adobaï mänïnö në godönäni näni cædö
guiquënë wædænque waa ïïñonte Itota
nänö nö cædö guiquënë godömenque waa
pönï impa.
7 Mänïne edæ, Mönö godongämë waa
cæte quëwengëimpa, ante Wængonguï
wëënëñedë nänö angaïne ïïñömö mönö
quëwenguïnö ante eyepë ï baï Wængonguï

ñöwo wade ante änämaï incædongäimpa.
8 Incæte waodäni wentamö mongënäni ad-
inque Wængonguï doyedë apënedinque,
"Botö pönö cæbo ate mïnitö Ao ämïni ïn-
inque mönö godongämë waa cæte
quëwengëimpa,
Ante botö në Awënë ïnömo inte idæ-
goidi ïnänite oodaaidi ïnänite
ïincayë ate mïïne ante mä pönï
apënecæboimpa.
9 Mëmëidi doyedë Equitobæ quëwëñönänite
botö töö ëmænte ænte poncæte
ante cædinque,
tömënäni ïnänite, Mönö godongämë waa
cæcëimpa, äñömote tömënäni
wæætë pango cæte gogadänimpa.
Pango cæte godäni ate botö wæætë dadi
ëmëmonte tömënäni ïnänite adä-
maï ingaboimpa.
Mänömaï beyë botö wëënëñedë botö an-
gaïnö baï
ñöwo wæætë adobaïnö ante änämaï in-
cæboimpa, ante botö në Awënëmo
ïnömo inte ämopa.
10 Mänïïñedë ate edæ idægoidi ïnänite botö,
Ïïmaï pönö cæbo ate mïnitö Ao ämïni ïn-
inque
mönö godongämë waa cæte quëwengëimpa,
äninque edæ ïïmaï cæcæboimpa.
Ïïmaï cæedäni, ante botö wææ änö ante
godö apënebo ëñëninque
mänïne ante mïmönë yewëmonte baï
entawëninque
tömënäni në wede pönënäni incædänimpa.
Tömëmo tömënäni Wængonguïmo
ïñömote tömënäni wæætë botö
quïnäni incædänimpa.
11 Mänïïñedë botö angaïñedë ba ate edæ
waocä tömengä guiidengä ingante
ayë wacä ingante odömonte apënedinque,
Bitö Wængonguï ingante ate baï pö-
nencæbiimpa, ante quïnante
anguingää.
Ïñæmpa mänïñedë ate guiiyanga pönï
ïnongä incæ ñënængä pönï ïnongä
incæ
tömënäni tömänäni botö ïmote do adinque
pönencædänimpa.
12 Edæ tömënäni ëñënämaï näni cædö ante
botö pänämaï inte waadete godö
ñimpo cæcæboimpa.
Ayë tömënäni wënæ wënæ näni cægaïnö
ante adämaï inte baï botö pönënä-
maï incæboimpa," ante Wængonguï
apënegacäimpa.
13 Äninque ñöwo, Ëmo beyænque
quëwëmïni inte mïnitö Ao ämïni ïn-
inque mönö godongämë waa cæte
quëwengëimpa, ante mä pönï äninque
Wængonguï wëënëñedë, Ïïmaï cæedäni,
ante nänö wææ angaïne ante, Woïne inte
eyepë ïnämaï ingaïne ënepa, ante baï
cæcampa. Woïne ïñömö oo dæ baquïne
ënepa.

9

*Wængonguï Tæiyë Waëmö oncö baï ë-
montaicö impa*

1 Wængonguï wëënëñedë dodäni ïnänite,
Botö pönö cæbo ate mïnitö Ao ämïni
ïninque mönö godongämë waa cæte
quëwengëimpa, angacäimpa. Ïninque
tömengä nänö wææ angaïnö baï cædinque
tömënäni, Wængonguï ingampa, ante
tömengä beyë cæquënënäni ingadänimpa.
Ayë inguipoga tömengä owoquincö tæiyë
waëmö oncö mënöninque tömengä weca
pöninque cæquënënäni ingadänimpa.
2 Angä ëñëninque dodäni, Wængonguï
nänö owoquincö, ante ëmontaicö badön-
inque weocoo odemontai wodönedinque
mencönea badongadänimpa. Yabæcönë,
Tæiyë Waëmö Oncö impa, ante näni
ancönë ïñömö mänïñömö gongapæncade
doyæncade tæiyë tï wodönoquï encado-
cade ongongatimpa. Ayë awæmpaa
badöninque tömënäni, Wængonguï beyë
tæiyë waëmö päö öñongëimpa, ante
cædinque mänimpaa päö ñö cædäni
öñongatimpa.
3 Weocoo wacoo näni guiimongademö
wodöïñömö guiimongacö ïñömö Tæiyë
Waëmoncö Pönï näni angaincö ingatimpa.
4 Mänincönë oguï wacëimpa, ante cæd-
inque, Oguï waquï iya tangëimpa, ante
awæmpa oodo näni pönö tee bæimpa
badonte cö cædäni ongongatimpa. Ayë,
Mönö godongämë waa cæcëimpa,
ante wææ äninque Wængonguï nänö
yewëmongainca Tæiyë Waëmoncönë Pönï
ongongëimpa, ante cædinque awæmpa
badöninque oodo yabæpa tee baadinque
cæncadempa adobaï tee baate näni
cönöimpa ongongatimpa. Ayë oodo
äninque aca podonte wamoncade baï bæd-
inque tömënäni önömæca näni cængaïmö
Mänää näni angaïmö äninque oodo näni
bædincadedë da wëninque mänincade
wæætë oodo ëmompaa cæncadë ïnö da

wente cö cæte mangadänimpa. Ayä adobaï
Aadöö wodi nänö ongonto tä bocagainto
äninque ado oodo ëmompaa cæncadë
ïnö da wente ñö cædäni öñongatimpa.
Ayä Wængonguï dicaboga nänö, Ïïmaï
cæedäni, ante yewämongaïne adoyömö
ongongäimpa, ante cædinque mäninca
äninque ado oodo ëmompaa cæncadë ïnö
da wëninque cö cædäni ongongatimpa.

5 Mänimpaa yædopaa waomïni mïni
wënæ wënæ cædö beyä wepä godonte
impa, ante Wængonguï, Botö pönö
waadeimpa impapa, angacäimpa. Ayä
Wængonguï në ñäö ëmongä weca në
owoda ïñömö adobaï ñäö baï ëmöna
ïñönate tömëna näna ëmönö baï dodäni
adobaï badonte oodo ëmompaa ämatä
ämatä täï goncædäni ongongatimpa.
Ayä tömëna öömä tiyämäa pömäna gänë
ïñömö Wængonguï, Botö pönö waadeimpa,
ante nänö angaimpa öñongatimpa.
Mänimpacoo æbänö impaa, ante mäninque
ñöwo yewämömönipa.

6 Tömancoo mänömaï cöö cædäni
ongöñonte, Wængonguï quï, ante në
godönänique ïïmö ïñö ïïmö ïñö yabæcönë
pö guiidinque, Wængonguï ingampa, ante
cægadänimpa. 7 Guiimongacönë guiquënë
në godongä ñänængä ïñömö wadepo
ïñö adopoque wadepo ïñö adopoque
pö guiidinque tömengä adocanque
guiidongäimpa. Incæte tömengä në
godongä ñänængä pönï ïnongä incæ wepä
näänämaï inte ædö cæte guiiquingä. Edæ
wepä cöwë ænte guiidinque tömengä
nämä beyä godö pipo pipo cædinque,
Wadäni ëñënämaï inte näni wënæ wënæ
cægaïnö incæ ñä mënongacäimpa, ante
tömënäni beyä adobaï godö pipo pipo
cædongäimpa. 8 Mänincö ämontaicö ayä
ongöñedë Tæiyä Waëmoncönë Pönï wïï
önonque guiigadänimpa. Wængonguï
nänö owodö æidö mänïñedë adobaï wïï
edonque ingatimpa, ante odömoncæte
ante Wængonguï Tæiyä Waëmö Önöwoca
angä guiidämaï ingadänimpa.

9 Mänömaïnö ante odömöninque tö-
mengä mönö ñöwomö ïmonte wæætë,
Ïïmaï ante ëñencæmïnimpa, ante cæ-
gacäimpa. Waocä, Wentamö mongænte
awædö, ante në wædongä inte waëmö
ïñömö pöninque, Wængonguï quï, ante baö
iya tanguï tönö bequï cænguï godongampa.
Mänömaï ancaa godongä incæte tömengä
mïmö nämä nänö apænte entawënö
ñä mënongadämaï inte wentamö ayä
mongænte entawënongäimpa. 10 Mänömaï
cænguinque bequinque ante wææ än-
inque, Æbänö cæte godonguïï, ante ayä,
Æpänenque æbänö cæte mënongaquïï,
ante dodäni mänincooque ante näni
wææ angaïnö ante ëñente cægadänimpa.
Ïninque, Waguipo ïïnque bayonte önöwoca
ædæmö mënongate quëwengäimpa, ante
mïïnguipo ïïnque bagancaque tömënäni
mänincooque ante cædönänimpa.

11 Wapämo mïni waa quëwenguinque
pömämo, ante badoncæte ante mönö
Codito ïñömö, Wængonguï quï, ante në
Godongä Ñänængä pönï ïnongä inte
do pongacäimpa. Pöninque tömengä
waodäni önompoca näni mænongaincönë
guiidämaï inte Wængonguï nänö badon-
gainguipoga cædämaï ingacäimpa. Wæætë-
adodö go æidinque tömengä öönædë
Wængonguï nänö owocönë ñänæncönë
guiidinque näwä owocönë cægacäimpa.
12 Caboda wepä näænte guiidämaï inte
wagada wë wepä näænte guiidämaï inte
mönö Codito ïñömö edæ nämä wepä
godöninque öönædë Tæiyä Waëmoncönë
Pönï ämäwo guiigacäimpa. Ïninque
tömengä ængä beyænque mönö ämäwo
pönï abæ tawænte baï cöwë quëwëmompa.

13 Ñömäï incæ gampodinque, do
wäningä baö incæ gampodinque waocä
näate baï wædongä inte edæ Wængonguï
weca ædö cæte ponguingää. Wæætë,
Tömengä waïñacä bate poncæcäimpa,
ante cædinque, Wængonguï quï, ante në
godönäni ïñömö caboda wepä tönö wagada
onguïñængä wepä äninque në näadingä
baonga pipo pipo cædänipa. Ayä wagada
baquecä ingante wänonte në täninque
gönaique adobaï äninque tömengä baonga
pipo pipo cædinque, Bitö në näadïmi inte
waïñabi babipa, ante cægadänimpa.

14 Mönö Codito guiquënë Tæiyä Waëmö
ïnongä inte në cöwë Quëwengä Önöwoca
tönö guëa cædinque Wængonguï ingante,
Bitö quïmo ïmopa, ante nämä wepä godon-
gacäimpa. Tömengä wepä ïïñömö wïï
cäningä wepä baï inte godömenque eye-
pä pönï wepä ïmæmpa. Ïninque mönö
wænguinque wënæ wënæ cæyömonte tö-
mengä, Mïnitö mïmö entawëmïni inte

ñä mënongate entawente nämä apænte pönente quëwencæmïnimpa, ante nämä wepä do godongacäimpa. Ayä mönö wënæ wënæ cægaïnö ante wadæ cædinque godömenque pönö cæcä ate mönö Wængonguï në Quëwengä ingante në cæmö badinque cæmompa.

15 Wængonguï mïïne ante apënedinque, Mönö godongämë waa cæte quëwengëimpa, äñongante mönö waocabo wæætë ëñënämaï inte wënæ wënæ cæmö adinque Codito ïñömö mönö wënæ wënæ cægaïnö beyä ante wæætë wængä beyænque mönö abæ tawænte baï quëwëmompa. Ñöwo ïñömö Wængonguï mïïne ante apënedinque, Botö pönö cæbo ate mïnitö Ao ämïni ïninque mïni ænguincoo ämëwo äninque mïnitö cöwë mante quëwencæmïnimpa, ante aa pecä pongamönimpa. Ïninque mönö Codito wæætë, Wængonguï nänö angaincoo æncæmïnimpa, ante cædinque ïinque cæcä ate mönö në pönïmö inte do ænte quëwëmompa.

16 Waocä, Näñe wëmo adinque botö mäincoo ïnï ïïnänique æncædänimpa, ante ëmöwo ëmöwo yewëmongä adinque wadäni wæætë, Näwangä ämëwo wængäimpa, ante ëñente ate, Në wængaingä nänö ante yewëmongaïnö baï bacëimpa, ante ïinque cædänipa. 17 Ïñæmpa, Ïïnäni quï bacëimpa, ante yewëmongä incæte në yewëmöningä mïingä quëwëñongante tömengä mäincoo ædö cæte tömënäni quï baquïï. Wæætë tömengä ämëwo wængä ate mänïñedë ate tömengä nänö yewëmongaï baï ïinque cædänipa.

18 Mänömaï beyä wëënëñedë Wængonguï, Mönö godongämë waa cæcëimpa, ante yewëmongä ate dodäni cëningä wënonte ate wepë gowete ate godongämë Ao äninque ïinque cægadänimpa. 19 Wængonguï, Ïïmaï cæedäni, nänö wææ angaïnö tömanta adinque Möitee wodi ïñömö tömänäni ïnänite apënecä ëñënäni ate wepë gowete ate cægacäimpa. Wagada wënäni wepë tönö caboda wepë äninque æpë tönö ænte wempo cædëninque iitopowë näni äwë yæpængö äninque obega ocaguï opatawëmë näni guipëninguï ænte pë dacadinque wepë näni wempo cædënïmënë bee podonte Möitee ïñömö, Mäninta adinque ëñengëimpa, ante cædinque mänintaa wepë pipo pipo cægacäimpa. Ayë në ëñënïnäni tömänäni baonga wepë pipo pipo cædinque tömengä ïïmaï angacäimpa. 20 "Wængonguï, Botö pönö ämo ëñëninque mïnitö Ao ante ëñente cæmïni ïninque mönö godongämë waa cæcëimpa, ante nänö wææ angaïnö beyænque ïï wepë impa. Ïninque ïï wepë ëmontaa adinque mönö Ao ante mänïïne ante ëñente cæcëimpa," ante Möitee wodi apënegacäimpa. 21 Ayë ëmontaiconga wepë pipo pipo cædinque tömengä mänincönë Wængonguï beyë näni cæincooga wepë pipo pipo cægacäimpa. 22 Ayë wodo tömancooga ante Wængonguï, Wepë tönö ñä mënongacëimpa, äninque wææ angä cægadänimpa.

Ïñæmpa wepë gowedämaï ïñonte mönö wënæ wënæ cæmö adinque Wængonguï në panguënengä inte ædö cæte pönö ata cæpoquingää.

Codito wepë beyænque mönö mïmö mënongacëimpa

23 Öönædë ongoncoo baï inguipoga näni adobaï badongaincoo incæ cëningä wënonte ate wepë tönö ñä mënongaquënënäni ingadänimpa. Wæætë näwä öönædë Wængonguï weca gote mönö ongonguinque mönö adocanque në waëmö pönï ïnongä wepë beyænque ñä mënongaquënëmö ïmompa. 24 Edæ öönædë Wængonguï nänö owocönë baï ante waodäni önompoca näni tæiyë waëmö pönï badongaincönë mönö Codito guiidämaï ingacäimpa. Wæætë öönædë incæ æidinque tömengä mönö beyë ante Wængonguï weca guiidinque a ongongampa.

25 Wængonguï quï, ante inguipoga në godongä ñënænngä pönï ïnongä guiquënë wïï nämä wepë ænte pöninque cëningä wepë incæ ænte pöninque wadepo ïñö adopoque wadepo ïñö adopoque Tæiyë Waëmoncönë Pönï guiicampa. Mönö Codito guiquënë inguipoga në quëwengä baï wïï adobaï ïnongä inte wïï wæætë wæætë godoncæte ante öönædë æi guiigacäimpa. Wæætë öönædë adopoque æi guiidinque tömengä nämä wepë adopoque godongacäimpa. 26 Edæ inguipoga në quëwënäni näni cæï baï cæcä baï tömengä Wængonguï inguipoga nänö badöñedë mä caate wædinque wantæ

wantæ ïñö cædinque ñöwo ganca tæmpo caate wæcædongäimpa. Wæætë mönö waocabo tömämö pedænguipoga mönö quëwënö wodo ïinque bayonte tömengä ñöwo pönï adopoque pönï pöninque wënæ wënæ mönö cædö ante ämäëwo wido cæcæte ante nämä wepä godongacäimpa.

27 Mönö waocabo guiquënë në wænguïmö
ïnömo inte adopoque wænte ate Wæn-
gonguï weca pö gongäëñömonte tömengä
apænte ancæcäimpa. 28 Mönö waocabo
nanguï ïmö ïñömonte mönö Codito ïñömö
wënæ wënæ mönö cædö ante mongäën-
inque adopoque nämä godöninque wæn-
gacäimpa. Ayä wæætë pöninque tömengä
wïï mönö wënæ wënæ cædö mongæncæte
ante poncæcäimpa. Wæætë tömengä nänö
ponguïnö ante në wänö cömö ïñömonte
tömengä, Quëwencæmïnimpa, ante mönö
ïmonte æncæte ante poncæcäimpa.

10

1 Ïincayä ate në Ponguingä ïñömö,
Wængonguï quï, ante nämä wepä eyepä
godoncæcäimpa, ante odömoncæte
ante cædinque Wængonguï, Ïïmaï cæte
cäningä wepä pönöedäni, ante do
wææ angacäimpa. Incæte mänïï wepä
Wængonguï nänö wææ angaïmä ïñömö
wïï eyepä godonguï ænguï impa. Ïninque
mänïmä tömengä nänö wææ angaïmä
beyænque waocä ædö cæte ædæmö ëñente
picængä baï baquingää. Ïñæmpa idægoidi
ïñömö wadepo ïñö wadepo ïñö wepä
ancaa godöninque Wængonguï weca pö
ædæ wæäninque, Bitö Tæiyä Waëmö
ïmidö anguënë, ante apänecæte ante
pönäni incæte tömënäni tömengä nänö
wææ angaïnö beyænque picänäni baï
dicæ badäniyaa. 2 Tömengä nänö wææ
angaïnö eyepä ï baï tömënäni adopoque
godöninque idæwaa godoncædönänimpa.
Edæ, Wængonguï ingampa, ante në
cædäni ïñömö mäninque godöninque
ædæmö ñä mënongate bacædönänimpa.
Ayä ïincayä ate tömënäni, Wentamö
entawente wænguï wæ, ante nämä apænte
wædämaï incædönänimpa.

3 Edæ wïï mänömaï impa. Wæætë, Botö
wënæ wënæ cæte awædö, ante wæætë
wæætë näni pönente wæquinque tömënäni
wadepo ïñö wadepo ïñö godönönänimpa.
4 Edæ, Möni wënæ wënæ cægäïnö ante
mënongacäimpa, ante godöñönäni wa-
gada onguïñä wepä tönö caboda wepä
eyepä ïmæmpa diyä mënongaquïï.

5 Cäningä wepä wïï eyepä impa, ante
wædinque Codito inguipoga pöninque ïï-
maï ante apänegacäimpa.

"Wængonguï ëñëmi. Cäningä baö näni
wänonte pönönö tönö cænguï
bequï näni, Wængonguï quï, ante
pönönö adinque bitö edæ wïï
äïnëmi ingabiimpa.

Wæætë botö Waobo baquinque bitö botö
baö ante badongabiimpa.

6 Waodäni, Wængonguï quï, ante iya
tämöni ate Wængonguï waa
acæcäimpa, ante täñönäni bitö wïï
tobi ingabiimpa. Tömënäni, Wënæ
wënæ möni cædö ante Wængonguï
pönö wido cæcæcäimpa, ante
pönöñönänite bitö Baa angabiimpa.

7 Ante adinque botö, 'Wængonguï
ëñëmi. Dodäni botö ïmotedö ante
yewämöninque, Tömengä inguipoga pöninque ïïmaï cæcæcäimpa,

ante näni yewämongaïnö baï cædinque
botö bitö änö ëñente cæcæte ante
pöninque a ongömoï ae,' antabopa,"

8 Möitee wodi guiquënë, Cäninäni ïnänite
wänöninque mïnitö, Wængonguï quï, ante
pædæ godöninque cænguï tönö bequï
godoncæmïnimpa, ante wææ angacäimpa.
Incæte mönö Codito Mæmpocä ingante
täno apänedinque, Waodäni cäningä näni
wänonte pönönö tönö cænguï bequï näni,
Wængonguï quï, ante pönönö adinque
bitö wïï äïnëmi ingabiimpa. Wængonguï
quï, ante iya tämöni ate Wængonguï
waa acæcäimpa, ante ayä, Wënæ wënæ
möni cædö ante Wængonguï pönö wido
cæcæcäimpa, ante pönö täñönäni bitö
Baa ante wïï tobi ingabiimpa, ante
Codito apänegacäimpa. 9 Ayä, "Bitö änö
cæcæte ante pöninque a ongömoï ae,"
angacäimpa. Äninque tömengä, Ïïne botö
angaïnö ïñömö ædæmö ëñenguïne bate
ongongäimpa, ante cædinque Möitee wodi
wëënëñedë nänö angaïne ante da godonte
baï cægacäimpa. 10 Ayä Wængonguï
nänö änö ante në ëñente cæcä inte Itota
Codito, Wængonguï quï, ante baonga
ëñadinque adopoque wäninque nämä
wepä eyepä godongä beyænque mönö
wæætë Wængonguï ayongä tæiyä waëmö
ëwocamö bate quëwëmompa.

11 Wængonguï quï, ante në godönäni
guiquënë tömänäni ïïmö ïñö ïïmö ïñö
adiyë gongænte Wængonguï beyë ante
cædänipa. Mänömaï wæætë wæætë
godöninque ado ado godönäni beyænque
tömënäni wënæ wënæ näni cædö ante
ædö cæte wido cæte baquïï. 12 Mäningä
mönö beyë në nö Godongaingä guiquënë
adopoque godöninque ïïnque baganca
eyepë pönï godöninque Wængonguï
tömëmængä ïnö æi të contate on-
gongampa. 13 Mänömaï ongöninque,
Botö ïmote pïinte cædäni ïnänite Wæn-
gonguï æyedënö botö nempo pönongä
ëninque botö tëï ëmömö inte në ämo
baquïmoo, ante Codito ñöwo ganca
wänö congampa. 14 Edæ tömengä pönö
badongä ate mönö tæiyë waëmö ëwocate
quëwëmö bayömonte tömengä adoque
pönï nänö godongaïnö beyænque, Ædæmö
picëmïni bacæmïnimpa, ante do badon-
gacäimpa. 15 Mänïnö ante Wængonguï
Tæiyë Waëmö Önöwoca mönö ïmonte
adobaï apënecampa. Tömengä täno
apënegacäimpa.

16 "Mönö Awënë ïïmaï angacäimpa.
Mänïñedë ate ïïncayë ate,
botö pönö cæbo ate Ao änäni ïninque
mönö godongämë waa cæte
quëwengëimpa,
ante ïïnque cæcæte ante ïïmaï
cæcæboimpa, angacäimpa.
Botö pönö apënebo ëñëninque tömënäni,
Ïïmaï cæedäni, ante botö
wææ angaïnö incæ mïmönë
entawencædänimpa.
Botö pönö apënebo ëñëninque mänïne
ante ocai encate ëñencædänimpa.
17 Ayë, Wënæ wënæ näni cædö ante
ñimpo cædinque botö pönënämaï
incæboimpa. Ëñënämaï näni cædö
ante botö wæætë wæætë änämaï
incæboimpa," angampa.

18 Ïninque tömengä pönö ñimpo cæcä ate
mönö edæ, Wënæ wënæ mönö cædö beyë
pänämaï incæcäimpa, ante quïnante godö-
menque godonguïï. Ïñæmpa tömengä
dobæ ñimpo cægacäimpa.

Mönö Wængonguï weca pongëimpa, ante

19 Ïñänäni ëñëedäni. Tæiyë Waëmö Pönï
Oncönë pö guiite baï mönö Itota wepë
beyænque guïñënämaï inte Wængonguï
weca do guiiquënëmö ïmompa. 20 Weocoo
mänincönë näni wææ cægaincoo wægo të
baï Itota baö adobaï wangö cote ingatimpa.
Mänömaï beyë odemö mïïnemö wi ënete
baï ï adinque mönö quëwenguïnemö
guiidinque Wængonguï weca edæ do gui-
imompa. 21 Wængonguï nänö godongämë
owocabo ïñömonte, Wængonguï quï,
ante në Godongä Ñënængä pönï ïnongä
ïñömö adocä Itota ïñömö mönö ïmonte në
aacä ïnongä ingampa. 22 Mänömaï beyë
mönö Wængonguï weca pö guiicëimpa.
Wëënëñedë wentamö mönö entawënö
ante Itota nämä wepë inte ñä mënongacä
ate mönö nämä apænte nö cæïnëmö inte
guiicëimpa. Ayë mönö baö waëmömë
äate baï ëmömö ïninque mönö, Wængonguï
tömengä nänö änö baï cöwë ædæmö
cæcæcäimpa, ante wede pönëninque
mönö guïñënämaï inte tömengä weca
do guiicëimpa. 23 Botö cöwë pönö
cæcæboimpa, ante në angaingä ïñömö
në ædæmö cæcä ingampa, ante adinque
mönö, Tömengä nänö änö baï cæcä
beyænque watapë bacëimpa, ante mönö
pönënö ante cöwë wido cædämaï inte
mönö pönengëimpa.

24 Ayë, Mönö pönencabo tömämö
waadete pönëninque waa cæte
quëwengëimpa, ante cæcæte ante pönente
adinque mönö wacä ingä wacä ingä ïïmaï
godö cæcëimpa. 25 Pancadäniya Wæn-
gonguï ingante godongämë apënecæte
ante pönämaï inte wadæ godäni incæte
tömënäni näni cæï baï mönö adobaï
cædämaï ingëimpa. Wæætë, Codito
nänö ponguïönæ oo pönï impa, ate
pönente wædinque mönö pönencabo
ïñömonte mönö wacä ingä wacä ingä
edæ waadete apënedinque, Wængonguï
gämënö pöninque watapë quëwëmïni
incæmïnimpa, ante apënecëimpa.

26 Wængonguï nö nänö änö ante do
ëñënïmö inte mönö, Wïï ëñëïnëwædö, än-
inque godömenque wënæ wënæ cæmö ïn-
inque edæ wënæ wënæ mönö cædö ante
mënongaquïmë ante edæ wepë dæ ä
baï babaimpa. 27 Wæætë mänömaï an-
caa ëñënämaï cæmö ïninque mönö Wæn-
gonguï nänö apænte ante panguïmämoque
ante guïñente wæcömaïmompa. Edæ mönö
Baa ante godömenque wënæ wënæ cæmö
ïninque Wængonguï ingante në pïïnäni
näni gonte wænguïmämoque ante, Mönö
adobaï gonte wæncæ wæ, ante guïñente

wæcömaïmompa. [28] Möitee wodi nänö wææ
angaïnö ante, Wïï ëñëïnëwædö, ante ado-
canque në angä ïñongante Waoda mënaa
ïna incæ waodäni mengäa go adocanque
ïnäni incæ, Mänömaïnö ante apënecä
ëñentamönipa, ante apënedäni ëñëninque
në äningä ingante waadedämaï inte godö
wënongadänimpa.

[29] Ïninque adocanque Wængonguï Wengä
ingante pïnä gäwate baï cædinque Baa angä
adinque tömengä ingante Wængonguï ædö
cæte pänämaï inguingää. Wængonguï,
Botö pönö ëmo ate mïnitö Ao ämïni
ïninque mönö godongämë waa cæte
quëwengëimpa, ante nänö angaïnö ïinque
bacëimpa, ante cædinque Itota nämä
wepë inte mönö ïmonte ñä mënongacä
beyë tömengä ayongä tæiyë waëmö
ëwocamö bagamöimpa. Incæte adocanque
Itota nänö në ñä mënongadingä ïnongä
inte, Itota wepë wïï waëmö ï awædö,
ante pïingä adinque Wængonguï ædö cæte
apænte ante pänämaï inguingää. Ayë
Wængonguï Önöwoca në waadete pönö
cædongä ïñongante adocanque badete tocä
adinque Wængonguï tömengä ingante ædö
cæte pänämaï inguingää. Edæ Möitee
wodi nänö wææ angaïnö ante Baa änäni
ïnänite wædænque päninque Wængonguï
ïïnäni ïnänite godömenque nanguï pönï
pancæcäimpa, ante pönëmïniyaa.

[30] Wængonguï, "Botö tömëmo në
panguïmo ïmopa. Wïwa näni cædïnö beyë
eyepë pönï godö pämo wæcædänimpa,"
angacäimpa. Ayë, "Botö në Awënë
ïnömo inte botö quïnäni ïnänite apænte
ancæboimpa," angacäimpa. Mönö ïïñömö,
Mänömaïnö ante në apænte pancæ
angaingä ingante æbänö ingää, ante
do ëñëmompa. [31] Edæ Wængonguï në
Quëwengä ïnongä inte edæ ænguï badinque
bæi ongonte pangä wæcæ wæ, ante mönö
nanguï guïñëñate wæcëimpa.

[32] Wëënëñedë Wængonguï apënecä
ëñëmïni inte mïnitö tæcæ ñäö baï
entawëmïni ate wadäni pö pïinte guëadö
guëa cæyönäni mïnitö mïni caate
wæquinque tæï ongöninque godömenque
cæmïnitapa. Mänömaï mïni cædïnö
ante ñöwo pönëedäni. [33] Pancayedëña
ïñömö në pïinte cædäni tömänäni
ayönäni mïnitö ïmïnite badete todinque
pänänitapa. Pancayedëña guiquënë mïnitö
tönïñadäni adobaï caate wæyönänite
mïnitö, Adocabomöni ïmönipa, ante
baï cædinque në caate wædäni tönö
godongämë ongömïnitapa. [34] Wadäni
ïnänite tee mönedäni adinque mïnitö
tömënäni tee mönete näni wædö ante
pönëninque tömënäni tönö godongämë
wæmïnitapa. Ayë, Mönö mäincoo öönædë
godömenque waa pönï ongoncoo inte cöwë
ongongëimpa, ante ëñëmïni ïïñömïnite
wadäni inguipoga mïnitö ëadincoo ö
ënäni adinque mïnitö wædämaï inte
watapë tomïnitapa. [35] Ïninque, Mönö
wede pönënö beyænque eyepë pönï
ænguïmö ïmompa, ante ëñëninque mänïïnö
mïni wede pönënö ante wido cædämaï
ïedäni. [36] Ayë, Wængonguï nänö änö ante
ëñente cæmöni ate tömengä, Pönömo
æncæmïnimpa, ante nänö angaincoo
ante cöwë pönongä æncæmönimpa, ante
cædinque mïnitö wæntædämaï inte ee
cæquënëmïni ïmïnipa. [37] Edæ Wængonguï
beyë ante do yewëmongatimpa.

"Wantæ wantæ ate në Ponguingä mönö
änongä ïñömö do poncæcäimpa.
Edæ tömengä nänö angaïönæ ïinque bay-
onte
tömengä eyepë pönï poncæcäimpa.
[38] Në nö cæte quëwënongä incæ tömengä
nänö wede pönënö beyænque
quëwencæcäimpa.
Adocä wæætë guïñente wædinque wodii
wïnongä adinque,
botö tömengä ingante adinque wïï to-
baïmopa," ante Wængonguï beyë
yewëmongatimpa.

[39] Mönö guiquënë tömënäni näni cæï baï
cædämaï ïnömö inte wïï guïñente wædömö
inte wodii wïnönämaï ïmompa. Edæ
wodii wïnonte baï mönö ëmëwo ëwente
baquënëmö ïmompa. Wæætë edæ tömengä
ængä beyænque mönö quëwenguinque tö-
mengä ingante wede pönëmö ïmompa.

11

Mönö wede pönënö ante

[1] Wængonguï pönö cæcä ate watapë
bacëimpa, ante mönö pönënö ante mönö,
Wængonguï ayë cædämaï ingä incæte
cöwë cæquingä ingampa, ante wede
pönëmompa. Awinca adämaï ëmömö
incæ mönö mïmöno wede pönëninque
awinca do ate ëmonte baï ëwocamö
inte mönö, Näwangä bacëimpa, ante do
ëñëmö ïmompa. [2] Dodäni wede pönënäni

ïñönänite Wængonguï, Mïni wede pönënö beyænque botö mïnitö ïmïnite waa abopa, ante apäenegacäimpa.
3 Wængonguï inguipo tönö ïïmönæ tömäo badoncæte ante cæyongä quïëmë impa ænte badonguingää. Ïñæmpa dæ angatimpa. Ïninque mönö në acoo dæ äñonte mänincoo äenämaï inte tömengä wæætë mä pönëninque angä beyænque mönö në acoo do bagatimpa. Mänömaï ingatimpa, ante wede pönëninque mönö Ao ämompa.

Dodäni näni wede pönengaïnö

Abedo wodi

4 Abedo wodi ïñömö Wængonguï nänö angaïnö ante wede pönëninque, Wængonguï quï, ante nö cæte godöninque Caïnö wodi wæætë önömonque nänö godönö baï wïï godongacäimpa. Tömengä mänömaï wede pönente cæcä adinque Wængonguï, Abedo bitö nö cæte pönömi äëmopa, ante apäenegacäimpa. Ïninque do wænte gogaingä ïnongä incæte Abedo wodi, Botö wede pönente cægaï baï adobaï wede pönente cæedäni, ante ñöwo ganca ayä apäenete baï apäenecampa.

Ënoco wodi

5 Ënoco wodi guiquënë në wede pönengä ïñongante Wængonguï, Ënoco ëñëmi. Bitö botö në waa adömi inte bitö wænguënëmämo ante wädämaï inte pöe, äninque inque ïñongante ö ænte wo äæntodongä æigacäimpa. Æite gocä ate wadäni ancaa diqui diqui mïninque Wængonguï nänö në wo æntodongä ingante adämaï ingadänimpa. Edæ tömengä ingante Wængonguï ayä äæntodönämaï ïñongante wadäni, Ënoco wede pönengä ingante Wængonguï waa acampa, ante do ëñënönänimpa. 6 Edæ Wængonguï weca poncæte ante cædinque waocä, Wængonguï në Quëwengä ingampa, ante wede pönenguënengä ingampa. Ayä adobaï, Wængonguï ingante në diqui diqui mïmö ïñömonte tömengä, Pöe, äninque pönö waa cæcampa, ante wede pönëninque në poncæ cæcä pongampa. Mänömaïnö ante në wede pönënänique Wængonguï weca pönänipa. Mänïnö ante në wede pönënämaï ingä guiquënë tömengä ingante Wængonguï ædö cæte waa aquingää. Edæ waa adämaï ingampa.

Docä Nöwee wodi

7 Nöwee wodi Docä näni änongä guiquënë, Æbänö baquïï, ante adämaï ïñongante Wængonguï, Nöwee ëñëmi. Bitö adämaï ïmämo oo pongäimpa cæbii. Angä ëñente guïñente wædinque në wede pönengä inte tömengä näni wencabo näni guiite quëwenguinque wipo ñäenængade impo incæ ñäenä oncö baï badongä ate guiite quëwengadänimpa. Në wede pönënänique näni nö entawënö baï adobaï nö nänö entawenguinque Nöwee wodi wede pönente cægacäimpa. Ïninque tömengä adocanque wede pönëninque mänömaï cædingä ïñongante wadäni guiquënë näni apænte wænguinque Baa angadänimpa.

Abadäö wodi

8 Abadäö wodi guiquënë tömengä wede pönengä ïñongante Wængonguï, Abadäö ëñëmi. Botö pönömo bitö ænguïmæ ante botö odömömo goe. Angä ëñëninque, Æbæmë impa, ante adämaï ïnongä inte Abadäö wede pönëninque ëñente cædinque do gogacäimpa. 9 Mänömaï wede pönëninque wadäni nëmæ gote wacä ïnongä inte wantæ ïñö quëwengä baï inte äemontaicönë owogacäimpa. Ayä Wængonguï nänö angaïmæ në ænguïna ïnöna inte tömengä wengä Itæca wodi adobaï tömengä wengä Aacobo wodi adobaï wantæ ïñö quëwente baï äemontaicönenque owote quëwengadaimpa. 10 Wængonguï doyedë pönï, Waodäni näni öönædë quëwenguïñömö ante botö ïïmaï badoncæboimpa, ante nämä nänö pönënö baï tæï gönonte mænongacäimpa. Abadäö ïñömö, Botö mänïï ïñömö owocæboimpa, ante në wædongä inte wede pönëninque piyënë cædinque æmontaicönenque owote inguipoga quëwengacäimpa.

11 Mönö ïmonte pönëninque në ædæmö aacä ïnongä inte Wængonguï ïñömö tömengä nänö änïnö baï cöwë cæcæcäimpa, ante në wede pönënä ïñömö Tada wodi ingadäimpa. Mänömaï beyä tömënä owæntadä ïñönante Wængonguï pönö cæcä äninque tömënä picængadedä ïnönä inte tæï pïñäninque yædëmadä bate wëñængä mangadäimpa. 12 Abadäö wodi wede pönëninque tæï pïñænte tapäicä ate wëñængä ëñagacäimpa. Ïninque adocanque picængadecä inte në wænte baï ïnongä inte wede

pönengä beyænque mönö tömengä nänö
päïmö yebäninque nëmoncoo öönædë
owocoo nanguï pönï ï baï mönö ïñömö
adobaï nanguï pönï ïmompa. Ëmönaicoo
gäwapä yæwedeca öñoncoo nanguï pönï
ï baï mönö tömengä päïmö ïmö adobaï
nanguï pönï ïñömonte mönö, Mänimpomö
ïmompa, ante ædö cæte anguïï.

13 Mänïnäni tömänäni wede pönente
quëwënönäni inte wængadänimpa.
Wængonguï nänö, Pönö cæcæboimpa,
angaincoo ayä ënämaï ïnäni inte
tömënäni gobæ ongoncoo gomö ate baï,
Cöwë æncæmönimpa, ante wede pönente
piyënë cæte quëwengadänimpa. Wadäni
nëmæ wabæca quëwente baï quëwëninque
tömënäni, Wïï mönitö ömæ ïñonte
mönitö wamöni inte quëwëmönipa, ante
inguipoga owogadänimpa. 14 Mänömaïnö
ante në änäni ïñömö, Tömëmöni ömæ
ante diqui diqui mëmöni ïmönipa, ante
quëwënänipa. 15 Dodäni ïñömö do näni
ëmö cæte pongaïmæ ante pönente wædäni
inte baï tömënäni do adodö gocædönän-
impa. 16 Wæætë adodö mänïömæ näni
quëwengaïmæ wïï goïnëninque tömënäni,
Mönö öönædë godömenque waëmömæ
pönï gote quëwengëimpa, ante goï-
nente wægadänimpa. Ïninque wadäni
Wængonguï ingante, Bitö në waëmömæ
goïnente wædäni tömënäni Wængonguïmi
ïmipa cæbii, ante änäni incæ tömengä
wæætë, Ïñæmpa në wædönäni tömënäni
quëwenguïñömö näni wædö ante botö
do eyepä mænongaboimpa, äninque
guïñënämaï inte nanguï tocampa.

Abadäö tönö Itæca

17 Wængonguï, Abadäö æbänö botö
ïmote ëñente cæquingää, ante acæte ante
angä ëñëninque Abadäö wodi në wede
pönënongä inte tömengä wengä Itæca
ingante, Wængonguï quï, ante godon-
gacäimpa. Edæ Abadäö ingante doyedë
apënedinque Wængonguï, Bitö päïnäni
nanguï ïnäni inte ïïmæ æncædänimpa,
ante do angä ëñengacäimpa. Incæte
Wængonguï mänömaïnö angä ante në
ëñëningä incæ tömengä wengä adocanque
pönï ïnongä inte Abadäö, Wængonguï
quingä ingampa, ante godoncæ cæ-
gacäimpa. 18 Adocä tömengä wengä in-
gantedö ante Wængonguï doyedë Abadäö
ingante apënedinque, Bitö wengä Itæca
päïnänique ïnänitedö ante botö, Abadäö
päïnäni ïnänipa, angacäimpa. 19 Incæte
Itæca wodi adocanque pönï ïñongante
Abadäö wodi, Botö wengä do wængä
incæte Wængonguï, Ñäni ömëmöe, angä
ïninque do ñäni ömëmömaingampa, ante
wede pönëninque godoncæ cægacäimpa.
Wængonguï guiquënë, Ee ae, ante wææ
angä beyænque tömengä wengä ingante
wënönämaï ingacäimpa. Ïninque Itæca
wodi do wëningä inte baï ñäni ömëmonte
baï ayë quëwengacäimpa.

Itæca, Aacobo, Ootee

20 Itæca wodi adobaï, Wængonguï æbänö
cæquingää, ante wede nänö pönënö
beyænque ëñëningä inte edæ picængadecä
badinque Aacobo wodi tönö Etawoo wodi
ïnate apënedinque, Wængonguï mïnatö
ïmïnate ïïmaï pönö waa cæcæcäimpa, ante
waa apënegacäimpa.

21 Aacobo wodi ïñömö, Wængonguï
æbänö cæquingää, ante wede nänö pönënö
beyænque do ëñëningä inte wæncæ cæte
öñöninque tömengä nänömoda Ootee wodi
wëna ïnate, Mïnatö ïmïnate Wængonguï
pönö waa cæcæcäimpa, ante waa apëne-
gacäimpa. Ayë ongontoca da cæte ongonte
ædæ wæëninque, Wængonguï bitö waëmö
pönï ïnömi inte cæquïmidö anguënë, ante
watapë apënegacäimpa.

22 Ootee wodi guiquënë, Wantæ ïñö
wæncæboimpa, äninque, Mönö idægocabo
mönö päïnäni incæ Equitobæ wantæpiyë
quëwënäni ate Wængonguï ænte mäocä
wadæ gocædänimpa, ante tömengä nänö
wede pönënö beyænque ëñëninque ïïmaï
angacäimpa. Godinque botö bayetoca
ingaï ee ænte näænte godinque da
wencæmïnimpa, angacäimpa.

Möitee wodi

23 Möitee wodi mæmpoda guiquënë
wëñængä ëñacä ate, Wïï önonganque
ingampa. Waëmö wëñængä awædö, ante
adinque ïïmaï cægadaimpa. Mänïñedë Eq-
uitobæ awënë odeye ïñömö, Onguïñængä
ëñacä adinque do wënongëimpa,
angä incæte tömëna guïñënämaï inte
tömëna wede nana pönënö beyænque
wëñængä Möitee ingante apäicä mengäa
go adocanque mämonque wë wodonte
mangadaimpa.

24 Möitee wodi guiquënë picængä bay-
ongante wadäni, Awënë Padaönö wengä

wæë Möitee badä ingampa, ante Möitee
ingante waa ayönäni tömengä wæætë
Wængonguï ingante në wede pönënongä
inte edæ Baa angacäimpa. [25] Wæætë edæ,
Botö caate wæquinque botö Wængonguï
quïnäni tönö godongämë cæcæboimpa,
ante cædinque Möitee wodi, Equitoidi
näni wïwa cæte töïnö adinque botö wantæ
ïñö incæ wïï toïnente awædö, ante wido
cægacäimpa. [26] Wængonguï ïincayë ate
eyepë pönï pönongä æncæboimpa, ante
wede pönëninque tömengä mänïnö ante
mïmöno gomö ate baï pönengacäimpa.
Ayë Equitobæ quëwënäni waëmoncoo pönï
näni mäincoo ante adinque, Önoncooque
ëwenguincooque ï awædö, ante Möitee
edæ Baa angacäimpa. Wæætë edæ pïinte
badete todäni wæcä incæte tömengä,
Codito beyænque impa, ante pönëninque
godömenque waa pönï togacäimpa.

[27] Tömengä ïñömö, Awënë odeye
Padaönö ænguï badinque pïingä wæcæ
wæ, ante guïñente wædämaï inte wæætë
wede pönëninque Equitobæ ëmö cæte
gogacäimpa. Ayë Wængonguï në
Quëwengä mönö awinca adämaï ïnongä
ingante Möitee wodi ïñömö në awinca
gomö acä baï ëmongä inte wæntæye
badämaï inte godömenque cægacäimpa.
[28] Ayë, Bamoncadë ëñadäni ïnänite në
ëwënongä incæ godö wënoncæcäimpa,
ante Wængonguï angä ëñëninque Möitee
wodi wæætë, Në ëwënongä nänö wodo
pænta goquï ingëimpa, ante wede
pönëninque cægacäimpa. Tömengä
wadäni idægoidi tönö Patowa ëëmë
mönö cëmë baï mä cængacäimpa. Ayë,
Në ëwënongä incæ mönö idægocabo
bamoncadë ëñadäni ïnänite wënönämaï
incæcäimpa, ante wææ cæcæte ante
cædinque Möitee në wede pönënongä
inte wadäni tönö godongämë odemompaa
wepë öni paagacäimpa.

[29] Idægoidi guiquënë wede pönëninque
gäwapë Opatawëmë näni ämë goyë go
në gongëmë ate tæcæguedëmë pönï tao
gogadänimpa. Equitoidi guiquënë, Taadö
bapa, mönö taocëimpa, ante cæyönänite
æpæmpo becadote wængadänimpa.

Adacaba wodi

[30] Idægoidi näni wede pönënö beyænque
Eedicoo näni quëwëñömö yabæque näni
wææ cægainca incæ näwë cabænte
wæængatimpa. Edæ idægoidi önompo
ëmæmpoque go mëönaa mänimpoönæ
ïñonte yabæque godongämë cægonte
godäni ate cabænte wæængatimpa.
[31] Onquiyængä Adacaba ïñömö mäincoo
beyë ante në towente në quëwengä
ïnongä incæte tömengä wede nänö pönënö
beyænque ïïmaï cæte mïingä quëwen-
gacäimpa. Idægoda mënaa, Eedicoo ïñömö
æbänö quëwënänii, ante acæte ante awëmö
pö guiida adinque Adacaba wodi, Ee pöeda,
angä beyænque idægoidi wæætë ëñënämaï
ïnäni ïnänite wënöninque tömengä
ingante ata cæpodäni quëwengacäimpa.

Wadäni näni wede pönengaïnö

[32] Quïnante godömenque ante apënequï-
moo. Ïïnäni në wede pönënäni näni cæ-
gaïnö ante botö æiquedö apënequïmoo.
Guedeönö wodi tönö Badaco wodi in-
gadaimpa. Ayë wæë Tantöö wodi tönö
Yepetee wodi ingadaimpa. Ayë wæë
Awënë Dabii wodi tönö Tämoedo wodi
ingadaimpa. Mänïnäni tönö Wængonguï
beyë në apënegaïnäni wodi tömänäni
wede näni pönënö beyænque ïïmaï cæd-
inque nanguï cægadänimpa.

[33] Në wede pönënäni ïñömö tæï ëmonte
badinque wabæca awënë odeyeidi nempo
quëwënäni ïnänite bæ tadinque wido
cægadänimpa. Pancadäniya wede
pönëninque wadäni beyë wææ äninque
nö cægadänimpa. Wacä, Cæcæboimpa,
äninque do cæquënengä incæ wïï cæcä
ïninque në pönënäni pancadäniya, Bitö
änö cæcæbiimpa, änäni ëñëninque do
cægacäimpa. Pancadäniya näni wede
pönënö beyænque mëñeidi incæ ecadämaï
ïnäni bagadänimpa. [34] Gonga nanguï wo
bæco adinque pancadäniya wede näni
pönënö beyænque mönæ ëmongatimpa.
Wadäni yaëmenca tamencacæ cædäni
wædinque në pönënäni pancadäniya aamö
cædinque mïïnäni quëwengadänimpa.
Aquïï pönï ïnïnäni inte në wede pönënäni
pancadäniya tæï pïñænte bagadänimpa.
Wabæca tontadoidi wënoncæ pönäni ad-
inque në pönënäni pancadäniya wæætë tæï
pïñëninque wido cædäni gogadänimpa.
[35] Tömënäni guiidënäni näñe wënäni ate
onquiyënäni wede näni pönënö beyænque
do wënïnäni quëwënäni ate ængadänimpa.

Näni caate wægaïnö

Ayë adobaï në pönënäni ïnänite wïwa
cädäni caate wæyönänite wacä, Ata
cæpobo goquïmi, angä incæte në caate
wädönäni pancadäniya wæætë, Ee abi
caate wæwëmoe, änänitapa. Tömënäni,
Botö ïincayë ate ñäni ömëmöninque caate
botö wädö beyænque godömenque waa
quëwencæboimpa, ante wææ äninque Ao
änämaï ingadänimpa. 36 Tömënäni näni
wede pönënö beyë pancadäniya ïnänite
wadäni badete togadänimpa. Wadäni
ïnänite wæætë tæi tæi pangadänimpa.
Wadäni ïnänite wæætë yaëmengö ñä
cæyëninque tee mönedäni wægadänimpa.
37 Pancadäniya ïnänite dicaca tacadäni
wængadänimpa. Pancadäniya ïnänite ta
wiyënäni wængadänimpa. Pancadäniya
ïnänite yaëmenca yedäni wængadän-
impa. Pancadäniya obega ëmontai tönö
caboda ëmontai badöninque mäninque
wëñate mongëninque ömæpodäni inte
wæyönänite wadäni togænte päninque
wïwa cægadänimpa. 38 Tömënäni në wede
pönënäni inte waa pönï ïnäni ïñönänite
inguipogaque quëwënäni wæætë wïï
tömënäni baï ïnäni inte wënæ wënæ
cægadänimpa. Në pönënäni ïñömö pan-
cadäniya, Æyömömë gote quëwenguïmoo,
ante pönente wädinque wodii wïnonte
önömæca wayömö godinque änanquidi
wayömö godinque oncontatodë guiidinque
pancadäniya wë womöñönäni pancadäniya
onguipodë ëë wote wë womongadänimpa.
39 Ïninque Wængonguï tömënäni ïnänite,
Wede mïni pönënö adinque botö waa
tobopa, ante apënegacäimpa. Incæte
tömengä nänö, Pönö waa cæcæboimpa,
angaïnö ante tömënäni mänïñedë ayë
ënämaï ingadänimpa. 40 Edæ tömënäni
adodänique wïï æncædänimpa, an-
gacäimpa. Wæætë Codito godömenque
pönongä ëninque mönö watapë quëwëñö-
monte tömënäni mönö tönö godongämë
ëninque ædæmö picënäni baï bacædän-
impa, ante Wængonguï mönö ïmonte waa
cædinque tömënäni beyë adobaï waa
cægacäimpa.

12

Itota ingante mönö cöwë adinque quëwengëimpa, ante

1 Ïninque boguïmä bacoo owo baï
mänïnäni ïñömö, Wængonguï cöwë pönö
cæcæcäimpa, ante në wede pönengaïnäni
ïñömö adobaï bacoo ongönänipa. Edæ,
Mönitö wede pönente möni cægaï baï
mïnitö adobaï wede pönëninque ïïmaï
cæedäni, ante a ongonte baï apënedänipa
cæmöö. Tömënäni quingë pogodo gocæte
ante cædäni teëmencoo gä äadäni baï
cædinque mönö adobaï oda caate mönö
wædoncoo ante ñimpo cæcëimpa. Wënæ
wënæ mönö cægaincoo ante, Ancaa cæte
awædö, äninque mönö wido cæcëimpa.
Ayë taadö ante Itota nänö odömon-
gaïnonque ante mönö edæ wæntædämaï
inte tëï pïñëninque pogodo gocëimpa.
2 Mönö wede pönente æite godö taadö ante
tömengä ïñömö në täno beyænte gogaingä
ingampa. Tömengä adocä incæ mönö wede
pönënö ante, Cöwë mänömaï bacëimpa,
ante ædæmö badongaingä ingampa.
Tömengä ïñömö wadäni tömengä ingante
awë timpodäni wæyongante badete todäni
adinque tömengä, Mänömaï cædäni botö
caate wædö beyænque botö ïincayë ate
watapë tocæboimpa, ante në ëñëningä
inte piyënë cædinque caate wædinque
wængacäimpa. Tömengä ñöwo ïñömö
ñäni ömëmonte æite godinque Awënë
Wængonguï nänö contaimpaa tömëmængä
ïnö të contate Awënë bate ongöñongä
mönö adocä Itota ingante ëmö ate baï
pönëninque edæ tömengä mïñë tee
empote pogodo gocëimpa.

3 Tömengä ïñömö në wïwa cædäni
nanguï pïinte cædäni wæcä incæte
piyënë cægacäimpa. Ïninque mïnitö
ïñömö, Wæntædämaï inte mïmö nangë
batawënämaï ingëimpa, ante cædinque,
Tömengä æbänö cægacäï, ante pönëedäni.
4 Ñöwo ganca mïnitö wënæ wënæ mïni
cæïnente wædö ante wido cæcæte
ante mïnitö wænguï beyë wepë dicæ
gowete cæmïniyaa. 5 Ayë Wængonguï
mönö wampo pönencæmöimpa, ante
mönö ïmonte, Botö wëmïni godömenque
cæcæmïnimpa, ante æbänö pönö angacäï,
ante mïnitö dicæ pönëmïniyaa. Ïïmaï
angacäimpa, ante yewëmongatimpa.

"Botö wëmi ëñëmi. Mönö Awënë bitö
ïmite, Ëñente cæcæbiimpa, ante
pangä wædinque,

bitö wæætë badete todämaï incæbiimpa.

Bitö ïmite, Ëñenguënë quëwëe, angä
ëñente wædinque wæwënämaï

incæbiimpa.
6 Ïñæmpa tömengä nänö në waadete
pönënänique ïnänite päninque
mönö Awënë ïñömö, Ëñencæmïn-
impa, ante cæcampa.
Botö wëmïni, ante nänö në ængaïnänique
ïnänite tömengä pangampa."
7 Ante yewëmongatimpa cæmïnii. Mïnitö
caate wæmïni ïmïnitawo. Ïñæmpa
wëñënäni ïnänite wæmpoidi dicæ pänä-
maï inguïnäniyaa. Mæmpo Wængonguï
ïñömö adobaï, Botö wëmïni ïmïnipa, ante
edonque acëimpa, ante nanguï äninque
pangä caate wæmïnipa. Ïninque tömengä
pangä wædinque mïnitö wæætë, Mönö
ëñente quëwenguinque ante Mæmpo
Wængonguï pangampa, ante piyënë
cæte ee amïni pancæcäimpa. 8 Tömengä
wëñëmö ïñömonte tömengä tömämö
ïmonte edæ nanguï pante angampa. Incæte
mïnitö pancamïniya ïmïnite tömengä
pante änämaï ingantawo. Ïninque mïnitö,
Wïï Wængonguï wëmöni ïmönipa. Wacä
wëmöni ïmönipa, ante wæquënëmïni
ïmïnipa.
9 Mönö mæmpoidi waodänique ïnönäni
inte nanguï äninque pänäni adinque
mönö, Mæmpocä ïnongä inte tömengä
nänö cæquënënonque cædinque mönö
ïmonte waa cæte pangantapa, ante
tömënäni ïnänite waa atamompa. Mönö
Mæmpo Wængonguï adobaï mönö ïmonte
nanguï äninque pangä adinque mönö
quëwenguinque mönö tömengä ingante
godömenque Ao ante ëñente cæcäimpa.
10 Mönö mæmpoidi guiquënë, Æbänö
pönö waa cæquïmoo, ante pönente ate
mönö ïmonte edæ, Ëñencæmïnimpa,
ante wantæ ïñö nanguï änäni ëñente
cætamompa. Wængonguï ïñömö edæ,
Tæiyë waëmö botö ëwocabo baï mïnitö
adobaï tæiyë waëmö ëwocadinque watapë
quëwencæmïnimpa, ante cædinque mönö
waa quëwenguinque ante pönö pangampa.
11 Æcämenque mönö ïmonte nanguï
äninque päna incæ tömengä pangä ate
mönö caate wædinque dicæ quingë
watapë tomongaa. Ïñæmpa, Caate awædö,
ante cöwë ämompa. Wæætë ïincayë ate
edæ doyedë näni pänö beyænque mönö
në ëñente badömo ate mönö nö cæmö
badinque gänë pönente entawëmompa.

Mönö wæquinque Wængonguï apënecä ëñënämaï ïmompa

12 Ïninque mïnitö guepænte wædïmïni
inte edæ tæï pïñëninque wæntædämaï inte
nanguï cæedäni. Önoncapo nanguï gue-
capote wædïmïni inte edæ guecapodämaï
inte ængë gantite pogodo gote baï nanguï
cæedäni. 13 Mönö cægonguïnö, ante mïnitö
taadö ante enga womïni mëmö ba ate në
podä cædïnäni incæ podä cædämaï inte
tömënäni näni waa baquinque mänïnönö
töïnö gote waa cægoncædänimpa, ante
godö waadete cæedäni.
14 Mönö godongämë piyënë cæte
quëwengëimpa, ante mïnitö nanguï tëï
pïñëninque waodäni tömänäni ïnänite
gänë pönente cæedäni. Ayë, Æcänö
tæiyë waëmö ëwocadämaï ingää tömengä
ïñömö mönö Awënë ingante cöwë adämaï
incæcäimpa, ante pönente wædinque
mïnitö, Mönö tömämö Wængonguï ayongä
tæiyë waëmö ëwocate quëwengëimpa,
ante nanguï cæedäni. 15 Wængonguï pönö
waadete nänö cædö ante mönö tömämö
ænte entawengëimpa, ante cædinque
mïnitö cöwä adinque, Adocanque incæ
ömætawengä ïnämaï incæcäimpa, ante
wææ cæedäni. Adocanque wæwente
nänö quëwënö beyë pïinte bate tedecä
ëñëninque mïnitö, Wadäni näni wentamö
mongænguinque adobaï pïinte badämaï
incædänimpa, ante wææ cædinque në
pïingä ingante godö wææ äedäni. 16 Ayë
mïni cabo incæ, Nänöogængä ïnämaï
ïñongante adocanque incæ godö mönämaï
incæcäimpa, ante cöwä adinque wææ
cæedäni.
Etawoo wodi ïñömö tömengä bamonca-
dengä ïnongä inte nänö nanguï ænguënen-
coo ante pïinte baï cædinque cænguinque
æncæte ante tömancoo godonte beyë
adopoque ænte cængacäimpa. Mïnitö
guiquënë, Inguipogaque ante ænte to
wædö, ante Etawoo wodi nänö pönëwente
cægaïnö baï adocanque incæ cædämaï
incæcäimpa, ante edæ wææ cæedäni.
17 Bamoncadengä inte nänö ænguënencoo
ante do pïinte baï godöningä inte Etawoo
wodi ïincayë ate, Pönömi ëmoe, äñon-
gante mæmpocä wæætë Baa angacäimpa,
ante do ëñëmïnipa. Edæ Ca ca wædinque
tömengä, Æbänö cæte ænguïmoo, ante
ancaa angä incæte mæmpocä do Baa
äningä inte ñöwo wæætë wadö ante ædö
cæte anguingää.
18 Onquiyabo Wængonguï nänö gonga

tänongä bæcobo ñënoque dodäni ponte godongämë ongonte cægönäni baï mïnitö wïï onquiyabo ñënoque pömïnipa. Tömënäni wëmö më mämonte baï ïñömö wïni cai pëmëmämo ïñömö näni ponte wægaïñömö baï mïnitö wïï pömïnipa. [19] Todompeta näni ancadeca nanguï we öömämo dodäni näni ëñente wægaïmämo baï mïnitö wïï adopämo ëñëmïnipa. Wængonguï wæë ante nänö tedepämo tömënäni näni ëñente wægaïmämo baï mïnitö wïï adopämo ëñëmïnipa. Mänïmämo ëñente guïñente wædinque tömënäni, Idæwaa ämipa. Ædö cæte godömenque ëñenguïmönii, ante wægadänimpa. [20] Edæ "Cëningä incæ onquiyaboga ponte cægongä adinque mïnitö tæi tacamïni wæncæcäimpa," ante wæë äñongante tömënäni ancai guïñente wædinque, Wængonguï nänö wæë angaïnö ante mönitö ædö cæte ædæmö ëñente cæquïmönii, ante wægadänimpa. [21] Onquiyaboga näni ate guïñëmämo adinque Möitee wodi incæ, "Ancai guïñente botö do do wäate baï wæbopa," angacäimpa.

[22] Mïnitö guiquënë Tiönoquidi näni änonquidi do ponte baï ëwocamïnipa. Edæ Wængonguï në Quëwengä öönædë Eedotadëë baï nänö waëmö pönï owoyömö mïnitö mänïñömö do ponte baï ëwocamïnipa. Wængonguï anquedoidi æpodö mïido ganca ïnönäni inte nanguï pönï ïnäni godongämë pö bee tente tömënäni näni watapë ongöñömö mïnitö mänïñömö do ponte baï ëwocamïnipa. [23] Mönö Codito ingante godongämë mönö pönencabo ïñömö bamoncadënäni në ænguïmö bayömonte mönö ëmöwo ante öönædë yewëmöintaa do yewëmonte ongompa. Ïninque mïnitö adocabomïni badinque Wængonguï weca mönö waocabo tömämö ïmonte në apænte anguingä weca do pömïni ïmïnipa. Në nö cæte quëwengaïnäni wænte goyönänite Wængonguï ïinque badongä ate do ædæmö picënäni baï badänipa. Tömënäni önöwoca weca mïnitö do ponte baï ëwocamïnipa. [24] Wængonguï, Botö pönö cæbo ate mïnitö Ao ämïni ïninque mönö godongämë waa cæte quëwengëimpa, ante nänö angaïnö ante Itota, Ïinque bacëimpa, ante ædæmö badongacäimpa. Mïnitö ïñömö në badongaingä weca do pömïni ïmïnipa. Abedo wodi wepë onguipoiya gowecä adinque Wængonguï wæætë në wënöningä ingante, Botö weca ongönämaï gobäwe, angacäimpa. Itota wepë wïï Abedo wodi wepë baï ïmë adinque Wængonguï wæætë, Itota wepë petë petë gowedïmë beyænque botö weca pöedäni, ante cægacäimpa. Mänïmë Itota wepë nänö petë petë gowegaïñömö mïnitö do ponte baï ëwocamïnipa.

[25] Mänömaï waëmö pönï ïñömö do pömïni inte mïnitö në apënecä ingante Baa änämaï ïedäni. Onquiyabo godongämë ongönäni guiquënë inguipoga wæë angaingä ingante Baa änïnäni ïñönänite tömengä ata cæpodämaï inte pangacäimpa cæmïnii. Öönædë ongonte në wæë angaingä ingante ëñënämaï inte dadi ëmænte wadæ gomö baï mönö godömenque pante wæquënëmö ïñömonte tömengä cöwë ata cæpodämaï incæcäimpa.

[26] Mänïñedë tömengä nänö tedepämo beyænque inguipo wancæ wancæ cægatimpa. Ñöwo ïñömö tömengä, "Botö ïincayë ate inguipo adopoque pönï wancæ wancæ cædinque öönædë adobaï wancæ wancæ edæ cæcæboimpa," angacäimpa. [27] Tömengä, "Ïincayë ate adopoque pönï cæcæboimpa," angacäimpa, ante pönëninque mönö ïïmaï ante ëñengëimpa. Tömengä adopoque wancæ wancæ cæcä ate tömengä nänö badongaincoo oo pönï ongoncoo ïñömö tömancoo adoyedë ëwente bacëimpa. Quincoodö oo ongönämaï tæï ongoncoo ï mänincooque ayë a ongongëimpa, [28] Ïninque mönö Awënë Odeye nempo quëwëmö ïñömö wancæ wancæ cædämaï inte tæï ongonguïmö ïmompa, ante pönëninque mönö Wængonguï ingante waa ate pönente apënecëimpa. Mänömaï cædinque Wængonguï ñäö baï nänö tæï ëmömämo ate guïñente wædinque tömengä beyë cæcëimpa. [29] Edæ mönö Wængonguï ïñömö edæ gonga wo bæcoquï baï ingänö anguënë, ante ämo ëñëmaïmïnipa.

13

Ïïmaï cæmö adinque Wængonguï waa tocæcäimpa, ante

[1] Mïnitö ïñömö, Mönö caipë ïmompa, ante mïni waadete pönënö baï cædinque cöwë godongämë waadete pönente cæedäni. [2] Tömänäni ïnänite edæ, Pöedäni,

ante waadete cæedäni. Mänömaï cædinque pancadäniya, Botö weca ædänidö ëñacæ pönänii, ante ëñënämaï ïnäni incæte do waa cædäni ate edæ, Æ, Wængonguï nänö da pönönäni anquedoidi incæ botö weca pönänitapa, ante tæcæ abopa, ante todänipa.

3 Tee mönete ongönäni tönö botö godongämë tee mönete wæcömo baï ïmopa, ante pönëninque mïnitö tömënäni ïnänite ante cöwë pönëedäni. Pancadäniya ïnänite wadäni wïwa godö cædäni ate caate wæwëñönäni mïnitö adobaï pönëninque, Mönö baö adobaï ëñamö inte tömënäni tönö godongämë caate wæmö baï ïmompa, ante tömënäni ïnänite cöwë pönëedäni.

4 Nänöogængä ïnämaï ïñongante waocä në godö guëa mongä tönö në godö wïwa towënäni ïñönänite Wængonguï mänïnäni tömänäni ïnänite do apænte ante pancæcäimpa cæmïnii. Mïna gæncaya adomïnaque guëa moncæmïnaimpa. Ayë ñänönäni möninque näna gæncaya quëwëna ate, Waa impa, ante mönö waa acëimpa.

5 Wængonguï incæ, "Mïnitö ïmïnite cöwë ëmö cæte godämaï inte botö cöwë aacæboimpa," angacäimpa. Mänömaï beyë mïnitö godonte ëinta ante ëïnente wædämaï inte mïni ëadincooque ëadinque piyënë cæte quëwëedäni. 6 Ïninque Wængonguï beyë ïïmaï ante näni yewë-mongaïnö baï ante mönö wede pönente apënemompa.

"Mönö Awënë botö tönö godongämë cæcä adinque botö,
Waocä ædö cæte botö ïmote wënæ wënæ cæquingää, ante ëñëmo inte guïñënämaï incæboimpa."

7 Në aadäni ïñömö mïnitö ïmïnite Wængonguï nänö änö ante në apënedäni ïnänite ante pönëninque mïnitö, Tömënäni ïñömö waa cædinque edæ watapë quëwënänipa, ante pönëedäni. Ayë tömënäni näni wede pönënö baï adobaï wede pönëedäni.

8 Itota Codito ïñömö wëënëñedë nänö ingaï baï ingä ñöwoönæ adobaï ingä inte tömengä adocä ïincayë ate cöwë adobaï incæcäimpa.

9 Wadäni, Wacä taadö odömonte apënebo ëñëe, äñönänite tömënäni mïñë godämaï ïedäni. Ïñæmpa tömënäni cæn-guinque ante, Æbänö waa pönï cö cæquïï, ante wææ änäni incæte mänïï cænguincoo beyë tömënäni wïï godömenque watapë quëwënänipa. Ïninque mänincoo cænte beyë mönö mïmö ædö cæte tëï pïñænte entawenguïï. Wæætë edæ Wængonguï nänö waadete pönö cædö beyænque mönö tëï pïñænte entawengëimpa. 10 Ëmontaicönë cædinque, Wængonguï quï, ante në godönäni ïñömö tömënäni näni iya täimpaa godöninque pancaa cænguï ænte në cænguënënäni ïnönäni incæte tömënäni mönö Codito mönö beyë nämä nänö wepë godongaïnö guiquënë ædö cæte ænguïnänii.

11 Cënïnäni ïnänite wænönäni ate në godongä ñënængä pönï ïnongä ïñömö wepænque ëninque, Wënæ wënæ möni cædïnö ante Wængonguï pönö ñä mënongacæcäimpa, ante cædinque Tæiyë Waëmö Pönï Oncönë wäänë guiidinque godongampa. Godongä ate baonque, Wentamö mongænte awædö, ante ëninque tömënäni näni quëwëñömö yabæque mäo iya tangadänimpa. 12 Itota adobaï, Botö wepë pönö mënongabo ate botö quïmïni ïñömö tæiyë waëmö ëwocate quëwencæmïnimpa, ante cæd-inque wentamö mönö entawënö ænte teëmë mongænte godinque tömënäni quëwëñömö wææ cædïnemö tao godinque yabæque pönï guïñëñate wædinque caate wængacäimpa cæmöö. 13 Tömengä yabæque pönï guïñëñate wædinque nänö tao gogaï baï mönö adoyömö tömengä weca tao gote ado guïñëñate wæcëimpa. 14 Ïñæmpa inguipoga mönö quëwëñömö tëï ongompa diyë wantæpiyë quëwenguïï. Wæætë öönædë ïincayë ate edæ mönö cöwë quëwenguïñömö ante ëïnente wædinque wänö cömompa.

15 Ïninque, Wængonguï quï, ante cænguï godönäni baï cædinque mönö ïñömö edæ, Itota ëmöwo beyænque quëwëmönipa, ante në apënemö inte tömengä ëmöwo ante Wængonguï ingante apënedinque, Bitö tëï ëmömi inte waa pönï cæbipa, ante watapë apënecëimpa. 16 Ayë ñimpo cædämaï inte mïnitö wadäni ïnänite cöwë waa cæedäni. Ayë wadäni ïnänite mïni mänincoo godö nënempomïni æncædän-impa. Mïnitö mänömaï, Wængonguï quï, ante godonte baï cædinque nënempomïni adinque Wængonguï mïni godönö ante waa acampa. 17 Mïnitö, Mönö ïmonte në änäni ïnänite mönö Ao ante ëñengëimpa,

ante pönëninque në aadäni ïnänite cöwë
ëñente cæedäni. Tömënäni, Æbänö
cæboo, ante adinque Wængonguï apænte
ancæcäimpa, ante ëñëninque guïñente
wædäni inte nö cædinque aadänipa
cæmïnii. Tömënäni mänömaï aadinque
watapë tote quëwencædänimpa, ante
mïnitö wæætë tömënäni näni änönö ante
ëñente cæedäni. Mïnitö wæætë ëñënämaï
ïmïni adinque tömënäni wæætë edæ,
Ædö cæte aaquïmönii, ante wæwente
badäni ïninque mïnitö adobaï todämaï
ïmaïmïnipa.
18 Mönitö beyë ante Wængonguï ingante
apënneedäni. Mönitö mïmö entawëmöni
inte wentamö entawënämaï ïmönipa,
ante nämä apænte pönëmönipa. Edæ,
Quïëmë cæmö incæ mönö cöwë nö cæte
quëwengëimpa, ante cæmönipa. 19 Botö
mïnitö weca ocë ëmænte pöïnëmopa.
Ïninque mïnitö Wængonguï ingante
apënedinque, Wængonguï, bitö pönö cæbi
ate Pabodo mönitö weca poncæcäimpa,
ante apëneedäni, ante nanguï ämopa.

*Mïnitö ïmïnite Wængonguï waa
cæcæcäimpa, ante*

20 Wængonguï inguipoga nänö badönä-
maï ïñedë wëënëñedë pönï äninque
edæ, Mönö godongämë waa cæte
quëwengëimpa, ante tömengä nänö an-
gaïnö baï cöwë në badongäingä inte ïïmaï
pönö cægacäimpa. Edæ mönö obegaidi
baï ïñömonte Awënë Itota ïñömö mönö
ïmonte në Aacä ñënænngä ïnongä inte
tömengä wepë gowegaïmë eyepë pönï
godongä ate Wængonguï tömengä ingante,
Eyepë ï, äninque, Ñäni ömëmöe, angä
ñäni ömëmongacäimpa. Mänömaï gänë
pönente në cægaingä inte Wængonguï
ïñömö, 21 waa pönï pönongä ænte eyepë
entawëninque mïnitö ïñömö tömengä
nänö änö baï cæcæmïnimpa. Tömengä
Itota Codito tönö godongämë cædinque
pönö cæcä ëninque mönö tömengä
nänö waa adoncooque entawengëimpa,
ämopa. Itota Codito ïñömö ñöwopämo
incæ ïincayëmämo incæ cöwë në tëï
ëmönongä inte ñäö ëmongä amönipa,
ante mönö tömengä ingante cöwë watapë
apënecëimpa. Mänömaï ingëimpa, ante
botö, Amëë, ämopa.
22 Ïñänäni ëñëedäni. Botö mänïnö
tömänö ante apënecæte ante wædænque
pönï yewëmömopa. Ïninque mänïnö botö
ædæmö apënedïnö ante mïnitö piyënë
cædinque ëñëedäni, ämopa. 23 Mönö
tönïñacä Tïmoteo tee mönete wæyongante
ñöwo ñimpo cædäni gocantapa, ante
apënebo ëñëedäni. Tömengä botö weca
quingë pongä ïninque botö tömengä
tönö guëa mïnitö weca ëñacæ pömaïmö-
napa. 24 Mönitö beyë apënedinque
mïnitö ïmïnite në aadäni ïnänite, Waa
quëwencæmïnimpa, ante apëneedäni.
Ayë adobaï Wængonguï quïnäni tömänäni
ïnänite, Waa quëwencæmïnimpa, ante
mönitö beyë äedäni. Ayë, Mïnitö ïmïnite
ante apënedinque Itadiabæ quëwënäni
adobaï, Mïnitö waa quëwencæmïnimpa,
ante apënedänipa, ante ämo ëñëedäni.
25 Mïnitö tömämïni ïmïnite Wængonguï
pönö waadete cæcæcäimpa. Mäninque
ante yewëmömopa.

Tantiago
cadota ante nänö yewëmongainta

Tantiago ïïmaï yewëmongacäimpa

1 Botö Tantiagobo ïñömö Mæmpo
Wængonguï tönö mönö Awënë Itota Codito
ïnate në cædömo ïmopa. Idægoidi mïni
cabo tipæmpoga go mencabomïniya inte
wabæca näni quëwencabo wabæca näni
quëwencabo weca pangocæte godïmïni
ïñömïnite botö waa pönëmo inte ïï
yewëmöintaa yewëmömopa.

Wængonguï nänö ëñëmämo ante mönö ængëimpa, ante

2 Botö tönïñamïni ëñëedäni. Quïëmë
beyë wæwente bamïni incæ mïnitö
æyedëmë mänömaï bamïni ïninque edæ
mänïñedë incæ cöwë, Mönö watapë to-
quinque impa, ante pönëedäni. 3 Mïni wede
pönënö æbänö ï, ante edonque acëimpa,
ante cædäni ate caate wæmïni incæte
mïnitö, Mönö caate wædö beyænque
mönö godömenque pædinque wæntæye
ïnämaï inte ee cæquïmö ïmompa, ante
do ëñëmïnipa. 4 Ïninque, Mönö ëmëwo
pæcëimpa, ante cædinque mïnitö wæn-
tæye ïnämaï inte ee cæedäni. Mänömaï
cæte pæmïni ïninque, Mïni cædïmämo
æbänö cæmïni ïmïnii, ante adinque edæ,
Tömänö waëmö cæmïni ïmïnipa, ante
abaimpa.
5 Mïnitö weca æcänö nänö ëñëmämo wïï
eyepë ïna adinque tömengä, Pönömi ëñë-
moe, ante Wængonguï ingante apënequë-
nengampa. Apëneyongä Wængonguï
wæætë pönö cæcä æncæcäimpa. Edæ
Wængonguï ïñömö në, Pönömi ëmoe,
ante änongä ingante wæætë pïinte änämaï
inte godönongä ingampa. Ayë tömänäni
ïnänite pönö cædinque tömää godönongä
ingampa. 6 Ïñæmpa në angä ïñömö wede
pönenguënengä inte wïï ëmæ pönëninque
apënecæcäimpa. Edæ në ëmæ pönengä
ïñömö gäwapë æpë woboyë pëmëninque
më conta më conta gopë ocëmë pö cæpë
nänö cægaïmë baï tömengä adobaï gocä
ingampa. 7 Mäningä ïñömö Wængonguï
pönongä æncæboimpa, ante ædö cæte
ïïmaï ante pönenguingää. Wængonguï
edæ tömengä ingante tömää godönämaï
incæcäimpa. 8 Tömengä mënongä pönente
quëwengä ingampa. Æbänö cæcää, ante
ëñënämaï ïnongä inte ædö cæte waa
cæquingää.

9 Adocanque mönö tönïñacä incæ ïmæca
quëwënäni näni ëadincoo në wïï eyepë
ëacä incæte tömengä Wængonguï pönö
cæcä beyænque, Æbänö ëaboo, ante
pönëninque watapë toquënengä ingampa.
10 Wacä mönö tönïñacä guiquënë ïmæca
quëwënäni näni ëadincoo në ëacä incæte
tömengä wæætë, Botö önömoque ïmopa,
ante pönëninque watapë toquënengä
ingampa. Edæ ongai önonque pododinque
guïñë wæmpa baï tömengä adobaï
wæncæcäimpa. 11 Edæ nænque tamö tï
näwäñonte awë guingo icate to aminte
ëmëwo wæmpa. Ongai yædoï gueo
odote wëninque nänö waëmö ënodï wo
ëwente bapa baï në ëacä ïñömö adobaï
ingampa. Tömengä godonte ë godonte ë
tæcæ cædinque quingë wënique edæ dæ
anguingä.

Mönö caate wæpämo

12 Wængonguï ingante në waadedäni
ïnänite tömengä wæætë, Mïni cöwë
quëwenguinta, ante poganta baï mïnitö
ïmïnite pönömo æncæmïnimpa, ante
angacäimpa. Mäninta Wængonguï weca
cöwë mönö quëwenguïnö impa. Ïninque
waocä caate wæcä incæte tömengä
wæntæye badämaï ingä ïñömö tömengä
nänö toquinque. Wæntæye ïnämaï
inte ee cæcä adinque Wængonguï, Mïni
cöwë quëwenguinta, ante tömengä nänö
angaïnö baï mäningä ingante pönongä
æncæcäimpa. 13 Waocä nänö cæïnëwente
wædö beyë, Wënæ wënæ cæboe, ante
cædinque tömengä, Wængonguï botö
ïmote, Wënæ wënæ cæcæbiimpa, ante
ingampa, ante wïï anguënengä ingampa.
Edæ Wængonguï ingante, Wënæ wënæ
cæcæbiimpa, ante waocä ædö cæte angu-
ingää. Wængonguï wæætë wadäni ïnänite,
Wënæ wënæ cæcæmïnimpa, ante änämaï
ïnongä ingampa cæmïnii. 14 Æcämenque
incæ, Wënæ wënæ botö cæïnente wædö
incæ ante waëmö impa, ante pönëninque
tömengä do wënæ wënæ mönö cæïnente
wædö beyænque wënæ wënæ cæïnengä
ingampa. 15 Yædëmadä wëñængä pæcä
adinque ëñaquingä baï mönö cæïnëwente
wæpämo adobaï entawente pætawëmö
ïninque mönö do wënæ wënæ cæmompa.

Ayë wënæ wënæ mönö cæpämo beyë
mönö ëmëwo wænguinque impa.
16 Botö në waadete tönïñamïni ëñëedäni.
Mïnitö nämä incæ oda cædämaï in-
cæmïnimpa. 17 Önonque mönö ënö ante
mönö waëmö ñäö ëmönoncoo tömancoo
incæ mönö Mæmpo Wængonguï öönædë
owote në pönönongä ingampa. Mæmpo
Wængonguï öönædë owodinque apäidäni
ïnäni badongacäimpa. Adocä nænque
wëmö cæbaï wayömö wayömö go baï
entawënämaingä ingampa. Tömengä
wæætë adodonque ingaingä ingampa.
18 Botö cæïnëmopa, ante në angaingä
inte Wængonguï, Näwangä botö an-
gaïnö beyænque mïnitö botö wëñëmïni
bacæmïnimpa, ante wäänä mangä baï cæd-
inque mönö ïmonte pönö badongacäimpa.
Tömengä nänö badongaincoo tömancoo
ïñonte mönö tänomö ïnömö ïmompa.

Wængonguï ingante mönö nö ëñente cædö

19 Botö në waadete tönïñamïni ëñëedäni.
Wacä äñongä mïnitö tömämïni quingë
ëñenguënëmïni ïmïnipa. Mïnitö wæætë
quingë apënedämaï inte adobaï quingë
pïinte ïnämaï inguënëmïni ïmïnipa.
20 Wængonguï, Nö cæte quëwëedäni,
ante waa nänö cæïnëmämo ante waocä
nänö pïïmämo beyë wïï edæ cæcampa.
21 Mänömaï beyë mïnitö wentamö
entawëninque mïni wïwa cædö tömää
ñimpo cæedäni. Adobaï quïëmë mïni
wënæ wënæ cæpämo tömämämo ñimpo
cæte ïedäni. Ayë Wængonguï nänö
angaïnö ante mïnitö mïmönë nänö
mingaïnö ante Ao ante gänë pönente
æncæmïnimpa. Edæ ïï angaïnö beyænque
mïnitö quëwencæmïnimpa.
22 Mïnitö, Nämä incæ oda cædämaï in-
gëimpa, ante cædinque Wængonguï nänö
angaïnö ante wïï önonque ëñëmïnique inte
wæætë, Æbänö ante ï, ante ëñente cæedäni.
23-24 Waocä nämä awinca awocawæntaa
adinque nämä ate ate wadæ godinque,
Quïnö baï intawo, ante nänö adinca do
oda cæte wæcampa. Mänömaï oda cæte
wæcä baï Wængonguï nänö angaïnö ante
në ëñenganque wïï ëñente cæcä ïñömö
tömengä adobaï oda cæte wæcä ingampa.
25 Wængonguï nöingä nänö wææ angaïnö
ante näni yewëmongaïnö ante në ædæmö
cöwë acä guiquënë tömengä ïñömö nänö
ëñënïnö ante wïï pönente badämaï inte
wæætë cöwë ëñente cæcä ïninque tömengä
mänömaï cædinque nänö toquinque
cæcampa. Wængonguï nöingä nänö wææ
angaïnö beyænque waocä ñimpo cæte
quëwengä ingampa.
26 Wængonguï ingante botö në ëñente
cæbo ïmopa, ante pönengä incæte tömengä
önonguënëwa ñä cæguënëwate baï cædä-
maï inte wæætë wïwa tedecä ïninque tö-
mengä nämä incæ oda cæte gobaingampa.
Ayë Wængonguï ingante botö ëñente
cæbo ïmopa, ante tömengä nänö änö ante
önonque angä ïmaingampa. 27 Nöwadäni
tönö owæmpoïnäni näni wæwëñedë mönö
tömënäni tönö godongämë cæcëimpa.
Ayë adobaï ïmæcaque ante quëwënäni
näni wënæ wënæ cædïmämo baï mönö,
Wentamö badämaï ingëimpa, ante wææ
cæcëimpa. Mänömaï cæmö ïninque mönö
Mæmpo Wængonguï ayongante mönö
wapiticë cædämaï inte wæætë nö ëñente
cæmö ïmompa.

2

Wacä ingante wadö wadö ate pönente cædämaï ingëimpa

1 Botö tönïñamïni ëñëedäni. Mönö
Awënë Itota Codito ñäö ëmonte në apäi-
gaingä ingante në pönëmïni inte waodäni
ïnänite wadö wadö ate pönente cædämaï
ïedäni. 2 Ïïmaï näni cæbaï ante önöwë-
nenque pönëedäni. Edæ onguïñængä në
ëacä ïñömö tömengä nänö önongompo
timpoï oodo badöï wempocä ïninque waë-
moncoo mongængä inte mïni a ongöñömö
guii pongampa. Ayë onguïñængä në wïï
eyepë ëacä ïñömö pedæncoo mongængä
inte mïni a ongöñömö adobaï pongampa.
3 Adinque mïnitö waëmoncoo mongængä
ingante, "Bitö ïñömö waa të contaimpaa
të contae," ante apënemïni ïmïnitawo.
Wæætë wïï eyepë ëacä ingante, "Bitö
mänïñömö adiyë ongöe. Botö önöwa
ïñömö tepataa të contae," ante apënemïni
ïmïnitawo. 4 Mänömaï apënedinque mïnitö
weca wïï godongämë wadö wadö ate pö-
nente cæbaïmïnitawo. Ayë wënæ wënæ
pönëninque apænte ämïni babaïmïnitawo.
5 Botö në waadete tönïñamïni ëñëedäni.
Wængonguï Awënë Odeye ingante në
waadedäni ïnänite tömengä, Botö pönö
cæbo ate mïnitö botö nempo cöwë
quëwencæmïnimpa, angacäimpa. Ïmæca
quëwënäni weca mäincoo wïï eyepë ëadäni
ïñönänite tömengä, Mïni wede pönënö
nanguï ëwocadinque mïnitö botö angaïnö

baï botö nempo quëwencæmïnimpa, ante
tömënäni ïnänite wïï apænte ængantawo.
6 Mïnitö wæætë wïï eyepë ëacä ingante
pïinte tedemïni ate tömengä guingo
imonte badingä ingampa. Ïñæmpa në
ëadäni guiquënë mïnitö ïmïnite näni wënæ
wënæ cædïnö beyænque wïï wæmïnitawo.
Ayë adodäni mïnitö ïmïnite apænte
anguïnäni weca godoncæte ante wïï ænte
godänitawo. 7 Ayë mïnitö, Coditoidi
ïmönipa, ante Codito waa pönï ëmöwo
ante ëmömïni ïñömïnite tömënäni adodäni
incæ mänïwo ante babæ äninque në wënæ
wënæ änäni wïï ïnänitawo.

8 Wængonguï angä ëñëninque näni
yewëmongaïnö ante adinque mïnitö
waa pönï Awënë nänö wææ angaïnö
ante nö ëñente cæmïni ïninque waa
cæbaïmïni ïmïnipa. Ïïmaï ante yewëmonte
impa. "Bitö nämä ante pönente, Nämä
waadebo ïmopa, ante nämä bitö waadete
pönenganca wadäni ïnänite adoganca
waadete pönë." 9 Mänömaï cædinque
mïnitö mäincoo ëacä ingante waa cæmïni
incæte wïï eyepë ëacä ingante wadö
wadö ate pönëmïni inte wïwa ämïni
ïninque wënæ wënæ cæmïni ïmaïmïnipa.
Ayë Wængonguï nänö wææ angaïnö
önonque wido cæte baï cædïmïni inte
mïnitö wentamö mongëmïni ïmaïmïnipa.
10 Wængonguï beyë Möitee wodi nänö
wææ yewëmongaïnö ante tömänö ante
æcämenque në ëñente cæcä incæte mänïnö
adodonque pönï incæ ëñënämaï cæcä inte
tömengä mänïnö tömänö ante önonque
wido cæte baï cædingä inte wentamö
mongængä ingampa. 11 Edæ Wængonguï,
"Nänöogë ïnämaï ïñongante godö guëa
mönämaï ïedäni," ante në angaingä inte
tömengä adocä godömenque ïïmaï an-
gacäimpa, "Wacä ingä wënönämaï ïedäni."
Mïnitö wacä nänöogë ïñongante godö
guëa mönämaï ïmïni incæte wacä ingante
wënömïni ïninque mïnitö Wængonguï
nänö wææ angaïnö önonque wido cæte
baï cædïmïni inte wentamö mongëmïni
ïmaïmïnipa.

12 Wængonguï nänö apænte anguïönæ
mönö ïmonte tömengä nänö wææ
angaïnö baï cæcæcäimpa. Mänïnö nänö
wææ angaïnö beyænque waocä ñimpo
cæte quëwengä ingampa. Ïninque
mïnitö tedemïni incæ cæmïni incæ,
Cöwë mänömaï impa, ante pönëninque
tedecæmïnimpa. Adobaï ante cæcæmïn-
impa. 13 Wadäni wæwënäni ïñönänite
æcämenque wïï waadete godö waa cædingä
ingää, ante Wængonguï wæætë tömengä
ingante godö waadete waa cædämaï inte
apænte äninque pancæcäimpa. Wadäni
wæwënäni ïnänite æcämenque guiquënë
në godö waadete waa cædingä ïñongante
Wængonguï wæætë tömengä ingante
nänö apænte anguïönæ godö waadete waa
cæcæcäimpa.

Wængonguï ingante pönëninque mönö cæquënënö

14 Botö tönïñamïni ëñëedäni. Waocä,
Botö Wængonguï ingante wede pönëmo
ïmopa, angä incæte tömengä nänö waa
cædïnö wæætë dæ ä ïninque tömengä
mänïnö, Wede pönëmopa, ante nänö
änö beyænque ædö cæte wënämaï
quëwenguingää. 15 Ïïmaï näni cæbaï ante
önöwënenque pönëedäni. Wængonguï
ingante wede pönengä ïñömö onguïñængä
incæ onquiyængä incæ æcämenque
incæ tömengä weocoo tönö cænguï
ömaacä ingampa, 16 adinque mïnitö weca
adocanque tömengä ingante, "Waa goe,
ämopa. Bitö, Yoguidämaï, ante weocoo
wëñae, cænguï eyepë ëninque cäe," ante
angä incæte në ömaacä nänö ænguënënö
ante edæ tömengä ingante godönämaï
ïninque tömengä waa cæcantawogaa.
17 Adobaï ïïmaï impa. Mönö waa cædïnö
dæ ä ïninque Wængonguï ingante mönö
wede pönënö incæ önonque bapa.

18 Incæte wacä ïïmaï anguingä. "Bitö
Wængonguï ingante tömëmi wede pönënö
ëabi ïmipa. Botö guiquënë tömëmo waa
cædïnö ëabo ïmopa," ante äñongä botö
wæætë, Bitö në cædämaï ïnömi inte
Wængonguï ingante bitö wede pönënö
ante botö ïmote odömömi aboe, ämopa.
Odömömi adinque botö guiquënë botö
cædïnö ante odömömo adinque bitö
wæætë botö wede pönënö edonque
pönï abaïmipa. 19 Wængonguï näwangä
adocanque ingaingä ingampa. Bitö
mänömaïnö ante pönëmi inte waa pönï
pönëmi ïmipa. Wënæidi diyë adodö ante
pönënänipa töö. Incæte ancai guïñente do
do wäate wædänipa. 20 Bitö mänömaïnö
ante në önonque tedebi ïmi ëñëe.
Botö, Mönö waa cædämaï ïmö ïninque
Wængonguï ingante mönö wede pönënö
incæ önonque ïmaimpa, ante odömömo

ate bitö edæ Ao ante ëñenguïmiyaa. 21 Edæ
mönö docä Abadäö wodi Wængonguï
nänö ämaï cædinque tömengä wengä
onguïñængä Itæca ingante æninque iya
täïmoga cönöninque wënoncæ cæyon-
gante Wængonguï adinque, Bitö nö cæte
entawëmi ämopa, ante apënegacäimpa.
Abadäö wodi nänö cædïnö beyænque
Wængonguï mänömaï angacäimpa. 22 Bitö
ëñënämaï ïmitawo. Abadäö wodi edæ
Wængonguï ingante wede pönëninque
ëñente cægacäimpa. Wïï ëñente cægaingä
inte baï tömengä Wængonguï ingante nänö
wede pönengaïnö önonque pönëmaingä
incægacäimpa. Ayë waa nänö cægaïnö
beyë Abadäö wodi nänö wede pönengaïnö
eyepë pönï bagatimpa. 23 Wængonguï angä
ëñente näni yewëmongaïnö baï ïinque
batimpa. Ïïmaï ante impa. "Abadäö ïñömö
Wængonguï, Botö ïïmaï pönö cæcæboimpa,
ante nänö angaïnö ante pönengacäimpa.
Ïninque Wængonguï, Mänömaï pönëmi
beyë bitö botö ayömo nö cæte entawëmi
ïmipa," ante tömengä ingante wæætë pönö
angacäimpa. Ayë Abadäö, Wængonguï
ëmigo ingampa, ante angadänimpa.
24 Bitö ëñënämaï ïmitawo. Waocä Wæn-
gonguï ingante wïï nänö wede pönënö
beyænque wæætë, Tömengä æbänö waa
cæcää, ante adinque Wængonguï tömengä
ingante, Bitö nö cæte entawëmi abopa,
ante cæcä ingampa. 25 Idægoidi, Ömæ
awëmö ate pöeda, ante mënaa ïnate da
godönäni gote pöñönate Adacaba wodi
në towente quëwengä incæ, Botö oncönë
guiieda, ante tömëna ïnate wë wodon-
gacäimpa. Ayë, Wadäni tömëna ïnate
bæi ongönämaï incædänimpa, ante, Wadö
taadö goeda, ante da godongä gogadaimpa.
Mänömaï cæcä adinque Wængonguï, Bitö
cædïnö beyænque bitö botö ayömo nö cæte
entawëmi ïmipa, ante Adacaba ingante
adobaïnö ante pönö angacäimpa. 26 Mönö
baö ömæwocacä inte do wænte ï baï Wæn-
gonguï ingante mönö waa cædämaï wede
pönënö adobaï do wëningä baï inte edæ
önonque impa.

3

Mönö önonguënëwa

1 Botö tönïñamïni ëñëedäni. Mïnitö
weca wïï tæiyënäni, Në odömonte
apënemöni bacæmönimpa, ante baïnente
wæquënënäni incædänimpa. Edæ wadäni
ïnänite pönömenque apænte äninque
Wængonguï wæætë mönö në odömonte
apënemö ïñömonte, Æbänö odömonte
apënemïnii, ante mönö ïmonte godö-
menque apænte äninque pancæcäimpa.
Mïnitö do ëñëmïnipa. 2 Mönö tömämö
nanguï ægodawate tæï go wëninque baï
oda cæmö ïmompa. Në tedecä ïñömö
tömengä, Æbänö ante tedeboo, ante tö-
mengä önonguënëwa cöwë wææ aadinque
tömengä wënæ wënæ änämaï ïninque
nöingä cæbaingä ingampa. Ayë wënæ
wënæ cædämaï incæboimpa, ante nämä
baonga tömäo wææ aate quëwënongä
ingampa.
3 Cabayo mönö ïmonte ëñente
cæcæcäimpa, ante tæinta badöinta önöne
da wënemö ate, Cabayo baö tömäñö
incæ ïñaïmë ïñaïmë gocæcäimpa, ante
cæmö ïninque cabayo do ëñente gocampa.
4 Ïïmaïnö ante ñënængade wipo ante
adobaï ante pönëedäni. Ñënængade pönï
wipo incæ woboyë nanguï pëmænte gopa
incæte wipo në dadongä nänö cæïnënö
baï, Ædönö dadiïmë ædönö dadiïmë
wiyate goquïï, ante guiyä awæmpa inte
wiyate cæcä gopa. 5 Ayë adobaï mönö baö
tömäo ëñayömö mönö önonguënëwa guiyä
enguënëwamö ïmompa. Incæte mönö
önonguënëwa inte tededinque, Mönö
nanguï cæmompa, ante tedewëmompa.
Ñënængade pönï ömædë incæ amïmö
bayedë guiyä gonga beyë ömædë tömäo
gonga bæcodote bapa. 6 Ayë mönö
önonguënëwa adobaï gonga bæcodote baï
tedepa. Mönö baö tömäo ëñayömö mönö
önonguënëwa tömäo mönö wïwa tedewen-
guinque wënæ wënæ enguënëwamö
ïmompa. Waomö incæ mäninguënëwa
beyænque mönö baö tömäo inte ëñënämaï
cæmompa. Ayë gonga wacæ tënömonte
bæcododäni baï ado önonguënëwa beyë
mönö quëwenganca tömanganca wo
ëwente ïmompa. Edæ ïï gonga tadö-
mengadænguipodë öñonte ö ænte wacæ
tënömonte bæcodote baï cædinque wënæ
incæ mönö ïmonte cæcä beyænque mönö
wïwa tedewëmö ïmompa.
7 Babæidi incæ öömä ëadäni incæ
tæntæidi incæ æpënë quëwënäni incæ
quingänöidi incæ tömänäni ïnänite waocä,
Botö pæpogate cënïnäni bacæmïnimpa,
ante cæcä ingampa. Waocä doyedë
nänö cægaï beyænque cënïnäni bate

quëwengadänimpa. 8 Ïñæmpa æcänö,
Mönö önonguënëwa pæpogate baï
bacæimpa, ante cædaa edæ dæ angampa.
Edæ, Babæidi cöwë incæmönimpa,
ante cænïnäni badämaï ïnäni baï mönö
önonguënëwa adobaï wënæ wënæ ï
ïninque ædö cæte waa tedemöö. Wæætë
mönö önonguënëwa nanguï wænguïmæ
enguënëwamö baï ïmompa.
9 Mäninguënëwa inte mönö Mæmpo
Wængonguï ingante, Bitö tæiyæ waëmö
ïmidö anguënë, ante waa apænemompa.
Wæætë waodäni Wængonguï tömengä
nänö ingaï baï nänö në badongaïnäni
ïñönänite tömënäni ïnänite ante
mönö adoguënëwa inte wënæ wënæ
apænemompa. 10 Ado önöne incæ wade
wade ante mënea ante apænemompa.
Adodeque ante waa impa. Adodeque
ante wënæ wënæ impa. Botö tönïñamïni
ëñëedäni. Mänïnö baï mönö edæ wïï
cæquënëmö ingæimpa. 11 Æpæ tayömö ado
tayömö ædö cæte waëmömæ wentamömæ
ääñömonque ta goquïmæë. 12 Botö
tönïñamïni ëñëedäni. Iigowæ näni äwæ
incayö odibomö näni änömö ædö cæte
incaquïï. Yowewæ incayö iigo mæñeca
ædö cæte incaquïï. Adobaï ado tayömö ædö
cæte waëmömæ wentamömæ ääñömonque
ta goquïmæë.

Mönö nö ëñëmämo

13 Mïnitö weca æcänö nö ëñengä
ingantawo. Tömengä ïñömö, Nö ëñëmo
ïmopa, ante wadäni ëñencædänimpa, ante
cædinque tömengä nänö waa quëwënö
inte odömoncæcäimpa. Ayæ tömengä
nö ëñengä incæ, Botö önömoque ïmopa,
ante pönëninque tömengä nänö cædïnö
beyæ odömongä acædänimpa. 14 Mïnitö
guiquënë wacä quincoo adinque pïinte
entawëmïni ayæ nämanque ante, Mönö
ñænæmö badinque waa quëwengæimpa,
ante pönente entawëmïni ïninque mïnitö
nö ëñëmïni incæ, Mönö waa cæmompa,
ante ædö cæte anguïmïnii. Ayæ mänömaï
baï godömenque entawëmïni ïninque
näwangä mïni anguënënö ante edæ Baa
änämaï ïedäni. 15 Mänïnö ëñëmämo wïï
Wængonguï nänö nö ëñëmämo ï. Wæætë ïï
inguipogaque ante quëwengä inte waocä
mä pönëninque wënæ nänö ëñëmämo
ante entawengä ingampa. 16 Edæ waocä
æyedëmë wacä quincoo adinque pïinte
entawengä ayæ nämanque ante, Botö
ñænæmo badinque waa quëwencæboimpa,
ante pönente entawengä ïñömö tömengä
ædö cæte töingä pönente cæcää. Ïñæmpa
quïëmë näni wënæ wënæ cæpämo ante
cæcampa.
17 Waocä Wængonguï nänö nö ëñëmämo
ante në entawengä guiquënë waëmö
entawengä ingampa. Ayæ wacä ingante
cöwë piyænë cæte quëwënongä ingampa.
Tömengä në waadete pönengä inte
wacä ingante waa ëñënongä ingampa.
Wacä ingante ëñente cædongä ingampa.
Tömengä, Wæwënämaï incæbiimpa, ante
wacä ingante godö waadete waa cædongä
ingampa. Ayæ, Quïnö waa inguïï, ante
mänïnö ante cædongä ingampa. Në
waodäni ïnänite wadö wadö ate pönente
cædämaï inte tömengä nö pönente
quëwënongä ingampa. 18 Wadäni ïnänite,
Botö piyænë cæcæboimpa, ante në cæcä
ïñömö tömengä nänö piyænë cædïnö
beyæ tömëmö në mïnongä baï ingampa.
Tömengä nänö piyænë cædïnö beyæ
waodäni wæætë, Quïnö nö cæte impa, ante
cædäni ïninque tömengä edæ amïñayedë
tömëmö tä pete ængä baï incæcäimpa.

4

Inguipoga näni quincoo ante pönënämaï incæmöimpa

1 Mïni cabo quïnö beyæ ante guëa
wæætedö wæætë pïïninque wæætë godö
wæætë godö änewëmïnitawo. Mïnitö nämä
wadö wadö mïni cæïnënö ante entawente
guëa cæte quëwëmïni beyænque cöwë
godongämæ mïni pïinte quëwenguinque
ïmïnipa töö. 2 Mïnitö æïnente wæmïni
incæte ænämaï ïmïnipa. Ïninque në
ëacä ingante wænömïni incæ tömengä
nänö quincoo ante æïnëmïni incæte mïni
æïnënö, ante ænämaï ïmïnipa. Mänömaï
beyæ mïnitö wæætë godö wæætë godö
änewëninque guëa wæætedö wæætë
pïïninque guëadö guëa cæte quëwëmïni
ïmïnipa. Mïni änö ante mïnitö, Pönömi
æmönie, ante mïnitö Wængonguï ingante
apænedämaï ïmïni inte mïni æänämaï
quëwenguinque impa. 3 Mïnitö Wængonguï
ingante mïni änö ante apænemïni incæte
wënæ wënæ ante pönëninque apænemïni
beyæ ænämaï ïmïnipa. Edæ Wængonguï
nänö pönönï æninque mönö edæ nä-
manque pönente tote quëwengæimpa,

ante äïnente wæmïni inte änämaï ïmïnipa töö.

4 Waocä nänöogä ingante wido cæcä
baï mïnitö adobaï Wængonguï ingante
wido cæmïni ïmïnipa. Mïnitö ëñënämaï
ïmïnitawo. Inguipoga näni quincoo ante
mönö pönënö beyä mönö Wængonguï
ingante pïinte ïmompa. Incæte, Inguipoga
näni quincoo ante në pönencæboimpa,
ante æcänö angä Wængonguï ingante
pïinte bacæcäimpa. 5 Wængonguï angä
ëñëninque näni yewämongaïnö ïïmaï
ante önonquedö ante intawogaa. "Wæn-
gonguï cæcä beyænque mönö tömengä
Önöwoca ingante ëwocate quëwëmö
ïmompa. Ïninque mänïwoca mönö
ïmonte waadete pönëninque, Botö ïmote
waadete pönenguënëmïni ïmïnipa, ante
wæætë edæ godö pïinte acä ingampa."
6 Incæte tömengä mönö ïmonte godö-
menque waadete pönö cædinque mönö
tönö godongämä cædongä ingampa.
Mänömaï beyä Wængonguï angä ëñente
näni yewämongaïnö ïïmaï ante impa.
"Nämanque ante, Mönitö gomonga waa
cæmöni ïmönipa, ante në pönënäni ïnänite
Wængonguï Baa angampa. Wæætë edæ,
Mönitö önömönique baï ïmönipa, ante
në änäni ïnänite tömengä pönö waadete
cæcampa."

7 Mänömaï beyä mïnitö Wængonguï
ingante ëñente cæedäni. Wënæ ingante
Baa ante quëwëedäni. Baa ämïni ïninque
tömengä nänënë wodii wïnömaingampa.
8 Wængonguï gämänö pöedäni. Pömïni
ate tömengä wæætë mïnitö weca pon-
cæcäimpa. Mïnitö wënæ wënæ cæmïni
ïnömïni inte önompo mempote baï waëmö
pönï quëwëedäni. Ayä, Wængonguï
ingante waadete pönëmopa, ante ämïni
incæ adobaï inguipoga näni quincoo
pönëmïni inte mïnitö mënonga ante
pönente quëwënömïni ïmïnipa. Ïninque
edæ mïmö ñä mënongate baï cædinque
töingä pönente entawëmïni baedäni.
9 Mïni nämä wënæ wënæ cædïnö ante
pönëninque mïnitö, Ancaa wæwente
awædö, ante wæedäni. Mïnitö Ca ca tote
quëwënö ñimpo cædinque Ca ca wædinque
edæ wæwente quëwëedäni. 10 Mïnitö
incæ, Wënæ wënæ cæmönipa, ante
önömönique ïmönipa, ante Wængonguï
ingante äñömïni tömengä wæætë, Wadäni
mïnitö ïmïnite waa acædänimpa, ante
mïnitö ïmïnite ængö cæte baï cæquingänö
anguënë.

Mönö töniïñacä ingante apænte änämaï incæmöimpa

11 Botö töniïñamïni ëñëedäni. Mïnitö
wacä ingä wacä ingä wënæ wënæ ante
apænedämaï ïedäni. Æcänö tömengä
töniïñacä ingantedö ante wënæ wënæ äna
ayä tömengä ingante, Wënæ wënæ cæbipa,
ante æcänö apænte äna ïna mäningä Wæn-
gonguï nänö wææ angaïnö incæ wënæ
wënæ ante apænecampa. Ayä Wængonguï
nänö wææ angaïnö ante wënæ wënæ
impa, ante apænte angampa. Wïï tömengä
nänö ëñente cæquinque Wængonguï nänö
wææ angaïnö ante apænte angampa.
Wæætë edæ, Mänïnö ante në apænte ämo
ïmopa, ante baï cæcampa. 12 Wængonguï
tömenganque nänö wææ angaïnö ante
në angaingä ingampa. Mänömaï beyä
tömengä adocanque në apænte anguingä
ïnongäimpa. Adocä pönö cæcä beyænque,
Botö ämo beyænque quëwenguïnäni,
ante cædongä ingampa. Adobaï tömengä
apænte angä beyænque, Wadäni wo ëwente
bacædänimpa, ante cædongä ingampa.
Bitö guiquënë në angaïmi ïmipa diyä wacä
ingante apænte anguënëmi ïmii.

*Baänæ ate æbänö baquiï, ante Wæn-
gonguinque ëñengä*

13 Mïnitö ñöwo botö ïmote ëñëedäni.
Mïnitö në ïïmaï ante tedemïni ïmïnipa.
"Ñöwoönæ incæ baänæ ate incæ mönitö
ïï wadäni quëwëñömö goquïmöni ïmönipa,
ante mänïñömö godinque adoque wadepo
ïñonte mönitö godonte ænguinta æncæte
ante cæquïmöni ïmönipa," ante ämïni
ïmïnipa. 14 Ïñæmpa, Baänæ ate æbänö
bacäimpa, ante tömää ëñënämaï ïmïnipa.
Cöwë quëwenguïmompa diyä ëñen-
guïmöö. Awänæcaque owo boguïmä
nænque tamöninque quingä dæ ba baï
mönö quëwënö adobaï do dæ bacäimpa.
15 Mïnitö guiquënë ïïmaï ante anguënëmïni
ïmïnipa. "Wængonguï Ao angä ïninque
mönitö quëwenguïmöni ïmönipa. Ayä
Ao angä ïninque mönitö ïï waa cæquï
cæcæmönimpa." 16 Ïñæmpa mïnitö,
Tömëmönique äninque cæcæmönimpa,
ante pönëninque tedete quëwënömïni
ïmïnipa. Mänïnö ante tömänö wënæ wënæ
impa. 17 Waocä, Æbänö waa impa, ante
ëñengä incæte cædämaï ingä inte mäningä
wënæ wënæ cæcä ingampa.

5

Mäincoo në ëadäni näni pönenguënënö

1 Mïnitö mäincoo në ëamïni ïñömö
ñöwo ëñëedäni. Mïnitö nanguï Ca ca
wæedäni. Edæ, Mönö caate wæquinque
nanguï ingëimpa, ante tedecöninque Ca ca
wæcæmïnimpa. 2 Mïnitö mäincoo ëadincoo
do wote batimpa. Ayë mïnitö waëmoncoo
tömancoo cayë ade cënimpa. 3 Mïnitö
oodo tönö padata tëinta to tamöninque
baï batimpa. Mänïï to tamönï beyë
mïni wënæ wënæ cædïnö edonque pönï
odömonte ingëimpa. Ayë quincoomë
gonga bæcodöñömö concædinque ëmëwo
gonte ba baï mïnitö ïï to tamönï beyë
mïni baö incæ adobaï ëmëwo gonte ba
baï bacëimpa. Ïñæmpa ïïmæca wodo
ïinque bayedë incæ tömëmïni mäincoo
ëadincoo do wote baquincoo gæte da wente
cæmïnipëë.

4 Aedäni. Wadäni edæ tömëmïni
quëwencodencoo cædïnäni ïñönänite
mïnitö, Paga, ante mïni godonguënenta
pæ gompodinque godönämaï ïmïnitapa.
Ïninque ënämaï ïnäni mïnitö ïmïnitedö
ante pïinte wædinque, Në ëadäni ïñömö,
Mönitö cædïnö beyë ante dicæ pönönäni
æntamöniyaa, ante wædönänimpa. Mönö
Awënë në adocanque Tömää Cægaingä
ïñömö në cædïnäni näni wædïnö do
ëñëningä ingampa. 5 Ïïmæca quëwëñedë
mïnitö quincoo waëmoncoo tömancoo
mante quëwëmïni inte mïnitö cöwë,
Nämä möni watapë tote quëwengëimpa,
ante quëwënïmïni ïmïnipa. Waocä nänö
wënongä wænguïönæ ïñonte cëningä
nänö wænguinque oguïmo pönï ba baï
mïnitö cëningä baï adobaï oguïmo pönï
bamïni ïmïnitapa töö. Mänïönæ edæ do
batimpa. 6 Wadäni nö cæte quëwënäni
mïnitö ïmïnite Baa änämaï ïñönänite
mïnitö ïñömö, Mïni pante wæquinque
wënæ wënæ cædänipa, ante wapiticë
apænte ämïni inte tömënäni ïnänite
wënömïni wënänitapa.

Mönö ee cæpämo ayë Wængonguï ingante mönö apënedö

7 Mänömaï beyë botö tönïñamïni
ëñëedäni. Mïnitö mönö Awënë nänö
ponguinganca ante wæntædämaï inte ee
cæte wänö cönöedäni. Aedäni, Në quiyacä
tömëmö wæænte ate onguipo cöñe ba ate,
Tä bocate pæquï, ante cöönæ tedænque
ee ongongampa. Cöönæ tedë ïinque
baganca amïña bayedë waëmö pönï nänö
tömëmoncoo tä pete gæcæte ante wïï
ee ongongantawo. 8 Mönö Awënë nänö
ponguïönæ oo pönï impa, ante mïnitö
adobaï ee cæte wänö cönöedäni.

9 Botö tönïñamïni ëñëedäni. Mïnitö
wacä ingä wacä ingä wæætedö wæætë,
Wïwa cæcampa, ante godö änämaï
ïedäni. Mïnitö mänömaï cæmïni ïninque
Wængonguï wæætë mïnitö ïmïnite apænte
ante pämaingampa. Edæ mönö Apænte
Anguingä oo poncæcäimpa cæmïnii.
10 Botö tönïñamïni ëñëedäni. Wëënëñedë
Wængonguï beyë në apënegaïnäni
ïñömö tömengä ëmöwo apënedinque
wæwënäni incæte wæntædämaï inte ee
cæte quëwengadänimpa, ante pönëninque
mïnitö tömënäni näni cægaï baï adobaï
cæedäni. 11 Wadäni wæwënäni incæte
wæntæye ïnämaï inte ee cædäni ïninque
näni toquinque impa, ante mönö pönënö
ante do ëñëmïnipa. Docä Coba wodi ïñömö
tömengä nanguï pönï wæwengä incæte
wæntædämaï inte pïïnämaï ingacäimpa.
Mänïnö ante do ëñënïmïni inte ayë
tömengä nänö wæwëñedë ïinque ba ate
Wængonguï æbänö tömengä ingante
nanguï godongä ængaingä ingacäimpa,
ante adobaï ëñëmïnitawo. Edæ waodäni
wæwënäni ïñönänite mönö Awënë Wæn-
gonguï ædæmö waadete waa cædongä
ingampa.

12 Botö tönïñamïni ëñëedäni. Wadö mïni
pönënö ante pönömenque pönëninque
mïnitö ïïmaï ante godömenque pönëedäni.
Mïnitö änö näwangä impa, ante wadäni
pönencædänimpa, ante cædinque, Botö
änö nöingä baquïnö anguënë, ante änämaï
ïedäni. Edæ, Öönæ beyænque ïmæca
beyænque quïëmë beyænque mönö
apënemönö näwangä baquïnö anguënë,
ante tömänö ante edæ apënedämaï ïedäni.
Mïnitö wæætë Ao äïnëmïni inte "Ao"
ante mäninque äedäni. Ayë mïnitö
Baa äïnëmïni inte "Baa" ante mäninque
äedani. Edæ wïï mänömaï cæmïni ïninque
Wængonguï wæætë mïnitö ïmïnite apænte
ante pämaingampa.

13 Mïnitö wæwëmïni ïninque Wængonguï
ingante apënequënëmïni ïmïnipa. Mïnitö
watapë tomïni ïninque Wængonguï
ingante, Bitö tæiyë waëmö ïmidö anguënë,
ante ämotamïni ancæmïnimpa. 14 Æcänö
mïnitö weca wënæ wënæ ïna ïñömö
tömengä Codito ingante mïni godongämë

pönencabo ïñömïnite në aadäni näni
Picæncabo mïni änäni ïnänite, Pöedäni,
ante aa pequënengä ingampa. Aa
pecä pönäni ate tömënäni Awënë Itota
ëmöwo ante apënedinque wædænque
oguï wapë ëninque në wënæ wënæ
ïnongä ingante oo paacædänimpa. Ayë
adoyedë wënæ wënæ ïnongä ingante
näni oo paayedë tömengä beyë ante
Wængonguï ingante apënecædänimpa.
15 Ayë, Wængonguï ingante apëneyömonte
tömengä ëñengampa, ante wede pönën-
inque apënemö beyænque waocä në wënæ
wënæ ïningä incæ edæ gancæ bacæcäimpa.
Wængonguï tömengä ingante pönö cæcä
ate waa ba ñäni ömëmoncæcäimpa. Ayë
adocä nänö wënæ wënæ cædïnö beyë
wënæ wënæ ingä ïninque Wængonguï tö-
mengä nänö wënæ wënæ cædïnö adinque
ñimpo cæcä quëwëmaingampa. 16 Mänömaï
beyë mïnitö wacä ingante wacä ingante
apënedinque, Botö wïwa cædïmo inte
wæbopa, ante äedäni. Mänömaï cædinque
mïnitö, Gancæ bacæmönimpa, ante wacä
beyë ante wacä beyë ante Wængonguï
ingante apëneedäni. Waocä në nö cæte
quëwënongä ïñömö Wængonguï ingante
apënedinque edæ tëï pïñænte apënecä
ingampa. Mäningä nänö apënedö
beyænque Wængonguï cæcæcäimpa.
17 Ediya wodi mönö waomö ïmö baï tömengä
adobaï ingacäimpa. Incæte tömengä
Wængonguï ingante, Cöönæ ämi cædämaï
ingëimpa, ante ædæmö apënecä ate mëa
go adoque tæcæ wadepo ganca edæ cöönæ
cædämaï ingatimpa. 18 Ayë ate tömengä,
Cöönæ ämi cæcëimpa, ante Wængonguï
ingante wæætë apënegacäimpa. Apënecä
ate öönædë ïnö wæë cöönæ cægatimpa.
Cöönæ wæë cæ ate onguipoga tömëmö do
tä bocate pægatimpa.

19 Botö tönïñamïni ëñëedäni. Mïnitö
weca æcämenque nö taadö oda cæte
gocä adinque wacä tömengä ingante
ocë ëmænte mämongä ponguënengä
ingampa. 20 Ïïmaï pönëedäni. Në wënæ
wënæ cæcä wapiticë taadö gocä adinque
æcämenque tömengä ingante nö taadö ïnö
ocë ëmænte në mämongä ingää tömengä
mämongä beyænque në wapiticë gocä
ïñömö ëmëwo nänö wænguënënö ñimpo
cæte edæ quëwencæcäimpa. Ayë nanguï
pönï nänö wënæ wënæ cædïnö incæ wadæ
cæte ingëimpa, ämopa. Mäninque ante
yewëmömopa.

1 Pegodo
cadota ante nänö tänota yewäëmongainta

Waa quëwencæmïnimpa, ante

1 Botö Pegodobo Itota Codito nänö në da godongaïmo ïnömo inte në yewäëmömo ïmopa. Mïnitö ïñömö tömëmïni ömæ quëwënämaï ïmïni inte näwä̈ godinque wadäni nëmæ ponte quëwëmïni inte pancamïniya Pontobæ quëwëñömïni wamïni guiquënë Gadatiabæ quëwëmïnipa. Wamïni Capadotiabæ quëwëñömïni wamïni guiquënë Atiabæ quëwëmïnipa. Wamïni guiquënë Bitïniabæ quëwëmïnipa. Mänömaï wayömö wayömö quëwëmïni ïñömïnite botö, Acæmïnimpa, ante yewäëmömopa. 2 Mæmpo Wængonguï ïñömö mïnitö ïmïnite wëënëñedë pönï do adinque, Mïnitö Itota Codito ingante në ëñente cæmïni bacæmïnimpa, ante apænte ængacäimpa. Ayä̈, Botö ayömo mïnitö tæiyä̈ waëmö ëwocamïni bacæmïnimpa, ante cædinque Wængonguï Önöwoca incæ Itota wepä̈ inte pönö ñä mënongacäimpa. Mänömaï cæcä bagaïmïni ïñömïnite botö ñöwo ïñömö edæ, Wængonguï nanguï waadete pönö cæcä ate mïnitö në gänë pönëmïni bacæmïnimpa, ante yewäëmömopa.

Watapä̈ bacæimpa, ante pönëninque quëwëmompa, ante

3 Itota Codito Wæmpocä ïñongante Itota incæ, Botö Wængonguïmi ïnömi ïmipa, ante Wængonguï ingante waa apä̈necampa. Adocä ïñömö mönö Awënë Itota Codito wænte öñöñongante, Ñäni ömä̈möe, angä ñäni ömä̈mongacäimpa. Tömengä ñäni ömä̈mongä beyænque Wængonguï mönö ïmonte adobaï pönö cæcä ate mönö mempoga ëñate baï ïnömö inte edæ, Mönö mïïmö quëwëninque watapä̈ quëwengä̈impa, ante pönente quëwëmompa. Ïninque mönö ïñömö Wængonguï ingante apä̈nedinque, Bitö tä̈ï ëmönömi inte waa pönï cæbi ä̈mönipa, ante edæ watapä̈ apä̈necä̈impa. 4 Ayä̈ Wængonguï, Ïincayä̈ ate mïni ænguincoo, ante öönædë do edæ cö cæte mangampa. Mänincoo ïñömö ñömäadämaï incoo ïninque cöwë wentamö badämaï incoo inte edæ wodämaï inguincoo ingä̈impa. 5 Ïinguipo pedænguipo ïinque bayedë edæ Wængonguï pönö ængä beyænque mönö cöwë quëwenguïnö ante edonque pönï acä̈impa. Ïninque mïnitö wede pönëmïni beyænque mïnitö quëwenguïmämo ïinque baquinganca Wængonguï në tä̈ï pïñä̈nongä inte edæ mïnitö ïmïnite wææ gompocampa.

6 Mïnitö ñöwo wantæ ïñö incæ quïëmë beyænque wënæ wënæ bate wæmïni incæte Wængonguï pönö wææ gompocä beyænque edæ watapä̈ tomïni ïmïnipa. 7 Oodo waëmö bamongä̈impa, ante waodäni gongapamö godö aca podönäni ate oodoque badinque waëmonca pönï ongoncapa. Incæte oodo ïñömö ïincayä̈ ate ömä̈e ëwente ate edæ dæ bacä̈impa. Oodo mïni ä̈ïnënonca waëmonca ï ïñonte mïni wede pönënö ïñömö edæ godömenque waëmö pönï impa. Ïninque mïni wede pönënö ïñömö wïï wido cæquï impa. Cöwë edæ ongongä̈impa. Wæætë, Mïni wentamö entawënïnö edæ dæ go ate mïni wede pönënonque edæ waëmö pönï entawencæmïnimpa, ante cædinque Wængonguï pönö angä ate mïnitö gonga gonte caate baï wæmïnipa. Mänömaï mïni caate wædö beyænque edæ godömenque wede pönëmïni bamïnipa. Ïninque Itota Codito mönö weca ponte a ongöñongante mïnitö cöwë wede pönëmïni inte tömengä önöwa gäänë ædæ wæænte apä̈nedinque, Në tä̈ï ëmönömi inte bitö waa pönï cæbi ä̈mönipa, ante watapä̈ apä̈necæmïnimpa, ante Wængonguï cæcampa.

8 Itota Codito ingante mïnitö awinca adämaï ïnïmïni incæte tömengä ingante cöwë waadete pönëmïnipa. Edæ ñöwo ganca adämaï ïnïmïni inte mïnitö tömengä ingante wede pönëninque mïni ñäö baï entawenguinque watapä̈ todinque æbämë ante tomïni ïmïnipa. 9 Önöwoca mïni ëwocate quëwenguïnö ante æncæte ante wede pönëmïni inte mïnitö ñöwo ïñömö edæ do ä̈mïni ïmïnipa.

10 Wængonguï beyä̈ në apä̈negaïnäni ïñömö, Ïincayä̈ ate quëwenguïnäni ïnänite Wængonguï pönö cæcä beyænque quëwencædänimpa, ante ñöwomïni ïmïnit-edö ante apä̈negadänimpa. Mänömaïnö ante apä̈nedäni incæte tömënäni, Ædänidö ïnänite ante Wængonguï apä̈necää, ante ëñënämaï inte ëñencæte ante

nanguï cægadänimpa. [11] Codito Önöwoca
tömënäni önöwoca quëwëninque pönö
apënedinque, Ïincayë ate Codito nanguï
caate wæcæcäimpa, angacäimpa. Ayë,
Caate wædingä inte tömengä wæætë
ñäö baï entawengä inte tæï ëmongä
edæ bacæcäimpa, ante pönö apënecä
ëñëninque tömënäni wæætë adodö ante
apënegadänimpa. Incæte tömënäni,
Æyedënö Codito mänömaï cæquingää, ante
ëñencæte ante wægadänimpa. Æbänö ba
ate mänömaï cæquingää, ante ëñencæte
ante edæ nanguï cægadänimpa.
[12] Ñöwo ïñömö Wængonguï öönædë
quëwëninque tömengä Tæiyë Waëmö
Önöwoca ingante mönitonga da pönongä
pöninque apënecä ëñëninque mönitö
wæætë Codito ingantedö ante mïnitö
ïmïnite watapë apënemöni ëñëmïnitapa.
Mänïne adode ante Wængonguï beyë
në apënegaïnäni ïñömö, Codito waa
cæcæcäimpa, ante apënegadänimpa.
Incæte Wængonguï tömënäni ïnänite
apënedinque, Wïï tömëmïni beyë ante
apënemïnipa, angacäimpa. Ïincayë ate
quëwënäni beyë ante apënemïnipa, ante
tömënäni ïnänite angacäimpa. Mänïnö
ante Wængonguï beyë ante æbänö
apënedänii, ante ëñënämaï ïnäni inte
Wængonguï anquedoidi incæ, Waodäni
beyë Wængonguï æbämë waa pönï cæcää,
ante ëñëïnente wædänipa.

Wængonguï, Tæiyë waëmö ëwocaedäni, angampa

[13] Mänömaï beyë mïnitö, Mönö nanguï
cæcäimpa, ante edæ täno pönente ate
cæedäni. Nämä wææ gompotawente
baï ëñente cæedäni. Itota Codito ponte
a ongöninque mönö ïmonte waadete
pönö cæcä ate watapë bacëimpa, ante
edæ mänïnonque ante cöwë pönente
cæedäni. [14] Wëñënäni wæmpoidi ïnänite
näni ëñente cæbaï edæ mïnitö adobaï
ëñente cæedäni. Mïnitö ëñënämaï ïñedë
mïni cæïnëwënö ante do cægamïnimpa.
Ñöwo ïñömö në ëñëmïni badinque mïni
ëñënämaï ïñedë mïni cæïnëwënö ante
edæ cædämaï ïedäni. [15] Mïnitö ïmïnite në
apænte aa pegaingä ïñömö edæ tæiyë
waëmö ëwocadongä ingampa cæmïnii.
Quïëmë cædinque edæ tömengä baï adobaï
tæiyë waëmö ëwocadinque edæ tömää
cæedäni. [16] Wængonguï incæ, "Botö tæiyë
waëmö ëwocabo ïmopa cæmïnii. Botö
ëwocabo baï mïnitö adobaï edæ tæiyë
waëmö ëwocacæmïnimpa," angampa, ante
yewëmongatimpa.
[17] Tömämö ïmonte adoyömö pönï
cædinque mönö Mæmpo ïñömö mönö
cædïnö ante cöwä adinque nöingä pönï
ante apænte angampa. Ïninque, Botö
Wæmpo, ante në apënemïni ïnömïni inte
mïnitö ïñömö edæ në nöingä ante apænte
angä ingante edæ guïñente wædinque
quëwëedäni. Inguipoga quëwëninque
mïnitö, Wabæca baï ongonte awædö,
äninque, Wængonguï weca edæ mönö
ömæ ingëimpa, ante pönente quëwëedäni.
[18] Edæ, Dodäni näni quëwengaï baï
adobaï quëwengëimpa, ante änäni
ëñëninque mïnitö Ao ante önonque
pönï cæte quëwengamïnimpa. Mänömaï
quëwëñömïnite Codito wæætë, Mïnitö
abæ tawænte baï quëwencæmïnimpa,
ante cædinque edæ, Quïnö godongantawo,
ante mïnitö do ëñëmïnipa. Ïñæmpa oodo
incæ padata incæ mönö, Woquincoo,
ancoo ïñonte tömengä dicæ mänincooque
godongantawogaa.
[19] Wæætë quipi wë, Codotedo, näni
änongä ïñömö quenta mongënämaï wen-
tamö ëñadämaï ïmaï Codito adobaï ïnongä
inte edæ tömengä nämä wepë tæiyë
waëmö wepë godonte ængä beyænque
quëwëmïnipa. [20] Inguipoga badoncæte ante
cædinque Wængonguï ayë gö cædämaï
ingäñedë wëënëñedë pönï incæ Codito
ingante edæ, Mänömaï cæcæbiimpa, ante
do apænte ængacäimpa. Codito mïnitö
beyë ante edæ ñöwo pönï incæ inguipoga
pöninque ongongantapa. [21] Inguipoga
pöninque tömengä do wænte öñöñon-
gante Wængonguï, Ñäni ömëmöe, angä
ñäni ömëmongacäimpa. Ayë tömengä
ingante godömenque godö ëëntodongä
ate tömengä ñäö entawënongä inte
tömengä nänö tæï ëmonguinque edæ
æite gogacäimpa. Wængonguï mänömaï
në cægaingä ïñongante Codito mïnitö
ïmïnite pönö cæcä beyænque mïnitö
wæætë Wængonguï ingante pönëmïnitapa.
Mänömaï beyë mïnitö, Wængonguï
pönö cæcä beyænque watapë bacëimpa,
ante pönëninque tömengä ingante wede
pönëmïni bamïnitapa.
[22] Wængonguï nö nänö änö ante ëñente
cædinque mïnitö mïmö ñä mënongate
baï badinque mïnitö töníñadäni ïnänite

në waadete pönëmïni bagamïnimpa. Ñöwo ïïñömö mïmöno nö pönëninque mïnitö godongämë ædæmö waadete pönëninque wacä ingä wacä ingä godö waa cædäni. [23] Edæ waomö mönö yate pönïwoca wëwocaquï ïïñonte wïï mänïnö beyænque mempoga ëñagamïnipa. Wæætë Wængonguï nänö änönö mïï quëwenguïnö ïïñömö edæ wodämaï inte cöwë ongongëimpa. Mänïnö Wængonguï nänö änönö beyænque mïnitö mempoga ëñagamïnipa. [24] Edæ,

"Waomö gaguïmænque baï ïïñömonte gaguïmë do to aminca baï mönö adobaï aquiïï pönï ïnömö inte wëwocamompa.

Waëmö pönï mönö ëmönö ïïñömö edæ ongai waëmö ængado baï ïïñonte

ongai edæ do guïñë wëno baï mönö ëmönö adobaï bacëimpa.

[25] Incæte Wængonguï nänö änö ïïñömö edæ cöwë wodämaï ongongëimpa."

Ante edæ ämotamïni ante baï Wængonguï beyë näni yewëmongaïnö baï impa. Mänïnö Wængonguï nänö änönö ante mïnitö ïmïnite do watapë apënemöni ëñëmïnitapa.

2

[1] Mänïnö beyë mïnitö pïinte mïni pönëwënö edæ ñimpo cæedäni. Wacä adämaï ïïñongante babæ mïni cædö ante edæ cædämaï ñimpo cæedäni. Mïnitö wadö apënete wadö mïni cædö ante ñimpo cæedäni. Mänömaï cæte mïni quëwënïnö ante edæ ëmëwo ñimpo cæedäni. Wacä gomonga ængä ingante godö pïinte adämaï ïedäni. Wacä ingantedö ante babæ ante mïni pïinte änewënö ante edæ ñimpo cæedäni. [2] Wëñënäni tæcæ ëñadïnäni inte goömë gäïnente wædäni baï mïnitö adobaï Wængonguï nänö apënedonque ante ëñencæte ante wæedäni. Edæ tömengä ængä beyænque mïnitö në quëwëmïni inte mïnitö önöwoca ædæmö picëmïni mïni pæquinque edæ tömengä nänö apënedö ante edæ goömë waëmömë beïnente baï ëñencæte ante wæedäni. [3] Waëmepë impa, ante adinque wëñængä goömë wæætë wæætë becä baï mïnitö adobaï, Mönö Awënë waingä pönï ingampa, ante do adïmïni inte tömengä weca wæætë wæætë ponte bete baï edæ ëñëedäni.

Në quëwengä ïnongä inte Codito wainca baï ingampa, ante

[4] Oncö dicaca mënoncæte ante cædinque waodäni, Wïwa inca awædö, ante pancacaa wido cædäni baï waodäni pancadäniya mönö Awënë ingante adobaï wido cædänipa. Wængonguï guiquënë mönö Awënë në quëwengä ingante waa adinque, Botö owocö mënonguinca wainca pönï baï tömengä ingampa, ante tömengä ingante apænte ëninque ee mangampa. Ïninque mïnitö ïïñömö tömengä weca pöñömïnite tömengä, [5] Mïnitö mïïmïni quëwëñömïni Wængonguï mïnitö ïmïnite ænte cabo tingæte adoconque mënonte baï cædinque edæ, Botö Önöwoca owoquincö, ante badongä quëwëmïnipa. Quëwëñömïnite godömenque tæiyë waëmö badongä badïmïni inte edæ mïnitö ïïñömö edæ Wængonguï Önöwoca tönö ääwocaque baï ëwocadinque, Wængonguï quï, ante në godömïni bamïnipa. Ïninque mïnitö Itota Codito ëmöwo ante apënedinque, Wængonguï quï, ante godömïni ate tömengä edæ waa ængampa. [6] Edæ Wængonguï apënecä ëñëninque ïïmaï ante do yewëmongadänimpa.

"Tiönoquidi dæguïmonga mënoncæte ante cædinque dica tänoca gö cæte baï cædinque,

Botö në waa adongä ingante ænte pönö Tänocä pönï gönömo gongæncæcäimpa.

Tömengä ingante në wede pönengä ingante wadäni ædö cæte bæ taquïnäni guingo ïmonte wæquingää," angacäimpa.

[7] Mïni pönencabo ïïñömö, Tänocä në ongongä ïïñömö waingä pönï ingampa, ante adinque tömengä ingante ëninque ee mämïnipa. Wïï pönënäni guiquënë tömengä ingante Baa änänipa.

"Në mënönäni näni wido cædinca incæ

ñënænca pönï gönöninca bate tänoca inte tëï gongæncapa,"

ante Wængonguï beyë näni yewëmongaïnö baï cædänipa. [8] Ayë adobaï,

"Dicaa në tao tencawa të go wæængä baï ïnäni inte

tömënäni në Tänocä ingante pïinte adinque të go wæænte baï oda cædänipa."

Ante yewëmongatimpa. Tömengä nänö angaïnö ante ëñënämaï näni cædö beyë

oda cædinque tä̈ edæ go wæä̈nänipa.
Tömënäni edæ mänïnonque cædinque në
tä̈ go wæänguënënäni cöwë ingadänimpa.
9 Wængonguï nänö në apænte ængaïmïni
guiquënë wëmö ïñömö quëwëñömïnite
tömengä aa pedinque, Botö weca botö
waëmö pönï ñäö ëmöñömö pöedäni,
ante cægacäimpa. Mänömaïnö cægaingä
ïñongante mïnitö, Bitö Wængonguï
Waëmö pönï ëmönömi inte waa pönï
cæbi edæ ä̈mönipa, ante anguënëmïni
ïmïnipa. Mänömaïnö ante watapä̈
ancæmïnimpa, ante cædinque tömengä
mïnitö ïmïnite do apænte ængacäimpa.
Ïninque mïnitö Awënë wëmïni ïnömïni
inte, Wængonguï quï, ante mïnicabo në
godömïni baï bamïnipa. Wængonguï,
Botö quïmïni ïmïnipa, äninque tæiyä̈
waëmö badongä bagaïmïni inte mïnitö
Wængonguï nempo në quëwëmïni ïmïnipa.
10 Mïnitö wëënëñedë adocabomïni ïnämaï
ingamïnimpa. Ñöwo guiquënë Wængonguï
tönö godongämä̈ quëwëmïni inte edæ
adocabomïni ïmïnipa. Wëënëñedë
guiquënë tömengä mïnitö ïmïnite pönö
waadete cædämaï ingacäimpa. Ñöwo
guiquënë tömengä pönö waadete waa cæcä
ate quëwëmïnipa.

Wængonguï ingante në cæmö ïmompa, ante quëwëedäni

11 Botö në waademïni edæ ëñëedäni.
Mïnitö inguipoga quëwëmïni incæte in-
guipo wïï tömëmïni ömæ baï impa. Wæætë
wabæca quëwente baï quëwëmïni inte
mïnitö önöwoca wentamö mongä̈nämaï
ingä̈impa, ante edæ wææ cædinque
mïnitö baonque ante mïni cæïnëwënö
ante ñimpo cædinque edæ cædämaï
ïedäni ämopa. 12 Në ëñënämaï ïnäni weca
quëwëninque mïnitö wæætë waa cæte
quëwëedäni. Tömënäni guiquënë mïnitö
ïmïnite pïïninque, Wënæ wënæ cæmïnipa,
ante babæ änänitawo. Incæte mïnitö waa
cæmïni ïninque tömënäni, Waa cæcampa,
ante do abaïnänipa. Ïninque Wængonguï
Awënë nänö apænte äñedë tömënäni
do agaïnäni inte Wængonguï ingante,
Bitö ñäö baï ëmömi inte cæbi ate bitö
wënäni waa cædäni amönipa, ämaïnänipa.
Ïninque tömënäni waa adinque waa
apä̈necædänimpa, ante cædinque mïnitö
ñöwo incæ waa cæte quëwëedäni.
13 Waodäni ïnänite wadäni edæ, Awënëidi
ïnänipa, ante godö gönönäni ongönänipa.
Æcämë ingante änäni bayönänite mïnitö
wæætë Wængonguï Awënë beyænque
ante cædinque tömënäni ïnänite edæ
ëñente Ao ante cæedäni. Adocanque
ingante, Awënë Odeye, äninque godö
gönönäni ate mïnitö ïñömö, Tömengä
tæiyä̈ awënë inte në angä ïnongä ingampa,
ante adinque tömengä ingante ëñente
cæedäni. 14 Ayä̈ pancabaa awënëidi
gobedönadododoidi mïni änönäni ïnänite
godö gönöninque awënë odeye wæætë
ïïmaï angampa. Mïnitö wënæ wënæ cædäni
ïnänite edæ godö päedäni. Ayä̈ waa cædäni
adinque mïnitö, Waa cæmïni ïmïnipa,
äninque edæ godö waa cæedäni, ante
gobedönadododoidi ïnänite godö gönongä
ongönänipa cæmïnii. Mïnitö tömënäni
ïnänite adobaï ëñente cæedäni. 15 Ëñënämaï
ïnäni wïwa tedeyönänite mïnitö waa
cæmïni ate wædinque tömënäni ädö cæte
godömenque wïwa tedequïnänii. Ïninque,
Tömënäni pæ wëënedinque tededämaï
incædänimpa, ante cædinque mïnitö
ïñömö edæ waa cæte quëwëedäni, ante edæ
Wængonguï angampa cæmïnii.
16 Tömengä ñimpo cæcä quëwëmïni inte
mïnitö, Wacä wææ änämaï ïñongante botö
æbänö cæte waa quëwenguïmoo, ante ad-
inque nämä wææ ante cæedäni. Incæte
mïnitö wacä wææ änämaï ingä beyænque
awëmö wënæ wënæ cæmïnitawo. Edæ
cædämaï ïedäni. Wæætë Wængonguï
ñimpo cæcä quëwëmïni inte mïnitö tö-
mengä ingante në cæmïni inte edæ ëñente
cæte quëwëedäni. 17 Tömänäni ïnänite
mïnitö, Waodäni ïnänipa, ante edæ waa
aedäni. Mïni pönencabo ïñömïnite edæ
godongämä̈ waadete pönëedäni. Wæn-
gonguï ingante, Wængonguï ingampa, ante
guïñente wæedäni. Awënë odeye ingante,
Tæiyä̈ awënë ingampa, ante edæ waa
aedäni.

Codito æbänö caate wægacäï, ante pönëedäni, ante

18 Pancamïniya ïmïnite wadäni ö ä̈näni
wæd̈ïmïni inte mïnitö tömënäni beyænque
cæmïni bamïnipa. Ïninque në ö ä̈näni
ïñömö pönö waa cædäni incæ pönö pïinte
cædäni incæ mïnitö wæætë, Botö awënë
ingampa, ante piyä̈në cædinque tömënäni
näni anganque edæ ëñente cæedäni. 19 Edæ
waocä wënæ wënæ cædämaï ïnongä inte
quïëmë beyænque wæwente caate wæcä
incæte tömengä, Wængonguï acampa, ante

pönëninque nangë batawënämaï ingä ïninque edæ waa ïmaimpa.
[20] Wæætë mïnitö wënæ wënæ cæmïni beyë pänäni ate mïnitö piyënë cæmïni ïninque Wængonguï mänïnö beyænque dicæ waa aquingäa. Waa adämaï ïmaingampa. Wæætë waa cæmïni beyænque pänäni caate wædinque mïnitö piyënë cæte ee cæmïni adinque Wængonguï edæ, Waa cæbipa, ämaingampa. [21] Botö caate wædönö adodö taadö tee empote pöedäni, äninque mïnitö beyë Codito caate wægacäimpa cæmïnii. Botö caate cægongaïnö adodonque cægonte wæcæmïnimpa, ante mïnitö ïmïnite do aa pecä pongamïnimpa. [22] Tömengä ïñömö edæ cöwë wënæ wënæ cædämaï ingacäimpa. Ayë cöwä ayönäni tömengä dicæ babæ ante cæcä agadäniyaa. [23] Tömengä ingante pïinte badete toyönäni tömengä wæætedö wæætë pïinämaï ingacäimpa. Caate wædinque tömengä wæætë pïinte änämaï ingacäimpa. Wæætë, Në nö apænte änongä Wængonguï incæ botö beyë cæcæcäimpa, ante pönëninque piyënë edæ cægacäimpa. [24] Mïnitö wënæ wënæ mïni cægaincoo ante Baa äninque mongënämaï inte nö pönï cæte quëwencæmïnimpa, ante cædinque tömengä nämä baonga teëmë mongëñongante tömengä ingante awäa timpodäni edæ wængacäimpa. Ïninque tömengä mongænte nänö wængaïnö beyë mönö wæætë mänïnö wënæ wënæ mönö cægaïnö ante wænte baï ïnömö inte nö pönï cæcæte ante quëwëmö inguënëmö ïmompa. Tömengä ingante tæi pänäni nänö ämogate wægaïnö beyænque mïnitö wæætë gancæ bamïnipa. [25] Edæ obegaidi pämænte godäni baï ingaïmïni inte mïnitö ñöwo në aacä weca adodö ocë ëmænte pömïni adinque tömengä ïñömö edæ mïnitö önöwoca beyë ante wææ aacä ëwocamïnipa.

3

Mïna gæncaya ïïmaï quëwencæmïnaimpa, ante

[1] Onquiyëmïni ëñëedäni. Mïnitö nänöogënäni näni änonque ante Ao ante ëñente cæedäni. Mïni nänöogënäni pancadäniya Wængonguï nänö änö ante pönënämaï ïnänitawo. Mänömaï ï ïninque mïnitö ïñömö, Wïï mönitö tededö beyë pönäni inte tömënäni wæætë ëñente möni cædïnö ante adinque Wængonguï gämënö poncædänimpa, ante cædinque piyënë cæte edæ tömënäni ïnänite ëñente cæedäni. [2] Mïnitö Wængonguï ingante guïñente wædinque waëmö entawëmïni inte ëñente cæte waa quëwëmïni adinque tömënäni wæætë Wængonguï ingante Ao ante pömaïnänipa. [3] Mïnitö, Waëmö pönï bacæboimpa, ante cædinque ocaguï waa pönï wao wincate oodo mongænte wamoncoo mongænte weocoo waëmoncoo wëñate mongëmïnitawo. Ïñæmpa mänömaï cæmïni beyænque mïnitö dicæ waïmïni bamïniyaa. [4] Wæætë tömëmïni waa entawënö beyænque waïmïni pönï baquënëmïni ïmïnipa. Mïnitö önöwoca gänë pönëninque ædæmö cæmïni beyë mïni waa entawënö edæ wodämaï inte godömenque waëmö pönï ongongëimpa. Mänïnö mïni waëmö entawënö baï ante æncæte ante edæ quïëmë impa diyë godonte ænguïï. Incæte Wængonguï mänïnö ante adinque, Waëmö pönï entawëmi abopa, ante nanguï tocampa.

[5] Dodäni pönï mönö wængänäidi ïñömö, Wængonguï pönö cæcä beyænque waa bacëimpa, ante wede pönëninque tæiyë waëmö entawengadänimpa. Tömënäni waëmö pönï bacæte ante tömënäni önöwoca gänë pönëninque ædæmö waadete cægadänimpa. Tömënäni nänöogëidi näni änonque ante ëñëninque Ao ante cægadänimpa. [6] Dodä ñëñënä Tada wodi ïñömö Abadäö wodi ingante ëñente cædinque tömengä ingante, Në ämi ïmipa, angacäimpa. Mïnitö ïñömö tömënä nänä cægaï baï waa cædinque mïni guïñente wæpämo æbämë ba incæte guïñente wædämaï ïmïni ïninque näwangä nö tömënä nänömomïni babaïmïnipa.

[7] Onguïñëmïni guiquënë ëñëedäni. Mïnitö gënäni tönö quëwëninque tömënäni beyë ante cöwë pönëninque waa cæedäni. Botö gængä onquiyængä ïnongä inte aquïingä ingä incæte möna guëa cæcaya ïmönapa, ante ëñente wædinque mïnitö gënäni ïnänite edæ cöwë waa aedäni. Ayë, Möna gæncaya Wængonguï ingante apëneyömöna tömengä do ëñencæcäimpa, ante cædinque ïïmaï pönente cæedäni. Wængonguï ïñömö, Mïna quëwenguïmämo, ante waadete pönö cæcä beyænque möna guëa ænguincaya

ïmönapa, ante edæ ëñente cæedäni.

Mïni waa cædö beyænque caate wæquïmïni, ante

8 Tömämïni guiquënë ëñëedäni. Mïnitö adoyömö pönëninque Ao ante cæedäni. Në Ca ca wæcä tönö edæ adoyömö Ca ca pönente wæedäni. Mönö pönencabo ïmompa, ante cædinque godongämë waadete pönëedäni. Wacä caate wæcä adinque mïnitö tömengä tönö guëa wæte baï pönëedäni. Nämä ængö cædämaï ïmïni inte mïnitö wæætë edæ, Önömonque baï ïnömö ïmompa, ante piyënë cæte quëwëedäni. 9 Wënæ wënæ cædäni wæmïni incæte, Botö wæætë wënæ wënæ cæbo wæcä tocäï, ante cædämaï ïedäni. Wïwa änäni wæmïni inte, Botö wæætë wïwa ämo wæcä tocäï, ante cædämaï ïedäni. Wæætë edæ, Tömënäni waa quëwencædänimpa, ante cædinque mïnitö tömënäni ïnänite waa apënedinque godö waa cæedäni. Mänömaï cæcæmïnimpa, ante Wængonguï mïnitö ïmïnite waa cædinque pönö aa pegacäimpa cæmïnii. 10 Edæ ïïmaï ante Wængonguï beyë ante yewëmongatimpa,

"Waocä tömengä nänö quëwenguïmämo ante nanguï ëïnente wædinque,
Tëönæ waa quëwente tocäï, ante në angä ïïnömö
tömengä ïïnömö wënæ wënæ tededämaï inte babæ wapiticë änämaï inte tëönæ quëwente tocæcäimpa.
11 Tëönæ quëwencæte ante cædinque tömengä wënæ wënæ nänö cæïnö ante ëmö cædinque dadi ëmëninque waa edæ cæquënengä ingampa.
Ayë tömengä piyënë cædinque, Mönö tömämö godongämë gänë pönente quëwengëimpa, ante nanguï cæquënengä ingampa.
12 Mönö Awënë awinca ëmongä inte në nö cædäni gämënö adinque tömënäni ïnänite cöwë aacampa.
Ayë, Botö ïmote æbänö ante apënedänii, ante tömengä ëamonca ongonte cöwë ëñengampa.
Wënæ wënæ cædäni ïnänite guiquënë tömengä pïïninque awincaque acampa,"

ante yewëmongatimpa cæmïnii.

13 Mïnitö waa cæcæte ante edæ nanguï cæïnëmïni bamïni adinque æcänö wæætë mïnitö ïmïnite wënæ wënæ cæquingää. 14 Incæte mïnitö nö pönï mïni cædö beyænque caate wæmïni ïninque edæ mïni waa quëwente toquinque ïmaimpa. Ïninque ïïmaï ante näni yewëmongaïnö baï cæedäni. Tömënäni näni guïñente wæpämo beyë ante mïnitö ïñömö edæ guïñente wædämaï ïedäni. Edæ guïñëñate wædämaï ïedäni.

15 Wæætë, Tæiyë Waëmö Awënë ïnongä ingampa, ante wede pönëninque edæ Codito ingante mïmöno entawëedäni. Ayë, Watapë bacëimpa, ante mïnitö quïnante pönëmïnii, ante ëñencæte ante wadäni äñönänite mïnitö wæætë a ongönämaï inte ïïnonque ante edæ do apënemïni incæmïnimpa. Codito mönitö Awënë pönö cæcä beyænque mönitö, Watapë bacëimpa, ante wede pönëmönipa, ante mänïnonque ante do apënemïni edæ ëñencædänimpa. 16 Ïïnäni ïïnömö ëñencæte ante änänipa, ante pönëninque mïnitö, Botö wentamö entawënämaï incæboimpa, ante nämä apænte cædinque guïñente wædinque tömënäni ïnänite ædæmö apënemïni ëñencædänimpa. Mänömaï cæyömïni wadäni guiquënë mïnitö Codito nempo quëwëninque mïni waa cædönö ante pïïninque babæ ante todänitawo. Ïninque mïnitö wentamö entawënämaï inte ædæmö apënemïni adinque tömënäni wæætë, Mönitö babæ ante tedetamönipa, ante ëñëninque guïñënete wæcædänimpa.

17 Mïnitö wënæ wënæ cæmïni beyë caate wæmïni ïninque önonque ïmaimpa. Wæætë, Wængonguï, Caate wæcæmïnimpa, angä ïninque mïnitö waa pönï mïni cædö beyænque caate wæmïni ïninque edæ godömenque waa ïmaimpa. 18 Mïnitö nö cædämaï ïïnömïnite Codito ïñömö mönö në nö cædongä inte mïnitö ïmïnite Wængonguï weca ænte poncæte ante cædinque wënæ wënæ mïni cædö beyænque adopoque caate wængacäimpa. Tömengä baö ëñayongante tömengä ingante wënönäni wængä ate Wængonguï Önöwoca angä ate ñäni ömëmonte edæ mïingä quëwengampa. 19 Ayë adobaï Wængonguï Önöwoca tömengä ingante ænte mäocä godinque tömengä në wænte gogaïnäni önöwocacoo tee mönete ongoncoo weca gote apënecä ëñengadänimpa. 20 Mänïnäni në tee mönete ongönäni ïnänite Nöwee wodi Docä näni änongä doyedë ancaa apënecä incæte tömënäni ëñënämaï inte cægadän-

impa. Mänïnäni në ëñënämaï cægaïnäni
ïñönänite Codito ñöwo tömënäni weca
gote apënegacäimpa. Wængonguï ïñömö,
Wipo ñënængade pönï impo incæ oncö baï
mënoncæbiimpa, ante Nöwee ingante do
angaingä inte, Ïinque mënoncæcäimpa,
ante ee wänö congacäimpa. Incæte
mänïnäni ëñënämaï cæyönäni ocho ganca
ïnäni mänimpodänique æpëno yædopäa
wogaa gote quëwengadänimpa.
21 Mänïmëno edæ wogaa godinque
tömënäni näni quëwengaï baï mïnitö
adobaï æpënë guiidinque quëwëmïnipa.
Incæte wïï baonque mënongate beyë
quëwëmïnipa. Wæætë mïnitö, Wæn-
gonguï ayongä botö mïmö ñä mënongate
entawëmo inte quëwëmopa, ante nämä
apænte pönëninque æpënë guiimïnipa.
Edæ guiidinque mïni ængë gantidö baï
Itota Codito ñäni ömëmonte quëwengä
beyænque mïnitö adobaï ñäni ömëmonte
quëwëmïnipa. 22 Tömengä ïñömö do
öönædë æite Awënë badinque Wængonguï
tömëmængä ïnö edæ të contayongante
anquedoidi incæ në änäni incæ në tëï
pïñænte cædäni incæ tömënäni tömänäni
edæ tömengä nänö änö ante ëñente
cædänipa cæmïnii.

4

Wængonguï nänö pönö cæganca mönö cæcëimpa

1 Në caate wædingä ïñömö, Botö
idæwaa wënæ wënæ cæte awædö, ante
tömengä wïwa nänö cædïnö ante do wido
cæcampa. Ïninque mïnitö, Codito incæ
baonga quëwëninque caate wægacäimpa,
ante pönëninque, Botö baonga caate
wædinque ëñente badinque botö wënæ
wënæ cædïnö ante wido cæcæboimpa,
ante piyënë cæte tëï ongöedäni. 2 Edæ
në caate wædingä ïñömö, Mönö waocabo
baonque ante mönö cæïnëwënö ante
botö ïñömö cædämaï incæboimpa, ante
pönëninque edæ ñimpo cædinque ingui-
poga tömengä nänö quëwenguinganca
Wængonguï nänö änönonque ante ëñente
quëwengampa. 3 Ëñënämaï ïnäni cæïnente
wæwente näni änönö ante ëñente mïnitö
wëënëñedë adobaï quingämë baï cæte
quëwengamïnimpa. Edæ baonque ante
mïni toïnente wæwënonque ante do
cædinque mïnitö tömënäni näni cæï
baï cædinque edæ tï nämë bete quidi
quidi dowëninque beowëo inte cëowëo
inte Yæ yæ angamïnimpa. Ayë mïnitö
tömëmïni badöninca incæ adinque, Mönitö
wængonguï ingampa, ante ædæ wænte
tedewengamïnimpa. Ñöwo ïñömö mïnitö
mänömaï cæte idæwaa cæmïni awædö.
4 Tömënäni ïñömö baonque ante
näni godö toïnëwënö ante cæcæte ante
pogodo gote baï cædinque mïnitö ïmïnite,
Ponguënë quëwënänii, ante ancaa änänipa.
Mïnitö gomö adinque tömënäni tönö
godongämë godämaï ïmïni adinque
tömënäni wæætë, Quïmë awincaque gomö
awëmïnii, ante edæ pïinte änewënänipa.
5 Incæte mönö waocabo mïïmö quëwëmö
incæ do wænte gogaïnäni incæ tömämö
ïmonte në oo apænte anguingä ïñömö
edæ Wængonguï ïnongä ingampa. Ïninque
tömengä, Æbänö cægamïnii, ante angä
ëñente wædinque mänömaï cægaïnäni
wæætë aamö cædämaï inte tömënäni
näni cægaïnö ante edæ do apënequïnäni
ïnänipa. 6 Mänömaï beyë do wængaïnäni
ïnänite mönö Codito ingantedö ante
watapë apënegatimpa. Tömënäni baö
ëñate quëwëñönänite waodäni apænte
äninque pänäni incæte Wængonguï
wæætë, Tömënäni önöwoca ëwocadinque
quëwencædänimpa, ante tömengä waa
pönï nänö cægaïnö beyænque näni
quëwenguïnö ante godö apënecä ëñen-
gadänimpa.
7 Ñöwo ïñömö tömancoo edæ oo ïinque
baquïnö anguënë. Mänömaï impa,
ante ëñente wæmïni inte mïnitö, Mönö
töingä pönente Wængonguï ingante
apënecëimpa, ante cædinque nämä wææ
aadinque ocai encate pönëedäni. 8 Wënæ
wënæ cæmö incæte waadete pönëmö
ïninque mönö waadete cædö beyænque
wadäni piyënë cæte pïïnämaï ïnänipa.
Mänömaï impa, ante pönëninque mïnitö në
wede pönëmïni ïnömïni inte cöwë waadete
pönente cæedäni. 9 Edæ wadäni ïnänite,
Pöedäni, äninque wacä ingä wacä ingä
pædæ godöninque edæ, Tömëmo quï impa,
ante wædämaï ïedäni.
10 Wængonguï, Botö pönö waadete cæbo
ate mïnitö ado botö waadete cædönö ante
ænte ëwocadinque godö waadete cæedäni,
ante adocanque ingante wadö wacä
ingante wadö pönö waadete cæcä ænte
ëwocamïnipa. Ïninque mïnitö tömämïni
mïni ænte ëwocaganca cædinque mïni

pönencabo beyä godongämä waa
cæquënëmïni ïmïnipa. [11] Wængonguï pönö
cæcä äninque æcänö nänö apænequin-
ganca ëwocacä tömengä Wængonguï
nänö apænedonque ante apænequënengä
ingampa. Æcänö wadäni beyä ante
nänö në cæquinganca ëwocacä tömengä
Wængonguï nänö tæï pïñænonque
entawëninque waa cæquënengä ingampa.
Mänömaï cædinque mïnitö waa cæmïni
adinque mönö tömämö Itota Codito ëmöwo
apænedinque Wængonguï ingante, Bitö
waëmö pönï ïnömi inte waa cæbipa,
ante apænecæimpa. Tömengä ïñömö në
tæï ëmönongä inte ñäö ëmöninque në
nanguï cædongä ingampa, ante mönö
pedænguipoga quëwëmö incæ ïincayæ
ponte mïinguipoga quëwëmö incæ cöwë
watapæ pönï apænecæimpa. Mänömaï
baquïnö anguënë, ante botö, Amëë, ämopa.

Codito nempo quëwëninque caate wæcæmïnimpa, ante

[12] Botö në waademïni ëñëedäni. Mïnitö
ñöwo incæ gonga gonte caate baï wæmïni
incæte, Quïëmë beyä mänömaï caate
wæboï, ante guïñente wædämaï ïedäni.
Edæ wïï önonque caate wæmïnipa.
[13] Wæætë, Codito nänö caate wægaïnonque
godongämä ñöwo caate wæmönipa, ante
pönëninque watapæ toedäni. Mänömaï
caate wædinque tomïni ïninque Codito
ñäö apäite baï nänö pöñedë godömenque
gomonga watapæ toquïmïni ïmaïmïnipa.
[14] Mïnitö ïmïnite wadäni pïinte äninque,
Codito ëmöwo önonquedö waa adinque
wæcantedö abi, ante badete todäni
ïninque Wængonguï wæætë, Watapæ
quëwencæmïnimpa, ante pönongä æn-
inque mïnitö tömengä Önöwoca në ñäö
ëmönongä ingante ëwocamïni beyä
toquënëmïni ïmïnipa. [15] Wacä ingante
në godö wænongä ingante do pänäni
wæcampa. Wacä quï në awëmö ængä
ingante në wënæ wënæ cæcä ingante
adobaï pänäni wæcampa. Adocanque
në cæquënengä inte änämaï ïñongante
wacä ïñontobæ godö önonque cæcä
ate në önonque cæcä ingante pänäni
wæcampa. Mïnitö wæætë nämä wææ
aadinque tömënäni näni cædö baï cædämaï
ïmïni ïninque caate wæmïni incæte ædö
cæte mïni wïwa cædö beyä pänäni caate
wæquënëmïnii. Edæ dæ anguënë.

[16] Wæætë wadäni mïnitö ïmïnite, Wææ,
Codito ëmïñæmi ïmipæë, ante pïinte
cædäni caate wæmïni incæte mïnitö guingo
imonte wædämaï ïedäni. Wæætë edæ
Wængonguï ingante apænedinque edæ,
Bitö ñäö ëmömi inte pönö pemonte baï
cæbi äninque mönitö Codito ëmöwo
ëmonte baï adobaï ëmömönipa, ante waa
apæneedäni.

[17] Edæ ïïmaï impa. Wængonguï tönö
mönö godongämä owocabo ïïñömonte
tömengä oo apænte ancæcäimpa. Ïn-
inque mönö ïmonte täno apænte angä
ïninque tömengä wadäni ïnänite guiquënë
æbänö cæquingää. Tömengä ingantedö
ante watapæ apænedäni ate në ëñente
cædämaï ïnäni ïnänite apænte äninque
Wængonguï quingämë baï nanguï pangä
wæquïnänii. [18] Ayä Wængonguï beyä näni
yewæmongaïnö baï impa. Në nö cæcä wodo
wænguënengä ïñongante Wængonguï
tingæ ængä beyænque quëwëñongä Wæn-
gonguï ingante ëñënämaï ingä guiquënë
tömengä ædö cæte quëwenguingää.
Në wënæ wënæ cæcä adobaï edæ ædö
cæte quëwenguingää. [19] Mïnitö ïñömö
Wængonguï nänö änïnö beyænque caate
wæmïnitawo. Ïninque mänömaï beyænque
mïnitö, Mönö ïmonte në badongaingä cöwë
pönëninque ædæmö aaquingä ingampa,
ante pönëninque nämä mïnitö önöwoca
tömengä nempo godöninque piyænë cæte
godömenque waa cæquënëmïni ïmïnipa.

5

Mïni pönencabo æbänö cæte quëwengæimpa, ante

[1] Mïni pönencabo ïñömïnite pancamïniya
në aamïni Picæmïni mönö ämïni ïmïnipa.
Botö ïñömö adobaï në aabo Picæmo ïnömo
inte, Mönö në Picæncabo, ante mïnitö
ïmïnite ædæmö apænedinque ämopa.
Codito caate wæcä në agaïmo inte botö edæ
waadete ämopa. Ayä Codito ñäö baï nänö
ëmönö edonque pönï nänö odömonguïnö
ante botö tömengä tönö ñäö baï entawëmo
ïnömo inte edæ, Ëñencæmïnimpa, ante
nanguï ämopa. [2] Codito ingante në
pönënäni ïñömö mïnitö nempo cænïnäni
baï ongöñönänite mïnitö tömënäni ïnänite
në aamïni ïmïnipa. Wængonguï, Në
pönënäni ïnänite aacæmïnimpa, angä
ëñëninque mïnitö wæætë Baa ämöni
ïninque Wængonguï pangä wæcæ wæ,
ante guïñente wæmïnitawo. Ïñæmpa wïï
guïñente beyænque aacæmïnimpa. Wæætë

Wængonguï, Mïnitö do Ao ante aacæmïn-
impa, ante tömengä nänö änönonque ante
edæ ëñente cæte edæ tömënäni ïnänite
ædæmö aaedäni. Ayë edæ godonte ëinta
ante ëïnente wæmïnitawo. Ïñæmpa wïï
æncæte ante wædinque mïnitö edæ, Në
pönënäni beyænque nanguï cæïnente
wædinque cæcæboimpa, ante piyënë cæte
aaedäni. 3 Waodäni në cënïnäni baï mïnitö
nempo ongöñönänite mïnitö wæætë
ïmæca awënëidi näni pïinte ämaï wïï adobaï
pïinte äedäni. Wæætë edæ, Mönö waa
cæte quëwëmö adinque tömënäni mönö
baï adobaï waa cæte quëwencædänimpa,
ante cædinque edæ waa cæedäni.

4 Mänömaï cæmïni ïninque mönö në
Aadongä Ñënængä pönï ïnongä ïñömö ïïn-
cayë ponte a ongöninque poganta ñäö
ëmonta cöwë wodämaï inta pædæ pönonte
baï cædinque mïnitö ïmïnite, Mïnitö në
aamïni inte botö ñäö ëmonte ongöñömö
ponte quëwencæmïnimpa, ancæcäimpa.

5 Tæcæ ëmëwo pæïmïni guiquënë
ëñëedäni. Godömenque picënäni näni
änïnö ëñëninque edæ Ao ante cæedäni.
Ayë gänë entawente pönëninque,
Önömönique baï mönitö ïmönipa, ante
pönëninque wacä nänö änïnö ante
ëñëninque Ao ante cæedäni. Edæ ïïmaï
ante yewëmonte ongompa.

"Nämanque ante, Mönitö gomonga waa
cæmöni ïmönipa, ante në pönënäni
ïnänite edæ Wængonguï Baa
angampa. Wæætë edæ, Mönitö
önömönique baï ïmönipa, ante
në änäni ïnänite tömengä pönö
waadete cæcampa."

6 Ante yewëmongatimpa cæmïnii. Ïïncayë
ate eyepë pönï bayonte Wængonguï incæ
mönitö ïmönite ængö cæcä ongoncæmön-
impa, ante cædinque mïnitö ñöwo ïñömö
në tæï pïñængä önönempo ongöninque
nämä ængö cædämaï ïedäni. 7 Codito
mönö ïmonte waadete pönente cæcampa,
ante ëñente wædinque mïnitö guïñente
mïni wædö ante tömengäa wo cæmïni
mongængä ate mïnitö guïñënämaï ïninque
wæætë guëmancæmïnimpa.

8 Nämä incæ edæ wææ aaedäni. Wënæidi
awënë ïñömö edæ mëñebo në pïinte angä
baï ïnongä inte, Æcänö ingante ecate
cænguïmoo, ante në pïinte cædongä inte
awëmö diqui diqui mingampa cæmïnii.
Ee aedäni. 9 Mïnitö caate wæmïni incæte,
Mönö tönïñadäni inguipoga tömämæ
quëwëninque adobaï edæ caate wædänipa,
ante do ëñëmïni inte Codito ingante
wede pönëninque adiyë në gongëninque
wënæ awënë ingante cöwë Baa äedäni.
10 Mänömaï cædinque wantæ ïñö caate
wæmïni ate Wængonguï në waadete pönö
cædongä inte mïnitö ïmïnite pönö cæcä
ate edæ gancæ bacæmïnimpa. Ayë godö-
menque pönö cædinque tömengä mïnitö
ïmïnite pönö tæï gönongä ate mïnitö tæï
pïñænte entawëninque wæntædämaï inte
edæ cöwë tæï ongoncæmïnimpa. Tömengä
adocä ïñömö ñäö baï cöwë ëmönongä inte
mïnitö ïmïnite aa pedinque, Mïnitö Codito
nempo në quëwënömïni inte botö ñäö
ëmonte ongöñömö pö guiite quëwëedäni,
angacäimpa. 11 Tömengä ïñömö cöwë tæï
ëmöninque në nanguï cædongä ingampa,
ante mönö pedænguipoga quëwëmö incæ
ïincayë ponte mïinguipoga quëwëmö
incæ cöwë watapë pönï apënecæimpa.
Mänömaï baquïnö anguënë, ante botö,
Amëë, ämopa.

Waa quëwencæmïnimpa, ante

12 Botö tönïñacä baï ïnongä inte Tidibänö
ïñömö cöwë pönëninque ædæmö cæcä
ingampa, ante adinque botö tömengä
tönö godongämë cædinque, Mïnitö
acæmïnimpa, ante cadota ante ocanta
yewëmömopa. Ïï cadota adinque mïnitö
gancæ pönëninque nanguï cæcæmïnimpa,
ante cædinque botö Pegodobo ïñömö,
Wængonguï näwangä mänömaï pönö
waadete cæcampa, ante yewëmömopa
cæmïnii. Tömengä nänö waadete
cædonque ante entawëninque edæ mïnitö
adiyë tæï gongænte ongöedäni, ämopa.

13 Mïnitö ïmïnite apænte ëninque
Codito ïñömö Babidönia ïñömö tömengä
ingante näni godongämë pönencabo
ïnänite adobaï apænte ængacäimpa.
Tömënäni ïñömö mïnitö ïmïnite, Waa
quëwencæmïnimpa, ante apënedänipa.
Botö wengä baï ïnongä inte Mäadoco
adobaï, Waa quëwencæmïnimpa, angampa.
14 Mïni pönencabo adobaï godongämë
waadete pönëninque, Wængonguï bitö
ïmite waa cæcæcäimpa, ante wacä ingä
wacä ingä apëneedäni.

Codito nempo quëwëmïni inte tömämïni
gänë pönente quëwencæmïnimpa, ante
botö Pegodobo ïmo yewëmömopa.

2 Pegodo
cadota ante nänö ayænta yewäëmongainta

Wængonguï mïnitö ïmïnite waa cæcæcäimpa, ante

1 Botö Timönö Pegodo ïnömo inte
Itota Codito ingante në cædömö ïñömote
tömengä botö ïmote da godongä god-
inque botö tömengä beyä në apänebo
bagaboimpa. Mönö Wængonguï ïnongä
inte Itota Codito ïñömö mönö ïmonte,
Quëwencæmïnimpa, ante në Ængaingä
ingampa. Tömengä ïñömö mönitö ïmönite
pönö cædinque, Mïni wede pönënö
ante waa pönï entawencæmïnimpa, ante
pönongä änïmöni inte entawëmönipa.
Ayä adobaï tömengä në nö pönï cædongä
inte mïnitö ïmïnite pönongä äninque
mïnitö mönitö entawënö baï ado mïni wede
pönënö ante edæ waa pönï entawëmïnipa.
Ïninque mïnitö ïmïnite botö, Acæmïnimpa,
ante yewäëmömopa. 2 Mïnitö Wængonguï
ingante pönëninque Itota Codito mönö
Awënë ingante adobaï pönëninque tömëna
ïnate edæ ate baï pönencæmïnimpa,
ämopa. Ayä tömëna godömenque pönö
cæda ate mïnitö tömëna näna gänë pönënö
ante edæ eyepä pönï entawencæmïnimpa,
ante botö yewäëmömopa.

Codito nänö në ëmïñäëmö inte mönö ïïmaï entawëmompa

3 Itota Codito ïñömö, Në waa cæbo inte
botö ñäö ëmömo ïñömote pöedäni, ante
mönö ïmonte do aa pecä pömompa. Mänö-
maï Itota Codito weca pöñömonte tö-
mengä Wængonguï nänö täï pïñäëmämo
entawënongä inte, Quëwëedäni, äninque
eyepä pönö cæcä ænte quëwëninque mönö
tömengä awinca ate baï pönëninque tö-
mengä nänö waa cædö baï edæ adobaï
mönö waa cæmö bamompa. 4 Tömengä
në waa cædongä inte edæ ñäö baï ëmön-
inque, Botö godömenque nanguï cædinque
waa pönï edæ pönö cæcæboimpa, ante
edæ wæætë wæætë angacäimpa. Ïn-
inque mïnitö ïñömö tömengä nänö angäïnö
ante wede pönëñömïnite Wængonguï tö-
mengä nänö entawënö pönongä äninque
mïnitö Wængonguï nänö entawënö baï
adobaï entawencæmïnimpa. Ayä mänïne
ante wede pönëninque mïnitö inguipoga
quëwëninque wënæ wënæ mönö cæïnente
wægaïnö ante, Ñömænte bacæ wæ, ante
wædinque Baa ante edæ aamö cæcæmïn-
impa.

5 Codito mänömaï pönö cæcä beyä
mïnitö wede pönëmïni inte në waa cæmïni
bacæte ante cöwë edæ pæ pagænte
cæedäni. Ayä wæä në waa cæmïni
badinque Æbänö cæte nö cæquïï, ante
ëñëmïni bacæte ante nanguï cæedäni.
6 Ayä wæä mänömaïnö ante mïnitö në
ëñëmïni badinque godömenque nanguï
cædinque nämä wææ aamïni bacæte ante
cæedäni. Ayä wæä nämä wææ aamïni
badinque wæætë në wæntædämaï inte ee
cæmïni bacæte ante cæedäni. Ayä wæä
në wæntædämaï inte ee cæmïni badinque
mïnitö wæætë Wængonguï nänö ante
entawënö baï entawëninque tömengä nänö
cædö cæte quëwencæte ante cæedäni.
7 Ayä wæä Wængonguï nänö cædö baï
cæte quëwëmïni badinque mïnitö ayä,
Mönö caipä, ante godongämä mïni waa
cæcabo bacæte ante cæedäni. Ayä wæä
mïni godongämä waa cæcabo bamïni inte
mïnitö ayä waodäni tömänäni ïnänite
waadete pönëninque godö waa cæmïni
bacæte ante cæedäni.

8 Mänömaï wede pönëninque täï ongön-
inque waadete pönëninque Wængonguï
nänö cædö ante godömenque godömenque
entawente cæmïni ïninque mïnitö mönö
Awënë Itota Codito ingante ate baï në
pönëmïni inte edæ tömengä beyä mïni
cæquënënö ante oda cæte wædämaï
ïmaïmïnipa. Wæætë edæ awä nanguï
inca baï mïnitö adobaï mïni cæquënënö
ante do cæcæmïnimpa. 9 Wæætë mänïnö
tömänö ante entawënämaï ingä guiquënë
tömengä möwoyata baï ëmönongä inte
inguipogaque waa adinque öönædë ïñömö
gobæ ï ædö cæte aquingää. Tömengä nänö
wënæ wënæ cægaïnö ñä do mënongate
impa, ante pönënämaï inte önonque
quëwengampa. 10 Ïñänäni ëñëedäni.
Wængonguï mïnitö ïmïnite do apænte
äninque aa pegacäimpa cæmïnii. Mïnitö,
Wængonguï nänö änönonque ante ëñente
entawëninque mönö cöwë täï gongænte
ongongäimpa, ante nanguï cæedäni. Edæ
mänömaïnonque ante cæmïni inte mïnitö
oda cædämaï inte täï ongoncæmïnimpa.
11 Ayä ïincayä ate näñe wäëmïni ate mönö

Awënë Odeye Itota Codito ïñömö mïnitö
ïmïnite ëëntodongä goyömïnite tömengä,
Pö guiidäni, ante watapë ëmëwo
manguicä guiite cöwë quëwencæmïnimpa.
12 Mïnitö mänïnö ante do ëñëninque mïni
nö pönï ëñënö ante ædæmö entawente
tëï ongömïni incæte botö, Godömenque
cöwë pönencæmïnimpa, ante cædinque
adodö adodö ante apënebo ëñencæmïn-
impa. 13 Edæ botö, Mïnitö oda cædämaï inte
cöwë pönencæmïnimpa, ante cædinque
botö baonga botö quëwenganca wæætë
wæætë apënedinque nö cæte apënebopa,
ante pönëmopa. 14 Edæ mönö Awënë Itota
Codito botö ïmote edonque apënedinque,
Bitö oo pönï wëninque botö weca ëë pon-
cæbiimpa, angacäimpa. 15 Angä ëñengaïmo
inte botö, Ñöwo botö yewëmönïnö ante
adinque entawëmïni inte mïnitö ïñömö
botö gobo ate cöwë pönencæmïnimpa, ante
cædinque ñöwo incæ tëï pïñëninque nan-
guï cæcæboimpa.

Itota Codito Tæiyë Awënë nänö ëmönö atamönipa

16 Mönö Awënë Itota Codito ïñömö tëï
pïñængä ingä inte oo poncæcäimpa, ante
mïnitö ïmïnite apënedinque mönitö dicæ
wadäni näni mä apënewënö ante apëne-
tamöniyaa. Wæætë edæ, Tömengä në
Awënë ïnongä inte mönö Tæiyë Awënë
nänö ëmönö incæ ëmongampa, ante në
agaïmöni inte mönitö, Näwangä agamön-
impa, ante apënemöni ëñëmïnitapa. 17 Edæ
Awënë nänö ñäö apäite baï ongöñömö on-
gonte apënedinque Mæmpo Wængonguï
incæ, "Ïingä botö Wengä ïnongä inte botö
në waadecä ingampa. Tömengä ingante
adinque botö waa tobopa," ante apëne-
gacäimpa. Ayë Itota ingante waa adinque
tömengä në ñäö ëmongä ingante odö-
mongä agamönipa. 18 Änanquidi tömengä
tæiyë waëmö ëmonte nänö ongöñömö
godongämë ongöninque mönitö mänïnö
ante Wængonguï öönædë tedecä ëñen-
tamönipa.
19 Wængonguï beyë në apënegaïnäni
näni yewëmongaïnö baï mönitö adobaï
edonque agaïmöni inte, Näwangä ïñonte
yewëmongadänimpa, ante apënemöni
ëñenguënëmïni ïmïnipa. Mänïnö näni
angaïnö wëmö ïñömö ñäö apäite tica
ënente baï ï apa quëwëmïnii. Oque
pönente ïñonte, Wadaamö ëëngëimpa,
ante wänö cönäni baï mïnitö adobaï
mïni ñäö entawenguinque ante Itota
Codito nänö ponguïönæ ante edæ wänö
cöninque wede pönëmïni ïninque waa
ïmaimpa. 20 Ïñänäni ëñëedäni. Dodäni
Wængonguï beyë në apënegaïnäni incæ,
Wængonguï æbänö ante apënecä ëñente
yewëmonguïmoo, ante pönëninque
dicæ mä pönëninque adodeque incæ
yewëmongadäniyaa. 21 Wïï nämanque
pönëninque yewëmongadänimpa. Wæætë
Wængonguï Tæiyë Waëmö Önöwoca
nempo quëwëñönänite tömengä pönö
apënecä ëñëninque Wængonguï nänö
apënedonque ante apënegadänimpa, ante
ämo ëñëmaïmïnipa.

2

Në babæ odömonte apënedäni ïïmaï cædänipa, ante

1 Doyedë pancadäniya, Wængonguï beyë
apënebopa, äninque babæ apënegadän-
impa. Ñöwo ïñömö wadäni adobaï awëmö
cædinque, Mïni cabo oda cæte ëwente
wæcæmïnimpa, ante cædinque babæ ante
odömonte apënequïnäni mïnitö weca
do ongönänipa. Mönö Tæiyë Awënë
incæ tömënäni ïnänite æncæte ante
nämä wepë në godongaingä ïñongante
tömënäni wæætë näni quingë ömëe
ëwenguinque edæ Baa änänipa cæmïnii.
2 Pancamïniya nanguï ïmïni incæ mïni
guïñente wæquinque tömënäni näni
wentamö mongænte goquïnö incæ tee
empote goquïmïni ïmïnipa, ante awædö.
Mänïnö godinque mönö nöingä ëñënönö
ante pïinte cæyömïni wadäni adobaï
mänïï taadö nöïnö ïñonte godö babæ
äninque wënæ wënæ änäni baquïnänimpa,
ante awædö. 3 Në babæ odömonte
apënedäni ïñömö mïnitö mäincoo ante
ö ëïnëwente wæwënäni inte nämäneque
näni pönëwënö ante tededäni ëñëninque
mïnitö do oda cæyömïnite tömënäni
wæætë ö ëmaïnänipa, ante awædö. Mönö
në pangä önoncadopo do ongongaïnäni
ïnänipa. Mönö në pangä ïñömö, Oo näni
ëwenguinque mänömaï cædänipa, ante
apænte ancæte ante pïïninque edæ möwo
mönämaï mïingä inte a ongongampa.
4 Anquedoidi incæ ëñënämaï cædäni
ate Wængonguï ata cæpodämaï in-
gacäimpa. Wæætë, Tömënäni näni
apænte tente wæquinganca ontatodë
wëmö mæ mämonte baï ïñömö guii

tee mönete ongoncædänimpa, ante
cædinque tömengä angä ëñente tömënäni
näni owogaïñömö tadömengadë pönï
dobæ go guiigadänimpa. 5 Ayë doyedë
tömengä nänö në badongaïnäni inguipoga
quëwëñönänite Wængonguï tömënäni
ïnänite ata cæpodämaï inte angä ate në
ëñënämaï ïnäni ïñömö edæ æpæmpo bete
wængadänimpa. Wæætë Nöwee wodi Docä
näni änongä guiquënë, Mönö nö cæte
quëwengëimpa, ante në apënegaingä
ïñongante Wængonguï tömengä tönö tiæte
ganca ïnäni mänimpodänique ïnänite
wææ aacä quëwengadänimpa. 6 Ayë,
Todömä tönö Gömoda ïñömö quëwënäni
ïnänite, Mïni apænte wido cæquinque,
ante tömënäni quëwëñömö iya täninque
wido cæcä gönaiboque bate contagatimpa.
Mänömaï cædinque Wængonguï, Botö
ïmote ëñënämaï ïmïni mïni adobaï tente
wæquinque cæmïnipa, ante wadäni
ïnänite odömoncæte ante cægacäimpa.
7 Ayë ëñënämaï inte cædäni baonque
towente quëwënäni adinque Dooto wodi
ïñömö në nö cægaingä inte, Wentamö
pönï mongænte quëwënäni awædö, ante
wædongä inte adoyömö quëwëñongante
Wængonguï tömengä ingante töö ëmænte
ö ængä beyænque quëwengacäimpa.

8 Tömengä waa cæquinque nö
entawënongä inte tömënäni weca
quëwente ayongä ïïmö ïñö ïïmö ïñö
ëñënämaï cædäni adinque tömengä,
Ancaa ate awædö, Ancaa ëñente awædö,
ante wæwëñongante Wængonguï tö-
mengä ingante do ö ængä beyænque
quëwengacäimpa. 9 Mänömaï cædinque
Wængonguï, Botö mïñë në pönäni caate
wædäni adinque botö do ëñente cædinque
ëmo ate quëwënänipa. Wæætë wïwa
cædäni ïnänite botö apænte anguïönæ
ganca mö ongonte baï mäninque ñöwo
incæ wæætë wæætë pämo wædänipa,
ante Wængonguï cæcampa. Ïninque, Nö
ëñente Wængonguï cæcampa, ante mönö
edonque ëñengëimpa. 10 Mänïï babæ
ante në odömonte apënewënäni ïñömö
tömënäni baonque ante towëïnente näni
entawëmämo ante në cædäni ïnönäni
inte edæ awënëidi ïnänite, Wïï ëñëïnë
wædö, ante pïïnänipa. Mänömaïnö ante
në pïinte änäni ïnänite godömenque
pancæte ante Wængonguï mö ongonte
baï mangampa. Tömënäni ïñömö nämä
ængö cædinque guïñënedämaï inte edæ
në ñäö entawente tæï ëmönäni ïnänite
godö wënæ wënæ apënedinque edæ babæ
ante tedewënänipa. 11 Ïñæmpa anquedoidi
tæï pïñënäni inte godömenque ñënënäni
ïnönäni incæ Wængonguï ayongante
guïñënete wædinque në ñäö entawente
tæï ëmönäni ïnänite pïinte apænte änämaï
ïnänipa.

12 Në babæ ante odömönäni guiquënë
tömënäni näni në adämaï ïnö ante mä
pönëninque wënæ wënæ apënedinque
babæ ante tedewënänipa. Babæidi
ömæwocadäni inte näni togænte ecate
ëwenguinque önonque pönï cægönäni
baï në babæ odömönäni ïñömö edæ
adobaï ëñënämaï ïnäni inte tömënäni näni
wænguinque babæ cædinque quingämë baï
quëwënänipa. 13 Tömënäni wadäni ïnänite
godö wïwa cædäni ïninque ïïnäni wæætë
näëmë godö cædäni wæcædänimpa.
Tömënäni ïñömö, Itædë incæ mönö
baonque pönente towengëimpa, ante
cædänipa. Mïnitö waadete pönëninque
godongämë cëñömïni tömënäni adoyömö
pöninque cëowëo incædö beowëo incædö
inte cæyönäni wentamö näni mongënö
beyænque mïni cabo wæætë baate baï
ëñamïni badinque wentamö të encaa të
encaa ëmonte bamïni awædö.

14 Wacä onquiyængä awinca adinque
cöwë godö towëïnente wædäni inte
tömënäni ïñömö ñimpo cædämaï cöwë
wïwa cæïnente wædänipa. Wacä aquïï
pïñënämaï ingä adinque tömënäni,
Mönitö tönö godongämë ponte wënæ
wënæ cæcæcäimpa, ante cædinque godö
waa cæte baï babæ cædänipa. Botö
quï botö quï, ante në ëïnente wædäni
ïñönänite Wængonguï ïñömö, Tömënäni
näni wëwocaincabo ïnänipa, ante pïinte
angampa. 15 Taadö töïnö oda cædinque
edæ docä Beodo wodi wengä Badäö wodi
mïñë tömënäni tee empote godänipa.
Tömengä Badäö ïñömö, Nö cædämaï
ïmo incæte botö mäincooque ænte
tobote, ante baï cægacäimpa. 16 Tömengä
Wængonguï beyë në apënecä incæ ocai
ömæcacä baï inte wapiticë ëñënämaï
cæyongante babetadecä ïningä incæ bodo
incæ ïñontobë wao baï tededinque Badäö
ingante wææ angacäimpa.

17 Mänïï ñöwodäni në babæ odömönäni
ïñömö æpë taquënëñömö æpë dæ ä
baï edæ önönänique inte odömönänipa.

Boguïmancoo wïni cai mongænte önonque
ænte poncoo baï tömënäni adobaï ïnäni
inte önonque cædänipa. Mänömaï cædäni
beyë Wængonguï, Tömënäni näni ongonte
wæquïñömö, ante më mämonte baï ïñömö
badongacäimpa.

18 Edæ tömënäni ogë tededinque, Botö
godömenque waa pönï cæbo aedäni,
ante önonquedö ante tedewënänipa.
Wadäni wapiticë cæte quëwënäni nempo
adocanque wodo aamö cæyongante
mänïnäni në babæ odömönäni ïñömö, Bitö
mönitö mïñë wæætë pöninque baonque
bitö cæïnëwënö ante guïñëñadämaï inte
cæte tocæbiimpa, ante waa cæte baï godö
babæ cædänipa. 19 Mïni ædæmö aamö
cæte mönedämaï quëwenguinque mönitö
mïñë pöedäni, ante babæ änewënänipa.
Incæte në babæ odömönäni incæ tömënäni
näni wïwa cædonque beyænque cæte
quëwënäni beyænque näëmë ñä cæyænte
baï inte wædänipa. Edæ quïëmenque ante
waocä ëñente cæcää tömengä mänïnö
nänö ëñente cædö beyænque në cæte
quëwënongä inte näëmë ñäö cæyænte baï
inte wæcampa.

20 Inguipoga ñömænguënëmämo beyë
tee mönete baï quëwënïnäni inte tömënäni
mönö Awënë Itota Codito mönö ïmonte në
Ængaingä ingante do ate baï pönëninque
edæ abæ tawënäni ïnänitapa. Mänömaï
abæ tawænte godïnäni inte tömënäni
inguipoga ante näni cæïnente wæpämo
beyænque wæætë adodö go goyo cæte
ægodawate të wææntodonte baï wædäni
ïninque tömënäni godömenque näni wënæ
wënæ wæwenguinque ïmaimpa. 21 Nöïnö
taadö do adïnäni inte tömënäni näni
godömenque wæwenguinque ëmö cæte
godänipa. Wængonguï tæiyë waëmö
nänö wææ angaïnö ante odömönäni
näni do ëñënïnö ante Baa ante wadæ
godäni ïñömö godömenque wënæ wënæ
näni wæquinque impa. Ïninque mänïnö
taadö ante tömënäni cöwë adämaï ïnäni
inte baï tömënäni beyë godömenque
waa incædönimpa. 22 Tömënäni nöïnö
taadö ëmö cæte godïnäni näni cædö baï
ante ïïmaïnö ante näwangä ante badete
todänipa. "Guinta awë wëningä adodö
cængampa. Odë wængänä ïñömö æpë
pantate ate onguipoipë wëango wëango
nangampa."

3

Mönö Awënë wæætë adodö poncæcäimpa, ante

1 Botö në waadedömïni ëñëedäni.
Mïnitö möwo mönämaï inte nöingä ante
pönencæmïnimpa, ante botö, Mänömaï
impa, ante mentaa yewëmöninque adodö
adodö ante yewëmömo aedäni. 2 Tæiyë
waëmö entawënäni Wængonguï beyë
ante apënedinque näni yewëmongaïnö
ante në adïmïni inte mïnitö wæætë
pönencæmïnimpa, ante cæbopa. Mönö
Awënë mönö ïmonte në Ængaingä inte
adobaï ante wææ angacäimpa. Tömengä
nänö da godongaïmöni ïñömö tömengä
nänö wææ angaïnö ante apënemöni
ëñëmïni inte mïnitö wæætë adodö
ante pönencæmïnimpa, ante cædinque
yewëmömopa.

3 Ïïmaï ante täno apënebo ëñencæmïn-
impa. Mönö waocabo inguipoga mönö
quëwëmämo wodo ïinque bayonte në
badete todäni cöwë poncædänimpa.
Pöninque tömënäni badete todinque nämä
näni wënæ wënæ cæïnënö ante edæ do
cæquïnäni ïnänipa. 4 Tömënäni ïïmaï
ante badete tocædänimpa. "Codito nänö
ponguinque impa, ante wædänitedö abi.
Ïñæmpa Wængonguï nänö badongäñedë
inguipo nänö cægaï baï mëmëidi wodi
wænte godäni ate ñöwo ganca adobaï
inte cæ apa guïñëwëmïnii," ante badete
toquïnäni inte poncædänimpa. Apënebo
ëñëedäni. 5 Wængonguï ïñæmpa adodeque
angä beyænque öönædë owocoo edæ do
bagatimpa. Adodeque angä beyænque
onguipo æpë tæcæpëno odæ yate
ongöñonte tömengä æpë tönö badongä
ongompa. Mänömaï impa, ante edonque
ï incæte tömënäni, Mönö Baa angëimpa,
ante beyænque adämaï inte baï pönënämaï
ïnänipa. 6 Ado æpë inguipoga më ä
beyænque Nöwee wodi quëwengäñedë
mäninguipo nänö ingaï dæ badinque
waguipo baï bagatimpa, ante edæ ñö-
wodäni ïñömö adobaï pönënämaï ïnänipa.
7 Ayë adobaï Wængonguï adodeque angä
beyænque öönædë owocoo tönö ïinguipo
ñöwo mïni cægonguipo edæ iya tanguinque
ongompa. Tömengä, Botö ïmote në Baa
änäni ïnänite botö apænte pante wido
cæquïönæ ganca mänïï öönæ tönö ïinguipo
ongompa, angampa.

8 Botö në waademïni edæ ëñëedäni.
Mönö Awënë ayongante adoönæque incæ
edæ, Mïïdo ganca wadepo baï impa, ante
acampa. Mïïdo ganca wadepo ïïñonte mönö
Awënë ayongante, Adoönæque baï impa,
ante acampa. Mänömaïnö ante adodeque
incæ mïnitö cöwë ëñente pönëedäni,
ämopa. 9 Mönö Awënë, Cöwë pönö
cæbo æncæmïnimpa, ante nänö angaïnö
ante pancadäniya, Æiquedö mönö Awënë
cæquingää, ante wædänipa. Mönö Awënë
ïñæmpa wïï wæntæye ingampa. Wæætë,
Adocanque wænämaï incæcäimpa. Wæætë
tömänäni, Idæwaa wënæ wënæ cæte
awædö, ante botö gämænö poncædänimpa,
ante cædinque tömengä mänïnö beyænque
ee cædämaï ingampa. Ïninque tömengä,
Mïnitö wæætë botö gämænö æiquedö
ponguïmïnii, ante wänö cöninque edæ ee
pönämaï ingampa.

10 Incæte në awëmö ö ængä ïñontobæ
nänö pömaï mönö Awënë nänö poncæ
cæönæ ïñömö adobaï ïñontobæ ponguïnö
anguënë. Nanguï tæi tæi tëninque öönædë
owocoo incæ ïñontobæ dæ goquïnö
anguënë. Gonga näni angä nanguï pönï
bæco ïninque edæ Wængonguï nänö
badongaincoo tömancoo edæ aca podinque
edæ ëwente bacæimpa. Inguipoga tömäo
ongoncoo dæ ba ïninque inguipo önömæca
pönï baquïnö anguënë. 11 Tömancoo edæ
mänömaï ëwenguincooque impa, ante ad-
inque edæ mïnitö ïñömö, Æbänö quëwen-
guïï, ante pönëmïni. Wængonguï nänö
cædö baï cöwë cædinque tæiyæ waëmö
quëwenguënëmö ïmompa. 12 Wængonguï
nänö ponguïönæ ïñömö edæ æyedënö
ponguïï, ante wänö cöninque, Quingæ pönï
pongæimpa, ante mönö nanguï cæcæimpa.
Mänïönæ ïñonte edæ öönæ incæ gonga
bæcote ëwente bayonte Wængonguï nänö
badongaincoo incæ nanguï ocoi äninque
tömancoo aca podinque ëwente baquïnö
anguënë. 13 Picæönæ tönö pedænguipo
ömæe ëwëninque Wængonguï wæætë,
Botö mïïönæque tönö mïïnguipoque pönö
badoncæboimpa, ante nänö angaïnö baï
do badoncæcäimpa. Ïninque mönö ïñömö,
Mïïönæ tönö mïïnguipo ïñömö mönö nö
pönï cæte quëwengæimpa, ante nanguï
aïnente wæmompa.

14 Botö në waadedömïni ëñëedäni.
Mänömaï bacæimpa, ante në aïnente
wæmïni inte mïnitö ïñömö edæ, Mönö
mänïñedë wentamö entawënämaï ïmö
adinque Wængonguï pïïnämaï incæcäimpa,
ante nanguï cædinque edæ nämä wææ
aaedäni. Ayæ tömengä, Botö ayömo waëmö
ëwocamïni ïninque edæ mönö godongämæ
piyænë cæte quëwengæimpa, ante pönö
cæcæcäimpa, ante edæ nanguï cæedäni.
15 Mönö quëwenguinque ante mönö Awënë
edæ ee ongonte pönämaï ingampa, ante
pönëedäni. Wængonguï pönö cæcä ate
ocai në encacä bate pönëninque mönö
töniñacä Pabodo mönö në waadecä
inte adobaïnö ante mïnitö ïmïnite edæ,
Acæmïnimpa, ante yewæmongantapa.
16 Wængonguï mönö quëwenguinque ante
ee pönämaï ingampa, ante cadota ante
yewæmöninque Pabodo adobaïnö ante
edæ cöwë yewæmongampa. Tömengä
nänö yewæmöninta pancataa wïï edonque
ï adinque në ëñënämaï ïnäni tönö aquïï
pïñænämaï ïnäni ïñömö edæ oda cædinque
wapiticæ odömönänipa. Tömënäni edæ
Wængonguï angä ëñente näni yewæmon-
gainta tömantaa adobaï adinque tömënäni
näni æmæwo ëwenguinque edæ wapiticæ
odömönänipa.

17 Botö në waademïni ëñëedäni. Mänö-
maï impa, ante do ëñëmïni ïñömïnite Wæn-
gonguï nänö wææ angaïnö ante ëñënämaï
cædäni ïnäni guiquënë mïnitö ïmïnite töö
æmænte wapiticæ ænte gocæ cædäni ate
wædinque mïnitö wæætë tömënäni mïñæ
godämaï ïedäni. Wæætë edæ Tæiyæ Awënë
nempo quëwëmïni inte, Tæi gowæænä-
maï incæboimpa, ante nämä wææ aaedäni.
18 Mönö Tæiyæ Awënë Itota Codito ængä
beyænque mönö quëwëmompa. Ïninque
tömengä waadete pönö cæcä ate mïnitö tö-
mengä ingante ate baï pönëninque wadäni
ïnänite godömenque waadete godö cæmïni
baedäni. Tömengä ïñömö edæ ñöwopämo
ïñonte wapämo mïïmämo ïñonte edæ cöwë
tæï ëmongä ïnongä inte ñäö apäite baï
ëmongampa, ante adinque mönö ñimpo
cædämaï inte tömengä ingante cöwë waa
acæimpa. Mänömaï baquïnö anguënë, ante
botö, Amëë, ämopa.

1 Wäö
cadota ante nänö tänota yewëmongainta

Mïni quëwenguïnö ante në pönongä

1 Æcänö wëënëñedë Wængonguï nänö
badongaïñedë do ingacäimpa, ante mänïnö
ante apënemönipa. Wængonguï nänö
Angaïnö ante në ëmongaingä ïñömö
Itota adocä, Mïni quëwenguïnö ante në
pönongä ingacäimpa. Mönitö ïñömö
mäningä apënecä ëñëninque tömengä
ingante awinca inte në adïmöni ïmönipa.
Adocä ingante cöwä adinque mönitö
tömengä ingante në gampodïmöni
ïmönipa. Ïninque möni në ëñëningä
ingante ante, awinca inte möni në adingä
ingante ante, möni në cöwä adingä ingante
ante, möni në gampodingä ingantedö
ante apënemönipa. 2 Edæ Itota në
quëwengaingä ïñömö edonque pönï a
ongongacäimpa. Mönitö tömengä ingante
në adïmöni ïmönipa. Mäningä ingante
ante, Näwangä quëwengaingä ingampa,
ante apënemöni ïmönipa. Ayë mönö
Mæmpo Wængonguï tönö guëa cöwë
quëwengaingä ïñömö tömengä mönö weca
ponte a ongongä atamönipa. Ïninque
mïnitö ïmïnite mäningä ingante ante
apënemöni ëñencæmïnimpa. 3 Ayë mönö
Mæmpo Wængonguï tönö tömengä Wengä
onguïñængä Itota Codito tönö mönitö
godongämë cæmöni ïmönipa. Ïninque,
Mïnitö adobaï mönitö tönö godongämë
cæcæmïnimpa, ante cædinque mönitö
möni në adingä ingante ante, möni në
ëñëningä ingante ante mïnitö ïmïnite
apënemöni ëñencæmïnimpa. 4 Mönö
eyepë watapë toquinque ante mänïnö
ante mïnitö ïmïnite yewëmömönipa.

Wængonguï ñäö apäite baï ïnongä ingampa

5 Tömengä nänö angaïnö möni ëñëninö
æbänö ï, ante mönitö ïïmaï ante mïnitö
ïmïnite apënemöni ëñencæmïnimpa.
Wængonguï ñäö apäite baï ïnongä
ingampa. Ïninque tömengä wentamö nänö
entawënö edæ dæ ampa. 6 Wentamö ïñömö
në cægömö ïninque mönö, Tömengä tönö
godongämë cæmönipa, ante ämö ïninque
mönö edæ në babæ ämö ïmaïmompa töö.
Ayë mänömaï cæmö ïninque mönö, Quïnö
nöingä impa, ante cædämaï ïmaïmompa.
7 Wængonguï ñäö apäiyömö mänïñömö
ongongä baï mönö adobaï ñäö ïñömö
cægömö ïninque mönö wacä ingä wacä
ingä godongämë cæbaïmompa. Ayë
ñäö ïñömö cægömö ïninque mönö wënæ
wënæ cægaïnö tömää adinque tömengä
Wengä Itota nämä wepë inte mönö ïmonte
mënongacä ate mënongate ïmaïmompa.

8 Mönö, Botö wënæ wënæ cæpämo dæ
ampa, ante ämö ïninque mönö nämä
incæ oda cæte wapiticë go baï cæbaï-
mompa. Ayë mänömaï äninque mönö,
Quïnö nöingä ï, ante ëwocadämaï quëwë-
maïmompa töö. 9 Wæætë edæ Wæn-
gonguï mönö ïmonte cöwë pönëninque
në ædæmö cæcä ïnongä ingampa. Ayë
në nö cæcä ïñongante mönö tömengä in-
gante, Botö nämä wënæ wënæ cædïmo
inte awædö, ante ämö ëñëninque tömengä
wæætë pïïnämaï inte mönö ïmonte pönö
ñimpo cæcä quëwencæmöimpa. Ayë
wïwa mönö cæte quëwënö tömää adinque
tömengä wæætë mönö ïmonte mënon-
gacæcäimpa. 10 Mönö, Botö cöwë wënæ
wënæ cædämaï ingaïmo ïmopa, ante ämö
ïninque Wængonguï ingantedö ante, Babæ
änongä ingänö, ante ämaïmompa. Ayë
mänömaï ämö ïninque tömengä nänö an-
gaïnö ëwocadämaï quëwëmaïmompa töö.

2

Mönö Codito wææ angä beyænque mönö quëwenguinque

1 Botö wëñëmïni baï ïmïni ëñëedäni.
Mïnitö wënæ wënæ cædämaï incæmïn-
impa, ante ïïmaï ante cædinque yewëmö-
mopa. Incæte adocanque wënæ wënæ
cæcantawo. Tömengä beyë wacä,
Mæmpo Wængonguï pänämaï incæcäimpa,
ante mönö në wææ änongä incæ më
ongongampa. Mäningä ïñömö në Nö Cæcä
ïnongä inte Itota Codito ïnongä ingampa.
2 Ayë idægoidi, Mönö wënæ wënæ cægaïnö
ante mönö ïmö Wængonguï pïïnämaï
incæcäimpa, ante cædinque cëningä
wënönäni nänö wængaï baï mäninganque
adobaï mönö wënæ wënæ cægaï beyë
wængacäimpa. Ayë wïï önonque mönö
wënæ wënæ cægaïnonque beyænque
wæætë tömämæ quëwënäni näni wënæ
wënæ cægaï beyë adobaï wængacäimpa.

3 Mönö Wængonguï ingaingä ingante ate
baï pönëmöö, ante æbänö cæte ëñenguïï.
Edæ, Ïïmaï cæedäni, ante Wængonguï

nänö wææ angaïnö ante ëñente cæmö
ïninque mönö edæ, Wængonguï ingante
ate baï në pönëmö ïmompa, ante do
ædæmö ëñëmaïmompa. 4 Waocä ïñömö,
Wængonguï ingaingä ingante ate baï
pönëmo ïmopa, ante në angä incæte
tömengä Wængonguï nänö, Ïïmaï cæedäni,
ante wææ nänö angaïnö ante ëñënämaï
cæcä ïninque mäningä në babæ änongä
ingampa. Ayë Wængonguï nöingä nänö
angaïnö ante ëwocadämaï quëwengampa
töö. 5 Wæætë, Wængonguï nänö an-
gaïnö ante æcänö ëñente cæda ïñömö
mäningä ingante Wængonguï pönö cæcä
beyænque tömengä Wængonguï waadete
nänö pönënö ante eyepë entawente
quëwengampa. Ïninque Wængonguï nänö
angaïnö ante ëñente cæmö inte mönö,
Tömengä nempo quëwëmö ïmompa, ante
ædæmö ëñëmompa. 6 Ïninque æcämenque,
Botö tömengä nempo në quëwëmo ïmopa,
ante në angä ïñömö tömengä Itota nänö
quëwente cægönï baï adobaï quëwente
cægonguënë ingampa.

*Itota, Ïïmaï cæedäni, ante ñöwo nänö wææ
änö*

7 Botö në waademïni ëñëedäni. Mïnitö
ïmïnite, Ïïmaï cæedäni, ante wïï botö
tömëmo wææ änö ante ñöwo yewëmö-
mopa. Wæætë Itota do nänö wææ
angaïnö ante wëënëñedë mïni ëñente
ængaïnö ante adodö ante yewëmömo
aedäni. Ïï tömengä do nänö wææ angaïnö
ïñömö mïnitö ïmïnite möni apënedö mïni
ëñënïnö impa. 8 Incæte mïnitö ïmïnite
Itota, Ïïmaï cæedäni, ante ñöwo nänö wææ
änö yewëmömopa. Tömengä tönö mïnitö
quëwente cædïnö beyænque, Mänïnö nö
pönï impa, ante edonque pönï acëimpa.
Edæ mönö wëmö ïñömö wodëmäa tæcæ
bacæ cæyö nö ñäö ïñömö tatodonte do
apäite impa.
9 Botö ñäö ïñömö quëwëmo ïmopa, ante
në angä incæte tömengä nänö tönïñacä
ingante në pïingä ingä ïninque tömengä
wëmö ïñömö ayë quëwengampa. 10 Æcänö
guiquënë nänö tönïñacä ingante në
waadete pönengää tömengä ñäö ïñömö në
quëwengä ingampa. Tömengä ñäö ïñömö
quëwëninque quïëmë beyænque edæ
tëwate goquingää. Edæ dæ ampa. 11 Wæætë
æcänö nänö tönïñacä ingante në pïingää
wëmö ïñömö quëwengampa. Tömengä
wëmö ïñömö cægongä inte compocæ
compocæ gocä ingampa. Wëmö ïñömö
quëwëninque babetamongä bagaingä inte
tömengä ædönö gocää, ante ëñënämaï
ingampa.
12 Wëñëmïni ëñëedäni. Edæ Itota Codito
ëmöwo beyænque mïni wënæ wënæ
cægaïnö ante ñimpo cæte quëwëmïni
ïmïnipa, ante adinque botö mïnitö ïmïnite
yewëmömopa. 13 Mæmpomïni ëñëedäni.
Mïnitö edæ, Wëënëñedë në ingaingä
ingante do ate baï pönengaïmïni ïmïni
beyænque botö mïnitö ïmïnite yewëmö-
mopa. Onguïñëmïni tæcæ pæmïni
ëñëedäni. Mïnitö edæ godömenque
tëï ëmömïni ïmïni inte wënæ awënë
ingante Baa ante gänä cæmïni beyænque
botö mïnitö ïmïnite yewëmömopa.
Wëñëmïni ëñëedäni. Mïnitö edæ mönö
Mæmpo Wængonguï ingante do ate baï
pönengaïmïni ïmïni beyænque botö mïnitö
ïmïnite yewëmömopa.
14 Mæmpomïni ëñëedäni. Mïnitö edæ
wëënëñedë në ingaingä ingante do ate baï
pönengaïmïni ïmïni beyænque botö mïnitö
ïmïnite yewëmömopa. Onguïñëmïni tæcæ
pæmïni ëñëedäni. Mïnitö edæ tëï ëmömïni
inte ayë Wængonguï nänö angaïnö cöwë
ëwocate quëwëmïni ïmïnipa. Adobaï
mïnitö edæ wënæ ingante godömenque
tëï ëmömïni inte Baa ante gänä cæmïnipa.
Mänömaï beyë botö mïnitö ïmïnite
yewëmömopa.
15 Inguipogaque ante näni quëwëmämo
ante waadete pönënämaï ïedäni. Inguipoga
quëwënäni quïëmë wënæ wënæ näni
cæpämo ante tömämämo ante adobaï
waadete pönënämaï ïedäni. Ayë æcänö
ïï inguipogaque ante näni quëwëmämo
ante waadete pönente ïna mäningä mönö
Mæmpo Wængonguï nänö waadete pönënö
ëwocadämaï quëwengä ingampa. 16 Ïï
inguipoga ïñömö æbänö ï, ante acëimpa.
Edæ wënæ wënæ cædäni quïëmë beyë
näni ëïnente wædö ï, awinca inte adinque
näni ëïnente wædö ï, ante wïï mönö
Mæmpo Wængonguï pönö cæcä ate
ëïnënänipa. Tömënäni, Mäincoo nanguï
ëamöni ïmöni aedäni, ante cædänipa. Ayë,
Nanguï cæmöni aedäni, ante cædänipa.
Incæte tömää mänïï näni ëïnënö wïï
mönö Mæmpo Wængonguï pönö cæcä
ate ëïnente badänipa. Wæætë inguipoga
ïñömö në mä cædäni inte quïëmë wënæ
wënæ näni cæpämo ante adinque wadäni
dobæ wënæ wënæ cæïnënäni badänipa.
17 Inguipoga mönö quëwëñömö incæ

mäninguipogaque ante quëwënäni näni
cæïnënö incæ oo pönï dæ baquïnö anguënë.
Wæætë waocä, Wængonguï nänö angaïnö
ante në ëñente cæcä inte wantæpiyë
wënämaï quëwencæcäimpa.

Quïnö nöingä ante impa, quïnö babæ ante impa

18 Wëñëmïni ëñëedäni. Ïinque baquïönæ
mönö äönæ oo batimpa. Mänïönæ ïñonte
Codito ingante wacä në pïinte cæcä ïñömö,
Botö Codito ïmopa, ante në änewënongä
ponguingä, ante ëñëmïnitapa. Edæ
mänïnö mïni ëñënïnö baï ñöwoönæ incæ
nanguï ïnäni Codito ingante në pïinte
cædäni ïñömö, Botö Codito ïmopa, ante
në änewënönäni inte edæ do pönänitapa.
Mänömaï ï ïninque edæ, Ïinque baquïönæ
do bapa, ante mönö ëñengëimpa.
19 Mänïnäni ïñömö mönö ïmonte ëmö cæte
godänitapa. Incæte tömënäni wïï nö mönö
pönencabo adocabo ïnämaï ïnänitapa. Edæ
mönö pönencabo adocabodäni ïnïnäni inte
baï tömënäni edæ wadæ godämaï inte
mönö tönö ayë a ongoncædönänimpa.
Wæætë do godäni adinque mönö, Mänïnäni
tömänäni mönö cabo ïnämaï ïnänitapa,
ante edonque pönï acëimpa.
20 Edæ oguï wapë gadoncadäni encadäni
baï mönö Tæiyë Waëmö ïnongä ïñömö
edæ tömengä Önöwoca ingante mïnitonga
angä pö guiicä ate mïnitö tömämïni
tömengä ingante entawëninque, Quïnö
nö ï, ante ëñëmïnipa. 21 Mïnitö ïmïnite
yewëmöninque botö dicæ, Mïnitö, Quïnö
nö ï, ante ëñënämaï ïmïnipa, ante
yewëmömogaa. Wæætë edæ, Mïnitö,
Quïnö nö ï, ante ëñëmïnipa, ante adinque
botö mänömaï beyë ante yewëmömopa.
Ayë babæ näni änïnö tönö Wængonguï
nöingä nänö angaïnö tönö ædö cæte guëa
inguïnaa, ante ëñëmïni adinque botö
mänömaï beyë ante yewëmömopa. 22 Babæ
ante në änewënongä æcänö ingantawo.
Edæ Itota incæ wïï mönö Codito ingaingä
ingampa, ante në angä ïñömö tömengä
në babæ änewënongä ingampa. Mäningä
wæætë, Botö Codito ïnömo ïmopa, ante
Codito ingante në pïinte cæcä ingampa.
Tömengä edæ mönö Mæmpo Wængonguï
tönö tömengä Wengä Itota Codito näna
Mæmpocaya ïnate Baa angampa. 23 Ïï
Wengä onguïñængä ingante Baa äninque,
Itota incæ wïï mönö Codito ingaingä
ingampa, ante në änäni ïñömö ædö cæte
Mæmpo Wængonguï nempo quëwënönäni
inguïnänii. Wæætë tömengä Wengä
ingante æcänö Ao äninque, Itota mönö
Codito ingaingä ingampa, ante në angä
guiquënë tömengä Mæmpo Wængonguï
nempo në quëwënongä ingampa.
24 Mïnitö guiquënë, Quïnö angaïnö, ante
wëënëñedë mïni ëñengaïnö ante ñöwo
godömenque mïnitö mïmönë entawente
quëwëedäni. Mänïnö ante godömenque
entawëmïni inte mïnitö Itota Codito
tömengä Mæmpo Wængonguï näna
Mæmpocaya tömëna nempo cöwë quëwen-
guïmïni ïmïnipa. 25 Mönö ïmonte Wæn-
gonguï, Cöwë cæcæboimpa, ante cædinque
ïïmaï angacäimpa. Mïnitö wantæpiyë
cöwë wënämaï quëwencæmïnimpa.
26 Wadäni, Mïnitö incæ oda cæcæmïn-
impa, ante në cædäni ïñönänite botö
mïnitö ïmïnite mänïnö ante yewëmömopa.
27 Codito tömengä Önöwoca ingante do
pönongä ëwocamïnipa. Tömengä ingante
cöwë ëwocamïni ïñömïnite wacä ædö cæte
mïnitö ïmïnite odömonte apënequingää.
Tömengä Önöwoca incæ tömänö ante odö-
monte apënecä ëñencæmïnimpa. Ayë
tömengä nänö odömonte apënedö ïñömö
nö pönï ï ïninque edæ wïï babæ änïnö
impa. Ïninque mïnitö tömengä mänömaï
nänö odömonte apënedïnö baï cædinque
godömenque mönö Itota Codito nempo
quëwëedäni.
28 Mänömaï beyë botö wëñëmïni baï
ïmïni ëñëedäni. Tömengä nempo godö-
menque quëwëedäni. Edæ, Tömengä
pongä mönö aquïönæ mönö guïñënämaï
ingëimpa, ante cædinque ayë, Tömengä
ponguïönæ mönö tömengä weca ongön-
inque guingo imönämaï ingëimpa, ante
cædinque godömenque tömengä nempo
quëwëedäni. 29 Edæ mïnitö, Itota Codito
nö nänö cæte ingaïnö ante ëñëmïni ïn-
inque edæ mïnitö ïïmaï ante adobaï do
ëñëmaïmïnipa. Quïnö waa impa, ante në
cædönäni tömänäni mempoga ëñagaïnäni
inte Wængonguï wënäni ïnänipa.

3

Wængonguï wënäni

1 Mönö Mæmpo Wængonguï incæ
æbänö mönö ïmonte nanguï pönï në
waadete pönënongä inte cægacäimpa,
ante apënebo ëñëedäni. Edæ mönö
ïmonte, Botö wëmïni ïmïni ämopa, ante

angacäimpa. Ïninque näwangä mänïmönö
ïmompa. Inguipogaque quëwënäni ïïñömö,
Mönö Mæmpo Wængonguï ingante wïï
adinque pönënämaï ïnänitapa. Mänömaï
beyä mönö ïmonte adobaï adämaï ïnäni
inte baï pönënämaï ïnänipa. 2 Botö
në waademïni ëñëedäni. Ñöwoyedë
Wængonguï wëmö ïnömö inte mönö ayä
ate æbänö baquïmöö, ante ayä wïï edonque
amompa. Wæætë, tömengä nänö pöönæ
mönö aquïönæ tömengä nänö ingaï baï
mönö adobaï bacäimpa, ante ædæmö
ëñëmompa. Edæ tömengä æbänö ingaingä
ingää, ante mönö edonque acäimpa. 3 Edæ,
Tömengä beyænque mänömaï bacäimpa,
ante në pönente todäni tömänäni, Itota
Codito tæiyä waëmö nänö ingaï baï mönö
adobaï tæiyä waëmö bacäimpa, ante nämä
incæ cædänipa.

4 Në wënæ wënæ cædäni tömänäni
Wængonguï nänö, Ïïmaï cæedäni, ante näni
yewämongaïnö ante Baa ante në ëñënämaï
cædäni ïnänipa. Edæ wënæ wënæ näni
cægaïnö incæ Wængonguinque ingante
Baa ante näni angaïnö impa. Mänïnö ante
nö ante impa. 5 Mïnitö do ëñëmïnipa.
Tömengä edæ mönö wënæ wënæ cægaïnö
ante mönö ïmonte, Ñimpo cæbo quëwen-
guïmïni, ante cæcæte ante cædinque
ëñagacäimpa. Ayä tömengä wënæ wënæ
cædö entawënämaingä ingampa. 6 Ayä
edæ tömengä nempo në quëwënönäni
tömänäni wïï godömenque wënæ wënæ
cædäni ïnänipa. Godömenque në wënæ
wënæ cædönäni guiquënë tömengä
ingante adämaï ïnönäni inte pönënämaï
ïnïnäni ïnänipa töö. 7 Wëñämïni ëñëedäni.
Wacä mïnitö ïmïnite, Wapiticä gote oda
cæquïmïni, ante në mäocæ cæcä ingante
gomö aedäni. Wæætë, Quïnö waa impa,
ante në cæcä guiquënë tömengä Itota
Codito nö nänö cæte ingaï baï adobaï
nö cædongä ïnongampa. 8 Në wënæ
wënæ cæcä guiquënë wënæ päingä baï
inte adocä nempo quëwengampa. Edæ
wëënëñedë wënæ awënë nänö wënæ wënæ
cægaï baï cöwë wënæ wënæ cæcampa.
Mänömaï beyä Wængonguï Wengä ïïñömö
wënæ awënë nänö wënæ wënæ cægaïnö
ante wo ëwencæte ante inguipoga ponte
ëñagacäimpa.

9 Wængonguï wënäni tömänäni wïï
godömenque wënæ wënæ cæquïnäni
ïnänipa. Edæ tömëmö guiidïmö baï minte
baï cædinque Wængonguï nänö quëwënö
ante da pönongä äninque tömënäni
cöwë entawente quëwënänipa. Tömënäni
edæ Wængonguï wënäni inte ædö cæte
godömenque wënæ wënæ cæquïnänii.
10 Æcänö, Quïnö waa impa, ante nö cædämaï
ïnaa tömengä wïï Wængonguï wengä
ingampa. Ayä æcänö tömengä nänö
tönïïñacä ingante në waadete pönënämaï
ïnaa tömengä adobaï wïï Wængonguï
wengä ingampa. Wængonguï wënäni
ädänidö ïnänii, ante ayä, Wënæ wënäni
ädänidö ïnänii, ante mönö mänömaï
beyænque edonque pönï ëñëmompa.

*Wacä ingä wacä ingä mönö waadete pö-
nengäimpa, ante*

11 Mïnitö mä mïni pönëñedë mïni ëñen-
gaïnö ïïmaï ante impa. Wacä ingä wacä ingä
mönö waadete pönengäimpa. 12 Mïnitö
Cäïnö wodi baï wïï ïedäni. Mäningä
edæ wënæ nänö päingä baï ingaingä inte
tömengä nänö tönïïñacä ingante näëmä
wänongä wængacäimpa. Ayä quïnante tö-
mengä ingante wänongacäï. Edæ tömengä
nämä nänö cæïnö wënæ wënæ cæïnonque
ïïñonte, Tömengä tönïïñacä nänö cæïnö
wæætë nö cæïnonque ï, ante adinque
mänömaï beyænque Cäïnö wodi tömengä
nänö tönïïñacä ingante wänongacäimpa.

13 Botö tönïïñamïni ëñëedäni. Ingui-
pogaque quëwënäni mïnitö ïmïnite ancaa
pïïnäni adinque mïnitö wæætë, Quïnante
pïïnäni, ante wædämaï ïedäni. 14 Mönö
tönïïñadäni ïnänite në waadete pönëmö
beyænque, Mönö në wænguënëmö inte
mönö wæætë mïï quëwëmö ïmompa,
ante edonque ëñëmompa. Në waadete
pönënämaï ingä guiquënë tömengä
ïïñömö mönö wænguënëmämo cöwë ëmö
cædämaï ingampa töö. 15 Æcänö tömengä
tönïïñacä ingante pïïna tömengä ïïñömö
në wänongä baï ingampa töö. Ayä,
Në wänongä ïnongä inte tömengä nänö
wantæpiyä wänämaï quëwenguïmämo
ante ædö cæte entawente quëwenguingää,
ante do ëñëmïnipa. 16 Näwangä waadete
pönëninque æbänö cæquïï, ante mönö
ïïmaï ante ëñengäimpa. Edæ, Itota
Codito nämä incæ mönö beyænque
wængacäimpa, ante adinque mönö,
Mänömaï waadete pönente cæquï impa,
ante ëñëmompa. Ïninque mönö adobaï
mönö tönïïñadäni beyænque ante mönö
nämä incæ Ao äninque wænguënëmö

ïmompa. [17] Mäincoo në ëacä ïñömö
tömengä tönïñacä nänö quëwenguïnö ante
wïï eyepä̈ë ëacä acä incæte tömengä ingante
waadete cædämaï ingantawo. Edæ në
ëacä incæ ædö cæte Wængonguï nänö
waadete pönënö entawengä ingantawogaa.
[18] Wëñä̈mïni ëñëedäni. Mönö, Waodäni
ïnänite botö waadete pönëmo ïmopa,
ante tedemö incæte wïï mänïnö önöne
mönö tededö beyä̈ mönö nöingä cæte
waadete pönëmö ïmompa. Wæætë edæ
waodäni beyä̈ godö cædinque mönö
nöingä waadete pönengä̈impa.

*Wængonguï weca ongonte mönö guïñënä-
maï ingä̈impa*

[19] Mänömaï cæmompa, ante adinque
mönö, Wængonguï nöingä nänö angaïnö
baï quëwëmö ïmompa, ante do ëñëmompa.
Ayä̈ adobaï, Tömengä weca mönö a
ongöñedë nämä guïñënämaï incæmöimpa,
ante ëñëmompa. [20] Botö pante wæquinque
wënæ wënæ cæbopa, ante mïmönë nämä
apænte ämö incæte ïïmaï ante adobaï
ëñëmompa. Wængonguï edæ wïï mönö
mïmönë ëñënö baï ïnongä inte tömengä
godömenque në ëñënongä ingampa. Ayä̈
tömengä tömää ëñengaingä ingampa.
[21] Botö në waademïni ëñëedäni. Botö
pante wæquinque wënæ wënæ cæbopa,
ante mïmönë nämä apænte änämaï ïmö
ïninque mönö Wængonguï weca ongön-
inque guïñënämaï ïmaïmompa. [22] Ayä̈ tö-
mengä, Ïïmaï cæedäni, ante nänö wææ
angaïnö ante ëñente cæmö ïninque ayä̈,
Cæmö adinque tömengä tocæcäimpa, ante
cæmö ïninque tömengä ingante quïëmë
beyä̈ ante ämö tömengä wæætë pönö cæcä
ä̈maïmompa. [23] Tömengä nänö wææ an-
gaïnö ïïmaï impa. Botö Wengä Itota Codito
ëmöwo ante pönëedäni. Ayä̈ tömengä
mönö ïmonte, Botö wææ angaïnö baï
wacä ingä wacä ingä waadete pönëedäni.
[24] Mänömaïnö ante Wængonguï nänö wææ
angaïnö ante në ëñente cædäni ïñömö
tömënäni tömengä nempo quëwënönäni
ïnänipa. Ayä̈ adobaï tömënäni tömengä in-
gante entawënänipa. Wængonguï tömengä
Önöwoca ingante pönongä ä̈nïmö inte
mönö mäningä tömengä nänö pönongaï-
woca beyä̈, Wængonguï ingante entawëmö
ïmompa, ante do ëñëmompa.

4

Æcänö önöwoca ingante ëwocadäni, ante

[1] Botö në waademïni ëñëedäni. Wadäni,
Wængonguï Önöwoca incæ mönitonga
pö guiicä ïninque ëwocamöni ïmönipa,
ante në änäni incæte mïnitö wïï tömënäni
näni änö pönëedäni. Wæætë, Tömënäni
önöwoca Wængonguï weca owodinque
pöwocacantawo, ante ëñencæte ante
apænte aedäni. Edæ Wængonguï
beyænque në apä̈nemönipa, ante në
babæ änewënönäni nanguï ïnäni ïmæca
quëwënäni weca godänipa. [2] Mïnitö edæ,
Mänïwoca näwangä Wængonguï Önöwoca
ingantawoo, ante ëñencæte ante ïïmaï
ante edonque pönï ëñencæmïnimpa. Edæ,
Itota Codito Waocä ëñate pongaingä
ingacäimpa, ante änäni adinque mïnitö,
Tömënäni tömänäni Wængonguï weca në
pöwocacä ingante në ëwocadäni ïnänipa,
ante ëñencæmïnimpa. [3] Wæætë Itota
ingantedö ante adodö ante në änämaï
ïnäni guiquënë tömënäni tömänäni edæ
Wængonguï weca pöwocacä ingante
ëwocadämaï ïnänipa. Tömënäni näni në
ëwocadongä ïñömö tömengä, Itota Codito
Waocä ëñate pongaingä ingacäimpa, ante
änämaï ingampa. Mäningä ïñömö Codito
ingante në pïinte cædongä ïñömö tömengä
poncæcäimpa, ante mïni në ëñëningä
ingampa. Ñöwoönæ incæ tömengä do
inguipoga mönö quëwëñömö ïñömö pongä
ataqueedäni.
[4] Wëñä̈mïni ëñëedäni. Wadäni, Codito
ingante në pïinte cædönäni ïñönänite
mïnitö Wængonguï quïmïni ïmïni inte
godömenque tä̈ï ëmömïni ïmïnipa. Edæ
Wængonguï Önöwoca mïni në ëwocadongä
ïñömö tömengä godömenque nanguï
tä̈ï ëmongä ïñongante wënæ ingui-
pogaque quëwënäni näni në ëwocadongä
guiquënë wædænque tä̈ï ëmongä
ingampa. Ïninque mïnitö mänïnäni në
babæ änewënönäni ïnänite Baa ante
cædinque godömenque tä̈ï ëmömïni
inte gänä cædïmïni ïmïnipa. [5] Mänïnäni
inguipoga beyænque quëwënäni inte
mänömaï beyä̈ inguipoga quëwënäni
näni pönente änö baï tededäni ïñönänite
inguipogaque ante quëwënäni adodäni inte
tömënäni ïnänite ëñënänipa töö. [6] Mönitö
Wængonguï quïmöni ïmöni ïñömönite,
Wængonguï ingante në ate pönengä ïñömö
tömengä mönitö ïmönite ëñengampa.
Wæætë Wængonguï wengä ïnämaï ïnongä
guiquënë tömengä mönö ïmonte ëñënämaï
ingampa. Mänömaï ï ïninque edæ waocä

adocanque önöwoca nöingä angä ingante
ëwocadongä incæ wacä önöwoca babæ
angä ingante ëwocadongä incæ mönö
mänïnö beyænque, Æwocadö ïï, ante
edonque pönï ëñëmompa.

Wængonguï waadete pönengaingä inte

7 Botö në waademïni ëñëedäni. Mönö
wacä ingä wacä ingä waadete pö-
nengäïmpa. Edæ mönö waadete pönënö
incæ Wængonguï nänö da pönongaïnö
impa. Tömänäni, Në waadete pönënäni
ïñömö Wængonguï wëñënäni näni mem-
poga ëñagaincabo ïnönäni inte Wængonguï
ingaingä ingante ate baï pönënänipa.
8 Wæætë në waadete pönënämaï ïnäni
guiquënë töménäni Wængonguï ingante
wïï ate baï pönënäni ïnänipa. Edæ
Wængonguï në waadete pönengaingä
ingampa. 9 Mönö ïmonte Wængonguï
nänö waadete pönëmämo ïïmaï cæte
odömongacäimpa. Tömengä edæ, Botö
Wengä beyænque quëwencæmïnimpa,
ante cædinque tömengä Wengä adocanque
ingante inguipoga mönö quëwëñömö da
pönongä pongacäimpa. 10 Æbänö waadete
pönenguïï, ante ïïmaï impa. Mönö wïï
Wængonguï ingante waadete pönënïmö
ïmompa. Wæætë tömengä mönö ïmonte
waadete pönengä ingaingä ingampa. Ayë,
Mönö wënæ wënæ cægaïnö ante mönö
ïmonte Wængonguï pïïnämaï incæcäimpa,
ante idægoidi cëningä ingante wënönäni
nänö wængaï baï Wængonguï adobaï mönö
wënæ wënæ cægaïnö beyænque tömengä
Wengä ingante da pönongä pöninque
mönö beyë wæætë wængacäimpa.

11 Botö në waademïni ëñëedäni. Wæn-
gonguï edæ mönö ïmonte mänömaï në
waadete pönengaingä ingampa, ante
adinque mönö adobaï wacä ingä wacä ingä
waadete pönenguënëmö ïmompa. 12 Mönö
waocabo tömämö Wængonguï ingante
cöwë adämaï ïmompa. Incæte mönö
wacä ingä wacä ingä waadete pönëmö
ïninque Wængonguï ingante entawente
quëwëmaïmompa. Ayë adobaï wacä
ingä wacä ingä waadete pönëmö ïninque
tömengä pönö cæcä beyænque mönö
tömengä nänö waadete pönënö ante eyepë
entawente quëwëmompa. 13 Mönö tömengä
nempo quëwëmö inte tömengä ingante
adobaï mönö entawente quëwëmompa.
Wængonguï tömengä Önöwoca ingante
mönö ïmonte pönongä ængamöimpa.
Mänömaï beyë mönö mänïnö ante do
ëñëmompa. 14 Mæmpo Wængonguï
tömengä Wengä ingante äninque, In-
guipoga quëwënäni tömänäni ïnänite
bitö ëmi beyænque quëwenguïnäni, ante
cæcæbiimpa, ante da pönongä pongantapa.
Pongä adinque mönitö në adïmöni inte
wadäni ïnänite mänïnö ante apënemöni
ëñencædänimpa. 15 Æcänö, Itota Codito
Wængonguï Wengä ingaingä ingampa, ante
äna ïñömö tömengä Wængonguï ingante
entawente quëwengampa. Tömengä
adobaï Wængonguï nempo quëwengä
ingampa.

16 Ayë mänïï beyë Wængonguï mönö
ïmonte waadete pönengampa, ante
mönö në ëñënömö inte edæ ædæmö
pönëmö ïmompa. Wængonguï ïñömö
në waadete pönengaingä ingampa.
Tömänäni në waadete pönente quëwënäni
ïñömö töménäni Wængonguï nempo
quëwënänipa. Wængonguï ingante
adobaï töménäni entawente quëwënänipa.
17 Wængonguï nänö waadete pönënö
ante ædæmö entawëmö ïninque mönö
godongämë waadete pönëmö beyë tö-
mengä apænte anguïönæ ïñonte guïñënä-
maï inguïmö ïmompa. Edæ Mæmpo
Wængonguï nempo Itota nänö quëwengaï
baï mönö ïmæca quëwëninque adobaï
quëwëmö inte mänïñedë guïñënämaï
inguïmö ïmompa. 18 Në waadete pönengä
ïñömö tömengä guïñënämaï ingampa.
Wæætë edæ tömengä nänö waadete
pönënö ëmëwo pæte baï eyepë ba
ïninque tömengä në waadete pönengä
ïnongä inte ädö cæte guïñenguingää. Në
guïñengä guiquënë tömengä nänö pante
wæwenguïnö incæ do pante baï wæwengä
ingampa. Tömengä nänö waadete pönënö
ante wïï eyepë ba ïninque tömengä
ëmëwo pædämaï baï ingampa.

19 Wængonguï edæ mönö ïmonte täno
waadete pönengacäimpa. Mänömaï beyë
mönö wæætë waadete pönëmö ïmompa.
20 Botö Wængonguï ingante në waadete
pönëmo ïmopa, ante në angä ïñömö tö-
mengä wæætë tömengä töniñacä ingante
në pïinte ingä ïninque tömengä babæ
änewënongä ingampa. Edæ mäningä nänö
töniñacä ingante në adingä incæ tömengä
ingante waadete pönënämaï ingä incæte
adocä Wængonguï ingante në adämaï ïn-

ingä incæ ædö cæte tömengä ingante
waadete pönenguingää. [21] Ayä, Ïïmaï
cæedäni, ante Itota Codito mönö ïmonte
ïïmaï angacäimpa. Tömämïni Wængonguï
ingante në waadete pönëmïni inte mïnitö
tönïïñadäni ïnänite adobaï waadete pönen-
guënëmïni ïmïnipa.

5

Inguipogaque näni quëwënö ante mönö Baa angæimpa

[1] Tömänäni Itota ingantedö ante,
Mönö Codito ingaingä ingampa, ante në
pönënäni inte Wængonguï wënäni näni
mempoga ëñagaincabo ïnänipa. Ayä
tömänäni Mæmpocä ingante në waadete
pönënäni ïñömö tömënäni adobaï tömengä
Wengä ingante waadete pönënänipa.
[2] Mönö Wængonguï wënäni ïnänite
waadete pönëmö ïmöö, ante ëñencæte ante
ïïmaï ante do ëñëmompa. Wængonguï
ingante waadete pönëmö ïninque ayä
tömengä, Ïïmaï cæedäni, ante nänö
wææ angaïnö ante ëñente cæmö ïninque
mönö, Në waadete pönëmö ïmompa,
ante ëñëmaïmompa. [3] Wængonguï
ingante mönö waadete pönënö ïñömö
ïïmaï ante impa. Wængonguï, Ïïmaï
cæedäni, ante nänö wææ angaïnö ante
mönö ëñente cæcäimpa. Edæ mänïnö
ante, Ïïmaï cæedäni, ante nänö wææ
angaïnö ante ëñente cædinque mönö
wïï teëmë mongænte baï baquinque
cæmompa. [4] Edæ Wængonguï wëmö
mempoga mönö ëñagaincabo ïñömö mönö
tömämö inguipogaque ante näni quëwënö
ante Baa äninque godömenque tæï ëmonte
gänä cæmompa. Inguipogaque ante
näni quëwënö ante mönö godömenque
tæï ëmömämo ïñömö ïïmaï ante impa.
Wængonguï ingante mönö wede pönënö
beyænque mönö godömenque tæï ëmömö
inte gänä cæmompa. [5] Inguipogaque
ante näni quëwënö ante Baa ancæte ante
æcänö godömenque tæï ëmongä inte gänä
cæcantawoo. Edæ Itota Wængonguï Wengä
ingaingä ingampa, ante në pönenganque
tömengä godömenque tæï ëmönongä
ingampa.

Wængonguï Wengä ingantedö ante nö ante impa

[6] Në æpënë guiite pongaingä ïñömö
nämä wepë petë petë wæænte në
gogaingä ïñömö mäningä ïñömö Itota
Codito ïnongä ingacäimpa. Tömengä wïï
æpënenque inte pongacäï wæætë æpënë
inte ayë nämä wepë inte pongacäimpa.
Ayë Wængonguï Önöwoca incæ tömen-
ganque mänïnö ante, Nö ante impa, ante
në apënecä ingacäimpa. Edæ Wængonguï
Önöwoca në nöingä ïnongä ingampa.
[7] Edæ mëa go adoque ïnäni mänimpodäni,
Nö impa, ante apënete baï në änäni
ïnänipa. [8] Edæ Wængonguï Önöwoca incæ
æpë incæ wepë incæ mëa go adoque
mänimpodäni incæ, Nö impa, ante në
apënedäni më öñompa. Mänimpodäni
ïñömö quïëmë äninque adodö ante në
apënedäni ïnänipa. [9] Quïëmë ante waocä
incæ, Nö impa, ante nänö apënedïnö
ante do ëñëmompa. Quïëmë ante, Nö
impa, ante Wængonguï nänö apënegaïnö
guiquënë godömenque waa pönï impa.
Edæ Wængonguï tömenganque nänö
apënegaïnö impa. Edæ tömengä Wengä
ingantedö ante Wængonguï, Nö pönï impa,
ante nänö apënegaïnö impa töö. [10] Æcänö
Wængonguï Wengä onguïñængä ingante
në wede pönëna ïñömö tömengä, Nö impa,
ante Wængonguï nänö apënegaïnö ante
entawente quëwengampa. Wæætë edæ
æcänö Wængonguï nänö apënegaïnö ante
wïï pönëna guiquënë tömengä Wængonguï
ingantedö ante, Babæ änongä ingänö,
ante në angä ingampa. Edæ Wængonguï
tömengä Wengä ingantedö ante, Nö impa,
ante nänö apënegaïnö ante mäningä
ïñömö pönënämaï ingampa töö. [11] Ayë
mänïnö ante tömengä, Nö impa, ante nänö
apënegaïnö ante ïïmaï ante impa. Mönö
ïmonte Wængonguï, Mïni wantæpiyë
cöwë quëwenguïnö, ante pönongä æn-
tamompa. Mänïnö mönö quëwenguïnö
ante tömengä Wengä në quëwënongä
inte mönö ïmonte pönongä ænïmö inte
entawente quëwëmompa. [12] Tömengä
Wengä nempo në quëwengä ïñömö
tömengä wantæpiyë nänö quëwenguïnö
do entawente quëwengampa. Wængonguï
Wengä nempo në quëwënämaï ingä
guiquënë tömengä wæætë wantæpiyë
nänö quëwenguïnö ænämaï ingampa.

Wäö ïinque nänö angaïnö

[13] Mïnitö Wængonguï Wengä ëmöwo
ante në pönëmïni ïñömïnite botö mänïnö
ante yewëmömo aedäni. Mïnitö edæ
wantæpiyë cöwë mïni quëwenguïnö do
entawente quëwëmïni ïñömïnite botö,
Ëñencæmïnimpa, ante yewëmömopa.

[14] Ïïmaï beyænque Wængonguï weca
guïïñënämaï pömö ïmompa. Mönö
quïëmë æncæte ante tömengä ingante
apënedinque tömengä nänö änö baï
ante apënemö ïninque tömengä mönö
ïmonte ëñëmaingampa. [15] Ayë, Mönö
ïmonte në ëñënongä ingampa, ante ëñëmö
ïninque mönö, Quïëmë ante apënemö
ëñëninque tömengä mänïnö mönö änïnö
ante do pönongä ëmö ïmompa, ante
ëñëmaïmompa.

[16] Mïnitö mïni tönïñacä wënæ wënæ
cæcä incæ wïï tömengä nänö ëmëwo
wænguinque wënæ wënæ cæcä amïnitawo.
Mänömaï cæyongante në adingä ïñömö
mäningä beyë ante Wængonguï ingante
apënecæcäimpa. Apënecä ëñëninque
Wængonguï tömengä ingante wantæpiyë
nänö quëwenguïnö pönongä æncæcäimpa.
Edæ pancadäniya wënæ wënæ näni
cædincoo mongënäni incæ wïï tömënäni
näni ëmëwo wænguinque wënæ wënæ
cædänipa, ante botö mänïnänique ïnänit-
edö ante apënebopa. Wæætë edæ waocä
Wængonguï Tæiyë Waëmö Önöwoca
ingante ancaa Baa Baa äninque tömengä
nänö ëmëwo wænguinque në wënæ wënæ
cæcä ingampa. Ïninque botö, Mänömaï
Baa äninque në wënæ wënæ cædingä beyë
ante Wængonguï ingante apënecëimpa,
ante änämaï ïmopa. [17] Quïëmë wïwa cæmö
mänïnö tömänö wënæ wënæ mönö cædö
impa. Wæætë wënæ wënæ cæmö incæte
wïï tömänö mönö wënæ wënæ cædö beyë
mönö në wænguënëmö bamompa. Pancaa
beyænque në wænguënëmö bamompa.

[18] Wængonguï wënäni näni mempoga
ëñagaincabo ïñömö godömenque wënæ
wënæ cædämaï ïnänipa, ante ëñëmompa.
Edæ Wængonguï Wengä ëñagaingä inte
tömënäni ïnänite wææ cædongä ingampa.
Ayë wënæ incæ tömënäni ïnänite gam-
podämaï ïnongä ingampa. [19] Wængonguï
wëmö ïmö ïmompa, ante ëñëmompa.
Wæætë wadäni edæ inguipogaque ante në
quëwënäni guiquënë tömënäni tömänäni
wënæ awënë nempo quëwënänipa, ante
ëñëmompa. [20] Wængonguï Wengä do pongä
ingacäimpa. Ayë Wængonguï në nöingä
ingaingä ingante ate baï pönencæmïnimpa,
ante cædinque tömengä mönö ïmö pönö
odömongä ate ëñëmompa. Tömengä
mänömaï cæcampa, ante adobaï ëñë-
mompa. Ayë tömengä në nöingä ingaingä
ïñongante mönö tömengä Wengä Itota
Codito nempo quëwëmompa. Itota Codito
nö Wængonguï ingaingä ingampa. Ayë
tömengä wantæpiyë cöwë në quëwengä
ingaingä inte pönö cæcä beyænque mönö
adobaï wantæpiyë quëwëmö ïmompa.
[21] Botö wëñëmïni baï ïmïni ëñëedäni.
Wadäni, Mönitö wængonguïidi impa, ante
näni cönönincoo weca godämaï ïedäni,
ämopa. Mäninque ante yewëmömopa.

2 Wäö
cadota ante nänö ayænta yewæ̈mongainta

Nöïnö mönö änö ante ayæ̈ mönö waadete pönënö ante

1 Mïnitö Wængonguï ingante mïni
pönencabo ïñömïnite botö në aabo Picæ̈mo
mïni änömo inte yewæ̈mömopa. Mïnitö
badä näni wencabo baï ïñömïnite tömengä
mïnitö ïmïnite apænte æ̈ngacäimpa. Botö
mïnitö ïmïnite nö waadete pönëmopa.
Wïï botonque waadete pönëmïni inte
wæætë mönö Codito nöingä nänö waa
pönï angaïnö ante në ëñënïnäni adobaï
tömënäni tömänäni näni në waadete
pönëmïni ïñömïnite yewæ̈mömo aedäni.
2 Edæ mönö në Nöingä nänö waa pönï an-
gaïnö ante entawente quëwëmö inte mönö
cöwë ñimpo cædämaï entawencæmöimpa.
3 Në Mæmpocä Wengä Itota Codito tönö
Mæmpo Wængonguï tömëna godongämæ̈
waadete pönö cædinque, Quëwencæmïn-
impa, ante mönö ïmonte waadete waa cæda
beyænque mönö gänë entawencæmöimpa.
Ïninque mönö në nö pönëmö inte mänïnö
ante cöwë entawente quëwënömö inte
mönö wacä ingä wacä ingä waadete
pönëmö incæmöimpa.

4 Mæmpo Wængonguï mönö ïmonte
nänö, Ïïmaï cæedäni, ante nänö wææ
angaïnö baï ëñente cædinque mïni pö-
nencabo ïñömïni botö, Pancadäniya nöïnö
cægonte baï quëwënänipa, ante ëñënïmo
inte nanguï tobopa. 5 Ñöwo ïñömö mïnitö
ïmïnite ämo ëñëedäni. Mïnitö Wængonguï
ingante mïni pönencabo ïñömö wacä ingä
wacä ingä waadete pönëedäni ämopa. Botö
ñöwo mänömaï äninque wïï tömëmo wææ
änö ante yewæ̈mömopa. Wæætë Awënë
do wææ nänö angaïnö ante wëënëñedë
mönö ëñente æ̈ngaïnö ante adodö ante
yewæ̈mömo aedäni. 6 Në pönënäni ïnänite
mönö waadete pönënö ïïmaï impa. Mönö
Codito, Ïïmaï cæedäni, ante nänö wææ
angaïnö ante ëñente cædinque mönö
quëwengæ̈impa. Mïnitö wëënëñedë do
mïni ëñënïnö baï wææ äninque tömengä,
Mïnitö cöwë waadete pönente quëwëedäni,
angacäimpa.

Waodäni oda cæcædänimpa, ante në cædäni

7 Waodäni edæ oda cæcædänimpa, ante
në cædäni nanguï ïnäni ïmæca quëwënäni
weca gote mæ̈ ongönänimpa. Mänïnäni
ïñömö Itota Codito Waocä ëñate pongaingä
ingampa, ante änämaï në ïnäni ïnänipa.
Æcänö tömënäni baï në ingä, Waodäni
edæ näni oda cæquinque, ante në cæcä
ingampa. Ayæ̈, Botö Codito ïmopa, ante
Codito ingante pïinte cædongä ingampa.
8 Mïnitö ïñömö nämä wææ aaedäni. Quïëmë
cæcæte ante mïni cæďïnö ante mïnitö,
Wë womönämaï ingæ̈impa, ante cædinque
wææ cæedäni. Wæætë mïni cæďïnö beyæ̈
Wængonguï nänö pönonguincoo tömen-
coo eyepæ̈ pönongä æncæte ante cæedäni.

9 Në pönengä Itota Codito nänö odö-
monte apænegaïnö ante në ëñëningä incæ
wïï godömenque ëñente cædinque wadö
ante wadæ gocä ïñömö tömengä ædö cæte
Wængonguï tönö godongämæ̈ quëwengu-
ingää. Wæætë Itota Codito nänö odö-
monte apænegaïnö ante godömenque në
ëñente cædongä ïñömö tömengä ïñömö
Mæmpocä tönö ayæ̈ tömengä Wengä tönö
godongämæ̈ quëwengampa. 10 Wacä mïnitö
weca pöninque mänïnö Codito odömonte
apænedïnö ante odömonte apænedämaï
ingampa, ante adinque mïnitö tömengä
ingante, Botö oncönë pö guiie, ante änä-
maï ïedäni. Ayæ̈, Waa quëwente pömi,
ante änämaï ïedäni. 11 Edæ adocä ingante
æcänö, Waa quëwente pömi, ante äna tö-
mengä mäningä wënæ wënæ cæyongante
tömengä tönö guëa cæte baï cæcampa.

Wäö ïïnque nänö angaïnö

12 Botö mïnitö ïmïnite godömenque
nanguï äïnente wæbo incæte mincayonta
inte wentamömæ̈ yewæ̈möïmæ̈ inte wïï
yewæ̈möïnëmopa. Wæætë mïnitö weca
ëñacæ pöïnëmo ïmopa. Ayæ̈ mïnitö
tönö awincadö awinca adinque botö
apæ̈neïnëmo ïmopa. Mänömaï cædinque
botö, Mönö godongämæ̈ eyepæ̈ pönï wat-
apæ̈ tocæmöimpa, ante cæbopa. 13 Mönitö
tönïñamïni ëñëedäni. Wængonguï ingante
möni pönencabo tömengä nänö në
æ̈ngaïmöni inte mönitö ïñömö mïni
pönencabo ïñömïnite, Waa quëwëedäni,
ämönipa, ante yewæ̈mömopa.

3 Wäö
cadota ante nänö tömanta yewäëmongainta

Gayo ingante Wäö nänö waa apäenedö

1 Gayo botö në waadebi ëñëmi. Bitö botö
në nö waadete pönëmi ïñömite botö në
aabo Picëmo mïni änömo inte, Acæbiimpa,
ante yewäëmömopa.
2 Botö në waadebi ëñëmi. Tömëmi önö-
woca incæ waa ëwocate quëwëmi baï bitö
baonga adobaï waa ëñabi quëwencæbi-
impa, äninque ayë, Bitö quëwenguïnö
ante bitö cöwë waa pönï quëwencæbiimpa,
ämopa. 3 Mönö töniïñadäni pancadäniya
ïñömö pöninque, Gayo ïñömö Itota Codito
nö pönï nänö angaïnö ante cöwë nö pönën-
inque cæcampa, ante apënedänitapa. Ayë,
Gayo ñöwo godömenque nöïnö cægonte
baï quëwengä ingampa, ante apënedäni
ëñëninque nanguï pönï totabopa. 4 Botö
wëmïni baï ïmïni ïmïnitedö ante, Itota
Codito nö pönï nänö angaïnö baï tömënäni
nöïnö cægonte baï quëwënäni ïnänipa,
ante apënedäni ëñëninque botö godö-
menque watapë toquinque impa.
5 Botö në waadebi ëñëmi. Mönö
töniïñadäni incæ bitö në tæcæ adïnäni ïnäni
incæte bitö quïnö tömënäni beyë ante
cædinque cöwë pönëninque ædæmö cæbi
ïmipa. 6 Codito ingante godongämë möni
pönencabo ïñömönite mänïnäni wæætë,
Gayo në waadete pönengä ingampa, ante
mönitö ïmönite apënedäni ëñentamönipa.
Tömënäni Wængonguï ingante në cædäni
ïnänipa cæbii. Bitö tömënäni ïnänite godö
cæbi ëninque gomonga godäni ïninque
waa ïmaimpa. 7 Edæ tömënäni ïñömö
Itota ëmöwo beyænque tao godänitapa.
Mänömaï goyönänite në ëñënämaï cædäni
dicæ pönönäni ënänitawogaa. 8 Mänömaï
beyë mönö Wængonguï nöingä nänö
angaïnö ante tömënäni tönö godongämë
cæcëimpa, ante cædinque mänïnäni baï
ïnäni mönö oncö pönäni adinque mönö,
Pö guiite cænte möedäni, anguënëmö
ïmompa.

Diotedepeto tönö Deëmetedio

9 Codito ingante mïni pönencabo
ïñömïnite botö mïnitö ïmïnite do
yewäëmontabopa. Incæte Diotedepeto
ïñömö, Botö në awënë ïmopa, ante në
cæïnënongä inte mönitö ïmönite Baa
äninque nänënë cæcä ingampa. 10 Mïnitö
weca botö pöninque tömengä quïnö
nänö cædö ante edonque pönï apënebo
ëñencæmïnimpa. Edæ tömengä mönitö
ïmönitedö ante önonquedö ante wënæ
wënæ apënecampa. Ayë mänïnö ante wïï
eyepë impa, ante pönente ingä ïninque
tömengä edæ mönö töniïñadäni pönäni
adinque, Pö guiite cænte möedäni, änämaï
ingampa töö. Wadäni guiquënë, Pö guiite
cænte möedäni, ancæte ante në cæïnënäni
ïnänite tömengä adobaï, Cædämaï ïedäni,
ante wææ angä ingampa. Ayë mänömaï
cædäni adinque tömengä, Mönitö Codito
ingante möni godongämë pönencabo
ïñömönite mïnitö gobäewedäni, angampa
cæbii.
11 Botö në waadebi ëñëmi. Quïnö wënæ
wënæ ï adinque bitö adodö cædämaï ïe.
Wæætë quïnö waa ï adinque adodö cæe.
Quïnö waa impa, ante në cædäni ïñömö
Wængonguï wënäni ïnänipa. Quïnö wënæ
wënæ impa, ante në cædäni guiquënë
Wængonguï ingante adämaï ïnänipa.
12 Deëmetedio ingantedö ante tömänäni
waa apënedänipa. Wængonguï nöingä
nänö quëwënö baï Deëmetedio adobaï
nöïnö cæte quëwënongä ingampa, ante
acëimpa. Mönitö adobaï tömengä ingante
ante waa apënemöni ïmönipa. Ayë
tömengä ingantedö mönö änïnö nö impa,
ante do ëñëmipa.

Wäö ïïnque nänö yewäëmongaïnö

13 Mïnitö ïmïnite godömenque nanguï
äïnente wæbo incæ yewäëmöingö inte
wentamömë yewäëmöïmë inte wïï
yewäëmöïnëmopa. 14 Wæætë bitö weca
wantæ ïñö pöninque botö aïnëmo ïmopa.
Pömo ate botö bitö tönö awincadö awinca
adinque apënecæmönaimpa.
15 Bitö piyënë cæte quëwencæbiimpa,
ämopa. Mönö ëmigoidi ïñömö quëwënäni
bitö ïmite, Waa quëwencæbiimpa, ante
apënedänimpa. Mönö ëmigoidi bitö weca
quëwënäni tömänäni ïnänite wæætë bitö
adocanque ingante adocanque ingante
apënedinque, Waa quëwencæbiimpa,
ante botö beyë apënebi ëñencædänimpa,
ämopa. Mäninque ante yewäëmömopa.

Codaa
cadota ante nänö yewäämongainta

Waa quëwencæmïnimpa, ante Codaa yewäämongampa

1 Botö Itota Codito ingante në cædömo inte Tantiago tönïïñabo Codaabo ïnömo ïmopa. Mæmpo Wængonguï mïnitö ïmïnite waadete pönëninque aa pecä pömïni ïninque mïnitö Itota Codito nempo në ongömïni ïïñömïnite botö, Acæmïnimpa, ante yewäämömopa. 2 Wængonguï waadete pönö piyënë cæcä ïninque mïnitö tömengä nänö gänë entawënö ædæmö entawëninque nanguï waadete pönente waa cæte quëwencæmïnimpa, ante yewäämömopa.

Babæ ante në odömonte apënedäni
(2 Pegodo 2.1-7)

3 Botö në waadedömïni ëñëedäni. Botö, Codito ængä beyænque mönö quëwëmämo æbänö ï, ante quingä yewäämoncæte ante cæyömote wadäni wënæ wënæ cædäni ate wædinque botö, Mïnitö wææ cæedäni, ante yewäämonguënëmo batabopa. Wængonguï quïmö ïïñömonte tömengä ïïñömö, Wede mïni pönënö ante pönömo äninque mïnitö cöwë wææ aaedäni, ante äämäwo pönï pædæ pönongä ænte entawëmompa. Ïninque botö wæætë, Wede mïni pönënö ante wææ cæcæmïnimpa, ante yewäämonguënëmo intabopa. 4 Wængonguï, Botö ïmote në Baa änäni näni pante wæquinque wentamö mongænänipa, ante tömënäni ïnänite apænte äninque pïingampa, ante do yewäämongatimpa. Tömënäni ïïñömö mïnitö weca do awëmö pönänipa cæmïnii. Wængonguï pönö waadete nänö cægaïnö ante tömënäni wapiticä cædinque, Mïnitö baonque towenque mïni cæïnënö ante önonque cæcæmïnimpa, ante cædinque Wængonguï waadete pönö cæcampa, ante babæ ante odömonte apænedänipa. Ayä Itota Codito adocanque mönö Tæiyä Awënë ïïñongante tömënäni ïïñömö tömengä ingante Baa änänipa.

5 Mïnitö wæætë tömänö ante ëñënïmïni ïïñömïnite botö, Do mïni ëñëníïnö ante wæætë wæætë adodö ante pönencæmïnimpa, ante cædinque adodö ante yewäämoncæ cæbo aedäni. Dodäni Equitobæ quëwëñönänite mönö Awënë ænte mäocä godäni ate tömengä në wede pönënämaï ïnäni ïnänite edæ, Ömäe, ante capo wënongä wængadänimpa. 6 Ayä anquedoidi në awënëidi ïnönäni incæ pancadäniya tömënäni näni aagaïnö incæ ñimpo cædinque tömënäni näni quëwengaïñömö ëmö cædinque wadæ gogadänimpa. Adinque Wængonguï, Botö apænte anguïönæ ïinque bayonte tömënäni ïnänite botö pancæboimpa, ante ñöwo ïïñömö gæguincamenca wodämaï inguïmenca tæï goti wïninque tömënäni ïnänite wëmö ïïñömö mangui tee mönete wææ cæcampa. 7 Ayä Todömä ïïñömö quëwengaïnäni tönö Gömoda ïïñömö quëwengaïnäni eyequeï godongämä näni quëwengaincabo näni quëwengaincabo tönö adobaï wënæ wënæ cædinque nänöogængä ïnämaï ïïñongante godö möninque ayä godömenque quingämë baï wïwa tote quëwengadänimpa. Mänömaï cæte quëwënäni ate Wængonguï angä gonga wæä tï wocäno gonte äämäwo wængadänimpa. Mänömaï godö pangä näni wængaï baï ante odömöninque Wængonguï, Në wënæ wënæ cædäni adobaï gonga cöwë yædæ yædæ bæcoyömö caate wæquïnänidö anguënë, ante mönö ïmonte odömoncæte ante cægacäimpa.

8 Ayä wïïmonte baï mä pönente në odömonte apänedäni ïïñömö ñöwo mïnitö weca pöninque dodäni näni cægaï baï adobaï pönï cædänipa. Wïwa cædinque tömënäni wentamö mongænte baï edæ baö ñömænguï ëñadänipa. Awënëidi ïnänite edæ Baa änänipa. Ayä anquedoidi öönædë ñäö ïïñömö quëwënäni ïnänite edæ babæ äninque wënæ wënæ ante tedewënänipa. 9 Incæte anquedo awënë Mïiguedo incæ tömënäni pïinte näni tedewënö baï adobaï tededämaï ingacäimpa. Möitee wodi baö ïnï adinque anquedo Mïiguedo tönö wënæ awënë ïïñömö edæ, Æbänö cæquïï, ante guëadö guëa angadaimpa. Äñönate Mïiguedo ïïñömö, Botö në apænte anguënëmo ïmopa diyä anguïmoo, ante pönëninque guïñente wædinque wënæ awënë ingante, Wënæ wënæ cæbipa töö, ante pïinte änämaï ingacäimpa. Wæætë, “Wængonguï incæ bitö ïmite Baa angä ëñencæbiimpa,” angacäimpa. 10 Ñöwodäni ïïñömö tömënäni adämaï inte

näni ëñënämaï ïnönö ante edæ pïïninque do wïwa tedewënänipa. Wæætë babæidi näni ëñënonque ante ëñëninque tömënäni mänïïnonque ante näni cædö beyë wænte näni ñömænguinque godömenque quingämë baï cædänipa.

11 Tömënäni edæ näni Ca ca wæquinque baquïnö anguënë. Caïnö wodi nänö gogaïnö incæ edæ do godänipa. Ayë Badäö wodi, Nanguï æncæboimpa, ante cædinque tömengä nänö oda cægaïnö incæ tömënäni ïñömö adodö ante pogodo godinque, Godömenque nanguï æncæboimpa, ante oda cædänipa. Ayë Codee wodi, Awënëidi ïnänite wido cæcëimpa, ante nänö cægaïnö baï cædinque ñöwodäni näni wænguinque adobaï cædänipa.

12 Mïnitö waadete pönëninque godongämë ponte cëñömïni ïïnäni ïñömö guïñënämaï inte adoyömö ponte cënänipa. Mïnitö tönö godongämë ongönäni beyænque mïni cabo wentamö baate baï ëmömïni awædö. Tömënäni, Në aawëmöni ïmönipa, ante babæ apënedinque në cënïïnäni baï ïnäni ïnänite pædæ godönämaï ïnäni inte tömënänique ade cænte baï cædinque wïï nöïnö ante odömonte apënedänipa töö. Ayë waodäni, Cöönæ cæ tobaimpa, ante wæyönänite boguïmancoo cöönæye ëmöñonte woboyë pö wido cæ baï cædinque tömënäni näni, Pönömöni æncæmïnimpa, änïnö ante pönönämaï inte edæ babæ cædänipa. Ayë awë incayedë ömæcawë ï adinque do bæ wite mempoga wënïwë baï ïnäni inte tömënäni mempoga wænte baï ïnäni inte, Pönömöni cæncæmïnimpa, ante në babæ änewënäni ïnänipa. 13 Ayë gäwapëno tadömengadë ompota öñöñö mængonta mængonta cædinque ompota yabæ tayönöï edonque öñö aï baï tömënäni wïwa cæyönäni wentamö näni entawënö adobaï edonque pönï ongö acëimpa. Ayë nëmö adodonque goquënë incæ oo tobë wæænte wëmö ba baï tömënäni adobaï oda cæte wapiticë godäni inte edæ tömënäni näni cöwë tadämaï wæwenguinque më mämonte baï ïñömö edæ godäni ïnänipa.

14 Ayë Adäö wodi nänö mömoidi wæë nänö mömoidi wæë nänö mömocä ingaingä inte Ënoco ïñömö tömengä Wængonguï beyë apënedinque dodäni babæ ante në odömonte apënedäni ïnänit-edö ante ïïmaïnö ante apënegacäimpa. "Mönö Awënë pongä apa quëwënänii. Ayë tömengä quïnäni tæiyë waëmö ïnäni adobaï mïïdo ganca mänimpodäni pöñönänite adopo adopo edæ pö pö cædinque önompo tipæmpoga mänimpoga pönäni inte bacoo ïnäni mönö Awënë tönö godongämë poncædänimpa. 15 Tömengä mänömaï pöninque edæ tömämö ïmonte apænte ancæcäimpa. Wængonguï ingante në Baa änäni ïnänite tömengä, Mïnitö mïni wæwente baquinque botö ïmote Baa äninque edæ ëñënämaï cæmïnipa töö, ancæcäimpa. Ayë, Mïni në Baa änoncabo ïnömïni inte mïnitö mïni wæwente baquinque edæ botö ïmote pïinte äninque wïwa ämïnipa. Ämo ëñëmaïmïnipa, ante edonque apënecæte ante mönö Awënë poncæcäimpa." Mänömaïnö ante Ënoco wodi wëënëñedë pönï angacäimpa. 16 Ñöwodäni æbämë cædäni incæ në babæ ante odömonte apënedäni ïñömö, Quïmë quëwëë, ante pïïninque piyënë cædämaï ïnänipa. Taadö ante tömënäni nämä näni cæïnëwënonque ante tee empote godänipa. Botö godömenque waa pönï cæbo aedäni, ante nämä ængö cædinque tedewënänipa. Ayë, Wadäni mönitö wædö ante pönö cæcædänimpa, ante babæ cædinque tömënäni wadäni ïnänite waa ate baï tededinque waa pönï cæte baï godö apënedänipa cæmïnii.

Në pönëmïni ïñömö ïïmaï cæcæmïnimpa, ante

17 Mïnitö guiquënë botö në waademïni ëñëedäni. Mönö Awënë Itota Codito nänö në da godongaïnäni incæ, Æbänö baquïï, ante näni apënegaïnö ante ïïmaïnö ante pönëedäni. 18 Tömënäni ïñömö mïnitö ïmïnite apënedinque, "Wodo ïïmæca ïinque bayonte edæ wadäni nämä näni toïnëwente godönö ante goquïnäni incæ Wængonguï ingante Baa ante badete toquïnäni ïnönäni inte edæ do poncædänimpa," ante apënedäni ëñëmïni-tapa. 19 Ïïnäni në badete todäni ïñömö Wængonguï Önöwoca ingante ëwocadämaï ïnäni inte edæ nämä näni cæïnënö ante ëñente cædänipa. Mïnitö adocabomïni ïñömïnite tömënäni, Nänëneto nänënë gocæmïnimpa, ante cædinque pä cæte baï cædäni ïnänipa.

20 Botö në waadedömïni edæ ïïmaï cæedäni. Mïnitö mönö Tæiyë Waëmö pönï ïnongä ingante wede pönëmïni inte

mänïnö mïni wede pönënö incæ dica tæï gö cæte ongonca baï impa. Ante adinque mïnitö oncö dicaboga mænonte baï edæ tæï pïñæninque godömenque cæedäni. Ayæ Wængonguï Tæiyæ Waëmö Önöwoca ingante ëwocadinque mïnitö, Tömengä æbänö angää, ante ëñëninque mänïnonque ante Wængonguï ingante apæneedäni. 21 Mïnitö, Mönö Awënë Itota Codito pönö waadete waa cæcä beyænque mönö wæänämaï inte cöwë wantæpiyæ quëwengæimpa, ante æncæte ante wänö cömïnitawo. Ïninque Wængonguï në waadete pönengä nempo cöwë waadete pönëninque ongöedäni.

22 Pancadäniya guiquënë, Wabänö quëwenguïmoo, ante guïñente wæyönänite mïnitö tömënäni ïnänite pïinte adämaï inte godö waadete waa cæedäni. 23 Pancadäniya guiquënë gonga bæcoyömö oo goquïnäni ïmaï impa, ante adinque mïnitö wæætë, Quëwencædänimpa, ante odömonte apænedinque tömënäni ïnänite ö æmïni beyænque quëwencædänimpa. Wadäni guiquënë wïwa cædäni inte nämä baö wentamö mongænte baï ëñayönänite mïnitö, Näate wæcæ wæ, ante guïñente wædinque tömënäni weocoo näni näadincoo incæ gampodämaï inte tömënäni beyæ wæætë waadete godö waa cæedäni.

Wængonguï waëmö pönï ëmönongä ingampa, ante

24 Mïnitö tæ go wæænte baï oda cædämaï incæmïnimpa, ante Wængonguinque eyepæ pönï ïnongä inte töö æmængä ate mïnitö adiyæ ongonte baï wede pönencæmïnimpa. Ayæ tömengä adocanque eyepæ pönï cædongä inte pönö badongä ate mïnitö waïmïni bamïni ïninque mïnitö nanguï pönï mïni watapæ toquinque tömengä nänö ñäö ëmöñömö ænte mæicä æicæmïnimpa. 25 Wængonguï adocanque pönï ïnongä inte mönö ïmonte, Quëwencæmïnimpa, ante në Ængaingä ingampa. Ïninque Itota Codito mönö Awënë nänö cægaïnö beyænque eyepæ bate quëwëmö ïñömö mönö ïïmaïnö ante apænecæimpa. Wængonguï ëñëmi. Bitö badongaincoo dæ äñonte wëënë ïmämoque ïñonte ñöwopämo ïñonte wapämo mïïmämo ïinque bayonte bitö adobique cöwë ñäö entawente tæï ëmöninque Awënë në tæï pïñæmi ïnömi inte tömäo ïñömö quëwënäni ïnänite në Änömi ïmidö anguënë, ante mönö apænecæimpa. Mänömaï baquïnö anguënë, ante botö, Amëë, ämopa.

Wäö ingante Itota Codito Nänö Odömongaïnö

Wäö wïïmonte baï nänö adï, ante yewëmongaïnö

1 Wëënëñedë quïnö wë wodonte baï ingatimpa, ante Itota Codito nänö odömongaïnö ante yewëmonte impa. Wængonguï ïñömö, Wantæ ïñonte quïnö baï baquïï, ante, Itota tömengä ingante në cædäni ïnänite odömoncæcäimpa, ante cædinque Itota Codito ingante edonque odömongä agacäimpa. Ayë Itota Codito wæætë tömengä anquedo ingante, Bitö Wäö botö në cæcä weca godinque odömömi acæcäimpa, ante da pönongä ponte odömongä atabopa.
2 Botö Wäömo guiquënë, Quïnö botö adïnö tömänö incæ nö impa, ante yewëmömopa. Mänïnö Wængonguï nänö angaïnö ante Itota Codito incæ botö ïmote edonque odömongä adïmo inte botö adobaï wïïmonte baï tömänö botö adïnö ante, Nö impa, ante yewëmömopa.
3 Wængonguï beyë botö apënedö ante ïï yewëmöintaa yewëmömopa. Mänintaa adinque në apënedäni näni toquinque. Ayë mäninta botö yewëmönïnö ante ëñente cædäni näni toquinque. Edæ ïïmaï baquïönæ wantæ ïñö oo baquïnö anguënë.

Godongämë näni pönencabo tiæte ganca ïnäni beyë Wäö yewëmongampa

4 Botö Wäömo ïnömo ïmopa. Atiabæ ïñömö wayömö wayömö incæ Codito ingante godongämë mïni pönencabo önompo ëmæmpoque go mencabomïniya acæmïnimpa, ante botö yewëmömopa.

Mönö Mæmpo Wængonguï wëënëñedë në quëwengaingä inte ñöwo quëwengä incæ ayë wantæpiyë quëwencæcäimpa. Tömengä Önöwoca incæ önompo ëmæmpoque go mëwoga önöwocaidi baï ëwocadongä inte Wængonguï nänö aacæ të contayömö tæcætawë ïnö në ongongampa. Ïninque Mæmpocä tönö tömengä Önöwoca waadete pönö cæda ate mïnitö gänë entawencæmïnimpa.
5 Ayë adobaï Itota Codito edæ Wængonguï ingantedö ante cöwë ædæmö pönï apënedongä inte wængä ate täno ñäni ömëmongaingä ingampa. Tömengä tömämæ awënë odeyeidi näni Tæiyë Awënë Odeye ïnongä ingampa. Tömengä adobaï mönö ïmonte në waadete pönënongä inte mönö wënæ wënæ cægaïnö adinque tömengä wepë inte mënongacäimpa. Tömengä adobaï waadete pönö cæcä ate mïnitö gänë entawencæmïnimpa, ämopa. 6 Ayë Itota, Botö Awënë Odeyebo nempo quëwëninque mïnitö botö tönö godongämë aamïni bacæmïnimpa, ante pönö badongacäimpa. Ayë, Botö Mæmpo Wængonguï ingante cæcæmïnimpa, ante Itota pönö cæcä ate mönö Wængonguï quï, ante në godömö bagaïmö ïmompa. Tömengä ñäö baï ëmöñongante mönö waocabo tömenganque ingante waa acëimpa. Tömenganque cöwë në tæï pïñënongä inte quingämenque quëwënäni ïñönänite tömengä tömänäni Awënë ïnongä ingampa, ante mönö cöwë angëimpa, ante Amëë, ante ämopa.

7 Ëñëedäni, tömengä edæ boguïmancodë wæëñongante,
tömänäni tömengä ingante acædänimpa.
Tömengä ingä në timpogaïnäni incæ adobaï tömengä ingante acædänimpa.
Ayë tömämæ quëwënäni tömänäni tömengä ingante adinque Ca ca wæcædänimpa.
Mänömaï baquïnö anguënë, ante
botö, Amëë, ämopa.

8 Wængonguï Awënë adocanque Tömää në Cægaingä inte ïïmaï angampa. "Botö Tänobo ingaïmo inte Tömämo inguïmo ïmopa." Mänömaïnö ante në angä ïñömö tömengä wëënëñedë do quëwengaingä inte ñöwo quëwengä incæ ayë wantæpiyë quëwencæcäimpa.

Itota Codito në ñäö baï ëmongaingä ingante Wäö nänö adö

9 Botö Wäömo ïnömo ïmopa. Mïnitö tönïñabo inte botö mïnitö tönö Awënë Odeye Itota nempo quëwëninque mönö tömengä tönö godongämë aamö ïnömö ïmompa. Botö mïnitö tönö godongämë wæwëmö ïmö incæte mönö wæntæye ïnämaï inte ee cæmompa. Wængonguï nänö angaïnö ante apënedinque ayë, Itota mönö Codito ïnongä ingampa, ante, Nö impa, ante botö apënedö beyænque botö wää tëïwënë Patömoto ïñömö tee mönete baï quëwentabopa.
10 Wængonguï Awënë itædë ïñonte Wængonguï Tæiyë Waëmö Önöwoca incæ

botö ïmote bæi ongonte baï cæyongä
botö önöñabæ ïnö adocanque tedepämo
todompeta näni ancadeca we öonte baï
yedæ të ëñentabopa. 11 Ïïmaï angantapa.
“Bitö quïnö wïïmonte baï abii, ante
yewæmöintaa yewæmöe. Yewæmöninque
wayömö wayömö incæ Codito ingante
godongämæ näni pönencabo önompo
æmæmpoque go mencabodäniya ïñönänite
tömënäni ïnänite da godöe,” ante an-
gantapa. “Epeto quëwëñömö quëwënäni
Ætämidöna quëwëñömö quëwënäni
Pedegämo quëwëñömö quëwënäni
Tiatida quëwëñömö quëwënäni Tadoditi
quëwëñömö quëwënäni Pidadedepia
quëwëñömö quëwënäni ayë Daoditea
quëwëñömö quëwënäni Codito ingante
godongämæ näni pönencabo näni cabo
näni cabo ïñönänite bitö tömënäni
ïnänite ïï bitö yewæmöninta da godömi
æncædänimpa.”
12 Äñongante botö, Æcänö äna ëñëmoo,
ante dadi ëmænte atabopa. Dadi ëmæñö-
mote yædo concædï tï wodönoincade oodo
inte badöincade önompo æmæmpoque
go mëa ganca ongoncade atabopa. 13 Ayë
yædo concædï tï wodönoincade ongöñömö
adoyömö tæcæguedë adocanque në Waocä
ëñagaingä baï inte ongongä atabopa.
Tömengä doyæncoo önöwa ganca incoo
mongëninque ayë tæcæënëmæ ïnö
pacadeyænta oodo inte badöï ëënëmængä
ingantapa. 14 Tömengä ocabo tönö ocaguï
ïñömö dayö näämænta pönï ëmö baï
adobaï encadinque yoguimö ñäö pönï
ëmö baï adobaï ñäö baï encacä ingantapa.
Ayë tömengä awinca incæ gonga wo
bæcote baï ëmongä ingantapa. 15 Tömengä
önöwa incæ yaëmenta bodonte näni änö
gongapamö guii ocoi äñonte ñäö ëmö
baï tömengä adobaï ëwacä ingantapa.
Tömengä tedeyongä æpë mæ conta
goyonte æpë të baï adobaï të ëñentabopa.
16 Tömengä önönempo tömempo incæ
nëmöidi æmæmpoque go mëa ganca
näëngantapa. Ayë tömengä önöne
ïnö yaëmë tipængaa waingamë engamë
ënedinque yædæ tadete ongongantapa.
Ayë tömengä awinca incæ nænque nanguï
tamonte baï ñäö baï ëmongantapa.
17 Tömengä ingä adinque botö tömengä
önöwa ïnö wænte baï të gowëæntabopa.
Të gowëëñömo tömengä önompo
tömempo inte botö ïmote gampodinque
“Bitö guïñënämaï incæbiimpa,” ante
äninque edæ, “Tömää badönämaï ïñedë
botö Do Quëwengaïmo ïmopa. Ayë tömää
ïinque bayedë incæ botö Ayë Pönï në
Quëwëmo incæboimpa,” ante angantapa.
18 Edæ “Botö në Quëwengaïmo ïnömo
inte në wënïmo incæ ñäni ömæmonte
cöwë wantæpiyë quëwëmo ïnömo ïmopa.
Waodäni në wænte godïnäni näni wænte
ongöñömö ongöñönänite botö, Cöwë
wënämaï quëwencæmïnimpa, ante botö
tëï pïñëmämo inte në æmo ïmopa.
19 “Mänömaï beyë bitö wïïmonte baï
bitö adïnö ante quïnö ñöwo ï, ante quïnö
ïincayë ate baquïï, ante yewæmöe ämopa.
20 Mänïï nëmöidi önompo æmæmpoque go
mëa ganca botö önönempo tömempo incæ
mæ öñoncoo bitö adincoo ante, Æbänö
ï, ante bitö ëñënämaï ïnönö ante botö
edonque pönï apënebo ëñencæbiimpa.
Botö ïmote godongämæ näni pönencabo
önompo æmæmpoque go mencabodäniya
ïñönänite tömënäni ïnänite në aadäni
baï nëmöidi ïnänipa. Ayë yædo concædï
tï wodönoincade oodo inte badöincade
önompo æmæmpoque go mëa ganca
ongoncadecoo bitö adincoo ante, Quïnö
baï ïnänii, ante botö adobaï bitö ïmite
edonque pönï apënebo ate në ëñëmi
bacæbiimpa. Wayömö wayömö incæ
botö ïmote godongämæ näni pönencabo
önompo æmæmpoque go mencabodäniya
ïñömö tömënäni yædo concædï tï
wodönoincade baï adobaï ïnänipa,” ante
Waocä në ëñagaingä ïñömö botö ïmote
apënegacäimpa.

2

Godongämæ näni pönencabo tiæte ganca ïnäni ïnänite Itota nänö änö

Epeto ïñömö quëwënäni ïnänite Itota nänö änö

1 Ayë adocä godömenque apënecantapa.
“Epeto ïñömö Wængonguï ingante
godongämæ näni pönencabo ïnänite në
aacä acæcäimpa, ante botö änö ante
ïïmaï yewæmöe ämopa. ‘Botö edæ
nëmöidi önompo æmæmpoque go mëa
ganca botö önönempo tömempo në
näëëmo ïmo inte botö adobaï yædo
concædï tï wodönoincade oodo inte
badöincade önompo æmæmpoque go
mencadea incade ongöñömö adoyömö
tæcæguedë në cægömo ïmopa.

2 “ ‘Mïnitö æbänö cæmïnii, ante
do ëñëmopa. Edæ nanguï pönï
cædinque mïnitö wæntæye ïnämaï inte
ee cæmïnipa. Mïnitö wïwa cædäni
ïnänite Baa ante quëwëmïnipa, ante
do ëñëmopa. Ayë Wængonguï nänö
në da godongaïmöni ïmönipa, ante
në änäni incæte ïnämaï ïñönänite
mïnitö, Näwangä ïnänii, ante ëñencæte
ante apænte adinque, Tömënäni babæ
änänipa, ante ëñente wæmïnitapa.
3 Mïnitö wæntæye ïnämaï inte ee
cæmïni ïmïnipa. Ayë botö ëmöwo
apënete beyænque wæwëmïni incæte
godömenque godömenque cædinque
mïnitö mïmönë nangë badämaï ïmïnipa,
ante do ëñëmopa.
4 “ ‘Incæte adoque pönï mïni cædïnö
wïï waa abopa. Mïnitö edæ wïï
wëënëñedë baï ædæmö waadete
pönëmïni ïmïnipa, ante awædö. 5 Edæ
mïnitö waa cædïmïni ïmïni incæte ñöwo
wæætë wënæ wënæ cæmïni bamïni
awædö. Mänïnö ante pönëedäni. Mänïï
mïni wënæ wënæ cædïnö ante, Ancaa
wæwente awædö, ante pönente ñimpo
cædinque mïnitö wëënëñedë mïni waa
cægaï baï adobaï cæte quëwëedäni
ämopa. Ämo ëñëninque mïnitö mïni
wënæ wënæ cædïnö ante wædämaï
ïmïni adinque botö mïnitö weca pömaï-
mopa. Pöninque mïni yædo concædï
tï wodönoincade nänö ongöñömö
ongöñonte botö ö ænguïmodö anguënë.
6 Incæte adoque mïni cædïnö guiquënë
waa abopa. Mïnitö edæ Nincodaitaidi
näni äniäni näni cædö ante adinque
pïinte ïmïnipa. Botö adobaï tömënäni
näni cædö ante adinque pïinte ïmopa.
7 “ ‘Wayömö wayömö incæ botö ïmote
godongämë näni pönencabo ïnänite
Wængonguï Önöwoca quïnö angää, ante
tömengä nänö änö ante në ëamonca
ïmïni inte ëñëedäni. Wængonguï waa
gönea ïñömö mänïñömö adowænque
quëwenguïwë pædïwë ïwæmpa. Tëï
ëmonte në gänä cædäni ïnänite botö
ïñömö, Mänïwë inca cæncæmïnimpa,
ante pædæ godoncæboimpa,’ ante mä-
inque ämopa,” ante Waocä në ëñagaingä
ïñömö botö ïmote apënegacäimpa.

Ætämidöna ïñömö quëwënäni ïnänite Itota nänö änö

8 Ayë adocä godömenque apënecantapa.
“Ætämidöna ïñömö Wængonguï
ingante godongämë näni pönencabo
ïnänite në aacä acæcäimpa, ante botö
änö ante ïïmaï yewëmöe ämopa. ‘Tömää
badönämaï ïñedë botö Do Quëwengaïmo
ïmopa. Ayë tömää ïinque bayedë
incæ botö Ayë Pönï në Quëwëmo
incæboimpa. Botö në wënïmo incæ
ñöwo wæætë ñäni ömëmongaïmo
ïmopa.
9 “ ‘Mïnitö wæwëmïni inte adobaï
ömæpomïni ïmïnipa, ante botö do
ëñëmopa. Incæte mïnitö nö ëamïni
ïmïnipa. Oodeoidi pancadäniya, Mönitö
Wængonguï ingante möni pönencabo
ïmönipa, ante në äniäni incæte wïï
mänömaï ïnänipa. Tömënäni mïnitö
ïmïnite ancaa pïinte babæ änewënäni
ïnänipa, ante botö do ëñëmopa.
Mänïnäni ïñömö Tatäna ingante näni
ëñencabo inte mänömaï cædänipa töö.
10 Mïnitö quïnö beyë wæwencæ cæmïni
ïmïni incæte guïñënämaï ïedäni. Tatäna
incæ, Æbänö cæmïnii, ante acæte ante
cæcä beyænque waodäni pancamïniya
ïmïnite tee mönecædänimpa. Önompo
tipæmpoga ëönæ ïñonte wæwenguïmïni
ïmïnipa. Ïninque mïnitö mïni wæn-
guinque wæmïni incæ cöwë pönëninque
ædæmö cæedäni. Mänömaï në cæmïni
ïninque botö, Mïni cöwë quëwenguinta,
ante poganta baï mïnitö ïmïnite pönömo
ëmaïmïnipa.
11 “ ‘Wayömö wayömö incæ botö
ïmote godongämë näni pönencabo
ïnänite Wængonguï Önöwoca quïnö
angää, ante tömengä nänö änö ante në
ëamonca ïmïni inte ëñëedäni. Wadäni
adopoque wëninque näni mempoga
wænguïmämo baï tëï ëmonte në
gänä cædäni ïñömö wæætë mempoga
wënämaï incædänimpa,’ ante mäninque
ämopa,” ante Waocä në ëñagaingä
ïñömö botö ïmote apënegacäimpa.

Pedegämo ïñömö quëwënäni ïnänite Itota nänö änö

12 Ayë adocä godömenque apënecan-
tapa.
“Pedegämo ïñömö Wængonguï
ingante godongämë näni pönencabo
ïnänite në aacä acæcäimpa, ante botö
änö ante ïïmaï yewëmöe ämopa. ‘Botö
edæ yaëmë tipængaa waingamë engamë
nëëmo ïmopa.

13 “ ‘Ædönö quëwëmïnii, ante botö
do ëñëmopa. Tatäna contaimpa
ongonte nänö aayömö adoyömö mïnitö
quëwëmïni ïmïni incæte botö ïmo edæ
ñimpo cædämaï quëwëmïni ïmïnipa.
Mïni quëwëñömö Tatäna adoyömö
quëwengä ïninque, Antipato edæ botö
änö ante cöwë pönëninque ædæmö
apënedongä ïñongante mänïñömö
quëwënäni tömengä ingante wënönäni
wængantapa. Tömengä wëñedë
incæ mïnitö botö ïmote edæ, Dicæ
pönëmogaa, änämaï ïmïnipa.

14 “ ‘Incæte pancaa mïni cædïnö wïï
waa abopa. Edæ pancamïniya docä
Badäö nänö odömonte apënegaïnö ante
ëñëwëmïni awædö. Tömengä ïñömö,
Badaco godö cæcä beyænque idægoidi
tee tëwate baï oda cæcædänimpa,
ante cædinque adocä Badaco ingante
odömonte apënecä ëñente cægacäimpa.
Wadäni, Mönitö wængonguï cænguï
impa, ante näni cönönï ante, Mïnitö
cëedäni, ante Badaco ïñömö idægoidi
ïnänite odömonte apënegacäimpa.
Ayë onquiyënäni tönö godö towente
cæedäni, ante odömonte apëne-
gacäimpa. 15 Ayë pancamïniya adobaï
Nincodaitaidi näni odömonte apënedö
ante ëñëwëmïni awædö. 16 Mänömaï
beyë mïni wënæ wënæ cædïnö ante,
Ancaa wæwente awædö, ante pönente
ñimpo cæedäni. Mïnitö mïni wënæ
wënæ cædïnö ante wædämaï ïmïni
adinque botö wantæ ïñonte mïnitö weca
pömaïmopa. Pöninque töménäni näni
odömonte apënedö ante në ëñëwënäni
ïñönänite botö önöne incæ yaëmë
ënedinque yædæ tadedinque guëadö
guëa cæcæboimpa.

17 “ ‘Wayömö wayömö incæ botö ïmote
godongämë näni pönencabo ïnänite
Wængonguï Önöwoca quïnö angää, ante
tömengä nänö änö ante në ëamonca
ïmïni inte ëñëedäni. Tëï ëmonte në
gänä cædäni ïnänite cænguï mänää näni
angaïnö botö wë wodönï cænguï ïñonte
godömo ænte cæncædänimpa. Adodäni
ïnänite adobaï dica näämæntaca godömo
æncædänimpa. Wa ëmöwo ante
pemöninque mänincaa yewëmonte
ingëimpa. Në ënänique mänïwo
ëñënäni ïnänipa,’ ante mäninque
ämopa,” ante Waocä në ëñagaingä
ïñömö botö ïmote apënegacäimpa.

Tiatida ïñömö quëwënäni ïnänite Itota nänö änö

18 Ayë adocä godömenque apënecan-
tapa.
“Tiatida ïñömö Wængonguï ingante
godongämë näni pönencabo ïnänite në
aacä acæcäimpa, ante botö änö ante
ïïmaï yewëmöe ämopa. ‘Botö edæ
Wængonguï Wëmo ïnömo ïmopa. Botö
awinca incæ gonga wo bæcote baï në
ëmömo ïmopa. Botö önöwa incæ yaë-
menta bodonte näni änö baï ñäö baï në
ëwabo ïmopa.
19 “ ‘Mïnitö æbänö cæmïnii, ante
mïni waadete pönënö ante mïni wede
pönënö ante wadäni ïnänite mïni waa
cædö ante botö do ëñëmopa. Mïnitö
wæntæye ïnämaï inte ee cædinque
godongämë cæmïni ïmïnipa, ante
ayë, Wëënëñedë do waa cædïmïni
inte ñöwo godömenque waa cæmïni
ïmïnipa, ante adobaï do ëñëmopa.
20 Incæte adoque pönï mïni cædïnö wïï
waa abopa. Onquiyængä Etabete në
ëmongä ïñömö edæ, Wængonguï beyë
në apënebo, ante nämä incæ në angä
ingante wido cædämaï ïmïni inte wæætë
tömengä ingante ayë godömenque
Ao ämïnipa töö. Ïñæmpa tömengä
ïñömö botö ïmote në cædäni ïnänite
nänö odömonte apënedö beyænque
oda cæte gocædänimpa, ante cæcä
beyë töménäni onquiyënäni tönö
godö towente cædänipa. Wadäni,
Mönitö wængonguï cænguï impa,
ante näni cönönï cënänipa töö.
Mänömaï cæcædänimpa, ante mäningä
onquiyængä odömonte apënecäimpa.
21 “ ‘Tömengä nänö towente
cædïmämo ante, Botö wënæ wënæ
cæbo inte ancaa wæwente awædö, ante
pönente wabänö ñimpo cæquingää,
ante botö tömengä ingante ee pänämaï
intabopa. Incæte tömengä nänö
wënæ wënæ cædö ante wædämaï
quëwengä ingampa. 22 Ïninque botö,
Tömengä ingante cæbo beyænque
wënæ wënæ bate wæwencæcäimpa,
ante cæcæboimpa. Ayë tömengä nänö
odömonte apënedïnö baï në ëñente
cædäni ïñömö tömengä tönö näni guëa
godö möwënïnö ante, Mönitö wënæ
wënæ cæmöni inte ancaa wæwente

awædö, ante pönente ñimpo cædämaï
ïnäni ïninque tömënäni ïnänite adobaï
botö cæbo beyænque nanguï wënæ
wënæ bate wæwëmaïnänipa. 23 Tömengä
wënäni ïnänite wënömo wæncædän-
impa. Ïninque wayömö wayömö incæ
botö ïmote godongämë näni pönencabo
tömancabodäniya ïñömö, Botö incæ
tömënäni näni mïmöno tönö ocaidë,
Æbänö pönënänii, ante në ëñëmo ïnömo
ïmopa, ante ëñencædänimpa. Ayë
mïnitö cædï baï ante adinque botö
wæætë adobaï mïnitö tömämïni ïmïnite
cæcæboimpa.
24 " 'Wamïni pancamïniya guiquënë
Tiatida ïñömö quëwëmïni inte mäningä
onquiyængä nänö odömonte apënedö
ante mïnitö në pönënämaï ïmïnipa.
Ayë Tatäna wë wodonte nänö angaïnö
ante ëñënämaï ïmïnitapa. Ïninque botö
mïnitö ïmïnite ïïmaï ämopa. Mïnitö
teëmë mongæncoo mongænte gote baï
wædämaï incæmïnimpa, ante wadö ante
änämaï incæboimpa. 25 Wæætë botö ocë
ëmænte wæænganca mïnitö edæ do mïni
pönënö ante ñimpo cædämaï ïedäni.
Mäninque ämopa.
26 " 'Inguipoga ïinque baganca ædänidö
botö änö në cædönäni inte tæï ëmonte
në gänä cædäni ïnänite botö pönö
cæbo ate tömënäni nämä tæï pïñënäni
badinque tömämë quëwënäni ïnänite
në änäni bacædänimpa. 27 Botö Mæmpo
botö ïmote pönö cæcä beyænque
Awënë badinque nämä tæï pïñænte
inte në ämo baï botö adobaï tömënäni
ïnänite pönö cæbo beyænque awënëidi
badinque aacædänimpa. Tæiyë awënë
tömengä nempo quëwënäni ïnänite
aacä baï tömengä ïñömö tömämæ
quëwënäni ïnänite, Ïïmaï cæedäni,
ante aacæcäimpa. Dai inte bæte
cængëmö tæï ënacä nancate baï
cædinque tömengä adobaï wabæca
wabæca quëwënäni ïnänite nanguï pante
cæcæcäimpa. 28 Mänïnäni ïnänite botö
adobaï wadaamö ñäö bayonte apäimö
incæ godömo æncædänimpa.
29 " 'Wayömö wayömö incæ botö ïmote
godongämë näni pönencabo ïnänite
Wængonguï Önöwoca quïnö angää, ante
tömengä nänö änö ante në ëamonca
ïmïni inte ëñëedäni,' ante mäninque
ämopa," ante Waocä në ëñagaingä
ïñömö botö ïmote apënegacäimpa.

3

Tadoditiidi ïnänite Itota nänö änö

1 Ayë adocä godömenque apënecantapa.
"Tadoditi ïñömö Wængonguï ingante
godongämë näni pönencabo ïnänite në
aacä acæcäimpa, ante botö änö ante
ïïmaï yewëmöe ämopa. 'Wængonguï
Önöwoca incæ önompo ëmæmpoque
go mëwoga önöwocaidi ëwocadongä
ingampa. Botö ïñömö tömengä ingante
në ëwocate quëwengaïmo inte nëmöidi
önompo ëmæmpoque go mëa ganca
ïnäni në näëante ingaïmo ïmopa.
" 'Ïninque, Mïnitö æbänö cæmïnii,
ante do ëñëmopa. Mïnitö mïïmïni
quëwëmïnipa, ante wadäni apënedäni
incæte mïnitö wïï waa cæte quëwëmïni
inte do wængaïnäni baï ïmïnipa töö.
2 Edæ, Botö Wængonguï ayongä mïni
cædïnö wïï eyepë cæmïnipa, ante
adinque botö, Ñäni ömëmöedäni,
ante ämopa. Ñäni ömëmöninque
mïnitö, Ayë mïïnäni quëwënäni incæ
në wæncæ cædäni baï badäni incæte
tömënäni wënämaï inte wæætë tæïmö
bacædänimpa, ante cæedäni. 3 Mänömaï
beyë, Quïëmë do ënïmïni baï ïmïnii,
quïëmë ante do ëñëmïnii, ante mänïnö
ante wæætë adodö ante pönëedäni.
Pönëninque mïnitö mänïnö ante ëñente
cæedäni. Ayë mïni wënæ wënæ cædïnö
ante, Ancaa wæwente awædö, ante
pönente ñimpo cæedäni. Wæætë
mïnitö wïï ñäni ömëmonte baï ïmïni
ate wædinque botö incæ mïnitö weca
awëmö në ængä baï pömaïmopa. Ayë,
Awëmö në ængä æyedënö ponguingää,
ante ëñënämaï ïnäni baï botö adobaï
mïnitö ëñënämaï ïñömïni mïnitö weca
awëmö ponguïmo apa quëwëmïnii.
4 " 'Incæte Tadoditi ïñömö mïni
quëwencabo ïñömïnite pancadäniya
tömënäni weocoo wentamö nämönä-
maï baï ïnïnäni inte në waa cæte
quëwënänipa. Mänïnäni waa cæte
quëwënäni beyë eyepë ïnönäni inte
weocoo näämæntacoo mongænte botö
mïñë gocædänimpa. 5 Në tæï ëmonte
gänä cædäni ïñömö adobaï weocoo
näämæntacoo mongæncædänimpa.
Ayë, Quëwenguinta, ante Wængonguï
nänö yewëmongaintaa mänïnäni
ëmöwo do yewëmöï ïninque botö
cöwë wadæ cædämaï incæboimpa.
Wæætë botö Mæmpo Wængonguï weca

ayä̈ tömengä anquedoidi weca botö, Ïïnäni botö mïñä̈ gogaïnäni ïnänipa, ancæboimpa.
6 “ ‘Wayömö wayömö incæ botö ïmote godongämä̈ näni pönencabo ïnänite Wængonguï Önöwoca quïnö angää, ante tömengä nänö änö ante në ëamonca ïmïni inte ëñëedäni,’ ante mäninque ämopa,” ante Waocä në ëñagaingä ïñömö botö ïmote apä̈negacäimpa.

Pidadedepiaidi ïnänite Itota nänö änö

7 Ayä̈ adocä godömenque apä̈necantapa.
“Pidadedepia ïñömö Wængonguï ingante godongämä̈ näni pönencabo ïnänite në aacä acæcäimpa, ante botö änö ante ïïmaï yewä̈möe ämopa. ‘Botö edæ në Tæiyä̈ Waëmö ingaïmo ïmopa. Nö ante cægaïmo inte botö docä Awënë Dabii nänö wi ä̈nequï në näængaïmo ïmopa. Ïninque quïnö odemö botö wi ä̈nebo incæ mänïnemö wacä ædö cæte tee mönequingää. Ayä̈ quïnö odemö botö tee mönebo incæ mänïnemö wacä ædö cæte wi ä̈nequingää.
8 “ ‘Mïnitö æbänö cæmïnii, ante do ëñëmopa. Mïnitö cæcæmïnimpa, ante botö odemö wi ä̈nete baï cæbo aedäni. Æcänö mänïnemö wæætë tee mönequingää. Edæ dæ angampa. Mïnitö wïï tä̈ï pïñä̈mïni ïmïni incæte botö angaïnö ante ëñente cæmïni inte botö ëmöwo ante, Dicæ ëñëmöniyaa, ante änämaï ïnïmïni ïmïnipa. Botö do ëñëmopa. 9 Möni oodeocabo ïmöni incæ pancadäniya, Mönitö Wængonguï ingante möni ëñencabo ïmönipa, änäni incæte ïnämaï ïnänipa. Wæætë tömënäni ïñömö babæ änewënäni ïnänipa. Tatäna ingante näni ëñencabo ïnänipa töö. Botö godö cæbo ate adodäni mïnitö weca ponte mïnitö önöwa gäänë ædæ wææncædänimpa. Ayä̈, Botö mïnitö ïmïnite në waadete pönengaïmo ïmopa, ante botö godö odömömo ëñencædänimpa. 10 Mïnitö ïmïnite, Ee cædinque wæntæye ïnämaï ïedäni, ante botö angaïnö ante ëñente në cæd̈ïmïni ïmïni adinque botö wæætë mïnitö ïmïnite wææ aacæboimpa. Inguipoga quëwënäni tömänäni näni wæwenguïmämo ancaa baquïnö anguënë. Edæ Tatäna, Æbänö quëwënänii, ante acæte ante cæcä ate näni wæwëñedë botö ïñömö, Mïnitö wæwënämaï incæmïnimpa, ante mïnitö ïmïnite wææ aacæboimpa.
11 “ ‘Botö oo ocä̈ ëmænte ponguïmo ïmopa. Wængonguï poganta nänö godonguinta, ante mïnitö ïmïnite godongä æncæmïnimpa. Mäninta mïni ænguinta ïñömö wacä ä̈nämaï incæcäimpa, ante mïnitö mïni entawënö ante godömenque godömenque ñimpo cædämaï ïedäni. 12 Botö cæbo ate waodäni tä̈ï ëmonte në gänä cædäni ïñömö tömëmo Wængonguï tæiyä̈ waëmö oncönë wantæpiyä̈ quëwenguïnänidö anguënë. Tömënäni Wængonguï weca cöwë quëwente taodämaï incædänimpa. Tömënäniya botö Wængonguï ëmöwo yewä̈moncæboimpa. Mïï Eedotadëë näni äñömö ïñömö botö Wængonguï nänö quëwëñömö ïñonte mänïï tömengä nänö quëwëñömö incæ öönædë ïnö da pönongä wæængä̈impa. Mänïï Wængonguï nänö quëwëñömö ëmöwo botö adobaï tömënäniya yewä̈moncæboimpa. Ayä̈ botö wawo botö ñöwo pemongaïwo adobaï tömënäniya yewä̈moncæboimpa.
13 “ ‘Wayömö wayömö incæ botö ïmote godongämä̈ näni pönencabo ïnänite Wængonguï Önöwoca quïnö angää, ante tömengä nänö änö ante në ëamonca ïmïni inte ëñëedäni,’ ante mäninque ämopa,” ante Waocä në ëñagaingä ïñömö botö ïmote apä̈negacäimpa.

Daoditeaidi ïnänite Itota nänö änö

14 Ayä̈ adocä godömenque apä̈necantapa.
“Daoditea ïñömö Wængonguï ingante godongämä̈ näni pönencabo ïnänite në aacä acæcäimpa, ante botö änö ante ïïmaï yewä̈möe ämopa. ‘Botö ëmöwo Amëë, ante pemongaïmo inte botö cöwë, Näwangä impa, ante në cöwë ædæmö apä̈negaïmo ïmopa. Wëënëñedë Wængonguï nänö badongäñedë mänïñedë botö tömengä tönö godongämä̈ badongaïmo beyænque tömengä nänö badongaincoo tömancoo Awënë badinque botö në ämo ïmopa.
15 “ ‘Mïnitö æbänö cæmïnii, ante do ëñëmopa. Yoguipä̈ baï ïnämaï ïmïni incæte ocoi ämä̈ baï adobaï ïnämaï ïmïnipa töö. Ïñæmpa yoguipä̈ baï ïmïnipa diyä̈ waa aquïmoo. Edæ ocoi ämä̈ baï ïmïnipa diyä̈ waa aquïmoo. 16 Mïnitö yoguipä̈ baï

ïnämaï ïmïni incæte ocoi ämë baï ïnämaï
ïmïni inte wæætë wïï eyepë cæmïni inte
gänë ämë baï ïmïnipa töö. Mänömaï
beyë botö edæ tömëmo önönë towæ
tänonte baï mïnitö ïmïnite adobaï wido
cæcæ cæbo apa quëwëmïnii. 17 Mïnitö,
Mönitö nanguï ëamöni ïmönipa, ante
ämïnipa. Edæ, Tömëmöni mäincoo
gæte da wëninque eyepë ëamönipa,
ante ämïnipa. Ïñæmpa mänïnö ante
wapiticë pönente ämïnipa. Mïnitö mïni
wæwënö incæ ëñënämaï ïmïnipa töö.
Mïnitö æbänö bate cæmïnii, ante ad-
inque wadäni, Mïnitö wodi, ancædän-
impa. Ömæpodäni baï ïmïni inte mïnitö
babetamönäni baï ïmïni inte ömaadäni
baï ïmïni incæte, Mänömaï ïmönipa, ante
ëñëmïniyaa.
18 “ ‘Mänömaï beyë botö, Ïïmaï
cæedäni, ante waadete ämopa. Botö
pönö cæbo beyænque mïnitö wæætë waa
bate baï nanguï cæcæmïnimpa, ämopa.
Mänïnö botö pönö cædö ïñömö oodo
gongapamö aca podonte ate waëmö
oodo bate baï impa. Ïninque mïnitö,
Mönitö nanguï ëamöni bacæmönimpa,
ante cædinque botö weca ponte tömëmo
oodo ante godonte ëedäni. Ayë,
Ömaamöni ïnämaï incæmönimpa, ante
guingo imönämaï incæmönimpa, ante
mïnitö botö weocoo näämæntacoo
godonte ænte mongëedäni. Ayë mïnitö,
Awinca waa acëimpa, ante cædinque
tömëmo awinca cönömöïmë godonte
ëninque cönömöedäni.
19 “ ‘Botö në waadete pönënäni ïnänite
botö pïinte ämo inte adobaï pante cæbo
ïmopa cæmïnii. Mïnitö nanguï cæd-
inque mïni wënæ wënæ cædïnö ante,
Ancaa wæwente awædö, ante pönente
ñimpo cæedäni. 20 Ëamonca ëñëedäni.
Botö incæ odemö yabæ ïnö ongonte
baï waomïni mïmöno a ongöninque,
Wi ënequï, ante aa peyömo waocä
æcämenque incæ ëñëninque odemö wi
ënete botö ïmo, Pö guiie, angä ïninque
botö ïñömö edæ tömengä mïmönë pö
guiicæboimpa. Tömengä mïmö botö
oncö baï ïñonte botö tömengä tönö
cænte baï cöwë quëwencæboimpa. Ayë
tömengä wæætë botö tönö cænte baï
cöwë quëwencæcäimpa. 21 Botö tæï
ëmonte në gänä cægaïmo inte botö
Mæmpo nänö aacæ të contaimpaa tö-
mengä tönö guëa të contagaïmo baï
në tæï ëmonte në gänä cædäni ïñömö
adobaï botö tömëmo aacæ të contayömo
botö tönö godongämë të contacædän-
impa, ante ämo adopaa të contaquïnäni.
22 “ ‘Wayömö wayömö incæ botö
ïmote godongämë näni pönencabo
ïnänite Wængonguï Önöwoca quïnö
angää, ante tömengä nänö änö ante
tömënäni në ëamonca ïmïni inte
ëñëedäni,’ ante mäninque ämopa,” ante
Waocä në ëñagaingä ïñömö botö ïmote
apënegacäimpa.

4

*Öönædë ïñömö Wængonguï ingante wat-
apë apënedäni*

1 Botö Wäömo ïnömo inte ayë ate ëmö
ayömote öönædë ïnö odemö wi ënete
atabopa. Todompeta näni ancadeca we
öonte yedæ të baï tedepämo täno botö
ëñënïnö ïñömö ñöwo wæætë adopämo
botö ïmote ïïmaï äninque, “Ïñömö pö ëe.
Ëñömite botö, Ayë ate quïnö baquënë in-
guïï, ante bitö ïmite edonque odömömo
acæbiimpa,” angantapa.
2 Mänïnö ante äñongä Wængonguï
Önöwoca incæ botö ïmote bæi ongonte
baï cæyongä botö wïïmonte baï adinque
ïïmaï atabopa. Öönædë ïnö Awënë të
containpa ayömo adocanque mänïñömö
të contacä atabopa. 3 Mäningä adoyömö
në të contadongä ïñömö dica ñäö baï
ëmonca baï adobaï ëmongä ingantapa.
Aatape näni äninca baï codönadïna
näni äninca baï mäninca mencaa ñäö
baï inca baï tömengä adobaï ëmongä
ingantapa. Awënë të contaimpa ïñömö
daimë dica baï etëmedada näni äninca
ëmonca baï inte æidämë waïmë pönï
gongëmënimpa. 4 Mänimpa Awënë
nänö aacæ të contaimpa waimpacoo
bæinticoatodo ganca mänimpopacoo
mänïñömö godämë a ongompapa.
Adopacoo ïñömö në aadäni në Picënäni
bæinticoatodo ganca mänimpodäni të
contadinque näämæntacoo mongëninque
poganta oodo inte badöinta da wencate
a ongönänitapa. 5 Awënë të contaimpa
ïnö näinte yædæ yædæ ta gote detæbo tæi
tæi të tëñonte yedæ pönï änimpa. Ayë
Awënë të contayömö tæcætawë ïnö tï
wodönoincade önompo ëmæmpoque go
mencadea wocædöincadecoo a ongönimpa.
Wængonguï Önöwoca incæ önompo

ëmæmpoque go mëwoga önöwocaidi
baï ëwocadongä inte mänincadecoo baï
ingampa.

6 Ayë Awënë të contaimpaa tæcætawë
ïnö adobaï gäwapæntibæ baï ïñonte
awocawænta baï ïnimpa. Ayë Awënë
të contaimpa ïñömö mïïnäni quëwënäni
mënaa go mënaa ïnäni godämë a
ongönänitapa. Mänïnäni ïñömö tæcætawë
ïnö önöñabæ ïnö tömäo awinca ëmönäni
atabopa. 7 Tänocä mïingä quëwengä
botö adingä ïñömö nëöö baï ëmongampa.
Ayë wacä mïingä quëwengä botö adingä
ïñömö wagada mæmpo baï ëmongampa.
Wacä mïingä quëwengä botö adingä
ïñömö tömengä awinca waocä aw-
inca baï ëmongampa. Ayë tömangä
mïingä quëwengä botö adingä ïñömö
guingämöwë pao pao gocä baï atabopa.
8 Mëa go mëa mïïnäni quëwënäni incæ ado-
canque adocanque önompo ëmæmpoque
go adoguënepænque ëmænte quëwënäni
ïnänipa. Ayë adodäni inte tömënäni
baonga godämë tömanga nanguï pönï
awinca ëmonte ënömengadænguënepë
incæ awinca adobaï ëmönänipa. Mänïnäni
edæ itædë woyowotë ñimpo cædämaï inte
ïïmaï ante ämotamïni änänipa.

"Bitö Tæiyë Waëmö Awënë ïmidö, bitö
Tæiyë Waëmö Awënë ïmidö, ante
ämönipa.

Wængonguï Awënë bitö adobique Tömää
në Cæbi inte

wëënëñedë do në quëwengaïmi ïmi ñöwobi
adobi ïnömi inte ayë wantæpiyë
cöwë quëwencæbiimpa."

Ante ämotamïni ante cöwë änänipa.

9 Awënë të contaimpaa në të conta-
dongä inte në wantæpiyë cöwë quëwen-
gaingä ingante apënedinque mëa go mëa
mïïnäni quëwënäni ïñömö ïïmaï ante
apënedänipa. Bitö ñäö ëmömi ïmipa,
ante apënedinque tömënäni, Bitö ïmite
waa amönipa. Mönitö bitö ïmi waa ate
pönente apënemönipa, ante apënedänipa.
10 Mänömaï ante apëneyönäni në aadäni
në Picënäni ïñömö bæinticoatodo ganca
mänimpodäni Awënë të contaimpaa në
të contadongä inte në wantæpiyë cöwë
quëwengaingä weca ædæ wæëninque
tömengä ingante, Bitö Wængonguï Awënë
ïmidö anguënë, ante watapë apënedinque
tömënäni poganta gä æncadinque Awënë
të contaimpa gäänë cö cædinque ïïmaï
ante ämotamïni ante änänipa.

11 "Bitö ïñömö mönitö Wængonguï Awënë
ïmidö, ämönipa. Bitö badöïnënö,
ante pönente ingaïmi inte öönædë
ongönäni tönö inguipoga ongönäni
tönö tömänäni ïnänite badongaïmi
ïmipa.

Bitö wïï badömi baï tömänäni badon-
gaïnäni quëwënämaï dæ an-
cædönänimpa.

Mänömaï beyë bitö eyepë ïnömi ïñömite,
Bitö ñäö ëmömidö anguënë, ante
mönitö bitö ïmite waa amönipa.

Bitö nämä tëï pïñænte në cæbi ïmidö, ante
bitö ïmite ämönipa,"

ante ämotamïni ante änänipa.

5

*Wængonguï Codotedo yewëmöinta wi æm-
pocampa*

1 Ayë Awënë nänö aacæ të contaimpaa
në të contacä ïñömö tömengä önönempo
tömempo incæ yewëmöinta dadi om-
pointa nëængä atabopa. Mäninta tipäataa
yewëmöinta impa. Adotaa yæwedeta
ïñömö guïñenca baï inte tee bædinta
önompo ëmæmpoque go mentaa ïnimpa.
2 Ayë Wængonguï anquedo adocanque në
tëï ëmongaingä inte yedæ aa pecä atabopa.
"Mäninta dadi ompointa wi æmpoquïï,
ante æcänö nö waa pönï ïnongä inte eyepë
inte tee bædedinta wäa wäa ënete wi
æmpoquingää," angantapa. 3 Ayë öönædë
incæ inguipoga incæ tadömengadænga
incæ cöwä ayönäni, Æcänö mäninta wi
æmpoquingää, cæncadenta ïnö æcänö
aquingää, ante edæ dæ angantapa. 4 Æcänö
nö waa pönï ïnongä inte eyepë inte dadi
ompointaa wi æmpoquingää ïñömö edæ
dæ angampa. Cæncadenta ïnö æcänö
aquingää ante dæ angampa, ante adinque
nanguï pönï Ca ca wætabopa. 5 Ca ca wæbo
adinque në aadäni në Picënäni ïñönäni
adocanque në Picængä incæ botö ïmo,
"Wædämaï ïe. Wæætë cöwä ae, angantapa.
Adocanque onguïñængä ïñömö mäninta wi
æmpoquingä a ongongampa. Awënë Dabii
Pëingä incæ tömengä ïñömö docä Oodaa
pëïnäni näni cabo ïñonte në nëöö baï tëï
ëmönongä inte në gänä cæcä ingaingä
ingampa. Tömengä ïñömö edæ eyepë inte
tee bædedinta önompo ëmæmpoque go

mentaa wi æmpodinque dadi ompointa wi
æmpocæcäimpa," angantapa.
6 Ayë Wængonguï Codotedo näni
wënönäni në wëningä baï ingä atabopa.
Tömengä Awënë Wængonguï nänö aacæ të
contayömö tæcæguedë ongöñongä mïïnäni
quëwënäni mënaa go mënaa ïnäni tönö në
aadäni në Picënäni godämë a ongönäni
atabopa. Tömengä ïñömö önömoncawæn-
coo önompo ëmæmpoque go mëwäa
ëmoncadinque awinca önompo ëmæm-
poque go mëmonga ëmongacäimpa.
Edæ Wængonguï Önöwoca incæ önompo
ëmæmpoque go mëwoga önöwocaidi
baï nänö ëwocadö baï mäniï awincacoo
ïnänipa. Adodäni önöwocaidi ïnänite
inguipoga da pönongä pöninque tömënäni
inguipoga tömämæ gote cæwodäni
ïnänipa. 7 Ayë Wængonguï Codotedo
ïñömö Awënë të contayömö pöninque
në të contadongä önönempo tömempo
ïnö dadi ompointa nänö nëënïnta ö
ængantapa. 8 Tömengä mäninta ö ængä
ate mëa go mëa mïïnäni quëwënäni tönö
në aadäni në Picënäni bæinticoatodo
ganca mänimpodäni Wængonguï Codotedo
weca ponte ædæ wæënänitapa. Ïïnäni
tömänäni ampoquï adapa näni änö
nëënïnque owæta oodo inte näni badöinta
oguï waaquï eyede enga nëënänitapa.
Wængonguï quïnäni tömengä ingante näni
apënedö ïñömö mäniï oguï waaquï baï
impa. 9 Tömënäni mä äninque ïïmaï ante
ämotamïni ante änänitapa.

"Bitö ïmite wënönäni në wënïmi inte bitö
nö waa pönï ïnömi ïmipa.

Ïninque bitö eyepë inte dadi ompointaa
ænte tee bædedinta wäa wäa ënete
wi æmpoquïmi ïmipa.

Waodäni näni cabo waodäni näni cabo
incæ wadö näni tedecabo wadö näni
tedecabo incæ

wacä awënë näni cabo wacä awënë näni
cabo incæ wabæca näni quëwen-
cabo wabæca näni quëwencabo
incæ waodäni ïnänite bitö,

Wængonguï quïmïni bacæmïnimpa, ante
cædinque nämä wepë godonte
ængabiimpa.

10 Bitö nempo quëwëninque tömënäni bitö
tönö godongämë aadäni bacædän-
impa, ante badongabiimpa.

Mönö Wængonguï ingante cæcædänimpa,
ante bitö pönö cæbi ate tömënäni,

Mönö Awënë Odeye Wængonguï quï, ante
në godönäni bagaïnäni ïnänipa.

Mänïnäni edæ awënëidi badinque ingui-
poga quëwënäni ïnänite aacædän-
impa."

ante ämotamïni änänitapa.

11 Ayë ayömo Wængonguï anquedoidi
ïñömö bacoo ïnäni inte ämotamïni änäni
ëñëninque, Tömënäni æpodö mïido ganca
ïnänii, ante botö ædö cæte tee mampote
ëñenguïmoo. Edæ mïïnäni quëwënäni
tönö në aadäni në Picënäni tönö
Awënë të containpa gäänë tæcæguedë
ongöñönänite Wængonguï anquedoidi
ïñömö yabæque godämë gongænte
ongönänitapa. 12 Mäniïñömö godämë
ongöninque tömënäni yedæ äninque ïïmaï
ante ämotamïni änänitapa.

"Wængonguï Codotedo ingante wënönäni
në wëningä inte tömengä nö waa
pönï ïnongä inte eyepë ingampa.

Tömengä edæ tëï pïñængä ingänö an-
guënë.

Tömengä quincoodö incæ tömancoo në
ëacä inte tömänö ante ëñënongä
ingänö anguënë.

Tömengä tëï pïñænte inte tömää nänö
cæïnënö cædongä ingampa.

Tömengä ingante, Bitö ïmite waa amönipa.
Bitö ñäö ëmömidö anguënë, ante
bitö ïmite watapë apënemönipa,"
änänitapa.

13 Ayë Wængonguï nänö badongaïnäni
öönædë quëwënäni incæ inguipoga
quëwënäni incæ tadömengadë quëwënäni
incæ gäwapæntibædë quëwënäni incæ
tömänäni adoyedë ïïmaï ante ämotamïni
ante änäni ëñentabopa.

"Awënë të containpaa në të contadongä
ingante ayë Wængonguï Codotedo
ingante tömëna ïnate ïïmaï
ämönipa.

Mïnatö ïmïnate watapë ämönipa. Mïnatö
ïmïnate waa amönipa.

Mïnatö ñäö ëmömïnadö anguënë. Mïnatö
tëï pïñëmïna ïmïnadö anguënë.

Wantæpiyë ïñonte mänïnö ante cöwë an-
cæmönimpa," ante änänitapa.

14 Ante äñönäni mëa go mëa mïïnäni
quëwënäni adobaï, "Ïïmaï baquïnö an-
guënë," ante, "Amëë," änänitapa. Ayë në
aadäni në Picënäni ïñömö ædæ wæën-
inque watapë änänitapa.

6

Tee bædinta önompo ëmæmpoque go mentaa

1 Ayë Wængonguï Codotedo ïñömö tee
bædinta önompo ëmæmpoque go mentaa incæ yewëmöinta dadi ompointa tee
bædedinta tänota wi æmpoyongä atabopa.
Ayë mëa go mëa mïïnäni quëwënäni incæ
adocanque ïñömö tömengä nänö tedepämo
detæbo të baï inte botö ïmote, "Pöe," ante
yedæ angä ëñentabopa. 2 Tæcæ ayömo
cabayo näämænta ëñacä do a ongongä
atabopa. Cabayo inte në të contacä
ïñömö to piyæncaimpa näængantapa. Tö-
mengä ïñömö wadäni ïnänite guëadö guëa
cæte tæï ëmongä inte gänä cædongä ïñon-
gante Awënë poganta pönönäni ëninque
tömengä wæætë guëadö guëa cæcæte ante
cabayo mongænte gocantapa.

3 Ayë Wængonguï Codotedo wæætë
tee bædedinta wataa wi æmpoyongante
mëa go mëa mïïnäni quëwënäni incæ
wacä ïñömö botö ïmote, "Pöe," angä
ëñentabopa. 4 Ayë wacä cabayo opatawë
gonga ëmö baï ëñacä pongantapa. Waodäni
incæ wacä ingä wacä ingä wënoncædän-
impa, ante cædinque Wængonguï godö
angä beyænque cabayo inte në të contacä
ïñömö, Inguipoga quëwënäni piyënë
cædämaï incædänimpa, ante në cæcä
bacantapa. Ayë, tömengä ingante ñënë
yaëmë baï pönönäni ængantapa.

5 Ayë Wængonguï Codotedo wæætë
tee bædedinta wataa wi æmpoyongante
mëa go mëa mïïnäni quëwënäni incæ
ayængä ïñömö botö ïmote, "Pöe," angä
ëñentabopa. Tæcæ ayömo cabayo
wentamö ëñacä do a ongongä atabopa.
Cabayo inte në të contacä ïñömö tee
manguï önönempo näængä ingantapa.
6 Ayë mëa go mëa mïïnäni quëwënäni weca
tedepämo baï ëñëñömo, "Todigomö tönö
tebadamö näni cænguïmö, ante nanguï
näni godonte ëïmö impa, ancæte ante
ïïmaï angä ëñentabopa. Tömää itædë
cædäni ate näni cæganca beyë todigomö
mëa diboda pönï tee manguï ganca
mäninque godonte æncædänimpa. Adobaï
tömää itædë cædäni ate näni cæganca
beyë tebadamö önompo ëmæmpoque go
adoque diboda tee manguï ganca mäninque
godonte æncædänimpa. Ayë oguinguipë
ante odibomö näni ämö eyepë pæcëimpa,
ante ee aedäni. Biïnömë ante yowe eyepë
pæcëimpa, ante ee aedäni."

7 Ayë Wængonguï Codotedo wæætë
tee bædedinta wataa wi æmpoyongante
mëa go mëa mïïnäni quëwënäni incæ
tömangä ïñömö botö ïmote, "Pöe," angä
ëñentabopa. 8 Tæcæ ayömö cabayo
nämënäa ëñacä do a ongongä atabopa.
Cabayo inte në të contacä ïñömö tömengä
ëmöwo, Në Wënöïnengä, ante pemonte
ëmongantapa. Waodäni näni wænte
ongöñömö awënë tömengä mïñë tee
empo pongantapa. Wængonguï Codotedo
pönö cæcä beyænque tömëna inguipoga
quëwënäni ïnänite adinque mënaa go
mënaa ïñönänite adocanque ingante
wënöninque ayë wadäni mënaa go
mënaa ïñönänite adocanque ingante
wënöninque nanguï ïnäni ïnänite në
wënöna badatapa. Tömëna pancadäniya
ïnänite yaëmenca në wënöna badatapa.
Ayë tömëna godö cæda beyænque
waodäni pancadäniya gue ënente näni
wænguïmämo pö wæncædänimpa. Ayë
tömëna godö cæda beyænque pancadäniya
quingë wodonte näni wænguïmämo pö
wæncædänimpa. Ayë tömëna godö cæda
beyænque pancadäniya babæidi wënönäni
beyë wæncædänimpa.

9 Ayë Wængonguï Codotedo wæætë
tee bædedinta wataa wi æmpoyongante
botö, Wængonguï quï, ante näni wë-
monca iya täïmoga ënömengadë ïnö
waodäni önöwocaidi owodäni atabopa.
Mänïnäni Wængonguï nänö angaïnö
ante në ëñente cædäni inte, Itota mönö
Codito ïnongä ingampa, ante, Nö ante
impa, ante apënedäni beyë tömënäni
ïnänite wënönäni wængaïnäni ïnänitapa.
10 Adodäni yedæ äninque ïïmaï änänitapa,
"Awënë Wængonguï bitö tömänäni ïnänite
në Aabi ïnömi ïmipa. Edæ tæiyë waëmö
ïnömi inte bitö në nö ante apënebi
ïmipa. Ïninque inguipoga quëwënäni
mönitö ïmönite në wënönïnäni ïnänite
æiquedö apænte anguïmii. Ayë mönitö
wepë möni gowepë beyë ante tömënäni
ïnänite æiquedö panguïmii ämönipa."
11 Mänïnäni tömänäni ïnänite tömengä
doyæncoo näämæntacoo pönongä ënäni-
tapa. Æñönänite, "Wædænque ayë ee
ongöedäni," äninque tömengä, "Mïnitö
ïmïnite do wënönäni wëmïni baï wadäni

mïni tönïïñadäni ayë mïïnäni quëwënäni inte mïnitö tönö Wængonguï ingante në cædönäni ïnänite wënoncædänimpa. Ïïnäni ïnänite wënonguënënäni ïnänipa, ante Wængonguï nänö änö baï tömënäni ïnänite ïinque näni wënonganca ee ongöedäni," ämopa, ante angantapa.

12 Ayë Wængonguï Codotedo wæætë tee bædedinta wataa wi æmpoyongä atabopa. Mänïïñedë tæïmö goinque ocæ ocæ gotimpa. Waodäni tömënäni guiidengä wængä ate wæwente beyænque wentamoncoo mongëënäni baï nænque ïïñontobë adobaï wentamö pönï ëmö batimpa. Apäicä pæibo ïïñedë incæ wepë baï opatawë ëmö batimpa. 13 Ayë nëmoncoo öönædë ïnö owocoo ïïñömö wæë të ayë waa wæë të ayë waa wæë të inguipoga ïïñömö të wæënïnque iigowëmö ayë icadämaï ïïñonte nanguï woboyë pëmëñonte woga woga cædinque të wæænte baï adobaï të wæënänitapa. 14 Ayë öönæ incæ mincayonta dadi ompote baï dæ ä batimpa. Ayë tömanquidi tömää wää tëïwënë ïñontobë wayömö gote dæ ä baï ïnimpa.

15 Ayë awënë odeyeidi incæ ñënënäni inte në cædönäni incæ tontadoidi awënëidi incæ në nanguï ëadäni incæ tæï pïïñænte cædäni incæ tömënäni guïïñente badänitapa. Ayë awënë në godonte ëningä beyænque në cæte quëwënäni incæ nämanque cæte quëwënäni incæ tömënäni tömänäni guïïñente badänitapa. Guïïñente badinque tömënäni änanquidi æite ontatodë ïïñömö wë womönänitapa. Ayë onquiyaboga dicabocodë tæcæguedë go guiite wë womönänitapa. 16 Ayë waodäni ïnänite aa pete baï tömënäni, "Onquiyaboidi ëñëedäni, dicaboidi ëñëedäni, Awënë të contaimpaa në të contadongä mönitö ïmönite adämaï incæcäimpa, ante cædinque mïnitö mönitonga të wæænte beocaedäni," ante aa pedänitapa. Ayë, "Wængonguï Codotedo ænguï badinque mönitö ïmönite pänämaï incæcäimpa, ante cædinque të wæænte beocaedäni," ante aa pedänitapa. 17 "Edæ tömëna näna nanguï pönï ænguï baquïönæ do ba ïninque æcänö ayë quëwenguingää. Edæ dæ ä inguïnö anguënë," ante wædänitapa.

7

Wængonguï anquedo nänö në yewëmöïnäni

1 Ayë ate Wængonguï anquedoidi mënaa go mënaa ongönäni atabopa. Adocanque yædæcapë ïnö ongöñongante wacä yæwaïnö ongöñongante wacä ïmatë betamonca ïnö ongöñongante tömangä ëmatë betamonca ïnö a ongongantapa. Ïninque, Woboyë mëa go mëa ïïñonte mönö a ongönö ïnö inguipoga go pëmënämaï, ante cædinque cædänitapa. Tömënäni ömaa ïïñömö incæ gäwapæntibæ ïïñömö incæ adobaï tömäo awæncoo pæyömö incæ woboyë pëmënämaï ingëimpa, ante cædänitapa. 2 Wacä anquedo nænque tamönö ïnö pongä atabopa. Tömengä Wængonguï në Quëwengaingä nänö yewëmöingö nëænte pongä atabopa. Wængonguï anquedoidi mënaa go mënaa ïnäni ïïñömö inguipoga incæ gäwapæntibæ incæ wo ëwente cæcædänimpa, ante cædinque Wængonguï godö cæcä beyænque tëï pïñënäni badänitapa. Mänïnäni ïnänite Wængonguï anquedo ñöwo pöningä yedæ aa pecantapa. 3 "Ee ongöedäni. Edæ mïnitö inguipoga incæ gäwapæntibæ incæ awæncoo incæ ee wo ëwënämaï ïïñömïnite mönitö Wængonguï ingante në cædäni näni önönemö ïnö tömengä nänö yewëmöï ante täno yewëmoncæmönimpa. Yewëmömöni ate mïnitö mänïïñedë ate wo ëwente cæedäni."

4 Ayë yewëmöïnäni æpodänidö badänitapa, ante apënecä ëñentabopa. Tömänäni yewëmöïnäni inte tiento coadenta i coatodo mïido ganca ïnänitapa. Idægoidi näni cabo tipæmpoga go mencabodäniya ïïñönänite ïïmaï yewëmöïnäni badänitapa.

5 Wëënëñedë Oodaa wodi pëïnäni näni cabo ïïñönänite në yewëmöïnäni ïïñömö tipæmpoga go mëa mïido ganca ïnänitapa.

Ayë Odobeë wodi pëïnäni näni cabo ïïñönänite në yewëmöïnäni wæë tipæmpoga go mëa mïido ganca ïnänitapa.

Ayë Gado wodi pëïnäni näni cabo ïïñönänite në yewëmöïnäni wæë tipæmpoga go mëa mïido ganca ïnänitapa.

6 Ayë Atedo wodi pëïnäni näni cabo ïïñönänite në yewëmöïnäni wæë tipæmpoga go mëa mïido ganca ïnänitapa.

Ayë Nempatadii wodi päïnäni näni cabo ïñönänite në yewëmöïnäni wæë tipæmpoga go mëa mïido ganca ïnänitapa.

Ayë Mänatee wodi päïnäni näni cabo ïñönänite në yewëmöïnäni wæë tipæmpoga go mëa mïido ganca ïnänitapa.

7 Ayë Tïmeönö wodi päïnäni näni cabo ïñönänite në yewëmöïnäni wæë tipæmpoga go mëa mïido ganca ïnänitapa.

Ayë Debii wodi päïnäni näni cabo ïñönänite në yewëmöïnäni wæë tipæmpoga go mëa mïido ganca ïnänitapa.

Ayë Itacado wodi päïnäni näni cabo ïñönänite në yewëmöïnäni wæë tipæmpoga go mëa mïido ganca ïnänitapa.

8 Ayë Tabodöö wodi päïnäni näni cabo ïñönänite në yewëmöïnäni wæë tipæmpoga go mëa mïido ganca ïnänitapa.

Ayë Ootee wodi päïnäni näni cabo ïñönänite në yewëmöïnäni wæë tipæmpoga go mëa mïido ganca ïnänitapa.

Ayë adobaï Beencamïnö wodi päïnäni näni cabo ïñönänite në yewëmöïnäni wæë tipæmpoga go mëa mïido ganca ïnänitapa.

Tæiyënäni näämæntacoo mongænte a ongöninque

9 Ayë ate wæætë ayömö tæiyënäni ïnäni a ongönäni atabopa. Æpodänidö ïnänii, ante æcänö tee mampote anguingää. Mänïnäni wabæca näni quëwencabo wabæca näni quëwencabo inte tæiyënäni incæ waodäni näni cabo waodäni näni cabo inte tæiyënäni incæ wacä awënë näni cabo wacä awënë näni cabo inte tæiyënäni incæ wadö näni tedecabo wadö näni tedecabo inte tæiyënäni incæ mänömaï ïnönäni inte ongönänitapa. Ïïnäni ïñömö näämænta weocoo doyæncoo mongënäni inte yædëmëmëmäa önönempo näëëninque Awënë nänö aacæ të contaimpa gäänë ongöninque Wængonguï Codotedo weca a ongönänitapa. 10 Ayë tömënäni yedæ äninque ïïmaï änänitapa.

"Mönö Wængonguï ïñömö tömengä nänö aacæ të contaimpaa në të contacä ïnongä inte tömengä adocä mönö ïmonte, Quëwencæmïnimpa, ante në Ængä ïnongä ingampa.

Ayë Wængonguï Codotedo adobaï mönö ïmonte, Quëwencæmïnimpa, ante në Ængä ïnongä ingampa," änänitapa.

11 Në aadäni në Picënäni tönö mëa go mëa mïïnäni quëwënäni Awënë të contaimpa gäänë ongöñönänite Wængonguï anquedoidi tömänäni ïñömö yabæ ïnö godämë ongönänitapa. Wængonguï nänö aacæ të contayömö gäänë guidömëmë ædæ wæëninque tömënäni Wængonguï ingante, Bitö Wængonguï Awënë ïmidö anguënë, ante watapë apënedänitapa. 12 Ayë änänitapa.

"Amëë. Mönö Wængonguï ingante watapë apënemönipa.

Ayë tömengä ñäö ëmongänö anguënë. Tömengä tömänö ante ëñënongä ingänö anguënë.

Tömengä ingante waa adinque mönitö tömengä ingante waa ate pönente apënemönipa.

Ayë tömengä tëï pïñængä ingänö anguënë.

Tömengä tëï pïñængä inte tömää nänö cæïnënö cædongä ingampa.

Wantæpiyë ïïñonte cöwë mänïnö ante ancæmönimpa.

Mänömaï baquïnö anguënë, ante, Amëë," änänitapa.

13 Ayë në aadäni në Picënäni incæ adocanque botö ïmo äninque, "Ïïnäni näämæntacoo doyæncoo në mongënäni ïñömö æmönänidö ïnänitawo. Edæ ædönö quëwënïïnäni inte pönänitawo," angantapa. 14 Äñongante botö tömengä ingante, "Awënë bitö tömëmi do ëñëmipa," antabopa. Äñömote tömengä wæætë, "Mänïnäni nanguï näni wæwengaïmämo ïinque baganca incæ ayë mïïnäni quëwënäni ïnänipa. Edæ tömënäni weocoo doyæncoo, Waëmö pönï bacëimpa, ante Wængonguï Codotedo wepënë yamongaïnänï ïnänipa," ante në aacä në Picængä apënecantapa.

15 Ayë adocä godömenque apënecantapa.

"Mänömaï beyë Wængonguï nänö aacæ të contaimpa gäänë a ongöninque tömënäni

itædë incæ woyowotë incæ Wængonguï
oncö tæiyë waëmö oncönë tö-
mengä ingante cöwë cædänipa.
Ïninque oncontai baï tömënäni
wënömënæca wo cæcä baï cæd-
inque mänimpaa në të contadongä
ïñömö
tömënäni ïnänite ante wææ aacæcäimpa.
16 Tömënäni cöwë gue ënënämaï tepë
gëwënämaï incædänimpa.
Nænque tömënäniya tï näwänämaï ï ïn-
inque tömënäni gönämaï incædän-
impa.
Quïëmë ocoi ä beyænque tömënäni gonte
ïnämaï inguïnänidö anguënë.
17 Edæ Wængonguï Codotedo Wængonguï
nänö aacæ të contayömö gäänë në
a ongongä ïñömö
tömengä ïñömö mänïnäni näämæntacoo
në mongënäni ïnänite në aacä in-
cæcäimpa.
Tömengä edæ tömënäni ïnänite quëwen-
guïmë tapëñömö ïñömö ænte
mäocä goquïnäni.
Ayë Wængonguï tömënäni wëñapë näni
tamonte wædï tömämë wadæ cæ-
moncæcäimpa," angantapa.

8

Tee bædedinta tömanta wi æmpocampa

1 Ayë Wængonguï Codotedo tee
bædedinta tömanta wi æmpoyongante
öönædë ïñömö mëedia ooda ganca nöwë
ongonte batimpa. 2 Ayë anquedoidi
önompo ëmæmpoque go mëa ganca
ïnäni Wængonguï weca në a ongönäni
ïnänite atabopa. Mänïnäni ïnänite
tömengä todompeta näni ancade önompo
ëmæmpoque go mencadea ganca pædæ
godongä ënänitapa. 3 Ayë wacä anquedo
ïñömö oguï waaquï iya täincade oodo inte
näni badöincade näëëninque, Wængonguï
quï, ante näni iya täimpa gäänë ponte
a ongongantapa. Mänimpa oodo inte
näni badöimpa Wængonguï nänö aacæ
të contaimpa gäänë ongönimpa. Ayë,
Wængonguï quïnäni tömengä ingante
apëneyönäni bitö oguï waaquï tancæbi-
impa, ante cædinque adocä anquedo
ingante wacä pöninque nanguï oguï
waaquï godongä ængantapa. 4 Ænte
önompo näænte oguï waaquï iya tangä
ïninque tëëmämämo Wængonguï weca
æipämoyedë Wængonguï quïnäni tömengä
ingante näni apënepämo guëa adoyömö
æipämotimpa. 5 Ayë adocä anquedo ïñömö
oguï waaquï iya täincade ëninque iya
täïmoga gonga ænte eyede wëninque
inguipoga ïñömö wææntodongantapa.
Wææntodongä ate detæbo tæi tæi të goyö
yedæ pönï änimpa. Yædæ yædæ näïnimpa.
Ayë goinque gotimpa.

Todompeta näni ancade

6 Ayë Wængonguï anquedoidi önompo
ëmæmpoque go mëa ganca ïnäni todom-
peta näni ancade önompo ëmæmpoque go
mencadea ganca në näëëïnäni inte todom-
peta önöne gö cædedinque we we öoncæ
cædänitapa.
7 Wængonguï anquedo tänocä ïñömö
tömengä todompeta inte we we öongä
ate yoguica gonga tönö wepë adoyömö
wempodente baï inguipoga ïñömö të të
wæënimpa. Të të wæë ate inguipoga
ïñömö pancabaa nanguï ömæ ïñömö gonte
batimpa. Awæncoo ïñömö pancacooga
incæ adobaï nanguï incoo gonte wën-
impa. Gaguïmæncoo ïñömö tömancoo
gonte batimpa.
8 Wængonguï anquedo ayængä ïñömö tö-
mengä todompeta inte we we öongä ate
ñënë onquiyabo ëmö baï gonga bæcodote
baï ïñonte wææntodönäni gäwapæntibaa
tæi tæi guiitimpa. Tæi tæi guii ate
gäwapæntibæ ïñömö pancatibaa incæ nan-
guï pönï æpë ïñömö wepë batimpa. 9 Ayë
gäwapæntibæ cæncadëmë ïnö quëwënäni
ïñömö pancadäniya incæ nanguï ïnäni
wënänitapa. Ayë ñënë wipocoo panca-
cooga incæ nanguï wo cæwodincoo ïñömö
wo ëwente guiitimpa.
10 Wængonguï anquedo ayængä ïñömö
tömengä todompeta inte we we öongä
ate ñënë nëmö ïñömö cadentato tica
wodönote baï öönædë ïnö owodëmö incæ
të wæëninque önoncooga ïñömö pan-
cacooga incæ nanguï æpënë ïñömö tæi
tæi guiitimpa. Æpë tayömö adobaï cæn-
cadëmë ïnö tæi tæi guiitimpa 11 Mänïnëmö
ëmöwo ïñömö, Tï Nänëmö, ante näni
änëmö impa. Nëmö tëï guiiyonte nanguï
æpë ïñömö moncapë baï tï nämë batimpa.
Waodäni tæiyënäni ïñömö ïmë tï nämë
bagaïmë bete wënänitapa.
12 Wængonguï anquedo ayængä ïñömö
tömengä todompeta inte we we öongä ate
nænque pancayömonga tente ba ate apäicä
adobaï pancayömonga tente ba adinque

näna apäidïnö ïñömö pancaa wëmö batimpa. Nëmoncoo ïñömö pancadäniya incæ nanguï ïnäni wo ëwente badäni ate näni apäidïnö ïñömö pancaa wëmö batimpa. Itædë ïñonte tipæmpoga go mëa ooda ganca ïñö mëa go mëa ooda ganca nænque ñäö apäidämaï ïnimpa. Ayë woyowotë ïñonte tipæmpoga go mëa ooda ganca ïñö mëa go mëa ooda ganca apäicä tönö nëmoncoo apäidämaï ïnänitapa.

13 Ayë ayömote guingämöwë öönædë gämënö pao pao godinque ïïmaï ante aa pecä ëñentabopa. "Inguipoga quëwënäni näni wæquinque. Näni wæquinque. Näni wæquinque impa, angantapa. Edæ Wængonguï anquedoidi mënaa go adocanque ïnäni inte tömënäni todompeta inte we we öoncæ cædäni beyænque inguipoga quëwënäni ïñömö nanguï pönï wæwenguïnäni bacædänimpa," ante guingämöwë angantapa.

9

1 Wængonguï anquedo ayængä ïñömö tömengä todompeta inte we we öongä ate wa nëmö öönædë ïnö owodinque inguipoga të wæængaïnëmö ongö atabopa. Mäniï nëmö ingante tadömengadænguipo ontatodë wi ënequï godonte ïnimpa. 2 Wi ënequï ëninque ontatodë wi ënecä ate tëëmancoo ta æitimpa. Mäniï tëëmancoo ñënë gongapamö tëëmancoo baï ïnimpa. Ïninque ïï tëëmancoo tadömengadænguipo ontatodë ta æiyonte nænque tönö öönæ wentamö pönï badaimpa. 3 Tëëmancodë ïnö ñäwäi ta pöninque inguipoga ïñömö wæëñönänite wacä godö cæcä beyænque tömënäni tëïmö badinque emëñe inguipoga quëwënäni baï të guiidäni badänitapa. 4 Ayë tömënäni ïnänite, Inguipoga gaguïmæncoo incæ gæpëñabocoo incæ awæncoo incæ pæcoo wo ëwënämaï ïedäni. Wæætë waodänique önönemö ïnö Wængonguï nänö yewëmöï inte në yewëmönämaï ingaïnäni ïnänite adinque mïnitö tömënäni ïnänite godö cæmïni beyænque nantate wæcædänimpa, ante wacä angantapa. 5 Ayë ñäwäiidi ïnänite edæ, Wënöedäni, änämaï ingä inte tömengä, Mïnitö wæætë tömënäni ïnänite önompo ëmæmpoque apäicä ganca cæmïni beyë nanguï pönï wæwencædänimpa, angantapa. Ïninque emëñe të guii waocä nantate wæcä baï tömënäni nanguï pönï nantate wæwënäni ïnänitapa.

6 Mäniïñedë waodäni, Æbänö cæte wænguïmoo, ante ancaa cædinque wënämaï incædänimpa. Wëïnëmönipa, ante änäni incæte ædö cæte wëmaïnänii.

7 Ayë ñäwäiidi ïñömö tontadoidi cabayoidi guëadö guëa cæte në godäni baï adobaï ëmönänitapa. Tömënäni ocaboga awënë poganta oodo inte badöninta baï wencadänitapa. Ayë mäniïnäni awinca ïñömö waodäni awinca baï ëmönänitapa. 8 Tömënäni ocaguï ïñömö onquiyængä ocaguï baï encadinque tömënäni bagacoo ïñömö nëöö baga baï engadänitapa. 9 Tömënäni tæcætawë ïnö tëïneta inte badöinta baï wææ mongënänitapa. Ayë tontadoidi guëadö guëa wënoncæte ante cædinque änäni ate cabayoidi pogodo gote awoto baï wëä pönonte nanguï pönï ä baï ñäwäiidi ïñömö adobaï önonguënepë pao pao godinque ämë godänitapa. 10 Tömënäni önömïñë incæ emëñe önömïñæmpa baï ëmïñënänitapa. Tömënäni näni tëï pïñëmämo önömïñë ïnö ëmïñënäni inte önompo ëmæmpoque apäicä ganca godö cædäni beyë waodäni nanguï pönï wæwënänitapa. 11 Mäniï ñäwäiidi ïñömö awënë odeye ingante ëñente quëwënänitapa. Mäningä tömënäni awënë ïñömö tadömengadænguipo ïñömö quëwënäni ïnänite në aacä anquedo ïnongä inte tömengä ëmöwo ebedeo tededö, Abadoö, näni äwo ï ayë, Në Wo Ëwengä, ante ëmongä ïninque guidiego tededö, Apodïöö, ante pemönänipa.

12 Täno näni wæquinque do ïinque batimpa. Incæte godömenque mempoga ganca nanguï pönï näni wæquinque ayë baquïnö anguënë.

13 Wængonguï anquedo ayængä ïñömö tömengä todompeta inte we we öongä ate tedepämo tëñö ëñentabopa. Oguï waquï iya täimpa oodo inte badöimpa Wængonguï weca më ongompa. Mäniïmoga önömoncawë baï mëa go mëa më ongöñömö mäniïñömö tedepämo tëñö ëñentabopa. 14 Wængonguï anquedo ayængä todompeta në nëængä ingante ïïmaï angantapa. "Ñënë önonga Eopadatedö näni änonga ïñömö anquedoidi mënaa go mënaa ïnäni ïñömö në ñä cæyënïnäni ïnänite bitö ñimpo cæe,"

angantapa. 15 Edæ mänïnäni anquedoidi
mënaa go mënaa ïnäni ïñömö tömënäni
mänïnepo ïinque ba ate mänïï apäicä
ïñonte mänïïönæ incæ mänïï ooda ïñonte
dobæ näni cæquinque ante a ongöñönänite
ïïmaï angantapa. Waodäni tömänäni
ïñömö mencabodäniya go adocabodänique
quëwëñönäni adocabodänique ïnänite
mïnitö wænoncæmïnimpa, angantapa.
Ayë ñöwo tömënäni ïnänite ñimpo
cæcä ate tömënäni wænoncæte ante tao
godänitapa. 16 Ayë tontadoidi ïñömö
cabayo mongëïnäni ïnäni æpodänidö
ïnänii, ante tee mampote dootiento mïñöö
ganca ïnänitapa. Mänimpodäni ïnänipa,
ante ëñentabopa.

17 Botö wïïmonte baï ayömo cabay-
oidi tönö në mongëïnäni ïñömö ïïmaï
ëmönäni atabopa. Cabayo në mongëïnäni
ïñömö tæcætawë ïnö tëïneta näni wææ
mongæntacoo pancataa opatawë gonga
gonte baï ëmontapa. Pancataa wentamö
ëmontapa. Pancataa atopode näni ä baï
wïñadë ëmö baï ëmontapa. Cabayoidi
ocabo ïñömö nëöö ocabo baï encadänitapa.
Tömënäni önöne ïnö gonga tönö tëëmä
tönö atopode näni öö waadö tadedänitapa.
18 Mänïï gonga tönö tëëmä tönö atopode
ïñömö mëmämoque go adopämoque näni
wënömämocoo në tadedäni inte cabayoidi
ïñömö waodäni tömänäni mencabodäniya
go adocabodänique quëwëñönäni adoca-
bodänique ïnänite wënönäni wënänitapa.
19 Mänïnäni cabayoidi tömënäni önöne inte
tæï pïñænte wænöninque adobaï tömënäni
önömïñë inte tæï pïñænte wænönänipa.
Edæ tömënäni önömïñë ïñömö tæntæ
ocabo baï ëmïñënäni inte waodäni ïnänite
pocënäni wænänitapa.

20 Mänïmämo wodonte näni wængaïmä-
mocoo beyë ayë wënämaï quëwënäni
inte wæwënäni incæte tömënäni näni
wënæ wënæ cægaïnö ante, Ancaa wæwente
awædö, ante pönënämaï ïnäni inte ñimpo
cædämaï ïnänitapa. Wæætë oodo inte
padata inte bodonte inte dica inte awæmpa
inte tömënäni näni badonte cönönincoo
ïñömö adämaï incoo incæte ëñënämaï
incoo incæte dao dao godämaï incoo
incæte tömënäni, Mönitö wængonguïidi
ïnänipa, ante ædæ wæænte apënedinque
ñimpo cædämaï ïnänitapa. Ayë adobaï
wënæidi ïnänite ædæ wæëninque, Mïnitö
mönitö wængonguïidi ïmïnidö anguënë,
ante ñimpo cædämaï inte apënedänitapa.

21 Ayë mänïnäni godömenque waodäni
ïnänite pïinte wënönäni inte tömënäni
mïi bete yewënäni ïnänipa. Nänöogængä
ïnämaï ïñongante towente cædönäni inte
tömënäni awëmö ö ënäni ïnänipa. Mänö-
maï godömenque cædinque tömënäni näni
wënæ wënæ cægaïnö ante, Ancaa wæwente
awædö, ante pönënämaï ïnäni inte ñimpo
cædämaï ïnänitapa.

10

Wængonguï anquedo dadi ompointa guiyanta nëængä

1 Ayë wacä anquedo në tæï ëmongä inte
öönædë ïnö wæængä atabopa. Tömengä
weocoo mongænte baï boguïmancodë
pöninque tömengä ocaboga tæcædæca ïnö
daimë godämë owotapa. Tömengä awinca
incæ nænque baï apäidinque tömengä
önömënë incæ cobacadewë gonga gonte
ëmö baï ëmënengä ingantapa. 2 Tömengä
önönempo ïnö dadi ompointa ïninta
näni wi æmpodinta guiyanta nëængä
ingantapa. Tömengä önöwa tömëwa
gäwapæntibaa cö cæwadinque tömengä
dipëwa guiquënë ömaa cö cæwacantapa.
3 Mänömaï cö cæwadinque tömengä
nëöö ii pepa baï nanguï pönï yedæ aa
pecantapa. Aa peyongä detæbo önompo
ëmæmpoque go mëa ganca wæætë tæï
tëninque tededänitapa. 4 Detæbo önompo
ëmæmpoque go mëa ganca ïnäni ïñömö
tededäni ëñëninque botö yewëmoncæ
cætabopa. Tæcæ yewëmoncæ cæyömo
öönædë ïnö tedepämo ïïmaï ante tedecä
ëñentabopa. "Ïñæmpa önompo ëmæm-
poque go mëa detæbo näni tededö æbänö
ante tededänii, ante wïï ëñenguï ï ïninque
bitö yewëmönämaï ïe," angantapa.

5 Wængonguï anquedo botö adingä
ïñömö gäwapæntibaa tönö ömaa në
a ongongä ïñömö tömengä önompo
tömempo öönædë ïnö pædæ æmpocan-
tapa. 6 Tömengä tömempo pædæ æm-
podinque, Wængonguï ëñëñongä botö
änö ante nöingä baquïnö anguënë, ante
ïïmaï angantapa. Edæ në wantæpiyë
cöwë quëwengaingä inte öönædë tömää
inguipoga tömää gäwapæntibæ tömää
badöninque tömengä adobaï öönædë
owodäni tömänäni inguipoga quëwënäni
tömänäni gäwapäa quingänö owodäni
tömänäni ïnänite në badongaingä inte

tömengä ëmöwo apënedinque, Botö
apënedö nöingä baquïnö anguënë, ante
në apënecä ïñömö, “Mönö ee ongöñedë
do ïinque batimpa, angantapa. 7 Edæ
Wængonguï anquedo tömangä pönï
ïñömö tömengä todompeta we we öoncæ
cæyongante Wængonguï nänö cæïnënö
ante wë wodonte baï nänö angaïnö ante
ñöwo ïinque cæcæcäimpa. Wængonguï
ingante në cægaïnäni tömengä beyë në
apënegaïnäni ïñönänite mänïnö nänö
cæïnënö ante do apënegaingä inte
Wængonguï mänïnö baï ñöwo ïinque
cæcæcäimpa,” angantapa.

8 Ayë öönædë ïnö tedepämo adopämo
do botö ëñënö ñöwo wæætë botö ïmote
ïïmaï angä ëñentabopa. “Wængonguï an-
quedo në gäwapæntibaa tönö ömaa ïñömö
a ongongä weca godinque bitö tömengä
önönempo dadi ompointa ïninta näni wi
æmpodinta nänö näëïninta ëe,” angan-
tapa. 9 Angä ëñëninque Wængonguï an-
quedo weca godinque botö tömengä in-
gante, Dadi ompointa guiyanta pönömi ë-
moe, ante äñömo tömengä wæætë botö
ïmo, “Ëe. Ëninque cëe. Bitö önöne da
wëneyömi guïñëmë baï waëme pönï in-
gëimpa. Incæte yo mongænte ate cæncadë
guiidinque tï nä bacëimpa. Ïninque cæ-
dente wæcæbiimpa,” angä ëñentabopa.

10 Wængonguï anquedo önönempo dadi
ompointa guiyanta ëninque botö ade
cæntabopa. Önöne guïñëmë baï waëme
pönï ï incæte yo mongænte ate cæncadë
guiidinque tï nä badinque cædente
wætabopa. 11 Ayë botö ïmote angantapa.
“Wacä awënë näni cabo wacä awënë
näni cabo incæ wabæca näni quëwencabo
wabæca näni quëwencabo incæ wadö
näni tedecabo wadö näni tedecabo incæ
wabæca wabæca näni awënë odeye cabo
ïñönänite bitö, Mänïnäni ïnänite æbänö
baquïï, ante wæætë Wængonguï beyë
apënecæbiimpa,” ante angantapa.

11

Wængonguï æbänö cæcää, ante mënaa apënedapa

1 Wacä botö ïmote, Tee manguimpa impa,
ante cëwipa baï pædæ pönöninque ayë
botö ïmote, “Goe, angantapa. Wæn-
gonguï oncö tæiyë waëmö oncönë god-
inque mänincö tönö, Wængonguï quï, ante
näni iya täimpa tee mäe. Ayë waodäni
adoyömö ædæ wæëninque Wængonguï in-
gante, Bitö Wængonguï Awënë ïmidö an-
guënë, ante watapë apënedäni ïñömö
æpodänidö ïnänii, ante tee mampote cæe.
2 Wængonguï oncö tæiyë waëmö oncönë
tee mäninque yacö boyäa ïñömö tee mänä-
maï ïe. Edæ mänincö boyäa wadäni ood-
eoidi ïnämaï ïnäni ïnänite do godonte
intapa. Mänïnäni edæ coadenta i doo
apäicä ganca mänimpoga ïñonte Wæn-
gonguï nänö tæiyë waëmö quëwëñömö
incæ wo ëwente cæcædänimpa. 3 Ayë botö
ïmotedö ante, Botö æbänö cæboo, ante
në, Nö ante impa, ante apëneda ïñönate
botö godö cæquïmo beyænque tömëna
tæï pïñænte badinque mïido dootiento
tetenta ëönæ mänimpoönæ ïñonte botö
beyë apënecædaimpa. Waodäni wæwente
beyænque gömæ ëmoncoo mongënäni baï
tömëna adobaï gömæ ëmoncoo mongën-
inque apënecædaimpa,” ante apënecä
ëñentabopa.

4 Wængonguï æbänö cæcää, ante në, Nö
ante impa, ante apëneda ïñömö tömëna
ïñömö Wængonguï inguipoga Awënë ïñon-
gante tömengä weca odibowë näni äwë
mëwäa ongöwë baï ïnapa. Ayë tömengä
weca yædo concædï tï wodönoincade men-
cadea ongoncade baï mänïna ïñömö adobaï
ïnöna ïnapa. 5 Wadäni, Tömëna ïnate
wënæ wënæ cæïnëmopa, ante cædäni ïn-
inque tömëna wæætë në pïinte cædäni
ïnänite gonga wo tadete baï cædinque
wënöna wæncædänimpa. Edæ, Tömëna
ïnate wënæ wënæ cæïnëmönipa, ante në
cædäni tömänäni mänömaï wæncædän-
impa. 6 Wængonguï godö cæcä beyænque
tömëna tæï pïñëna badinque, Wængonguï
beyë möna apëneyedë cöönæ cædämaï
ingëimpa, ante cædinque öönædë tee
mönete baï cæcædaimpa. Ayë tæï pïñëna
ïnöna inte tömëna æyedëmë cæïnëna incæ
wæætë wæætë cæyönate æpæncoo tömen-
coo wepænque bacëimpa. Adobaï ingui-
poga tömämæ quëwënäni ïnänite tömëna
cæda ate quïëmë wënömämocoo incæ pö
wënæ wënæ bacædänimpa.

7 Ayë tömëna, Wængonguï æbänö cæcää,
ante ïinque apëneda ate babæcä baï mönö
guïñënongä inte tadömengadænguipo
ïnö tadinque tömëna ïnate guëadö guëa
cædinque tæï ëmongä inte gänä cædinque
wënongä wæncædaimpa. 8 Wëna

ate tömëna baonque ñënængade näni
quëwëñömö taadö ïñömö öñoncædaimpa.
Edæ Todömä ïñömö quëwënäni wïwa
cædäni baï ayë Equitobæ quëwënäni
wënæ wënæ cædäni baï mäniï ñënængade
näni quëwëñömö në quëwënäni ïñömö
adobaï wënæ wënæ cædänipa. Mäniï
quëwëñömö adoyömö tömëna Awënë
ingante awäa timpote wënönäni wæn-
gacäimpa. 9 Mëönaa go adoönæque go
tæcæ itædë ïñonte tömëna baö ïnï acæte
ante pöninque wacä awënë näni cabo
wacä awënë näni cabo incæ waodäni
näni cabo waodäni näni cabo incæ wadö
näni tedecabo wadö näni tedecabo incæ
wabæca wabæca näni quëwencabo incæ
waodäni nanguï ïnäni ponte tömëna baö
acædänimpa. Ayë, Da wënämaï ingëimpa,
ante wææ cæcædänimpa. 10 Tömëna ïñömö
Wængonguï beyë në apënedïna ïnöna
inte inguipoga quëwënäni ïnänite nanguï
äna wædïnäni inte tömënäni ñöwo wæætë
watapë tocædänimpa. Ïninque tömëna
mänömaï wænte öñöna ate tömënäni
nanguï Yæ yæ todinque wacä ingä wacä
ingä, Önonque ëe, ante pædæ godönäni
æncædänimpa.

11 Mëönaa go adoönæque go tæcæ
itædë ïinque go ate Wængonguï edæ,
Quëwencæmïna, ante tömengä nänö
guëmämämo quëwenguïmämo woo
öongacä ate tömëna ïñömö wæætë mïïna
badinque ængë ganticædaimpa. Ængë
gantiyöna në adäni guiquënë ancai
guïñente wæcædänimpa. 12 Ancai guïñente
ayönäni tömëna öönædë ïnö tedepämo
yedæ ante ëñencædaimpa. "Ïñömö pö
ëeda," angä ëñëninque tömëna öönædë
ïnö boguïmancodë æiyöna tömëna ïnate
në pïinte cædïnäni edonque acædänimpa.
13 Tömëna æiyedë mäniïñedë goinque
nanguï ocæ ocæ goquimpa. Tömënäni
näni quëwëñömö onconcoo bacoo ïñonte
pancaconga incæ nanguï onconcoo
acapowate bogocæ të gowëænguimpa.
Ado goinque goyedë waodäni tiæte
mïïdo ganca wæncædänimpa. Ayë
mïïnäni quëwënäni ancai guïñëninque,
Wængonguï öönædë në quëwëmi ïmi inte
bitö nö tëï pïñænte ïmidö anguënë, ante
wæcædänimpa.

14 Ayë mempoga näni wæquinque do
ïinque batimpa. Incæte godömenque
adopoque nanguï pönï näni wæquinque
oo pönï bacëimpa.

Todompeta ëmëwoya

15 Wængonguï anquedo tömangä ïñömö
tömengä todompeta we we öongä ate
öönædë ïnö wadäni näni tedepämo yedæ
tededinque ïïmaï änänitapa.
"Mönö Awënë Wængonguï tömengä Codito
tönö
inguipoga Tæiyë Awënë Odeyeda badinque
wantæpiyë cöwë aacædaimpa," änänitapa.
16 Në aadäni në Picënäni ïñömö bæinti-
coatodo ganca ïnäni mänimpodäni ïñömö
Wængonguï weca tömënäni awënë të
contaimpaa në të contadäni inte ñöwo
guidömëmë ædæ wæëninque Wængonguï
ingante, Bitö Awënë Wængonguï ïmidö
anguënë, ante watapë apënedänitapa.
17 Ayë ïïmaï apënedinque,
"Awënë Wængonguï bitö adobique Tömää
në Cædömi inte
wëënëñedë do në quëwengaïmi ïmi ñöwobi
ïnömi ïmipa.
Bitö nämä tëï pïñëmi inte ñöwo ædæmö
në aabi ïnömi ïmipa,
ante adinque bitö ïmite waa ate pönente
apënemönipa.
18 Wabæca wabæca näni quëwencabo
incæ tömänäni quëwënäni ænguï
badänitapa.
Ayë bitö ænguï babi ïninque
në wængaïnäni ïnänite bitö apænte pan-
guïönæ do batimpa.
Ayë bitö beyë në apënedönäni ïñömö bitö
ïmite në cædönäni ïñönänite
tömënäni ïnänite bitö, Mïnitö cædï beyë
paga cæbo æncæmïnimpa, ante bitö
godonguïönæ dobæ batimpa.
Ayë bitö quïnäni ïñönänite bitö ëmöwo
ante bitö ïmite në ëñente cædönäni
ïñönänite
awënë baï ïnäni incæ önönänique ïnäni
incæ tömänäni ïnänite bitö, Mïnitö
cædï beyë paga cæbo æncæmïn-
impa, ante bitö godonguïönæ dobæ
batimpa.
Ayë inguipoga quëwënäni ïnänite wadäni
në wo ëwente cædönäni ïñönänite
bitö wo ëwente cæquïönæ do
batimpa."

19 Ayë öönædë ïnö Wængonguï
tæiyë waëmö oncö odemö wibënetapa.
Wibëneyö Wængonguï, Waodäni æbänö
cæte botö tönö godongämë waa cæte
quëwencædänimpa, ante odömoncæte

ante nänö yewëmongainca näni da
wencaincade ïñömö mänincönë më
ongoncade atabopa. Ayömote yædæ yædæ
näïnimpa. Yedæ pönï änimpa. Detæbo
tæi tæi tëñö yedæ pönï änimpa. Goinque
gotimpa. Ayë yoguica cöönë baï nanguï
cæte wæënimpa.

12

Onquiyængä tönö dadagöö näni änongä

1 Wængonguï, Mä pönï odömömo
adinque ëñencædänimpa, ante cædinque
öönædë ïnö waëmö pönï badongä a owo
atabopa. Edæ onquiyængä ïñömö nænque
inte weocoo wëñate baï mongëñongä
apäicämo incæ tömengä cæncadëwa
ënömengadëwa ïnö impa. Tömengä,
Awënë poganta, ante tipæmpoga go
mëa nëmöidi inte godämë badöinta
wencacantapa. 2 Mäningä onquiyængä
yædëmadä ënengä ïñongante wëñængä
ëñacæ cæcä wæte wædinque wëñë nantate
Yæ yæ wæcantapa.

3 Ïninque Yæ yæ wæyongante öönædë
ïnö mä pönï Wængonguï nänö badöï
wadö baï badöï a owo atabopa. Edæ
ñënængade obe baï dadagöö näni änongä
opatawë ëñacä inte tömengä ocabocoo
önompo ëmæmpoque go mencaa encacä
inte mänïï ocabocooga awënë pogantacoo
önompo ëmæmpoque go mentaa wencacä
ingantapa. Tömengä önömoncawë adobaï
önompo tipæmpoga ocabocooga encacä
ingantapa. 4 Tömengä önoncaimïñænca
picæ cæmïñëninque öönædë owodäni
nëmöidi incæ pancadäniya incæ nanguï
ïnäni ïnänite wææntodongä inguipoga
të wæënänitapa. Onquiyængä oo pönï
ïñongante dadagöö, Wëñængä ëñacä ate
cæncæboimpa, ante tömengä weca a
ongongantapa.

5 Onquiyængä wëñængä onguïñængä
ingante mangä ïninque tömengä ïñömö
nänö Awënë baquinque pæcantapa.
Tömengä ïñömö tæiyë awënë tömengä
nempo quëwënäni ïnänite aacä baï
adobaï tömämæ quëwënäni ïnänite, Ïïmaï
cæedäni, ante aacæcäimpa. Mäningä
onquiyængä wëñængä ingante wacä ö
ænte Wængonguï weca ayë tömengä
nänö aacæ të contayömö mänïñömö ænte
mëicä æicantapa. 6 Mänïnö bayonte wäänä
ïñömö önömæca ïñömö wodii gocantapa.
Tömengä beyë ante Wængonguï nänö
eyepë cæyömö mänïñömö wodii gocan-
tapa. Mänïñömö mïido dootiento tetenta
ëönæ mänimpoönæ ïñonte tömengä
quëwente beyë cænguï eyepë pönönäni
cæncæcäimpa, ante Wængonguï tömengä
nänö owoyömö ante do badongantapa.

7 Mänïñedë edæ öönædë ïñömö guëadö
guëa cæte wënönänitapa. Wængonguï
anquedo Mïiguedo näni angaingä ïñömö
tömengä wadäni anquedoidi awënë
ïnongä ingampa. Tömengä tömënäni
tönö dadagöö ingante wido cæcæte
ante cæyönäni dadagöö wæætë tömengä
anquedoidi tönö wæætedö wæætë guëa
cædäni incæte 8 tömënäni ædö cæte gänä
cæquïnänii. Edæ ædö cæte öönædë ïñömö
ayë quëwenguïnänii, ante tömënäni
ïnänite wido cædänitapa. 9 Tömënäni
ïñömö ñënængade dadagöö ingante
wido cæte wææntodönänitapa. Mä-
ningä dadagöö ïñömö wëënëñedë tæntæ
ingaingä inte tömengä ëmöwo Wënæ
Tatäna mëwoga ëmongä ingampa. Adocä,
Inguipoga quëwënäni tömänäni oda
cæcædänimpa, ante në wapiticë ænte
mäocä ingampa. Tömengä ingante ayë
tömengä anquedoidi ïnänite inguipoga
ïñömö wido cæte wææntodönänitapa.

10 Ayë ate öönædë ïnö tedepämo yedæ
ante ïïmaï ä ëñentabopa.

"Ñöwoönæ mönö Wængonguï mönö
ïmonte, Mïnitö botö ëmëwo ëmo
beyænque quëwenguïmïni, ante
tömengä nänö cæönæ batimpa.

Ayë tömengä nänö tëï pïñënö ñöwoönæ
ba ïninque

tömengä adobaï Tæiyë Awënë Odeye ñö-
woönæ bacäimpa.

Ayë tömengä nänö apænte ængaingä
mönö Codito adobaï nämä tëï
pïñënongä inte në angä bacäimpa.

Wënæ guiquënë mönö tönïñadäni ïnänit-
edö ante, Wënæ wënæ cædänidö
anguënë, ante wapiticë apënete
änewënongä ingampa.

Woyowotë incæ itædë incæ mönö Wæn-
gonguï weca a ongöninque

tömengä mänïnäni ïnänitedö ante në
wapiticë änewënongä ïñongante
tömengä ingante inguipoga ïñömö
wææntodönäni wæængantapa.

11 Wængonguï Codotedo wepë tö-
mengä nänö wænte godongaïmë
beyænque tëï ëmönäni badinque

mönö tönïïñadäni ïïñömö wënæ ingante
gänä cædänitapa.
Ayë, Wængonguï æbänö cæcää, ante
tömënäni näni apënedö beyænque
tömënäni tæï ëmönäni badinque
wënæ ingante gänä cædänitapa.
Wadäni tömënäni ïnänite Wængonguï
beyë wënoncæ cæyönäni
tömënäni,
Mönitö guïñënämaï wæncæmönimpa, ante
në änäni ïnänitapa.
12 Mänömaï beyë mïnitö öönædë ïñömö në
quëwëmïni inte watapë tocæmïn-
impa.
Wamïni guiquënë inguipoga ïñömö æpæn-
tibædë ïñömö në quëwëmïni inte
mïni wæquinque ingëimpa.
Edæ wënæ mïnitö weca wæë pö
quëwengäimpa.
Tömengä nänö wo ëwenguïnö oo pönï
impa, ante ëñente beyænque äingä
pönï bacampa.
Mänömaï beyë mïnitö guïñenguïmämo
baquinque impa."
Mänömaï ante yedæ angä ëñentabopa.
13 Ayë dadagöö, Botö ïmote inguipoga
ïñömö wido cæte wææntodönäni adï
wædö, ante wædinque onquiyængä
ingante wëñængä onguïñængä në mäningä
ingante bæi ongoncæte ante togængan-
tapa. 14 Incæte Wængonguï, Önömæca
ïñömö bitö beyë botö cæyömö pao pao
gocæbiimpa, ante cædinque ñënængade
guingämöwë önonguënepë baï tipæn-
guënepäa pönö badongä enguënepænte
baï onquiyængä bacantapa. Ïninque
onquiyængä, Tæntæ botö ïmote bæi
ongönämaï incæcäimpa, ante Wængonguï
önömæca tömengä beyë nänö cæyömö
pao pao gocantapa. Mëa go adoque
tæcæ wadepo ïñonte tömengä mänïïñömö
quëwente beyë nänö cænguï eyepë
ænte cænguïñömö gocantapa. 15 Ayë,
Onquiyængä ingante æpë quingë mangui
baï bæ ta tæï guiicæcäimpa, ante cædinque
dadagöö tömengä önöne ïnö önö baï
æpë towæ tadonte baï tao godecantapa.
16 Dadagöö towæ tadonte baï nänö tao
godepë quingë pöñö onguipo incæ
onquiyængä beyë ante cædinque wi ënete
cæyö ada guiipæntapa. 17 Ada guiipë
adinque dadagöö ïñömö onquiyængä
ingante godömenque ænguï badinque
wadæ godinque, Mäningä onquiyængä
wënäni incæ wadäni ïnänite guëa cæte
wënonguïmo, ante gocantapa. Tömënäni
Wængonguï nänö, Ïïmaï cæedäni, ante
wææ angaïnö ante në ëñente quëwënäni
inte, Itota æbänö cæcää, ante në apënete
quëwënäni ïnönäni ïïñömö mänïnäni
mäningä onquiyængä wënäni ïïñönänite
dadagöö, Wënoncæboimpa, ante gocan-
tapa.

13

Mënaa mönö guïñënöna

1 Ayë dadagöö æpæntibæ yæwedeca
ëmönaiya ïïñömö ponte a ongongantapa.
Ayë babæcä baï në guïñënongä ïïñömö
æpæntibædë quëwente ta pöñongä
atabopa. Mönö guïñënongä tömengä
ocabocoo önompo ëmæmpoque go men-
caa encacä inte tömengä önömoncawë
önompo tipæmpoga ocabocooga ïnö
encacä ingantapa. Awënë pogantacoo
tipæmpoga ganca tömengä önömoncawäa
da da wencate encacantapa. Ayë
Wængonguï ëmöwo incæ wïwa babæ
wapiticë ante änïwoï tömengä ocabocooga
tömancooga ïnö yewëmonte encacä
ingantapa. 2 Mäningä mönö guïñënongä
botö në adingä ïïñömö mëñe baï ëmönongä
incæte tömengä önöwa oto önöwa baï
ëwacä inte tömengä önöne nëöö önöne
baï ënecä atabopa. Ayë dadagöö nämä
nänö tæï pïñënö ante mönö guïñënongä
ingante pædæ godöninque tömengä nänö
aacæ të contaimpa pædæ godongä ænte të
contadinque mönö guïñönongä në awënë
badinque, Ïïmaï cæedäni, ante nanguï angä
bacantapa. 3 Ayë mönö guïñënongä adoque
ocaboga ämocate wæncæ cæcä baï ingaingä
incæte gämë cæcate ingantapa.
Tömämæ quëwënäni mönö guïñënongä
ingante adinque ancai guïñëninque
tömänäni tömengä mïñë godänitapa.
4 Dadagöö godö cæcä beyænque mönö
guïñënongä ïïñömö awënë badinque
dadagöö baï në angä do bacä impa,
ante adinque tömänäni dadagöö in-
gante, Bitö Awënë Wængonguï baï
ïmidö anguënë, ante apënedänitapa.
Adobaï mönö guïñënongä ingante, Bitö
Awënë Wængonguï baï ïmidö anguënë,
ante apënedänitapa töö. Mänïnö ante
godömenque ïïmaï äninque, "Æcänö
mönö guïñënongä baï ingä ïïñömö edæ

dæ angampa. Æcänö tömengä ingante
guëadö guëa cædinque tæï ëmonte gänä
cæquingää."
5 Dadagöö godö cæcä beyænque mönö
guïñënongä ïñömö nämanque pönente
änewënongä badinque Wængonguï
ingantedö ante babæ wapiticë ante
änewëninque, Botö Wængonguï baï ïmopa
cæmïnii, änewënongantapa. Ayë awënë
badinque në angä badingä inte mönö
guïñënongä ïñömö coadenta ï doo apäicäa
mänimpoga ïñonte, Ïïmaï cæedäni, ante
aacantapa. 6 Ayë tömengä mänïñedë
Wængonguï ingantedö ante wënæ wënæ
babæ wapiticë ante änewënongä inte
Wængonguï ëmöwo ante tömengä nänö
quëwëñömö ante babæ wapiticë ante
änewënongantapa. Tömënäni öönædë
në quëwënäni ïnänitedö ante adobaï
babæ wapiticë ante änewënongantapa.
7 Tömengä Wængonguï quïnäni ïnänite
guëadö guëa cæcæcäimpa, ante cædinque
dadagöö godö cæcä beyænque tömengä
nämä tæï pïñængä badinque tömënäni
ïnänite tæï ëmongä inte gänä cæcantapa.
Ayë dadagöö godö cæcä beyænque mönö
guïñënongä ïñömö waodäni näni cabo
waodäni näni cabo incæ wacä awënë näni
cabo wacä awënë näni cabo incæ wadö
näni tedecabo wadö näni tedecabo incæ
wabæca näni quëwencabo wabæca näni
quëwencabo ïñönänite tömengä tömänäni
awënë badinque tömënäni ïnänite, Ïïmaï
cæedäni, ante në angä bacantapa.
8 Mänömaï beyë tömämæ quëwënäni
ïñömö tömengä ingante, Bitö Awënë
Wængonguï baï ïmidö anguënë, ante
apënecædänimpa. Wængonguï inguipoga
nänö badöñedë, Botö Codotedo ingante
do wënönäni wæncæcäimpa, ante do
angacäimpa. Ïingä Codotedo, Näni
quëwenguinta, ante nänö yewëmongain-
taa ædänidö ëmöwo yewëmönämaï ïnäni
ïñömö tömënänique mönö guïñënongä
ingante, Bitö Awënë Wængonguï baï ïmidö
anguënë, ante apënecædänimpa.
9 Në ëamonca ïmïni inte ëñëedäni.
10 "Æcämenque ingante ante apënedinque
Wængonguï, Ao bæi ongonte tee
mönete baï cæedäni, angä ïninque
tömengä ingante do bæi ongonte tee
mönecædänimpa.
Æcämenque ingante ante apënedinque Wængonguï, Ao yaëmenca
wënömïni wæncæcäimpa, angä
ïninque
tömengä ingante do yaëmenca wënönäni
wæncæcäimpa."
Mänömaï beyë mïnitö Wængonguï
quïmïni ïñömö wæntæye ïnämaï inte ee
cæcæmïnimpa. Edæ tömengä ingante
godömenque wede pönencæmïnimpa.
11 Ayë ate wacä babæcä baï në
guïñënongä guiquënë onguipodë
quëwente ta pöñongä atabopa. Codote-
doidi önömoncawë mëwäa näni ëmoncadö
baï tömengä adobaï encacä ingantapa.
Incæte tömengä dadagöö baï tedecantapa.
12 Mönö guïñënongä tänocä pöningä
nänö änö beyænque ayængä pöningä
ïñömö awënë badinque tänocä beyænque
äninque, Ïïmaï cæedäni, ante në aacä
ingantapa. Tänocä pöningä mönö
guïñënongä ämocate beyë në wæncæ
cæcä incæ wæætë gämë cæcadingä ïñon-
gante ayængä pöningä ïñömö tömämæ
quëwënäni ïnänite angä ëñëninque
tömänäni tänocä pöningä ingante, Bitö
Awënë Wængonguï baï ïmidö anguënë,
ante apënedänitapa. 13 Mäningä mönö
guïñënongä ayængä pöningä, Mä pönï
cæbo adinque ëñencædänimpa, ante
cædinque badongampa. Ayë godömenque
mä pönï cæcä beyænque waodäni edonque
pönï ayönäni öönædë ïnö incæ gonga
inguipoga wæë adänitapa.
14 Mönö guïñënongä tänocä pöningä
nänö änö beyænque tömengä weca mä
cædinque ayængä pöningä ïñömö tömämæ
quëwënäni ïnänite oda cæte näni goquïnö
ante mäocä godänitapa. Edæ tömënäni
ïnänite äninque, Mönö guïñënongä
yaëmenca guiiyömö wæætë gämë cæcate
në mïingä quëwengä nänö ëmönö baï
adobaï badöedäni, angä ëñente badonte
concædänitapa. 15 Mönö guïñënongä
ayængä pöningä ïñömö eyepë cæd-
inque mönö guïñënongä tänocä pöningä
nänö ëmönö baï näni badöninca incæ,
Tedecæcäimpa, ante cæcä ate mäninca
incæ oo guëmangantapa. Tömënäni näni
badöninca ante waodäni Baa äninque, Bitö
Awënë Wængonguï baï ïmidö anguënë,
ante apënedämaï ïnäni ïnänite mäninca
incæ ä beyænque wënönäni wënänitapa.
16 Ayë awënëidi baï ïnäni incæ
önönänique incæ mäincoo ëadäni incæ
mäincoo ömæpodäni incæ wacä godonte

ëningä beyænque në cæte quëwënäni incæ nämanque cæte quëwënäni incæ mänïnäni tömänäni ïnänite tömengä nänö änö beyænque önompo tömempo ïnö yewëmöïnäni badänitapa. Wæætë önompo tömempo ïnö yewëmönämaï ïnäni inte tömënäni önönemö ïnö yewëmöïnäni badänitapa. [17] Tömengä nänö yewëmöï yewëmönämaï ïnäni guiquënë tömënäni mäincoo ædö cæte godonte ænguïnänii. Ædö cæte godonte ënäni weca gote tömënäni mäincoo ïnï godonte ænguïnänii. Ayë mänïnö ante yewëmöï ïñömö mönö guïñënongä tänocä pöningä ëmöwo impa. Wïï tömengä ëmöwo yewëmonte ï baï tömengä ëmöwo ante beyë, Æpodö ï, ante yewëmonte impa.

[18] Mänïnö ante ëñencæte ante näni ëñënö ante eyepë encadäni inte ëñencædänimpa. Ocai në encacä ïninque, Mönö guïñënongä tänocä pöningä nänö, Æpodö ï, ante ëñencæte ante cæcæcäimpa. Edæ tömengä, Æpodö ï, ante waocä, Æpodö ï, ante adopo impa. Tömengä nänö, Æpodö ï, ante teitiento teitenta i tei impa.

14

144.000 ganca ïnäni näni ämotamïni äïnö

[1] Ayë botö ayömote Wængonguï Codotedo änanquidi ïñömö Tiöno näni anquidi mänïñömö a ongongä atabopa. Tömengä weca waodäni tiento coadenta i coatodo mïido ganca ïnäni inte Wængonguï Codotedo ëmöwo adobaï tömengä Mæmpo Wængonguï ëmöwo näni önönemö ïnö në yewëmöïnäni inte a ongönäni atabopa. [2] Ayë botö ëñëñömote öönædë ïnö tedepämo ante ñënë tëñabo ante baï detæbo eyequeï të baï ëñëninque adobaï waodäni näni adapate näni ampoque inte tæiyënäni ampoyönäni ante baï tedepämo të ëñentabopa. [3] Tiento coadenta i coatodo mïido ganca ïnäni ïñömö mä äninque waa ämotamïni ante änänitapa. Wængonguï nänö aacæ të containpa gäänë ämotamïni äñönäni mïïnäni quëwënäni mëa go mëa ganca ïnäni në aadäni në Picënäni tönö ëñënänitapa. Tiento coadenta i coatodo mïido ganca ïnäni inguipoga quëwënäni tönö adoyömö quëwëñönäni, Godonte ëmo beyænque quëwenguïmïni, ante Wængonguï nänö në ënïnänique ïï ämotamïni äïnö ante ëñente ancædänimpa. Wadäni guiquënë ædö cæte ëñente anguïnänii.

[4] Ïïnäni ïñömö Wængonguï ingante ante waëmö quëwencæmönimpa, ante cædinque, Onquiyængä, ante në towënämaï ingaïnäni ïnänipa. Ïninque tömënäni Wængonguï Codotedo ædönö gocä tömengä mïïñë cöwë godänipa. Tömënäni waodäni tönö adoyömö quëwëñönäni Itota, Botö wepë beyænque quëwenguïmïni, ante tömënäni ïnänite ængacäimpa. Täno amïña bayedë tä pedinque mïnitö, Wængonguï quï baquimpa, ante mïni cönönï baï mänïnäni adobaï Wængonguï quïnäni badinque Wængonguï Codotedo quïnäni ïnänipa. [5] Adodäni cöwë babæ änämaï ïnäni ïninque wadäni ædö cæte tömënäni ïnänitedö ante, Babæ änänipa, ante anguïnänii. Tömënäni edæ cöwë wënæ wënæ cædämaï ïnänipa töö.

Wængonguï anquedoidi mënaa go adocanque näni änö

[6] Ayë Wængonguï anquedo wacä ïñömö öönædë ïnö pö pao pao gocä atabopa. Inguipoga në quëwënäni ïnänite wabæca näni quëwencabo wabæca näni quëwencabo incæ waodäni näni cabo waodäni näni cabo incæ wadö näni tedecabo wadö näni tedecabo incæ wacä awënë näni cabo wacä awënë näni cabo ïñönänite anquedo tömänäni ïnänite Wængonguï wantæpiyë cöwë nänö watapë apënedö ante ëñencædänimpa, ante apënecæte ante pongantapa. [7] Mäningä Wængonguï anquedo ïñömö yedæ ïïmaï äninque, "Wængonguï apænte nänö anguïönæ do ïïnque bayonte mänïönæ tömämïni mïni cægaïnö ante tömengä apænte ancæcäimpa. Ïninque tömengä ingante guïñëninque ee aedäni. Adobaï tömengä ingante waa aedäni. Tömengä edæ öönædë incæ inguipoga incæ æpæntibæ incæ æpë tayömö incæ tömää në badongaingä ingante mïnitö, Bitö Awënë Wængonguï ïmidö anguënë, ante ædæ wæëninque watapë apëneedäni. Mäninque ämopa," angantapa.

[8] Mäningä Wængonguï anquedo gocä ate wacä Wængonguï anquedo ayængä pöninque ïïmaï angantapa. "Babidönia näni äñömö do wo ëwente batimpa. Babidönia näni waëmö quëwëñömö ï incæte do wo ëwente ba aedäni. Mänïñömö në quëwënäni wënæ wënæ cædïnäni ïñömö onquiyængä në towengä baï

cædinque biïnömë bete quidi quidi dowëninque towencædänimpa, ante tï nämë godonte baï cædänipa. Tömënäni mänömaï godö cædäni beyænque wabæca näni quëwencabo wabæca näni quëwencabo wæætë wënæ wënæ cædänitapa. Mäninque ämopa," angantapa.

9-10 Ayë mäningä Wængonguï anquedo gocä ate wacä Wængonguï anquedo tömangä pöninque yedæ ïïmaï angantapa. "Mönö guïñënongä tänocä pöningä ingante æcänö, Bitö Awënë Wængonguï baï ïmidö anguënë, ante apënecää. Ayë tömengä nänö ëmönö baï näni badöninca gäänë ædæ wæëninque æcänö apënecää. Wængonguï tömënäni ïnänite nanguï pïincæcäimpa. Tömënäni önompo incæ önönemö incæ mönö guïñënongä nänö yewëmöï në yewëmöïnäni adinque Wængonguï adobaï tömënäni ïnänite nanguï pïincæcäimpa." Äninque Wængonguï anquedo godömenque apënecantapa. "Mänïnäni Wængonguï biïnömë nänö pïïmë becædänimpa. Mänïmænque ëninque tömengä nänö pïinte owætadë pe ñïñængantapa. Mänïmænque në bete baï ïnäni ïïñömö nanguï pönï wæwencædänimpa. Wængonguï tæiyë waëmö anquedoidi weca ayë Wængonguï Codotedo weca gonga bæcoyömö atopode näni öö wadö gonga bæcoyömö öö wayömö mänïïñömö ïïnäni ëmëwo gonte ba baï nanguï wæwencædänimpa," angantapa.

11 "Ayë tömënäni gonga bæcoyömö mänïïñömö wæwëñönäni näni wæwëmämo tëëmä baï cöwë æicöompa. Woyowotë incæ itædë incæ mänïnäni edæ guëmänämaï incædänimpa. Tömënäni ïïñömö, Mönö guïñënongä tänocä pöningä weca ædæ wæëninque, Bitö Awënë Wængonguï baï ïmidö anguënë, ante në apënedäni ïnänipa. Ayë tömengä nänö ëmönö näni badöninca gäänë ædæ wæëninque në apënedäni adobaï tömengä ëmöwo nänö yewëmöï në yewëmöïnäni inte mänïnäni tömänäni wantæpiyë mänömaï guëmänämaï inte wæwencædänimpa. Mäninque ämopa," angantapa.

12 Mänömaï beyë mïnitö Wængonguï quïmïni ïïñömö tömengä nänö, Ïïmaï cæedäni, ante nänö wææ angaïnö ante ëñente cædömïni inte ayë Itota ingante godömenque wede pönëmïni inte mïnitö wæntæye ïnämaï inte ee cæcæmïnimpa.

13 Ayë ate botö öönædë ïnö tedepämo ïïmaï ante ëñentabopa. "Bitö ïïmaï yewëmöe," angantapa. "Ñöwo ganca ayë ate Awënë Itota ingante pönente në wënäni inte tömënäni näni toquinque."

Ante äñongä Wængonguï Tæiyë Waëmö Önöwoca, "Ao ämopa, angampa. Näni toquinque ingëimpa. Tömënäni näni nanguï cægaïnö ñimpo cæte guëmancædänimpa. Edæ tömënäni näni waa cægaïnö öönædë ïïñömö edonque pönï acëimpa," ante angantapa.

Inguipoga quëwënäni beyë amïña baï bacëimpa

14 Ayë botö ayömo näämænta boguïmä më owo atabopa. Adocanque Waocä ëñagaingä ingä baï ïïñömö mänïï boguïmäa të contacä atabopa. Tömengä ocaboga awënë poganta oodo inte badöinta encacä inte tömengä nänö önönempo yaëmë baï waingamë idämë engamë nëængä atabopa. 15 Ayë ate wacä anquedo Wængonguï oncö tæiyë waëmö oncönë ta pöninque boguïmäa në të contacä ingante ïïmaï yedæ ante aa pecantapa. "Inguipoga quëwënäni botö ïmote në wede pönente waa cædönäni ïïñömö në minte pæmö baï ïnäni inte tömënäni näni to amïña bayedë baï impa. Wadæ wadæ pïnöninque näni ö ëñedë baï do bayonte bitö yaëmë baï bitö nëëï ænte gote mänïnäni ïnänite wadæ wadæ pïnonte baï cædinque ö ëe." 16 Angä ëñëninque boguïmäa në të contacä gote inguipoga ïïñömö tömengä yaëmë baï nänö nëëï inte wadæ wadæ pïnonte baï cædinque tömänäni në minte pæmö baï ïnäni ïnänite ö ængantapa.

17 Ayë öönædë ïïñömö Wængonguï oncö tæiyë waëmö oncönë ongonte ta pöninque wacä anquedo adobaï yaëmë baï waingamë idämë engamë nëænte pongantapa. 18 Tömengä pongä ate Wængonguï anquedo wacä pongantapa. Wængonguï oncö tæiyë waëmö oncönë, Wængonguï quï, ante iya täe, ante në änongä inte näni iya täïmoga gäänë ongöninque ta pöninque yaëmë baï waingamë idämë në engamë nëængä ingante ïïmaï yedæ apënecantapa. "Inguipoga tömäo në wënæ wënæ cædäni ïïñömö yowecoo baï ïnänipa. Mänïnäni yowe ite bayedë baï ïnäni adinque bitö yaëmë baï bitö nëëï

ænte gote yowecoo wangö tadampote gæte baï cædinque tömënäni ïnänite cæe.”
[19] Angä ëñëninque Wængonguï anquedo inguipoga ïñömö tömengä yaëmë baï nänö näëëï inte wangö tadampote cædinque yowecoo gædäni baï tömengä në wënæ wënæ cædäni ïnänite adobaï cæcantapa. Ayë yowepë ante ñënængade näni pïnä pïnä gäwate cæincadedë yowecoo wææntodonte baï cædinque tömengä wënæ wënæ cædäni ïnänite Wængonguï pïinte nänö päïñömö wido cæcantapa. [20] Mäniï tömënäni yowecoo ænte pïnä pïnä gäwate cæincade ïñömö tömënäni näni quëwëñömö yabæca ongompa. Mäniïñömö tömënäni ïnänite pïnä pïnä gäwate baï cædänitapa. Cæyönäni tömënäni wepë nanguï pönï gotimpa. Cabayo goto wïnedïñömö æi ganca tömënäni wepë mäninganca æi godinque todee tiento quidömetodo ganca mäninganca nanguï pönï wepë gotimpa.

15

Tiæte ganca näni wæwenguïmämo pompa

[1] Ayë botö ayömote Wængonguï ñöwo wæætë mä pönï odömömo adinque ëñencædänimpa, ante cædinque öönædë ïnö bamönengë pönï badongä a owo atabopa. Wængonguï anquedoidi önompo ëmæmpoque go mënaa ïnäni ïñömö öönædë ongöñönänite tömënäni ïnänite, Mïnitö cæmïni beyænque waodäni näni wæwenguïmämocoo önompo ëmæmpoque go mempoga pongëimpa, angä ëñente ænte pönänitapa. Mäniï wæwëmämocoo ëmëwo ba adinque Wængonguï nänö ænguï panguïmämo eyepë bapa.
[2] Ayë æpæntibæ ïñömö awocawænta ëmö baï adinque botö mänintibæ tönö gonga guëa wempodente bæco atabopa. Adotibæ yæwedeca waodäni më ongönänipa. Mäniïnäni ïñömö mönö guïñënongä ayë pöningä ingante ante ayë tömengä nänö ëmönö baï näni badöninca ante Baa äninque tömënäni tëï ëmonte gänä cædäni ïnänitapa. Adodäni tömengä ëmöwo ante, Æpodö ï, ante Baa ante yewëmönämaï ïnäni atabopa. Wængonguï tömënäni ïnänite adapate näni ampoquï godongä ænte näænte a ongönänipa. [3] Tömënäni a ongöninque Wængonguï ingante në cægaingä Möitee wodi ämotamïni nänö angaïnö ante ayë Wængonguï Codotedo ämotamïni nänö agaïnö ante ïïmaï ämotamïni änänipa.

“Awënë Wængonguï bitö adobique Tömää Cægaïmi inte
bitö mä cædö ïñömö waëmö pönï ïnönö anguënë.
Bitö tömämæ quëwënäni Tæiyë Awënë Odeyebi ïmidö anguënë.
Quïëmë cædinque bitö në nö cæbi ïmipa.
[4] Awënë ëñëmi, Æcämë bitö ïmite guïñënämaï inguingää.
Ayë bitö ëmöwo ante pönente æcämë waa adämaï inguingää.
Edæ bitö adobique tæiyë waëmö ïmipa.
Tömää bitö nö cædïnö edonque pönï ba adinque
wabæca wabæca näni quëwencabo tömänäni bitö weca ponte ædæ wæëninque
bitö ïmi, Bitö Awënë Wængonguï ïmidö anguënë, ante ancædänimpa.”

[5] Ayë ate botö ayömote öönædë ïñömö Wængonguï tæiyë waëmö oncö incæ ëmontaicö baï inte tömengä nänö nänënë owocö ïñömö wi ënete bayö atabopa. [6] Wængonguï anquedoidi önompo ëmæmpoque go mënaa ïnäni mänincönë ongonte ta pönänitapa. Tömënäni cædäni ate waodäni näni wæwenguïmämo ïñömö önompo ëmæmpoque go mempoga pongëimpa. Tömënäni weocoo waëmoncoo nïno näni ancoo ñäö baï ëmoncoo mongënäni ïnänipa. Tömënäni tæcætawë ïnö pacadeyænta oodo inte näni badöinta mongëënëmëïnäni ïnänipa.
[7] Ayë mïïnäni quëwënäni mënaa go mënaa ïñönäni adocanque Wængonguï anquedoidi önompo ëmæmpoque go mënaa ïnäni ïñönänite owætacoo adotaque adotaque pædæ godongä ënänitapa. Mänintacoo önompo ëmæmpoque go mentacoo ïñömö oodo inte näni badöintacoo inte Wængonguï në wantæpiyë cöwë quëwengaingä ingä nänö ænguï pämämo eyede ënentapa. [8] Wængonguï nänö ñäö apäidö beyë ayë tömengä nänö tëï pïñëmämo beyë tömengä tæiyë waëmö oncönë ïñömö tëëmämämo eyede më ongompa. Ayë Wængonguï anquedoidi önompo ëmæmpoque go mënaa ïnäni cædäni ate waodäni näni wæwenguïmämo ante önompo ëmæmpoque go mempoga näni wæwenguinganca ïinque baganca

æcämenque incæ Wængonguï tæiyë waëmö oncönë guiidämaï incædänimpa.

16

Wængonguï nänö ænguï panguintacoo

1 Ayë ate Wængonguï tæiyë waëmö
oncönë ïnö tedepämo yedæ të ëñentabopa.
Në angä ïñömö Wængonguï anquedoidi
önompo ëmæmpoque go mënaa ïnäni
ïnänite, "Goedäni, äninque, Wængonguï
owætacoo nänö ænguï panguintacoo
önompo ëmæmpoque go mëa ganca
incoo nëænte gote inguipoga ïñömö gao
cæedäni," angä ëñentabopa.

2 Wængonguï anquedo tänocä godinque
tömengä owætadë ënë incæ inguipoga gao cæcantapa. Gao cæcä ate
mönö guïñënongä ayë pöningä nänö
yewëmöï në yewëmöïnäni inte tömengä
nänö ëmönö baï näni badöninca gäänë
ædæ wæëninque apënedäni ïñönänite
tömënäni ayaa nantai ñömëï tömäo
baadinque nantate wædänitapa.

3 Wængonguï anquedo ayë në gocä tömengä owætadë ënë incæ æpæntibæ cæncadëmë gao cæcä ate mänïmë ïñömö do
wënïnäni wepë baï bayonte mänintibædë
quëwënäni tömänäni wënänitapa töö.

4 Wængonguï anquedo ayë në gocä
tömengä owætadë ënë incæ æpënë
tömänonga gao cædinque æpë tayömö
tömäñömö gao cæcä ate mänïmë tömämë
wepë batimpa. 5 Ayë ate Wængonguï
anquedo æpë tömämë beyë në angä inte
ïïmaï apënecä ëñentabopa.

"Mönö Tæiyë Waëmö ïnömi ëñëmi, bitö
wëënëñedë do në quëwengaïmi ïmi
ñöwobi adobi ïnömi ïmipa.
Mänömaï tömënäni ïnänite apænte ante
päninque bitö nö cædinque apænte
pänïmi ïmipa.
6 Edæ bitö quïnäni tönö bitö beyë
në apënegaïnäni ïnänite wënönäni ate
tömënäni në wënäni wepë näate bagadänimpa.
Bitö wæætë në wënonte näate badäni näni
cægaï beyë
wepë godömi begadänimpa," angantapa.

7 Ayë Wængonguï quï, ante näni iya täïmoga ïnö tedepämo të ëñentabopa. "Ao
ämopa. Awënë Wængonguï bitö adobique
Tömää Cægaïmi inte, Ïïmaï pancæboimpa,
ante bitö apænte angaïnö baï cædinque
tömënäni ïnänite päninque bitö cöwë nö
cæte waa pämipa."

8 Wængonguï anquedo ayë në gocä
tömengä owætadë ënë incæ nænque më
owoyömö mänïñömö gao cæcantapa.
Ayë waodäni ëmontaiya montæ gongate
wæcædänimpa, ante cædinque në godö
angä beyænque nænque nanguï tï näwä
batimpa. 9 Mänïï nanguï tï näwante
beyë waodäni montæ gongate badäni
incæte tömënäni näni wënæ wënæ cædïnö
ante, Ancaa wæwente awædö, ante ayë
pönënämaï ïnäni inte ñimpo cædämaï inte
Wængonguï ingante waa adämaï ïnänitapa.
Tömënäni, Wængonguï cæcä beyænque
mönö wæwëmämocoo pönimpa, ante
wædinque Wængonguï ingante pïïninque
tömengä ëmöwo ante wënæ wënæ babæ
ante tedewënänitapa.

10 Wængonguï anquedo ayë në gocä
tömengä owætadë ënë incæ mönö
guïñënongä tänocä pöningä nänö aacæ
të contaimpaa gao cæcä ate tömengä
awënë odeye ïnongä inte nänö aayömö
më mämonte baï batimpa. Waodäni
nantate wædinque önonguënëwa æo
pocænguënëwate wædänitapa. 11 Mänömaï
wædäni incæte tömënäni näni wënæ wënæ
cædïnö ante, Ancaa wæwente awædö, ante
godömenque pönënämaï ïnäni inte ñimpo
cædämaï ïnänitapa. Wæætë nantai baate
nantate wædinque Wængonguï öönædë
quëwënongä ingante pïinte badinque
wënæ wënæ babæ ante tedewënänitapa.

12 Wængonguï anquedo ayë në gocä tömengä owætadë ënë incæ ñënë önonga
Eopadatedö näni änonga mänïnonga gao
cæcä ate awënë odeyeidi nænque tamönö
quëwente näni ponguïnö taadö ante önö
tömäo amïmö batimpa.

13 Ayë wënæidi wentamö näni ëwocacabo
mënaa go adocanque ïnäni ïñömö weque
baï ïnäni ta pönäni atabopa. Dadagöö
önönë ïnö adocanque wënæ ta pongantapa.
Mönö guïñënongä tänocä pöningä önönë
ïnö wacä wënæ ta pongantapa. Ayë
Wængonguï beyë në apënedömo ïmopa,
ante në babæ apënedongä önönë ïnö
wacä wënæ pongantapa. 14 Mänïnäni
wënæidi önöwocaidi ïnäni inte mä cædäni
ïnänipa. Ïïnäni ïñömö tömämæ awënë
odeyeidi weca äñecæ godinque tömënäni
ïnänite apënedinque, Awënë Wængonguï
adocanque Tömää në Cægaingä inte

nänö apænte anguïönæ ïñonte mïnitö godongämæ ponte guëadö guëa cæcæmïnimpa, ante cædänipa.
15 "Mönö Awënë nämä incæ ïïmaï angantapa. Aedäni. Në awëmö ængä ïñontobæ pongä baï botö adobaï änämaï inte poncæboimpa. Æyedënö ponguingä, ante në mönämaï ongongä ïñömö tömengä wänö cönongä baï ïnongä inte nänö toquinque. Edæ tömengä, Ömaabo ïnämaï incæboimpa, ante ayæ, Guïñëñate wædämaï incæboimpa, ante tömengä weocoo tömë weca ee mangä ïnongä ingampa," angantapa.
16 Mäniï wënæidi önöwocaidi tömämæ awënë odeyeidi ïnänite äñecæ gote änäni ëñëninque awënë odeyeidi ïñömö tömënäni tontadoidi tönö Adämaguedoö ebedeo tededö näni äñömö adoyömö godongämæ pönänitapa.
17 Ayæ Wængonguï anquedo tömangä në gocä tömengä owætadë ënë incæ woboyæ owoyömö mäniñömö gao cæcä ate öönædë ïnö Wængonguï tæiyæ waëmö oncönë tömengä nänö aacæ tæ contayömö mäniñömö tedepämo yedæ tededinque, "Ñöwo ïinque batimpa," angantapa.
18 Ayæ ate yædæ yædæ näïnimpa. Detæbo tæi tæi të goyö yedæ pönï änimpa. Ayæ goinque nanguï pönï ocæ ocæ gotimpa. Waodäni inguipoga näni quëwenganca tömanganca mäniï goinque baï wa goinque cöwë godämaï ïnimpa.
19 Goinque ocæ ocæ goyonte tömënäni näni ñënæ quëwëñömö incæ tænguïmæ tænguïmæ godinque mëñömonga go adoyömonque batimpa. Ayæ wabæca näni quëwencabo wabæca näni quëwencabo incæ tömäo näni quëwëñömö onconcoo acapowate bogocæ tæ gowæënimpa. Wængonguï adobaï, Babidönia näni waëmö quëwëñömö quëwënäni wënæ wënæ cædänipa, ante pönente wædinque ænguï badinque, Mïni wæwenguinque impa, ante owæta biïnömæ nänö pïïmæ eyede ënë godonte baï cædinque tömënäni ïnänite nanguï pïïninque pangantapa.
20 Tömää wää tëïwænë ïñömö yogæ guiitimpa. Ayæ onquiyabocoo adobaï dæ bibitapæ batimpa.
21 Ayæ öönædë ïnö yoguica cöönæ baï waodäniya tæi tæi wæënimpa. Mäninca tæi tæi wæënïnca adocaque incæ wodo tiëë diboda tee mä ganca enca impa. Yoguica wënæ wënæ incapa, ante adinque waodäni, Mäninca mönö wënæ wënæ wæwëmämo impa, äninque Wængonguï ingante pïinte badinque wënæ wënæ babæ ante tedewënänitapa.

17

Onquiyængä mäincoo beyæ në towente quëwënongä

1 Wængonguï anquedoidi önompo æmæmpoque go mëa ganca ïnäni önompo æmæmpoque go mëa ganca owætacoo në näëänäni ïñönänite adocanque botö weca ponte, "Pöe, angantapa. Onquiyængä mäincoo beyæ në towente quëwënongä ïñömö æpæncoo yædopäa në tæ contacä apænte nänö panguïnö ante botö odömömo acæbiimpa.
2 Inguipoga awënë odeyeidi incæ tömengä tönö towengadänimpa. Waodäni inguipoga quëwënäni incæ adobaï tömengä towëïnënö beyæ tömengä biïnömæ bete baï quidi quidi dowænte baï pönënämaï cægadänimpa," ante apænecä ëñentabopa.
3 Wængonguï Önöwoca incæ botonga pö guiiyongä botö wïïmonte baï ïïmaï atabopa. Wængonguï anquedo adocä ïñömö botö ïmote ö ænte mäo önömæca ïñömö cönongä ongontabopa. Mäniñömö ongöninque botö onquiyængä babæcä baï në guïñënongäa mongænte a ongongä atabopa.
Mäningä mönö guïñënongä opatawæ ëñadongä inte ëmöwocoo tömengä baonga godämæ tömangä yewæmöï ëñacä ingantapa. Mäniwocoo Wængonguï ingantedö ante wënæ wënæ babæ wapiticæ äniwocoo ïnönimpa. Mäningä mönö guïñënongä nänö ocabocoo önompo æmæmpoque go mëa encacä inte tömengä nänö önömoncawæncoo önompo tipæmpoga ëmoncacä ingantapa.
4 Onquiyængä ïñömö tömengä weocoo awënëidi waëmoncoo näni mongæncoo tönö opatawæ ëmoncoo mongængantapa. Tömengä, Botö waëmö incæboimpa, ante oodo badöincoo tönö dicamö näni nanguï godonte ænincoo tönö pededamö näni ämö mäniïmoncoo mongænte ingantapa. Tömengä önönempo owætadë oodo inte badöintadë quïmæmë baapæ baï ï eyede engapæ näængantapa. Mäningä onquiyængä quïëmë nänö wënæ wënæ cæpämo nänö towente quëwënö baï mänintadë näængantapa.
5 Adocä onquiyængä

tömengä önönemö ïnö ëmöwo yewëmöï
ëmongä ingantapa. Mänïwo wë wodonte
baï ï incæte ïïmaï ante impa.
"Babidönia näni waëmö quëwëñömö ï in-
cæte onquiyængä në towengä baï
impa.
Waodäni në godö towënäni wäänä baï män-
ingä onquiyængä ingampa.
Ayë adobaï inguipoga quëwënäni wïwa
näni cæïnënö ante në cædäni wäänä
baï adocä onquiyængä ingampa."
Mänömaï tömengä önönemö ïnö yewë-
monte ëmongantapa. 6 Wængonguï
quïnäni ingaïnäni tönö Itota ingante ante
apënedäni beyë në wængaïnäni tömënäni
wepë bete baï mäningä onquiyængä quidi
quidi dowænte baï ingä botö atabopa.
Tömengä ingante adinque botö ancai
guïñente wætabopa.
7 Ancai guïñente wæyömote Wængonguï
anquedo botö ïmote ïïmaï angantapa.
"Quïnante ancai guïñente wæbii. Mönö
guïñëñongä ïñömö tömengä ocabocoo
önompo ëmæmpoque go mencaa encacä
inte tömengä önömoncawæncoo önompo
tipæmpoga ëmoncacä ïnongä inte on-
quiyængä ingante në mongængä ingampa.
Onquiyængä ingante në mongængä
mönö guïñënongä tönö onquiyængä
tömëna näna wë wodonte ïnï æbänö
ï, ante apënebo ëñëe. 8 Adocä mönö
guïñënongä bitö adingä ïñömö wëënëñedë
quëwengaingä inte ñöwo dæ angä incæte
ayë ate tadömengadænguipodë ïnö
ëë ta poncæcäimpa. Ta pöninque
tömengä nänö ëmëwo ömäe ëwenguinque
ingëimpa. Wængonguï, Quëwenguinta,
ante inguipoga badönämaï ïñedë nänö
yewëmongaintaa inguipoga quëwënäni
tömënäni ëmöwo në yewëmönämaï
ïnäni ïñömö tömënäni ïñömö mönö
guïñënongä do quëwengaingä ñöwo dæ
angä incæte ayë ate pongä adinque
ancai guïñente wæcædänimpa," ante
Wængonguï anquedo apënecantapa.
9 Ayë tömengä wæætë apënecantapa.
"Mänïnö ante ëñencæte ante ocai
ëñënö në encacä inte ëñencæcäimpa.
Mönö guïñënongä tömengä önompo
ëmæmpoque go mëa ocabocoo ïñömö
önompo ëmæmpoque go mëa änanquidi
baï ïnänipa. Mänïï änanquidiboga
onquiyængä të contacä ingampa. Mänïï
ocabocoo adobaï önompo ëmæmpoque
go mëa awënë odeyeidi baï ïnänipa.
10 Mänimpodäni ïñönänite önompo
ëmæmpoque awënë odeyeidi ïnänite
wido cædänitapa. Adocanque awënë
odeye ïñömö ñöwo aacä ingampa. Wacä
awënë odeye ayë pönämaï ingä incæte
tömengä pöninque wantæ ïñö ongonte
aacæcäimpa. 11 Önompo ëmæmpoque
go mëa ganca awënë odeyeidi näni
cabo ïñönänite mönö guïñënongä adocä
ïnongä incæte tömënäni beyë ponguingä
ingampa. Tömengä ïñömö wëënëñedë
në quëwengaingä incæ ñöwo dæ angä
ïnongä inte tömengä nänö ëmëwo
ömäe ëwenguinque poncæcäimpa," ante
Wængonguï anquedo apënecantapa.
12 Ayë tömengä wæætë apënecantapa.
"Ayë önompo tipæmpoga önömoncawæn-
coo bitö adïmoncawæncoo ïñömö önompo
tipæmpoga awënë odeyeidi baï ïnäni
incæte ayë aadämaï ïnänipa. Incæte
ayë ate tömënäni ïnänite änäni ate
awënë odeyeidi badinque tömënäni, Ïïmaï
cæedäni, ante änäni bacædänimpa. Ayë
mönö guïñënongä tönö tömënäni adoque
ooda ganca godongämë aacædänimpa.
13 Tömënäni adodö ante pönënäni inte,
Mönö tëï pïñënö ante guïñënongä ingante
godömö ëncæcäimpa. Ayë awënë odeyeidi
ïnömö inte mönö, Ïïmaï cæedäni, ante në
ëmö ïmö baï mönö tömengä ingante ëmö
në angä bacæcäimpa.
14 "Mänïnäni Wængonguï Codotedo in-
gante guëadö guëa cæcædänimpa. Incæte
tömengä ïñömö awënëidi tömänäni Awënë
ïnongä ingampa. Ayë waodäni awënë
odeyeidi ïñönänite tömengä Tæiyë Awënë
Odeye ïnongä ingampa. Ïninque tömengä
tëï ëmönongä inte tömënäni ïnänite gänä
cæcæcäimpa. Tömengä, Botö mïñë tee
empo goquïmïni, ante waodäni ïnänite aa
pedinque apænte nänö në ængaïnäni inte
tömengä mïñë cöwë ædæmö cæte tee
empo godäni ïnänipa. Mänïnäni adobaï
tömengä tönö godongämë guëadö guëa
cæte wënonguïnäni inte tëï ëmonte gänä
cæcædänimpa," ante Wængonguï anquedo
apënecantapa.
15 Ayë tömengä wæætë botö ïmote ïïmaï
apënecantapa. "Onquiyængä mäincoo
beyë towente quëwënongä inte æpæncoo
yædopäa të contacä abitapa. Mänïï æpæn-
coo ïñömö tæiyënäni waodäni baï ïnänipa.
Wabæca näni quëwencabo wabæca näni
quëwencabo incæ wadö näni tedecabo

wadö näni tedecabo incæ waodäni
tæiyënäni ïnänipa. Mänïnäni tömänäni
mänïï æpæncoo baï ïnänipa. [16] Ayë önompo
tipæmpoga önömoncawæncoo baï awënë
odeyeidi tönö mönö guïñënongä ïñömö
tömënäni bitö në adïnäni ïnönäni inte
onquiyængä mäincoo beyë në towente
quëwënongä ingante pïincædänimpa.
Pïïninque, Tömengä ingante ëmëwo
ömäe ëwengëimpa, ante cæcædänimpa.
Tömengä mäincoo tömancoo ö ënäni
ate ömaacä inte wæyongante tömengä
baö cëninque tömengä ingante ëmëwo
iya tancædänimpa. [17] Wængonguï, Botö
angaï baï ïinque baganca tömënäni botö
pönënö ante cæcædänimpa, ante godö
cæcä beyænque mänïnäni awënë odeyeidi
näni mïmönë adodö ante pönënänipa.
Pönëninque tömënäni godongämë Ao
äninque, Mönö guïñënongä aacæcäimpa,
ante tömengä ingante, Mönö tæï pïñënö
ante godömö ænguingä, ante godönäni
ængantapa.

[18] "Mäningä onquiyængä bitö adingä baï
Babidönia näni waëmö quëwëñömö adobaï
impa. Mänïñömö awënëidi ïñömö tömämæ
awënë odeyeidi ïnänite në aadäni ïnänipa,"
ante Wængonguï anquedo apënecantapa.

18

Babidönia näni quëwëñömö do wo ëwente batimpa

[1] Ayë ate Wængonguï anquedo wacä inte
öönædë ïnö wæë pongä atabopa. Tömengä
tæï pïñængä inte nanguï angä ingä inte
nämä nänö ñäö apäite ëmönö inte ingui-
poga ïñömö ñäö apäicä atabopa. [2] Tömengä
nänö tedepämo inte ïïmaï yedæ aa ped-
inque,

"Babidönia näni äñömö do wo ëwente
batimpa. Babidönia näni waëmö
quëwëñömö ï incæte do wo ëwente
ba aedäni.

Badinque wënæidi näni owoyömö batimpa.

Wënæidi wentamö ëwocadäni tömänäni
mänïñömö tee mönincönë baï
quëwënänipa.

Ayamöidi baacäidi tömänäni adobaï
mänïñömö wæë cæte baï
owodänipa.

[3] Wabæca näni quëwencabo wabæca näni
quëwencabo incæ tömänäni
babidöniaidi wïwa näni towëïnënö beyë
tömënäni biïnömë bete quidi quidi
dowænte baï wædänipa.

Inguipoga awënë odeyeidi incæ babidöni-
aidi tönö towënänipa.

Babidönia ïñömö quëwënäni nämanque
ante pönente tocæte ante mäincoo
nanguï pönï ænte ëadäni beyænque

inguipoga në godonte ënäni ïñömö mäin-
coo nanguï pönï ëadäni badänipa,"

ante Wængonguï anquedo aa pecantapa.

[4] Ayë öönædë ïnö wacä tedepämo tedecä
ëñentabopa.

"Botö guiidëmïni ëñëedäni. Mïnitö
tömënäni weca quëwëmïni incæte,

Tömënäni tönö godongämë wënæ wënæ
cædämaï incæmönimpa, ante cæd-
inque wadæ tao pöedäni.

Ayë, Wængonguï tömënäni ïnänite pän-
inque mönitö ïmönite pänämaï in-
cæcäimpa, ante pönente wædinque
wodii wïnonte pöedäni.

[5] Tömënäni wënæ wënæ cædïmämo ïñömö
cabo tï gæte cönöninque bacoo pönï
ongompa.

Incæte Wængonguï mänïnäni näni wïwa
cædïmämo cöwë pönente wæ-
campa.

[6] Tömënäni näni pönönï baï mïnitö
tömënäni ïnänite adobaï godon-
cæmïnimpa.

Tömënäni näni pönö cædïnö beyë mïnitö
wæætë adopo godö cædinque
mempoga ganca godömenque godö
cæmïni wæcædänimpa.

Tï nämë godönäni bete baï wædänitawo.
Mïnitö wæætë tömënäni owætadë
tï nämë adopopë pe ñïñænte
wempo cædëninque,

mempoga pe ñïñænte wempo cædente
baï cædinque godömenque tï nämë
godömïni bete wæcædänimpa, an-
gantapa.

[7] Edæ tömënäni nämä incæ, Mönö ñënëmö
ïmompa, ante pönente nanguï
waëmö mäincoo ëate quëwënäni
ïñönänite

mïnitö wæætë, Tömënäni ægancadö
waëmö quëwënänii, ante adinque

tömënäni ïnänite adoganca pïinte cæmïni
nantate wædinque tömënäni
wæwente quëwencædänimpa.

Mänïnäni ïñömö, 'Awënë odeye
nänöogængä baï contate ongö-
mompa. Edæ watapë quëwëmö
ïmompa.

Wïï owæmpoingä baï ïnömö inte
wæwënämaï cöwë incæmöimpa,'

ante önöwënenque pönente
änewënänipa.
[8] Mänömaïnö ante në änäni inte adoque
itädë ïñonte tömënäni näni
wæwëmämo ïñontobë pö ate
nanguï wæcædänimpa.
Mänïönæ tömënäni näni wænguïmämo
näni wæwenguïmämo näni gue
ënenguïmämo pö wæcædänimpa
töö.
Tömënäni onconcoo gonga bæ-
codocëimpa.
Edæ Wængonguï Awënë ïñömö Babidö-
nia ïñömö quëwënäni ïnänite në
apænte ante pangä ïñömö edæ tö-
mengä tömää cægaingä ingampa,"
ante apënecantapa.
[9] Inguipoga awënë odeyeidi incæ
Babidönia quëwënäni tönö towënäni inte
tömënäni adobaï Babidönia quëwënäni
tönö nanguï waëmö mäincoo godongämë
ænte ëate quëwënänipa. Ïninque Babidö-
nia näni quëwëñömö gonga bæcododi-
nque tëëmancoo baca baca æi adinque
tömënäni wæwente Ca ca wæcædänimpa.
[10] Babidönia ïñömö quëwënäni nanguï pönï
näni wæwënö adinque awënë odeyeidi
ancai guïñëninque, Mänïnäni tönö
godongämë wæwënämaï incæmönimpa,
ante gomonga a ongöninque wæcædän-
impa.
"Babidönia mïni waëmö quëwëñömö në
quëwëmïni mïni wæquinque in-
gëimpa.
Mänïñömö quëwëmïni mäincoo nanguï
ëate ïnïmïni inte mïni wæquinque.
Wënæ wënæ cæmïni ïñömïnite adoque
ooda ïñonte Babidönia mïni
quëwëñömö do apænte pante
wo ëwente batimpa." ante
wæcædänimpa.
[11] Inguipoga mäincoo ænte mante në
godonte ënäni ïñömö, Edæ æcänö mönö
godonguënencoo godonte ænguïnaa.
Nöwo dæ ä, ante wæwente Ca ca
wæcædänimpa. [12] Ïincoo ïñömö näni
godonguënencoo impa. Oodo tönö padata,
dica näni nanguï godonte ënincacoo
tönö pededamö näni ämoncoo më
ongoncoopa. Adobaï waëmoncoo nïno
näni ancoo tönö awënëidi waëmoncoo
näni mongæncoo ayë teda näni ancoo
tönö opatawë incoo më ongoncoopa.
Quïwëmë oguï wawænque ï mänïwë më
ongoncoopa. Edepante baga inte näni
badönincoo tönö awænque näni nanguï
godonte ënïwë inte näni badönincoo më
ongoncoopa. Yaëmenta bodonte näni änï
inte näni badönincoo tönö iædo näni änï
inte näni badönincoo tönö mänömodo
näni anca inte näni badönincoo ïñömö
mänincoo tömancoo më ongoncoopa, ante
wæcædänimpa. [13] Cäneda näni antapo
tönö oguï waa öni pæcaquï, oguï waquï
näni iya täïmö tönö tï nä öni pæquï ayë
oguï wapë öni pæquïmë, biïnömë tönö
oguinguipë, waëmö ædïna tönö todigomö
mänincoo më ongoncoopa. Cëningäidi
tönö obegaidi cabayoidi tönö cabayo
inte ñä cæte näni wëä godö awotocoo
më ongoncoopa. Mänincoo tömancoo
më ongoncoopa, ante wæcædänimpa.
Ayë adobaï, Waodäni incæ në cæte
quëwencædänimpa, ante cëningäidi
baï godonguënëmö intamompa, ante
wæcædänimpa. [14] Mänïnäni Babidönia
quëwënäni ïnänite ïïmaï ancædänimpa.
"Quincamë ante beïnente wæmïni incæ
mäninca tömanca mïnitö weca
ñöwo dæ ancapa.
Mïni ëadincoo tönö quïnö waëmö mïni
mäincoo ïñömö mänincoo tömän-
coo ñöwo dæ ä ïninque mïnitö
ömæpomïni inte cöwë wæætë ënämaï in-
cæmïnimpa," ante ancædänimpa.
[15] Tömënäni mänïñömö quëwënäni
ïnänite mänincoo näni godönincoo beyë
në ënïnäni inte në nanguï ëadïnäni incæ
Babidönia ïñömö quëwënäni näni wæwënö
adinque, Mänïnäni tönö godongämë
wæwënämaï incæmönimpa, ante gomonga
a ongöninque ancai guïñencædänimpa.
Ayë wæwente Ca ca wæcædänimpa. [16] Ayë
ïïmaï yedæ ancædänimpa.
"Babidönia mïni waëmö quëwëñömö në
quëwëmïni incæ mïni wæquinque
ingëimpa.
Edæ mänïñömö quëwëmïni tömëmïni weo-
coo waëmoncoo nïno näni ancoo
tönö
awënëidi waëmoncoo näni mongæncoo
tönö opatawæncoo mänincooque
mongëmïni ïmïnitapa.
Mïnitö, Mönö waëmö incæmöimpa, ante
oodo inte badöincoo tönö dicamö
näni nanguï godonte ënincoo tönö
pededamö näni ämö mänïmoncoo
mongëmïni ïmïnitapa.
[17] Incæte adoque ooda ïñonte mänincoo
mïni ëadincoo incæ edæ ëmëwo
ömäe ëwente batimpa, ante në ænte

godönäni edæ wæcædänimpa,”
ante angantapa.

Æpæntibædo wipocoo në töö töö
cædönäni tönö, Wipodë në godäni,
wipodë në cædönäni tönö, Wipo inte
mäincoo godonte ængæimpa, ante në
mäo godäni tömänäni mänïnäni gomonga
a ongoncædänimpa. 18 Babidönia näni
quëwëñömö gonga bæcododinque tëë-
mancoo baca baca æi adinque ïïmaï
yedæ ancædänimpa, “Ïï Babidönia näni
waëmö quëwëñömö baï wayömö näni
waëmö quëwëñömö edæ dæ ampa, ante
wæcædänimpa,” ante angantapa. 19 Në
wæwënänï inte näni cæï baï onguipo
guidïmö ænte ocaboga wo æænto donte
wæë guicadinque Ca ca wædinque ïïmaï
yedæ ancædänimpa,

“Babidönia näni waëmö quëwëñömö
në quëwënäni näni wæquinque
ingæimpa.

Mänïñömö æpæntibædo wipocoo në
ëadäni inte

tömënäni näni godönincoo mänïñömö
quëwënäni ïnänite godonte æn-
inque tömänäni nanguï ëadäni
badänitapa.

Ayë adoque ooda ïñonte Babidönia näni
quëwëñömö tömäo æmæwo ömäe
ëwente batimpa, ante ancædän-
impa,” angantapa.

20 Mänïnö ante änäni ate, Tömämïni
öönædë ïñömö quëwëmïni
mänïñömö wo ëwente ï adinque
watapë tocæmïnimpa.

Wængonguï quïmïni adobaï

Itota nänö në da godongaïmïni tönö

Wængonguï beyë në apënemïni tönö

mïnitö tömämïni mänïñömö wo ëwente ï
adinque watapë tocæmïnimpa.

Edæ, Mïnitö ïmïnite æbänö wënæ wënæ
cædänii, ante adinque

Wængonguï tömënäni näni quëwëñömö
quëwënäni ïnänite apænte äninque
pangä ate tocæmïnimpa, ante an-
gantapa.

21 Ayë Wængonguï anquedo në tæï
ëmongä ïñömö dicabo näni mö mö equinca
baï ñënænga de dicabo æninque æpæntibæ
cæncadëmë wo guiitodöninque ïïmaï
angantapa.

“Mäninca æpæntibæ cæncadëmë tæï wo
guiitodömo guii baï

Babidönia näni waëmö quëwëñömö
wo ëwente dæ ba ate cöwë adämaï in-
cædänimpa.

22 Ïninque, Adapate näni ampogaïnö incæ
ämotamïni näni angaïnö incæ

öönа baï näni we we öongaïnö incæ todom-
peta näni ancadeca näni we we öon-
gaïnö incæ mänïñömö cöwë ëñënä-
maï ingæimpa.

Quïëmë badönäni incæ në badongaïnäni
mänïñömö cöwë dæ ancædänimpa.

Tömënäni näni dicabo mö mö equinca inte
cæyönäni dicabo dadi dadi cæyedë
ä baï mänïñömö cöwë wïï ëñen-
guïnänidö anguënë.

23 Do näni tï wodönoincade mänïñömö cöwë
tica ënënämaï ingæimpa.

Onquiyængä ingante në monguingä
mänïñömö cöwë dæ ä mönämaï
inguïnänidö anguënë.

Mänïñömö mäincoo ænte mante në
godonte æänäni ïñömö inguipoga
ñænæänäni inte ongongadänimpa.

Ayë idöidi yewænte baï cædinque
mänïñömö quëwënäni, Waëmö
mäincoo, ante wapiticë änewënäni
beyænque wabæca näni quëwen-
cabo wabæca näni quëwencabo
incæ tömänäni näni quëwencabo
oda cæte gogadänimpa,” angan-
tapa.

24 Wængonguï beyë në apæne-
gaïnäni ïnänite wënöninque mänïñömö
quëwënäni incæ Wængonguï quïnäni
ïnänite godömenque wënönäni wæn-
gadänimpa. Edæ inguipoga wënönäni
në wængaïnäni tömänäni mänïñömö
wënönäni wænte baï ingadänimpa.

19

1 Babidönia wo ëwente ba ate öönædë
ïñömö waodäni tæiyænäni adotedë ogë
tededäni baï ëñentabopa.

“Mönö Awënë ingante watapë
apënecæimpa, ante, Adedoya,
äninque,

Mönö Wængonguï mönö ïmonte,
Quëwencæmïnimpa, ante në Ængä
ïnongä ingampa.

Tömengä ñäö ëmongä ïnongä ingampa.
Ayë tömengä tæï pïñængä ïnongä
ingampa.

2 Edæ, Wængonguï, Ïïmaï pancæboimpa,
ante nänö apænte angaïnö baï cæd-
inque tömengä cöwë nö cæte waa
pangampa.

Babidönia ïñömö onquiyængä mäincoo beyä në towente quëwënongä baï impa. Mänïñömö quëwënäni në wïwa cædäni beyænque
inguipoga quëwënäni wæætë në wïwa cædäni badäni adinque
Wængonguï mänïñömö quëwënäni ïnänite apænte ante pangantapa.
Wængonguï ingante në cædïnäni ïnänite adodäni wënönäni adinque tömengä wæætë tömënäni ïnänite wënongä wënänitapa," ante änänitapa.
3 Ayë wæætë ogë tededinque,
"Adedoya," änänipa.
"Mänïñömö tëëmancoo cöwë baca baca æicöompa," ante änänitapa.
4 Mänïñedë Wængonguï nänö të contaimpaa të contayongante në aadäni në Picënäni bæinticoatodo ganca ïnäni tönö mïïnäni quëwënäni mënaa go mënaa ïnäni ïñömö ædæ wæëninque, Bitö Wængonguï Awënë ïmidö anguënë, äninque "Amëë, Adedoya," ante aa pedänitapa.
5 Wængonguï nänö të contaimpa ïnö tedepämo ïïmaï tededinque,
"Wængonguï ingante në cæmïni inte tömengä ingante në guïñente ëñente cæmïni ïñömö
në awënëidi ïmïni incæ önömïnique incæ mïnitö tömämïni,
Mönö Wængonguï ingante watapë apënecëimpa, ante apëneedäni," angantapa.

Wængonguï Codotedo monguingä ëëmë

6 Ayë adobaï waodäni tæiyënäni adotedë ogë tededäni baï ëñentabopa. Ñënë tëñabo ä baï detæbo eyequeï të baï ëñentabopa.
"Adedoya,
Mönö Wængonguï Awënë Tömää në Cægaïmi inte
bitö në Awënë badinque aabipa.
7 Mönö watapë pönï entawëninque waa tocëimpa.
Edæ tömengä ingante apënedinque mönö, Bitö ñäö ëmömi ïmipa, ante angëimpa.
Edæ Wængonguï Codotedo nänö monguïnö oo bacæ cæpa cæmïnii.
Onquiyængä tömengä ingante monguingä ïñömö, Botö nänöogængä inguingä oo poncæcäimpa, ante nämä incæ eyepë cæte a ongongampa.
8 Tömengä ingante weocoo nïno näni ancoo waëmö näämæntacoo
nänö wëñaquincoo, ante pönönäni ængä ingampa.
Wængonguï quïnäni näni nö cægaincoo incæ
nïno näni ancoo waëmö näämæntacoo baï impa."
9 Ayë Wængonguï anquedo botö ïmote angantapa. "Ïïmaï ante yewëmöe. 'Wængonguï Codotedo monguingä ëëmë pö becædänimpa, ante wente ængä në ponguïnäni näni toquinque.' " Tömengä ayë godömenque äninque, "Mänïnö Wængonguï nänö nö angaïnö impa," ante angantapa.
10 Ante äñongä botö tömengä önöwa ïnö ædæ wæëninque tömengä ingante watapë apënecæte ante cæyömote tömengä wæætë, "Mänömaï cædämaï ïmäwe, angantapa. Botö önonque bitö baï Wængonguï ingante në cæbo ïmopa. Edæ bitö tönïñadäni Itota nänö apënegaïnö në ëñente cædäni baï botö adobaï Wængonguï ingante në cæbo ïmopa cæbii. Edæ Wængonguinque ingante ædæ wæëninque, Bitö Wængonguï Awënë ïmidö anguënë, ante apënee," ante angantapa.

Itota godö odömongä beyænque Wængonguï beyë në apënedäni ïñömö tömengä nänö apënegaïnö ante ëwocadinque apënedänipa.

Näämænta cabayoga në të contacä mongænte pongampa

11 Botö ayë ayömote öönædë wi ënete baï bayö cabayo näämænta ëñacä a ongongä atabopa. Cabayo në të contacä mongænte pongä ïñongante, Tömengä cöwë pönëninque në Ædæmö Cædongä inte, Näwangä impa, ante në Apënegaingä ingampa, ante pemonte ingampa. Wënæ wënæ cædäni ïnänite tömengä nö apænte ante pänongä ingampa. Ayë guëadö guëa cædinque tömengä në nö cædongä ingampa. 12 Tömengä awinca gonga bæcodote baï ëmongä inte tömengä ocaboga pogantacoo encacä ingampa. Tömengäa ëmöwo yewëmonte ïï incæte mänïwo tömenganque nänö ëñëwo impa. Wadäni ædö cæte ëñenguïnänii. 13 Tömengä weocoo yacoo wepënë guipënente mongængampa. Tömengä ëmöwo ïñömö, Wængonguï nänö Angaïnö, ante pemonte ingampa.

14 Öönædë ïñömö tontadoidi tömengä
mïñë tee empote godänipa. Tömënäni
nïno näni ancoo waëmö näämæntacoo
mongëninque cabayoidi näämænta
ëñadäni yabæ të contate mongænte
godänipa. 15 Cabayoga në të contacä
ïñömö wabæca näni quëwencabo wabæca
näni quëwencabo incæ waodäni ïnänite
yaëmenca pancæte ante äninque tömengä
önönë ïnö yaëmë tipængaa waingamë en-
gamë ënedinque yædæ tadete ongongan-
tapa. Tömengä ïñömö në tæiyë awënë
tömengä nempo quëwënäni ïnänite aacä
baï adobaï tömämæ quëwënäni ïnänite,
Ïïmaï cæedäni, ante aacæcäimpa. Yowepë
ante yowecoo näni pïnä pïnä gäwate
cæincadedë pïnä pïnä gäwate baï cædinque
cabayoga në të contacä Wængonguï ænguï
nänö angaïnö beyænque ïñömö tömënäni
ïnänite pïinte pancæcäimpa. Wængonguï
adocanque Tömää në Cægaingä ingampa.
16 Cabayoga në të contacä ïñömö weocoo
yacooga adobaï tömengä önontiya ïï
ëmöwo yewëmonte ëñacampa. "Ayë
waodäni awënë odeyeidi ïñönänite
tömengä Tæiyë Awënë Odeye ïnongä
ingampa. Tömengä ïñömö awënëidi
tömänäni Awënë ïnongä ingampa," ante
pemonte ingampa.

17 Ayë wacä Wængonguï anquedo
nænque cæncadëmö ïnö a ongongä
atabopa. Tömengä öönædë gämënö në
cæwodäni tömänäni ïnänite yedæ ante
aa pedinque, "Adoyömö godongämë
pöedäni. Edæ Wængonguï tæiyë ëëmë
ante pö cëedäni. 18 Awënë odeyeidi incæ
tontado capitäöidi incæ onguïñënäni
tëï pïñënäni incæ cabayoidi incæ
cabayocooga inte në të contate godäni
incæ ïïnäni tömänäni wënäni ate tömënäni
baö cæncæte ante pöedäni. Waodäni
awënë beyænque në cæte quëwënäni incæ
në nämä cæte quëwënäni incæ awënëidi
incæ önönänique incæ tömänäni baö pö
cëedäni," ante aa pecantapa.

19 Ayë botö ayömö mönö guïñënongä
tönö inguipoga awënë odeyeidi tönö
tömënäni tontadoidi tönö adoyömö
godongämë pöninque, Cabayoga në të
contacä ingante ayë tömengä tontadoidi
ïnänite mönö guëadö guëa cæcëimpa,
ante cædäni atabopa. 20 Incæte guëadö
guëa cæyönänite tömënäni näëmë mönö
guïñënongä ingante bæi ongöninque,
Wængonguï beyë në apënebo, ante
në babæ äningä ingante adobaï bæi
ongönänitapa. Në babæ änongä ïñömö
mönö guïñënongä beyænque mä pönï cæcä
ïnongäimpa. Ïninque mönö guïñënongä
tömengä nänö yewëmöï në yewëmöïnäni
ïñömö tömengä nänö ëmönö baï näni
badöninca gäänë ædæ wæëninque në
apënedäni inte tömënäni në babæ
änongä nänö mä cædö adinque guïñente
wædinque oda cædönänipa. Ïninque
mönö guïñënongä tönö në babæ änongä
ayë mïïna quëwëñönate atopode näni
änontibæ gonga baï näni bæcodotibæ
cæncadëmë wido cædänitapa. 21 Tömëna
mïñë pönäni ïnänite guiquënë cabayoga në
të contacä tömengä önönë ïnö yaëmenca
yædæ tadete ongöninque do wënongä
wënänitapa. Ïninque në cæwodäni baö
ade cënänique tömänäni në wënïnäni baö
tömo pönï cëwënönäni ïnänitapa.

20

Mïïdo wadepo ïñonte æbänö baquïï

1 Wængonguï anquedo wacä ïñömö
tadömengadænguipo ontatodemö wi
ënequï tönö ñänömencaïmë ñënëmë
önönempo näëngä inte öönædë ïnö
ta wæëngä atabopa. 2 Ta wæëninque
tömengä dadagöö ingante bæi ongöninque
tömengä nänö mïïdo wadepo ganca ñä
cæyænte ongonguinque ante ñä cæyæn-
gantapa. Mäningä dadagöö wëënëñedë
tæntæ në ingaingä inte wënæ awënë
Tatäna ingacäimpa. 3 Mäningä ingante ñä
cæyëninque tadömengadænguipodë wido
cædinque ontatodemö wi ënequï inte tee
mönedinque tömengä dæca ontatodemö
ædæmö tee moncacantapa. Waodäni
wabæca näni quëwencabo ayë wabæca
näni quëwencabo ïñönänite tömengä,
Oda cæte gocædänimpa, ante mïïdo
wadepo ganca cædämaï incæcäimpa, ante
Wængonguï anquedo dadagöö ingante
wido cæcantapa. Mänimpodepo ïinque
ba ate tömengä ingante, Wantæ ïñö
ñimpo cæte goquingä, ante ñimpo cæcä
gocæcäimpa.

4 Ayë awënëidi të contaimpacoo botö
atabopa. Wængonguï Awënë godö angä
beyænque awënëidi badinque apænte
ante në änäni badïnäni inte mänimpaa
të contadäni ïnänitapa. Ayë Itota
ingante ante apënedinque Wængonguï

nänö angaïnö ante apënedäni beyænque
tömënäni ïnänite wangö tamencadäni
wængadänimpa. Wangö tamencadäni
wængaïnäni näni önöwocaidi botö
ñöwo atabopa. Mänïnäni ïñömö mönö
guïñënongä ayë pöningä ingante adinque,
Bitö Wængonguï Awënë baï ïmidö anguënë,
ante apënedämaï inte ayë tömengä nänö
ëmönö baï näni badöninca gäänë ædæ
wæænte apënedämaï ingadänimpa. Ayë
tömënäni näni önönemö ïnö näni önompo
ïnö mönö guïñënongä ayë pöningä nänö
yewëmöï yewëmönämaï ingadänimpa.
Adodäni ñäni ömëmöninque adoque
mïido wadepo ganca Itota Codito tönö
godongämë aadänitapa.
5 Mänïnäni täno ñäni ömëmönäni incæte
wadäni guiquënë në wængaïnäni incæ
mïido wadepo ïinque go ate ñäni ömë-
moncædänimpa. 6 Täno ñäni ömëmönäni
ïñömö në tæiyë waëmö ïnäni inte näni
toquinque. Edæ wadäni në wængaïnäni
mempoga ganca näni wænguïmämo ïñonte
mänïnäni ïñömö wënämaï incædänimpa.
Wæætë, Wængonguï quï, ante në godönäni
baï tömënäni adobaï, Wængonguï beyë,
ante ayë, Itota Codito beyë, ante
cæcædänimpa. Ayë mïido wadepo
ïñonte Itota Codito tönö godongämë
aacædänimpa.

Tatäna nänö ëmëwo ömäe ëwenguïnö ante

7 Tadömengadænguipodë tömengä nänö
tee mönecönë ñä cæyænte quëwënongä
ïñongante Tatäna ingante mïido wadepo
ïinque go ate ñï cæyënäni ta gocæcäimpa.
8 Ta godinque tömengä inguipoga ëmatë
go ëmatë go godinque Gogobæ näni
ämæ ganca go Mäogobæ näni ämæ ganca
gocæcäimpa. Inguipoga tömäo godinque
tömengä, Wabæca näni quëwencabo ayë
wabæca näni quëwencabo näni oda cæte
goquïmämo ante cædinque tömënäni
ïnänite, Mönö guëadö guëa cæquinque
gocëimpa, ante, Adoyömö godongämë
pöedäni, ante ancæcäimpa. Æpodänidö
ïnänii, ante tömënäni æpë wedeca ëmönai
baï tæiyënäni inguïnänidö anguënë.
9 Mänïnäni bogënæ tömäo godäni
baï tömënäni adobaï inguipoga tömäo
gocædänimpa. Wængonguï nänö waadete
quëwëñömö tömengä quïnäni quëwëñömö
godämë gocædänimpa. Goyönäni öönædë
ïnö gonga bæcodote gao wæëñonte gonte
wæncædänimpa. 10 Ayë wënæ tömënäni
ïnänite, Oda cæte gocædänimpa, ante
në cægaingä ingante Wængonguï bæi
ongonte atopode näni änontibæ gonga
baï näni bæcodotibæ cæncadëmë wido
cæcæcäimpa. Edæ mönö guïñënongä tönö,
Wængonguï beyë në apënebo, ante në
babæ äningä tönö tömëna dobæ mänïñömö
wido cæte ingadaimpa. Ïninque mänïnäni
itædë woyowotë mänïñömö quëwente
cöwë wantæpiyë näni wæwenguïmämo
ingëimpa.

Wængonguï Awënë të contaimpa näämæntapa

11 Ayë awënë të contaimpa ñënæmpa
näämæntapa adinque botö mänimpaa në
të contacä ingä adobaï atabopa. Inguipoga
tönö öönæ iñömö tömengä ingante ate baï
cædinque wodii godinque näna ongöñömö
edæ ædömë gote dæ änimpa.
12 Ayë në wængaïnäni tömänäni
awënëidi incæ önönänique incæ män-
impa gäänë a ongönäni atabopa. A
ongöñönäni mincayontacoo wataa wataa
wi æmpote ongoncoopa. Ayë mincayonta
wataa Wængonguï, Quëwenguinta, ante
tömengä yewëmongaintaa wi æmpote
acantapa. Mänïï mincayontacoo ïñömö, Në
wængaïnäni tömänäni æbänö cægaïnäni
ïnänii, ante Wængonguï mänintacoo nänö
yewëmongaïnö ante wataa wataa tömanta
adinque në wængaïnäni näni cægaï ganca,
ante tömënäni ïnänite adoganca apænte
ante pangantapa. 13 Ayë æpæntibæ
cæncadëmë do wængaïnäni wæætë ta
pönänitapa. Æmëwo wængaïnäni incæ
ta pönänitapa. Tömënäni näni wænte
ongöñömö në ongongaïnäni inte wadæ
ta pönänitapa. Ta pönäni ate, Æbänö
cægaïnäni ïnänii, ante adinque Wængonguï
adocanque adocanque nänö cægaï ganca,
ante tömengä ingante adoganca apænte
ante pangantapa.
14 Mänïñedë ganca ayë baganca
wënämaï quëwencædänimpa, ante ayë,
Wængaïnäni näni ongöñömö adobaï dæ
bacëimpa, ante cædinque mönö Awënë
wængaïnäni ëmëwo näni wængaïmämo
tönö näni wænte ongöñömö æpæntibæ
gonga baï näni bæcodotibæ cæncadëmë
wido cæcantapa. Mänintibæ mempoga
ganca ëmëwo näni wænguïmämo baï
impa. 15 Wængonguï, Quëwenguinta, ante

nänö yewëmongaintaa adinque, Æcänö ëmöwo mänintaa yewëmönämaï ï, ante adinque në yewëmönämaï ingaïnäni ïnänite mänintibæ cæncadëmë wido cæcantapa.

21

Inguipoga mïïnguipo öönæ mïïönæ

1 Ayë öönæ mïïönæ inguipoga mïïnguipo atabopa. Edæ öönæ picëönæ inguipoga picænguipo dæ ïïnque batimpa. Ayë æpæntibæ adobaï dæ änimpa. 2 Ayë godömenque botö ayömote Wængonguï nänö tæiyë waëmö quëwëñömö mïï Eedotadëë näni äñömö öönædë ïnö ta wæë atabopa. Onquiyængä në moncæ cæcä ïïñömö, Botö nänöogængä inguingä waa acæcäimpa, ante waëmö weocoo në mongængä baï ïï quëwëñömö adobaï waëmö pönï ëmö inte ta wæë atabopa.

3 Ayë Awënë të contaimpa ïnö tede-pämo yedæ ä ëñentabopa. "Ñöwo Wængonguï nänö owoquincö waodäni weca ongö ïninque tömengä tömënäni tönö quëwenguingä ingampa. Tömënäni tömengä guiidënäni bacædänimpa. Ayë Wængonguï incæ, Botö tömëmo mïnitö Wængonguïmo incæboimpa, ante tömënäni weca ongoncæcäimpa. 4 Tömënäni wëñapë tamonte wædï tömämë Wængonguï wadæ cæmon-cæcäimpa. Mänïïñedë ëmëwo mönö wënïmämo incæ mönö wæwënïmämo incæ Ca ca mönö wædïmämo incæ nantate mönö wædïmämo incæ tömää mänïmämo dæ angëimpa. Edæ wëënëñedë ïnïmämo incæ ïïnque batimpa," angantapa.

5 Ayë Awënë të contaimpaa në të con-tacä ïïmaï angantapa. "Tömää ïnïmämo botö ñöwo mïï cæcæboimpa," angantapa. Ayë, "Mänömaïnö ante botö änïïnö edæ nö pönï ïï ïninque mänïïnö ante wede pö-nengëimpa. Mänömaï beyë bitö ïïmaï ante yewëmöe," angantapa.

6 Ayë tömengä wæætë botö ïmote ïïmaï äninque, "Dobæ ïïnque batimpa. Botö Tänobo ingaïmo inte Tömämo inguïmo ïmopa. Wëënëñedë tömää në Badongaïmo inte tömää në Ïïnque Cæbo incæboimpa. Edæ në gëwënäni, Æpë beïnëmönipa, ante në änäni ïnänite botö æpë tapë quëwenguïmë önonque godömo becædänimpa. 7 Tëï ëmonte në gänä cædäni ïnänite botö mänincoo botö në godonguincoo godömo æncædänimpa. Ayë botö incæ tömënäni Wængonguïmo incæboimpa. Tömënäni wæætë botö wëñënäni bacædänimpa. 8 Wæætë guïñente awædö, ante në änäni tönö në pönënämaï ïnäni guiquënë, në wïwa cædäni tönö wacä ingante në wënönäni guiquënë, në towente quëwënäni tönö idöidi në ïnäni guiquënë, Wængonguï impa, ante näni badöninca gäänë ædæ wæëninque në apënedäni tönö në babæ änäni tömänäni guiquënë, mänïnäni ïñönänite atopode näni änontibæ gonga baï näni bæcodotibæ incæ tömënäni näni wæcöñömö bacëimpa. Mänïï näni wænguïmämo ïñömö mempoga ganca näni ëmëwo wænguïmämo impa," angantapa.

Mïï Eedotadëë quëwëñömö

9 Wængonguï anquedoidi önompo ëmæmpoque go mëa ganca ïnäni önompo ëmæmpoque go mëa ganca owætacoo waodäni ïinque näni wæwenguïmämocoo eyede engate intacoo në nëënäni ïñönänite adocanque botö weca pöninque, "Pöe," angantapa. "Wængonguï Codotedo nänöogængä në baquingä në monguingä ïñongante botö bitö ïmite odömömo acæbiimpa," angantapa. 10 Ayë Wængonguï Önöwoca incæ botö ïmote bæi ongonte baï cæyongante botö wïïmonte baï ïïmaï atabopa. Wængonguï anquedo botö ïmote ö ænte mäo onquiyaboga tæcædæca pönï cönongä ongonte ayömo Wængonguï tæiyë waëmö nänö quëwëñömö Eedotadëë näni äñömö öönædë ïnö ta wæëñonte tömengä botö ïmote odömongä atabopa.

11 Mänïï quëwëñömö Wængonguï ñäö ëmönongä baï apäitimpa. Ayë dica aatapeca näni anca ëmö baï awocawænta baï waëmonca ïnimpa. Waodäni näni nanguï godonte ëninca baï ñäö apäite baï Eedotadëë ïnimpa. 12 Mänïï quëwëñömö godämë tëïmö wææ cædï ënöwëmö ongönimpa. Ayë wææ cædï odemoncoo ïñömö önompo tipæmpoga go mënemonga wææ cædïnemö ïnimpa. Önompo tipæmpoga go mëa ganca wææ cædïnemö incæ wayömö adodemonque Wængonguï anquedo adocanque a ongöñongä wayömö adodemonque Wængonguï anquedo a ongöñongante anquedoidi önompo tipæmpoga go mëa ganca ongönäni-tapa. Mänïnemö önompo tipæmpoga go mënemonga odemoncooga idægoidi

näni cabo tipæmpoga go mencabodäniya
ïñönänite tömënäni ëmöwocoo yewë-
monte ïnimpa. Wayömö odemonga
adocaboque ëmöwo wayömö odemonga
adocaboque ëmöwo yewëmonte ïnimpa.
13 Nænque tamönö ïnö mëa go adoque
odemö ïnimpa. Nænque wæidö ïnö mëa go
adoque odemö ïnimpa. Betamonca ïnö mëa
go adoque odemö ïnimpa. Adobaï ëmatë
ïnö mëa go adoque odemö ïnimpa. 14 Mäniï
quëwëñömö wënömënæca mënonte
wææ cæquï, ante näni ñönönincacoo
ïñömö önompo tipæmpoga go mencaa
ïnimpa. Mänincacoo önompo tipæmpoga
go mencaa incæ Wængonguï Codotedo
nänö da godongaïnäni önompo tipæmpoga
go mënaa ïnäni tömënäni ëmöwo incæ
adocanque ëmöwo wacaa adocanque
ëmöwo wacaa yewëmonte ëñacaimpa.

15 Wængonguï anquedo botö ïmote në
apënedingä ïñömö tee manguimpa oodo
inte badöimpa në näëngä atabopa. Mäniï
quëwëñömö tee mancæte ante mäniï wææ
cædïnemoncoo adobaï tee mancæte ante
mäniï wææ cædï adobaï tee mancæte ante
tömengä tee manguimpa näëngantapa.
16 Mäniï quëwëñömö ëmatë adoganca ë-
matë adoganca mënonte ïnimpa. Doyë
ïnö betamonca ïnö adoganca ïnimpa. Tö-
mengä mäniï quëwëñömö tee manguimpa
inte tee mante doyë ïnö ënöwëmö ïnö
doo mïido dootiento quidömetodo ganca
ïnimpa. Ayë betamonca ïñömö adobaï
doo mïido dootiento quidömetodo ganca ï
atabopa. 17 Wængonguï anquedo waodäni
näni tee mänö baï tee mangä ayongä mäniï
quëwëñömö wææ cædï tëïnebo ïnö tetenta
i coatodo mëetodo ganca ïnimpa.

18 Mäniï wææ cædï aatapeca näni änonca
inte mënönï impa. Mäniï quëwëñömö
guiquënë oodo inte awocawænta baï
waëmö inte mënönï impa. 19 Mäniï
quëwëñömö wënömënæca mënonte wææ
cæquï, ante ñönönincacoo ïñömö, Waëmö
ëmongëimpa, ante tömënäni quincacoo
näni nanguï godonte ënincacoo ænte
mämö ñönönincacooga bewodö bewodö
cædänitapa.

Tänoca ñönöninca aatapeca näni anca ïn-
impa.

Waca ñönöninca guiquënë tapidoca näni
anca ïnimpa.

Waca ñönöninca guiquënë aagataca näni
anca ïnimpa.

Waca ñönöninca guiquënë etemënaotaca
näni anca ïnimpa.

20 Waca ñönöninca guiquënë oöninteca näni
anca ïnimpa.

Waca ñönöninca guiquënë codönadïnaca
näni anca ïnimpa.

Waca ñönöninca guiquënë coditooditoca
näni anca ïnimpa.

Waca ñönöninca guiquënë bedidoca näni
anca ïnimpa.

Waca ñönöninca guiquënë topatioca näni
anca ïnimpa.

Waca ñönöninca guiquënë coditopadataca
näni anca ïnimpa.

Waca ñönöninca guiquënë aatintoca näni
anca ïnimpa.

Waca tömanca guiquënë ämatitaca näni
anca ïnimpa.

Mänimpoca ïnimpa.

21 Mäniï wææ cædïnemö ïñömö önompo
tipæmpoga go mënemonga ïñömö
pededamö näni ämö önompo tipæmpoga
go mëmonga inte mënonte ïnimpa. Wææ
cædïnemö incæ wææ cædïnemö incæ
pededamö adomonque adomonque inte
mënönïnemö ïnimpa. Mäniï quëwëñömö
taadö ñënënö godö oodo inte mënöwate
taadö awocawænta baï waëmö ïnimpa.

22 Mönö Wængonguï Awënë adocanque
Tömää në Cægaingä tönö Wængonguï
Codotedo tönö mäniñömö cöwë ongöna
ïninque godongämë quëwënäni guiquënë,
Mönö Wængonguï oncönë guiicëimpa,
ante quïnante anguïnänii. Edæ Wæn-
gonguï tæiyë waëmö oncö mäniñömö
dæ ä atabopa. 23 Wængonguï në ñäö
baï ëmönongä inte ñäö apäiquingä baï
ïnongäimpa. Ayë Wængonguï Codotedo
ïñömö näni tï wodönoincade baï ï ïninque
mäniï quëwëñömö ïñömö nænque incæ
apäicä incæ quïnante godömenque ñäö
apäiquïï. 24 Wabæca näni quëwencabo
ayë wabæca näni quëwencabo ïnänite
Wængonguï ængä beyænque në quëwënäni
inte mänïnänique mäniï ñäö apäiyömö
cægoncædänimpa. Adobaï inguipoga
awënë odeyeidi waëmoncoo näni ëadincoo
mäniñömö ænte poncædänimpa.

25 Mäniï quëwëñömö woyowotë ïnämaï
ingëimpa. Ïninque mäniñömö wææ
cædïnemoncoo ïïmö ïñö ïïmö ïñö ïñonte
cöwë tee mönedämaï ingëimpa. 26 Wabæca
näni quëwencabo ayë wabæca näni
quëwencabo incæ tömënäni waëmoncoo

näni ëadincoo mänïïñömö ænte poncædänimpa. Mänïï quëwëñömö waa quëwëñömö impa, ante waa ate apënecædänimpa. [27] Quïëmë wënæ wënæ ï mänïïñömö cöwë guiidämaï ingæimpa. Në wïwa cædäni incæ në babæ änäni incæ mänïï quëwëñömö guiidämaï inguïnänidö anguënë. Wæætë Wængonguï Codotedo, Quëwenguintaa, ante nänö yewæmöintaa në yewæmönäni guiquënë tömënänique guiicædänimpa.

22

[1] Ayë Wængonguï anquedo botö ïmote önö quëwenguïmë odömongä atabopa. Mänïmë awocawænta baï waëmömë impa. Wængonguï tönö Wængonguï Codotedo näna aacæ të contaimpa ïnö tapæmpa. [2] Mänïïñömö tadinque mänïï quëwëñömö taadö ñënënö godö tæcæguedë ïnö ta gopæmpa. Mänïnö ëmë wedeca incæ ïmë wedeca incæ awë quëwenguïwë pæwë atabopa. Mänïwë ïñömö tömenca wacä apäicä ïñonte wacä apäicä ïñonte incapa. Ïninque adoque wadepo ïñedë önompo tipæmpoga go mëa ganca mänimpoga mänïwë incayedë impa. Wabæca näni quëwencabo ayë wabæca näni quëwencabo incæ mänïmæca quëwënäni tömänäni mänïwë öñabocoo beyë gancæ bacædänimpa, ante ëñabocoopa. [3] Wængonguï pante nänö angaïnö beyænque quincoomë wënæ wënæ bagatïï mänïnö mänïñedë dæ angëimpa. Wængonguï tönö Wængonguï Codotedo näna aacæ të contaimpa mänïï quëwëñömö më ongoncæpaimpa. Tömengä ingante në cædönäni ïñömö tömengä ingante watapë apënedinque tömengä ingante cæcædänimpa. [4] Tömengä awinca acædänimpa. Ayë tömengä ëmöwo tömënäni önönemö ïnö yewëmonte incædänimpa. [5] Mänïñömö woyowotë ïnämaï ingëimpa. Edæ mänïñömö quëwënäni beyë Wængonguï Awënë në ñäö ëmönongä inte apäiquingä ïnongampa. Ïninque nænque ñäö apäidö incæ tï wodönoincade ënënö incæ quïnante ayë apäiquïï. Ayë mänïñömö quëwënäni adodäni cöwë wantæpiyë aacædänimpa.

Itota Codito oo poncæcäimpa

[6] Ayë Wængonguï anquedo botö ïmote apënedinque, "Mänïnö bitö ëñënö nö pönï ï ïninque mänïnö ante wede pönengëimpa. Wængonguï beyë në apënedönäni tömengä Önöwoca ingante ëwocadinque apënedänipa. Tömënäni näni në ëwocadongä Wængonguï Awënë ïñömö tömengä anquedo ingante apënedinque, Bitö botö ïmote në cædönäni weca godinque, Æbänö oo pönï baquimpa, ante odömömi acædänimpa, ante da pönongä pongantapa," ante botö ïmote apënecantapa.

[7] Itota Codito, "Aedäni. Botö oo ocë ëmænte ponguïmo ïmopa. Ïï mincayontaa Wængonguï beyë apënedinque näni yewëmonte angaïnö ante në ëñente cædäni ïñömö näni toquinque," ante apënecantapa.

[8] Botö Wäömo ïnömo ïmopa. Mänïnö Wængonguï anquedo nänö änïnö ante në ëñënïmo inte botö mänïï tömengä nänö odömönïnö ante në adïmo ïnömo ïmopa. Wængonguï anquedo angä ëñëninque ayë odömongä adinque botö në odömöningä önöwa ïnö ædæ wæænte tömengä ingante watapë apënecæte ante cætabopa. [9] Cæyömote tömengä wæætë, "Mänömaï cædämaï ïmäwe, angantapa. Botö önonque bitö baï Wængonguï ingante në cæbo ïmopa. Ayë bitö tönïñadäni Wængonguï beyë në apënedönäni tönö ïï yewëmöintaa näni angaïnö ante në ëñente cædäni tönö botö tömënäni baï adobaï Wængonguï ingante në cæbo ïmopa cæbii. Edæ Wængonguinque ingante ædæ wæëninque, Bitö Wængonguï Awënë adobique ïmidö anguënë, ante apënee," angantapa.

[10] Wængonguï anquedo godömenque botö ïmote ïïmaï angantapa. "Edæ mänömaï baquïönæ oo pönï ingëimpa cæbii. Ïï yewëmöintaa Wængonguï beyë apënedinque näni angaïnö ante bitö wë wodönämaï inte do apënee. [11] Në wënæ wënæ cædönäni ïnänite ee abi godömenque wënæ wënæ cæcædänimpa. Tömënäni näni pönënö wentamö baï në entawënäni ïnänite ee abi godömenque näni pönënö wentamö baï entawencædänimpa. Në nö cædäni ïnänite ee abi godömenque nö cæte quëwencædänimpa. Në tæiyë waëmö entawënäni ïnänite ee abi godömenque tæiyë waëmö entawencædänimpa."

[12] Itota Codito, "Aedäni. Botö oo ocë ëmænte ponguïmo ïmopa. Ocë ëmænte pöninque botö tömëmo godömo näni ænguincoo, ante nëænte ponguïmo ïmopa. Tömänäni æbänö cædänii, ante adinque

botö tömënäni näni cægaï ganca ante
adoganca godömo æncædänimpa. [13] Botö
Tänobo ingaïmo inte Tömämo inguïmo
ïmopa. Tömää badönämaï ïñedë botö Do
Quëwengaïmo ïmopa. Ayë tömää ïïnque
bayedë incæ botö Ayë Pönï në Quëwëmo
incæboimpa. Wëënëñedë tömää në Badon-
gaïmo inte tömää në Ïïnque Cæbo in-
cæboimpa."
[14] Weocoo yamonte baï mïmönë në
mënongate ïnäni ïñömö tömënäni näni
toquinque edæ mäniï quëwëñömö wææ
cædïnemö ïñömö go guiiquïnäni ïnänipa.
Go guiidinque tömënäni quëwenguïwë
quëwenguinca bequïnäni ïnänipa. [15] Wïwa
cædäni guiquënë mäniï quëwëñömö
yabæque ïñömö ongonte wæquïnäni
ïnänipa. Idöidi në ïnäni, në towente
quëwënäni, wacä ingante në wënönäni
yabæque ongönänipa. Wængonguï
impa, ante näni badöninca gäänë ædæ
wæëninque në apënedäni, në babæ änäni
tönö, Babæ äïnëmönipa, ante në änäni tönö
tömënäni tömänäni mäniï quëwëñömö
yabæque ïñömö quëwenguïnäni ïnänipa.
[16] "Botö Itotabo ingaïmo ïmopa. Mäniïnö
botö angaïnö ante nö impa, ante botö
ïmote godongämë näni pönencabodäni
tömänäni ïnänite apënecä ënëncædän-
impa, ante cædinque botö do botö an-
quedo ingante mïnitö weca da pönömo
pongantapa. Botö docä Awënë Dabii nänö
Wëmæncoo ingaïmo inte adobaï nänö
Pëïmo ïnömo ïmopa. Botö wadaamö baï
ñäö bayö apäimö baï ïmopa."
[17] Wængonguï Tæiyë Waëmö Önöwoca
tönö Wængonguï Codotedo nänöogængä
näni änongä, "Pöedäni," änapa. Äñöna
tömënäni tömëna ïnate në ëñënäni
inte adobaï, "Pöedäni," ancædänimpa,
ämopa. Në gëwænte ïnäni tömänäni
pö becædänimpa, ämopa. Në beïnënäni
ïñönänite, Mïnitö quëwenguïmë, ante
önonque pönonguïmë incæ pö ænte
becæmïnimpa, ante ämopa.
[18] Ïï yewëmöintaa Wængonguï beyë në
apënedäni näni angaïnö ante në ëñënäni
tömänäni ïnänite, Ee aedäni, botö wææ
ämopa. Edæ mäniïnö näni angaïnö ante
godömenque wadö änäni ïnänite Wæn-
gonguï pancæcäimpa. Ïï yewëmöintaa
quïëmë näni pante wæwenguincoo, ante
yewëmonte adinque Wængonguï në wadö
änäni ïnänite mänincoo baï godömenque
pancæcäimpa. [19] Ayë ïï yewëmöintaa
Wængonguï beyë në apënedäni näni
angaïnö incæ pancadea ëninque në wëä
godonte baï cædäni ïnänite Wængonguï
quëwenguïwë quëwenguinca godönämaï
incæcäimpa. Tömengä adobaï, Botö tæiyë
waëmö quëwëñömö mäniïñömö guiidämaï
incæmïnimpa, ante ancæcäimpa. Mäniï
quëwenguïwë ante mäniï quëwëñömö
ante ïï yewëmöintaa yewëmonte impa.
[20] Mäniïnö ante, Nö impa, ante në
apënecä ïñömö tömengä ïñömö, "Ao,
botö oo ocë ëmænte ponguïmo ïmopa,"
angantapa. Äñongante botö,

Mänömaï baquïnö anguënë, ante, Amëë,
äninque, Awënë Itota pöe, ämopa.
[21] Awënë Itota Wængonguï nänö gui-
idënäni ïnänite waadete godö cæcæcäimpa.
Mänömaï baquïnö anguënë, ante botö,
Amëë, ante mäninque ämopa.